

BÚKÙ TÀ TÍDHÍ//RU YÌZO DHỊ ÀDHYA

Logo New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

MÀTÁYÒ	4
MÁROKÒ	40
LÚKÀ	63
YÒWÁNÌ.....	100
TÀ 'ÒLE DHÌ Ì	127
RÓMÀBHÁ Ì.....	161
1 KÒRÍTÒBHÁ Ì.....	177
2 KÒRÍTÒBHÁ Ì.....	192
GÀLÀTÍYÀBHÁ Ì.....	202
ÈFÉSÒBHÁ Ì.....	208
FÌLÌPÓYÌBHÁ Ì.....	214
KÒLÒSÁYÌBHÁ Ì.....	218
1 TÈSÀLÒNÍKÈBHÁ Ì.....	222
2 TÈSÀLÒNÍKÈBHÁ Ì.....	226
1 TÌMÒTÉYÒ.....	228
2 TÌMÒTÉYÒ.....	233
TÍTÒ	237
FÌLÈMÓNÀ.....	240
ÈBÉRÈ Ì	242
YÀKÓBHÒ	254
1 PÉTÈRÓ.....	259
2 PÉTÈRÓ.....	264
1 YÒWÁNÌ.....	267
2 YÒWÁNÌ.....	272
3 YÒWÁNÌ.....	273
YÚDÀ.....	274
TÀ TADHÁLÉ DHÌ Ì	276

MÀTÁYÒ

Búkù kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Dhya búkù kònìdhi ni tisìlepi dhi tá Mátáyò 'i. Akódhi nda tá mèdáyì lagílèpi 'i. Di, Yésu dré akódhi ni azizó adrélé áyi àpóstolò mudrí-drì-rì dhi ki àlo ró. Búkù kònìdhi léna dhi, Mátáyò adré Rúbí Tani longó tadházóá dhi, Yésu Giká ni Mvágó 'i, ìndì Mèsýà dré tá lazilé kínó lésè dhi 'i. Giká amù akódhi nda tà bí í dré tá lazilé pròfètà i tí áyi Kúlí na dhi ki 'o, kitswázó mómndí ki tidrí àyi ki tàkonzì lésè. Lavúlè dhi, Mátáyò adré Rúbí Tani kòdhi ni tisì Yúdà ànzi i dré. Di, Rúbí Tani nda kókpà mómndyá títí i dré.

Búkù kònìdhi léna dhi, Mátáyò adré Yésu ni lédrì ni tà títí mibhalé tí kònìni: akódhi ni tima, akódhi ni bàtísimò dòma, akódhi ni tabhìma, akódhi ni àzì Giká ni kúlí longózó dhi, tsàle akódhi ni àzì mómndí ki tidrízó àyi ki drà i lésè dhi íbe. Àmvolàsà dhi, Mátáyò adré Yésu ni atsí dré tòle kidhólé Gàliláyà lésè tsàle Yèrúsalmà na dhi ni tà títí, akódhi ni pósò kùdù ni tà íbe, tsàle akódhi ni dràma ìndì akódhi ni ngàma dràdrà 'àsè dhi ki tà íbe. Mátáyò adré kpà tadhá dhi, Yésu dhya kàdrì adrélepi Giká ni tà tadhá dhi 'i. Tàko ko, adré Giká ni tatrítrí kúlí ni tà àndu ngì, adrézó kpà Òpì bhù àdhya ni tà tadhá ngàdra 'á mómndyá títí i dré. Mátáyò adré tà kàdrìkàdrì Yésu dré tadhálé dhi ki lanzí kònìni: (1) tà Yésu dré tadhálé kóngó drina dhi i (Mátáyò 5-7); (2) tà Yésu dré lazilé áyi lebèbhá mudrí-drì-rì dhi i dri àyi ki mùzo lile Rúbí Tani longóbe dhi i (Mátáyò 10); (3) Òpì bhù àdhya ni tà lùzu ró dhi i (Mátáyò 13); (4) Yésu ni lebèbhá ki adrema ni tà (Mátáyò 18); (5) lókyá kùdù ni tà, ìndì Giká ni Òpì ni at-sama ni tà (Mátáyò 24-25).

Tà kàdrìkàdrì búkù kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Yésu Krísto ni kómvo ìndì akódhi ni tima (1:1-2:23)
- 2) Yòwánì Bàtísimò fèlepi ni àzì (3:1-12)
- 3) Yésu ni bàtísimò dòma, ìndì akódhi ni tabhìma (3:13-4:11)
- 4) Yésu ni àzì bvò Gàliláyà àdhya na dhi (4:12-18:35)
- 5) Yésu ni atsí ngàzo Gàliláyà lésè lile Yèrúsalmà na dhi (19:1-20:34)
- 6) Yésu ni pósò kùdù, ìndì akódhi ni dràma (21:1-27:66)
- 7) Yésu ni ngàma dràdrà 'àsè dhi (28:1-20)

Yésu Krísto ni kómvo (À kònò kpà Lúka 3:23-38)

1 Yésu Krísto angá Dàwìdì ni sùrú lésè, ìndì Dàwìdì angá ína Àbàràma ni sùrú lésè. Kònìdhi Yésu Krísto ni tábhí ki tima ni tà tisìle dhi 'i:

² Àbàràma ti tá Ísákà, Ísákà dré Yàkòbhò ni tizo gò, Yàkòbhò dré Yúdà ki tizo adrúpi ni íbe. ³ Yúdà i Tàmàrà be dhi ì dré Fàrésà ki tizo Zàrà be. Fàrésà dré Èsèrómà ni tizo, Èsèrómà dré Àràma ni tizo. ⁴ Àràma dré Àminàdàbà ni tizo, Àminàdàbà dré Nàsónà ni tizo, Nàsónà dré Sàlòmónà ni tizo. ⁵ Sàlòmónà i Rábà be dhi ì dré Bòwèsà ni tizo. Bòwèsà i Rútà be dhi ì dré Yòbédè ni tizo. Yòbédè dré Yèsè ni tizo, ⁶ Yèsè dré ópí Dàwìdì ni tizo.

Dàwìdì i Ùrìyà ni tòkó be dhi ì dré Sòlòmónò ni tizo. ⁷ Sòlòmónò dré Ròbòwámà ni tizo, Ròbòwámà dré Àbíyà ni tizo, Àbíyà dré Àsáfà ni tizo. ⁸ Àsáfà dré Yòsáfàta ni tizo, Yòsáfàta dré Yòràma ni tizo, Yòràma

dré Òzìyà ni tizo. ⁹ Òzìyà dré Yòwàtámà ni tizo, Yòwàtámà dré Àkázà ni tizo, Àkázà dré Èzèkíyà ni tizo. ¹⁰ Èzèkíyà dré Mánásè ni tizo, Mánásè dré Àmónà ni tizo, Àmónà dré Yòsýà ni tizo. ¹¹ Yòsýà dré Yèkòníyà ki tizo adrúpi ni íbe, lókyá Ísèrèlè ànzi ki rùzo dòle Babilónà na àdzú sè dhi 'á.

¹² Áyi nda ki dòma Babilónà na dhi àmvolèsè dhi, Yèkòníyà dré Sàlàtìyélè ni tizo, Sàlàtìyélè dré Zòròbàbèlè ni tizo. ¹³ Zòròbàbèlè dré Àbìyúdà ni tizo, Àbìyúdà dré Èlìyàkímà ni tizo, Èlìyàkímà dré Àzòrà ni tizo. ¹⁴ Àzòrà dré Sàdókà ni tizo, Sàdókà dré Àkímà ni tizo, Àkímà dré Èlìyúdà ni tizo. ¹⁵ Èlìyúdà dré Èlèyàzàrà ni tizo, Èlèyàzàrà dré Mátànà ni tizo, Mátànà dré Yàkòbhò ni tizo, ¹⁶ Yàkòbhò dré Yòséfà ni tizo. Yòséfà nda tá Màríyà ni agó 'i. Di Màríyà nda dré Yésu, adrélé zìle Mèsýà dhi ni tizo.

¹⁷ Kidhólé Àbàràma rú atsalé Dàwìdì rú dhi, máti tá mudrí-drì-su. Kidhólé Dàwìdì rú atsalé Ísèrèlè ànzi ki dòma Babilónà na dhi rú dhi, máti kpà mudrí-drì-su.

Kidhólé àyi nda ki dòma rú atsálé Mèsíyà ni tima rú dhi, máti kókpa mudrí-drì-su.

Yésu Krísto ni tima
(À kònò kpà Lúkà 2:1-7)

¹⁸ Yésu Krísto ni tima tá kònìni: À zì tá Yésu ni andre, Màríyà, Yòséfà dré tòko ró. Dì, drìdrì ì dré ru amúzó dhi kandrà dhi, Màríyà kisú tá ìna 'a Tírí Lólo ni rìnyí sè. ¹⁹ Dì agó ni Yòséfà dré adrélé móndí gyägya 'i dhi sè dhi, lè tá kanyò fèle drá móndí i mi ko gò, dré kisù-zoá dhi, í ni akódhi ni tayí kòlyà.

²⁰ Dì dré tá adrerà'a tà nda ni kisù dhi 'á dhi, ángéló Mírì àdhya dré agázó akódhi kandrà toróbí na, tàá drá dhi: «Yòséfà, Dàwídì ni mvá, mí ro Màríyà ni dòma mòle dhi ko. Tàko ko, 'a dré kisúlé kòdhi, kisú Tírí Lólo ni rìnyí sè. ²¹ A ni mváagó ti. Mí ni akódhi ni rú zi Yésu. Tàko ko, akódhi ni àyi móndyá ki tidrí àyi ki tàkonzi ì lésè.» †

²² Dì tà nda kòdhi ì atsá títi kònìni, kitswálé tà Mírì dré tá longólé àyi pròfétà tí dhi ì kò'oró ru be dhi bvó. Akódhi longó tá dhi:

²³ «Mì nò rè ká! Kyánzi àgo tà nìlepi rè ko dhi ni 'a kisú gò, dré mváagó tìzo.

À ni rú ni ni zi Èmànùwélè.» ††

Rú nda kòdhi adré leà tàle dhi «Giká tùmání àma íbe».

²⁴ Dì Yòséfà kòlaró dre dhi, dré Màríyà nda ni dòzo mòle ngóro ángéló Mírì àdhya dré tá tàle akódhi dré dhi tñi. ²⁵ Dì, ayí ìna akódhi be ko, tsàle lókyá dré mváagó tìzo dhi 'á. Gò dré mváagó nda ni rú zìzo Yésu.

Tògyabhá ì alì Yésu ni kító

2 À ti tá Yésu Bètèlémè, bvó Yùdáyà àdhya lé dhi na, ópí Èródè ni lókyá 'á. † Akódhi ni tima àmvolésè dhi, tògyabhá bhìbhínyà tà ndabhá nìle dhi ì dré angázó kítú dré apfòrà lésè, alìle atsálé Yèrúsalmà le. ² Ì dré lizízóá dhi: «Mvámvá tile Yúdà ànzi ki ópí ro dhi ángwà? Tàko ko, mà nò tá akódhi ni bhìbhínyà kítú dré apfòrà lésè gò, mà dré alìzo kitswálé akódhi ni lindrì bha.»

³ Dì ópí Èródè kòyi tà nda dre dhi, akódhi ni dri dré abízó, ngóro móndyá títi Yèrúsalmà le dhi kya tñi.

⁴ Dré Yúdà ànzi ki kòwánà kàdrì ki kimózó tátrítrí kúlí tadhábhá íbe gò, lizízóá àyi tí dhi: «Pròfétà ì adré tá tàà dhi, à ni Mèsíyà ni ti ángolé ya?»

⁵ Ì logó drá dhi: «Bètèlémè, Yùdáyà le dhi na. Àngyá ko, pròfétà ki àlo tisì kònìni:

⁶ «Dì mì, Bètèlémè bvó Yúdà àdhya lé ni, ámi tà tsà bhàandre kàdrìkàdrì Yùdáyà le dhi kya ì kò-falé ko.

Tàko ko, ópí àlo dhi ni apfò mí lésè.

† Rú «Yésu» Gírìki ti sè dhi, ìndì rú «Yòsúwà» Èbèrè ti sè dhi ì adré leà tàle dhi «Mírì adré móndí ki tidrí». †† À kònò Èsáyà 7:14.

‡ «Bètèlémè» kònìdhi, bhàandre Dàwídì àdhya 'i. À kònò 1 Sàmúwélè 16:1.

A ni áma móndyá, ìsèrélè ànzi ki dri ko kábilígyà líkílépi tñi.» ††»

⁷ Èródè kòyi tà nda dre dhi, dré tògyabhá nda ki zìzo lùzu ró gò, àyi ki lizízó lókyá bhìbhínyà nda dré tá kidhózó apfòle dhi ni nìzo. ⁸ Gò dré àyi ki mùzo Bètèlémè na, tàzoá àyi dré dhi: «Mì kòlì móndyá kònàle dhi ki lizí, mvámvá nda ni tà nìzo dóro. Dì mì kòkisú akódhi dre dhi, mì kàmù kúlí má dré, má kòkìswáro kpà lile akódhi ni lindrì bha be dhi bvó.»

⁹ Dì tògyabhá nda ì kòyi ópí nda ni kúlí dre dhi, ì dré ngàzo lile. Ì dré tá adrerà'a láti 'á dhi, bhìbhínyà ì dré tá nòle kítú dré apfòrà lésè nda adré tá lile àyi kandrà-na, tsàle àyi kíkí àrà mvámvá nda dré tá adrézó dhi drìle. ¹⁰ Dì ì kònò bhìbhínyà nda àyi kíkírà'a dre dhi, ì dré lenzézó lavúlé. ¹¹ Ì kòfì dzó na dre dhi, ì dré mvámvá nda ni nòzo andre ni Màríyà be gò, ì dré dhè-zo àyi ki kórókó títi mvámvá nda kandrà, akódhi ni lindrì bhàzo. Dì ì dré ngá làgí be kàdrì ì dré adólé dhi ki kinzízó fèle drá. Ì fè tá órò, béndélé, ìndì málàsì ledélé mírè sè dhi be.

¹² Àmvolásà dhi, Giká dré tà longózó àyi dri toróbí na tàzoá dhi, ì kògò nzìle Èródè vélésè ko. Dì ì dré láti àzya dòzo, nzìzo àyi ki bvó na.

Yòséfà ì lapá Èzèpètò na

¹³ Tògyabhá nda ì kòlì dre dhi, ángéló Mírì àdhya dré agázó Yòséfà kandrà toróbí na, tàá drá dhi: «Mí nga mvámvá kòdhi ni do andre ni be, lapázó àyi íbe Èzèpètò na. Mì kàdré kònàle tsàle lókyá má dré dra tà-zoá mí kàgò dhi 'á. Tàko ko, Èródè adré 'òle mvámvá nda ni nda pfùle dràle.»

¹⁴ Dì Yòséfà dré ngàzo ngátsi kítógá sè mvámvá nda ni do andre ni be gò, lapázó àyi íbe Èzèpètò na. ¹⁵ Ì dré adrézó kònàle tsàle lókyá Èródè dré dràzo dhi 'á. Tà nda kòdhi atsá kònìni, kitswálé tà Mírì dré tá longólé àyi pròfétà tí dhi kò'oró ru be dhi bvó. Akódhi longó tá dhi: «Má azí áma mváagó apfòle Èzèpètò lésè.» ††

Èródè 'o ànziàgo ì tupfúlé todràle

¹⁶ Èródè kònò dhi, tògyabhá nda ì lití tá ì dre dhi, akódhi ni togó dré aswázó tà tàndi ró. Dì dré móndí ki mùzo lile Bètèlémè na ìndì bhà làgàsà dhi ì 'àsè, ànzià-go títi kóná íbe rì dhi ki tupfú todràle, tùmání àyi kóná tsabhá rè rì ko dhi íbe. Ki tá kóná nda ki bvó lókyá dré tá yile tògyabhá nda ì vélésè dhi sè. ¹⁷ Dì tà Mírì dré tá longólé pròfétà Yèrémíyà tí dhi dré ru 'òzo kònìni. Akódhi longó tá dhi:

¹⁸ «Kúlí adré angálé Rámà lésè.

À adré ngòle adrézó tongólé.

Ràkélè adré àyi ànzimvá ki ngo nì.

Adré leà à kòtìndrì àyi togó wà dhi ko, ànzimvá nda ì dré adrélé vélé yó dhi sè.» †††

†† À kònò Miké 5:1. ††† À kònò Òsèyà 11:1.

Yòséfà ì lè bhà mo Nàzàrètà na

¹⁹ Èròdè ni dràma àmvolésè dhi, ángéló Mírì àdhya dré agázó toróbí na Yòséfà kandrà Èzèpètò na, tàà drá dhi: ²⁰ «Mí nga mvámvá do andre ni be, nzìzo àyi íbe ìsèrélè ànzi ki bvò na. Tàko ko, mónnyá adrèbhá tá láti nda mvámvá nda ni 'òzo dràle dhi ì todrà akílé dre.»

²¹ Dì Yòséfà dré ngàzo mvámvá nda ni do andre ni be gò, nzìzo àyi íbe ìsèrélè ànzi ki bvò na. ²² Dì, dré yizoá tàle dhi, Àrèkèlávò atsá tá ópí ro Yùdáyà drile áyi atá Èròdè ni àrà 'a dhi, dré ína adrézó ngá ro nzìma kònàle dhi sè. Dì Giká dré gòzo tà longó drá toróbí na gò, ì dré lizo bvò Gàliláyà àdhya na. ²³ Ì kòtsa kònàle dre dhi, ì dré bhà mòzo adrézó bhàandre rú zile Nàzàrètà dhi na. Tà nda kòdhi atsá kònìni, kitswálé tà longolé pròfètá i tí dhi kò'oró ru be dhi bvò. Ì longó tá dhi: «À ni akódhi ni zi Nàzàrètà mvá ro.» †

Yòwánì Bàtìsimò fèlepi ledé láti Mírì Yésu dré

(À kònò kpà Mároko 1:1-8; Lúka 3:1-18; Yòwánì 1:19-28)

3 Lókyá nda àmvolésè dhi, Yòwánì Bàtìsimò fèlepi dré pfozo adrélé Giká ni kúlí longó duku Yùdáyà àdhya na. ² Adré tá tàà dhi: «Mì kòladzá àmi ki togó agòzo Giká vélé. Tàko ko, Òpì bhù àdhya atsá ànyi dre.» ³ Yòwánì nda tá dhya pròfètá Èsáyà dré tá tà ni ni tàzo dhi 'i. Akódhi tà tá dhi:

«Dhya àlo adré kúlí loyó duku na, adrézó tàà dhi:

«Mì kòledé láti Mírì dré alizo!

Mì kòlotó láti atsálé pyà akódhi dré!» ††»

⁴ Yòwánì asó tá kítá ledélé kàmìlò bhí sè dhi í rú, káfá ledélé kà'wá kíni sè dhi ni 'izo áyi kípilé 'á. Akódhi ni mányàngá tá kísa 'i, túmánì apé mbì na dhi be.

⁵ Móndí zyandre dhi ì adré tá apfòle Yèrúsalmà lésè, bvò wáyi Yùdáyà àdhya lésè, ìndì bvò wáyi Yòròdánè làgàsè dhi lésè, alìle Yòwánì vélé. ⁶ Ì adré tá àyi ki tàkònzì ki ta ngádra 'á gò, akódhi dré adrézó bàtìsimò fe àyi dré yíandre Yòròdánè àdhya na.

⁷ Dì, akódhi kònò Fàrisáyò i, Sàdùkáyò íbe bí dhi i adrèrà'a alìle kitswálé bàtìsimò do í vélé dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi: «Àmi, ni àtrá ki àrèbhá ni i, àdhi tadhá àmi dré dhi, mì kòlapá Giká ni kombà adrélépi alìle dhi sílèsè dhi nì? ⁸ Lè mì kàdré tà adrèbhá tadhá dhi, mì ladzá àmi ki togó dre dhi ki 'o kòdhya. ⁹ Mì kòbhà àmi adrélé kisúá àmi léna dhi «Àma àmakya Àbàràrà ni ànzi 'i» dhi ko. Tàko ko, má adré tàà àmi dré dhi: Giká rìnyí íbe kitswázó ànzi 'o topfòle Àbàràrà dré kírà kòni i lésè. ¹⁰ À ga kùbalú fa kómvo i rú dre. Dì à ni fa títi adrèbhá lò'wa dóro 'a ko dhi ki togá lebhélé àtsí na.

¹¹ Má adré mána bàtìsimò fe àmi dré yí sè tadházóá dhi, mì ladzá àmi ki togó dre. Dì, dhya àlo áma lavúlépi

††† À kònò Yèrèmyà 31:15. † Lókyá àruka i sè dhi, à adré Yésu ni zi dhya angálépi Nàzàrètà lésè dhi ró. À kònò Mátáyò 21:11. †† À kònò Èsáyà 40:3.

rìnyí sè dhi ni ína adhé má bvò. Má kitswá akódhi nda ni lindrì sè ko. Má kitswá ndìndì akódhi ni kámókà tìngí bwà ko. Akódhi ni bàtìsimò fe àmi dré Tírí Lólo sè, ìndì àtsí sè. ¹² Akódhi ndàkpá íbe í drígá. Àsà dhi, a ni ngánò àngbó ína drina dhi ni awá, lò'wa ni ni lomvózó dàle kòbhó na gò, kúyí ni ni kùzo zàle àtsí adrélépi adrálé ko dhi na.»

Yésu ni bàtìsimò dòma

(À kònò kpà Mároko 1:9-11; Lúka 3:21-22)

¹³ Lókyá nda sè dhi, Yésu dré angázó Gàliláyà lésè alìle Yòwánì vélé kitswálé bàtìsimò do Yòròdánè na. ¹⁴ Dì, Yòwánì lè tá ína bàtìsimò fèle Yésu dré ko gò, dré tàzoá drá dhi: «Adré tá leá dhi, mí kòfè bàtìsimò má dré mi. Dì, mí gò mína alìle bàtìsimò do má vélé ngínìngínì ró?» ¹⁵ Dì Yésu logó drá dhi: «Mí kòka'ì tà kòdhi kàdré kònìni lókyá kònìdhi sè. Tàko ko, adré leá dhi, mà kò'o tà gyãgya títi Giká dré adrélé lèle mà kò'o dhi i kitswálé títi.» Dì Yòwánì dré bàtìsimò ka'izo fèle drá. ¹⁶ Yésu kòdo bàtìsimò dre dhi, dré apfòzo yí lésè. Dì gbà kòdhwa, bhù dré ru lanzízo gò, Yésu dré Giká ni Tírí nòzo asírà'a kòbhòlò tìni adhéle í dri. ¹⁷ Gò kúlí dré apfòzo bhù lésè tàà dhi: «Kònìdhi áma Mvágó má dré lèle tò dhi 'i. Áma togó adré kínlé akódhi ni tà sè tò.» †

Dzàborò tabhì Yésu ni litílé duku na

(À kònò kpà Mároko 1:12-13; Lúka 4:1-13)

4 Àmvolásà dhi, Tírí Lólo dré Yésu ni drizo lizo akódhi be duku na, Dzàborò kòtabhìró akódhi litílé be dhi bvò. ² Kònàle dhi, Yésu dré tàbirí mvòzo kítú nyadhì-rì ìndì ngátsi nyadhì-rì gò, tàbirí dré akódhi ni 'òzo. ³ Dì Dzàborò dré áyi kisízo ànyi akódhi làga, tàà drá dhi: «Mí kàdré Giká ni Mvágó 'i bàti dhi, mí kòtà kírà kòni i dré dhi, ì kòladzá ru atsálé mápà ro.» ⁴ Dì, Yésu logó drá dhi: «Giká ni Kúlí adré tàà dhi: «Móndí adré ngbà 'í adrélé lídrì íbe mápà sè ko. Be ró dhi, adré lídrì íbe kúlí títi adrèbhá apfòle Giká sílèsè dhi i sè.» ††»

⁵ Gò Dzàborò dré akódhi ni drizo lizo ába Yèrúsalmà, bhàandre lólo dhi na, akódhi ni bha tépelò ni dri kàkú na. ⁶ Dré tàzoá drá dhi: «Mí kàdré Giká ni Mvágó 'i bàti dhi, mí wa dhèle bvò dri. Àngyá ko, Giká ni Kúlí adré tàà dhi:

«Giká ni tòlì fe áyi ángéló i dré àmi tà sè.

Àyi nda ki àmi ko kító,

mí kòdheró àmi pá si kírà dri ko.» ††»

⁷ Dì Yésu gò logóá drá dhi: «Giká ni Kúlí adré kòkpà tàà dhi: «Lè mí kòtabhì Mírì àmi Giká ko.» ††»

⁸ Gò Dzàborò dré gòzo akódhi ni dri mbàzo ába kòngó àlo mvumvù lavúlé dhi drina, òpì wáyi bvò àdhya ki tadházó drá àyi ki rúku íbe. ⁹ Dré tàzoá drá dhi: «Má ni òpì títi kòdhi ki fe mí dré, mí kàdhé àmi kórókó

† À kònò Longó i 2:7; Èsáyà 42:1. †† À kònò Dùtèrònómè 8:3.

††† À kònò Longó i 91:11-12. ††† À kònò Dùtèrònómè 6:16.

titi má kandrà áma lindrì bhàzo dhi.»¹⁰ Dì Yésu tà drá dhi: «Sàtànà, mí nga kònwàsè! Tàko ko, Giká ni Kúlí adré tàá dhi: «Lè mí kàdrè ngbà 'í Mírì ámi Giká ni lindrì bha kòdhya. Mí kàdré kpà lèsámbò 'o ngbà 'í akódhi ni rú sè kalóma.»[†] ¹¹ Dì Dzàborò dré ngàzo akódhi ni tayí. Gò ángéló ì dré alìzo akódhi ni ledé.

Yésu kidhó Giká ni kúlí longó

(À kònò kpà Mároko 1:14-15; Lúkà 4:14-15)

¹² Àmvolásà dhi, Yésu dré yìzoá tàle dhi, à ru tá Yòwánì bhèle bãdzó na gò, dré gòzo gòle Gàliláyà na. ¹³ Dré rè zyà tsàzo Nàzàrètà na gò, dré bhàandre nda ni tayízó lìzo bhà mo Kàpàrànwúmà na. Bhàandre nda tápáriandre Gàliláyà àdhya mìle, bvò Zàbùlónà ànzi kya Nèfàtálì ànzi íbe dhi na. ^{††14} Tà nda kòdhi atsá kònìni, kitswálé tà longolé pròfètà Èsáyà tí dhi kò'oró ru be dhi bvò. Akódhi longó tá dhi:

¹⁵ «Móndyá bvò Zàbùlónà ànzi kya Nèfàtálì ànzi íbe dhi na dhi ì,

àyì adrébhá tápáriandre mìle, ìndì Yòròdànè ni ta'á na dhi ì,

àyì adrébhá Gàliláyà, bvò móndyá sùrú twá ro dhi kya na dhi ì,

¹⁶ ì adré tá lírílé tínímvá na gò,

ì dré ngádra kàdrè dhi ni nõzo.

ì adré tá lírílé líndrì dràdrà àdhya zàle gò,

ngádra dré apfòzo ngá kazá àyi kòfalé.»[‡]

¹⁷ Kìdhólé lókyá nda sè dhi, Yésu dré ngàzo adrélé Giká ni kúlí longó, adrézó tàá dhi: «Mì kòladzá àmi kí togó agòzo Giká vélé. Tàko ko, Òpè bhù àdhya atsá ànyi dre!»^{††}

Yésu kidhó àyi lebèbhá kí azí

(À kònò kpà Mároko 1:16-20; Lúkà 5:1-11)

¹⁸ Kítú àlo, Yésu dré tá adrérà'a atsílé tápáriandre Gàliláyà àdhya mìlèsè dhi 'á dhi, nõ tá móndí rì adrúpi ró dhi ì. Àyi nda ì tá Simónà adrélé kpà rú zìle Pètèró dhi, túmání adrúpi ni Àndréyà be dhi 'í. ì adré tá kimbá bhe yí na. Tàko ko, àyi tá kosyá bhebhá 'í. ¹⁹ Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì alì má vèsè. Kìdhólé nyànomvá dhi, mì gò vélé adrélé kosyá bhebhá ì ró ko. Má ni àmi kí 'o adrélé móndí ndabhá ì ró.»²⁰ Dì gbã lókyá nda sè dhi, ì dré àyi kí kimbá kí tayízó gò, ì dré ngàzo adrélé akódhi ni lebè.

²¹ Yésu kòlì drìdrì tsà dre dhi, dré móndí rì àruka adrébhá kpà adrúpi ró dhi kí nõzo. Àyi nda ì tá Yàkòb-hò ì Yòwánì be, Zèbèdáyò ni ànzi 'í. ì adré tá bwátù na túmání àyi kí atá Zèbèdáyò be, adrélé àyi kí kimbá kí mì ledé. Gò Yésu dré àyi kí azízó. ²² Dì gbã kòdhwa, ì

dré àyi kí bwátù tayízó àyi kí atá be gò, ì dré ngàzo adrélé akódhi ni lebè.

Yésu tatsí tà tadhábe, Rúbí Tani longóbe, ìndì dràbhá kí tídríbe

(À kònò kpà Lúkà 6:17-19)

²³ Àmvolásà dhi, Yésu dré ngàzo adrélé tatsílé bvò wáyi Gàliláyà àdhya 'ásè, tà tadhábe Yúdà ànzi kí lèsámbò dzó ì 'ásè, Rúbí Tani Giká ni Òpè àdhya ni longóbe, ìndì móndí kí tídríbe àyi kí drà títi ì lèsè. ²⁴ Dì akódhi ni rúbí adré tá la'úlé bvò nda 'ásè títi, tsàle byá bvò Siriyà àdhya na. À adré tá móndyá títi drà twátwa íbe ìndì ngáaswa twátwa íbe dhi kí adzí akódhi vélé, túmání móndí títi kònzi íbe dhi íbe, móndí àgílíí íbe dhi íbe, ìndì móndí pá be àbvò ro dhi íbe. Dì akódhi adré tá àyi kí tídrí títi. ²⁵ Móndí zyandre angábhá Gàliláyà lèsè, bhàandre zìle Mudrí dhi ì lèsè, Yérúsalmà lèsè, Yúdáyà lèsè, ìndì Yòròdànè ni ta'á lèsè dhi ì adré tá akódhi ni lebè.

Tà Yésu dré tadhábe kòngó drìna dhi ì

5 Kítú àlo, Yésu kònò móndí zyandre adrébhá tá ru kímó dhi ì dre dhi, dré mbàzo kòngó àlo drìna gò lírílé. Akódhi ni lebèbhá ì dré àyi kí kisízó ànyi akódhi làga gò, ² dré kìdhózó adrélé àyi kí tadhá kònìni:

Tà adrézó lenzélé àsà dhi ì

(À kònò kpà Lúkà 6:20-23)

³ «Kólénzé móndyá adrébhá àyi kí no lemerè ro àyi kí togó na dhi ì dré.

Tàko ko, Òpè bhù àdhya àyikya 'í!

⁴ Kólénzé móndyá adrébhá àwó ngo dhi ì dré.

Tàko ko, Giká ni àyi kí togó tíndrì!

⁵ Kólénzé móndyá adrébhá àyi kí tà bha kìnì mi dhi ì dré.

Tàko ko, ì ni bvò Giká dré lazílé dhi ni kúsú tàyílé ro!

⁶ Kólénzé móndyá adrébhá lovó íbe adrézó tà gyägya 'o dhi ì dré.

Tàko ko, Giká ni tà ì dré adrézó lovó ni íbe nda ni 'o kitswálé àyi dré títi!

⁷ Kólénzé móndyá adrébhá àyi kí àzya kí kizà bha dhi ì dré.

Tàko ko, Giká ni àyi kí tàndì kí kizà bha!

⁸ Kólénzé móndyá adrébhá togó lólo íbe dhi ì dré.

Tàko ko, ì ni Giká ni no!

⁹ Kólénzé móndyá adrébhá tà kìdríkìdrì bha móndí ì kòfalé dhi ì dré.

Tàko ko, à ni àyi kí zì Giká ni ànzi ì ró!

¹⁰ Kólénzé móndyá adrélé mì pfòle ì dré adrélé tà gyägya 'o dhi sè dhi ì dré.

Tàko ko, Òpè bhù àdhya àyikya 'í!

¹¹ Kólénzé àmi dré, à kàdré àmi kí lodhá, adrézó àmi kí mì pfo, adrézó tà kònzi ta àmi rú kìnzò sè áma tà sè

† À kònò Dütèrònómè 6:13. †† «Zàbùlónà» ìndì «Nèfàtálì» kònì ì tá sùrú rì sùrú mudrí-dri-rì ìsèrélé ànzi kya ì kòfalé dhi 'í. ‡ À kònò Èsáyà 8:23-9:1. †† Búkù Mátáyò àdhya léna dhi, «Òpè bhù àdhya» kònìdhi adré lèá tàle dhi «Giká ni Òpè».

dhi. ¹² Mì kàdré lenzélé, adrézó arí ìbe tà nda ì sè! Tàko ko, làgí múrúngú adré àmi kì letè bhù na. À pfo tá kpà pròfètà atú àmi kandrá dhi kì mì kònìnì.»

Tà tadhálé tà'í ní tà rú, ìndì tálà ní tà rú dhi ì
(À kònò kpà Mároko 9:50; Lúka 14:34-35)

¹³ Yésu gò tàá dhi: «Àmi tà'í bvò kòndi àdhya 'i. Dì, tà'í nda ní aswaaswa kòtè akílé lásà dhi, à ní kitswá logóá ngíni? Tà'í nda kitswá gòlè vélé tà àlo 'o ko. À adrè kutúá gò, móndí ì dré adrézó atóá àyi pálé.

¹⁴ Àmi ngádra bvò kòndi àdhya 'i. À kitswá bhàandre síle kóngó drina dhi ní zu bwà ko. ¹⁵ À dhè gá kpà tálà bhàle ìdrí zàna ko na. Be ró dhi, à adrè dhíá bhàle zá kuru mísá drina gò, dré adrézó ngá kazá mónyá títi adrèbhá dzó lé dhi ì dré. ¹⁶ Dì mì kàdré kókpà àmi kì ngádra tayí adrélé ngá kazá móndí ì kòfalé kònìnì, ì kàdréro tà dóro mì dré adrélé 'òlè dhi kì no, adrézó àmi kì Atá bhù na dhi ní rú bha kùle.»

Tà tadhálé tatrítrí kúlí ní tà dri dhi

¹⁷ «Lè mì kòkisù ko tàlè dhi, má alì kitswá tatrítrí kúlí Mósè àdhya ìndì tà pròfètà ì dré tísìlè dhi kì pfu dhi. Má alì tà nda kì pfu ko. Be ró dhi, má alì mána tà nda kì 'o kitswá títi dhi bvò. ¹⁸ Má adrè tà bàti ta àmi dré: Tsàlè bhù kì kùdù bvò be dhi na dhi, tatrítrí kúlí nda ní wárágà pá mvá tsà dhi 'i yà, kó ngalè tà mvá tsà tísìlè lána dhi 'i yà dhi kitswá tàdzí akílé ko, tsàlè lókyá tà títi nda ì dré dra ru 'òzo kitswá títi dhi 'á. ¹⁹ Dì ásà dhi, dhya ángùdhi adrélépi tà mvá tsà àlo tatrítrí kúlí nda dré adrélé tàlè à kò'o dhi ní ño gò, adrézó àyi àzaya ní tadhá adrélé kpà 'oá kònìnì dhi, à ní akódhi nda ní zì móndí tàko ró lavúlè mónyá títi Òpè bhù àdhya na dhi ì rúsè. Dì, dhya ángùdhi adrélépi tà tatrítrí kúlí nda dré adrélé tàlè à kò'o dhi kì 'o gò, adrézó tà nda kì tadhá móndí ì dré dhi, à ní akódhi nda ní zì móndí kàdrè ro Òpè bhù àdhya na. ²⁰ Dì, má adrè tàá àmi dré dhi: Àmi kì tà gyägya kòlavú tatrítrí kúlí tadhábhá kya Fàrisáyò kya be ko dhi, mì kitswá tàdzí fìlè Òpè bhù àdhya na ko.»

Tà tadhálé togóaswa ní tà dri dhi

²¹ «Mì yi tàlè dhi, à tà tá àma kì tábhí ì dré dhi: «Lè mí kòpfo móndí dràlè ko. † Dhya ángùdhi móndí pfùlèpi dràlè dhi ní pfo àyi totó tàbvò tàlèpi kandrá.» ²² Dì, má adrè mána tàá àmi dré dhi: Dhya ángùdhi àyi togó tayílépi adrélé aswá àyi adrúpi rú dhi ní pfo tàbvò tàlèpi kandrá. Dhya ángùdhi adrélépi àyi adrúpi ní zì móndí tàko ró dhi ní pfo Yúdà ànzi kì bhàgo kàdrè ì kandrá. Dhya ángùdhi adrélépi àyi adrúpi ní zì tírì kiza líyí ro dhi kitswá ña lèlè líferò ní àtsí na.

²³ Dì ásà dhi, mí kàdré 'òlè ngá fe Giká dré àlètá rì kandrá gò, tà àmi kòfalé àmi adrúpi be dhi dré agázó

† À kònò Pfòma 20:13; Dùtèrònómè 5:17.

mí léna dhi, ²⁴ lè mí kòtayí ngá mína nda àlètá rì kandrá. Mí kòlè rè zyá mì dré àmi kì kòfalé ledézó àmi adrúpi nda be 'íká, gò mí kàgòró ngá nda ní fe Giká dré ndò.

²⁵ Mì kàdré lèlè dhya adrélépi àmi asìkì dhi be tàbvò tãrà na dhi, lè mì kòyi ru mbèlè akódhi be mì dré rè dhu adrèrà'a láti 'á dhi 'á. Mí kò'o kònìnì ko dhi, akódhi ní àmi fe tàbvò tàlèpi dríggá, tàbvò tàlèpi nda dré àmi fèzo pòlísì dríggá gò, àmi bhèzo bádzo na. ²⁶ Má adrè tà bàti ta mí dré: Mí kitswá apfòlè kònalèsè ko, tsàlè lókyá mí dré dra màri nda ní logózó akílé títi dhi 'á.»

Tà tadhálé múná tà dri dhi

²⁷ «Mì yi tàlè dhi, à tà tá dhi: «Lè mí kò'o múná tà ko.» ^{††28} Dì, má adrè mána tàá àmi dré dhi: Dhya ángùdhi adrélépi tòkò àlo dhi ní no gò adrézó rúbhá lovó bha akódhi ní tà sè dhi, 'o ña múná tà tòkò nda be àyi togó na dre. ²⁹ Àmi mì dríggó lésè dhi kàdré àmi 'o dhèlè tàkonzì na ní dhi, lè mí kàngí àmi mì nda bhèlè mí rúsè vwàvwà ro. Àngyá ko, mí dré ngá àlo mí rú dhi ní tayílé abílé dhi dóro lavúlè, àmi rúbhá wáyí dhi ní bhèlè líferò na dhi rúsè. ³⁰ Àmi dríggó kàdré kó àmi 'o dhèlè tàkonzì na ní dhi, lè mí kòli àmi dríggó nda bhèlè mí rúsè vwàvwà ro. Àngyá ko, mí dré ngá àlo mí rú dhi ní tayílé abílé dhi dóro lavúlè, àmi rúbhá wáyí dhi dré lèlè líferò na dhi rúsè.»

Tà tadhálé tòkò tìngama ní tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 19:9; Mároko 10:11-12; Lúka 16:18)

³¹ «Mì yi tàlè dhi, à tà tá dhi: «Lè dhya adrélépi àyi tòkò ní le tìngalé dhi kòfè drá wárágà adrélépi tadhá dhi, ì tìngá akódhi dre dhi.» ^{††32} Dì, má adrè mána tàá àmi dré dhi: Kàdré ngbà 'í ndòtò tà sè ko dhi, dhya ángùdhi àyi tòkò ní tìngalépi dhi 'o ña akódhi atsálè tòkò zàràbhù ro dhi ró. Kòdhi ìbe dhi, dhya ángùdhi tòkò tìngalé dre dhi ní adólépi mòlè dhi, adrè kpà múná tà 'o.»

Tà tadhálé mònndrà sìmá ní tà dri dhi

³³ «Mì yi kpà tàlè dhi, à tà tá àma kì tábhí ì dré dhi: «Lè mí kòngò mònndrà mí dré sílè dhi ko. Dì, mí kàdré be mònndrà mì dré sílè Mírì kandrá dhi kì 'o títi.» ^{††34} Dì, má adrè mána tàá àmi dré dhi: Lè mì kòsì mònndrà àlomvá ko. Mì kòsì mònndrà bhù ní rú sè ko. Tàko ko, bhù nda Giká ní lírìrà adrézó òpè nya dhi 'i. ³⁵ Mì kòsì kpà mònndrà bvò ní rú sè ko. Tàko ko, bvò nda àrà Giká dré adrézó àyi pá bha dríá dhi 'i. Mì kòsì kpà mònndrà Yèrúsalémà ní rú sè ko. Tàko ko, bhàandre nda bhàandre Ópí kàdrè àdhya 'i. ³⁶ Mí kòsì kpà mònndrà àmi dré ní rú sè ko. Tàko ko, mí kitswá ndìndì àmi drìbhí àlo

†† À kònò Pfòma 20:14; Dùtèrònómè 5:18. † À kònò Dùtèrònómè 24:1. †† À kònò Lèvitikè 19:12; Ngá nàma 30:3; Dùtèrònómè 23:22-24.

dhi ni ladzá atsálé kini yà, kó ngalè kemve yà dhi bwà ko. ³⁷ Mì kàdré di tà ka'ì 'òle dhi, mì kòtà ngbà 'í «Àyíya» kòdhya. Mì kàdré tà ka'ì 'òle ko dhi, mì kòtà ngbà 'í «Kóko» kòdhya. Tà àzya kitswálé bhàle kúlí nda i dri dhi, adré ína angálé Dhya kònzì vélésè.»

Tà kònzì logoma tà kònzì 'òle dhi tí dhi

(À kònò kpà Lúka 6:29-30)

³⁸ «Mì yi tàle dhi, à tà tá dhi: «Mì ki ru kisú mì be. Sí ki kpà ru kisú sí be.» ^{†39} Di, má adré mána tàà àmi dré dhi: Dhya àlo kò'o tà kònzì àmi rú dhi, mì kògò ligílé akódhi rú ko. Be ró dhi, dhya àlo kòsa àmi kóbhólé dríagó lésè dhi dhi, mí kògò mína àzya ni ni alá akódhi dré kpà sàle. ⁴⁰ Dhya àlo kòlè àmi drile tàbvò tàlepi kandrá àmi kítá agá lésè dhi ni dòzo dhi, mí kòtayí kpà akódhi àmi kítá kidhì àdhya ni do. ⁴¹ Dhya àlo kòru mì 'òle atsí to í be kilóméterè àlo dhi, mì kòlì tùmání akódhi be kilóméterè rì. ⁴² Mì kàdré ngá fe dhya ángùdhi adrélépi ngá zi mí tí dhi dré. Dhya àlo kàdré ngá le zile mí tí màri ró dhi, mí kògà ngá nda ni fèma drá dhi ko.»

Dhyá ki kàribhá ki lèma

(À kònò kpà Lúka 6:27-28, 32-36)

⁴³ «Mì yi tàle dhi, à tà tá dhi: «Lè mí kàdré àmi àzya ni le, adrézó àmi kàribhá ni ga.» ^{†44} Di, má adré mána tàà àmi dré dhi: Lè mì kàdré àmi ki kàribhá ki le. Mì kàdré kpà tà zi Giká tí mónnyá adrèbhá àmi ki mì pfo dhi i dré. ⁴⁵ Mì kàdré 'òá kònzìni dhi, mì ni adré àmi ki Atá bhù na dhi ni ànzì i ró. Tàko ko, akódhi adré kítú 'o kàle móndí kònzì i dri, ìndì móndí dóro i dri. Adré kpà kozya 'o dhile móndí gyägya i dri, ìndì móndí gyägya ko dhi i dri. ⁴⁶ Mì kàdré ngbà 'í mónnyá adrèbhá àmi ki le dhi ki le kòdhya dhi, mì ni àdho làgí kisú ásà? Ndìndì mèdáyè làgíbhá ì adré 'òá kònzìni. ⁴⁷ Mì kàdré ngbà 'í mòdo fe àmi ki adrúpi i dré dhi, mì adré àdho tà dóro 'o móndí àruka kya ki lavú? Ndìndì pàgánò ì adré 'òá kònzìni. ⁴⁸ Adré di lèá dhi, mì kàdré móndí dóro kitswálé títi dhi i ró, ngóro àmi ki Atá bhù na dhi dré adrélé dóro kitswálé títi dhi tñi.»

Ngá fèma lemerèbhá i dré dhi

6 Yésu gò tàá dhi: «Mì kònò dóro, mì kàdréro ngbà 'í àmi ki tà gyägya ki 'o móndí i mi, ì kàdréro àmi ki no dhi ko. Tàko ko, mì kàdré 'òá kònzìni dhi, mì kitswá àmikya làgí kisú àmi ki Atá bhù na dhi vélésè ko.

² Mì kàdré di ngá fe lemerèbhá i dré dhi, lè mí kòyo tà nda dridri ngóro túrúpfúbhá ì dré adrélé 'òle dhi tñi ko. Tàko ko, àyi nda ì adré gòká vo Yúdà ànzì ki ìsámbo dzó i 'ásè ìndì láti i 'ásè, móndí ì kàdréro àyi ki tà bha kuru ngá ì dré adrélé fèle dhi ki tà sè. Má adré

tà bàti ta àmi dré: ì kisú àyikya làgí wáyi ì dré kitswálé kisulé dhi dre. ³ Di, mì ró dhi, mí kàdré ngá fe lemerèbhá i dré dhi, mí kòtayí àmi lidzi tà àmi dríagó dré adrélé 'òle dhi ni ni ko. ⁴ Be ró dhi, mí kàdré mína àmi ngá fe lùzu ró. Di àmi Atá adrélépi tà adrélé 'òle lùzu ró dhi ki no dhi ni làgí múrúngú fe mí dré.»

Tà zìma Giká tí dhi

(À kònò kpà Lúka 11:2-4)

⁵ «Mì kàdré tà zi Giká tí dhi, mì kò'o túrúpfúbhá kya tñi ko. Tàko ko, àyi nda ì adré tà le zile Giká tí ì dré adrèrà'a àyi ki totó kuru ìsámbo dzó i 'ásè ìndì láti andre i 'ásè dhi 'á, móndí ì kàdréro àyi ki no be dhi bvò. Má adré tà bàti ta àmi dré: ì kisú àyikya làgí wáyi ì dré kitswálé kisulé dhi dre. ⁶ Di, mì ró dhi, mí kàdré tà le zile Giká tí dhi, mí kòfi kalóma dzómva na, dzóti asé mí vélé gò, adrézó tà zi àmi Atá tí lùzu ró. Di àmi Atá adrélépi tà adrélé 'òle lùzu ró dhi ki no nda ni làgí múrúngú fe mí dré.

⁷ Mì dré adrèrà'a tà zi Giká tí dhi 'á dhi, mì kàdré tà àlo ta rà pàgánò kya tñi ko. Àngyá ko, àyi nda ì adré kisúá dhi, ì kàdré kúlí ta bí dhi, Giká ni àyi ki yi. ⁸ Di mì kò'o tà àyikya tñi ko. Tàko ko, àmi ki Atá ni tà mì dré adrélé lèle zile dhi i dridri, mì dré tà nda ki zirà'a tíá ko dhi 'á. ⁹ Di ásà dhi, mì kàdré tà zi Giká tí kònzìni:

«Àma ki Atá bhù na dhi,

lè mónnyá wáyi dhi ì kòni dhi, mì Giká lólo 'i dhi be.

¹⁰ Àmi Òpì kàtsá mónnyá wáyi i kòfalé wà.

Tà mí dré adrélé lèle 'òle dhi ì kò'o ru kònwa bvò dri, ngóro dré adrélé 'òle bhù na dhi tñi.

¹¹ Mì kàfè àma dré mápà kitswálépi àma sè kítú ándró kònzìni sè dhi wà.

¹² Mì kòtri àma ki tàkònzì i,

ngóro mà dré kpà adrélé mónnyá tàkònzì 'obhá àma rú dhi kya ki tri dhi tñi.

¹³ Mì kòtayí àma tà dré tabhìle, àma ki 'òzo dhèle tàkònzì na dhi ko.

Be ró dhi, mì kàpá àma Dhya kònzì drígásè.» ‡

¹⁴ Mì kàdré mónnyá tàkònzì 'obhá àmi rú dhi ki tàkònzì tri dhi, àmi ki Atá bhù na dhi ni kòkpà àmi ki tàkònzì tri. ¹⁵ Di, mì kàdré àmikya móndí ki tàkònzì tri ko dhi, àmi ki Atá kitswá kpà àmi ki tàkònzì tri ko.»

Tàbirí mvòma adrézó tà zi Giká tí dhi

¹⁶ «Mì kàdré tàbirí mvo adrézó tà zi Giká tí dhi, mì kòtayí àmi ki mìbhalé adrélé kizà ro túrúpfúbhá kya tñi dhi ko. Àngyá ko, àyi nda ì adré àyi ki mìbhalé ladzá atsálé kizà ro tadházóá móndí i dré dhi, ì adré tàbirí mvo. Má adré tà bàti ta àmi dré: ì kisú àyikya làgí wáyi ì dré kitswálé kisulé dhi dre. ¹⁷ Di, mì ró dhi, mí dré adrèrà'a tàbirí mvo dhi 'á dhi, mí kàdré àmi mìbhalé

† À kònò Pfo ma 21:24; Lèvitikè 24:20; Dùtèrònómè 19:21. †† À kònò Lèvitikè 19:18.

‡ Wàragà àruka Giká ni Kúlí tísízo àyi dri dhi i lèna dhi, à adré kpà kúlí kòni ki kisú kònwa: [Tàko ko, òpì, rìnyí, milanilanzi be dhi i mína 'i kóná vèsè kólyá! Kònzìni.]

dzi, adrézó kpà dò da mí dri, ¹⁸ dhya àlo kòniró ko tàle dhi, mí adré tábiri mvo dhi. Ngbà 'í ámi Atá adrélépi tà adrélé 'òle lùzu ró dhi ki ni dhi ni niá nì. Di ámi Atá adrélépi tà lùzu ró nda ki no nda ni làgí múrúngú fe mí dré.»

Ngá làgí be kàdrè dhi ki lokoma bhù na dhi

(À kònò kpà Lúkà 12:33-34)

¹⁹ «Lè mè kòndà ngá làgí be kàdrè dhi i lokólé àmi dré kònwa bvò dri ko. Tàko ko, bvò kònèdhi àrà órò dré adrézó ngá si, kèndrè dré adrézó ngá mbe, ìndè kùgù ì dré adrézó fíle ngá kugù dhi 'i. ²⁰ Di, mè kàdré àmikya ngá làgí be kàdrè dhi ki nda lokólé àmi dré bhù na. Kònàle dhi, órò sì ngá ko na, kèndrè mbe ngá ko na, kùgù ì fí kpà ngá kugù ko na. ²¹ Tàko ko, àrà ángùdhi àmi ki ngá làgí be kàdrè dhi ì dré adrézó lána dhi na dhi, àmi ki togó ni adrè kókpà kònàle.»

Dhyá ki mì tálà rúbhá àdhya 'i

(À kònò kpà Lúkà 11:34-36)

²² «Dhyá ki mì tálà adrélépi ngádra fe rúbhá dré dhi 'i. Ámi mì kàdré dóro dhi, ámi rúbhá wáyí dhi ni adrè ngádra 'á. ²³ Di, ámi mì kàdré drà ro dhi, ámi rúbhá wáyí dhi ni ina adrè tínimvá na. Di ngádra adrélépi mí léna dhi kàdré ina tínimvá ro dhi, tínimvá nda ni adrè kàdrè lavúlé!»

Giká yà, kó ngalè làfa yà dhi

(À kònò kpà Lúkà 16:13)

²⁴ «Dhya àlo kitswá míri rì dhi ki tà 'o lókyá àlo sè bwà ko. Tàko ko, kàdré 'òá kònèni dhi, a ni àlo ni ni ga, adrézó àzya ni ni le. Kó ngalè, a ni tro àlo ni rú, adrézó àzya ni ni ayízè. Di mè kitswá adrélé Giká ni tà 'o, adrézó kpà làfa ni tà 'o àyi ki màràbà tñi lókyá àlo sè bwà ko.»

Dhyá ki togó bhàma lanzile ko dhi

(À kònò kpà Lúkà 12:22-31)

²⁵ «Di àsà dhi, má adrè tàá àmi dré dhi: Mè kòbhà àmi ki togó adrélé lanzile àmi ki lídrè ni tà sè ko, ngalè mè ni dra àdho ngá nya ya, kó ngalè mè ni dra àdho ngá mvu ya dhi. Mè kòbhà kpà àmi ki togó adrélé lanzile àmi ki rúbhá ni tà sè ko, ngalè mè ni dra àdho asó àmi rú ya dhi. Àmi ki lídrè lavú tsì mányàngá ko? Àmi ki rúbhá lavú tsì kítá ko? ²⁶ Mè nò rè àrè i ká. Ì kidhí ngá ko na, ì akónà ngá ko na, ì lokó kpà ngá kòbhó na ko na. Di, àmi ki Atá bhù na dhi adrè ina ngá fe àyi dré tèle. Di àmi ki tà lavú tsì àrè kya ko? ²⁷ Àmi kòfalé dhi, àdhi ni kitswá áyi lídrè ni lókyá ni drè timbà tsà, dré adrélé áyi togó bha lanzile dhi sè bwà dhi nì?»

²⁸ Mè adrè kpà àmi ki togó bha lanzile kítá ni tà sè àdho tà sè? Mè nò rè ngalè pfò mbè na dhi ì adrè topfòle ngíni ya dhi ká. Ì 'o àzì ko na. Ì ledé kpà kítá ko na.

²⁹ Di, má adrè mána tàá àmi dré dhi: Ndèndè ópí Sòlòmónò rúku ni íbe títi dhi asó tá kítá aveave pfò nda ki àlo àdhya tñi dhi ko. ³⁰ Giká kàdré kó mbè adrélépi àndrò kònwa gò kidru dra bhèzoá àtsí na dhi ki tosó kònèni be dhi, a ni di vélé àmi ki tosó dóro àyi ki lavú ngíni? Àmi àmikya móndí tà ka'ika'i íbe tsà dhi 'i!

³¹ Mè kòbhà di àmi ki togó adrélé lanzile, adrézó tàá dhi «Mà ni dra àdho ngá nya?» ya, «Mà ni dra àdho ngá mvu?» ya, kó ngalè «Mà ni dra àdho asó?» ya dhi ko.

³² Tàko ko, pàgánò ì adrè àyikya ngá títi nda ki nda kòdhya landè àko ró. Àmi ki Atá bhù na dhi ni kpà tàle dhi, àmi lovó íbe ngá nda ki kisúzó dhi be. ³³ Di mè kàdré rè zyà Giká ni Ópí nda akódhi ni tà gyàgya íbe 'íká, gò akódhi kòtimbàro kpà ngá nda i títi àmi dré ndò.

³⁴ Di àsà dhi, mè kòbhà àmi ki togó adrélé lanzile tà adrèbhá alèle kidru dhi ki tà sè dhi ko. Àngyá ko, tà kidru àdhya ki kitswá kitú kidru nda sè. Kitú àlo àlo títi dhi ki kizà kitswá kitú nda sè.»

Móndí ki tàbvó tàma ko dhi

(À kònò kpà Lúkà 6:37-38, 41-42)

7 Yésu gò tàá dhi: «Mè kàdré móndí ki tàbvó ta ko, Giká kòtáro kpà àmi ki tàbvó ko dhi bvò. ² Tàko ko, Giká ni àmi ki tàbvó ta ngóro mè dré adrélé móndí ki tàbvó ta dhi tñi. A ni kpà àmi ki tà tabhì ngóro mè dré adrélé móndí ki tà tabhì dhi tñi.

³ Mí adrè mína kayísá kórónyá mvá àmi adrúpi mína dhi ni no gò, adrézó fa gú mí mína dhi ni atógyà ko àdho tà sè? ⁴ Mí adrè àmi 'o ngíni tàá àmi adrúpi dré dhi «Mí 'o má kàpèro kayísá kórónyá mvá mí mìlésè» dhi, tákò fa gú dré adrèrà'a àmi tàndi mína dhi 'á dhi? ⁵ Mí túrúpfú líyí 'i! Mí kàpè rè zyà fa gú nda mí mìlésè 'íká, gò mí kògòro ngá no dra kitswázó kayísá kórónyá mvá nda ni apè àmi adrúpi mìlésè ndò.»

Tà lólo fèma móndyá dra tà nda ki gabhá dhi i dré ko dhi

⁶ «Mè kòfè tà lólo kòkí i dré ko, ì kògòro àyi ki alá àmi ki títsí ko sè. Mè kòbhe àmi ki màyikà aveave dhi i tìgá i kandrá ko, ì kàtóro àyi pàlé ko sè.»

Tà zima, ngá ndàma ìndè dzóti gàma

(À kònò kpà Lúkà 11:9-13)

⁷ «Mè kàdré tà zi Giká tí gò, kò'oró tà nda àmi dré. Mè kàdré ngá nda gò, mè kòkisúró. Mè kàdré dzóti ga gò, à kònzìro àmi dré. ⁸ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi tà zi Giká tí dhi adrè kisúá. Dhya adrélépi ngá nda dhi adrè kisúá. Dhya adrélépi dzóti ga dhi dré dhi, à adrè kpà nziá.

⁹ Àmi ànzi ki atá ro ni i, àmi ki mvá kàdré mápà zi àmi tí dhi, mè ni tsì kírà fe drá kòdhya? ¹⁰ Àmi ki mvá kàdré kosyá zi àmi tí dhi, mè ni tsì ni fe drá kòdhya? ¹¹ Di àmi móndí kònzì ró ni i, mè kònì adrélé ngá dóro fe àmi ki

anzimvá i dré dhi be dhi, àmi ki Atá bhù na dhi ni ngá dóro fe dhya adrèbhá zlá í tí dhi i dré tà tándi ró!»

Tà dóro 'òma móndí i dré dhi

¹² «Dì tà títi i sè dhi, m̀ kàdré tà 'o móndí i dré ngóro m̀ dré adrélé lèlè ì kò'o àmi dré dhi t̀ni. Tàko ko, m̀ kàdré 'òà kònini dhi, m̀ adrè tà títi Mòsè ni t̀trítrí kúlí ìndi pròfètà ì dré adrélé tàlè à kò'o dhi ki 'o kòdhya.»

F̀ma dzóti wàlepi ko dhi 'àsè dhi

(À kònò kpà Lúkà 13:24)

¹³ «M̀ kòlavú dzóti wàlepi ko dhi 'àsè f̀le Giká ni Òp̀ na. Tàko ko, dzóti adrézó f̀le 'àsà ìndi láti adrézó lavúlé 'àsà l̀le dràdrà kisú dhi wawà. Móndí zyandre dhi ì adrè f̀le dzóti wawà nda 'àsè dhi àyi. ¹⁴ Dì, dzóti adrézó f̀le 'àsà ìndi láti adrézó lavúlé 'àsà l̀le l̀drì kisú dhi wa ìna ko. Ngbà 'í móndí àlo àlo dhi ì adrè dzóti nda ni kisú àyi.»

Fa i lò'wa ni ìbe dhi

(À kònò kpà Lúkà 6:43-44)

¹⁵ «M̀ kàdré àmi ki liki pròfètà kinzò ro dhi ki tà sè. Àngyá ko, àyi nda ì adrè àyi ki ladzá al̀le àmi vélé ngóro kábiligyà i t̀ni. Tàkò àyi léna dhi, àyi kàlagi àtrá 'i. ¹⁶ M̀ ni kitswá àyi ki ni lò'wa ì dré adrélé 'àlè dhi i sè. À adrè tsi v́nò lò'wa ki kùtsi sílé 'í? À adrè kó figi lò'wa ki àyidhá sílé 'í? Tàdzí ko. ¹⁷ Fa dóro títi dhi ì adrè lò'wa dóro 'a kòdhya. Dì, fa kònzi ì adrè àyikya lò'wa kònzi 'a kòdhya. ¹⁸ Fa dóro kitswá lò'wa kònzi 'a bwà ko. Fa kònzi kitswá kpà lò'wa dóro 'a bwà ko. ¹⁹ Fa títi adrèbhá lò'wa dóro 'a ko dhi i, à adrè togá lebhélé àtsí na. ²⁰ Dì ngóro m̀ dré adrélé fa ki ni lò'wa ì dré adrélé 'àlè dhi i sè dhi t̀ni dhi, m̀ ni kókpà pròfètà kinzò ro dhi ki ni, tà ì dré adrélé 'òlè dhi i sè.»

Tà tàma ìndi tà 'òma

(À kònò kpà Lúkà 13:25-27)

²¹ Mónyá títi adrèbhá áma zi «Míri, Míri!» dhi ì kitswá f̀le Òp̀ bhù àdhya na ko. Ngbà 'í àyi adrèbhá tà áma Atá bhù na dhi dré adrélé lèlè à kò'o dhi ki 'o dhi ki fi lána àyi. ²² Kitú tàbvó tàzo dhi tú dhi, móndí bí dhi ki tàá má dré dhi: «Míri, Míri, mà longó tá tsi àmi kúlí pròfètà kya t̀ni àmi rú sè ko? Mà dro tá tsi t̀rì kònzi i àmi rú sè ko? Mà 'o tá tsi tà l̀ndrìga ró bí dhi i àmi rú sè ko?» ²³ Dì, má ni go tàá àyi dré dhi: «Má ni àmi tàdzí ko! Àmi tà kònzi 'obhá ni i, m̀ nga má mìlésè!»

Dzó sima kírà dri dhi

(À kònò kpà Lúkà 6:47-49)

²⁴ «Dì dhya àngùdhi adrélépi áma kúlí kòdhi ki yi gò adrézó ka'íá 'òlè dhi, sù ngóro agó tògya ró àyi dzó sìlepi kírà dri dhi t̀ni. ²⁵ Kozya dré dhizo, yí dré tizo gò,

lyá dré dzó nda ni v́zo dhi, dzó nda dré arízó ko, pá ni ni bhàlè kírà dri dhi sè.

²⁶ Dì, dhya àngùdhi adrélépi áma kúlí kòdhi ki yi gò adrézó ka'íá 'òlè ko dhi, sù ngóro agó azaaza àyi dzó sìlepi sínyí dri dhi t̀ni. ²⁷ Dì kozya dré dhizo, yí dré tizo gò, lyá dré dzó nda ni v́zo dhi, dzó nda dré arízó akílè nyínyí.»

²⁸ Yésu kòtà tà nda i akílè dre dhi, mónyá zyandre ì dré adrézó vélé síbhálè be ngbo tà dré tadhálè nda ki tà sè. ²⁹ Tàko ko, akódhi ni kúlí i tá lanzilanzi ro. Adrè tá ìna àyi ki tadhá ngóro àyi ki t̀trítrí kúlí tadhábhá kya t̀ni ko.

Yésu tidrí agó àlo kàrí dré rùle dhi

(À kònò kpà Mároko 1:40-45; Lúkà 5:12-16)

8 Yésu kàsí kòngó nda drilèsè dre dhi, móndí zyan-dre lavúlé dhi ì dré ngàzo adrélé akódhi ni lebè.

² Dì agó àlo kàrí dré rùle dhi dré al̀zo adhéle àyi kórókó titi Yésu kandrà, tàzoá drá dhi: «Míri, mi rinyí ìbe kitswázó áma temvé tidrílé, mí kòlè dhi.» ³ Dì Yésu dré àyi drígá kidzìzo akódhi ni tabè gò, tàzoá drá dhi: «Má lè 'í. Mí kàdré kemve kpírìkpírì wà!» Gbà kòdhwa, agó nda dré arízó kàrí drà nda lèsè. ⁴ Gò Yésu dré tàzoá drá dhi: «Mí kònò dóro, mí kòlongóro tà kòdhi dhya àlo dré ko. Be ró dhi, mí l̀ m̀na àmi tadhá kòwánà dré nòlè, ìndi mí fè ngá Giká dré ngóro Mòsè ni t̀trítrí kúlí dré adrélé tàlè dhi t̀ni, tadházóá móndí i dré dhi, mí adrè dre káyà dhi.»

Sòdá ki kàdrì àlo dhi ka'ì Yésu bàti

(À kònò kpà Lúkà 7:1-10; Yòwánì 4:43-54)

⁵ Yésu kògò tsàlè Kàpàrànwúmà na dre dhi, Rómà ki sòdá ki kàdrì àlo dhi dré àyi kisízó ànyí akódhi làga, akódhi ni ti lizí ⁶ tàzoá dhi: «Míri, áma màràbà adrè ayílè drà be bhà na. Akódhi ni pá àbvò ro, ìndi rúbhá ni adrè aswálé tò.» ⁷ Yésu tà drá dhi: «Má ni li akódhi ni tidrí.» ⁸ Dì, sòdá ki kàdrì nda logó drá dhi: «Míri, má kitswá màna àmi lindrì sè ko. Má kitswá ndìndi mí dré f̀zo áma dzó na dhi ko. Dì, mí kòtà ndiri kúlí àlo gò, áma màràbà nda kàdrìró. ⁹ Tàko ko, áma tándi, mà áma kàdrì ki rinyí zàlè. Mà kpà sòdá ìbe má zàlè. Má kàdré tàá àyi ki àlo dré dhi «Mí l̀!» dhi, adrè l̀lè. Má kàdré tàá àzya ni dré dhi «Mí al̀!» dhi, adrè al̀lè. Má kàdré kó tàá áma màràbà dré dhi «Mí 'o tà kòdhi!» dhi, adrè 'òá.» ¹⁰ Dì Yésu kòyi tà nda dre dhi, akódhi ni l̀ndrì dré gàzo. Dré àyi alázó tàá mónyá adrèbhá àyi lebè dhi i dré dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Má kisú rè dhya àlo adrélépi tà ka'ika'ì ìbe kònini dhi ìsèrélè ànzi i kòfalé ko. ¹¹ Má adrè tàá àmi dré dhi: Móndí zyandre dhi ki angá kitú dré apfòrà lèsè ìndi kitú dré ndìrà lèsè, l̀rìlé m̀sá làgàsè túmání Àbàràrà ìbe, ìsàkà be, ìndi Yàkòbhò be Òp̀ bhù àdhya na. ¹² Dì, kàdré mónyá kitswábhá tà f̀le Òp̀ nda na dhi ki tà sè

dhi, à ni àyi ki bhe kivè na, àrè tìnímvá ro dhi na. Kònàle dhi, à ni adrè tongólé, adrézó kpà síkálándrà tsi.»

¹³ Gò Yésu dré tazoá sòdá ki kàdrè nda dré dhi: «Mí nzi mí bhàna. Tà nda kò'o ru mí dré ngóro mí dré adrélé ka'ile dhi tñi!» Dì akódhi ni màràbà nda dré adrízó gbà lókyá nda sè.

Yésu tidrí dràbhá bí dhi ì

(À kònò kpà Mároko 1:29-34; Lúka 4:38-41)

¹⁴ Àmvolásà dhi, Yésu dré lizo Pétèro ni dzó na gò, akódhi ni àdrá ni kisú lángá na, rúbhá ni dré tá adrélé àtsi ró dhi sè. ¹⁵ Dì Yésu dré tòkó nda ni drígá tabèzo gò, rúbhá àtsí nda dré pfozo rúásà. Gò tòkó nda dré ngàzo kidhólé ngá fe Yésu dré nyàle.

¹⁶ Ìndró kàndrè dre dhi, à dré móndí bí tirí kònzì íbe àyi léna dhi ki adzízó Yésu vélé. Dì akódhi dré tirí kònzì nda ki dròzo topfòle àyi lésè kúlí sè. Dré kpà móndí drà íbe dhi ki tidrízó títi. ¹⁷ Dì tà longólé pròfètà Èsáyà tí dhi dré ru 'òzo kònèni. Longó tá dhi:

«Akódhi ni tàndi do àma ki tà yàya dhi ì, àma ki drà ki dòzo kpà í rú.» †

Móndyá adrèbhá Yésu ni le lebèle dhi ì

(À kònò kpà Lúka 9:57-62)

¹⁸ Yésu kònò móndí zyandre ru kimóbhá í làgàsè kúrú dhi ì dre dhi, dré tazoá àyi lebèbhá ì dré dhi, ì kòzya tápáriandre ni ta'á na. ¹⁹ Gò tatrítrí kúlí tadhábhá ki àlo dré àyi kisízó ànyi akódhi làga, tàà drá dhi: «Tadhálépi, má ni ámi lebè àrè títi ángùdhi mí dré adrézó lile dhi ì 'àsè.» ²⁰ Yésu logó drá dhi: «Kìlìwá ì àyi ki bhú íbe. Àrí ì kpà àyi ki bhà íbe. Dì, Móndí ni Mvá í-na àrè í dré kitswázó àyi dri la lovózó dhi àko.»

²¹ Go Yésu ni lebèlepi àzya dhi dré tazoá drá dhi: «Mírì, mí kòtayí rè zyà ma lile áma atá ni si 'íká.» ²² Dì, Yésu logó drá dhi: «Mí lebè ma! Mí tayí móndí dràbhá dre dhi ì àyi ki àbvò ki si.»

Yésu kíkí kàgùmá

(À kònò kpà Mároko 4:35-41; Lúka 8:22-25)

²³ Yésu ì dré tombàzo bwátù na lebèbhá ni íbe gò, ì dré kidhózó adrélé zyàle tápáriandre ni ta'á na. ²⁴ Gbà kòdhwa, kàgùmá dré ngàzo adrélé vile tápáriandre nda mi gò, yí adrélépi longálé dhi dré adrézó lodàle bwátù na. Dì, Yésu adrè tá ína ayí ko. ²⁵ Gò akódhi ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízó ànyi làgá, akódhi ni toró tazoá dhi: «Mírì, mí tidrí àma wà! Mà adrè dràle!» ²⁶ Yésu logó àyi dré dhi: «Àmi tà ka'ika'lì íbe tsà ni ì, mì adrè ngá ro àdho tà sè?» Dì dré ngàzo ligílé lyãandre nda ì dri tápáriandre nda be gò, ngá dré gòzo bhùle ndiii. ²⁷ Dì àyi ki líntrí dré gàzo bhwãbhwa gò, ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòndi tá ína móndí kárá

† À kònò Èsáyà 53:4.

be ngíni dhi 'ì, ndèndì lyãandre ì tápáriandre be dhi ì dré adrézó akódhi ni kúlí ka'lì 'òle ni?» ††

Yésu tidrí àgo rì tirí kònzì íbe àyi léna dhi ì

(À kònò kpà Mároko 5:1-20; Lúka 8:26-39)

²⁸ Yésu kòzya tápáriandre ni ta'á na tsàle bvò Gádàrà kya na dre dhi, àgo rì tirí kònzì íbe àyi léna dhi ì dré apfòzo mógó lésè alìle ru kisú akódhi be. Àyi nda ì dré tá adrélé móndí tòmbatòmba ì ró tò dhi sè dhi, dhya àlo kitswá tá lavúlé àrè nda 'àsè bwà ko. ²⁹ Gò ì dré ngàzo loyóá kúlí 'u'ù sè dhi: «Giká ni Mvãagó, àma kò-falésè mí be dhi, àdho tà 'ì? Mí alì tsi kònwa àma ki 'o kònzì lókyá bhàle dhi kandrà?»

³⁰ Àyi làgana vwàvwà ro tsà dhi, tìgá ki pàrí andre adrè tá ngá nya. ³¹ Dì tirí kònzì nda ì dré Yésu ni ti lizízó tazoá dhi: «Mí kàdré 'òle àma ki dro dhi, mí kòmù àma lile tífflé tìgá kòna ì léna.» ³² Yésu tà àyi dré dhi: «Mì lè!» Dì ì dré topfòzo àgo rì nda ì lésè, lile tífflé tìgá nda ì léna. Gbà kòdhwa, tìgá nda ì dré ndizo títi kòngó nda ni gòlòko 'àsè, ledhélé tápáriandre na todràle. ³³ Gò tìgá nda ki líkíbhá ì dré ngàzo ràle tà títi lavúbhá nda ki rúbí longó bhàandre na. ì longó tá kpà tà atsálépi àgo rì tá tirí kònzì íbe àyi léna nda ì rú dhi. ³⁴ Gò móndyá títi dhi ì dré apfòzo bhàandre nda lésè alìle ru kisú Yésu be. Dì, ì kònò akódhi dre dhi, ì dré akódhi ni ti lizízó, kòngaró àyi ki bvò 'àsè be dhi bvò.

Yésu tidrí agó àlo pá be àbvò ro dhi

(À kònò kpà Mároko 2:1-12; Lúka 5:17-26)

9 Àmvolásà dhi, Yésu dré mbàzo bwátù na gòle zyàle tápáriandre ni ta'á na, tsàle àyi tàndi ni bhàandre na. ¹² Kònàle dhi, móndí àruka ì dré agó àlo pá be àbvò ro dhi ni adózó kíndri dri alìzo ába akódhi vélé. Yésu kònò àyi ki tà ka'ika'lì dre dhi, dré tazoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: «Áma mvá, mí tsi togó! À trì ámi tàkonzì ì dre!» ³ Dì, tatrítrí kúlí tadhábhá àruka ì dré dhèzo adrélé kisúá àyi léna dhi: «Dhya kòndi adrè ína Giká ni dha kúlí kòdhi sè!»

⁴ Yésu dré tà ì dré tá adrélé kisùle nda ni nìzo kyá gò, tazoá dhi: «Mì adrè àmikya tà kònzì kisù àmi léna àdho tà sè?» ⁵ Tà kitswálé tàle mbèlè agó pá be àbvò ro kòndhi dré dhi, ángùdhi 'ì: «À trì ámi tàkonzì ì dre» dhi, kó ngalè, «Mí nga, mí kidhó atsi to» dhi? ⁶ Má adrè leá mì kòni dhi, Móndí ni Mvã rìnyí íbe adrézó tàkonzì tri bvò dri.» Dì dré tazoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: «Mí nga, mí do ámi kíndri, èndì mí nzi mí bhàna!» ⁷ Dì agó nda dré ngàzo nziè í bhàna. ⁸ Móndyá zyandre ì kònò tà nda dre dhi, àyi ki togó dré gàzo tirí dré. Gò ì dré ngàzo adrélé Giká ni rú bha kùle, dré rìnyí múrúngú afèle móndí ì dré kònèni dhi sè.

†† À kònò Longó ì 65:8; 89:10; 107:23-32. ‡ Bhàandre Yésu dré bhà mòzo lána dhi tá Kàpàrànwúmà 'ì. À kònò Mátáyò 4:13; Mároko 2:1.

Yésu azí Mátáyò

(À kònò kpà Mároko 2:13-17; Lúka 5:27-32)

⁹ Yésu kàpfò kònalèsè gò adrélé lile dre dhi, dré agó àlo rú be Mátáyò dhi ni no adrérà'a lirílé mèdáyì lagírà na. Dré tazoá drá dhi: «Mí lebe ma!» Dì Mátáyò nda dré ngàzo adrélé Yésu ni lebe.

¹⁰ Bvoá dhi, Yésu ì dré lizo lebèbhá ni íbe Mátáyò ni dzó na gò, ì dré lirízó mísá làgásè adrélé ngá nya. Dì mèdáyì lagíbhá bí dhi ì, ìndì móndí bí adrélé nòle tàkonzìbhá ro dhi íbe dhi ì alì tá kpà lirílé mísá làgásè túmánì àyi íbe. ¹¹ Dì Fàrisáyò ì kònò tà nda dre dhi, ì dré ngàzo lizíá Yésu ni lebèbhá ì tí dhi: «Àmi kí tad-hálèpi adrè ngá nya túmánì mèdáyì lagíbhá íbe ìndì tàkonzìbhá íbe àdho tà sè?»

¹² Yésu kòyi tà lizílé nda dre dhi, dré tazoá dhi: «Móndyá rúbhá be dóro dhi ì ndà gá kódzó ko na. Be ró dhi, móndyá drà ro dhi ì adrè àyikya ndàá àyi. ¹³ Dì, mì kòlì àmikya tà tisìle Giká ni Kúlí na kònèdhi ni àndu nda nìle: «Má adrè móndyá adrèbhá àyi kí àzya kí kizà bha dhi kí nda kòdhya. Má adrè mána mòbòmà adrélé fèle má dré dhi kí nda kòdhya ko.» † Tàko ko, má alì móndyá adrèbhá àyi kí no gyàgya dhi kí azí kòdhya ko. Be ró dhi, má alì mána tàkonzìbhá kí azí kòdhya.»

À lizí Yésu tàbirí mvòma ni tà dri

(À kònò kpà Mároko 2:18-22; Lúka 5:33-39)

¹⁴ Àmvolásà dhi, Yòwánì Bàtisimò fèlepi ni lebèbhá ì dré alizo Yésu vélé lizíá tíá dhi: «Àma Fàrisáyò íbe dhi ì, mà adrè kó tàbirí mvo rà, adrézó tà zi Giká tí dhi, àmi lebèbhá ì adrè dhi àyikya tàbirí mvo ko àdho tà sè?»

¹⁵ Yésu logó àyi dré dhi: «Móndyá azilé gwányá làmó àdhya lé dhi kí kitswá tsì adrélé kizà ro, ì dré adrérà'a túmánì tòkó líyí be dhi 'á? Tàdzí ko! Dì, lókyá adrélèpi alìle dhi sè dhi, à ni tòkó líyí nda ni tìngá àyi kòfalèsè gò, ì dré kidhózó adrélé tàbirí mvo lókyá nda sè.

¹⁶ Dhya àlo kàdré kítá àku ró lasílépi dhi íbe dhi, dhi kítá tídhí ro dhi kítá àku nda dri ko na. Tàko ko, kò'o kònèni dhi, kítá tídhí nda ni kítá àku nda ni asé gò, kítá àku nda dré gòzo vélé lasílé lile drìdrì.

¹⁷ Kòdhi íbe dhi, dhya àlo dà vìnò tídhí ro dhi kínhí dhìle adrézó vìnò líkí, akùbhá dre dhi ì léna ko na. Tàko ko, kò'o kònèni dhi, vìnò tídhí nda ni abhò kínhí àku nda kí lasí gò, vìnò dré kutúzó gò, kínhí nda ì dré abízó títi. Ásà dhi, à adrè vìnò tídhí ro dhi ni da kínhí tídhí ro dhi ì léna, adrézó ngá rì nda kí líkí dóro.»

Yésu tídrí tòkó àlo dhi, ìndì tìngá mvátòkó àlo dhi drà-drà lésè

(À kònò kpà Mároko 5:21-43; Lúka 8:40-56)

¹⁸ Yésu dré tá adrérà'a tà nda kí ta dhi 'á dhi, Yúdà ànzi kí kàdrì kí àlo dré alizo adhélé àyi kórókó títi akód-

† À kònò Òsèyà 6:6.

hì kandrà, tazoá drá dhi: «Àma zapi drà nyànomvá kòndi. Dì, mí alì àmi drígá bha akódhi dri wà, kàdríró be dhi bvò!» ¹⁹ Dì Yésu ì dré ngàzo lebèbhá ni íbe adrélé lile agó nda vèsè.

²⁰ Gbà lókyá nda sè dhi, tòkó àlo kàrì dré adrézó ràle rúásà kóná be mudrí-dri-rì dhi dré àyi kisízó ànyi Yésu àmvolèsè gò, akódhi ni kítá ti tabè. ²¹ Àngyá ko, adrè tá ína kisúá dhi: «Má kòtabè ngbà 'í akódhi ni kítá ti kòdhya dhi, má ni adrí.» ²² Dì Yésu dré àyi alázó tòkó nda ni no gò, tazoá dhi: «Àma zapi, mí tsi togó! Àmi tà ka'ika'i tídrí mì dre.» Dì akódhi nda dré adrízó gbà lókyá nda sè.

²³ Dì Yésu kòlì tsàle Yúdà ànzi kí kàdrì nda bhàna dre dhi, dré làrì tswabhá kí nòzo túmánì móndí zyandre adrèbhá tongólé dhi íbe. ²⁴ Dré tazoá àyi dré dhi: «Mì nga kònwàsè. Tàko ko, mvátòkó kòdhi drà ko. Adrè ína ayí ko.» Gò ì dré dhèzo adrélé akódhi ni gu. ²⁵ À kòdro móndyá zyandre nda ì topfòle kíyì na dre dhi, Yésu dré fizo dzó nda na, mvátòkó nda ni drígá ru gò, akódhi dré ngàzo kuru. ²⁶ Gò tà nda ni rúbí dré la'úlúzo bvò nda 'àsè títi.

Yésu tídrí àgo rì mì kùdúkùdu ró dhi ì

²⁷ Yésu kàpfò dzó nda lésè adrélé lile dre dhi, àgo rì mì kùdúkùdu ró dhi ì dré ngàzo adrélé akódhi ni lebe loyóába dhi: «Dàwídì ni Mvá, mí bhà àma kí kizà wà!»

²⁸ Yésu kòtsa bhàna fìle dzó na dre dhi, àyi nda ì dré àyi kí kisízó ànyi akódhi làga. Dì akódhi dré àyi kí lizízó tazoá dhi: «Mì adrè ka'íá dhi, má ni kitswá àmi kí tídrí bwà?» ì logó drá dhi: «Àyíya, Mírì.» ²⁹ Gò Yésu dré àyi kí mì tabèzo, tazoá dhi: «Tà nda kò'o ru àmi dré ngóró mì dré adrélé ka'íle dhi tìni!» ³⁰ Dì àyi kí mì dré ru nzìzo adrélé ngá no. Gò Yésu dré àyi kí bí sèzo tazoá dhi: «Mì kònò dóro, mì kòlongóro tà kòdhi dhya àlo dré ko.» ³¹ Dì, ì kòpfò dzó nda 'àsè dre dhi, ì dré àyikya lizo Yésu ni rúbí longóbe la'úlúle bvò nda 'àsè títi.

Yésu tídrí ábhábhá àlo tírì kònzi íbe dhi

³² ì dré tá adrérà'a apfòle dzó nda lésè dhi 'á dhi, à dré agó àlo tírì kònzi íbe ì léna, adrélèpi kpà ábhábhá ro dhi ni adzízó Yésu vélé. ³³ Dì Yésu dré tírì kònzi nda ni dròzo pfòle ábhábhá nda lésè dhi, dré kidhózó adrélé kúlí ta. Móndyá zyandre kònale dhi kí líndrí dré gàzo bhwábhwa gò, ì dré adrézó tàá dhi: «À nò rè tàdzí tà 'òle làsú be kònèni dhi ìsèrélè 'a ko!» ³⁴ Dì, Fàrisáyò ì adrè tá àyikya tàá dhi: «Dhya kòdhi adrè tírì kònzi kí dro topfòle móndí ì lésè, tírì kònzi kí kàdrì ni rìnyí sè.»

Lànyá líyí ni ti lizima, kòmùró àzìbhá ì lile àyi lànyá lokó dhi

³⁵ Gò Yésu dré ngàzo adrélé tatsíle bhàandre títi ì 'àsè ìndì bhà títi ì 'àsè, tà tadhábe Yúdà ànzi kí lèsámbo dzó ì 'àsè, Rúbí Tanì Giká ni Òpì àdhya ni longóbe, ìndì

móndí ki tídríbe àyi ki drà tíí i lésè. ³⁶ Dì dré tá adrerà'a móndí zyandre dhi ki no dhi 'á dhi, adré tá kizà do áyi togó na àyi ki tà sè. Tàko ko, ì adré tá landèlè tò, ìndì tà adré tá àyi ki lavú. Àyi tá ngóro ká-bilígyà adrébhá àyi ki líkílépi àko dhi i tñi. ³⁷ Dì dré tà-zoá áyi lebhá i dré dhi: «Lànyá ka amvú na lavúlè dre. Dì, àzibhá adrébhá lànyá nda ni lokó dhi ki àbvó yókódhó. ³⁸ Mì kàdré dì lànyá nda ni líyí ni ti lízì, kòmùro àzibhá i lile áyi lànyá lokó be dhi bvó.»

Yésu tibhù àpóstolò mudrí-dri-rì dhi i lile àzì na
(À kònò kpà Márokò 3:13-19; 6:7-13; Lúkà 6:12-16; 9:1-6)

10 Àmvolásà dhi, Yésu dré áyi lebhá mudrí-dri-rì dhi ki azízò gò, rìnyí fèzo àyi dré kítswázò tírì kònzi ki dro móndí i lésè, ìndì kítswázò móndí ki tídrí àyi ki drà tíí i lésè. ² Àpóstolò mudrí-dri-rì nda ki rú i tá: Simónà (adréle kpà rú zile Pétèro dhi), adrúpi ni Àndréyà, Yàkóbhò Zèbédáyò ni mvá, adrúpi ni Yòwánì, ³ Filípò, Bàràtòlòmáyò, Tòmá, Mátáyò (mèdayè lagílépi dhi), Yàkóbhò Àlàfáyò ni mvá, Tàdáyò, ⁴ Simónà (adrélepi àtsi ró áyi sùrú ni tà sè dhi), ìndì Yùdásì Ìsìkàryótà (dra Yésu ni lefèlepi kàribhá i drígá dhi). ⁵ Dì Yésu dré dhya mudrí-dri-rì nda ki tibhùzo, tà lazízò àyi dri kònini: «Mì lè móndyá sùrú twá ro dhi i véna ko. Mì fi kpà bhàandre àlo Sàmàryà kya na ko. ⁶ Be ró dhi, mì lè àmikya Ìsèrelè ànzi avìbhá kábilígyà i tñi dhi i véna. ⁷ Mì dré adrerà'a lile dhi 'á dhi, mì kàdré longóá móndí i dré dhi: «Òpè bhù àdhya atsá ànyì dre!» ⁸ Mì kàdré dràbhá ki tídrí, adrézò móndí dràbhá dre dhi ki tingá dràdrà lésè, adrézò móndí kàrì dré rùle dhi ki tídrí, adrézò tírì kònzi ki dro topfòle móndí i lésè. Mì kàdré tà 'o móndí i dré àngyá, ngóro mì dré kiséulé àngyá dhi tñi. ⁹ Mì do óró 'i yà, àrezá 'i yà, kó ngalè làfa lò'wa mvá 'i yà dhi àmi rú ko. ¹⁰ Mì kòdo kòmvo atsi sè dhi 'i yà, kítá agá lésè dhi ni àzya 'i yà, kámókà àzya 'i yà, kó ngalè kùtù fa 'i yà dhi ko. Tàko ko, adré làá dhi, dhya àzì 'òlepi dhi kònya áyi landè.

¹¹ Bhàandre àngùdhi yà, ngalè bhà tsà àngùdhi yà mì dré dra fizo lána dhi na dhi, mì kòndà rè zyà móndí kítswálépi àmi ki ka'ì dòle dóro dhi 'íká gò, mì kàdré ayílè akódhi nda bhàna tsàle kítu mì dré dra ngàzo àrà nda 'àsè dhi tú. ¹² Mì kàdré fìle dzó àlo dhi na dhi, mì kòtà dhi: «Tà kèdríkèdri kàdré dzó kòndhi 'á.» ¹³ Móndyá dzó nda lé dhi ì kàdré àmi ki ka'ì dòle dóro dhi, tà kèdríkèdri àmikya nda kàdré àyi dri. Dì, ì kàdré àmi ki ka'ì dòle dóro ko dhi, mì kò'o tà kèdríkèdri àmikya nda agòle àmi véle. ¹⁴ Dzó àngùdhi yà, ngalè bhàandre àngùdhi yà dra àmi ki ka'ìzo dòle lána dóro ko yà, kó ngalè àmi ki kúlí yizo ko yà dhi na dhi, mì kòpfò 'àsà, ìndì mì kòtowá tàpfulíndri àmi pásè tadházóá dhi, mì tayí àyi ki tà tíí dre. ¹⁵ Má adré tà bàti ta àmi dré: Kítu Giká dré dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, a ni tà ño móndyá

bhàandre nda lésè dhi i dri, móndyá Sòdómà i lésè Gòmórà be dhi kya ki lavú.»

Kizà adrébhá àlile dhi i

(À kònò kpà Márokò 13:9-13; Lúkà 21:12-17)

¹⁶ «Mì yi rè ká! Má adré àmi ki mu ngóro kábilígyà i tñi trú kàlagí i kòfalé. Àsà dhi, lè mì kàdré tògya ró ngóro ni i tñi, adréle kpà tà àko àmi rú ngóro kòbhòlò i tñi. ¹⁷ Mì kàdré àmi ki líkí móndí ki tà sè. Tàko ko, ì ni àmi ki 'o topfòle tàbvó tãrà i 'àsè, adrézò àmi ki bhwa àyi ki lèsámbo dzó i 'àsè. ¹⁸ Áma tà sè dhi, à ni àmi ki tídrì topfòzo àmi ìbe gùvèrènerè i kandrásè ìndì ópí kàdrì i kandrásè, mì kòkítswáro áma tà mì dré nòle ìndì mì dré yile dhi ki longó àyi dré, ìndì móndyá sùrú twá ro dhi i dré. ¹⁹ Dì, à kàdré àmi ki dri tàbvó tàle dhi, mì kòbhà àmi ki togó adréle lanzile tà mì dré dra tàle àmi rúsè yà, kó ngalè mì ni tà nda ni ta ngíni ya dhi dri dhi ko. Giká ni tà mì dré kítswálé tàle dhi ni fe àmi dré gbá lókyá nda sè. ²⁰ Àngyá ko, mì ni adré tà nda ni ta àmi ko. Be ró dhi, àmi ki Atá ni Tírì ni adré tàá àmi tí dhi ni.»

²¹ Móndí ki àyi ki adrúpi ki lefè todràle kàribhá i drígá. Ànzi ki atá ki kpà àyi ki ànzi ki lefè todràle. Ànzimvá ki lígí àyi ki tibhá i rú, adrézò àyi ki 'o todràle. ²² Móndyá tíí dhi ki togó kònzi bha àmi rú áma tà sè. Dì, dhya adrélepi ìna togó tsi, adrézò áyi totó tãtã tsàle kùdù na dhi ni adré. ²³ À kàdré àmi ki mì pfo bhàandre àlo dhi na dhi, mì kòlapá lile àzya ni léna. Má adré tà bàti ta àmi dré: Mì kítswá tàdzí tatsilé bhàandre tíí Ìsèrelè ànzi kya i 'àsè drìdrì Móndí ni Mvá dré dra agòzo dhi kandrá ko.

²⁴ Dhya adréle tadhálé dhi lavú ìna dhya adrélepi áyi tadhá dhi ko. Dhya adrélepi màràbà ro dhi lavú kpà áyi mírì ko. ²⁵ Adré làá dhi, dhya adréle tadhálé dhi kàtsá dhya adrélepi áyi tadhá dhi tñi. Adré kpà làá dhi, màràbà kàtsá áyi mírì tñi. À kàdré dzó líyí zi Bèlèzèbùlè ro be dhi, à ni dhi véle móndyá akódhi ni dzó lé dhi ki lodhá ngíni?†

Dhya kítswálépi mì dré ròle dhi

(À kònò kpà Lúkà 12:2-9)

²⁶ «Dì mì kòro móndí àlomvá ko. Tàko ko, à ni tà tíí lùzu ró dhi ki tadhá ngádra 'á. À ni kpà tà tíí zùle zùzù dhi ki 'o apfòle móndí ì dré nile dóro. ²⁷ Dì tà má dré adréle tàle àmi dré tìnímvá na dhi i, mì kàdré tàá ngádra 'á. Tà adréle tàle àmi bína kòyàyà sè dhi, mì kàdré longóá dzòdrì i lésè. ²⁸ Mì kòro dhya adrébhá móndí ki rúbhá ki tupfú todràle gò, ì dré kítswázò àyi ki lídrì pfo bwà ko dhi i ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya Giká kítswálépi móndí ki lídrì ki tupfú todràle àyi ki rúbhá ìbe líferò na dhi ni ro kòdhya.

† Rú «Bèlèzèbùlè» kòndhi, rú fèle Sàtánà, tírì kònzi ki kàdrì dré dhi 'i.

dhi, má adré mána ngá nya, adrézó kpà ngá mvu gò, à dré adrézó tàà dhi: «Dhya kòdhi kòvongbolo líyí 'i, wá litsí líyí 'i, ìndì mèdáyì lagíbhá kì arúpi tàkonzìbhá ìbe dhi 'i!» Di, à adré Giká nì tògyá no gyägya, tà adrélé 'òle tògyá nda sè dhi i sè.»

Kizà bhàandre Yésu nì gabhá rè dhi kya

(À kònò kpà Lúkà 10:13-15)

²⁰ Gò Yésu dré ngàzo adrélé lawàle bhàandre í dré tá tà lín-dríga ró bí dhi kì 'òzo 'ásà dhi i dri, mónnyá 'ásà dhi ì dré àyi kì togó ladzálé ko dhi sè. ²¹ Tà dhi: «Kizà àmi kì ngá 'i, àmi Kòràzínàbhá ro nì i! Kizà kpà àmi kì ngá 'i, àmi Bètèsàyídàbhá ro nì i! Àngyá ko, má kò'o tà tà lín-dríga ró má dré 'òle àmi véna dhi i Tírè na ìndì Sidónà na dhi, kònò mónnyá bhàandre nda i 'ásè dhi ì asó tá kítá lírí àyi rú kínó, àyi kì dri p̀fòzo tópfó sè tad-házóá dhi, ì ladzà àyi kì togó káyà dhi dre. ²² Má adré dhi tàà àmi dré dhi: Kítú Giká dré dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, a nì tà ño àmi dri mónnyá Tírè i lésè Sidónà be dhi kya kì lavú.

²³ Di àmi Kàpàrànwúmàbhá ro nì i, m̀i adré tsì kisùà dhi, Giká nì àmi kì tà tìngá tsàle byá kurú na bhù na bàti? Tàdzí ko! A nì àmi kì tà tìrì tsàle byá mónnyá dràbhá dre dhi kì àrà na. Àngyá ko, má kò'o tà tà lín-dríga ró má dré 'òle àmi véna dhi i Sòdómà na dhi, kònò bhàandre nda nì tá adré ngbú rè be atsálé àndrò kònìdhi. ²⁴ Má adré dhi tàà àmi dré dhi: Kítú Giká dré dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, a nì tà ño àmi dri mónnyá Sòdómà lésè dhi kya kì lavú.»

Tà k̀drík̀dri kisuma Yésu véna dhi

(À kònò kpà Lúkà 10:21-22)

²⁵ Lókyá nda sè dhi, Yésu dré tàzoá dhi: «Á! Tátá, Mírì bhù kya bvó be nì, má adré àwoyà ta mí dré, mí dré tà kòdhi kì zùle tògyabhá i dré ìndì mónnyá tà nibhá i dré gò, mí dré tà nda kì tadházó ànzimv́a i dré dhi sè.

²⁶ Àyíya, Tátá, tàko ko, tà mí dré 'òle nda tá dóro mí milésè.

²⁷ Áma Atá tayí tà títi dhi i má dríga dre. Dhya àlo Giká nì Mv́agó nìlepi bàti dhi yókódhó, ngbà 'í Giká Atá nì ǹ. Dhya àlo Giká Atá nìlepi bàti dhi kpà yókódhó. Ngbà 'í akódhi nì Mv́agó nì ǹ, ìndì dhya Mv́agó nda dré adrézó àyi Atá nì le tadhálé àyi dré dhi ì nì àyi.

²⁸ Àmi títi adrèbhá ngá lanzi do adrézó landèle nì i, m̀i al̀ má véle wà, má kò'oró àmi adrélé lovólé be dhi bvó. ²⁹ M̀i kòtayí àmi má dré adrélé tidrile, m̀i kàdréró áma tà nda nìle. Tàko ko, áma togó yàyà ànzimv́a kya t̀nì, ìndì m̀i nì tà k̀drík̀dri kisú àmi kì togó na.

³⁰ Àngyá ko, àmi kì tayima má dré adrélé tidrile dhi dóro, ìndì ngá má dré adrélé fèle àmi dré d̀le dhi lanzi ko.»

Yésu Mírì sàbátù àdhya 'i

(À kònò kpà M̀arokò 2:23-28; Lúkà 6:1-5)

12 Àmvolásà, sàbátù àlo dhi, Yésu ì adré tá lavulé amv́u ngànò àdhya i 'ásè. Tàbirí dré akódhi nì lebèbhá kì 'òzo gò, ì dré kìdhózó adrélé ngànò l̀'wa vu, adrézó tsíá. ² F̀arisáyò ì kònò tà nda dre dhi, ì dré tàzoá Yésu dré dhi: «M̀i nò rè ká! Ámi lebèbhá ì adré àyikya tà àma kì t̀trítrí kúlí dré adrélé logalé sàbátù tú dhi nì 'o!»

³ Di Yésu logó àyi dré dhi: «M̀i nà rè tà Dàwídì dré tá 'òle ì dré adrèrà'a tàbirí ìbe akódhi nì arúpi ìbe dhi 'á dhi ko? ⁴ Akódhi fì tá Giká nì dzó kàdrì na gò, ì dré m̀apà fèle Giká dré dhi nì adózo nyàle arúpi nì ìbe. Tàkò àma kì t̀trítrí kúlí adrè tá ìna m̀apà nda nì nyàma logá àyi dré. Ngbà 'í kòwánà kì tá kitswá nyàà dhi àyi. ⁵ M̀i nà rè kpà Mòsè nì t̀trítrí kúlí na ko tàle dhi, kòwánà ì adrè àyikya àzì 'o tépelò na gba kàdré sàbátù tú gò, adrézó tà bha àyi dri ko dhi? ⁶ Di má adrè tà bàti ta àmi dré: Dhya kàdrì tépelò nda nì lavúlèpi dhi be kònwàrè! ⁷ Giká nì Kúlí adrè tàà dhi: «Má adrè mónnyá adrèbhá àyi kì àzya kì kizà bha dhi kì nda kòdhya. Má adrè mána mòbòmà adrélé fèle má dré dhi kì nda kòdhya ko.» † Kònò m̀i kònì tá kúlí kòdhi kì àndu be dhi, m̀i kitswá tá tà bha mónnyá tà àko àyi rú dhi i dri ko. ⁸ Tàko ko, M̀onđí nì Mv́a, Mírì sàbátù àdhya 'i.»

Yésu tidrì agó àlo dhi sàbátù tú

(À kònò kpà M̀arokò 3:1-6; Lúkà 6:6-11)

⁹ Yésu kòtayí àrà nda dre dhi, dré l̀zo fìle Yúdà ànzi kì l̀sámbo dzó na. ¹⁰ Kònàle dhi, agó àlo dríga nì dré 'yòzo 'yo'yò dhi tá be. F̀arisáyò àruka ì adrè tá tà ì dré kitswázó Yésu nì asíki àsà dhi nì nda gò, ì dré lizízóá tíá dhi: «Áma kì t̀trítrí kúlí ka'ì, à kàdré m̀onđí kì tidrì sàbátù tú dhi 'i?» ¹¹ Akódhi logó àyi dré dhi: «Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré kábilígyà àlo dhi ìbe gò, kábilígyà nda dré dhèzo bhú na sàbátù tú dhi, dhya nda kitswá tsì aséá gbã kítú nda sè ko? ¹² Di m̀onđí kì tà lavú kábilígyà kya byá! Àsà dhi, àma kì t̀trítrí kúlí adrè tà dóro 'òma sàbátù tú dhi nì ka'ì.»

¹³ Di Yésu dré tàzoá agó nda dré dhi: «M̀i kidzì ámi dríga.» Akódhi dré kidzìzóá gò, dríga nì nda dré adrízó atsálé dóro àzya nì t̀nì. ¹⁴ Di F̀arisáyò nda ì dré p̀fòzo ru yi, kitswázó láti nda Yésu nì p̀fùzo dràle dhi bvó.

Yésu m̀aràbà Giká dré z̀ile dhi 'i

¹⁵ Di Yésu dré tà nda nì yizo gò, àrà nda nì tayízó l̀zo. M̀onđí zyandre lavulé dhi ì dré ngàzo l̀le akódhi vésè gò, dré àyi kì dràbhá títi dhi kì tidrízó. ¹⁶ Dré àyi kì logázó, ì kòtadháro m̀onđí i dré i àdhi 'i ya dhi ko. ¹⁷ Tà nda kòdhi atsá kònìni, kitswálé tà Giká dré tá longolé

† À kònò Òsèyà 6:6.

pròfétà Èsáyà tí dhi kò'oró ru be dhi bvó. Akódhi longó tá dhi:

¹⁸ «Kòndhi áma adhemakandra má dré zèle dhi 'i.

Akódhi dhya má dré adrélé lèle tò, ìndì áma togó dré adrézó kinílé tà ni ni sè dhi 'i.

Má ni áma Tírí bha akódhi dri gò,
dré áma tà gyägya longózó súrú títi dhi i dré.

¹⁹ Akódhi kitswá lawàle móndí íbe ko, kitswá kpà trèle ko.

Kitswá áyi kúlí loyó móndí i dré yìle láti i bhalésè ko.

²⁰ Kitswá kòzò bhèlebhéle dhi ni ño ko.

Kitswá kpà tálà adrélépi 'òle adrélé dhi ni avó adrélé ko,

tsàle lókyá dré dra áma tà gyägya 'òzo tà kònzì lavú dhi 'á.

²¹ Dì súrú títi bvò dri dhi ki àyi ki mì bha akódhi véna.»
†

Yésu ni tà, tírí kònzì ki kàdrì àdhya be dhi

(À kònò kpà Mároko 3:22-30; Lúkà 11:14-23)

²² Àmvolásà dhi, à dré agó àlo tírí kònzì íbe í léna, adrélépi kpà mì kùdúkùdu ró ìndì ábhábhá ro dhi ni adzízó Yésu vélé. Dì Yésu dré akódhi nda ni tidrízó gò, akódhi dré kidhózó adrélé kúlí ta, adrézó kpà ngá no.

²³ Mòndyá zyandre títi dhi ki líndrí dré gàzo bhwábhwa gò, ì dré adrézó tàá dhi: «Dhya kòdhi tsì Dàwídi ni Mvá, Mésíyà ro dhi 'i ko?» ²⁴ Dì, Fàrisáyò ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì dré àyikya tàzoá dhi: «Dhya kòdhi adré ngbà 'í tírí kònzì ki dro topfòle móndí i lésè, Bèlèzèbùlè, tírí kònzì ki kàdrì ni rìnyí sè.»

²⁵ Dì, Yésu dré ína tà ì dré tá adrélé kisùle nda ni nìzo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Òpì àngùdhi mòndyá zàlá dhi ì dré adrézó ru lanzí àyi kòfalésè dhi, òpì nda ni tà ni akí títi. Bhàandre àngùdhi yà, kó ngalè dzó àngùdhi yà mòndyá lána dhi ì dré adrézó ru lanzí àyi kòfalésè dhi, kitswá kpà áyi totó bwà ko. ²⁶ Sàtánà kàdré Sàtánà ni dro dhi, adré ína ru pfu áyi tàndi be. Akódhi ni òpì ni dì áyi totó ngíningíni ró? ²⁷ Má kàdré mána tírí kònzì ki dro Bèlèzèbùlè ni rìnyí sè dhi, àmi ki mòndyá ì adré dì àyi ki dro àdhi ni rìnyí sè? Dì ásà dhi, àyi nda ki tà mì dré adrélé tàle nda ki bvò ta àyi. ²⁸ Dì, má kàdré mána tírí kònzì ki dro Giká ni Tírí ni rìnyí sè dhi, kòdhi adré tadhá dhi, Giká ni Òpì atsá àmi kòfalé dre káyà dhi.

²⁹ Kòdhi íbe dhi, dhya àlo kitswá fíle agó kòmbá àlo dhi ni dzó na akódhi ni ngá wu bwà ko, kàdrò zyà rè kòmbá nda bã sè 'íká ko dhi. Dì kàdrò akódhi dre dhi, a ni kitswá ngá títi akódhi ni dzó na nda ki wu.

³⁰ Dhya àngùdhi adrélépi túmání má be ko dhi adré í- na ru pfu má be. Dhya adrélépi móndí ki kimó túmání má be ko dhi, adré ína àyi ki lapé.

³¹ Dì ásà dhi, má adré tàá àmi dré dhi: Giká ni kitswá tàkònzì títi móndí ì dré adrélé 'òle dhi ki tri, túmání

† À kònò Èsáyà 42:1-4.

làdhá títi ì dré adrélé dhàle í rú dhi íbe. Dì, kitswá ína làdhá dhàle Tírí Lólo rú dhi ni tri ko. ³² Dhya àngùdhi adrélépi kúlí kònzì ta Móndí ni Mvá rú dhi, Giká ni akódhi nda ni tàkònzì tri. Dì, dhya àngùdhi adrélépi í- na kúlí kònzì ta Tírí Lólo rú dhi, à kitswá akódhi nda ni tàkònzì tri lókyá kòndhi sè yà, kó ngalè lókyá adrélépi alìle dhi sè yà dhi ko.»

Fa i lò'wa ni íbe dhi

(À kònò kpà Lúkà 6:43-45)

³³ Yésu gò tàá dhi: «Fa kàdré dóro dhi, lò'wa ni kì kókpà adré dóro. Fa kàdré kó kònzì dhi, lò'wa ni kì kókpà adré kònzì. Tàko ko, à adré fa ni lò'wa ni i sè.

³⁴ Àmi, ni àtrá ki àrèbhá ni i, àmi kó kònzì dhi, mì ni dì kitswá tà àlo dóro dhi ni ta ngíningíni ró? Àngyá ko, ti adré tà adrélépi gàle togó na dhi ki ta kòdhyà. ³⁵ Dhya dóro adré tà dóro 'o apfòle tà dóro títi dré zùle áyi togó na dhi i lésè. Dì, dhya kònzì adré ína tà kònzì 'o apfòle tà kònzì títi dré zùle áyi togó na dhi i lésè. ³⁶ Má adré tàá àmi dré dhi: Kítú dra tàbvò tàzo dhi tú dhi, mòndyá títi dhi ki kúlí tàko àlo àlo títi ì dré tàle dhi ki tà ta Giká kandrá. ³⁷ Tàko ko, kúlí mí dré tàle dhi ki tà sè dhi, a ni àmi tàbvò ta ngalè àmi nòzo gyägya yà, kó ngalè tà bhàzo mí dri yà dhi.»

Tà tadhálé pròfétà Yónà ni tà rú dhi

(À kònò kpà Mároko 8:11-12; Lúkà 11:29-32)

³⁸ Àmvolásà dhi, Fàrisáyò àruka i tàtrítrí kúlí tadháb- há àruka íbe dhi ì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, mà adré leá dhi, mí kò'o tà líndríga ró dhi áma dré nòle.» ³⁹ Dì Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Mòndyá àn- drò adrèbhá kònzì ìndì zàràbhù ro dhi ì adré tà líndrí- ga ró dhi ni nda nòle. Dì, à kitswá tà àzya líndríga ró dhi ni 'o àyi dré nòle dhi ko, kàdré ngbà 'í pròfétà Yónà àdhya 'i ko dhi. ⁴⁰ Tàko ko, ngóro Yónà dré tá ayílè kítú na ìndì ngátsi na kosyá àgá léna dhi tíni dhi, Móndí ni Mvá ni kókpà ayí bvò na kítú na ìndì ngátsi na.

⁴¹ Kítú dra tàbvò tàzo dhi tú dhi, Ninívebhá ki nga tà bha mòndyá àndrò ni i dri. Tàko ko, Ninívebhá nda ì dré tá tà Yónà dré longólé àyi dré dhi ni yìzo dhi, ì ladzá tà àyikya àyi ki togó 'í. Dì mì nò rè ká! Dhya kàdrì Yónà nda ni lavúlépi dhi be kònwàrè! ⁴² Kòdhi íbe dhi, kítú dra tàbvò tàzo dhi tú dhi, ópí kàdrì tòko ró bvò tàbhu na dhi drile dhi ni nga tà bha mòndyá àndrò ni i dri. Tàko ko, ópí nda angá tá ína làwú làvo lésè alìle ópí Sòlòmónò ni tògyakúlí yi 'í. Dì mì nò rè ká! Dhya kàdrì Sòlòmónò nda ni lavúlépi dhi be kònwàrè!»

Tírí kònzì ni gòma fíle móndí léna dhi

(À kònò kpà Lúkà 11:24-26)

⁴³ Yésu gò tàá dhi: «Tírí kònzì àlo dhi kòpfò dhya àlo lésè dhi, adré anyalé àrà fà ro dhi i 'ásè, àrà í dré kitswázó lovólé lána dhi ni ndabe. Dì, kòkitswá kisúá

bwà ko dhi, ⁴⁴ adré tàá dhi: «Má ni go fíle áma dzó má dré apfòzo lásà dhi na.» Kògò tsàle dre dhi, adré kisúá dhi, dzó nda ngbo: À awá 'álé ni, ngá lána dhi ki tobhá-zo kpákpa dre. ⁴⁵ Di adré líle tírí kònzí áyi lavúbhá nzi-dri-rí dhi ki nda lízo àyi íbe gò, ì dré adrézó tífílé adrélé dhya nda léna. Di dhya nda ni tà kùdù ro dhi véle kònzí wáláká ni ni lavú. Di tà nda ni adré kókpà kònzí mónnyá ándrò adrébhá kònzí ni ì dré.»

Yésu ni andre ì adrúpi ni íbe dhi
(À kònò kpà Márokò 3:31-35; Lúkà 8:19-21)

⁴⁶ Yésu dré tá adrérà'a tà ta mónnyá zyandre ì dré dhi 'á dhi, akódhi ni andre ì adrúpi ni íbe dhi ì dré atsázó adrélé àyi ki totó kíwì na. Ì adré tá tà le tàle akódhi be. ⁴⁷ Dhya àlo dré tàzoá Yésu dré dhi: «Ámi andre ì ámi adrúpi íbe dhi ì adré àyi ki totó kíwì na. Ì adré tà le tàle mí be.»

⁴⁸ Yésu logó dhya nda dré dhi: «Áma andre àdhi 'í? Áma adrúpi ì àdhibhá 'í?» ⁴⁹ Dré drígá bhèzo áyi lebhéhá ì véna, tàzoá dhi: «Mì nò rè áma andre ì áma adrúpi íbe kòni ì ká! ⁵⁰ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi tà áma Atá bhù na dhi dré adrélé lèle à kò'o dhi ki 'o dhi ína áma adrúpi 'í, áma amvúpi 'í, ìndì áma andre 'í.»

Pídhígó agó kórì rìlepi dhi ni tà dri dhi
(À kònò kpà Márokò 4:1-9; Lúkà 8:4-8)

13 Kítú nda sè dhi, Yésu dré apfòzo dzó lésè líle lírílé tápáriandre míle. ² Mòndí zyandre lavúlé dhi ì dré ru kimólé akódhi làgàsè kúru dhi sè dhi, dré mbàzo lírílé bwátù na kitswálé tà tadhá, mónnyá zyan-dre títi nda ì dré adrérà'a àyi ki totó yí míle dhi 'á. ³ Di dré kídhózó tà bí dhi ki tadhá àyi dré pídhígó sè, adrézó tàá dhi:

«Mì yi rè ká! Kítú àlo dhi, agó àlo dhi pfo tá líle kórì rì áyi amvú na. ⁴ Dré tá adrérà'a kórì rì dhi 'á dhi, kórì àruka ì ledhé tá láti míle gò, àrì ì dré adàzo tetéá títi. ⁵ Kórì àruka ì ledhé tá bvò kírà ro adrélépi kíni íbe tsà dhi dri. Ì dré apfòzo mbèlè, kíni dré nzile ko dhi sè. ⁶ Di, kítú kòka dre dhi, dré àyi ki zàzo 'yòle, àyi ki kídrì dré fíle kíni na dóro ko dhi sè. ⁷ Kórì àruka ì ledhé tá kùtsí kòfalé gò, kùtsí nda dré mbàzo àyi ki amó. ⁸ Di, kórì àruka ì ledhé tá àyikya kíni dóro dri gò, ì dré lò'wa 'àzo dóro. Àlo ni 'a lò'wa nyadhi-nzi, àzuya ni nyadhi-na, àzuya ni nyadhi-àlo-dri-mudrí.» ⁹ Yésu gò tàá dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi bíbhálé íbe tà yìzo dhi kòyi!»

Yésu ngi tà ì dré adrézó tà ta mòndí ì dré pídhígó sè dhi ni àndu
(À kònò kpà Márokò 4:10-12; Lúkà 8:9-10)

¹⁰ Àmvolásà dhi, Yésu ni lebhéhá ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, akódhi ni lízì tàzoá dhi: «Mì adré tà ta mòndí ì dré pídhígó sè àdho tà sè?» ¹¹ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Giká fè àmi dré tògyá Òpì bhù àdhya ni tà

lùzu ró dhi ki nìzo. Di, fè ína tògyá nda àyi dré ko.

¹² Tàko ko, dhya ángùdhi tà nìlepi bí dhi dré dhi, à ni tà dré nìle nda ki dri tímà gò, akódhi dré adrézó véle tà nìni íbe bí lavúlé. Di, dhya ángùdhi tà nìlepi ko dhi dré dhi, à ni ndìndì tà tsà dré nìle dhi ni tíngá. ¹³ Tà nda sè dhi, má adré tà ta àyi dré pídhígó sè. Tàko ko, tágba ì dré adrézó ngá no dhi, ì adré ngá nda ki no dóro ko. Tágba ì dré adrézó tà yi dhi, ì adré tà nda ki yi dóro ko, adrézó kpà tà nda ki àndu ni ko. ¹⁴ Di tà Giká dré tá longólé pròfétà Èsáyà tí dhi ì 'o ru àyi léna kònzí. Akódhi longó tá dhi:

«Mì ni adré tà yi 'í,

di, mì kitswá tà mì dré adrélé yile nda ki àndu ni tàdzí ko.

Mì ni adré ngá no 'í,

di, mì kitswá ngá mì dré adrélé nòle nda ki atógyà tàdzí ko.

¹⁵ Tàko ko, mónnyá kòdhi ki togó andíri dre.

Ì tabhó àyi ki bíbhálé, àyi ki mì dròzo dròdrò.

Ì kò'o tá kònzí ko dhi, kònò ì ni tá ngá no àyi ki mì sè, adrézó tà yi àyi ki bíbhálé sè, adrézó tà ni àyi ki togó na,

ì dré àyi ki togó adzázó má véle gò,

má dré àyi ki tidrízó.» †

¹⁶ Di, kólénzé ína àmi dré, àmi ki mì dré adrélé ngá no, ìndì àmi ki bíbhálé dré adrélé tà yi dhi sè! ¹⁷ Má adré tà bàti ta àmi dré: Pròfétà bí dhi ì mòndí gyágya bí dhi íbe dhi ì tá lovó íbe tò kitswázó tà mì dré adrélé nòle dhi ki no gò, ì dré àyikya nòzoá ko. Àyi tá kpà lovó íbe tò kitswázó tà mì dré adrélé yile dhi ki yi gò, ì dré àyikya yìzoá ko.»

Yésu ngi pídhígó agó kórì rìlepi dhi ni tà dri dhi ni àndu

(À kònò kpà Márokò 4:13-20; Lúkà 8:11-15)

¹⁸ «Di mì yi rè pídhígó agó kórì rìlepi dhi àdhya nda adré làá tàle ngíni ya dhi ká. ¹⁹ Mòndí àruka ì adré Giká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhéle láti míle nda ì tñi. Ì kòyi Giká ni Òpì ni tà dre dhi, ì adré àndu ni ni ni ko gò, Dhya kònzí dré adrézó atsálé kórì rìle nda ni tíngí àyi ki togó lésè. ²⁰ Mòndí àruka ì adré Giká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhéle bvò kírà ro dhi dri nda ì tñi. Ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì adré ndiri ka'ía arí sè. ²¹ Di, ì dré adrélé kúlí nda ni tayí adrélé tíle àyi ki togó na ko dhi sè dhi, ì adré ngbà 'í tròle rúa lókyá tsà sè. Di kàdré tà ì dré adrézó kizà nya ásà dhi 'í yà, ngalè tà adrézó àyi ki mì pfo kúlí nda ni tà sè dhi 'í yà dhi, ì adré àyi ki tà ka'ika'ì nda ni tayí mbèlè. ²² Mòndí àruka ì adré Giká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhéle kùtsí kòfalé nda ì tñi. Ì kòyi kúlí nda dre dhi, tà bvò kòndi àdhya adrébhá àyi ki togó 'o lanzile dhi ì, ìndì ngá lovó adrélépi àyi ki lítí dhi íbe dhi ì adré kúlí nda ni amó gò, dré adrézó

† À kònò Èsáyà 6:9-10.

lò'wa 'a ko. ²³ Di, mómndí àruka ì adré àyíkya Giká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhélé kiní dóro dri nda ì t́nì. Àyi nda ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì adré àndu ni ni ni gò, ì dré adrézó lò'wa 'a dóro. Àlo ni adré lò'wa 'a nyadhi-nzi, àzya ni nyadhi-na, àzya ni nyadhi-àlo-dri-mudrí.»

Pídhígó mbì ngánò kòfalé dhi ni tà dri dhi

²⁴ Yésu dré gòzo pídhígó àzya pi àyi dré, tàzoá dhi: «Òpè bhù àdhya sù ngóro dhya àlo kórì dóro rìlepi áyi amvú na dhi t́nì. ²⁵ Di, mómndyá títí dhi ì dré tá adrérà'a ayí ko ngátsi sè dhi 'á dhi, akódhi ni kàribhá dré ína at-sázó mbì kórì ri ngánò kòfalé gò l̀zo. ²⁶ Di ngánò nda kòmba adrélé lò'wa 'a dre dhi, mbì nda dré kpà apfò-zo. ²⁷ Gò amvú líyí nda ni màràbà ì dré al̀zo akódhi véle táá drá dhi: «Mírì, mí ri tsi kórì dóro ámi amvú na kòdhya ko? Mbì angá di ína ángolésè?» ²⁸ Akódhi logó àyi dré dhi: «Kàribhá 'o tà kòdhi nì.» Di màràbà nda ì gò akódhi ni lízi: «Mí lè mà kòlì mbì nda ni akú?» ²⁹ Akódhi logó àyi dré dhi: «Kóko! Mì kòlì mbì nda ni akú dhi, mì ni dra akúá túmání ngánò íbe. ³⁰ Mì tayí àyi rìti dhi ì adrélé mbàle túmání tsale lókyá dra lánýá lokózó dhi 'á. Di lókyá nda sè dhi, má ni táá dhya dra lánýá lokóbhá dhi ì dré dhi: Mì akú rè zyà mbì todròle kitswálé zàle 'íká, gò mè kòlokóro ngánò tobhàle áma kòbhò na ndò.»»

Pídhígó mùtádi lò'wa ni tà dri dhi

(À kònò kpà Márokò 4:30-32; Lúkà 13:18-19)

³¹ Yésu dré gòzo pídhígó àzya pi àyi dré, tàzoá dhi: «Òpè bhù àdhya sù ngóro mùtádi lò'wa dhya àlo dré dòle rìle áyi amvú na dhi t́nì. ³² Lò'wa nda konyókonyó mvá lavúlé lò'wa àruka títí dhi ì rúsè. Di, kàpfò dre dhi, dré ína mbàzo atsálé kàdrì ngá àruka títí kidhíle amvú 'á dhi ki lavú. Atsa fa t́nì gò, àrì ì dré adrézó al̀le bhà si kólá ni ì drina.»

Pídhígó tàkú ni tà dri dhi

(À kònò kpà Lúkà 13:20-21)

³³ Yésu dré gòzo pídhígó àzya pi àyi dré, tàzoá dhi: «Òpè bhù àdhya sù ngóro tàkú mvá tsà tòkò àlo dré adólé amúlé fòndro kàdrì dhi be gò, tàkú nda dré fòndro nda ni 'òzo avólé títí dhi t́nì.»

³⁴ Di Yésu tà tá tà nda kòdhi ì títí mómndyá zyandre ì dré pídhígó sè. Tà tà àlo àyi dré pídhígó àko dhi ko, ³⁵ kitswálé tà longólé pròfétà tí kònìdhi kò'oró ru be dhi bvó:

«Má ni tà adó tàle àyi dré pídhígó sè.

Má ni tà zùle kíno kidhólé bvò ni bhàma lésè dhi ki longó.» †

Yésu ngi pídhígó mbì ni tà dri dhi ni àndu

³⁶ Àmvolásà dhi, Yésu dré mómndyá zyandre nda ki tayízó gò, nzìzo bhàna. Akódhi ni lebhéhá ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Mí ngi àma dré pídhígó mbì amvú na dhi àdhya ni àndu wà.»

³⁷ Akódhi logó àyi dré dhi: «Dhya kórì dóro rìlepi nda, Mómndí ni Mvá 'i. ³⁸ Amvú nda bvò 'i. Kórì dóro nda, Giká ni ànzi akódhi ni Òpè na dhi 'i. Mbì nda, Dhya kònzì ni ànzi 'i. ³⁹ Kàribhá mbì kórì rìlepi nda, Dzàborò 'i. Lókyá lánýá lokózó nda, lókyá kùdù 'i. Dhya adrèbhá lánýá lokó nda ì, ángéló 'i.

⁴⁰ Di ngóro à dré adrélé mbì nda ni akú kitswálé zàle àtsí na dhi t́nì dhi, a ni kókpà adré kònìni lókyá kùdù sè. ⁴¹ Mómndí ni Mvá ni áyi ángéló ki amù, tà títí adrèbhá mómndí ki 'o ledhélé tàkonzì na dhi ki akú túmání mómndyá títí adrèbhá tà kònzì 'o dhi íbe, àyi ki tingázó p̀fòle Giká ni Òpè 'ásè. ⁴² Di ángéló nda ì dré àyi ki bhèzo àtsí adrélépi adrálé ko dhi na. Kònàle dhi, ì ni adré tongólé, adrézó kpà síkálándrá tsi. ⁴³ Di, mómndyá gyà-gya dhi ki adré àyíkya lagúlé kitú t́nì àyi ki Atá ni Òpè na. Dhya ángùdhi adrélépi bíbhálé íbe tà yìzo dhi kòyi!»

Pídhígó ngá làgí kyàkyà zùle dhi ni tà dri dhi

⁴⁴ «Òpè bhù àdhya sù ngóro ngá làgí kyàkyà zùle amvú àlo na dhi t́nì. Agó àlo dhi kisú tá ngá làgí kyàkyà nda gò, gòzo zùá tódhyá. Di togó k̀nì dré dhi, dré l̀zo áyi ngá títí dhi ki lagí gò, amvú nda ni g̀zo ì dré.»

Pídhígó màyìkà làgí kyàkyà dhi ni tà dri dhi

⁴⁵ «Òpè bhù àdhya sù kpà ngóro agó àlo adrélépi tá màyìkà aveave dhi ki nda dhi t́nì. ⁴⁶ Akódhi kòkisú màyìkà àlo làgí kyàkyà dhi dre dhi, dré l̀zo áyi ngá títí dhi ki lagí gò, g̀zoá.»

Pídhígó kimbá ni tà dri dhi

⁴⁷ «Òpè bhù àdhya sù ngóro kimbá à dré bhèle yãndre na gò, dré kosyá ki kára títí dhi ki turúzó dhi t́nì. ⁴⁸ Kimbá nda kòga kosyá sè bí dre dhi, kosyá bhebhá ì dré asézóá ap̀fòle yí mìle. Di ì dré lírízó kosyá dóro dhi ki kípè tobhàle kánzì ì 'ásè gò, kosyá kònzì dhi ki bhèzo. ⁴⁹ Tà nda ni kókpà adré kònìni lókyá kùdù sè. Ángéló ki al̀lì mómndyá kònzì ki kòfalé lánzì mómndyá gyà-gya íbe gò, ⁵⁰ ì dré mómndyá kònzì nda ki bhèzo àtsí adrélépi adrálé ko dhi na. Kònàle dhi, ì ni adré tongólé, adrézó kpà síkálándrá tsi.»

Ngá làgí be kàdrì t́dhi ro ìndì àku ró dhi ì

⁵¹ Di Yésu lízi àyi tàzoá dhi: «Mì yi tà kòdhi ì títí, àndu ni ki nìzo véle?» ì logó drá dhi: «Àyíya!» ⁵² Akódhi gò

† À kònò Longó ì 78:2.

tàá àyi dré dhi: «Dì dhya ángùdhi adrélépi tatrítrí kúlí tadhá gò Òpì bhù àdhya ni tà tadházó drá dhi, dhya nda ngóro bhà líyí adrélépi ngá làgí be kàdrì dhi íbe gò, dré adrézó ngá tídhí dhi kí adó lásà ngá àku dhi íbe dhi tñi.»

Nàzàrètàbhá ì ka'ì Yésu ko

(À kònò kpà Mároko 6:1-6; Lúkà 4:16-30)

⁵³ Yésu kòpi pídhígó nda ì akílè dre dhi, dré àrà nda ni tayízó gò, ⁵⁴ lizo tsàle bhàandre í dré tá mbàzo lána dhi na. † Dì dré kídhózó adrélépi tà tadhá Yúdà ànzi kí lísàmbò dzó na. Gò mómnyá nda ì dré adrézó akódhi ni yi síbhálé be ngbo, adrézó lizíá àyi kòfalèsè dhi: «Dhya kòndi kisú ína tògyá kòdhi túmání rìnyí adrézó tà lín-dríga ró dhi kí 'o dhi be dhi ángwà?» ⁵⁵ Akódhi kòndi tsi dhya adrélépi fa ledé dhi ni mvá 'í ko? Andre ni ni rú tsi Màyá ko? Adrúpi ni ì tsi, Yàkòbhò, Yòséfà, Sìmónà tsàle Yúdà ko? ⁵⁶ Amvúpi ni ì títi àma kòfalé ko? Akódhi kisú di tà kòdhi ì títi dhi ángwà?» ⁵⁷ Dì tà nda sè dhi, ì kitswá tá Yésu ni ka'ì bwà ko. Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «À adrè ngbà 'í pròfètà ni lindrì bha ko dhi akódhi ni tàndi bha ìndì akódhi ni tàndi ni dzó 'á.» ⁵⁸ Dì akódhi 'o tá tà lín-dríga ró bí dhi ì kònàle ko, ì dré akódhi ni ka'ile ko dhi sè.

Yòwánì Bàtísimò fèlepi ni dràma

(À kònò kpà Mároko 6:14-29; Lúkà 9:7-9)

14 Lókyá nda sè dhi, Èródè adrélépi tá ópí ro bvò Gàliláya àdhya drìle dhi dré Yésu ni rúbí yizo. ² Dré tàzoá àyi māràbà ì dré dhi: «Dhya kòdhi Yòwánì Bàtísimò fèlepi 'ì! Angá ína dràdrà lésè nì. Àsà dhi, akódhi rìnyí íbe adrézó tà lín-dríga ró dhi kí 'o.» ³ Tàko ko, Èródè nda 'o tá Yòwánì rùle adròle, bhèle bǎdzó na dhi nì. 'O tá kònìni àyi adrúpi Filípò ni tòkò, Èròdíyà ni tà sè. ⁴ Àngyá ko, Yòwánì adrè tá tàà Èródè dré dhi: «Kitswá mí dré adrézó ámi adrúpi ni tòkò íbe dhi ko.» ⁵ Àsà dhi, Èródè adrè tá Yòwánì ni le pfùle dràle. Dì, adrè tá ína mómnyá zyandre dhi kí ro, ì dré adrélépi Yòwánì ni no pròfètà ro dhi sè. ⁶ Dì, kitú Èródè ni tizo àsà dhi sè dhi, Èròdíyà ni zapi dré apfòzo ngá to Èródè ì kandrá mómnyá dré azílè gwányá lé dhi íbe gò, tà nda dré Èródè ni togó 'òzo kínlé tò. ⁷ Dì akódhi dré mòmndrà sizo tàzoá dhi, ì ni ngá ángùdhi mvátòkò nda dré lèle zile í tí dhi ni fe drá. ⁸ Dì andre ni kòtà akódhi ni drì dre dhi, akódhi dré tàzoá Èródè dré dhi: «Mí kǎfè má dré Yòwánì Bàtísimò fèlepi ni drì kònwa sǎnì na.» ⁹ Gò ópí nda ni togó dré kízá nyàzo tà nda sè. Dì, mòmndrà dré tá sìle mómnyá azílè nda ì kandrá dhi ì sè dhi, dré ína tòlì fèzo tà zile nda ni 'òzo gò, ¹⁰ mómnyá mùzo lile Yòwánì ni drì li bǎdzó na. ¹¹ Gò akódhi ni drì nda ni adózó sǎnì na alizo fèà mvátòkò nda dré. Dì akódhi nda dré fèzoá àyi an-

† Bhàandre Yésu dré mbàzo lána kòndi tà Nàzàrètà 'i. À kònò kpà Lúkà 4:16; Mároko 6:1.

dre dré. ¹² Bvóá dhi, Yòwánì ni lebhà ì dré tsàzo akódhi ni àbvò do sile. Gò ì dré lizo tà nda ni longó Yésu dré.

Yésu fè ngá nyàle mómnyá ngùlù-nzi dhi ì dré

(À kònò kpà Mároko 6:30-44; Lúkà 9:10-17; Yòwánì 6:1-14)

¹³ Yésu kòyi rúbí nda dre dhi, dré mbàzo bwátù na kitswálè lile kalóma àrà mómnyá àko dhi na dhi bvó. Dì, mómnyá zyandre dhi ì kòyi tà nda dre dhi, ì dré ngàzo bhàandre bí dhi ì lésè lile akódhi vésè pá sè, tǎpǎriandre mìlèsè. ¹⁴ Dì Yésu kási bwátù lésè dre dhi, dré mómnyá zyandre lavúlè nda kí nòzo, kízá dòzo àyi togó na àyi kí tà sè gò, dré àyi kí dràbhá kí tidrízó.

¹⁵ Ìndró kàndrì dre dhi, akódhi ni lebhà ì dré àyi kí kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Kòndi àrà bhà àko dhi 'i, ìndì lókyá lavú dre. Mí kòfè di láti mómnyá zyandre kòni ì dré lizo mánýàngá gi nyàle bhà àma làgàsè dhi ì 'àsè wà.» ¹⁶ Dì, Yésu logó àyi dré dhi: «Kitswá ì dré lizo dhi ko. Àmi kí tàndi, mì kòfè ngá àyi dré nyàle dhi àmi.» ¹⁷ Dì, ì logó drá dhi: «Àma ngbà 'í kònwa dhi mǎpà íbe nzi, ìndì kosyá íbe rì.» ¹⁸ Yésu gò tàá dhi: «Mì alì ngá nda íbe má vélé.» ¹⁹ Gò dré tàzoá mómnyá zyandre nda ì dré dhi, ì kòlirí mbì dri. Dì kádó mǎpà nzi nda ì kosyá rì nda íbe dre dhi, dré mì tìngázó kurú na bhù na, tà tanì zizo Giká tí ngá nda ì dri. Dré mǎpà nda kí tonjòzo lanzilé àyi lebhà ì dré gò, ì dré lanzízóá mómnyá zyandre ì dré. ²⁰ Dì àyi títi nda ì dré nyàzoá pizo. Gò akódhi ni lebhà ì dré àmbí ni kí lokózó gǎle kánzì mudrì-drì-rì dhi ì sè bíbi. ²¹ Àgo ngá nda kí nyabhá dhi ì tà ànyànanyi ngùlù-nzi. (À nà tá tòkò ì ànzimvǎ íbe ko.)

Yésu to atsí tǎpǎriandre drìsè

(À kònò kpà Mároko 6:45-52; Yòwánì 6:15-21)

²² Gbǎ lókyá nda sè dhi, Yésu dré àyi lebhà kí 'òzo lile mbàle bwátù na, ì kòzyaró drìdrì ì kandrána tǎpǎriandre ni ta'á na. Tàko ko, lè tá rè zya láti fèle mómnyá zyandre nda ì dré lizo 'íká. ²³ Kòfè láti àyi dré dre dhi, dré mbàzo kalóma kòngó àlo drina kitswálè tà ta Giká be. Gò ngá dré anízó akódhi ni kí kònàle kalóma.

²⁴ Dì, bwátù nda lè tá ína vwàle kíni rúsè vwàvwà ro. Lyǎandre adrè tá vile sínyà dri rúá gò, yí adrélépi longálè dhi dré adrézó ru tswa rúá. ²⁵ Dì ngátsi kítógá àmvolèsè dhi, Yésu dré ngàzo adrélépi atsí to tǎpǎriandre drìsè, adrézó lile àyi lebhà nda ì véna. ²⁶ Ì kònò akódhi adrèrà'a atsí to tǎpǎriandre drìsè dre dhi, tirì dré gàzo àyi léna bí gò, ì dré tàzoá dhi: «Kòdhi mómnyá lín-drí 'i!» Gò ì dré ngàzo adrélépi tetrélè tirì dré. ²⁷ Dì, gbǎ kòdhwa, Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì tsi togó! Ma 'i. Mì ro ngá ko.» ²⁸ Pétèró logó drá dhi: «Míri, kà-dré mi 'i bàti dhi, mí tà má dré má kòlìró mí véna yí drìsè wà.» ²⁹ Yésu gò tàá drá dhi: «Mí alì!»

Di Pétèró dré pfòzo bwátù 'àsè gò, kidhólé atsi to yí drísè, adrézó lèlè Yésu véna. ³⁰ Di, kònò lyãandre nda dre dhi, tiri dré akódhi ni 'òzo gò, dré kidhózó adrélé tandrùle. Di dré loyózóá dhi: «Míri, mí tídrí ma wà!» ³¹ Gbã kòdhwa, Yésu dré áyi drígá kidzizo akódhi ni ru gò, tàzoá drá dhi: «Mí tà ka'ika'lì íbe tsà ni, mí kayí tà mí léna àdho tà sè?» ³² Ì kòmbà fíle bwátù na dre dhi, lyãandre nda dré rizo adrélé kíri. ³³ Di Yésu ni lebèbhá bwátù na nda ì dré ledhézó àyi ki kórókó titi akódhi kandrá, tàzoá dhi: «Mí Giká ni Mvágó 'í bàti!»

Yésu tídrí dràbhá ì Gènèsàrètè na

(À kònò kpà Márokò 6:53-56)

³⁴ Ì kòzya tápáriandre nda ni ta'á na dre dhi, ì dré tsàzo bvò Gènèsàrètè àdhyà na. ³⁵ Mòndyá kònàle dhi ì kònò Yésu nile kyá dre dhi, ì dré ngàzo akódhi ni rúbí 'o ayílè bvò wáyi nda 'àsè. Di mómndí ì dré àyi ki dràbhá títi dhi ki adzízó akódhi véle gò, ³⁶ akódhi ni ti lizízo, kò-tayíró dràbhá nda ì adrélé ngbà 'í áyi kítá ti tabè kòdhyà. Di àyi títi akódhi ni kítá nda ni tabèbhá dhi ì dré adrízó.

Giká ni kúlí bhèma adrézó mómndí ki labhi lebè dhi

(À kònò kpà Márokò 7:1-13)

15 Àmvolàsà dhi, Fàrisáyò àruka ì tátírí kúlí tadhábhá íbe dhi ì dré angázó Yèrúsalmè lésè alèlè Yésu véle gò, lizíá tíá dhi: ² «Ámi lebèbhá ì adrè áma ki tábhí ki labhi ño àdho tà sè? Àngyá ko, ì adrè àyikya ngá nya drígá dzi àko ró.»

³ Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Ámi ró dhi, mì adrè àmíkya Giká ni tòlí ño, kitswázó àmi ki labhi líkí àdho tà sè? ⁴ Tàko ko, Giká tà tá dhi: «Lè mí kàdré ámi atá ni lindrì bha ámi andre be.» [†] Tà kpà dhi: «Dhya ángùdhi adrélèpi tà kònzi ta áyi atá rú yà, kó ngalè áyi andre rú yà dhi, lè à kò'o akódhi nda dràle dràdrà.» ^{††} Di, mì adrè àmíkya tàá dhi, dhya àlo kòtà áyi atá dré yà, kó ngalè áyi andre dré yà dhi, «Ngá má dré tá kitswálé fèle ámi ledé dhi, ngá má dré dra fèle Giká dré dhi 'í dhi, ⁶ adrè di lèá véle dhya nda kòbhà áyi atá ni lindrì áyi andre be ngá nda sè dhi ko. Di àsà dhi, mì adrè àmíkya Giká ni kúlí bhe gàrà dri, adrézó àmi ki tàndi ki labhi lebè. ⁷ Ámi túrúpúbhá 'í! Pròfétà Èsáyà dré tá adrèrà'a Giká ni kúlí longó àmi ki tà sè dhi 'á dhi, longó tà tà nda kyá tàzoá dhi:

⁸ «Mómndyá kòdhi ì adrè áma lindrì bha ngbà 'í ti sè.

Di, àyi ki togó vwà ína má rúsè vwàvwà.

⁹ Ì adrè lèsámbo 'o má dré wóyá.

Tàko ko, ì adrè tòlí angábhá mómndí ì vélése dhi ki tadhá ngóro tòlí nda ì angá tá má vélése na tíni.» [‡]

Tà adrèbhá mómndí ki 'o atsálé ndí ró Giká mìlése dhi ì

(À kònò kpà Márokò 7:14-23)

¹⁰ Gò Yésu dré mómndyá zyandre kònàle dhi ki azizó, tàzoá àyi dré dhi: «Mí yi vo rè tà kònìdhi, àndu ni ni nì-zo kál! ¹¹ Ngá adrélèpi fíle mómndí ni síbhálé 'àsè dhi adrè akódhi ni 'o atsálé ndí ró dhi nì ko. Be ró dhi, tà adrélèpi apfòle mómndí sílése dhi adrè ína akódhi ni 'o atsálé ndí ró dhi nì.»

¹² Gò Yésu ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Mí ni, tà mí dré tàle kòdhi dhe Fàrisáyò ì léna kònzi dhi be?» ¹³ Akódhi logó àyi dré dhi: «Fa ángùdhi áma Atá bhù na dhi dré kidhíle nì ko dhi, à ni tingíá. ¹⁴ Mí tayí àyi nda ì. Àyi mì kùdúkùdu ki dri kòbhá mì kùdúkùdu ró dhi 'í. Di mì kùdúkùdu àlo dhi kàdré mì kùdúkùdu àzya se drile dhi, àyi riti nda ki ledhé bhú na.»

¹⁵ Gò Pétèró dré tàzoá drá dhi: «Mí ngi kúlí alaala mí dré tàle nda ni àndu áma dré wà.» ¹⁶ Di Yésu logó dhi: «Ámi, àmi dhu rè tà nini àko? ¹⁷ Mí nì ko tàle dhi, ngá ángùdhi adrélèpi fíle mómndí ni síbhálé 'àsè dhi adrè fíle akódhi ni 'a na gò, adrélè apfòle akódhi ni rúbhá lésè dhi? ¹⁸ Di, tà ángùdhi adrélèpi apfòle mómndí sílése dhi adrè ína angálé akódhi ni togó lésè. Tà nda ína tà adrélèpi mómndí 'o atsálé ndí ró dhi 'í. ¹⁹ Tàko ko, tà adrèbhá apfòle mómndí ki togó lésè dhi ì, tà kònì 'í: tà kònzi kisùle dhi ì, mómndí ki tufpuma ni tà, múná tà, ndòtò tà, kugù tà, tà tàma mómndí ì rú kinzò sè dhi ni tà, ìndì mómndí ki rú tàma kònzi dhi ni tà. ²⁰ Tà nda kòdhi ì adrè mómndí ki 'o atsálé ndí ró dhi nì. Di, ngá nyàma drígá dzi àko ró dhi adrè ína mómndí ki 'o atsálé ndí ró ko.»

Tòkó àlo sùrú twá ro dhi ka'ì Yésu bàti

(À kònò kpà Márokò 7:24-30)

²¹ Àmvolàsà dhi, Yésu dré àrà nda ni tayízó gò, lizo tsàle bvò Tírè ì làga Sidónà be dhi na. ²² Di Kánánà tòkó àlo bvò nda lésè dhi dré alizo akódhi véle gò, kidhólé adrélè loyóá dhi: «Míri, Dàwídì ni Mvá, mí bhà áma kizà wà! Áma zapi tírì kònzi íbe í léna. Adré kizà nya lavúlé.» ²³ Di, Yésu logó ína kúlí drá ko. Gò akódhi ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Mí dro akódhi nzìle. Tàko ko, akódhi adrè tetrélé áma àmvolésè tò.» ²⁴ Yésu logó dhi: «Giká amù ma ngbà 'í Ìsèrèlè ànzi avèbhá kábilígyà ì tíni dhi ì vélé.»

²⁵ Di, tòkó nda dré ína adhézó áyi kórókó titi akódhi kandrá, tàzoá drá dhi: «Míri, mí ledé ma wà!» ²⁶ Yésu gò logóá dhi: «Kitswá ànzimvã ki mápà dòzo bhèle kòkí ì dré dhi ko.» ²⁷ Di, tòkó nda tà drá dhi: «Míri, kònini bàti. Di, ndìndì kòkí ì adrè àyikya mápà kòrònyà adrèbhá ledhélé àyi ki líyí ni mísá zàle dhi ki nya kòdhyà.» ²⁸ Yésu logó drá dhi: «Á! Tòkó, mì tà ka'ika'lì íbe kàdrè! Tà nda kò'o ru mí dré ngóro mí dré adrélè lèle

† À kònò Pfòma 20:12; Dùtèrònómè 5:16. †† À kònò Pfòma 21:17; Lèvitikè 20:9. ‡ À kònò Èsáyà 29:13.

dhi tǐni.» Di tòkò nda ni zapi dré adrízó gbã lókyá nda sè.

Yésu tidrí dràbhá bí dhi i

²⁹ Yésu kòtayí àrà nda dre dhi, dré lizo tsàlè tápárian-dre Gàliláya àdhya làgana. Di dré mbàzo kòngó àlo dri-na gò lírífé. ³⁰ Gò mómndí zyandre lavulé dhi ì dré alizo túmání mèrèkpè íbe, mì kùdúkùdu íbe, mómndí rúbhá be àbvò ro dhi íbe, ábhábhá íbe, ìndì dràbhá àruka bí dhi íbe, àyi kǐ tobhá Yésu kandrá. Gò akódhi dré àyi kǐ tidrízó títí. ³¹ Di mómndyá zyandre nda kǐ líndrí dré gazo bhwábhwa. Tàko ko, ì nò tá ábhábhá nda i adrérà'a kúlí ta, mómndyá rúbhá be àbvò ro nda i adrérà'a adrífé, mèrèkpè nda i adrérà'a atsí to, ìndì mì kùdúkùdu nda i adrérà'a ngá no. Gò ì dré Giká Ìsèrélè ànzi kya ni rú bhàzo kùle.

Yésu fè ngá nyàlè mómndí ngùlù-su dhi i dré

(À kònò kpà Mároko 8:1-10)

³² Àmvolásà dhi, Yésu dré àyi lebèbhá kǐ azizó, tàzoá àyi dré dhi: «Má adrè kizà do áma togó na mómndyá zyandre kòni kǐ tà sè. Tàko ko, áma túmání àyi íbe kitú na, ìndì ngá ì dré kitswálé nyàlè dhi vélé yókódhó. Di má lè àyi kǐ logólé nzìle tàbirí be ko, ì kòlandèro led-hézó láti bhálé ko dhi sè.» ³³ Di akódhi ni lebèbhá ì logó drá dhi: «Àrà bhà àko kòndhi 'á dhi, mà ni kitswá mápà kisú fèlè mómndyá zyandre kòni i dré nyàlè pizo ásà dhi ángwà?» ³⁴ Yésu lízì àyi tí dhi: «Àmi mápà íbe ángopí?» ì logó dhi: «Nzi-dri-rì, ìndì kosyá àruka tsàtsà dhi íbe.»

³⁵ Gò Yésu dré tàzoá mómndyá zyandre nda i dré dhi, ì kòlírí bvò dri. ³⁶ Dré mápà nzi-dri-rì nda kǐ adózó kosyá nda íbe, àwoyà fèzo Giká dré gò, tojòzoá lanzílé àyi lebèbhá i dré gò, ì dré lanzízóá mómndyá zyandre nda i dré. ³⁷ Di mómndyá títí nda ì dré nyàzoá pizo. Gò akódhi ni lebèbhá ì dré àmbí ni kǐ lokózo gale kánzì nzi-dri-rì dhi i sè bíbi. ³⁸ Àgo ngá nyabhá nda i tá ngùlù-su. (À nà tá tòkò ì ànzimvá íbe ko.)

³⁹ Gò Yésu dré láti fèzo mómndyá zyandre nda i dré nzizo. Dré mbàzo bwátù na gò, zyàlè tsàlè bvò Mágàdàna àdhya na.

Fàrisáyò i Sàdúkáyò íbe dhi ì lízì Yésu tà àlo líndríga ró dhi ni 'o

(À kònò kpà Mároko 8:11-13; Lúkà 12:54-56)

16 Àmvolásà dhi, Fàrisáyò i Sàdúkáyò íbe dhi ì dré àyi kǐ kisízó ànyi Yésu làga, kitswálé akódhi ni tabhì. Di ì dré akódhi ni ti lízìzó, kò'oró tà àlo líndríga ró angálépi Giká vélésè dhi. ² Di Yésu dré logózoá àyi dré dhi: «Ìndró sè, bhù mibhalé kàdré wà dhi, mì adrè tàá dhi: «Kidru, kozya kitswá dhile ko.» ³ Drùbhì sè, bhù mibhalé kàdré ngbàràngbàrà ro dhi, mì adrè tàá dhi: «Àndrò, kozya ni dhi.» Mì ni kó bhù mibhalé ni làsù

lanzílé dhi be dhi, mì kitswá di àmikya tà adrèbhá lókyá twátwa dhi kǐ tadhá dhi kǐ ni lanzílé bwà ko àdho tà sè? ⁴ Mómndyá àndrò adrèbhá kònzì ìndì zàràbhù ro dhi ì adrè tà líndríga ró dhi ni nda nòle. Di, à kitswá tà àzya líndríga ró dhi ni 'o àyi dré nòle dhi ko, kàdré ngbà 'í pròfètà Yónà àdhya 'i ko dhi.» Gò Yésu dré àyi kǐ tayízó, lizo.

Tàkú Fàrisáyò kya Sàdúkáyò íbe dhi

(À kònò kpà Mároko 8:14-21)

⁵ Yésu i lebèbhá ni íbe dhi ì kòzya tápárian-dre ni ta'a na dre dhi, lebèbhá ni nda ì dré atógyàzoá dhi, ì tivì tá mápà dòma atsí na dhi. ⁶ Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì kònò dóro, mì kàdréro àmi kǐ líkí tàkú Fàrisáyò kya Sàdúkáyò íbe dhi ni tà sè.» ⁷ Di akódhi ni lebèbhá ì dré ngàzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè adrézó tàá dhi: «Akódhi tà kònzì, mà dré mápà adólé ko dhi sè.» ⁸ Yésu dré tà ì dré adrélé tàle nda ni nizo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Àmi tà ka'ika'i íbe tsà ni i, mì adrè àmikya tà kayí àmi kòfalésè mì dré adrélé mápà àko dhi sè àdho tà sè? ⁹ Mì ni vo dhu rè tà àlo ko? Mì tivì vo àmikya mápà nzi má dré lanzílé mómndyá ngùlù-nzi dhi i dré dhi kǐ tà dre? Mì gò tá àmbí ni kǐ lokó gale kánzì ángopí? ¹⁰ Mì tivì kókpà àmikya mápà nzi-dri-rì má dré lanzílé mómndyá ngùlù-su dhi i dré dhi kǐ tà dre? Mì gò tá àmbí ni kǐ lokó gale kánzì ángopí? ¹¹ Mì ni kò tàle dhi, má adrè tá mápà tà ta àmi dré kòdhya ko dhi? Di, má tà tá mána dhi: «Mì kàdré àmi kǐ líkí tàkú Fàrisáyò kya Sàdúkáyò íbe dhi ni tà sè.» ¹² Gò lebèbhá ni ì dré nizoá tàle dhi, akódhi adrè tá tàá àyi dré dhi, ì kàdré àyi kǐ líkí tàkú mápà àdhya ni tà sè ko. Be ró dhi, ì kàdré àyi kǐ líkí tà Fàrisáyò ì dré tá adrélé tadhálé Sàdúkáyò íbe dhi kǐ tà sè.

Pétèro tà ngádra 'á dhi, Yésu Mèsíyà 'i

(À kònò kpà Mároko 8:27-30; Lúkà 9:18-21)

¹³ Àmvolásà dhi, Yésu ì dré lizo tsàlè bvò bhàandre Kàyisàriyà Filípò àdhya làga dhi na. Gò akódhi dré lízìzóá àyi tí dhi: «Mómndí ì adrè tàá dhi, ma, Mómndí ni Mvá àdhi 'i?» ¹⁴ ì logó drá dhi: «Mómndí àruka ì adrè tàá dhi, mì Yòwánì Bátisimò fèlepi 'i. Àruka ni ì adrè tàá dhi, mì Èláyà 'i. Àruka ni ì adrè kó tàá dhi, mì Yèrèmíyà 'i yà, kó ngalè pròfètà kǐ àzya 'i yà dhi.» ¹⁵ Yésu gò lízìzó àyi tí dhi: «Di àmi ró dhi, mì adrè àmikya tàá dhi, ma àdhi 'i?» ¹⁶ Simónà Pétèro logó dhi: «Mì mína Mèsíyà, Giká lídrì ro dhi ni Mvágó 'i.» ¹⁷ Yésu gò tàá drá dhi: «Simónà, Yónà ni mvá, Giká bhà tà tani mí dri dre. Àngyá ko, mómndí tadhá tà kòdhi mí dré nì ko. Be ró dhi, áma Atá bhù na dhi tadhá mí dré nì. ¹⁸ Má adrè kpà tàá mí dré dhi: Mì Pétèro 'i. Má ni Èkèlèzyà mána ni si kírà kònzìdhi dri. † Ndìndì dràdrà ni rinyí kitswá ína Èkèlèzyà nda ni lavú ko. ¹⁹ Má ni Òpì bhù àdhya ni

† Rú «Pétèro» kònzìdhi adrè lèá tàle dhi «kírà».

lifùngúlà ànzì kì fe tayílé mí drígá. Tà ángùdhi mí dré dra 'ìle kònwa bvò dri dhi, à nì kókpa tà nda nì 'ì bhù na. Tà ángùdhi mí dré dra trìle bvò dri dhi, à nì kókpa tà nda nì trì bhù na.»

²⁰ Gò Yésu dré áyi lebèbhá nda kì logázó, ì kòtadháro dhya àlo dré dhi, ì Mèsíyà 'ì dhi ko.

Yésu longó áyi dràma nì tà, áyi ngàma dràdrà 'àsè dhi be

(À kònò kpà Márokò 8:31-9:1; Lúkà 9:22-27)

²¹ Kìdhólé lókyá nda sè dhi, Yésu dré kìdhózo adrélé tadhá áyi lebèbhá ì dré dhi, adrè tá leá dhi, ì kòlì Yèrúsalmà na kítswálé kizà nya lavúlé Yúdà ànzì kì bhàgo ì drígá, kòwánà kàdrì ì drígá ìndì tatrítrí kúlí tadhábhá ì drígá, à kòpfuró ì dràle gò, kítú nì na sè dhi, Giká kòtingáro ì dràdrà lésè.

²² Dì Pètèro dré Yésu nì drizo gàrà dri gò, kìdhózo adrélé tà ta akódhi dri, tàzoá dhi: «Mírì, Giká kòlikí mi! Tà nda kòdhi kítswá tàdzí atsálé mí rú ko!» ²³ Dì, Yésu dré áyi alázó tàà Pètèro dré dhi: «Sàtánà, mí nga má mìlèsè gòle má àmvona! Mí adrè láti nda áma 'òzo dhèle. Tàko ko, mí adrè tà kìsù Giká àdhya tñni ko. Be ró dhi, mí adrè mína tà kìsù móndí kya tñni.»

²⁴ Gò Yésu dré tàzoá áyi lebèbhá ì dré dhi: «Dhya àlo kàdré leá alìle má vèsè dhi, le akódhi nda kòtayí áyi tàndì nì tà, kàdó áyi fa kipakipa gò, kàdréro áma lebè. ²⁵ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi áyi tàndì nì lídrì le tí-drílé dhi, a nì áyi lídrì nda nì 'ò avìle. Dì, dhya ángùdhi adrélépi ìna áyi lídrì fe áma tà sè dhi, a nì áyi lídrì nda nì kìsú. ²⁶ Àngyá ko, dhya àlo kòkìsú ngá bvò kòndì àdhya ì títi gò, áyi tàndì nì lídrì tayízó avìle dhi, akódhi nda kìsú ìna àdho tà dóro 'ì? A nì go àdho ngá fe kòdhyà kítswázó áyi lídrì nda nì kìsú dhi? ²⁷ Tàko ko, Móndí nì Mvá nì agò áyi Atá nì milanzilanzì na akódhi nì ángéló ìbe gò, dré tà logózo móndí àlo àlo títi ì dré, tà ì dré 'òle dhi ì tí. ²⁸ Má adrè tà bàti ta àmi dré dhi: Móndí àruka adrèbhá áyi kì totó kònwa nì ì kítswá dràle drìdrì ì dré dra Móndí nì Mvá nì nòzo alìrà'a áyi Òpè na dhi kandrà ko.»

Yésu nì làsú ladzá ru atsálé lagulagu ró

(À kònò kpà Márokò 9:2-13; Lúkà 9:28-36)

17 Kítú nzi-dri-àlo àmvolèsè dhi, Yésu dré Pètèro kì drizo Yàkòbhò ìbe ìndì adrúpi nì Yòwánì be gò, ì dré lizo áyi pátí mbàle kòngó àlo mvumvù dhi drina. ² Kònàle dhi, Yésu nì làsú dré ngàzo ru ladzá áyi mìle. Akódhi nì mìbhalé dré kìdhózo adrélé lagúlé kítú tñni. Akódhi nì kítá ì dré kpà atsázó kemve kpírìkpírì ngádra tñni. ³ Gbà kòdhwa, Mósè ì Èllyà be dhi ì dré agázó áyi kandrà, adrélé tà ta Yésu be. ⁴ Dì Pètèro dré tàzoá Yésu dré dhi: «Mírì, dóro nì mà dré adrélé kònwa dhi. Mí kàdré leá dhi, má nì wémà na dhi kì ledé kònwa: àlo nì mí dré, àlo nì Mósè dré, ìndì àlo nì Èllyà dré.» ⁵ Dré

rè dhu adrèrà'a tà ta dhi 'á dhi, ndùrùku lagulagu ró dhi dré apfòzo áyi kì asó rùkù gò, kúlí dré apfòzo lásà tàà dhi: «Kòndhi áma Mvágó má dré lèle tò dhi 'ì. Áma togó adrè kìnìlé akódhi nì tà sè tò. Mì kòyi akódhi!»

⁶ Yésu nì lebèbhá ì kòyi kúlí nda dre dhi, áyi kì togó dré gàzo tiri sè bí gò, ì dré ledhézo áyi kì mìbhalé bha kìnì mi. ⁷ Dì, Yésu dré ìna áyi kìsízó ànyi áyi làga, áyi kì tabè gò, tàzoá áyi dré dhi: «Mì nga! Mì ro ngá ko.» ⁸ ì kòtingá mì dre dhi, ì dré gòzo véle móndí àzya no ko, ngbà 'ì Yésu 'ì kalóma.

⁹ ì dré tà adrèrà'a asilé kòngó nda drìlèsè dhi 'á dhi, Yésu dré lazizó áyi dri dhi: «Mì kòlongó tà agalépi àmi mìle kòdhi dhya àlo dré ko, tsàle lókyá Giká dré dra Móndí nì Mvá nì tingázó dràdrà lésè dhi 'á.»

¹⁰ Gò akódhi nì lebèbhá nda ì dré akódhi nì lizizó tàzoá dhi: «Tatrítrí kúlí tadhábhá ì adrè tàà dhi, le Èllyà kàlì rè zyà Mèsíyà kandrà 'íkà àdho tà sè?» ¹¹ Yésu logó áyi dré dhi: «Tà bàti ró dhi, Èllyà adrè alìle tà títi dhi kì ledé. ¹² Dì, má adrè mána tàà àmi dré dhi: Èllyà atsá dre. Dì, móndí ì nì tà àyikya akódhi àdhi 'ì ya dhi ko. Gò ì dré akódhi nì 'òzo ngóro ì dré tà lèle dhi tñni. Dì Móndí nì Mvá nì kókpa kizà nya áyi drígá kònìni.» ¹³ Dì Yésu nì lebèbhá ì dré nìzoá tàle dhi, akódhi adrè tá Yòwánì Bàtìsimò fèlepi nì tà ta áyi dré kòdhyà.

Yésu tídrí mvágó àlo tírì kònzì ìbe ì léna dhi

(À kònò kpà Márokò 9:14-29; Lúkà 9:37-43a)

¹⁴ ì kògò tsàle móndyá zyandre ì véna dre dhi, agò àlo dhi dré alizo adhélé áyi kórókó títi Yésu kandrà, ¹⁵ tàzoá dhi: «Mírì, mí bhà áma mvágó nì kizà wà! Àgìlìfì adrè akódhi nì lebhé, ìndì akódhi adrè kizà nya tò. Vèsè be bí, adrè ledhéle àtsí na, kó ngalè yí na. ¹⁶ Má dri tá akódhi lizo ába àmi lebèbhá ì véna. Dì, ì kítswá tá àyikya akódhi nì tídrí bwà ko.» ¹⁷ Dì Yésu logó dhi: «Àmi, móndyá àndrò tà ka'ika'ì àko ìndì àmi kì tayíbhá lítílé nì ì, mà nì adrè véle àmi ìbe vwàle lókyá be àngopí? Má nì àmi kì tà mvo vwàle lókyá be àngopí? Mì adri mvámvá nda alizo ába má véle.» ¹⁸ Dì ì kàlì akódhi be dre dhi, Yésu dré ligízó tírì kònzì akódhi lé dhi be gò, dré dròzoá pfòle lásà. Dì mvámvá nda dré adrízó gbà lókyá nda sè.

¹⁹ Àmvolàsà dhi, Yésu nì lebèbhá ì dré áyi kì kìsízó áyi pátí ànyi akódhi làga, akódhi nì lizí tàzoá dhi: «Má kítswá tá tírì kònzì nda kònàdhi nì dro bwà ko àdho tà sè?»

²⁰ Yésu logó áyi dré dhi: «Mì kítswá tá bwà ko, mì dré adrélé tà ka'ika'ì ìbe tsà dhi sè. Má adrè tà bàti ta àmi dré: Mì kàdré tà ka'ika'ì ìbe tsàmvá ngóro mùtádi lò'wa tñni dhi, mì nì kítswá tàà kòngó kòndhi dré dhi «Mí kìsì mì kònwàsè lile kònàle» gò, kòngó nda dré áyi kìsízó. Dì tà àlo mì dré kítswálé 'òle bwà ko dhi nì adrè yókódhó.» [²¹ †]

Yésu gò áyi dràma ni tà longó, áyi ngàma dràdrà lésè dhi be

(À kònò kpà Márokò 9:30-32; Lúkà 9:43b-45)

²² Kitú àlo dhi, Yésu i lebèbhá ni íbe dhi i kimó tá ru bvò Gàliláyà àdhya na. Gò akódhi dré tàzoá àyi dré dhi: «À ni Móndeí ni Mv́a ni lefè kàribhá i drígá. ²³ Ì dré akódhi ni pfúzo dràle gò, kitú ni na sè dhi, Giká dré akódhi ni tingázó dràdrà lésè.» Dì kúlí nda sè dhi, akódhi ni lebèbhá ki togó dré gàzo kizà sè b́i.

Mèdáyì tépelò àdhya ni gìma

²⁴ Àmvolásà dhi, Yésu i lebèbhá ni íbe dhi i dré lizo tsàle Kàpàrànwúmà na. Gò dhya adrèbhá tá mèdáyì tépelò àdhya ni lagí dhi i dré alizo Pétèró véle lizíá tíá dhi: «Àmi ki tadhálepí adrè mèdáyì tépelò àdhya ni gi?» ²⁵ Pétèró logó àyi dré dhi: «Áyíya, akódhi adrè gíá.» Pétèró kògò fíle dzó na dre dhi, Yésu dré zyà kúlí dòzo tàle nì. Tà dhi: «Símónà, mí kisù mína ngíni? Ópí bvò kòndi àdhya i adrè àdhibhá ki 'o adrélé mèdáyì gi dhi kòdhya: àyi ki tàndi ki ànzi i, kó ngalè, móndí àruka àyi ki òpè zàle dhi i?» ²⁶ Pétèró logó dhi: «Móndeí àruka i.» Yésu gò tàá drá dhi: «Kàdré d́i kòndi dhi, ópí ki ànzi nda i kitswá àyikya gíá ko. ²⁷ Dì, má lè mána móndyá kòna ki togó 'òle aswálé àma rú ko. Ásà dhi, mí lè kosyá bhe tápáriandre na. Mí adó kosyá mí dré dra asélé dridri dhi, síbhálé ni ni nzizo gò, làfa lò'wa àlo dhi ni kisúzó sílána. Dì mí do làfa lò'wa nda lizo ába àyi véna mèdáyì gi àma dré mí be.»

Dhya kàdrè lavulé Òpè bhù àdhya na dhi àdhi 'i?

(À kònò kpà Márokò 9:33-37; Lúkà 9:46-48)

18 Lókyá nda sè dhi, Yésu ni lebèbhá i dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, akódhi ni lizí tàzoá dhi: «Dhya kàdrè lavulé Òpè bhù àdhya na dhi àdhi 'i?» ² Dì Yésu dré mvámvá àlo dhi ni azízó bhàle àyi ki kító 'á gò, ³ tàzoá dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Mè kòladzá àmi ki togó atsázó ànzimvá i t́ni ko dhi, mè kitswá tàdzí fíle Òpè bhù àdhya na ko. ⁴ Dì dhya ángùdhi adrélépi áyi tà bha kiní mi ngóro mvámvá kòndhi àdhya t́ni dhi, ni adrè dhya kàdrè lavulé Òpè bhù àdhya na dhi 'i. ⁵ Kòdhi íbe dhi, dhya ángùdhi adrélépi mvámvá kòndhi t́ni dhi ni ka'ì dòle dóro áma rú sè dhi, adrè áma tàndi ni ka'ì kòdhya.»

Tà adrèbhá móndí ki 'o ledhélé tàkonzì na dhi i

(À kònò kpà Márokò 9:42-48; Lúkà 17:1-2)

⁶ «Dì, dhya àlo kàdré ína ànzimvá adrèbhá áma ka'ì kòni ki àlo 'o dhèle tàkonzì na dhi, dóro ni tá kírà kàdrè 'íle akódhi nda kembé gò, akódhi ni bhèzo dràle ýian-

† Wárágà Giká ni Kúlí tisizo àyi dri dridri dhi i léna dhi, à adrè kúlí kòni ki kisú kònwà ko: [Dì, à kitswá ngbà 'í t́rì kònzì kárà be kòndi dhi ki dro pfòle tàbirí mvòma sè ìndè tà zima Giká tí dhi sè.] † À kònò Pfòma 30:11-16.

dre ni tálí na dhi. ⁷ Kizà vo ngíni bvò kòndi dri, tà adrèbhá móndí ki 'o ledhélé tàkonzì na dhi ki tà sè dhi! Tà bàti ró dhi, tà nda kòdhi ki ngbú adrè be. Dì, kizà ni adrè kàdrè dhya ángùdhi adrélépi tà nda ki àndu bha dhi dré! ⁸ Àmi drígá 'i yà, kó ngalè àmi pá 'i yà dhi kàdré àmi 'o dhèle tàkonzì na nì dhi, lè mí kòli akódhi nda bhèle mí rúsè vwàvwà ro. Àngyá ko, mí dré fíle lídrè kóná vésè kólyá dhi na ngbà 'í drígá be àlo yà, kó ngalè pá be àlo yà dhi dóro lavulé, àmi bhèle àtsí adrélépi adrélé ko dhi na drígá be rì ìndè pá be rì dhi rúsè. ⁹ Àmi mì kàdré kó àmi 'o dhèle tàkonzì na nì dhi, lè mí kàngí mì nda bhèle mí rúsè vwàvwà ro. Àngyá ko, mí dré fíle lídrè na ngbà 'í mì be àlo dhi dóro lavulé, àmi bhèle àtsí líferò àdhya na mì be rì dhi rúsè.»

Pídhígó kábilígyà avìlepi dhi ni tà dri dhi

(À kònò kpà Lúkà 15:3-7)

¹⁰ «Mè kònò dóro, mè kàdréro ànzimvá kòni ki àlo no móndí tàko ró ko. Tàko ko, má adrè tàá àmi dré dhi: Áyi nda ki ángéló i adrè ngbú áma Atá bhù na dhi ni mibhalé no. [††]

¹² Mè kisù àmikya ngíni? Agó àlo kàdré kábilígyà íbe nyadhi-nzi gò àyi ki àlo dré avìzo dhi, a ni 'òá ngíni? A ni zakó tsi kábilígyà nyadhi-su-dri-mudrí-dri-nzi-dri-su nda ki tayí kòngó drina gò, lizo akódhi avìlepi nda ni ndabe. ¹³ Má adrè tà bàti ta àmi dré: Kòkisú kábilígyà nda dre dhi, a ni lenzé akódhi ni tà sè lavulé, dré adrélé lenzélé kábilígyà nyadhi-su-dri-mudrí-dri-nzi-dri-su avìbhá ko nda ki tà sè dhi rúsè. ¹⁴ Kókpà kòdhi t́ni, àmi ki Atá bhù na dhi adrè làá ko, ànzimvá kòni ki àlo dré avìle dhi.»

Ámi adrúpi tàkonzì 'òlepi mí rú dhi ni tà

¹⁵ «Ámi adrúpi àlo dhi kò'o tàkonzì mí rú dhi, mí kòlè rè zyà kalóma akódhi véna, akódhi ni tàkonzì nda ni tadhá drá. Akódhi kòyi mi dhi, kòdhi mí gò àmi adrúpi nda ni kisú dre. ¹⁶ Dì, kòyi ína mi ko dhi, mí kòdrí móndí àlo yà, ngalè rì yà dhi, mè kòlèró akódhi véna, «kitswálé tà títí dhi ki bvò lanzí móndí rì yà kó ngalè na yà tà nda ki nobhá mì sè dhi ki kúlí sè.» ¹⁷ Akódhi kògà àyi nda ki yima rè dhi, mí kòlè tà nda ni ta Èkèlézyà kandrá. Kògà ndèndè Èkèlézyà nda ni kúlí yima rè dhi, mí kàdré akódhi ni no pàgàno t́ni, kó ngalè mèdáyì lagílepí t́ni.

¹⁸ Má adrè tà bàti ta àmi dré: Tà ángùdhi mè dré dra 'íle kònwà bvò dri dhi, à ni kókpà tà nda ni 'i bhù na. Tà ángùdhi mè dré dra trèle bvò dri dhi, à ni kókpà tà nda ni trì bhù na.

¹⁹ Má adrè kpà tàá àmi dré dhi: Móndí rì àmi kòfalé bvò dri dhi i kàdré ru yi, tà ángùdhi i dré adrélé zìle áma Atá bhù na dhi tí dhi dri dhi, akódhi ni tà nda ni 'o

†† Wárágà Giká ni Kúlí tisizo àyi dri dridri dhi i léna dhi, à adrè kúlí kòni ki kisú kònwà ko: [Àngyá ko, Móndí ni Mv́a alè móndyá avìbhá dhi ki t́drí.] † À kònò Dùtèrònómè 19:15.

àyi dré. ²⁰ Àngyá ko, àrà ángùdhi móndí rì yà, ngalè na yà dhi ì dré adrézó ru kímó áma rú sè dhi na dhi, ma kókpà tùmání àyi íbe.»

Tàkonzì trima àma kòfalésè dhi

²¹ Gò Pétèrò dré áyi kisízó ànyi Yésu làga, akódhi ni lízì tazoá dhi: «Mírì, áma adrúpi kàdré tàkonzì 'o má rú dhi, má ni akódhi ni tàkonzì tri tsàlè vésè be ángopí? Tsàlè vésè be nzi-dri-rì?» ²² Yésu logó drá dhi: «Kóko! Má adrè taa mí dré dhi, tsàlè vésè be nzi-dri-rì dhi ko. Be ró dhi, mí kàdré akódhi ni tàkonzì tri tsàlè vésè be nyadhì-na-dri-mudrí vésè be nzi-dri-rì.» †

Pídhígó màràbà áyi àzízì ní kizà bhàlepi ko dhi ni tà dri dhi

²³ «Tà nda sè dhi, Òpì bhù àdhyà sù ngóro tà kònìdhi tìni: Ópí àlo dhi lè tá áyi màri áyi màràbà ì rú dhi ki tà 'òlè akílé. ²⁴ Dì kòkìdhó adrélé áyi màri nda ki tà 'o dre dhi, à dré màràbà àlo adrélépi tá màri kàdrè lavúlé dhi íbe ì rú dhi ni adrìzo alìzo ába akódhi vélé. Màri akódhi nda rú dhi tá làfa lò'wa ngùlù-mudrí. ††²⁵ Dì màràbà nda dré tá kitswálé ngá logó màri nda tí bwà ko dhi sè dhi, mírì ni dré tòlí fèzo tazoá dhi, à kòlagí akódhi, tòkò ni, ànzimv́a ni ì, tsàlè akódhi ni ngá títi dhi íbe, kitswázó màri nda ni logó. ²⁶ Dì màràbà nda dré dhèzo áyi kórókó títi áyi mírì kandrá, tazoá drá dhi: «Mí tadhá ámi togó vwàvwà má vélé wà! Má ni ámi màri logó mí dré títi.» ²⁷ Dì mírì ni dré akódhi ni kizà bhàzo gò, màri nda ni tà tayízó, akódhi ni tàndi ni tayízó kpà lile.

²⁸ Dì, màràbà nda kòpfò dre dhi, dré ína lizo áyi àzízì àlo áyi màri íbe làfa lò'wa nyadhì-nzi dhi ni kisú. ‡ Dré akódhi ni rùzo bèle kembe 'á, adrézó akódhi ni kizí, adrézó taa dhi: «Mí logó áma màri mí rú dhi!» ²⁹ Àzízì ni nda dré dhèzo áyi kórókó títi akódhi kandrá, akódhi ni ti lízì tazoá dhi: «Mí tadhá ámi togó vwàvwà má vélé wà! Má ni ámi màri logó.» ³⁰ Dì, màràbà nda ka'ì tá kúlí nda ko. Be ró dhi, lè ína áyi àzízì nda ni 'o bhèlè bãdzó na, kòlogóro màri ì rú nda akílé títi be dhi bvó. ³¹ Dì màràbà àruka ì kònò tà nda dre dhi, àyi ki togó dré kizà nyàzo tò. Gò ì dré lizo tà títi lavúbhá nda ki títi áyi ki mírì dré. ³² Dì mírì nda dré màràbà nda ni azízó, tazoá drá dhi: «Mí màràbà kònzi ni, má tayí tá áma màri mí rú dhi, mí dré áma ti lízì dhi sè. ³³ Adré di tá kpà làá dhi, mí kòbhà ámi àzízì ni kizà, ngóro má dré ámi kizà bhàle dhi tìni.» ³⁴ Dì togóaswa dré dhi, mírì ni dré akódhi ni fèzo bãdzó líkíbhá ì drígá, ì kàdréro akódhi

ni rúbhá 'o aswálé, tsàlè lókyá dré màri ì rú nda ni logóra'a akílé títi dhi 'á.»

³⁵ Yésu gò taa dhi: «Áma Atá bhù na dhi ni kókpà àmi àlo àlo títi dhi ki 'o kònìni, mì kàdré àmi ki adrúpi ki tàkonzì tri togó wáyi sè ko dhi.»

Yésu tadhá tà tòkò tingama ni tà dri

(À kònò kpà Márokò 10:1-12)

19 Yésu kòtá tà nda ì akílé dre dhi, dré ngázo Gàliláyà lésè, lile bvó Yùdáyà àdhyà na, Yòròdánè ni ta'á na. ² Móndí zyandre lavúlé dhi ì dré akódhi ni lebézo gò, dré áyi ki dràbhá ki tidrízó.

³ Gò Fàrisáyò àruka ì dré áyi ki kisízó ànyi akódhi làga, kitswálé akódhi ni tabhì lítlé. Dì ì dré lízì tazoá títi dhi: «Áma ki tátrítrí kúlí ka'ì, agó kòtingá áyi tòkò tà ángùdhi dré adrézó akódhi ni le tingálé ásà dhi sè dhi 'í?» ⁴ Yésu logó dhi: «Mì nà rè Giká ni Kúlí na ko tàle dhi, ngá títi dhi ki kidhoma 'á dhi, «Giká ngá títi dhi ki bhàlepi dhi bhà tá áyi agó ì tòkò be» dhi? ††⁵ Giká tà tá kpà dhi: «Ásà dhi, agó ni áyi atá ni tayí áyi andre be, ru amúzó áyi tòkò be gò, àyi rìti nda ì dré atsázó rúbhá àlo ró.» ††⁶ Dì ì gò vélé adrélé rì ko. Be ró dhi, áyi ngá àlo 'i. Ásà dhi, lè móndí ì kòlanzí ngá Giká dré amúlé ni dhi ko.» ⁷ Fàrisáyò nda ì gò lízì tazoá títi dhi: «Kàdré kònìni dhi, Mósè fè tá di tòlí tazoá dhi, agó adrélépi áyi tòkò ni le tingálé dhi kòfè wáràgà drá akódhi ni tingázó gò, mùzoá nzìle dhi àdho tà sè?» ⁸ Dì Yésu logó áyi dré dhi: «Mósè ka'ì tá ína àmi ki tòkò ki tingama, àmi ki togó dré adrélé tòmbatòmbe dhi sè. Dì, tà nda tá ína kònìni kidhoma lésè ko. ⁹ Má adrè taa àmi dré dhi: Kàdré ngbà 'í ndòtò tà sè ko dhi, agó ángùdhi áyi tòkò ni tingálepi gò gòzo tòkò àzya adó mòle dhi, adrè ína múná tà 'o.»

¹⁰ Yésu ni lebébhá ì dré tazoá drá dhi: «Agó ni tà tòkò ni be dhi kàdré kònìni dhi, dóro ni làmó mòle ko dhi.»

¹¹ Yésu logó áyi dré dhi: «Móndyá títi dhi ì kitswá kúlí kòdhi ni ka'ì bwà ko. Ngbà 'í áyi Giká dré rìnyí fèzo áyi dré dhi ki kitswá ka'ì dhi áyi. ¹² Tàko ko, tà twátwa àgo ì dré adrézó làmó mo ko dhi ì be. Àruka ni ì, à ti áyi adrélé làmó lovó àko gò ì dré atsázó ùníki ì ró. ††† Àruka ni ì, móndí 'o áyi atsálé ùníki ì ró dhi nì. Àruka ni ì gá kó làmó atsázó ùníki ì ró, adrélé áyi ki fe Giká ni Òpì ni tà 'o. Dhyà ángùdhi kitswálepi kúlí nda ni ka'ì dhi, kàdré ka'ì!»

Yésu zi tà tani Giká tí ànzimv́a ì dri

(À kònò kpà Márokò 10:13-16; Lúkà 18:15-17)

¹³ Àmvolásà dhi, móndí ì dré áyi ki ànzimv́a ki adrìzo alìzo áyi íbe Yésu vélé, kòbhàro drígá áyi dri, tà zìzo Giká tí áyi dré be dhi bvó. Dì, akódhi ni lebébhá ì dré àyikya lawàzo móndyá nda ì dri tà nda sè. ¹⁴ Dì, Yésu

† Kòdhi Yésu adrè tá làá tàle dhi, «tsàlè vésè kitswálé nàle bwà ko dhi na». †† Giká ni Kúlí Gírìki ti sè dhi adrè taa kònwa dhi «tálétà ngùlù-mudrí». Tálétà àlo dhi tá làfa lò'wa adrélé fèlè móndí àlo dré àzì 'òlè kitú ngùlù-nzi dhi ì sè dhi tí dhi 'i. Dì tálétà ngùlù-mudrí kònì ì tá làfa kàdrè lavúlé dhi 'i. ‡ Giká ni Kúlí Gírìki ti sè dhi adrè taa kònwa dhi «dènàri nyadhì-nzi». Dènàri àlo dhi tá làfa lò'wa adrélé fèlè móndí àlo dré àzì 'òlè kitú àlo sè dhi tí dhi 'i.

†† À kònò Kìdhoma 1:27; 5:2. ††† À kònò Kìdhoma 2:24.

††† «Ùníki» kònìdhi, agó làmó gàlepi dhi 'i, kó ngalè agó angílé kitswálé làmó mo bwà ko dhi 'i.

dré tazoá dhi: «Mì tayí ànzimvá kòni i alìle má vélé. Mì logá àyi ko. Àngyá ko, Òpè bhù àdhya mónnyá adrèbhá àyi nda i tñi dhi i dré.»¹⁵ Dré dríga bhàzo àyi dri, tà tani zizo àyi dré gò, lizo.

Yésu i kàdhúra àlo ngá líyí ro dhi be dhi

(À kònò kpà Márokò 10:17-31; Lúka 18:18-30)

¹⁶ Àmvolásà dhi, kàdhúra àlo dhi dré àyi kisízo ànyi Yésu làga, akódhi ni lizí tazoá dhi: «Tadhálepí, lè má kò'o àdho tà dóro kòdhya kitswázó lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú dhi?»¹⁷ Yésu logó drá dhi: «Mí adrè áma lizí tà dóro ni tà dri àdho tà sè? Dhya adrélépi dóro dhi ngbà 'í àlo kwákwá. Dì, mí kàdré lídrì kóná vésè kólyá dhi ni le kisúlé dhi, lè mí kàdré tà tatrítrí kúlí dré adrélé tàle à kò'o dhi ki 'o.»¹⁸ Kàdhúra nda gò lizí dhi: «Tà àngùdhi?» Yésu gò logó dhi: «Lè mí kòpfu móndí dràle ko. Mí kò'o múná tà ko. Mí kòkugù ngá ko. Mí kòtà tà móndí rú kinzò sè ko.»¹⁹ Mí kàdré ámi atá ni lindrì bha ámi andre be. Mí kàdré ámi àzya ni le ngóro mí dré adrélé ámi tàndi ni le dhi tñi.»²⁰ Kàdhúra nda tà drá dhi: «Má líkí tòlì nda kòdhi i títí. Lè dì má kògò àdho tà 'o kòdhya?»²¹ Dì Yésu logó drá dhi: «Mí kàdré lèá ámi tà kàdré dóro kitswálé títí Giká mìlèsè dhi, mí lè ámi ngá títí dhi ki lagí gò, làfa ni ni lanzízo lemerèbhá i dré, mí kàdré ngá làgí be kàdrì dhi íbe bhù na. Dì mí alì adrélé áma lebe.»²² Kàdhúra nda kòyi kúlí nda i dre dhi, dré ngàzo lile kizà be tò, dré tá adrélé ngá íbe zyandre ró dhi sè.

²³ Gò Yésu dré tazoá àyi lebèbhá i dré dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Ngá líyí ni fíma Òpè bhù àdhya na dhi kòkòròko.»²⁴ Má adrè gòle tàà àmi dré dhi: Ngá líyí ni fíma Giká ni Òpè na dhi ína kòkòròko lavúlé, kàmílò dré lavúlé sindání ni bhálé 'ásè dhi rúsè.»²⁵ Dì akódhi ni lebèbhá i kòyi tà nda dre dhi, àyi ki líndrì dré gàzo bhwābhwa gò, i dré adrézó lizí àyi kòfalésè dhi: «Kàdré kònèni dhi, àdhi ni kitswá lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú nì?»²⁶ Yésu dré àyi ki nòzo dñi gò, tazoá àyi dré dhi: «Móndí i mìlèsè dhi, tà nda kòdhi tà kitswálé 'òle bwà ko dhi 'í. Dì, Giká mìlèsè dhi, tà àlo kitswálé 'òle bwà ko dhi yókódhó.»

²⁷ Gò Pétèro dré tazoá drá dhi: «Mí nò rè ká! Mà tayí tà títí dhi i adrézó ámi lebe. Mà ni dì àdho tà dóro kisú ásà kòdhya?»²⁸ Yésu gò logó dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Bvò tídhí ro dhi na dhi, lókyá Móndí ni Mv́á dré dra lírízó àyi lírìrà òpè àdhya mìlanzilanzì ro dhi dri dhi tú dhi, àmi áma lebèbhá ni ki kòkpà lírì lírìrà mudrì-drì-rì adrézó òpè nya dhi i drìsè, adrélé ísèrélè ànzi ki sùrú mudrì-drì-rì dhi ki tàbvó ta.»²⁹ Dhya àngùdhi àyi dzó i 'i yà, àyi adrúpi i 'i yà, àyi amvúpi i 'i yà, àyi atá 'i yà, àyi andre 'i yà, àyi ànzi i 'i yà, kó ngalé àyi amvú i 'i yà dhi ki tayílepí áma tà sè dhi, a ni ngá nda ki vúdri kisú tsàle vésè be nyadhì-nzi. Kòdhi íbe dhi, a ni kòkpà

lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú tàylé ro.³⁰ Dì, móndí bí adrèbhá drìdrì nyànómvá dhi ki go adrélé bvólé ro. Móndí bí adrèbhá bvólé ro nyànómvá dhi ki go adrélé drìdrì.»

Pídhígó àzì 'obhá vínò amvú na dhi ki tà dri dhi

20 Yésu gò tàà dhi: «Òpè bhù àdhya sù ngóro tà kònèdhi tñi: Amvú líyí àlo dhi pfo tá drùbhì kénò kitswálé móndí ki nda dòle àzì 'o àyi vínò amvú na.»² Kòkisú móndí àruka i dre dhi, i dré ru yizo àyi íbe, akódhi kòfèro làfa lò'wa àlo àlo àyi àlo àlo títí i dré àzì 'òle kítú àlo sè dhi tí. ³ Dré àyi ki mùzo lile àzì 'o àyi vínò amvú na.

³ Sàà nzi-dri-su drùbhì àdhya sè dhi, dré gòzo pfole ngá lagíra na, móndí àruka ki no adrèrà'a àyi ki totó àngyá gò, ⁴ dré tazoá àyi dré dhi: «Àmi, mì lè kòkpà àzì 'o áma vínò amvú na. Má ni go làgí gyāgya dhi ni fe àmi dré.»⁵ Dì i dré ngàzo lile.

Kítú rírì sè, ìndì sàà na kítú rírì àmvolésè dhi sè dhi, amvú líyí nda dré gòzo pfole 'òá kònèni. ⁶ Sàà nzi ìndró àdhya sè dhi, dré gòzo tódhyá pfole móndí àruka ki kisú adrèrà'a àyi ki totó àngyá gò, dré tazoá àyi dré dhi: «Mì adrè àmi ki totó kònwa àngyá kítú ndile àdho tà sè?»⁷ I logó drá dhi: «Áma kònwa, à dré àma ki zile àzì 'o ko dhi sè.» Dì akódhi tà àyi dré dhi: «Àmi, mì lè kòkpà àzì 'o áma vínò amvú na.»

⁸ Ìndró kàndrì dre dhi, amvú líyí nda dré tazoá dhya adrélépi tà àyi àzì 'obhá ki dri ko dhi dré dhi: «Mí àzì àzì 'obhá i, làfa fèzo àyi dré àyi ki àzì sè. Mí kidhó rè zyà àyi dòle kùdù ro dhi i vélésè 'íká, gò mí kògòro lavúlé àyi dòle drìdrì dhi i véna ndò.»⁹ Àzì 'obhá dòle sàà nzi ìndró àdhya sè nda i kàtsá dre dhi, àyi àlo àlo títí dhi i dré làfa lò'wa kisúzo àlo àlo. ¹⁰ Dì àyi dòle drìdrì nda i kàtsá dre dhi, i adrè tá kisú dhi, i ni tà làfa kisú bí lavúlé. Dì, àyi àlo àlo títí dhi i dré kpà làfa lò'wa kisúzo àlo àlo. ¹¹ I kòkisú làfa lò'wa nda i dre dhi, i dré dhèzo adrélé amvú líyí nda ni ndrì, ¹² adrézó tàà dhi: «Dhya dòle kùdù ro kòdhi i 'o àzì ngbà 'í sàà àlo. Dì, mí fè mí na làfa àyi dré ngóro mí dré afèle àma dré dhi pí, tág-ba mà dré àzì 'òzo landèzo kítú àtsí sè kítú ndile dhi!»

¹³ Dì, amvú líyí nda logó àyi ki àlo dré dhi: «Áma arúpi, má 'o mi kònzi ko. Mà yi tá tsì ru mí be, mí kò'oró àzì làfa lò'wa àlo sè dhi ko?»¹⁴ Mí do dì làfa mína lizo ába. Má adrè mána làfa le fèle dhya dòle kùdù ro dhi i dré ngóro má dré fèle mí dré dhi pí. ¹⁵ Má kitswá mána tà má dré adrélé lèle 'òle áma làfa sè dhi ni 'o ko? Mí adrè kó mína áma no mi kònzi sè, má dré adrélé móndí ki 'o dóro dhi sè?»

¹⁶ Dì Yésu go tàà dhi: «Mónnyá adrèbhá bvólé ro dhi ki go adrélé drìdrì. Mónnyá adrèbhá drìdrì dhi ki go adrélé bvólé ro.»

† À kònò Pfoa 20:12-16; Dùtèrònómè 5:16-20; Lèvitikè 19:18. †† «Kàmílò» kònèdhi, kà'wá kàdrì dòngí tñi dhi 'i.

‡ À adrè tá làfa lò'wa kònèdhi ni rú zi «dènarì». Dènarì àlo dhi tà làfa adrélé fèle móndí àlo dré àzì 'òle kítú àlo sè dhi tí dhi 'i.

Yésu gò tódhyá áyi dràma ni tà longó, áyi ngàma drà-drà 'ásè dhi be

(À kònò kpà Márokò 10:32-34; Lúka 18:31-34)

¹⁷ Yésu ì dré tá adrérà'a mbàle Yèrúsalmà na dhi 'á dhi, akódhi dré áyi lebèbhá mudrí-dri-rì dhi ki drizo garà dri gò, tàzoá àyi dré dhi: ¹⁸ «Mì yi rè ká! Mà adrè mbàle Yèrúsalmà na. Kònàle dhi, à ni Mòndí ni Mvá ni lefè kòwànà kàdrì ì dríngá tátítrí kúlí tadhábhá íbe. Ì dré tà nòzo akódhi dri kitswálé dràdrà sè gò, ¹⁹ akódhi ni fèzo pàgànò ì dríngá. Àyi nda ì dré akódhi ni gùzo, tswàzoá gò, tidízoá dràle fa kipakipa dri. Dì kitù ni na sè dhi, Giká dré akódhi ni tìngázó dràdrà lésè.»

Tà Yàkòbhò ki andre Yòwánì be dhi dré zile Yésu tí dhi

(À kònò kpà Márokò 10:35-45)

²⁰ Àmvolásà dhi, Zèbèdáyò ni tòkó ì ànziàgo ni íbe dhi ì dré àyi ki kisízo ànyi Yésu làga. Gò tòkó nda dré dhèzo áyi kórókó titi akódhi kandrá, kitswázó tà zi tíá be dhi bvó. ²¹ Yésu tà drá dhi: «Mí adrè àdho tà le zile má tí?» Akódhi logó drá dhi: «Mí kòlazi kúlí tayílé, áma ànziàgo rì ni ì kòlíríró mí làga ámi Òpì na: àlo ni ámi dríngó lésè, àzya ni ámi lidzí lésè.» ²² Yésu logó àyi dré dhi: «Mì ni tà mì dré adrélé zile kòdhi ko. Mì ni kitswá tsì kópò kizà àdhya má dré adrélé 'òle mvùle dhi ni mvu bwà?» Ì logó drá dhi: «Mà ni kitswá.» ²³ Dì Yésu tà àyi dré dhi: «Tà bàti ró dhi, mì ni kópò mána ni mvu. Dì, kàdré ína mómí dra bhàle lírílé áma dríngó lésè yà, kó ngalè áma lidzí lésè yà dhi ki tà sè dhi, tà nda kòdhi nò ma ko. Áma Atá ledé lírírà nda ì dhya dré kipèle kitswálé lírílé driá dhi ì dré.»

²⁴ Yésu ni lebèbhá mudrí àruka ì kòyi tà zile nda dre dhi, àyi ki togó dré aswázó adrúpi rì nda ì rú. ²⁵ Dì Yésu dré àyi ki azízo títi gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì ni tàle dhi, mómíyá bvò kòndi àdhya ki kàdrì ì adrè àyikya òpì nya àyi dri rinyí sè dhi be. Àyi ki dhya kàdrìkàdrì dhi ì adrè kpà tà 'o adrézó àyi ki rinyí tadhá àyi dré. ²⁶ Dì, adrè làá dhi, tà nda kàdré kònìni àmi kòfalé ko. Be ró dhi, lè dhya ángùdhi adrélépi làá atsálé kàdrì àmi kòfalé dhi, kàdré àmi ki màràbà ro. ²⁷ Lè kpà dhya ángùdhi adrélépi làá adrélé drìdrì àmi kòfalé dhi, kàdré àmi ki màràbà ro. ²⁸ Kókpa kòdhi tìni, Mómí ni Mvá alì bvò dri, mómí ì kàdré ró tà 'o ì dré dhi bvò ko. Be ró dhi, alì ína kitswálé tà 'o mómí ì dré dhi bvò. Alì kpà kitswálé áyi lídrì fe ngóro làgí kàdrì fèle mómí zyandre dhi ki apázó tàkònzì lésè dhi tìni.»

Yésu tidrí àgo rì mì kùdúkùdu ró dhi ì

(À kònò kpà Márokò 10:46-52; Lúka 18:35-43)

²⁹ Yésu ì dré tá adrérà'a apfòle bhàandre Yèríkò àd-hya lésè dhi 'á dhi, mómí zyandre lavúlé dhi ì adrè tá alìle akódhi vésè. ³⁰ Dì àgo rì mì kùdúkùdu ró lírìbhá láti làga dhi ì kòyi Yésu adrè tá lavúlé dhi dre dhi, ì dré

ngàzo adrélé loyóá dhi: «Míri, Dàwídi ni Mvá, mí bhà àma ki kizà wà!» ³¹ Mómíyá zyandre nda ì dré adrézó tetrélé àyi dri, ì kòtayíró kúlí adrézó kíri. Dì, ì dré gòzo vélé adrélé kúlí loyó wáláká ni ni lavú: «Míri, Dàwídi ni Mvá, mí bhà àma ki kizà wà!» ³² Gò Yésu dré áyi kikízó, àyi ki azí lizízoá àyi tí dhi: «Mì adrè làá má kò'o àmi dré àdho tà kòdhya?» ³³ Ì logó drá dhi: «Míri, àma ki mì kònzì ru adrélé ngá no!» ³⁴ Dì Yésu dré kizà dòzo áyi togó na àyi ki tà sè gò, dré àyi ki mì tabèzo. Gbà kòd-hwa, ì dré kidhózó adrélé ngá no gò, ì dré ngàzo adrélé akódhi ni lebè.

Yésu fi Yèrúsalmà na ópí tìni

(À kònò kpà Márokò 11:1-11; Lúka 19:28-40; Yòwánì 12:12-19)

21 Yésu ì dré tá adrérà'a 'òle tsàle Yèrúsalmà na dhi 'á dhi, ì dré tsàzo ànyi bhà rú zile Bètèfágè dhi kandrá, ànyi kóngó Òlívè fa kya làga. Gò Yésu dré áyi lebèbhá rì dhi ki mùzo lile drìdrì, ² tàzoá àyi dré dhi: «Mì lè bhà àmi kandrá kònàdhi léna. Kònàle dhi, mì ni ndiri púndà 'ìle dhi ki kisú, mvámvá ni be. Mì atrì àyi, alìzo àyi íbe má vélé. ³ Dhya àlo kòlízì tà àmi tí dhi, mì kòtà drá dhi: «Míri adrè làá nì.» Dì akódhi ni ndiri púndà nda ki tayí mì dré alìzo àyi íbe.»

⁴ Tà nda kòdhi atsá kònìni, kitswálé tà longólé pròfètá tí dhi kò'oró ru be dhi bvó. Akódhi longó tá dhi:

⁵ «Mì kòtà zapi Sìyónà àdhya dré dhi:

«Mí nò ká! Ámi ópí adrè alìle mí vélé.

Akódhi ni togó yàà, ìndì lírì ína púndà dri, púndà ni mvámvá dri.» [†]

⁶ Gò Yésu ni lebèbhá rì nda ì dré lizo 'òá ngóro dré tàle àyi dré dhi tìni. ⁷ Ì kàsè púndà nda ì mvámvá ni be atsázó àyi íbe Yésu vélé dre dhi, ì dré àyi ki kítá bhèzo àyi dri gò, akódhi dré mbàzo lírílé driá. ⁸ Gò mómí zyandre lavúlé dhi ì dré àyi ki kítá ki lasézó láti mǐsè. Àyi ki àruka ì dré fa bí ki tonòzo lebhélé láti mǐsè, Yésu kòlavúró driásà be dhi bvó. ⁹ Dì mómíyá zyandre nda ì dré adrézó lile akódhi kandrána ìndì akódhi vésè, adrélé loyóába dhi:

«Òsánà kàdré Dàwídi ni Mvá dré! ^{††}

Tà tani kàdré dhya adrélépi alìle Míri ni rú sè dhi dri!

Òsánà kàdré Giká kurú na bhù na dhi dré!» [‡]

¹⁰ Yésu kòfi Yèrúsalmà na dre dhi, mómíyá títi bhàandre nda lé dhi ì dré adrézó lyàle lyàlyà, adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòdhi àdhi 'ì?» ¹¹ Dì mómíyá zyandre adrèbhá lile Yésu íbe nda ì adrè tá logóá dhi: «Akódhi Yésu 'ì, pròfètá angálépi Nàzàrétá, Gàliláyà na dhi lésè dhi 'ì.»

[†] À kònò Zàkàrìyà 9:9. ^{††} «Òsánà» kòndhi adrè làá tàle Èbèrè ti sè dhi «rúku». [‡] À kònò Longó ì 118:25-26.

Yésu dro mónyá adrèbhá ngá lagí dhi i topfòle tépelò 'ásè

(À kònò kpà Márokò 11:15-19; Lúkà 19:45-48; Yòwánì 2:13-22)

¹² Àmvolásà dhi, Yésu dré fizo tépelò na gò, mónyá tíí adrèbhá tá ngá lagí ìndì ngá gi kònale dhi ki dro topfòle 'ásà. Dré mísá mónyá adrèbhá tá làfa topfò dhi kya ki lebhézò bvò dri, túmánì gbólókó mónyá adrèbhá tá kòbhòlà lagí dhi kya íbe. ¹³ Gò dré tàzoá àyi dré dhi: «Giká ni Kúlí adrè tàà dhi: «À ni áma dzó zi dzó adrézó tà ta má be dhi ró.» Di, m̀ gò àmíkya dzó nda ni bha adrélé àrà kùgubhá ì dré adrézó àyi ki zu dhi ró!» †

¹⁴ Gò móndí m̀ kùdúkùdu ró dhi i móndí mèrèkpè ro dhi íbe dhi ì dré àyi ki kisízó ànyi Yésu làga tépelò na gò, akódhi dré àyi ki tidrízó. ¹⁵ Di kòwánà kàdrì i tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì nò tá tà líndrígá ró Yésu dré 'òle nda i. Ì yi tá kpà ànzimvá adrèrà'a kúlí loyó tépelò na adrézó tàà dhi: «Òsánà kàdré Dàwídì ni Mv́a dré!» Di àyi ki togó dré aswázó Yésu rú gò, ¹⁶ ì dré lizízáa tíá dhi: «Mí adrè tà ànzimvá ni ì dré adrélé tàle kòdhi ni yi?» Yésu logó àyi dré dhi: «Áyíya! M̀ nà rè Giká ni Kúlí na ko tàle dhi, «Mí 'o ànzimvá i ànzi kùrí íbe dhi i adrélé ámi rú bha kùle» dhi?» ††¹⁷ Di Yésu dré àyi ki tayízó gò, pfòzo bhàandre 'ásè líle ayilé Bètáníyà na.

Yésu tatrí fígi fa lò'wa 'àlepi ko dhi

(À kònò kpà Márokò 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Drùbhì kínó, Yésu dré tá adrèrà'a gòle Yèrúsalamè na dhi 'á dhi, tàbirí dré akódhi ni 'òzo. ¹⁹ Akódhi dré fígi fa àlo dhi ni nòzo láti mìle. Di, a ni li tsàle ànyi làgá dhi, kisú ína lò'wa ni àlomvá ko. Kisú ngbà 'í bí ni i kòdhya. Di dré tàzoá fígi fa nda dré dhi: «Mí kògò vélé lò'wa 'a tãdzí ko!» Gbã kòdhwa, fa nda dré 'yòzo.

²⁰ Akódhi ni lebhébhá ì kònò tà nda dre dhi, àyi ki lín-drí dré gàzo gò, ì dré akódhi ni lizízáa tàzoá dhi: «Fígi fa kònèdhi 'yo ína mbèlè kònèni ngínìngínì ró?» ²¹ Yésu logó àyi dré dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: M̀ kàdré tà ka'ika'i íbe gò, adrézó tà kayí àmi léna ko dhi, m̀ ni kókpà kitswá tà làsú be kònèni dhi ki 'o, túmánì tà kà-drì dra tà nda ki lavúbhá dhi íbe. M̀ ni kitswá ndèndè tàà kòngó kònèdhi dré dhi, «Mí nga kònwásè líle dhèle yíandre na!» gò, tà nda dré ru 'òzo. ²² Tà ángùdhi m̀ dré dra zile Giká tí, adrézó ka'lá dhi akódhi ni 'òà dhi, m̀ ni tà nda ni kisú.»

À lizí Yésu tí ngalè akódhi ni rìnyí angá ángolésè ya dhi

(À kònò kpà Márokò 11:27-33; Lúkà 20:1-8)

²³ Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo fíle tépelò na gò, kid-hólé adrélé tà tadhá móndí i dré. Gò kòwánà kàdrì i bhàgo íbe dhi ì dré alízo akódhi vélé lizízáa tíá dhi: «Rìnyí mí dré adrézó tà kòdhi ki 'o dhi angá ína ángolésè? Àdhi fè rìnyí nda mí dré nì?» ²⁴ Yésu logó àyi dré dhi:

† À kònò Èsáyà 56:7; Yèrèmyà 7:11. †† À kònò Longó i 8:3.

«Má ni kókpà tà àlo dhi ni lizí àmi tí. M̀ kòlogó kúlí má tí dhi, má ni kpà tàà àmi dré ngalè rìnyí má dré adrézó tà kòdhi ki 'o dhi angá ángolésè ya dhi. ²⁵ Bátisimò Yòwánì dré fèle dhi angá tá ína ángolésè: Giká vélésè, kò ngalè móndí i vélésè?» Gò ì dré dhèzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè, adrézó tàà dhi: «Mà kòtà dhi «Bátisimò nda angá Giká vélésè» dhi, akódhi ni go lizízáa àmi tí dhi: «Mí ka'ì di Yòwánì ko àdho tà sè?» ²⁶ Di, mà kòtà kó dhi «Bátisimò nda angá móndí i vélésè» dhi, mà ni go mónyá zyandre dhi ki ro. Tàko ko, àyi tíí nda ì adrè ka'lá dhi, Yòwánì tá ína pròfétà 'i.» ²⁷ Di ì dré logózáa Yésu dré dhi: «Mà ni ko.» Yésu gò tàà àyi dré dhi: «Kà-drè kònèni dhi, má kitswá kókpà tàà àmi dré ngalè rìnyí má dré adrézó tà nda ki 'o dhi angá ángolésè ya dhi ko.»

Pídhígó ànziàgo rì dhi ki tà dri dhi

²⁸ Yésu gò tàà dhi: «Mí kisú àmíkya tà kònèdhi dri ngínì? Agó àlo dhi tá ànziàgo íbe rì. Dré lízo mváagó ni àlo véna tàà drá dhi: «Áma mvá, mí lí àndrò àzì 'o vínò amvú na.» ²⁹ Di mváagó nda logó drá dhi: «Kóko. Má lè líle ko.» Di, dré gòzo àyi tà kisùle nda ni ladzá gò, lízo àzì 'o. ³⁰ Agó nda dré kpà lízo mváagó ni rì véna, tàà drá làsú be kònèni. Mv́agó nda dré logózáa drá dhi: «Áyíya, atálágó, má ni lí.» Di, dré ína lízo ko. ³¹ Àyi rìti nda i kòfalé dhi, àdhi 'o tà àyi atá dré tá lèle dhi nì?» ì logó drá dhi: «Mv́agó ni àlo 'i.»

Yésu gò tàà àyi dré dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Mèdáyì lagíbhá i tòkó zàràbhù ro dhi íbe dhi ki fi Giká ni Òpè na drìdrì àmi kandrána. ³² Tàko ko, Yòwánì alì tá láti tà gyàgya àdhya ni tadhá àmi dré gò, m̀ dré àmíkya akódhi ni ka'izo ko. Di, mèdáyì lagíbhá i tòkó zàràbhù ro dhi íbe dhi ì ka'ì tá àyikya akódhi 'í. Tágba m̀ dré tá àyi nda ki tà ka'ika'i nòzo dhi, m̀ gò àmi ki togó ladzá akódhi ni ka'ì ko.»

Pídhígó vínò líkíbhá kònzi dhi ki tà dri dhi

(À kònò kpà Márokò 12:1-12; Lúkà 20:9-19)

³³ «M̀ yi rè pídhígó àzya ká. Amvú líyí àlo dhi bhe tá vínò àyi amvú na. Dré gàrà ni ki tobhàzo kírà sè, bhú gàzo kitswázó vínò lò'wa zwa gò, dzó mvumvú dhi ni sizo kitswázó amvú nda ni líkí. Dré amvú nda ni tayízó vínò líkíbhá àruka i drígá gò, lízo atsí na làwú làvo na. ³⁴ Lókyá vínò lò'wa kizo dhi kòkitswá dre dhi, dré àyi màràbà ki mùzo kitswálé lò'wa ína tñi dhi ni adó vínò líkíbhá nda i véna. ³⁵ Di, vínò líkíbhá nda ì dré àyikya màràbà nda ki turúzó, àlo ni ni tswàzo, àzya ni ni pfúzo dràle gò, àzya ni ni lebhézó dràle kírà sè. ³⁶ Gò amvú líyí nda dré gòzo màràbà àruka bí wáláká ni ki lavúbhá dhi ki mu líle. Di, vínò líkíbhá nda ì dré kpà àyi ki 'òzo ngóró ì dré tá 'òle drìdrì dhi tñi. ³⁷ Kùdu ro dhi, amvú líyí nda dré àyi mváagó ni mùzo líle àyi véna. Adré tá kisúá dhi: «Ì ni áma mváagó ni líndrì bha!» ³⁸ Di, vínò

likíbhá nda ì kònò mváagó nda adrèrà'a alìle dre dhi, ì dré tàzoá àyi kòfalèsè dhi: «Kònàdhi dhya dra amvú kònìdhi ni kisúlèpi tàyilè ro dhi 'i. Mà kòlì akódhi ni pfu dràle, amvú dré tá kitswálé kisúlé tàyilè ro nda ni dòzo àma dré!»³⁹ Di ì dré ngàzo akódhi ni ru bhèle amvú nda 'àsè kivi na gò, pfúzoá dràle.»

⁴⁰ Yésu gò lizíá dhi: «Lókyá amvú líyí nda dré dra agò-zo dhi tú dhi, a ni 'òá ngíni vínò likíbhá nda ki tà sè dhi?»⁴¹ ì logó drá dhi: «A ni drìkònzìbhá nda ki tupfú todràle gò, gòzo amvú nda ni tayí vínò likíbhá àruka ì drígá, ì kòlogóro ì dré vínò lò'wa ína tñi dhi lókyá lò'wa nda ni kizo dhi sè.»

⁴² Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Mì nà rè tà tisìle kònìdhi Giká ni Kúlí na ko?

«Kírà dzó sibhá ì dré gàle gàgà dhi, gò atsálé kírà agógó dzó nda dré adrézó àyi totó driá dhi ró.

Kòrìdhi tà Mírì dré 'òle ni dhi 'i.

Di tà nda líndrígá ró àma mìlèsè!»[†]

⁴³ Má adrè di tàá àmi dré dhi: Giká ni àyi Òpì tingá àmi drígàsè gò, fèzoá mónyá dra Òpì nda ni lò'wa 'abhá dhi ì dré.⁴⁴ Dhya ángùdhi dra dhèlepi kírà nda dri dhi ni ño. Kòdhi íbe dhi, kírà nda ni dhya ángùdhi ì dré dra adhézo driá dhi ni kinyí.»

⁴⁵ Kòwánà kàdrì ì Fàrisáyò íbe dhi ì kòyi pídhígó Yésu dré pàle nda ì dre dhi, ì dré nizoá tàle dhi, akódhi tà tá tà nda ì àyi rú dhi be.⁴⁶ Gò ì dré ngàzo adrélé láti nda kitswázó akódhi ni ru. Di, ì adrè tá àyikya mónyá zyandre dhi ki ro, àyi nda ì dré tá adrélé Yésu ni no pròfètà ro dhi sè.

Pídhígó gwányá làmó àdhya ni tà dri dhi

(À kònò kpà Lúkà 14:15-24)

22 Gò Yésu dré gòzo tódhyá tà tadhá àyi dré pídhígó sè, tàzoá dhi: ² «Òpì bhù àdhya sù ngóro tà kònìdhi tñi: Ópí àlo dhi adrè tá gwányá làmó àdhya ni 'o àyi mváagó dré. ³ Dré àyi màràbà ki mùzo lile mónyá dré tá azilé gwányá nda lé dhi ki azí ngá nya. Di, àyi nda ì dré àyikya gàzo rè. ⁴ Di ópí nda dré gòzo màràbà àruka ki mu lile kúlí kòni ki ta mónyá azilé nda ì dré: «Mì yi rè ká! Má 'o ngá títi dhi ì ladhílé áma gwányá sè dhi dre. Má 'o áma tíago ì tililé, áma tí ngbòlò dò ro dhi íbe. Tà títi dhi ì kitswá dre. Mì alì gwányá lé wà!»⁵ Di, mónyá azilé nda ì dré àyikya tà nda ni nòzo tà tàko ró. Gò ì dré lizo àyi ki tà 'obe kòdhyà. Àlo ni lè tá àyi amvú na. Àzya ni lè ína àyi àzì làfa àdhya ki tà 'obe. ⁶ Àyi ki àruka ì dré màràbà nda ki turúzó, àyi ki 'òzo kònzì gò, àyi ki tupfúzó todràle. ⁷ Di ópí nda ni togó dré aswázó tà nda sè. Dré àyi sòdá zyandre dhi ki mùzo lile mónyá kàrí kutúbhá nda ki tupfú todràle gò, bhàandre àyikya ni zàzo vèle. ⁸ Gò dré tàzoá àyi màràbà ì dré dhi: «Gwányá làmó àdhya

gànzi ró. Di, mónyá má dré azilé nda ì kitswá tá àyikya gwányá nda sè ko. ⁹ Di àsà dhi, mì lè láti andre ì 'àsè, mónyá títi mì dré dra kisúlé dhi ki azí alìle gwányá lé.»¹⁰ Di màràbà nda ì dré lizo láti ì 'àsè, mónyá títi ì dré kisúlé dhi ki kimó alizo àyi íbe, tágba àyi nda ì kàdré tá móndí dóro 'i yà, kó ngalè móndí kònzì 'i yà dhi. Gò dzó làmó gwányá àdhya dré gàzo mónyá azilé nda ì sè bí.

¹¹ Di, ópí nda kàfí mónyá azilé nda ki no dre dhi, dré agó àlo kítá làmó gwányá àdhya ni asólèpi ko dhi ni nòzo. ¹² Dré lizízoá tíá dhi: «Áma arúpi, mí afí kònwa kítá làmó gwányá àdhya àko ngíningíni ró?» Agó nda tá kúlí logólé dhi àko. ¹³ Di ópí nda dré tàzoá àyi màràbà ì dré dhi: «Mì adrò akódhi ni pá ì drígá ni íbe, akódhi ni bhèzo kivi na, àrà tínímvá ro dhi na. Kònàle dhi, à ni adrè tongólé, adrézó kpà síkálándrà tsi.»

¹⁴ Tàko ko, à adrè móndí zyandre dhi ki azí. Di, à adrè ngbà 'í móndí àlo àlo dhi ki kípè kòdhyà.»

Kàyisàrà, Rómà ki ópí kàdrì ni mèdáyè gèma

(À kònò kpà Mároko 12:13-17; Lúkà 20:20-26)

¹⁵ Àmvolásà dhi, Fàrisáyò ì dré ngàzo ru yi, kitswázó Yésu ni 'o la'ile kúlí dré tá adrélé tàle dhi ì sílé dhi bvó.

¹⁶ Di ì dré àyi ki lebèbhá ki mùzo móndí àruka ópí Èródè àdhya íbe lile Yésu véna tàá drá dhi: «Tadhálèpi, mà ni tàle dhi, mí adrè tròle tà bàti rú dhi be. Mí adrè Giká ni tà tadhá tà bàti sè. Mí adrè kpà móndí ki líndrì ni tà kisù ko, mí dré adrélé àyi ki no twátwa ko dhi sè. ¹⁷ Di mí tà rè àma dré tà mí dré adrélé kisùle tà kònìdhi dri dhi ká: Àma ki tatrítrí kúlí ka'i, mà kàdré Kàyisàrà ni mèdáyè gi dhi 'í? Kó ngalè, ka'i ko?»

¹⁸ Di, Yésu dré ína tà kònzì ì dré tá adrélé lile 'òle nda ni nizo kyá gò, logózóá àyi dré dhi: «Àmi túrúpúbhá ni ì, mì adrè áma tabhi litílé àdho tà sè? ¹⁹ Mì tadhá má dré làfa lò'wa adrézó mèdáyè gi àsà dhi.» Di ì dré dènràri àlo dhi ni fèzo drá. ^{†20} Gò dré lizízoá àyi tí dhi: «Móndí líndrì kònìdhi tsàle rú tisìle driá kònìdhi be dhi, àdhi àdhya 'i?»²¹ ì logó drá dhi: «Kàyisàrà àdhya 'i.» Di Yésu tà àyi dré dhi: «Mì kàdré di ngá Kàyisàrà àdhya ni fe Kàyisàrà dré, adrézó kpà ngá Giká àdhya ni fe Giká dré.»²² ì kòyi akódhi ni kúlí nda dre dhi, àyi ki líndrì dré gàzo gò, ì dré akódhi ni tayízó lizo.

Tà lizilè ngangà dràdrà 'àsè dhi ni tà dri dhi

(À kònò kpà Mároko 12:18-27; Lúkà 20:27-40)

²³ Kitú nda sè dhi, Sàdùkáyò àruka ì dré alizo Yésu vélé kitswálé tà lizí tíá. (Àyi nda ì adrè tàá dhi, ngangà dràdrà 'àsè dhi yókódhó.) Di ì tà drá dhi: ²⁴ «Tadhálèpi, Mósè tisì àma dré dhi: «Agó àlo adrélèpi mvá àko dhi kòdrà àyi tòkó ni tayí dhi, lè adrúpi ni kòdo tàytòkó nda mòle, kitswázó ànzì ti àyi adrúpi dràlepi nda dré.»^{‡25} Di àma kòfalé dhi, àgo nzi-dri-ri adrúpi ró dhi ì tá be.

† À kònò Longó ì 118:22-23.

†† «Dènràri» kònìdhi, làfa lò'wa adrézó tà 'o àsà Rómà ki ópí 'àsè dhi 'i. ‡ À kònò Dùtèrònómè 25:5-6.

Àyi ki kàyo dré tòkò àlo dhi ni mòzo gò, dràzo. Dré tá adréle mvá àko dhi sè dhi, dré àyi tòkò nda ni tayízo àyi adrúpi í bvó dhi dré. ²⁶ Tà nda dré kpà ru 'òzo kònini adrúpi ni ni rì rú, adrúpi ni ni na rú, tsàle byá adrúpi ni ni nzi-dri-rì rú. ²⁷ Kùdù ro dhi, tòkò nda dré kpà dràzo. ²⁸ Di kitú mómíí ì dré dra ngàzo dràdrà 'àsè dhi tú dhi, adrúpi nzi-dri-rì nda ì kòfalé dhi, tòkò nda ni adré tsítsi dhi àdhi dré? Àngyá ko, àyi títi nda ì do tá akódhi mòle àyi dré tòko ró.»

²⁹ Yésu logó àyi dré dhi: «Mì lití àmi ki tàndi ì dre, mì dré Giká ni Kúlí ì rinyí ni íbe dhi ki nìle ko dhi sè. ³⁰ Kitú mómíí ì dré dra ngàzo dràdrà 'àsè dhi tú dhi, ì gò adréle ru mo ko. Ì gò kpà adréle àyi ki ànzi ki fe mòle ko. Be ró dhi, ì ni àyikya adré ngóro ángéló bhù na dhi ì tñi. ³¹ Di kàdré ína ngangà dràdrà 'àsè dhi ni tà sè dhi, mì nà rè tà Giká dré tàle àmi dré dhi ko? Akódhi tà dhi: ³² «Ma Giká Àbàràrà àdhya 'i, Ísàkà àdhya 'i, ìndì Yàkòbhò àdhya 'i.» † Di Giká nda Giká àbvò kya 'i ko. Be ró dhi, akódhi ína Giká mómíí lídrì ro dhi kya 'i.» ³³ Di mómíí zyandre kònàle dhi ì kòyi tà nda dre dhi, àyi ki líndrì dré adrézó gàle tà Yésu dré adréle tadhálé dhi ì sè.

Tòlì kàdrì lavulé dhi

(À kònò kpà Márokò 12:28-34; Lúkà 10:25-28)

³⁴ Fàrisáyò ì kòyi, Yésu kíkí tá Sàdúkáyò ki kúlí dre dhi, ì dré gòzo ru kimó akódhi làga. ³⁵ Gò àyi ki àlo Mósè ni tatrítrí kúlí nìlepi dóro lavulé dhi dré tà kònìdhi ni lizízo akódhi tí, kitswázó akódhi ni tabhi: ³⁶ «Tadhálépi, Mósè ni tatrítrí kúlí na dhi, tòlì kàdrì lavulé dhi ángùdhi 'i?»

³⁷ Di Yésu logó drá dhi: «Lè mí kàdré Mírì àmi Giká ni le àmi togó sè wáyi, àmi lídrì sè wáyi, ìndì àmi tà kisùkisù sè wáyi.» †³⁸ Kòdhi tòlì drìdrì dhi 'i, ìndì tòlì kàdrì lavulé dhi 'i. ³⁹ Tòlì ni rì adrélepi kpà kàdrì àlo ni tñi dhi, kònìdhi 'i: «Lè mí kàdré àmi àzaya ni le ngóro mí dré adréle àmi tàndi ni le dhi tñi.» †⁴⁰ Tà títi Mósè ni tatrítrí kúlí ìndì pròfétà ì dré adréle tadhálé dhi ì adré àyi ki totó tòlì rì nda kòdhi ì dri.»

Mèsíyà ì Dàwídì be dhi

(À kònò kpà Márokò 12:35-37; Lúkà 20:41-44)

⁴¹ Fàrisáyò ru kimóbhà nda ì dré rè dhu adrérà'a Yésu làga dhi 'á dhi, akódhi dré lizízo àyi tí dhi: ⁴² «Mì kisù àmikya Mèsíyà ni tà sè ngíni? Akódhi àdhi ni mvá 'i?» Ì logó drá dhi: «Akódhi Dàwídì ni mvá 'i.» ⁴³ Di Yésu tà àyi dré dhi: «Kàdré kònini dhi, Dàwídì dré tá adrérà'a tà ta Tírì Lólo ni rinyí sè dhi 'á dhi, zi ína Mèsíyà nda àyi Mírì ro ngíni? Àngyá ko, Dàwídì tà tà dhi:

⁴⁴ «Mírì Giká tà àma Mírì dré dhi:

Mí alì lírìlé àma dríágo lésè,

† À kònò Pfooma 3:6. †† À kònò Dùtèrònómè 6:5. † À kònò Lèvitikè 19:18.

tsàle lókyá má dré dra àmi kàribhá ki bhàzo adréle àmi pá zàle dhi 'á.» ††

⁴⁵ Di Dàwídì kòzi Mèsíyà àyi Mírì ro dhi, Mèsíyà nda ni kitswá kpà adréle akódhi ni mvá ro ngíningíni ró?»

⁴⁶ Di dhya àlo àyi kòfalé kitswálépi kúlí logó Yésu tí dhi tà yókódhó. Kìdhólé kitú nda sè dhi, dhya àlo dré gòzo vélé tà tabhi lizílé akódhi tí ko.

Yésu tà tà tatrítrí kúlí tadhábhà ì rú Fàrisáyò íbe àyi ki túrúpú tà sè

(À kònò kpà Márokò 12:38-40; Lúkà 11:39-52; 20:45-47)

23

Gò Yésu dré tàzoá mómíí zyandre ì dré àyi lebébhà íbe dhi: ² «À tayí àzì tatrítrí kúlí tadhábhà ì drígá Fàrisáyò íbe, ì kàdré Mósè ni tatrítrí kúlí ni tà tadhá mómíí ì dré. ³ Adré di leà dhi, mì kàdré àyi nda ki kúlí yi, adrézó tà títi ì dré adréle tàle àmi dré dhi ki ka'ì 'òle. Di, mì kàdré àmikya tà ì dré adréle 'òle dhi ki 'o kòdhya ko. Tàko ko, ì adré tà ì dré adréle tadhálé dhi ki 'o kòdhya ko. ⁴ Ì adré àyikya ngá lanzilanzì kitswálé dòle bwà ko dhi ki todrò tobhàle mómíí ì dri gò, ì dré adrézó ndìndì drígámbíí le sòle àyi ki ledézó dhi ko.

⁵ Tà títi ì dré adréle 'òle dhi ì, ì adré 'òà mómíí ì kàdré àyi ki no be dhi bvó. Ì adré àyi ki kpúkúbhù tsàtsà adrézó wáràgà Giká ni Kúlí tisízo driá dhi ki tobhà lána dhi ki kiwá, adrézó kpà àyi ki kánzò ki ti 'o atsálé kàtswa. ⁶ Ì adré leà lírìlé mísá líndrì àdhya gwányá ì 'àsè dhi ì làgàsè, adrézó kpà leà lírìlé àrà líndrì àdhya lèsámbò dzó ì 'àsè dhi ì 'àsè. ⁷ Ì adré leà dhi, à kàdré mòdo fe àyi dré líndrì sè ngá lagíra ì 'àsè, adrézó kpà àyi ki zi «Rábbi». ⁸

⁸ Di, àmi ró dhi, mì kòtayí àmi adréle zile Rábbi ro ko. Àngyá ko, àmi ki tadhálépi ngbà 'í àlo kwákwa, ìndì àmi títi dhi ì adrúpi 'i. ⁹ Mì kàdré kpà dhya àlo bvó dri dhi ni zi àmi ki Atá ro ko. Àngyá ko, àmi ki Atá ngbà 'í àlo kwákwa. Akódhi àmi ki Atá bhù na dhi 'i. ¹⁰ Mì kòtayí kpà àmi adréle zile mómíí ki dri kòlepi ró ko. Àngyá ko, àmi ki dri kòlepi ngbà 'í àlo kwákwa. Akódhi Mèsíyà 'i. ¹¹ Adré leà dhi, dhya kàdrì lavulé àmi kòfalé dhi kàdré àmi ki màràbà ro. ¹² Tàko ko, dhya ángùdhi adrélepi àyi tà bha kuru dhi, Giká ni akódhi nda ni tà tírì kìnì mi. Di, dhya ángùdhi adrélepi àyi tà bha kìnì mi dhi, Giká ni akódhi nda ni tà tingá kuru.

¹³ Àmi, tatrítrí kúlí tadhábhà ì Fàrisáyò íbe ni ì, kizà àmi ki ngá 'i. Àmi túrúpúbhà 'i! Tàko ko, mì adré àmikya láti kíkí mómíí ì dré, ì kòfiró Òpi bhù àdhya na

†† À kònò Longó ì 110:1. †† Giká ni Kúlí tisíle Giríkì ti sè dhi adré taa kònwa dhi: «Tatrítrí kúlí tadhábhà ì Fàrisáyò íbe dhi ì adré lírìlé Mósè ni lírìrà dri.» Kòdhi adré leà tàle dhi, àyi nda ì adré Mósè ni tatrítrí kúlí ni tà tadhá mómíí ì dré. ††† Kpúkúbhù tsàtsà adrézó wáràgà Giká ni Kúlí tisízo driá dhi ki tobhà lána kòni ì, Yúdà ànzi àru-ka ì adré tá tobhà àyi ki kàndrágá 'á, ìndì àyi drígá. ††† Yúdà ànzi ì véna dhi, rú «Rábbi» kònìdhi, rú adréle fèle Giká ni tà tadhábhà ì dré, adrézó àyi ki líndrì bha dhi 'i.

ko. Àmi ki tàndi, m̀i adr̀e f̀ile l̀ana ko g̀o, m̀i dr̀e adr̀ez̀o m̀ondỳa adr̀ebh̀a l̀eà f̀ile l̀ana dhi ki taỳi f̀ile ko. [14 †]

15 Àmi, t̀at̀r̀ítr̀í k̀ulí tadhábhá i F̀arisáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Àmi túrúpfúbhá 'i! M̀i adr̀e àmikya tatsíle bvò dr̀isè ìndì ỳi m̀isè, kitswálé m̀ondí àlo dhi ni 'o togó ladzá àmi ki Giká ni ka'ì. Dì, akódhi nda kònì dra ka'ì dhi, m̀i adr̀e akódhi ni 'o atsálé mvá líferò àdhyaró, adr̀elé kònzi àmi ki lavú vwàvwà ro.

16 Àmi m̀ondí ki dr̀i kobhá m̀i kùdúkùdu ró ni i, kizà àmi ki ngá 'i! M̀i adr̀e àmikya tàà dhi, dhyaró àlo kàdré m̀ondrà si tépelò ni rú sè dhi, m̀ondrà nda tà tàko 'i. Dì, dhyaró àlo kàdré ína m̀ondrà si órò tépelò le dhi ni rú sè dhi, lè akódhi kàdré m̀ondrà dr̀e s̀ile nda ni líkí.

17 Àmi m̀ondí azaaza m̀i kùdúkùdu ró dhi 'i! Ngá kàdrè lavúlé dhi ángùdhi 'i: órò nda 'i, kó ngalè, tépelò adr̀elépi órò nda ni 'o atsálé lólo nda 'i? 18 M̀i adr̀e kpà tàà dhi, dhyaró àlo kàdré m̀ondrà si àlètárì ni rú sè dhi, m̀ondrà nda tà tàko 'i. Dì, dhyaró àlo kàdré ína m̀ondrà si ngá f̀ele àlètárì nda dri dhi ni rú sè dhi, lè akódhi kàdré m̀ondrà nda ni líkí. 19 Àmi m̀i kùdúkùdu 'i! Ngá kàdrè lavúlé dhi ángùdhi 'i: ngá f̀ele nda 'i, kó ngalè, àlètárì adr̀elépi ngá nda ni 'o atsálé lólo nda 'i? 20 Dì dhyaró ángùdhi adr̀elépi m̀ondrà si àlètárì ni rú sè dhi, adr̀e s̀ià àlètárì nda ni rú sè, ìndì ngá títi dr̀ià dhi ki rú sè. 21 Dhyaró ángùdhi adr̀elépi m̀ondrà si tépelò ni rú sè dhi, adr̀e s̀ià tépelò nda ni rú sè, ìndì Giká adr̀elépi adr̀elé l̀ana dhi ni rú sè. 22 Dhyaró ángùdhi adr̀elépi m̀ondrà si bhù ni rú sè dhi, adr̀e s̀ià Giká ni lír̀írà òp̀ì àdhyaró ni rú sè, ìndì akódhi adr̀elépi lír̀ilé dr̀ià dhi ni rú sè.

23 Àmi, t̀at̀r̀ítr̀í k̀ulí tadhábhá i F̀arisáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Àmi túrúpfúbhá 'i! M̀i adr̀e ngá ǹz̀i tsàtsa títi m̀i dr̀e adr̀elé lokólé àmi ki amvú na, lanzíle 'a be mudrí dhi ki àlo fe Giká dr̀e: nd̀ìndì àmi ki ménètè, àmi ki f̀enúwì, tsàle àmi ki kùmè. †† Dì, m̀i adr̀e àmikya tà kàdrè lavúlé t̀at̀r̀ítr̀í k̀ulí dr̀e adr̀elé tadhále dhi ki bhe g̀arà dri: tà gyàgya 'òma, m̀ondí ki kizà bhàma, ìndì Giká ni ka'ìma. Adr̀e tà l̀eà dhi, m̀i kàdré tà nda kòdhi ki 'o, ngá f̀ema Giká dr̀e dhi ni tiv̀i àko ró. 24 Àmi m̀ondí ki dr̀i kobhá m̀i kùdúkùdu ró dhi 'i! M̀i adr̀e àmikya ñòñò kogá àmi ki ỳi l̀ésè g̀o, adr̀ez̀o kàmìlò te kòdhyal!

25 Àmi, t̀at̀r̀ítr̀í k̀ulí tadhábhá i F̀arisáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Àmi túrúpfúbhá 'i! M̀i adr̀e àmikya kópò ki rúbhá dzi s̀ànè kya íbe g̀o, àyi ki 'a dr̀e adr̀ez̀o g̀ale ngá lovó sè bí, ìndì lovó kònzi sè bí. 26 M̀i, F̀arisáyò m̀i kùdúkùdu ró ni, m̀i kòdz̀è r̀e zyà kópò ni 'alé 'íká, g̀o rúbhá ni kògòró kpà atsálé ndì àko ndò.

27 Àmi, t̀at̀r̀ítr̀í k̀ulí tadhábhá i F̀arisáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Àmi túrúpfúbhá 'i! Àmi ngóró mógó rúb-

† Wáràgà Giká ni K̀ulí t̀is̀izo àyi dri dr̀idri dhi i l̀ena dhi, à adr̀e k̀ulí kònì ki kisú kònwa ko: [Àmi, t̀at̀r̀ítr̀í k̀ulí tadhábhá i F̀arisáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Àmi túrúpfúbhá 'i! M̀i adr̀e àmikya taỳítòkò ki ngá títi dhi ki topá àyi dr̀ígàsè. M̀i adr̀e kpà tà ta Giká be vwàvwà ro, m̀ondí ì kàdré r̀o àmi ki no. Tà nda sè dhi, Giká ni àmi ki tàbvò ta tà tàndi ró.] †† «Ménètè», «f̀enúwì» ìndì «kùmè» kònì i, ngábi t̀adzi be dóro adr̀elé kidhíle dhi 'i. À kònò Lèvitikè 27:30; Dùtèrònómè 14:22.

há tswàle mvèle kemve dhi i t̀ini. Kiv̀i l̀ésè dhi, mógó nda ki rúbhá avé tò. Dì, àyi ki 'a ga ína àbvò ki fà sè bí, ìndì ngá títi ndì ró dhi i sè bí. 28 Tà nda kòdhi kókpa kònìni àmi ki tà sè. Kiv̀i l̀ésè dhi, m̀ondí ì adr̀e àmi ki no ngóró m̀ondí gyàgya dhi i ró. Tàkò, àmi ki togó na dhi, m̀i ga túrúpfú tà sè bí, ìndì tà kònzi sè bí.

29 Àmi, t̀at̀r̀ítr̀í k̀ulí tadhábhá i F̀arisáyò íbe ni i, kizà àmi ki ngá 'i. Àmi túrúpfúbhá 'i! M̀i adr̀e àmikya mógó ki tobhá pròfètà i dr̀e, adr̀ez̀o kpà mógó m̀ondỳa gyàgya dhi kya ki ledé avélé tò. 30 M̀i adr̀e kpà tàà dhi: «Kònò mà kàdré tà àma ki tábhí ki lókyá 'á be dhi, mà kitswá tá ru amú àyi íbe adr̀ez̀o pròfètà ki kàrì kutú dhi ko.» 31 Àsà dhi, m̀i adr̀e àmikya tadhá dhi, àmi dhyaró pròfètà ki tupfúbhá todràle dhi ki ànzi 'i. 32 M̀i kògò dì adr̀elé tà kònzi àmi ki tábhí ì dr̀e kidhólé 'òle dhi ki 'o kitswálé títi. 33 Àmi ni 'i, ìndì ni àtrá ki àrèbhá 'i! M̀i ni àmikya lapá Giká ni tàbvò tàma sílèsè ng̀ìning̀ìni ró, m̀i dr̀e kitswázò f̀ile líferò na ko dhi?

34 Dì m̀i yi r̀e ká! Má ni pròfètà ki tibhù tògyabhá íbe ìndì tà tadhábhá íbe l̀ile àmi véna. Dì, m̀i ni àyi ki àruka ki tupfú todràle, adr̀ez̀o àruka ni ki tidí fa kípakipa i dr̀isè, adr̀ez̀o àruka ni ki tswa àmi ki l̀isámbo dzó i 'ásè, adr̀ez̀o àruka ni ki ladrò bhàandre àlo àlo dhi i 'ásè.

35 Dì àsà dhi, m̀ondỳa gyàgya títi dhi ki kàrì kutúlé bvò dri dhi ni ngo àmi dri. Kidhólé Àbélé adr̀elépi tà gyàgya dhi rú, tsàle Zàkàrìyà, Bàràkìyà ni mvá m̀i dr̀e pfùle dràle tépelò i kòfalé àlètárì be dhi rú dhi, àyi ki kàrì ni ngo àmi dri. 36 Má adr̀e tà bàti ta àmi dr̀e: Tà nda kòdhi ki atsá títi m̀ondỳa àndrò ni i rú.»

Yésu ngo Yèrúsalémà ni tà sè

(À kònò kpà Lúkà 13:34-35)

37 «Á! Yèrúsalémà, Yèrúsalémà, m̀i adr̀elépi pròfètà ki tupfú todràle, adr̀ez̀o kpà dhyaró Giká dr̀e adr̀elé amùle mí vélé dhi ki lebhé todràle kírà sè ni! Tsàle vèsè be àngopí, má lè tà àmi ànzi ki kímólé má zàle, ngóró tà'ú dr̀e adr̀elé àyi ànzimv́a ki kímó àyi kupfú zàle dhi t̀ini dhi? Dì, m̀i lè tà àmikya ko. 38 Dì m̀i yi r̀e ká! À taỳi àmi ki dzó ngbo dre. 39 Tàko ko, má adr̀e tàà àmi dr̀e dhi: Kidhólé nyànomv́a dhi, m̀i gò vélé àma no ko, tsàle lókyá m̀i dr̀e dra tàzoá dhi «Tà tani kàdré dhyaró adr̀elépi al̀ile Mírì ni rú sè dhi dri!» dhi 'á.» ‡

Yésu longó tépelò ni pfùma ni tà

(À kònò kpà Márokò 13:1-2; Lúkà 21:5-6)

24 Yésu kàpfò tépelò l̀ésè g̀o adr̀elé l̀ile dre dhi, akódhi ni lebhé ì dr̀e àyi ki kisízò ànyi làgá, akódhi ni 'o tépelò nda ni dzó kàdrè dhi ki no. 2 Dì, Yésu dr̀e tàzoá àyi dr̀e dhi: «Mí nò tsì dzó kàdrè kònì i títi 'i? Má adr̀e tà bàti ta àmi dr̀e: Lókyá adr̀elépi al̀ile dhi sè dhi, à gò vélé àyi ki kírà ki àlo kisú àzya ni dri ko. À ni kírà nda ki lebhé títi kìnì mi.»

‡ À kònò Longó i 118:26.

Tà dra ru 'obhá lókyá kùdù ni tà tadházó dhi i

(À kònò kpà Márokò 13:3-13; Lúkà 21:7-19)

³ Àmvolásà dhi, Yésu ì dré lizo mbàle kòngó Òlívè fa kya drina gò, akódhi dré lírízó. Di akódhi ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízó àyi pátí ànyi làgá, akódhi ni lizí tazoá dhi: «Mí tà rè àma dré, tà nda kòdhi ki atsá ángutú ya dhi ká? Àdho tà ni ru 'o drìdrì tadházóá dhi, ámi agòma ànyi, ìndì lókyá kùdù ànyi káyà dhi nì?»

⁴ Yésu logó àyi dré dhi: «Mì kàdré àmi ki líkí dóro, dhya àlo kòlítíró àmi ko. ⁵ Tàko ko, móndí bí dhi ki alí áma rú sè adrélé tàá dhi, «Ma Mèsíyà 'í!» gò, ì dré móndí zyandre dhi ki lití. ⁶ Mì ni àdzú ki kpòrò yi ànyi, adrézó kpà àdzú ki rúbí yi làwú làvo na. Di, mì kònò dóro, mì kòtayíró àmi ki togó adrélé gàle ásà dhi ko. Tàko ko, adrè làá dhi, tà nda kòdhi ì kò'o rè zyà ru 'íká. Di, lókyá kùdù atsá rè ko. ⁷ Súrú ki àdzú bhu súrú àruka íbe. Òpè ki kpà àdzú bhu òpè àruka íbe. Kàrábhò ni dhe, ìndì kàdíkàdi ni bvò kosé àrà twátwa i 'ásè. ⁸ Di, tà títi nda kòdhi ki ngbà 'í adrè ngóro tòkò ni mváaswa ni kidhoma tíni.

⁹ Lókyá nda sè dhi, à ni àmi ki lefè kàribhá i drígá gò, ì dré adrézó àmi ki mì pfo, adrézó àmi ki tupfú todràle. Súrú títi bvò dri dhi ki togó kònzì bha àmi rú áma tà sè. ¹⁰ Móndí bí dhi ki kpà àyi ki tà ka'íka'ì tayí, adrézó ru lefè, adrézó ru ga àyi kòfalésè. ¹¹ Pròfètà kinzò ro dhi ki apfò bí adrélé móndí zyandre dhi ki lití. ¹² Tà kònzì dré dra atsálé kàdrè lavulé dhi sè dhi, móndí bí dhi ki lèle ni kidrì. ¹³ Di, dhya ángùdhi adrélépi togó tsi, adrézó àyi totó tātā tsàle kùdù na dhi ni ína adrè. ¹⁴ À ni Rúbí Taní Giká ni Òpè àdhya kòdhi ni longó bvò wáyi 'ásè, tà ni ni tadházó súrú títi ì dré 'íká, gò lókyá kùdù dré gòzo atsálé ndò.»

Kizà kàdrè lavulé dhi

(À kònò kpà Márokò 13:14-23; Lúkà 21:20-24)

¹⁵ «Di mì ni «ngá adrélé gàle gàgà adrélépi ngá lólo dhi ki kizá dhi» ni no adrèrà'a àyi totó àrà lólo dhi na, ngóro longólé pròfètà Dànyélé tí dhi tíni. † (Lè dhya adrélépi tà kòdhi ni na dhi kàdré àndu ni ni ni dóro.) ¹⁶ Lókyá nda sè dhi, lè móndyá dra adrèbhá bvò Yúdáyà àdhya na dhi ì kòlapá ràle kòngó i drina. ¹⁷ Lè kpà dhya dra adrélépi àyi dzó drina dhi kàsì fíle dzó na, àyi ngá ki do lapázó ába dhi ko. ¹⁸ Dhya dra adrélépi amvú na dhi kògò nzìle ì bhàna àyi kítá kidhè àdhya ni do lapázó ába dhi ko. ¹⁹ Kitú nda i tú dhi, kizà ni adrè kàdrè tòkò 'a íbe dhi ì dré, ìndì tòkò adrèbhá bà fe ànzimvá ì dré dhi ì dré. ²⁰ Mì kàdré tà zi Giká tí, àmi ki lapama nda kàdré kòdhi lókyá sè yà, kó ngalè sàbátù tú yà dhi ko. †† Tàko ko, kizà kitú nda kya ni adrè kàdrè lavulé. À nò rè kizà kárà be kònzì nda ko,

† À kònò Dànyélé 9:27; 11:31; 12:11. †† Yúdà ànzì ki bvò na dhi, «kidhè lókyá» kònzìdhi, lókyá kidhè ro kónà àlo na, adrélépi gile wvávà ro dhi 'i.

kidhólé bvò bhàrà lésè atsálé àndrò kònzìdhi. À kitswá kpà gòle vélé nòá tādzí ko. ²² Kònò Giká kòki tá kitú nda ki bvò ko dhi, dhya àlo bvò dri dhi kitswá tá adrélé bvò ko. Di, Giká ni ína kitú nda ki bvò ki móndyá ì dré zìle dhi ki tà sè.

²³ Lókyá nda sè dhi, à kàdré tàá àmi dré dhi «Mì nò rè ká, Mèsíyà kònwà!» dhi, mì kòka'ì ko. À kàdré kó tàá dhi «Akódhi kònwà!» dhi, mì kòka'ì ko. ²⁴ Tàko ko, mèsíyà kinzò ro dhi ki apfò pròfètà kinzò ro dhi íbe adrélé tà kàdrè líntríga ró adrèbhá àyi ki rinyí tadhá dhi ki 'o, kòkitswá dhi, ì dré ndìndì móndyá Giká dré zìle dhi ki lití. ²⁵ Mì yi rè ká! Má longó tà nda kòdhi ì drìdrì àmi dré.

²⁶ Di à kàdré tàá àmi dré dhi «Mì nò rè ká, Mèsíyà kònwàle duku na!» dhi, mì kòlè kònwàle ko. À kàdré kó tàá dhi «Akódhi kònwà dzó 'á!» dhi, mì kòka'ì ko. ²⁷ Tàko ko, ngóro bhù dré adrélé lagulé ngá kazá kitú dré apfòrà lésè tsàle kitú dré ndìrà na dhi tíni dhi, Móndí ni Mvá ni agòma ni adrè kòkpà kònzìni. ²⁸ Àrà ángùdhi àbvò dré adrézó lána dhi drile dhi, àrí àgàaga dhi ki kòkpà ru kimó kitswálé àbvò nda ni te.»

Móndí ni Mvá ni agòma

(À kònò kpà Márokò 13:24-27; Lúkà 21:25-28)

²⁹ «Gbá kizà kàdrè kitú nda kya àmvolésè dhi, «kitú ni mì ni atsá tímímvá ro, mbá gò vélé mvèle ko, bhìbhínyà ki ledhé bhù lésè, ìndì rinyí bhù na dhi ki ru kizí.» ‡

³⁰ Di lókyá nda sè dhi, tà dra Móndí ni Mvá ni agòma tadhálépi dhi ni agá bhù mibhalé 'á gò, súrú títi bvò dri dhi ì dré tongózó. Di ì dré Móndí ni Mvá ni nòzo adrèrà'a alìle ndùrùku i drìsè, rinyí kàdrè be ìndì mìlanzilanzì kàdrè be. ³¹ Gò akódhi dré àyi ángéló ki múzò gòkà kúlí 'u'ù be, lèle àyi móndyá ì dré zìle dhi ki kimó bvò ni pá su dhi ì lésè, kidhólé bhù ni kùdù àlo lésè, tsàle byá àzya ni na.»

Tà tadhálé fígì fa ni tà rú dhi

(À kònò kpà Márokò 13:28-31; Lúkà 21:29-33)

³² «Lè mì kàdré tà tadhálé fígì fa ni tà rú dhi ni àndu ni dóro. Fígì fa ni dríti kàdré atsálé màlímáli gò, bí ni dré adrézó ròle dhi, mì ni tàle dhi, yígú ànyi dhi be. ³³ Kòkpà kòdhi tíni, lókyá mì dré dra tà títi nda kòdhi ki nòzo adrèrà'a ru 'o dhi tú dhi, lè mì kòni tàle dhi, Móndí ni Mvá láti 'á, ndìndì àmi ki dzó tí káyà dhi. ³⁴ Má adrè tà bàti ta àmi dré: Móndyá dra adrèbhá lédri íbe lókyá nda sè dhi ì kitswá dràle títi drìdrì tà títi nda ì dré dra ru 'òzo dhi kandrá ko. ³⁵ Bhù ì bvò be dhi ki aké. Di, áma kúlí ì kitswá àyikya tādzí akíle ko.»

‡ À kònò Èsáyà 13:10; 34:4; Èzèkyèlè 32:7; Yòwélè 2:10; 3:4.

Gìkà nì ngbà 'í lókyá kùdù nì

(À kònò kpà Márokò 13:32-37; Lúkà 17:26-30, 34-36)

³⁶ «Di, dhya àlo nì ìna kitú 'í yà, kó ngalè sàà 'í yà tà nda ì dré dra ru 'òzo dhi ko. Ndìndì ángéló bhù na dhi 'í yà, kó ngalè Gìkà nì Mvágó 'í yà dhi, ì nì ko. Gìkà Atá nì ngbà 'í nì kalóma. ³⁷ Lókyá Mòndí nì Mvá dré adrérà'a 'òle agòle dhi 'á dhi, tà kì adrè ngóro Nówè nì lókyá 'á dhi tñi. ³⁸ Tàko ko, kitú yí liti andre kandrà dhi ì sè dhi, mòndí ì adrè tá àyikya ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó ru mo, adrézó àyi kì ànzi kì fe mòle, tsàle kitú Nówè dré firà'a bwátù kàdrì na dhi 'á. ³⁹ Àyi nda ì nì tá tà adrélépi tá 'òle atsálé dhi àlomvá ko, tsàle yí dré tirà'a àyi kì wu títi dhi 'á. Tà nda kòdhi kì adrè kókpà kònèni kitú Mòndí nì Mvá dré dra agòzo dhi tú. ⁴⁰ Àgo rì dhi kì adrè àzì 'o amvú na. À nì àlo nì nì do, àzya nì nì tayí. ⁴¹ Tòkò rì dhi kì adrè ngá 'i. À nì àlo nì nì do, àzya nì nì tayí.

⁴² Mì kàdré dì tàmiḡa dri. Àngyá ko, mì nì kitú ángùdhi àmi kì Mírì dré dra agòzo dhi ko. ⁴³ Dì, adrè làà dhi, mì kònì tà kònèdhi dóro: Dzò líyí kònì tá lókyá ángùdhi ngátsi sè kùgú dré kitswázó atsálé ásà dhi be dhi, kònò a nì tá adrè tàmiḡa dri, kòtayíró kùgú nda áyi dzóti ḡo ko. ⁴⁴ Dì àmi ró dhi, mì kàdré kókpà gànzi ró. Tàko ko, Mòndí nì Mvá nì atsá sàà mì dré adrélé kisùle ko dhi sè.»

Màràbà tògya ró mírì nì dré kitswálé ka'ile dhi

(À kònò kpà Lúkà 12:41-48)

⁴⁵ «Màràbà tògya ró mírì nì dré kitswálé ka'ile dhi, àdhi 'í? Akódhi nda, dhya mírì nì dré bhàle áyi màràbà àruka áyi dzó lé dhi ì drile, kitswálé mányàngá fe àyi dré nyàle lókyá kitswálépi dhi sè dhi 'í. ⁴⁶ Màràbà nda nì mírì kàtsá akódhi nì kisú adrérà'a 'òá kònèni dhi, kólénzé nì adrè akódhi dré! ⁴⁷ Má adrè tà bàti ta àmi dré: Akódhi nì mírì nì akódhi nì bha adrélé áyi ngá títi dhi ì drile. ⁴⁸ Dì, màràbà nda kàdré ìna kònzi gò adrélé kisùá ì léna dhi «Áma mírì adrè gile agòma sè» gò, ⁴⁹ dré kidhózó adrélé áyi àzìzì kì tswa, adrézó ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó kpà wá tsi dhi, ⁵⁰ akódhi nì mírì nì atsá kitú dré adrélé letèle ko dhi tú, ìndì sàà dré adrélé nìle ko dhi sè. ⁵¹ Dì a nì akódhi nì togá, akódhi nì tà bhàzo adrélé tùmání túrúpúbhá kya be. Kònàle dhi, à nì adrè tongólé, adrézó kpà síkálándrà tsi.»

Pídhíḡó kyánzi mudrí dhi kì tà dri dhi

25 Yésu gò tàá dhi: «Dì Òpì bhù àdhya nì adrè ngóro tà kònèdhi tñi: Kyánzi mudrí dhi ì do tá àyi kì tálà, topfòzo ába kitswálé tòkó líyí nì dri letè. ² Àyi nda ì kòfalé dhi, nzi dhi ì tá azaaza ró, ìndì nzi dhi ì tá tògya ró. ³ Àyi azaaza ró nda ì do tá àyi kì tálà 'í, dhi, ì do tá dò ko. ⁴ Dì, àyi tògya ró nda ì do tá àyikya dò mòlàngì na tùmání àyi kì tálà ìbe. ⁵ Tòkó líyí nda dré tá

adrélé gile dhi sè dhi, kyánzi nda ì dré landèzo títi gò, ì dré ledhézo ayí be adrélé ayí ko.

⁶ Ngátsi kítógá sè dhi, à dré ngàzo kúlí yo tàzoá dhi: «Mì nò rè ká! Tòkó líyí adrè alìle! Mì pfò lile ru kisú akódhi be!» ⁷ Gò kyánzi títi nda ì dré larózó, àyi kì tálà kì ledé. ⁸ Dì kyánzi azaaza ró nda ì dré tàzoá àyi tògya ró nda ì dré dhi: «Mì afè àma dré àmi kì dò nì àruka wà. Àngyá ko, àma kì tálà adrè adrálé.» ⁹ Dì, àyi tògya ró nda ì logó dhi: «Kóko! Dò nda kitswá àma dré àmi ìbe ko. Mì kòlì be ḡá àmi dré mòndí adrèbhá dò lagí dhi ì véna.» ¹⁰ Dì, ì dré tá adrérà'a lile ḡá dhi 'á dhi, tòkó líyí dré atsázó. Dì kyánzi adrèbhá gànzi ró nda ì dré fizo akódhi be dzò làmó gwányá àdhya na gò, dzóti asézó.

¹¹ Àmvolásà dhi, kyánzi àruka nda ì dré agòzo atsálé gò, tàá dhi: «Mírì, mírì, mí nzi àma dré dzóti wà!» ¹² Dì, tòkó líyí nda logó dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Má nì mána àmi ko.»

¹³ Yésu gò tàá dhi: «Dì mì kàdré tàmiḡa dri! Tàko ko, mì nì kitú 'í yà, kó ngalè sàà 'í yà má dré dra agòzo dhi ko.»

Pídhíḡó màràbà na dhi kì tà dri dhi

(À kònò kpà Lúkà 19:11-27)

¹⁴ «Òpì bhù àdhya nì kókpà adrè ngóro tà kònèdhi tñi: Agó àlo dhi adrè tá 'òle lile atsí na. Dì dré áyi màràbà kì azizó, áyi ngá kì tayízó àyi drígá, ì kàdré ró àzì 'o ásà be dhi bvó. ¹⁵ Àlo nì dré dhi, fè tá làfa lò'wa rú zile tàlétà dhi ì nzi. † Àzya nì dré dhi, fè tá tàlétà rì. Àzya nì dré dhi, fè tá tàlétà àlo. Lanzí tá tàlétà nda ì àyi àlo àlo dhi ì dré, ngóro ì dré kitswálé àzì 'o ásà bwà dhi tñi. Gò dré lizo atsí na.

¹⁶ Gbá lókyá nda sè dhi, dhya tàlétà nzi dhi kì kisúlépi nda dré lizo àzì 'o ásà gò, tàlétà nzi àruka kì kisúzó bhàle driá. ¹⁷ Dhya tàlétà rì dhi kì kisúlépi nda dré kpà 'òzoá kònèni gò, tàlétà rì àruka kì kisúzó bhàle driá.

¹⁸ Dì, dhya tàlétà àlo dhi nì kisúlépi nda dré ìna lizo bhú dhi kìnì na, áyi mírì nì làfa nda nì zùzo.

¹⁹ Lókyá kòlavú vwàwà ro dre dhi, màràbà nda kì mírì dré agòzo àyi kì azí, ì kòtáro ì dré dhi ì 'o tá àzì áyi làfa sè ngíni ya dhi. ²⁰ Dì dhya tàlétà nzi dhi kì kisúlépi nda dré atsázó ába tùmání tàlétà nzi àruka ìbe, tàá dhi: «Mírì, mí tayí tá má drígá tàlétà nzi kònì ì. Mí nò ká, má kisú tàlétà nzi àruka ì bhàle driá dre.» ²¹ Dì Mírì nì tà drá dhi: «Áma màràbà dóro má dré kitswálé ka'ile nì, mí 'o dóro! Mí tadhá dhi, mí kitswá má dré ka'ile tà mvá tsà tayílé mí drígá dhi sè. Dì ásà dhi, má nì àmi bha adrélé tà kàdrìkàdrì ì drile. Mí alì lenzélé àmi mírì vélé!»

²² Gò dhya tàlétà rì dhi kì kisúlépi nda dré kpà atsázó tàá dhi: «Mírì, mí tayí tá má drígá tàlétà rì kònì ì. Mí nò ká, má kisú tàlétà rì àruka ì bhàle driá dre.» ²³ Dì Mírì nì tà drá dhi: «Áma màràbà dóro má dré kitswálé ka'ile nì,

† «Tàlétà» kònèdhi tá làfa lò'wa ledéle òro sè, kitswálépi àzì dhya àlo dré 'òle kitú ngùlù-nzi dhi sè dhi 'í.

mí 'o dóro! Mí tadhá dhi, mí kitswá má dré ka'ile tà mvá tsà tayílé mí drígá dhi sè. Di má ni ámi bha adrélé tà kàdrìkàdrì i drìle. Mí alì lenzélé ámi mírì véle!»

²⁴ Gò dhya tàlétà àlo dhi ni kisúlépi nda dré kpà at-sázò tàà dhi: «Mírì, má ni tá tàle dhi, mi agó tòmbá 'i dhi be. Mí adrè mína ngá akónà àrà mí dré ngá kid-hízó ko dhi na, adrézó kpà ngá lokó àrà mí dré kórì rì-zo ko dhi na. ²⁵ Di má adrè tá ngá ro gò, má dré lizo là-fa mína ni zu kìnì na. Mí nò ká, ngá mína kònìdhi.»

²⁶ Di, mírì ni tà drá dhi: «Mì, màràbà kònzi ìndì tòbvo ró dhi 'i! Mí ni tá tàle dhi, má adrè ngá akónà àrà má dré ngá kidhízó ko dhi na, adrézó kpà ngá lokó àrà má dré kórì rìzo ko dhi na dhi be. ²⁷ Adrè di tá làa dhi, mí kòb-hà tá làfa mána dzó adrézó làfa 'o lendrélé dhi na, kònò má kònì agò dhi, má ni tá làfa mána ni adó àmupi ni be.» ²⁸ Di mírì nda gò tàà dhi: «Mì do tàlétà kòdhi akódhi drígàsè, fèle dhya adrélépi ába mudrí dhi dré. ²⁹ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi ngá íbe dhi dré dhi, à ni akódhi ni ngá nda ki drì òmbà gò, akódhi dré adrézó véle ngá íbe bí lavúlé. Di, kàdré ína dhya adrélépi ngá àko dhi ni tà sè dhi, à ni òndì ngá mvá tsà dré adrézó ába dhi ni do drígàsà. ³⁰ Kàdré màràbà tàko ró kòdhi ni tà sè dhi, mì bhe akódhi kivi na, àrà tìnìmvá ro dhi na. Kònàle dhi, à ni adrè tongólé, adrézó kpà síkálándrà tsi.»»

Tàbvò tàma kùdù ro dhi

³¹ Yésu gò tàà dhi: «Lókyá Mòndí ni Mv́a dré dra agò-zo áyi mìlanzilanzì na ángéló íbe títi dhi sè dhi, a ni lírì áyi lírìrà mìlanzilanzì ro òpè àdhya dri. ³² Di à ni mòndyá títi sùrú títi i lésè dhi ki kimó akódhi kandrá gò, dré àyi ki kòfalé lanzó ngóro kábilígyà líkìlépi dré adrélé kábilígyà ki kòfalé lanzi ndrì íbe dhi tìni. ³³ A ni kábilígyà nda ki bha áyi dríagó lésè gò, ndrì nda ki bhàzo áyi lídzí lésè.»

³⁴ Di ópí kàdrì nda ni tàà àyi adrèbhá áyi dríagó lésè nda i dré dhi: «Ámi áma Atá dré tà tani bhàzo àmi dri ni i, mì alì wà! Mì kòkisú òpè áma Atá dré ledélé àmi dré kíno bvò ni bhàma lésè dhi tayílé ro. ³⁵ Tàko ko, ma tá tàbirí íbe gò, mì dré ngá afèzo má dré nyàle. Ma tá yí lovó íbe gò, mì dré yí afèzo má dré mvùle. Ma tá mòndí twá 'i gò, mì dré áma ka'izo dòle àmi véna.»

³⁶ Ma tá kítá asolé dhi àko gò, mì dré kítá tosózó má rú. Ma tá drà ro gò, mì dré alizo áma lomí. Ma tá bádzó na gò, mì dré alizo áma no.»

³⁷ Di mòndyá gyägya nda ki go logóá drá dhi: «Mírì, mà nò tá mi adrèrà'a tàbirí íbe gò, mà dré ngá fèzo mí dré nyàle yà, kó ngalè mà nò tá mi adrèrà'a yí lovó íbe gò, mà dré yí fèzo mí dré mvùle yà dhi ángutú? ³⁸ Mà nò tá mi adrèrà'a mòndí twá ro gò, mà dré ámi ka'izo dòle àma véle yà, kó ngalè mà nò tá mi adrèrà'a kítá àko gò, mà dré kítá tosózó mí rú yà dhi ángutú? ³⁹ Mà nò tá mi adrèrà'a drà ro yà, kó ngalè bádzó na yà gò,

mà dré lizo ámi no dhi ángutú?» ⁴⁰ Di ópí kàdrì nda ni logóá àyi dré dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Tà ángùdhi mì dré tá 'òle áma adrúpi tàko lavúlé kòni ki àlo dré dhi, mì 'o tà nda áma tàndi dré.»

⁴¹ Di ópí kàdrì nda ni tàà àyi adrèbhá áyi lídzí lésè nda i dré dhi: «Ámi tatrítrí íbe àmi dri ni i, mì nga àmikya má mìlèsè, lile àtsí adrélépi adrálé ko, Gíká dré ledélé Dzàborò dré ángéló ni íbe dhi na. ⁴² Tàko ko, ma tá tàbirí íbe gò, mì dré ngá afèzo má dré nyàle dhi ko. Ma tá yí lovó íbe gò, mì dré yí afèzo má dré mvùle dhi ko. ⁴³ Ma tá mòndí twá 'i gò, mì dré áma ka'izo dòle àmi véna ko. Ma tá kítá asolé dhi àko gò, mì dré kítá tosózó má rú ko. Ma tá drà ro òndì bádzó na gò, mì dré alizo áma no ko.» ⁴⁴ Di àyi nda ki kòkpà go logóá drá dhi: «Mírì, mà nò tá mi adrèrà'a tàbirí íbe yà, yí lovó íbe yà, mòndí twá ro yà, kítá àko yà, drà ro yà, kó ngalè bádzó na yà dhi gò, mà dré tà 'òzo mí dré ko dhi ángutú?» ⁴⁵ Di ópí kàdrì nda ni logóá àyi dré dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Tà ángùdhi mì dré tá 'òle dhya tàko lavúlé kòni ki àlo dré ko dhi, mì 'o kòkpà tà nda má dré ko.» ⁴⁶ Di àyi nda ki li tà nòle àyi dri kóná vèsè kólyá dhi ni kisú. Di, mòndyá gyägya nda ki àyikya li lí-drì kóná vèsè kólyá dhi ni kisú.»

Yúdà ànzi ki kàdrì i yi ru kitswázó Yésu ni pfu dràle

(À kònò kpà Mároko 14:1-2; Lúka 22:1-2; Yòwàni 11:45-53)

26 Yésu kòtá tà nda i akílé títi dre dhi, dré tàzoá áyi lebèbhá i dré dhi: ² «Ngóro mì dré nìle be dhi tìni dhi, tayí kitú rì gwányá Pásikà àdhya dré atsázó. Di à adrè 'òle Mòndí ni Mv́a ni lefè kàribhá i drígá, i kòtidíro akódhi dràle fa kípakípa dri be dhi bvò.»

³ Lókyá nda sè dhi, Yúdà ànzi ki kòwàna kàdrì i àyi ki bhàgo íbe dhi i dré ru kimózó kòwàna ki kàdrì rú be Kàyáfà dhi ni dzó kàdrì na. ⁴ Gò i dré ru yizo kitswázó Yésu ni ru túrúpfú sè, pfùle dràle. ⁵ Di, i adrè tá tàà dhi, i kò'o tà nda gwányá Pásikà àdhya tú ko, mòndyá zyandre dhi i kòligíro àyi íbe ko sè.

Tòkó àlo dhi dà málásì Yésu dri

(À kònò kpà Mároko 14:3-9; Yòwàni 12:1-8)

⁶ Àmvolàsá dhi, Yésu lí tá Bètàníyà na, fíle Simónà atú kàrí dré tá rùle dhi ni dzó na gò, dré lírízó mísá là-ga kitswálé ngá nya. ⁷ Gò tòkó àlo dhi dré afízo mòlàngì mvá ledélé àlàbàsterè sè, gàlepi málásì làgí kyàkyà dhi sè bí dhi be. [†] Dré áyi kisízó mòlàngì nda be ànyi Yésu làga gò, málásì nda ni da akódhi dri. ⁸ Akódhi ni lebèbhá i kònò tà nda dre dhi, àyi ki togó dré aswázó gò, i dré adrézó tàà àyi kòfalèsè dhi: «À kizá tsi málásì kòdhi àdho tà sè? ⁹ Kònò à ni tá kitswá làgí làgí be kàdrì gò, làfa ni ni fèzo lemerèbhá i dré!»

¹⁰ Yésu dré tà i dré adrélé tàle nda ni nizo kyá gò, tà-zoá àyi dré dhi: «Mì adrè tòkó kònìdhi ni dri kizá àdho

[†] «Àlàbàsterè» kònìdhi, kírà kemve kpírìkpírì làgí be kàdrì, adrézó mòlàngì ledé àsà dhi 'i.

tà sè? Tà dré 'òle má dré kòdhi, tà avélépi tò dhi 'i.

¹¹ Àngyá ko, m̀i adrè ngbú adrélè lemerèbhá íbe àmi kòfalé. Dì, m̀i kitswá ngbú adrélè túmání má be ko.

¹² Akódhi dà m̀alásì kònìdhi má rú drìdrì, kitswázó áma rúbhá ledé bhàle mógó na dhi bvó. ¹³ Má adrè tà bàti ta àmi dré: Àrà títi bvò wáyi 'ásè à dré dra Rúbí Tani kòdhi ni longózó dhi i 'ásè dhi, à ni kókpà tà tòkò kònìdhi dré 'òle kòdhi ni títi, akódhi ni tà kisùzo.»

Yùdásì ì yi ru kòwánà kàdrì íbe, kòlefèró Yésu àyi drígá
(À kònò kpà Márokò 14:10-11; Lúkà 22:3-6)

¹⁴ Àmvolásà dhi, Yésu ni lebèbhá mudrí-dri-rì dhi ki àlo, rú be Yùdásì ìsikàriyótà dhi dré ngàzo ìle kòwánà kàdrì i véna, ¹⁵ àyi ki lízì tàzoá dhi: «M̀i ni àdho ngá afè má dré, má kòlefèró Yésu àmi drígá be dhi bvó dhi?» Dì ì dré làfa lò'wa ledélé àrezá sè dhi ki nàzo nyadhi-àlo-dri-mudrí, fèle drá. ¹⁶ Dì kidhólé lókyá nda sè dhi, Yùdásì dré kidhózó adrélè lókyá dóro Yésu ni lefèzo àyi drígá dhi ni nda.

Yésu ì nya gwányá Pásikà àdhya lebèbhá ni íbe
(À kònò kpà Márokò 14:12-21; Lúkà 22:7-14, 21-23; Yòwánì 13:21-30)

¹⁷ Gwányá Mápà tàkú àko dhi àdhya ni kitú ni àlo sè dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, akódhi ni lízì tàzoá dhi: «M̀i adrè làá dhi, mà kòladhí ngá mí dré gwányá Pásikà àdhya ni nyàzo dhi àngwà?» ¹⁸ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «M̀i ì bhàandre na agó dra tadhálé àmi dré dhi véna. M̀i kòtà drá dhi: «Dhya tà tadhálépi dhi adrè tàá dhi: Lókyá mána atsa ànyi. Mà ni Pásikà nya áma lebèbhá íbe ámi dzó na.»» ¹⁹ Dì akódhi ni lebèbhá nda ì dré 'òzoá ngóro dré tá lazilé àyi dri dhi t̀ni. Gò ì dré ngá ladhízó kitswázó gwányá Pásikà àdhya ni nya.

²⁰ Ìndró kàndrì dre dhi, Yésu ì dré tsàzo lírìlé mísá làgàsè túmání akódhi ni lebèbhá mudrí-dri-rì dhi íbe. ²¹ Ì dré tá adrèrà'a ngá nya dhi 'á dhi, Yésu dré tàzoá dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Àmi ki àlo ni áma lefè kàribhá i drígá.» ²² Dì kizà dré àyi ki 'òzo lavúlé gò, àyi àlo àlo títi dhi ì dré kidhózó adrélè tàá drá dhi: «M̀iri, zakó ína ma 'i ko?» ²³ Akódhi logó dhi: «Dhya drígá sòlepi má be sàni àlo na dhi ni áma lefè nè. ²⁴ Tà bàti rò dhi, Mòndí ni Mv́a ni lí dràle ngóro t̀sìle akódhi ni tà dri Giká ni Kúlí na dhi t̀ni. Dì, kizà ni ína adrè kàdrì dhya dra Mòndí ni Mv́a nda ni lefèlepi dhi dré! Dóro ni tá dhya nda ni tile ko dhi.» ²⁵ Gò Yùdásì adrélépi tá 'òle akódhi ni lefè nda dré tàzoá dhi: «Rábbì, zakó tsi ma 'i ko?» Yésu logó drá dhi: «Ámi tàndi mí tà dre.»

M̀iri ni rúbhá i kàrí ni be dhi
(À kònò kpà Márokò 14:22-26; Lúkà 22:14-20; 1 Kòrìntòbhá i 11:23-25)

²⁶ Ì dré tá adrèrà'a ngá nya dhi 'á dhi, Yésu dré mápà adózó, tà tani zizo driá Giká tí gò, òzoá fèle àyi lebèb-

há i dré gò, tàzoá dhi: «M̀i do nyàle. Kònìdhi áma rúbhá 'i.»

²⁷ Dré kpà kópò adózó, àwoyà tàzo Giká dré gò, fèzoá àyi dré gò, tàzoá dhi: «Ámi títi, m̀i mvu. ²⁸ Kònìdhi áma kàrí adrélépi tà Giká dré bhàle ru yìzo mòndí íbe dhi ni 'o kitswálé títi dhi 'i. Kàrí nda ni kutú mòndí zyandre i dré, Giká kòtriró àyi ki tàkonzì ásà be dhi bvó. ²⁹ Má adrè tàá àmi dré dhi: Má gò véle vínò kòdhi t̀ni dhi ni mvu ko, tsàle kitú mà dré dra vínò t̀dhi ro dhi ni mvùzo àmi íbe áma Atá ni Òp̀i na dhi tú.»

³⁰ Dì ì dré longó ngòzo lenzézó Giká ni rú sè gò, ì dré p̀fòzo ìle mbàle kòngó Òlívè fa kya drina.

Yésu longó dhi, Pétèró ni àyi ga

(À kònò kpà Márokò 14:27-31; Lúkà 22:31-34; Yòwánì 13:36-38)

³¹ Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Ngátsi kònìdhi sè dhi, àmi títi m̀i ni áma tayí adrélè kalóma. Tàko ko, Giká ni Kúlí adrè tàá dhi:

«Má ni kábilígyà líkílépi ni tswa dràle gò, à dré kábilígyà nda ki p̀arí 'òzo ayílé.» ^{††}

³² Dì, má kònga mána dràdrà 'ásè dre dhi, má ni lí dri-dri àmi kandrána Gàliláyà na.» ³³ Dì Pétèró tà drá dhi: «Tágba mòndyá títi dhi ì kòtayí m̀i yà dhi, má kitswá mána ámi tayí tàdzí ko!» ³⁴ Yésu logó drá dhi: «Má adrè tà bàti ta mí dré: Nd̀ind̀i ngátsi àndrò kònìdhi sè, dri-dri àgólòwa dré dra tsírà bhèzo dhi kandrá dhi, mí ni áma ga vèsè be na.» ³⁵ Dì, Pétèró logó drá dhi: «Tágba kòkitswá mà dré dràzo túmání mí be yà dhi, má kitswá tàdzí àmi ga ko.» Gò Yésu ni lebèbhá àruka títi dhi ì dré kókpà tàzoá kònìni.

Yésu zi tà Giká tí Gètèsèmànì na

(À kònò kpà Márokò 14:32-42; Lúkà 22:39-46)

³⁶ Àmvolásà dhi, Yésu ì dré ìzo lebèbhá ni íbe tsàle àrà rú zile Gètèsèmànì dhi na. [‡] Gò dré tàzoá àyi dré dhi: «M̀i lírì kònwa, má kòlìró adrélè tà zi Giká tí kònàle.» ³⁷ Dré Pétèró ki drizo Zèbèdáyò ni ànzì rì dhi íbe í vèsè. Gò akódhi ni togó dré kidhózó adrélè kizà nya, adrézó lanzile lavúlé. ³⁸ Dì dré tàzoá àyi dré dhi: «Áma togó adrè òle kizà dré, tsàle nd̀ind̀i dràdrà mìle. M̀i kàdré kònwa, adrélè tàmiiga dri má be.»

³⁹ Kòlì wàle àyi rúsè tsà dre dhi, dré dhèzo àyi mìbhalé bha kiní mi gò, tà zizo Giká tí kònìni: «Áma Atá, kòkitswá mí milésè dhi, mí kòdo kópò kizà àdhya kòdhi má vélésè wà. Dì, mí kò'o ngóro má dré adrélè ìle dhi t̀ni ko. Be ró dhi, mí kò'o ngóro mí dré adrélè ìle dhi t̀ni.»

⁴⁰ Gò dré gòzo àyi lebèbhá nda i véna, àyi ki kisú ayi na. Dré tàzoá Pétèró dré dhi: «M̀i kitswá tá tsì adrélè tàmiiga dri má be ngbà 'í sáà àlo bwà ko? ⁴¹ Lè m̀i kàdré tàmiiga dri, adrélè kpà tà zi Giká tí, kòtayíró àmi tà

† À kònò P̀fòma 24:8; Yèrèmíyà 31:31-34. †† À kònò Zàkàríyà 13:7. ‡ Rú «Gètèsèmànì» kònìdhi adrè làá tàle dhi «òlívè lò'wa kí 'irà».

dré tabhile, àmi kɛ 'òzo dhèlè tàkonzì na dhi ko. Bàti, dhyá kɛ togó àtsi ró adrézó tà dóro 'o. Dì, dhyá kɛ rúbhá ína yàà.»

⁴² Gò dré gòzo lile vèsè ni rì sè, tà zi Giká tí kònini: «Áma Atá, kòkitswá mí dré kópò kòdhi ni dòzo má vélèsè má dré mvùà àko ró dhi ko dhi, mí kò'o tà mí dré adrélè lèlè 'òlè dhi kòdhyà.»

⁴³ Gò dré gòzo tódhyá gòlè àyi kɛ kisú ayí na, àyi kɛ mí dré tá adrélè ayí ro dhi sè. ⁴⁴ Dì dré àyi kɛ tayízó gò, gòzo lile vèsè ni na sè tà zi Giká tí ngóro dré tá zile drìdri dhi tñi.

⁴⁵ Gò dré gòzo gòlè ayí lebèbhá nda i véna, tàà àyi dré dhi: «Mì adrè dhu rè ayí ko, adrézó lovólé? Mì nò ká! Lókyá kitswá dre. À adrè 'òlè Mòndí ni Mvá ni lefè tàkonzìbhá i drígá. ⁴⁶ Mì nga, mà kòlìró! Dhya adrélèpi áma lefè dhi atsá dre!»

Yésu ni rùma

(À kònò kpà Márokò 14:43-50; Lúkà 22:47-53; Yòwánì 18:3-12)

⁴⁷ Gbã kòdhwà, Yésu dré rè dhu adrèrà'a tà ta dhi 'á dhi, Yùdásì, akódhi ni lebèbhá mudrí-dri-rì dhi kɛ àlo dré atsázó. Adrí tá í vèsè mómndí zyandre angábhá kòwánà kàdrì i vélèsè ìndì bhàgo i vélèsè dhi i be. Àyi nda ì ru tá sápi i fa íbe àyi drígá. ⁴⁸ Yùdásì adrélèpi 'òlè Yésu ni lefè nda tà tá àyi dré dhi, í ni akódhi àdhi 'i yà dhi ni tadhá àyi dré dhi kònini: «Dhya má dré dra kamúlè dhi, akódhi 'i. Mì kòru dì akódhi, lizo ába.» ⁴⁹ Dì Yùdásì nda dré ndiri ayí kisízó ànyi Yésu làga, tàà drá dhi: «Rábbi, mòdo mí dré!» Dré akódhi ni kamúzó. ⁵⁰ Dì Yésu dré logózóá drá dhi: «Áma arúpi, mí 'o tà mí dré alizo 'òá dhi.» Gò mómndyá nda ì dré dhèzo Yésu dri, akódhi ni ru.

⁵¹ Gbã kòdhwà, dhya adrèbhá tá tùmání Yésu be dhi kɛ àlo dré ngàzo ayí sápi asé gò, kòwánà kɛ kàdrì ni màràbà ni bí bwàzo kile. ⁵² Dì, Yésu dré tàzoá drá dhi: «Mí logó sápi mína àrà ni na. Àngyá ko, mómndyá títi adrèbhá sápi ru àyi drígá dhi kɛ todrà sápi sè. ⁵³ Mí ni ko tàlè dhi, má ni tá kitswá áma Atá ni ti lizí gò, akódhi dré ángéló zyandre lavúlè dhi kɛ amúzo àma kɛ likí dhi? ⁵⁴ Dì, má kò'o tá kònini dhi, tà tisìlè Giká ni Kúlí na adrèbhá tàà dhi, tà kòdhi kɛ ru 'o kònini dhi kɛ tá dì ru 'o ngíni?»

⁵⁵ Gò Yésu dré tàzoá mómndyá zyandre nda i dré dhi: «Ma vo kùgú 'i gò, mì dré adrézó alile sápi íbe ìndì fa íbe kitswálè áma ru ni? Kítú àlo àlo títi i sè dhi, má adrè tá lirílè tà tadhá tépelò na dhi, mì ru tá ma ko.

⁵⁶ Dì, tà kòdhi ì atsá títi kònini, kitswálè tà pròfètà ì dré tisìlè dhi ì kò'oró ru be dhi bvó.» Gò akódhi ni lebèbhá títi dhi ì dré akódhi ni tayízó lapázó.

Yésu pfò kòwánà kɛ kàdrì i kandrá bhàgo kàdrì íbe

(À kònò kpà Márokò 14:53-65; Lúkà 22:54-55, 63-71; Yòwánì 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Dhya Yésu ni rubhá nda ì dré akódhi ni drizo lizo ába Kàyáfà, kòwánà kɛ kàdrì bhàna. Kònàlè dhi, tàtrítrí kúlí tadhábhá i bhàgo íbe dhi ì kimó tá ru.

⁵⁸ Dì Pètèro ro dhi, lebè tá ína Yésu lará ro, tsàlè byá kòwánà kɛ kàdrì nda ni bhà'álè na. Dré fizo lirílè tépelò likíbhá i kòfalè, kitswálè nòá ngalè tà nda ni kùdù ni adrè ngíni ya dhi.

⁵⁹ Kòwánà kàdrì i bhàgo kàdrì nda íbe títi dhi ì adrè tá tà adrélè tàlè Yésu rú kinzò sè dhi kɛ nda, kitswázó akódhi ni 'o dràlè dhi bvó. ⁶⁰ Dì, ì kisú tá àyikya tà àlo ko, tágba mómndí bí dhi ì dré apfòzo tà ta akódhi rú kinzò sè dhi. Kùdù ro dhi, mómndí rì dhi ì dré apfòzo ⁶¹ tàà dhi: «Dhya kònindhi tà dhi: «Má ni kitswá tépelò Giká àdhyà ni pfu gò, gòzo siá kítú na àmvolèsè.»

⁶² Gò kòwánà kɛ kàdrì dré ngàzo ayí totó lizí Yésu tí dhi: «Mí logó mína kúlí tà dhya kòni ì dré adrélè tàlè mí rú kòdhi i sè ko?» ⁶³ Dì, Yésu adrè tá ína kírì. Gò kòwánà kɛ kàdrì nda dré tàzoá drá dhi: «Má adrè ámi kodzó Giká lídrì ro dhi ni rú sè, mí kòsìró mòmndrà tàzoá àma dré ngalè mi Mèsíyà, Giká ni Mvágó 'i yà dhi.» ⁶⁴ Yésu logó drá dhi: «Ámi tàndì mí tà dre. Dì, má adrè mána tàà àmi dré dhi: Mì ni Mómndí ni Mvá ni no adrèrà'a lirílè Giká rinyí líyí ni drígá lésè. Mì ni kpà akódhi ni no adrèrà'a agòlè ndùrùku bhù na dhi i drìsè.» ⁶⁵ Dì kòwánà kɛ kàdrì nda dré ayí kítá lasízó kizá dré gò, tàzoá dhi: «Akódhi dha Giká dre! Mà ni dì go vélè mómndí àruka kitswábhá tà ta akódhi rú dhi kɛ nda àdho tà sè? Mì nò rè ká! Mì yi làdhá dré dhàlè Giká rú kòdhi àmi kɛ bíbhálè sè dre. ⁶⁶ Mì adrè dì kisúá ngíni?» Dì ì logó dhi: «Akódhi kitswá dràdrà sè!»

⁶⁷ Gò ì dré tùsú lufúzó akódhi mi, akódhi ni tisizo. Àyi kɛ àruka ì dré akódhi ni mì tosázó, ⁶⁸ adrézó tàà dhi: «Mèsíyà, mí tà rè àma dré pròfètà ro dhi, ngalè àdhi sa mi nì ya dhi ká!»

Pètèro gà Yésu rè

(À kònò kpà Márokò 14:66-72; Lúkà 22:56-62; Yòwánì 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Lókyá nda sè dhi, Pètèro adrè tá ína lirílè kivi na, bhà'álè nda na. Gò mvátókó àlo màràbà ro dhi dré ayí kisízó ànyi akódhi làga, tàà drá dhi: «Mì tá kókpà tùmání Yésu Gàliláyà lésè dhi be.» ⁷⁰ Dì, Pètèro dré ína tà nda ni gàzo rè mómndyá títi i kandrá, tàzoá dhi: «Má ni ngalè mí adrè àdho tà ta ya dhi ko.»

⁷¹ Gò dré ngàzo pfòlè bhà'álè nda 'àsè, ayí totó ànyi dzóti làga. Mvátókó àzya dhi dré akódhi ni nòzo gò, tàzoá mómndyá adrèbhá tá akódhi làga dhi ì dré dhi: «Dhya kòndi tá tùmání Yésu Nàzàrètà lésè dhi be.»

⁷² Dì Pètèro dré gòzo tódhyá tà nda ni ga gò, mòmndrà sizo tàzoá dhi: «Má ni agó kòdhi ko!»

⁷³ Gí ko, mónnyá kònàle nda ì dré àyi kí kisízó ànyi Pétèrò làga, tàá drá dhi: «Mí àyi kí àlo 'í bàti! Ámi kúlí kómvo adré tadhá dhi, mí angá ángolésè ya dhi nì.»

⁷⁴ Dì Pétèrò dré ngàzo mòndrà si, tàzoá dhi: «Tátrítrí kàdré má dri, má kàdré kinzò ta dhi! Má nì agó kòdhi ko!» Gbã kòdhwa, àgólòwa dré tsírà bhèzo. ⁷⁵ Gò kúlí Yésu dré tá tàle dhi dré agázó Pétèrò léna. Tà tá dhi: «Dridri àgólòwa dré dra tsírà bhèzo dhi kandrá dhi, mí nì áma ga vèsè be na.» Dì Pétèrò dré p̄òzo kivi na gò, ngòle ka'ílé ka'ika'i kizà dré.

À dri Yésu lizo ába Pilátò véna

(À kònò kpà Márokò 15:1; Lúkà 23:1-2; Yòwánì 18:28-32)

27 Ngá kòwa dre dhi, kòwánà kàdrì i bhàgo íbe dhi ì dré ru yìzo títi, kitswázó Yésu nì 'o dràle dhi bvó. ² Dì ì dré akódhi nì adròzo gò, drizoá lizo fèà Pilátò, Rómà kí gùvèrènerè drígá.

Yùdásì nì dràma

(À kònò kpà Tà 'òle dhi i 1:18-19)

³ Dì Yùdásì Yésu nì lefèlepi nda kàtògyà à nò tá tà Yésu dri kitswálé dràdrà sè dhi dre dhi, akódhi nì togó dré atsázó kizà ro lavúlé tà dré tá 'òle dhi nì tà sè. Gò dré làfa lò'wa nyadhi-àlo-dri-mudrí nda kí dòzo, lizo kitswálé logóá kòwánà kàdrì i véna bhàgo íbe, ⁴ tàzoá dhi: «Má 'o tàkonzì dre. Tàko ko, má lefè mómí adrélepi tá tà àlo àko í rú dhi kàribhá i drígá, ì kò'oró akódhi dràle.» Dì, ì logó drá dhi: «Tà kòdhi nò àma ko. Nò mí kòdhya!» ⁵ Dì Yùdásì dré làfa lò'wa nda kí bhèzo tépelò na gò, lizo àyi 'i dràle.

⁶ Kòwánà kàdrì nda ì dré làfa lò'wa nda kí kudhúzó, tàzoá dhi: «Àma kí tátrítrí kúlí adré làfa kòndhi nì bhàma túmání làfa tépelò na dhi íbe dhi nì logá. Tàko ko, kòndhi làfa fèle kàrí kutúzó dhi 'i.» ⁷ Dì ì dré ru yìzo gò, làfa nda nì dòzo lizo lèdrí rùlepi àlo dhi nì amvú gi, amvú nda kàdré rò àrà adrézó mómí alàlè dhi kí àbvò si lána dhi ró. ⁸ Tà nda sè dhi, à adré amvú nda nì zì «Amvú kàrí àdhya» atsálé àndrò kòndhi. ⁹ Dì tà longólé pròfétà Yèrémíyà tí dhi dré ru 'òzo kòndhi. Akódhi longó tá dhi: «Ì do làfa lò'wa nyadhi-àlo-dri-mudrí ledélé àrezá sè dhi i. Kòdhi tá làgí ìsèrèlè ànzì ì dré bhàle akódhi nì tà sè dhi 'i. ¹⁰ Làfa nda sè dhi, ì dré amvú lèdrí rùlepi àdhya nì gìzo, ngóro Mírì dré tá tàle má dré dhi tñi.» †

Yésu p̄ò Pilátò kandrá

(À kònò kpà Márokò 15:2-5; Lúkà 23:3-5; Yòwánì 18:33-38)

¹¹ Lókyá nda sè dhi, Yésu dré p̄òzo àyi totó Pilátò, gùvèrènerè nda kandrá. Gò Pilátò dré lizízá títi dhi: «Mí, mí ópí Yúdà ànzì kya 'i?» Yésu logó drá dhi: «Ámi tándi mí tà dre.» ¹² Kòwánà kàdrì i bhàgo íbe dhi ì kàsíkì akódhi dre dhi, dré kúlí logózó ko. ¹³ Dì Pilátò dré

† À kònò Zàkàríyà 11:12-13; Yèrémíyà 18:2-3; 19:1-2; 32:6-15.

lizízá títi dhi: «Mí yi tà títi ì dré adréle tàle mí rú kòdhi i ko?» ¹⁴ Dì, Yésu logó ína kúlí àlo ko. Gò gùvèrènerè nda nì lèndrí dré gàzo ásà.

À nò tà Yésu dri kitswálé dràdrà sè

(À kònò kpà Márokò 15:6-15; Lúkà 23:13-25; Yòwánì 18:39-19:16)

¹⁵ Kóná àlo àlo títi, gwányá Pásíkà àdhya tú dhi, gùvèrènerè nda adré tá dhya ángùdhi bádzó na, mómí zyandre dhi ì dré adréle kipèle dhi nì trì àyi dré.

¹⁶ Lókyá nda kòndhi sè dhi, agó àlo rú be Yésu Bàràbà, tà nì nì nizo dóro dhi tá bádzó na. ¹⁷ Dì mómí zyandre dhi ì kòkimó ru dre dhi, Pilátò dré àyi kí lizízá tàzoá dhi: «Mì adré làá dhi, má kòtrì àmi dré dhya ángùdhi kòdhya: Yésu Bàràbà, kó ngalè, Yésu adréle zile Mèsíyà ro kòndhi?» ¹⁸ Lizí tá àyi kòndhi tàko ko, nì tá tàle dhi, ì fè tá Yésu í drígá ngbà 'í dirèma sè dhi be.

¹⁹ Pilátò dré tá adrerà'a lírìlé tàbvò tãrà na dhi 'á dhi, akódhi nì tòkó dré mómí mùzo tàá drá dhi: «Mí kò'o agó tà àko í rú kòdhi kònzì ko. Àngyá ko, àndrò kòndhi, má abì toróbí akódhi nì tà dri gò, áma dri dré adrézó abílè tà nda sè tò.»

²⁰ Dì kòwánà kàdrì i bhàgo íbe dhi ì dré mónnyá zyandre nda kí kodzózó, ì kòzìrò Pilátò tí kòtrìrò Bàràbà gò, Yésu nì 'òzo dràle. ²¹ Gò Pilátò dré gòzo lizíá àyi títi dhi: «Mì adré làá dhi, má kòtrì àmi dré dhya ángùdhi àyi rì kòni i kòfalé dhi kòdhya?» Dì ì logó dhi: «Bàràbà!» ²² Pilátò gò lizíá dhi: «Má nì dì àdho 'o Yésu adréle zile Mèsíyà ro kòndhi sè?» Dì àyi títi nda ì logó dhi: «Mí tidí akódhi fa kípakipa dri!» ²³ Pilátò gò lizíá dhi: «Akódhi 'o àdho tà kònzì 'i?» Dì ì dré gòzo adréle tetréle rinyí sè, adrézó loyóá dhi: «Mí tidí akódhi!»

²⁴ Pilátò dré nòzoá dhi, í kitswá tá vélé tà àlo 'o bwà ko, be ró dhi, mónnyá zyandre nda ì adré tá 'òle ligílè í be. Dì dré yí adózó, àyi drígá dzìzo àyi títi i mi gò, tàzoá dhi: «Ma tà àlo àko má rú dhya kòndhi nì kàrí nì tà sè! Akódhi nì kàrí nì ngo àmi dri!» ²⁵ Dì mónnyá zyandre títi nda ì dré logózóá dhi: «Akódhi nì kàrí kàdré ngòle àma dri, àma kí ànzì íbe wà!» ²⁶ Gò Pilátò dré Bàràbà nì trizo àyi dré. Dré Yésu nì 'òzo bhwàle gò, akódhi nì fèzo kitswálé tidilé fa kípakipa dri dhi bvó.

Sòdá ì gu Yésu

(À kònò kpà Márokò 15:16-20; Yòwánì 19:2-3)

²⁷ Gò Pilátò nì sòdá ì dré Yésu nì drizo fizo ába gùvèrènerè nda nì dzó kàdrì na. ì dré sòdá àruka títi dhi kí azízó ru amú àyi íbe akódhi làgàsè. ²⁸ Gò ì dré akódhi nì kítá kí tuvùzo rúásà, kánzò kã asózó rúá. ²⁹ ì dré fanzì kùtsi ró dhi nì pàzo kùla ró asólé drìá gò, kòzó bhàzo drígó nì lèsè. Dì ì dré àyi kí kórókó titizo akódhi kandrá adrézó akódhi nì gu, adrézó tàà dhi: «Mòdo mí dré, ópí Yúdà ànzì kya nì!» ³⁰ ì dré adrézó túsú lufú rúá gò, ì dré kòzó nda nì adózó adrézó akódhi nì dri tswa ásà. ³¹ ì kògu akódhi kòndhi dre dhi, ì dré

kánzò nda ni avùzo rúásà, gòzo akódhi ni kítá ki tosó rúá. Gò ì dré akódhi ni drizo lizo ába, kitswálé tidílé fa kipakipa dri dhi bvó.

Yésu ni tidima fa kipakipa dri dhi

(À kònò kpà Márokò 15:21-32; Lúkà 23:26-43; Yòwàni 19:17-27)

³² Ì dré tá adrérà'a apfòle kònalésè dhi 'á dhi, ì dré dri sìzo agó àlo rú be Simónà, angálépi Kirénè lésè dhi be. † Di ì dré akódhi nda ni 'òzo rinyí sè adrélé fa kipakipa Yésu àdhya ni do.

³³ Gò ì dré lizo Yésu be tsàle àrà rú zile Gòlògòtà dhi na. (Rú nda kòdhi adrè lèá tàle dhi «Àrà drífà àdhya».)

³⁴ Kònàle dhi, ì dré vínò amúlé àlókò kùdzí dhi be dhi ni fèzo akódhi dré mvùle. †† Di, akódhi kòtabhi ngá nda dre dhi, dré ína gàzoá rè. ³⁵ Di ì dré akódhi ni tidízó fa kipakipa dri gò, akódhi ni kítá ki lanzízó àyi kòfalésè dzègé sè. ³⁶ Gò ì dré lírízó adrélé tà líkí akódhi làgàsè. ³⁷ À tsìsì tá tà tà ngòzo akódhi dri dhi wárágà dri gò, wárágà nda ni dìzo akódhi drile. À tsìsì tá dhi: «Kòndhi Yésu, ópí Yúdà ànzi kya 'i.» ³⁸ À tidí tá kpà kùgubhá rì dhi ì fa àruka ì drísè akódhi làgàsè: àlo ni dríagó ni lésè, àzya ni lídzí ni lésè.

³⁹ Mònyá adrèbhá tá lavúlé àrà nda 'àsè dhi ì adrè tá akódhi ni lodhá, adrézó àyi ki dri ya, ⁴⁰ adrézó tàá dhi: «Mí tá kitswálépi tépelò pfu gòzo síá kitú na àmvolésè ni, mí tidrí di ámi tàndi wà! Mí kàdré Giká ni Mvágó 'i bàti dhi, mí así fa kipakipa kòdhi drilésè wà!»

⁴¹ Kòwánà kàdrì ì, tatrítrí kúlí tadhábhá ì bhàgo íbe dhi ì adrè tá kpà akódhi ni gu kònini, adrézó tàá dhi:

⁴² «Akódhi tidrí mómí àruka ì 'í. Di, kitswá ína àyi tàndi ni tidrí bwà ko! Kàdré ópí ìsèrèlè ànzi kya 'i bàti dhi, kàsì nyànomvá fa kipakipa drilésè gò, mà kòka'iró akódhi! ⁴³ Bhà tá àyi tà ka'ika'i Giká léna, adrézó tàá dhi: «Ma Giká ni Mvágó 'i.» Giká kàdré di akódhi ni le bàti dhi, kàpá akódhi nyànomvá dràdrà lésè.»

⁴⁴ Kùgubhá tidílé akódhi be nda ì adrè tá kpà akódhi ni lodhá kònini.

Yésu ni dràma

(À kònò kpà Márokò 15:33-41; Lúkà 23:44-49; Yòwàni 19:28-30)

⁴⁵ Kìdhólé kitú rírì sè dhi, tínímvá dré bvò ni mì dòzo wáyi, tsàle sàà na kitú rírì àmvolésè dhi na. ⁴⁶ Ànyíanyi sàà na sè dhi, Yésu dré liyízó kúlí 'u'ù sè tàzoá dhi: «Èlòyi, Èlòyi, lémà sàbàkàtànì?» Kòdhi adrè lèá tàle dhi: «Áma Giká, áma Giká, mí tayí ma àdho tà sè?» ⁴⁷ Mómí àruka adrèbhá tá kònàle dhi ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Akódhi adrè Èláyà ni zi.» ⁴⁸ Gò àyi ki àlo dré ràzo mbèlè ngá vòdhovódho dhi ni adó, vinègàri dàzo lána, dròzoá kòzó sílé gò, tingázóá kuru fèle Yésu dré mvùle. ⁴⁹ Di, àyi ki àruka ì dré tàzoá dhi:

† «Kirénè» kòndhi tá bhàandre bvò Libíyà àdhya lé, bvò kàdrì Àfiríkà àdhya lé dhi 'i. †† À kònò Longó ì 69:22. ‡ À kònò Longó ì 22:19. ‡† À kònò Longó ì 22:2.

«Mí tayí rè akódhi, mà kònòró ngalè Èláyà ni atsá akódhi ni tidrí yà dhi.»

⁵⁰ Yésu dré gòzo tódhyá trèle kúlí 'u'ù sè gò, àyi lídrì tayízó lile. ⁵¹ Gbã lókyá nda sè dhi, kítá 'ile tépelò ni 'a lakízó dhi dré lasízó 'a be rì, kìdhólé dri lésè tsàle pá na. Bvò dré ru kosézó gò, kírà ì dré togázó. ⁵² Mógó ì dré ru lanzízó gò, mómí lólo Giká àdhya bí dràbhá dre dhi ki rúbhá ì dré ngàzo dràdrà 'àsè. ⁵³ Àyi nda ì kòpfò mógó ì lésè dre dhi, ì dré tífízó Yèrúsalémà na Yésu ni ngàma dràdrà 'àsè dhi àmvolésè gò, ì dré agázó mómí bí dhi ì mi.

⁵⁴ Rómà ki sòdá ki kàdrì ì sòdá ni íbe adrèbhá Yésu ni líkí dhi ì kònò kàdíkadi nda tùmání tà títi ru 'obhá nda íbe dre dhi, tirì dré gàzo àyi léna bí. Di ì dré tàzoá dhi: «Dhya kòdhi tá ína Giká ni Mvágó 'i bàti!»

⁵⁵ Tòkó bí dhi ì tá kpà kònàle, adrélé tà nda ki no lará ro. Àyi nda ì lebe tá Yésu Gàlílàyà lésè, adrézó tà 'o drá. ⁵⁶ Àyi kòfalé dhi tá: Màrìyà Màgàdàlénè, Màrìyà Yàkòbhò ki andre Yòséfà be dhi, tsàle Zèbèdáyò ni ànzi ki andre.

Yésu ni rúbhá bhàma mógó na dhi

(À kònò kpà Márokò 15:42-47; Lúkà 23:50-56; Yòwàni 19:38-42)

⁵⁷ Ìndró kàndrì dre dhi, agó àlo rú be Yòséfà dhi dré lizo Pilátò véna. Akódhi nda tá ngá líyí angálépi Àrimatáyà lésè dhi 'i. Atsá tá kpà Yésu ni lebèlepi ró.

⁵⁸ Di akódhi kòtsa Pilátò véna dre dhi, dré Yésu ni rúbhá zizo tíá. Gò Pilátò dré tàzoá dhi, à kòfè rúbhá nda drá. ⁵⁹ Di Yòséfà dré lizo rúbhá nda ni do lambélé kítá kemve dóro dhi sè gò, ⁶⁰ lizo bhàà àyi tàndi ni mógó tídhí ì dré tá 'òle gàle kírà na dhi na. Dré kírà kàdrì dhi ni alízó bhàle mógó nda tí gò, lizo. ⁶¹ Màrìyà Màgàdàlénè ì Màrìyà àzya be dhi ì lírì tá mógó nda kandrá, adrélé tà nda ki no.

À bhà sòdá ì kitswálé mógó líkí

⁶² Kitú bvóá dhi sè, kòdhi adrè tàá dhi, kitú adrézó tà ledé dhi àmvolésè dhi, kòwánà kàdrì ì Fàrisáyò íbe dhi ì dré lizo Pilátò véna, ⁶³ tàá drá dhi: «Atálágó, tà àlo dhya mómí ki lítlépi kòdhi dré tá tàle dré adrérà'a lídrì íbe dhi 'á dhi agá ína àma léna dre. Akódhi tà tá dhi: «Kitú na àmvolésè dhi, má ni nga dràdrà 'àsè.» ⁶⁴ Di àsà dhi, mí kòfè tòlí adrézó akódhi ni mógó líkí tsàle kitú ni na tú. À kò'o kònini ko dhi, akódhi ni lebèbhá ki kitswá lile akódhi ni rúbhá kugù, gòzo tàá mómí ì dré dhi, akódhi nga dràdrà 'àsè dre. Di tà nda ni go véle mómí ki lítlé wáláká ni ni lavú.» ⁶⁵ Pilátò logó àyi dré dhi: «Sòdá ì be kònwàrè. Mí kòdrì àyi lizo àyi ki bha adrélé mógó nda ni líkí ngóro mì dré nile 'òle dhi tíni.» ⁶⁶ Di ì dré lizo kírà mógó nda tí dhi ni kíkpa gò, ì dré sòdá nda ki bhàzo adrélé líkíá.

Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi

(À kònò kpà Márokò 16:1-10; Lúkà 24:1-12; Yòwánì 20:1-10)

28 Sàbátù àmvolésè, kitú ni àlo pòsò àdhyà sè dhi, Màrìyà Màngàdàlénè i Màrìyà àzuya be dhi i dré ngàzo drùbhì kínó lile Yésu ni mógó no. ² Gbã kòdhwa, bvò dré ru kosézó rinyí sè gò, ángéló Mírì àdhyà dré asízó bhù lésè alìle kírà lì mógó nda tísè gò, dré lírízó kírà nda dri. ³ Akódhi ni àsú tá lagulagu ró, ìndì akódhi ni kítá i tá kemve kpírìkpírì. ⁴ Dì sòdá adrèbhá tá mógó nda ni líkí dhi i dré lyàzo kwàkwà tiri dré gò, i dré ledhézó kiní mi atsálé àbvò i tñi.

⁵ Dì, ángéló nda dré tàzoá tòkó nda i dré dhi: «Mì ro ngá ko! Má ni tàle dhi, mì adrè Yésu tidílé fa kipakipa dri dhi ni nda kòdhya dhi be. ⁶ Akódhi kònwa yókódhó. Nga ína dràdrà 'ásè ngóro dré tá tàle dhi tñi. Mì alì àrà tá rúbhá ni ni bhàzo dhi ni no. ⁷ Dì mì lè mbèlè tàá akódhi ni lebhébhá i dré dhi: «Akódhi nga dràdrà 'ásè dre. Adré lile àmi kandrána Gàliláyà na. Kònàle dhi, mì ni akódhi ni no.» Nyànomvá dhi, má longó tà nda kòdhi i àmi dré dre!»

⁸ Dì tòkó nda ki togó dré gàzo tiri sè bí ìndì arí sè bí gò, i dré ngàzo mógó nda lésè, ràle kitswálé rúbí nda ni longó Yésu ni lebhébhá i dré. ⁹ Gbã kòdhwa, i dré ru kisúzó Yésu be gò, dré tàzoá dhi: «Mòdo àmi dré!» Dì i dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, ledhélé akódhi ni pá ru, akódhi ni lindrì bhàzo. ¹⁰ Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì ro ngá ko! Mì lè tàá áma adrúpi i dré dhi, i kòlè Gàliláyà na. Kònàle dhi, i ni áma no.»

Tà sòdá mógó líkíbhá dhi i dré longolé dhi

¹¹ Tòkó nda i dré tá adrèrà'a láti 'á dhi, sòdá adrèbhá tá mógó nda ni líkí dhi ki àruka i dré lizo bhàandre na, tà títi lavúbhá nda ki longó kòwánà kàdrì i dré. ¹² Dì kòwánà kàdrì nda i kòkimó ru bhàgo íbe dre dhi, i dré ru yizo gò, làfa fèzo bí sòdá nda i dré, ¹³ tàzoá àyi dré dhi: «Lè mì kòtà dhi: «Akódhi ni lebhébhá i atsá tá ngátsi sè akódhi ni rúbhá kugù, mà dré tá adrèrà'a ayí ko dhi 'á.» ¹⁴ Dì tà nda ni rúbí kòlè dhèle gùvèrènerè bína dhi, mà ni àmi ki tàrà ga akódhi kandrá, tà àlo kònzì dhi kàtsáro àmi rú ko dhi bvò.» ¹⁵ Dì sòdá nda i dré làfa nda ni dòzo gò, i dré 'òzoá ngóro tàle àyi dré dhi tñi. Dì tà nda kòdhi dré la'úzo Yúdà ànzi i kòfalé, lile dridri atsálé àndrò kòndhi.

Yésu tayí àzì kàdrì àyi lebhébhá i dré gá

(À kònò kpà Márokò 16:14-18; Lúkà 24:36-49; Yòwánì 20:19-23; Tà 'òle dhi i 1:6-8)

¹⁶ Gò Yésu ni lebhébhá mudrì-drì-àlo dhi i dré ngàzo lile Gàliláyà na, mbàle kòngó Yésu dré tá tadhálé àyi dré dhi drìna. ¹⁷ Dì i kòtsa akódhi ni no dre dhi, i dré ledhézó àyi ki kórókó titi akódhi kandrá, akódhi ni lindrì bhàzo. Dì, àyi ki àruka i kayí tá àyikya tà nda àyi lé-na. ¹⁸ Gò Yésu dré àyi kisízó ànyi àyi títi dhi i làga, tàá àyi dré dhi: «Gíkà afè má dré rinyí adrézó tà títi bhù na ìndì bvò dri dhi i drìle dhi dre. ¹⁹ Dì àsà dhi, mì lè mónđí súrú títi i 'ásè dhi ki 'o atsálé áma lebhébhá i ró, bàtísimò fèzo àyi dré Gíkà Atá ni rú sè, Mvágó ni rú sè ìndì Tírí Lólo ni rú sè. ²⁰ Mì kòtadhá tà títi má dré tàle mì kò'o dhi i àyi dré adrélé 'òle. Dì mì yi rè ká! Má ni ngbú adrè túmánì àmi íbe, tsàle byá lókyá kùdù na.»

MÁROKÒ

Búkù kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Dhya búkù kònìdhi ni tisìlepi dhi tá Márokò 'i. Akódhi nda tá Yòwánì Márokò, àziàmù Pólò kya Bàrànába be dhi 'i (Tà 'òle dhi i 12:25). Akódhi tá kpà àziàmù Pétèrò àdhya 'i (1 Pétèrò 5:13). Do tá tà ì dré yìle àyi nda i véna dhi i, búkù kònìdhi ni tisìzo. À adré kisúà dhi, búkù su Rúbí Tani ni tà dri dhi i kòfalé dhi, búkù Márokò àdhya kònìdhi búkù tisìle drìdrì dhi 'i.

Kidhólé búkù kònìdhi ni kidhoma lésè dhi, Márokò adré tadhá ngádra 'á dhi, Yésu Giká ni Mváagó 'i (1:1; 1:11; 3:11; 5:7; 9:7; 14:61-62; 15:39). Tàko ko, Yésu nda adré tirí kònzì ki dro topfòle móndí i lésè, adrézó móndí ki tí-drí àyi ki drà i lésè, adrézó tà àruka bǐ líndrígá ró dhi ki 'o, tadházóá dhi, áyi rìnyí angá Giká vélésè káyà dhi. Rìnyí nda sè dhi, adré kpà tà tadhá kúlí lanzilanzì sè, adrézó ndìndì móndí ki tàkonzì tri. Dì, búkù kònìdhi ni kidhoma na dhi, adré ína tàà ngádra 'á dhi, i àdhi 'i yà dhi ko. Be ró dhi, adré áyi zi Móndí ni Mvá ro, móndí ì kòk-isùró zyà tà dré adrélé 'òle ìndì tadhálé dhi i 'íká, gò ì kòka'ìrò akódhi ndò.

Márokò adré tà Yésu dré 'òle ìndì tadhálé dhi ki kípè tisìle áyi búkù kònìdhi léna. Adré àrà do bǐ adrézó tà ru 'obhá Yésu ni pòsò kùdù sè dhi ki tití. Tàko ko, tà nda ì adré tadhá ngádra 'á dhi, Yésu àdhi 'i ya dhi. Kùdù ro dhi, Yúdà ànzi ki kàdrì bǐ dhi ì gá akódhi gágà. Dì, akódhi ni lebhà títí dhi ì nì tàle dhi, akódhi Giká ni Mváagó 'i bàti dhi be.

Tà kàdrìkàdrì búkù kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Látì ledema Yésu dré áyi àzì 'òzo dhi (1:1-13)
- 2) Yésu ni àzì bvò Gàliláyà àdhya na dhi (1:14-9:50)
- 3) Yésu ni atsí ngàzo Gàliláyà lésè lèlè Yèrúsalmà na dhi (10:1-52)
- 4) Yésu ni pòsò kùdù, ìndì akódhi ni dràma (11:1-15:47)
- 5) Yésu ni ngàma dràdrà 'àsè dhi, ìndì akódhi ni mbàma bhù na dhi (16:1-20)

Yòwánì Bàtìsimò fèlepi ledé látì Mírì Yésu dré

(À kònò kpà Mátáyò 3:1-12; Lúkà 3:1-18; Yòwánì 1:19-28)

1 Kònìdhi Rúbí Tani, Yésu Krísto, Giká ni Mváagó ni tà dri dhi 'i. †

2 Ngóro pròfètá Èsáyà dré tisìle Giká ni Kúlí na dhi tǐni dhi, Giká tà tá dhi:

«Mí nò ká! Má ni dhya dra áma kúlí longólépi dhi ni mu lèlè mí kandrána.

Akódhi nda ni látì ledé mí dré. ††

3 Akódhi dhya adrélépi kúlí loyó duku na dhi 'i.

Adré tàà dhi: «Mì kòledé látì Mírì dré alìzo!

Mì kòlotó látì atsálé pyà akódhi dré!» †‡

4 Dì Yòwánì Bàtìsimò fèlepi pfò tá duku na gò, kidhólé adrélé bàtìsimò fe móndí i dré. Adré tá longóá àyi dré dhi, ì kòladzá àyi ki togó gò, bàtìsimò dòzo, Giká kòtrìrò àyi ki tàkonzì i be dhi bvò. **5** Dì móndí zyandre dhi ì adré tá apfòle bvò wáyi Yúdáyà àdhya lésè ìndì Yèrúsalmà lésè, alìle Yòwánì vélé. ì adré tá àyi ki

tàkonzì ki ta ngádra 'á gò, akódhi dré adrézó bàtìsimò fe àyi dré yìandre Yòròdànè àdhya na.

6 Yòwánì asó tá kítá ledélé kàmìlò bhí sè dhi ì rú, káfà ledélé kà'wá kíní sè dhi ni 'ìzo áyi kípílé 'á. Adré tá kǐsa nya, adrézó kpà apé mbè na dhi ni mbe.

7 Adré tá longóá móndí i dré dhi: «Dhya àlo áma lavúlépi rìnyí sè dhi ni adhé má bvò. Má kǐswá akódhi nda ni líndrì sè ko. Má kǐswá ndìndì tandile akódhi ni kámókà bǎ trǐ bwà ko. **8** Má adré mána bàtìsimò fe àmi dré yǐ sè. Dì, akódhi ni ína bàtìsimò fe àmi dré Tirí Lólo sè.»

Yésu ni bàtìsimò dòma, ìndì akódhi ni tabhìma duku na dhi

(À kònò kpà Mátáyò 3:13-4:11; Lúkà 3:21-22; 4:1-13)

9 Lókyá nda sè dhi, Yésu dré angázó Nàzàrétá Gàliláyà le dhi lésè, alìle bàtìsimò do Yòwánì vélé Yòròdànè na. **10** Dì gbǎ lókyá Yésu dré tá adrérà'a apfòle yǐ lésè dhi 'á dhi, dré bhù nòzo ru lanzírà'a gò, Tirí Lólo nòzo asírà'a kòbhòlà tǐni adhéle ì dri. **11** Gò kúlí dré apfòzo bhù lésè tàà dhi: «Mì áma Mváagó má dré lèle tò dhi 'i. Áma togó adré kǐnǐlé àmi tà sè tò.»

† Wárágà àruka Giká ni Kúlí tisìzo àyi dri dhi i léna dhi, à adré kúlí kòni ki kisú ko: «Giká ni Mváagó». †† À kònò Málàkì 3:1. †‡ À kònò Èsáyà 40:3.

¹² Gbã lókyá nda sè dhi, Tírí Lólo dré Yésu ni drizo lè-zo ába duku na. ¹³ Kònàle dhi, Sàtànà dré akódhi ni tabhizo litílé kitú nyadhi-rì. Akódhi adré tá adréle kà'wá mbè na dhi íbe, ìndí àngéló ì adré tá akódhi ni ledé.

Yésu kidhó àyi lebèbhá kí azí

(À kònò kpà Mátáyò 4:12-22; Lúkà 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yòwánì ni rùma bhèle bãdzó na dhi àmvolésè dhi, Yésu dré lizo bvò Gàliláyà àdhya na gò, kidhólé adréle Rúbí Tani angalépi Giká vélésè dhi ni longó mómndí ì dré. ¹⁵ Adré tá longóá dhi: «Lókyá kitswá dre. Giká ni Òpè atsa ànyi dre. Mì kòladzá àmi kì togó agòzo Giká vélé! Mì kòka'ì Rúbí Tani!»

¹⁶ Kitú àlo, Yésu dré tá adrérà'a atsilé tápáriandre Gàliláyà àdhya mìlésè dhi 'á dhi, nò tá Simónà ì adrúpi ni Àndréyà be, adrérà'a àyi kì kimbá bhe yí na. Àngyá ko, àyi tá kosyá bhebhá 'i. ¹⁷ Yésu dré tazoá àyi dré dhi: «Mì alì má vésè. Kidhólé nyànomvá dhi, mì gò vélé adréle kosyá bhebhá ì ró ko. Má ni àmi kì 'o adréle mómndí ndabhá ì ró.» ¹⁸ Dì gbã lókyá nda sè dhi, ì dré àyi kì kimbá kì tayízó gò, ì dré ngàzo adréle akódhi ni lebè.

¹⁹ Yésu kòlì vwàle tsà dre dhi, dré Yàkòbhò ì adrúpi ni Yòwánì be, Zèbedáyò ni ànzi ì ró dhi kì nòzo, adrérà'a àyi kì kimbá kì mì ledé bwátù na. ²⁰ Gbã kòdhwa, Yésu dré àyi kì azízó gò, ì dré àyi kì atá Zèbedáyò ni tayízó àzibhá ni íbe bwátù na, alizo Yésu vésè.

Yésu dro tírí kònzì agó àlo dhi lésè

(À kònò kpà Lúkà 4:31-37)

²¹ Àmvolásà dhi, Yésu ì dré lizo lebèbhá ni íbe tsàle bhàandre Kàpàrànwúmà àdhya na. Sábátù kàtsá dre dhi, Yésu dré fizo Yúdà ànzi kì lèsámbò dzó na gò, kidhólé adréle àyi kì tadhá. ²² Ì adré tá akódhi ni yi síbhálé be ngbo, tà dré adréle tadhálé dhi kì tà sè. Tàko ko, akódhi ni kúlí ì tá lanzilanzi ro. Adré tá ína àyi kì tadhá ngóro tatrítrí kúlí tadhábhá kya tìni ko.

²³ Gbã kòdhwa, agó àlo àyi kì lèsámbò dzó nda 'á adrélépi tírí kònzì íbe í léna dhi dré ngàzo trèle, ²⁴ yò-zoá dhi: «Á! Yésu Nàzàrètà lésè ni, tsítsi àma kòfalésè mí be dhi, àdho tà 'i? Mí alì àma kì tà 'o akílé? Má ni mì àdhi 'i ya dhi be. Mì Dhya lólo Giká àdhya 'i!»

²⁵ Gò Yésu dré ngàzo ligílé tírí kònzì nda be, tazoá dhi: «Mí atsu ámi tí! Mí pfò agó kòndhi lésè!» ²⁶ Dì tírí nda dré agó nda ni kizízó rinyí sè, trèzo kúlí 'u'ù sè gò, pfòzo lásá lile. ²⁷ Mómndyá títí kònàle nda kì lèndrì dré gàzo bhwábhwa gò, ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Kònèni ni àdho tà 'i? Mì yi rè tà tídhí akódhi dré adréle tadhálé kúlí lanzilanzi ì sè dhi ì ká! Adré ndèndì tòlì fe tírí kònzì ì dré gò, ì dré adrézó akódhi ni kúlí kà'ì 'òle.»

²⁸ Dì Yésu ni rúbí dré la'úzó mbèlè bvò wáyi Gàliláyà àdhya 'ásè.

Yésu tidrí dràbhá ì, mómndí tírí kònzì íbe àyi léna dhi íbe

(À kònò kpà Mátáyò 8:14-17; Lúkà 4:38-41)

²⁹ Yésu ì kàpfò lèsámbò dzó nda lésè dre dhi, ì dré lizo Yàkòbhò íbe ìndí Yòwánì be tsàle Simónà kì dzó Àndréyà be dhi na. ³⁰ Dì, Simónà ni àdrá adré tá ína ayilé lánká na, rúbhá ni dré tá adréle àtsi ró dhi sè. Gò tà nda ni tazo Yésu dré. ³¹ Dì dré àyi kizízo ànyi tòkó nda làga, akódhi ni drígá ru, akódhi ni tingázó kuru gò, rúbhá àtsí nda dré pfòzo rúásà. Gò tòkó nda dré kidhózó ngá fe àyi dré nyàle.

³² Ìndró sè, kitú kòndi dre dhi, à dré dràbhá títí dhi kì adzízó tùmání mómndyá títí tírí kònzì íbe àyi léna dhi íbe Yésu vélé. ³³ Mómndyá títí bhàandre nda 'á dhi ì kímó tá ru adréle dzó nda tí. ³⁴ Dì Yésu dré mómndí bí adrébhá tá drà twátwa íbe dhi kì tidrízó. Dré kpà tírí kònzì bí dhi kì dròzo topfòle mómndí ì lésè. Dì, adré tá ína kúlí logá tírí kònzì nda ì dré, ì dré nile akódhi àdhi 'i ya dhi be dhi sè.

Yésu tatsí Giká ni kúlí longóbe bvò Gàliláyà àdhya 'ásè

(À kònò kpà Lúkà 4:42-44)

³⁵ Drùbhì kínó, ngá pfùnìpfùnì sè dhi, Yésu dré pfòzo lile àrà mómndí àko dhi na gò, kidhólé adréle tà ta Giká be. ³⁶ Simónà ì arúpi ni íbe dhi ì dré ngàzo adréle akódhi ni nda. ³⁷ Ì kòkisú akódhi dre dhi, ì dré tazoá drá dhi: «Mómndyá títí dhi ì adré ámi nda.» ³⁸ Dì akódhi logó àyi dré dhi: «Mà kòlì bhà àma làgàsè dhi ì 'ásè, má kòlongóro kpà Giká ni kúlí kònàle be dhi bvò. Tàko ko, tà nda tà má dré alizo 'òá dhi 'i.» ³⁹ Gò dré ngàzo tatsilé bvò wáyi Gàliláyà àdhya 'ásè, Giká ni kúlí longóbe Yúdà ànzi kì lèsámbò dzó ì 'ásè, ìndí tírí kònzì kì drobe topfòle mómndí ì lésè.

Yésu tidrí agó àlo kàrí dré rùle dhi

(À kònò kpà Mátáyò 8:1-4; Lúkà 5:12-16)

⁴⁰ Kitú àlo dhi, agó àlo kàrí dré rùle dhi alì tá adhéle àyi kòrókó títí Yésu kandrá, akódhi ni ti lizízó tazoá dhi: «Mì rinyí íbe kitswázó àma temvé tidrìlé, mí kòlè dhi.» ⁴¹ Dì Yésu dré kizà dòzo àyi togó na akódhi ni tà sè gò, drígá kidzizo akódhi ni tabè, tazoá drá dhi: «Má lè 'í. Mí kàdré kemve kpírìkpírí wà!» ⁴² Gbã kòdhwa, kàrí drà nda dré ngàzo agó nda rúsè gò, dré adrízó.

⁴³ Gbã lókyá nda sè dhi, Yésu dré láti fèzo akódhi dré lizo, tà lazízó driá kònèni: ⁴⁴ «Mí kònò dóro, mí kò-longóro tà kòdhi dhya àlo dré ko. Be ró dhi, mí lè mína ámi tadhá kòwánà dré nòle, ìndí mí fè ngá mòbòmà ro Giká dré ámi temvema sè ngóro Mósè ni tatrítrí kúlí dré adréle tàle dhi tìni, tadházóá mómndí ì dré dhi, mí adrì dre káyà dhi.» ⁴⁵ Dì, agó nda kòlì dre dhi, dré ína kidhózó adréle tà atsálépi í rú nda ni longó ngádra 'á, adrézó rúbí ni ni 'o la'úlé. Ásà dhi, Yésu kitswá tá gòle vélé fíle bhàandre àlo dhi na ngádra 'ásè bwà ko. Be ró

dhi, adré tá ìna adrélé àrò mómí òko dhi i 'àsè. Di, tágba kònini dhi, mómí zyandre dhi ì adré tá angálé àrò tíí i lèsè alìle akódhi véle.

Yésu tídrí agó àlo pá be àbvò ro dhi

(À kònò kpà Mátáyò 9:1-8; Lúkà 5:17-26)

2 Kitú àruka ì kòlavú dre dhi, Yésu dré gòzo gòle Kàpàrànwúmà na gò, à dré yìzoá tàle dhi, akódhi ì bhàna. ² Di mómí zyandre lavúlé dhi ì dré alìzo ru kimó gàle dzó nda léna bí. Àrò adrézó dhyá ki totó ndìndì kivi na dzó nda tí dhi tá véle yókódhó. Yésu dré tá adrérà'a Giká ni kúlí longó àyi dré dhi 'á dhi, ³ mómí àruka ì dré atsázó agó àlo pá be àbvò ro, àyi ki su ì dré adrélé adólé kíndri dri dhi be. ⁴ Di, mómí zyandre nda ki tà sè dhi, ì kitswá tá àyikya láti kisú fizo ába Yésu véna bwà ko. Di ì dré ngàzo mbàle ába dzó nda drina gò, dzó nda ni dri awú. Ì kòlò láti dre dhi, ì dré akódhi ni tírízó síle kíndri dré adrézó ayílé driá dhi dri, Yésu kandrá. ⁵ Di Yésu kònò àyi ki tà ka'ika'ì dre dhi, dré tàzoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: «Áma mvá, à tri ámi tàkonzì i dre.»

⁶ Di, tátrítrí kúlí tadhábhá àruka adrèbhá tá lírìlé kònàle dhi ì dré dhèzo adrélé kisúá àyi léna dhi: ⁷ «Dhya kòndi adré tà ta kònini àdho tà sè? Adré ìna Giká ni dha! Àdhi ni kitswá tàkonzì tri nì, kàdré ngbà 'í Giká 'i kalóma ko dhi?»

⁸ Gbã kòdhwa, Yésu dré tà ì dré adrélé kisùle nda ni nìzo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì adré àmikyá tà kisú kònini àdho tà sè? ⁹ Tà kitswá léle mbèlè agó pá be àbvò ro kòndhi dré dhi, ángùdhi 'i: «À tri ámi tàkonzì i dre» dhi, kó ngalè, «Mí nga, mí do ámi kíndri, ìndì mí kídhó atsí to» dhi? ¹⁰ Má adré leá mì kòni dhi, Mómí ni Mvá rinyí ìbe adrézó tàkonzì tri bvò dri.» Di dré tàzoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: ¹¹ «Má adré tàá mí dré dhi: Mí nga, mí do ámi kíndri, ìndì mí nzi mí bhàna!» ¹² Gbã kòdhwa, agó nda dré ngàzo áyi kíndri do, pfozo lile mómí tíí i misè. Di àyi tíí nda ki líndrì dré gàzo bhwábhwa gò, ì dré ngàzo adrélé Giká ni rú bha kùle, adrézó tàá dhi: «Mà nò rè tàdzí tà làsú be kònini dhi ko!»

Yésu azí Lévi

(À kònò kpà Mátáyò 9:9-13; Lúkà 5:27-32)

¹³ Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo tódhyá pfole tápáriandre Gàliláyà àdhya làgana. Mómí zyandre lavúlé dhi ì adré tá alìle akódhi véle gò, dré adrézó àyi ki tadhá. ¹⁴ Dré tá adrérà'a lavúlé tápáriandre nda milèsè dhi 'á dhi, dré Lévi Àlàfáyò ni mvá ni nòzo adrérà'a lírìlé mèdáyì lagírà na. Dré tàzoá drá dhi: «Mí lebe ma!» Di Lévi nda dré ngàzo adrélé akódhi ni lebe.

¹⁵ Bvóá dhi, Yésu ì dré lizo lebebhá ni ìbe Lévi ni dzó na gò, ì dré lírízó mísá làgàsè adrélé ngá nya túmání mèdáyì lagíbhá ìbe bí, ìndì mómí adrélé nòle

tàkonzìbhá ro dhi ìbe bí. Tàko ko, mómí bí làsú be kònini dhi ì adré tá Yésu ni lebe. ¹⁶ Di, tátrítrí kúlí tadhábhá àruka adrèbhá tá kpà Fàrisáyò ro dhi ì kònò akódhi adrérà'a ngá nya túmání mómí làsú be kònini dhi ìbe dre dhi, ì dré ngàzo líziá akódhi ni lebebhá i tí dhi: «Akódhi adré ngá nya túmání mèdáyì lagíbhá ìbe ìndì tàkonzìbhá ìbe àdho tà sè?» ¹⁷ Yésu kòyi tà lízilé nda dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi: «Mómí rúbhá be dóro dhi ì nda gá kódzó ko na. Be ró dhi, mómí drá ro dhi ì adré àyikya ndàá àyi. Má alì mómí adrèbhá àyi ki no gyágya dhi ki azí kòdhya ko. Be ró dhi, má alì mána tàkonzìbhá ki azí kòdhya.»

À lízi Yésu tàbirí mvòma ni tà dri

(À kònò kpà Mátáyò 9:14-17; Lúkà 5:33-39)

¹⁸ Kitú àlo dhi, Yòwánì Bàtìsimò fèlepi ni lebebhá i Fàrisáyò ìbe dhi ì adré tá tàbirí mvo. Di mómí àruka ì dré alìzo líziá Yésu tí dhi: «Yòwánì ni lebebhá i Fàrisáyò kya ìbe dhi ì adré kó tàbirí mvo, adrézó tà zi Giká tí dhi, ámi lebebhá ì adré di àyikya tàbirí mvo ko àdho tà sè?»

¹⁹ Yésu logó àyi dré dhi: «Mómí azílé gwányá làmò àdhya lé dhi ki kitswá tsì tàbirí mvo, ì dré adrérà'a túmání tòkó líyí be dhi 'á? Tàdzí ko! Ì dré rè dhu adrérà'a tòkó líyí nda be àyi kòfalé dhi 'á dhi, ì kitswá tàbirí mvo ko. ²⁰ Di, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à ni tòkó líyí nda ni tingá àyi kòfalèsè gò, ì dré kídhózo adrélé tàbirí mvo lókyá nda sè.

²¹ Dhya àlo kàdré kítá àku ró lasílépi dhi ìbe dhi, dhi kítá tídhí ro dhi kítá àku nda dri ko na. Tàko ko, kò'o kònini dhi, kítá tídhí nda ni kítá àku nda ni asé gò, kítá àku nda dré gòzo véle lasílé lile dridri.

²² Kòdhi ìbe dhi, dhya àlo dà vínò tídhí ro dhi kínlí dhìle adrézó vínò líkí, akùbhá dre dhi i léna ko na. Tàko ko, kò'o kònini dhi, vínò tídhí nda ni abhò kínlí àku nda ki lasí gò, vínò i kínlí nda ìbe dhi ì dré abízó tíí. Ásà dhi, à adré vínò tídhí ro dhi ni da kínlí tídhí ro dhi i léna.»

Yésu Mírì sàbátù àdhya 'i

(À kònò kpà Mátáyò 12:1-8; Lúkà 6:1-5)

²³ Sàbátù àlo dhi, Yésu ì adré tá lavúlé amvú ngánò àdhya i 'àsè gò, akódhi ni lebebhá ì dré kídhózo adrélé ngánò lò'wa vu. ²⁴ Gò Fàrisáyò ì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Mí nò rè ká! Ámi lebebhá ì adré àyikya tà àma ki tátrítrí kúlí dré adrélé logálé sàbátù tú dhi ni 'o àdho tà sè?» ²⁵ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Mì nà rè tàdzí tà Dàwídì dré tá 'òle ì dré adrérà'a lemerè ro ìndì tàbirí ìbe akódhi ni arúpi ìbe dhi 'á dhi ko? ²⁶ Kòwánà ki kàdrì, Àbàyàtárà ni lókyá 'á dhi, Dàwídì nda fi tá Giká ni dzó kàdrì na, mápà fèle Giká dré dhi ni adó nyàle gò, dré kpà fèzoá àyi arúpi i dré nyàle. Tàkò àma ki tátrítrí kúlí adré tá ìna mápà nda ni nyàma logá àyi dré. Ngbà

† À kònò Dütèrònómè 23:26. †† À kònò Pfofoma 34:21.

'í kòwànà ki tá kitswá nyàà dhi àyi.»²⁷ Yésu gò tàà àyi dré dhi: «Giká bhà móndí i adrélé sàbátù dré ko. Be ró dhi, bhà ìna sàbátù adrélé móndí i dré.»²⁸ Dì àsà dhi, Móndí ni Mv́a Mírì 'i, ndìndì Mírì sàbátù àdhyà 'i.»

Yésu tidrí agó àlo dhi sàbátù tú
(À kònò kpà Mátáyò 12:9-14; Lúkà 6:6-11)

3 Sàbátù àzya tú dhi, Yésu dré gòzo fìle Yúdà ànzi ki lèsámbo dzó na. Kònàle dhi, agó àlo dríga ni dré 'yòzo 'yo'yò dhi tá be.² Fàrisáyò àruka i adré tá tà i dré kitswázó Yésu ni asìki àsà dhi ni nda. Dì i adré tá akódhi ni mì ga, nòzoá ngalè akódhi ni agó nda ni tidrí sàbátù tú yà dhi.

³ Dì Yésu dré tàzoá agó dríga be à'yo ró nda dré dhi: «Mí nga ámi totó móndyá títi dhi ki kító 'á.»⁴ Gò dré lizízoá àyi títi nda i tí dhi: «Àma ki tatrítrí kúlí adré tà ángùdhi ni ka'ì sàbátù tú dhi kòdhyà: adrélé tà dóro 'o dhi, kó ngalè adrélé tà kònze 'o dhi? Adrélé móndí tidrí dhi, kó ngalè adrélé móndí pfo dràle dhi?» Dì, i logó àyikya kúlí ko.

⁵ Yésu dré móndyá i làgàsè kúrú nda ki nòzo títi togóaswa sè. Dì, akódhi ni togó tá kpà kizà ro, i dré àyi ki togó 'òle tombálé dhi sè. Gò dré tàzoá agó nda dré dhi: «Mí kidzì ámi dríga.» Akódhi dré kidzìzoá gò, dríga ni nda dré adrízó.⁶ Gbã lókyá nda sè dhi, Fàrisáyò nda i dré pfozo ru yi móndyá ópí Èródè àdhyà íbe, kitswázó láti nda Yésu ni pfozo dràle dhi bvó.

Móndí zyandre lavulé dhi i lebè Yésu

⁷⁸ Àmvolásà dhi, Yésu i dré àyi ki vùzo lyà lebèbhá ni íbe ìle tápáriandre Gàliláyà àdhyà làgana. Dì móndí zyandre lavulé dhi i dré akódhi ni lebèzo. Àyi nda i yi tà tà títi akódhi dré adrélé 'òle dhi i gò, i dré angázó bvò Gàliláyà àdhyà lésè, bvò Yúdáyà àdhyà lésè, Yèrusalémà lésè, bvò Ìdumáyà àdhyà lésè, Yòròdànè ni ta'á lésè, ìndì bvò Tírè i làga Sidónà be dhi lésè, alìle akódhi véle.

⁹ Dì Yésu dré tàzoá àyi lebèbhá i dré dhi, i kòkisi bwátù bhàle ànyi i làga adrélé gànzi ró i dré, móndyá zyandre nda i kòkipiró i ko dhi bvó.¹⁰ Tàko ko, akódhi tidrí tá móndí bí dhi i gò, móndí drà twátwa íbe dhi i dré adrézó adàle akódhi véle, kitswálé akódhi ni tabè dhi bvó.¹¹ Dì àyi tirí kònze íbe àyi léna dhi i kàdré akódhi ni no dhi, i adré tá adhéle akódhi kandrà, adrélé tetrelé, adrézó tàà dhi: «Mí Giká ni Mv́aagó 'i!»¹² Dì, Yésu adré tá ìna àyi ki logá, i kòtadháro móndí i dré i àdhi 'i ya dhi ko.

Yésu bhà móndí mudrí-dri-rì dhi i twá adrélé àpòstolò i ró

(À kònò kpà Mátáyò 10:1-4; Lúkà 6:12-16)

¹³ Àmvolásà dhi, Yésu dré lizo mbàle kòngó àlo drina. Dré móndí i dré lèle azilé dhi ki azizó gò, i dré alizo

akódhi véle.¹⁴ Dì dré móndyá mudrí-dri-rì nda ki bhàzo twá, àyi ki zizo àpòstolò i ró, i kàdréro túmání i be, ìndì i kàdréro àyi ki tibhù Rúbí Tani longó be dhi bvó.¹⁵ Dré kpà rinyí fèzo àyi dré kitswázó tirí kònze ki dro topfòle móndí i lésè.¹⁶ Àyi mudrí-dri-rì dré bhàle twá nda i tá: Simónà (dré rú zile Pétèro dhi),¹⁷ Yàkòbhò Zèbedáyò ni mv́a, adrúpi ni Yòwànì be (Yésu dré àyi ki rú zizo Bwànèrègè dhi i; rú nda kòdhi adré lèá tàle dhi «Bhù ni tadima ni ànziàgo i»),¹⁸ Àndréyà, Filípò, Bàràtòlòmáyò, Mátáyò, Tòmá, Yàkòbhò Àlàfáyò ni mv́a, Tàdáyò, Simónà (adrélepi àtsi ró àyi sùrú ni tà sè dhi),¹⁹ ìndì Yùdàsì Ìsikàryótà (dra Yésu ni lefèlepi kàribhá i dríga dhi).

Yésu ni tà, tirí kònze ki kàdrè àdhyà be dhi
(À kònò kpà Mátáyò 12:22-32; Lúkà 11:14-23; 12:10)

²⁰ Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo nzìle i bhàna gò, móndí zyandre dhi i dré gòzo tódhyá ru kimó kònale. Tà nda sè dhi, akódhi i lebèbhá ni íbe dhi i kitswá tá ndìndì ngá nya bwà ko.²¹ Akódhi ni aró i kòyi tà nda dre dhi, i dré alizo kitswálé akódhi ni dri sùzo rúá dhi bvó. Tàko ko, i adré tá tàà dhi, akódhi ni dri abí véle dre.

²² Dì, tatrítrí kúlí tadhábhá angábhá Yèrusalémà lésè dhi i adré tá àyikya tàà dhi: «Akódhi Bèlèzèbùlè íbe i léna! † Adré tirí kònze ki dro topfòle móndí i lésè, tirí kònze ki kàdrè ni rinyí sè!»

²³ Dì Yésu dré àyi nda ki azizó gò, tàzoá àyi dré kúlí alaala sè dhi: «Sàtánà ni kitswá Sàtánà ni dro pfole móndí lésè ngìningìni ró?»²⁴ Òpè ángùdhi móndyá zàlà dhi i dré adrézó ru lanzi àyi kòfalèsè dhi, òpè nda kitswá àyi totó bwà ko.²⁵ Dzó ángùdhi móndyá lá dhi i dré adrézó ru lanzi àyi kòfalèsè dhi, dzó nda kitswá kpà àyi totó bwà ko.²⁶ Kókpà kòdhi tìni, móndyá Sàtánà ni rinyí zàle dhi i kàdré ru lanzi adrézó ru pfo àyi kòfalèsè dhi, akódhi ni rinyí nda kitswá àyi totó bwà ko. Be ró dhi, tà ni ni akí títi.²⁷ Kòdhi íbe dhi, dhyà àlo kitswá fìle agó kòmbá àlo dhi ni dzó na akódhi ni ngá wu bwà ko, kàdrò zyà rè kòmbá nda bã sè 'íká ko dhi. Dì kàdrò akódhi dre dhi, a ni kitswá ngá títi akódhi ni dzó na nda ki wu.

²⁸ Má adré tà bàti ta àmi dré: Giká ni kitswá tàkònzè títi móndí i dré adrélé 'òle dhi ki tri, túmání làdhá títi i dré adrélé dhàle i rú dhi íbe.²⁹ Dì, dhyà ángùdhi adrélèpi ìna làdhá dha Tirí Lólo rú dhi, à kitswá akódhi nda ni tàkònzè tri tàdzí ko. Be ró dhi, tàkònzè nda ni adré akódhi dri kóná vèsè kólyá.»³⁰ Yésu tà tá tà nda kònzèni, i dré tá adrélé tàle dhi «Akódhi tirí kònze íbe i léna» dhi sè.

† Rú «Bèlèzèbùlè» kòndhi tá rú àzya fèle Sàtánà dré dhi 'i.

Yésu ni andre i adrúpi ni fbe dhi i
(À kònò kpà Mátáyò 12:46-50; Lúkà 8:19-21)

³¹ Lókyá nda sè dhi, Yésu ni andre i adrúpi ni fbe dhi i dré atsázó adrélé àyi ki totó kivì na. Gò ì dré móndí mùzo fíle Yésu ni azí. ³² Móndí zyandre dhi i lírì tá adrélé akódhi làgàsè kúrú. Gò tàzoá drá dhi: «Ámi andre, ámi adrúpi i, ámi amvúpi fbe dhi i adré ámi letè kivì na.» ³³ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Áma andre i áma adrúpi fbe dhi i àdhibhá 'i?» ³⁴ Dré móndyá lírìbhá i làgàsè kúrú nda ki nòzo títi gò, tàzoá dhi: «Mì nò rè áma andre i áma adrúpi fbe kòni i ká! ³⁵ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi tà Giká dré adrélé lèlè à kò'o dhi ki 'o dhi ína áma adrúpi 'i, áma amvúpi 'i, ìndì áma andre 'i.»

Pídhígó agó kórì rìlepi dhi ni tà dri dhi
(À kònò kpà Mátáyò 13:1-9; Lúkà 8:4-8)

4 Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo tódhyá adrélé tà tadhá tápáriandre Gàliláyà àdhya làga. Móndí zyandre lavúlé dhi i dré ru kimólé akódhi làgàsè kúrú dhi sè dhi, dré mbàzo lírìlé bwátù adrélépi yí mìle dhi na, móndyá zyandre títi nda i dré adrérà'a tápáriandre mìle dhi 'á. ² Dì dré kidhózó tà bí dhi ki tadhá àyi dré pídhígó sè, adrézó tàá dhi:

³ «Mì yi rè ká! Kítú àlo dhi, agó àlo dhi pfo tá lèlè kórì rì àyi amvú na. ⁴ Dré tá adrérà'a kórì rì dhi 'á dhi, kórì àruka i ledhé tá láti mìle gò, àrì i dré adàzo tetéá títi. ⁵ Kórì àruka i ledhé tá bvò kírà ro adrélépi kiní fbe tsà dhi dri. ì dré apfòzo mbèlè, kiní dré nzile ko dhi sè. ⁶ Dì, kítú kòka dre dhi, dré àyi ki zàzo 'yòle, àyi ki kídri dré fíle kiní na dóro ko dhi sè. ⁷ Kórì àruka i ledhé tá kùtsí kòfalé. Kùtsí nda dré mbàzo àyi ki amó gò, i dré lò'wa 'àzo ko. ⁸ Dì, kórì àruka i ledhé tá àyikya kiní dóro dri gò, i dré apfòzo mbàle lò'wa 'a dóro. Àlo ni 'a lò'wa nyadhi-àlo-dri-mudrí, àzya ni nyadhi-na, àzya ni nyadhi-nzi.» ⁹ Yésu gò tàá dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi bíbhálé fbe tà yìzo dhi kòyi!»

Yésu ngi tà i dré adrézó tà ta móndí i dré pídhígó sè dhi ni àndu

(À kònò kpà Mátáyò 13:10-17; Lúkà 8:9-10)

¹⁰ Àmvolásà dhi, Yésu dré tá adrérà'a kalóma dhi 'á dhi, akódhi ni lebèbhá mudrí-dri-rì dhi i tùmání móndyá adrèbhá tá àyi ki kimó akódhi làga dhi fbe dhi, i dré alìzo akódhi ni lízì pídhígó dré adrélé pìle dhi ki tà sè. ¹¹ Dì dré logózóá àyi dré dhi: «Giká fè àmi dré tògyá àyi Òpè ni tà lùzu ró dhi ni nìzo. Dì, móndyá kivì na dhi i dré dhi, má adré tà títi dhi ki ta pídhígó sè, ¹² kítswálé:

ì kàdré gba ngá no yà dhi,
ì kàdréro ngá i dré adrélé nòle nda ki atógyà ko,
ìndì i kàdré gba tà yi yà dhi,

ì kàdréro tà i dré adrélé yìle nda ki àndu ni ko.
Kònò kàdré tá kònìni ko dhi, i ni tá àyi ki togó adzá má vélé gò,
má dré àyi ki tàkonzì trizo! †»

Yésu ngi pídhígó agó kórì rìlepi dhi ni tà dri dhi ni àndu

(À kònò kpà Mátáyò 13:18-23; Lúkà 8:11-15)

¹³ Dì Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Mì ni tsì pídhígó kòdhi ni àndu ko? Mì ni dì pídhígó àruka títi dhi ki àndu ni ngíningíni ró? ¹⁴ Agó adrélépi kórì rì nda adré Giká ni kúlí rì kòdhya. ¹⁵ Móndí àruka i adré kúlí nda ni ka'ì ngóro kórì rìle ledhéle láti mìle nda i tñni. ì kòyi kúlí nda dre dhi, Sàtánà adré ndiri atsálé kúlí rìle nda ni tìngá àyi ki togó lèsè. ¹⁶ Móndí àruka i adré Giká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhéle bvò kírà ro dhi dri nda i tñni. ì kòyi kúlí nda dre dhi, i adré ndiri ka'ìá arí sè. ¹⁷ Dì, i dré adrélé kúlí nda ni tayí adrélé tìle àyi ki togó na ko dhi sè dhi, i adré ngbà 'í tròle rúá lókyá tsà sè. Dì kàdré tà i dré adrézó kizà nya ásà dhi 'i yà, ngalè tà adrézó àyi ki mì pfo kúlí nda ni tà sè dhi 'i yà dhi, i adré àyi ki tà ka'ìka'ì nda ni tayí mbèlè. ¹⁸ Móndí àruka i adré Giká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhéle kùtsí kòfalé nda i tñni. ì kòyi kúlí nda dre dhi, ¹⁹ tà bvò kòndi àdhya adrèbhá àyi ki togó 'o lanzile dhi i, ngá lovó adrélépi àyi ki lítí dhi, ìndì lovó kònzì twátwa dhi i adré fíle àyi ki togó na kúlí nda ni amó gò, dré adrézó lò'wa 'a ko. ²⁰ Dì, móndí àruka i adré àyikya Giká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhéle kiní dóro dri nda i tñni. Àyi nda i kòyi kúlí nda dre dhi, i adré ka'ìá gò, i dré adrézó lò'wa 'a dóro. Àlo ni adré lò'wa 'a nyadhi-àlo-dri-mudrí, àzya ni nyadhi-na, àzya ni kó nyadhi-nzi.»

Tà tadhálé tálà ni tà rú dhi

(À kònò kpà Lúkà 8:16-18)

²¹ Yésu gò tàá àyi dré dhi: «À adré gà tsì tálà dhi bhàle lèdrí zàna yà, kó ngalè lánzá zàna yà dhi be? Tàdzí ko! À adré zakó dhá bhàle zá kuru mísá drina. ²² Tàko ko, à ni tà títi zùle zùzù dhi ki tadhá ngádra 'á. À ni kpà tà títi lùzu ró dhi ki 'o apfòle ngádra 'á. ²³ Dhya ángùdhi adrélépi bíbhálé fbe tà yìzo dhi kòyi!» ²⁴ Gò tàá àyi dré dhi: «Lè mì kàdré tà mì dré adrélé yìle dhi ki kisù dóro! Mì kàdré tà yi dóro dhi, Giká ni àmi ki fe adrélé tà nda ki àndu ni dóro lavúlé. A ni ndìndì tà mì dré nìle nda ki dri tìmbà. ²⁵ Tàko ko, dhya ángùdhi tà nìlepi bí dhi dré dhi, à ni tà dré nìle nda ki dri tìmbà. Dì, dhya ángùdhi tà nìlepi ko dhi dré dhi, à ni ndìndì tà tsà dré nìle dhi ni tìngá.»

† À kònò Èsáyà 6:9-10.

Tà tadhálé kórì adrélepi mbàle áyi tãndi sè dhi ni tà rú dhi

²⁶ Yésu gò tàá dhi: «Giká ni Òpè sù ngóro kórì dhya àlo dré rìle bvò dri dhi tñi. ²⁷ Dhya nda kàdré ayilé ngátsi sè yà, kó ngalè kàdré ngàle kitú sè yà dhi, kórì nda adré apfòle mbàle, tágba dhya nda dré nizoá ngalè tà nda adré ru 'o ngíni ya dhi ko dhi. ²⁸ Bvò nda ni tãndi adré kórì nda ni 'o adréle lò'wa 'a dhi ni. Kórì nda adré rè zyà apfòle mbè ro gò, dri ni dré adrézó pfòle gò, dré adrézó lò'wa 'a. ²⁹ Lò'wa nda ì kòka dre dhi, dhya nda adré méngerè adó adrézó lwàá. Tàko ko, lòkyá adrézó lò'wa nda ki akónà dhi kitswá dre.»

Tà tadhálé mùtádi lò'wa ni tà rú dhi

(À kònò kpà Mátáyò 13:31-32, 34; Lúkà 13:18-19)

³⁰ Yésu gò tàá dhi: «Má ni kitswá Giká ni Òpè ni tà tadhá àdho ngá rú? Kó ngalè, má ni tà ni ni tadhá kúlí alaala ángùdhi sè? ³¹ Òpè nda sù ngóro mùtádi lò'wa tñi. † Lò'wa nda konyókonyó mvá lavúlé lò'wa àruka títí adréle rìle bvò dri dhi i rúsè. ³² Di, à kàdré lò'wa nda ni rì dhi, adré ìna apfòle mbàle atsálé kàdrè ngá àruka títí adréle kidhílé amvú 'á dhi ki lavú. Adré mbàle áyi kólá ki lebhé í rúsè kàdrèkàdrè gò, àrí ì dré adrézó bhà si drílana líndrí ni ni tà sè.»

³³ Di Yésu adré tá Giká ni kúlí tadhá àyi dré kúlí alaala bí lãsú be kònini dhi i sè, tsàle ì dré kitswázó tà nda ki àndu ni bwà ko dhi na. ³⁴ Adré tá tà àlo tadhá àyi dré kúlí alaala àko dhi ko. Di, ì dré adrérà'a lebhéhá ni íbe àyi pátí dhi 'á dhi, adré tá ìna tà títí nda ki àndu ngi àyi dré.

Yésu kíkí lyãandre

(À kònò kpà Mátáyò 8:23-27; Lúkà 8:22-25)

³⁵ Kitú nda ni ìndró sè dhi, Yésu dré tàzoá áyi lebhéhá i dré dhi: «Mà kòzya tãpáriandre ni ta'á na.» ³⁶ Di akódhi ni lebhéhá nda ì kòtombà bwátù dré tá adrézó lána dhi na dre dhi, ì dré móndyá zyandre nda ki tayízó gò, kidhózó adréle zyàle ta'á na. Bwátù àruka ì adré tá kpà zyàle tùmáni àyi íbe. ³⁷ Gbã kòdhwa, lyãandre gú dhi dré ngàzo adréle vile tãpáriandre nda mi. Yí adrélepi longálé dhi dré adrézó lodàle bwátù na gò, bwátù nda dré adrézó 'òle arílé. ³⁸ Di, Yésu adré tá ìna ayí ko àmvòràmvò kúsé dri. Gò akódhi ni lebhéhá nda ì dré akódhi ni torózó, tàzoá drá dhi: «Tadhálépi, mà adré dràle! Tà nda tsi tà tàko 'i mí dré?»

³⁹ Di Yésu dré ngàzo ligílé lyãandre nda dri, tàzoá tãpáriandre nda dré dhi: «Mí kíkí mí adréle kíri!» Lyãandre nda dré rizo adréle kíri gò, ngá dré gòzo bhùle ndiii. ⁴⁰ Di Yésu dré tàzoá áyi lebhéhá i dré dhi:

† Yúdà ànzì ì adré tá mùtádi lò'wa kòndhi ni rì àyi ki amvú na, adrézó lò'wa ni ni lomvó, adréle dàle mányàngá na. Tágba mùtádi lò'wa nda dré adrézó tsámvá lavúlé dhi, adré mbàle tsàle byá méterè na dhi na.

«Mí adré ngá ro àdho tà sè? Àmi dhu rè tà ka'ika'ì àko?»

⁴¹ Tirí dré gàzo àyi léna bí gò, ì dré adrézó lizíá àyi kò-falésè dhi: «Dhya kòndi tá ìna àdhi 'i, ndìndì lyãandre i tãpáriandre be dhi ì dré adrézó akódhi ni kúlí ka'ì 'òle ni?»

Yésu tidrí agó àlo tirí kònzì íbe í léna dhi

(À kònò kpà Mátáyò 8:28-34; Lúkà 8:26-39)

5 ì kòzya tãpáriandre nda ni ta'á na dre dhi, ì dré tsàzo bvò Gèrásà kya na. †² Yésu kàsí bwátù lésè dre dhi, agó àlo tirí kònzì íbe í léna dhi dré apfòzo ng-bò ró mógó lésè kitswálé ru kisú akódhi be. ³ Agó nda adré tá ìna ayilé mógó 'àsè. Dhya àlo kitswá tá vélé akódhi ni ru 'ìle ndìndì nyèrì sè bwà ko. ⁴ Tàko ko, vèsè be bí, à adré tá akódhi ni pá ki tí'ì kómve sè, adrézó akódhi ni drígá ki tí'ì nyèrì sè. Di, akódhi adré tá ìna nyèrì nda ki tikí, adrézó kómve nda ki tonò. Dhya àlo kitswálépi akódhi ni bha áyi rìnyí zàle bwà dhi tá yókódhó. ⁵ Kitú sè ìndì ngátsi sè dhi, akódhi adré tá tatsilé tetrébe mógó 'àsè ìndì kóngó i drísè, adrézó áyi rúbhá tisi kírà sè.

⁶ Di akódhi kònò Yésu vwàvwà ro dre dhi, dré ngàzo aralé adhéle áyi kórókó titi akódhi kandrá. ⁷ Dré yòzoá kúlí 'u'ù sè dhi: «Yésu, Giká kurú na dhi ni Mvágó, àma kòfalésè mí be dhi, àdho tà 'i? Má adré ámi ti lizí Giká ni rú sè, mí kò'oró ma kònzì ko!» ⁸ Tà tá kònini tàko ko, Yésu tà tá drá dhi: «Tirí kònzì, mí pfò agó kòndhi lésè!» ⁹ Gò Yésu dré lizízoá tíá dhi: «Ámi rú àdhi?» Akódhi logó drá dhi: «Áma rú «Zyandre». Àngyá ko, àma agó kòndi léna dhi bí.» ¹⁰ Di tirí kònzì nda dré dhèzo adréle ngòle Yésu rú, kòmùró àyi pfòle bvò nda 'àsè ko dhi bvó.

¹¹ Àyi làgana kònani dhi, tìgá ki pàrí andre adré tá ngá nya kóngó drina. ¹² Di tirí kònzì nda ì dré Yésu ni ti lizízo tàzoá dhi: «Mí kòmù àma lile tìgá kòna i véna wà, mà kòtifíró àyi léna be dhi bvó.» ¹³ Yésu dré ka'izoá. Di tirí kònzì nda ì dré topfòzo agó nda lésè, lile tifílé tìgá nda i léna. Gò tìgá ànyíanyi ngúlù-rì nda ì dré ndizo títí kóngó nda ni gòlòko 'àsè, ledhéle tãpáriandre na, yí mvu gò, todràzo.

¹⁴ Gò tìgá nda ki líkíbhá ì dré ngàzo ràle tà lavúlépi nda ni rúbí longóbe bhàandre na ìndì gbàbhú 'àsè. Di mómí zyandre dhi ì dré apfòzo tà nda ni no. ¹⁵ ì kàtsá Yésu vélé dre dhi, ì dré agó tá tirí kònzì zyandre íbe í léna nda ni nòzo adrérà'a lírílé Yésu làga. Akódhi tá kíta íbe í rú, ìndì tà kisúkisù íbe dóro. Di tirí dré àyi ki 'òzo lavúlé. ¹⁶ Gò dhya tà nda ki nobhá mì sè dhi ì dré tà atsábhá agó tá tirí kònzì íbe nda rú, ìndì tìgá i rú dhi ki títizó àyi dré. ¹⁷ Di àyi nda ì dré ngàzo Yésu ni ti lizí, kòngaró àyi ki bvò 'àsè be dhi bvó.

†† Mómíyá zile Gèrásà i ró kòni i, Mátáyò adré zìá Gàdàrà i ró. À kònò Mátáyò 8:28. Àyi nda ki bvò tá tãpáriandre Gàlilàyá àdhya ni ta'á na, kitú dré apfòrà lésè.

¹⁸ Yésu dré tá adrérà'a mbàle bwátù na dhi 'á dhi, agó tá tírì kònzì íbe í léna nda dré akódhi ni ti lizíó, ì kòlìró tùmání. ¹⁹ Dì, Yésu dré akódhi ni logázó, tàzoá drá dhi: «Mí nzi mí bhàna, ámi sùrú na. Mí tífí àyi dré tà tífí Mírì dré 'òle mí dré dhi i, ìndì akódhi bhà ámi kizà ngíni ya dhi.» ²⁰ Dì agó nda dré ngàzo lile tà tífí Yésu dré 'òle í dré dhi ki longóbe bhàandre zìle Mudrí dhi i 'ásè. Dì mómnyá tífí dhi ì adrè tá akódhi ni yi síbhálé be ngbo.

Yésu tídrí tòkò àlo dhi, ìndì tingá Yàyíró ni mvátòkò dràdrà lésè

(À kònò kpà Mátáyò 9:18-26; Lúka 8:40-56)

²¹ Yésu kògò azyálé tápáriandre nda ni ta'á lésè bwátù sè dre dhi, mómnyá zyandre lavúlé dhi ì dré ru kimózó akódhi làgàsè kúrú tápáriandre mìle. ²² Yúdà ànzi ki lèsámò dzó ni kàdrì ki àlo rú be Yàyíró dhi dré kpà atsázó kònàle. Dì kònò Yésu dre dhi, dré adhézó akódhi pá, ²³ akódhi ni ti lizí tà tándi ró tàzoá dhi: «Áma zapi ànyíanyi dràdrà mìle. Mí alì ámi drígá bha akódhi dri wà, kàdrírò adrélé lídrì be!» ²⁴ Dì Yésu ì dré ngàzo adrélé lile akódhi be. Mómnyá zyandre lavúlé nda ì dré kpà adrézó akódhi ni lebe, adrézó àyi ki tri rúàsà.

²⁵ Dì àyi nda i kòfalé dhi, tòkò àlo kàrfí dré adrézó ràle rúàsà kóná be mudrí-dri-rì dhi tá be. ²⁶ Akódhi nda nya tá kizà lavúlé kódzó bí dhi i drígá. Kizá tá ngá í drígàsè akílé tífí wóyá. Dì, kàrfí nda adrè tá vélé ràle rúàsà lile drìdrì. ²⁷ Dì kòyi Yésu ni tà dre dhi, dré lavúzó mómnyá zyandre nda i kòfalèsè, atsálé ànyi Yésu àmvolèsè gò, akódhi ni kítá ti tabè. ²⁸ Àngyá ko, adrè tá ína kisúà dhi: «Má kòtabè ngbà 'í akódhi ni kítá ti kòdhya dhi, má ni adrí.» ²⁹ Gbã kòdhwa, kàrfí adrélépi ràle rúàsà nda dré akízó gò, dré atógyàzoá í rú dhi, í adrí àyi kizà nda lésè dre.

³⁰ Gbã lókyá nda sè dhi, Yésu dré kpà atógyàzoá í rú dhi, rìnyí pfò tá í lésè dre. Dré àyi alázó mómnyá zyandre nda i kòfalé gò, lizíá dhi: «Àdhi tabè kítá mána nì?»

³¹ Akódhi ni lebèbhá ì logó drá dhi: «Mí nò zakó mómnyá zyandre kòni i adrérà'a àyi ki tri mí rúsè dhi 'í! Mí adrè di lizíá dhi, «Àdhi tabè ma nì» ya dhi ngíni?» ³² Dì, Yésu dré gòzo vélé adrélé mómnyá í làgàsè nda ki no, nìzoá ngalè àdhi 'o tà nda nì ya dhi. ³³ Tòkò nda kátogyà tà atsálépi í rú dhi dre dhi, dré alìzo lyabe tiri dré adhélé akódhi pá gò, tà í dré 'òle nda ni ta drá ngádra 'á. ³⁴ Dì Yésu dré tàzoá drá dhi: «Áma zapi, ámi tà ka'ika'ì tídrí mi dre. Mí lè togó be kèdríkèdri. Mí adrí kizà mína lésè dre.»

³⁵ Yésu dré rè dhu adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, mómnyá àruka angábhá Yàyíró, lèsámò dzó ni kàdrì nda bhàlèsè dhi ì dré atsázó tàà drá dhi: «Ámi zapi drà dre. Tà adrézó gòle dhya tà tadhálépi dhi ni lagù àsà dhi àdho tà 'í?» ³⁶ Dì, Yésu dré ína kúlí nda ni ka'izo yile ko. Gò dré tàzoá Yàyíró dré dhi: «Mí ro ngá ko. Mí kòka'ì ngbà 'í ka'ika'ì.»

³⁷ Dì dré mómnyá àzya ka'izo lile í vèsè ko, ka'ì ngbà 'í Pètèró, Yàkòbhò, tsàle adrúpi ni Yòwánì be dhi i kòdhya. ³⁸ Ì kòtsa Yàyíró bhàna dre dhi, Yésu dré nòzoá dhi, mómnyá tífí dhi ki dri abíabí gò, ì dré adrézó àwò ngo, adrézó tongólé lúlú be. ³⁹ Dì kòfí dzó nda na dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi: «Ámi ki dri abíabí gò, mì dré adrézó àwò ngo àdho tà sè? Mvámvá kòdhi drà ko. Adré ína ayí ko.» ⁴⁰ Gò ì dré dhèzo adrélé akódhi ni gu. Dì Yésu dré àyi ki 'òzo pfòle tífí kivi na. Dré mvámvá nda ni atá ki drizo andre ni íbe, ìndì àyi lebèbhá na nda íbe gò, fizo àyi íbe àrà mvámvá nda dré adrézó dhi na. ⁴¹ Dré akódhi ni drígá ruzo, tàzoá drá dhi: «Tàlità kúmì!» (Kòdhi adrè lèá tàle dhi: «Mvátòkò, má tà mí dré dhi, mí nga!») ⁴² Gbã kòdhwa, mvátòkò adrélépi tá kóná íbe mudrí-dri-rì nda dré ngàzo kidhólé atsí to. Dì àyi ki líndrí dré gàzo bhwàbhwa. ⁴³ Gò Yésu dré àyi ki kodzózó tà tándi ró tàzoá dhi, ì kòlongó tà nda dhya àlo dré ko. Dré tàzoá dhi, ì kòfè ngá mvámvá nda dré nyàle.

Nàzàrètàbhá ì ka'ì Yésu ko

(À kònò kpà Mátáyò 13:53-58; Lúka 4:16-30)

6 Yésu kòtayí àrà nda dre dhi, dré lizo tsàle bhàandre í dré tá mbàzo lána dhi na. ¹ Akódhi ni lebèbhá ì lè tá kpà tùmání akódhi be. ² Sàbátù kàtsá dre dhi, dré kidhózó adrélé tà tadhá Yúdà ànzi ki lèsámò dzó na. Gò mómnyá zyandre nda ì dré adrézó akódhi ni yi síbhálé be ngbo, adrézó lizíá àyi kòfalèsè dhi: «Dhya kòndi kisú ína tà kòdhi i àngwà? Tògyá fèle drá kònni nì àdho tògyá 'í? Kisú kpà rìnyí adrézó tà líndríga ró dhi ki 'o àyi tándi ni drígá sè dhi àngwà?» ³ Akódhi kòndi tsi dhya adrélépi fa ledé dhi 'i ko? Akódhi tsi Màyà ni mvá 'i ko? Adrúpi ni i tsi Yàkòbhò, Yósè, Yúdà tsàle Simónà ko? Amvúpi ni i àma kòfalé ko?» Dì tà nda sè dhi, ì kitswá tá Yésu ni ka'ì bwà ko. ⁴ Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «À adrè ngbà 'í pròfètà ni líndrì bha ko dhi akódhi ni tándi bha, akódhi ni sùrú 'á, ìndì akódhi ni dzó 'á.» ⁵ Dì akódhi kitswá tá tà àzya líndríga ró dhi ni 'o kònàle ko, bhà ngbà 'í àyi drígá dràbhá àruka i dri, àyi ki tídrízó dhi kòdhya. ⁶ Dì akódhi ni líndrí adrè tá gàle, ì dré tá adrélé tà ka'ika'ì àko dhi sè.

Yésu tibhù àyi lebèbhá mudrí-dri-rì dhi i lile àzì na

(À kònò kpà Mátáyò 10:5-15; Lúka 9:1-6)

Àmvolàsà dhi, Yésu dré ngàzo adrélé tatsílé tà tadhàbe bhà àlo àlo tífí bvò nda lé dhi i 'ásè.

⁷ Dré àyi lebèbhá mudrí-dri-rì dhi ki azízó, rìnyí fèzo àyi dré kitswázó tírì kònzì ki bha àyi pálé gò, dré kidhózó àyi ki tibhù lile rì rì àzì 'o. ⁸ Dré tá adrérà'a àyi ki tibhù dhi 'á dhi, lazí tà àyi dri kònni: «Mì do ngá àlo dhi atsí sè ko, ngbà 'í kùtù fa kòdhya. Mì kòdo mápà 'í yà, kòmvò 'í yà, kó ngalè làfa 'í yà dhi àmi rú ko. ⁹ Mì

† Bhàandre Yésu dré mbàzo lána kòndhi tá Nàzàrètà 'i. À kònò Lúka 4:16; Mátáyò 13:54.

asó kámókà, di, m̀̀ kòdo kítá agá lésè dhi ni àzya ko. ¹⁰ Dzó ángùdhi m̀̀ dré dra f̀̀zo lána dhi, m̀̀ kàdré ayílè kònàle tsàle kitú m̀̀ dré dra ngàzo bhà nda 'àsè dhi tú. ¹¹ Bhà ángùdhi dra àmi ki ka'izo dòle lána dóro ko yà, kó ngalè àmi ki kúlí yizo ko yà dhi na dhi, m̀̀ kòpfo 'àsà, ìndì m̀̀ kòtowá tàpful̀̀ndr̀̀ àmi pásè tadházóá dhi, m̀̀ tayí àyi ki tà títi dre.»

¹² Di Yésu ni lebèbhá nda ì dré ngàzo lile longóába móndí ì dré dhi, ì kòladzá àyi ki togó agòzo Giká vélé. ¹³ Ì adré tá tirí kònzì b́ dhi ki dro móndí ì lésè, adrézó dò da dràbhá b́ dhi ì dri, adrézó àyi ki tidr̀̀.

Yòwánì bàtìsimò fèlepi ni dràma
(À kònò kpà Mátáyò 14:1-12; Lúkà 9:7-9)

¹⁴ Di ópí Èródè dré tà nda ki rúbí yizo. Tàko ko, Yésu ni rúbí la'ú tá bvò nda 'àsè títi. Móndí àruka ì adré tá tàá dhi: «Yòwánì Bàtìsimò fèlepi angá ìna dràdrà lésè ǹ̀! Àsà dhi, akódhi rinyí ìbe adrézó tà l̀̀ndr̀̀ga ró dhi ki 'o.» ¹⁵ Àruka ni ì adré tá tàá dhi: «Akódhi Èl̀̀yà 'i.» Àruka ni ì adré kó tàá dhi: «Akódhi pròfétà 'i, ngóro pròfétà atú dhi ki àlo t̀̀ni.» ¹⁶ Di, Èródè kòyi tà adréle tàle nda ì dre dhi, dré ìna tàzoá dhi: «Yòwánì má dré drì 'òle lile kòdhi angá ìna dràdrà lésè ǹ̀.»

¹⁷ Tàko ko, Èródè nda 'o tá Yòwánì rùle adròle, bhèle b̀̀dzó na dhi ǹ̀. 'O tá kònzìni àyi adrúpi Filípò ni tòkó, Èròdíyà, ì dré tá dòle mòle tòko ró dhi ni tà sè.

¹⁸ Àngyá ko, Yòwánì adré tá tàá Èródè dré dhi: «Kitswá mí dré adrézó àmi adrúpi ni tòkó ìbe dhi ko.» ¹⁹ Àsà dhi, Èròdíyà nda adré tá togó kònzì bha Yòwánì rú. Adré tá akódhi ni le pfùle dràle, di, kitswá tá ìna tà 'o bwà ko. ²⁰ Tàko ko, Èródè ni ìna tàle dhi, Yòwánì tá móndí gyàgya ìndì lólo dhi 'i dhi be. Di adré tá akódhi ni ro, adrézó sùle rúá. Adré tá kpà akódhi ni kúlí le yile, tágba akódhi ni drì dré tá adrézó ab̀̀lé tò kúlí nda ì sè dhi.

²¹ Di, lókyá Èròdíyà dré kitswázó tà 'o bwà dhi dré at-sázó. Kitú Èródè ni tizo àsà dhi sè dhi, akódhi dré gwányá 'òzo àyi àzìbhá ki kàdr̀̀ ì dré, sòdá ki kàdr̀̀ ì dré, ìndì móndí kàdr̀̀ àruka Gàliláyà àdhya ì dré. ²² Gò Èròdíyà ni zapi dré apfòzo ngá to Èródè ì kandrà móndyá dré azilé gwányá nda lé dhi ìbe, àyi ki togó 'òzo kiǹ̀lé tò. Di ópí nda dré tàzoá mvátòkó nda dré dhi: «Mí zi ngá ángùdhi mí dré adréle lèle dhi má tí, má kòfèro mí dré.» ²³ Dré m̀̀ndrà s̀̀zo tàzoá drá dhi: «Ngá ángùdhi mí dré dra zile má tí dhi, má ni fèà mí dré, kàdré gba áma òp̀̀è lanzl̀̀lé 'a be rì dhi ni àlo 'i yà dhi.»

²⁴ Gò mvátòkó nda dré pfòzo lizíá àyi andre tí dhi: «Má kòzi àdho ngá kòdhya ya?» Andre ni logó dhi: «Mí kòzi Yòwánì Bàtìsimò fèlepi ni drì kòdhya.» ²⁵ Di mvátòkó nda dré gòzo tsàle mbèlè ópí nda véna, tàá drá dhi: «Má lè mí kàfè má dré Yòwánì Bàtìsimò fèlepi ni drì kònwa s̀̀nzì na.» ²⁶ Gò ópí nda ni togó dré kizà nyàzo lavúlé tà nda sè. Di, m̀̀ndrà dré tá s̀̀le móndyá azilé nda ì kandrà dhi ì sè dhi, lè ìna tà zile ì tí nda gàle ko.

²⁷ Dré ndrì sòdá ki àlo mùzo lile kitswálé Yòwánì ni drì li, kògòro agòle ába be dhi bvò. Di sòdá nda dré l̀̀zo Yòwánì ni drì li b̀̀dzó na gò, ²⁸ drì nda ni adózo s̀̀nzì na, al̀̀zo fèà mvátòkó nda dré. Gò akódhi nda dré fè-zoá àyi andre dré. ²⁹ Di Yòwánì ni lebèbhá ì kòyi tà nda dre dhi, ì dré tsàzo akódhi ni àbvò do l̀̀zo bhàá mógó na.

Yésu fè ngá nyàle móndí ngulù-nzi dhi ì dré
(À kònò kpà Mátáyò 14:13-21; Lúkà 9:10-17; Yòwánì 6:1-14)

³⁰ Àpòstolò Yésu dré tá tibhùle nda ì kàgò dre dhi, ì dré àyi ki kimózó akódhi làga, tà títi ì dré 'òle ìndì tad-hálé dhi ki títi drá. ³¹ Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «M̀̀ al̀̀, mà kòl̀̀ró àma pátí lovólé tsà àrà móndí àko dhi na.» Tà tá kònzìni tàko ko, móndí zyandre dhi ì adré tá al̀̀le, adréle gòle gò, Yésu ì dré nd̀̀ndì adrézó lókyá ngá nyàzo dhi ìbe ko.

³² Ì dré di tombàzo bwátù na kitswálé lile àyi pátí àrà móndí àko dhi na dhi bvò. ³³ Di, móndí b́ àyi ki nobhá l̀̀rà'a dhi ì ni tá àrà ì dré tá adrézó lile lána dhi be. Gò móndí zyandre dhi ì dré ngàzo bhàandre títi dhi ì lésè, ràle pá sè tsàle àrà nda na drìdrì Yésu ì kandràna. ³⁴ Di Yésu kàsì bwátù lésè dre dhi, dré móndyá zyandre lavúlé nda ki nòzo gò, kizà dòzo àyi togó na àyi ki tà sè. Tàko ko, àyi tá ngóro kábilígyà adrébhá àyi ki likl̀̀épi àko dhi ì t̀̀ni. Di dré kidhózo adréle tà b́ dhi ki tadhá àyi dré.

³⁵ Ìndró kàndr̀̀ dre dhi, akódhi ni lebèbhá ì dré àyi ki kisízo ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Kònzìdhi àrà bhà àko dhi 'i, ìndì lókyá lavú dre. ³⁶ Mí kòfè di láti móndyá zyandre kòni ì dré l̀̀zo mányàngá gi nyàle gbàbhú 'àsè ìndì bhà àma làgàsè dhi ì 'àsè wà.» ³⁷ Di, Yésu logó àyi dré dhi: «Àmi ki t̀̀ndì, m̀̀ fè ngá àyi dré nyàle dhi àmi.» Ì gò tàá drá dhi: «Mà kòl̀̀ tsi làfa lò'wa kámá-rì dhi ki kizá ngbà, m̀̀pà g̀̀zo kitswálé fèle àyi títi dhi ì dré nyàle?» ³⁸ Di Yésu lizí àyi tí dhi: «Àmi m̀̀pà ìbe ángopí? M̀̀ l̀̀ nòá.» Ì kòl̀̀ nòá dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Àma m̀̀pà ìbe nzi, ìndì kosyá ìbe rì.»

³⁹ Di Yésu dré tàzoá àyi dré dhi, ì kòtukù móndyá títi nda ì l̀̀r̀lé mb̀̀l̀dr̀̀ dr̀̀sè. ⁴⁰ Gò àyi nda ì dré l̀̀r̀zó ng-bungbu nyadhi-nzi, ìndì nyadhi-rì-drì-mudr̀̀. ⁴¹ Di Yésu kàdó m̀̀pà nzi nda ì kosyá rì nda ìbe dre dhi, dré m̀̀ tingázó kurú na bhù na, tà tani zizo Giká tí ngá nda ì dri. Dré m̀̀pà nda ki toǹ̀zo lanzl̀̀lé àyi lebèbhá ì dré, ì kòlanzìró móndyá zyandre nda ì dré. Dré kpà kosyá rì nda ki lanzìzó àyi títi dhi ì dré. ⁴² Di àyi títi nda ì dré nyàzoá pizo. ⁴³ Gò akódhi ni lebèbhá ì dré m̀̀pà nda ki àmbí kosyá ìbe dhi ki lokózo gàle kánzì mudr̀̀-drì-rì dhi ì sè b́bi. ⁴⁴ Àgo ngá nda ki nyabhá dhi ì tá ngulù-nzi.

† À adré tá làfa lò'wa kònzìdhi ni rú zi «dènári». Dènári àlo dhi tá làfa adréle fèle móndí àlo dré àzi 'òle kitú àlo sè dhi tí dhi 'i. Di làfa lò'wa kámá-rì kòni ì tá làgí kàdr̀̀ 'i.

Yésu to atsí tǎpáriandre drǐsè

(À kònò kpà Mátáyò 14:22-33; Yòwánì 6:15-21)

⁴⁵ Gbǎ lókyá nda sè dhi, Yésu dré àyi lebèbhá ki 'òzo lǐle mbàle bwátù na, ì kòzyaró drǐdrǐ ì kandrána tǎpáriandre ni ta'á na, Bètèsàyídà na. Tàko ko, lè tá rè zyà láti fèle mónnyá zyandre nda ì dré lǐzo 'íká.

⁴⁶ Kòlazí àyi tí dre dhi, dré mbàzo kòngó àlo drina kitswálé tà ta Giká be.

⁴⁷ Ngá kàní dre dhi, Yésu ni lebèbhá ì tá bwátù na tǎpáriandre nda ni kítógá na. Di, akódhi tá ína kalóma bvò dri. ⁴⁸ Dré nòzoá dhi, àyi lebèbhá nda ì adrè tá ru lagù kápí sè kitswálé bwátù zi lǐle drǐdrǐ, lyǎandre dré adrélé vile sínyà dri àyi rú dhi sè. Di ngátsi kítógá àmvolésè dhi, dré ngàzo adrélé atsí to tǎpáriandre drǐsè, adrézó lǐle àyi lebèbhá nda ì véna, adrélé 'òle àyi ki lavú. ⁴⁹ Ì kònò akódhi adrèrà'a atsí to tǎpáriandre drǐsè dre dhi, ì dré kisúzoá dhi, kòdhi tá móndí líndrí 'i gò, ì dré ngàzo tetrélé. ⁵⁰ Tàko ko, àyi títi dhi ì nò tá akódhi gò, tirí dré gàzo àyi léna bí. Di, gbǎ kòdhwa, Yésu dré tǎzoá àyi dré dhi: «Mì tsi togó! Ma 'i. Mì ro ngá ko!» ⁵¹ Dré mbàzo bwátù na àyi véna gò, lyǎandre nda dré rizo adrélé kíri. Di àyi ki líndrí dré gàzo bhwǎbhwa. ⁵² Àngyá ko, tà líndríga ró Yésu dré 'òle mǎpà ni tà sè nda fi tá dhu rè àyi drina ko, àyi ki togó dré tá adrélé tòmbatòmbe dhi sè.

Yésu tidrí drǎbhá ì bvò Gènèsàrètè àdhyà na

(À kònò kpà Mátáyò 14:34-36)

⁵³ Ì kòzya tǎpáriandre nda ni ta'á na dre dhi, ì dré tsàzo bvò Gènèsàrètè àdhyà na. ⁵⁴ Ì dré tá adrèrà'a apfòle bwátù lésè dhi 'á dhi, mónnyá kònàle dhi ì dré ndiri Yésu ni nòzo nìle kyá. ⁵⁵ Di ì dré ngàzo tatsilé bvò nda 'àsè títi, adrélé drǎbhá ki adó ká'yá ì dri, adrézó alǐle àyi íbe àrà àngùdhi ì dré yìzoá akódhi lána dhi lé. ⁵⁶ Di àrà títi Yésu dré adrézó lǐle dhi ì 'àsè dhi, gba kàdré bhàandre 'i yà, bhà 'i yà, kó ngalè gbàbhú 'i yà dhi, móndí ì adrè tá àyi ki drǎbhá ki adó alǐzo àyi íbe àrà adrézó ngá lagí dhi ì 'àsè. Di ì adrè tá akódhi ni ti lizí, kòtayíró drǎbhá nda ì adrélé ngbà 'í àyi kítá ti tabè kòdhya. Di àyi títi adrèbhá tabèà nda ì adrè tá adrélé.

Giká ni kúlí bhèma adrézó móndí ki labhi lebè dhi

(À kònò kpà Mátáyò 15:1-9)

7 Kítú àlo dhi, Fàrisáyò ì tǎtrírí kúlí tadhábhá àruka angábhá Yèrusalémà lésè dhi ì alè tá ru kimó Yésu làga. ² Gò ì dré nòzoá dhi, akódhi ni lebèbhá ki àruka ì adrè tá ngá nya drígá be ndí ró. Kòdhi adrè tǎá dhi, ì adrè tá ngá nya drígá dzi àko ró. ³ (Tàko ko, Fàrisáyò ì Yúdà ànzi àruka títi dhi íbe dhi, ì adrè rè ngbú àyi ki drígá dzi dóro 'íká, gò adrézó ngá nya ndò, ì dré adrélé tròle àyi ki tábhí ki labhi ì rú dhi sè. ⁴ Ì kàdré nzìle àrà adrézó ngá lagí dhi lésè dhi, ì adrè ngbú àyi ki temvé

yí sè 'íká, gò adrézó ngá nya ndò. Ì adrè kpà labhi àruka bí dhi ki lebè, adrézó kópò ki dzi lídrí íbe ìndì sǎnì íbe. [†]) ⁵ Di Fàrisáyò nda ì tǎtrírí kúlí tadhábhá nda íbe dhi ì dré lizízoá Yésu tí dhi: «Ámi lebèbhá ì adrè áma ki tábhí ki labhi lebè ko àdho tà sè? Tàko ko, ì adrè àyikya ngá nya drígá be ndí ró.» ⁶ Yésu logó àyi dré dhi: «Prófètà Èsáyà dré tá adrèrà'a Giká ni kúlí longó àmi túrúpfúbhá ì ró ni ki tà sè dhi 'á dhi, longó tà nda kyá tǎzoá dhi:

«Mónnyá kòdhi ì adrè áma líndrí bha ngbà 'í ti sè.

Di, àyi ki togó vwà ína má rúsè vwàvwà.

⁷ Ì adrè lǐsámbo 'o má dré woyá.

Tàko ko, ì adrè tòlǐ angábhá móndí ì vélésè dhi ki tadhá ngóro tòlǐ nda ì angá tá má vélésè na tǐni.» ^{††}

⁸ Mì tayí àmikya tòlǐ Giká àdhyà ì, adrézó tròle labhi móndí kya ì rú.»

⁹ Gò tǎá àyi dré dhi: «Mì ni àmikya adrélé Giká ni tòlǐ ki bhe gǎrà dri, adrézó àmi ki tǎndi ki labhi ki líkí dhi dóro. ¹⁰ Tàko ko, Mósè tà tá dhi: «Lè mí kàdré ámi atá ni líndrí bha ámi andre be.» [‡] Tà kpà dhi: «Dhya adrélépi tà ta kònzì àyi atá rú yà, kó ngalè àyi andre rú yà dhi, lè à kò'o akódhi nda drǎle dràdrà.» ^{†††} Di, mì adrè àmikya tǎá dhi, dhyà àlo ni kitswá tǎá àyi atá dré yà, kó ngalè àyi andre dré yà dhi: «Ngá má dré tá kitswálé fèle ámi ledé dhi kòròbànì 'i, kòdhi adrè tǎá dhi, ngá fèle Giká dré dhi 'i.» ¹² Akódhi nda kòtá kònìni dhi, mì adrè di vélé akódhi ni tayí tà 'o atá ni dré yà, kó ngalè andre ni dré yà dhi ko. ¹³ Di ásà dhi, mì adrè àmikya Giká ni kúlí bhe gǎrà dri, àmi ki labhi mì dré kisúlé àmi ki tábhí ì véna dhi ki tà sè. Mì adrè kpà tà bí dhi ki 'o kònìni.»

Tà adrèbhá móndí ki 'o atsálé ndí ró Giká mìlèsè dhi ì

(À kònò kpà Mátáyò 15:10-20)

¹⁴ Gò Yésu dré gòzo mónnyá zyandre kònàle dhi ki azí, tǎzoá àyi dré dhi: «Ámi títi, mì yi vo rè tà kònìdhi, àndu ni ni nizo ká! ¹⁵ Ngá adrélépi fíle móndí léna dhi kitswá akódhi ni 'o atsálé ndí ró bwà ko. Be ró dhi, tà adrélépi apfòle móndí lésè dhi adrè ína akódhi ni 'o atsálé ndí ró dhi nì.» ^[16 ††]

¹⁷ Yésu kòtayí mónnyá zyandre nda ì dre dhi, dré nzìzo bhàna gò, akódhi ni lebèbhá ì dré kúlí alaala nda ni àndu lizízo tíá. ¹⁸ Akódhi dré tǎzoá àyi dré dhi: «Ámi, àmi kókpà tà nìni àko? Mì ni ko tàle dhi, ngá adrélépi fíle móndí léna dhi kitswá ína akódhi ni 'o atsálé ndí ró bwà ko dhi? ¹⁹ Tàko ko, ngá nda adrè fíle akódhi ni togó na ko. Be ró dhi, adrè ína fíle akódhi ni 'a na gò, adrélé apfòle akódhi ni rúbhá lésè.» (Kúlí nda kòdhi sè dhi, Yésu adrè tá tǎá dhi, mǎnyàngá títi dhi ì dóro Giká mìlèsè.)

† Wárágà àruka Giká ni Kúlí tǐsizo àyi dri dhi ì adrè kókpà tǎá kònwà dhi: [...ìndì lírírà adrézó ngá nya dhi íbe]. †† À kònò Èsáyà 29:13. ‡ À kònò Pfòma 20:12; Dùtèrònómè 5:16. †† À kònò Pfòma 21:17; Lèvitikè 20:9. ††† Wárágà Giká ni Kúlí tǐsizo àyi dri drǐdrǐ dhi ì léna dhi, à adrè kúlí kòni ki kisú kònwà ko: [Dhya àngùdhi adrélépi bíbhále íbe tà yìzo dhi kòyí!]

²⁰ Yésu gò tàá dhi: «Tà adrélépi apfòle móndí ni togó lésè dhi ína tà adrélépi akódhi ni 'o atsálé ndí ró dhi 'i. ²¹ Tàko ko, tà adrébhá apfòle móndí ki togó lésè dhi i, tà kòni 'i: tà kòni kisùle dhi i, ndòtò tà, kugù tà, móndí ki tupfuma ni tà, ²² múná tà, ngá lovó ni tà, togó kòni ni tà, móndí ki litima ni tà, tà swà, lovó kòni bhàma móndí i rú dhi ni tà, móndí ki rú tàma kòni dhi ni tà, drìkàdrì ni tà, ìndì tà azaaza. ²³ Tà kòni nda kòdhi ì adré títi apfòle móndí ki togó lésè gò, adrélé àyi ki 'o atsálé ndí ró.»

Tòkò àlo sùrú twá ro dhi ka'ì Yésu bàti

(À kònò kpà Mátáyò 15:21-28)

²⁴ Àmvolásà dhi, Yésu dré àrà nda ni tayízó gò, lizo tsàle bvò Tírè làga dhi na. Kònàle dhi, dré fizo dzó àlo na lùzu ró. Lè tá à kòni i kònàle dhi ko. Di, kitswá tá ína tà nda ni zu móndí i dré bwà ko. ²⁵ Di tòkò àlo zapi ni dré adrézó tírí kòni íbe í léna dhi kòyi Yésu ni rúbí dre dhi, dré ndiri alizo adhéle akódhi pá. ²⁶ Tòkò nda tá ína móndí sùrú twá ro tile bvò Fòwiníkè àdhya Siríyà le dhi na dhi 'i. Di dré ngàzo adrélé Yésu ni ti lizí, kòdroró tírí kòni nda àyi zapi lésè be dhi bvò. ²⁷ Yésu dré tàzoá drá dhi: «Mí tayí rè zyà ànzimvá i ngá nya pizo 'íká. Tàko ko, kitswá ànzimvá ki mápà dòzo bhèle kòkí i dré dhi ko.» ²⁸ Di, tòkò nda logó drá dhi: «Míri, tágba kòni dhi, ndìndì kòkí mísá zàle dhi ì adré àyikya mápà kórònyá ànzimvá ì dré adrélé tayílé ledhélé dhi ki nya kòdha.» ²⁹ Di Yésu tà drá dhi: «Kúlí mí dré logólé kòdhi sè dhi, mí kitswá nzìle. Tíri kòni nda pfò àmi zapi lésè dre.» ³⁰ Di tòkò nda kòni í bhàna dre dhi, dré àyi zapi nda ni kisúzo adrerà'a ayílé lángá dri. Tíri kòni nda pfò tá lásà dre.

Yésu tídrí agó àlo bíbhálé be kùdúkùdu ró adrélépi kpà ábhábhá ro dhi

³¹ Àmvolásà dhi, Yésu dré bvò Tírè làga nda ni tayízó gò, lizo lavúlé Sidónà 'ásè, ìndì bvò zìle bhàandre Mu-drí i ró dhi 'ásè, gòle tsàle tápáriandre Gàliláyà àdhya làgana. ³² Kònàle dhi, à dré agó àlo bíbhálé be kùdúkùdu ró adrélépi kpà ábhábhá ro dhi ni adzízó Yésu véle, akódhi ni ti lizízó, kòbhàró dríga agó nda dri, akódhi ni tídrízó be dhi bvò. ³³ Di Yésu dré akódhi nda ni drizo lizo ába gàrà dri móndí zyandre i rúsè gò, àyi dríga ànzi ki sòzo akódhi bína. Dré túsú fúzo àyi drígámbíli dri gò, akódhi ni làdra tabèzo ásà. ³⁴ Dré mì tingázó kurú na bhù na gò, la'ázó fèèè, tàzoá dhi: «Èfátà!» (Kòdhi adré làà tàle dhi: «Mí nzi ru!») ³⁵ Gbã kòdha, agó nda ni bíbhálé dré fúzo, akódhi ni làdra dré ru nzizo gò, dré kídhózó adrélé tà ta dóro. ³⁶ Gò Yésu dré móndyá kònàle dhi ki kodzózó tàzoá dhi, ì kòlongó tà nda ni rúbí dhya àlo dré ko. Di, kàdré véle àyi rúbí ni longoma logá móndí i dré dhi, ì adré véle rúbí nda ni longó lizo ába drìdri. ³⁷ Di móndí ki líndrí adré tá véle gàle bh-

wábhwa gò, ì dré adrézó tàá dhi: «Tà títi akódhi dré adrélé 'òle dhi i dóro! Adré ndìndì móndí bíbhálé be kùdúkùdu ró dhi ki 'o adrélé tà yi, ìndì móndí ábhábhá ro dhi ki 'o adrélé tà ta.»

Yésu fè ngá nyàle móndí ngùlù-su dhi i dré

(À kònò kpà Mátáyò 15:32-39)

8 Àmvolásà dhi, móndí zyandre lavúlé dhi ì dré gò-zo ru kimó Yésu làga. Àyi nda ì dré tá adrélé ngá nyàle dhi àko dhi sè dhi, Yésu dré àyi lebhébhá ki azízó, tàzoá àyi dré dhi: ² «Má adré kizà do áma togó na móndyá zyandre kòni ki tà sè. Tàko ko, àma túmání àyi íbe kitú na, ìndì ngá ì dré kitswále nyàle dhi véle yókódhó. ³ Má kòlogó àyi nzìle bhàna tàbirí be dhi, ì ni landè ledhézó láti bhálé. Àngyá ko, àyi ki àruka ì angá làwú làvo lésè.» ⁴ Di akódhi ni lebhébhá ì logó drá dhi: «Àrà bhà àko kòndhi 'á dhi, à ni kitswá mápà kisú fèle àyi dré nyàle pizo ásà dhi ángwà?» ⁵ Yésu lizí àyi tí dhi: «Àmi mápà íbe ángopí?» ì logó dhi: «Nzi-dri-ri.» ⁶ Gò Yésu dré tàzoá móndyá zyandre nda i dré dhi, ì kòlirí bvò dri. Di kádó mápà nzi-dri-ri nda i dre dhi, dré àwoyà fèzo Giká dré gò, toṅòzoá lanzílé àyi lebhébhá i dré gò, ì dré lanzízóá móndyá zyandre nda i dré. ⁷ Àyi tá kpà kosyá àruka tsàtsà dhi íbe. Di Yésu dré kpà tà tani zizo Giká tí kosyá nda i dri gò, tàzoá àyi lebhébhá i dré dhi, ì kòlanzí móndyá nda i dré. ⁸ Di móndyá títi nda ì dré ngá nda ki nyàzo pizo. Gò akódhi ni lebhébhá ì dré àmbí ni ki lokózó gàle kánzì nzi-dri-ri dhi i sè bíbi. ⁹ Móndyá ngá nyabhá nda i tá ànyànyì ngùlù-su. Gò Yésu dré láti fèzo àyi dré nzizo.

¹⁰ Gbã lókyá nda sè dhi, Yésu ì dré tombàzo bwátù na lebhébhá ni íbe gò, ì dré lizo tsàle bvò Dàlàmanútà àdhya na.

Fàrisáyò ì lizí Yésu tà àlo líndrígá ró dhi ni 'o

(À kònò kpà Mátáyò 16:1-4)

¹¹ Gò Fàrisáyò ì dré alizo Yésu véle, adrélé tà kayí akódhi be. ì adré tá akódhi ni le tabhile gò, ì dré akódhi ni ti lizízó, kò'oró tà àlo líndrígá ró angálépi Giká vélesè dhi. ¹² Di Yésu dré ngàzo la'álé fèèè gò, tàzoá dhi: «Móndyá àndrò kòni ì adré tà líndrígá ró dhi ni nda nòle àdho tà sè? Má adré tà bàti ta àmi dré: À kitswá tà àlo líndrígá ró dhi ni 'o àyi dré nòle dhi ko.» ¹³ Gò dré àyi ki tayízó, gòzo mbàle bwátù na kitswále zyàle tápáriandre ni ta'á na.

Tàkú Fàrisáyò kya ìndì Èródè àdhya

(À kònò kpà Mátáyò 16:5-12)

¹⁴ Di Yésu ni lebhébhá ì tivì tá mápà dòma atsí na dhi. Àyi tá ngbà 'í mápà íbe àlo bwátù na. ¹⁵ Gò Yésu dré àyi ki kodzózó tàzoá dhi: «Mì kònò dóro, mì kàdreró àmi ki líkí tàkú Fàrisáyò kya ìndì Èródè àdhya ki tà sè.» ¹⁶ Di akódhi ni lebhébhá ì dré ngàzo adrélé tà kayí àyi

kòfalèsè adrézó tàà dhi, akódhi tà tá kònini ì dré tá adrélé mápà àko dhi sè. ¹⁷ Yésu dré tà ì dré adrélé tàle nda ni nizo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì adrè àmíkya tà kayí mì dré adrélé mápà àko dhi sè àdho tà sè? Mì atógyà dhu rè àmíkya tà àlo ko? Mì ni dhu rè tà àlo ko? Àmi ki togó tsi tòmbátòmba bàti? ¹⁸ Àmi mì íbe gò, mì dré adrézó ngá no ko? Àmi bíbhálé íbe gò, mì dré adrézó tà yi ko? Mì tivì vo tà má dré 'òle dhi ì dre? ¹⁹ Má dré tá mápà nzi dhi ki tonòzo lanzílé mónnyá ngùlù-nzi dhi ì dré dhi, mì gò àmbí ni ki lokó gàle kánzì ángopí?» Ì logó drá dhi: «Mudrí-dri-rì.» ²⁰ Yésu gò lizíá dhi: «Má dré tá kó mápà nzi-dri-rì dhi ki tonòzo lanzílé mónnyá ngùlù-su dhi ì dré dhi, mì gò àmbí ni ki lokó gàle kánzì ángopí?» Ì logó dhi: «Nzi-dri-rì.» ²¹ Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì ni vo dhu rè tà àlo ko?»

Yésu tidrí agó àlo mì kùdúkùdu ró dhi

²² Àmvolásà dhi, ì dré lizo tsàle bhàandre rú zile Bètèsàyiá dhi na. Kònale dhi, à dré agó àlo mì kùdúkùdu ró dhi ni adzízó Yésu vélé, akódhi ni ti lizízó, kòtabèrò agó nda, akódhi ni tidrízó be dhi bvò. ²³ Dì Yésu dré mì kùdúkùdu nda ni dríngá rùzo, akódhi ni sèzo pfòzo ába bhà nda 'ásè kivi na. Dré túsú fùzo akódhi mi, dríngá bhàzo driá gò, akódhi ni lizízó tàzoá dhi: «Mí adrè ngá no?» ²⁴ Agó nda dré mì bhèzo gò, tàzoá dhi: «Má adrè móndí ki no ngóro fa ì tíni, di, ì adrè atsí to.» ²⁵ Yésu dré gòzo tódhyá àyi dríngá bha agó nda mi. Dì akódhi nda dré gòzo mì nzi kàdrì gò, mì ni dré adrízó adrélé ngá títi dhi ki no dóro. ²⁶ Gò Yésu dré akódhi ni logózó nzìle bhàna, tàzoá drá dhi: «Mí kògò fìle bhà kòdhi na ko.»

Pètèrò tà ngádra 'á dhi, Yésu Mèsíyà 'í

(À kònò kpà Mátáyò 16:13-20; Lúkà 9:18-21)

²⁷ Àmvolásà dhi, Yésu ì lebhébhá ni íbe dhi ì dré ngàzo adrélé lavúlé bhà tsàtsà bhàandre Kàyisàriyà Filípò àdhyà làgàsè dhi ì 'ásè. Látì 'á dhi, akódhi dré lizízó àyi tí dhi: «Móndí ì adrè tàà dhi, ma àdhi 'í?» ²⁸ Ì logó drá dhi: «Móndí àruka ì adrè tàà dhi, mì Yòwánì Bàtisimò fèlepi 'í. Àruka ni ì adrè tàà dhi, mì Èláyà 'í. Àruka ni ì adrè kó tàà dhi, mì pròfètà ki àlo 'í.» ²⁹ Yésu gò lizíá àyi tí dhi: «Dì àmi ró dhi, mì adrè àmíkya tàà dhi, ma àdhi 'í?» Pètèrò gò logóá drá dhi: «Mì mína Mèsíyà 'í.» ³⁰ Gò Yésu dré àyi ki logázó, ì kòlongóro tà nda dhyà àlo dré ko.

Yésu longó àyi dràma ni tà, àyi ngàma dràdrà 'ásè dhi be

(À kònò kpà Mátáyò 16:21-28; Lúkà 9:22-27)

³¹ Gò Yésu dré kidhózó adrélé tadhá àyi dré dhi, adrè tá leá dhi, Móndí ni Mvá kònya kizà lavúlé, ìndì Yúdà ànzi ki bhàgo ì, kòwánà kàdrì ì, ìndì tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì kògà akódhi rè. Adrè tá kpà leá dhi, à

kòpfu akódhi dràle gò, kítú na àmvolèsè dhi, kòngaró dràdrà 'ásè. ³² Yésu adrè tá tà nda ni ta àyi dré ngádra 'á. Dì Pètèrò dré akódhi ni drizo gàrà dri gò, kidhózó adrélé tà ta akódhi dri tà nda sè. ³³ Dì, Yésu dré àyi alázó àyi lebhébhá ki no gò, lawàzo Pètèrò dri tàzoá drá dhi: «Sàtànà, mí nga má mìlèsè gòle má àmvona! Mí adrè tà kisù Giká àdhyà tíni ko. Be ró dhi, mí adrè mína tà kisù móndí kya tíni.»

³⁴ Gò Yésu dré mónnyá zyandre kònale dhi ki azízó àyi lebhébhá íbe, tàzoá àyi dré dhi: «Dhyà àlo kàdré leá alíle má vèsè dhi, le akódhi nda kòtayí àyi tàndì ni tà, kàdò àyi fa kipakipa gò, kàdrèrò áma lebè. ³⁵ Tàko ko, dhyà ángùdhi adrélépi àyi tàndì ni lídrì le tidrílé dhi, a ni àyi lídrì nda ni 'o avìle. Dì, dhyà ángùdhi adrélépi ína àyi lídrì fe áma tà sè ìndì Rúbí Tani ni tà sè dhi, a ni àyi lídrì nda ni tidrí. ³⁶ Àngyá ko, dhyà àlo kòkisú ngá bvò kòndi àdhyà ì títi gò, àyi tàndì ni lídrì tayízó avìle dhi, akódhi nda kisú ína àdho tà dóro 'í? ³⁷ A ni go àdho ngá fe kòdhyà kitswázó àyi lídrì nda ni kisú dhi? ³⁸ Dhyà àlo kàdré kanyò ro áma tà sè ìndì áma kúlí ki tà sè mónnyá ándrò zàràbhù ro ìndì tàkònzìbhá ro ni ì kòfalé dhi, Móndí ni Mvá ni kókpà adrè kanyò ro akódhi nda ni tà sè, lókyá ì dré dra agòzo àyi Atá ni mìlanzilanzì na ángéló lólo dhi íbe dhi tú.»

9 Yésu gò tàà àyi dré dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Móndí àruka adrèbhá àyi ki totó kònwa ni ì kitswá dràle drìdrì ì dré dra Giká ni Òpì nòzo atsàrà'a rìnyí be dhi kandrá ko.»

Yésu ni làsú ladzá ru atsálé lagulagu ró

(À kònò kpà Mátáyò 17:1-13; Lúkà 9:28-36)

² Kítú nzi-dri-àlo àmvolèsè dhi, Yésu dré Pètèrò ki dri-zo Yàkòbhò íbe ìndì Yòwánì be gò, ì dré lizo àyi pátì mbàle kòngó àlo mvumvù dhi drina. Kònale dhi, Yésu ni làsú dré ngàzo ru ladzá àyi mìle. ³ Akódhi ni kítá ì dré kpà atsázó kemve kpííkpíí, adrélé lagúlé kítá móndí bvò dri dhi ì dré kitswálé temvélé bwà dhi kya ni lavú. ⁴ Gò Èláyà ì Mósè be dhi ì dré agázó àyi kandrá, adrélé tà ta Yésu be. ⁵ Dì Pètèrò dré tàzoá Yésu dré dhi: «Rábbi, dóro ni mà dré adrélé kònwa dhi. Mà kòledé wémà na dhi ì kònwa: àlo ni mí dré, àlo ni Mósè dré, ìndì àlo ni Èláyà dré.» ⁶ (Akódhi tà tá kònini, dré tá nile ì kitswá àdho tà ta kòdhyà ya dhi ko dhi sè. Tàko ko, tirì ga tà àyi léna bí.) ⁷ Gò ndùrùku dré apfòzo àyi ki asó rùkù gò, kúlí dré apfòzo lásà tàà dhi: «Kòndhi áma Mvágó má dré lèle tò dhi 'í. Mì kòyi akódhi!» ⁸ Gbá kòdhwa, ì kònò ngá àyi làgàsè dre dhi, ì dré gòzo vélé móndí àzya no àyi íbe ko, ngbà 'í Yésu 'í kalóma.

⁹ Ì dré tá adrèrà'a asílé kòngó nda drílèsè dhi 'á dhi, Yésu dré àyi ki kodzózó tàzoá dhi, ì kòtítì tà ì dré nòle nda dhyà àlo dré ko, tsàle lókyá Móndí ni Mvá dré

† Yúdà ànzi ì véna dhi, rú «Rábbi» kòndhi, rú adrélé fèle Giká ni tà tadhálépi dré, adrézó akódhi ni lídrì bha dhi 'í.

ngarà'a dràdrà 'ásè dhi 'á. ¹⁰ Di ì dré tà nda ni zùzo tayílé àyi léna, adrézó lizíá àyi kòfalésè ngalè kúlí «ngàma dràdrà 'ásè» nda adrè tá lèá tàlè ngíni ya dhi.

¹¹ Gò ì dré Yésu ni lizíó tàzoá dhi: «Tátrítrí kúlí tadhábhá ì adrè tàá dhi, lè Èlìyà kàlì rè zyà Mèsìyà kandrá 'íká àdho tà sè?» ¹² Yésu logó àyi dré dhi: «Tà bàti ró dhi, Èlìyà adrè alìle drìdrì tà títi dhi ki ledé. Di, Giká ni Kúlí adrè kókpà tàá dhi, lè Mòndí ni Mv́à kònya kizà lavúlélè, ìndì à kògà akódhi rè dhi àdho tà sè? ¹³ Di, má adrè mána tàá àmi dré dhi, Èlìyà atsá dre. Gò mòndí ì dré àyikya akódhi ni 'òzo ngóro ì dré tá lèlè dhi tìni, ngóro tìsìle akódhi ni tà dri Giká ni Kúlí na dhi tìni.»

Yésu tídrí mv́aagó àlo tírì kònzì íbe í léna dhi

(À kònò kpà Mátáyò 17:14-21; Lúkà 9:37-43a)

¹⁴ Yésu ì kògò tsàlè akódhi ni lebèbhá àruka nda ì véna dre dhi, ì dré mòndí zyandre ru kimóbhá àyi nda ì làgàsè kúrú dhi ki nòzo, tùmání tátrítrí kúlí tadhábhá adrèbhá tà kayí àyi íbe dhi íbe. ¹⁵ Gbá lókyá mòndyá zyandre nda ì dré Yésu ni nòzo dhi sè dhi, àyi ki líntrí dré gàzo gagà gò, ì dré arázó mòdo fe drá. ¹⁶ Gò Yésu dré lizíóá àyi lebèbhá nda ì tí dhi: «Mì adrè tà kayí àyi íbe àdho tà dri?»

¹⁷ Di agó àlo mòndyá zyandre nda ì kòfalé dhi dré logózóá drá dhi: «Tadhálépi, má adri áma mv́aagó alìzo ába mí vélé. Tàko ko, akódhi tírì kònzì akódhi ni 'òlepi atsálé ábhábhá ro dhi íbe í léna. ¹⁸ Tírì nda kàdrè akódhi ni ru dhi, adrè akódhi ni abhé kiní mi, kápütrá dré adrézó apfòle sílásà gò, dré adrézó síkálándrá tsi, adrézó àyi kidzì sè adrélè tòmbatòmbe. Má lizí tá àmi lebèbhá ki ti, ì kòdroró tírì nda ká. Di, ì kitswá tá àyikya bwà ko.» ¹⁹ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Àmi, mòndyá àndrò tà ka'ika'ì àko ni ì, mà ni adrè vélé àmi íbe vwàlè lókyá be ángopí? Má ni àmi ki tà mvo vwàlè lókyá be ángopí? Mì adri mv́amv́a nda alìzo ába má vélé.» ²⁰ ì dré di alìzo ába. Di gbá lókyá tírì nda dré Yésu ni nòzo dhi sè dhi, dré ngàzo adrélè mv́amv́a nda ni kizí rìnyí sè. Akódhi nda dré dhèzo kiní mi, adrélè àyi lílí gò, kápütrá dré adrézó apfòle sílásà. ²¹ Di Yésu dré akódhi ni atá ni lizíó tàzoá dhi: «Tà kòdhi 'o akódhi kònèni vwàlè ángopí?» Atá ni logó dhi: «Kídhólé akódhi ni anzì lésè. ²² Vésè be bí, tírì nda lebhé akódhi àtsí na yà, kó ngalè yí na, kitswázó akódhi ni pfu dràle dhi bvó. Di mí kòkitswá dhi, mí kòbhà àma ki kizà àma ki ledézó wà!» ²³ Di Yésu tà drá dhi: «Mí adrè tàá dhi, má kòkitswá yà dhi? Giká rìnyí íbe kitswázó tà títi dhi ki 'o dhya adrélépi àyi ka'ì dhi dré.» ²⁴ Gbá kòdhwa, mv́amv́a nda ni atá dré yòzoá dhi: «Má adrè ka'íá! Di, mí kòledé ma, áma tà ka'ika'ì nda dré adrélè yàà dhi sè!» ²⁵ Yésu kònò mòndyá zyandre nda ì adrè tá arálé àyi vélé dhi dre dhi, dré ligízó tírì kònzì nda be, tàzoá dhi: «Mì, tírì adrélépi mòndí 'o atsálé ábhábhá ro ìndì bíbhálé íbe

† À kònò Máláki 3:23.

kùdúkùdu ró ni, má adrè tàá mí dri dhi, mí pfò mv́amv́a kònèdhi lésè! Mí kògò tàdzí fíle lána ko!» ²⁶ Di tírì nda dré trèzo, mv́amv́a nda ni kizíó rìnyí sè gò, pfòzo lásà lèle. Mòndyá nda ì kònò mv́amv́a nda adrèrà'a ayílé àbvò tìni dre dhi, àyi ki àruka ì dré tàzoá dhi: «Drà dre.» ²⁷ Di, Yésu dré akódhi ni drígá rùzo tìngázóá gò, akódhi dré àyi totózo àyi pá dri.

²⁸ Bvóá dhi, Yésu ì kònzì bhàna lebèbhá ni íbe adrélè àyi pátí dre dhi, ì dré akódhi ni lizíó tàzoá dhi: «Mà kitswá tá tírì kònzì nda kònèdhi ni dro bwà ko àdho tà sè?» ²⁹ Yésu logó àyi dré dhi: «À kitswá ngbà 'í tírì kònzì kárà be kònèni dhi ki dro pfòle tà zìma Giká tí dhi sè.»

Yésu gò àyi dràma ni tà longó, àyi ngàma dràdrà 'ásè dhi be

(À kònò kpà Mátáyò 17:22-23; Lúkà 9:43b-45)

³⁰ ì kòtayí àrà nda dre dhi, ì dré ngàzo adrélè lavúlélè bvò Gàlìlàyá àdhya 'ásè. Yésu lè tá à kònè àyi tá kònàle dhi ko. ³¹ Tàko ko, adrè tá tà tadhá àyi lebèbhá ì dré, adrézó tàá dhi: «À ni Mòndí ni Mv́a ni lefè kàribhá ì drígá. ì dré akódhi ni pfùzo dràle gò, kitú na àmvolésè dhi, dré ngàzo dràdrà 'ásè.» ³² Di, kúlí nda ki àndu fí tá ína àyi drìna ko. ì adrè tá kpà ngá ro tà nda ni lizìma Yésu tí dhi sè.

Dhya kàdrì lavúlélè dhi àdhi 'í?

(À kònò kpà Mátáyò 18:1-5; Lúkà 9:46-48)

³³ Gò ì dré lìzo tsàlè Kàpàrànwúmà na. ì dré tá adrèrà'a dzó na dhi 'á dhi, Yésu dré lizíóá àyi lebèbhá ì tí dhi: «Láti 'á dhi, mì adrè tá tà kayí àmi kòfalésè àdho tà dri?» ³⁴ Di, ì dré kúlí logózó ko. Tàko ko, ì adrè tá àyikya tà kayí nìzoá ngalè dhya kàdrì lavúlélè àyi kòfalé dhi àdhi 'í ya dhi. ³⁵ Di Yésu kòlìrì dre dhi, dré àyi lebèbhá mudrí-dri-rì nda ki azíó, tàzoá àyi dré dhi: «Dhya àlo kàdré lèá adrélè drìdrì mòndí ì kòfalé dhi, lè akódhi nda kàdré dhya bvóle ro àyi títi dhi ì kòfalé, ìndì màràbà àyi títi dhi kya ró.» ³⁶ Gò dré mv́amv́a àlo dhi ni adózó bhàle àyi ki kító 'á. Kàdó akódhi nda rùle í drígá dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi: ³⁷ «Dhya ángùdhi adrélépi mv́amv́a kònèdhi tìni dhi ni ka'ì dòle dóro áma rú sè dhi, adrè áma tàndì ni ka'ì kòdhya. Dhya ángùdhi adrélépi áma ka'ì dòle dóro dhi, adrè ngbà 'í áma ka'ì kòdhya ko, adrè kókpà dhya áma amùlepi dhi ni ka'ì kòdhya.»

Dhya adrélépi ru pfu àma íbe ko dhi, àma ki àlo 'í

(À kònò kpà Lúkà 9:49-50)

³⁸ Gò Yòwánì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, mà nò tà agó àlo dhi adrèrà'a tírì kònzì ki dro àmi rú sè. Di mà dré akódhi nda ni logázó, dré tá adrélè àma ki àlo 'í ko dhi sè.» ³⁹ Di, Yésu logó dhi: «Mì logá akódhi ko. Tàko ko, dhya àlo tà líntríga ró dhi ni 'òlepi áma rú sè dhi, kitswá ndrì gòle àyi alá tà ta kònzì má rú bwà ko.

⁴⁰ Àngyá ko, dhya ángùdhi adrélépi ru pfu àma íbe ko dhi, àma ki àlo 'i. ⁴¹ Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi ndìndì kópò yí àdhyà ni fe àmi dré mvùle, m̀̀ dré adrélé m̀̀ndyá Krísto àdhyà 'i dhi sè dhi, akódhi nda ni làgí ìna ni kisé bàti.»

Tà adrébhá m̀̀ndí k̀̀ 'o ledhélé tàkonzì na dhi i

(À kònò kpà M̀̀táyò 18:6-9; Lúkà 17:1-2)

⁴² «Di, dhya àlo kàdré ìna ànzimv́à adrébhá àma ka'ì k̀̀ni ki àlo 'o dhèle tàkonzì na dhi, dóro ni tá kírà kàdrè 'ìle akódhi nda kembé gò, akódhi ni bhèzo dràle ỳ̀andre na dhi. ⁴³ Àmi drígá kàdré àmi 'o dhèle tàkonzì na ǹ̀ dhi, lè mí k̀̀li àmi drígá nda. Àngyá ko, mí dré f̀̀le lídrì kóná vésè kólyá dhi na ngbà 'í drígá be àlo dhi dóro lavúlé, mí dré l̀̀le líferò àtsí ni dré adrézó adrélé ko dhi na drígá be r̀̀ dhi rúsè. [⁴⁴ †] ⁴⁵ Àmi pá kàdré àmi 'o dhèle tàkonzì na ǹ̀ dhi, lè mí k̀̀li àmi pá nda. Àngyá ko, mí dré f̀̀le lídrì na ngbà 'í pá be àlo dhi dóro lavúlé, àmi bhèle líferò na pá be r̀̀ dhi rúsè. [⁴⁶ ††] ⁴⁷ Àmi mì kàdré kó àmi 'o dhèle tàkonzì na ǹ̀ dhi, lè mí kàngí àmi mì nda. Àngyá ko, mí dré f̀̀le Giká ni Òp̀̀ na ngbà 'í mì be àlo dhi dóro lavúlé, àmi bhèle líferò na mì be r̀̀ dhi rúsè. ⁴⁸ Kònàle dhi, <kùbhú adrébhá àbvò nya dhi ì todrà ko na, ìndì àtsí adrélépi kòle dhi adrà kpà ko na.» ‡

⁴⁹ À ni m̀̀ndyá títi dhi ki tà ka'ika'ì tabhì àtsí sè, ì kàdré r̀̀ tá'í íbe àyi léna. ⁵⁰ Tà'í ngá dóro 'i. Di, tà'í ni aswaaswa kòtè akélé lásà dhi, m̀̀ ni kitswá logóá ngíni? Lè m̀̀ kàdré tà'í íbe àmi ki tàndi i léna, adrézó kpà tà k̀̀drìk̀̀drì íbe àmi kòfalé.»

Yésu tadhá tà tòkò tìngama ni tà dri

(À kònò kpà M̀̀táyò 19:1-12; Lúkà 16:18)

10 Yésu kòtayí àrà nda dre dhi, dré l̀̀zo bvò Yùdáyà àdhyà na gò, zyàle tsàle Yòròdànè ni ta'á na. M̀̀ndí zyandre dhi ì dré gòzo ru kímó akódhi làga gò, dré kidhózo adrélé àyi ki tadhá, ànzyà gà dré adrélé 'òle dhi t̀̀ni.

² Gò Fàrisáyò àruka ì dré àyi ki kisézo ànyi akódhi làga, kitswále akódhi ni tabhì litíle. Di ì dré lizízoá tíá dhi: «Àma ki t̀̀trítrí kúlí ka'ì, agó kòtingá àyi tòkò dhi 'í?»

³ Akódhi logó àyi dré dhi: «M̀̀sè fè tòlì àmi dré 'òzoá ngíni?» ⁴ ì logó drá dhi: «M̀̀sè ka'ì tá dhi, agó kòtisì wáràgà àyi tòkò ni tìngázó gò, mùzoá nzìle.» ⁵ Yésu logó àyi dré dhi: «M̀̀sè tisì tá ìna tòlì nda kòdhi àmi dré, àmi ki togó dré adrélé tòm̀̀bátòm̀̀ba dhi sè. ⁶ Di, ngá títi dhi ki bhàma ni kidhoma 'á dhi, <Giká bhà tá àyi agó i tòkò be.» †† ⁷ «Àsà dhi, agó ni àyi atá ni tayí àyi andre be, ru amúzó àyi tòkò be gò, ⁸ àyi riti nda ì dré

† Wáràgà Giká ni Kúlí tisìzo àyi dri dhi i léna dhi, à adrè kúlí k̀̀ni ki kisé kònwa ko: [Kònàle dhi, kùbhú adrébhá àbvò nya dhi ì todrà ko na, ìndì àtsí adrélépi kòle dhi adrà kpà ko na.] †† Wáràgà Giká ni Kúlí tisìzo àyi dri drìdrì dhi i léna dhi, à adrè kúlí k̀̀ni ki kisé kònwa ko: [Kònàle dhi, kùbhú adrébhá àbvò nya dhi ì todrà ko na, ìndì àtsí adrélépi kòle dhi adrà kpà ko na.] ‡ À kònò Èsáyà 66:24. †† À kònò Kidhoma 1:27; 5:2.

atsázó rúbhá àlo ró.» †† Di ì gò vélé adrélé r̀̀ ko. Be ró dhi, àyi ngá àlo 'i. ⁹ Àsà dhi, lè m̀̀ndí ì kòlanzì ngá Giká dré amúlé ǹ̀ dhi ko.»

¹⁰ Àmvolàsà, ì kòfì dzó na dre dhi, akódhi ni lebèbhá ì dré gòzo akódhi ni lizí tà nda dri. ¹¹ Akódhi logó àyi dré dhi: «Agó ángùdhi àyi tòkò ni tìngálépi gò gòzo tòkò àzya adó mòle dhi, adrè ìna múná tà 'o tòkò ni àlo nda rú. ¹² Kòdhi íbe dhi, tòkò ángùdhi àyi agó ni tayílépi gò gòzo agó àzya mo dhi, adrè kòkpà múná tà 'o.»

Yésu zi tà tani Giká tí ànzimv́à i dri

(À kònò kpà M̀̀táyò 19:13-15; Lúkà 18:15-17)

¹³ Kitú àlo dhi, m̀̀ndí ì adrè tá àyi ki ànzimv́à ki adri alìzo àyi íbe Yésu vélé, kòtabèrò àyi, tà tani zìzo Giká tí àyi dri be dhi bvò. Di, akódhi ni lebèbhá ì dré àyikya lawàzo m̀̀ndyá nda i dri tà nda sè. ¹⁴ Yésu kònò tà nda dre dhi, akódhi ni togó dré aswázó gò, dré t̀̀zoá àyi dré dhi: «M̀̀ tayí ànzimv́à k̀̀ni i alìle má vélé. M̀̀ logá àyi ko. Àngyá ko, Giká ni Òp̀̀ m̀̀ndyá adrébhá àyi nda i t̀̀ni dhi i dré. ¹⁵ Má adrè tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi Giká ni Òp̀̀ ka'ì ànzimv́à kya t̀̀ni ko dhi, kitswá t̀̀dzí f̀̀le lána ko.» ¹⁶ Gò dré ànzimv́à nda ki adózo rùle ì drígá, àyi drígá bhàzo àyi àlo àlo títi dhi i dri, tà tani zìzo àyi dré.

Yésu i agó àlo ngá líyí ro dhi be dhi

(À kònò kpà M̀̀táyò 19:16-30; Lúkà 18:18-30)

¹⁷ Yésu kònga adrélé l̀̀le láti 'ásè dre dhi, agó àlo dhi dré arázó adhéle àyi kórókó titi akódhi kandrà, akódhi ni lizízo t̀̀zoá dhi: «Dhya dóro adrélépi tà tadhá ni, lè má kò'o àdho tà kòdhyà kitswázó lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisé dhi?» ¹⁸ Yésu logó drá dhi: «M̀̀ adrè àma zi dhya dóro dhi ró àdho tà sè? Dhya adrélépi dóro dhi yókódhó, ngbà 'í Giká 'i kalóma. ¹⁹ M̀̀ ni tà t̀̀trítrí kúlí dré adrélé t̀̀le à kò'o dhi i be: <Lè mí kòpfu m̀̀ndí dràle ko. M̀̀ kò'o múná tà ko. M̀̀ kòkugù ngá ko. M̀̀ kòtà tà m̀̀ndí rú kìnzo sè ko. M̀̀ kòdo m̀̀ndí ki ngá túrúpfú sè ko. M̀̀ kàdré àmi atá ni lindrì bha àmi andre be.» ††† ²⁰ Di agó nda tà drá dhi: «Tadhálépi, má líkí tòlì nda kòdhi i títi, kidhólé má dré tá adrèrà'a kàdhùrà ro dhi 'á.» ²¹ Yésu dré akódhi ni nòzo lèle sè wè gò, t̀̀zoá drá dhi: «Tayí ngbà 'í mí dré tà àlo kòdhyà: M̀̀ l̀̀ àmi ngá títi dhi ki lagí, làfa ni ni lanzízo lemerèbhá i dré gò, mí kàdré ngá làgí be kàdrè dhi íbe bhù na. Di mí alì adrélé àma lebè.» ²² Agó nda kòyi kúlí nda i dre dhi, akódhi ni mibhalé dré atsázó kizà ro. Gò dré ngàzo l̀̀le kizà be tò, dré tá adrélé ngá íbe zyandre ró dhi sè.

²³ Yésu dré àyi alázó àyi lebèbhá ki no gò, t̀̀zoá àyi dré dhi: «Ngábhá ki f̀̀ma Giká ni Òp̀̀ na dhi kòkòròko!»

²⁴ Gò akódhi ni lebèbhá nda ki líndrì dré g̀̀zo gagà kúlí nda sè. Di, Yésu dré gòzo tàà dhi: «Àma ànzi i, f̀̀ma Giká ni Òp̀̀ na dhi kòkòròko! ²⁵ Ngá líyí ni f̀̀ma Giká ni

†† À kònò Kidhoma 2:24. ††† À kònò P̀̀fòma 20:12-16; D̀̀tèrònómè 5:16-20.

Òpè na dhi ína kòkòròko lavúlé, kàmílò dré lavúlé sindání ni bhálé 'ásè dhi rúsè!»^{†26} Di akódhi ni lebèbhá nda ki líndrí dré gazo véle wáláká ni ni lavú gò, ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Kàdré kònini dhi, àdhi ni kitswá lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú nì?»²⁷ Yésu dré àyi ki nòzo dhií gò, tàzoá àyi dré dhi: «Móndí i milésè dhi, tà nda kòdhi tà kitswálé 'òle bwà ko dhi 'i. Di, Giká adrè ína tà nda ni no kònini ko. Akódhi milésè dhi, tà àlo kitswálé 'òle bwà ko dhi yókódhó.»

²⁸ Gò Pétèrò dré tàzoá drá dhi: «Mí nò rè ká! Mà tayí tà títi dhi i adrézó ámi lebè.»²⁹ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi áyi dzó 'i yà, áyi adrúpi i 'i yà, áyi amvúpi i 'i yà, áyi andre 'i yà, áyi atá 'i yà, áyi ànzi i 'i yà, kó ngalè áyi amvú i 'i yà dhi ki tayílépi áma tà sè ìndí Rúbí Tani ni tà sè dhi,³⁰ a ni ngá nda ki vúdri kisú tsàle vésè be nyadhi-nzi lókyá kòndhi sè. A ni dzó ki kisú, adrúpi íbe, amvúpi íbe, andre íbe, ànzi íbe, amvú íbe, túmání tà adrézó áyi mi pfo dhi íbe. Kòdhi íbe dhi, a ni kókpa lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú lókyá adrélépi alìle dhi sè.³¹ Di, móndí bí adrèbhá drìdrì nyànomvá dhi ki go adrélé bvólé ro. Móndí bí adrèbhá bvólé ro nyànomvá dhi ki go adrélé drìdrì.»

Yésu gò tódhyá áyi dràma ni tà longó, áyi ngàma drà-drà 'ásè dhi be

(À kònò kpà Mátáyò 20:17-19; Lúkà 18:31-34)

³² Ì dré tá adrèrà'a mbàle Yèrúsalémà na dhi 'á dhi, Yésu adrè tá lile áyi lebèbhá i kandrána. Àyi nda ki togó adrè tá gale tirì dré. Móndyá adrèbhá lile àyi vésè dhi ì adrè tá kpà ngá ro. Di Yésu dré gòzo tódhyá áyi lebèbhá mudrí-dri-rì nda ki dri gàrà dri gò, kidhózó adrélé tà adrèbhá 'òle atsálé í rú dhi ki ta àyi dré.³³ Tà dhi: «Mì yi rè ká! Mà adrè mbàle Yèrúsalémà na. Kònale dhi, à ni Móndí ni Mvá ni lefè kòwánà kàdrì i drígá tatrítrí kúlí tadhábhá íbe. Ì dré tà nòzo akódhi dri kitswálé dràdrà sè gò, akódhi ni fèzo pàgánò i drígá.³⁴ Àyi nda ì dré akódhi ni gùzo, tùsú lufúzó miá, tswàzoá gò, pfúzoá dràle. Di kitú na àmvolésè dhi, dré ngàzo dràdrà 'ásè.»

Tà Yàkòbhò i Yòwánì be dhi ì dré zile Yésu tí dhi

(À kònò kpà Mátáyò 20:20-28)

³⁵ Gò Yàkòbhò i Yòwánì be, Zèbédáyò ni ànzi i ró dhi, ì dré àyi ki kisízo ànyi Yésu làga, tàá drá dhi: «Tadhálépi, mà adrè leá mí kò'o tà mà dré dra zile mí tí dhi áma dré.»³⁶ Yésu tà àyi dré dhi: «Mì adrè leá má kò'o àmi dré àdho tà kòdhya?»³⁷ Ì logó drá dhi: «Ámi Òpè mìlanzilanzì ro dhi na dhi, mí kòbhà áma lírìlé mí làga: àlo ni ámi dríagó lésè, àzya ni ámi lídzí lésè.»³⁸ Di Yésu tà àyi dré dhi: «Mì ni tà mì dré adrélé zile kòdhi ko. Mì ni kitswá tsi kópò kizà àdhya má dré adrélé 'òle mvùle dhi ni mvu bwà? Mì ni kpà kitswá bàtísimò kizà àdhya

† «Kàmílò» kòndhi, kà'wá kàdrì dònjí tíni dhi 'i.

má dré adrélé 'òle dòle dhi ni do bwà?»³⁹ Ì logó drá dhi: «Mà ni kitswá.» Di Yésu tà àyi dré dhi: «Tà bàti ró dhi, mì ni kópò má dré dra mvùle dhi ni mvu, adrézó kpà bàtísimò má dré dra dòle dhi ni do.⁴⁰ Di, kàdré ína móndí dra bhàle lírìlé áma dríagó lésè yà, kó ngalè áma lídzí lésè yà dhi ki tà sè dhi, tà nda kòdhi nò ma ko. Giká ledé lírìrà nda i dhya dré kipèle kitswálé lírìlé dríá dhi i dré.»

⁴¹ Yésu ni lebèbhá mudrí àruka dhi ì kòyi tà zile nda dre dhi, àyi ki togó dré aswázó Yàkòbhò i rú Yòwánì be.⁴² Di Yésu dré àyi ki azízó títi gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì ni tàle dhi, dhya adrélé nòle móndyá bvò kòndí àdhya ki kàdrì i ró dhi ì adrè àyikya òpè nya àyi dri rìnyí sè dhi be. Àyi ki dhya kàdrìkàdrì dhi ì adrè kpà tà 'o adrézó àyi ki rìnyí tadhá àyi dré.⁴³ Di, adrè leá dhi, tà nda kàdré kònini àmi kòfalé ko. Be ró dhi, lè dhya ángùdhi adrélépi leá atsálé kàdrì àmi kòfalé dhi, kàdré àmi ki màràbà ro.⁴⁴ Lè kpà dhya ángùdhi adrélépi leá adrélé drìdrì àmi kòfalé dhi, kàdré àmi títi dhi ki màràbà ro.^{†45} Tàko ko, Móndí ni Mvá alì bvò dri, móndí ì kàdréró tà 'o ì dré dhi bvó ko. Be ró dhi, alì ína kitswálé tà 'o móndí i dré dhi bvó. Alì kpà kitswálé áyi lídrì fe ngóro làgí kàdrì fèle móndí zyandre dhi ki apázó tàkonzì lésè dhi tíni.»

Yésu tidrí Bàràtimáyò mì kùdúkùdu ró dhi

(À kònò kpà Mátáyò 20:29-34; Lúkà 18:35-43)

⁴⁶ Gò Yésu ì dré tsàzo Yèrìkò na lebèbhá ni íbe. Ì dré tá adrèrà'a apfòle bhàandre nda lésè móndí zyandre íbe dhi 'á dhi, agó àlo mì kùdúkùdu ró rú be Bàràtimáyò, Tímáyò ni mvá ro dhi, lírì tá láti làga adrélé ngá zi móndí i tí.⁴⁷ Akódhi nda kòyi Yésu Nàzàrètà lésè dhi adrè tá lavúlé dhi dre dhi, dré ngàzo adrélé loyóá dhi: «Yésu, Dàwídì ni Mvá, mí bhà áma kizà wà!»⁴⁸ Móndí bí dhi ì dré adrézó tetrélé akódhi dri, kòtayíró kúlí adrézó kíri. Di, dré gòzo véle adrélé kúlí loyó wáláká ni ni lavú: «Dàwídì ni Mvá, mí bhà áma kizà wà!»⁴⁹ Gò Yésu dré áyi kíkízó tàá dhi: «Mì azi akódhi.» Di ì dré mì kùdúkùdu nda ni azízó, tàzoá drá dhi: «Mí tsi togó! Mí nga! Akódhi adrè ámi zi.»⁵⁰ Di akódhi dré áyi kítá bhèzo gàrà dri, áyi totózó pá dri gò, alìle Yésu véle.⁵¹ Yésu dré akódhi ni lízízó tàzoá dhi: «Mí adrè leá má kò'o mí dré àdho tà kòdhya?» Mì kùdúkùdu nda logó drá dhi: «Rábbi, má lè ngá nòle!»⁵² Di Yésu tà drá dhi: «Mí lè! Ámi tà ka'ika'i tidrí mì dre.» Gbà kòdhwa, akódhi dré kidhózó adrélé ngá no gò, dré ngàzo adrélé Yésu ni lebè láti 'ásè.

Yésu fi Yèrúsalémà na ópí tíni

(À kònò kpà Mátáyò 21:1-11; Lúkà 19:28-40; Yòwánì 12:12-19)

11 Yésu ì dré tá adrèrà'a 'òle tsàle Yèrúsalémà na dhi 'á dhi, ì dré tsàzo ànyi bhà rú zile Bètèfagè

†† «Màràbà» kòndhi, móndí gile kitswálé àzì 'o áyi líyí dré dhi 'i.

ìndì Bètànyà dhi i kandrà, ànyì kòngó Òlívè fa kya là-ga. Gò Yésu dré àyì lebèbhá rì dhi kì mùzo lile drìdrì, ² tàzoá àyì dré dhi: «Mì lè bhà àmì kandrà kònàdhi léna. Mì kòfì lána dre dhi, mì nì ndrì púndà mvá 'lè, à dré dhu rè mbàzo driá ko dhi nì kisú. Mì atrì akódhi, alìzo ába má véle. ³ Dhya àlo kòlízì àmì tí dhi, «Mì adrè 'òá kònìni àdho tà sè?» ya dhi, mì kòtà drá dhi: «Mìrì adrè lèá nì. A nì dra akódhi nì logó kònwa mbèlè.»

⁴ Dì ì dré lizo púndà mvá nda nì kisú. À 'ì tá akódhi láti làga, dzó àlo dhi tí. Ì dré tá adrèrà'a akódhi nì atrì dhi 'á dhi, ⁵ mómndí àruka kònàle dhi ì dré lizízoá àyì tí dhi: «Mì adrè púndà mvá kòdhi nì trì àdho tà sè?» ⁶ Dì ì dré kúlì logózo àyì dré ngóró Yésu dré tá tàle àyì dré dhi tñi gò, mómndyá nda ì dré àyì kì tayízo lile ába.

⁷ Ì kàsè púndà mvá nda atsázó ába Yésu véle dre dhi, ì dré àyì kì kítá bhèzo driá gò, akódhi dré mbàzo liríle driá. ⁸ Gò mómndí zyandre dhi ì dré àyì kì kítá kì lasézo láti mísè. Àyì kì àruka ì dré fa bí kì tojòzo amvú i 'àsè, lebhézoá láti mísè, Yésu kòlavúró driásà be dhi bvó.

⁹ Dì mómndyá zyandre nda ì dré adrézó lile akódhi kandràna ìndì akódhi vèsè, adrélé loyóába dhi:

«Òsánà! Tà tani kàdré dhya adrélépi alìle Mìrì nì rú sè dhi dri! †

¹⁰ Tà tani kàdré òpì àma kì tábhí Dàwídi àdhya adrélépi alìle dhi dri!

Òsánà kàdré Giká kurú na bhù na dhi dré!» ††

¹¹ Dì Yésu dré tsàzo Yèrúsalmà na gò, lile fìle tépelò na, ngá títi lána dhi kì no. Dì ìndró dré andrìle dre dhi sè dhi, ì dré pfòzo bhàandre nda lésè akódhi nì lebèbhá mudrì-dri-rì dhi íbe, gòle lile Bètànyà na.

Yésu tatrí figi fa lò'wa 'àlepi ko dhi

(À kònò kpà Mátáyò 21:18-19)

¹² Kítú bvóá dhi sè, ì dré tá adrèrà'a apfòle Bètànyà lésè dhi 'á dhi, tàbirí dré Yésu nì 'òzo. ¹³ Akódhi dré figi fa àlo dhi nì nòzo bí nì íbe vwàvwà ro gò, dré lizo nòá ngalè í nì kítswá lò'wa kisú drilána bwà yà dhi. Dì, a nì lí tsàle ànyì làgá dhi, kisú ína lò'wa nì àlomvá ko. Kisú ngbà 'í bí nì i kòdhya. Tàko ko, lókyá nda tá lókyá adrézó figi lò'wa kì dhi 'i ko. ¹⁴ Gò dré tàzoá figi fa nda dré dhi: «Dhya àlo kògò véle lò'wa kisú nyàle mí drìna tàdzí ko!» Dì akódhi nì lebèbhá ì yì kúlì dré tá tàle nda 'í.

Yésu dro mómndyá adrèbhá ngá lagí dhi i topfòle tépelò 'àsè

(À kònò kpà Mátáyò 21:12-17; Lúkà 19:45-48; Yòwánì 2:13-22)

¹⁵ Ì kòtsa Yèrúsalmà na dre dhi, Yésu dré fizo tépelò na gò, dré ngàzo mómndyá adrèbhá tá ngá lagí ìndì ngá gì kònàle dhi kì dro topfòle 'àsà. Dré mísá mómndyá adrèbhá tá làfa topfò dhi kya kì lebhézoó bvò dri, tùmání gbólókó mómndyá adrèbhá tá kòbhòlà lagí dhi

† «Òsánà» kònìdhi adrè lèá tàle Èbèrè ti sè dhi «rúku». †† À kònò Longó i 118:25-26.

kya íbe. ¹⁶ Dré kpà ka'izoá dhi, dhya àlo kàdré ngá do lavúzo ába tépelò 'àsè dhi ko. ¹⁷ Gò dré ngàzo adrélé mómndí kì tadhá, adrézó tàá dhi: «Giká nì Kúlì adrè tàá dhi:

«À nì áma dzó zi

dzó súrú títi dhi ì dré adrézó tà ta má be dhi ró.» †

Dì, mì gò àmìkya dzó nda nì bha adrélé

àrà kùgubhá ì dré adrézó àyì kì zu dhi ró!» ††

¹⁸ Kòwánà kàdrì i tatrítrí kúlì tadhábhá íbe dhi ì kòyì tà Yésu dré tá 'òle nda dre dhi, ì dré ngàzo adrélé láti nda kitswázó akódhi nì pfu dràle dhi bvó. Àngyá ko, ì adrè tá àyikya akódhi nì ro, mómndyá zyandre títi dhi ì dré tá adrélé tà dré adrélé tadhálé dhi kì yì síbhálé be ngbo dhi sè.

¹⁹ Ìndró kàndrì dre dhi, Yésu ì dré pfòzo bhàandre nda lésè lebèbhá nì íbe.

Tà tadhálé figi fa 'yòlepi dhi nì tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 21:20-22)

²⁰ Drùbhì kínó, ì dré tá adrèrà'a lavúlé láti 'àsè dhi 'á dhi, ì dré nòzoá dhi, figi fa nda 'yo tá tsàle kómvo nì na dre. ²¹ Dì tà Yésu dré tá tàle dhi dré agázó Pétèrò léna gò, dré tàzoá drá dhi: «Rábbi, mí nò rè ká! Fígi fa mí dré tatríle kònìdhi 'yo dre!»

²² Dì Yésu dré tàzoá àyì lebèbhá i dré dhi: «Mì kàdré Giká nì ka'ì bàti! ²³ Má adrè tà bàti ta àmì dré: Dhya àlo kàdré tàá kòngó kònìdhi dré dhi, «Mí nga kònwàsè lile dhèle yìandre na» gò, dré adrézó tà kayí í léna ko, dhi, adrézó ína ka'íá dhi tà í dré adrélé tàle nda nì ru 'o káyà dhi, Giká nì tà nda nì 'o drá. ²⁴ Àsà dhi, má adrè tàá àmì dré dhi: Tà àngùdhi mì dré adrélé zìle Giká tí dhi, lè mì kàdré ka'íá dhi, mì kisú tà nda dre dhi, dhi mì nì kisúá bàti.

²⁵ Kòdhi íbe dhi, mì kàdré àmì kì totó adrélé tà zi Giká tí gò, mì dré adrézó tà íbe mómndí àlo rú dhi, lè mì kòtrì akódhi nda nì tàkonzì gò, àmì kì Atá bhù na dhi kòtrìro kókpa àmì kì tàkonzì be dhi bvó.» [26 ††]

À lizí Yésu tí ngalè akódhi nì rìnyí angá ángolèsè ya dhi

(À kònò kpà Mátáyò 21:23-27; Lúkà 20:1-8)

²⁷ Ì dré gòzo tódhya tsàle Yèrúsalmà na. Dì Yésu dré tá adrèrà'a atsílé tépelò nì bhà'álé 'àsè dhi 'á dhi, kòwánà kàdrì i tatrítrí kúlì tadhábhá i tsàle bhàgo íbe dhi ì dré alìzo akódhi véle ²⁸ lizíá tíá dhi: «Rìnyí mí dré adrézó tà kòdhi kì 'o dhi angá ína ángolèsè? Àdhi fè mí dré rìnyí adrézó tà nda kì 'o dhi nì?» ²⁹ Yésu logó àyì dré dhi: «Má nì kókpa tà àlo dhi nì lizí àmì tí. Mì kòlogó kúlì má tí dhi, má nì kpà tàá àmì dré ngalè rìnyí má dré adrézó tà kòdhi kì 'o dhi angá ángolèsè ya dhi. ³⁰ Mì tà rè má dré ká! Bàtìsimò Yòwánì dré fèle dhi angá tá ína

† À kònò Èsáyà 56:7. †† À kònò Yèrèmíyà 7:11. †† Wáràgà Giká nì Kúlì tìsìzo àyì dri drìdrì dhi i léna dhi, à adrè kúlì kòni kì kisú kòn-wa ko: [Dì, mì kòtrì àmìkya tàkonzì mómndí ì dré 'òle àmì rú dhi i ko dhi, àmì kì Atá bhù na dhi kítswá kókpa àmì kì tàkonzì trì ko.]

ángolésè: Giká vélésè, kó ngalè móndí i vélésè?»³¹ Gò ì dré dhèzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè, adrézó tàá dhi: «Mà kòtà dhi «Bàtisimò nda angá Giká vélésè» dhi, akódhi ni go lizíá àma tí dhi: «Mì ka'ì di Yòwánì ko àdho tà sè?»³² Di, mà ni kitswá tsi tàá dhi «Bàtisimò nda angá móndí i vélésè» yà dhi?» (ì tà tá kònìni, ì dré tá adrélé móndyá zyandre dhi ki ro dhi sè. Tàko ko, àyi títi nda ì adrè tá ka'íá dhi, Yòwánì tá ìna pròfétà 'i.)³³ Di ì dré logózóá Yésu dré dhi: «Mà ni ko.» Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Kàdré kònìni dhi, má kitswá kókpà tàá àmi dré ngalè rìnyí má dré adrézó tà nda ki 'o dhi angá án-golésè ya dhi ko.»

Pídihígó vínò líkíbhá kònzi dhi ki tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 21:33-46; Lúkà 20:9-19)

12 Gò Yésu dré kidhózó adrélé tà tadhá àyi dré pídihígó sè, adrézó tàá dhi: «Agó àlo dhi bhe tá vínò àyi amvú na. Dré gàrà ni ki tobhàzo kírà sè, bhú gàzo kitswázó vínò l'ò'wa zwa gò, dzó mvumvù dhi ni sizo kitswázó amvú nda ni líkí. Dré amvú nda ni tayízó vínò líkíbhá àruka i drígá gò, ìzo atsí na làwú làvo na.² Lókyá vínò l'ò'wa kèzo dhi kòkitswá dre dhi, dré àyi màràbà ki àlo mùzo kitswálé l'ò'wa ìna tñi dhi ni adó vínò líkíbhá nda i véna.³ Di, ì dré àyikya màràbà nda ni rùzo tswàle gò, logózóá nziìle drígálé sè.⁴ Gò amvú líyí nda dré màràbà àzuya mùzo ìle àyi véna. Di, ì dré akódhi nda ni dri tswàzo, kanyò fèzo drá.⁵ Amvú líyí nda dré gòzo màràbà ni na mu ìle gò, ì dré akódhi nda ni pfùzo dràle. Dré gòzo màràbà àruka bí dhi ki mu gò, ì dré àruka ni ki tswàzo, àruka ni ki tupfúzó todràle.⁶ Tayí tá ngbà 'í amvú líyí nda ni mváagó dré lèle tò dhi kòdhya. Di kùdù ro dhi, dré kpà akódhi nda ni mùzo ìle àyi véna. Adré tá kisúá dhi: «Ì ni áma mváagó ni líndrì bha!»⁷ Di, vínò líkíbhá nda ì dré tàzoá àyi kòfalésè dhi: «Kònàdhi dhya dra amvú kònìdhi ni kisúlèpi tàyilé ro dhi 'i. Mà kòlè akódhi ni pfu dràle, amvú dré tá kitswálé kisúlé tàyilé ro nda kàdréro àma dré!»⁸ Di ì dré ngàzo akódhi ni ru pfùle dràle gò, àbvò ni ni bhèzo amvú nda 'àsè kivì na.»

⁹ Yésu gò lizíá dhi: «Mì adrè kisúá dhi, amvú líyí nda ni 'òá ngíni? Akódhi ni tsa vínò líkíbhá nda ki tupfú todràle gò, gòzo amvú vínò àdhya nda ni tayí móndí àruka i drígá.

¹⁰ Mì nà rè tà tisiìle Giká ni Kúlí na kònìdhi ko? «Kírà dzó sibhá ì dré gàle gágà dhi, gò atsálé kírà agógó dzó nda dré adrézó àyi totó driá dhi ró.

¹¹ Kòrìdhi tà Mírì dré 'òle nì dhi 'i. Di tà nda líndrìga ró àma mìlésè!» †»

¹² Gò Yúdà ànzi ki kàdrì ì dré gòzo adrélé láti nda kitswázó Yésu ni ru dhi bvó. Àngyá ko, ì ni tá tàle dhi, akódhi pi tá pídihígó nda àyi rú dhi be. Di, ì dré tá

adrélé móndyá zyandre dhi ki ro dhi sè dhi, ì dré akódhi ni tayízó gò, ìzo.

Kàyisàrà, Rómà ki ópí kàdrì ni mèdáyì gima

(À kònò kpà Mátáyò 22:15-22; Lúkà 20:20-26)

¹³ Àmvolásà dhi, ì dré Fàrisáyò àruka ki mùzo móndí àruka ópí Èródè àdhya ìbe ìle Yésu véna, kitswálé akódhi ni 'o la'ìle kúlí dré tá adrélé tàle dhi i silé dhi bvó.¹⁴ Àyi nda ì dré tàzoá drá dhi: «Tadhálèpi, mà ni tàle dhi, mí adrè tròle tà bàti rú dhi be. Mí adrè kpà móndí ki líndrì ni tà kisù ko, mí dré adrélé àyi ki no twátwa ko dhi sè. Mí adrè kpà Giká ni tà tadhá tà bàti sè. Di mí tà rè àma dré ká: Àma ki tatrítrí kúlí ka'ì, à kàdré Kàyisàrà ni mèdáyì gi dhi 'i? Kó ngalè, ka'ì ko? Lè mà kàdré gíá, kó ngalè mà kàdré gíá ko?»

¹⁵ Di, Yésu dré ìna àyi ki túrúpú tà nizo kyá gò, logózóá àyi dré dhi: «Mì adrè àma tabhi lítlé àdho tà sè? Mì afè dènári àlo dhi má dré nòle.»^{††16} Di ì dré làfa l'ò'wa nda ni fèzo drá. Gò dré lizízóá àyi tí dhi: «Móndí líndrì kònìdhi tsàle rú tisiìle driá kònìdhi be dhi, àdhi àdhya 'i?» ì logó drá dhi: «Kàyisàrà àdhya 'i.»¹⁷ Di Yésu tà àyi dré dhi: «Mì kàdré di ngá Kàyisàrà àdhya ni fe Kàyisàrà dré, adrézó kpà ngá Giká àdhya ni fe Giká dré.» ì kòyi akódhi ni kúlí nda dre dhi, àyi ki líndrì dré gàzo bhwàbhwa akódhi ni tà sè.

Tà lizilé ngangà dràdrà 'àsè dhi ni tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 22:23-33; Lúkà 20:27-40)

¹⁸ Àmvolásà dhi, Sàdúkáyò àruka ì dré alìzo Yésu vélé kitswálé tà lizí tíá. (Àyi nda ì adrè tàá dhi, ngangà dràdrà 'àsè dhi yókódhó.) Di ì tà drá dhi: ¹⁹ «Tadhálèpi, Mósè tisiì àma dré dhi: «Agó àlo adrélèpi mvá àko dhi kòdrà àyi tòkó ni tayí dhi, lè adrúpi ni kòdo tàyítòkó nda mòle, kitswázó ànzi ti àyi adrúpi dràlepi nda dré.»^{††20} Di àgo nzi-dri-rì adrúpi ró dhi i tá be. Àyi ki kàyo dré tòkó àlo dhi ni mòzo gò, dràzo tólò mvá ti àko ró.

²¹ Adrúpi ni ni rì dré tòkó nda ni dòzo mòle gò, dré kpà dràzo tólò mvá ti àko ró. Tà nda dré kpà ru 'òzo kònìni adrúpi ni ni na rú,²² tsàle byá adrúpi ni ni nzi-dri-rì rú. Àyi títi nda ì todrà mvá ti àko ró. Kùdù ro dhi, tòkó nda dré kpà dràzo.²³ Di kitú móndí ì dré dra ngàzo dràdrà 'àsè dhi tú dhi, adrúpi nzi-dri-rì nda i kòfalé dhi, tòkó nda ni adrè tsísi dhi àdhi dré? Àngyá ko, àyi títi nda ì do tá akódhi mòle àyi dré tòko ró.»

²⁴ Yésu logó àyi dré dhi: «Mì lítí àmi ki tàndi i dre, mì dré Giká ni Kúlí i rìnyí ni ìbe dhi ki nile ko dhi sè.²⁵ Kitú móndí ì dré dra ngàzo dràdrà 'àsè dhi tú dhi, ì gò adrélé ru mo ko. ì gò kpà adrélé àyi ki ànzi ki fe mòle ko. Be ró dhi, ì ni àyikya adrè ngóro ángéló bhù na dhi i tñi.²⁶ Di, kàdré ìna ngangà dràdrà 'àsè dhi ni tà sè dhi, mì nà rè Mósè ni búkù na, tà Giká dré tá tàle drá fanzì adrélèpi kòle àtsi ró dhi na dhi ko? Akódhi tà tá

† À kònò Longó i 118:22-23.

†† «Dènári» kònìdhi tà làfa l'ò'wa adrézó tà 'o àsà Rómà ki ópí 'àsè dhi 'i. † À kònò Dùtèrònómè 25:5-6.

dhi: «Ma Giká Àbàrààmà àdhyà 'i, Ìsàkà àdhyà 'i, ìndì Yàkòbho àdhyà 'i.»¹²⁷ Dì Giká nda Giká àbvò kya 'i ko. Be ró dhi, akódhi ìna Giká móndyá lídrì ro dhi kya 'i. Mì lití àmi tà tándì ró dre.»

Tòlì kàdrì lavúlé dhi

(À kònò kpà Mátáyò 22:34-40; Lúkà 10:25-28)

²⁸ Tàtrítrí kúlí tadhábhá ki àlo kòyi àyi nda i tà kayírà'a àyi kòfalèsè dre dhi, dré atógyàzoá dhi, Yésu logó kúlí àyi dré kyá. Dì dré áyi kisízó ànyi akódhi làga, akódhi ni lizí tàzoá dhi: «Tòlì títi dhi i kòfalé dhi, tòlì kàdrì lavúlé dhi àngùdhi 'i?»²⁹ Yésu logó drá dhi: «Tòlì kàdrì lavúlé dhi, kònìdhi 'i: Ìsèrèlè ànzi i, mì yi rè ká! Mírì àma ki Giká, Mírì 'i kalóma. ³⁰ Lè mí kàdré Mírì ámi Giká ni le ámi togó sè wáyi, ámi lídrì sè wáyi, ámi tà kisùkisù sè wáyi, ìndì ámi rìnyí sè wáyi.»^{††31} Tòlì ni rì, kònìdhi 'i: «Lè mí kàdré ámi àzuya ni le ngóro mí dré adrélé ámi tándì ni le dhi tñi.»[‡] Tòlì àzuya kàdrì tòlì rì kòdhi ki lavúlépi dhi yókódhó.»

³² Dì tatrítrí kúlí tadhálépi nda tà drá dhi: «Tadhálépi, tà mí dré tàle kòdhi, tà bàti 'i. Mí tà kyá tàle dhi, Giká ngbà 'í àlo kwákwá, ìndì àzuya ni akódhi rúsè dhi yókódhó. ³³ Adrélé Giká ni le togó wáyi sè, tà nìni wáyi sè ìndì rìnyí wáyi sè dhi, ìndì adrélé dhyá ki àzuya ni le dhyá ki tándì tñi dhi kàdrì lavúlé, kà'wá títi adrélé zàle mòbòmà ro dhi i rúsè, ìndì ngá títi adrélé fèle Giká dré mòbòmà ro dhi i rúsè.»³⁴ Dì Yésu kònò akódhi logó tá kúlí tògyá sè dhi dre dhi, dré tàzoá drá dhi: «Mì wvávà ro Giká ni Òpè rúsè ko.»

Dì kidhólé lókyá nda sè dhi, dhyà àlo dré gòzo vélé tà tabhì lizílé akódhi tí ko.

Mèsíyà i Dàwídi be dhi

(À kònò kpà Mátáyò 22:41-46; Lúkà 20:41-44)

³⁵ Yésu dré tá adrérà'a tà tadhá móndí i dré tépelò na dhi 'á dhi, dré lizízoá dhi: «Tatrítrí kúlí tadhábhá ì adrè tàà dhi, Mèsíyà Dàwídi ni mvá 'i dhi ngíni?»³⁶ Tàko ko, Dàwídi ni tándì tà tá Tírí Lólo ni rìnyí sè dhi:

«Mírì Giká tà àma Mírì dré dhi:

Mí alì lírìlé áma dríágó lésè,

tsàle lókyá má dré dra ámi kàrìbhá ki bhàzo

adrélé ámi pá zàle dhi 'á.»^{††}

³⁷ Kòdhi Dàwídi ni tándì adrè Mèsíyà ni zi áyi Mírì ro. Dì Mèsíyà nda ni kitswá kpà adrélé akódhi ni mvá ro ngíningíni ró?»

Dì móndyá zyandre lavúlé nda ì adrè tá akódhi ni yi lovó sè.

Yésu se móndí ki bí tatrítrí kúlí tadhábhá ki tà sè

(À kònò kpà Mátáyò 23:1-36; Lúkà 20:45-47)

³⁸ Yésu dré rè dhu adrérà'a àyi ki tadhá dhi 'á dhi, dré tàzoá dhi: «Mì kàdré àmi ki líkí tatrítrí kúlí tadhábhá ki

† À kònò Pfòma 3:6. †† À kònò Dùtèrònómè 6:4-5. ‡ À kònò Lèvitikè 19:18. †† À kònò Longó i 110:1.

tà sè. Àngyá ko, àyi nda ì adrè kánzò kàtswákàtswa dhi ki le asólé àyi rú, adrézó tatsílé ába móndí i kòfalèsè. ì adrè làá dhi, à kàdré mòdo fe àyi dré lindrì sè ngá lagírà i 'àsè. ³⁹ Ì adrè làá lírìlé àrà lindrì àdhyà lísámbò dzó i 'àsè dhi i 'àsè, adrézó kpà làá lírìlé mísá lindrì àdhyà gwányá i 'àsè dhi i làgásè. ⁴⁰ Ì adrè tàyítòkó ki ngá ki kàrí títi. Ì adrè kpà tà zi Giká tí wvávà ro, à kònòró àyi be dhi bvó. Dì kitú dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, à ni tà ngo àyi dri tà tándì ró.»

Ngá tàyítòkó àlo lemerè ro dhi dré fèle Giká dré dhi

(À kònò kpà Lúkà 21:1-4)

⁴¹ Àmvolàsà dhi, Yésu dré lírízó tépelò na, àrà adrézó làfa fe Giká dré dhi kandrá, adrélé móndí zyandre dhi ki no adrérà'a àyi ki làfa bhe kpúkúbhú adrézó làfa líkí dhi na. Ngábhá bí dhi ì adrè tá làfa bhe lána bí. ⁴² Gò tàyítòkó àlo lemerè ro dhi dré kpà alìzo làfa lò'wa nzi tsàtsà rì lagí be tsà dhi ki bhe lána. ⁴³ Dì Yésu dré áyi lebhébhá ki azízó, tàzoá àyi dré dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Tàyítòkó lemerè ro kòdhi bhà ìna kpúkúbhú na làfa kàdrì, móndyá àruka títi dhi kya ki lavú. ⁴⁴ Tàko ko, àyi títi nda ì adó àyikya àyi ki ngá ki dri fèle kòdhyà. Dì, tòkò lemerè ro nda adó ìna ngá títi ì dré tá adrézó ába kitswázó adrélé ásà dhi i fèle kòdhyà.»

Yésu longó tépelò ni pfùma ni tà

(À kònò kpà Mátáyò 24:1-2; Lúkà 21:5-6)

13 Yésu dré tá adrérà'a apfòle tépelò lésè dhi 'á dhi, akódhi ni lebhébhá ki àlo dré tàzoá drá dhi: «Tadhálépi, mí nò rè dzó kàdrì gú kòni i, àyi ki kírà ìbe ká!»² Dì Yésu logó drá dhi: «Mí nò tsi dzó kàdrì kòni i 'i? Lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à gò vélé àyi ki kírà ki àlo kisú àzuya ni dri ko. À ni kírà nda ki lebhé títi kìnì mi.»

Tà dra ru 'obhá lókyá kùdù ni tà tadházó dhi i

(À kònò kpà Mátáyò 24:3-14; Lúkà 21:7-19)

³ Àmvolàsà dhi, Yésu ì dré lizo mbàle kòngó Òlívè fa kya drina gò, akódhi dré lírízó àrà kitswázó tépelò no lásà bwà dhi na. Gò Pétèró, Yàkòbho, Yòwánì, tsàle Àndréyà be dhi ì dré akódhi ni lizízo àyi pátí, tàzoá dhi: ⁴ «Mí tà rè àma dré, tà nda kòdhi ki atsá ángutú ya dhi ká? Àdho tà ni ru 'o dridri tadházóá dhi, tà títi nda ì adrè 'òle ru 'o káyà dhi nì?»

⁵ Yésu logó àyi dré dhi: «Mì kàdré àmi ki líkí dóro, dhyà àlo kòlítíró àmi ko. ⁶ Tàko ko, móndí bí dhi ki alì áma rú sè adrélé tàà dhi, «Ma Mèsíyà 'i!» gò, ì dré móndí zyandre dhi ki litízó. ⁷ Mì ni àdzú ki kpòro yi ànyi, adrézó kpà àdzú ki rúbí yi làwú làvo na. Dì, mì kò-tayí àmi ki togó adrélé gàle ásà dhi ko. Tàko ko, adrè làá dhi, tà nda kòdhi ì kò'o rè zyà ru 'íká. Dì, lókyá kùdù atsá rè ko. ⁸ Súrú ki àdzú bhu súrú àruka ìbe. Òpè ki kpà àdzú bhu òpè àruka ìbe. Kàdíkàdi ni bvò kosé,

ɛ̀ndɛ̀ kàràbhò ni dhe àrà twátwa i 'ásè. Dì, tà nda kòdhi kɛ̀ ngbà 'í adré ngóro tòkò ni mváaswa ni kɛ̀dhoma tɛ̀ni.

⁹ Dì àmi ró dhi, mɛ̀ kàdré àmi kɛ̀ líkí dóro. Tàko ko, à ni àmi kɛ̀ 'o topfòle tàbvò tǎrà i 'ásè, adrézó àmi kɛ̀ bhwa lɛ̀sámbo dzó i 'ásè. Áma tà sè dhi, mɛ̀ ni àmi kɛ̀ totó gùvèrènerè i kandrá ɛ̀ndɛ̀ ópí kàdrɛ̀ i kandrá, mɛ̀ kòkɛ̀swáro áma tà mɛ̀ dré nòle ɛ̀ndɛ̀ mɛ̀ dré yile dhi kɛ̀ longó àyi dré be dhi bvó. ¹⁰ Tàko ko, adré làá dhi, à kò-longó rè zyà Rúbí Taní sùrú tíí i dré 'íká. ¹¹ Dì, à kàdré àmi kɛ̀ dri tàbvò tàle dhi, mɛ̀ kòbhà àmi kɛ̀ togó adrélé lanzile tà mɛ̀ dré dra tàle àmi rúsè dhi dri dhi ko. Be ró dhi, mɛ̀ kàdré ndiri tà Giká dré dra fèle àmi dré tàle lókyá nda sè dhi ni ta kòdha. Àngyá ko, mɛ̀ ni adré tà nda ni ta àmi ko. Be ró dhi, Tírí Lólo ni adré tàá nì.

¹² Mòndí kɛ̀ àyi kɛ̀ adrúpi kɛ̀ lefè todràle kàribhá i drígá. Ànzi kɛ̀ atá kɛ̀ kpà àyi kɛ̀ ànzi kɛ̀ lefè todràle. Ànzimv́à kɛ̀ ligí àyi kɛ̀ tibhá i rú, adrézó àyi kɛ̀ 'o todràle. ¹³ Mòndyá tíí dhi kɛ̀ togó kònze bha àmi rú áma tà sè. Dì, dha adrélépi ìna togó tsí, adrézó àyi totó tǎtà tsàle kùdù na dhi ni adré.»

Kizà kàdrɛ̀ lavulé dhi

(À kònò kpà Mátáyò 24:15-28; Lúkà 21:20-24)

¹⁴ «Dì mɛ̀ ni «ngá adrélé gàle gágà adrélépi ngá lólo dhi kɛ̀ kizá dhi» ni no adrérà'a àyi totó àrà kɛ̀swálépi tá kàdré lána ko dhi na. † (Lè dha adrélépi tà kòdhi ni na dhi kàdré àndu ni ni ní dóro.) Lókyá nda sè dhi, lè mòndyá dra adrèbhá bvò Yùdáyà àdha na dhi ì kòlapá ràle kòngó i drina. ¹⁵ Lè kpà dha dra adrélépi àyi dzó drina dhi kàsí fìle dzó na, àyi ngá kɛ̀ do lapázó ába dhi ko. ¹⁶ Dha dra adrélépi amvú na dhi kògò nzile ì bhàna àyi kítá kɛ̀dhi àdha ni do lapázó ába dhi ko. ¹⁷ Kítú nda i tú dhi, kizà ni adré kàdrɛ̀ tòkò adrèbhá 'a ìbe dhi i dré, ɛ̀ndɛ̀ tòkò adrèbhá bà fe ànzimv́à i dré dhi i dré. ¹⁸ Mɛ̀ kàdré tà zi Giká tí, àmi kɛ̀ lapama nda kà-dréró kɛ̀dhi lókyá sè ko. ††¹⁹ Tàko ko, kizà kítú nda kya ni adré kàdrɛ̀ lavulé. À nò rè kizà kára be kònini nda ko, kɛ̀dhólé Giká dré bvò bhàrà lésè atsálé àndrò kònidhi. À kɛ̀swá kpà gòle vélé nòá tǎdzí ko. ²⁰ Kònò Mírí kòkɛ̀ tá kítú nda kɛ̀ bvó ko dhi, dha àlo bvò dri dhi kɛ̀swá tá adrélé bwà ko. Dì, Mírí kɛ̀ ìna kítú nda kɛ̀ bvó mòndyá ì dré zìle dhi kɛ̀ tà sè.

²¹ Lókyá nda sè dhi, à kàdré tàá àmi dré dhi «Mɛ̀ nò rè ká, Mèsíyà kònwa!» dhi, mɛ̀ kòka'ì ko. À kàdré kó tàá dhi «Akódhi kònàle!» dhi, mɛ̀ kòka'ì ko. ²² Tàko ko, mèsíyà kɛ̀nzò ro dhi kɛ̀ apfò pròfètá kɛ̀nzò ro dhi ìbe adrélé tà kàdrɛ̀ lɛ̀ndrígá ró adrèbhá àyi kɛ̀ rìnyí tadhá dhi kɛ̀ 'o, kòkɛ̀swá dhi, ì dré ndɛ̀ndɛ̀ mòndyá Giká dré zìle dhi kɛ̀ lítízó. ²³ Má longó àmi dré tà nda kòdhi i tíí dridri. Dì mɛ̀ kàdré tàminga dri.»

† À kònò Dànyélè 9:27; 11:31; 12:11. †† Yúdà ànzi kɛ̀ bvò na dhi, «kɛ̀dhi lókyá» kònidhi, lókyá kɛ̀dhi ro kóná àlo na, adrélépi gile wvávà ro dhi 'i.

Mòndí ni Mv́à ni agòma

(À kònò kpà Mátáyò 24:29-31; Lúkà 21:25-28)

²⁴ «Kítú nda i tú, kizà kàdrɛ̀ nda àmvolésè dhi, «kítú ni mi ni atsá tìnímv́à ro, mbá gò vélé mvèle ko, ²⁵ bhìbhínyà kɛ̀ ledhé bhù lésè, ɛ̀ndɛ̀ rìnyí bhù na dhi kɛ̀ ru kizí.» ‡ ²⁶ Dì lókyá nda sè dhi, mòndyá tíí dhi kɛ̀ Mòndí ni Mv́à ni no adrérà'a àlìle ndùrùku i 'ásè, rìnyí kàdrɛ̀ be ɛ̀ndɛ̀ mìlanzilanzì kàdrɛ̀ be. ²⁷ Gò akódhi dré àyi ángéló kɛ̀ mùzo lìle àyi mòndyá ì dré zìle dhi kɛ̀ kímó bvò ni pá su dhi i lésè, kɛ̀dhólé bvò ni kùdù lésè, tsàle byá bhù ni kùdù na.»

Tà tadhálé figi fa ni tà rú dhi

(À kònò kpà Mátáyò 24:32-35; Lúkà 21:29-33)

²⁸ «Lè mɛ̀ kàdré tà tadhálé figi fa ni tà rú dhi ni àndu ni dóro. Figi fa ni dríti kàdré atsálé màlímálì gò, bí ni dré adrézó ròle dhi, mɛ̀ ni tàle dhi, yígú ànyi dhi be. ²⁹ Kókpà kòdhi tɛ̀ni, lókyá mɛ̀ dré dra tà nda kòdhi kɛ̀ nòzo adrérà'a ru 'o dhi tú dhi, lè mɛ̀ kònò tàle dhi, Mòndí ni Mv́à láti 'á, ndɛ̀ndɛ̀ àmi kɛ̀ dzó tí káyà dhi. ³⁰ Má adré tà bàti ta àmi dré: Mòndyá dra adrèbhá lɛ̀drɛ̀ ìbe lókyá nda sè dhi ì kɛ̀swá dràle tíí dridri tà tíí nda ì dré dra ru 'òzo dhi kandrá ko. ³¹ Bhù i bvò be dhi kɛ̀ akí. Dì, áma kúlí ì kɛ̀swá àyikya tǎdzí akíle ko.»

Giká ni ngbà 'í lókyá kùdù nì

(À kònò kpà Mátáyò 24:36-44)

³² «Dì, dha àlo ni ìna kítú 'i yà, kó ngalè sàà 'i yà tà nda ì dré dra ru 'òzo dhi ko. Ndɛ̀ndɛ̀ ángéló bhù na dhi 'i yà, kó ngalè Giká ni Mv́agó 'i yà dhi, ì ni ko. Giká Atá ni ngbà 'í nì kalóma. ³³ Adré dì làá dhi, mɛ̀ kàdré àmi kɛ̀ líkí, adrézó tàminga dri! Tàko ko, mɛ̀ ni ngalè lókyá nda ni atsá ángutú ya dhi ko.

³⁴ Tà nda kòdhi ngóro agó àlo adrélépi 'òle lìle atsí na dhi àdha tɛ̀ni. Akódhi nda adré rìnyí fe àyi màràbà àlo àlo tíí dhi i dré adrézó àyi kɛ̀ àzì 'o gò, dré adrézó tàá dha adrélépi dzóti líkí dhi dré dhi, kàdré tàminga dri. Dì dré adrézó dzó nda ni tayí lizo. ³⁵ Mɛ̀ kàdré dì tàminga dri. Àngyá ko, mɛ̀ ni lókyá ángùdhi dzó líyí nda dré dra agòzo ásà dhi ko, gba kàdré àndrò sè yà, ngátsi kítógá sè yà, àgólòwa dré tsírà bherà'a yà, kó ngalè drùbhì sè yà dhi. ³⁶ Dì akódhi kàgò ngbò ró dhi, mɛ̀ kòtayí àmi akódhi dré kɛ̀súlé adrérà'a ayí ko dhi ko. ³⁷ Tà má dré adrélé tàle àmi dré kònidhi, má adré kpà tàá mòndyá tíí i dré: Mɛ̀ kàdré tàminga dri!»

‡ À kònò Èsáyà 13:10; 34:4; Èzèkyélè 32:7; Yòwélè 2:10; 3:4.

Yúdà ànzì kì kàdrì ì ndà láti Yésu ni rùzo pfùle dràle
(À kònò kpà Mátáyò 26:1-5; Lúkà 22:1-2; Yòwánì 11:45-53)

14 Tayí tá kitú rì gwányá Pásikà àdhya i Mápà takú àko dhi àdhya be dhi ì dré atsázó. Kòwánà kàdrì i tãtrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì adré tá láti nda kitswázó Yésu ni ru túrúpfú sè, pfùle dràle. ² Di, ì adré tá tãá dhi, ì kò'o tà nda gwányá Pásikà àdhya tú ko, mónnyá zyandre dhi ì kòligíró àyi íbe ko sè.

Tòkó àlo dhi dà málásì Yésu dri
(À kònò kpà Mátáyò 26:6-13; Yòwánì 12:1-8)

³ Lókyá nda sè dhi, Yésu lî tá Bètáníyà na, fíle Símónà atú kàrí dré tá rùle dhi ni dzó na gò, dré lírízó mísá làga kitswálé ngá nya. Gò tòkó àlo dhi dré afízó mòlàngì mvá ledélé àlàbàsterè sè, gàlepi málásì làgì kyàkyà dhi sè bí dhi be. [†] À ladhí tá málásì nda tsèrèlè nàradà sè. ^{††} Di tòkó nda dré mòlàngì nda ni ti nòzo gò, málásì nda ni dàzo Yésu dri. ⁴ Mòndí àruka adrébhá tá dzó nda 'á dhi ì kònò tà nda dre dhi, àyi kì togó dré aswázó gò, ì dré adrézó tãá àyi kòfalésè dhi: «À kizá tsì málásì kòdhi àdho tà sè?» ⁵ Kònò à ni tá kitswá làgì làfa lò'wa kámá-na sè gò, làfa nda ni fèzo lemerèbhá i dré! [‡] Di ì dré adrézó tòkó nda ni ndri tà tãndi ró.

⁶ Di, Yésu dré tãzoá àyi dré dhi: «Mì tayí tòkó kòndhi. Mì adré akódhi ni dri kizá àdho tà sè? Tã dré 'òle má dré kòdhi, tà avélépi tò dhi 'i. ⁷ Àngyá ko, mì adré ngbú adrélé lemerèbhá íbe àmi kòfalé, ìndì mì kitswá àyi kì ledé lókyá àngùdhi mì dré adrélé lèle dhi sè. Di, mì kitswá ngbú adrélé tùmání má be ko. ⁸ Tòkó kòndhi 'o tà dré tá kitswálé 'òle dhi kòdhya. Dà málásì má rú dri-dri, kitswázó áma rúbhá ledé bhàle mógó na dhi bvó. ⁹ Má adré tà bàti ta àmi dré: Àrà títi bvò wáyí 'ásè à dré dra Rúbí Tani longózó dhi i 'ásè dhi, à ni kókpà tà tòkó kòndhi dré 'òle kòdhi ni títi, akódhi ni tà kisùzo.»

Yúdásì ì yi ru kòwánà kàdrì íbe, kòlefèró Yésu àyi drígá
(À kònò kpà Mátáyò 26:14-16; Lúkà 22:3-6)

¹⁰ Àmvolásà dhi, Yúdásì ìsìkàrìyótà, Yésu ni lebèbhá mudrí-dri-rì dhi kì àlo dré ngàzo lile tà ta kòwánà kàdrì íbe, kitswázó Yésu ni lefè àyi drígá dhi bvó. ¹¹ Àyi nda ì kòyi tà dré tàle nda dre dhi, ì dré lenzézó ásà gò, ì dré lazízó dhi, ì ni làfa fe drá. Di Yúdásì dré kidhózó adrélé lókyá dóro Yésu ni lefèzo àyi drígá dhi ni nda.

Yésu ì nya gwányá Pásikà àdhya lebèbhá ni íbe
(À kònò kpà Mátáyò 26:17-25; Lúkà 22:7-14, 21-23; Yòwánì 13:21-30)

¹² Gwányá Mápà takú àko dhi àdhya ni kitú ni àlo adrézó kábilígyà mvá Pásikà àdhya ni pfu dràle

[†] Àlàbàsterè kòndhi, kírà kemve kpírìkpírì làgì be kàdrì, adrézó mòlàngì ledé ásà dhi 'i. ^{††} Nàradà kòndhi, dò àlo tãdzí be dóro ìndì làgì be kàdrì, adrézó málásì ladhí ásà dhi 'i. [‡] À adré tá làfa lò'wa kòni kì rú zi «dénàri». Dénàri kámá-na kòni i tá làfa adrélé fèle mòndí àlo dré àzì 'òle kóná àlo sè dhi tí dhi 'i.

mòbòmà ro dhi sè dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré akódhi ni lizízó tãzoá dhi: «Mì adré làà dhi, mà kòlì ngá ladhí mí dré gwányá Pásikà àdhya ni nyàzo dhi àngwà?» ¹³ Di Yésu dré àyi lebèbhá rì dhi kì mùzo, tãzoá àyi dré dhi: «Mì lî bhàandre na. Mì ni dri si agó àlo adrélépi yí do lèdrí na dhi be. Mì dhe akódhi nda bvó. ¹⁴ Dzó dré dra fízo lána dhi na dhi, mì kòtà dzó nda ni líyí dré dhi: «Dhya tà tadhálépi dhi adré àmi lizí: Dzó 'a kìle mà dré kitswázó Pásikà nya áma lebèbhá íbe dhi àngwà?» ¹⁵ Di akódhi nda ni dzó 'a kìle kàdrì kurú na dhi ni tadhá àmi dré. À tobhà mísá i ngá àruka íbe tayílé lána gànzi ró. Mì kòladhí ngá áma dré kònàle.» ¹⁶ Di akódhi ni lebèbhá nda ì dré lizo bhàandre na gò, ì dré tà títi nda kì kisúzó ngóro dré tà tàle àyi dré dhi tñi. Gò ì dré ngá ladhízó kitswázó gwányá Pásikà àdhya ni nya.

¹⁷ Ìndró kàndrì dre dhi, Yésu ì dré tsàzo lírìlé mísá làgàsè tùmání akódhi ni lebèbhá mudrí-dri-rì dhi íbe. ¹⁸ Ì dré tá adrerà'a ngá nya dhi 'á dhi, Yésu dré tãzoá dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Àmi kì àlo adrélépi ngá nya tùmání má be dhi ni áma lefè kàribhá i drígá.» ¹⁹ Di kizá dré àyi kì 'òzo gò, àyi àlo àlo títi dhi ì dré kidhózó adrélé tãá drá dhi: «Zakó ìna ma 'i ko?» ²⁰ Akódhi logó àyi dré dhi: «Akódhi nda àmi mudrí-dri-rì ni kì àlo 'i. Akódhi dhya adrélépi mápà so má be sãni àlo na dhi 'i. ²¹ Tã bàti ró dhi, Mòndí ni Mvá ni lî dràle ngóro tìsìle akódhi ni tà dri Giká ni Kúlí na dhi tñi. Di, kizá ni ìna adré kàdrì dhya dra Mòndí ni Mvá nda ni lefèlepi dhi dré! Dóro ni tá dhya nda ni tile ko dhi.»

Mírì ni rúbhá i kàrí ni be dhi
(À kònò kpà Mátáyò 26:26-30; Lúkà 22:14-20; 1 Kòrìtòbhá i 11:23-25)

²² Ì dré tá adrerà'a ngá nya dhi 'á dhi, Yésu dré mápà adózó, tà tani zizo driá Giká tí gò, nòzoá fèle àyi lebèbhá i dré gò, tãzoá dhi: «Mì do nyàle. Kòndhi áma rúbhá 'i.»

²³ Dré kpà kópò adózó, àwoyà tazo Giká dré gò, fèzoá àyi dré. Di àyi títi nda ì dré mvùzoá. ²⁴ Dré tãzoá àyi dré dhi: «Kòndhi áma kàrí adrélépi tà Giká dré bhàle ru yi-zo mòndí íbe dhi ni 'o kitswálé títi dhi 'i. Kàrí nda ni kutú mòndí zyandre i dré. ^{††25} Má adré tà bàti ta àmi dré: Má gò véle vìnò mvu ko, tsàle kitú má dré dra vìnò tìdhí ro dhi ni mvùzo Giká ni Òpì na dhi tú.»

²⁶ Di ì dré longó ngòzo lenzézó Giká ni rú sè gò, ì dré pfòzo lile mbàle kòngó Òlívè fa kya drina.

Yésu longó dhi, Pétèró ni àyi ga
(À kònò kpà Mátáyò 26:31-35; Lúkà 22:31-34; Yòwánì 13:36-38)

²⁷ Gò Yésu dré tãzoá àyi dré dhi: «Àmi títi, mì ni áma tayí adrélé kalóma. Tàko ko, Giká ni Kúlí adré tãá dhi: «Má ni kábilígyà líkìlépi ni tswa dràle gò, à dré kábilígyà nda kì 'òzo ayílé.» ^{‡‡}

^{††} À kònò Pfòma 24:8; Yèrèmíyà 31:31-34. ^{‡‡} À kònò Zàkàrìyà 13:7.

²⁸ Di, má kônga mána dràdrà 'àsè dre dhi, má ni li dri-dri àmi kandrána Gàliláya na.» ²⁹ Di Pétèró tà drá dhi: «Tágba mónnyá títi dhi ì kòtayí mi yà dhi, má kitswá mána ámi tayí tàdzí ko!» ³⁰ Yésu logó drá dhi: «Má adrè tà bàti ta mí dré: Ndìndì ngátsi ándrò kòndhi sè, dri-dri àgólòwa dré dra tsírà bhèzo vèsè be rì dhi kandrá dhi, mí ni mína áma ga vèsè be na.» ³¹ Di, Pétèró gò logóá drá rinyí sè dhi: «Tágba kòkitswá mà dré dràzo túmání mí be yà dhi, má kitswá tàdzí ámi ga ko.» Gò Yésu ni lebèbhá àruka títi dhi ì dré kókpà tàzoá kòndhi.

Yésu zi tà Giká tí Gètèsèmání na
(À kònò kpà Mátáyò 26:36-46; Lúkà 22:39-46)

³² Àmvolásà dhi, Yésu ì dré lizo lebèbhá ni íbe tsàle àrà rú zile Gètèsèmání dhi na. Gò dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì lírí kònwa, má kòlìró adrélé tà zi Giká tí.» ³³ Dré Pétèró ki drizo Yàkòbhò íbe ìndì Yòwánì be í vèsè. Gò akódhi ni togó dré kidhózó adrélé kizà nya, adrézó lanzile lavulé. ³⁴ Di dré tàzoá àyi dré dhi: «Áma togó adrè ñòle kizà dré, tsàle ndìndì dràdrà mìle. Mì kàdré kònwa, adrélé tàmgà dri.»

³⁵ Kòlì vùwàle àyi rúsè tsà dre dhi, dré dhèzo kìnì mi adrélé tà zi Giká tí, kòkitswá mìlàsà dhi, lókyá kizà àd-hya nda kòngaró í rúsè be dhi bvó. ³⁶ Adré tá tàà dhi: «Ábbà, Tátá, mi rinyí íbe kitswázó tà títi dhi kì 'o. Mí kò-do kópò kizà àdhya kòdhi má vélèsè wà. Di, mí kò'o tà má dré adrélé lèle dhi kòdhya ko. Be ró dhi, mí kò'o tà mí dré adrélé lèle dhi kòdhya.»

³⁷ Gò dré gòzo àyi lebèbhá nda i véna, àyi kì kisú ayí na. Dré tàzoá Pétèró dré dhi: «Simónà, mí adrè ayí ko? Mí kitswá tà tsì adrélé tàmgà dri ngbà 'í sàà àlo bwà ko? ³⁸ Lè mì kàdré tàmgà dri, adrélé kpà tà zi Giká tí, kòtayíró àmi tà dré tabhìle, àmi kì 'òzo dhèle tàkonzì na dhi ko. Bàti, dhyá kì togó àtsi ró adrézó tà dóro 'o. Di, dhyá kì rúbhá ína yàà.»

³⁹ Yésu dré gòzo tódhyá lèle tà zi Giká tí ngóro dré tá zile dridri dhi tíni. ⁴⁰ Gò dré gòzo tódhyá gòle àyi kì kisú ayí na, àyi kì mì dré tá adrélé ayí ro dhi sè. Di ì ni tá vélé ì ni kúlí logó drá ngíni ya dhi ko.

⁴¹ Bvóá dhi, dré gòzo gòle àyi lebèbhá nda i véna vèsè ni na sè, tàà àyi dré dhi: «Mì adrè dhu rè ayí ko, adrézó lovólé? Kitswá dre. Lókyá atsa dre. Mì nò rè kál! À adrè 'òle Mòndí ni Mvá ni lefè tàkonzìbhá i drígá.

⁴² Mì nga, mà kòlìró! Dhya adrélépi áma lefè dhi atsa dre!»

Yésu ni rùma

(À kònò kpà Mátáyò 26:47-56; Lúkà 22:47-53; Yòwánì 18:3-12)

⁴³ Gbã kòdhwa, Yésu dré rè dhu adrèrà'a tà ta dhi 'á dhi, Yùdàsì, akódhi ni lebèbhá mudrí-dri-rì dhi kì àlo dré atsázó. Adrí tá í vèsè mòndí zyandre angábhá kòwánà kàdrì i, tatrítrí kúlí tadhábhá i ìndì bhàgo i vélèsè dhi i be. Àyi nda ì ru tá sápi i fa íbe àyi drígá.

⁴⁴ Yùdàsì adrélépi 'òle Yésu ni lefè nda tà tá àyi dré dhi, í ni akódhi àdhi 'i yà dhi ni tadhá àyi dré dhi kòndhi: «Dhya má dré dra kamúlé dhi, akódhi 'i. Mì kòru di akódhi, drizoá lizo ába, adrézó líkíá dóro.» ⁴⁵ Di Yùdàsì nda dré ndiri àyi kisízo ànyi Yésu làga, tàà drá dhi: «Rábbì!» Dré akódhi ni kamúzó. ⁴⁶ Gò mónnyá nda ì dré dhèzo Yésu dri, akódhi ni ru. ⁴⁷ Di, dhya adrèbhá tá Yésu làga dhi kì àlo dré ngàzo àyi sápi asé gò, kòwánà kì kàdrì ni màràbà ni bí bvùwàzo kèle.

⁴⁸ Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Ma vo kùgú 'i gò, mì dré adrézó alìle sápi íbe ìndì fa íbe kitswálé áma ru ni? ⁴⁹ Kítú àlo àlo títi i sè dhi, má adrè tá àmi kòfalé, adrélé tà tadhá tépelò na dhi, mì ru tá ma ko. Di, tà kòdhi ì at-sá kòndhi, kitswálé tà tisìle áma tà dri Giká ni Kúlí na dhi ì kò'oró ru be dhi bvó.» ⁵⁰ Gò akódhi ni lebèbhá títi dhi ì dré akódhi ni tayízó lapázó.

⁵¹ Kàdhùrà àlo kítá asólépi í rú ngbà 'í àlo dhi dré ngàzo adrélé Yésu ni lebè. À adrè tá 'òle akódhi ni ru ká, ⁵² di, dré lapázó ràle bvólíí ro, kítá ína ni tayí.

Yésu pfo kòwánà kì kàdrì i kandrá bhàgo kàdrì íbe
(À kònò kpà Mátáyò 26:57-68; Lúkà 22:54-55, 63-71; Yòwánì 18:13-14, 19-24)

⁵³ Gò ì dré Yésu ni drizo lizo ába kòwánà kì kàdrì bhà-na. Di kòwánà kàdrì i, bhàgo i ìndì tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì dré ru kimózó títi kòndhi.

⁵⁴ Di Pétèró ro dhi, lebè tá ína Yésu lárà ro, tsàle byá kòwánà kì kàdrì nda ni bhà'álé na. Dré fizo lírílé tépelò líkíbhá i kòfalé, adrélé àtsí yo àyi íbe.

⁵⁵ Kòwánà kàdrì nda i bhàgo kàdrì nda íbe títi dhi ì adrè tá tà adrélé tàle Yésu rú dhi kì nda, kitswázó akódhi ni 'o dràle dhi bvó. Di, ì kisú tá àyikya tà àlo ko. ⁵⁶ Mòndí bí dhi ì adrè tá tà ta akódhi rú kinzò sè. Di, tà ì dré adrélé tàle nda ì kisú tá ru ko. ⁵⁷ Gò mòndí àruka ì dré ngàzo tà ta akódhi rú kinzò sè kòndhi: ⁵⁸ «Mà yi akódhi adrèrà'a tàà dhi: «Má ni tépelò mòndí ì dré síle ni kòndhi ni pfu, gòzo àzya ni mòndí ì dré síle ni ko dhi ni si kítú na àmvolèsè.» ⁵⁹ Di, ndìndì tà ì dré tàle akódhi rú nda kisú ína ru ko.

⁶⁰ Gò kòwánà kì kàdrì dré ngàzo àyi totò àyi kandrá, lizíá Yésu tí dhi: «Mí logó mína kúlí tà dhya kòni ì dré adrélé tàle mí rú kòdhi i sè ko?» ⁶¹ Di, Yésu adrè tá ína kíri, kúlí logó àko ró. Gò kòwánà kì kàdrì nda dré gòzo lizíá tíá dhi: «Mì Mèsíyà, Giká kitswálépi rúku sè dhi ni Mvágó 'i?» ⁶² Yésu logó drá dhi: «Ma 'i. Di mì ni Mòndí ni Mvá ni no adrèrà'a lírílé Giká rinyí líyí ni drígá lésè. Mì ni kpà akódhi ni no adrèrà'a agòle ndùrùku bhù na dhi i 'àsè.» ⁶³ Di kòwánà kì kàdrì nda dré àyi kítá lasízo kizà dré gò, tàzoá dhi: «Mà ni di go vélé mòndí àruka kitswábhá tà ta akódhi rú dhi kì nda àdho tà sè? ⁶⁴ Mì yi làdhá dré dhàle Giká rú kòdhi àmi kì bíbhálé sè dre. Mì adrè di kisúá ngíni?» Di àyi títi nda ì dré tà ñòzo akódhi dri kitswálé dràdrà sè.

⁶⁵ Gò àyi ki àruka ì dré ngàzo adrélé túsú lufú akódhi mi. Ì dré akódhi ni mì dròzo gò, adrézó akódhi ni tisi, adrézó tàá drá dhi: «Mí longó rè tà pròfètà ro ká!» Gò tépelò líkíbhá ì dré kpà akódhi ni dòzo, adrélé mì tosálé.

Pètèrò gá Yésu rè

(À kònò kpà Mátáyò 26:69-75; Lúkà 22:56-62; Yòwánì 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Lókyá nda sè dhi, Pètèrò tá ìna tàbhu na, bhà'álé nda na. Gò mvátòkò àlo kòwánà ki kàdrì ni màràbà ro dhi dré atsázó ⁶⁷ Pètèrò ni no adrérà'a àtsí yo. Dré akódhi ni nòzo dñif gò, tàzoá dhi: «Mi tá kókpà tùmání Yésu Nàzàrètà lésè dhi be.» ⁶⁸ Dì, Pètèrò dré ìna tà nda ni gàzo rè, tàzoá dhi: «Má ni ngalè mí adrè àdho tà ta ya dhi ko.» Gò dré ngàzo pfole bhà'álé nda 'ásè, àyi totó láti adrézó afflé dhi 'á. Gbã kòdhwa, àgólòwa dré tsírà bhèzo.

⁶⁹ Mvátòkò nda kònò akódhi kònàle dre dhi, dré gòzo tàá mómnyá adrèbhá tá akódhi làga dhi ì dré dhi: «Dhya kòndi àyi ki àlo 'i!» ⁷⁰ Dì Pètèrò dré gòzo tódhyá tà nda ni ga rè.

Gí ko, àyi adrèbhá tá Pètèrò làga nda ì dré tàzoá drá dhi: «Mí àyi ki àlo 'i bàti! Tàko ko, mi kókpà mómnyá angálèpi Gàliláyà lésè dhi 'i.» ⁷¹ Dì Pètèrò dré ngàzo mòmndrà si, tàzoá dhi: «Tátrítrí kàdré má dri, má kàdré kinzò ta dhi! Má ni agó mì dré adrézó tà ni ni ta kòdhi ko!» ⁷² Gbã kòdhwa, àgólòwa dré gòzo tsírà bhe vésè ni rì sè. Gò kúlí Yésu dré tá tàle Pètèrò dré dhi dré agázó lána. Tà tá dhi: «Dridri àgólòwa dré dra tsírà bhèzo vésè be rì dhi kandrá dhi, mí ni áma ga vésè be na.» Gò Pètèrò dré dhèzo adrélé ngòle.

Yésu pfo Pilátò kandrá

(À kònò kpà Mátáyò 27:1-2, 11-14; Lúkà 23:1-5; Yòwánì 18:28-38)

15 Ngá kòwa dre dhi, kòwánà kàdrì ì, tátrítrí kúlí tadhábhá ì tùmání bhàgo kàdrì ìbe títi dhi ì dré ru yizo Yésu dri. Dì ì dré akódhi ni adròzo gò, drizoá lè-zo fèà Pilátò, Rómà ki gùvèrènerè drígá.

² Gò Pilátò dré lizizóá Yésu tí dhi: «Mí, mi ópí Yúdà ànzi kya 'i?» Yésu logó drá dhi: «Ámi tàndi mí tà dre.» ³ Gò kòwánà kàdrì nda ì dré dhèzo adrélé Yésu ni asíki tà b'i dhi ì sè. ⁴ Dì Pilátò dré gòzo lizíá tíá dhi: «Mí logó mína kúlí ko? Mí yi rè tà títi ì dré adrélé tàle mí rú dhi ì ká!» ⁵ Dì, Yésu logó vélé ìna kúlí ko. Gò Pilátò ni líndrí dré gàzo ásà.

À nò tà Yésu dri kitswálé dràdrà sè

(À kònò kpà Mátáyò 27:15-26; Lúkà 23:13-25; Yòwánì 18:39-19:16)

⁶ Kóná àlo àlo títi, gwányá Pásikà àdhya tú dhi, Pilátò adrè tá dhya ángùdhi bãdzó na, mómnyá zyandre dhi ì dré adrélé zile ì tí dhi ni tri àyi dré. ⁷ Lókyá nda kònàdhi sè dhi, agó àlo rú be Bàràbà dhi tá bãdzó na mómnyá àruka ìbe, ì dré tá mómnyá ki kodzólé lígílé dhi sè, ìndì ì

dré tá mómnyá pfole dràle dhi sè. ⁸ Dì mómnyá zyandre dhi ì kòmbà tsàle Pilátò véna dre dhi, ì dré kídhozó adrélé akódhi ni ti lizí, kò'oró ànzyà gá dré tá adrélé 'òle àyi dré dhi tíni. ⁹ Dì Pilátò dré àyi ki lizizó tàzoá dhi: «Mí adrè làá dhi, má kòtrì àmi dré ópí Yúdà ànzi kya kònàdhi?» ¹⁰ Lizí tá àyi kònini tàko ko, ni tá tàle dhi, kòwánà kàdrì ì fè tá Yésu ì drígá ngbà 'í dirèma sè dhi be. ¹¹ Dì, kòwánà kàdrì nda ì dré mómnyá zyandre nda ki 'a tiffzó, ì kòziró Pilátò tí kòtrìró Bàràbà àyi dré kòdhya. ¹² Gò Pilátò dré lizizóá àyi tí dhi: «Mí adrè di làá dhi, má kò'o dhya mì dré adrélé zile ópí Yúdà ànzi kya ró kònàdhi sè ngíni?» ¹³ Dì ì dré kúlí yòzo tàzoá dhi: «Mí tidí akódhi fa kípakipa dri!» ¹⁴ Pilátò gò lizíá dhi: «Akódhi 'o àdho tà kònzì 'i?» Dì ì dré gòzo adrélé tetrélé rinyí sè, adrézó loyóá dhi: «Mí tidí akódhi!»

¹⁵ Pilátò adrè tá mómnyá zyandre nda ki togó le 'òle kinílé. Dì dré Bàràbà ni trizo àyi dré. Dré Yésu ni 'òzo bhwàle gò, akódhi ni fèzo kitswálé tidílé fa kípakipa dri dhi bvó.

Sòdá ì gu Yésu

(À kònò kpà Mátáyò 27:27-31; Yòwánì 19:2-3)

¹⁶ Gò sòdá ì dré Yésu ni drizo fizo ába gùvèrènerè nda ni dzó kàdrì ni bhà'álé na. Ì dré sòdá àruka títi dhi ki azízó ru amú àyi ìbe akódhi làgásè. ¹⁷ Gò ì dré kánzò ká asózó rúá, fanzì kùtsi ró dhi ni pàzo kùla ró asólé driá. ¹⁸ Dì ì dré ngàzo adrélé mòdo fe drá, adrézó tàá dhi: «Mòdo mí dré, ópí Yúdà ànzi kya ni!» ¹⁹ Ì adrè tá akódhi ni dri tswa kòzò sè, adrézó túsú lufú rúá. Ì adrè tá kpà kórókó titi akódhi kandrá, sùle ngóro ì adrè tá akódhi ni líndrí bha na tíni. ²⁰ Ì kògu akódhi kònini dre dhi, ì dré kánzò ká nda ni avúzo rúásà, gòzo akódhi ni kítá ki tosó rúá. Gò ì dré akódhi ni drizo pfozo ába, kitswálé tidílé fa kípakipa dri dhi bvó.

Yésu ni tidima fa kípakipa dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 27:32-44; Lúkà 23:26-43; Yòwánì 19:17-27)

²¹ Ì dré tá adrérà'a apfole kònalésè dhi 'á dhi, ì dré agó àlo rú be Símónà, angálèpi Kírèné lésè dhi ni nòzo adrérà'a agòle amvú lésè. † Akódhi nda tá Àlìgizàndrè ki atá Rúfù be dhi 'i. Dì ì dré akódhi ni 'òzo rinyí sè adrélé fa kípakipa Yésu àdhya ni do.

²² Gò ì dré Yésu ni drizo lizo ába tsàle àrà rú zile Gòlògòtà dhi na. (Rú nda kòdhi adrè làá tàle dhi «Àrà drifà àdhya».) ²³ Kònàle dhi, ì dré vínò amúlé àlókò rú zile mírè dhi be dhi ni fèzo akódhi dré mvùle. Dì, dré ì-na gàzoá rè. ²⁴ Dì ì dré akódhi ni tidízó fa kípakipa dri gò, dzègè vùzo nizoá ngalè ì ni akódhi ni kítá ki lanzí àyi kòfalésè ngíni ya dhi. †²⁵ Lókyá akódhi ni tidízó nda tá sàà nzi-dri-su drùbhì sè dhi 'i. ²⁶ À tisi tá tà nòzo akódhi dri dhi wárágà dri kònini: «Ópí Yúdà ànzi kya».

† «Kírèné» kòndhi tá bhàandre bvò Libíyà àdhya lé, bvò kàdrì Àfiríkà àdhya lé dhi 'i. †† À kònò Longó ì 22:19.

²⁷ À tidí tá kpà kùgubhá rì dhi i fa àruka i drìsè akódhi làgàsè: àlo ni dríágò ni lésè, àzya ni lidzi ni lésè. [²⁸ †]

²⁹ Mòndyà adrèbhá tá lavulé àrà nda 'àsè dhi ì adrè tá akódhi ni lodhá, adrézó àyi ki dri ya, adrézó tàá dhi: «Á! Mi tá kitswálèpi tépelò pfo gòzo siá kitú na àmvolésè ni, ³⁰ mí así di fa kipakipa kòdhi drilésè ámi tàndi ni tidrí wà!» ³¹ Kòwánà kàdrì i tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì adrè tá kpà akódhi ni gu kònini, adrézó tàá àyi kòfalésè dhi: «Akódhi tidrí mómí àruka i 'í. Di, kitswá ína áyi tàndi ni tidrí bwà ko! ³² Adré leá dhi, Mèsíyà, ópí Ìsèrèlè ànzi kya kòdhi kàsí nyànomvá fa ki-pakipa drilésè, mà kònòró tà nda akódhi ni ka'izo be dhi bvó!» Kùgubhá tidilé akódhi be nda ì adrè tá kpà akódhi ni lodhá kònini.

Yésu ni dràma

(À kònò kpà Mátáyò 27:45-56; Lúkà 23:44-49; Yòwánì 19:28-30)

³³ Kitú rírí sè dhi, tínimvá dré bvò ni mì dòzo wáyi, tsàlè sáà na kitú rírí àmvolésè dhi na. ³⁴ Di sáà na nda sè dhi, Yésu dré liyízó kúlí 'u'ù sè tàzoá dhi: «Èlòyì, Èlòyì, léma sàbàkàtánì?» Kòdhi adrè leá tàlè dhi: «Áma Giká, áma Giká, mí tayí ma àdho tà sè?» ³⁵ Mómí àruka adrèbhá tá kònàlè dhi ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Mì yi rè ká! Akódhi adrè Èlìyà ni zi.» ³⁶ Gò àyi ki àlo dré ràzo mbèlè ngá vòdhovódho dhi ni adó, vinègàri dàzo lána, dròzoá kòzó sílè, tingázóá kuru fèlè Yésu dré mvùlè gò, tàzoá dhi: «Mà kòtayí rè akódhi, nòzoá ngalè Èlìyà ni atsá akódhi ni tirí fa kipakipa drilésè yà dhi.» ³⁷ Di, Yésu dré trèzo kúlí 'u'ù sè gò, dràzo.

³⁸ Gbă lókyá nda sè dhi, kítá 'ìlè tépelò ni 'a lakízó dhi dré lasízó 'a be rì, kidhólè dri lésè tsàlè pá na. ³⁹ Rómà ki sòdá ki kàdrì adrélèpi áyi totó Yésu kandrà dhi kònò akódhi drà tá ngèni ya dhi dre dhi, dré tàzoá dhi: «Dhya kòdhi tá ína Giká ni Mvágó 'i bàti!»

⁴⁰ Tòkó àruka i tá kpà kònàlè, adrélè tà nda ki no lárà ro. Àyi kòfalé dhi tá: Màríyà Màngàdàlénè, Màríyà Yàkóbhò kàdhúra ro dhi ki andre Yósè be dhi, tsàlè Sàlómè. ⁴¹ Àyi nda ì adrè tá Yésu ni lebè Gàliláyà na, adrézó tà 'o drá. Tòkó àruka bǐ alèbhá akódhi be Yèrúsalémà le dhi i tá kpà kònàlè be.

Yésu ni rúbhá bhàma mógó na dhi

(À kònò kpà Mátáyò 27:57-61; Lúkà 23:50-56; Yòwánì 19:38-42)

⁴² Kitú nda tá kitú adrézó tà ledé sàbátù kandrà dhi 'i. Di ìndró kàdrì dre dhi, ⁴³ agó àlo rú be Yòséfà angálèpi Àrimátáyà lésè dhi dré lizo Pílátò véna. Akódhi nda tá Yúdà ànzi ki bhàgo kàdrì ki àlo rúku ró dhi 'i. Adré tá kpà ína Giká ni Òpǐ letè nòlè. Di akódhi kòtsa Pílátò véna dre dhi, dré Yésu ni rúbhá zizo tíá tiri àko.

† Wárágà Giká ni Kúlí tísìzo àyi dri drìdri dhi i léna dhi, à adrè kúlí kòni ki kúsú kònwa ko: [Di tà tísìlè Giká ni Kúlí na dhi ì 'o tá ru kònini. À tísì tá dhi: «Á amú akódhi nàlè drìkònzìbhá íbe.»] À kònò Èsáyà 53:12.

⁴⁴ Pílátò kòyi Yésu drà dre dhi dre dhi, akódhi ni líndrí dré gàzo. Dré sòdá ki kàdrì azizó, lizízóá tíá ngalè akódhi drà dre bàti yà dhi. ⁴⁵ Kòyi tà nda tá kònini dhi sòdá ki kàdrì nda tí dre dhi, dré láti fèzo Yòséfà dré rúbhá nda ni dòzo. ⁴⁶ Di Yòséfà dré kítá kemve gizo lizo ába gò, dré rúbhá nda ni tirízó fa kipakipa drilésè, lambézóá kítá nda sè gò, lizo bhàa mógó àlo gàlè kírá na dhi na. Dré kírá kàdrì dhi ni alízó bhàlè mógó nda tí. ⁴⁷ Màríyà Màngàdàlénè i Màríyà Yósè ni andre ró dhi be dhi, ì nò tá àrà rúbhá nda ni bhàzo dhi 'í.

Yésu ni ngàma dràdrà 'àsè dhi

(À kònò kpà Mátáyò 28:1-10; Lúkà 24:1-12; Yòwánì 20:1-18)

16

Sàbátù kòlavú dre dhi, Màríyà Màngàdàlénè, Màríyà Yàkóbhò ni andre, ìndì Sàlómè be dhi ì dré dò tàdzí be dóro dhi ni gizo, kitswázó lile dàá Yésu ni rúbhá rú dhi bvó. ² Di kitú ni àlo pósò àdhya sè, ngá kòwa dre dhi, ì dré ngàzo drùbhì kíno láti do adrézó lile mógó na. ³ Láti 'á dhi, ì adrè tá lizíá àyi kòfalésè dhi: «Àdhi ni kírá lí mógó tísè mà dré kitswázó fíle lána bwà dhi nì?» ⁴ Di, ì kòtingá mì dre dhi, ì dré nòzoá dhi, à lí kírá kàdrì gú nda mógó tísè dre.

⁵ Ì kòfì mógó nda na dre dhi, ì dré kàdhúra àlo kánzó kemve asólèpi í rú dhi ni nòzo, adrèrà'a lírìlè mógó nda na dríágó lésè. Gò àyi ki togó dré gàzo tiri dré.

⁶ Di, akódhi dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì tayí àmi ki togó adrélè gàlè tiri dré ko. Mì adrè Yésu Nàzàrètà lésè, tidilé fa kipakipa dri dhi ni nda kòdhya. Akódhi kònwa yókódhó. Nga ína dràdrà 'àsè dre! Mì nò rè àrà tá rúbhá ni ni bhàzo ni ká. ⁷ Di mì lí tàá akódhi ni lebèbhá i dré túmání Pètèró be dhi: «Akódhi adrè lile àmi kandràna Gàliláyà na. Kònàlè dhi, mì ni akódhi ni no ngóro dré tá tàlè àmi dré dhi tìni.»

⁸ Di tòkó nda ki líndrí dré gàzo bhwǎbhwa, ì dré kpà adrézó lyàlè lyàlè gò, ì dré ngàzo lapalé mógó nda lésè. Di, ì tà tá àyikya tà àlo dhya àlo dré ko, ì dré tá adrélè ngá ro dhi sè. ††

Márokò ni búkù ni kùdù

(À kònò kpà Mátáyò 28:9-20; Lúkà 24:13-53; Yòwánì 20:11-23; Tà 'òlè dhi i 1:6-11)

⁹ [Yésu kònga dràdrà 'àsè drùbhì kíno kitú ni àlo pósò àdhya sè dre dhi, dré rè zyà agázó Màríyà Màngàdàlénè ì dré tá tirí kònzì nzi-dri-rì dhi ki dròzo lásà dhi kandrà. ¹⁰ Gò akódhi nda dré ngàzo lile rúbí nda ni longó dhya adrèbhá tá túmání Yésu be gò, ì dré

†† Wárágà àruka búkù Márokò àdhya ni tísìzo àyi dri drìdri dhi ì adrè akílè 16:8 àmvolésè. Kòdhi adrè tàá dhi, à adrè Márokò 16:9-20 kúsú àyi nda i léna ko. Wárágà àruka i léna dhi, à adrè kó 16:9-20 kúsú. Wárágà àruka i léna dhi, à adrè kó kúlí kòni ki kúsú 16:8 àmvolésè: [Gò ì dré lizo tà tíí tàlè àyi dré nda ki longó tàlì ró Pètèró i dré arúpi ni íbe. Àmvolásà dhi, Yésu ni tàndí dré àyi nda ki mùzo lile bvò wáyi 'àsè kidhólè kitú dré apfòrà lésè tsàlè kitú dré ndírà na, kitswálè kúlí lólo kitswálèpi akílè bwà ko dhi ni longó mómíyá tíí i dré, ì kàdríró lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kúsú be dhi bvó. Kàdrè kònini!]

adrézó àwó ngo, adrézó tongólé akódhi ni tà sè dhi i dré. ¹¹ Di, àyi nda ì kòyi tàle dhi, Yésu lídrì ro, ìndì Màríyà nò akódhi dre dhi dre dhi, ì dré àyikya ka'izoá ko.

¹² Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo àyi tadhá làsú be twá àyi lebèbhá rì dhi i dré, ì dré tá adrérà'a ìlè gbàbhú na dhi 'á. ¹³ Di àyi nda ì dré gòzo rúbí nda ni longó àyi ki arúpi i dré gò, àyi nda ì dré kpà àyi ki kúlí ka'izo ko.

¹⁴ Kùdù ro dhi, Yésu dré gòzo àyi tadhá dhya mudrí-dri-àlo nda i dré, ì dré tá adrérà'a lírìlé mísá làgàsè dhi 'á. Gò dré tà tàzo àyi dri, àyi ki tà ka'ika'ì dré tá adrélé yàyà dhi sè, ìndì àyi ki togó dré tá adrélé tòmbátòmba dhi sè. Tàko ko, ì ka'ì tá àyikya dhya akódhi ni nobhá mì sè akódhi ni ngàma dràdrà 'àsè dhi àmvolésè dhi ki kúlí ko. ¹⁵ Gò dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì ì ì bvò wáyi 'àsè Rúbí Tani longóbe mónyá tíí Giká dré bhàle dhi i dré.

¹⁶ Dhya ángùdhi dra Rúbí Tani nda ni ka'ilepi gò, bàtísimò dòzo dhi ni adrí. Di, dhya ángùdhi Rúbí Tani nda ni ka'ilepi ko dhi, Giká ni tà bha akódhi nda dri.

¹⁷ Giká ni tà twátwa líndrígá ró kòni ki fe mónyá ka'ib-há dhi i dré adrélé 'òle dhi kòdhya: Áma rú sè dhi, ì ni tírì kòni ki dro topfòle móndí i lésè. Ì ni ti twátwa tídhí ro dhi ki ta. ¹⁸ Ì ni nì ki ru àyi drígá. Di ì kòmvu lòmà yà dhi, lòmà nda kitswá àyi ki 'o kòni àlomvá ko. Ì ni kpà drígá tobhà dràbhá i rú gò, àyi nda ì dré gòzo adrílé.»

¹⁹ Di Mírì Yésu kòtà tà nda i àyi dré dre dhi, Giká dré akódhi ni dòzo bhù na gò, akódhi dré lírìzó Giká ni drígá lésè. ²⁰ Di akódhi ni lebèbhá nda ì dré ngàzo ìlè Rúbí Tani longóbe àrà tíí bvò dri dhi i 'àsè. Mírì adré tá tà 'o àyi íbe, adrézó tadhá dhi, àyi kúlí ì dré tá adrélé longólé nda tà bàti 'i, tà líndrígá ró dré fèle àyi dré adrélé 'òle dhi i sè.]

LÚKÀ

Búkù kònìdhi ni tà àndu ngàle drìdrì dhi

Dhya búkù kònìdhi ni tisìlepi dhi tá Lúkà 'i. Akódhi nda tá àpóstolò 'i ko. Di, akódhi tá ína móndí tà Yésu dré 'òle ìndì tadhálé dhi ki ndàlepi nìle dóro lavúlé, ngóro dhya tà nda ki nobhá mì sè dhi ì dré titílé drá dhi tñi dhi 'i (Lúkà 1:1-4). Akódhi tá kókpà Pólò ni atsiàmú ki àlo 'i (Tà 'òle dhi ì 16:10, àruka ni íbe). Kònìdhi búkù ni àlo búkù rì Lúkà dré tisìle dhi ì kòfalé dhi 'i. Búkù kònìdhi léna dhi, akódhi adrè Yésu ni lídrì ni tà àzì ni íbe dhi ki tití kòd-hya. Akódhi ni búkù ni rì rú be «Tà àpóstolò ì dré 'òle dhi ì» dhi léna dhi, adrè Èkèlézyà ni tà tití kòd-hya.

Búkù kònìdhi léna dhi, Lúkà adrè tadhá dhi, Yésu Giká ni Mvágó 'i, ìndì Mèsíyà Giká dré tá lazilé gò amùzoá kitswálé mónnyá títi dhi ki tidrí dhi 'i. Lúkà adrè tisíá dhi, Giká ni Tírí zì tá Yésu nda alìle Rúbí Tani longó mónnyá lemerè ro dhi ì dré (4:18). Tà bàti ró dhi, Yésu adrè Giká ni lèle tadhá mónnyá títi tà yàà dhi íbe dhi ì dré: lemerèbhá ì, dràbhá ì, mónnyá adrélé mì pòle dhi ì, tàkonzìbhá ì, tsàle mónnyá títi togó be ànzimvá kya tñi dhi íbe. Tà kàdrì àruka à dré adrélé kisúlé búkù kònìdhi léna dhi ì, tà kòni 'i: Tírí Lólo ni àzì, tà zima Giká tí dhi, Yésu ni lèle tadhama tòkó ì dré dhi, móndí ki tàkonzì trima, ìndì Yésu ni ka'ìbhá ki kólénzé.

Búkù su Rúbí Tani ni tà dri dhi ì kòfalé dhi, à adrè tà àruka ki kisú ngbà 'í Lúkà ni búkù kònìdhi léna: Yòwánì Bátisimò fèlepi ni tìma, tà àruka Yésu ni tìma ni tà dri dhi ì, Yésu ni lèma tépelò na mvámvá ro dhi, pídhígó Sàmàríyà agó dóro dhi ni tà dri dhi, pídhígó mvágó avìlepi dhi ni tà dri dhi, àruka ni íbe.

Lúkà adrè búkù kònìdhi ni tisì agó àlo rú be Tèyòfílè dhi dré. Akódhi nda dré tá adrélé Yúdà mvá 'i ko dhi sè dhi, Lúkà adrè Yúdà ànzì ki tà bí àyi ki labhi íbe dhi ki àndu ngi. Tà nda sè dhi, mónnyá àndrò dhi ki kitswá Rúbí Tani Lúkà dré tisìle kònìdhi ni na, àndu ni ni nìzo dóro lavúlé.

Tà kàdrìkàdrì búkù kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Tà Lúkà dré Rúbí Tani tisìzo ásà dhi (1:1-4)
- 2) Yòwánì Bátisimò fèlepi ni tìma, Yésu ni tìma, ìndì akódhi ni anzì ni tà (1:5-2:52)
- 3) Yòwánì Bátisimò fèlepi ni àzì (3:1-20)
- 4) Yésu ni bátisimò dòma, ìndì akódhi ni tabhìma (3:21-4:13)
- 5) Yésu ni àzì bvò Gàliláyà àdhya na dhi (4:14-9:50)
- 6) Yésu ni atsí ngàzo Gàliláyà lésè lèle Yèrúsalmà na dhi (9:51-19:27)
- 7) Yésu ni pòsò kùdù, ìndì akódhi ni dràma (19:28-23:56)
- 8) Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi, ìndì akódhi ni mbàma bhù na dhi (24:1-53)

Tà Lúkà dré Rúbí Tani tisìzo ásà dhi

1 Atálágó Tèyòfílè, ngóro mí dré nìle be dhi tñi dhi, móndí bí dhi ì tabhì tà ru 'obhá àma kòfalé dhi ki tisìle. ² Ì tisì ngóro dhya tà nda ki nobhá mì sè kid-homa ni lésè gò, ì dré atsázó Giká ni kúlí longóbhá ì ró dhi ì dré titílé tayílé àma dré dhi tñi. ³ Di, atálágó, má dré tà títi nda ki ndàle nìle kyá àyi ki kidhoma lésè dhi sè dhi, má mìlésè dhi tá kpà dóro má dré tà nda ki tisìle mí dré mìbhalé tí dhi. ⁴ Má adrè 'òá kònìni, mí kòkitswáro níà tàle dhi, tà tadhálé mí dré dhi ì tà bàti 'i dhi be.

Ángéló longó Yòwánì ni tìma ni tà

⁵ Lókyá Èródè dré tá adrèr'a ópí ro bvò Yúdáyà àdhya drìle dhi 'á dhi, kòwánà àlo rú be Zàkàríyà dhi tá be. Akódhi nda tá kòwánà angábhá Àbíyà ni sùrú lésè dhi ki àlo 'i. Akódhi ni tòkó rú be Èlìzabète dhi angá tá kpà Àrónà atú adrélèpi kòwánà ki kàdrì ro dhi ni sùrú lésè. ⁶ Àyi rìti dhi ki tà tá gyàgya Giká mìlésè. Ì adrè tá tà títi Mírì ni tatrítrí kúlí dré adrélé tàle à kò'o dhi ki 'o, tà àlo tivì àko ró. ⁷ Di, àyi tá àyikya mvá àko. Tàko ko, Èlìzabète tá kóndó 'i, ìndì àyi rìti dhi ki kóná lavú tá dre.

⁸ Kítú àlo dhi, Zàkàríyà nda adrè tá àzì 'o kòwánà ro Giká kandrà. Àngyá ko, lókyá nda tá lókyá kòwánà akódhi ni sùrú lésè dhi ì dré adrèzò àzì 'o dhi 'i. ⁹ Ànzyà

gà kòwánà ì dré adrélé 'òle dhi t́nì dhi, ì kipè tá akódhi dzègè sè, fíle béndélé za Mírì ni tépelò na dhi kòdhyà. ¹⁰ Dì akódhi dré tá adrérà'a béndélé za dhi 'á dhi, mónnyá zyandre títi dhi ì adrè tá tà zi Giká tí kivi na.

¹¹ Gò ángéló Mírì àdhya dré ngàzo agalé Zàkàríyà kandrá, áyi totó adrélé àlètári adrézó béndélé za dhi ni dríagó lésè. ¹² Zàkàríyà kònò akódhi dre dhi, akódhi ni dri dré abízó nyínyi gò, tirì dré gàzo akódhi léna bí.

¹³ Dì, ángéló nda dré ína tàzoá drá dhi: «Zàkàríyà, mí ro ngá ko! Tàko ko, Giká yi tà mí dré zile í tí dhi dre. Ámi tòkó Èlìzabète ni mváagó ti mí dré gò, mí dré rú ni ni zizo Yòwánì. ¹⁴ Akódhi ni arí fe mí dré kólénzè íbe. Mòndí bí dhi ki kókpà lenzè akódhi ni tima sè. ¹⁵ Tàko ko, akódhi ni tà ni adrè kàdrì Mírì mìlèsè. Akódhi kitswá tàdzí vínò 'i yà, kó ngalè wá àtsí 'i yà dhi ni mvu ko. A ni ga Tirí Lólo sè bí, kidhólé í dré adrérà'a áyi andre lé dhi 'á. ¹⁶ A ni ìsèrélè ànzi bí dhi ki adri agòle Mírì àyi ki Giká vélé. ¹⁷ A ni adhé alìle Mírì kandrá, Tirí Lólo atú adrélépi pròfètá Èlìyà le dhi ni rinyí sè, kitswálé ànzi ki atá ki togó adzá àyi ki ànzi i vélé, ìndì mónnyá adrébhá ligíle dhi ki togó adzá mónnyá gyàgya ki tògyá vélé, kitswázó mòndí ki tivó adrélé gànzi ró Mírì dré be dhi bvó.» †

¹⁸ Dì, Zàkàríyà dré ángéló nda ni lizízo tàzoá dhi: «Má ni niá ngalè tà kòdhi ni ru 'o bàti dhi ngíni? Àngyá ko, ma màlìga 'i, ìndì áma tòkó ni kóná lavú dre.»

¹⁹ Ángéló logó drá dhi: «Ma Gàbèrèyélè 'i. Má adrè áma totó Giká kandrá, adrélé akódhi ni ázi 'o. Akódhi amù ma alìle mí vélé, rúbí tani kòdhi ni longó mí dré.

²⁰ Dì, mí yi rè ká! Mí ni adrè ábhábhá ro tà ta àko ró, tsàle kitú tà nda dré dra ru 'òzo dhi tú. Tàko ko, mí ka'ì mína áma kúlí i ko, tágba kúlí nda ì dré dra ru 'òzo àyi ki lókyá sè dhi.»

²¹ Lókyá nda sè dhi, mónnyá zyandre nda ì adrè tá Zàkàríyà ni letè gò, àyi ki líndrí dré adrézó gàle, dré tá adrélé gile tépelò na tò dhi sè. ²² Dì, kàpfo lása dre dhi, kitswá tá ína tà ta àyi véna bwà ko. Gò ì dré atógyàzoá dhi, ngá agá tá akódhi mi toróbí t́nì tépelò na dre. Àngyá ko, akódhi atsá tá ína ábhábhá ro, adrélé tà ta àyi dré dríagó sè. ²³ Akódhi ni lókyá adrézó àzi 'o tépelò na dhi kàkí dre dhi, dré nzìzo í bhàna.

²⁴ Àmvolásà dhi, akódhi ni tòkó Èlìzabète dré 'a kisúzo gò, dré áyi zùzo 'a nda be mbà nzi. Adré tá kisúá í léna dhi: ²⁵ «Mírì 'o má dré tà adrélépi dóro í mìlèsè dhi kòdhyà. Lókyá kònìdhi sè dhi, tingá má rúsè tà adrélépi tá kanyò fe má dré mòndí i mi dhi dre.»

À longó Yésu ni tima ni tà

²⁶ Èlìzabète ni mbà ni nzi-dri-àlo sè dhi, Giká dré ángéló Gàbèrèyélè ni mùzo lile bhàandre rú zile Nàzàrètà bvò Gàliláyà àdhya lé dhi na, ²⁷ kyánzi àlo rú be Màríyà, àgo tà nilepi rè ko dhi véna. À zì tá Màríyà

† À kònò Màlákí 3:23-24.

nda agó àlo rú be Yòséfà, angalépi ópí Dàwídi ni sùrú lésè dhi dré tòko ró. ²⁸ Ángéló nda kòfi Màríyà véna dre dhi, dré tàzoá dhi: «Mí Mírì dré áyi togó tani bhàzo mí rú ni, mòdo mí dré! Mírì tùmání mí be!» ²⁹ Dì Màríyà ni dri dré abízó nyínyi kúlí nda sè gò, dré adrézó kisúá í léna ngalè mòdo nda tá àdho mòdo kára 'i ya dhi.

³⁰ Dì, ángéló nda dré ína tàzoá drá dhi: «Màríyà, mí ro ngá ko! Tàko ko, mi Giká ni togó tani íbe mí rú. ³¹ Mí yi rè ká! Mí ni 'a kisú gò, mí dré mváagó tìzo, rú ni ni zizo Yésu. ³² Akódhi ni tà ni adrè kàdrì, ìndì à ni akódhi ni zi Giká kurú na bhù na dhi ni Mváagó ro. Mírì Giká ni akódhi ni bha adrélé ópí kàdrì ro, ngóro akódhi ni táb-hí Dàwídi t́nì. ³³ Akódhi ni òpì nya ìsèrélè ànzi i dri kóná vèsè kólyá. † Bati, akódhi ni òpì ni adrè kùdù àko.»

³⁴ Dì Màríyà dré ángéló nda ni lizízo tàzoá dhi: «Tà kòdhi ni ru 'o ngíni? Tàko ko, má ni rè agó àlo ni tà ko.» ³⁵ Dì ángéló nda logó drá dhi: «Tirí Lólo ni así mí dri gò, Giká kurú na bhù na dhi ni rinyí dré ámi asózo. Ásà dhi, à ni mvámvá lólo mí dré dra tile nda ni zi Giká ni Mváagó ro. ³⁶ Dì mí yi rè ká! Ámi aró Èlìzabète kisú í na 'a dre. Adré mváagó letè, tágba dré adrézó màlìga 'i dhi. Kònìdhi, akódhi tá adrélé zile kóndó ro nda ni mbà ni nzi-dri-àlo dhi 'i. ³⁷ Tàko ko, Giká mìlèsè dhi, tà àlo kitswálé 'òle bwà ko dhi yókódhó.» ³⁸ Dì Màríyà gò tàá dhi: «Ma Mírì ni màrábà 'i. Tà nda kò'o ru má dré ngóro mí dré tàle dhi t́nì.» Gò ángéló nda dré akódhi ni tayízó.

Màríyà ì Èlìzabète ni no

³⁹ Lókyá nda sè dhi, Màríyà dré ngàzo lile sírfí bhàandre àlo bvò kòngo ró Yùdáyà àdhya lé dhi na. ⁴⁰ Dré tsàzo fíle Zàkàríyà ni dzó na gò, mòdo fe Èlìzabète dré. ⁴¹ Dì Èlìzabète dré Màríyà ni mòdo nda ni yirà'a dhi, mvámvá dré ngàzo lána gò, Èlìzabète dré gàzo Tirí Lólo sè bí. ⁴² Dré yòzoá kúlí 'u'u sè dhi: «Giká bhà tà tani mí dri tòkó àruka títi dhi kya ki lavú dre. Bhà kókpà tà tani mvámvá mí dré dra tile dhi dri dre. ⁴³ Ma tá àdhi 'i, áma Mírì ni andre dré alìzo má vélé ni? ⁴⁴ Mí nò rè ká! Ámi mòdo ni kúlí dré adhéra'a má bílé dhi 'á dhi, mvámvá nga má léna arí dré. ⁴⁵ Kólénzè mí dré, mí dré ka'ile tàle dhi, Mírì ni dra tà í dré tàle mí dré dhi ni 'o káyà dhi sè.»

Longó Màríyà àdhya

⁴⁶ Dì Màríyà dré tàzoá dhi:

«Má adrè áma Mírì ni tà bha kuru.

⁴⁷ Áma togó adrè lenzélé Giká áma tídrílépi dhi ni rú sè.

†† À kònò 2 Sàmùwélè 7:12, 13, 16; Èsáyà 9:6; Dànyélè 7:14. Giká ni Kúlí tísìle Gíríkì ti sè dhi adrè tàá «Yàkòbhò ni dzó» kònwa. Kòdhi adrè lèá tàle dhi «ìsèrélè ànzi i».

⁴⁸ Tàko ko, akódhì bhe mì áyi màràbà tàko ni ni no. Kìdhólé nyànomvá dhì, mónnyá lókyá tíí sè dhì kì áma zi kólénzé líyí ro.

⁴⁹ Àngyá ko, Giká rìnyí líyí ro dhì 'o tà kàdrì lavúlé dhì má dré dre.

Akódhì ni rú lólo.

⁵⁰ Adré áyi togó dóro tadhá mónnyá lókyá tíí sè adrèbhá áyi ro dhì i dré.

⁵¹ 'O tà kàdrì i áyi drígá rìnyí ró dhì sè dre. Lapé mónnyá tà kisùkisù íbe drìkàdrì ro dhì i.

⁵² Tírí ópí kàdrì i áyi kì lírìrà adrézó òpì nya dhì i drilésè gò,

mónnyá tàko kì tìngázó kuru.

⁵³ Fè ngá dóro i mónnyá tàbirí íbe dhì i dré nyàle gò, ngábhá kì logózó nzìle drígálé sè.

⁵⁴⁻⁵⁵ Alè áyi màràbà, Ìsèrèlè ànzi kì ledé. Tivè kpà áyi togó dóro tadhama Àbàràrà i dré ànzi ni íbe kóná vèsè kólyá dhì ko,

ngóro dré tá lazíle àma kì tábhí i dré dhì tìni.»

⁵⁶ Màryà dré adrézó Èlizabètè bhàna mbà na gò, dré gòzo nzìle í bhàna.

Yòwánì ni tìma

⁵⁷ Èlizabètè ni lókyá tìzo dhì kòkìswá dre dhì, dré mváagó tìzo. ⁵⁸ Akódhì ni bhàzè i aró ni íbe dhì i kòyi tàle dhì, Mírì tadhá tá áyi togó dóro drá dhì dre dhì, i dré ngàzo adrélé lenzélé tùmání akódhì be.

⁵⁹ Mvámvá nda ni kitú ni nzi-dri-na akódhì ni tìma àmvolésè dhì sè dhì, i dré lizo akódhì ni 'o lwàle. Mòndí i adrè tá 'òle akódhì ni atá, Zàkàryà ni rú fe drá ká. ⁶⁰ Dì, andre ni dré ína tàzoá dhì: «Kóko, à ni akódhì ni rú zi Yòwánì.» ⁶¹ I tà drá dhì: «Mòndí rú be kònìni dhì ámi sùrú na dhì yó.» ⁶² Gò i dré mvámvá nda ni atá ni lizízo drígá sè, nìzoá ngalè akódhì lè à kòzi mvámvá nda ni rú àdhi ya dhì. ⁶³ Dì Zàkàryà dré ngá adrézó ngá tìsè dríá dhì ni zizo gò, tìsìzoá dhì: «Akódhì ni rú Yòwánì.» Gò áyi tíí dhì kì lèndrì dré gàzo tà nda sè. ⁶⁴ Gbà kòdhwa, Zàkàryà ni kúlí dré fùzo gò, dré kíd-hózó adrélé tà ta, adrézó Giká ni rú bha kùle. ⁶⁵ Dì tiri dré gàzo àyi kì bhàzè tíí dhì i léna bí. Gò à dré adrézó tà nda kì tíí bvo kòngo ró Yùdáya àdhyà 'àsè wáyi. ⁶⁶ Mónnyá tíí tà nda kì yibhá dhì i adrè tá tà nda kì kisù, adrézó lizíá àyi kòfalésè dhì: «Mvámvá kòdhì ni atsá àdhi ró?» Tàko ko, Mírì ni rìnyí tá mvámvá nda íbe bàti.

Longó Zàkàryà àdhyà

⁶⁷ Zàkàryà, mvámvá nda ni atá dré gàzo Tírí Lólo sè bí gò, dré ngàzo Giká ni kúlí longó pròfètà àdhyà tìni kònìni:

⁶⁸ «Rúku kàdré Mírì, Ìsèrèlè ànzi kì Giká dré, dré alìle áyi mónnyá kì lomí, àyi kì apázó dhì sè.

⁶⁹ Tàko ko, akódhì 'o dhyà rìnyí ró dra àma kì tidrìlépi dhì apfòle,

áyi màràbà Dàwídi ni sùrú lésè dre.

⁷⁰ 'O kònìni ngóro dré tá lazíle kínó lésè, áyi pròfètà lólo dhì i tí dhì tìni.

⁷¹ Lazí tá dhì, í ni àma kì tidrì àma kì kàribhá i drígásè, ìndì mónnyá tíí adrèbhá togó kònzi bha àma rú dhì i drígásè.

⁷² Àsà dhì, tadhá áyi togó dóro àma kì tábhí i dré dre. Tivè kpà tà lólo í dré bhàle ru yizo mónnyá ína íbe dhì ko.

⁷³ Tàko ko, sè tá mòndrà lazízóá àma kì tábhí Àbàràrà dré dhì,

⁷⁴ í ni àma kì apá àma kì kàribhá i drígásè, mà kàdréó áyi tà 'o tiri àko,

⁷⁵ ngóro mòndí lólo ìndì gyàgya í mìlèsè dhì i tìni, àma kì lókyá wáyi sè.

⁷⁶ Dì mì, àma mvá ro ni, à ni ámi zi Giká kurú na bhù na dhì ni pròfètà ro.

Àngyá ko, mí ni dhe lile Mírì kandràna, kìtswalé láti ledé akódhì dré.

⁷⁷ Mí ni longóá akódhì ni mónnyá i dré dhì, akódhì ni áyi kì tàkonzì kì tri, àyi kì tidrízó.

⁷⁸ Àma kì Giká ni 'òá kònìni áyi togó dóro ìndì yàya dhì sè.

Àsà dhì, a ni ngádra amù àma dré bhù lésè ngóro kitú ni apfòapfò tìni,

⁷⁹ kìtswalé ngá kazá mónnyá adrèbhá lírìlé tìnimvá na dhì i dré,

ìndì áyi adrèbhá lírìlé lèndrì dràdrà àdhyà zàle dhì i dré,

kìtswalé kpà àma kì tidrì láti tà kèdrìkèdri àdhyà 'àsè.»

†

⁸⁰ Dì mvámvá nda adrè tá mbàle rúbhá sè ìndì tògyá sè. Adré tá adrélé duku na tsàle lókyá dré apfòrà'a Ìsèrèlè ànzi i kandrà dhì 'á.

Yésu ni tìma

(À kònò kpà Mátáyò 1:18-25)

2 Lókyá nda sè dhì, Rómà kì ópí kàdrì, Kàyisàrà Àwùgústò dré tòlì fèzo tàzoá dhì, à kòtìsì mónnyá wáyi Rómà kì òpì zàle dhì kì rú búkù na. ² Rú tìsìma drì-drì nda tá lókyá Kìrìnyò dré tá adrèrà'a gùvèrèrè ro bvo Siriyà àdhyà drile dhì 'á. ³ Gò mòndí àlo àlo tíí dhì i dré ngàzo lile àyi kì rú 'o tìsìle àyi kì tàndi kì bhàandre i 'àsè.

⁴ Dì Yòsèfà dré kpà ngàzo bhàandre Nàzàrètà àdhyà bvo Gàliláyà àdhyà lé dhì lésè, lile bhàandre ópí Dàwídi àdhyà rú zile Bètèlémè, bvo Yùdáya àdhyà lé dhì na. Tàko ko, angá tá ína Dàwídi ni sùrú lésè. ⁵ I lè tá kònàle àyi kì rú 'o tìsìle tùmání Màryà, tòkó zile akódhì dré mòle dhì be. Màryà nda tá 'a be.

† À kònò Èsáyà 9:1.

⁶ Ì dré tá adrérà'a Bètèlémè na dhi 'á dhi, Màríyà ni lókyá tìzo dhi dré kitswázó. ⁷ Di dré áyi mváagó kàyo ró dhi ni tìzo, akódhi ni lambézó kítá sè, làle ayilé àrà kà'wá ì dré tá adrézó ngá nya lána dhi na. Tàko ko, àrà ì dré kitswázó ayilé kùmú ki dzó na dhi tá yókódhó.

Ángéló agá kábilígyà líkíbhá i kandrà

⁸ Bvò nda na dhi, kábilígyà líkíbhá àruka ì adré tá ayilé mbì na, adrélé àyi ki kábilígyà ki líkí ngátsi sè. ⁹ Di ángéló Mírì àdhyà dré ngàzo agalé àyi kandrà, Mírì ni lagulagu dré ngá kazázó àyi làgàsè kúrú gò, ì dré lyàzo kwàkwà tirì dré. ¹⁰ Di, ángéló nda dré tazoá àyi dré dhi: «Mì ro ngá ko! Mì yi rè ká! Má alì rúbí tani longó àmi dré. Di mónyá títi dhi ki lenzé ásà tò. ¹¹ Ándrò, ngátsi kònìdhi sè dhi, à ti àmi dré dhyà dra móndí ki tidrílépi dhi bhàandre Dàwídi àdhyà na dre. Akódhi nda Mèsíyà 'i, ìndì Mírì 'i. ¹² Mì ni akódhi ni ni tà kònìdhi sè: Mì ni mvá kùrí ká lambélé kítá sè dhi ni kisú, adrérà'a ayilé àrà kà'wá ì dré adrézó ngá nya lána dhi na.»

¹³ Gbà kòdhwa, ángéló lízólìzo bhù lésè dhi ì dré agázó ángéló nda làga, adrélé Giká ni rú bha kùle, adrézó tàá dhi:

¹⁴ «Milanzilanzì kàdré Giká dré kurú na bhù na!

Tà kàdríkédrì kàdré kpà bvò dri mónyá akódhi ni togó dré adrézó kinílé ásà dhi i dré!»

Kábilígyà líkíbhá ì lè Bètèlémè na

¹⁵ Ángéló ì konga kábilígyà líkíbhá nda i vélèsè gòle bhù na dre dhi, àyi nda ì dré tazoá àyi kòfalèsè dhi: «Mà kòlì di Bètèlémè na, tà ru 'òlepi gò Mírì dré tà ni ni longózó àma dré kòdhi ni no wà!» ¹⁶ Di ì dré ngàzo lile sírí Bètèlémè na gò, ì dré Màríyà ki kisúzó Yòséfà íbe, ìndì mvá kùrí ká adrélépi tá ayilé àrà kà'wá ì dré adrézó ngá nya lána dhi na nda be. ¹⁷ Ì kònò mvámvá nda dre dhi, ì dré ngàzo tà ángéló dré tá tàle àyi dré akódhi ni tà sè dhi ni títí móndí bí dhi i dré. ¹⁸ Mónyá títi tà nda ni yibhá dhi ki líndrí dré gàzo, tà kábilígyà líkíbhá nda ì dré tàle àyi dré dhi ni tà sè. ¹⁹ Di, Màríyà dré ína tà títi nda ki zúzo áyi togó na, adrézó àyi ki kisú. ²⁰ Gò kábilígyà líkíbhá nda ì dré gòzo gòle, Giká ni mì bhabe lanzile, ìndì akódhi ni rú bhabe kùle, tà títi ì dré yile ìndì nòle ngóro tá longólé àyi dré dhi tìni dhi ki tà sè.

Yésu ni fèma Giká dré dhi

²¹ Mvámvá nda ni kítú ni nzi-dri-na akódhi ni tìma àmvolèsè dhi sè dhi, à dré akódhi ni lwàzo gò, akódhi ni rú zizo Yésu, ngóro ángéló dré tá tàle àkò akódhi ni andre kisú rè 'a ko dhi 'á dhi tìni.

²² Gò Yòséfà i Màríyà be dhi ì dré àyi ki temvézó mvámvá nda ni tìma àmvolèsè, ngóro Mósè ni tatrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi tìni. † Lókyá nda kàkí dre dhi, ì

† À kònò Lèvitikè 12:3, 6.

dré mvámvá nda ni dòzo lízo ába Yèrúsalémà na, kitswálé akódhi ni fe Mírì dré dhi bvó. ²³ Tàko ko, Mírì ni tatrítrí kúlí adrè tàá dhi: «Lè à kàdré ànzìago títi kàyo ró dhi ki fe adrélé lólo Mírì dré.» ††²⁴ Kòdhi íbe dhi, ì lè kitswálé ngá fe Mírì dré, ngóro akódhi ni tatrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi tìni: «À kàdré kòbhòlè rì dhi 'i yà, kó ngalè kòbhòlè ngbòlò rì dhi 'i yà dhi ki fe.» ‡

Simèyónà longó kúlí pròfètà àdhyà tìni

²⁵ Lókyá nda sè dhi, agó àlo rú be Simèyónà dhi tá Yèrúsalémà na. Akódhi nda tá móndí gyágya, adrélépi tròle Giká ni tà rú dhi 'i. Adré tá Mèsíyà ni letè alìle Ìsèrèlè ànzì ki tidrí. Akódhi tá kpà Tirí Lólo íbe í dri.

²⁶ Tirí Lólo nda longó tá drá dhi, kitswá rè dràle drìdrì dré Mírì ni Mèsíyà ni nòzo dhi kandrà dhi ko. ²⁷ Di kítú nda sè dhi, Tirí Lólo drì tá akódhi lile fìle tépelò na. Yésu ni tibhá ì kàfí kitswálé akódhi ni fe Giká dré ngóro tatrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi tìni dre dhi, ²⁸ Simèyónà dré mvámvá nda ni adózó í dríggá gò, Giká ni rú bhàzo kùle, tazoá dhi:

²⁹ «Mírì rúku ró ni, nyànomvá dhi, mí ni kitswá ámi màrábà ni tayí dràle tà kèdríkèdrì na, ngóro mí dré tá lazílé má dré dhi tìni.

³⁰ Tàko ko, má nò dhyà mí dré dra móndí ki tidrízó ni áma mì sè dre.

³¹ Mí bhà tá akódhi ni tà drìdrì, kòkitswáro ámi tà 'o mónyá títi i mi.

³² Akódhi ngádra dra ámi 'òlepi sùrú títi dhi ì dré nìle dhi 'i.

A ni kpà ámi milanzilanzì tadhá ámi sùrú Ìsèrèlè ànzì i dré.»

³³ Mvámvá nda ni atá i andre ni be dhi ki líndrí dré gàzo, tà tàle akódhi ni tà dri nda ki tà sè. ³⁴ Di Simèyónà dré tà tani zizo Giká tí àyi dri gò, tazoá Màríyà, Yésu ni andre dré dhi: «Mí nò rè ká! Mvámvá kònìdhi atsá kitswálé Ìsèrèlè ànzì bí dhi ki 'o ledhélé, ìndì àyi bí dhi ki 'o ngàle. Akódhi ni tà ni kpà adrè tà adrézó tà ta rúá kònzì dhi 'i, ³⁵ kitswálé tà móndí zyan-dre dhi ì dré adrélé kisùle dhi ì kàpfòro ngádra 'á be dhi bvó. Di mi ró dhi, kizà ni kpà ámi tàndì ni togó so ngóro sápi tìni.»

Ánà ni kúlí pròfètà àdhyà tìni dhi

³⁶ Lókyá nda sè dhi, pròfètà àlo tòko ró rú be Ánà dhi tá kpà tépelò na. Akódhi nda tá Fànùwélé, Àsèrà ni sùrú lésè dhi ni zapi 'i. Akódhi agá tá tà tàndì ró. Ì gi tá agó dré tá mòle áyi kyanzì lókyá 'á dhi be ngbà 'í kóná nzi-dri-rì. ³⁷ Agó ni ni dràma àmvolèsè dhi, adrè tá ng-bú tàytòko ró tsàle áyi kóná dré tsarà'a nyadhì-su-dri-su dhi 'á. Adré tá ngbú adrélé tépelò na, adrélé Giká ni líndrì bha, adrézó tàbirí mvo, adrézó tà zi akódhi tí kítú vèsè, ìndì ngátsi vèsè. ³⁸ Di lókyá Yésu ni tibhá ì dré tá

†† À kònò Pfòma 13:2, 12. ‡ À kònò Lèvitikè 12:8.

adrerà'a akódhi ni fe Giká dré dhi 'á dhi, Ánà nda dré áyi kisizó ànyi àyi làga gò, kidhólé adrélé àwoyà fe Giká dré mvámvá nda ni tà sè. Di dré ngàzo adrélé akódhi ni tà ta mónnyá títi adrélhá tá Yèrúsalmà ni apama letè dhi i dré.

Yòséfà ì nzi Nàzàrétà na

³⁹ Yòséfà i Màryà be dhi ì kò'o tà títi Mírì ni tãtrítrí kúlí dré adrélé tàle à kò'o dhi i akílé dre dhi, ì dré gòzo nzìle Yésu be bvò Gàlilàyà àdhya na, tsàle àyi ki bhàan-dre Nàzàrétà na. ⁴⁰ Kònàle dhi, mvámvá nda adrè tá mbàle rìnyí sè, adrélé kpà lì'wálé tògyá na. Akódhi tá kpà Giká ni togó tani íbe í rú.

Yésu mvámvá ro dhi tépelò na

⁴¹ Kóná àlo àlo títi dhi i sè dhi, Yésu ni tibhá ì adrè tá lile Yèrúsalmà na gwányá Pásikà àdhya ni tà sè. ⁴² Di Yésu ni kóná kòtsa mudrí-dri-rì dre dhi, ì dré ngàzo lile akódhi be gwányá nda na, ànyà gà ì dré adrélé 'òle dhi tñi. ⁴³ Gwányá nda kàkí dre dhi, ì dré láti dōzo nzìzo. Di, Yésu mvámvá ro nda gò ìna adrélé Yèrúsalmà na, áyi tibhá ì dré atógyà àko ró. ⁴⁴ Ì adrè tá àyikya kisúá dhi, Yésu tá àyi ki atsiàmú i kòfalé. Ì kòto atsi kítú ndile dre dhi, ì dré kidhózó akódhi ni nda àyi ki aró i kòfalé, àyi ki arúpi íbe. ⁴⁵ Di, ì kòndà akódhi tñi dre dhi, ì dré gòzo àyi ki tapí gòle akódhi ni nda Yèrúsalmà na. ⁴⁶ Kítú na àmvolésè dhi, ì dré akódhi ni kisúzó tépelò na. Lirí tá tà tadhábhá i kòfalé adrélé àyi ki yi, adrézó tà lizí àyi tí. ⁴⁷ Àyi títi nda ì adrè tá akódhi ni yi síbhálé be ngbo, akódhi ni tògyá ni tà sè, ìndì kúlí dré tá adrélé logólé dhi ki tà sè. ⁴⁸ Di akódhi ni tibhá ì kòndò akódhi dre dhi, àyi ki líndrì dré gàzo bhwãbhwa gò, andre ni dré akódhi ni lizí: «Áma mvá, mí 'o tsi áma kòni àdho tà sè? Mí nò rè ká! Áma ámi atá be dhi, mà adrè tá ámi nda togó be lanzilanzi.» ⁴⁹ Di, Yésu logó àyi dré dhi: «Mì adrè tá áma nda àdho tà sè? Mì ni tá ko tàle dhi, lè tá má kàdré áma Atá ni dzó na dhi?»

⁵⁰ Di, tà dré tàle nda ni àndu dré ìna fizo àyi drina ko.

⁵¹ Gò Yésu ì dré gòzo nzìle túmání àyi íbe Nàzàrétà na. Kònàle dhi, akódhi adrè tá áyi bha àyi ki rìnyí zàle. Di andre ni adrè tá ìna tà títi nda ki zu tayílé àyi togó na. ⁵² Yésu adrè tá mbàle rúbhá sè ìndì tògyá sè, adrélé lile dridri. Akódhi ni tà tá kpà dóro Giká milésè ìndì móndí i milésè.

Yòwánì Bàtìsimò fèlepi ledé láti Mírì Yésu dré

(À kònò kpà Màtàyò 3:1-12; Màrokò 1:1-8; Yòwánì 1:19-28)

3 Kàyisàrà Tibèrìyò ni kóná ni mudrí-dri-nzi adrézó Rómà ki ópí kàdrì ro dhi sè dhi, Pòtìyò Pilátò tá gùvèrènerè bvò Yùdáyà àdhya drile dhi 'i. Èródè tá ìna ópí bvò Gàlilàyà àdhya drile dhi 'i. Akódhi ni adrúpi, Filípò tá ìna ópí bvò Ítùràyà àdhya drile ìndì Tràkònítì àdhya drile dhi 'i. Lisàniyá tá ìna ópí bvò Àbilènè àdhya

drile dhi 'i. ² Di lókyá Ánà i Kàyáfà be dhi ì dré tá adrerà'a kòwánà ki kàdrì i ró dhi 'á dhi, Giká ni kúlí dré tsàzo Yòwánì, Zàkàrìyà ni mvá véna duku na. ³ Gò akódhi nda dré ngàzo tatsíle bvò wáyi Yòròdànè làgàsè dhi 'ásè longóába móndí i dré dhi, ì kòladzá àyi ki togó gò, bàtìsimò dōzo, Giká kòtrirò àyi ki tàkonzì i be dhi bvò. ⁴ Di tà nda kòdhi 'o tá ru ngóro pròfètà Èsáyà dré tá tisìle àyi búkù na dhi tñi:

«Dhya àlo adrè kúlí loyó duku na, adrézó tàà dhi:

«Mì kòledé láti Mírì dré alìzo!

Mì kòlotó láti atsálé pyà akódhi dré!

⁵ À ni yábhu títi dhi ki lutú,

kòngó títi kàdrìkàdrì ro ìndì tsàtsà ro dhi ki lasézó.

À ni láti gòdhògòdho dhi ki lotó atsálé pyà,

láti bhúrobhúro dhi ki lutúzó atsálé kpàkpà.

⁶ Di mónnyá títi dhi ki tà Giká dré 'òle àyi ki tidrízó dhi ni no.»[†]

⁷ Di Yòwánì adrè tá tàà mónnyá zyandre adrélhá apfòle bàtìsimò do í vélé dhi i dré dhi: «Ámi, ni àtrá ki àrèbhá ni i, àdhi tadhá àmi dré dhi, mì kòlapá Giká ni kombà adrélépi alìle dhi sílèsè dhi nì? ⁸ Lè mì kàdré tà adrélhá tadhá dhi, mì ladzá àmi ki togó dre dhi ki 'o kòdhya. Mì kòbhà àmi adrélé kisúá àmi léna dhi «Áma àmakya Àbàràrà ni ànzi 'i» dhi ko. Tàko ko, má adrè tàà àmi dré dhi: Giká rìnyí íbe kítswázó ànzi 'o topfòle Àbàràrà dré kírà kòni i lésè. ⁹ À ga kùbalú fa kómvo i rú dre. Di à ni fa títi adrélhá lò'wa dóro 'a ko dhi ki togá lebhélé àtsí na.»

¹⁰ Di mónnyá zyandre nda ì adrè tá lizíá akódhi tí dhi: «Lè mà kàdré di àdho tà 'o kòdhya?» ¹¹ Di Yòwánì adrè tá logóá àyi dré dhi: «Lè dhya adrélépi kítá agá lésè dhi íbe rì dhi kòfè àlo ni dhya àkoá dhi dré. Dhya adrélépi mányàngá íbe dhi kàdré kpà lanzíá móndí tàbirí íbe dhi i dré be.»

¹² Mèdáyì lagíbhá ì dré kpà alìzo bàtìsimò do gò, ì dré akódhi ni lizíó tàzoá dhi: «Tadhálépi, mà kàdré àmakya àdho tà 'o kòdhya?» ¹³ Yòwánì logó àyi dré dhi: «Mì kòzi móndí ki làfa mèdáyì sè làgí nòle dhi ni lavú dhi ko.»

¹⁴ Gò sòdá àruka ì dré kpà akódhi ni lizíó tàzoá dhi: «Mà kàdré di àmakya àdho tà 'o?» Akódhi logó àyi dré dhi: «Mì kòtopá dhya àlo ni làfa ko. Mì kàsiki kpà dhya àlo kinzò sè ko. Àmi ki togó kàdré kinílé làfa adrélé fèle àmi dré àmi ki àzì sè dhi sè.»

¹⁵ Mónnyá títi nda ì adrè tá Yòwánì ni tà letè nòle, adrézó lizíá àyi léna ngalé akódhi tá ìna Mèsiyà 'i yà dhi. ¹⁶ Di Yòwánì dré tàzoá àyi títi i dré dhi: «Má adrè mána bàtìsimò fe àmi dré yí sè. Di, dhya àlo áma lavúlépi rìnyí sè dhi adrè ìna alìle. Má kítswá akódhi nda ni lindrì sè ko. Má kítswá ndìndì akódhi ni kámóká bã trì bwà ko. Akódhi ni ìna bàtìsimò fe àmi dré Tírì Ló-lo sè, ìndì àtsí sè. ¹⁷ Akódhi ndàkpá íbe í drígá

[†] À kònò Èsáyà 40:3-5.

kitswázó ngánò awá áyi àngbó drina, lò'wa ni ni lomvózó dàle áyi kòbhó na gò, kúyí ni ni kùzo zàle àtsí adrélépi adrálé ko dhi na.»¹⁸ Yòwánì adrè tá kpà Rúbí Taní longó mónnyá nda i dré, adrézó àyi ki kodzó kúlí àruka i sè bí.

¹⁹ Kòdhi íbe dhi, Yòwánì adrè tá ópí Èródè ni ndrì, dré tá adrúpi ni ni tòkó Èródíyà ni dòle mòle dhi sè, ìndì dré tá tà kònzì àruka bí dhi ki 'òle dhi sè. ²⁰ Gò Èródè dré ína tà kònzì kòndhi ni bhàzo áyi tà kònzì àruka títi dhi i dri: 'o Yòwánì rùle bhèle bãdzó na.

Yésu ni bàtìsimò dòma

(À kònò kpà Mátáyò 3:13-17; Márokò 1:9-11)

²¹ Yòwánì ni rùma kandrá, akódhi dré tá adrèrà'a bàtìsimò fe mónnyá títi i dré dhi 'á dhi, Yésu dré kpà alìzo bàtìsimò do. Dré tá adrèrà'a tà zi Giká tí dhi 'á dhi, bhù dré ru lanzízo gò, ²² Tírí Lólo dré asízó rúbhá be sùle kòbhòlà àdhya tñi adhélé akódhi dri. Gò kúlí dré apfòzo bhù lésè tàá dhi: «Mí áma Mvágó má dré lèle tò dhi 'i. Áma togó adrè kinílé ámi tà sè tò.»

Yésu ni kómvo

(À kònò kpà Mátáyò 1:1-17)

²³ Lókyá Yésu dré áyi àzì kidhózó dhi sè dhi, akódhi ni kóná tá ànyíanyi nyadhi-àlo-dri-mudrí. À adrè tá akódhi ni ni Yòséfà ni mvá ro. Yòséfà tá ína Éli ni mvá 'i, ²⁴ Éli, Mátátà ni mvá 'i, Mátátà, Lévi ni mvá 'i, Lévi, Mèlíki ni mvá 'i, Mèlíki, Yànáyi ni mvá 'i, Yànáyi, Yòséfà ni mvá 'i, ²⁵ Yòséfà, Mátátíyà ni mvá 'i, Mátátíyà, Àmósà ni mvá 'i, Àmósà, Nàwúmà ni mvá 'i, Nàwúmà, Èsíli ni mvá 'i, Èsíli, Nàgáyì ni mvá 'i, ²⁶ Nàgáyì, Mátà ni mvá 'i, Mátà, Mátátíyà ni mvá 'i, Mátátíyà, Sèmèyìnà ni mvá 'i, Sèmèyìnà, Yòséka ni mvá 'i, Yòséka, Yódà ni mvá 'i, ²⁷ Yódà, Yòwánàni ni mvá 'i, Yòwánàni, Résà ni mvá 'i, Résà, Zòròbàbèlè ni mvá 'i, Zòròbàbèlè, Sàlàtíyèlè ni mvá 'i, Sàlàtíyèlè, Nèrì ni mvá 'i, ²⁸ Nèrì, Mèlíki ni mvá 'i, Mèlíki, Ádì ni mvá 'i, Ádì, Kòsámà ni mvá 'i, Kòsámà, Èlàmadámà ni mvá 'i, Èlàmadámà, Èrè ni mvá 'i, ²⁹ Èrè, Yòsúwà ni mvá 'i, Yòsúwà, Èlìyèzèrè ni mvá 'i, Èlìyèzèrè, Yòrímà ni mvá 'i, Yòrímà, Mátátà ni mvá 'i, Mátátà, Lévi ni mvá 'i, ³⁰ Lévi, Sìmèyónà ni mvá 'i, Sìmèyónà, Yúdà ni mvá 'i, Yúdà, Yòséfà ni mvá 'i, Yòséfà, Yónámà ni mvá 'i, Yónámà, Èlìyàkímà ni mvá 'i, ³¹ Èlìyàkímà, Mèlèyà ni mvá 'i, Mèlèyà, Ménà ni mvá 'i, Ménà, Mátátà ni mvá 'i, Mátátà, Nàtánà ni mvá 'i, Nàtánà, Dàwídì ni mvá 'i, ³² Dàwídì, Yésè ni mvá 'i, Yésè, Yòbédè ni mvá 'i, Yòbédè, Bòwésà ni mvá 'i, Bòwésà, Sálà ni mvá 'i, Sálà, Nàsónà ni mvá 'i, ³³ Nàsónà, Àmìnàdábà ni mvá 'i, Àmìnàdábà, Àdìmínà ni mvá 'i, Àdìmínà, Àrínì ni mvá 'i, Àrínì, Èsèrómà ni mvá 'i, Èsèrómà, Fàrésà ni mvá 'i, Fàrésà, Yúdà ni mvá 'i, ³⁴ Yúdà, Yàkòbhò ni mvá 'i, Yàkòbhò, Ísàkà ni mvá 'i, Ísàkà, Àbàràrà ni mvá 'i, Àbàràrà, Tàrà ni mvá 'i,

Tàrà, Nàkòrà ni mvá 'i, ³⁵ Nàkòrà, Sèrúkà ni mvá 'i, Sèrúkà, Ràgáwù ni mvá 'i, Ràgáwù, Fàlèkà ni mvá 'i, Fàlèkà, Èbèrè ni mvá 'i, Èbèrè, Sálà ni mvá 'i, ³⁶ Sálà, Kàyìnámà ni mvá 'i, Kàyìnámà, Àràfàkàsàdà ni mvá 'i, Àràfàkàsàdà, Sémè ni mvá 'i, Sémè, Nówè ni mvá 'i, Nówè, Làmékè ni mvá 'i, ³⁷ Làmékè, Mátúsàlà ni mvá 'i, Mátúsàlà, Ènókà ni mvá 'i, Ènókà, Yàrètà ni mvá 'i, Yàrètà, Málèlèlè ni mvá 'i, Málèlèlè, Kàyìnámà ni mvá 'i, ³⁸ Kàyìnámà, Ènósà ni mvá 'i, Ènósà, Sètè ni mvá 'i, Sètè, Àdámà ni mvá 'i, ìndì Àdámà tá ína Giká ni mvá 'i.

Dzàborò tabhì Yésu ni litílé duku na

(À kònò kpà Mátáyò 4:1-11; Márokò 1:12-13)

4 Àmvolàsà dhi, Yésu gàlepi Tírí Lólo sè dhi dré agòzo Yòròdánè lésè. Gò Tírí nda dré akódhi ni drizo lizo ába duku na. ² Kòlàle dhi, Dzàborò dré akódhi ni tabhizo litílé kitú nyadhi-rì. Lókyá nda sè dhi, Yésu nya ngá àlomvá ko. Dì kitú nda ì kòlavú dre dhi, tàbirí dré akódhi ni 'òzo.

³ Gò Dzàborò nda dré tàzoá drá dhi: «Mí kàdré Giká ni Mvágó 'i bàti dhi, mí kòtà kírà kòndhi dré dhi, kòladzá ru atsálé mápà ro.» ⁴ Dì, Yésu logó drá dhi: «Giká ni Kúlí adrè tàá dhi: «Mòndí adrè ngbà 'í adrélé lídrì íbe mápà sè ko.» †»

⁵ Gò Dzàborò dré akódhi ni drizo mbàzo ába àrà kurú na dhi na, òpì wáyì bvò àdhya ki tadházo drá gbà lókyá nda 'á. ⁶ Dré tàzoá drá dhi: «Má ni rinyi fe mí dré rúku íbe adrézó òpì kòdhi i drile títi. Àngyá ko, à tayí tà nda kòdhi i má drígá, má kòkitswáro fèà dhya ángùdhi má dré adrézó lèà fèle drá dhi dré. ⁷ Dì mí kòtiti ámi kórókó má kandrá áma lindrì bhàzo dhi, tà nda ki adrè títi mí dré.» ⁸ Yésu gò logóá drá dhi: «Giká ni Kúlí adrè tàá dhi: «Lè mí kàdré ngbà 'í Mírì ámi Giká ni lindrì bha kòdhya. Mí kàdré kpà lèsàmbò 'o ngbà 'í akódhi ni rú sè kalóma.» ††»

⁹ Gò Dzàborò dré akódhi ni drizo lizo ába Yèrúsaléma na, akódhi ni bha tépelò ni dri kàkú na. Dré tàzoá drá dhi: «Mí kàdré Giká ni Mvágó 'i bàti dhi, mí wa dhèle bvò dri. ¹⁰ Àngyá ko, Giká ni Kúlí adrè tàá dhi:

«Giká ni tòlì fe áyi ángéló i dré ámi tà sè, ì kàdréro sùle mí rú be dhi bvò.

¹¹ Áyi nda ki ámi ko kító, mí kòdheró ámi pá si kírà dri ko.» ‡»

¹² Dì Yésu gò logóá drá dhi: «Giká ni Kúlí adrè kòkpà tàá dhi: «Lè mí kòtabhì Mírì ámi Giká ko.» ††»

¹³ Dì Dzàborò kòtabhì Yésu litílé láti títi i sè kpi dre dhi, dré ngàzo akódhi ni tayí, adrézó lókyá àzuya dré kitswázó tà 'o dhi ni letè.

† À kònò Dùtèrònómè 8:3. †† À kònò Dùtèrònómè 6:13. ‡ À kònò Longó i 91:11-12. †† À kònò Dùtèrònómè 6:16.

Yésu kidhó áyi àzì 'òlè bvo Gàliláyà àdhya na

(À kònò kpà Mátáyò 4:12-17; Márokò 1:14-15)

¹⁴ Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo gòlè bvo Gàliláyà àdhya na Tírí Lólo ni rinyí be wě. Dì akódhi ni rúbí dré la'úzò bvo wáyi nda 'ásè. ¹⁵ Akódhi adrè tá tatsilé tà tadhábe Yúdà ànzi kì lísámbò dzó i 'ásè gò, mónnyá títí dhi ì dré adrézó akódhi ni rú bha kùle.

Nàzàrètàbhá ì gá Yésu rè

(À kònò kpà Mátáyò 13:53-58; Márokò 6:1-6)

¹⁶ Gò Yésu dré lizo tsàlè Nàzàrètà, bhàandre í dré tá mbàzo lána dhi na. Sàbátù kàtsá dre dhi, dré fízo Yúdà ànzi kì lísámbò dzó na, ànzyà gá dré adrélé 'òlè dhi tñni. Dré ngàzo áyi totó kitswálé Giká ni Kúlí na mónđí ì kandrá dhi bvo. ¹⁷ Gò búkù pàlè pròfètà Èsáyà àdhya ni fèzo drá. Akódhi kòkinzì búkù nda dre dhi, dré kúlí tisìlè kòni kì kisúzó nàlè:

¹⁸ «Tírí Mírì àdhya má dri.

Tàko ko, akódhi zè ma alìlè Rúbí Tanì longó mónnyá lemerè ro dhi ì dré.

Amù ma longóá mónnyá bádzó na dhi ì dré dhi, a ni àyi kì trì, ìndì mónnyá mì kùdúkùdu ró dhi ì dré dhi, a ni àyi kì mì nzi.

Amù ma mónnyá adrélé mì pòlè dhi kì apá,

¹⁹ ìndì longóá mónnyá títí ì dré dhi, kóná Mírì dré dra áyi togó dóro tadházó dhi atsá dre.» †

²⁰ Yésu kònà tà nda ì dre dhi, dré búkù nda ni pàzo logólé lísámbò dzó nda ni tà líkílèpi dríggá gò, lírízó. Mónnyá títí dzó nda 'á dhi kì mì tá akódhi dri. ²¹ Dì dré ngàzo tàà àyi dré dhi: «Àndrò kònìdhi, tà tisìlè kòni ì 'o ru, mì dré tà nda kì yirà'a dre.»

²² Àyi títí nda ì adrè tá kúlí kìnìkìnì dré tá adrélé tàlè dhi kì yi síbhálé be ngbo, adrézó akódhi ni tà ta dóro. Ì adrè tá kpà lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòndi tsi Yòséfà ni mvá 'i ko?» ²³ Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Má ni dóro tàlè dhi, mì ni tògyakúlí kònìdhi ni ta má dré: «Kódzó, mí kòtidrí ámi tándi.» Mì ni kpà tàà má dré dhi: «Mí kò'o tà títí mà dré yìlè mí dré 'òlè Kàpàrànwùmà na dhi ì kònwa ámi tándi bha.» ²⁴ Dì má adrè tà bàti ta àmi dré: À ka'lì gá pròfètà àlo dhi dòlè dóro akódhi ni tándi bha ko na.

²⁵ Tà bàti ró dhi, pròfètà Èllyà ni lókyá 'á dhi, lókyá Giká dré kozya kíkízó kóná na tàlì sè gò, kàràbhò dré dhèzo bvo wáyi 'ásè dhi sè dhi, tàyítòkó ì ga tà Ìsèrélè ànzi kì bvo na bí. ²⁶ Dì, tágba dré tá adrézó kònìni dhi, Giká mù tá Èllyà lile àyi nda ì véna ko. Mù akódhi lile ngbà 'í tàyítòkó àlo Sàrèpátà na, bvo Sidónà àdhya na dhi véna. ††²⁷ Kòdhi ìbe dhi, pròfètà Èlìsà ni lókyá 'á dhi, mónđí kàrí dré rùlè Ìsèrélè ànzi kì bvo na dhi ì tá be bí.

† À kònò Èsáyà 61:1-2. †† Tàyítòkó kònìdhi tá Yúdà mvá 'i ko. Akódhi tá mónđí sùrú twá ro dhi 'i. À kònò 1 Ópí ì 17:1, 7-16.

Dì, tágba kònìni dhi, Giká tidrí tá àyi nda kì àlo ko. Tidrí ngbà 'í Nàmànà angálèpi bvo Siriyà àdhya lésè dhi kòdhya.» ‡

²⁸ Dì mónnyá títí lísámbò dzó nda 'á dhi ì kòyi tà nda ì dre dhi, àyi kì togó dré aswázó tà tándi ró. ²⁹ Gò ì dré ngàzo akódhi ni dro bhàandre nda 'ásè. Ì dré drizoá lizo ába kòngó bhàandre nda ni mòzo driá dhi ni gòlòko na, kitswálé akódhi ni tikpó dhèlè tàbhu ni na dhi bvo.

³⁰ Dì, Yésu dré ìna lavúzó àyi kòfalésè lyà gò, lile.

Yésu dro tírí kònzì agó àlo dhi lésè

(À kònò kpà Márokò 1:21-28)

³¹ Àmvolásà dhi, Yésu dré lizo tsàlè Kàpàrànwùmà, bhàandre àlo Gàliláyà le dhi na. Sàbátù kàtsá dre dhi, dré kidhózó adrélé mónnyá kònàlè dhi kì tadhá àyi kì lísámbò dzó na. ³² Ì adrè tá akódhi ni yi síbhálé be ngbo, tà dré adrélé tadhálé dhi kì tà sè. Tàko ko, akódhi ni kúlí ì tá lanzìlanzi ro.

³³ Lísámbò dzó nda 'á dhi, agó àlo tírí kònzì ìbe ì léna dhi tá be. Dì dré ngàzo trèlè, yòzoá kúlí 'u'ù sè dhi:

³⁴ «Á! Yésu Nàzàrètà lésè ni, tsitsi àma kòfalésè mí be dhi, àdho tà 'i? Mí alì àma kì tà 'o akílè? Má ni mì àdhi 'i ya dhi be. Mì Dhya lólo Giká àdhya 'i!» ³⁵ Gò Yésu dré ngàzo ligílè tírí kònzì nda be, tàzoá dhi: «Mí atsú ámi tì! Mí pfò agó kònìdhi lésè!» Dì tírí nda dré agó nda ni bhèzo kìnì mi mónnyá títí ì kòfalé gò, pfòzo lásà akódhi ni tayí líná. ³⁶ Mónnyá títí nda kì líndrí dré gàzo bh-wàbhwa gò, ì dré adrézó tàà àyi kòfalésè dhi: «Kònìni ni àdho kúlí lanzìlanzi ìndì rinyi ró dhi 'i? Akódhi adrè ndìndì tòlè fe tírí kònzì ì dré gò, ì dré adrézó topfòlè!»

³⁷ Dì Yésu ni rúbí dré la'úzò bvo wáyi nda 'ásè.

Yésu tidrí dràbhá bí dhi ì

(À kònò kpà Mátáyò 8:14-17; Márokò 1:29-34)

³⁸ Yésu kàpfò lísámbò dzó nda lésè dre dhi, dré lizo Simónà ni dzó na. Dì, Simónà ni àdrá adrè tá ìna kizà nya, akódhi ni rúbhá dré tá adrélé àtsi ró lavúlè dhi sè. Gò Yésu ni ti lizízó, kòtidríró tòkó nda be dhi bvo. ³⁹ Dì dré tandizo akódhi drile, ligílè rúbhá àtsí nda dri gò, rúbhá àtsí nda dré pfòzo rúásà. Gbà kòdhwa, tòkó nda dré ngàzo kidhólé ngá fe àyi dré nyàlè.

⁴⁰ Kítú kòndi dre dhi, à dré dràbhá títí drà twátwa ìbe dhi kì adzízó Yésu vélé. Dì akódhi dré dríggá bhàzo àyi àlo àlo títí dhi ì dri, àyi kì tidrízó. ⁴¹ Tírí kònzì ì dré kpà topfòzo mónđí bí dhi ì lésè, adrélé loyóába dhi: «Mí Giká ni Mvágó 'i!» Dì, akódhi adrè tá ìna ligílè àyi ìbe, adrézó kúlí logá àyi dré, ì dré nìlè akódhi Mèsyà 'i dhi be dhi sè.

‡ À kònò 2 Ópí ì 5:1-14.

Yésu longó Giká ni kúlí Yúdà ànzì kì Ìsámbò dzó ì 'ásè
(À kònò kpà Mároko 1:35-39)

⁴² Ngá kòwa dre dhi, Yésu dré p̄òzo Ìle àrà m̀ndí àko dhi na. M̀ndí zyandre dhi ì dré kidhózo adréle akódhi ni nda gò, ì dré akódhi ni kisúzo. ì adré tá akódhi ni le kíkílé, kòtayíró àyi ko. ⁴³ Di, Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Adré làá dhi, má kòlongó kpà Rúbí Tani Giká ni Òp̄ì àdhya bhàandre àruka tífi dhi ì 'ásè be. Tàko ko, tà nda tà Giká dré áma am̀zo 'òá dhi 'i.» ⁴⁴ Gò dré gòzo adréle tatsíle Giká ni kúlí longóbe Yúdà ànzì kì Ìsámbò dzó àyi kì bvò le dhi ì 'ásè. †

Yésu kidhó àyi lebhá kì azí
(À kònò kpà Mátáyò 4:18-22; Mároko 1:16-20)

5 Kítú àlo dhi, Yésu totó tá ì adréle Giká ni kúlí longó t̀p̀ariandre Gènèsàrètè àdhya mìle. †† M̀ndí zyandre àyi kì kimóbhá akódhi làgàsè kúrú dhi ì adré tá àyi kì tribe rúásà, ì kòkítswáro Giká ni kúlí yi be dhi bvò. ² Yésu dré mì bhèzo kòlóngbò rì dhi kì no yian-dre nda mìle. Kosyá bhebhá ì así tá kòlóngbò nda ì lésè, adréle àyi kì kimbá kì mì dzi. ³ Gò Yésu dré mbàzo kòlóngbò nda kì àlo adrélepi Simónà àdhya ró dhi na gò, tàá drá dhi, kòkisí kòlóngbò nda vwàle tsà yí gàrà rúsè. Dré lírízó lána gò adréle m̀ndyá zyandre nda kì tadhá.

⁴ Kòtà tà akílé dre dhi, dré tàzoá Simónà dré dhi: «Mí kisi kòlóngbò tálí na, mì kòbherò àmi kì kimbá ì kosyá rúzo.» ⁵ Simónà logó drá dhi: «Míri, mà bhe kimbá ì ngá wàle tà wóyá, mà kisú ngá àlo ko. Di, mí dré tàle mì dhi sè dhi, má ni go kimbá nda kì bhe tódhyá.» ⁶ Di ì kòbhe dre dhi, ì dré kosyá rúzo zyandre ró gò, kimbá nda ì dré kidhózo adréle tikílé. ⁷ Gò ì dré àyi kì arúpi kòlóngbò àzya na dhi kì agózo, ì kàlìró drígá bha àyi véle. ì kàtsá dre dhi, àyi tífi dhi ì dré kosyá lomvózo gàle kòlóngbò rì nda ì sè bíbi, tsàle kòlóngbò nda ì dré adrézo 'òle aríle na tíni ká. ⁸ Simónà Pétèrò kònò tà nda dre dhi, dré adhézo àyi kórókó titi Yésu kandrá, tàzoá dhi: «Míri, mí kisi mì má làgàsè. Ma tàkonzì líyí 'i!» ⁹ Tà tá kònini tàko ko, àyi arúpi ni íbe dhi kì líndrí ga tá gagà, kosyá zyandre ì dré tá rùle dhi kì tà sè. ¹⁰ Tà nda tá kòkpà kònini akódhi ni àzízí, Yàkòbhò ì Yòwànì be, Zèbédáyò ni ànzì ì dré. Di, Yésu dré tàzoá Simónà dré dhi: «Mí ro ngá ko. Kidhóle nyànomvá dhi, mí gò véle adréle kosyá ru ko. Mí ni go adréle m̀ndí kì nda kòd-hya.» ¹¹ Di ì dré àyi kì kòlóngbò nda kì logózo yí gàrà 'a, àyi kì ngá wáyi dhi kì tayízo gò, ì dré ngàzo adréle Yésu ni lebhè.

Yésu tidrí agó àlo kàrí dré rùle dhi
(À kònò kpà Mátáyò 8:1-4; Mároko 1:40-45)

¹² Kítú àlo, Yésu dré tá adrerà'a bhàandre àlo na dhi 'á dhi, agó àlo kàrí dré rùle lavúlè dhi atsá tá àrà nda 'á. Kònò Yésu dre dhi, dré adhézo àyi mìbhalé bha kiní mi gò, akódhi ni ti lizízo tàzoá dhi: «Míri, mì rinyí íbe kítswázó áma temvé tidrílé, mí kòlè dhi.» ¹³ Di Yésu dré àyi drígá kidzìzo akódhi ni tabè gò, tàzoá dhi: «Má là 'í. Mí kàdré kemve kpírikpírí wà!» Gbã kòdhwa, kàrí drà nda dré ngàzo rúásà. ¹⁴ Gò Yésu dré lazízoá driá dhi: «Mí kòlongó tà kòdhi dhya àlo dré ko. Be ró dhi, mí lì mína ámi tadhá kòwànà dré nòle, ìndì mí fè ngá mòbòmà ro Giká dré ámi temvema sè ngóro Mósè ni tatrítrí kúlí dré adréle tàle dhi tíni, tadházóá m̀ndí ì dré dhi, mí adrí dre káyà dhi.»

¹⁵ Di, Yésu ni rúbí adré tá ína la'úlè Ìle drìdrì. M̀ndí zyandre lavúlè dhi ì adré tá alìle akódhi ni kúlí yi, kòti-dríro kpà àyi àyi kì drà ì lésè be dhi bvò. ¹⁶ Di, vésè be bí, Yésu adré tá ína p̄òle kalóma, kítswálé tà ta Giká be àrà m̀ndí àko dhi na.

Yésu tidrí agó àlo pá be àbvò ro dhi
(À kònò kpà Mátáyò 9:1-8; Mároko 2:1-12)

¹⁷ Kítú àlo, Yésu dré tá adrerà'a m̀ndí kì tadhá dzó àlo na dhi 'á dhi, Fàrisáyò ì tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì lírí tá adréle akódhi làga. Àyi nda ì angá tá bhà tífi bvò Gàliláyà àdhya lé dhi ì lésè, bvò Yúdáyà àdhya lésè, ìndì Yèrusalémà lésè. Yésu tá rinyí Míri àdhya kítswázó dràbhá kì tidrí dhi íbe. ¹⁸ Di m̀ndí àruka ì dré agó àlo pá be àbvò ro dhi ni adózo kíndri dri alìzo ába. ì adré tá láti nda kítswázó fíle ába dzó nda na, akódhi ni bha Yésu kandrá dhi bvò. ¹⁹ Di, m̀ndyá zyandre nda kì tà sè dhi, ì kítswá tá àyikya láti kisi fízo ába bwà ko. Di ì dré ngàzo mbàle ába dzó nda drina gò, dzó nda ni dri awú, akódhi ni tirízo sile kíndri dri Yésu kandrá m̀ndyá zyandre nda ì kòfalé. ²⁰ Di Yésu kònò àyi kì tà ka'ika'ì dre dhi, dré tàzoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: «Áma arúpi, à trì ámi tàkonzì ì dre.»

²¹ Gò Fàrisáyò nda ì tatrítrí kúlí tadhábhá nda íbe dhi ì dré dhèzo adréle kisiú àyi léna dhi: «Dhya kòndí tá àdhi 'i, adréle Giká ni dha kònini ni? Àdhi ni kítswá tàkonzì tri ni, kàdré ngbà 'í Giká 'i kalóma ko dhi?» ²² Yésu dré tà ì dré adréle kisiúle nda ni nizo kyá gò, tàzoá dhi: «Mí adré àmikya tà kisiú kònini àdho tà sè?» ²³ Tà kítswálé tàle mbèlè agó pá be àbvò ro kòndhi dré dhi, ángùdhi 'i: «À trì ámi tàkonzì ì dre» dhi, kó ngalè, «Mí nga, mí kidhó atsí to» dhi? ²⁴ Má adré làá mì kòni dhi, M̀ndí ni Mv́a rinyí íbe adrézo tàkonzì tri bvò dri.» Di dré tàzoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: «Má adré tàá mí dré dhi: Mí nga, mí do ámi kíndri, ìndì mí nzi mí bhàna!» ²⁵ Gbã kòdhwa, agó nda dré ngàzo m̀ndyá tífi ì misè, àyi kíndri ì dré tá ayízo driá dhi ni do gò, nzì-

† À kítswá kpà kúlí «àyi kì bvò» kòni kì ladzá: «bvò Yúdáyà àd-hya». †† Rú «Gènèsàrètè» kòndhi tá rú àzya t̀p̀ariandre Gàliláyà àdhya dré dhi 'i.

zo í bhàna Giká ni rú bhabe kùle. ²⁶ Di mónnyá títí nda ki líndrí dré gàzo bhwàbhwa gò, ì dré ngàzo adrélé Giká ni rú bha kùle. Àyi ki togó adré tá kpà gàle tiri sè bí gò, ì dré adrézó tàá dhi: «Ándrò, mà nò tà líndríga ró dhi ì dre!»

Yésu azí Lévi

(À kònò kpà Mátáyò 9:9-13; Márokò 2:13-17)

²⁷ Àmvolásà dhi, Yésu dré pfòzo gò, mèdáyì lagílépi àlo rú be Lévi dhi ni no adrérà'a lírìlé mèdáyì lagírà na. Dré tàzoá drá dhi: «Mí lebe ma!» ²⁸ Di Lévi nda dré ngàzo àyi ngá títí dhi ki tayí gò, kidhózó adrélé Yésu ni lebe.

²⁹ Bvóá dhi, Lévi dré gwányá kàdrì dhi ni 'òzo Yésu dré áyi dzó na. Gò ì dré lírízó mísá làgàsè adrélé ngá nya túmání mèdáyì lagíbhá zyandre dhi íbe, ìndì móndí àruka íbe. ³⁰ Di, Fàrisáyò ì túmání tatrítrí kúlí tadhábhá Fàrisáyò ro dhi íbe dhi ì dré dhèzo adrélé kúlí ti Yésu ni lebebhá ì rú, adrézó tàá àyi dré dhi: «Mí adré ngá nya adrézó ngá mvu túmání mèdáyì lagíbhá íbe ìndì tàkonzìbhá íbe àdho tà sè?» ³¹ Di Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Mónnyá rúbhá be dóro dhi ì ndà gá kódzó ko na. Be ró dhi, mónnyá drà ro dhi ì adré àyikya ndàá àyi. ³² Má alì mónnyá adrèbhá àyi ki no gyàgya dhi ki azí kòdhya ko. Be ró dhi, má alì mána tàkonzìbhá ki azí kòdhya, ì kòladzáró àyi ki togó agòzo Giká vélé.»

À lízì Yésu tàbirí mvòma ni tà dri

(À kònò kpà Mátáyò 9:14-17; Márokò 2:18-22)

³³ Gò Fàrisáyò nda ì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Yòwánì ni lebebhá ì Fàrisáyò kya íbe dhi ì adré tàbirí mvo rá, adrézó tà zi Giká tí. Di, ámi lebebhá ì adré àyikya ngá nya, adrézó ngá mvu.» ³⁴ Yésu logó àyi dré dhi: «Mí ni kitswá tsi mónnyá azílè gwányá làmó àdhya lé dhi ki 'ò tàbirí mvo, ì dré adrérà'a túmání tòkó líyí be dhi 'á? Tàdzí ko! ³⁵ Di, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à ni tòkó líyí nda ni tingá àyi kòfalésè gò, ì dré kidhózó adrélé tàbirí mvo lókyá nda sè.»

³⁶ Yésu dré kpà adrézó tà ta àyi dré kúlí alaala sè, adrézó tàá dhi: «Dhya àlo kàdré kítá àku ró lasílépi dhi íbe dhi, asì kígá kítá tídhí ro dhi rúsè, kítá àku nda ni lebhézó ásà ko na. Tàko ko, kò'o kònìni dhi, lasí kítá tídhí nda dre, ìndì kítá tídhí ni kígá nda kitswá ína ru amú kítá àku nda be dóro ko.

³⁷ Kòdhi íbe dhi, dhya àlo dà vínò tídhí ro dhi kíní dhìle adrézó vínò líkí, akùbhá dre dhi ì léna ko na. Tàko ko, kò'o kònìni dhi, vínò tídhí nda ni abhò kíní àku nda ki lasí gò, vínò dré kutúzó, gò kíní nda ì dré abízó títí. ³⁸ Ásà dhi, à adré vínò tídhí ro dhi ni da kíní tídhí ro dhi ì léna.

³⁹ Túmání ába dhi, dhya àlo vínò àku ró dhi ni mvùlepi dhi gò ína vínò tídhí ro dhi ni le mvùle ko na.

Àngyá ko, adré tàá dhi: «Vínò àku ró dhi adré kínílé tídhí ro dhi ni lavú.»»

Yésu Mírì sàbátù àdhya 'i

(À kònò kpà Mátáyò 12:1-8; Márokò 2:23-28)

6 Sàbátù àlo dhi, Yésu ì adré tá lavúlè amvú ngánò àdhya ì 'ásè. Di akódhi ni lebebhá ì dré kidhózó adrélé ngánò lò'wa vu, adrézó nyíá àyi drígá, adrézó tsíá. ² Gò Fàrisáyò àruka ì dré tàzoá àyi dré dhi: «Mí adré àmikya tà àma ki tatrítrí kúlí dré adrélé logálé sàbátù tú dhi ni 'o àdho tà sè?» ³ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Mí nà rè tàdzí tà Dàwídi dré tá 'òle ì dré adrérà'a tàbirí íbe akódhi ni arúpi íbe dhi 'á dhi ko? ⁴ Akódhi fì tá Giká ni dzó kàdrì na, mápà fèle Giká dré dhi ni adó nyàle gò, dré kpà fèzoá àyi arúpi ì dré nyàle. Tàkò àma ki tatrítrí kúlí adré tá ína mápà nda ni nyàma logá àyi dré. Ngbà 'í kòwánà ki tá kitswá nyàá dhi àyi.» ⁵ Di Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Móndí ni Mvá, Mírì sàbátù àdhya 'i.»

Yésu tídrí agó àlo dhi sàbátù tú

(À kònò kpà Mátáyò 12:9-14; Márokò 3:1-6)

⁶ Sàbátù àzya tú dhi, Yésu dré fízo Yúdà ànzì ki lèsám-bò dzó na gò, adrélé móndí ki tadhá. Kònàle dhi, agó àlo dríagó ni dré 'yòzo 'yo'yò dhi tá be. ⁷ Fàrisáyò ì tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì adré tá tà ì dré kitswázó Yésu ni asíkì ásà dhi ni nda. Di ì adré tá akódhi ni mì ga, nòzoá ngalè akódhi ni agó nda ni tídrí sàbátù tú yà dhi. ⁸ Di, Yésu dré ína tà ì dré tá adrélé kisùle nda ki nìzo kyá gò, tàzoá agó drígá be à'yo ró nda dré dhi: «Mí nga ámi totó mónnyá títí dhi ki kító 'á.» Di akódhi nda dré ngàzo àyi totó. ⁹ Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Má adré lízì ámi tí dhi: Àma ki tatrítrí kúlí adré tà àngùdhi ni ka'ì sàbátù tú dhi kòdhya: adrélé tà dóro 'o dhi, kó ngalè adrélé tà kònzi 'o dhi? Adrélé móndí tídrí dhi, kó ngalè adrélé móndí pfu dràle dhi?» ¹⁰ Di Yésu dré mónnyá ì làgàsè kúrú nda ki nòzo títí gò, tàzoá agó nda dré dhi: «Mí kidzì ámi drígá.» Akódhi dré kidzìzoá gò, drígá ni nda dré adrízó. ¹¹ Di àyi nda ki togó dré aswázó lavúlè gò, ì dré ngàzo adrélé tà ta àyi kòfalésè, nìzoá ngalè ì ni 'òá Yésu ni tà sè ngíni ya dhi.

Yésu kípè móndí mudrí-dri-rì dhi ì adrélé àpóstolò ì ró

(À kònò kpà Mátáyò 10:1-4; Márokò 3:13-19)

¹² Kítú nda ki àlo sè dhi, Yésu dré lízo mbàle kòngó àlo drìna gò, tà ta Giká be ngá wàle tà. ¹³ Ngá kòwa dre dhi, dré àyi lebebhá ki azízó gò, móndí mudrí-dri-rì dhi ki kípèzo àyi kòfalé, àyi ki zìzo àpóstolò ì ró. ¹⁴ Àyi nda ì tá: Simónà (dré rú zile Pètèró dhi), adrúpi ni Àndréyà, Yàkòbhò, Yòwánì, Filípò, Bàràtòlòmáyò, ¹⁵ Mátáyò, Tòmá, Yàkòbhò Àlàfáyò ni mvá, Simónà (adrélé zile dhya àtsi ró àyi súrú ni tà sè dhi ró dhi), ¹⁶ Yúdàsì

Yàkòbhò ni mvá, ìndì Yùdásì Ìsikàrìyótà (dra Yésu ni lefèlepi kàribhá i drígrá dhi).

Yésu tidrí mómndí zyandre dhi i gò, tà tadházó àyi dré
(À kònò kpà Mátáyò 4:23-25)

¹⁷ Yésu ì kàsì àyi nda íbe kòngó nda drilésè dre dhi, akódhi dré àyi kíkízó àrà kpàkpà na. Mómndí zyandre lavúlé adrèbhá akódhi ni lebè dhi i tá kònàle, túmání mómndí lìzólìzo angábhá bvò wáyi Yùdáyà àdhya lésè, Yèrusalémà lésè, ìndì bvò yìandre mile, Tírè i làga Sidónà be dhi lésè dhi íbe. ¹⁸ Ì alì tá kitswálé Yésu ni yi, kòtidríró kpà àyi àyi ki drà i lésè be dhi bvò. Mómndí tirí kònzi ì dré tá adrélé lagùle dhi ì alì tá kpà gò, Yésu dré adrézó àyi ki tidrí. ¹⁹ Dì mómndí zyandre títi nda ì adrè tá láti nda kitswázó akódhi ni tabè. Tàko ko, rinyí adrè tá apfòle lásà, adrélé àyi ki tidrí títi.

Tà adrézó lenzélé ásà dhi i
(À kònò kpà Mátáyò 5:1-12)

²⁰ Gò Yésu dré mì bhèzo àyi lebèbhá i véna, tàzoá dhi: «Kólénzè àmi adrèbhá lemerè ro ni i dré.

Tàko ko, Giká ni Òpì àmikya 'i!

²¹ Kólénzè àmi adrèbhá tàbirí íbe nyànomvá ni i dré.

Tàko ko, mì ni ngá nya pìzo!

Kólénzè àmi adrèbhá àwò ngo nyànomvá ni i dré.

Tàko ko, mì ni arí gu!

²² Kólénzè àmi dré, mómndí ì kàdré togó kònzi bha àmi rú,

adrézó àmi ki ga, adrézó àmi ki lodhá,

adrézó àmi ki rú ta kònzi Mómndí ni Mv́a ni tà sè dhi.

²³ Mì kàdré lenzélé lókyá nda sè, adrézó ngá to arí sè! Tàko ko, làgí múrúngú adrè àmi ki letè bhù na. Àyi ki tábhí ì adrè tá kpà pròfétà atú dhi ki 'o kònzi kònìni.»

Tà adrézó kizà ro ásà dhi i

²⁴ «Dì, kizà àmi ki ngá 'i, àmi ngábhá ró ni i.

Tàko ko, mì kisú àmikya tà àmi ki togó tìndrìlepi dhi dre!

²⁵ Kizà àmi ki ngá 'i, àmi adrèbhá ngá nya pìzo nyànomvá ni i.

Tàko ko, mì ni adrè tàbirí íbe!

Kizà àmi ki ngá 'i, àmi adrèbhá arí gu nyànomvá ni i.

Tàko ko, mì ni àwò ngo, adrézó tongólé!

²⁶ Kizà àmi ki ngá 'i, mómndí títi dhi ì kàdré àmi ki rú ta dóro dhi.

Tàko ko, àyi ki tábhí ì adrè tá kpà pròfétà atú kinzò ro dhi ki rú ta dóro kònìni!»

Dhyá ki kàribhá ki lèma
(À kònò kpà Mátáyò 5:38-48; 7:12a)

²⁷ «Dì, má adrè mána tàá àmi adrèbhá áma yi ni i dré dhi: Lè mì kàdré àmi ki kàribhá ki le. Mì kàdré mómndí adrèbhá togó kònzi bha àmi rú dhi ki 'o dóro. ²⁸ Mì kà-

dré kpà tà tani zi Giká tí mómndí adrèbhá àmi ki tatrí dhi i dri. Mì kàdré kpà tà zi Giká tí mómndí adrèbhá àmi ki 'o kònzi dhi i dré. ²⁹ Dhya àlo kòsa ámi kòbhólé àlo dhi dhi, mí kògò àzya ni ni alá akódhi dré kpà sàle. Dhya àlo kòtopá àmi kítá kidhì àdhya dhi, mí kòtayí kpà akódhi àmi kítá agá lésè dhi ni do. ³⁰ Mì kàdré ngá fe dhya ángùdhi adrélépi ngá zi mí tí dhi dré. Dhya àlo kòkàrí àmi ngá dhi, mí kògò zìá tíá ko. ³¹ Mì kàdré tà 'o mómndí i dré ngóro mì dré adrélé lèle ì kò'o àmi dré dhi tìni.

³² Mì kàdré ngbà 'í mómndí adrèbhá àmi ki le dhi ki le kòdhya dhi, mì ni àdho tà dóro kisú ásà kòdhya? Ndìndì tàkònzìbhá ì adrè mómndí adrèbhá àyi ki le dhi ki le. ³³ Mì kàdré ngbà 'í tà dóro 'o mómndí adrèbhá tà dóro 'o àmi dré dhi i dré dhi, mì ni àdho tà dóro kisú ásà? Ndìndì tàkònzìbhá ì adrè 'oá kònìni. ³⁴ Mì kàdré ngbà 'í ngá fe màri ró mómndí kitswábhá màri nda ni logó àmi dré dhi i dré dhi, mì ni àdho tà dóro kisú ásà? Ndìndì tàkònzìbhá ì adrè ngá fe màri ró tàkònzìbhá àruka i dré, àyi nda ì kògòró màri nda ni logó títi àyi dré be dhi bvò.

³⁵ Dì, mì kàdré àmikya àmi ki kàribhá ki le, adrézó tà dóro 'o àyi dré. Mì kàdré ngá fe àyi dré màri tà kisú àko ró. Dì mì ni làgí múrúngú kisú ásà. Mì ni kpà adrè Giká kurú na bhù na dhi ni ànzi i ró. Tàko ko, akódhi adrè àyi togó dóro tadhá mómndí àwoyà nibhá tàle í dré ko dhi i dré, ìndì mómndí adrèbhá tà kònzi 'o dhi i dré. ³⁶ Mì kàdré dì mómndí ki kizà bha, ngóro àmi ki Atá dré adrélé àmi ki kizà bha dhi tìni.»

Mómndí ki tàbvó tàma
(À kònò kpà Mátáyò 7:1-5)

³⁷ «Mì kàdré mómndí ki tàbvó ta ko, Giká kòtáro kpà àmi ki tàbvó ko. Mì kàdré tà bha mómndí i dri ko, Giká kòbhàro kpà tà àmi dri ko. Mì kàdré mómndí ki tàkònzì tri, Giká kàdréro kpà àmi ki tàkònzì tri. ³⁸ Mì kàdré ngá fe mómndí i dré, Giká kàdréro kpà ngá fe àmi dré. A ni ngá ko, mùzoá, kosézóá gàle bí gò, dàzoá àmi ki kánzi na. Tàko ko, Giká ni ngá ko fèle àmi dré, koma mì dré adrézó ngá ko fèle mómndí àruka i dré ásà dhi sè.»

³⁹ Yésu dré kpà tà àzya tàzo àyi dré kúlí alaala sè, tà-zoá dhi: «Mì kùdúkùdu àlo dhi ni kitswá tsi mì kùdúkùdu àzya se drile bwà? Kò'o kònìni dhi, àyi rìti nda ki za-kó tsi ledhé bhù na? ⁴⁰ Dhya adrélé tadhálé dhi lavú dhya adrélépi àyi tadhá dhi ko. Dì, dhya ángùdhi tà tadhálé í dré dhi ki nìlepi títi dhi ni atsá ína dhya àyi tadhálépi dhi tìni.

⁴¹ Mì adrè mína kayísá kórònyá mvá àmi adrúpi mína dhi ni no gò, adrézó fa gú mí mína dhi ni atógyà ko àdho tà sè? ⁴² Mì adrè àmi 'o ngíni tàá àmi adrúpi dré dhi «Áma adrúpi, mí 'o má kàpèro kayísá kórònyá mvá mí mílèsè» dhi, tágba mí dré adrézó fa gú àmi tàndi mína dhi ni no ko dhi? Mì túrúpí líyí 'i! Mì kàpè rè zyà fa gú nda mí mílèsè 'íká, gò mí kògòró ngá no dra kitswázó

kayísá kórònyá mvá nda ni apè ámi adrúpi mìlèsè ndò.»

Fa i lò'wa ni íbe dhi

(À kònò kpà Mátáyò 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ «Fa dóro 'a gà lò'wa kònzi ko na. Fa kònzi 'a gà lò'wa dóro ko na. ⁴⁴ À adré fa àlo àlo títi dhi kɪ ni àyi kɪ tãndi kɪ lò'wa sè. À kɪ fígì lò'wa kùtsí sílé ko na. À kɪ kpà vínò lò'wa áyìdhá sílé ko na. ⁴⁵ Dhya dóro adré tà dóro 'o apfòle tà dóro títi í dré zùle áyi togó na dhi i lésè. Di, dhya kònzi adré ína tà kònzi 'o apfòle tà kònzi títi í dré zùle áyi togó na dhi i lésè. Àngyá ko, akódhi ni ti adré tà adrélépi gàle akódhi ni togó na dhi kɪ ta kòdhyà.»

Dzó ni pá bhàma kírà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 7:24-27)

⁴⁶ «Mì adré áma zi «Mírì, Mírì!» gò, adrézó tà má dré adrélé tàle àmi dré dhi kɪ 'o ko àdho tà sè? ⁴⁷ Má ni tadhá àmi dré ngalè dhya adrélépi alìle má vélé áma kúlí yi gò adrézó ka'íá 'òle dhi, sù àdhi tɪni ya dhi. ⁴⁸ Akódhi nda sù ngóro agó àlo adrélépi tá dzó si gò, bhú ni ni dhizo fíle fífí, pá ni ni bhàzo kírà dri dhi tɪni. Yí dré tizo áyi tswa dzó nda rú dhi, kitswá ína dzó nda ni wu bwà ko, à dré síle tãtã dhi sè. ⁴⁹ Di, dhya adrélépi áma kúlí yi gò adrézó ka'íá 'òle ko dhi, sù ngóro agó àlo dzó sílepi bvò mònnyá dri, pá ni ni bha àko ró kírà dri dhi tɪni. Yí dré tizo áyi tswa dzó nda rú dhi, dzó nda dré ndrì arízó aríarí gò, tà ni dré akízó nyɪnyi.»

Sòdá kɪ kàdrì àlo dhi ka'ì Yésu bàti

(À kònò kpà Mátáyò 8:5-13)

7 Yésu kòtà tà nda i mómndí zyandre i dré akílè dre dhi, dré gòzo lile Kàpàrànwúmà na. ² Kònàle dhi, Rómà kɪ sòdá kɪ kàdrì àlo dhi ni màràbà dré lèle tò dhi tá drà ro ànyìanyi dràdrà mìle. ³ Di sòdá kɪ kàdrì nda kòyi Yésu ni rúbí dre dhi, dré Yúdà ànzi kɪ bhàgo àruka kɪ mùzo Yésu ni ti lizí, kàlìró áyi màràbà nda ni tidrí. ⁴ Àyi nda i kòtsa Yésu véna dre dhi, i dré akódhi ni ti lizíó tà tãndi ró, tàzoá dhi: «Agó kòdhi kitswá mí dré lizo akódhi ni màràbà tidrí. ⁵ Tàko ko, akódhi lè àma kɪ sùrú tò. 'O kpà àma kɪ lèsàmbò dzó síle dhi nì.» ⁶ Di Yésu dré ngàzo adrélé lile àyi íbe.

Dré adrèrà'a 'òle tsàle dhi 'á dhi, sòdá kɪ kàdrì nda dré áyi arúpi kɪ mùzo tàà drá dhi: «Mírì, mí lagù mi ko. Má kitswá mána àmi lindrì sè ko. Má kitswá ndrìndì mí dré afízó áma dzó lé dhi ko. ⁷ Má nò tá kpà dhi, má kitswá tá lile mí véna ko. Di, mí kòtà ndrì kúlí àlo gò, áma màràbà kàdrìró. ⁸ Tàko ko, áma tãndi, ma áma kàdrì kɪ rinyí zàle. Ma kpà sòdá íbe má zàle. Má kàdré tàà àyi kɪ àlo dré dhi «Mí lè!» dhi, adré lile. Má kàdré tàà àzya ni dré dhi «Mí alì!» dhi, adré alìle. Má kàdré kó tàà áma màràbà dré dhi «Mí 'o tà kòdhi!» dhi, adré 'òá.»

⁹ Di Yésu kòyi tà nda dre dhi, akódhi ni líndrì dré gàzo agó nda ni tà sè. Dré áyi alázó tàà mómndí zyandre adrèbhá áyi lebé dhi i dré dhi: «Má adré tàà àmi dré dhi: Má kúsú rè dhya àlo adrélépi tà ka'ika'ì íbe kònini dhi ísèrèlè ànzi i kòfalé ko.» ¹⁰ Di dhya mùle nda i kògò tsàle bhà na dre dhi, i dré kúsúzóá dhi, màràbà nda adrì dre.

Yésu tingá tàytòkó àlo dhi ni mvá dràdrà lésè

¹¹ Àmvolàsà dhi, Yésu dré ngàzo adrélé lile bhàandre àlo rú be Nàyínà dhi na. Akódhi ni lebébhá i mómndí zyandre lavúlè dhi íbe dhi i adré tá lile túmání akódhi be. ¹² I kòtsa ànyi bhàandre nda ni zèribàti dre dhi, à adré tá àbvò àlo dhi ni adó apfòzo ába lile mógó na. Dhya dràlepi nda tá tàytòkó àlo dhi ni mváagó àlo kwákwá dhi 'i. Mómndí zyandre lavúlè bhàandre nda lésè dhi i adré tá alìle túmání tòkó nda be. ¹³ Di Mírì kònò akódhi dre dhi, dré kizà dòzo áyi togó na akódhi ni tà sè gò, tàzoá drá dhi: «Mí tayí àwó.» ¹⁴ Dré áyi kúsúzó ànyi sèreké tabè. Gò dhya adrèbhá tá àbvò nda ni adó dhi i dré àyi kɪ kíkízó. Dré tàzoá dhi: «Kàdhùrà, má adré tàà mí dré dhi, mí nga kuru!» ¹⁵ Di dhya dràlepi nda dré ngàzo lírìlé gò, kídholé tà ta. Gò Yésu dré akódhi ni logózo andre ni drígá.

¹⁶ Di tirì dré mómndyá títi nda kɪ rùzo gò, i dré ngàzo adrélé Giká ni rú bha kùle, adrézó tàà dhi: «Prófètà kàdrì dhi apfò àma kòfalé dre! Giká atsá ína áyi mómndyá kɪ lomí!» ¹⁷ Gò Yésu ni rúbí nda dré la'úzó bhà títi àyi làgàsè dhi i 'àsè, ìndì Yúdà ànzi kɪ bvò wáyi 'àsè.

Yòwánì Bàtìsimò fèlepi amù mómndí i Yésu vélé

(À kònò kpà Mátáyò 11:2-19)

¹⁸ Àmvolàsà dhi, Yòwánì ni lebébhá i dré tà títi Yésu dré tá adrélé 'òle nda kɪ titízó drá. Gò Yòwánì dré áyi lebébhá rì dhi kɪ azízó ¹⁹ mùle lile Mírì véna, kitswálé akódhi ni lizí tàzoá dhi: «Mí Mèsíyà adrélépi tá alìle dhi 'i? Kó ngalè, mà kàdré dhu rè dhya àzya ni letè?» ²⁰ Di àyi nda i kàtsá Yésu vélé dre dhi, i dré tàzoá drá dhi: «Yòwánì Bàtìsimò fèlepi amù àma àmi lizí: «Mí dhya adrélépi tá alìle dhi 'i. Kó ngalè, mà kàdré dhu rè dhya àzya ni letè kòdhyà?»»

²¹ Gbã lókyá nda sè dhi, Yésu dré mómndí bí dhi kɪ tidrízó àyi kɪ drà i lésè, ìndì àyi kɪ rúbháaswa i lésè. Dré kpà tirì kònzi kɪ dròzo topfòle mómndí bí dhi i lésè. Dré kókpa mì kùdúkùdu bí dhi kɪ mì nzizo. ²² Gò dré logózóá dhya amùle nda i dré dhi: «Mí gò tà mì dré nòle ìndì mì dré yile kòni kɪ tití Yòwánì dré: Mí kùdúkùdu i adré ngá no, mèrèkpè i adré atsí to, mómndí kàrì dré rùle dhi i adré adrìlé, mómndí bíbhálé be kùdúkùdu ró dhi i adré tà yi, mómndí dràbhá dre dhi i adré angalé dràdrà lésè, ìndì à adré Rúbí Tani longó lemerèbhá i dré. ²³ Kólénzè dhya àngùdhi dra dhèlepi áma tà sè ko dhi dré!»

²⁴ Dhya Yòwánì dré amùle nda ì kòlì dre dhi, Yésu dré kidhózó adrélé Yòwánì ni tà ta mónnyá zyandre ì dré, adrézó tàá dhi: «Mì lè tá duku na àdho no? Mì lè kòzò lyá dré tá adrélé vile dhi ni no? ²⁵ Mì lè tá àdho no? Mì lè móndí kítá aveave asólépi í rú dhi ni no? Mì yi rè kál! Mónnyá adrèbhá kítá làgí be kàdrì dhi ki tosó, adrézó ngá dò nya dhi ì àyikya ópí ki dzó kàdrì ì 'àsè be. ²⁶ Mì lè tá dhi àdho no? Mì lè pròfètà ni no? Àyíya! Má adrè tàá àmì dré dhi: Yòwánì nda lavú pròfètà byá. ²⁷ Tàko ko, akódhi dhya tà kòndhi ni tisizo tà ni dri Giká ni Kúlí na dhi 'i:

«Mí nò kál! Má ni dhya dra áma kúlí longólépi dhi ni mu lile mí kandrána.

Akódhi nda ni láti ledé mí dré mí kandrána.» †

²⁸ Má adrè tàá àmì dré dhi: Mónnyá títi tòkó dré tile dhi ì kòfalé dhi, dhya àlo kàdrì Yòwánì nda ni lavúlépi dhi yókódhó. Dì, tágba dré adrézó kòndhi dhi, dhya tàko lavúlé Giká ni Òpì na dhi lavú ìna akódhi.

²⁹ Mónnyá títi, ndèndì mèdáyì lagíbhá, Yòwánì ni kúlí yibhá dhi ì nò tá Giká ni tà nda gyägya gò, ì dré bátisimò dòzo Yòwánì véna. ³⁰ Dì, Fàrisáyò ì tátírítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì gà tá àyikya tà Giká dré tá lèle 'òle àyi dré dhi gò, ì dré kpà bátisimò dòma Yòwánì véna dhi ni gazo.

³¹ Dì má ni kítswá mónnyá ándrò kòni ki tà tadhá àdho ngá rú? Àyi nda ì sù àdhibhá ì tñi? ³² Ì sù ngoró ànzimvá lírìbhá ngá lagírà na, adrélé kúlí loyó àyi kòfalésè dhi ì tñi. Ì adrè loyóá dhi:

«Mà tswà làrí àmì dré wóyá,

mì to àmìkya làrí nda ko.

Mà ngo àwó longó wóyá,

mì ngo àmìkya àwó ko.»

³³ Tàko ko, Yòwánì Bátisimò fèlepi nda dré alizo dhi, nya tá mápà ko, mvu kpà vìnò ko gò, mì dré adrézó tàá dhi: «Akódhi tírì kònzì íbe í léna.» ³⁴ Dì, ma, Móndí ni Mvá, má dré alizo dhi, má adrè mána ngá nya, adrézó kpà ngá mvu gò, mì dré adrézó tàá dhi: «Dhya kòdhi kòvongbolo líyí 'i, wá litsí líyí 'i, ìndì mèdáyì lagíbhá ki arúpi tàkonzìbhá íbe dhi 'i!» ³⁵ Dì, à adrè Giká ni tògyá no gyägya, mónnyá adrèbhá tògyá nda ni ka'ì dhi ì rú.»

Tòkó àlo zàràbhù ro dhi dà màlàsì Yésu pá

³⁶ Kítú àlo dhi, Fàrisáyò ki àlo zi tá Yésu lile ngá nya í bhàna. Yésu dré tsàzo fìle Fàrisáyò nda ni dzó na gò, lírìlé mísá làga. ³⁷ Dì tòkó àlo tàkonzì líyí ro adrélépi bhàandre nda 'á dhi kòyi Yésu adrè tá ngá nya Fàrisáyò nda bhàna dhi dre dhi, dré alizo mòlàngì mvá ledélé àlàbasterè sè, gàlepi màlàsì sè bí dhi be. ³⁸ Dré àyi kisízó ànyi Yésu àmvolésè akódhi ni pá làga. Gò dré ngàzo adrélé ngòle, adrélé mindra da akódhi pá, adrézó pá ni ki atrì àyi drìbhí sè, adrézó pá nda ki

† À kònò Máláki 3:1.

kamú gò, adrézó màlàsì da dríá. ³⁹ Dì Fàrisáyò Yésu ni azílépi nda kònò tà nda dre dhi, dré dhèzo adrélé kisùá í léna dhi: «Kònò dhya kòndhi kàdré tá pròfètà 'i bàti dhi, a ni tá nià ngalè tòkó adrélépi àyi tabè ni àdhi 'i ya, ìndì adrè atsílé ngíni ya dhi be. Àngyá ko, akódhi tàkonzì líyí 'i.»

⁴⁰ Gò Yésu dré tàzoá Fàrisáyò nda dré dhi: «Simónà, ma tà íbe tàle mí dré.» Simónà nda tà dhi: «Tadhálepi, mí tà wà.» ⁴¹ Dì Yésu tà dhi: «Móndí rì dhi ì do tá làfa agó àlo adrélépi làfa fe màri ró dhi véna. Àlo ni tá màri íbe làfa lò'wa kámá-nzi agó nda véna. Àzya ni tá màri íbe làfa lò'wa nyadhi-rì-dri-mudrí. ⁴² Àyi rìti nda ì dré kítswalé màri nda ki logó bwà ko dhi sè dhi, agó nda dré màri àyi rú dhi ki tà tayízó. Dì àyi kòfalé dhi, dhya àngùdhi ni agó nda ni le lavúlé dhi nì?» ⁴³ Simónà logó drá dhi: «Má adrè kisùá dhi, dhya adrélépi tá màri kàdrì lavúlé dhi íbe í rú gò, agó nda dré tà ni ni tayízó dhi 'i.» Yésu tà drá dhi: «Mí kisù kya.»

⁴⁴ Gò dré àyi alázó tòkó nda véle gò, tàá Simónà dré dhi: «Mí adrè tòkó kòndhi ni no? Má dré afízó àmì dzó 'á dhi, mí afè tá má dré yí áma pá dzizo dhi ko. Dì, akódhi dzì ìna áma pá àyi mindra sè gò, àyi ki atrizo àyi drìbhí sè. ⁴⁵ Mí kamú tá ma ko. Dì, kidhólé má dré affrà lésè dhi, akódhi tayí ìna áma pá ki kamuma ko. ⁴⁶ Mí dà tá dò má dri ko. Dì, akódhi dà ìna màlàsì má pá. ⁴⁷ Dì má adrè tàá mí dré dhi: À trì akódhi ni tàkonzì zyandre dhi ì dre. Àsà dhi, adrè àyi lèle kàdrì dhi ni tadhá má dré. Dì, dhya àngùdhi tàkonzì ni ni trizo tsà dhi adrè ìna àyi lèle tadhá tsà.» ⁴⁸ Gò Yésu dré tàzoá tòkó nda dré dhi: «À trì àmì tàkonzì ì dre.»

⁴⁹ Dì mónnyá adrèbhá tá mísá làgàsè túmání akódhi be dhi ì dré dhèzo adrélé tàá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòndi tá àdhi 'i, adrélé ndèndì tàkonzì tri nì?» ⁵⁰ Dì, Yésu dré gòzo tàá tòkó nda dré dhi: «Àmì tà ka'ika'ì tídrí mì dre. Mí lè togó be kèdríkdri.»

Tòkó adrèbhá tá Yésu ni lebhè dhi ì

8 Àmvolàsà dhi, Yésu dré ngàzo adrélé tatsílé bhàandre ì 'àsè ìndì bhà tsàtsà ì 'àsè, Rúbí Tani Giká ni Òpì àdhya ni longóbe móndí ì dré. Akódhi ni lebhèbhá mudrí-dri-rì dhi ì tá kpà túmání akódhi be. ² Tòkó àruka dré tá tírì kònzì ki dròzo àyi lésè dhi ì, ìndì àyi dré tá tídrílé drà lésè dhi ì tá kpà túmání akódhi be. Àyi nda ì tá: Màrýà (adrélé zile Màrýà Màgàdàlènè, dré tírì kònzì nzi-dri-rì dhi ki dròzo topfòle lásà dhi), ³ Yòwánà (Kúzà, ópí Èródè ni dzó ni tà ki líkìlépi dhi ni tòkó), Súsàna, tsàle tòkó àruka bí dhi íbe. Ì adrè tá Yésu ni ledé akódhi ni lebhèbhá íbe àyi ki ngá sè.

Pídihígó agó kòrì rìlepi dhi ni tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 13:1-9; Márokò 4:1-9)

⁴ Kítú àlo dhi, móndí zyandre lavúlé angábhá bhàandre twátwa ì lésè dhi ì alì tá ru kímó Yésu làga gò,

akódhi dré pídhigó kònndhi ni pèzo, tàzoá dhi: ⁵ «Kitú àlo dhi, agó àlo dhi pfò tá lèle kórì ri áyi amvú na. Dré tá adrèrà'a kórì ri dhi 'á dhi, kórì àruka ì ledhé tá láti mìle gò, atózóá gò, àrì ì dré tetézóá tíí. ⁶ Kórì àruka ì ledhé tá kírà dri gò, ì dré apfòzo ndiri 'yòle, àyi ki kídri dré yí kisúlé ko dhi sè. ⁷ Kórì àruka ì ledhé tá kùtsí kò-falé gò, kùtsí nda dré mbàzo ába àyi ki amó. ⁸ Di, kórì àruka ì ledhé tá àyikya kiní dóro dri gò, ì dré apfòzo mbàle lò'wa 'a dóro. Àyi àlo àlo tíí dhi ì 'a lò'wa nyadhi-nzi.» Yésu kòtà tà nda dre dhi, dré yòzoá dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi bíbhálé ìbe tà yìzo dhi kòyi.»

Yésu ngi tà ì dré adrézó tà ta móndí ì dré pídhigó sè dhi ni àndu

(À kònò kpà Mátáyò 13:10-17; Márokò 4:10-12)

⁹ Àmvolásà dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré lizízóá akódhi tí, ngalè pídhigó nda adrè tá leá tàle ngíni ya dhi. ¹⁰ Di dré logózóá àyi dré dhi: «Giká fè àmi dré tògyá áyi Òpè ni tà lùzu ró dhi ki nìzo. Di, móndí àruka tíí ì dré dhi, má adrè tà ta pídhigó sè kitswálé:

«ì kàdré gba ngá no yà dhi,
ì kàdréro ngá nda ki no dóro ko,
ìndì ì kàdré gba tà yi yà dhi,
ì kàdréro tà nda ki àndu ni ko.» †»

Yésu ngi pídhigó agó kórì rìlepi dhi ni tà dri dhi ni àndu

(À kònò kpà Mátáyò 13:18-23; Márokò 4:13-20)

¹¹ Di Yésu gò tàà àyi dré dhi: «Pídhigó nda ni àndu kònndhi 'i: Kórì rìle nda, Giká ni kúlí 'i. ¹² Móndí àruka ì adrè kúlí nda ni ka'ì ngóro kórì rìle ledhélé láti mìle nda ì tñi. ì kòyi kúlí nda dre dhi, Dzáborò adrè ndiri at-salé kúlí nda ni tìngá àyi ki togó lésè, ì kòka'iró adrízó ko dhi bvó. ¹³ Móndí àruka ì adrè Giká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhélé kírà dri nda ì tñi. ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì adrè ndiri ka'ìá arí sè. Di, ì dré adrélé kúlí nda ni tayí adrélé tìle àyi ki togó na ko dhi sè dhi, ì adrè ngbà 'í ka'ìá lókyá tsà sè. Lókyá tà dré adrézó àyi ki tabhi dhi kàtsá dre dhi, ì adrè àyi ki tà ka'ika'ì nda ni tayí. ¹⁴ Móndí àruka ì adrè Giká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhélé kùtsí kòfalé nda ì tñi. ì kòyi kúlí nda dre dhi, gí ko, tà adrèbhá àyi ki togó 'o lanzile dhi ì, ngá lovó, ìndì lovó kònzi twátwa lídrì kòndi àdhya ì adrè kúlí nda ni amó gò, ì dré adrézó lí'wálé ko, adrézó kpà lò'wa 'a ko. ¹⁵ Di, móndí àruka ì adrè àyikya Giká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhélé kiní dóro dri nda ì tñi. Àyi nda ì adrè kúlí nda ni yi togó be gyàgya ìndì dóro, adrézó tròle rúá gò, adrézó lò'wa 'a dóro landè àko ró.»

Tà tadhálé tálà ni tà rú dhi

(À kònò kpà Márokò 4:21-25)

¹⁶ Yésu gò tàà dhi: «À dhi gá tálà bhàle lídrì zàna yà, kó ngalè lángá zàna yà dhi ko na. Be ró dhi, à adrè dhá bhàle zá kuru mísá drina, kitswálé móndíá tíí adrèbhá afílé dzó lé dhi ì kàdréro ngádra no be dhi bvó. ¹⁷ Tàko ko, à ni tà tíí zùle zùzù dhi ki 'o apfòle ngádra 'á. À ni kpà tà tíí lùzu ró dhi ki 'o móndí ì dré nìle dóro. ¹⁸ Di ásà dhi, lè mì kàdré àmi ki líkí adrélé tà yi dóro. Àngyá ko, dhya ángùdhi tà nìlepi bí dhi dré dhi, à ni tà dré nìle nda ki dri tìmbà. Di, dhya ángùdhi tà nìlepi ko dhi dré dhi, à ni ndìndì tà tsà dré kisúle nìle dhi ni tìngá.»

Yésu ni andre ì adrúpi ni ìbe dhi

(À kònò kpà Mátáyò 12:46-50; Márokò 3:31-35)

¹⁹ Gò Yésu ni andre ì adrúpi ni ìbe dhi ì dré alìzo kitswálé akódhi ni no dhi bvó. Di, móndí zyandre dhi ki tà sè dhi, ì kitswá tá atsálé rúá bwà ko. ²⁰ Gò tàzoá drá dhi: «Àmi andre ì àmi adrúpi ìbe dhi ì adrè àyi ki totó kivì na. ì adrè àmi le nòle.» ²¹ Di, Yésu dré logózóá dhi: «Áma andre ì áma adrúpi ìbe dhi ì, dhya adrèbhá Giká ni kúlí yi gò ì dré adrézó ka'ìá 'òle dhi 'i.»

Yésu kíkí lyãandre

(À kònò kpà Mátáyò 8:23-27; Márokò 4:35-41)

²² Kitú àlo dhi, Yésu tà tá áyi lebèbhá ì dré dhi: «Mà kòzya tápáriandre ni ta'á na.» Di ì dré tombàzo bwátù na gò, ì dré kidhózó adrélé zyàle. ²³ ì dré tá adrèrà'a zyàle dhi 'á dhi, Yésu dré dhèzo adrélé ayí ko. Gbã kòd-hwa, lyãandre gú dhi dré ngàzo adrélé vile tápáriandre nda mi. Yí dré ngàzo adrélé gàle bwátù na gò, bwátù nda dré adrézó 'òle arílé. Àyi tá ànyànanyi dràdrà mìle. ²⁴ Gò akódhi ni lebèbhá nda ì dré àyi ki kisízó ànyi làgá, akódhi ni toró tàzoá dhi: «Mírì, Mírì, mà adrè dràle!» Di Yésu dré ngàzo ligílé lyãandre nda dri yí adrélépi ru kãgbá nda be gò, ì dré rìzo gò, ngá dré gòzo bhùle ndiii. ²⁵ Di Yésu dré áyi lebèbhá ki lizízó tàzoá dhi: «Àmi ki tà ka'ika'ì ángwà?»

Tirì dré gàzo àyi léna bí gò, àyi ki líndrì dré gàzo bh-wãbhwa. Di ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòndi tá ína àdhi 'i, adrélé ndìndì tòlí fe lyãandre ì dré yíandre be gò, ì dré adrézó akódhi ni kúlí ka'ì 'òle ni?»

Yésu tídrí agó àlo tírì kònzi ìbe ì léna dhi

(À kònò kpà Mátáyò 8:28-34; Márokò 5:1-20)

²⁶ ì kòzya tápáriandre nda ni ta'á na dre dhi, ì dré tsà-zo bvò Gèrásà kya na. Bvò nda bvò Gàliláyà àdhya tápáriandre nda ni ta'á lésè dhi kandrá. ²⁷ Yésu kàsì bwátù lésè dre dhi, agó àlo tírì kònzi ìbe ì léna dhi dré alìzo kitswálé ru kisú akódhi be. Akódhi nda angá tá bhàandre àlo ànyi àyi làga dhi lésè. Di, lókyá be

† À kònò Èsáyà 6:9.

vwàwà ro dhi, asó tá véle kítá ko, ayí kpà véle dzó na ko. Adré tá ìna ayílé mógó 'ásè. ²⁸ Di kònò Yésu dre dhi, dré ngàzo trèle, adhézo akódhi pá gò, yòá kúlí 'u'u sè dhi: «Yésu, Giká kurú na dhi ni Mvágó, àma kò-falésè mí be dhi, àdho tà 'i? Má adré ngòle mí rú, mí kò'oró ma kònzi ko!» ²⁹ Tà tá kònini tàko ko, Yésu tà tá tírí kònzi nda dri dhi, kòpfò agó nda lésè. Àngyá ko, vésè be bí, tírí kònzi nda adré tá akódhi ni ru. Tágba à kàdré akódhi ni drígá ki tí'è pá ni íbe nyèrè sè, adrézó akódhi ni líkí dóro yà dhi, akódhi adré tá nyèrè nda ki tíkí gò, tírí kònzi nda dré adrézó akódhi ni tíkpò ìle duku na. ³⁰ Gò Yésu dré lizizóá tíá dhi: «Ámi rú àdhi?» Akódhi logó drá dhi: «Áma rú <Zyandre>.» Tà tá kònini tàko ko, tírí kònzi zyandre dhi ì tífí tá akódhi léna. ³¹ Di tírí kònzi nda ì dré dhèzo adrélé ngòle Yésu rú, kòmùró àyi ìle bhú kùdù àko dhi na ko.

³² Àyi làgana kònani dhi, tìgá ki pàrí andre adré tá ngá nya kóngó drina. Di tírí kònzi nda ì dré Yésu ni ti lizizó, kòtayíró àyi ìle tífílé tìgá nda ì léna. Gò Yésu dré ka'izoá. ³³ Di tírí kònzi nda ì dré topfòzo agó nda lésè, ìle tífílé tìgá nda ì léna. Gò tìgá nda ì dré ndìzo tíí kóngó nda ni gòlòko 'ásè, ledhélé tápáriandre na, yí mvu gò, todràzo.

³⁴ Di tìgá nda ki líkíbhá ì kònò tà lavúlèpi nda dre dhi, ì dré ngàzo ràle rúbí ni ni longóbe bhàandre na ìndì gbàbhú 'ásè. ³⁵ Gò móndí zyandre dhi ì dré apfòzo tà lavúlèpi nda ni no. Ì kàtsá Yésu véle dre dhi, ì dré agó tírí kònzi ki dròzo topfòle lásà nda ni kisúzo, adrèrà'a lírìlé Yésu làga. Akódhi tá kítá íbe í rú ìndì tà kisúkìsù íbe dóro. Di tírí dré àyi ki 'òzo lavulé. ³⁶ Gò dhya tà nda ni nobhá mì sè dhi ì dré agó tá tírí kònzi íbe nda adrí tá ngíni ya dhi ni tízìzo àyi dré. ³⁷ Di móndyá zyandre tíí bvò Gèràsà kya nda 'á dhi ì dré Yésu ni ti lizizó, kòngaró àyi ki bvò 'ásè, tírí dré gàle àyi léna bí dhi sè. Di Yésu dré mbàzo bwátù na kitswálé ìle dhi bvò.

³⁸ Gò agó tírí kònzi ki dròzo topfòle lásà nda dré Yésu ni ti lizizó, ì kòlìró túmání. Di, Yésu dré ìna akódhi ni logózó, tàzoá drá dhi: ³⁹ «Mí nzi mí bhàna, ìndì mí tífí tà tíí Giká dré 'òle mí dré dhi ì móndí ì dré.» Di agó nda dré ngàzo ìle tà tíí Yésu dré 'òle í dré dhi ki longóbe bhàandre nda 'ásè tíí.

Yésu tídrí tòkò àlo dhi, ìndì tìngá Yàyíró ni mvátòkò dràdrà lésè

(À kònò kpà Mátáyò 9:18-26; Márokò 5:21-43)

⁴⁰ Yésu kàzyá tápáriandre nda ni ta'á lésè agòle dre dhi, móndí zyandre adrèbhá tá akódhi ni letè dhi ì dré akódhi ni ka'izo dòle àyi kòfalé dóro. ⁴¹ Gò agó àlo rú be Yàyíró, Yúdà ànzi ki lèsámbo dzó ni kàdrè ki àlo ró dhi, dré alìzo adhéle Yésu pá akódhi ni ti lizí, kòlìró í bhàna. ⁴² Tàko ko, akódhi ni mvátòkò àlo kwákwá, adrélèpi kóná íbe ànyànyì mudrí-dri-rì dhi tá ànyì drà-drà mìle.

Di Yésu ì dré tá adrèrà'a ìle dhi 'á dhi, móndí zyan-dre dhi ì adré tá akódhi ni amó, adrézó àyi ki tribe rúásà. ⁴³ Di àyi nda ì kòfalé dhi, tòkò àlo kàrí dré adrézó ràle rúásà kóná be mudrí-dri-rì dhi tá be. Akódhi nda kizá tá ngá í drígàsè akílé tíí kódzó ì dré wóyá. Di, dhya àlo kitswá tá akódhi ni tídrí bwà ko. ⁴⁴ Di dré àyi kisízó ànyì Yésu àmvolésè gò, akódhi ni kítá ti tabè. Gbà kòdhwa, kàrí adrélèpi ràle rúásà nda dré akízó. ⁴⁵ Gò Yésu dré lizizóá dhi: «Àdhi tabè ma nì?» Di móndyá tíí nda ì dré adrézó tàá dhi, ì 'o tá tà nda àyi ko. Gò Pètèró dré tàzoá dhi: «Míri, móndyá zyandre kòni ì adré ámi gàrà ki kúrú, adrézó àyi ki tribe mí rúsè.» ⁴⁶ Di, Yésu gò ìna tàá dhi: «Dhya àlo tabè ma 'í. Tàko ko, má atógyà má rú dhi, rìnyí pfò má lésè dre.» ⁴⁷ Di tòkò nda kònò, í kitswá véle àyi zu bwà ko dhi dre dhi, dré alìzo lyabe tírí dré adhéle Yésu pá. Dré tízìzoá móndyá tíí ì kandrá dhi, í tabè tá akódhi àdho tà sè ya, ìndì í adrí gbà lókyá nda 'á ngíni ya dhi. ⁴⁸ Di Yésu dré tàzoá drá dhi: «Áma zapi, ámi tà ka'ika'ì tídrí mí dre. Mí ì togó be kèdríkèdri.»

⁴⁹ Yésu dré rè dhu adrèrà'a tà ta dhi 'á dhi, dhya àlo angálèpi Yàyíró, lèsámbo dzó ni kàdrè nda bhàlésè dhi dré atsázó tàá drá dhi: «Ámi zapi drà dre. Mí kògò adrélè dhya tà tadhálèpi dhi ni lagù ko.» ⁵⁰ Di, Yésu kòyi tà nda dre dhi, dré tàzoá Yàyíró dré dhi: «Mí ro ngá ko. Mí kòka'ì ngbà 'í ka'ika'ì gò, akódhi kàdríró.»

⁵¹ Yésu kòtsa Yàyíró bhàna dre dhi, dré móndí àzya ka'izo fíle í be dzó nda na ko. Ka'ì ngbà 'í Pètèró, Yòwànì, Yàkòbhò, tsàle mvátòkò nda ni atá ì andre ni be dhi ì kòdhya. ⁵² Móndyá tíí dzó nda 'á dhi ì adré tá àwó ngo, adrézó tongólé mvámvá nda ni tà sè. Di, Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mí tayí àwó. Àngyá ko, akódhi drà ko. Adré ìna ayí ko.» ⁵³ Gò ì dré dhèzo adrélè akódhi ni gu, ì dré nìle mvámvá nda drà tá bàti dhi sè. ⁵⁴ Di, Yésu dré akódhi ni drígá rùzo gò, tàzoá kúlí 'u'u sè dhi: «Mvámvá, mí nga!» ⁵⁵ Gbà kòdhwa, akódhi ni lí-dri dré agòzo gò, dré ngàzo kuru. Gò Yésu dré tàzoá dhi, ì kòfè drá ngá nyàle. ⁵⁶ Di mvámvá nda ni atá ì andre ni be dhi ki líndrí dré gàzo bhwàbhwa. Di, Yésu dré lazizóá àyi dri dhi, ì kòlongó tà ru 'òlèpi nda dhya àlo dré ko.

Yésu tibhù àyi lebèbhá mudrí-dri-rì dhi ì ìle àzì na

(À kònò kpà Mátáyò 10:5-15; Márokò 6:7-13)

9 Àmvolàsà dhi, Yésu dré àyi lebèbhá mudrí-dri-rì dhi ki azízó gò, rìnyí fèzo àyi dré kitswázó tírí kònzi tíí dhi ki dro móndí ì lésè, ìndì kitswázó móndí ki tídrí àyi ki drà ì lésè. ² Dré àyi ki tibhùzo ìle Giká ni Òpì ni tà longóbe, ìndì dràbhá ki tídríbe, ³ tàzoá àyi dré dhi: «Mí do ngá àlo atsí sè dhi ko. Mí kòdo kùtù fa 'i yà, kòmvo 'i yà, mápà 'i yà, làfa 'i yà, kó ngalè kítá agá lésè dhi ni àzya 'i yà dhi àmi rú ko. ⁴ Dzó ángùdhi mí dré dra fizo lána dhi, mí kàdré ayílé kònale tsàle kítú mí dré dra ngàzo bhà nda 'ásè dhi tú. ⁵ Bhàandre

àngùdhi dra àmi ki ka'izo dòle lána dóro ko dhi na dhi, m̀i kòpfo 'ásà, ìndi m̀i kòtowá tàpfulíndrí àmi pásè tadházóá dhi, m̀i tayí àyi ki tà títi dre.» ⁶ Gò Yésu ni lebèbhá nda ì dré ngàzo adrélé tatsílé bhà àlo àlo ì 'ásè, Rúbí Tani longóbe, ìndi móndí ki tídríbe àrà títi ì 'ásè.

Ópí Èródè ni drì abí Yésu ni tà sè

(À kònò kpà Mátáyò 14:1-12; Márokò 6:14-29)

⁷ Lókyá nda sè dhi, Èródè adrélépi tá ópí ro bvò Gàliláyà àdhya drìle dhi dré tà títi adrèbhá ru 'o nda ki rúbí yizo gò, akódhi ni drì dré adrézó abílé ásà. Tàko ko, móndí àruka ì adrè tá tàá dhi, Yòwánì Bàtìsimò fèlepi angá ína dràdrà lésè nì. ⁸ Àruka ni ì adrè tá tàá dhi, Èllyà agá móndí ì kandrà nì. Àruka ni ì adrè kó tá tàá dhi, pròfètà atú dhi ki àlo angá dràdrà lésè nì. ⁹ Dì, Èródè dré tàzoá dhi: «Áma tàndi, má 'o Yòwánì ni drì lìle dhi 'í. Dì dhya má dré adrézó rúbí ni ni yi kòdhi àdhi 'í?» Gò dré adrézó Yésu ni nda nòle.

Yésu fè ngá nyàle móndí ngùlù-nzi dhi ì dré

(À kònò kpà Mátáyò 14:13-21; Márokò 6:30-44; Yòwánì 6:1-14)

¹⁰ Àpóstolò Yésu dré tá tibhùle nda ì kàgò dre dhi, ì dré tà títi ì dré 'òle dhi ki titízó drá. Gò akódhi dré àyi ki drizo lizo àyi pátí tsàle bhàandre rú zile Bètèsàyídá dhi na. ¹¹ Dì, móndí zyandre dhi ì kòyi tà nda dre dhi, ì dré ngàzo lile akódhi vésè. Ì kòtsa akódhi véna dre dhi, dré àyi ki ka'izo dòle dóro gò, kidhózó adrélé Giká ni Òpè ni tà ta àyi dré, adrézó àyi adrèbhá tá drà íbe dhi ki tídrí.

¹² Ìndrò kàtsá ànyi dre dhi, akódhi ni lebèbhá mudrí-dri-rì dhi ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Áma àrà bhà àko dhi 'á. Mí kòfè di láti móndyá zyandre kòni ì dré lizo mányàngá nda àrà ayízó dhi íbe, bhà àma làgàsè dhi ì 'ásè ìndi gbàbhú 'ásè.» ¹³ Dì, Yésu logó àyi dré dhi: «Àmi ki tàndi, m̀i fè ngá àyi dré nyàle dhi àmi.» Ì gò logóá dhi: «Áma ngbà 'í mápà íbe nzi ìndi kosyá íbe rì. Mí adrè làá dhi, àma ki tàndi, mà kòlè mányàngá gí móndyá zyandre kòni ì dré títi?»

¹⁴ (Àngyá ko, àgo ì tá ànyíànyi ngùlù-nzi àrà nda 'á.) Dì Yésu dré tàzoá àyi lebèbhá ì dré dhi: «Mí tukù àyi lírìlé ngbungbu nyadhi-rì-dri-mudrí.» ¹⁵ Dì lebèbhá ni ì dré 'òzoá kònìni gò, móndyá nda ì dré lírízó títi. ¹⁶ Dì Yésu kádó mápà nzi nda ì kosyá rì nda íbe dre dhi, dré mì tìngázó kurú na bhù na, tà tani zizo Giká tí ngá nda ì dri. Dré ngá nda ki tonòzo lanzílé àyi lebèbhá ì dré, ì kòlanzírò móndyá zyandre nda ì dré. ¹⁷ Dì àyi títi nda ì dré nyàzoá pizo. Gò akódhi ni lebèbhá ì dré àmbí ni ki lokózó gàle kánzì mudrí-dri-rì dhi ì sè bíbi.

Pètèrò tà ngádra 'á dhi, Yésu Mèsíyà 'í

(À kònò kpà Mátáyò 16:13-20; Márokò 8:27-30)

¹⁸ Kítú àlo dhi, Yésu adrè tá tà ta Giká be kalóma. Akódhi ni lebèbhá ì tá ngbà 'í akódhi làga àyi. Gò dré

lizízóá àyi tí dhi: «Móndí zyandre dhi ì adrè tàá dhi, ma àdhi 'í?» ¹⁹ Ì logó drá dhi: «Móndí àruka ì adrè tàá dhi, mi Yòwánì Bàtìsimò fèlepi 'í. Àruka ni ì adrè tàá dhi, mi Èllyà 'í. Àruka ni ì adrè kó tàá dhi, mi pròfètà atú dhi ki àlo angálépi dràdrà lésè dhi 'í.» ²⁰ Yésu gò lizíá àyi tí dhi: «Dì àmi ró dhi, m̀i adrè àmikya tàá dhi, ma àdhi 'í?» Pètèrò gò logóá dhi: «Mí Mèsíyà Giká dré amùle dhi 'í.» ²¹ Gò Yésu dré àyi ki logázó tà tàndi ró, ì kò-longóro tà nda dhya àlo dré ko. ²² Dré tàzoá dhi: «Adrè làá dhi, Móndí ni Mv́ kònya kizà lavúlé, ìndi Yúdà ànzi ki bhàgo ì, kòwánà kàdrì ì, ìndi tãtrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì kògà akódhi rè. Adrè kpà làá dhi, à kòpfu akódhi dràle gò, kítú ni na sè dhi, Giká kòtingáro akódhi dràdrà lésè.»

Yésu ni lebèma

(À kònò kpà Mátáyò 16:24-28; Márokò 8:34-9:1)

²³ Bvóá dhi, Yésu dré tàzoá móndyá títi dhi ì dré dhi: «Dhya àlo kàdré làá alìle má vésè dhi, lè akódhi nda kòtayí àyi tàndi ni tà, kàdré àyi fa kipakipa adó kítú àlo àlo títi gò, kàdréro áma lebè. ²⁴ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi àyi tàndi ni lídrì le tídrílé dhi, a ni àyi lídrì nda ni 'o avìle. Dì, dhya ángùdhi adrélépi ína àyi lídrì fe áma tà sè dhi, a ni àyi lídrì nda ni tídrí. ²⁵ Àngyá ko, dhya àlo kòkisú ngá bvò kòndi àdhya ì títi gò, àyi tàndi ni tayízó avìle dhi, akódhi nda kúsú ína àdho tà dóro 'í?» ²⁶ Dhya àlo kàdré kanyò ro áma tà sè ìndi áma kúlí ki tà sè dhi, Móndí ni Mv́ ni kókpa adrè kanyò ro akódhi nda ni tà sè, lókyá í dré dra agòzo àyi mìlanzilanzì na, àyi Atá ni mìlanzilanzì na, ìndi ángéló lólo kya na dhi tú. ²⁷ Má adrè tà bàti ta àmi dré: Móndí àruka adrèbhá àyi ki totó kònwa ni ì kitswá dràle drìdri ì dré dra Giká ni Òpè nòzo dhi kandrà ko.»

Yésu ni làsú ladzá ru atsálé lagulagu ró

(À kònò kpà Mátáyò 17:1-8; Márokò 9:2-8)

²⁸ Ànyíànyi kítú nzi-dri-na kúlí nda ì àmvolésè dhi, Yésu dré Pètèrò ki drizo Yòwánì íbe ìndi Yàkòbhò be, lizo àyi íbe mbàle kòngó àlo drina, kitswálé tà ta Giká be. ²⁹ Dì dré adrèrà'a tà ta Giká be dhi 'á dhi, akódhi ni mìbhalé ni làsú dré ngàzo ru ladzá. Akódhi ni kítá ì dré kpà atsázó kemve kpírìkpírì lagulagu ró. ³⁰⁻³¹ Gbà kòd-hwa, àgo rì, Mósè ì Èllyà be dhi ì dré agázó làsú be lagulagu ró àyi kandrà, adrélé tà ta Yésu be. Ì adrè tá Yésu ni àzì lizo dràle Yèrúsalemà na dhi ni akí ngíni ya dhi ni tà ta. ³² Pètèrò ì arúpi ni íbe dhi ki mì adrè tá ayí ro. Dì ì kòlaró dre dhi, ì dré Yésu ni nòzo lagulagu ró túmánì àgo rì adrèbhá àyi ki totó akódhi làga nda íbe. ³³ Àgo nda ì dré tá adrèrà'a 'òle Yésu ni tayí dhi 'á dhi, Pètèrò dré tàzoá drá dhi: «Mírì, dóro ni mà dré adrélé kònwa dhi. Mà kòledé wémà na dhi ì kònwa: àlo ni mí dré, àlo ni Mósè dré, ìndi àlo ni Èllyà dré.» (Akódhi ni tá tà ì dré adrélé tàle dhi ko.)

³⁴ Dré rè dhu adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, ndùrùku dré apfòzo àyi ki asó rùkù. Dì Yésu ni lebèbhá nda ì dré tá adrérà'a fìle ndùrùku nda na dhi 'á dhi, tirí dré àyi ki 'òzo. ³⁵ Gò kúlí dré apfòzo ndùrùku nda lésè tàà dhi: «Kòndhi áma Mvágó má dré zìle dhi 'i. Mì kòyi akódhi!» ³⁶ À kòtà tà nda dre dhi, ì dré nòzoá dhi, Yésu tá í-na kalóma. Gò akódhi ni lebèbhá nda ì dré tà nda ki zùzo tayílé àyi léna. Lókyá nda sè dhi, ì tití tá tà ì dré nòle nda ì dhya àlo dré ko.

Yésu tidrí mvágó àlo tirí kònzì íbe í léna dhi
(À kònò kpà Mátáyò 17:14-18; Márokò 9:14-27)

³⁷ Kítú bvóá dhi sè, Yésu ì kàsí kòngó nda drílésè lebèbhá ni íbe dre dhi, móndí zyandre lavúlé dhi ì dré alìzo ru kisú akódhi be. ³⁸ Gò agó àlo móndyá zyandre nda ì kòfalé dhi dré ngàzo kúlí yo tàzoá dhi: «Tad-hálépi, má adrè ámi ti lizí, mí kòbheró mí áma mvágó véna. Tàko ko, akódhi áma mvá àlo kwákwá dhi 'i. ³⁹ Tirí kònzì àlo dhi adrè akódhi ni ru rä gò, dré adrézó trèle ngbõ ró. Tirí nda dré adrézó akódhi ni kizí rinyí sè gò, kápútrá dré adrézó apfòle sílása. Adré ngbà 'í akódhi ni tayí lókyá tsà gò, gòzo adrélé akódhi ni ató í pálé. ⁴⁰ Má lizí tá ámi lebèbhá ki ti, ì kòdroró tirí nda ká. Dì, ì kitswá tá àyikya bwà ko.»

⁴¹ Dì Yésu logó dhi: «Ámi, móndyá ándrò tà ka'ika'i àko ìndì àmi ki tayíbhá litílé ni i, mà ni adrè vélé àmi íbe vwàle lókyá be ángopí? Má ni àmi ki tà mvo vwàle lókyá be ángopí? Mí adri ámi mvá nda alìzo ába má vélé.» ⁴² Mvámvá nda dré tá adrérà'a alìle Yésu vélé dhi 'á dhi, tirí kònzì nda dré akódhi ni bhèzo kiní mi gò, kizízóá rinyí sè. Dì, Yésu dré ína ligízó tirí kònzì nda be, mvámvá nda ni tidrízó gò, logózóá atá ni véna. ⁴³ Dì móndyá títi nda ki lèndrí dré gàzo bhwábhwa Giká ni tà kàdrí sè.

Yésu gò àyi dràma ni tà longó

(À kònò kpà Mátáyò 17:22-23; Márokò 9:30-32)

Móndyá títi nda ì dré tá adrérà'a síbhálé be ngbo tà títi Yésu dré adrélé 'òle dhi ki tà sè dhi 'á dhi, dré tàzoá àyi lebèbhá ì dré dhi: ⁴⁴ «Mì kòyi tà má dré adrélé tàle àmi dré kòndhi dóro: À ni Móndí ni Mvá ni lefè kàribhá ì dríngá.» ⁴⁵ Dì, kúlí nda fí tá ína àyi drina ko. Àndu ni zù tá ì zùzù àyi dré, ì kòkitswáro niá bwà ko. Ì adrè tá kpà ngá ro tà nda ni lizima Yésu tí dhi sè.

Dhya kàdrí lavúlé dhi àdhi 'i?

(À kònò kpà Mátáyò 18:1-5; Márokò 9:33-37)

⁴⁶ Àmvolásà dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré dhèzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè, nìzoá ngalè dhya kàdrí lavúlé àyi kòfalé dhi àdhi 'i ya dhi. ⁴⁷ Yésu dré tà ì dré adrélé kisùle nda ni nìzo kyá gò, mvámvá àlo dhi ni adózó bhàle í làga, ⁴⁸ tàzoá àyi dré dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi mvámvá kòndhi tñi dhi ni ka'ì dòle dóro áma

ru sè dhi, adrè áma tàndi ni ka'ì kòdhyà. Dhya ángùdhi adrélépi áma ka'ì dòle dóro dhi, adrè dhya áma amùlepi dhi ni ka'ì kòdhyà. Tàko ko, dhya tàko lavúlé àmi títi ì kòfalé dhi ína dhya kàdrí lavúlé dhi 'i.»

Dhya adrélépi ru pfu àmi íbe ko dhi àmi ki àlo 'i

(À kònò kpà Márokò 9:38-40)

⁴⁹ Gò Yòwánì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Mírì, mà nò tá agó àlo dhi adrérà'a tirí kònzì ki dro ámi rú sè. Dì mà dré akódhi nda ni logázó, dré tá adrélé áma ki àlo 'i ko dhi sè.» ⁵⁰ Dì, Yésu logó drá dhi: «Mì logá akódhi ko. Àngyá ko, dhya ángùdhi adrélépi ru pfu àmi íbe ko dhi, àmi ki àlo 'i.»

Bhà àlo Sàmàryà kya gà Yésu rè

⁵¹ Lókyá Yésu ni dòzo bhù na dhi kàtsá ànyi dre dhi, akódhi dré ína togó tsizo lizo Yèrusalémà na. ⁵² Dì dré móndí ki mùzo lile drìdrì í kandrána gò, ì dré lizo tsàle bhà àlo Sàmàryà kya na kitswálé àrà ledé akódhi dré. ⁵³ Dì, móndyá kònàle dhi ì dré àyikya akódhi ni ka'ima gàzo rè, dré tá adrélé lile Yèrusalémà na dhi sè. ⁵⁴ Akódhi ni lebèbhá, Yàkòbhò ì Yòwánì be dhi ì kònò tà nda dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Mírì, mí adrè leá dhi, mà kàzì àtsí asilé bhù lésè, àyi ki za vèle nyñnyí?» ⁵⁵ Dì, Yésu dré ína àyi alázó, lawàle àyi dri. ⁵⁶ Gò ì dré lizo bhà àzya na.

Móndyá adrèbhá Yésu ni le lebèle dhi ì

(À kònò kpà Mátáyò 8:19-22)

⁵⁷ Ì dré tá adrérà'a lavúlé láti 'àsè dhi 'á dhi, agó àlo dhi dré tàzoá Yésu dré dhi: «Má ni ámi lebè àrà títi ángùdhi mí dré adrézó lile dhi ì 'àsè.» ⁵⁸ Yésu logó drá dhi: «Kìlìwá ì àyi ki bhú íbe. Àrì ì kpà àyi ki bhà íbe. Dì, Móndí ni Mvá ína àrà dré kitswázó àyi dri la lovózo dhi àko.»

⁵⁹ Gò Yésu dré tàzoá agó àzya dré dhi: «Mí lebè ma.» Dì, agó nda tà drá dhi: «Mírì, mí kòtayí rè zyà ma lile áma atá ni si 'íká.» ⁶⁰ Yésu logó drá dhi: «Mí tayí móndí dràbhá dre dhi ì àyi ki àbvò ki si. Dì, mí ró dhi, mí lè mí-na Giká ni Òpè ni tà longóbe.»

⁶¹ Gò agó àzya dhi dré tàzoá dhi: «Mírì, má ni ámi lebè. Dì, mí kòtayí rè zyà ma lile lazilé bhà na 'íká.» ⁶² Dì, Yésu logó drá dhi: «Dhya ángùdhi kibhó dòlepi kitswázó amvú 'a gò, gòzo àyi alá ngá no ì àmvolé dhi kitswá ína Giká ni Òpè sè ko.»

Yésu tibhù àyi lebèbhá àruka nyadhì-na-dri-mudrí-dri-rì dhi ì àzì 'o

10 Àmvolásà dhi, Mírì Yésu dré àyi lebèbhá àruka nyadhì-na-dri-mudrí-dri-rì dhi ki kípèzo gò, àyi ki tibhùzo lile rì rì drìdrì í kandrána bhàandre wáyí, ìndì àrà wáyí ì dré tá adrézó 'òle lile dhi ì 'àsè. ² Dré tá adrérà'a àyi ki tibhù dhi 'á dhi, tà àyi dré dhi: «Lányá ka

amvú na lavúlé dre. Di, àzibhá adrébhá lànyá nda ni lokó dhi ki àbvo yókódhó. Mì kàdré di lànyá nda ni líyí ni ti lízì, kòmùró àzibhá i lile áyi lànyá lokó be dhi bvó. ³ Mì lè! Mì nò rè ká! Má adré àmi ki mu ngóro kábilígyà ànzì i tñi trú kàlagí i kòfalé. ⁴ Mì kòdo làfa 'i yà, kòmvo 'i yà, kó ngalè kámókà àzya 'i yà dhi atsí sè ko. Látì bhálésè dhi, mì kòfè mòdo dhya àlo dré ko.

⁵ Dzò ángùdhi mì dré dra fizo lána dhi na dhi, mì kòtá rè zyà dhi: «Tà kèdríkèdri kàdré dzò kònèdhi 'á.»

⁶ Dhya àlo adrélèpi tròle tà kèdríkèdri rú dhi kàdré kònàle be dhi, tà kèdríkèdri mì dré zile nda ni adré akódhi dri. Di, dhya kònèni dhi kàdré yó dhi, tà kèdríkèdri nda ni agò àmi vélé. ⁷ Mì kàdré ayilé dzò nda na, adrélé ngá ì dré dra fèle àmi dré dhi ki nya ìndì mvúá. Tàko ko, adré leà dhi, dhya àzì 'òlepi dhi kònya áyi landè. Di mì kòlavú dzò àlo àlo i 'àsè, àrà ayizó dhi ki ndabe ko.

⁸ Bhàandre ángùdhi mónyá lána dhi ì dré dra àmi ki ka'izo dòle dóro dhi na dhi, mì kàdré ngá ì dré dra bhàle àmi kandrá dhi ki nya. ⁹ Mì kàdré dràbhá kònàle dhi ki tídrí, adrézó tàá mónyá nda i dré dhi: «Giká ni Òpè atsá ànyi àmi kòfalé dre.» ¹⁰ Di, bhàandre ángùdhi mì dré dra fizo lána gò, àmi ki ka'izo dòle dóro ko dhi na dhi, mì kòpfò bhà nda ni látì andre bhálé, tàá àyi dré dhi: ¹¹ «Mà adré ìndì àmi ki bhàandre ni tàpfulín-drí tròlepi àma pá dhi ni towá tadházóá dhi, mà tayí àmi ki tà títi dre. Di, lè mì kònì tàle dhi, Giká ni Òpè atsá ànyi dre.» ¹² Má adré tàá àmi dré dhi: Kítú Giká dré dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, a ni tà ño mónyá bhàandre nda lésè dhi i dri, mónyá Sòdómá lésè dhi kya ki lavú.»

Kizà bhàandre Yésu ni gabhá rè dhi kya

(À kònò kpà Mátáyò 11:20-24)

¹³ Yésu gò tàá dhi: «Kizà àmi ki ngá 'i, àmi Kòràzínàb-há ro ni ì! Kizà kpà àmi ki ngá 'i, àmi Bètèsàyídàbhá ro ni ì! Àngyá ko, má kò'o tá tà líndrígá ró má dré 'òle àmi véna dhi i Tírè na ìndì Sidónà na dhi, kònò mónyá bhàandre nda i 'àsè dhi ì asó tá kítá lírí àyi rú kínó, lírízó àyi ki dri pfo tópfó sè tadházóá dhi, ì ladzá àyi ki togó káyà dhi dre. ¹⁴ Àsà dhi, kítú Giká dré dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, a ni tà ño àmi dri mónyá Tírè i lésè Sidónà be dhi kya ki lavú. ¹⁵ Di àmi Kàpàrànwúmàbhá ro ni ì, mì adré tsi kisùá dhi, Giká ni àmi ki tà tìngá tsàle byá kurú na bhù na bàti? Tàdzí ko! A ni àmi ki tà tírì tsàle byá mónyá dràbhá dre dhi ki àrà na.»

¹⁶ Yésu gò tàá àyi lebèbhá i dré dhi: «Dhya ángùdhi adrélèpi àmi ki kúlí yi dhi, adré áma kúlí yi kòdhya. Dhya ángùdhi adrélèpi àmi ki ga dhi, adré áma ga kòd-hya. Dhya ángùdhi adrélèpi áma ga dhi, adré dhya áma amùlepi dhi ni ga kòdhya.»

Mónyá nyadhi-na-dri-mudrí-dri-ri dhi ki agòma

¹⁷ Àmvolásà dhi, mónyá nyadhi-na-dri-mudrí-dri-ri nda ì dré agòzo arí be Yésu vélé, tàá dhi: «Mírì, ìndì tírì kònzi ì adré tà mà dré adrélé tàle àyi dri ámi rú sè dhi ki 'o, adrézó àyi ki bha àma zàle.» ¹⁸ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Má nò Sàtánà adhéra'a bhù lésè ngóro bhù lagulagu tñi. ¹⁹ Mì yi rè ká! Má fè rinyí àmi dré kítswázó ni ki ató dápáyà íbe, ìndì kítswázó àmi ki kàribhá, Sàtánà ni rinyí wáyì dhi ni lavú. Di tà àlo kítswá gòle àmi ki 'o kònzi ko. ²⁰ Di, tágba dré adrézó kònèni dhi, mì kòlenzé tírì kònzi ì dré adrélé àyi ki bha àmi zàle dhi sè ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya lenzélé Giká dré àmi ki rú tisìle bhù na dhi sè.»

Yésu fè àwoyà Giká dré

(À kònò kpà Mátáyò 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Lókyá nda sè dhi, Yésu gàlepi Tírì Lólo ni arí sè bí dhi dré tàzoá dhi: «Á! Tátá, Mírì bhù kya bvò be ni, má adré àwoyà ta mí dré, mí dré tà kòdhi ki zùle tògyabhá i dré ìndì mónyá tà nibhá i dré gò, tà nda ki tadházó ànzimvá i dré dhi sè. Àyiya, Tátá, tàko ko, tà mí dré 'òle nda tá dóro mí mìlèsè.

²² Áma Atá tayí tà títi dhi i má drígá dre. Dhya àlo nìlepi Giká ni Mvágó àdhi 'i ya dhi yókódhó, ngbà 'í Giká Atá nì nì. Dhya àlo nìlepi Giká Atá àdhi 'i ya dhi kpà yókódhó. Ngbà 'í akódhi ni Mvágó nì nì, ìndì dhya Mvágó nda dré adrézó àyi Atá ni le tadhálé àyi dré dhi ì nì àyi.»

²³ Gò Yésu dré àyi alázó tàá ngbà 'í àyi lebèbhá i dré dhi: «Kòlénzé àmi adrébhá tà mì dré adrélé nòle dhi ki no ni i dré! ²⁴ Àngyá ko, má adré tàá àmi dré dhi: Pròfètà bí dhi i ópí bí dhi íbe dhi ì lè tá tà mì dré adrélé nòle dhi ki nòle tò gò, ì dré àyikya nòzoá ko. ì lè tá kpà tà mì dré adrélé yile dhi ki yile tò gò, ì dré àyikya yizoá ko.»

Pídihgò Sàmàryà agó dóro dhi ni tà dri dhi

²⁵ Àmvolásà dhi, dhya àlo Mósè ni tatrítrí kúlí nìlepi dóro lavúlé dhi dré alizo tà kònèdhi ni lízì Yésu tí, kítswázó akódhi ni tabhì: «Tadhálèpi, lè má kò'o àdho tà kòdhya kítswázó lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú dhi?» ²⁶ Yésu logó drá dhi: «Mósè ni tatrítrí kúlí adré tàá ngíni? Mí adré tatrítrí kúlí nda ni na ngíni?» ²⁷ Di tatrítrí kúlí tadhálèpi nda logó dhi: «Lè mí kàdré Mírì ámi Giká ni le ámi togó sè wáyì, ámi lídrì sè wáyì, ámi rinyí sè wáyì, ìndì ámi tà kisúkisú sè wáyì. Lè kpà mí kàdré ámi àzya ni le ngóro mí dré adrélé ámi tàndi ni le dhi tñi.» ²⁸ Yésu gò tàá drá dhi: «Mí logó kyá. Mí kò'o kònèni dhi, mí ni lídrì nda ni kisú.» ²⁹ Di, tatrítrí kúlí tadhálèpi nda lè tá ìna àyi bhàle adrélé gyàgya gò, dré lízizóá Yésu tí dhi: «Áma àzya nda ìna àdhi 'i?»

† À kònò Dütèrònómè 6:5; Lèvitikè 19:18.

³⁰ Yésu gò logóá dhi: «Kítú àlo dhi, agó àlo dhi adrè tá sile Yèrúsalmà lèsè lile Yèrìkò na gò, dré tsàzo fìle trú kùgubhá i kòfalé. Ì dré akódhi ni ngá wáyi dhi ki topázó, akódhi ni bhwàzo gò, tayízóá ànyíanyí dràdrà mile. ³¹ Kòwánà àlo dhi adrè tá kpà asilé láti nda 'àsè bágí ro. Kònò agó nda dre dhi, dré ína ngá kizo làgàsà gò lizo. ³² Bvóá dhi, agó àlo Lévi ni sùrú lèsè dhi dré kpà atsázó agó nda ni no gò, dré kpà ngá kizo làgàsà gò lizo.

³³ Di, Sàmàryà agó àlo dhi adrè tá kpà asilé láti nda 'àsè gò, dré atsázó àrà nda 'á. Kònò agó nda dre dhi, dré ína kizà dòzo áyi togó na akódhi ni tà sè. ³⁴ Dré áyi kisízó ànyí akódhi làga, dò ki da vínò be akódhi ni làzì i mi gò, làzì nda ki lambézó. Dré akódhi ni dòzo bhàle áyi tándi ni púndà dri, lizo ába tsàle kùmú ki dzó na gò, akódhi ni limvùzo kònàle. ³⁵ Kítú bvóá dhi sè dhi, dré làfa lò'wa rì dhi ki adózó fèle dzó nda ni líyí dré, tà-zoá dhi: «Mí kòlikí agó kònìdhi dóro. Làfa ángopí ya mí dré dra kizálé làfa kòndi dri akódhi ni tà sè dhi, má ni mána logóá mí dré, má dré dra agòrà'a kònwàsè dhi 'á.»

³⁶ Gò Yésu dré tatrítrí kúlí tadhálépi nda ni lizízo tà-zoá dhi: «Mí mìlèsè dhi, dhya na nda i kòfalé dhi, dhya ángùdhi atsá ína agó fìlepi trú kùgubhá i kòfalé nda ni arúpi ró nì?» ³⁷ Di tatrítrí kúlí tadhálépi nda logó dhi: «Dhya akódhi ni kizà bhàlepi dhi 'i.» Di Yésu tà drá dhi: «Mí lè, mí kàdré kókpa 'òá kònìni.»

Yésu tsa Màràtà i bhàna Màryà be

³⁸ Yésu ì dré tá adrérà'a lile lebèbhá ni íbe láti 'àsè dhi 'á dhi, ì dré tsàzo bhà àlo na gò, tòkò àlo rú be Màràtà dhi dré akódhi ni ka'izo dòle dóro í bhàna. ³⁹ Mírì kòfì dzó nda na dre dhi, tòkò nda ni amvúpi rú be Màryà dhi dré lírízó akódhi ni pá làga, adrélé akódhi ni kúlí yi. ⁴⁰ Di, Màràtà adrè tá ína landúlé àzì wáyi dré adrélé 'òle mányàngá tà sè dhi i sè. Dré áyi kisízó ànyí Yésu làga tàá drá dhi: «Mírì, áma amvúpi dré áma tayílé adrélé àzì wáyi dhi ki 'o kalóma ni, tà nda tà tàko 'i mí mìlèsè? Mí kòtà di drá dhi, kàlè dríga bha má vélé wà.» ⁴¹ Di, Mírì logó drá dhi: «Màràtà, Màràtà, mí adrè mína ámi togó bha lanzile, adrézó kpà bhàá kuru tà bí dhi i sè. ⁴² Di, tà kitswálépi à kò'o dhi ngbà 'í àlo kwák-wá. Màryà kípè ína tà dóro lavúlé dhi kòdhya. À kitswá kpà tà nda ni tingá vélàsà bwà ko.»

Yésu tadhá tà zima Giká tí dhi ni tà

(À kònò kpà Màtáyò 6:9-13; 7:7-11)

11 Kítú àlo dhi, Yésu adrè tá tà zi Giká tí àrà àlo dhi na. Kòzi tà akílé dre dhi, akódhi ni lebèbhá ki àlo dré tàzoá drá dhi: «Mírì, mí kòtadhá àma dré tà zima Giká tí dhi, ngóro Yòwánì dré tadhálé áyi lebèbhá i dré dhi tñi.» ² Di Yésu tà àyi dré dhi: «Mí dré adrérà'a tà zi Giká tí dhi 'á dhi, mì kàdré tàá dhi:

«Àma ki Atá, lè mónnyá wáyi dhi ì kònì dhi, mi Giká ló-lo 'i dhi be.

Ámi Òpè kàtsá mónnyá wáyi i kòfalé wà.

³ Mí kàfè àma dré mápà kitswálépi àma sè kítú àlo àlo títí i sè dhi wà.

⁴ Mí kòtrì àma ki tàkonzi i.

Tàko ko, àma ki tándi mà adrè kpà mónnyá wáyi adrèbhá tàkonzi 'o àma rú dhi kya ki tri.

Mí kòtayí àma tà dré tabhìle, àma ki 'òzo dhèle tàkonzi na dhi ko.»

⁵ Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Àruka ni, dhya àlo àmi kò-falé dhi ni kitswá lile áyi arúpi véna ngátsi kítógá sè, tàá drá dhi: «Àma arúpi, mí afè má dré mápà na.

⁶ Àngyá ko, áma arúpi àlo dhi alè làwú làvo lèsè atsálé má vélé. Di, ma ngá àlo má dré kitswálé fèle drá dhi àko.» ⁷ Di akódhi ni arúpi dzó nda lé dhi ni go logóá drá dhi: «Mí lagù ma ko. Má asé dzóti dre. Àma áma ànzi íbe dhi, mà ayí dre. Má kitswá ngàle ngá fe mí dré bwà ko.» ⁸ Di, má adrè mána tàá àmi dré dhi: Gba dhya dzó nda lé nda kàdré ngàle ngá fe akódhi dré, dré adrélé áyi arúpi 'i dhi sè ko yà dhi, a ni nga ngá títí dré adrélé lèle dhi ki fe drá, dré adrélé zìá landè àko ró dhi sè.

⁹ Má adrè di tàá àmi dré dhi: Mí kàdré tà zi Giká tí gò, kò'oró tà nda àmi dré. Mí kàdré ngá nda gò, mì kòk-isúró. Mí kàdré dzóti ga gò, à kònziró àmi dré. ¹⁰ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi tà zi Giká tí dhi adrè kisúá. Dhya adrélépi ngá nda dhi adrè kisúá. Dhya adrélépi dzóti ga dhi dré dhi, à adrè kpà nzìá.

¹¹ Àmi ànzi ki atá ro ni i, àmi ki mvá kàdré kosyá zi àmi tí dhi, mì ni tsi nì fe drá kòdhya? ¹² Kó ngalè, àmi ki mvá kàdré tà'ú bhú zi àmi tí dhi, mì ni tsi dàpáyà fe drá kòdhya? ¹³ Di àmi móndí kònzì ró ni i, mì kònì adrélé ngá dóro fe àmi ki ànzimv́a i dré dhi be dhi, àmi ki Atá bhù na dhi ni Tirí Lólo fe dhya adrèbhá zìá í tí dhi i dré tà tándi ró!»

Yésu ni tà, tirí kònzì ki kàdrè àdhya be dhi

(À kònò kpà Màtáyò 12:22-30; Márokò 3:22-27)

¹⁴ Kítú àlo dhi, Yésu adrè tá tirí kònzì dro agó àlo áb-hábhá ro dhi lèsè. Tirí kònzì nda kòpò lásà dre dhi, áb-hábhá nda dré kìdhózo adrélé kúlí ta gò, móndí zyan-dre kònàle dhi ki lèndrì dré gàzo bhwábhwa. ¹⁵ Di, àyi ki àrukabhá ì dré àyikya tàzoá dhi: «Dhya kòdhi adrè tirí kònzì ki dro topfòle móndí i lèsè, Bèlèzèbúlè, tirí kònzì ki kàdrè ni rinyí sè.» ¹⁶ Àyi ki àruka ì adrè tá akódhi ni le tabhìle gò, ì dré akódhi ni ti lizízo, kò'oró tà àlo lèndrìga ró angálépi Giká vélèsè dhi.

¹⁷ Di, Yésu dré ína tà ì dré adrélé kisùle nda ni nizo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Òpè ángùdhi mónnyá zàlá dhi ì dré adrézó ru lanzí àyi kòfalèsè dhi, òpè nda ni tà ni akí títí. Dzó ángùdhi mónnyá lá dhi ì dré adrézó ru lanzí àyi kòfalèsè dhi, dzó nda ni arí nyínyí. ¹⁸ Kókpa kòdhi tñi, mónnyá Sàtánà ni rinyí zàle dhi ì kàdré ru lanzí àyi kòfalèsè dhi, akódhi ni òpè ni kitswá áyi totó

ngíningíni ró? Má adré tà kòdhi ni ta, m̀ dré adrélé tàà dhi, má adré tírí kònzí k̀ dro Bèlèzèbùlè ni rinyí sè dhi sè. ¹⁹ Má kàdré mána tírí kònzí k̀ dro Bèlèzèbùlè ni rinyí sè dhi, àmi k̀ lebèbhá ì adré d̀ àyi k̀ dro àdhi ni rinyí sè? D̀ àsà dhi, àyi nda k̀ tà m̀ dré adrélé tàle nda k̀ bvó ta àyi. ²⁰ D̀, má kàdré mána tírí kònzí k̀ dro Giká ni tãndi ni rinyí sè dhi, kòdhi adré tadhá dhi, Giká ni Òp̀ atsá àmi kòfalé dre káyà dhi.

²¹ Agó kòmbá àlo àdzú ngá ìbe b́ dhi kàdré àyi dzó líkí dhi, akódhi ni ngá títi dhi ì líná. ²² D̀, dhya àzuya rinyí ró akódhi ni lavúlépi dhi kàtsá àdzú bhu akódhi be gò, lavúzóá dhi, dhya nda ni akódhi ni àdzú ngá dré àyi togó bhàzo driá dhi k̀ tìngá, akódhi ni ngá títi dhi k̀ topázó lanzílé.

²³ Dhya ángùdhi adrélépi túmání má be ko dhi, adré ína ru pfu má be. Dhya adrélépi mónđí k̀ kimó túmání má be ko dhi, adré ína àyi k̀ lapé.»

Tírí kònzí ni agòma file mónđí léna dhi

(À kònò kpà Mátáyò 12:43-45)

²⁴ Yésu gò tàà dhi: «Tírí kònzí àlo dhi kòpfò dhya àlo lèsè dhi, adré anyálé àrà fà ro dhi ì 'ásè, àrà ì dré kitswázó lovólé lána dhi ni ndabe. D̀, kòkitswá kisúá bwà ko dhi, adré tàà dhi: «Má ni go file áma dzó má dré apfòzo lásà dhi na.» ²⁵ Kògò tsàle dre dhi, adré kisúá dhi, à awá dzó nda ni 'alé, ngá lána dhi k̀ tobhàzo kpàkpa dre. ²⁶ D̀ adré líle tírí kònzí àyi lavúbhá nzi-dri-rì dhi k̀ nda lízo àyi ìbe gò, ì dré adrézó tífilé adrélé dhya nda léna. D̀ dhya nda ni tà kùdù ro dhi vélé kònzí wáláká ni ni lavú.»

Kólénzé mónđyá adrèbhá Giká ni kúlí ka'ì 'òle dhi ì dré

²⁷ Yésu dré tá adrèrà'a tà nda k̀ ta dhi 'á dhi, tòkó àlo mónđí zyandre ì kòfalé dhi dré kúlí yòzo tàzoá drá dhi: «Kólénzé tòkó àmi todólépi ì léna gò, bà fèzo mí dré ndròle dhi dré!» ²⁸ D̀, Yésu logó dhi: «Lavúlé dhi, kólénzé ína mónđyá adrèbhá Giká ni kúlí yi gò, ì dré adrézó ka'ìá 'òle dhi ì dré!»

Tà tadhálé pròfètà Yónà ni tà rú dhi

(À kònò kpà Mátáyò 12:38-42)

²⁹ Mónđí zyandre lavúlé dhi ì dré tá adrèrà'a ru kimó Yésu làga dhi 'á dhi, akódhi dré ngàzo tàà dhi: «Mónđyá àndrò kòni ì kònzí. Ì adré àyikya tà líndríga ró dhi ni nda nòle. D̀, à kitswá tà àzuya líndríga ró dhi ni 'o àyi dré nòle dhi ko, kàdré ngbà 'í pròfètà Yónà àdhyà 'i ko dhi. ³⁰ Tàko ko, ngóro Giká dré tá àyi tà tadhálé Yónà rú Nínivèbhá ì dré dhi t́ni dhi, a ni kòkpà àyi tà tadhá Mónđí ni Mv́ rú mónđyá àndrò ni ì dré.

³¹ Kitú dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, ópí kàdrè tòko ró bvó tàbhu na dhi drìle dhi ni nga tà bha mónđyá àndrò ni ì dri. Tàko ko, ópí nda angá tá ína làwú làvo lèsè alìle ópí Sòlòmónò ni tògyakúlí yi 'í. D̀ m̀ nò rè ká! Dhya

kàdrè Sòlòmónò nda ni lavúlépi dhi be kònwàrè!

³² Kòdhi ìbe dhi, kitú dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, Nínivèbhá k̀ nga tà bha mónđyá àndrò ni ì dri. Tàko ko, Nínivèbhá nda ì dré tá tà Yónà dré longólé àyi dré dhi ni yìzo dhi, ì ladzá tá àyikya àyi k̀ togó 'í. D̀ m̀ nò rè ká! Dhya kàdrè Yónà nda ni lavúlépi dhi be kònwàrè!»

Tà tadhálé tálà ni tà rú dhi

(À kònò kpà Mátáyò 5:15; 6:22-23)

³³ «À dhi gá tálà bhàle àrà lùzu ró dhi na yà, kò ngalè lídrí zàna yà dhi ko na. Be ró dhi, à adré dhá bhàle zá kuru mísá drina, kitswálé mónđyá títi adrèbhá affilé dzó lé dhi ì kàdréro ngádra no be dhi bvó.

³⁴ Àmi m̀, tálà adrélépi ngádra fe àmi rúbhá dré dhi 'i. Àmi m̀ kàdré dóro dhi, àmi rúbhá wáyi dhi ngádra 'á. D̀, àmi m̀ kàdré ína drà ro dhi, àmi rúbhá wáyi dhi t́nimvá na. ³⁵ Mí kònò di dóro, ngádra mí léna dhi kàdréro t́nimvá ro ko. ³⁶ D̀ àsà dhi, àmi rúbhá wáyi dhi kàdré ngádra 'á gò, rúbhá nda ni k̀gá àlo dhi dré adrézó t́nimvá na ko dhi, àmi rúbhá nda ni adré rùkù ngádra kító na, ngóro tálà ni ngádra dré adrélé ngá kazá mí dré dhi t́ni.»

Yésu tà tà Fàrisáyò ì rú tatrítrí kúlí tadhábhá ìbe

(À kònò kpà Mátáyò 23:1-36; Mároko 12:38-40)

³⁷ Yésu kòtà tà nda ì akilé dre dhi, Fàrisáyò àlo dhi dré akódhi ni zìzo ngá nya ì bhàna. Yésu dré d̀ lízo file dzó nda na gò, lírílé mísá làga. ³⁸ D̀, Fàrisáyò nda dré ína nòzoá dhi, Yésu dzì dríga drìdrì ngá nyàma kandrá ko gò, líndrí ni dré gàzo tà nda sè. ³⁹ Gò Mírì dré tàzoá drá dhi: «Àmi Fàrisáyò ro ni ì, m̀ adré àmikya kópò k̀ rúbhá dzi sãni kya ìbe gò, àmi léna dhi, m̀ dré adrézó gàle ngá lovó sè b́, ìndì tà kònzí sè b́. ⁴⁰ Àmi mónđí azaaza ró dhi 'i! Giká ngá k̀ rúbhá ledélépi dhi, ledé kòkpà ngá k̀ 'alé ko? ⁴¹ D̀ m̀ kòfè ngá àmi k̀ kópò na ìndì àmi k̀ sãni na dhi ì lemerèbhá ì dré gò, ngá títi dhi ì kàtsáro ndì àko àmi dré.

⁴² Àmi Fàrisáyò ro ni ì, kizà àmi k̀ ngá 'i! M̀ adré ngá nzí tsàtsà títi m̀ dré adrélé lokólé àmi k̀ amvú na, lanzílé 'a be mudrí dhi k̀ àlo fe Giká dré: ndìndì àmi k̀ ménètè, àmi k̀ rúwè, tsàle ngábí twátwa m̀ dré adrélé kidhíle dhi ìbe. † D̀, m̀ adré àmikya tà gyägya 'òma ìndì Giká ni lèma dhi k̀ tà tivì. Adré tá leá dhi, m̀ kàdré tà nda kòdhi k̀ 'o, ngá fèma Giká dré dhi ni tivì àko ró.

⁴³ Àmi Fàrisáyò ro ni ì, kizà àmi k̀ ngá 'i! M̀ adré leá lírílé àrà líndrì àdhyà lísámbò dzó ì 'ásè dhi ì 'ásè. M̀ adré kpà leá dhi, à kàdré mòdo fe àmi dré líndrì sè ngá lagíra ì 'ásè.

⁴⁴ Kizà àmi k̀ ngá 'i! Àmi ngóro mógó rabhá akilé gò, adrézó tatsíle driásà ni àko ró dhi ì t́ni.»

† «Ménètè» ìndì «rúwè» kòni ì, ngábí tàdzí be dóro adrélé kidhíle dhi 'i. À kònò Lèvitikè 27:30; Dùtèrònómè 14:22

⁴⁵ Gò tatrítrí kúlí tadhábhá ki àlo dré tazoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, mí kàdré tà kòdhi ki ta dhi, mí adré kókpà àma ki lodhá.»

⁴⁶ Di Yésu logó dhi: «Àmi tatrítrí kúlí tadhábhá ro ni i, kizà kókpà àmi ki ngá 'i! Mì adré àmikya ngá lanzilanzì kitswálé dòle bwà ko dhi ki tobhà mómndí i dri gò, mì dré adrézó ndìndì drígámbíí so àyi ki ledézó dhi ko.

⁴⁷ Kizà àmi ki ngá 'i! Mì adré mógó ki tobhà pròfétà i dré, tágba àmi ki tábhí ì dré àyi ki tupfúzó todràle àyi dhi. ⁴⁸ Àsà dhi, mì adré àmikya tadhá dhi, mì ka'ì tà àmi ki tábhí ì dré tá 'òle nda i. Tàko ko, ì tupfú tá àyikya pròfétà nda i gò, mì dré àmikya adrézó àyi ki mógó ki tobhà. ⁴⁹ Tà nda sè dhi, Giká tà tá àyi tògyá sè dhi: «Má ni pròfétà ki tibhù àpóstolò íbe ìle àyi véna. Di, ì ni àyi ki àruka ki tupfú todràle, adrézó àruka ni ki mì pfo.» ⁵⁰ Di àsà dhi, Giká ni pròfétà títi kidhólé tupfúlé todràle bvò bhàrà lésè atsálé àndrò dhi ki kàrí ni tà zi mómndyá àndrò ni i tí, ⁵¹ kidhólé Àbèlè ni kàrí rú, atsálé Zàkàríyà pfùle dràle àlètàrí i kòfalé àrà lólo be dhi ni kàrí rú. Àyíya, má adré tàá àmi dré dhi: Giká ni àyi títi nda ki kàrí ni tà zi mómndyá àndrò ni i tí.

⁵² Àmi tatrítrí kúlí tadhábhá ro ni i, kizà àmi ki ngá 'i! Mì kiké láti adrézó Giká ni tà ni dhi dre. Àmi ki tàndi, mì fi láti nda 'àsè ko gò, mì dré kpà mómndyá adrèbhá tá lèá fíle dhi ki logázó.»

⁵³ Yésu kòtayí àrà nda dre dhi, Fàrisáyò nda i tatrítrí kúlí tadhábhá nda íbe dhi ì dré ngàzo adrélé ligílé akódhi be rinyi sè, adrézó akódhi ni lizí tà bí dhi i sè, ⁵⁴ kitswázó akódhi ni 'o la'ìle kúlí dré tá adrélé tàle dhi i sílé dhi bvò.

Yésu kodzó àyi lebhèhá i tà twátwa i sè

(À kònò kpà Mátáyò 10:26-33)

12 Lókyá nda sè dhi, mómndí lìzólìzo lavúlé dhi ì kimó tá ru, tsàle ì dré adrèrà'a àyi ki pá ató àyi kòfalésè dhi 'á. Gò Yésu dré zyà kidhózó tà ta àyi lebhèhá i dré, tazoá dhi: «Mì kàdré àmi ki líkí tàkú Fàrisáyò kya ni tà sè. Tàkú nda àyi ki túrúpúfú tà 'i. ² Tà bàti ró dhi, à ni tà títi lüzú ró dhi ki tadhá ngádra 'á. À ni kpà tà títi zùle zùzù dhi ki 'o apfòle mómndí ì dré nìle dóro. ³ Di àsà dhi, tà mì dré tàle tìnímvá na dhi i, à ni yíá ngádra 'á. Tà mì dré tàle àmi ki àzya bína kòyàyà sè dzó ki 'a kile dhi i 'àsè dhi i, à ni longóá dzòdrì i lésè.

⁴ Áma arúpi i, má adré tàá àmi dré dhi: Mì kòro dhya adrèbhá mómndí ki rúbhá ki tupfú todràle gò, ì dré kitswázó tà àzya 'o bwà ko dhi i ko. ⁵ Má ni dhya kitswálépi mì dré ròle dhi ni tadhá àmi dré: Mì kàdré Giká, mómndí ki rúbhá ki tupfuma àmvolésè, adrélépi rinyi íbe kitswázó àyi ki bhe líferò na dhi ni ro kòdhyà. Àyíya, má adré tàá àmi dré dhi: Mì kàdré akódhi nda ni ro kòdhyà.

⁶ À adré zakó tsì kitsikírínyà nzi dhi ki lagí làfa lò'wa nzí rì dhi i sè? Di tágba dré adrézó kònìni dhi, Giká adrè àyi nda ki àlo ni tà tivè ko. ⁷ Kàdré di àmi ki tà sè

dhi, akódhi nà ndìndì àmi ki drìbhí i títi nàna. Di mì kòro ngá ko. Àmi ki tà lavú kitsikírínyà zyandre dhi kya byá!

⁸ Má adrè tàá àmi dré dhi: Dhya ángùdhi adrélépi tàá mómndí i kandrá dhi i ka'ì ma dre dhi, Mómndí ni Mvá ni kókpà tàá Giká ni ángéló i kandrá dhi, í ka'ì akódhi nda dre. ⁹ Di, dhya ángùdhi adrélépi ína áma ga mómndí i kandrá dhi, má ni kókpà akódhi nda ni ga Giká ni ángéló i kandrá. ¹⁰ Dhya ángùdhi adrélépi kúlí kònzi ta Mómndí ni Mvá rú dhi, Giká ni akódhi nda ni tàkonzì tri. Di, dhya adrélépi ína làdhá dha Tírí Lólo rú dhi, à kitswá akódhi nda ni tàkonzì tri ko.

¹¹ À kàdré àmi ki dri tàbvò tàle lèsámò dzó ki kàdrì i kandrásè, ópí i kandrásè ìndì mómndí kàdrì i kandrásè dhi, mì kòbhà àmi ki togó adrélé lanzile tà mì dré dra tàle àmi rúsè yà, kó ngalè mì ni tà nda ni ta ngíni ya dhi dri dhi ko. ¹² Àngyá ko, Tírí Lólo ni tà mì dré kitswálé tàle dhi ni tadhá àmi dré gbá lókyá nda sè dhi nì.»

Pídhiógó ngá líyí azaaza ró dhi ni tà dri dhi

¹³ Gò dhya àlo mómndyá zyandre nda i kòfalé dhi dré tazoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, mí kòtà áma adrúpi dré dhi, kòlanzí ngá àma ki atá dré tayílé dhi i àma dré túmání í be.» ¹⁴ Di, Yésu logó drá dhi: «Arúpi, àdhi bhà ma adrélé tà àmi kòfalé dhi ki bvò lanzí dhi nì?» ¹⁵ Gò tàá mómndyá títi dhi i dré dhi: «Mì kònò dóro, mì kàdréró àmi ki líkí ngá lovó kárà be títi dhi ki tà sè. Àngyá ko, dhyá ki lídrì adrè ína àyi totó dhyá ki ngá i dri ko, gba à kàdré ngá íbe zyandre ró yà dhi.»

¹⁶ Gò dré pídhiógó kònìndhi ni pìzo àyi dré, tazoá dhi: «Ngá líyí àlo dhi ni amvú ka tá lànyá dóro. ¹⁷ Di akódhi dré ngàzo adrélé kisùá í léna dhi: «Má ni 'òá ngíni? Àrà má dré adrézó áma lànyá bha líkílé dhi kitswá ko.»

¹⁸ Gò tàá dhi: «Má ni 'òá kònìni: Má ni áma kòbhó ki awú, àruka ni kàdrì àyi ki lavúbhá dhi ki sizo gò, áma lànyá wáyi bhàzo líkílé lána, áma ngá àruka íbe. ¹⁹ Di má ni go tàá má léna dhi: Ma ngá dóro má dré lokólé dhi íbe bí. Ngá nda ki kitswá áma ledé kóná bí. Nyànomvá dhi, má ni rè lovó, adrélé ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó lenzélé.» ²⁰ Di, Giká gò ína tàá drá dhi: «Mì mómndí azaaza 'i! Àndrò, ngátsi kònìndhi sè dhi, à ni àmi lídrì tingá. Di ngá mí dré lokólé mí dré dhi ki go adrélé àdhi dré?»»

²¹ Yésu gò tàá dhi: «Tà nda ni adrè kókpà kònìni dhya ángùdhi adrélépi ngá lokó àyi tàndi dré gò, adrézó lemerè ro Giká véna dhi dré.»

Dhyá ki togó bhàma lanzile ko dhi

(À kònò kpà Mátáyò 6:25-34)

²² Gò Yésu dré tazoá àyi lebhèhá i dré dhi: «Tà nda sè dhi, má adrè tàá àmi dré dhi: Mì kòbhà àmi ki togó adrélé lanzile àmi ki lídrì ni tà sè ko, ngalè mì ni dra

àdho ngá nya ya dhi. Mì kòbhà kpà àmi ki togó adréle lanzile àmi ki rúbhá ni tà sè ko, ngalè mì ni dra àdho asó àmi rú ya dhi. ²³ Tàko ko, àmi ki lídrì lavú manyàngá byá. Àmi ki rúbhá lavú kpà kítá byá. ²⁴ Mì nò rè àrí i ká. Ì kidhí ngá ko na. Ì akónà kpà ngá ko na. Àyi kúkú àko, ìndì kòbhó àko. Dì, Giká adré ìna ngá fe àyi dré tèle. Dì àmi ki tà lavú tsì àrí kya ko? ²⁵ Àmi kò-falé dhi, àdhi ni kitswá àyi lídrì ni lókyá ni dri tìmbà tsà, dré adréle àyi togó bha lanzile dhi sè bwà dhi nì? ²⁶ Dì mì kòkitswá tà mvá tsà kòdhi ni 'o bwà ko dhi, mì adré dì àmi ki togó bha adréle lanzile tà àruka i sè àdho tà sè?

²⁷ Mì nò rè ngalè pfo mbì na dhi ì adré topfole ngíni ya dhi ká. Ì 'o àzì ko na. Ì ledé kpà kítá ko na. Dì, má adré mána tàà àmi dré dhi: Ndìndì ópí Sòlòmónò rúku ni ìbe títi dhi asó tá kítá aveave pfo nda ki àlo àdhya tíni dhi ko. ²⁸ Giká kàdré kó mbì adrélepi àndrò kònwà gò, kidru dra bhèzoá àtsí na dhi ki tosó kònni be dhi, a ni dì vélé àmi ki tosó dóro àyi ki lavú ngíni? Àmi àmìkya mómndí tà ka'ika'ì ìbe tsà dhi 'ì! ²⁹ Mì kòbhà àmi ki togó adréle lanzile, adrézó ndàà nile ngalè mì ni dra àdho ngá nya ya, kó ngalè mì ni dra àdho ngá mvu ya dhi ko. ³⁰ Tàko ko, págánò títi bvò kòndi àdhya ì adré àyikya ngá nda ki nda kòdhya landè àko ró. Àmi ki Atá ni kpà tàle dhi, àmi lovó ìbe ngá nda ki kisúzó dhi be. ³¹ Dì, mì kàdré àmìkya Giká ni Òpì nda kòdhya gò, akódhi kòtìmbàrò kpà ngá nda i àmi dré.

Ngá làgí be kàdrì dhi ki lokoma bhù na dhi

(À kònò kpà Mátáyò 6:19-21)

³² Àmi pàrí mvá pabhá má làgàsè ni i, mì kòro ngá ko. Tàko ko, àmi ki Atá milèsè dhi dóro àyi Òpì fèzo àmi dré. ³³ Dì mì kòlagí àmi ki ngá, làfa ni ni fèzo lemerèbhá i dré. Mì kòledé àmi dré tsungà kitswábhá akùle bwà ko dhi i. Mì kòlokó àmi dré ngá làgí be kà-drì, kitswábhá akílé bwà ko dhi i bhù na. Kònàle dhi, kùgú fí gá ko na. Órò sì kpà gá ngá ko na. ³⁴ Tàko ko, àrà àngùdhi àmi ki ngá làgí be kàdrì dhi dré adrézó lá-na dhi na dhi, àmi ki togó ni adré kókpà kònàle.»

Màràbà adrébhá tàmiḡa dri dhi i

³⁵ «Mì kàdré gànzi ró, adréle àmi ki káfà 'ìle àmi ki kípílé 'á dhi ìbe, ìndì àmi ki tálà dhìle adréle kòle dhi ìbe. ³⁶ Mì kàdré ngóro màràbà adrébhá àyi ki míri ni letè anzíra'a gwányá làmó àdhya lésè, kònì dra atsa dzóti ga dhi, ì kònzíro akódhi dré be dhi i tñi. ³⁷ Kólénzè ni adré màràbà àyi ki míri dré dra atszó àyi ki kisú adréra'a tàmiḡa dri dhi i dré! Má adré tà bàti ta àmi dré: Akódhi ni kítá àzì àdhya ni asó í rú, àyi ki 'òzo lírìlé mísá làgàsè gò, ngá fèzo àyi dré nyàle. ³⁸ Kólénzè ni adré àyi dré, àyi ki míri kòkisú àyi adréra'a tàmiḡa dri, gba kàtsá ngátsi kítógá sè yà, kó ngalè ngátsi kítógá àmvolèsè ya dhi!

³⁹ Dì, lè mì kònì tà kònìdhi dóro: Dzó líyí kònì tá lókyá àngùdhi kùgú dré kitswázó atsalé dhi be dhi, kònò kitswá tá akódhi ni tayí àyi dzóti ḡo ko. ⁴⁰ Dì àmi ró dhi, mì kàdré kókpà gànzi ró. Tàko ko, Mómndí ni Mvá ni at-sá sàà mì dré adréle kisùle ko dhi sè.»

Màràbà tògya ró míri ni dré kitswálé ka'ile dhi

(À kònò kpà Mátáyò 24:45-51)

⁴¹ Gò Pétèrò dré akódhi ni lizízó tàzoá dhi: «Míri, mí adré ngbà 'í kúlí alaala kòdhi ni tà àma dré àma pátí? Kó ngalè, mí adré tàá mómndyá títi i dré?»

⁴² Dì Míri logó dhi: «Màràbà tògya ró míri ni dré kitswálé ka'ile dhi, àdhi 'i? Akódhi nda, dhya míri ni dré dra bhàle àyi màràbà àruka i drile, kitswálé manyàngá fe àyi dré nyàle lókyá kitswálépi dhi sè dhi 'i. ⁴³ Màràbà nda ni míri kàtsá akódhi ni kisú adréra'a 'òà kònni dhi, kólénzè ni adré akódhi dré! ⁴⁴ Má adré tà bàti ta àmi dré: Akódhi ni míri ni akódhi ni bha adréle àyi ngá títi dhi i drile. ⁴⁵ Dì, màràbà nda kàdré ìna kisúá í léna dhi <Áma míri adré gile agòma sè> gò, dré kidhózó adréle màràbà àgo ró ìndì tòko ró dhi ki tswa, adrézó ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó kpà wá tsi dhi, ⁴⁶ akódhi ni míri ni atsa kítú dré adréle letèle ko dhi tú, ìndì sàà dré adréle nìle ko dhi sè. Dì a ni akódhi ni togá, akódhi ni tà bhàzo adréle túmání mómndyá Giká ni ka'ìbhá ko dhi kya ìbe.

⁴⁷ Màràbà àngùdhi adrélepi tà àyi míri dré adréle lèle dhi ki ni gò, adrézó tà nda ki 'o ko, adrézó kpà gànzi ró ko dhi, à ni akódhi nda ni bhwa vèsè be bí. ⁴⁸ Dì, màràbà àngùdhi adrélepi tà nda ki ni ko gò, adrézó tà kitswábhá à kòbhwa akódhi àsà dhi ki 'o dhi, à ni akódhi nda ni bhwa vèsè be tsà. Tàko ko, dhya àngùdhi tà bí dhi ki fèzo drá dhi tí dhi, à ni tà bí dhi ki zi kòd-hya. Dhya àngùdhi tà bí dhi ki bhàzo drígá dhi tí dhi, à ni tà bí lavúlé dhi ki zi kòdhya.»

Yésu alì tà ru lanzízó dhi ni bha mómndí i kòfalé

(À kònò kpà Mátáyò 10:34-36)

⁴⁹ «Má alì kitswálé àtsí so bvò dri. Má lè tá dhi, àtsí nda kòko dre! ⁵⁰ Dì, adré leá dhi, má kòdo rè zyà bàtísimò kizà àdhya. Áma togó adré kizà nya tò, tsàle lókyá tà nda dré dra ru 'òzo kitswálé títi dhi 'á. ⁵¹ Mì adré kisúá dhi, má alì bvò dri kitswálé tà kèdríkèdri fe kòdhya? Kóko! Be ro dhi, má adré tàà àmi dré dhi: Má alì mána kitswálé tà ru lanzízó dhi ni bha mómndí i kò-falé kòdhya! ⁵² Tàko ko, kidhólé nyànomvá dhi, mómndí nzi dzó àlo na dhi ki ru lanzí àyi kòfalèsè: na dhi ki àyi ki alá rì dhi i rú, ìndì rì dhi ki àyi ki alá na dhi i rú. ⁵³ Ì ni ru lanzí: Atá ni àyi alá àyi mváagó rú, ìndì mváagó ni àyi alá àyi atá rú. Andre ni àyi alá àyi mvátòkó rú, ìndì mvátòkó ni àyi alá àyi andre rú. Àdrá ni àyi alá àyi àdramvá rú, ìndì àdramvá ni àyi alá àyi àdrá rú.»

Lókyá nìma lanzílé dhi

(À kònò kpà Mátáyò 16:2-3)

⁵⁴ Yésu gò tàá móndyá zyandre nda i dré dhi: «Mì kà-dré ndùrùku no adrérà'a angálé kitú dré ndrìrà lésè dhi, mì adrè tàá dhi: «Gí ko, bhù nì dra dhi» gò, bhù nda dré dhìzo bàti. ⁵⁵ Lyă kàdré avilé tàbhù lésè dhi, mì adrè tàá dhi «Kitú nì dra ka» gò, dré kàzo bàti. ⁵⁶ Àmi túrúpfúbhá '! Mì nì kó bvò ki làsú bhù mibhalé be dhi lanzílé dhi be dhi, mì kitswá di àmikya lókyá ándrò kòndi nì tà ni lanzílé bwà ko àdho tà sè?»

Mì lotó àmi ki tà tàbvó tàma kandrà

(À kònò kpà Mátáyò 5:25-26)

⁵⁷ «Mì kitswá adrélé tà ki kòfalé ni lanzílé, adrézó tà gyăgya kipè 'òle dhi bwà ko àdho tà sè? ⁵⁸ Mì kàdré lile dhya adrélépi àmi asíki dhi be tàbvó tàrà na dhi, lè mí kòndà láti mì dré kitswázó ru yi akódhi be drìdrì mì dré tsàzo dhi kandrà. Mí kò'o kònini ko dhi, akódhi nì àmi dri tàbvó tàlepi kandrà, tàbvó tàlepi nda dré àmi fèzo pòlìsi drígá gò, akódhi nda dré àmi bhèzo bǎdzó na. ⁵⁹ Má adrè tàá mí dré dhi: Mí kitswá apfòle kònalésè ko, tsàle lókyá mí dré dra màri nda nì logózó akílé títi dhi 'á.»

Dhyá ki togó ladzama

13 Lókyá nda sè dhi, móndí àruka ì dré alìzo Yésu véle, móndí àruka Gàliláyà lésè dhi ki tufuma ni tà longó drá. Pilátò 'o tá àyi nda i tufúlélé todràle, ì dré tá adrérà'a mòbòmà fe Giká dré dhi 'á. ² Dì Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Mì adrè kisúá dhi, dhya Gàliláyà lésè nda ì 'o tá tàkònzì móndyá àruka títi Gàliláyà na dhi kya ki lavú, ì dré kizà nyàle todràzo làsú be kònini dhi sè? ³ Kóko! Dì, má adrè mána tàá àmi dré dhi: Mì kòladzá àmi ki togó ko dhi, mì nì kókpà todrà akílé títi àyi nda i tñi. ⁴ Kàdré ngalè dhya mudrí-dri-nzi-dri-na dzó mvumvù Silòwámà àdhya dré tá arízó àyi dri àyi ki tufú dhi ki tà sè dhi, mì adrè kisúá dhi, àyi nda ì 'o tá tàkònzì móndyá àruka títi adrèbhá Yèrúsalmà na dhi kya ki lavú? ⁵ Kóko! Dì, má adrè mána tàá àmi dré dhi: Mì kòladzá àmi ki togó ko dhi, mì nì kókpà todrà akílé títi àyi nda i tñi.»

Pídhígó fígí fa lò'wa 'àlepi ko dhi nì tà dri dhi

⁶ Yésu gò pídhígó kòndhi nì pi àyi dré, tàzoá dhi: «Agó àlo dhi bhe tá fígí fa àyi amvú vínò àdhya na. Bvóá dhi, dré lèzo lò'wa nda sílá ká, di, dré kisúzóá ko. ⁷ Gò dré tàzoá amvú nda nì líkílepi dré dhi: «Mí nò rè ká! Kóná na, má landú lò'wa nda kèle fígí fa kòndhi sílé ká, di, má dré kisúzóá ko. Mí ga di akódhi. Adré bvò kíkí àngyá àdho tà sè?» ⁸ Dì, amvú líkílepi nda gò logóá drá dhi: «Mí, mí gò rè tayíá kóná kòndhi sè ká. Má nì kiní zàlá dhi nì agá kúrú gò, mbè àṅwá dàzo driá.

⁹ Àruka nì, a nì go lò'wa 'a kóná adrélépi alìle dhi sè. Dì, kò'a ko dhi, mí nì kitswá 'òá gàle.»

Yésu tidrí tòkó àlo dhi sàbátù tú

¹⁰ Sàbátù àlo dhi, Yésu adrè tá tà tadhá Yúdà ànzi ki lèsámbo dzó ki àlo na. ¹¹ Dì tòkó àlo tírí kònzì dré rúbhá nì nì 'òzo adrélé drà ro dhi tá kpà kònàle. Tíri nda 'o tá akódhi nì àmvò atrúlélé vwàle kóná be mudrí-dri-nzi-dri-na gò, akódhi dré kitswázó àyi kidzì bwà ko. ¹² Dì Yésu kònò tòkó nda dre dhi, dré akódhi nì azízó, tàzoá drá dhi: «Tòkó, à atrè mi àmi drà lésè dre!» ¹³ Dré drígá bhàzo akódhi dri gò, gbǎ kòdhwa, akódhi dré àyi kidzìzo gò kídhólé adrélé Giká nì rú bha kùle.

¹⁴ Dì, lèsámbo dzó nda nì kàdrì nì togó dré aswázó Yésu rú, dré móndí tidrílé sàbátù tú dhi sè. Gò dré tàzoá móndyá zyandre kònàle dhi i dré dhi: «Kitú adrézó àzì 'o ásà dhi i nzi-dri-àlo. Lè mì kàdré di alìle àmi ki 'o tí-drílé kitú nda i sè, kitú sàbátù àdhya sè ko.» ¹⁵ Dì, Míri logó drá dhi: «Àmi túrúpfúbhá '! Sàbátù tú dhi, àmi àlo àlo títi dhi i, mì adrè àmi ki tí 'i yà, kó ngalè àmi ki púndà 'i yà dhi ki atrè àrà ì dré adrézó ngá nya dhi lésè, adrézó àyi ki se lile yí mvu dhi ko? ¹⁶ Adré di tá lèá ko, à kàtrì tòkó Àbàràrà nì zapi ró Sàtánà dré tá 'ile vwàle kóná be mudrí-dri-nzi-dri-na kòndhi sàbátù tú dhi?» ¹⁷ Yésu kòtà tà nda dre dhi, akódhi nì kàribhá títi dhi ì adrè tá véle kanyò ro. Dì, móndyá zyandre títi dhi ì adrè tá àyikya lenzélé, tà títi líndrígá ró dré tá adrélé 'òle dhi ki tà sè.

Tà tadhálé mùtádi lò'wa nì tà rú dhi

(À kònò kpà Mátáyò 13:31-32; Mároko 4:30-32)

¹⁸ Gò Yésu dré tàzoá dhi: «Giká nì Òpè sù ngóro àdho tñi? Má nì tà nì nì tadhá àdho ngá rú? ¹⁹ Òpè nda sù ngóro mùtádi lò'wa dhya àlo dré dòle rìle àyi amvú na dhi tñi. Lò'wa nda dré apfòzo mbàle atsálé fa tñi gò, àrè ì dré bhà sizo kólá nì i drina.»

Tà tadhálé tàkú nì tà rú dhi

(À kònò kpà Mátáyò 13:33)

²⁰ Yésu gò tàá dhi: «Má nì kitswá Giká nì Òpè nì tà tadhá àdho ngá rú? ²¹ Òpè nda sù ngóro tàkú mvá tsà tòkó àlo dré adólé amúlélé fòndro kàdrì dhi be gò, tàkú nda dré fòndro nda nì 'òzo avólé títi dhi tñi.»

Fìma dzóti wàlepi ko dhi 'àsè dhi

(À kònò kpà Mátáyò 7:13-14, 21-23)

²² Yésu dré tá adrérà'a lile Yèrúsalmà na dhi 'á dhi, adrè tá lavúlélé tà tadhábe bhàandre i 'àsè ìndè bhà tsàtsà i 'àsè. ²³ Gò móndí àruka ì dré akódhi nì lízízó tàzoá dhi: «Míri, móndyá dra lédrì kóná vésè kólyá dhi nì kisúbhá dhi ki ngbà 'í adrè tsà?» Dì Yésu logó àyi dré dhi: ²⁴ «Mì kàdré àmi ki rìnyí fe títi fìzo Giká nì Òpè na dzóti wàlepi ko dhi 'àsè. Tàko ko, má adrè tàá àmi dré

dhi: Mòndí zyandre dhi ki láti nda kitswázó tá fíle lána ká. Di, ì kitswá àyikya fíle bwà ko. ²⁵ Lókyá dzó líyí dré dra ngàzo dzóti asé dhi tú dhi, a ni àmi ki ki kivì na. Gò m̀ì dré kidhózó adrélé dzóti ga, adrézó tàà dhi: «Mírì, m̀ì nzi àma dré dzóti wà!» Di, a ni logóá àmi dré dhi: «Má ni àmi ko. Má ni ngalè m̀ì angá ángolésè ya dhi ko.» ²⁶ Di m̀ì ni tàà dhi: «Mà nya tá ngá, ìndì mà mvu tá ngá túmání m̀ì be. M̀ì tadhá tá kpà tà àma ki láti andre ì 'ásè.» ²⁷ Di, dzó líyí nda ni go logóá àmi dré dhi: «Má ni àmi ko. Má ni ngalè m̀ì angá ángolésè ya dhi ko. Àmi tà kònzì 'obhá títi ni ì, m̀ì nga má mìlésè!»

²⁸ Di m̀ì ni Àbàramà ki no, Ísákà íbe, Yàkóbhò be, ìndì pròfétà títi dhi íbe Giká ni Òpè na gò, àmi ki bhèzo kivì na. Kònàle dhi, à ni adrè tongólé, adrézó kpà síkálán-drà tsi. ²⁹ Mòndí ki alì kitú dré apfòrà lésè, kitú dré ndìrà lésè, kurú lésè, ìndì tàbhu lésè gò, lírìlé mísá làgàsè Giká ni Òpè na. ³⁰ Di, m̀ì yi rè ká! Mòndí àruka adrèbhá bvólé ro nyànomvá dhi ki go adrélé drìdrì. Mòndí àruka adrèbhá drìdrì nyànomvá dhi ki go adrélé bvólé ró.»

Yésu ngo Yèrúsalmà ni tà sè

(À kònò kpà Mátáyò 23:37-39)

³¹ Lókyá nda sè dhi, Fàrisáyò àruka ì dré àyi ki kisizó ànyi Yésu làga, tàà drá dhi: «M̀ì nga kònwàsè lile àrà àzya na! Tàko ko, Èródè adrè ína àmi le pfùle dràle.»

³² Di Yésu logó àyi dré dhi: «M̀ì lè tàà k̀ìiwá kòdhi dré dhi: «Ándrò tsàle kídru dhi, má ni tírì kònzì ki dro topfòle m̀ìndí ì lésè, adrézó m̀ìndí ki tídrì àyi ki drà ì lésè. Kitú ni na sè dhi, má ni àma àzì 'o akílé títi.» ³³ Di, ándrò, kídru, tsàle kitú bvóá dhi tú dhi, adrè làá dhi, má kògò adrélé lile drìdrì. Tàko ko, kitswá à kòpfu pròfétà àlo dràle àrà twá Yèrúsalmà rúsè dhi na dhi ko.

³⁴ Á! Yèrúsalmà, Yèrúsalmà, mi adrélépi pròfétà ki tupfú todràle, adrézó kpà dhya Giká dré adrélé amùle m̀ì véle dhi ki lebhé todràle kírà sè ni! Tsàle vésè be án-gopí, má lè tá àmi ànzi ki kimólé má zàle, ngóro tà'ú dré adrélé àyi ànzimvá ki kimó àyi kupfú zàle dhi tíni dhi? Di, m̀ì lè tá àmikya ko. ³⁵ Di m̀ì yi rè ká! À tayí àmi ki dzó ngbo dre. Má adrè tàà àmi dré dhi: M̀ì gò véle àma no ko, tsàle lókyá m̀ì dré dra tàzoá dhi «Tà tani kà-dré dhya adrélépi alìle Mírì ni rú sè dhi dri!» dhi 'á.» †

Yésu tídrì agó àlo dhi sàbátù tú

14 Sàbátù àlo dhi, Yésu lè tá ngá nya Fàrisáyò ki kà-drì ki àlo bhàna. Mòndyá kònàle dhi ì adrè tá akódhi ni m̀ì ga. ² Gò agó àlo rúbhá tovólépi dhi dré alìzo àyi totó Yésu kandrá. ³ Di Yésu dré lizizóá Fàrisáyò ì tí tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi: «Àma ki tatrítrí kúlí ka'ì, à kàdré m̀ìndí ki tídrì sàbátù tú dhi 'í? Kó ngalè, ka'ì ko?» ⁴ Di, ì dré àyikya adrézó kíri. Di Yésu dré dríga

† À kònò Longó ì 118:26.

bhàzo agó nda dri, akódhi ni tídrizó gò, láti fèzo drá dré lizo. ⁵ Dré gòzo lizíá àyi tí dhi: «Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré mvámvá íbe yà kó ngalè tí àlo dhi íbe yà gò, dré dhèzo bhú na sàbátù tú dhi, dhya nda kitswá tsi aséá gbã kitú nda sè ko?» ⁶ Di, ì kitswá tá àyikya kúlí logó tà nda dri bwà ko.

Dhyá ki tà bhàma kìnì mi dhi

⁷ Gò Yésu dré atógyàzoá dhi, m̀ìndyá azilé ngá nya nda ì adrè tá àyikya lírìrà lindrì àdhyá ki kípè kòdhyá. Di dré tà tadházó àyi dré kònzìni: ⁸ «À kàdré àmi zi gwányá làmò àdhyá na dhi, m̀ì kòlirí àrà lindrì àdhyá na ko. Tàko ko, àruka ni, dhyá àmi zìlepi nda zi kpà m̀ìndí àzya àmi lavúlépi lindrì sè dhi 'í. ⁹ Kàdré kònzìni dhi, a ni alì tàà m̀ì dré dhi: «M̀ì tayí lírìrà kònzìdhi dhyá kòdhi dré.» Di kanyò ni àmi 'o, m̀ì dré adrèrà'a lile lírìlé àrà kùdù ro dhi na dhi 'á. ¹⁰ Di, à kàdré àmi zi ngá nya dhi, m̀ì kòlirí mína àrà kùdù ro dhi na, kitswálé dhyá àmi zìlepi nda kònzì atsa dhi, kòtáro m̀ì dré dhi: «Àma arúpi, m̀ì nga lile lírìlé àrà lindrì àdhyá na!» Di tà nda ni lindrì fe m̀ì dré m̀ìndyá títi m̀ì dré adrézó lírìlé mísá làgàsè túmání àyi íbe dhi ì mìlésè. ¹¹ Tàko ko, dhyá ángùdhi adrélépi àyi tà bha kuru dhi, Giká ni akódhi nda ni tà tírì kìnì mi. Di, dhyá adrélépi àyi tà bha kìnì mi dhi, Giká ni akódhi nda ni tà tíngá kuru.»

¹² Gò Yésu dré tàzoá dhyá àyi azílépi nda dré dhi: «M̀ì kàdré gwányá 'o m̀ìndí ì dré dhi, gba kàdré kitú ríri sè yà, kó ngalè ìndrò sè yà dhi, m̀ì kòzi àmi arúpi ì 'í yà, àmi adrúpi ì 'í yà, àmi aró ì 'í yà, kó ngalè àmi bhází ngábhá ro dhi ì 'í yà dhi ko. Tàko ko, m̀ì kàdré 'òá kònzìni dhi, àyi nda ki go kpà àmi zi ngá nya, tà m̀ì dré 'òle àyi dré nda ni vúdri logózó m̀ì dré. ¹³ Di, m̀ì kàdré gwányá 'o dhi, m̀ì kòzi mína lemerèbhá ì, m̀ìndí rúbhá be yà yà dhi ì, mèrèkpè ì, ìndì m̀ì kùdúkùdu íbe kòdhyá. ¹⁴ Di Giká ni tà tani bha m̀ì dri ásà. Tàko ko, àyi nda ngá àko logólé m̀ì dré. Di, Giká ni ína tà m̀ì dré 'òle nda ni vúdri logó m̀ì dré, kitú m̀ìndyá gyàgya dhi ì dré dra ngàzo dràdrà 'ásè dhi tú dhi nì.»

Pídíhígó gwányá kàdrì ni tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 22:1-10)

¹⁵ Mòndyá adrèbhá tá mísá làgàsè túmání Yésu be dhi ki àlo kòyi tà nda dre dhi, dré tàzoá drá dhi: «Kòlénzè ni adrè dhyá dra gwányá nyabhá Giká ni Òpè na dhi ì dré!»

¹⁶ Gò Yésu dré tàzoá drá dhi: «Agó àlo dhi adrè tá gwányá kàdrì dhi ni 'o gò, dré m̀ìndí zyandre dhi ki azizó kitswálé ngá nya. ¹⁷ Lókyá gwányá nda ni nyàzo dhi kòkitswá dre dhi, dré àyi màràbà ni mùzo lile tàà m̀ìndyá ì dré tá azilé nda ì dré dhi: «M̀ì alì wà! Tà títi dhi ì gànzi ró.» ¹⁸ Di, àyi àlo àlo títi nda ì dré ngàzo adrélé tàà dhi, à kòdo àyi kònzì ko. Tà logá àyi nì. Dhyá drìdrì dhi tà tá dhi: «Má gì mána amvú. Adrè làá dhi,

má kòlè nòá. Má adré ámi ti lizí, mí kòdoró ma kònzi ko!»¹⁹ Àzya ni tà tá dhi: «Má gí mána tí mudrí dhi í. Má adré lile tí nda kí tabhì. Má adré ámi ti lizí, mí kòdoró ma kònzi ko!»²⁰ Àzya ni tà tá dhi: «Má mo rè tòkó nyànómvá. Ásà dhi, má kitswá lile kònàle bwà ko.»

²¹ Gò màràbà nda dré agòzo ta nda kí longó áyi míri dré. Dì dzó líyí nda ni togó dré aswázó gò, dré tàzoá áyi màràbà nda dré dhi: «Mí lè mbèlè bhàandre ni láti andre í 'àsè ìndì láti tsàtsà í 'àsè. Mí adri lemerèbhá í, móndí rúbhá be yàà dhi í, mì kùdúkùdu í, tsàle mèrèkpè íbe, alìzo àyi íbe kònwa.»

²² Gò màràbà nda dré gòzo agòle tàá dhi: «Míri, má 'o tà mí dré tàle dhi dre. Dì, àrà àngyá dhi dhu rè be.»

²³ Dì dzó líyí nda dré tàzoá áyi màràbà nda dré dhi: «Mí lè láti gbàbhú na dhi í 'àsè, ìndì láti amvú làga dhi í 'àsè. Mí 'o móndí í afílè rinyí sè áma dzó lé, áma dzó kògaró móndí í sè bí be dhi bvó. ²⁴ Tàko ko, má adré tàá àmi dré dhi: Dhya má dré tá azilé dridri nda kí àlo kitswá ìna áma gwányá tabhì nyàle ko.»

Tà tíí dhi kí gàma adrézó Yésu ni lebè dhi

(À kònò kpà Mátáyò 10:37-38)

²⁵ Móndí zyandre lavulé dhi ì adré tá lile túmání Yésu be láti 'àsè. Gò akódhi dré áyi alázó tàá àyi dré dhi:

²⁶ «Dhya ángùdhi adrélèpi alìle má véle gò, dré adrézó áma le áyi atá ni lavú, áyi andre ni lavú, áyi tòkó ni lavú, áyi ànzi kí lavú, áyi adrúpi kí lavú, áyi amvúpi kí lavú, ìndì áyi tàndi ni lídrì lavú ko dhi, dhya nda kitswá adrélé áma lebèlepi ró ko. ²⁷ Dhya ángùdhi adrélèpi áyi fa kipakipa do, adrézó alìle má vèsè dhi ko dhi, kitswá kpà adrélé áma lebèlepi ró ko.

²⁸ Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré dzó mvumvù le síle dhi, adré zakó rè zyà lírìlé làfa í dré dra dzó nda ni sizo ásà dhi ni nda nìle 'íká, nòzoá ngalè í làfa íbe kitswázó dzó nda ni si akílè tíí bwà yà dhi? ²⁹ Tàko ko, kòbhà dzó nda ni pá gò, kitswázó síá akílè bwà ko dhi, móndyá tíí dra dzó nda ni nobhá dhi kí akódhi ni gu, ³⁰ adrézó tàá dhi: «Mí nò ká! Agó kòdhi kídhó tá dzó síle gò, dré kitswázó síá akílè bwà ko!»

³¹ Kó ngalè, ópí àlo dhi kàdré 'òle lile àdzú bhu ópí àzya be dhi, adré zakó rè zyà lírìlé kisúá 'íká ngalè àyi áyi sòdá ngùlù-mudrí dhi íbe dhi kí kitswá ópí àzya í sòdá ni ngùlù-nyadhi-àlo dhi íbe adrèbhá alìle dhi kí lavú bwà yà dhi? ³² Akódhi kònò ì kitswá ko dhi, adré móndí kí mu lile ópí àzya nda véna, dré rè dhu adrèrà'a vwàvwà ro dhi 'á, akódhi ni ti lizí àdzú kàdréro àyi kòfalèsè yó. ³³ Kókpà kòdhi tíni, dhya ángùdhi àmi kòfalé, áyi ngá tíí dhi kí gàlepi ko dhi, kitswá ìna adrélé áma lebèlepi ró ko.

³⁴ Tà'í ngá dóro 'i. Dì, tà'í ni aswaaswa kòtì akílè lásà dhi, à ni kitswá logóá ngíni? ³⁵ Akódhi ni àzì véle kíni dré yà, kó ngalè kòròsò àṅwá dré yà dhi yó. À adré véle ndiri kutúákutua.

Dhya ángùdhi adrélèpi bíbhálé íbe tà yìzo dhi kòyi!»

Pídhígó kábilígyà avìlepi dhi ni tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 18:12-14)

15 Kítú àlo dhi, mèdáyì lagíbhá bí dhi í ìndì móndí bí adrélé nòle tàkònzìbhá ro dhi íbe dhi ì adré tá àyi kí kisé ànyi Yésu làga kitswálé akódhi ni kúlí yi. ² Dì Fàrisáyò í tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì dré dhèzo adrélé Yésu ni ndrì, adrézó tàá dhi: «Dhya kòdhi adré í-na tàkònzìbhá kí ka'ì, adrézó ngá nya túmání àyi íbe!»

³ Dì Yésu dré pídhígó kòndhi ni pìzo àyi dré, tàzoá dhi: ⁴ «Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré kábilígyà íbe nyadhi-nzi gò, àyi kí àlo dré avìzo dhi, a ni 'òá ngíni? A ni zakó tsì kábilígyà nyadhi-su-drì-mudrí-drì-nzi-drì-su nda kí tayí ngálágbá 'á gò, lizo akódhi avìlepi nda ni ndabe, tsàle lókyá dré dra kisúzóá dhi 'á. ⁵ Dì kòkisú kábilígyà nda dre dhi, a ni adóá abhélé í kembé, ⁶ nzì-zo ába í bhàna arí sè. Kòtsa dre dhi, a ni áyi arúpi kí azí áyi bhàzì íbe, tàzoá àyi dré dhi: «Mà kòlènzé túmání àmi íbe wà! Àngyá ko, má kisú kábilígyà mána avìlepi ni dre.» ⁷ Má adré tàá àmi dré dhi: Kókpà kòdhi tíni, arí adré gàle bhù na bí tàkònzì líyí àlo àyi togó ladzálèpi dhi ni tà sè, arí móndí gyàgya nyadhi-su-drì-mudrí-drì-nzi-drì-su avìbhá ko dhi kí tà sè dhi ni lavú.»

Pídhígó làfa lò'wa avìlepi dhi ni tà dri dhi

⁸ «Kó ngalè, tòkó àlo dhi kàdré làfa lò'wa íbe mudrí gò àlo ni dré avìzo dhi, a ni 'òá ngíni? A ni zakó tsì tàlà dhi, adrézó áyi dzó 'álé awá tíí adrézó làfa lò'wa nda ni nda, tsàle lókyá dré dra kisúzóá dhi 'á. ⁹ Dì kòkisú dre dhi, a ni áyi arúpi kí azí áyi bhàzì íbe, tàzoá àyi dré dhi: «Mà kòlènzé túmání àmi íbe wà! Àngyá ko, má kisú làfa lò'wa mána avìlepi ni dre.» ¹⁰ Má adré tàá àmi dré dhi: Kókpà kòdhi tíni, arí adré gàle ángéló Giká àd-hya í kòfalé bí, tàkònzì líyí àlo àyi togó ladzálèpi dhi ni tà sè.»

Pídhígó mváagó avìlepi dhi ni tà dri dhi

¹¹ Yésu gò pídhígó kòndhi ni pí, tàzoá dhi: «Agó àlo dhi tá ànziàgo íbe rì. ¹² Gò mvá tùgu ró dhi dré tàzoá áyi atá dré dhi: «Tátá, mí afè má dré ngá má dré kitswálé kisúlé ámi tàyilé ro dhi í.» Dì akódhi ni atá dré tàyilé nda ni lanzízó àyi dré kàyo ni be.

¹³ Gí ko, mvá tùgu nda dré áyi ngá tíí nda kí lagízó, làfa ni ni dòzo lizo ába làwú làvo na. Kònàle dhi, dré ngàzo tatsíle tà swà 'obe, làfa ìna ni kízázó. ¹⁴ Kòkizá ngá nda akílè tíí dre dhi, kàrábhò dré dhèzo bvò nda na gò, ngá dré kitswálé nyàle dhi dré véle adrézó yókódhó. ¹⁵ Dì dré ngàzo lile àzì lizí 'òle bhàmvá àlo bvò nda lé dhi véna. Gò bhàmvá nda dré akódhi ni mù-zo lile áyi amvú na adrélé áyi tìgá kí líkí. ¹⁶ Mvá tùgu nda tá lovó íbe tò mányàngá tìgá nda ì dré tá adrélé nyàle dhi kí adózó nyàle. Dì, à fè tá drá ngá àlo dré kitswálé nyàle dhi ko.

¹⁷ Tà nda kòfì akódhì rú dre dhì, dré ngàzo kisúá í lé-na dhì: «Áma atá ni àzibhá ángopí dhì i mányàngá íbe bí gò, má dré mána adrézó dràle tàbirí dré dhì?» ¹⁸ Má ni nga nzìle áma atá bhàna gò, tàá drá dhì: Tátá, má 'o tàkonzì Giká rú, ìndì mí rú. ¹⁹ Kitswá vélé mí dré gòzo adrélé áma zi ámi mvá ro dhì ko. Mí kòdo vélé ma ngóro ámi àzibhá kí àlo tǐni.» ²⁰ Gò dré ngàzo láti do nzìzo áyi atá bhàna.

Dré rè dhu adrérà'a vwàwà ro bhà rúsè dhì 'á dhì, atá ni dré akódhì ni nòzo, kizà dòzo áyi togó na akódhì ni tà sè gò, ràzo dhèle agá akódhì ni kamú. ²¹ Gò mvá tũgu nda dré tàzoá drá dhì: «Tátá, má 'o tàkonzì Giká rú, ìndì mí rú. Kitswá vélé mí dré gòzo adrélé áma zi ámi mvá ro dhì ko.» ²² Dì, atá ni dré ína tàzoá áyi màràbà i dré dhì: «Mì adó kánzò avélépi lavulé dhì asolé akódhì rú mbèlè. Mì adó trónó asolé drígá, kámókà kí adózó kpà tosólé pá. ²³ Mì asé tí ngbòlò dò ro dhì lìle, mà kònyaró gwányá lenzézó lavulé. ²⁴ Tàko ko, áma mvá kòndhì drà tá ína dràdrà gò, dré gòzo adrélé! Avì tá ína avìavì gò, má dré gòzo kisúá!» Dì ì dré kidhózó adrélé gwányá 'o.

²⁵ Lókyá nda sè dhì, agó nda ni mvá kàyo tá amvú na. Dré tá adrérà'a anzílé atsálé ànyi bhà làga dhì 'á dhì, dré làri yizo longó íbe. ²⁶ Dì dré màràbà kí àlo azízó gò, lizízóá tíá ngalè kònàle àdho tà 'i ya dhì. ²⁷ Màràbà nda dré logózóá drá dhì: «Ámi adrúpi anzí nì gò, ámi atá dré tí ngbòlò dò ro dhì ni 'òzo lìle, dré gòle akódhì ni kisúá líná dhì sè.» ²⁸ Dì mvá kàyo nda ni togó dré ngàzo aswálé gò, dré ína fíma dzó na dhì ni gàzo rè. Atá ni kòyi tà nda dre dhì, dré apfòzo akódhì ni ti lizí, kòfiró be dhì bvó. ²⁹ Dì, mvá kàyo nda dré ína logózóá áyi atá dré dhì: «Mí nò rè ká! Kóná bí, má 'o àzì mí dré ámi màràbà tǐni, ámi tòlǐ kí àlo ño àko ró. Dì, mí afè ndìndì má dré ndrǐ mvá àlo dhì, mà kònyaró lenzézó túmání áma arúpi íbe dhì ko. ³⁰ Dì, ámi mváagó ámi ngá títi dhì kí kizálépi akílé tòkó zàràbhù kí tà dri kòdhi kànzí dre dhì, mí dré mína tí ngbòlò dò ro dhì ni 'òzo lìle drá!» ³¹ Atá ni gò tàá drá dhì: «Áma mvá, àma ngbú túmání mí be. Ngá títi mána i, mína 'i. ³² Dì, adré tá làá dhì, mà kò'o gwányá lenzézó. Àngyá ko, ámi adrúpi kòdhi drà tá ína dràdrà gò, dré gòzo adrélé! Avì tá ína avìavì gò, mà dré gòzo kisúá!»

Pídihígó dhya ngá líkílépi tògyá sè dhì ni tà dri dhì

16 Gò Yésu dré pídihígó kòndhì ni pìzo áyi lebhá i dré, tàzoá dhì: «Ngá líyí àlo dhì bhà tá dhya àlo adrélé áyi ngá kí líkí. Gò à dré akódhì nda ni asíkìzo ngá líyí nda véna, tàzoá dhì: «Akódhì adré ámi ngá kí kizá.» ² Dì ngá líyí nda dré akódhì ni azízó, lizízóá tíá dhì: «Tà má dré adrélé yile ámi tà dri kòdhi, àdho tà 'i? Mí tà rè má dré, mí 'o àzì bhàle mí drígá dhì ngǐni ya dhì ká! Àngyá ko, mí kitswá vélé adrélé áma ngá líkílépi ró ko.»

³ Dì ngá líkílépi nda dré ngàzo kisúá í léna dhì: «Má ni 'óá ngǐni? Tàko ko, áma míri adré 'òle àzì kòndi ni tǐngá má drígásè. Áma rǐnyí kitswá ína má dré amvú 'àzo dhì ko. Ngá zizí ni tá kpà adré má dri kanyò ro.

⁴ Má ni tà má dré dra 'òle dhì be, à kòndi dra àzì kòndi ni tǐngá má drígásè dhì, mómndí ì kòka'iró ma dòle àyi véna dóro.» ⁵ Dì dré ngàzo mómndyá áyi míri ni màri íbe àyi rú dhì kí azí àlo àlo títi. Gò dré lizízóá dhya drìdrì dhì tí dhì: «Áma míri ni màri mí rú dhì ángopí?» ⁶ Akódhì nda logó dhì: «Dò òlívè àdhya tsímangóro nyadhì-nzi.» Dì ngá líkílépi nda tà drá dhì: «Mí adó ámi wárágà, lírízó mbèlè tǐsǐá dhì: nyadhì-ri-dri-mudrí.» ⁷ Gò dré lizízóá àzya ni tí dhì: «Mì, áma míri ni màri mí rú dhì án-gopí?» Akódhì logó dhì: «Ngánò sákì nyadhì-nzi.» Dì ngá líkílépi nda tà drá dhì: «Mí adó ámi wárágà tǐsǐzoá dhì: nyadhì-su.»

⁸ Àmvolàsà, míri nda kòyi tà áyi ngá líkílépi gyǎgya ko nda dré 'òle dhì dre dhì, dré akódhì ni tà bhàzo kuru, dré tá tà 'òle tògyá sè dhì sè. Tàko ko, mómndyá bvò kòndi àdhya ì adré àyikya tà 'o tògyá sè àyi kòfalésè, mómndyá ngádra àdhya kya kí lavú.

⁹ Má adré dì tàá àmi dré dhì: Mì kàdré mómndí kí 'o adrélé àmi kí arúpi i ró làfa bvò kòndi àdhya sè, kitswálé làfa nda kòndi dra akí dhì, à kòka'iró àmi fíle bhà dra adrèbhá kóná vésè kólyá dhì i 'àsè be dhì bvó.

¹⁰ Dhya ángùdhi kitswálépi adrélé ka'ile tà tsà sè dhì, a ni kókpà kitswá adrélé ka'ile tà kàdrǐ sè. Dì, dhya adrélépi tà 'o gyǎgya tà tsà sè ko dhì, a kitswá kókpà tà 'o gyǎgya tà kàdrǐ sè ko. ¹¹ Dì mì kòkítswá adrélé ka'ile ngá bvò kòndi àdhya sè ko dhì, àdhi ni àmi kí ka'i, ngá tàndi bhù àdhya kí tayízó àmi drígá dhì nǐ?

¹² Mì kòkítswá kpà adrélé ka'ile ngá mómndí àzya àdhya sè ko dhì, àdhi ni ngá fe àmi dré adrélé àmikya ró dhì nǐ?

¹³ Màràbà àlo dhì kitswá míri rì dhì kí tà 'o lókyá àlo sè bwà ko. Tàko ko, kàdré 'òá kòndini dhì, a ni àlo ni ni ga, adrézó àzya ni ni le. Kó ngalè, a ni tro àlo ni rú, adrézó àzya ni ni ayízè. Dì mì kitswá adrélé Giká ni tà 'o, adrézó kpà làfa ni tà 'o àyi kí màràbà tǐni lókyá àlo sè bwà ko.»

¹⁴ Fàrisáyò adrèbhá tá làfa le tò dhì ì kòyi tà nda i títi dre dhì, ì dré dhèzo adrélé Yésu ni gu. ¹⁵ Dì akódhì dré tàzoá àyi dré dhì: «Mì adré àmikya àmi kí bha gyǎgya mómndí i kandrá dhì àmi. Dì, Giká ni ína àmi kí togó be. Àngyá ko, tà mómndí ì dré adrélé bhàle kuru àyi kòfalé dhì, tà gàle gàgà dhì 'i Giká mílèsè.»

Tà àzya Yésu dré tadhálé dhì i

(À kòndi kpà Mátáyò 11:12-13; 5:31-32; Márokò 10:11-12)

¹⁶ «À longó tá tà tǐsǐle Mósè ni tàtrǐtrǐ kúlí na ìndì pròfétá kí búkú i 'àsè dhì i, tsàle Yòwánì Bātísimò fèlepi ni lókyá 'á. Dì kidhólé lókyá nda sè dhì, à adré Rúbí Tani Giká ni Òpè àdhya ni longó kòdhya gò, mómndyá títi dhì ì dré adrézó àyi kí rǐnyí fe fǐzo lána. ¹⁷ Dì, tágba dré

adrézó kònini dhi, bhù ì bvò be dhi ki kitswá akílé mbèlè lavúlè tà mvá tsà tisìle tãtrítrí kúlí nda léna dhi rúsè.

¹⁸ Dhya ángùdhi áyi tòkó ni tingálépi gò gòzo tòkó àzya adó mòle dhi, adrè ína múná tà 'o. Kòdhi íbe dhi, dhya ángùdhi tòkó tingálé dre dhi ni adólépi mòle dhi, adrè kpà múná tà 'o.»

Pídhígo ngá líyí ì Làzàrò be dhi ki tà dri dhi

¹⁹ Yésu gò tàá dhi: «Agó àlo ngá líyí ro dhi tá be. Adré tá kítá aveave làgí kyàkyà dhi ki asó í rú, adrézó ngá dóro nya, adrézó kpà lenzélé kitú àlo àlo títi ì sè. ²⁰ Di, akódhi nda ni bhà'álé tí dhi, à la tá agó àlo lemerè ro rú be Làzàrò, adrélépi làzè íbe bí í rú dhi. ²¹ Akódhi nda tá lovó íbe tò kitswázó ngá kórònyá adrèbhá tá ledhélé ngá líyí nda ni mísá drilésè dhi ki nya ká. Di, kitswá tá ína bwà ko. Kòkí ì adrè tá ndìndì alìle akódhi ni làzè kí mì lembé.

²² Kùdù ro dhi, agó lemerè ro nda dré dràzo gò, ángéló ì dré akódhi ni dòzo lizo bhàà ànyi Àbàrààmà làga. Ngá líyí nda dré kókpà dràzo gò, sizoá. ²³ Akódhi kòkisú ì adrèrà'a rúbhá aswálé drèbhá ki àrà na dre dhi, dré mì tingázó Àbàrààmà ki no làwú làvo na, túmánì Làzàrò ànyi làgá dhi be. ²⁴ Di dré kúlí yòzo tàzoá dhi: «Tátá Àbàrààmà, mí bhà áma kizà wà! Mí amù Làzàrò áyi drígbámíí so yí na, tìle áma làdra dri. Ángyá ko, áma rúbhá adrè aswálé àtsí kònìdhi 'á tò.»

²⁵ Di, Àbàrààmà logó drá dhi: «Áma mvá, mí kisú rè ngá dóro títi mí dré tá kisúlé mí dré adrèrà'a lédri be dhi 'á dhi ì ká. Di, Làzàrò kisú tá ngbà 'í tà kònzì dhi ì kòdhyá. Nyànomvá dhi, à adrè di akódhi ni togó tindrì kònwá. Di, ámi rúbhá adrè ína aswálé. ²⁶ Kòdhi íbe dhi, à bhà yábhù andre àma ki kòfalé 'á àmi íbe dre. Ásà dhi, dhya adrélépi leà lavúlé àmi véna dhi kitswá lavúlé bwà ko. À kitswá kpà azyálé kònalésè àma véle dhi bwà ko.»

²⁷ Di ngá líyí nda tà dhi: «Tátá, kàdré kònini dhi, má adrè ámi ti lízì, mí kòmùró Làzàrò lile áma atá ni dzó na, ²⁸ kòlongóro tà áma adrúpi nzi dhi ì dri, ì kàlìró kpà àrà rúbháaswa àdhya kònìdhi lé ko.» ²⁹ Àbàrààmà logó drá dhi: «Áyi tà Mósè ì dré tisìle pròfétá íbe dhi íbe. ì kòyi tà nda ì kòdhyá.» ³⁰ Di, ngá líyí nda tà dhi: «Kóko, Tátá Àbàrààmà! Di, dhya àlo ngàlepi dràdrà 'ásè dhi kòlì ína àyi véna dhi, ì ni àyi ki togó ladzá.» ³¹ Di, Àbàrààmà tà drá dhi: «Ì kòyi Mósè ni kúlí pròfétá kya íbe dhi ì ko dhi, tágba dhya àlo kònga dràdrà lésè yà dhi, ì kitswá kpà dhya nda ni kúlí yi ka'izoá bwà ko.»

Tàkonzì ì tàkonzì trima be dhi

(À kònò kpà Mátáyò 18:6-7, 21-22; Márokò 9:42)

17 Yésu gò tàá áyi lebèbhá ì dré dhi: «Tà bàti ró dhi, tà kitswábhá mómí ki 'o ledhélé tàkonzì na dhi ki dra atsá. Di, kizà ni adrè kàdrì dhya ángùdhi

adrélépi tà nda ki àndu bha dhi dré! ² Akódhi nda kàdré ndìndì ànzimvá kòni ki àlo 'o dhèle tàkonzì na dhi, dóro ni tá kírà kàdrì 'ìle akódhi kembé gò, akódhi ni bhèzo dràle yíandre na dhi. ³ Di mí kàdré àmi ki líkí be!

Ámi adrúpi ki àlo kò'o tàkonzì mí rú dhi, mí kòtadhá akódhi ni tàkonzì nda drá. Akódhi kòladzá áyi togó tà nda sè dhi, mí kòtrì akódhi ni tàkonzì. ⁴ Gba kò'o tàkonzì mí rú vésè be nzi-dri-ri kitú àlo sè gò, dré adrézó agòle mí véle vésè àlo àlo títi nda ì sè adrélé tàá dhi «Má ladzá áma togó dre» dhi, mí kòtrì akódhi ni tàkonzì nda ì títi.»

Tà ka'ika'ì ni tà

⁵ Àpòstolò ì tà Mírì Yésu dré dhi: «Mí kòtimbà àma ki tà ka'ika'ì wà.» ⁶ Di Mírì logó dhi: «Mí kàdré tà ka'ika'ì íbe tsàmvá ngóro mùtádi lò'wa tìni dhi, mì ni kitswá tàá fa kàdrì kònìdhi dré dhi «Mí ngi mì lizo ámi bhe tìle yíandre na» gò, fa nda dré àmi ki kúlí ka'izo 'òle.»

Tà kitswálépi màràbà dóro dhi dré 'òle dhi

⁷ «Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré màràbà adrélépi amvú 'a yà, kó ngalè adrélépi kábilígyà líkí yà dhi íbe gò, akódhi nda dré agòzo amvú lésè dhi, dhya nda adrè tàá drá ngíni? Adré tsì tàá drá dhi: «Mí afí mbèlè lírìlé ngá nya?» ⁸ Kóko! Di, adrè be ína tàá dhi: «Mí ladhi ngá má dré kitswálé nyàle. Mí topfó ámi kítá, ngá bhàzo má dré nyàle ìndì má dré mvùle 'íká, gò mí kògòro mína ni nya, ìndì mína ni mvu ndò.» ⁹ Bvóá dhi, míri nda adrè tsì àwoyà ta màràbà nda dré, dré tà tàle í dré dhi ki 'òle dhi sè 'í? Kóko! ¹⁰ Di tà nda kòdhi kókpà kònini àmi dré. Mí kò'o tà títi tàle àmi dré dhi ì dre dhi, mí kàdré tàá dhi: «Áma màràbà tàko dhi 'i. Mà 'o ngbà 'í tà kitswábhá mà dré 'òle dhi ì kòdhyá.»

Yésu tidrí mómí mudrí kàrí dré rùle dhi ì

¹¹ Yésu dré tá adrèrà'a lile Yèrúsalmà na dhi 'á dhi, adrè tá lavúlé bvò Gàliláyà àdhya ki bvò Sàmàryà àdhya be dhi 'ásè. ¹² Dré tá adrèrà'a fíle bhà àlo na dhi 'á dhi, mómí mudrí kàrí dré rùle dhi ì dré alìzo kitswálé ru kisú ába. Àyi nda ì dré àyi ki kíkízo wàwà ro tsà gò, ¹³ kúlí loyó tàzoá dhi: «Yésu, Mírì, mí bhà àma ki kizà wà!» ¹⁴ Yésu kònò àyi dre dhi, dré tàzoá dhi: «Mí lè àmi ki rúbhá ki tadhá kòwànà ì dré.» Di ì dré adrèrà'a lile dhi 'á dhi, ì dré adrízó.

¹⁵ Di àyi ki àlo kònò í adrì dre dhi dre dhi, dré agòzo Gíká ni rú bhabe kùle kúlí 'u'u' sè. ¹⁶ Dré adhézo Yésu pá, áyi mì bha kìnì mi gò, àwoyà tàzo drá tà dré tá 'òle ì dré nda ni tà sè. Di akódhi nda tá ína Sàmàryà agó 'i. ¹⁷ Gò Yésu dré lízìzóá mómí ì làga dhi ì tí dhi: «Áyi adrèbhá kòdhi ì tá tsì mudrí ko? Di àruka ni nzi-dri-su nda ì ángwà? ¹⁸ Dhya àlo àyi kòfalé agòlepi Gíká ni rú bha kùle dhi yókódhó, ngbà 'í agó sùrú twá ro kònìdhi

'i?»¹⁹ Gò dré tazoá agó nda dré dhi: «Mí nga lile. Ámi tà ka'ika'ì tidrí mi dre.»

Gìkà ni Òpè ni atsama

(À kònò kpà Mátáyò 24:23-28, 37-41)

²⁰ Kitú àlo dhi, Fàrisáyò ì lizí tá Yésu tí dhi: «Gìkà ni Òpè ni atsá ángutú?» Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Gìkà ni Òpè adrè ína alile ngóro móndí ì dré adrélé ngá letè nòle dhi tñi ko. ²¹ À kitswá kpà tàà dhi «Mì nò ká, Gìkà ni Òpè kònwa!» yà, kó ngalè «Gìkà ni Òpè kònale!» yà dhi ko. Tàko ko, Gìkà ni Òpè àmi kòfalé be.»[†]

²² Dré gòzo tàà áyi lebhá ì dré dhi: «Lókyá adrélépi alile dhi sè dhi, mì ni adrè lovó íbe tò kitswázò ndìndì Móndí ni Mvá ni kitú ki àlo no. Dì, mì kitswá àmìkya nòá ko. ²³ Móndí ki tàà àmi dré dhi «Mì nò ká, akódhi kònale!» yà, kó ngalè «Akódhi kònwa!» yà dhi. Dì, mì lè àmìkya ràle àyi vèsè ko. ²⁴ Tàko ko, kitú Móndí ni Mvá dré dra agòzo dhi tú dhi, a ni agò ngóro bhù dré adrélé lagúlé ngá kazá bhù mibhalé ni bvò àlo lésè tsàle bvò ni àzya na dhi tñi. ²⁵ Dì, adrè làá dhi, akódhi kònya rè zyà kizà lavúlé, ìndì móndyá ándrò kòni ì kògà rè zyà akódhi.

²⁶ Lókyá Móndí ni Mvá dré adrèrà'a 'òle agòle dhi 'á dhi, tà ki adrè ngóro Nówè ni lókyá 'á dhi tñi. ²⁷ Móndí ì adrè tá àyikya ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó ru mo, adrézó àyi ki ànzi ki fe mòle, tsàle kitú Nówè dré firà'a bwátù kàdrè na dhi 'á. Gò yí lìti andre dré atsázó ngbò ró àyi ki tupfú todràle títi.

²⁸ Tà nda ki adrè kpà ngóro Lótò ni lókyá 'á dhi tñi. Móndí ì adrè tá àyikya ngá nya, adrézó ngá mvu, adrézó ngá gi, adrézó ngá lagí, adrézó ngá kidhí, adrézó kpà dzó si. ²⁹ Dì, kitú Lótò dré apfòzo Sòdómà lésè dhi sè dhi, àtsí ì bàrúti íbe dhi ì dré adàzo ngbò ró bhù lésè àyi ki tupfú todràle títi. ³⁰ Tà nda kòdhi ki adrè kókpà kònini kitú Móndí ni Mvá dré dra apfòzo dhi tú.

³¹ Kitú nda sè dhi, lè dhya dra adrélépi áyi dzó drina dhi kàsí fíle dzó na, áyi ngá ki do lapázó ába dhi ko. Kókpà kòdhi tñi, dhya dra adrélépi amvú na dhi kògò nzìle í bhàna ko. ³² Mì kisù rè tà atsálépi Lótò ni tòkó rú dhi ká! ³³ Dhya ángùdhi adrélépi áyi tàndì ni lídrè le líkíle dhi, a ni áyi lídrè nda ni 'o avìle. Dì, dhya ángùdhi adrélépi ína áyi lídrè fe dhi, a ni áyi lídrè nda ni líkí.

³⁴ Má adrè tàà àmi dré dhi: Ngátsi nda sè dhi, móndí rì dhi ki adrè ayílé lánzá àlo dri. À ni àlo ni ni do, àzya ni ni tayí. ³⁵ Tòkó rì dhi ki adrè ngá 'i túmánì. À ni àlo ni ni do, àzya ni ni tayí.» [³⁶ †] ³⁷ Yésu ni lebhá ì gò lizí dhi: «Míri, tà nda ki ru 'o ángolé?» Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Àrà ángùdhi àbvò dré adrézó lána dhi drile dhi, àrí àgáàga dhi ki kókpà ru kimó kitswálé àbvò nda ni te.»

† À kitswá kpà kúlí tìsìle Gíríkì tì sè kòni ki ladzá kònini: «Gìkà ni Òpè àmi léna be.» †† Wárágà Gìkà ni Kúlí tìsìzo àyi dri drìdrì dhi ì léna dhi, à adrè kúlí kòni ki kisú kònwa ko: [Àgo rì dhi ki adrè amvú na. À ni àlo ni ni do, àzya ni ni tayí.]

Pídhígó tàytòkó ì tàbvò tàlepi be dhi ki tà dri dhi

18 Gò Yésu dré pídhígó kònìdhi ni pìzo, tadházóá áyi lebhá ì dré dhi, lè ì kàdré tà zi Gìkà tí landè àko ró ngíni ya dhi. ² Tà dhi: «Tàbvò tàlepi àlo dhi tá bhàandre àlo dhi na. Adré tá ína Gìkà ni ro ko, adrézó kpà móndí ki tà kisù ko. ³ Dì tàytòkó àlo bhàandre nda 'á dhi adrè tá ína alile akódhi véle rä, adrélé tàà dhi: «Mí lanzí rè tà àma kòfalé áma kàribhá be dhi ni bvò, tà gyägya 'òzo má dré dhi ká!»

⁴ Lókyá be vwàwà ro dhi, tàbvò tàlepi nda adrè tá tà nda ni ga rè. Dì, kùdù ro dhi, dré ína kisùzoá í léna dhi: «Gba má dré adrézó Gìkà ni ro ko yà, adrézó kpà móndí ki tà kisù ko yà dhi, ⁵ má ni tà gyägya 'o tàytòkó kòdhi dré, dré adrélé áma lagù tò dhi sè. Tàko ko, má kò'o kònini ko dhi, akódhi ni ngbú adrélé alìle áma drì kizá.»

⁶ Dì Míri gò tàà dhi: «Mì yi rè tà tàbvò tàlepi gyägya ko nda dré tàle dhi ká. ⁷ Dì Gìkà kitswá tsi tà gyägya 'o móndyá ì dré zìle gò ì dré adrézó liyílé ì rú kitú vèsè ìndì ngátsi vèsè dhi ì dré ko? A ni tsi lókyá tigí àyi ki ledézó? ⁸ Má adrè tàà àmi dré dhi: A ni tà gyägya 'o àyi dré mbèlè. Dì, lókyá Móndí ni Mvá dré dra agòzo dhi tú dhi, a ni tsi móndyá adrèbhá áyi ka'ì bàti dhi ki kisú bvò dri dhi 'í?»

Pídhígó Fàrisáyò ì mèdáyì lagílépi be dhi ki tà dri dhi

⁹ Gò Yésu dré pídhígó kònìdhi ni pìzo móndyá adrèbhá tá àyi ki no gyägya gò, adrézó móndyá àruka títi dhi ki ayízè dhi ì dré. ¹⁰ Tà dhi: «Àgo rì dhi ì mbà tá tépelò na kitswálé tà ta Gìkà be. Àlo ni tá Fàrisáyò 'i. Àzya ni tá mèdáyì lagílépi 'i. ¹¹ Dì Fàrisáyò nda totó tá ì adrélé tà ta Gìkà be ì léna kònini: «Á! Gìkà, má adrè àwoyà ta mí dré, má dré adrélé móndyá àruka títi dhi ì tñi ko dhi sè. Àyi nda ì ngá lovó bhabhá 'i, tà kònzì 'obhá 'i, ìndì múnà tà 'obhá 'i. Má adrè kpà àwoyà ta mí dré, má dré adrélé mèdáyì lagílépi kòdhi tñi ko dhi sè.

¹² Má adrè mána tàbirí mvo, adrézó tà zi mí tí vèsè be rì pòsò àlo sè. Má adrè kpà ngá títi má dré adrélé kisúlé, lanzílé 'a be mudrí dhi ki àlo fe mí dré.»

¹³ Dì, mèdáyì lagílépi nda totó tá ína ì lárá ro, adrélé ndìndì áyi mì le tìngalé kurú na bhù na ko. Adré tá áyi agá di kizà dré, adrézó tàà dhi: «Á! Gìkà, ma tàkonzì líyí 'i. Mí bhà áma kizà wà!»

¹⁴ Má adrè tàà àmi dré dhi: Mèdáyì lagílépi nda gò í-na nzìle ì bhàna móndí Gìkà dré bhàle gyägya dhi ró dhi nì. Dì, Fàrisáyò nda nzi ína kònini ko. Tàko ko, Gìkà ni dhya ángùdhi adrélépi áyi tà bha kuru dhi ni tà tìrí kiní mi. Dì, a ni dhya adrélépi áyi tà bha kiní mi dhi ni tà tìngá kuru.»

Yésu zi tà tani Giká tí ànzimvá i dri
(À kònò kpà Mátáyò 19:13-15; Márokò 10:13-16)

¹⁵ Àmvolásà dhi, móndí ì adré tá àyi ki ànzimvá ki adó alizo àyi íbe Yésu véle, kòtabèrò àyi, tà tani zizo Giká tí àyi dri be dhi bvó. Akódhi ni lebèbhá ì kònò tà nda dre dhi, ì dré dhèzo adrélé lawàle mónnyá nda i dri tà nda sè. ¹⁶ Di, Yésu dré ína ànzimvá nda ki azizó í véle gò, tàzoá àyi lebèbhá i dré dhi: «Mì tayí ànzimvá kòni i alìle má véle. Mì logá àyi ko. Àngyá ko, Giká ni Òpè mónnyá adrèbhá àyi nda i tñi dhi i dré. ¹⁷ Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi Giká ni Òpè ka'ì ànzimvá kya tñi ko dhi, kitswá tàdzí fìle lána ko.»

Yésu i agó àlo ngá líyí ro dhi be dhi
(À kònò kpà Mátáyò 19:16-30; Márokò 10:17-31)

¹⁸ Àmvolásà dhi, Yúdà ànzi ki kàdrè ki àlo dré alizo Yésu véle akódhi ni lizí, tàzoá dhi: «Dhya dóro adrélépi tà tadhá ni, lè má kò'o àdho tà kòdhya kitswázó lédri kóná vèsè kólyá dhi ni kisú dhi?» ¹⁹ Yésu logó drá dhi: «Mí adré áma zi dhya dóro dhi ró àdho tà sè? Dhya adrélépi dóro dhi yókódhó, ngbà 'í Giká 'i kalóma. ²⁰ Mí ni tà tátrítrí kúlí dré adrélé tàle à kò'o dhi i be: «Lè mí kò'o múná tà ko. Mí kòpfu móndí dràle ko. Mí kòkugù ngá ko. Mí kòtà tà móndí rú kinzò sè ko. Mí kàdré ámi atá ni lindri bha ámi andre be.» ²¹ Di agó nda tà drá dhi: «Má líkí tòlí nda kòdhi i títi, kidhólé má dré tá adrérà'a kàdhurá ro dhi 'á.»

²² Yésu kòyi tà nda dre dhi, dré tàzoá drá dhi: «Tayí re dhu mí dré tà àlo kòdhya: Mí lè ámi ngá títi dhi ki lagí, làfa ni ni lanzízo lemerèbhá i dré gò, mí kàdréro ngá làgí be kàdrè dhi íbe bhù na. Di mí alè adrélé áma lebè.» ²³ Agó nda kòyi tà nda dre dhi, kizà dré akódhi ni 'òzo lavulé, dré tá adrélé ngá íbe zyandre ró dhi sè.

²⁴ Yésu kònò akódhi tá kizà ro dhi dre dhi, dré tàzoá dhi: «Ngábhá ki fíma Giká ni Òpè na dhi kòkóròko! ²⁵ Ngá líyí ni fíma Giká ni Òpè na dhi ína kòkóròko lavulé, kàmìlò ni fíma lavulé sindàni ni bhálé 'ásè dhi rúsè!» ²⁶ Gò mónnyá kúlí nda ki yibhá dhi ì dré lizízoá dhi: «Kàdré kònèni dhi, àdhi ni di kitswá lédri kóná vèsè kólyá dhi ni kisú nì?» ²⁷ Yésu logó dhi: «Tà kitswálé 'òle bwà ko móndí i milèsè dhi, tà Giká dré kitswálé 'òle ni dhi 'i.»

²⁸ Gò Pétèrò dré tàzoá drá dhi: «Mí nò rè ká! Mà tayí áma ki ngá títi dhi i adrézó ámi lebè.» ²⁹ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi àyi dzó 'i yà, àyi tòkò 'i yà, àyi adrúpi i 'i yà, àyi tibhá i 'i yà, kó ngalè àyi ànzi i 'i yà dhi ki tayílépi Giká ni Òpè ni tà sè dhi, ³⁰ a ni ngá nda ki vùdri kisú tsàle vèsè be bí lókyá kònèdhi sè. Kòdhi íbe dhi, a ni kòkpà lédri kóná vèsè kólyá dhi ni kisú lókyá adrélépi alìle dhi sè.»

† «Kàmìlò» kònèdhi, kà'wá kàdrè dòngí tñi dhi 'i.

Yésu gò tódhyá àyi dràma ni tà longó, àyi ngàma drà-drà 'ásè dhi be

(À kònò kpà Mátáyò 20:17-19; Márokò 10:32-34)

³¹ Àmvolásà dhi, Yésu dré àyi lebèbhá mudrí-dri-ri dhi ki drizo gàrà dri gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì yi rè ká! Mà adré mbàle Yèrúsalemà na. Kònàle dhi, tà títi pròfétà ì dré tisìle Móndí ni Mvá ni tà dri dhi ki ru 'o. ³² À ni akódhi ni lefè pàgànò i dré gá. Àyi nda ì dré akódhi ni gùzo, lodházóá, tùsú lufúzó miá, ³³ tswàzoá gò, pfùzoá dràle. Di kitú ni na sè dhi, dré ngàzo dràdrà 'ásè.»

³⁴ Di, tà Yésu dré tàle nda ki àlo fì tá ína àyi drina ko. Tà nda ki àndu zù tá i zùzù àyi dré. Di ì ni ngalè Yésu adré tá àdho tà ta ya dhi ko.

Yésu tidrí agó àlo mì be kùdúkùdu ró dhi

(À kònò kpà Mátáyò 20:29-34; Márokò 10:46-52)

³⁵ Yésu dré tá adrérà'a tsàle ànyi Yèrikò làga dhi 'á dhi, agó àlo mì kùdúkùdu ró dhi lírì tá láti làga adrélé ngá zi móndí i tí. ³⁶ Akódhi nda kòyi móndí zyandre i adrérà'a lavulé dre dhi, dré lizízoá ngalè tà nda àdho tà 'i ya dhi. ³⁷ Gò logózoá drá dhi: «Yésu Nàzàrètà lésè dhi adrè lavulé nì.» ³⁸ Kòyi tà nda dre dhi, dré ngàzo adrélé loyóá dhi: «Yésu, Dàwídi ni Mvá, mí bhà áma kizà wà!» ³⁹ Mónnyá adrèbhá lavulé dridri dhi ì dré adrézó tetrélé akódhi dri, kòtayíró kúlí adrézó kíri. Di, dré gòzo véle adrélé kúlí loyó wáláká ni ni lavú: «Dàwídi ni Mvá, mí bhà áma kizà wà!»

⁴⁰ Gò Yésu dré àyi kikízo tàá dhi, à kàdrè agó nda alizo ába í véle. Akódhi nda kàtsá ànyi dre dhi, Yésu dré lizízoá títi dhi: ⁴¹ «Mí adré làá má kò'o mí dré àdho tà kòdhya?» Akódhi logó dhi: «Míri, má lè ngá nòle!» ⁴² Di Yésu tà drá dhi: «Mí kònò ngá. Ámi tà ka'ika'ì tidrí mi dre.» ⁴³ Gbã kòdhwa, akódhi dré kidhózoá adrélé ngá no. Gò dré ngàzo adrélé Yésu ni lebè adrézó Giká ni rú bha kùle. Mónnyá títi dhi ì kònò tà nda dre dhi, ì dré kpà adrézó Giká ni rú bha kùle.

Yésu i Zàkáyò be dhi

19 Yésu dré fizo Yèrikò na gò adrélé lavulé bhàandre nda 'ásè. ² Di agó àlo rú be Zàkáyò, adrélépi mèdáyè lagíbhá ki kàdrè ro ìndè ngá líyí ro dhi tá kpà bhàandre nda na be. ³ Akódhi nda adré tá làá nòle ngalè Yésu àdhi 'i ya dhi. Di, móndí zyandre dhi ki tà sè dhi, kitswá tá ína nòá bwà ko, dré tá mbàle tàli dhi sè. ⁴ Gò dré ràzo dridri mbàle fa rú be sikhómòro dhi drina, kitswálé Yésu ni no dhi bvó. Tàko ko, akódhi nda adré tá 'òle lavulé láti nda 'ásè. ⁵ Yésu kàtsá àrà nda 'á dre dhi, dré mì tingázó Zàkáyò ni no gò, tàzoá drá dhi: «Zàkáyò, mí así mbèlè. Àngyá ko, adré làá dhi, má kàyì àndrò mí bhàna.» ⁶ Di Zàkáyò dré asizó mbèlè gò, dré Yésu ni ka'izo dòle í bhàna arí sè.

⁷ Mòndyá títi tà nda ni nobhá dhi ì adré tá Yésu ni ndrì, adrézó tàá dhi: «Dhya kòdhi lè ìna fìle ayilé tàkonzè líyí ni dzó na!» ⁸ Di, Zàkáyò dré ngàzo áyi totó Mírì kandrà tàá drá dhi: «Mírì, mí nò rè ká! Má ni áma ngá títi lanzílé 'a be rì dhi ki àlo fe lemerèbhá ì dré. Kòdhi íbe dhi, má kòkàrí mómí ni làfa túrúpfú sè dhi, má ni làfa nda ni logó drá, àzuya ni ni bhàzo driá vésè be na.» ⁹ Di Yésu tà drá dhi: «Ándrò, tà tídrízó dhi aff dzó kònìdhi lé dre. Tàko ko, dhya kònìdhi kókpa Àbàràrà ni ànzi ki àlo 'i. ¹⁰ Àngyá ko, Mómí ni Mv́a alí kitswálé mómíyá avèbhá dhi ki nda, àyi ki tídrízó dhi bvó.»

Pídhígó màràbà mudrí dhi ki tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 25:14-30)

¹¹ Mómíyá zyandre nda ì dré tá adrérà'a Yésu ni yi dhi 'á dhi, dré gòzo pídhígó àlo dhi ni pi àyi dré. Tàko ko, akódhi tá ànyi Yèrúsalmà làga, ìndì ì adré tá àyikya kisúá dhi, Giká ni Òpè ni atsá gbã lókyá nda sè. ¹² Di tà àyi dré dhi: «Agó àlo ópí ki sùrú lésè dhi adré tá 'òle lèle bvò vwàvwà ro dhi na, à kòbhàrò ì adréle ópí ro gò, ì kàgòrò adréle áyi òpè nya be dhi bvó. ¹³ Di dré áyi màràbà mudrí dhi ki azizó, làfa lò'wa mudrí dhi ki lanzízó àlo àlo àyi drígásè gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì kàdré àzì 'o làfa kònìdhi sè adrézó tìmbàá, tsàle lókyá má dré dra agòzo dhi 'á.» †

¹⁴ Di, mómíyá akódhi ni bvò nda lé dhi ì adré tá àyikya togó kònzi bha akódhi rú. Gò ì dré mómí mùzo lèle akódhi vésè tàá dhi: «Mà adré lèá dhi, dhya kòdhi kònya òpè àma dri dhi ko.»

¹⁵ Di, tágba kònìni dhi, à dré akódhi ni bhàzo ópí ro gò, dré agòzo. Dré màràbà mudrí ì dré tá làfa tayízó àyi drígá nda ki azizó gò, àyi ki lizízó nìzoá ngalè ì tìmbà tá àyi làfa ni dri àngopí ya dhi. ¹⁶ Dhya drìdrì dhi kàtsá dre dhi, dré tàzoá dhi: «Mírì, má 'o àzì làfa lò'wa mína sè gò, làfa lò'wa mudrí àruka ki kisúzó bhàle driá.» ¹⁷ Di ópí nda tà drá dhi: «Áma màràbà dóro ni, mí 'o dóro! Mí dré kitswálé má dré ka'ile tà mvá tsà sè dhi sè dhi, má ni ámi bha adréle bhàandre mudrí dhi ì drìle.»

¹⁸ Gò màràbà ni rì dré atsázó tàá dhi: «Mírì, má 'o àzì làfa lò'wa mína sè gò, làfa lò'wa nzi àruka ki kisúzó bhàle driá.» ¹⁹ Di ópí nda tà drá dhi: «Má ni ámi bha adréle bhàandre nzi dhi ì drìle.»

²⁰ Gò màràbà ni na dré atsázó tàá dhi: «Mírì, làfa lò'wa mína kònìdhi. Má zù tá làfa nda tayílé kítá na. ²¹ Má adré tá ámi ro, mí dré adréle agó tòmá 'i dhi sè. Mí adré mína ngá mí dré bhàle ko dhi ki do, adrézó kpà ngá mí dré kidhílé ko dhi ki akónà.»

²² Di ópí nda tà drá dhi: «Mì, màràbà kònzi ni, má ni ámi tàbvò ta ámi tàndi ni kúlí sè. Mí ni tà tàle dhi, ma agó tòmá 'i dhi be. Má adré ngá má dré bhàle ko dhi

† À adré tá làfa lò'wa kònìdhi ni rú zi «mína». Mína àlo dhi tá làfa adréle fèle mómíyá àlo dré àzì 'òle mbá na sè dhi tí dhi 'i.

ki adó, adrézó ngá má dré kidhílé ko dhi ki akónà. ²³ Mí bhà di tá làfa mána dzó adrézó làfa 'o lendrélé dhi na ko àdho tà sè? Kònò má ni tá kitswá làfa nda ni adó àmupi ni be.» ²⁴ Gò dré tàzoá mómí ì làga dhi ì dré dhi: «Mì do làfa lò'wa kòdhi akódhi drígásè, fèle dhya adrélépi ába mudrí dhi dré.» ²⁵ Di ì tà drá dhi: «Mírì, akódhi nda làfa lò'wa íbe mudrí!» ²⁶ Akódhi logó àyi dré dhi: «Má adré tàá àmi dré dhi: Dhya àngùdhi adrélépi ngá íbe dhi dré dhi, à ni akódhi ni ngá nda ki dri tìmbà. Di, kàdré ìna dhya adrélépi ngá àko dhi ni tà sè dhi, à ni ndìndì ngá mvá tsà dré adrézó ába dhi ni do drígásà. ²⁷ Di, kàdré áma kàribhá lèbhá tá má kònya òpè àyi dri ko nda ki tà sè dhi, mì adri àyi alìzo àyi ki tilí todràle má kandrà.»»

Yésu fi Yèrúsalmà na ópí tìni

(À kònò kpà Mátáyò 21:1-11; Márokò 11:1-11; Yòwánì 12:12-19)

²⁸ Yésu kòtà tà nda ì dre dhi, dré gòzo láti do adrézó mbàle Yèrúsalmà na. ²⁹ Kòtsa ànyi bhà rú zile Bètèfágè ìndì Bètàníyà dhi ì kandrà, ànyi kòngó Òlívè fa kya làga dre dhi, dré áyi lebhèbhá rì dhi ki mùzo lèle drìdrì, ³⁰ tàzoá àyi dré dhi: «Mì lè bhà àmi kandrà kònàdhi léna. Mì kòfì lána dre dhi, mì ni púndà mvá 'ìle, à dré dhu rè mbàzo driá ko dhi ni kisú. Mì atrì akódhi, alìzo ába má vélé. ³¹ Dhya àlo kòlízì àmi tí dhi: «Mì adré tríá àdho tà sè?» ya dhi, mì kòtà drá dhi: «Mírì adré lèá nì.»»

³² Di dhya mùle nda ì dré lèzo tà nda ni kisú ngóro Yésu dré tá tàle àyi dré dhi tìni. ³³ ì dré tá adrérà'a púndà mvá nda ni atrì dhi 'á dhi, púndà nda ni líyí ì dré lizízó àyi tí dhi: «Mì adré púndà mvá kòdhi ni trì àdho tà sè?» ³⁴ ì logó dhi: «Mírì adré lèá nì.» ³⁵ Gò ì dré púndà mvá nda ni asézó atsázó ába Yésu vélé. ì dré àyi ki kítá bhèzo driá gò, Yésu ni 'òzo lírìlé driá.

³⁶ Di akódhi dré tá adrérà'a lèle dhi 'á dhi, mómíyá zyandre dhi ì adré tá àyi ki kítá ki lasé láti mísè, kòlavúró driásà be dhi bvó. ³⁷ ì kòtsa ànyi Yèrúsalmà làga láti adrélépi sile kòngó Òlívè fa kya drìlèsè dhi 'á dre dhi, akódhi ni lebhèbhá zyandre títi dhi ì dré ngàzo adréle lenzélé lúlúgyá be, adrézó Giká ni rú bha kùle tà títi lèndrígá ró ì dré nòle dhi ki tà sè. ³⁸ ì adré tá tàá dhi: «Tà tani kàdré ópí adrélépi alìle Mírì ni rú sè dhi dri! Tà kìdríkìdrì kàdré bhù na, ìndì rúku kàdré Giká kurú na bhù na dhi dré!» ††

³⁹ Gò Fàrisáyò àruka mómíyá zyandre nda ì kòfalé dhi ì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, mí kòlawà ámi lebhèbhá ni ì dri, ì kòtayíró kúlí!» ⁴⁰ Di Yésu logó dhi: «Má adré tàá àmi dré dhi: ì kòtayí kúlí dhi, kírà ki lúlúgyá ga nì!»

†† À kònò Longó ì 118:26.

Yésu ngo Yèrúsalmà ni tà sè

⁴¹ Yésu kòtsa ànyi Yèrúsalmà làga bhàandre nda ni no dre dhi, dré ngàzo ngòle tà ni sè, ⁴² tàzoá dhi: «Á! Yèrúsalmà, kònò mí kòni tá tà kitswálépi tá tà kèdríkè-dri fe mí dré lókyá ándrò kònìdhi sè dhi be dhi! Di, nyànomvá dhi, tà nda zù i zùzù mí dré. ⁴³ Tàko ko, lókyá ni atsa ámi ki gò, ámi kàribhá ì dré ámi gàrà kizo kúrú, ngá tobhàzo kitswázó àdzú bhu mí rú gò, ì dré àdzú bhùzo mí be ámi gàrà títi dhi i 'ásè. ⁴⁴ Ì ni ámi ki bhe kinyílé kiní mi, ámi ànzì mí lé dhi íbe. Ì kitswá kírà ki àlo tayí àzya ni dri ko. Àngyá ko, mí ni tá mína lókyá Giká dré alìzo kitswálé ámi tídrí dhi ko.»

Yésu dro mónnyá adrèbhá ngá lagí dhi i topfòle tépelò 'ásè

(À kònò kpà Mátáyò 21:12-17; Márokò 11:15-19; Yòwánì 2:13-22)

⁴⁵ Àmvolásà dhi, Yésu dré fizo tépelò na gò, dré ngàzo mónnyá adrèbhá tá ngá lagí kònàle dhi ki dro topfòle 'ásà. ⁴⁶ Dré tàzoá àyi dré dhi: «Giká ni Kúlí adrè táá dhi: «Áma dzó ni adrè dzó adrézó tà ta má be dhi 'i.» Di, mì gò àmikya dzó nda ni bha adrélé àrà kùgubhá ì dré adrézó àyi ki zu dhi ró!» †

⁴⁷ Kitú àlo àlo títi i sè dhi, Yésu adrè tá tà tadhá tépelò na. Kòwánà kàdrì i, tatrítrí kúlí tadhábhá i tsàle Yúdà ànzì ki drì kobhá íbe dhi, ì adrè tá láti nda kitswázó akódhi ni pfu dràle. ⁴⁸ Di, ì kitswá tá àyikya láti kisú bwà ko. Àngyá ko, mónnyá títi dhi ì adrè tá akódhi ni kúlí yi lovò sè.

À lizí Yésu tí ngalè akódhi ni rinyí angá ángolésè ya dhi

(À kònò kpà Mátáyò 21:23-27; Márokò 11:27-33)

20 Kitú àlo dhi, Yésu adrè tá móndí ki tadhá tépelò na, adrézó Rúbí Tani longó àyi dré. Gò kòwánà kàdrì i, tatrítrí kúlí tadhábhá i ìndì bhàgo íbe dhi ì dré alìzo akódhi vélé, ² lizíá tíá dhi: «Mí tà rè àma dré ká: Rinyí mí dré adrézó tà kòdhi ki 'o dhi angá ína ángolésè? Àdhi fè rinyí nda mí dré nì?»

³ Yésu logó àyi dré dhi: «Má ni kókpà tà àlo dhi ni lizí ámi tí. Mí tà rè má dré ká! ⁴ Bàtísimò Yòwánì dré fèle dhi angá tá ína ángolésè: Giká vélésè, kó ngalè móndí i vélésè?» ⁵ Gò ì dré dhèzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè, adrézó táá dhi: «Mà kòtà dhi «Bàtísimò nda angá Giká vélésè» dhi, akódhi ni go lizíá àma tí dhi: «Mí ka'ì dhi Yòwánì ko àdho tà sè?» ⁶ Di, mà kòtà kó dhi «Bàtísimò nda angá móndí i vélésè» dhi, mónnyá títi dhi ki àma ki lebhé todràle kírà sè. Àngyá ko, ì adrè ka'ì dhi, Yòwánì tá ína pròfètà 'i.» ⁷ Di ì dré logózóá drá dhi: «Mà ni ngalè bàtísimò nda angá ángolésè ya dhi ko.»

⁸ Yésu gò táá àyi dré dhi: «Kàdrè kònìni dhi, má kitswá kókpà táá àmi dré ngalè rinyí má dré adrézó tà nda ki 'o dhi angá ángolésè ya dhi ko.»

† À kònò Èsàya 56:7; Yèrèmiyá 7:11.

Pídhígó vínò líkíbhá kònzi dhi ki tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 21:33-46; Márokò 12:1-12)

⁹ Gò Yésu dré pídhígó kònìdhi ni pìzo móndí i dré, tàzoá dhi: «Agó àlo dhi bhe tá vínò àyi amvú na. Dré amvú nda ni tayízó vínò líkíbhá àruka i drígá gò, lizo atsí na lókyá be vwàvwà ro. ¹⁰ Lókyá vínò lò'wa kizo dhi kòkítswá dre dhi, dré àyi màràbà ki àlo mùzo lile vínò líkíbhá nda i véna, ì kòfèró í dré lò'wa ína tíni dhi be dhi bvó. Di, vínò líkíbhá nda ì dré àyikya màràbà nda ni tswàzo gò, logózóá nzile drígálé sè. ¹¹ Gò amvú líyí nda dré màràbà àzya mùzo lile àyi véna. Di, ì dré kpà akódhi nda ni tswàzo, kanyò fèzo drá gò, logózóá drígálé sè. ¹² Dré gòzo màràbà ni na mu lile gò, ì dré akódhi nda ni pfùzo bí íbe gò, dòzoá bhèle amvú 'ásè kivi na.

¹³ Di amvú líyí nda kòyi tà nda dre dhi, dré kisúzoá í léna dhi: «Má ni 'oá ngíni? Má ni áma mváagó má dré lèle tò dhi ni mu kòdhya. Àruka ni, ì ni akódhi ni lindrì bha.»

¹⁴ Di, vínò líkíbhá nda ì kònò mváagó nda adrèrà'a alile dre dhi, ì dré tàzoá àyi kòfalésè dhi: «Kònàdhi dhya dra amvú kònìdhi ni kisúlépi tàylé ro dhi 'i. Mà kòpfu akódhi dràle, amvú dré tá kitswálé kisúlé tàylé ro nda kàdréró àma dré!» ¹⁵ Di ì dré ngàzo akódhi ni ru bhèle amvú nda 'ásè kivi na gò, pfùzoá dràle.»

Yésu gò lizíá dhi: «Mí adrè kisúá dhi, amvú líyí nda ni 'oá ngíni àyi ki tà sè dhi? ¹⁶ Akódhi ni tsa vínò líkíbhá nda ki tupfú todràle gò, gòzo amvú vínò àdhya nda ni tayí móndí àruka i drígá.»

Di mónnyá zyandre nda ì kòyi tà nda dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Tà nda kòdhi ì kò'o ru tàdzí ko!»

¹⁷ Di Yésu dré àyi ki nòzo dñí gò, tàzoá dhi: «Tà tisile Giká ni Kúlí na kònìdhi adrè di lèá tàle ngíni?

«Kírà dzó sibhá ì dré gàle gàgà dhi, gò atsálé kírà agógó dzó nda dré adrézó àyi totó driá dhi ró.» ††

¹⁸ Dhya ángùdhi dra dhèlepi kírà nda dri dhi ni ño. Kòdhi íbe dhi, kírà nda ni dhya ángùdhi ì dré dra adhézo driá dhi ni kinyí.»

¹⁹ Gbá lókyá nda sè dhi, tatrítrí kúlí tadhábhá i kòwánà kàdrì íbe dhi ì dré láti ndàzo kitswázó Yésu ni ru. Àngyá ko, ì ni tá tàle dhi, akódhi pi tá pídhígó nda àyi rú dhi be. Di, ì dré tá adrélé mónnyá zyandre dhi ki ro dhi sè dhi, ì dré akódhi ni tayízó.

Kàyisàrà, Rómà ki ópí kàdrì ni mèdáyì gìma

(À kònò kpà Mátáyò 22:15-22; Márokò 12:13-17)

²⁰ Di ì dré ngàzo adrélé Yésu ni mì ga gò, móndí àyi ki 'obhá adrélé móndí gyàgya ró dhi ki mùzo lùzu ró lile Yésu véna. Àyi nda ì adrè tá akódhi ni le 'òle la'ile kúlí dré tá adrélé tàle dhi i sílé, ì kòkítswáro akódhi ni fe Rómà ki gùvèrèrè drígá. ²¹ Di ì dré akódhi ni lizíó

†† À kònò Longó i 118:22.

tàzoá dhi: «Tadhálépi, mà nì tàle dhi, tà mí dré adrélé tàle ìndì tadhále dhi i gyägya dhi be. Mí adré móndí kî no twátwa ko. Mí adré kpà Giká nì tà tadhá tà bàti sè.

²² Dì mí tà rè àma dré ká: Àma kî tatrítrí kúlí ka'ì, mà kàdré Kàyisàrà nì mèdáyì gî dhi 'í? Kó ngalè, ka'ì ko?»

²³ Dì, Yésu dré ína àyi kî túrúpfú tà nizo kyá gò, logózóá àyi dré dhi: ²⁴ «Mì afè dènári àlo dhi má dré nòle.» Ì kòfè làfa lò'wa nda drá dre dhi, dré lizízóá dhi: «Móndí líndrì kònìdhi tsàle rú tisìle dríá kònìdhi be dhi, àdhi àdhya 'í?» Ì logó drá dhi: «Kàyisàrà àdhya 'i.»

²⁵ Dì Yésu tà àyi dré dhi: «Mì kàdré dî ngá Kàyisàrà àdhya nì fe Kàyisàrà dré, adrézó kpà ngá Giká àdhya nì fe Giká dré.»

²⁶ Dì ì kitswá tá akódhi nì 'o la'ìle kúlí dré tá tàle móndí i kandrá dhi i silé bwà ko. Be ró dhi, àyi kî líndrì ga tá kúlí dré logólé nda sè gò, ì dré kúlí tayízó adrézó kírì.

Tà lizílé ngangà dràdrà 'àsè dhi nì tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 22:23-33; Mároko 12:18-27)

²⁷ Àmvolásà dhi, Sàdùkáyò àruka ì dré alìzo Yésu vélé kitswálé tà lizí tíá. (Àyi nda ì adrè tàá dhi, ngangà dràdrà 'àsè dhi yókódhó.) Dì ì tà drá dhi: ²⁸ «Tadhálépi, Mósè tisì àma dré dhi: «Agó àlo adrélépi mvá àko dhi kòdrà àyi tòkó nì tayí dhi, lè adrúpi nì kòdo tàyítókó nda mòle, kitswázó ànzi ti àyi adrúpi dràlepi nda dré.»

²⁹ Dì àgo nzi-drì-rì adrúpi ró dhi i tá be. Àyi kî kàyo dré tòkó àlo dhi nì mòzo gò, dràzo tólò mvá ti àko ró.

³⁰ Adrúpi nì nì rì dré tòkó nda nì dòzo mòle gò, dré kpà dràzo tólò mvá ti àko ró. ³¹ Tà nda dré kpà ru 'òzo kònìni adrúpi nì nì na rú, tsàle byá adrúpi nì nì nzi-drì-rì rú. Àyi títi nda ì todrà mvá ti àko ró. ³² Kùdù ro dhi, tòkó nda dré kpà dràzo. ³³ Dì kitú móndí ì dré dra ngàzo dràdrà 'àsè dhi tú dhi, adrúpi nzi-drì-rì nda ì kòfalé dhi, tòkó nda nì adrè tsítsi dhi àdhi dré? Àngyá ko, àyi títi nda ì do tá akódhi mòle àyi dré tòko ró.»

³⁴ Yésu logó àyi dré dhi: «Mónnyá ándrò kònì ì adrè ru mo, adrézó kpà àyi kî ànzi kî fe mòle. ³⁵ Dì, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, mónnyá kitswábhá Giká mìlèsè ì kòngaró dràdrà 'àsè dhi ì gò adrélé ru mo ko, adrélé kpà àyi kî ànzi kî fe mòle ko. ³⁶ Ì kitswá kpà gòle dràle ko. Àngyá ko, ì nì àyikya adrè ngóro ángélo i tñi. Àyi Giká nì ànzi 'i, ànzi ngabhá dràdrà 'àsè dhi 'i. ³⁷ Dì, kàdré ína ngangà dràdrà 'àsè dhi nì tà sè dhi, ndìndì Mósè tadhá tá ngádra 'á dhi, mónnyá dràbhá dre dhi kî nga dràdrà 'àsè dhi 'í. Tàko ko, dré tá fanzì adrélépi kòle àtsi ró dhi nì tà tisìzo dhi, zi Mírì «Giká Àbàràrà àdhya, Giká Ísákà àdhya, ìndì Giká Yàkòbhò àdhya.» ^{††38} Dì Giká nda Giká àbvò kya 'i ko. Be ró dhi, akódhi ína Giká mónnyá lídrì ro dhi kya 'i. Àngyá ko, akódhi mìlèsè dhi, àyi títi nda ì lídrì ro.»

† À kònò Dùtèrònómè 25:5-6. †† À kònò Pfoà 3:6.

³⁹ Dì tatrítrí kúlí tadhábhá kî àruka ì logó drá dhi: «Tadhálépi, mí tà tà kòdhi kyá!» ⁴⁰ Dì dhya àlo dré gòzo vélé tà tabhì lizílé akódhi tí ko.

Mèsíyà i Dàwídi be dhi

(À kònò kpà Mátáyò 22:41-46; Mároko 12:35-37)

⁴¹ Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «À adrè tàá dhi, Mèsíyà Dàwídi nì mvá 'i dhi ngíni? ⁴² Tàko ko, Dàwídi nì tàndì tà tá búkù Yúdà ànzi kî Longó kya na dhi:

«Mírì Giká tà áma Mírì dré dhi:

Mí alì lírìlé áma dríágó lésè,

⁴³ tsàle lókyá má dré dra ámi kàribhá kî bhàzo adrélé ámi pá zàle dhi 'á.» †

⁴⁴ Kòdhi Dàwídi adrè Mèsíyà nì zi àyi Mírì ro. Dì Mèsíyà nda nì kitswá kpà adrélé akódhi nì mvá ro ngíningíni ró?»

Yésu se àyi lebhébhá kî bí tatrítrí kúlí tadhábhá kî tà sè

(À kònò kpà Mátáyò 23:1-36; Mároko 12:38-40)

⁴⁵ Mónnyá zyandre títi dhi ì dré tá adrèrà'a Yésu nì yi dhi 'á dhi, dré tàzoá àyi lebhébhá i dré dhi: ⁴⁶ «Mì kàdré àmi kî líkí tatrítrí kúlí tadhábhá kî tà sè. Àngyá ko, àyi nda ì adrè kánzò kàtswákàtswa dhi kî le asólé àyi rú, adrézó tatsíle ába móndí i kòfalèsè. Ì adrè leá dhi, à kàdré mòdo fe àyi dré líndrì sè ngá lagírà i 'àsè. Ì adrè leá lírìlé àrà líndrì àdhya lèsámbo dzò i 'àsè dhi i 'àsè, adrézó kpà leá lírìlé mísá líndrì àdhya gwányá i 'àsè dhi i làgásè. ⁴⁷ Ì adrè tàyítókó kî ngá kî kàrí títi. Ì adrè kpà tà zi Giká tí vwàvwà ro, à kònòro àyi be dhi bvò. Dì kitú dra tàbvò tàzo dhi tú dhi, à nì tà ño àyi dri tà tàndì ró.»

Ngá tàyítókó àlo lemerè ro dhi dré fèle Giká dré dhi

(À kònò kpà Mároko 12:41-44)

21 Yésu dré tá adrèrà'a tépelò na dhi 'á dhi, dré mì tingázó ngábhá kî no adrèrà'a àyi kî làfa bhe kpúkúbhú adrézó làfa líkí dhi na. ² Dré kpà tàyítókó àlo lemerè ro dhi nì nòzo làfa lò'wa nzi tsàtsà rì dhi kî bherà'a lána. ³ Gò Yésu dré tàzoá dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Tàyítókó lemerè ro kòdhi bhà ína làfa kàdrì, mónnyá àruka títi dhi kya kî lavú. ⁴ Tàko ko, àyi títi nda ì adó àyikya àyi kî ngá kî drì fèle kòdhya. Dì, tòkó lemerè ro nda adó ína ngá títi ì dré tá adrézó ába kitswázó adrélé ásà dhi i fèle kòdhya.»

Yésu longó tépelò nì pfoà nì tà

(À kònò kpà Mátáyò 24:1-2; Mároko 13:1-2)

⁵ Yésu nì lebhébhá àruka ì adrè tá tépelò nì tà ta, kírà aveave tépelò nda nì sizo ásà dhi íbe, ìndì ngá fèle Giká dré tépelò nda nì 'òzo avélé ásà tò dhi íbe. Dì, Yésu dré ína tàzoá dhi: ⁶ «Kàdré ngá mì dré adrélé nòle kònì kî tà sè dhi, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à gò

‡ À kònò Longó i 110:1.

vélé kírà kòni ki àlo kisú àzya ni dri ko. À ni kírà nda ki lebhé títi kìní mi.»

Tà dra ru 'obhá lókyá kùdù ni tà tadházó dhi i

(À kònò kpà Mátáyò 24:3-14; Márokò 13:3-13)

⁷ Gò ì dré Yésu ni lizízó tàzoá dhi: «Tadhálépi, tà kòd-
hi ki atsa ángutú? Àdho tà ni ru 'o drìdrì tadházóá dhi,
tà nda ì adré 'òle ru 'o káyà dhi nì?» ⁸ Yésu logó dhi:
«Mì kàdré àmi ki líkí dóro, à kòlitírò àmi ko. Tàko ko,
móndí bí dhi ki alá áma rú sè adréle tàá dhi: «Ma
Mèsíyà 'í!» ìndì «Lókyá kitswá dre!» Dì, mì kòlì àmíkya
àyì vésè ko. ⁹ Mì ni àdzú ki rúbí yi, móndí ki ligima àyi
ki ópí íbe dhi ki rúbí be. Dì, mì kòtayí àmi ki togó
adréle gàle tirì dré ko. Tàko ko, adré lèá dhi, tà nda
kòdhi ì kò'o rè zyà ru 'íká. Dì, lókyá kùdù kitswá ína at-
sálé mbèlè ko.»

¹⁰ Gò tàá àyi dré dhi: «Súru ki àdzú bhu súru áruka
íbe. Òpí ki kpà àdzú bhu òpí áruka íbe. ¹¹ Kàdíkàdi ni
bvò kosé rinyí sè, ìndì kàrábhò ni dhe drà kònzì íbe àrà
twátwa i 'ásè. Tà dra tirì febhá dhi ki ru 'o, ìndì tà kàdrì
línrdíga ró dhi ki agá bhù mibhalé 'á.

¹² Dì, tà títi nda i kandrà dhi, à ni àmi ki turú adréle
mì pfòle. À ni àmi ki lefè tàbvò tàle lísámbò dzó i 'ásè,
adrézó àmi ki lebhé bãdzó i 'ásè. Áma tà sè dhi, à ni
àmi ki tidri topfòzo àmi íbe ópí kàdrì i kandrásè ìndì
gùvèrènerè i kandrásè. ¹³ Tà nda ni láti nzi àmi dré
kitswázó áma tà mì dré nòle ìndì mì dré yile dhi ki
longó àyi dré. ¹⁴ Dì ásà dhi, mì kòbhà àmi ki togó
adréle lanzile, adrézó mì ni tà ta àmi rúsè ngíni ya dhi
ni kisú drìdrì dhi ko. ¹⁵ Tàko ko, má ni mána kúlí fe àmi
dré kitswálé logólé tògyá sè àmi ki kàribhá i tí, ì
kòkitswá ró kayíá ko, ìndì ì kòkitswá ró tà ta rúásà twá
ko dhi ma. ¹⁶ Ndìndì àmi ki tibhá i, àmi ki adrúpi i, àmi
ki aró i, tsàle àmi ki arúpi íbe dhi ki àmi ki lefè kàribhá i
drígá gò, àmi ki áruka ki tupfúzó todràle. ¹⁷ Móndyá títi
dhi ki togó kònzì bha àmi rú áma tà sè. ¹⁸ Dì, tágba
kònzì dhi, àmi ki drìbhí ki àlo kitswá ína tavìle ko.
¹⁹ Mì kàdré togó tsi, adrézó àmi ki totó tātā dhi, mì ni
lédri kisú.»

Yésu longó Yèrúsalemà ni pfùma ni tà

(À kònò kpà Mátáyò 24:15-21; Márokò 13:14-19)

²⁰ «Mì kònò sòdá zyandre dhi i adrérà'a Yèrúsalemà
ni gàrà ki kúrú dre dhi, mì ni niá tàle dhi, bhàandre
nda ni pfùma atsa ànyì dre dhi be. ²¹ Lókyá nda sè dhi,
lè móndyá dra adrèbhá bvò Yùdáyà àdhya na dhi ì
kòlapá ràle kòngó i drina, àyi adrèbhá Yèrúsalemà na
dhi ì kàpfò lásà, ìndì àyi adrèbhá gbàbhú 'ásè dhi ì kòfí
bhàandre nda na ko. ²² Tàko ko, kitú nda kòna ki adré
kitú tà nòzo móndí i dri dhi 'i, kitswálé tà títi tisìle Giká
ni Kúlí na dhi ì kò'oró ru be dhi bvò. ²³ Kitú nda i tú dhi,
kizà ni adré kàdrì tòkò adrèbhá 'a íbe dhi i dré, ìndì
tòkò adrèbhá bà fe ànzimvá i dré dhi i dré. Kizà ni adré

kàdrì lavúlé bvò nda na, ìndì Giká ni kombà ni adré kà-
drì súru nda rú. ²⁴ À ni àyi ki áruka ki tupfú todràle sápi
sè, áruka ni ki turúzó lizo àyi íbe bvò títi súru twá ro
dhi i 'ásè. Gò móndyá súru twá ro dhi ì dré Yèrúsalemà
ni atózó àyi pàlé, tsàle móndyá súru twá ro nda ki
lókyá dré akírà'a títi dhi 'á.»

Móndí ni Mv́a ni agòma

(À kònò kpà Mátáyò 24:29-31; Márokò 13:24-27)

²⁵ «Tà twátwa línrdíga ró dhi ki agá kitú mi, mbà mi,
ìndì bhìbhínyà i mi. Dì súru títi bvò dri dhi ki togó ki
adré kizà ro lavúlé, àyi ki dri dré adrézó abílé, yìandre
dré dra adrèle ru kàgbá adrèle kpòrò 'o lavúlé dhi sè.
²⁶ Móndí ki dra tirì dré, ì dré adrérà'a tà adrèbhá alále
bvò dri dhi ki letè dhi 'á. Ángyá ko, rinyí bhù na dhi ki
ru kizí. ²⁷ Dì lókyá nda sè dhi, móndyá títi dhi ki Móndí
ni Mv́a ni no adrérà'a alále ndùrùku i 'ásè, rinyí kàdrì
be ìndì mìlanzilanzì kàdrì be. ²⁸ Dì tà nda kòdhi ì kòkid-
hó adrèle ru 'o dre dhi, mì kòtotó àmi àmi ki dri tingá
kuru, adrézó gànzi ró. Tàko ko, lókyá Giká dré dra àmi
ki apázó dhi atsa ànyì dre.»

Tà tadhálé figi fa ni tà rú dhi

(À kònò kpà Mátáyò 24:32-35; Márokò 13:28-31)

²⁹ Gò Yésu dré tà kòndhi ni tàzo àyi dré kúlí alaala sè,
tàzoá dhi: «Mì nò rè figi fa túmání fa áruka títi dhi íbe
dhi i ká! ³⁰ Mì kàdré àyi ki bí no adrérà'a ròle dhi, mì ni
tàle dhi, yígú ànyì dhi be. ³¹ Kòkpà kòdhi tìni, lókyá mì
dré dra tà nda kòdhi ki nòzo adrérà'a ru 'o dhi tú dhi,
lè mì kòni tàle dhi, Giká ni Òpí ànyì káyà dhi. ³² Má
adré tà bàti ta àmi dré: Móndyá dra adrèbhá lídrì íbe
lókyá nda sè dhi ì kitswá dràle títi drìdrì tà títi nda ì dré
dra ru 'òzo dhi kandrà ko. ³³ Bhù i bvò be dhi ki akí. Dì,
áma kúlí ì kitswá àyíkya tàdzí akíle ko.

³⁴ Mì kònò dóro, mì kòbhàró àmi ki togó adrèle
lanzile gwányá 'òma ni tà sè, wá tsìma ni tà sè, ìndì tà
bvò kòndi àdhya ki kisùma ni tà sè ko, kitú tàbvò tàzo
nda kòkírò àmi ngbò ró ko. ³⁵ Tàko ko, kitú nda ni atsa
móndyá títi bvò dri dhi i dré. ³⁶ Lè mì kàdré di tàmi ga
dri, adrèle tà zi Giká tí lókyá wáyi sè, mì kòkitswá ró tà
títi adrèbhá alále nda ki lavú, kitswázó àmi ki totó
kanyò àko Móndí ni Mv́a kandrà.»

³⁷ Kitú àlo àlo títi i sè dhi, Yésu adré tá tà tadhá
tèpelò na gò, ngátsi sè dhi, dré adrézó pfòle mbàle
ayílè kòngó Ólívè fa kya drina. ³⁸ Dì drùbhì kínò,
móndyá títi dhi ì adré tá lile akódhi ni yi tèpelò na.

Yùdásì ì yi ru kòwánà kàdrì íbe, kòlefèró Yésu àyi drígá

(À kònò kpà Mátáyò 26:14-16; Márokò 14:10-11)

22 Yùdà ànzì ki gwányá Mápà tàkú àko dhi àdhya,
adrèle kpà rú zìle Pásikà dhi adré tá atsalé ànyì.
² Kòwánà kàdrì i tàtrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì adré tá

lāti nda kitswázó Yésu ni pfu dràle lùzu ró. Tàko ko, ì adré tá àyikya mónnyá zyandre dhi ki ro.

³ Di Sàtánà dré fizo Yùdásì adréle kpà rú zile ìsìkàrìyótà dhi na. Akódhi nda tá Yésu ni lebèbhá mudrí-drí-rì dhi ki àlo 'i. ⁴ Gò dré ngàzo ìlele tà ta kòwánà kàdrì íbe ìndì tépelò líkíbhá ki kàdrì íbe, í ni Yésu ni lefè àyi drígá ngíni ya dhi ni tà dri. ⁵ Àyi nda ì dré lenzézó tà nda sè gò, ì dré lazízóá dhi, ì ni làfa fe drá. ⁶ Di Yùdásì dré ka'ìzoá gò, kídhózó adréle lókyá dóro Yésu ni lefèzo àyi drígá dhi ni nda, mónnyá zyandre dhi ì kòníró ko.

À ledé tà Yésu ì dré gwányá Pásikà àdhya ni nyàzo lebèbhá ni íbe

(À kònò kpà Mátáyò 26:17-25; Márokò 14:12-21; Yòwánì 13:21-30)

⁷ Gwányá Mápà tàkú àko dhi àdhya tú dhi, kítú adrézò kábilígyà mvá Pásikà àdhya ni pfu dràle mòbòmà ro dhi dré atsázó. ⁸ Di Yésu dré Pétèró ki mù-zo Yòwánì be, tàzoá dhi: «Mì ì ngá ladhí àma dré gwányá Pásikà àdhya ni nyàzo.» ⁹ Ì lizí akódhi tàzoá dhi: «Mí adré leà dhi, mà kòlì ladhíá ángwà?» ¹⁰ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Mì kòfi bhàandre na dre dhi, mì ni drì si agó àlo adrélepi yí do lídrí na dhi be. Mì dhe akódhi nda bvó, tsàle dzó dré dra fizo lána dhi na. ¹¹ Mì kòtà dzó nda ni líyí dré dhi: «Dhya tà tadhálepi dhi adré àmi lizí: Dzó 'a kèle mà dré kitswázó Pásikà nya áma lebèbhá íbe dhi ángwà?» ¹² Di akódhi nda ni dzó 'a kèle kàdrì kurú na dhi ni tadhá àmi dré. À tobhà mísa ì ngá àruka íbe tayílé lána dre. Mì kòladhí ngá àma dré kònàle.» ¹³ Di ì kòlì dre dhi, ì dré tà títi nda ki kisúzó ngóro Yésu dré tá tàle àyi dré dhi tñi. Gò ì dré ngá ladhízó kitswázó gwányá Pásikà àdhya ni nya.

Mírì ni rúbhá ì kàrì ni be dhi

(À kònò kpà Mátáyò 26:26-30; Márokò 14:22-26; 1 Kòrítòbhá ì 11:23-25)

¹⁴ Lókyá kòkítswá dre dhi, Yésu ì dré tsàzo lírìlé mísa làgàsè túmání akódhi ni àpóstolò mudrí-drí-rì dhi íbe. ¹⁵ Gò dré tàzoá àyi dré dhi: «Ma tá lovó íbe tò atsálé nyànomvá dhi, mà kònyaró Pásikà kòndhi túmání àmi íbe áma kizà nyàma kandrà. ¹⁶ Tàko ko, má adré tàá àmi dré dhi: Má gò véle nyàá ko, tsàle lókyá tà ni ni dré dra ru 'òzo kitswálé títi Giká ni Òpè na dhi 'á.» ¹⁷ Di dré kópò adózó, àwoyà fèzo Giká dré gò, tàzoá dhi: «Mì do vínò kópò kòndhi lé ni lanzílé àmi kòfalèsè. ¹⁸ Tàko ko, má adré tàá àmi dré dhi: Má gò véle vínò mvu ko, tsàle lókyá Giká ni Òpè dré dra atsázó dhi 'á.» ¹⁹ Dré mápà adózó, àwoyà fèzo Giká dré gò, nòzoá fèle àyi lebèbhá ì dré gò, tàzoá dhi: «Kòndhi áma rúbhá má dré adréle fèle àmi ki tà sè dhi 'i. Mì nya, ìndì mì kàdré 'òá kòndhi adrézò áma tà kisù.» ²⁰ Ngá nyàma àmvolèsè dhi, dré kókpà 'òzoá kòndhi kópò sè. Adó kópò nda, tàzoá dhi: «Kópò kòndhi adré

tà tídhí Giká dré bhàle ru yìzo móndí íbe áma kàrì kutúlèpi àmi dré dhi sè dhi ni tà tadhá.

²¹ Di, mì yi rè ká! Dhya adrélepi 'òle áma lefè kàribhá ì drígá dhi adré lírìlé túmání má be mísa kòndhi làga. ²² Tà bàti ró dhi, Móndí ni Mvá ni li dràle ngóro Giká dré tá tà ni ni bhàle dridri dhi tñi. Di, kizà ni ína adré kàdrì dhya dra Móndí ni Mvá nda ni lefèlepi dhi dré!» ²³ Di ì dré kídhózó adréle lizíá àyi kòfalèsè, ngalè àdhi àyi kòfalé dhi ni tà nda ni 'o nì ya dhi.

Dhya kàdrì lavulé dhi àdhi 'i?

²⁴ Gò Yésu ni lebèbhá nda ì dré dhèzo adréle tà kayí àyi kòfalèsè, nìzoá ngalè dhya kàdrì lavulé àyi kòfalé dhi àdhi 'i ya dhi. ²⁵ Di Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mónnyá bvó kòndi àdhya ki ópí ì adré àyikya òpè nya àyi dri rìnyí sè. Dhya kàdrìkàdrì àyi drile dhi ì adré kpà àyi ki tàndi ki zi móndí ki ledèbhá ì ró. ²⁶ Di, adré leà dhi, àmi ki tà kàdré kòndhi ko. Be ró dhi, le dhya kàdrì lavulé àmi kòfalé dhi kàdré àmi ki tùgumvá tñi. Lè kpà dhya adrélepi àmi ki dri ko dhi kàdré tà 'o àmi ki màràbà tñi. ²⁷ Àngyá ko, mì adré kisúá dhi, dhya kàdrì lavulé dhi àdhi 'i: dhya adrélepi ngá nya mísa na dhi, kó ngalè, dhya adrélepi ngá bha nyàle dhi? Zakó tá dhya adrélepi ngá nya mísa na dhi 'i? Di, ma mána àmi kòfalé dhi ngóro dhya adrélepi tà 'o àmi dré dhi tñi. ²⁸ Àmi ró dhi, àmi tá ngbú dhya adrébhá túmání má be tà dré adrèra'a áma tabhì dhi 'á dhi 'i. ²⁹ Di má adré àmi ki bha adréle òpè nya, ngóro áma Atá dré áma bhàle adréle òpè nya dhi tñi, ³⁰ mì kàdrèró ngá nya ìndì ngá mvu áma mísa làgàsè áma Òpè na. Kònàle dhi, mì ni lírì lírìrà adrézò òpè nya dhi ì drìsè, adréle ìsèrèlè ànzi ki sùrú mudrí-drí-rì dhi ki tàbvó ta.»

Yésu longó dhi, Pétèró ni àyi ga

(À kònò kpà Mátáyò 26:31-35; Márokò 14:27-31; Yòwánì 13:36-38)

³¹ Yésu gò tàá dhi: «Simónà, Simónà, mí yi rè ká! Sàtánà zi tà Giká tí, kòfèró lāti í dré àmi ki tabhizo, ngóro à dré adréle ngánò kíyá dhi tñi. ³² Di, má zi mána tà Giká tí mí dré, mí kòtayíró àmi tà ka'ika'ì ko dhi bvó. Di mí kògò agòle má véle dre dhi, mí kòtimbà àmi adrúpi ì àyi ki tà ka'ika'ì na.» ³³ Di, Pétèró tà drá dhi: «Mírì, ma gànzi ró ìlele bã nya, ìndì ìlele dràle túmání mí be.» ³⁴ Yésu logó drá dhi: «Pétèró, má adré tàá mí dré dhi: Àndrò dridri àgólòwa dré dra tsírà bhèzo dhi kandrà dhi, mí ni áma ga vèsè be na tàzoá dhi, mí ni ma ko.»

Yésu tà àyi lebèbhá ì dré dhi, ì kòlotó àyi kitswálé àdzú bhu

³⁵ Yésu gò lizíá àyi tí dhi: «Lókyá má dré tá àmi ki mù-zo ìlele làfa àko, kòmvò àko, ìndì kámókà àzya àko dhi sè dhi, ngá àlo dhi pí tá àmi véle?» † Ì logó dhi: «Kóko.»

† À kònò Lúkà 9:3; 10:4.

³⁶ Akódhi tà àyi dré dhi: «Di, nyànomvá dhi, dhya adrélépi làfa íbe dhi, kòdo làfa nda be. Dhya adrélépi kòmvo íbe dhi, kòdo kpà be. Dhya adrélépi sápi áko dhi, kòlagí àyi kítá kidhì àdhya kitswázó sápi gí í dré. ³⁷ Tàko ko, má adrè taa àmi dré dhi: Lè tà tisile áma tà dri Giká ni Kúlí na kònìdhi kàtsá má rú: «À amú akódhi nàle tatrítrí kúlí ñobhá íbe.» [†] Tà bàti ró dhi, tà tisile áma tà dri kòdhi adrè 'òle ru 'o.» ³⁸ Akódhi ni lebèbhá ì gò taa dhi: «Mírì, sápi rì dhi ì be kònìdhi.» Akódhi logó àyi dré dhi: «Kòdhi kitswá dre.»

Yésu zi tà Giká tí kòngó Òlívè fa kya drìna

(À kònò kpà Mátáyò 26:36-46; Márokò 14:32-42)

³⁹ Yésu kàpfò kònalèsè dre dhi, dré lizo mbàle kòngó Òlívè fa kya drìna, ànzyà gà dré adrélé 'òle dhi tñi. Akódhi ni lebèbhá ì dré kpà akódhi ni lebèzo. ⁴⁰ Ì kòtsa àrà nda na dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì kàdrè tà zi Giká tí, kòtayíró àmi tà dré tabhìle, àmi ki 'òzo dhèle tàkonzì na dhi ko.»

⁴¹ Gò dré lizo vwàle àyi rúsè ànyíànyi ngóro kírà vile dhi dré adrélé lile adhéle dhi pí. Dré dhèzo àyi kórókó titi, tà zizo Giká tí kònìni: ⁴² «Tátá, mí kòlè dhi, mí kòdo kópò kizà àdhya kòdhi má vélèsè wà. Di, mí kò'o tà má dré adrélé lèle dhi kòdhya ko. Be ró dhi, mí kò'o tà mí dré adrélé lèle dhi kòdhya.» [⁴³ Gò ángéló àlo bhù lésè dhi dré agázó akódhi kandrá, rìnyí fe drá. ⁴⁴ Yésu ni togó dré adrélé kizà ro lavúlè dhi sè dhi, dré gòzo adrélé tà zi Giká tí togó wáyí sè. Gò kúrì adrélépi apfòle rúásà dhi dré atsázó kàrí tñi, adrélé titìle kiní mi.] ^{††}

⁴⁵ Akódhi kòzi tà nda akílè dre dhi, dré ngàzo gòle àyi lebèbhá nda ì véna, àyi ki kisú adrérà'a ayí ko kizà dré. ⁴⁶ Di dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì adrè ayí ko àdho tà sè? Mì nga adrélé tà zi Giká tí, kòtayíró àmi tà dré tabhìle, àmi ki 'òzo dhèle tàkonzì na dhi ko.»

Yésu ni rùma

(À kònò kpà Mátáyò 26:47-56; Márokò 14:43-50; Yòwánì 18:3-11)

⁴⁷ Gbã kòdhwa, Yésu dré rè dhu adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, móndí zyandre dhi ì dré atsázó. Di dhya rú zile Yúdásì, Yésu ni lebèbhá mudrí-dri-rì dhi ki àlo dhi adri tá ína àyi nì. Gò dré àyi kisízó ànyi Yésu làga, kitswálé akódhi ni kamú. ⁴⁸ Di, Yésu dré tàzoá drá dhi: «Yúdásì, mí adrè tsi Móndí ni Mvã ni kamú, kitswázó akódhi ni lefè kàribhá ì dríagà bàti?»

⁴⁹ Yésu ni lebèbhá ì kònò tà adrélépi 'òle ru 'o nda dre dhi, ì dré akódhi ni lizízo: «Mírì, mà kòtogá àyi sápi sè wà?» ⁵⁰ Gò àyi ki àlo dré kòwánà ki kàdrì ni màràbà ni bí dríagó lésè dhi ni bwàzo kìle. ⁵¹ Di, Yésu dré ína tàzoá dhi: «Mì tayí! Kòdhi kitswá dre!» Dré agó nda ni bí tabèzo, akódhi ni tidrízó.

[†] À kònò Èsáyà 53:12. ^{††} Wárágà àruka Giká ni Kúlí tisìzo àyi dri dhi ì léna dhi, à adrè 22:43-44 ki kisú ko.

⁵² Gò Yésu dré tàzoá kòwánà kàdrì ì, tépelò likíbhá ki kàdrì ì ìndì bhàgo atsábhá àyi ru dhi ì dré dhi: «Ma vo kùgú 'í gò, mì dré adrézó àlìle sápi íbe ìndì fa íbe kitswálé áma ru ní? ⁵³ Kitú àlo àlo títi ì sè, má adrè tá àmi kòfalé tépelò na dhi, mì bhà tá dríagà má rú ko. Di, lókyá kònìdhi àmikya 'í, ìndì dhya adrélépi àyi rìnyí tadhá tìnimvá na dhi àdhya 'í.»

Pétèrò gà Yésu rè

(À kònò kpà Mátáyò 26:57-58, 69-75; Márokò 14:53-54, 66-72; Yòwánì 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Gò ì dré Yésu ni rùzo, drízoá lizo ába kòwánà ki kàdrì ni dzò na. Di Pétèrò adrè tá ína àyi ki lebè lárà ro. ⁵⁵ Àyi ki àruka ì turú tá àtsí bhà'álé nda ni kító 'á gò, ì dré lirízó làgàsà. Di Pétèrò dré kpà lirízó àyi kòfalé. ⁵⁶ Gò mvátókó àlo màràbà ro dhi dré akódhi ni nòzo adrérà'a lirílé àtsí mìle. Dré mì tingbózó driá gò, tàzoá dhi: «Dhya kòndi tá kókpà túmání Yésu be.» ⁵⁷ Di, Pétèrò dré ína tà nda ni gàzo rè, tàzoá dhi: «Tòkò, má ni akódhi ko.»

⁵⁸ Gí ko, dhya àzya dré akódhi ni nòzo gò, tàzoá dhi: «Mì kókpà àyi ki àlo 'í.» Di Pétèrò logó dhi: «Kóko, ma 'í ko!»

⁵⁹ Ànyíànyi sáà àlo àmvolèsè dhi, dhya àzya dré gòzo taa rìnyí sè dhi: «Bàti, dhya kòndi tá túmání Yésu be! Àngyá ko, akódhi kókpà móndí angálépi Gàllilàyà lésè dhi 'í.» ⁶⁰ Di Pétèrò logó dhi: «Agó, má ni ngalè mí adrè àdho tà ta ya dhi ko!» Gbã lókyá dré adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, àgólòwa dré tsírà bhèzo. ⁶¹ Gò Mírì Yésu dré àyi alázó Pétèrò ni no dñí. Di kúlí Mírì dré tá tàle Pétèrò dré dhi dré agázó lána. Tà tá dhi: «Ándrò, drìdri àgólòwa dré dra tsírà bhèzo dhi kandrá dhi, mí ni áma ga vèsè be na.» ⁶² Di Pétèrò dré pfòzo kivè na gò, ngòle ka'ílè ka'ika'í kizà dré.

À gu Yésu, akódhi ni tswàzo

(À kònò kpà Mátáyò 26:67-68; Márokò 14:65)

⁶³ Di dhya adrèbhá Yésu ni likí dhi ì adrè tá akódhi ni gu, adrézó akódhi ni tswa. ⁶⁴ Ì dré akódhi ni mì dròzo gò, adrézó taa drá dhi: «Mí tà rè àma dré pròfètà ro dhi, ngalè àdhi sa mì nì ya dhi ká!» ⁶⁵ Di ì adrè tá akódhi ni lodhá kanyò kúlí àruka bí dhi ì sè.

Yésu pfò kòwánà ki kàdrì ì kandrá bhàgo kàdrì íbe

(À kònò kpà Mátáyò 26:59-66; Márokò 14:55-64; Yòwánì 18:19-24)

⁶⁶ Ngá kòwa dre dhi, Yúdà ànzi ki bhàgo kàdrì ì, kòwánà kàdrì ì ìndì tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi, ì dré ru kimózó kònale. Gò Yésu ni drizo pfòle àyi nda ì kandrá. ⁶⁷ Di ì dré tàzoá drá dhi: «Mí kàdrè Mèsíyà 'í bàti dhi, mí tà rè àma dré ká!» Yésu logó àyi dré dhi: «Má kòtà tà nda àmi dré dhi, mì kitswá ka'íá ko. ⁶⁸ Má kòlizí kpà tà àmi tí dhi, mì kitswá tàdzí kúlí logó ko. ⁶⁹ Di, kidhólè nyànomvá dhi, Móndí ni Mvã ni lirí adrélé Giká rìnyí líyí ni dríagó lésè.» ⁷⁰ Di àyi títi nda ì lizí tíá dhi:

«Mí di mína Giká ni Mvágó 'i?» Yésu logó àyi dré dhi: «Àmi ki tàndi mì tà kyá tàle dhi, ma 'i dhi.» ⁷¹ Di ì tà dhi: «Mà ni di go véle móndí àruka kitswábhá tà ta akódhi rú dhi ki nda àdho tà sè? Àma ki tàndi, mà yi kúlí apfòlepi akódhi ni tàndi sílèsè dhi dre!»

Yésu pfo Pilátò kandrà

(À kònò kpà Mátáyò 27:1-2, 11-14; Márokò 15:1-5; Yòwánì 18:28-38)

23 Gò àyi títi ru kimóbhá nda ì dré ngàzo Yésu ni dri lizo ába Pilátò, Rómà ki gùvèrènére kandrà. ² Gò ì dré dhèzo adrélé Yésu ni asíkì, adrézó tàà dhi: «Má kisú dhya kònìdhi adrérà'a àma ki sùrú ni kodzó ligílé. Akódhi adrè ína Kàyisàrà ni mèdáyì gèma logá móndí i dré. Adré kpà àyi tàndi ni zi Mèsýà ro, ìndì ópí ro.» ³ Di Pilátò dré lizízóá Yésu tí dhi: «Mí, mi ópí Yúdà ànzì kya 'i?» Yésu logó drá dhi: «Àmi tàndi mí tà dre.» ⁴ Gò Pilátò dré tàzoá kòwánà kàdrì i dré, móndyá zyan-dre íbe dhi: «Má kisú mána tà àlo tà bhàzo agó kònìdhi dri dhi ko.» ⁵ Di, ì gò àyikya tàà rinyí sè dhi: «Akódhi adrè móndí zyandre dhi ki kodzó ligílé tà dré adrélé tadhálé dhi i sè. Adré 'òá kònìni Yúdà ànzì ki bvò 'àsè títi, kidhólé Gàlilàyà lésè atsálé kònwa Yèrúsalmè 'a.» ⁶ Pilátò kòyi tà nda dre dhi, dré lizízóá ngalè Yésu móndí angalépi Gàlilàyà lésè dhi 'i yà dhi. ⁷ Kòyi tàle dhi, akódhi tá ópí Èródè ni rinyí zàle dhi dre dhi, dré akódhi ni mùzo Èródè véna. Àngyá ko, akódhi nda tá Yèrúsalmè 'a lókyá nda sè.

Yésu pfo Èródè kandrà

⁸ Èródè kònò Yésu dre dhi, dré lenzézó lavulé. Tàko ko, yi tá Yésu ni rúbí kínó gò, adrézó akódhi ni le nòle tò. Adré tá mì bha kitswálé akódhi ni no tà àlo líndrígá ró dhi ni 'orà'a. ⁹ Di dré akódhi ni lizízó tà bí dhi i sè. Di, Yésu logó ína drá kúlí àlo ko. ¹⁰ Kòwánà kàdrì i tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì totó tá àyi kònàle adrélé akódhi ni asíkì rinyí sè. ¹¹ Di Èródè i sòdá ni íbe dhi ì dré kpà akódhi ni ayízèzo, adrézó akódhi ni gu. Gò ì dré kánzò aveave asózó rúá, gòzo akódhi ni mu Pilátò véna. ¹² Di kitú nda sè dhi, Èródè i Pilátò be atú adrèbhá tá kàribhá ro dhi i, ì dré atsázó véle arúpi ró.

À nò tà Yésu dri kitswálé dràdrà sè

(À kònò kpà Mátáyò 27:15-26; Márokò 15:6-15; Yòwánì 18:39-19:16)

¹³ Gò Pilátò dré kòwánà kàdrì ki azizó, Yúdà ànzì ki dri kobhá íbe, ìndì móndyá zyandre íbe, ¹⁴ tàzoá àyi dré dhi: «Mí adri àmikyá agó kònìdhi alizo ába má véle tàzoá dhi, adrè móndí ki kodzó ligílé. Di, mì yi rè ká! Má lizí tá akódhi àmi kandrà gò, má dré mána tà mì dré adrézó akódhi ni asíkì àsà dhi ni kisúzó vélána ko. ¹⁵ Èródè kisú kpà tà àlo vélána ko. Àngyá ko, logó akódhi àma véle. Di dhya kònìdhi 'o tà àlo kitswálépi dràdrà sè dhi ko. ¹⁶ Àsà dhi, má ni akódhi ni 'o bhwàle gò, trizoá ìle.» [¹⁷ †]

¹⁸ Di àyi títi nda ì dré ngàzo kúlí loyó tàzoá dhi: «Mí kò'o dhya kòdhi dràle! Mí kàtrì àma dré Bàràbà kòd-hya!» ¹⁹ (À bhe tá Bàràbà nda bádzó na, móndí ki kod-zoma ligílé bhàandre nda 'á dhi ni tà sè, ìndì móndí pfúma ni tà sè.) ²⁰ Pilátò dré gòzo tódhyá tàà àyi dré dhi, ì lè tá ína Yésu ni trile. ²¹ Di ì dré ngàzo adrélé tetrélé, adrézó loyóá dhi: «Mí tidí akódhi fa kipakipa dri! Mí tidí akódhi!» ²² Pilátò dré gòzo tàà àyi dré vésè ni na sè dhi: «Akódhi 'o àdho tà kònzi 'i? Má kisú mána tà àlo kitswálépi dràdrà sè dhi vélána ko. Àsà dhi, má ni akódhi ni 'o bhwàle gò, trizoá ìle.» ²³ Di, ì dré àyikya gòzo tetrélé rinyí sè tàzoá dhi, à kòtidí akódhi fa kipakipa dri gò, àyi ki kúlí dré lavúzó.

²⁴ Di Pilátò dré tà ì dré adrélé zile nda ni ka'izo 'òle àyi dré. ²⁵ Dré Bàràbà, bhèle tá bádzó na móndí ki kod-zoma ligílé dhi ni tà sè ìndì móndí pfúma ni tà sè nda ni trizo, ngóro ì dré adrélé zile dhi tíni. Dré Yésu ni fè-zo àyi drígá, ì kò'oro ngóro ì dré adrélé lèle dhi tíni.

Yésu ni tidima fa kipakipa dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 27:32-44; Márokò 15:21-32; Yòwánì 19:17-27)

²⁶ ì dré tá adrérà'a Yésu ni dri lizo ába dhi 'á dhi, ì dré agó àlo rú be Sìmónà angalépi Kírèné lésè dhi ni nòzo adrérà'a agòle amvú lésè. † Di ì dré akódhi nda ni rù-zo, fa kipakipa bhàzo driá gò, akódhi ni 'òzo fa nda ni do lizo ába Yésu vésè.

²⁷ Móndí zyandre lavulé dhi ì adrè tá ìle Yésu vésè. Àyi nda i kòfalé dhi, tòkó àruka ì adrè tá àwó ngo, adrézó tongólé Yésu ni tà sè. ²⁸ Di Yésu dré àyi alázó tàà àyi dré dhi: «Àmi ànzitòkó Yèrúsalmè àdhya ni i, mì kòngo má sè ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya ngòle àmi ki tàndi i sè, ìndì àmi ki ànzì i sè. ²⁹ Àngyá ko, lókyá adrélépi alile dhi sè dhi, à ni tàà dhi: «Kólénzé tòkó kóndó ro tibhá ko, ìndì bà febhá ànzimvú i dré ko dhi i dré!» ³⁰ Lókyá nda sè dhi, móndí ki tàà kòngó kàdrìkà-drì i dré dhi: «Mí kàdhé àma dri wà!» adrézó kpà tàà kòngó tsàtsà i dré dhi: «Mí kàbvú àma wà!» ‡ ³¹ Tàko ko, à kàdré 'òá kònìni fa lídrì ro dhi rú dhi, àdho tà ni di véle atsá fa à'yo ró dhi rú dhi ni?»

³² À adri tá kpà àgo rì drìkònzìbhá ro dhi i pfùle dràle túmání Yésu be.

³³ ì kòtsa àrà adrélé zile Drìfà ro dhi na dre dhi, ì dré Yésu ni tidízo fa kipakipa dri. ì dré kpà drìkònzìbhá rì nda ki tidízo fa àruka i drìsè, àlo ni Yésu ni dríagó lésè, àzya ni lidzí ni lésè. ³⁴ Gò Yésu dré tàzoá dhi: «Tátá, mí kòtri àyi ki tàkonzì. Àngyá ko, ì ni tà ì dré adrélé 'òle dhi ko.» Gò sòdá ì dré akódhi ni kítá ki lanzízo àyi kò-falésè dzègè sè. ††

† Wárágá àruka Giká ni Kúlí tisízo àyi dri drìdrì dhi i léna dhi, à adrè kúlí kòni ki kisú kònwa ko: [Adré tá lèá dhi, Pilátò kòtrì móndí àlo 'ìle bádzó na dhi àyi dré gwányá Pásikà àdhya tú.] †† «Kírèné» kònìdhi tá bhàandre bvò Libíyà àdhya lé, bvò kàdrì Áfiríkà àdhya lé dhi 'i. ‡ À kònò Òsèyà 10:8. †† À kònò Longó i 22:19.

³⁵ Mòndyá zyandre nda ì totó tá àyi adrélé tà nda ni no. Yúdà ànzi kì kàdrì ì adrè tá àyikya Yésu ni gu, adrézó tàá dhi: «Akódhi tidrí mómí àruka i 'í. Dì kàdré Mèsíyà Giká dré zìle dhi 'i bàti dhi, kòtidrí àyi tàndi wà!» ³⁶ Sòdá ì adrè tá kpà akódhi ni gu. Ì kisi tá àyi ànyi akódhi làga, vinègàri fe drá, ³⁷ tàzoá dhi: «Mí kàdré ópí Yúdà ànzi kya 'i bàti dhi, mí tidrí ámi tàndi wà!» ³⁸ À di tá wárágà tà tìsìzo dríá dhi akódhi drìle. À tìsì tá dhi: «Kòndhi ópí Yúdà ànzi kya 'i.»

³⁹ Drikònzibhá tidíle Yésu làga nda kì àlo adrè tá kpà akódhi ni lodhá, adrézó tàá dhi: «Mí mína Mèsíyà 'i ko? Mí tidrí di àma tùmání ámi tàndi be wà!» ⁴⁰ Dì, drikònzibhá àzya dré ína lawàzo dríá, tàzoá dhi: «À nò kó tà kítswálépi dràdrà sè dhi mí dri akódhi àdhyà tìni dhi, mí adrè di mína Giká ni ro ko àdho tà sè? ⁴¹ Àma ró dhi, à nò tà àma dri gyägya. Mà adrè àmakya tà kítswálépi tà mà dré 'òle dhi ì sè dhi ni kisé. Dì, dhyà kòndhi 'o ína tà kònzì àlo dhi ko.» ⁴² Gò dré tàzoá dhi: «Yésu, lókyá mí dré dra fizo ámi òpì na dhi tú dhi, mí kòtìvì ma ko.» ⁴³ Yésu logó drá dhi: «Má adrè tà bàti ta mí dré: Àndrò, mà ni adrè tùmání mí be pàràdísò na.»

Yésu ni dràma

(À kònò kpà Mátáyò 27:45-56; Mároko 15:33-41; Yòwání 19:28-30)

⁴⁴ Ànyànyì kítú rírì sè dhi, tìnìmvá dré bvò ni mì dòzo wáyì, tsàle sàà na kítú rírì àmvolésè dhi na. ⁴⁵ Tàko ko, kítú tayí tá ína ngá kazama. Gò kítá 'ìle tépelò ni 'a lakízó dhi dré lasízó 'a be rì. ⁴⁶ Gò Yésu dré liyízó kúlí 'u'ù sè tàzoá dhi: «Tátá, má tayí áma lídrì mí dríagá.» Kòtà tà nda dre dhi, dré dràzo.

⁴⁷ Rómà kì sòdá kì kàdrì kònò tà títi lavúbhá nda ì dre dhi, dré Giká ni rú bhàzo kùle, tàzoá dhi: «Dhyà kòdhi tá ína mómí gyägya 'i bàti!» ⁴⁸ Mòndyá zyandre títi ru kímóbhá tà nda ni no dhi ì kònò tà lavúbhá nda ì dre dhi, ì dré ngàzo nzìle àyi kì agá dibe kizà dré. ⁴⁹ Dì, mómíyá títi Yésu ni nibhá dhi ì tùmání tòkò akódhi ni lebhà Gàliláyà lésè dhi íbe dhi ì totó tá àyi adrélé tà nda kì no lárà ro.

Yésu ni rúbhá bhàma mógó na dhi

(À kònò kpà Mátáyò 27:57-61; Mároko 15:42-47; Yòwání 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Yúdà ànzi kì bhàgo kàdrì ì kòfalé dhi, agó àlo rú be Yòséfà angálépi Àrimátáyà, bhàandre àlo Yúdáyà le dhi lésè dhi tá be. Dì, akódhi nda ka'ì tá ína tà bhàgo àruka títi dhi ì dré ru yizo 'òzoá dhi ko. Akódhi tá mómí dóro ìndì gyägya, adrélépi Giká ni Òpì letè nòle dhi 'i. ⁵² Dì dré lizo Pílátò véna Yésu ni rúbhá zi tíá. ⁵³ Pílátò kòka'ì dre dhi, Yòséfà dré lizo rúbhá nda ni tirí fa kipakipa drilésè, lambézóá kítá kemve sè gò, lizo bhàá mógó àlo gàle kírà na, àbvò bhàzo lána rè ko dhi na. ⁵⁴ Kítú nda tá kítú adrézó tà ledé sàbátù kandrá dhi 'i. Dì sàbátù adrè tá 'òle kidhólé.

⁵⁵ Tòkò alìbhá tá Gàliláyà lésè tùmání Yésu be nda ì lebhè tá Yòséfà gò, ì dré mógó nda ni nòzo, ìndì à bhà Yésu ni rúbhá lána ngíni ya dhi ni nòzo. ⁵⁶ Dì ì dré gòzo nzìle gò, dò tàdzí be dóro amúlé màlási be dhi ni ladhí. Dì sàbátù tú dhi, ì dré lovózo ngóro tatrítrí kúlí dré adrélé tàle à kò'o dhi tìni.

Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi

(À kònò kpà Mátáyò 28:1-10; Mároko 16:1-8; Yòwání 20:1-10)

24 Kítú ni àlo pòsò àdhyà sè dhi, tòkò nda ì dré ngàzo drùbhì kínó dò tàdzí be dóro ì dré tá ladhíle nda ni do lizo ába mógó na. ² Ì kòtsa dre dhi, ì dré kisúzóá dhi, à lí kírà mógó nda tísè dre. ³ Dì, ì dré fizo lána dhi, ì kisé àyikya Mírì Yésu ni rúbhá ko. ⁴ Àyi kì drì dré adrérà'a abíle tà nda sè dhi 'á dhi, àgo rì kítá lagu-lagu ró dhi kì asóbhá dhi ì dré agázó àyi kandrá. ⁵ Dì tirì dré gàzo tòkò nda ì léna bí gò, ì dré tandizo mibhalé bha kìnì na ró. Dì, àgo nda ì dré tàzoá àyi dré dhi: «Mí adrè dhyà lídrì ro dhi ni nda àbvò ì kòfalé àdho tà sè? ⁶ Akódhi kònwà yókódhó. Nga ína dràdrà 'ásè dre! Mí kisé rè tà dré tá tàle àmi dré, dré rè dhu adrérà'a Gàliláyà na dhi 'á dhi ká. ⁷ Akódhi tà tá dhi: «Adrè leá dhi, à kòlefè Mómí ni Mvá tàkònzibhá ì dríagá, akódhi ni tidízó dràle fa kipakipa dri gò, kítú ni na sè dhi, akódhi dré ngàzo dràdrà 'ásè.» ⁸ Dì kúlí dré tá tàle nda ì dré agázó àyi léna.

⁹ Dì ì kàgò mógó lésè dre dhi, ì dré tà títi nda kì títizó àpòstolò mudrí-dri-àlo dhi ì dré, mómíyá àruka títi dhi íbe. ¹⁰ Tòkò nda ì tá: Màryà Màngàdálènè, Yòwánà, Màryà Yàkòbhò ni andre, tsàle tòkò àruka ì. ¹¹ Dì, tà ì dré títizé nda ì sù tá ngóro kúlí azaaza ì tìni àpòstolò nda ì bina gò, ì dré ka'izoá ko. ¹² Dì, Pétèro dré ína ngàzo ràle mógó na. Kòtsa tandìle ngá no dre dhi, dré ngbà 'í kítá kàtswákàtswa dhi kì nòzo kòdhyà. Dì akódhi ni líndrí dré gàzo gò, dré gòzo nzìle ì bhàna, adrélé lizíá ì léna ngalè àdho tà 'o tá ru nì ya dhi.

Yésu ni lebhà rì dhi ì Èmáwù ni látì na

(À kònò kpà Mároko 16:12-13)

¹³ Gbã kítú nda sè dhi, Yésu ni lebhà kì rì dhi ì adrè tá lile bhà àlo rú be Èmáwù dhi na. Bhà nda vwà tá Yèrúsalmà rúsè dhi ànyànyì kilómèterè mudrí-dri-àlo. ¹⁴ Ì adrè tá tà títi lavúbhá Yèrúsalmà na dhi kì títi. ¹⁵ Ì dré tá adrérà'a tà ta ìndì tà kayí àyi kòfalésè dhi 'á dhi, Yésu ni tàndi dré àyi kisézó ànyi àyi làga gò, ì dré adrézó lile tùmání àyi íbe. ¹⁶ Dì, à kíkí tá àyi kì mì, ì kòkítswáro niá akódhi àdhi 'i ya dhi ko.

¹⁷ Yésu dré àyi kì lizízó tàzoá dhi: «Mí adrè tá àdho tà títi àmi kòfalésè, mì dré adrérà'a atsí to dhi 'á dhi?» Dì ì dré àyi kì kíkízó gò, àyi kì mibhalé dré adrézó kizà ro lavúlé. ¹⁸ Àyi kì àlo rú be Kèlèyópà dhi dré logózóá drá dhi: «Mómíyá títi adrèbhá tá Yèrúsalmà na dhi ì kòfalé dhi, mì ngbà 'í mómí àlo tà lavúbhá kònàle kítú

kòni i sè dhi ki nìlepi ko dhi 'i?'»¹⁹ Yésu lizí dhi: «Àdho tà 'i?» Ì logó drá dhi: «Tà atsábhá Yésu, Nàzàrètà lésè dhi rú dhi 'i. Akódhi tá pròfètà rìnyi ró kúlí tàma sè ìndì tà 'òma sè Giká kandrà ìndì mónyá títi i kandrà dhi 'i.²⁰ Dì, kòwánà kàdrì i àma ki drì kobhá ìbe dhi ì lefè tá àyikya akódhi, à kòbhàrò tà akódhi dri kítswálé dràdrà sè. Gò ì dré akódhi ni tidízó fa kípakípa dri.²¹ Mà adrè tá àmakya mì bha kisùzoá dhi, kònò akódhi ni tá ìsèrèlè ànzi ki apá nì. Kòdhi ìbe dhi, ándrò kònìdhi, kítú ni na tà títi lavúbhá nda i àmvolésè dhi 'i.²² Dì tòkò àruka àma kòfalé dhi ì tigá àma ki líndrí tà tàndi ró. Ì ì tá drùbhì kínó mógó na.²³ Dì, ì kisú àyikya akódhi ni rúbhá ko. Gò ì dré agòzo longóá àma dré dhi, ángéló ì agá tá àyi kandrà tàà àyi dré dhi, Yésu be lídrì ro.²⁴ Dì àma ki arúpi àruka ì dré ìzo mógó na gò, ì dré tà nda ni kisúzó ngóro tòkò nda ì dré tá tàle dhi tìni. Dì, ì nò àyikya akódhi ko.»

²⁵ Dì Yésu tà àyi dré dhi: «Á! Àmi móndí azaaza ró ni i, mì adrè tà títi pròfètà ì dré longólé dhi ki ka'ì mbèlè ko!²⁶ Adrè tá leá dhi, Mèsíyà kònya kizà làsú be kònìni gò, kòfìró àyi milanzilanzì na dhi ko?»²⁷ Gò Yésu dré tà títi tìsìle àyi tà dri Giká ni Kúlí na dhi ki àndu ngìzo àyi dré, kidhólé Mósè ni búkù i lésè pròfètà títi dhi kya ìbe.

²⁸ Ì kòtsa ànyi bhà ì dré tá adrézó ìle lána dhi làga dre dhi, Yésu dré àyi 'òzo ngóro ì adrè tá lavúlé na tìni.²⁹ Dì, ì dré akódhi ni ti lizízó tà tàndi ró tàzoá dhi: «Mí kàdré rè tùmání àma ìbe. Kítú ndì dre, ìndì ngá adrè anilé.» Dì dré fìzo dzó na adrélé àyi ìbe.

³⁰ Ì kòlirí tùmání mísá làgàsè dre dhi, Yésu dré mápà adózó, tà tani zizo driá Giká tí gò, ñòzoá adrélé fèle àyi dré.³¹ Gbã kòdhwa, àyi ki mì dré ru nzizo gò, ì dré akódhi ni nizo. Dì, dré ìna tavìzo àyi mìlèsè.³² Gò ì dré tàzoá àyi kòfalésè dhi: «Àma ki togó adrè tá zakó àtsi ró, dré tá adrérà'a tà ta àma dré láti na, adrézó tà Giká ni Kúlí na dhi ki àndu ngì àma dré dhi 'á!»

³³ Gbã lókyá nda sè dhi, ì dré ngàzo gòle Yèrúsalmà na. Ì kòtsa dre dhi, ì dré Yésu ni lebèbhá mudrí-drì-àlo ru kimóbhá móndí àruka ìbe dhi ki kisúzó.³⁴ Àyi nda ì dré tàzoá dhi: «Bàti, Mírì nga dràdrà 'ásè dre! Agá ìna Pétèro kandrà!»³⁵ Gò àyi rìti nda ì dré tà títi lavúbhá láti na dhi ki títízó àyi dré. Ì títí tá kpà, ì nì tá Yésu àdhi 'i ya dhi, dré tá adrérà'a mápà ño dhi 'á.

Yésu agá àyi lebèbhá i kandrà

(À kònò kpà Mátáyò 28:16-20; Márokò 16:14-18; Yòwání 20:19-23; Tà 'òle dhi i 1:6-8)

³⁶ Ì dré rè dhu adrérà'a tà nda ki ta dhi 'á dhi, Yésu ni tàndi dré agázó àyi totó àyi kòfalé gò, tàà àyi dré dhi: «Tà kìdríkìdrì kàdré àmi ìbe!»³⁷ Dì àyi ki líndrí dré gàzo tiri dré gò, ì dré adrézó kisùá dhi, ì adrè móndí líndrí no kòdhya.³⁸ Dì, Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Àmi ki dri adrè abílé àdho tà sè? Mì adrè kpà tà kayì àmi léna àdho tà sè?»³⁹ Mì nò rè áma drígá i áma pá ìbe ni i ká. Kònìdhi àma tàndi 'i! Mì tabè ma atógyàzoá dhi, móndí líndrí zã ìbe ìndì fà ìbe, ngóro mì dré adrélé nòle má dré adrézó ába kòndi tìni dhi ko.»⁴⁰ Kòtà tà nda dre dhi, dré àyi drígá ki tadházó àyi pá ìbe àyi dré.⁴¹ Dì, ì kítswá tá àyikya tà nda ni ka'ì dhu rè ko togó kìní dré ìndì líndríga dré. Dì Yésu dré lizízó dhi: «Àmi ngá nyàle dhi ìbe kònwa?»⁴² Dì ì dré kosyá ì dré libhílé dhi ni àmbí fèzo drá.⁴³ Gò dré dòzoá nyàle àyi mi.

⁴⁴ Dì dré tàzoá àyi dré dhi: «Mà dré tá adrérà'a tùmání àmi ìbe dhi 'á dhi, má tà tá tà kòni i àmi dré: «Adrè leá dhi, tà títi tìsìle àma tà dri Mósè ni tátítrí kúlí na, pròfètà ki búkù i 'ásè, ìndì Yúdà ànzi ki Longó i 'ásè dhi ì kò'o ru.»⁴⁵ Gò dré àyi ki tògyá nzizo, ì kòniró tà tìsìle Giká ni Kúlí na dhi ki àndu be dhi bvó.⁴⁶ Dré tàzoá àyi dré dhi: «À tìsì tá tà kòni i: Mèsíyà ni kizà nya dràzo gò, kítú ni na sè dhi, dré ngàzo dràdrà 'ásè.»⁴⁷ À tìsì kpà dhi, à ni kúlí longó akódhi ni rú sè súrú títi i dré kidhólé Yèrúsalmà na tàzoá dhi, ì kòladzá àyi ki togó, Giká kòtriró àyi ki tàkonzì i be dhi bvó.⁴⁸ Àmi dhya tà nda kòdhi ki nobhá mì sè, ìndì yibhá bíbhálé sè dhi 'i.⁴⁹ Mì yi rè ká! Má ni mána Tírí Lólo àma Atá dré lazílé dhi ni amù àmi dré. Dì àmi ró dhi, mì kàdré adrélé bhàandre 'á, tsàle lókyá rìnyi apfòlepi bhù lésè nda dré dra àmi ki asózó dhi 'á.»

Yésu mbà bhù na àyi lebèbhá i misè

(À kònò kpà Márokò 16:19-20; Tà 'òle dhi i 1:9-11)

⁵⁰ Gò Yésu dré àyi ki drizo ìzo àyi ìbe tsàle ànyi Bètàníyà làga. Dré drígá tìngázó kurú na, tà tani zizo Giká tí àyi dri.⁵¹ Dì dré adrérà'a tà tani zi àyi dri dhi 'á dhi, dré àyi ki tayízó gò, Giká dré akódhi ni dòzo bhù na.⁵² Dì ì dré àyikya ledhézo àyi ki kórókó titi akódhi ni líndrì bhàzo gò, ì dré gòzo Yèrúsalmà na kólénzè be bí.⁵³ Dì kítú àlo àlo títi i sè dhi, ì adrè tá tépelò na, adrélé Giká ni rú bha kùle landè àko ró.

YÒWÁNÌ

Búkù kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Dhya búkù kònìdhi ni tisìlepi dhi tá Yòwánì 'i. Akódhi nda tá àpòstolò kì àlo 'i. Vèsè be bǐ, àyi Pétèró íbe ìndì Yàkóbhò be dhi i tá ànyi Yésu làga. Búkù kònìdhi léna dhi, Yòwánì adrè áyi zi «Yésu ni lebèlepi dré lèlè tò dhi» ró. Yòwánì ni tàndi tadhá tà í dré búkù kònìdhi ni tisìzo àsà dhi kònìni: «Dì, à tisì tà kòdhi i, mì kòka'iró dhi, Yésu Mèsíyà 'i, ìndì Giká ni Mvágó 'i gò, àmi kì tà ka'ika'i nda sè dhi, mì kàdréro lídrì íbe akódhi léna be dhi bvó.» (À kònò 20:31.)

Búkù Yòwánì dré tisìle kònìdhi twá búkù na àruka Rúbí Tanì ni tà dri dhi i rúsè. Kídhoma ni léna dhi, Yòwánì adrè Giká ni tà àndu ngì, adrézó tadhá dhi, Yésu Giká ni Kúlí adrélépi tá ngbú tùmání Giká be, ìndì adrélépi ína Giká ro dhi 'i (1:1). Kúlí nda atsá tá mómndí ro gò, dré bhà mòzo àma kòfalé adrézó tùmání àma íbe (1:14). Búkù kònìdhi léna dhi, Yòwánì adrè tà twátwa líndrìga ró Yésu dré 'òle dhi kì tití, tadházóá dhi, akódhi Mèsíyà 'i, ìndì Giká ni Mvágó 'i káyà dhi. Yésu adrè kpà áyi tàndi ni zi «mápà adrélépi lídrì fe dhi» ró (6:35, 48), «ngádra adrélépi ngá kazá mómndyá bvò àdhya i dré dhi» ró (8:12; 9:5), «kábiligyà líkélépi dóro dhi» ró (10:11, 14), «dhya adrélépi mómndí kì tìngá dràdrà lésè, ìndì adrélépi lídrì fe àyi dré dhi» ró (11:25), «lāti» ró, «tà bàti» ró, ìndì «lí-drì» ro (14:6). Dì Yòwánì adrè mómndí zyandre dhi ì ka'ì tá Yésu atsázó akódhi ni lebèbhá i ró ngìni ya dhi ni tití. Dì, mómndí àruka ì gá àyikya akódhi ni ka'ima.

Yòwánì adrè tà bǐ Yésu dré 'òle ìndì tàle áyi lebèbhá kì kodzózó ìndì àyi kì togó tìndrìzo ngátsi áyi dràma kandrá dhi sè dhi kì tití (13-16). Adrè kpà tà Yésu dré zile Giká tí áyi tàndi dré ìndì áyi lebèbhá i dré dhi kì tití (17).

Yòwánì adrè tadhá ngádra 'á dhi, Giká adrè mómndyá títi adrèbhá Yésu ni ka'ì dhi kì tídrì, ì kàdréro lídrì kóná vèsè kólyá dhi íbe. Kòdhi adrè tàá dhi, àyi nda i dré dhi, lídrì kóná vèsè kólyá nda kídhó dre.

Tà kàdrìkàdrì búkù kònìdhi léna dhi kì atìma

- 1) Yésu Krísto, Giká ni Kúlí 'i (1:1-18)
- 2) Yòwánì Bátisimò fèlepi, ìndì Yésu ni lebèbhá drìdrì dhi i (1:19-51)
- 3) Yésu ni àzì mómndí i kòfalé dhi (2:1-12:50)
- 4) Yésu ni pósò kùdù, ìndì akódhi ni dràma (13:1-19:42)
- 5) Yésu ni ngàma dràdrà 'àsè dhi, ìndì akódhi ni agama akódhi ni lebèbhá i kandrá dhi (20:1-21:25)

Yésu Krísto, Giká ni Kúlí 'i

- 1 Ngá wáyi dhi kì bhàma kandrá dhi, Kúlí tá be. Kúlí nda tá tùmání Giká be, ìndì Kúlí nda tá Giká 'i.
- 2 Akódhi tá tùmání Giká be drìdrì ngá wáyi dhi kì bhàma kandrá.
- 3 Giká 'o tá akódhi ngá wáyi dhi kì bha dhi kòdhya. Dì ngá àlo bhàle akódhi àko dhi yókódhó. 4 Lídrì tá akódhi léna, ìndì lídrì nda tá ngádra 'i mómndí i dré. 5 Ngádra nda adrè kòle tìnímvá na, ìndì tìnímvá kítswá akódhi ni lavú bwà ko.
- 6 Giká amù tá dhya àlo rú be Yòwánì dhi. 7 Akódhi nda alì ngádra nda ni tà longó, mómndyá wáyi dhi ì kòka'iró àsà be dhi bvó. 8 Yòwánì ni tàndi tá ngádra nda 'i ko. Dì, akódhi alì ína ngádra nda ni tà longó.
- 9 Tàko ko, ngádra bàti adrélépi ngá kazá mómndyá wáyi i dré dhi, adrè tá alìle bvò le.

¹⁰ Dì dhya adrélépi Kúlí 'i nda alì tá adrélé bvò le. Dì, tágba Giká dré akódhi ni 'òzo bvò nda ni bha dhi, mómndyá bvò nda àdhya ì ni akódhi ko. ¹¹ Akódhi atsá áyi tàndi ni mómndyá i vélé. Dì, mómndyá akódhi àdhya nda ì ka'ì àyikya akódhi ko. ¹² Tágba kònìni dhi, mómndyá wáyi akódhi ni ka'ibhá, akódhi ni dòzo àyi kì togó na dhi i dré dhi, akódhi fè rìnyí ì dré atsázó Giká ni ànzi i ró. ¹³ À ti ànzi nda i ngóro mómndí ì dré adrélé ànzi ti dhi tìni ko, ngóro mómndí ì dré adrélé tà le 'òle dhi tìni ko, ìndì agó dré adrélé tà le 'òle dhi tìni ko. Be ró dhi, Giká ti àyi atsálé áyi ànzi i ró dhi ni.

¹⁴ Dhya adrélépi Kúlí 'i nda atsá tá mómndí ro gò, dré bhà mòzo àma kòfalé adrézó tùmání àma íbe. Mà nò akódhi ni mìlanzilanzì 'i. Mìlanzilanzì nda, mìlanzilanzì Giká ni Mvágó àlo kwákwá nda dré kúsúlé áyi Atá véna dhi 'i. Akódhi ga togó tanì sè bǐ, ìndì tà bàti sè bǐ.

¹⁵ Dì Yòwánì longó tá akódhi nda ni tà ngádra 'á mómndí i dré. Akódhi loyó kúlí tàzoá dhi: «Kònìdhi dhya

má dré tá tà ni ni tàzo dhi 'i. Má tà tá dhi: «Dhya adrélépi adhéle má bvó dhi kàdrì áma lavú. Tàko ko, áma tirà ko dhi 'á dhi, akódhi tá ína be.»

¹⁶ Akódhi nda ni togó tani kàdrì lavulé dhi sè dhi, áma tíí, mà kisú tà tani tà tani àzya dri. ¹⁷ Tàko ko, Giká longó tá áyi tatrítrí kúlí Mósè tí. Dì, fè Yésu Krísto áyi togó tani tadhá áyi tà bàti be dhi kòdhya. ¹⁸ Dhya àlo nò tàdzí Giká ko. Dì, akódhi ni Mvágó àlo kwákwá adrélépi ína Giká ro, ìndì adrélépi áyi Atá làga nda, 'o Giká móndí ì dré nile dhi nì.

Yòwánì Bàtísimò fèlepi longó Yésu ni tà (À kònò kpà Mátàyò 3:1-12; Márokò 1:1-8; Lúkà 3:1-18)

¹⁹ Yúdà ànzi kì kàdrì Yèrúsalmà na dhi ì dré kòwánà kì mùzo Lévi íbe ìle Yòwánì véna dhi, àyi nda ì lizí tá akódhi tí dhi: «Mì àdhi 'i?» ²⁰ Dì akódhi gá kúlí logoma àyi tí dhi ko. Dì, tà ína ngádra 'á dhi: «Ma Mèsýà 'i ko.» ²¹ Ì gò lizíá tíá dhi: «Mì dì mína àdhi 'i? Mì Èllyà 'i?» Akódhi logó dhi: «Kóko, ma Èllyà 'i ko.» Ì gò lizíá dhi: «Mì Prófétà tá tà ni ni longózó dhi 'i?» Akódhi logó dhi: «Kóko.» ²² Ì gò tàá drá dhi: «Mì dì mína àdhi 'i, mà kòkítswá kúlí logó dhyà àma kì amùbhá dhi ì dré? Mì adrè tàá àmì tàndì ni tà sè ngíni?» ²³ Dì Yòwánì logó kúlí ngóro pròfétà Èsáyà dré tá tàle kínó dhi tìni:

«Ma dhyà adrélépi kúlí loyó duku na dhi 'i.

Má adrè tàá dhi: «Mì kòlotó láti atsálé pyà Míri dré!» †

²⁴ Dhya mùle nda kì àruka ì tá Fàrisáyò 'i. ²⁵ Dì àyi nda ì gò Yòwánì ni lizí: «Mì kàdré mína Mèsýà 'i yà, Èllyà 'i yà, kó ngalè Prófétà 'i yà dhi ko dhi, mí adrè dì bàtísimò fe àdho tà sè?» ²⁶ Yòwánì logó àyi dré dhi: «Má adrè mána bàtísimò fe yí sè. Dì, dhyà àlo mì dré nile ko dhi ína kònwa àmì kòfalé. ²⁷ Akódhi nda adrè adhéle má bvó dhi nì. Má kítswá mána akódhi ni lindrè sè ko. Má kítswá ndìndì akódhi ni kámókà bã trì bwà ko.» ††

²⁸ Tà tíí nda kòdhi ì 'o tá ru Bètànýà na, Yòròdánè ni ta'á na, àrà Yòwánì dré tá adrèzó bàtísimò fe dhi na.

Yésu, Kábilígyà Mvá Giká àdhyà 'i

²⁹ Kítú bvóá dhi sè dhi, Yòwánì dré Yésu ni nòzo adrèrà'a alìle í véle gò, dré tàzoá dhi: «Mì nò rè Kábilígyà Mvá Giká àdhyà adrélépi móndyá bvó àdhyà kì tàkònzè tìngá dhi ká! ³⁰ Kòndhi dhyà má dré tá tà ni ni tàzo dhi 'i. Má tà tá dhi: «Agó adrélépi adhéle má bvó dhi kàdrì áma lavú. Tàko ko, áma tirà ko dhi 'á dhi, akódhi tá ína be.» ³¹ Áma tàndì, má ni tá akódhi àdhi 'i ya dhi ko. Dì, má alì mána bàtísimò fe yí sè, Giká kò-tadháro akódhi ìsèrèlè ànzi ì dré be dhi bvó.»

† Rú «Mèsýà» Èbèrè ti sè dhi ìndì rú «Krísto» Giríkì ti sè dhi, ì adrè lèá tàle dhi «Dhya zìle dhi». †† À kònò Dùtèrònómè 18:15, 18; Málákì 3:23. ‡ À kònò Èsáyà 40:3. †† Kínó lésè Yúdà ànzi ì véna dhi, ngbà 'í màràbà tàko ró dhi adrè tá áyi míri ni kámókà ni bã trì nì. †† À kònò Yòwánì 1:15.

³² Yòwánì gò tàá dhi: «Má nò Tírí Lólo asírà'a bhù lésè kòbhòlà tìni adhéle adrèle akódhi dri. ³³ Áma tàndì, má ni tá akódhi àdhi 'i ya dhi ko. Dì, Giká áma amùlepi bàtísimò fe yí sè dhi tà tá má dré dhi: «Dhya mí dré dra Tírí Lólo nòzo asírà'a adhéle adrèle driá dhi, akódhi nda ni bàtísimò fe Tírí Lólo sè nì.» ³⁴ Dì áma tàndì, má nò tà nda áma mì sè gò, má dré adrèzó longóá ngádra 'á dhi, akódhi nda Giká ni Mvágó 'i.»

Yésu kidhó áyi lebèbhá kì azí

³⁵ Kítú bvóá dhi sè dhi, Yòwánì ì lebèbhá ni íbe rì dhi ì dré gòzo tódhyá adrèle àrà nda na. ³⁶ Akódhi dré Yésu ni nòzo adrèrà'a lavulé dhi, dré tàzoá dhi: «Mì nò rè Kábilígyà Mvá Giká àdhyà ká!» ³⁷ Akódhi ni lebèbhá rì nda ì kòyi akódhi ni kúlí nda dre dhi, ì dré ngàzo adrèle Yésu ni lebè. ³⁸ Dì Yésu dré áyi alázó àyi kì no adrèrà'a áyi lebè gò, dré àyi kì lizízó tàzoá dhi: «Mì adrè àdho nda?» Ì tà drá dhi: «Rábbì, mí adrè adrèle ángolè?» (Rú «Rábbì») nda kòdhi adrè lèá tàle dhi «Tà tadhálepi.» ³⁹ Akódhi logó àyi dré dhi: «Mì alì, mì ni nòá.» Dì ì dré lizo àrà dré tá adrèzó adrèle dhi ni no. Gò ì dré adrèzó túmánì akódhi be kítú nda ni àmbí sè tíí. Lókyá nda tá ànyànyì sáà su kítú rírì àmvolésè dhi 'i.

⁴⁰ Àyi rì Yòwánì ni kúlí yìbhá gò ì dré Yésu ni lebèzo nda kì àlo tá Àndréyà, Simónà Pétèro ni adrúpi 'i. ⁴¹ Dì akódhi nda dré zyà ngàzo ìle áyi adrúpi Simónà ni kisú gò, tàzoá drá dhi: «Má kisú Mèsýà dre.» (Rú «Mèsýà» nda kòdhi adrè lèá tàle dhi «Krísto».) ⁴² Dré Simónà nda ni drizo lizo ába Yésu véna. Dì Yésu dré akódhi ni nòzo dñí gò, tàzoá dhi: «Mì, Simónà, Yòwánì ni mvá 'i. À ni àmì rú zi Kéfà.» (Rú nda kòdhi adrè lèá tàle dhi «Pétèro». ††)

Yésu azí Filípò ì Nàtànàyèlè be

⁴³ Kítú bvóá dhi sè dhi, Yésu lè tá ìle bvó Gáliláyà àdhyà na gò, dré láti dòzo lizo. Dré Filípò ni kisúzó gò, tàzoá drá dhi: «Mí lebè ma!» ⁴⁴ Filípò nda angá tá Bètèsàydà, bhàandre Àndréyà kya Pétèro be dhi lésè. ⁴⁵ Dì Filípò dré ngàzo ìle Nàtànàyèlè ni kisú gò, tàzoá drá dhi: «Má kisú dhyà Mósè dré tà ni ni tìsizo búkù tatrítrí kúlí àdhyà léna, ìndì pròfétà ì dré kpà tà ni ni longózó dhi dre. ††† Akódhi nda, Yésu, Yòséfa ni mvá Nàzàrètà lésè dhi 'i.» ⁴⁶ Dì Nàtànàyèlè nda tà drá dhi: «Ngá dóro ni kítswá apfòle Nàzàrètà lésè bwà?» Filípò logó drá dhi: «Mí alì nòá.»

⁴⁷ Yésu kònò Nàtànàyèlè adrèrà'a alìle í véle dre dhi, dré tàzoá akódhi ni tà sè dhi: «Mì nò rè ìsèrèlè mvá bàti kòndhi. Túrúpfú tà akódhi léna yókódhó.» ⁴⁸ Dì Nàtànàyèlè dré Yésu ni lizízó tàzoá dhi: «Mí ni ma

††† Rú «Kéfà» Àràméyà ti sè dhi ìndì rú «Pétèro» Giríkì ti sè dhi, ì adrè lèá tàle dhi «Kírà». ††† À kònò Dùtèrònómè 18:18; Èsáyà 9:5-6; Èzèkyèlè 34:23.

ngíni?» Yésu logó drá dhi: «Drìdrì Filípò dré ámi azizó, mí dré tá adrérà'a fígi kómvo dhi 'á dhi, má nò tá mí 'í.»⁴⁹ Dì Nàtànàyèlè tà drá dhi: «Rábbì, mí Giká ní Mvágó 'i bàtì! Mí Ìsèrèlè ànzì kì Òpí 'í!»⁵⁰ Dì Yésu logó drá dhi: «Mí adrè áma ka'ì, má dré tàle mí dré dhi má nò tá mí fígi kómvo dhi sè? Mí ní tà kàdrìkàdrì dra tà kòdhi ní lavúbhá dhi kì no!»⁵¹ Gò tàá dhi: «Má adrè tà bàtì ta àmi dré: Mì ní bhù no ru lanzirà'a, adrézó kpà Giká ní ángéló kì no adrérà'a tombàle ìndì tísilè Mòndí ní Mvá drísè!»[†]

Yésu ladzá yí atsálé vínò ro

2 Kítú rì àmvolésè dhi, à adrè tá gwányá làmò àdhya ní 'o bhàandre Kánà àdhya Gàllíyà le dhi na. Yésu ní andre tá kònàle be.² À zì tá kpà Yésu i lebhá ní ìbe ìle gwányá nda na.³ Dì vínò dré akízó gò, Yésu ní andre dré tàzoá drá dhi: «Vínò àyi dré vélé yó.»⁴ Dì Yésu logó drá dhi: «Áma andre, mí adrè áma so tà kòdhi léna àdho tà sè? Lókyá mána kitswá rè ko.»⁵ Dì, andre ní dré tàzoá màràbà i dré dhi: «Mì kò'o tà ángùdhi akódhi dré dra tàle àmi dré dhi kòdhi.»⁶ Àrà nda 'á dhi, Ìdrí nzi-dri-àlo ledélé kíra sè dhi i tá be. Ìdrí làsú be kònìni nda i sè dhi, Yúdà ànzì ì adrè tá yí tokó adrézó àyi kì temvé ásà. Ìdrí àlo àlo nda kì 'a adrè tá yí do ànyànyi líterè nyadhi-nzi.⁷ Dì Yésu dré tàzoá màràbà nda i dré dhi: «Mì tokó yí todàle gàle Ìdrí kònì i 'ásè.» Gò ì dré tokózóá todàle gàle àyi 'ásè bíbi.⁸ Yésu dré gòzo tàá àyi dré dhi: «Mì ko nyànomvá ìzo ába gwányá líyí dré.» Dì ì dré 'òzoá kònìni.

⁹ Gwányá líyí nda ní yí tabhì dhi, àkò yí nda ladzá ru atsálé vínò ro dre. Akódhi ní tà ngalè vínò nda angá ángolésè ya dhi ko. Dì, màràbà yí nda ní kobhá dhi ì ní àyikya be. Dì gwányá líyí nda dré dhya tòkò mòlepi dhi ní azizó,¹⁰ tàzoá drá dhi: «Móndyá wáyi dhi ì adrè gá vínò dóro lavúlè dhi ní fe mvùle 'íká. Dì à kòmvo tà tàndì ró dre dhi, ì dré gòzo adrélé vínò dóro wáyi ko dhi ní fe mvùle ndò. Dì, mí zù mína vínò dóro lavúlè dhi gò afèzoá nyànomvá.»

¹¹ Kòrìdhi, tà lín-dríga ró Yésu dré 'òle drìdrì dhi 'í. 'O tá tà nda Kánà, bvò Gàllíyà àdhya lé dhi na. 'O kònìni kitswázó áyi mìlanzilanzì tadhá gò, akódhi ní lebhá ì dré akódhi ní ka'izo ásà.

¹² Àmvolásà dhi, Yésu ì dré ìzo andre ní ìbe, adrúpi ní ìbe ìndì lebhá ní ìbe, tsàle bhàandre Kàpàrànwúmà àdhya na. Gò ì dré adrézó kònàle gile lókyá be vvàvwà ro tsà.

Yésu dro móndyá adrèbhá ngá lagí dhi i topfòle tépelò 'ásè

(À kònò kpà Mátáyò 21:12-13; Márokò 11:15-17; Lúkà 19:45-46)

¹³ Yúdà ànzì kì gwányá Pásikà àdhya atsá tá ànyì gò, Yésu dré mbàzo Yèrúsalmà na.¹⁴ Kòfì tépelò ní bhà'álé na dre dhi, dré móndí adrèbhá tá tí kì lagí ká-bilígyà ìbe ìndì kòbhòlè ìbe dhi kì kisúzó, túmání móndí lírìbhá adrélé làfa topfó mísá i làgàsè dhi ìbe.¹⁵ Dì dré ngàzo fímbò ledé bǎ sè gò, àyi kì ladrózó topfòle títi tépelò nda 'ásè, àyi kì tí ìbe ìndì àyi kì kábilígyà ìbe. Dré móndyá adrèbhá tá làfa topfó nda kì làfa arízó, mísá àyikya kì lebhézó kìnì mí.¹⁶ Gò dré tàzoá móndyá adrèbhá tá kòbhòlè lagí nda i dré dhi: «Mì nga kònwàsè àmi kì ngá kòdhi ìbe títi! Mì kòbhà áma Atá ní dzó atsálé àrà adrézó ngá lagí dhi ró ko!»¹⁷ Dì tà tísìle Giká ní Kúlí na kònìdhi dré agázó akódhi ní lebhá i léna: «Áma togó àtsì ró ámi dzó ní tà sè dhi ní áma za vèle.»^{††}

¹⁸ Gò Yúdà ànzì kì kàdrì ì dré lizízóá Yésu tí dhi: «Mí ní àdho tà lín-dríga ró dhi ní 'o tadházóá àma dré dhi, Giká fè mí dré rìnyí adrézó tà kòdhi kì 'o nì dhi?»¹⁹ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Mì kòpfu tépelò kònìdhi dhi, má ní go tìngáá kítú na àmvolésè.»²⁰ Yúdà ànzì nda ì gò tàá dhi: «Tépelò kònìdhi ní sizo dhi do tá kóná nyadhi-rì-dri-nzi-dri-àlo. Mí ní di go síá kítú na sè ngíningíni ró?»²¹ Dì, tépelò Yésu dré tá adrézó tà ní ní ta dhi ìna akódhi ní rúbhá 'í.²² Akódhi ní ngàma drà-drà 'ásè dhi àmvolésè dhi, kúlí dré tá tàle nda kòdhi dré gòzo agalé akódhi ní lebhá i léna. Dì ì dré tà tísìle Giká ní Kúlí na dhi kì ka'izo, kúlí Yésu dré tá tàle dhi ìbe.

Yésu ní tà adrélépi móndí kì togó na dhi be

²³ Yésu dré tá adrérà'a Yèrúsalmà na gwányá Pásikà àdhya ní tà sè dhi 'á dhi, móndí zyandre dhi ì dré tà lín-dríga ró dré adrélé 'òle dhi kì nòzo gò, ì dré akódhi ní ka'izo.²⁴ Dì, Yésu ka'ì tá ìna àyi nda kì tà ko. Tàko ko, ní móndyá títi dhi kì tà be.²⁵ Lè tá à kòtà móndí kì tà akódhi dré dhi ko. Àngyá ko, ní ìna tà adrélépi móndí kì togó na dhi be.

Yésu tadhá tà Nikòdémò dré

3 Fàrisáyó i kòfalé dhi, agó àlo rú be Nikòdémò dhi tá be. Akódhi tá kpà Yúdà ànzì kì kàdrì kì àlo 'í.

² Ngátsi àlo sè dhi, alì tá Yésu vélé gò, tàá drá dhi: «Rábbì, mà ní tàle dhi, Giká amù mí adrélé àyi tà tadhálépi ró nì dhi be. Àngyá ko, dhya àlo kitswá tá tà lín-dríga ró mí dré adrélé 'òle dhi kì 'o bwà ko, Giká kàdré tá túmání akódhi be ko dhi.»³ Yésu logó drá dhi: «Má adrè tà bàtì ta mí dré: Dhya àlo kitswá Giká ní Òpì no bwà ko, kòtayí i gòle tilé tódhyá ko dhi.»⁴ Dì

† Vésè be bí, Yésu adrè àyi zì «Móndí ní Mvá». Rú nda kòdhi, rú àzya fèle Mèsýà dré dhi 'í. À kònò Dànyèlè 7:13.

†† À kònò Longó i 69:10.

Nìkòdémò lízì tíá dhi: «Móndí agàlèpi dre dhi ni áyì tayí gòlè tilè tódhýá ngíningíni ró? A ni kítswá gòlè fíle áyì andre lé gò, gòzo akódhì ni ti vèsè be rì bwà?»⁵ Yésu gò logóá drá dhi: «Má adré tà bàti ta mí dré: Dhya ángùdhi tilè yí sè ìndì Giká ni Tírí sè ko dhi kítswá ína fíle Giká ni Òpì na bwà ko.⁶ Dhya móndí dré tilè nì dhi, akódhì nda lídrì rúbhá àdhya íbe. Dì, dhya Giká ni Tírí dré tilè nì dhi, akódhì nda lídrì Tírí àdhya íbe.⁷ Lè ámi líndrí kàdré gàlè, má dré tàlè mí dré dhi «Lè mí kòtayí mí gòlè tilè tódhýá» dhi sè ko.⁸ Lyá adré vilè àrà ángùdhi dré adrézó lèlè vilè dhi 'ásè. Gba mí kàdré kpòrò ni ni yi yà dhi, mí kítswá niá ngalè lyá nda angá ángolésè ya, kó ngalè adré lèlè ángolé ya dhi ko. Dì tà nda kòdhi kókpa kònìni dhya ángùdhi Giká ni Tírí dré tilè dhi ni tà sè.»

⁹ Nìkòdémò gò lízì tíá dhi: «Tà kòdhi ni kítswá ru 'o ngíningíni ró?»¹⁰ Yésu logó drá dhi: «Mì tà tadhálepì kàdrì Ìsèrélè ànzì i kòfalé dhi 'i. Dì, mí ni mína tà kòdhi ko?»¹¹ Má adré tà bàti ta mí dré: «Má adré tà mà dré nìlè dhi kì ta, adrézó tà mà dré nòlè dhi kì longó kòdhya. Dì, mì lè àmìkya tà mà dré adrélé longolé nda kì ka'ile ko.¹² Gba má dré adrézó tà bvò kòndì àdhya kì ta àmi dré dhi, mì adré àmìkya tà nda kì ka'ì ko. Dì má kògò adrélé tà bhù àdhya kì ta àmi dré dhi, mì ni dì tà nda kì ka'ì ngíningíni ró?»¹³ Dhya àlo mbàlèpi bhù na dhi tàdží yókòdhó, ngbà 'í Móndí ni Mv́a asílèpi bhù lésè dhi 'i.

¹⁴ Ngóro Mósè dré tà ni ledélé aya sè asólé fa sílè dhi ni tìngálè kuru duku na dhi tìni dhi, adré kpà lèá dhi, à kòtìngá Móndí ni Mv́a kuru kònìni,¹⁵ kítswálé móndyá wáyì akódhì ni ka'ìbhá dhi ì kàdréró lídrì kóná vèsè kólyá dhi íbe.¹⁶ Tàko ko, Giká dré móndyá wáyì bvò àdhya kì lèlè tò dhi sè dhi, afè áyì Mv́aagó àlo kwákwá dhi, kítswálé dhya ángùdhi adrélèpi akódhì ni ka'ì dhi kòdràró nyo ko, be ró dhi, kàdréró lídrì kóná vèsè kólyá dhi íbe.¹⁷ Àngyá ko, Giká amù áyì Mv́aagó bvò kònìdhi lè kítswálé tà bha móndyá bvò àdhya i dri ko. Be ró dhi, amù akódhì kítswázó móndyá bvò àdhya kì tìdrì akódhì sè dhi bvò.¹⁸ Dhya ángùdhi adrélèpi Mv́aagó nda ni ka'ì dhi, Giká kítswá tà bhà akódhì dri ko. Dì, dhya ángùdhi adrélèpi Mv́aagó nda ni ka'ì ko dhi, Giká bhà tà akódhì dri dre. Tàko ko, akódhì nda ka'ì Giká ni Mv́aagó àlo kwákwá dhi ko.¹⁹ Tà Giká dré adrézó móndí kì tàbvò ta ásà dhi, tà kònìdhi 'i: Ngádra atsá bvò 'a dre. Dì, móndyá bvò àdhya ì lè àyìkya tìnimv́a, ngádra nda ni lavú. Àngyá ko, tà ì dré adrélé 'òlè dhi i kònzi.²⁰ Dhya ángùdhi adrélèpi tà kònzi 'o dhi adré ngádra nda ni ga. Dhya nda adré kpà alèlè ngádra nda vélé ko, akódhì ni tà kònzi ì kàpfòró ngádra nda 'á ko.²¹ Dì, dhya ángùdhi adrélèpi tà bàti ka'ì 'òlè dhi adré alèlè ngádra nda vélé, à kòkítswáro nòá dhi, akódhì adré tà 'o ngóro Giká dré adrélé lèlè dhi tìni.»

Yòwánì Bàtìsimò fèlèpi longó Yésu ni tà ngádra 'á

²² Àmvolásà dhi, Yésu ì lebèbhá ni íbe dhi ì dré gòzo lèlè bvò Yùdáyá àdhya na. ì adré tá túmánì kònàlè lókyá be tsà gò, akódhì dré adrézó bàtìsimò fe móndí ì dré.

²³ Yòwánì adré tá kpà bàtìsimò fe Àyìnòna na, ànyì Sàlímà làga, yí dré tá adrélé kònàlè tò dhi sè. Móndí ì adré tá lèlè akódhì véna gò, dré adrézó bàtìsimò fe àyì dré.²⁴ Àngyá ko, à ru tá rè Yòwánì bhèlè bádzó na dhi ko.

²⁵ Kítú àlo dhi, Yòwánì ni lebèbhá ì kídhó tá adrélé tà kayí àyì kòfalésè Yúdà mv́a àlo dhi be, tà adrézó móndí kì temvé dhi ni tà dri.²⁶ Dì ì dré lèzo Yòwánì véna tàà drá dhi: «Rábbi, dhya mì dré tá adrézó ába Yòròdánè ni ta'á na gò mí dré tà ni ni longózó dhi adré kpà ína bàtìsimò fe. Dì nyànomv́a dhi, móndyá wáyì dhi ì adré lèlè vélána.»²⁷ Dì Yòwánì logó dhi: «Dhya àlo kítswá tà àlo kúsú bwà ko, Giká kòfè tà nda drá nì ko dhi.²⁸ Àmi kì tàndì, mì yi ma tǎrà'a ngádra 'á dhi: «Ma Mèsíyà 'i ko. Dì, Giká amù ma alèlè drìdrì akódhì nda kandrá.»²⁹ Dhya adrélèpi tòkó mo dhi, tòkó líyì 'i. Dì, tòkó líyì nda ni arúpi adré ína áyì totó ànyì làga, adrélé akódhì ni yi. Kòyì akódhì ni kúlí dre dhi, adré lenzélé tò. Dì ma ró dhi, má adré lenzélé kònìni, ìndì áma kólénzè nda kàdrì lavulé.³⁰ Adré lèá dhi, akódhì ni tà kàdré lèlè drì-drì, dì, mána kàdré agòlè bvólé ro.»

Dhya apfòlèpi bhù lésè dhi

³¹ «Dhya apfòlèpi kurú lésè dhi, móndyá wáyì dhi ì drile. Dì, dhya apfòlèpi bvò kònìdhi lésè dhi ína móndí bvò àdhya 'i. Akódhì nda adré tà bvò àdhya kì ta kòdhya. Dhya apfòlèpi bhù lésè nda móndyá wáyì dhi ì drile.³² Akódhì adré tà ì dré nòlè mì sè ìndì ì dré yìlè bíbhálé sè dhi kì longó kòdhya. Dì, dhya àlo adré tà akódhì dré adrélé longolé nda kì ka'ì ko.³³ Dhya tà longolé nda kì ka'ìlèpi dhi adré tadhá dhi, Giká adré tà bàti ta.³⁴ Tàko ko, dhya Giká dré amùlè nda adré Giká ni kúlí ta kòdhya. Àngyá ko, Giká fè akódhì gàlè áyì Tírí sè bí.³⁵ Giká Atá adré áyì Mv́aagó ni le. Tayí kpà tà títí dhi ì akódhì drígá.³⁶ Dhya ángùdhi adrélèpi Mv́aagó nda ni ka'ì dhi, akódhì nda lídrì kóná vèsè kólyá dhi íbe. Dì, dhya adrélèpi Mv́aagó nda ni ga dhi kítswá ína lídrì nda ni kúsú ko. Be ró dhi, Giká ni kombà ni adré akódhì dri nyo.»

Yésu tà tà Sàmàríyà tòkó àlo dhi be

4 ¹³ Fàrisáyó ì yi tá tàlè dhi, Yésu adré tá móndí bí dhi kì 'o atsálé áyì lebèbhá i ró, adrézó kpà bàtìsimò fe àyì dré, ìndì adré tá 'òá kònìni Yòwánì àdhya ni lavú. (Tà bàti ró dhi, Yésu ni tàndì adré tá bàtìsimò fe àyì dré nì ko. Be ró dhi, akódhì ni lebèbhá ì adré tá fèá àyì.) Dì Yésu kòyì tà adrélé tàlè áyì tà dri

† À kònò Ngá nàlè dhi i 21:9.

nda dre dhi, dré angázó bvò Yùdáyà àdhya lésè gò, láti do gòzo bvò Gàliláyà àdhya na.

⁴ Adré tá leà dhi, akódhi kòlavú bvò Sàmàríyà àdhya 'ásè. ⁵ Di dré lizo tsàle bhàandre àlo Sàmàríyà le, rú zile Sikàrà dhi na, ànyi amvú Yàkóbhò dré tá fèle áyi mvá Yôséfà dré dhi làga. ⁶ Kóró Yàkóbhò àdhya tá kònàle be. Yésu dré landèle atsí dré dhi sè dhi, dré tsà-zo lírìlè ànyi kóró nda làga, ànyíànyí kítú rírí sè.

⁷ Di Sàmàríyà tòkó àlo dhi dré alizo yí ko gò, Yésu dré tazoá drá dhi: «Mí afè má dré yí mvùle.» ⁸ (Akódhi ni lebèbhá ì lè tá bhàandre na, kitswálé ngá gi àyi dré nyàle.) ⁹ Di Sàmàríyà tòkó nda gò taa akódhi dré dhi: «Mí kàdré kó Yúdà mvá 'i dhi, mí adré di yí zi mvùle ma, Sàmàríyà tòkó ró ni tí ngíningíni ró?» (Akódhi tà tà kònini tàko ko, Yúdà ànzi ì adré gà ru su Sàmàríyà íbe ko.) ¹⁰ Di Yésu logó drá dhi: «Mí kòni tá kó rè tà Giká dré adrélé fèle mí dré dhi be, ìndì dhya adrélépi yí zi mí tí dhi be dhi, kònò mí ni tá yí zi má tí gò, má dré yí adrélépi lídrì fe dhi ni fèzo mí dré.» ¹¹ Tòkó nda tà drá dhi: «Mírì, mí ngá yí akózó dhi àko, ìndì kóró alú lavúlé. Mí ni yí adrélépi lídrì fe nda ni kisú ángwà?» ¹² Mí adré kisúá dhi, mí mína kàdrì àma kí tábhí Yàkóbhò ni lavú? Akódhi nda tayí kóró kònìdhi àma dré nì. Akódhi ni tàndì mvu tá yí kònwa, túmání ànzi ni íbe, ìndì kà'wá ni íbe.» ¹³ Di Yésu logó drá dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi yí kònìdhi ni mvu dhi, yí lovó ni go akódhi ni 'o tódhyá. ¹⁴ Di, dhya ángùdhi yí má dré dra fèle í dré dhi ni mvùlepi dhi, yí lovó kitswá gòle véle akódhi ni 'o ko. Bàti, yí má dré dra fèle akódhi dré nda ni atsa akódhi léna kidrì adrélépi sèle ko ìndì adrélépi lídrì kóná vésè kólyá dhi ni fe dhi ró.» ¹⁵ Di tòkó nda tà drá dhi: «Mírì, mí afè má dré yí nda kòdhya, yí lovó kògòró véle áma 'o ko, ìndì má kògòró véle alìle yí ko kònwa ko.»

¹⁶ Yésu tà drá dhi: «Mí lè àmi agó ni azí, mì kàgòró túmání kònwa.» ¹⁷ Tòkó nda logó drá dhi: «Ma agó àko.» Di Yésu tà drá dhi: «Mí tà kyá tàle dhi, mí agó àko dhi. ¹⁸ Àngyá ko, mí tà àgo íbe nzi, ìndì agó mí dré adrézó ába àndrò ni, mína 'i ko. Tà mí dré tàle nda, tà bàti 'i.» ¹⁹ Di tòkó nda tà drá dhi: «Mírì, má adré nòá dhi, mí pròfétà 'i. ²⁰ Àma kí tábhí ì adré tá Giká ni lindrì bha kòngó kònìdhi dri. Di, àmi Yúdà ànzi ró dhi ì, mì adré taa dhi, àrà adrézó Giká ni lindrì bha dhi ngbà 'í Yèrúsalmà na.» ²¹ Di Yésu logó drá dhi: «Tòkó, mí ka'ì vo rè áma kúlí ká! Lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, mì gò véle Giká Atá ni lindrì bha kòngó kònìdhi dri yà, kó ngalè Yèrúsalmà na yà dhi ko. ²² Àmi, Sàmàríyà ro ni ì, mì adré àmikya Giká ni lindrì bha akódhi ni ni àko ró. Di, àma Yúdà ànzi ró dhi ì, mà adré àmakya Giká mà dré nìle be dhi ni lindrì bha kòdhya. Àngyá ko, tà adrézó mómí kí tidrì dhi angá Yúdà ànzi ì vélesè. ²³ Lókyá adré alìle, atsa kpà dre, mómíyá adrèbhá Giká Atá ni lindrì bha bàti dhi kí lindrì ni ni bha Tírí na, ìndì tà bàti na. Tàko ko, Giká Atá adré mómíyá adrèbhá áyi

lindrì bha kònini dhi kí nda kòdhya. ²⁴ Giká Tírí 'i. Adré di leà dhi, mómíyá adrèbhá akódhi ni lindrì bha dhi ì kàdré lindrì ni ni bha Tírí na ìndì tà bàti na.» ²⁵ Tòkó nda gò taa drá dhi: «Má ni tàle dhi, Mèsíyà adré alìle dhi be. À adré kpà akódhi ni rú zi Krísto. Akódhi kàtsá dre dhi, a ni tà títi dhi kí àndu ngi àma dré.» ²⁶ Di Yésu dré tazoá drá dhi: «Ma adrélépi tà ta mí be ni, ma akódhi nda 'i.»

Yésu ni lebèbhá ì agò akódhi véle

²⁷ Gbã lókyá nda sè dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré agòzo gò, àyi kí líndrì dré gàzo, ì dré akódhi ni kisúlé adrèrà'a tà ta tòkó àlo be dhi sè. Di, tágba kònini dhi, àyi kí àlo lízì tá ko tàle dhi «Mí adré àdho nda?» ya, kó ngalè «Mí adré tà ta akódhi be àdho tà sè?» ya dhi.

²⁸ Di tòkó nda dré áyi lídrì adrézó yí akó ásà dhi ni tayízó gò, gòzo bhàandre nda na, taa mómíyá kònàle dhi ì dré dhi: ²⁹ «Mí alì agó tà títi má dré 'òle dhi kí tàlepi má dré dhi ni no! Kònò akódhi nda tsì Mèsíyà 'i ko?» ³⁰ Di àyi nda ì dré apfòzo bhàandre nda lésè adrélé alìle Yésu véle.

³¹ Lókyá nda sè dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré akódhi ni ti lízìzó tazoá dhi: «Rábbi, mí kònya ngá wà!» ³² Di, akódhi logó àyi dré dhi: «Ma mána ngá nyàle mì dré nìle ko dhi íbe.» ³³ Di akódhi ni lebèbhá nda ì dré kídhózo adrélé lízìzó àyi kòfalèsè dhi: «Kònò mómí atsa ngá adzì akódhi dré nyàle dre?» ³⁴ Di Yésu tà àyi dré dhi: «Áma mányàngá ína adrema tà dhya áma amùlepi dhi dré adrélé lèle má kò'o dhi kí 'o, adrézó akódhi ni àzì 'o akílé títi dhi 'i. ³⁵ Mí adré zakó taa dhi: «Tayí rè dhu mbá su kitswázó lànyá akónà amvú ì 'ásè.» Di, má adré taa àmi dré dhi: Mí kòtingá mì adrélé amvú kí no wà! Lànyá ka àyi 'ásè kitswálé akónàle dhi dre. ³⁶ Ndìndì nyànomvá dhi, dhya adrélépi lànyá akónà dhi adré áyi landè nya. Adré kpà lò'wa lokó lídrì kóná vésè kólyá dhi dré, kitswálé dhya adrélépi kòrì rì dhi, ìndì dhya adrélépi lànyá akónà dhi be dhi ì kàdréro lenzélé túmání be dhi bvó. ³⁷ Tògyakúlí adrélépi taa dhi «Dhya àlo adré kòrì rì gò, àzya ni dré adrézó lokóá» dhi, tà bàti 'i. ³⁸ Má mù àmi adrélé lànyá mì dré àzì 'òzo ásà ko dhi ni akónà. Mómí àruka ì 'o tá àzì nda landèzo àyi gò, mì dré adrézó àyi kí landè nya.»

Mómí zyandre Sàmàríyà ro dhi ì ka'ì Yésu

³⁹ Di mómí zyandre Sàmàríyà ro angábhá bhàandre nda lésè dhi ì dré Yésu ni ka'izo, tà tòkó nda dré tàle akódhi ni tà dri dhi sè. Àngyá ko, tòkó nda tà tá dhi: «Akódhi tà má dré tà títi má dré 'òle dhi ì.» ⁴⁰ Di àyi nda ì kàtsá Yésu véle dre dhi, ì dré akódhi ni ti lízìzó, ì kàdréro rè dhu túmání àyi íbe. Di akódhi dré adrézó kònàle kítú rì. ⁴¹ Gò mómí àruka zyandre dhi ì dré kpà akódhi ni ka'izo, kúlí dré tàle àyi dré dhi ì sè. ⁴² Àyi nda ì dré tazoá tòkó nda dré dhi: «Má adré véle akódhi ni

ka'ì ngbà 'í tà mí dré tàle akódhi ni tà dri dhi sè ko. Tàko ko, mà yi véle akódhi ni kúlí àma ki tàndi ki bíb-hálé sè. Mà ni tàle dhi, akódhi nda dhya adrélépi mónnyá bvò àdhya ki tidrí dhi 'i bàti dhi be.»

Yésu tidrí dhya kàdrì dhi ni mváagó

⁴³ Kitú rì nda i àmvolésè dhi, Yésu dré àrà nda ni tayízó gò, lizo bvò Gàliláyà àdhya na. ⁴⁴ Akódhi ni tàndi tà tá dhi: «À bhà gà pròfètà ni lindrì akódhi ni tàndi ni bvò 'a ko na.» ⁴⁵ Di, tágba kònini dhi, akódhi kòtsa Gàliláyà na dre dhi, mónnyá kònale dhi i dré akódhi ni ka'izo dòle àyi kòfalé dóro. Àngyá ko, i lè tá kpà Yèrúsalmà na gwányá Pásikà àdhya ni tà sè gò, i dré tà títi akódhi dré tá 'òle kònale dhi ki nòzo.

⁴⁶ Di Yésu dré gòzo tódhyá lile Kánà, Gàliláyà le dhi na, àrà dré tá yí ladzázó atsálé vínò ro lána dhi na. Kònale dhi, dhya kàdrì àlo adrélépi Rómà ki òpè ni tà 'o dhi tá be. Akódhi nda ni mváagó tá drà ro Kàpàrànwúmà na. ⁴⁷ Di kòyi tàle dhi, Yésu angá tá Yúdáyà lésè agòle Gàliláyà le dhi dre dhi, dré lizo vélá-na akódhi ni ti lizí, kòlìro Kàpàrànwúmà na áyi mváagó adrélépi dràdrà mile nda ni tidrí be dhi bvò. ⁴⁸ Yésu tà drá dhi: «Mì kitswá àmikya áma ka'ì bwà ko, mì kàdré tà líntríga ró adrèbhá Giká ni rinyí tadhá dhi ki no ko dhi!» ⁴⁹ Dhya kàdrì nda tà drá dhi: «Mírì, mí alè áma mvá dré dràrà ko dhi 'á wà!» ⁵⁰ Di Yésu logó drá dhi: «Mí nzi mí bhàna. Ámi mvá adrí dre!»

Di dhya nda dré kúlí Yésu dré tàle nda ni ka'izo gò, ngàzo nzìle. ⁵¹ Dré tá adrèrà'a láti 'á dhi, akódhi ni màràbà i dré arázó atsálé véla tàá drá dhi: «Ámi mvá adrí dre!» ⁵² Di dré àyi ki lizízo ngalè áyi mvá nda ni rúbhá atsá tá dóro lókyá ángùdhi sè ya dhi. I dré logózóá drá dhi: «Rúbhá àtsí nda nga rúásà agyá, sàà àlo kitú ríri àmvolésè dhi sè.» ⁵³ Di atá ni nda dré nizoá tàle dhi, lókyá nda tá lókyá Yésu dré tàzo i dré dhi «Ámi mvá adrí dre» dhi 'i dhi be. Di akódhi i mónnyá wáyi akódhi ni dzó lé dhi íbe dhi i dré Yésu ni ka'izo.

⁵⁴ Kòrìdhi, tà líntríga ró Yésu dré 'òle áyi angama Yúdáyà lésè alèle Gàliláyà le dhi àmvolésè dhi ni rì 'i. †

Yésu tidrí mèrèkpè agó àlo dhi

5 Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo lile Yèrúsalmà na, Yúdà ànzi ki gwányá ki àlo ni tà sè. ² Bhàandre nda 'á, ànyi zèribàti adrélé zile Kábilígyà kya ró dhi làga dhi, yí àlo ledélé bómà tìni, adrélé rú zile Èbèrè ti sè Bètèzàtà dhi be. Yí nda làgàsè kúrú dhi, à ledé tá àrà dzó kògbo tìni dhi i nzi. ³ Kònale dhi, dràbhá zyandre lavulé dhi i adrè tá ayilé. Àyi kòfalé dhi tá mì kùdúkùdu i, mèrèkpè i, tsàle mónndí pá be àbvò ro dhi íbe. †⁵ Àyi

† À kònò Yòwànì 2:11. †† Wáràgà Giká ni Kúlí tìsìzo àyi dri drìdrì dhi i léna dhi, à adrè kúlí kònì ki kisú kònwa ko: [i adrè tá yí ni ru kàgbàma letè. ⁴

nda i kòfalé dhi, agó àlo ayilépi drà be kóná nyadhi-alo-dri-mudrí-dri-nzi-dri-na dhi tá be. ⁶ Yésu kònò akódhi nda adrèrà'a ayilé kònale dre dhi, dré nizoá tàle dhi, akódhi ayí tá drà be vwàvwà ro dhi be. Di dré tàzoá drá dhi: «Mí lè adrílé?» ⁷ Di dràbhá nda logó drá dhi: «Mírì, dhya àlo kitswálépi áma ledé bwà dhi yókódhó. Àngyá ko, lókyá yí dré adrèrà'a ru kàgbá dhi 'á dhi, dhya àlo kitswálépi áma do bhèle yí na má kà-dríró ásà dhi yó. Má kàdré 'òle sile dhi, dhya àzya adrè lavulé sile má kandrána.» ⁸ Di Yésu tà drá dhi: «Mí nga, mí do ámi kíndri, ìndì mí kídhó atsí to!» ⁹ Gbà kòdhwa, agó nda dré adrízó. Dré áyi kíndri dòzo gò kídhózó adrélé atsí to.

Kitú tà nda dré ru 'òzo dhi tá sàbátù 'i. ¹⁰ Di Yúdà ànzi ki kàdrì i dré agó adrílépi nda ni nòzo gò, i dré tàzoá drá dhi: «Ándrò kònìdhi, sàbátù 'i. Áma ki tatrítrí kúlí adrè ámi kíndri dòma sàbátù tú dhi ni logá.» ¹¹ Di, akódhi logó àyi dré dhi: «Dhya áma tidrílépi dhi tà má dré dhi: «Mí do ámi kíndri, ìndì mí to atsí.»» ¹² I gò lizíá tíá dhi: «Àdhi tà mí dré dhi, mí kòdo ámi kíndri, ìndì mí kòto atsí dhi nì?» ¹³ Di, agó adrílépi nda ni ína ngalè dhya áyi tidrílépi nda àdhi 'i ya dhi ko. Tàko ko, Yésu lavú tá mónndí zyandre kònale dhi i kòfalésè lyà.

¹⁴ Àmvolásà dhi, Yésu dré agó nda ni kisúzó tépelò na gò, tàzoá drá dhi: «Mí nò rè ká! Mí adrí nyànomvá dre. Adrè di lèá dhi, mí kòtayí tàkonzì 'òma, tà kòkòròko lavulé dhi kàtsáro mí rú ko dhi bvò.» ¹⁵ Gò agó nda dré ngàzo lile longóá Yúdà ànzi ki kàdrì i dré dhi, Yésu tidrí tá i nì.

Yésu tadhá ngádra 'á dhi, i Giká ni Mváagó 'i dhi

¹⁶ Di Yúdà ànzi ki kàdrì nda i dré dhèzo adrélé Yésu ni mì pfo, dré tá adrélé tà nda ki 'o sàbátù tú dhi sè. ¹⁷ Di, Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Áma Atá adrè ngbú adrélé àzì 'o atsálé àndrò kònìdhi. Di ma ró dhi, má adrè kpà àzì 'o.» ¹⁸ Di kúlí nda sè dhi, Yúdà ànzi ki kàdrì nda i dré gòzo véle adrélé láti nda, kitswázó akódhi ni pfo dràle dhi bvò. Tàko ko, akódhi adrè tá ngbà 'í tòlì sàbátù àdhyà ni ño kòdhya ko. Adrè tá kpà Giká ni zi áyi tàndi ni Atá ro, adrèzó áyi bha adrélé díri Giká be.

¹⁹ Di Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Giká ni Mváagó kitswá tà àlo 'o áyi dri sè bwà ko. Adrè ngbà 'í tà áyi Atá dré adrélé 'òle gò i dré adrèzó nòá dhi ki 'o kòdhya. Tà ángùdhi Giká Atá dré adrélé 'òle dhi, akódhi ni Mváagó adrè kókpà 'òá kònini. ²⁰ Tàko ko, Giká Atá adrè áyi Mváagó ni le gò, adrèzó tà títi i dré adrélé 'òle dhi ki tadhá drá. Tà bàti ró dhi, a ni tà kàdrì dra tà kòdhi ki lavúbhá dhi ki tadhá áyi Mváagó nda dré 'òle gò, àmi ki líntrí dré gàzo ásà bhwbhwa. ²¹ Àngyá ko, ngóro Giká Atá dré adrélé mónndí dràbhá dre dhi ki tìngá dràdrà lésè adrèzó lídrì fe àyi dré dhi tìni dhi, akódhi ni Mváagó adrè kókpà lídrì fe dhyà ángùdhi i dré adrèzó lèá fèle drá dhi dré.

²² Kòdhi íbe dhi, Giká Atá adré dhya àlo ni tàbvó ta ko. Be ró dhi, tayí ìna rinyí wáyi adrézó mómúfí ki tàbvó ta dhi áyi Mvágó drígá. ²³ 'O kònini kitswálé mómúfí wáyi dhi ì kàdréro áyi Mvágó nda ni lindrì bha, ngóro ì dré adrélé áyi tándi ni lindrì bha dhi tìni. Dhya ángùdhi adrélépi Giká ni Mvágó ni lindrì bha ko dhi, adré kókpa Giká Atá akódhi ni amùlepi dhi ni lindrì bha ko.

²⁴ Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi áma kúlí yi gò adrézó dhya áma amùlepi dhi ni ka'ì dhi, akódhi nda lídrì kóná vèsè kólyá dhi íbe. Giká kitswá tà bha akódhi nda dri ko. Be ró dhi, akódhi nda apfò drà-drà lésè affílé lídrì le dre.

²⁵ Má adré tà bàti ta àmi dré: Lókyá adré alìle, atsa kpà dre, mómúfí dràbhá dre dhi ki Giká ni Mvágó ni kúlí yi. Di áyi dra akódhi nda ni kúlí yibhá dhi ki adré.

²⁶ Tàko ko, ngóro Giká Atá dré adrélé rinyí adrézó lídrì fe dhi íbe áyi tándi léna dhi tìni dhi, fè kpà rinyí adrézó lídrì fe nda áyi Mvágó dré adrézó ába í léna. ²⁷ Fè kókpa rinyí adrézó mómúfí ki tàbvó ta dhi áyi Mvágó nda dré, akódhi dré adrélé Mómúfí ni Mvágó dhi sè.

²⁸ Lè àmi ki lídrì kàdré gàle tà kòdhi sè ko. Àngyá ko, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, mómúfí wáyi dràbhá dre gò ì dré adrézó ayilé mógó ì 'ásè dhi ki Giká ni Mvágó ni kúlí yi gò, ²⁹ ì dré topfòzo mógó nda ì lésè. Àyi tà dóro 'obhá dhi ki nga dràdrà 'ásè adrélé. Di, àyi tà kónzi 'obhá dhi ki àyikya nga dràdrà 'ásè, Giká kòb-hàro tà àyi dri be dhi bvó. ³⁰ Má kitswá mána tà àlo 'o áma dri sè ko. Má adré ngbà 'í tàbvó ta ngóro má dré adrélé yile Giká vélésè dhi tìni. Di tàbvó má dré adrélé tàle nda gyágya. Tàko ko, má adré tà má dré adrélé lèle dhi ki nda 'òle kòdhi ko. Be ró dhi, má adré mána tà dhya áma amùlepi dhi dré adrélé lèle dhi ki nda 'òle kòdhi.»

Tà adrébhá Yésu ni tà longó dhi ì

³¹ «Kòndò má kàdré tá áma tándi ni tà longó ma dhi, áma kúlí kitswá tá adré lanzilanzì ko. ³² Di, dhya àzya adré áma tà longó nì. Má ni tàle dhi, tà dré adrélé longolé áma tà dri dhi, tà bàti 'ì dhi be. ³³ Mì mù tá mómúfí ì lile Yòwánì véna àmi, di tà dré longolé áma tà dri dhi tá tà bàti 'ì. ³⁴ Má adré mána áma totó tà mómúfí ì dré adrélé longolé áma tà dri dhi dri ko. Di, má adré tà kòdhi ni ta, mì kòkitswáro adrélé ásà be dhi bvó. ³⁵ Yòwánì nda tá tálà adrélépi kòle, adrélépi ngá kazá mómúfí ì dré dhi 'ì. Di mì ka'ì tá lenzélé akódhi ni ngá-dra nda 'á lókyá tsà sè.

³⁶ Di, ma mána tà kàdrì àruka adrébhá áma tà longó dóro lavulé Yòwánì àdhya rúsè dhi íbe. Tà nda ì, tà áma Atá dré afèle má dré 'òle akílé títi dhi 'ì. Tà má dré adrélé 'òle nda ì adré áma tà longó, adrézó tadhá dhi, Giká Atá amù ma nì. ³⁷ Kòdhi íbe dhi, Giká Atá áma amùlepi nda adré kpà ìna áma tà longó. Mì yi tàdzí akódhi ni kúlí ko. Mì nò kpà tàdzí akódhi ni mìbhalé

ko. ³⁸ Mì adré kpà akódhi ni kúlí líkí àmi léna ko. Tàko ko, mì adré àmìkya dhya dré amùle dhi ni ka'ì ko.

³⁹ Mì adré tà títi tisìle Giká ni Kúlí na dhi ki àndu nda nile kòdhi. Àngyá ko, mì adré kisúá dhi, mì ni lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisú Kúlí nda sè. Di Kúlí nda kòdhi adré áma tà longó nì. ⁴⁰ Tágba kònini dhi, mì lè àmìkya alìle má vélé lídrì kisú ko!

⁴¹ Má adré mána rúku nda kisulé mómúfí ì vélésè ko.

⁴² Di, má ni àmi be. Má ni, àmi Giká ni lèle àko àmi ki togó na dhi be. ⁴³ Má alì mána áma Atá ni rú sè gò, mì dré áma ka'izo dòle àmi kòfalé ko. Di, dhya àzya kàdré alìle áyi tándi ni rú sè dhi, mì adré àmìkya akódhi nda ni ka'ì dòle dóro. ⁴⁴ Mì adré rúku nda kisulé àmi kò-falésè. Di, mì adré àmìkya rúku adrélépi angalé Giká àlo kwákwá dhi vélésè dhi ni nda kisulé kòdhi ko. Mì ni di àmìkya áma ka'ì ngínìngínì ró?

⁴⁵ Lè mì kòkisú ko tàle dhi, má ni àmi ki asíkì áma Atá tí ma dhi. Dhya dra àmi ki asíkilepi dhi, Mósè mì dré adrézó mì bha vélána dhi 'ì. ⁴⁶ Kòndò mì kàdré tá Mósè ni ka'ì bàti dhi, mì ni tá kpà adré áma ka'ì. Àngyá ko, akódhi tisì tá áma tà kòdhi. ⁴⁷ Di mì adré kó tà dré tisìle nda ki ka'ì ko dhi, mì ni di àmìkya áma kúlí ka'ì ngínìngínì ró?»

Yésu fè ngá nyàle mómúfí ngùlù-nzi dhi ì dré

(À kòndò kpà Mátáyò 14:13-21; Márokò 6:30-44; Lúkà 9:10-17)

6 Àmvolàsà dhi, Yésu ì dré gòzo lebèbhá ni íbe Gàliláyà na gò, ì dré zyàzo tápáriandre Gàliláyà àdhya ni ta'á na. (À adré kpà tápáriandre nda ni rú zi, tápáriandre Tìbèriyà àdhya.) ^{†2} Mómúfí zyandre lavulé dhi ì adré tá Yésu ni lebe, ì dré tá adrélé tà líndrìga ró dré adrélé 'òle adrézó dràbhá ki tidrì dhi ki no dhi sè. ³ Di Yésu ì dré mbàzo lebèbhá ni íbe kóngó àlo drina gò, ì dré lírìzó. ⁴ Yúdà ànzi ki gwányá Pásikà àdhya tà ànyi.

⁵ Di Yésu kòtingá mì mómúfí zyandre lavulé nda ki no adrerà'a alìle í vélé dre dhi, dré tàzoá Filípò dré dhi: «Mà ni mápà kisú gùle mómúfí wáyi kòni ì dré nyàle dhi àngolé?» ⁶ Tà tá kònini kitswázó Filípò ni tà ka'ìka'ì tabhì. Tàko ko, ni tá ìna tà í dré adrélé 'òle dhi be. ⁷ Di Filípò logó drá dhi: «Tágba mà kàdré tá làfa lò'wa kámá-rì dhi íbe yà dhi, mà kitswá tá mápà gù mómúfí àlo àlo títi ni ì dré kitswálé ndìndì mvá tsà ni ni kisú nyàle dhi bwà ko.» ^{††8} Yésu ni lebèbhá ki àzya, Àndrèyà, Simónà Pètèro ni adrúpi tà drá dhi: ⁹ «Mvágó àlo kònwánò. Akódhi mápà ladhíle órezè sè dhi íbe nzi, ìndì kosyá íbe rì. [‡] Di, ngá kòni ki àdho 'o mómúfí zyandre kònini ni ì dré dhi?»

† Rú «Tìbèriyà» kòndhi tá kpà rú bhàandre àlo tápáriandre nda mìle dhi àdhya 'ì. À kòndò Yòwánì 6:23. †† À adré tá làfa lò'wa kòndhi ni rú zi «dènàri». Dènàri àlo dhi tá làfa adrélé fèle mómúfí àlo dré àzì 'òle kitú àlo sè dhi tí dhi 'ì. Di làfa lò'wa kámá-rì kòni ì tá làfa kàdrì 'ì. ‡ «Órezè» kòndhi, mì pfò ni kára àlo sùlepi nyá tìni dhi 'ì.

¹⁰ Di Yésu gò tàá áyi lebèbhá i dré dhi: «Mì 'o móndyá kòni i lírílé.» Àrà nda 'á dhi, mbì tá bí. Di móndyá nda ì dré lírízó. Àgo i tà ànyànyì ngùlù-nzi. ¹¹ Di Yésu dré mápà nda ki adózó, àwoyà tàzo Giká dré gò, lanzízóá móndyá títi nda i dré, ngóró ì dré tá lèle nyàle dhi tñi. Dré kpà kosyá nda ki lanzízó àyi dré kòni. ¹² Di àyi títi nda ì kònya pìzo dre dhi, dré tàzoá áyi lebèbhá i dré dhi: «Mì lokó àmbí ni, kórònyá ni àlo kàbíró ko.» ¹³ Di ì dré mápà nzi móndyá ì dré nyàle nda ki àmbí ki lokózó gàle kánzì mudrí-dri-rì dhi i sè bíbi.

¹⁴ Di móndyá nda ì kònò tà líndrìga ró Yésu dré 'òle nda dre dhi, ì dré ngàzo adrélé tàá dhi: «Bàti, dhya kòdhi Prófétà adrélépi tá alìle bvò le dhi 'i!» ¹⁵ Di Yésu kònò, ì adrélé tá 'òle alìle áyi bha ópí ro rìnyí sè dhi dre dhi, dré gòzo áyi vu lyà, mbàle kalóma kóngó nda dri-na.

Yésu to atsí tápáriandre drísè

(À kònò kpà Mátáyò 14:22-33; Márokò 6:45-52)

¹⁶ Ìndró kàndrì dre dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré ngàzo sile tápáriandre làgana. ¹⁷ Ì kònò, ngá aní dre, ìndì Yésu atsa rè àyi véle ko dhi dre dhi, ì dré tombàzo bwátù na gò, kidhólé adrélé zyàle tápáriandre ni ta'á na, kitswálé lile Kàpàrànwúmà na. ¹⁸ Lyãandre adrélé tá vile tápáriandre nda mi gò, yí dré adrézó ru kàgbá. ¹⁹ Di ì kòlì vwàle ànyànyì kilóméterè nzi yà, ngalè nzi-dri-àlo yà dhi dre dhi, ì dré Yésu ni nòzo adrérà'a atsi to tápáriandre drísè, adrézó alìle àyi véle. Gò tiri dré àyi ki 'òzo lavúlé. ²⁰ Di, Yésu dré ína tàzoá àyi dré dhi: «Ma 'i! Mì ro ngá ko!» ²¹ Ì adrélé tá akódhi ni le dòle bwátù na. Di gbá lókyá nda sè dhi, ì dré tsàzo tápáriandre nda ni ta'á na, àrà ì dré tá adrézó lile dhi na.

Móndí zyandre dhi ì ndà Yésu

²² Kitú bvóá dhi sè dhi, móndyá zyandre tayíle ta'á lésè nda ì dré nòzoá dhi, Yésu ni lebèbhá ì tombá tá bwátù àlo dhi na lile àyi pátì. Ì nì tá kpà tàle dhi, Yésu mbà tá ína bwátù nda na ko dhi be. ²³ Lókyá nda sè dhi, bwátù àruka angábhá bhàandre Tibèriyà àdhya lésè dhi ì dré atsázó ànyì àrà móndyá nda ì dré tá mápà nyàzo Mírì ni àwoyà tàma àmvolésè nda làga. ²⁴ Di móndyá zyandre nda ì kònò Yésu i lebèbhá ni íbe dhi i tá yó dhi dre dhi, ì dré tombàzo bwátù nda i 'ásè gò, zyàle Kàpàrànwúmà na kitswálé Yésu ni nda.

Yésu mápà adrélépi lídrì fe dhi 'i

²⁵ Di ì kòkisú Yésu tápáriandre nda ni ta'á na dre dhi, ì dré lizízóá títi dhi: «Rábbi, mí atsa kònwa ángutú?» ²⁶ Yésu logó àyi dré dhi: «Má adrélé tà bàti ta àmi dré: Mì adrélé áma nda, mì dré tà líndrìga ró má dré 'òle dhi ki

† À nà tà ngbà 'í àgo adrèbhá tá kònàle dhi i kòdhya. À nà tà tòkò i ànzimvá íbe ko.

nòle dhi sè ko. Be ró dhi, mì adrélé àmikya áma nda, mì dré mápà nyàle pìzo ásà dhi sè. ²⁷ Di, adrélé làá dhi, mì kàdré àzì 'o mányàngá adrélépi ñwàle ñwanwà dhi sè ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya àzì 'o mányàngá dra adrélépi kóná vèsè kólyá dhi sè. Ma, Móndí ni Mvá, má ni mányàngá nda ni fe àmi dré. Tàko ko, Giká Atá lwà áyi àngè má rú tadházóá dhi, í ka'ì ma káyà dhi.» ²⁸ Di ì lizí títi dhi: «Lè mà kò 'o àdho tà kòdhya kitswázó Giká ni àzì 'o dhi?» ²⁹ Yésu logó àyi dré dhi: «Àzì Giká dré adrélé lèle mì kò 'o dhi, kòndhi 'i: Mì kàdré dhya dré amùle dhi ni ka'ì.» ³⁰ Di ì gò lizí títi dhi: «Mí ni àdho tà líndrìga ró dhi ni 'o kòdhya, mà kònòró gò ámi ka'izo? Mí ni àdho tà 'o?» ³¹ Àma ki tábhí ì nya tá mánnà duku na. Ngóró tísìle Giká ni Kúlí na dhi tñi: «Akódhi fè mápà asilépi bhù lésè dhi àyi dré nyàle.» ^{††} ³² Di Yésu tà àyi dré dhi: «Má adrélé tà bàti ta àmi dré: Mósè fè mápà asilépi bhù lésè dhi àmi dré nì ko. Di, áma Atá adrélé ína mápà tàndi asilépi bhù lésè dhi ni fe àmi dré nì. ³³ Tàko ko, mápà tàndi Giká dré adrélé fèle nda, dhya asilépi bhù lésè adrélé lídrì fe móndyá bvò àdhya i dré dhi 'i.» ³⁴ Di ì tà drá dhi: «Mírì, mí kàdré ngbú mápà kòdhi ni afè àma dré wà!»

³⁵ Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Ma mána mápà adrélépi lídrì fe dhi 'i. Dhya ángùdhi adrélépi alìle má véle dhi, tàbirí kitswá tàdzí gòle akódhi ni 'o ko. Dhya ángùdhi adrélépi áma ka'ì dhi, yí lovó kitswá tàdzí gòle akódhi ni nde ko. ³⁶ Di, ngóró má dré tàle àmi dré dre dhi tñi dhi, tágba mì dré áma nòzo 'í dhi, mì ka'ì àmikya ma ko. ³⁷ Móndyá wáyì áma Atá dré adrélé afèle má dré dhi ki alì má véle. Di dhya ángùdhi adrélépi alìle má véle dhi, má kitswá tàdzí akódhi ni dro ko. ³⁸ Àngyá ko, má así bhù lésè kitswálé tà má dré adrélé lèle dhi ki 'o kòdhya ko. Be ró dhi, má así mána tà dhya áma amùlepi dhi dré adrélé lèle dhi ki 'o kòdhya. ³⁹ Di tà dhya áma amùlepi nda dré adrélé lèle dhi, kòndhi 'i: Adrélé làá dhi, má kòtayí dhya dré afèle má dré dhi ki àlo avìle ko. Adrélé kpà làá dhi, má kòtingá àyi nda i títi dràdrà lésè kitú kùdù sè. ⁴⁰ Bàti, tà áma Atá dré adrélé lèle dhi, kòndhi 'i: Adrélé làá dhi, dhya ángùdhi adrélépi áyi Mvãagó ni no gò adrézó akódhi ni ka'ì dhi, dhya nda kàdré lídrì kóná vèsè kólyá dhi íbe. Di má ni akódhi ni tingá dràdrà lésè kitú kùdù sè.»

⁴¹ Di Yúdà ànzi nda ì dré dhèzo adrélé Yésu ni ndrì, dré tá tàle dhi «Ma mápà asilépi bhù lésè dhi 'i» dhi sè. ⁴² Ì adrélé táà àyi kòfalésè dhi: «Kòdhi tsi Yésu, Yòséfà ni mvá 'i ko? Mà nì akódhi ni atá, andre ni be dhi be. Di akódhi 'o i ngíni adrélé tàá nyànomvá dhi, í así bhù lésè dhi?»

⁴³ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Mì tayí adrema làndrì ndrì àmi kòfalésè dhi. ⁴⁴ Dhya àlo kitswá ína alìle má véle ko, áma Atá áma amùlepi dhi kàsè akódhi ni togó nì ko dhi. Di má ni akódhi nda ni tingá dràdrà lésè kitú

†† À kònò Pfòma 16:4, 15; Longó i 78:24.

kùdù sè. ⁴⁵ Ngóro pròfètá ì dré tísìle Giká ni Kúlí na dhi t́nì: «Giká ni àyí títí dhi kì tadhá.» † Dì dhya ángùdhi adrélépi Giká Atá ni yi gò, adrézó tà dré adrélé tadhále dhi kì kisú dhi, akódhi nda adrélé aláìle má vélé. ⁴⁶ Kòdhi adrélé lèá ko tàìle dhi, dhya àlo nò Giká Atá dhi. Ngbà 'í ma angálépi Giká Atá nda vélésè dhi, má nò akódhi ma.

⁴⁷ Má adrélé tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi áma ka'ì dhi, akódhi nda lídrì kóná vésè kólyá dhi íbe.

⁴⁸ Ma mápà adrélépi lídrì fe dhi 'í. ⁴⁹ Àmi kì tábhí ì nya tá mánnà duku na gò, ì dré todràzo. ⁵⁰ Dì, kòndhi ìna mápà asílépi bhù lésè dhi 'í. Dhya adrélépi nyaá dhi kítswá dràle ko. ⁵¹ Ma mápà lídrì ro asílépi bhù lésè dhi 'í. Dhya ángùdhi adrélépi mápà nda ni nya dhi, ni adrélé lídrì íbe kóná vésè kólyá. Mápà nda kòdhi, áma rúbhá má dré dra fèle mónyá bvò àdhya ì dré adrízó dhi 'í.»

⁵² Dì Yúdà ànzi nda ì dré ngàzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè, adrézó tàà dhi: «Dhya kòdhi ni kítswá àyi rúbhá afè àma dré nyàìle ngínìngínì ró?»

⁵³ Dì Yésu gò tàà àyi dré dhi: «Má adrélé tà bàti ta àmi dré: Mì kònya Móndí ni Mv́a ni rúbhá ko, ìndì mì kòmvu akódhi ni kàrí ko dhi, mì kítswá àmíkya adrélé lídrì íbe àmi léna ko. ⁵⁴ Dhya ángùdhi adrélépi áma rúbhá nya, adrézó kpà áma kàrí mvu dhi, akódhi nda lídrì kóná vésè kólyá dhi íbe. Dì má ni akódhi ni tìngá dràdrà lésè kítú kùdù sè. ⁵⁵ Tàko ko, áma rúbhá ngá tàndì adrélé nyàìle dhi 'í, ìndì áma kàrí ngá tàndì adrélé mvùle dhi 'í. ⁵⁶ Dhya ángùdhi adrélépi áma rúbhá nya, adrézó kpà áma kàrí mvu dhi, akódhi nda adrélé má léna, ìndì má adrélé kpà adrélé akódhi léna. ⁵⁷ Ngóro áma Atá lídrì ro dhi dré áma amùle dhi t́nì, ìndì ngóro má dré adrélé lídrì íbe akódhi nda sè dhi t́nì dhi, dhya ángùdhi adrélépi áma nya dhi ni adrélé kókpà lídrì íbe má sè. ⁵⁸ Ma kòndhi, mápà asílépi bhù lésè dhi 'í. Àmi kì tábhí ì nya tá mánnà gò, ì dré todràzo. Dì, dhya adrélépi mápà kòndhi ni nya dhi ni ìna adrélé lídrì íbe kóná vésè kólyá.»

⁵⁹ Yésu tà tà nda ì Kàpàrànwúmà na, dré tà adrérà'a tà tadhá Yúdà ànzi kì lísámbò dzó na dhi 'á.

Yésu ni lebhébhá bí dhi ì tayí akódhi

⁶⁰ Dì Yésu ni lebhébhá ì kòyi tà nda ì dre dhi, àyi kì àruka bí dhi ì dré tàzoá àyi kòfalésè dhi: «Tà dré adrélé tadhále kòdhi kòkòróko. Àdhi ni kítswá yìá ka'ìle dhi nì?»

⁶¹ Yésu dré nìzoá tàìle dhi, àyi lebhébhá nda ì adrélé tà làndrì ndrì tà nda sè dhi be gò, dré tàzoá àyi dré dhi: «Tà kòdhi adrélé tsi àmi kì 'o ledhélé nì bàti? ⁶² Mì ni dì kisúá ngínì, lókyá mì dré dra Móndí ni Mv́a ni nòzo mbàrà'a àrà dré tà adrézó wáláká dhi léna dhi tú dhi? ⁶³ Giká ni Tírí adrélé lídrì fe nì. Tà rúbhá àdhya adrélé ìna tà àlo 'o ko. Kúlí má dré tàìle àmi dré kòdhi ì kúlí Tírí

àdhya 'í, ìndì kúlí adrélébhá lídrì fe dhi 'í. ⁶⁴ Dì, tágba kòndhi dhi, móndí àruka àmi kòfalé dhi ì ka'ì àyíkya ma ko.» Yésu tà tà kòndhi tàko ko, ni tà kínó lésè ngalé àdhibhá ì kítswá àyi ka'ì ko ya dhi be. Ni tà kpà, àdhi ni àyi lefè kàribhá ì drígá nì ya dhi be. ⁶⁵ Akódhi gò tàà dhi: «Tà kòdhi sè dhi, má tà tà àmi dré dhi, dhya àlo kítswá ìna aláìle má vélé ko, áma Atá kòfè láti akódhi dré aláìle nì ko dhi.»

⁶⁶ Kìdhólé lókyá nda sè dhi, Yésu ni lebhébhá bí dhi ì dré akódhi ni tayízo gò, ì dré gòzo vélé atsílé tùmání akódhi be ko. ⁶⁷ Dì Yésu dré lizízóá àyi lebhébhá mudrì-drì-rì dhi ì tí dhi: «Àmi ró dhi, mì lè kókpà lèle àyíkya t́nì?» ⁶⁸ Dì, Sìmonà Pétèro logó drá dhi: «Mírì, mà ni lè àdhi véna? Mì mína kúlí adrélébhá lídrì kóná vésè kólyá dhi ni fe dhi íbe. ⁶⁹ Áma, mà ka'ì bàti, ìndì mà ni tàìle dhi, mì Dhya lólo Giká àdhya 'í dhi be.» ⁷⁰ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Má kípè zakó tsi àmi mudrì-drì-rì ni ì ma? Dì, tágba kòndhi dhi, àmi kì àlo ìna dzáborò 'í!» ⁷¹ Adrélé tà Yúdàsì, Sìmonà Ìsìkàrìyótà ni mv́a nì tà ta kòdhi. Tàko ko, akódhi nda, àyi mudrì-drì-rì nda kì àlo ró dhi, adrélé tà ìna 'òle Yésu ni lefè kàribhá ì drígá dhi nì.

Yésu ni adrúpi ì ka'ì akódhi ko

7 Àmvolàsà dhi, Yésu dré gòzo adrélé tatsílé bvò Gàliláyà àdhya 'ásè. Adrélé tà lèá tatsílé bvò Yúdáyà àdhya 'ásè ko, Yúdà ànzi kì kàdrì kòndhi dhi ì dré tà adrélé láti nda akódhi ni p̀fùzo dràle dhi sè.

² Yúdà ànzi kì gwányá tàbèrènakolò kya atsá tá ànyí. ^{††} Dì Yésu ni adrúpi ì dré tàzoá drá dhi: «Lè mí kònga kònwàsè lèle Yúdáyà na, àmi lebhébhá wáyí dhi ì kòndhi kpà tà líndrìgá ró mí dré adrélé 'òle dhi ì be dhi bvò.

⁴ Dhya àlo kàdré àyi le 'òle móndí ì dré nìle dhi, adrélé tà 'o lùzu ró ko. Mí dré adrélé tà nda kòdhi kì 'o dhi sè dhi, mí tadhá dì rè mì mónyá wáyí dhi ì dré nòle!»

⁵ Akódhi ni adrúpi nda ì tà tà kòndhi tàko ko, ì adrélé tà ndìndì akódhi ni ka'ì ko.

⁶ Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Lókyá mána kítswá rè ko. Dì, àmi dré dhi, lókyá ángùdhi mì dré adrézó lèle lèle kòndhi dhi ìna dóro. ⁷ Mónyá bvò kòndhi àdhya ì kítswá togó kòndhi bha àmi rú ko. Dì, ì adrélé àyíkya togó kòndhi bha má rú, má dré adrélé tadhá ngádra 'á dhi, tà ì dré adrélé 'òle dhi ì kòndhi dhi sè. ⁸ Àmi, mì lè gwányá na. Má kítswá rè mána lèle kòndhi ko. Tàko ko, lókyá mána kítswá rè ko.» ⁹ Kòtá tà nda dre dhi, dré gòzo adrélé Gàliláyà na.

Yésu lè gwányá tàbèrènakolò kya na

¹⁰ Dì, Yésu ni adrúpi ì kòlè gwányá nda na dre dhi, akódhi dré kpà ngàzo lèle kòndhi. Dì, lè tá ngádra 'ásè ko. Be ró dhi, lè ìna lùzu ró. ¹¹ Gwányá nda 'á dhi, Yúdà

†† Gwányá tàbèrènakolò kya kòndhi ni lókyá 'á dhi, Yúdà ànzi ì adrélé tà tàbèrènakolò kì ledé wémà ì t́nì, adrézó lírìlé àyi zàna, kítswálé àyi kì tábhí kì lavuma duku 'ásè dhi ni tà kisú dhi bvò. À kòndhi Lèvitíkè 23:34-36; Dùtèrònómè 16:13.

† À kòndhi Èsáyà 54:13.

ànzì kì kàdrì ì adré tá akódhì nì nda, adrézó lizíá dhi: «Dhya kòdhi ángwà?»¹² Mòndí zyandre kònàlè dhi ì kòfalé dhi, à adré tá ngùrùngùrù ta akódhì nì tà sè. Àyi kì àruka ì adré tá tàá dhi: «Akódhì mómndí dóro 'i.» Àruka nì ì adré kó tàá dhi: «Kóko, adré ína mómndí zyandre dhi kì lití.»¹³ Dì, dhya àlo adré tá tà ta akódhì nì tà dri ngádra 'á ko, ì dré tá adrélé títi Yúdà ànzì kì kàdrì kì ro dhi sè.

¹⁴ Gwányá nda kòtsa kítógá nì na dre dhi, Yésu dré lè-zo tépelò na gò, kidhólé adrélé tà tadhá. ¹⁵ Yúdà ànzì ì adré tá akódhì nì yi síbhálé be ngbo, adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòdhi ndà kó tà nìle ko dhi, kiséú dhi tògyá adrézó Giká nì tà nì kònìnì dhi ngínì?»

¹⁶ Dì Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Tà má dré adrélé tadhálé kòdhi ì, tà mána 'i ko. Be ró dhi, tà nda ì angá àyikya Giká áma amùlepi dhi vélésè. ¹⁷ Dhya ángùdhi adrélépi tà Giká dré adrélé lèle dhi kì nda 'òle dhi, akódhì nda nì nià ngalè tà má dré adrélé tadhálé nda ì angá Giká vélésè yà, kó ngalè áma tàndi vélésè yà dhi. ¹⁸ Dhya adrélépi tà adrèbhá angalé àyi tàndi drilésè dhi kì tà ta dhi, adré rúku nda kiséúle àyi tàndi dré. Dì, dhya adrélépi dhya àyi amùlepi dhi nì rúku nda bhàle dhi, adré ína tà bàti ta. Tà àlo kinzò ro akódhì léna dhi yókódhó.

¹⁹ Mósè fè tá tsi tatrítrí kúlí àmi dré ko? Dì, dhya àlo àmi kòfalé dhi adré tà tatrítrí kúlí nda dré adrélé tàle dhi kì 'o ko. Mì adré àmikya láti nda kitswázó áma pfu dràle àdho tà sè?»²⁰ Dì mómndí zyandre nda ì logó drá dhi: «Mì tirí kònzì íbe mí léna! Àdhi adré láti nda kitswázó àmi pfu dràle dhi nì?»²¹ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Má 'o ngbà 'í tà línndrígá ró àlo dhi sàbátù tú gò, àmi títi dhi kì línndrígá dré adrézó gàle ásà. ²² Dì, àmi ró dhi, mì adré kókpà àzì 'o sàbátù tú. Tàko ko, Mósè fè àmi dré tòlì adrézó àmi kì ànzìàgo kì lwa gò, mì dré adrézó àyi kì lwa, gba kàdré sàbátù tú yà dhi. (Tà bàti ró dhi, tòlì nda angá tá Mósè vélésè ko. Be ró dhi, angá ína àma kì tábhí ì vélésè drìdrì Mósè nì lókyá kan-drá.)²³ Dì mì kàdré àmi kì ànzìàgo kì lwa sàbátù tú kitswázó Mósè nì tatrítrí kúlí líkí dhi, àmi kì togó adré dhi aswálé má rú, má dré agó àlo dhi nì tidrìlé wáyi sàbátù tú dhi sè àdho tà sè?»²⁴ Lè mì kàdré mómndí kì tàbvó ta ngbà 'í tà adrélé nòle mì sè dhi ì sè ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya tàbvó ta gyàgya.»

Yésu Mèsíyà 'i bàti?

²⁵ Lókyá nda sè dhi, mómndí Yèrúsalemà 'a dhi kì àruka ì adré tá tàá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòdhi tsi dhya àma kì kàdrì ì dré adrézó láti nda pfùzoá dràle dhi 'i ko?»²⁶ Dì, mì nò rè ká! Akódhì adré tà ta ngádra 'á gò, ì dré adrézó tà àlo ta drá ko! Ì nì àyikya tàle dhi, akódhì Mèsíyà 'i bàti dhi be?»²⁷ Dì, lókyá Mèsíyà dré dra atsázó dhi sè dhi, dhya àlo kitswá àrà dré angázó

làsà dhi nì ni ko. Mà nì àmakya àrà dhya kòdhi dré angázó làsà dhi be.»

²⁸ Dì Yésu dré rè dhu adrèrà'a tà tadhá tépelò na dhi 'á dhi, dré ngàzo kúlí yo tàzoá dhi: «Mì nì tsi ma be? Mì nì àrà má dré angázó làsà dhi be? Má alì mána áma dri sè ko. Dì, dhya áma amùlepi dhi adré ngbú adrélé tà bàti ta. Mì nì àmikya akódhì ko. ²⁹ Dì, má nì mána akódhì be. Tàko ko, má angá akódhì vélésè, ìndì akódhì amù ma nì.»

³⁰ Gò Yúdà ànzì kì kàdrì ì dré ngàzo adrélé láti nda kitswázó akódhì nì ru. Dì, àyi kì àlo so drígá akódhì rú ko, lókyá nì dré tá rè kitswálé ko dhi sè. ³¹ Dì, mómndí zyandre nda ì kòfalé dhi, mómndí bí dhi ì dré akódhì nì ka'izo. Ì adré tá tàá dhi: «Lókyá Mèsíyà dré dra atsázó dhi sè dhi, akódhì nì tsi tà línndrígá ró dhi kì 'o dhya kòdhi àdhya kì lavú?»

Fàrisáyò ì mù mómndí ì kitswálé Yésu nì ru

³² Fàrisáyò ì dré mómndí zyandre nda kì yizo adrèrà'a ngùrùngùrù ta Yésu nì tà dri dhi 'í. Dì àyi túmání kòwánà kàdrì íbe dhi, ì dré tépelò líkíbhá kì àruka kì mùzo kitswálé akódhì nì ru.

³³ Gò Yésu dré tàzoá dhi: «Ma dhu rè túmání àmi íbe lókyá tsà sè. Àmvolàsà dhi, má nì go lile dhya áma amùlepi dhi véna. ³⁴ Mì nì áma nda gò, mì dré àmikya kitswázó áma kiséú ko. Àngyá ko, mì kitswá lile àrà má dré adrézó lile lána dhi na bwà ko.»³⁵ Dì Yúdà ànzì kì kàdrì nda ì dré lizízóá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòdhi adré 'òle lile ángolé, mà dré kitswázó akódhì nì kiséú bwà ko dhi? A nì lí Gíríkì kì bvò Yúdà ànzì ì dré ayízó dhi ì 'ásè, kitswálé Gíríkì kì tadhá?»³⁶ Adré leá tàle ngínì dré adrèrà'a tàá dhi: «Mì nì áma nda gò, mì dré àmikya kitswázó áma kiséú ko, ìndì «Mì kitswá lile àrà má dré adrézó lile lána dhi na bwà ko» dhi?»

Yíandre adrélépi lídrì fe dhi

³⁷ Gwányá nda nì kitú kùdù, adrélépi kàdrì kitú àruka títi nda kì lavú dhi sè dhi, Yésu dré ngàzo kúlí yo tàzoá dhi: «Dhya àlo kàdré yí lovó íbe dhi, akódhì kàlì má vélé adrélé yí mvu wà. ³⁸ Dhya ángùdhi adrélépi áma ka'ì dhi, yíandre adrélépi lídrì fe dhi nì adí apfòle akódhì nì togó lésè, ngóro Giká nì Kúlí dré adrélé tàle dhi tñi.»³⁹ Kòdhi Yésu adré tá Tirí Lólo mómndí àyi ka'ìbhá dhi ì dré adrélé 'òle kiséúle dhi nì tà ta kòdhya. Tàko ko, Tirí Lólo nda atsá tá rè ko, Yésu dré tá rè fíle àyi mìlanzilanzì na ko dhi sè.

Mómndí ì lanzi ru Yésu nì tà sè

⁴⁰ Mómndí zyandre nda ì kòyi Yésu nì kúlí nda ì dre dhi, àyi kì àruka ì dré adrézó tàá dhi: «Dhya kòdhi Prófétà 'i bàti!»⁴¹ Àruka nì ì adré tá tàá dhi: «Akódhì Mèsíyà 'i!» Dì, àruka nì ì adré kó àyikya tàá dhi:

† À kònd Èzèkyélé 47:1; Zàkàríyà 14:8.

«Mèsíyà ni kitswá tsi angálé Gàliláyà lésè? ⁴² Giká ni Kúlí adré zakó tsi tàá dhi, Mèsíyà ni angá ópí Dàwídi ni súrú lésè, ìndì Bètèlémè, bhàandre Dàwídi dré angázó lásà dhi lésè!» ⁴³ Dì móndyá zyandre nda ì dré ru lanzízó Yésu ni tà sè. ⁴⁴ Àyi ki àruka ì adré tá làá dhi, à kòru akódhi. Dì, dhya àlo so drígá akódhi rú ko.

Yúdà ànzi ki kàdrì ì 'o àyi ki togó tombálé Yésu rú

⁴⁵ Gò tépelò líkíbhá nda ì dré gòzo kòwánà kàdrì ì véna Fàrisáyò íbe. Dì àyi nda ì dré lizízóá àyi tí dhi: «Mì adri dhya kòdhi agòzo ába ko àdho tà sè?» ⁴⁶ Dì tépelò líkíbhá nda ì logó dhi: «Dhya àlo adrélépi tà ta dhya kòdhi àdhya tñi dhi tàdzí yókódhó.» ⁴⁷ Dì Fàrisáyò nda ì gò lizíá àyi tí dhi: «Mì tayí kókpà àmi akódhi nda dré litílé dre? ⁴⁸ Dhya àlo Yúdà ànzi ki kàdrì ì kòfalé yà, kó ngalè Fàrisáyò ì kòfalé yà akódhi ni ka'ilepi dhi tsi be? ⁴⁹ Kóko! Dì, móndyá zyandre kòdhi ì ni àyikya Mósè ni tatrítrí kúlí ko. Giká ni tatrítrí àyi dri!»

⁵⁰ Fàrisáyò nda ì kòfalé dhi, Nikòdémò atú lílepi Yésu véna ngátsi sè dhi tá be. Dì akódhi dré tàzoá àyi dré dhi: ⁵¹ «Àma ki tatrítrí kúlí ka'ì tsi tà bhàle dhya àlo dri akódhi ni yi àko ró, ìndì tà dré 'òle dhi ni ni àko ró dhi 'í?» ⁵² Dì ì logó drá dhi: «Mì kókpà móndí angálépi Gàliláyà lésè dhi 'í? Mí vwa rè tà Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi ì ká. Mí ni nòá dhi, pròfétà àlo angálépi Gàliláyà lésè dhi yókódhó.»

⁵³ Gò àyi àlo àlo tídí dhi ì dré ngàzo nzìle àyi bhà'ásè. ††

Tòkò àlo rùle múná tà 'orà'a dhi

8 Dì Yésu dré lízo mbàle kòngó Òlívè fa kya drìna. ² Ngá kòwa dre dhi, dré gòzo líle tépelò na gò, móndyá wáyi dhi ì dré alízo ru kimó akódhi làga. Akódhi dré lírízó gò kidhólé adrélé àyi ki tadhá.

³ Dì tatrítrí kúlí tadhábhá ì Fàrisáyò íbe dhi, ì dré tòkò àlo dhi ni adrìzo alízo bhàá móndyá wáyi ì kandrá. ì ru tá akódhi nda adrérà'a múná tà 'o agó àlo dhi be. ⁴ Dì ì dré tàzoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, à ki tòkò kòndhi adrérà'a múná tà 'o agó àlo be dhi 'á. ⁵ Mósè fè tá tòlí tatrítrí kúlí na tàzoá àma dré dhi, mà kàdré tòkò tà 'obhá kòndhi dhi ki lebhé todràle kírà sè. Dì mí adrè mína tàá tà kòdhi sè ngíni?» ⁶ ì lizí tá akódhi kòndhi kitswázó akódhi ni tabhì litílé, ì kòkitswáró akódhi ni asíki be dhi bvó. Dì, Yésu dré ína tandizo gò, kidhólé adrélé ngá tisi drígámbíí sè kiní mi. ⁷ ì dré rè dhu adrérà'a akódhi ni lizí dhi 'á dhi, dré ngàzo àyi totó gò, tàá àyi dré dhi: «Dhya tàkonzì 'òlepi tàdzí ko dhi kàdré àmi kòfalé be dhi, akódhi nda kòkidhó rè zyà tòkò kòndhi ni lebhéle kírà sè dhi nì.» ⁸ Dì dré gòzo tòdhyá tandile adrélé ngá tisi kiní mi.

† À kònò 2 Sàmùwélé 7:12; Miké 5:2. †† Wáràgà àruka Giká ni Kúlí tisižo àyi dri drìdri dhi ì léna dhi, à adrè Yòwánì 7:53-8:11 dhi ni kúsú ko.

⁹ Dì ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì dré ngàzo topfòle àlo àlo kidhólé màlìga ì rú, Yésu ki tayí tòkò nda adrélépi àyi totó akódhi kandrá dhi be. ¹⁰ Dì Yésu dré ngàzo àyi totó lizíá tíá dhi: «Tòkò, àyi nda ì ángwà? Dhya àlo tà bhàlepi mí dri dhi yókódhó?» ¹¹ Akódhi logó dhi: «Míri, dhya àlo yó.» Dì Yésu tà drá dhi: «Má bhà kókpà tà mí dri ko. Dì mí lí, ìndì kidhólé nyànomvá dhi, mí kògò véle tàkonzì 'o ko.» †

Yésu ngádra bvò àdhya 'í

¹² Yésu dré gòzo tàá móndyá zyandre ì dré dhi: «Ma ngádra adrélépi ngá kazá móndyá bvò àdhya ì dré dhi 'í. Dhya ángùdhi adrélépi áma lebè dhi kitswá tàdzí at-silé tinímvá na ko. Be ró dhi, a ni adrè ngádra lídrì àdhya íbe.»

¹³ Dì, Fàrisáyò ì dré ngàzo tàá drá dhi: «Mí adrè mína àmi tàndi ni tà longó mi. Tà mí dré adrélé tàle dhi ì, tà bàti 'í ko.» ¹⁴ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Gba má dré adrézó áma tàndi ni tà longó dhi, tà má dré adrélé tàle dhi ì, tà bàti 'í. Tàko ko, má nì, má angá ángolésè ya, ìndì má adrè líle ángolé ya dhi be. Dì, mì nì àmikya ngalè má angá ángolésè ya, kó ngalè má adrè líle ángolé ya dhi ko. ¹⁵ Mì adrè àmikya áma tàbvò ta ngóró móndyá bvò kòndi àdhya ì dré adrélé tàle dhi tñi. Dì, má adrè mána dhya àlo ni tàbvò ta ko. ¹⁶ Kòndò má kàdré tá tàbvò ta dhi, tàbvò má dré kitswálé tàle nda ni tá adrè gyàgya. Àngyá ko, má adrè tà àlo 'o kalóma ko. Be ró dhi, áma Atá áma amùlepi dhi túmání má be. ¹⁷ À tisi tá àmi ki tàndi ki tatrítrí kúlí na tàle dhi, móndí rì tà nobhá mì sè dhi ì kàdré tà àlo dhi ni longó kòdhya dhi, tà ì dré adrélé longólé nda, tà bàti 'í. ¹⁸ Ma, má adrè áma tàndi ni tà longó. Kòdhi íbe dhi, áma Atá áma amùlepi dhi adrè kókpà áma tà longó.» ¹⁹ Dì ì lizí tíá dhi: «Àmi Atá ángwà?» Yésu gò logóá àyi dré dhi: «Mì nì ma àdhi 'í yà dhi ko, ìndì mì nì áma Atá àdhi 'í yà dhi ko. Kòndò mì kòndi tá ma be dhi, mì nì tá kpà áma Atá nì nì.»

²⁰ Yésu tà tá kúlí nda ì, dré tá adrérà'a tà tadhá tépelò na, ànyi àrà adrézó ngá fèle Giká dré dhi ki líkí dhi làga dhi 'á. Dì, dhya àlo ru tá akódhi ko, lókyá ni dré tá rè kitswálé ko dhi sè.

Yésu dhya Giká Atá dré amùle dhi 'í

²¹ Yésu dré gòzo tàá àyi dré dhi: «Má adrè 'òle líle. Mì nì áma nda gò, mì dré àmikya todràzo àmi ki tàkonzì na. Mì kitswá líle àrà má dré adrézó líle lána dhi na bwà ko.» ²² Dì Yúdà ànzi ì lizí àyi kòfalésè dhi: «Akódhi adrè 'òle àyi pfu dràle? Kòdhi vo tà dré adrézó tàá dhi: «Mì kitswá líle àrà má dré adrézó líle lána dhi na bwà ko» dhi 'í?» ²³ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Mì angá àmikya bvò kòndi lésè. Dì, má angá mána kurú lésè. Àmi

† À kònò tà àndu ngíle Yòwánì 7:53 na dhi. †† À kònò Dütèrònómè 17:6; 19:15.

móndí bvo kòndi àdhya 'i. Di, ma mána móndí bvo kòndi àdhya 'i ko. ²⁴ Ásà dhi, má tá tá àmi dré dhi, m̀ ni todrà àmi ki tàkonzì na. Tàko ko, m̀ kòka'ì, ma Dhya adrélépi be dhi 'i ko dhi, m̀ ni dra todrà àmi ki tàkonzì na.» ²⁵ Di ì lízì tíá dhi: «M̀ mína àdhi 'i?» Yésu gò logóá àyi dré dhi: «Ma dhya má dré adrézó tàá kínó lésè dhi, ma akódhi 'i nda 'i. ²⁶ Ma dhu r̀ è tà íbe bí tàle àmi ki tà dri. Ma kpà tà íbe bí tàle àmi ki tàbvo tàzo. Di, dhya áma amùlepi dhi adré ngbú adrélé tà bàti ta. Má adré ngbà 'í tà má dré yile akódhi nda vélésè dhi ki ta móndyá bvo kòndi àdhya i dré kòdhya.»

²⁷ Di, ì nì tá ko tàle dhi, Yésu adré tá àyi Atá nì tà ta kòdhya dhi. ²⁸ Di Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Lókyá m̀ dré dra ma, Móndí nì Mv́a nì tìngázó kuru dhi sè dhi, m̀ nì nìá tàle dhi, ma Dhya adrélépi be nda 'i dhi be. M̀ nì kpà nìá tàle dhi, má adré tà àlo 'o áma dri sè ko dhi be. Di, má adré ngbà 'í tà áma Atá dré tadhálé má dré dhi ki ta kòdhya. ²⁹ Dhya áma amùlepi dhi túmání má be. Tayí ma kalóma ko. Àngyá ko, má adré ngbú tà akódhi nì togó dré adrézó kìnìlé ásà dhi ki 'o kòdhya.» ³⁰ Di Yésu dré tá adrérà'a tà nda ki ta dhi 'á dhi, móndí bí dhi ì dré akódhi nì ka'izo.

M̀ nì adré móndí tr̀le bàti dhi i ró

³¹ Di Yésu dré tàzoá Yúdà ànzi àyi ka'ìbhá nda i dré dhi: «M̀ kàdré tr̀le tà má dré adrélé tadhálé dhi i rú dhi, m̀ nì adré áma lebèbhá 'i bàti. ³² Di m̀ nì tà bàti ni gò, tà bàti nda dré àmi ki tr̀zo wáyi.» ³³ Ì logó drá dhi: «Áma, áma Àbàràma nì sùrú 'i. Mà atsá r̀ è tàdzí dhya àlo nì màràbà ro ko. Di mí adré mína tàá dhi, à nì àma ki tr̀ dhi ngíni?» ³⁴ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi tàkonzì 'o dhi, akódhi nda tàkonzì nì màràbà 'i. ³⁵ Màràbà adré ína adrélé sùrú 'á nyo ko. Di, mv́agó adré ína adrélé sùrú 'á nyo. ³⁶ Di Giká nì Mv́agó kòtr̀ àmi dhi, m̀ nì adré móndí tr̀le bàti dhi i ró.

³⁷ Má nì tàle dhi, àmi Àbàràma nì sùrú 'i dhi be. Di, m̀ adré àmikya láti nda kitswázó áma pfu dràle, m̀ dré adrélé áma kúlí ka'ì dòle àmi ki togó na ko dhi sè. ³⁸ Má adré mána tà áma Atá dré tadhálé má dré dhi ki ta kòdhya. Di, m̀ adré àmikya tà m̀ dré yile àmi ki atá vélésè dhi ki 'o kòdhya.»

³⁹ Ì gò logóá drá dhi: «Áma ki atá, Àbàràma 'i.» Di Yésu tà àyi dré dhi: «M̀ kàdré tá Àbàràma nì ànzi 'i bàti dhi, kòndò m̀ nì tá adré tà Àbàràma dré 'òle dhi ki 'o kòdhya. ⁴⁰ Di, nyànómva dhi, m̀ adré àmikya láti nda kitswázó áma pfu dràle, má dré tà bàti má dré yile Giká vélésè dhi nì tàle àmi dré dhi sè. Àbàràma 'o tá ína tà làsú be kònnì dhi ko. ⁴¹ Di, m̀ adré àmikya tà 'o ngóro àmi ki atá dré adrélé 'òle dhi t́ni.» Di ì logó drá dhi: «Áma, áma ànzi tile swà ro dhi 'i ko! Áma ki Atá, Giká 'i kalóma.»

⁴² Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Giká kàdré tá àmi ki Atá 'i bàti dhi, kòndò m̀ nì tá adré áma le. Àngyá ko, má angá Giká vélésè gò, má dré adrézó kònwá akódhi nì rú sè. Má alì mána áma dri sè ko. Be ró dhi, akódhi amù ma nì. ⁴³ Tà má dré adrélé tàle kòdhi ì adré fíle àmi drina ko àdho tà sè? Ì adré fíle ko, m̀ dré kitswálé áma kúlí yi bwà ko dhi sè. ⁴⁴ Àmi àmikya àmi ki atá Dzàborò nì ànzi 'i. M̀ adré àmi ki atá nda nì lovó le 'òle kòdhya. Kidhólé kidhoma lésè dhi, akódhi nda dhya adrélépi móndí ki tupfú todràle dhi 'i. Adré kpà tr̀le tà bàti rú ko, tà bàti dré adrélé akódhi léna àlomvá ko dhi sè. Dré adrérà'a kìnzò ta dhi 'á dhi, adré àyi tàndi nì ti ta kòdhya. Tàko ko, akódhi kìnzò líyí 'i, ìndì kìnzò nì atá 'i. ⁴⁵ Di, má dré mána adrélé tà bàti ta dhi sè dhi, m̀ adré áma ka'ì ko. ⁴⁶ Àmi kòfalé dhi, àdhi nì kitswá tsì tàkonzì àlo tadhá má rú dhi nì? Di má kàdré tà bàti ta kòdhya dhi, m̀ adré áma ka'ì ko àdho tà sè? ⁴⁷ Dhya adrélépi Giká àdhya ró dhi adré ína Giká nì kúlí yi. Di, m̀ adré àmikya áma kúlí yi ko, m̀ dré adrélé Giká àdhya ró ko dhi sè.»

Yésu i Àbàràma be dhi

⁴⁸ Di Yúdà ànzi nda ì gò logóá drá dhi: «Má adré zakó tàá kyá tàle dhi, m̀ mína Sàmàríyá agó 'i, ìndì m̀ t́rí kònzì íbe mí léna dhi!» ⁴⁹ Di Yésu logó àyi dré dhi: «T́rí kònzì má léna yókódhó. Be ró dhi, má adré mána lín-dr̀ fe áma Atá dré. Di, m̀ adré àmikya kanyò fe má dré. ⁵⁰ Má adré mìlanzilanzì nda kisúlé áma tàndi dré ko. Di, dhya adrélépi mìlanzilanzì le fèle má dré dhi be. Akódhi nda kpà dhya adrélépi tàbvo ta gyàgya dhi 'i. ⁵¹ Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi áma kúlí ka'ì 'òle dhi kitswá tàdzí dràle ko!»

⁵² Di Yúdà ànzi nda ì gò tàá drá dhi: «Nyànómva, mà nì tàle dhi, m̀ t́rí kònzì íbe mí léna káyà dhi be! Àbàràma drà dre. Pròfètá ì todrà kókpà dre. Di, mí adré mína tàá dhi, dhya adrélépi ámi kúlí ka'ì 'òle dhi kitswá tàdzí dràle ko. ⁵³ Mí adré kisúá dhi, m̀ mína kà-dr̀ àma ki atá Àbàràma nì lavú? Akódhi drà dre. Pròfètá ì todrà kókpà dre. Mí adré d̀ kisúá dhi, m̀ tá mína àdhi 'i?» ⁵⁴ Di Yésu gò logóá dhi: «Má kàdré tá mìlanzilanzì nda kisúlé áma tàndi dré dhi, kòndò áma mìlanzilanzì nda nì tá adré tà tàko ró. Di, áma Atá adré ína áma mì bha lanzile dhi nì. Akódhi nda, dhya m̀ dré adrézó tàá dhi, akódhi àmi ki Giká 'i dhi 'i. ⁵⁵ M̀ nì àmikya akódhi ko. Di, má nì mána akódhi be. Kòndò má kòtà tá dhi, má nì akódhi ko dhi, má nì tá adré kìnzò líyí 'i àmi t́ni. Di má nì akódhi be, ìndì má adré akódhi nì kúlí ka'ì 'òle. ⁵⁶ Àmi ki atá Àbàràma lenzé tá tò, dré tà kitú má dré alìzo dhi nì nòle dhi sè. Akódhi nò kitú nda 'í gò, dré lenzézó ásà.» ⁵⁷ Di Yúdà ànzi nda ì tà drá dhi: «Ámi kóná kòtsa kó r̀ è nyadhi-r̀-ri-mudrí ko dhi, mí 'o m̀ ngíni tàá dhi, mí nò Àbàràma 'í dhi?» ⁵⁸ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Àbàràma nì

† À kòndò Pfòma 3:14-15.

tirà ko dhi 'á dhi, ma tá mána be!»⁵⁹ Di kúlí nda sè dhi, ì dré ngàzo kírà kudhú, kitswázó akódhi ni lebhé dràle àsà. Di, Yésu dré ína áyi zúzo gò, pfole lyà tēpelò 'ásè.

Yésu tidrí agó àlo tile mì kùdúkùdu ró dhi

9 Yésu ì dré tá adrerà'a lile láti 'ásè dhi 'á dhi, akódhi dré mì bhèzo agó àlo tile mì kùdúkùdu ró dhi ni no.² Di akódhi ni lebhébhá ì dré lizízá dhi: «Rábbi, àdhi 'o tàkonzì agó kòndhi ni tizo mì kùdúkùdu ró dhi ni? Akódhi 'o nì, kó ngalè akódhi ni tibhá ì 'o kó àyi?»³ Yésu logó dhi: «À ti akódhi kòndhi akódhi ni tàkonzì sè yà, kó ngalè akódhi ni tibhá ki tàkonzì sè yà dhi ko. Be ró dhi, à ti akódhi kòndhi, à kòkitswáró tà Giká dré adrélé lèlè 'òle akódhi léna dhi ni no be dhi bvó.⁴ Adré lèá dhi, mà kàdré dhya áma amùlepi dhi ni àzì 'o kitú dré adrerà'a be dhi 'á. Ngátsi adré ína alìle. Lókyá nda sè dhi, dhya àlo kitswá àzì 'o bwà ko.⁵ Má dré adrerà'a bvó kòndhi lé dhi 'á dhi, ma ngádra adrélépi ngá kazá mónyá bvó àdhya ì dré dhi 'i.»

⁶ Yésu kòtà tà nda dre dhi, dré túsú fùzo kiní mi, kùrú anzwázó túsú nda sè gò, agó mì kùdúkùdu ró nda ni mì ndryàzo àsà.⁷ Dré tàzoá drá dhi: «Mí lè ámi mì dzi yí ledélé rú zile Silòwámà dhi na.» (Rú Silòwámà nda kòdhi adré lèá tàle dhi «Mùle dhi».) Di agó nda dré lizo áyi mì dzi kònàle gò, dré nzizo adrélé ngá nobe.

⁸ Di akódhi ni bhàzì ì, tùmání mónyá atú akódhi ni nobhá adrerà'a ngá zi dhi íbe dhi, ì dré ngàzo adrélé lizíá àyi kòfalèsè dhi: «Agó kòndhi tsì dhya adrélépi tá líríle adrélé ngá zi dhi 'i ko?»⁹ Àyi ki àruka ì dré adrézó tàà dhi: «Akódhi 'i.» Àruka ni ì adré kó tàà dhi: «Kóko. Akódhi 'i ko. Di, sù akódhi tñi.» Di, agó nda dré ína adrézó tàà dhi: «Ma 'i!»¹⁰ Di ì lizí tía dhi: «Ámi mì nzi di ru adrélé ngá no ngíníngíni ró?»¹¹ Akódhi logó àyi dré dhi: «Agó rú zile Yésu dhi anzwá tá kùrú, áma mì ndryàzo àsà gò, tàzoá dhi, má kòlì áma mì dzi yí Silòwámà àdhya na. Di má kòlì áma mì dzi kònàle dre dhi, má dré ngàzo adrélé ngá no!»¹² ì gò lizíá tía dhi: «Agó kòdhi ángwà?» Gò logóá dhi: «Má ni ko.»

Fàrisáyò ì lizí tà agó adrélépi dhi tí

¹³ Gò ì dré agó adrélépi tá mì kùdúkùdu ró nda ni drìzo, lizo ába Fàrisáyò ì véna.¹⁴ Kitú Yésu dré tá kùrú anzwázó gò, agó nda ni mì nzizo dhi tá sàbátù 'i.¹⁵ Di Fàrisáyò nda ì dré kpà lizízá akódhi tí, ngalè akódhi ni mì nzi tá ru adrélé ngá no ngíní ya dhi. Akódhi dré logózá àyi dré dhi: «Agó àlo dhi ndryà tá áma mì kùrú sè. Di má kòdzì áma mì dre dhi, má dré kìdhózó adrélé ngá no.»¹⁶ Fàrisáyò nda ki àruka ì gò adrélé tàà dhi: «Dhya tà nda ni 'òlepi kòdhi angá ína Giká vélèsè ko. Tàko ko, adré sàbátù ni tòlì líkì ko.» Di, àruka ni ì adré kó tàà dhi: «Tàkonzì líyí kitswá ína tà líndrìga ró làsú be kòndhi dhi ki 'o bwà ngíníngíni ró?» Di ì dré ru lanzízo tà nda sè.¹⁷ ì dré gòzo lizíá agó adrélépi tá mì

kùdúkùdu ró nda tí dhi: «Mí ró dhi, mí adré mína tàà agó ámi mì nzilepi nda ni tà sè ngíní?» Akódhi logó dhi: «Akódhi nda pròfètà 'i.»

¹⁸ Di, Yúdà ànzi ki kàdrì nda ì ka'ì tá rē ko tàle dhi, agó nda tá mì kùdúkùdu 'i gò, dré gòzo adrélé ngá no dhi. Àsà dhi, ì dré akódhi ni tibhá ki azízo gò,¹⁹ lizízá àyi tí dhi: «Agó kòndhi àmi ki mvá 'i? Mì adré tàà dhi, mì ti tá akódhi mì kùdúkùdu ró? Adré di ngá no nyànomvá ngíníngíni ró?»²⁰ Di akódhi ni tibhá nda ì logó àyi dré dhi: «Mà ni tàle dhi, kòndhi àma ki mvá 'i, ìndì apfò tá mì kùdúkùdu ró dhi be.²¹ Di, mà ni ngalè adrè nyànomvá ngá no ngíní ya dhi ko. Mà ni kpà ngalè àdhi nzi akódhi ni mì nì ya dhi ko. Mì kòlizi akódhi kòdhyà. Atsá kàdrì dre. A ni kitswá áyi tàndi ni tà ta bwà.»²² Akódhi ni tibhá nda ì tà tá kòndhi, ì dré tá adrélé Yúdà ànzi ki kàdrì ki ro dhi sè. Tàko ko, àyi nda ì yi tá ru tàzoá dhi, ì ni dhya ángùdhi adrélépi ka'ìá tàle dhi, Yésu Mèsíyà 'i dhi ni dro àyi ki lísàmbò dzó lèsè.²³ Tà nda sè dhi, akódhi ni tibhá nda ì tà tá dhi: «Atsá kàdrì dre. Mì kòlizi akódhi kòdhyà.»

²⁴ Di Fàrisáyò nda ì dré gòzo tódhyá agó adrélépi tá mì kùdúkùdu ró nda ni azí gò, ì dré tàzoá drá dhi: «Mí fè lindrì Giká dré. Mà ni tàle dhi, agó kòdhi tàkonzì líyí 'i dhi be.»²⁵ Gò logóá dhi: «Akódhi nda kàdré ína tàkonzì líyí 'i bàti dhi, má ni ko. Má ni ngbà 'í tà àlo kòndhi: Ma tá mì kùdúkùdu ró. Di, nyànomvá dhi, má adré ngá no!»²⁶ Di ì gò lizíá tía dhi: «Akódhi nda 'o mì ngíní? Nzi ámi mì ngíní?»²⁷ Gò logóá àyi dré dhi: «Má tà tá àmi dré dre. Di, mì yi ma ko. Mì adré tà nda ni le yile tódhyá àdho tà sè? Mì adré kpà lèá atsálé akódhi ni lebhébhá ì ró?»²⁸ Di ì dré akódhi ni dhàzo tàzoá dhi: «Mì mína dhya kòdhi ni lebhélepi 'i! Áma àmakya Mósè ni lebhébhá 'i!»²⁹ Mà ni tàle dhi, Giká tà tá tà Mósè be dhi be. Di, kàdré ína dhya kòdhi ni tà sè dhi, mà ni ngalè akódhi angá ángolèsè ya dhi ko.»³⁰ Di agó nda logó àyi dré dhi: «Tà kòdhi tà kitswálepí dhyá ki líndrì tígá dhi 'i! Mì ni àmikya ngalè akódhi angá ángolèsè ya dhi ko, tágba dré áma mì nzizo nì dhi!»³¹ Mà ni tàle dhi, Giká adré tàkonzìbhá ki yi ko dhi be. Di, adré ína mónyá adrèbhá tròle áyi tà rú, adrèbhá tà ì dré adrélé lèle dhi ki 'o dhi ki yi kòdhyà.³² À yi rē tàdzí ko tàle dhi, dhya àlo nzi móndí tile mì kùdúkùdu ró dhi ni mì dhi.³³ Kòndì agó kòdhi kàngá tá Giká vélèsè ko dhi, kitswá tá tà àlo 'o bwà ko.»³⁴ Di ì logó drá dhi: «À ti mì trú tàkonzì na bàti! Mí 'o mì ngíní, adrélé àma ki tadhá dhi?» Di ì dré akódhi ni dròzo àyi ki lísàmbò dzó lèsè.³⁵ Yésu kòyi tàle dhi, ì dro tá agó nda dhi dre dhi, dré akódhi ni kisúzo gò, lizízá tía dhi: «Mí adré Móndí ni Mvá ni ka'ì?»³⁶ Agó nda logó dhi: «Mírì, mí tà rē má dré, akódhi nda àdhi 'i ya dhi ká, má kòkitswáró akódhi ni ka'ì be dhi bvó.»³⁷ Yésu tà drá dhi: «Mí nò akódhi dre. Akódhi dhya adrélépi tà ta mí be ni 'i.»³⁸ Di agó nda tà drá dhi: «Mírì, má ka'ì dre!» Gò dré adhézó áyi kórókó titi Yésu kandrá, akódhi ni lindrì bhàzo.

Àdhibhá i mi kùdúkùdu 'i bàti?

³⁹ Di Yésu dré gòzo tàà dhi: «Má alì mána bvò kòndi lè kitswálé tàbvò kòndhi ni ta: Má alì kitswálé dhya mi kùdúkùdu ró dhi ì kòkitswáro ngá no, ìndì dhya adrèbhá ngá no dhi ì kàtsáro mi kùdúkùdu i ró.» ⁴⁰ Fàrìsàyò àruka adrèbhá Yésu làga dhi ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì dré lizizóá tíá dhi: «Àma tsi kókpà mi kùdúkùdu 'i?»
⁴¹ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Kòndò m̀ kàdré tá mi kùdúkùdu 'i bàti dhi, à kitswá tá tà bha àmi dri àmi ki tàkonzì ki tà sè ko. Di, m̀ dré adrélé tàle dhi m̀ adrè ngá no dhi sè dhi, àmi ki tàkonzì i dhu rè àmi dri be.»

Kábilígyà líkílèpi i kábilígyà ni íbe dhi

10 Yésu gò tàá dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Dhya adrélèpi fìle kábilígyà ki gírí na ti ni 'ásè ko, di, adrélèpi fìna fìle láti twá 'ásè dhi, akódhi nda kùgú 'i, ìndì ngá kárilèpi 'i. ² Di, dhya adrélèpi fìle gírí nda ni ti 'ásè dhi, kábilígyà líkílèpi 'i. ³ Gírí ni ti líkílèpi adrè ti nda ni nzi akódhi dré gò, kábilígyà ì dré adrézó akódhi ni kúlí yi. Akódhi adrè àyi tàndi ni kábilígyà ki azí àyi ki rú sè gò, adrézó àyi ki dri p̀fòzo àyi íbe kivi na. ⁴ Kò'o àyi p̀fòle títi dre dhi, adrè dhèle àyi kandrá. Gò kábilígyà nda ì dré adrézó lile vása, ì dré kúlí ni ni nile be dhi sè. ⁵ Di, kábilígyà nda ì kitswá tàdzí lile m̀ndí twá ì dré nile ko dhi vésè ko. Be ró dhi, ì ni lapá ràle akódhi nda kandrásè, ì dré kúlí ni ni nile ko dhi sè.»

⁶ Yésu tà tá tà nda àyi dré kúlí alaala sè. Di, tà dré adrélé tàle nda ki àndu fì fìna àyi drina ko.

⁷ Di Yésu dré gòzo tàá dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Ma gíríti kábilígyà i dré dhi 'i. ⁸ M̀ndyá wáyi alìbhá drìdrì má kandrá dhi i tá kùgubhá 'i, ìndì káribhá 'i. Di, kábilígyà nda ì yi tá àyi ko. ⁹ Ma gíríti 'i. Dhya ángùdhi adrélèpi affíle má 'ásè dhi ni adrè. Akódhi nda ni adrè affíle, adrélé p̀fòle, adrélé kpà ngá kisú nyàle. ¹⁰ Kùgú adrè ngbà 'í alìle kitswálé ngá kugù, kitswálé m̀ndí ki tupfú todràle, ìndì kitswálé tà kizá. Di, má alì mána m̀ndí ì kàdréro lídrè íbe, ìndì lídrè nda kògaró àyi léna gagà.

¹¹ Ma kábilígyà líkílèpi dóro dhi 'i. Kábilígyà líkílèpi dóro nda adrè àyi lídrè fe àyi kábilígyà i dré. ¹² Di, kàdré dhya adrélèpi ngbà 'í àzì 'o làfa sè dhi ni tà sè dhi, akódhi nda kábilígyà líkílèpi 'i bàti ko. Kábilígyà nda i kpà akódhi ni tàndi àdhya 'i ko. Akódhi kòndò kàlagí adrèrà'a alìle dhi, adrè fìna kábilígyà nda ki tayí lapázó. Gò kàlagí nda dré adrézó kábilígyà nda ki turú, adrézó àyi ki lapé. ¹³ Dhya nda adrè lapalé, dré adrélé ngbà 'í àzì 'o làfa sè dhi sè, ìndì dré adrélé kábilígyà nda ki tà kisú ko dhi sè.

¹⁴ Ma kábilígyà líkílèpi dóro dhi 'i. Má ni áma kábilígyà i be, ìndì áma kábilígyà nda ì ni kpà ma be, ¹⁵ ngóro áma Atá dré áma nile be dhi t̀ni, ìndì má dré

kpà áma Atá ni nile be dhi t̀ni. Má adrè áma lídrè fe áma kábilígyà nda i dré. ¹⁶ Ma kókpà kábilígyà àruka adrèbhá gírí kòndhi 'á ko dhi íbe. Adrè leà dhi, má kà-dri àyi nda i affízo àyi íbe be. ì ni kpà áma kúlí yi gò, kábilígyà títi nda ì dré adrézó p̀rì àlo ró, àyi ki líkílèpi dré kpà adrézó àlo kwákwá.

¹⁷ Áma Atá adrè áma le tò, má dré adrélé áma lídrè fe kitswázó gòle dòà tódhyá dhi sè. ¹⁸ Dhya àlo kitswá áma lídrè tingá bwà ko. Di, má adrè mána fèà ngóro má dré adrélé lèle 'òle dhi t̀ni. Ma rìnyí íbe kitswázó fèá, ìndì ma kpà rìnyí íbe kitswázó gòle dòà. Kòndhi, tòlì má dré kisúlé áma Atá vélèsè dhi 'i.»

¹⁹ Yésu ni kúlí nda i sè dhi, Yúdà ànzi ì dré gòzo tódhyá ru lanzí. ²⁰ Àyi ki àruka bí dhi ì adrè tá tàá dhi: «Akódhi tírì kònzì íbe í léna! Ngá kizá akódhi ni dri dre! M̀ adrè akódhi ni yi àdho tà sè?» ²¹ Di, àruka ni ì adrè kó tàá dhi: «Dhya adrélèpi tírì kònzì íbe í léna dhi adrè fìna kúlí ta kòndi ko. Tírì kònzì ni kitswá tsi m̀ndí mi kùdúkùdu ró dhi ki m̀ nzi bwà?»

Yúdà ànzi ki àruka ì gá Yésu rè

²² Lókyá kidhì àdhya sè dhi, Yúdà ànzi ì adrè tá gwányá adrézó t̀pelò ni bhàma twá Giká dré dhi ni tà kisú dhi ni 'o Yèrúsalmà na. ²³ Di Yésu dré tá adrèrà'a atsílè t̀pelò ni kògbo zile Sòlòmónò àdhya ró dhi 'ásè dhi 'á dhi, ²⁴ Yúdà ànzi ì dré ru kimózó akódhi làgàsè kúrú gò, tàá drá dhi: «Mí ni tà kòdhi ni losó vwàle lókyá be ángopí? Mí kàdré Mèsiyá 'i bàti dhi, mí tà rè áma dré ngádra 'á ká.» ²⁵ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Má tà tá tà nda àmi dré dre. Di, m̀ ka'ì àmìkya ma ko. Tà líndrìga ró má dré adrélé 'òle áma Atá ni rú sè dhi ì adrè tadhá ngádra 'á dhi, ma àdhi 'i ya dhi nì. ²⁶ Di, m̀ ka'ì àmìkya ma ko, m̀ dré adrélé áma kábilígyà 'i ko dhi sè. ²⁷ Áma kábilígyà ì adrè áma kúlí yi. Má ni kpà àyi be gò, ì dré adrézó áma lebè. ²⁸ Má adrè lídrè kóná vésè kólyá dhi ni fe àyi dré gò, ì dré kitswázó tàdzí dràle ko. Dhya àlo kitswá kpà àyi ki topá má drígàsè bwà ko. ²⁹ Áma Atá àyi ki afèlepi má dré dhi kàdrè ngá wáyi dhi ki lavú. Di dhya àlo kitswá àyi ki topá áma Atá nda drígàsè bwà ko. ³⁰ Áma áma Atá be dhi i àlo 'i.»

³¹ Gò Yúdà ànzi nda ì dré gòzo tódhyá kírà kudhú kitswázó Yésu ni lebhé dràle ásà. ³² Di Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Má 'o tà líndrìga ró dóro bí angábhá áma Atá vélèsè dhi i àmi dré nòle dhi 'í. Di tà nda i kòfalé dhi, m̀ adrè 'òle áma lebhé kírà sè tà ángùdhi sè?»

³³ Di Yúdà ànzi nda ì logó drá dhi: «Mà adrè ámi lebhé kírà sè tà dóro nda ki àlo sè ko. Be ró dhi, mà adrè àmakya ámi lebhé kírà sè, mí dré adrélé Giká ni lodhá dhi sè. Àngyá ko, mi m̀ndí ro ni, mí adrè mína ámi 'o adrélé Giká ro!»

³⁴ Di Yésu logó àyi dré dhi: «À tisi zakó tsi àmi ki tátrítrí kúlí na dhi, Giká tà tá dhi: «Àmi giká 'i!» ¹³⁵ Mà ni

tàle dhi, à kitswá tà àlo tìsìle Gìkà ni Kúlí na dhi ni bhe gàrà dri bwà ko dhi be. Di Gìkà kòzi kó mónnyá àyi Kúlí kisúbhá dhi i gìkà i ró dhi, ³⁶ m̀ì adrè di àm̀ikya tàá dhi, má adrè Gìkà ni lodhá, má dré tàle dhi ma Gìkà ni Mvágó 'i dhi sè dhi ngíni? Tà bàti ró dhi, Gìkà Atá nda bhà ma twá adrélé ína ró gò, áma am̀uzo bvò kònìdhi lé dhi ǹì. ³⁷ Má kàdré tà áma Atá dré adrélé 'òle dhi k̀ì 'o kòdhya ko dhi, m̀ì kòka'ì ma ko. ³⁸ Di, má kàdré tà nda k̀ì 'o 'í dhi, gba m̀ì kàdré áma ka'ì ko yà dhi, m̀ì kàdré tà l̀índr̀íga ró má dré adrélé 'òle nda k̀ì ka'ì kòdhya, m̀ì kòniró tàle dhi, áma Atá má léna, ìnd̀ì ma áma Atá léna dhi be.» ³⁹ Di ì dré gòzo adrélé láti nda kitswázó akódhi ni ru. Di, akódhi dré ína ngàzo p̀fòle l̀yà àyi kòfalésè.

⁴⁰ Àm̀volásà dhi, Yésu dré gòzo l̀ìle zyàle Yòròdánè ni ta'á na, àrà Yòwánì dré tá adrézó bàtísimò fe drìdrì dhi na. Dré adrézó kònàle gile lókyá be vwàwà ro tsà gò, ⁴¹ m̀ónnd̀í zyandre dhi ì dré alìzo akódhi véle. Ì adrè tá tàá dhi: «Yòwánì 'o tá ína tà àlo l̀índr̀íga ró dhi ko. Di, tà títí dré tá tàle agó kòdhi ni tà dri dhi i tá tà bàti 'i.» ⁴² Di m̀ónnd̀í zyandre dhi ì dré Yésu ni ka'izo kònàle.

Làzàro ni dràma

11 Agó àlo rú be Làzàro dhi tá drà ro Bètàníyà na. Bètàníyà nda tá kpà bhà akódhi ni amvúpi i, Màríyà i Màrátà be dhi kya 'i. ¹² Màríyà nda kòdhi tá tòkò m̀alásì d̀alepi Mírì Yésu pá gò, pá ni k̀ì atrizo àyi drìbhí sè dhi 'i. ¹¹ Di adrúpi ni, Làzàro nda tá drà ro. ³ Gò akódhi ni amvúpi rì nda ì dré m̀ónnd̀í m̀uzo l̀ìle tàá Yésu dré dhi: «Mírì, ámi arúpi m̀í dré l̀ìle tò dhi drà ro.» ⁴ Yésu kòyi rúbí nda dre dhi, dré tàzoá dhi: «Làzàro ni drà kòdhi kitswá akódhi ni 'o dràle nyo ko. Be ró dhi, drà nda atsá ína akódhi rú Gìkà kòkisúrò m̀ilanzilanzi ásà, ìnd̀ì kòbhàro kpà àyi Mvágó ni m̀ì lanzile ásà be dhi bvó.»

⁵ Yésu lè tá Màrátà i, amvúpi ni Màríyà be, ìnd̀ì Làzàro be tò. ⁶ Di, kòyi tàle dhi, Làzàro nda tá drà ro dhi dre dhi, dré gòzo ína adrélé àrà ì dré tá adrézó dhi na kitú rì. ⁷ Gò dré tàzoá àyi lebhébhá i dré dhi: «Mà kògò l̀ìle Yùdáyà na.» ⁸ Di, akódhi ni lebhébhá nda ì tà drá dhi: «Rábbi, gí dhu r̀è ko, Yùdà ànzi ì dré tá adrézó láti nda kitswázó ámi lebhé dràle kírà sè dhi. Di, m̀í adrè m̀ína 'òle gòle kònàle?» ⁹ Yésu logó àyi dré dhi: «Kitú adrè kàle sáà mudr̀í-dr̀ì-r̀ì ko? Dhya ángùdhi adrélépi atsílè kitú sè dhi adrè dhèle ko, dré adrélé ngádra bvò kòndi àdhya ni no dhi sè. ¹⁰ Di, kàdré ína atsílè ngátsi sè dhi, adrè dhèle, dré adrélé ngádra àko ì léna dhi sè.»

¹¹ Kòtá tà nda dre dhi, dré gòzo tàá àyi dré dhi: «Áma k̀ì arúpi Làzàro ko ayí dre. Di, má adrè mána l̀ìle akódhi ni toró.» ¹² Di lebhébhá ni ì tà drá dhi: «Mírì, akódhi kàdré ayí ko dhi, a ni adrè.» ¹³ Ì adrè tá àyikya kisúá dhi,

† À kònò Lúkà 10:38-42. †† À kònò Yòwánì 12:1-8.

Yésu adrè tá Làzàro ni ayí kòma ni tà ta kòdhya. Tákò, Yésu adrè tá ína akódhi ni dràma ni tà ta kòdhya. ¹⁴ Di Yésu dré tàzoá àyi dré ngádra 'á dhi: «Làzàro drà dre. ¹⁵ Di àmi k̀ì tà sè dhi, má adrè lenzélé má dré tá adrélé kònàle yó dhi sè, m̀ì kòkitswáró áma ka'ì bàti be dhi bvó. Mà kòl̀ì di akódhi véna.» ¹⁶ Di Tòmá, adrélé kpà rú zile Làtí dhi dré tàzoá Yésu ni lebhébhá àruka títí dhi i dré dhi: «Mà kòl̀ì kòkpà be, mà kòdràro tùmáni akódhi be!»

Yésu dhya adrélépi m̀ónnd̀í k̀ì tingá dràdrà lésè dhi 'i, ìnd̀ì dhya adrélépi l̀ídr̀ì fe dhi 'i

¹⁷ Yésu kòtsa Bètàníyà na dre dhi, dré yìzoá tàle dhi, à bhà tá Làzàro ayilè mógó na kitú su dre. ¹⁸ Bètàníyà nda tá ànyi Yèrusalèma làga, ànyìànyi kilómèterè na. ¹⁹ Di Yùdà ànzi bí dhi ì al̀ì tá Màrátà i véle Màríyà be, kitswálè àyi k̀ì togó tìndr̀ì àyi k̀ì adrúpi ni dràdrà ni tà sè.

²⁰ Di Màrátà kòyi tàle dhi, Yésu adrè tá al̀ìle dhi dre dhi, dré ngàzo l̀ìle ru kisú ába. Di, Màríyà l̀irí tá ína adrélé dzó na. ²¹ Màrátà dré tàzoá Yésu dré dhi: «Mírì, kònò m̀í kàdré tá kònwa be dhi, áma adrúpi kitswá tá dràle ko! ²² Di, ìnd̀ì nyànomvá dhi, má nì tàle dhi, Gìkà ni tà ángùdhi m̀í dré dra zile ì tí dhi ni fe m̀í dré dhi be.» ²³ Yésu tà drá dhi: «Ámi adrúpi ni angá dràdrà lésè.» ²⁴ Di Màrátà logó drá dhi: «Má nì tàle dhi, a ni nga dràdrà 'ásè kitú kùdù m̀ónnd̀í ì dré dra ngàzo dràdrà 'ásè dhi tú dhi be.» ²⁵ Di Yésu tà drá dhi: «Ma dhya adrélépi m̀ónnd̀í k̀ì tingá dràdrà lésè dhi 'i, ìnd̀ì dhya adrélépi l̀ídr̀ì fe àyi dré dhi 'i. Dhya ángùdhi adrélépi áma ka'ì dhi, tágba kòdrà yà dhi, a ni adrè. ²⁶ Kòdhi íbe dhi, dhya ángùdhi adrélépi l̀ídr̀ì íbe ìnd̀ì adrélépi áma ka'ì dhi, kitswá tàdzí dràle kóná vésè kólyá ko. M̀í ka'ì tà kòdhi véle?» ²⁷ Di Màrátà logó drá dhi: «Àyíyà, Mírì, má adrè ka'íá dhi, m̀ì Mèsíyà 'i, Gìkà ni Mvágó 'i, ìnd̀ì dhya adrélépi tá al̀ìle bvò le dhi 'i.»

²⁸ Màrátà kòtá tà nda dre dhi, dré ngàzo l̀ìle àyi amvúpi Màríyà ni azí gò, tàzoá drá kòyàyà sè dhi: «Dhya tà tadhálépi dhi kònwánò. Adrè ámi zi.»

²⁹ Màríyà kòyi rúbí nda dre dhi, dré ngàzo mbèlè l̀ìle Yésu véna. ³⁰ Yésu fí tá r̀è bhà nda na ko. Di, adrè tá dhu r̀è àrà ì dré ru kisúzó Màrátà be dhi na. ³¹ Di Yùdà ànzi adrèbhá tá Màríyà làga dzó na adrélé akódhi ni togó tìndr̀ì nda, ì kònò akódhi ngarà'a p̀fòle mbèlè dre dhi, ì dré kpà ngàzo akódhi ni lebhé. Ì adrè tá àyikya kisúá dhi, adrè l̀ìle ngòle mógó drina.

³² Màríyà kòtsa àrà Yésu dré tá adrézó dhi na akódhi ni no dre dhi, dré dhèzo akódhi pá gò, tàá drá dhi: «Mírì, kònò m̀í kàdré tá kònwa be dhi, áma adrúpi kitswá tá dràle ko!» ³³ Di Yésu kònò Màríyà nda i adrèrà'a ngòle tùmáni Yùdà ànzi al̀ìbhá ába dhi íbe dre dhi, akódhi ni togó dré ngòzo, adrélé lanzile tò.

³⁴ Dré lizízoá dhi: «M̀ì bhà akódhi ni rúbhá ángwà?» Ì

logó drá dhi: «Míri, mí alè nòá.»³⁵ Yésu dré ngòzo.³⁶ Dì Yúdà ànzì nda ì dré tàzoá dhi: «Mì nò rè dré akódhì nì lèlè ngíni ya dhi ká!»³⁷ Dì, mómndí àruka àyi kòfalé dhi ì dré tàzoá dhi: «Dhya kòdhi nzi tá kó agó mi kùdúkùdu ró dhi nì mì 'í dhi, kitswá tá tsi tà 'o Làzàrò dré dràzo ko dhi bwà ko?»

Yésu tìngá Làzàrò dràdrà lésè

³⁸ Yésu nì togó dré gòzo tódhyá nòlè gò, dré lizo tsàlè mógó na. Mógó nda tá gò 'i. À alí tá kírà kàdrì bhàlè tíá.³⁹ Dì Yésu dré tàzoá dhi: «Mì zì kírà tíásà.» Dì, Màràtà, dhya dràlepi nda nì amvúpi tà drá dhi: «Míri, kòndi tàdzí nì vélé tò. Àngyá ko, akódhì ayí mógó na kitú su dre!»⁴⁰ Yésu logó drá dhi: «Má tà tá mí dré dhi, mí kòka'ì dhi, mí nì Giká nì mìlanzilanzì no dhi ko?»⁴¹ Dì ì dré kírà nda nì zizo. Gò Yésu dré mì tìngázó kurú na, tàzoá dhi: «Tátá, má adrè àwoyà ta mí dré, mí dré áma yile dre dhi sè.»⁴² Má nì, mí adrè ngbú adrélé áma yi dhi be. Dì, má tà mána tà kòdhi mómndyá zyandre má làga kòni ki tà sè, ì kòkitswáro ka'íá dhi, mí amù ma mí.»⁴³ Kòtà tà nda dre dhi, dré ngàzo kúlí yo tàzoá dhi: «Làzàrò, mí apfò kònalésè!»⁴⁴ Dì dhya tá dràlepi nda dré ngàzo apfòlè. À lambé tá drígá nì i, pá nì íbe kítá kàtswákàtswa dhi ì sè, drì nì nì lambézó kítá àzya sè. Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì tri akódhì, tayízóá lile.»

Yúdà ànzì ì yi ru kitswázó Yésu nì pfu dràlè

(À kòndò kpà Mátáyò 26:1-5; Márokò 14:1-2; Lúkà 22:1-2)

⁴⁵ Dì Yúdà ànzì alìbhá tá Màrìyà vélé nda ì kòndò tà Yésu dré 'òlè nda dre dhi, àyi ki àruka bí dhi ì dré akódhì nì ka'izo.⁴⁶ Dì, àruka nì ì dré àyikya lizo Fàrisáyò ì véna, tà Yésu dré 'òlè nda nì tití àyi dré.

⁴⁷ Gò kòwánà kàdrì ì Fàrisáyò íbe dhi ì dré bhàgo kàdrì ki kimózó títi gò, ì dré tàzoá dhi: «Mà nì 'òá ngíni? Tàko ko, agó kòdhi adrè vélé tà líndrígá ró dhi ki 'o bí!»⁴⁸ Mà kòtayí akódhì adrélé tà 'o kòndhì dhi, mómndyá wáyi dhi ki akódhì nì ka'ì. Dì Rómà ki kàdrì ki áma ki tépelò 'o pfùlè, túmání áma ki sùrú íbe.»⁴⁹ Dì, àyi ki àlo rú be Kàyáfà, adrélépi tá kòwánà ki kàdrì ro kóná kòndhì sè dhi, dré ngàzo tàà àyi dré dhi: «Àmi, mì nì àmìkya tà àlo ko!»⁵⁰ Mì nì ko tàlè dhi, dóro nì àmi dré dhi, dhya àlo dré dràlè mómndyá wáyi ì dré dhi, àmi ki sùrú wáyi dhi kòdràro nyo ko dhi?»⁵¹ Akódhì tà tá tà nda àyi drì sè ko. Dì, dré tá adrélé kòwánà ki kàdrì ro kóná nda sè dhi sè dhi, longó tá ína tà nda pròfètà àdhyà tìni tàzoá dhi, Yésu nì dra Yúdà ànzì ki sùrú nì tà sè.⁵² Dì, kitswá tá ngbà 'í dràlè sùrú nda nì tà sè ko, a nì kókpà dra kitswálé Giká nì ànzì ayíbhá àrà títi ì 'ásè dhi ki kimó adrélé sùrú àlo ró.⁵³ Dì kidhólé kitú nda sè dhi, Yúdà ànzì ki kàdrì nda ì dré ru yizo kitswázó Yésu nì pfu dràlè.

⁵⁴ Dì àsà dhi, Yésu dré gòzo vélé adrélé atsílè Yúdà ànzì ì kòfalésè ngádra 'ásè ko. Dì, dré ína lizo àrà ànyi duku làga dhi na, bhàandre rú zile Èfàràyímà dhi na gò, ì dré adrézó kònalè túmání lebhà nì íbe.

⁵⁵ Yúdà ànzì ki gwányá Pásikà àdhya kàtsá ànyi dre dhi, mómndí zyandre dhi ì dré ngàzo gbàbhú lésè lile Yèrúsalmà na, kitswálé àyi ki temvé drìdrì gwányá nda kandrá.⁵⁶ Dì ì adrè tá Yésu nì nda, adrézó tàà àyi kòfalésè tépelò na dhi: «Mì kisù ngíni? Akódhì kitswá tsi alìlè gwányá lé ko?»⁵⁷ Dì, kòwánà kàdrì ì Fàrisáyò íbe dhi ì fè tá tòlè tàzoá dhi, dhya àlo kòni àrà Yésu dré tá adrézó lána dhi be dhi, kòtadhá àrà nda àyi dré, ì kòkitswáro akódhì nì ru be dhi bvó.

Màrìyà dà màlásì Yésu pá

(À kòndò kpà Mátáyò 26:6-13; Márokò 14:3-9)

12 Tayí tá kitú nzi-drì-àlo gwányá Pásikà àdhya kandrá gò, Yésu dré lizo Bètánìyà na, bhà Làzàrò àdhya na. Làzàrò nda tá dhya Yésu dré tìngálé dràdrà lésè dhi 'i.² Dì kònalè dhi, à dré ngá ladhízó Yésu dré nyàlè. Màràtà adrè tá ngá bha mómndí ì kandrá. Làzàrò tá kpà mómndyá líríbhá mísá làgásè túmání Yésu be dhi ì kòfalé.³ Dì Màrìyà dré màlásì làgí kyàkyà ladhílé tsèrèlè nàradà sè dhi nì adózó, alizo ába líterè àlo nì kítógá 'ásè.[†] Dré màlásì nda nì dàzo Yésu pá gò, pá nì ki atrizo àyi drìbhí sè. Gò màlásì nda nì tàdzí dré dzó nda nì 'a dòzo wáyi.

⁴ Dì Yúdàsì ìsìkàrìyótà, Yésu nì lebhà ki àlo tá kpà kònalè. Akódhì nda tá dhya adrélépi 'òlè Yésu nì lefè kàrìbhá ì drígá dhi 'i. Dì kòndò tà Màrìyà dré 'òlè nda dre dhi, dré ína tàzoá dhi: ⁵ «À kitswá tá màlásì kòdhi nì lagí, làfa nì nì fèzo lemerèbhá ì dré ko àdho tà sè? À nì tá kitswá làfa lò'wa kámá-na dhi ki kisù àsà.»^{††} Tà tà kòndhì dré tá adrélé lemerèbhá ki tà kisù dhi sè ko. Be ró dhi, tà ína tà nda dré tá adrélé kùgú 'i dhi sè. Tàko ko, akódhì tá dhya adrélépi kòmvo adrézó làfa bha lána dhi nì líkí dhi 'i. Dì, adrè tá ína ngá bhàlè lána dhi nì do àyi tàndi dré.⁷ Gò Yésu dré tàzoá drá dhi: «Mí tayí tòkó kòndhì, kàdréro tà dré 'òlè kòdhi nì líkí àyi togó na tsàlè kitú dra áma rúbhá bhàzo mógó na dhi tú!»⁸ Mì adrè ngbú adrélé lemerèbhá íbe àmi kòfalé. Dì, mì kitswá ngbú adrélé túmání má be ko.»

Yúdà ànzì ì yi ru kitswázó Làzàrò nì pfu dràlè

⁹ Yúdà ànzì zyandre dhi ì kòyi tàlè dhi, Yésu tá Bètánìyà na dhi dre dhi, ì dré kpà lizo kònalè. ì lè tá ngbà 'í Yésu nì tà sè ko. ì lè kókpà kitswálé Làzàrò Yésu dré tìngálé dràdrà lésè dhi nì no dhi bvó.¹⁰ Dì kòwánà kàdrì ì dré kpà ru yizo kitswázó Làzàrò nì pfu dràlè.

[†] Nàradà kòndhì, dò àlo tàdzí be dóro ìndì làgí be kàdrì, adrézó màlásì ladhí àsà dhi 'i. ^{††} À adrè tá làfa lò'wa kòni ki rú zì «dènári». Dènári kámá-na kòni ì tá làfa adrélé fèlè mómndí àlo dré àzì 'òlè kóná àlo sè dhi tí dhi 'i.

11 Tàko ko, akódhi nda ni tà sè dhi, Yúdà ànzi zyandre dhi ì adré tá àyi ki tayí, adrézó Yésu ni ka'ì.

Yésu fi Yèrúsalmà na ópí tǐni

(À kònò kpà Mátáyò 21:1-11; Mároko 11:1-11; Lúka 19:28-40)

12 Kítú bvóá dhi sè dhi, mónǐ zyandre alìbhá gwányá Pásikà àdhya lé nda ì dré yizoá tàle dhi, Yésu adré alìle Yèrúsalmà le. 13 Dì ì dré mbíra bí kí dòzo, topfòzo ába kitswálé ru kisú akódhi be. Ì adré tá loyóá dhi:

«Òsànà! Tà tani kàdré dhya adrélépi alìle Mírì ni rú sè dhi dri!

Tà tani kàdré ópí Ìsèrèlè ànzi kya dri!» †

14 Dì Yésu dré púndà mvá àlo dhi ni kisúzó gò, mbàzo lírìlé driá, ngóró tìsìle Gìkà ni Kúlí na dhi tǐni:

15 «Mì, zapi Siyónà àdhya ni, mí kòro ngá ko.

Mí nò rè ká! Àmi ópí adré alìle, lírì ìna púndà mvá dri.» ††

16 Lókyá nda sè dhi, tà nda kòdhi kí àndu fi tá dhu rè Yésu ni lebèbhá i drìna ko. Dì Yésu kònga dràdrà 'ásè fìle áyi milanzilanzì na dre dhi, ì dré nizoá tàle dhi, à tìsì tá tà nda i Yésu ni tà dri gò, à dré tà nda kí 'òzo akódhi dré dhi be.

17 Mónǐ zyandre tá Yésu ni nobhá Làzàrò ni azírà'a angálé dràdrà lésè, ìndì apfòle mógó lésè nda ì adré tá tà nda ni tǐtǐ. 18 Dì mónǐ àruka zyandre dhi ì kòyi tà líndrìga ró Yésu dré tá 'òle nda ni rúbí dre dhi, ì topfò tá kitswálé ru kisú akódhi be. 19 Dì Fàrisáyò ì dré tàzoá àyi kòfalésè dhi: «Mì nò rè ká! Mà kitswá àmakya tà àlo 'o bwà ko. Mónǐ wáyi bvò àdhya ì adré lile akódhi vésè!»

Yésu longó áyi dràma ni tà

20 Mónǐ alìbhá Yèrúsalmà le kitswálé Gìkà ni lindrì bha gwányá nda tú dhi ì kòfalé dhi, Gírìkì àruka i tá be. 21 Dì àyi nda ì dré alìzo Filípò angálépi tá Bètèsàyídà, Gàllíyà le dhi lésè dhi véle gò, lizíá tíá dhi: «Atálágó, mà adré Yésu ni le nòle.» 22 Dì Filípò dré lizo tà nda ni ta Àndrèyà dré gò, ì dré lizo rìti tàá Yésu dré.

23 Yésu dré logózóá àyi dré dhi: «Lókyá Mónǐ ni Mvá dré dra milanzilanzì kisúzó dhi kitswá dre. 24 Má adré tà bàti ta àmi dré: Ngánò lò'wa kòdhe dràle kiní na ko dhi, a ni ngbú adré kalóma. Dì, lò'wa nda kòdhe ìna dràle dhi, a ni lò'wa àruka kí 'a bí. 25 Dhya ángùdhi adrélépi tròle áyi tàndì ni lídrì rú dhi, a ni áyi lídrì nda ni 'o avìle. Dì, dhya adrélépi áyi lídrì bvò kòndì dri dhi ni ga dhi, a ni áyi lídrì nda ni líkí adrélé kóná vésè kólyá. 26 Dhya ángùdhi adrélépi áma tà le 'òle áma màràbà tǐni dhi, lè akódhi nda kàdré áma lebè. Àrà ángùdhi má dré adrèzó lána dhi na dhi, áma màràbà nda ni adré kókpà be. Dì áma Atá ni lindrì fe dhya adrélépi áma tà 'o nda dré.

† À kònò Longó i 118:25-26. †† À kònò Zàkàrìyà 9:9.

27 Nyànomvá dhi, áma togó adré lanzile tò. Dì má ni tàá ngǐni? Má ni tsi tàá dhi, «Tátá, mí tidrí ma lókyá kizà àdhya kòndhi sè» dhi? Kóko, má atsá mána kitswálé kizà nya lókyá kòndhi sè. 28 Tátá, mí kòbhà ámi rú kùle wà!» Yésu kòtà tà nda dre dhi, kúlí dré apfòzo bhù lésè tàá dhi: «Má bhà áma rú kùle dre. Má ni kpà go tódhyá rú nda ni bha kùle.» 29 Dì mónǐ zyandre adrèbhá tá kònale dhi ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì dré adrèzó tàá dhi: «Kòdhi bhù tadí nì!» Àruka ni ì adré kó tàá dhi: «Ángéló àlo dhi tà tà drá nì!»

30 Dì, Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Kúlí kòdhi apfò áma tà sè ko. Dì, apfò ìna àmi kí tà sè. 31 Nyànomvá kòndhi, lókyá bvò kòndhi ni tàbvò tàzo dhi 'ì. Nyànomvá dhi, à ni ópí bvò kòndi àdhya ni dro pfòle. 32 Dì ma ró dhi, à kòtingá ma kurú na bvò 'ásè dre dhi, má ni mónǐ wáyi dhi kí asé má véle.» 33 Yésu tà tá tà nda tadházóá dhi, ì ni dra dràdrà kárá ángùdhi sè ya dhi. ††

34 Dì mónǐ zyandre nda ì logó drá dhi: «Mà yi tàle dhi, tǐtrǐtrǐ kúlí adré tàá dhi, Mèsíyà ni adré kóná vésè kólyá dhi 'í. Mí adré dì mǐna tàá dhi, lè à kòtingá Mónǐ ni Mvá bvò 'ásè dhi ngǐni? Mónǐ ni Mvá nda àdhi i?» 35 Dì Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Àmi dhu rè ngádra ìbe àmi kòfalé dhi lókyá tsà sè. Lè mì kàdré atsílè mì dré adrèrà'a ngádra nda ìbe dhi 'á, tǐnǐmvá kòkírò àmi ko dhi bvò. Àngyá ko, dhya adrélépi atsílè tǐnǐmvá na dhi ni ìna ngalè ì adré lile ángolé ya dhi ko. 36 Mì dré adrèrà'a ngádra ìbe dhi 'á dhi, mì kàdré ngádra nda ni ka'ì, mì kàtsáró ànzi ngádra àdhya i ró be dhi bvò.» Yésu kòtà tà nda i dre dhi, dré ngàzo lile áyi zu àyi rúsè.

Yúdà ànzi ì ka'ì Yésu ko

37 Tágba Yésu dré tá tà líndrìga ró bí dhi kí 'òzo àyi mi dhi, ì ka'ì tá àyikya akódhi ko. 38 Dì tà nda kòdhi atsá kòndhi, kitswálé kúlí pròfètà Èsáyà dré tá tìsìle kòni ì kò'oró ru be dhi bvò:

«Mírì, àdhi ka'ì kúlí mà dré longólé dhi nì?»

Àdhi nò tà Mírì dré tadhálé áyi drígá rinyi ró dhi sè dhi nì?» ††

39 Dì mónǐ ì kitswá tá Yésu ni tà ka'ì bwà ko. Àngyá ko, Èsáyà nda tà tá kpà dhi:

40 «Gìkà 'o àyi kí mì adùle,
àyi kí togó 'òzo tombálé,
ì kòndró ngá àyi kí mì sè ko,
ì kòndró tà àyi kí togó na ko,
ì kàdzáró àyi kí togó má véle gò,
má dré àyi kí tidrízó dhi ko.» †††

† «Ópí bvò kòndi àdhya» kòndhi Sàtànà 'ì. †† «Mónǐ ni Mvá ni tingama kurú na bvò 'ásè» kòndhi adré tà rì dhi kí tadhá. Adré tadhá dhi, à ni Yésu ni tingá tidíle fa kípákípa dri. Adré kókpà tadhá dhi, à ni akódhi ni tà tingá bhàle kuru akódhi ni dràma sè ìndì akódhi ni ngàma dràdrà 'ásè dhi sè. †† À kònò Èsáyà 53:1. ††† À kònò Èsáyà 6:9-10.

⁴¹ Èsáyà tà tá tà nda kònìni tàko ko, nò tá ína Yésu ni milanzilanzi gò, dré akódhi ni tà tàzo.

⁴² Tágba kònìni dhi, mónđí zyandre dhi ì ka'ì tá Yésu. Ndìndì Yúdà ànzì kì kàdrì kì àruka ì ka'ì 'í. Dì, ì adré tá àyi kì tà ka'ika'ì nda ni tà ta ngádra 'á ko. Àngyá ko, ì adré tá ngá ro, Fàrisáyò kì dra àyi kì dro lèsámò dzó ì lésè dhi sè. ⁴³ Tàko ko, ì adré tá àyikya rúku le kisúlè mónđí ì véna, rúku kisúlè Giká véna dhi ni lavú.

Kúlí Yésu dré tàle dhi kì mónđí kì tàbvò ta nì

⁴⁴ Àmvolásà dhi, Yésu dré kúlí yòzo tàzoá mónđyá zyandre ì dré dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi áma ka'ì dhi, adré ngbà 'í áma ka'ì kòdhya ko, adré kókpa dhya áma amùlepi dhi ni ka'ì. ⁴⁵ Dhya ángùdhi adrélépi áma no dhi, adré dhya áma amùlepi dhi ni no kòdhya. ⁴⁶ Má alì mána bvò kònìdhi lé adrélé ngádra ró, kitswálé dhya ángùdhi adrélépi áma ka'ì dhi kògòró vélé adrélé tìnímvá na ko. ⁴⁷ Dhya àlo kàdré áma kúlí yi gò, adrézó ka'ì 'òle ko dhi, má adré akódhi nda ni tàbvò ta ma ko. Tàko ko, má alì bvò kònìdhi lé kitswálé mónđyá bvò àdhya kì tàbvò ta ko. Be ró dhi, má alì mána kitswálé mónđyá bvò àdhya kì tidrí. ⁴⁸ Dì, dhya adrélépi áma ga gò adrézó áma kúlí ka'ì ko dhi, akódhi nda ni tàbvò tàlepi be. Kúlí má dré tàle dhi kì akódhi ni tàbvò ta kítú kùdù sè dhi nì. ⁴⁹ Tàko ko, má tà tá mána kúlí nda ì áma dri sè ko. Be ró dhi, áma Atá áma amùlepi dhi fè ì na tòlì tàzoá má dré dhi, má kòtà àdho tà 'í ya dhi, ìndì má kòtà tà nda ngíni ya dhi nì. ⁵⁰ Dì má nì tàle dhi, akódhi nì tòlì nda adré mónđí kì adri lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú dhi be. Ásà dhi, tà ángùdhi má dré adrélé tàle dhi, má adré tàà ngóró áma Atá dré tàle má kòtà dhi tìni.»

Yésu dzì áyi lebèbhá kì pá

13 Gwányá Pásikà àdhya kandrá dhi, Yésu nì tá tàle dhi, lókyá ì dré ngàzo bvò kònìdhi 'àsè lile áyi Atá véna dhi kitswá dre dhi be. Lè tá ngbú áyi lebèbhá bvò dri dhi ì tò. Dì gò adrélé àyi kì le tsàle kùdù na.

² Ìndró sè dhi, Yésu ì lebèbhá nì ìbe dhi ì adré tá ngá nya. Dì Dzaborò bhà tá tà Yúdásì Ìsikàryótà, Simónà nì mvá nì togó na, kòlefèró Yésu kàribhá ì drígá. ³ Yésu nì tá tàle dhi, áyi Atá tayí tá tà títí dhi ì ì drígá, ì angá tá Giká vélésè, ìndì ì adré 'òle gòle Giká véna dhi be. ⁴ Dì dré ngàzo mísá làgàsè, kítá ì dré tá asólé kítá àzya dri dhi ni avù gò, kítá àzya adózó dròle áyi kípilé 'á. ⁵ Dré yí adózó dàle kòtà na gò, kìdhózó adrélé áyi lebèbhá àlo àlo dhi kì pá dzi, adrézó pá nda kì atrì kítá ì dré tá dròle áyi kípilé 'á nda sè.

⁶ Kòtsa Simónà Pétèró rú dre dhi, akódhi nda dré tàzoá drá dhi: «Mírì, mí nì tsi áma pá dzi bàti?» ⁷ Yésu logó drá dhi: «Tà má dré adrélé 'òle kònìdhi, mí nì rè nyànomvá ko. Dì, mí nì go tà nda ni àndu ni ndò.»

⁸ Pétèró tà drá dhi: «Kóko! Mí kitswá áma pá dzi tàdzì

ko!» Yésu logó drá dhi: «Má kòdzì mi ko dhi, mí kitswá vélé adrélé áma lebèlepi ró ko.» ⁹ Dì Simónà Pétèró tà drá dhi: «Mírì, kàdré kònìni dhi, mí kòdzì ngbà 'í áma pá kòdhya ko, mí kòdzì kókpa áma drígá ì áma dri be!» ¹⁰ Dì Yésu logó drá dhi: «Adré leá dhi, dhya áyi dzìlepi dre dhi kògò ngbà 'í áyi pá dzi kòdhya. Dì akódhi nì rúbhá wáyi dhi nì adré ndì àko. Àmi, áma lebèbhá nì ì, àmi kemve kpírìkpírì. Dì, àmi títí ko.» ¹¹ Tà tá kònìni, dré tá nìle àdhi adré tá 'òle áyi lefè kàribhá ì drígá nì ya dhi be dhi sè. Ásà dhi, tà tá dhi: «Àmi títí nì ì kemve ko.»

¹² Dì Yésu kòdzì àyi kì pá ì akilé títí dre dhi, dré gòzo áyi kítá asó, gòzo lírìlé mísá làga. Dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì nì tsi tà má dré 'òle àmi dré kòdhi nì àndu be?» ¹³ Mì adré àmikya áma zi tà tadhálépi ró, ìndì Mírì ro. Mì adré tà nda nì ta kyá, tàko ko, ma kònìni bàti. ¹⁴ Dì ngóró ma, àmi kì Mírì ro ìndì àmi kì tadhálépi ró nì, má dré àmi kì pá dzìle dhi tìni dhi, lè mì kàdré kókpa àmi kì adrúpi kì pá dzi àmi kòfalésè. ¹⁵ Tàko ko, má 'o tà kòdhi àmi dré nòle, mì kàdré kókpa 'òá ngóró má dré 'òle àmi dré dhi tìni. ¹⁶ Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya adrélépi màràbà ro dhi lavú áyi mírì ko. Dhya mùle dhi lavú kpà dhya áyi mùlepi dhi ko. ¹⁷ Nyànomvá dhi, mì nì tà nda kòdhi ì be. Dì mì kàdré tà nda kì 'o dhi, Giká nì tà tani bha àmi dri.

¹⁸ Má adré àmi wáyi dhi kì tà ta kòdhya ko. Má nì mána dhya má dré kípèle dhi ì dóro. Dì, adré leá dhi, tà tìsìle Giká nì Kúlí na kònìdhi kò'o ru: «Dhya mà dré áma mápà nyàzo tùmání ába dhi alá ína ì má rú nì.» ¹⁹ Má adré tà kòdhi nì ta àmi dré drìdrì tà nda nì at-sama kandrá, tà nda kònì dra ru 'o dhi, mì kòka'író dhi, ma Dhya adrélépi be dhi 'í. ²⁰ Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi mónđí má dré mùle dhi nì ka'ì dòle dóro dhi, adré áma tàndì nì ka'ì kòdhya. Dhya ángùdhi adrélépi áma ka'ì dòle dóro dhi, adré dhya áma amùlepi dhi nì ka'ì kòdhya.»

Yésu longó dhi, Yúdásì nì áyi lefè kàribhá ì drígá

(À kònò kpà Mátáyò 26:20-25; Mároko 14:17-21; Lúka 22:21-23)

²¹ Yésu kòtà tà nda ì dre dhi, akódhi nì togó dré lanzi-zo tò gò, dré tàzoá ngádra 'á dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Àmi kì àlo nì áma lefè kàribhá ì drígá.» ²² Dì akódhi nì lebèbhá ì dré adrézó ru no, adrélé lizíá àyi kòfalésè ngalè adré tá àdhi nì tà ta ya dhi. ²³ Akódhi nì lebèbhá nda kì àlo dré lèle tò dhi, lírì tá adrélé akódhi làga. ²⁴ Dì Simónà Pétèró dré akódhi nda nì agózó drígá sè, kòlízíró Yésu nizoá ngalè adré tá àdhi nì tà ta ya dhi. ²⁵ Dì akódhi nda dré áyi bhèzo Yésu agá lizíá tía dhi: «Mírì, dhya nda àdhi 'í?» ²⁶ Yésu logó drá dhi: «Akódhi nda dhya má dré dra mápà kígá kònìdhi nì sò-zo súpù na fèzoá drá dhi 'í.» Dì kòso mápà kígá nda súpù na dre dhi, dré fèzoá Yúdásì Ìsikàryótà, Simónà

† À kònò Longó ì 41:10.

ni mvá dré. ²⁷ Yùdásì kòdo mápà kìgá nda dre dhi, Sàtànà dré ndiri fìzo akódhi léna. Di Yésu dré tàzoá drá dhi: «Tà mí dré adrélé 'òle kòdhi, mí kò'o mbèlè.» ²⁸ Di, dhya àlo àyi adrèbhá tá mísá làgàsè nda i kòfalé dhi ni ngalè Yésu tà tá nda drá àdho tà sè ya dhi ko. ²⁹ Yùdásì dré tá adrélé làfa líkí nì dhi sè dhi, àyi kì àru-ka ì adrè tá kisúá dhi, kònò Yésu adrè tá taa drá dhi, kòlì ngá gí àyi dré gwányá nì tà sè yà, kó ngalè, kòlì ngá fe lemerèbhá i dré yà dhi. ³⁰ Di Yùdásì kòdo mápà kìgá nda dre dhi, dré ngàzo pfole kivi na. Lókyá nda tá ngátsi 'i.

Yésu fè tòlì tídhí ro dhi

³¹ Di Yùdásì kòpfo dre dhi, Yésu dré tàzoá dhi: «Nyànomvá dhi, Giká nì Mòndí nì Mv́ nì mì bha lanzile. A nì kpà áyi milanzilanzi tadhá akódhi nda rú. ³² Di Giká kàdré áyi milanzilanzi tadhá akódhi rú dhi, a nì kókpà áyi Mv́ nda nì mì bha lanzile áyi tándi léna. Bàti, a nì akódhi nì mì bha lanzile nyànomvá. ³³ Áma ànzì i, ma dhu rè àmi íbe ngbà 'í lókyá tsà sè. Mì nì áma nda. Di, ngóro má dré tá tàle Yúdà ànzì i dré dhi tñi dhi, má adrè kpà taa nyànomvá àmi dré dhi: Mì kitswá lile àrà má dré adrézó lile lána dhi na bwà ko. ³⁴ Má adrè tòlì tídhí ro kòndhi nì fe àmi dré kòdhi: Mì kàdré ru le àmi kòfalésè. Ngóro má dré àmi kì lèlè tò dhi tñi dhi, àmi, mì kàdré kókpà ru le àmi kòfalésè tò. ³⁵ Mì kàdré ru le àmi kòfalésè kòndhi dhi, mòndyá wáyi dhi kì niá tàle dhi, àmi áma lebèbhá 'i bàti dhi be.»

Yésu longó dhi, Pétèro nì áyi ga

(À kònò kpà Mátáyò 26:31-35; Márokò 14:27-31; Lúkà 22:31-34)

³⁶ Gò Simónà Pétèro dré tàzoá drá dhi: «Míri, mí adrè lile ángolè?» Di Yésu logó drá dhi: «Àrà má dré adrézó lile lána dhi, mí kitswá áma lebè lizo lána nyànomvá bwà ko. Di, mí nì go mína áma lebè lizo lána ndò.» ³⁷ Pétèro tà drá dhi: «Míri, má kitswá ámi lebè nyànomvá bwà ko àdho tà sè? Ma gànzi ró áma lídrì fe dràzo mí dré!» ³⁸ Di Yésu logó drá dhi: «Mí nì tsi ámi lídrì fe dràzo má dré bàti? Má adrè tà bàti ta mí dré: Dri-dri àgólòwa dré dra tsirà bhèzo dhi kandrà dhi, mí nì áma ga vèsè be na.»

Yésu tindrì áyi lebèbhá kì togó

14 Yésu gò taa àyi dré dhi: «Mì kòtayí àmi kì togó adrélé lanzile ko. Mì kàdré Giká nì ka'ì, adrézó kpà áma ka'ì. ² Áma Atá nì dzò na dhi, àrà adrézó lána dhi i be bí. Má adrè lile kònale kitswálé àrà ledé àmi dré. Kàdré tá kòndhi ko dhi, kònò má kitswá tá taa àmi dré ko. ³ Di má kòlì àrà ledé àmi dré dre dhi, má nì agò àmi kì do lizo àmi íbe má bhàna, mì kàdré tùmání má be àrà má dré adrézó lána dhi na. ⁴ Mì nì láti lizo àrà má dré adrézó lile lána dhi na dhi be.»

Yésu láti lizo áyi Atá véna dhi 'i

⁵ Tòmá tà drá dhi: «Míri, mà nì ngalè mí adrè lile ángolè ya dhi ko. Mà nì kitswá láti nda nì nì ngíni?» ⁶ Di Yésu logó drá dhi: «Ma láti 'i, tà bàti 'i, ìndì lídrì 'i. Dhya àlo kitswá lile áma Atá véna ko, kàdré lile má 'àsè ko dhi. ⁷ Mì kònì ma be dhi, mì nì kókpà áma Atá nì nì be. Kìdhólé nyànomvá dhi, mì nì akódhi be. Mì nò kókpà akódhi dre.»

⁸ Filípò tà drá dhi: «Míri, mí tadhá àma dré Giká Atá wà! Kòdhi nì kitswá àma dré.» ⁹ Di Yésu logó drá dhi: «Filípò, ma àmi íbe kínó lèsè gò, mí dré rè áma nizo ko? Dhya ángùdhi áma nòlèpi dhi nò áma Atá dre. Mì adrè di mína taa dhi «Mí tadhá àma dré Giká Atá wà!» dhi ngíni? ¹⁰ Mì adrè tsi ka'ìá dhi, ma áma Atá léna, ìndì áma Atá má léna dhi ko? Kúlí má dré adrélé tàle àmi dré kòndhi i, má adrè taa áma dri sè ko. Be ró dhi, áma Atá adrélèpi adrélé má léna dhi adrè áyi àzì 'o nì. ¹¹ Lè mì kàdré tà má dré adrélé tàle kòndhi kì ka'ì: Ma áma Atá léna, ìndì áma Atá má léna. Mì kàdré tà nda nì ka'ì áma kúlí sè ko dhi, mì kàdré di ka'ìá tà líndrìga ró má dré adrélé 'òle dhi kì tà sè. ¹² Má adrè tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélèpi áma ka'ì dhi nì kpà ína tà má dré adrélé 'òle dhi kì 'o. A nì ndèndì tà kàdrè dra tà nda kì lavúbhá dhi kì 'o, má dré adrélé lile áma Atá véna dhi sè. ¹³ Má nì tà ángùdhi mì dré dra zile áma rú sè dhi nì 'o, áma Atá kòkisúró milanzilanzi áyi Mv́agó sè be dhi bvó. ¹⁴ Bàti, tà ángùdhi mì dré dra zile má tí áma rú sè dhi, má nì 'òá.»

Yésu lazí dhi, áyi Atá nì Tírí Lólo amù

¹⁵ Yésu gò taa dhi: «Mì kàdré áma le dhi, mì nì kókpà áma tòlì kì ka'ì 'òle. ¹⁶ Má nì tà zi áma Atá tí, kòfèro dhya àzya dra àmi kì dri tàlèpi dhi, kàdré tùmání àmi íbe kóná vèsè kólyá. ¹⁷ Akódhi nda, Tírí Lólo adrélèpi tà bàti Giká àdhya nì tadhá dhi 'i. Mòndyá bvò kòndi àdhya ì kitswá akódhi nì kisú bwà ko, ì dré akódhi nì nòle ko dhi se, ìndì ì dré akódhi nì nile ko dhi sè. Di, àmi ró dhi, mì nì àmikya akódhi be, dré adrélé àmi íbe dhi sè, ìndì dré dra adrélé àmi léna dhi sè. ¹⁸ Má kitswá àmi kì tayí adrélé kìmvoànzì i ró ko. Má nì dra agò àmi vélé. ¹⁹ Tayí ngbà 'í lókyá tsà, mòndyá bvò kòndi àdhya ì dré gòzo vélé áma no ko. Di, àmi ró dhi, mì nì àmikya áma no. Má dré adrélé lídrì íbe dhi sè dhi, mì nì kókpà adrè lídrì íbe. ²⁰ Kítú nda kònàdhi tú dhi, mì nì niá tàle dhi, ma áma Atá léna, àmi má léna, ìndì ma àmi léna dhi be. ²¹ Dhya ángùdhi adrélèpi áma tòlì íbe gò, adrézó ka'ìá 'òle dhi, akódhi nda adrè áma le nì. Áma Atá nì dhya adrélèpi áma le nda nì le. Di má nì kókpà akódhi nì le, adrézó áma tadhá drá.»

²² Yùdásì, Ìsìkàrìyòtà ro ko dhi, lízì tíá dhi: «Míri, mí nì ngbà 'í ámi tadhá àma dré gò, ámi tadházó mòndyá bvò àdhya i dré ko àdho tà sè?» ²³ Di Yésu logó drá dhi:

«Dhya ángùdhi adrélépi áma le dhi ni tà má dré adrélé tadhálé dhi ki ka'ì 'òle. Áma Atá ni akódhi nda ni le. Di mà ni li áma ki bhà mo akódhi véna, adrézó túmání akódhi be. ²⁴ Di, dhya adrélépi áma le ko dhi kitswá ína tà má dré adrélé tadhálé dhi ki ka'ì 'òle ko. Kúlí m̀̀ dré adrélé yile kòdhi i, kúlí mána 'i ko. Be ró dhi, kúlí nda ì angá áma Atá áma amùlepi dhi vélésè.

²⁵ Má tà tà kòdhi i àmi dré, má dré rè dhu adrérà'a àmi íbe dhi 'á. ²⁶ Di, áma Atá ni Dhya dra àmi ki drì tàlepi dhi ni amù áma rú sè. Akódhi nda, Tírí Lólo 'i. Kàtsá dre dhi, a ni tà títi dhi ki tadhá àmi dré gò, adrézó tà títi má dré tàle àmi dré dhi ki 'o agalé àmi léna dhi ǹ̀.

²⁷ Má adré tà k̀̀dríki`dri tayí àmi dré. Má adré áma tà k̀̀dríki`dri fe àmi dré kòdhya. Má adré fèá ngóro bvò kòndhi dré adrélé fèle dhi t̀̀ni ko. Di m̀̀ kòtayí àmi ki togó adrélé lanzile ko. M̀̀ kàdré kpà ngá ro àlomvá ko. ²⁸ M̀̀ yi tá ma t̀̀rà'a àmi dré dhi: «Má adré l̀̀le, ìndi má ni dra agò àmi vélé.» M̀̀ kàdré tá áma le bàti dhi, kònd m̀̀ ni tá lenzé má dré adrélé l̀̀le áma Atá véna dhi sè. Tàko ko, áma Atá nda k̀̀drì áma lavú. ²⁹ Má tà tà kòdhi i àmi dré drìdrì tà nda ki atsama kandrá, kitswálé tà nda ì kòndi dra ru 'o dhi, m̀̀ kòka'ìró be dhi bvò. ³⁰ Má kitswá gòle tà ta àmi íbe vwàvwà ro ko. Àngyá ko, ópí bvò kòndi àdhya adré al̀̀le. Akódhi nda rìnyí àko má drile. ³¹ Di, adré lèá dhi, mónyá bvò kòndi àdhya ì kòndi tàle dhi, má adré áma Atá ni le, ìndi má adré tà títi dré tàle má kò'o dhi ki 'o káyà dhi. M̀̀ nga, mà kòl̀̀ró kònwásè!»

Vínò fa i kólá ni íbe dhi

15 Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo tàá dhi: «Ma vínò fa bàti dhi 'i. Áma Atá, vínò fa nda ni líkílépi 'i. ² Adré kólá ángùdhi má rú adrélépi lò'wa 'a ko dhi ni ga sèle. Di, kàdré ína kólá adrélépi lò'wa 'a dhi ni tà sè dhi, adré kólá nzí rúá dhi ki sí, kólá nda kògòro vélé adrélé lò'wa 'a wáláká ni ni lavú. ³ Àmi ró dhi, m̀̀ atsá kemve kp̀̀ríkp̀̀rí, kúlí má dré tàle àmi dré dhi i sè dre. ⁴ Lè m̀̀ kàdré adrélé má léna, ngóro má dré adrélé àmi léna dhi t̀̀ni. Vínò fa ni kólá àlo dhi kitswá ína lò'wa 'a áyi tàndi sè bwà ko, kàdré adrélé vínò fa rú ko dhi. Kókpa kòdhi t̀̀ni, m̀̀ kitswá àmikya lò'wa 'a bwà ko, m̀̀ kàdré adrélé má léna ko dhi.

⁵ Ma vínò fa 'i, ìndi àmi kólá ni 'i. Dhya ángùdhi adrélépi adrélé má léna gò má dré adrézó lána dhi, akódhi nda ni lò'wa 'a bí. Tàko ko, m̀̀ kàdré má rúsè lárá ro dhi, m̀̀ kitswá àmikya tà àlo 'o bwà ko. ⁶ Dhya àlo kàdré adrélé má léna ko dhi, à ni akódhi nda ni bhe g̀̀rà dri ngóro adrélé kólá bhe dhi t̀̀ni gò, dré adrézó 'yòle. À adré kólá l̀̀sú be kòndi nda ki lomvó dàle àtsí na gò, ì dré adrézó véle. ⁷ Di, m̀̀ kàdré àmikya adrélé má léna gò, áma kúlí ì dré adrézó àmi léna dhi, m̀̀ ni kitswá tà ángùdhi m̀̀ dré adrélé lèle dhi ni zi gò, m̀̀

dré tà nda ni kisúzó. ⁸ M̀̀ kàdré lò'wa 'a bí dhi, kòdhi m̀̀ adré tadhá dhi, àmi áma lebhébhá 'i bàti gò, m̀̀ dré adrézó áma Atá ni rú bha kùle ásà.

⁹ Ngóro áma Atá dré adrélé áma le dhi t̀̀ni dhi, má adré kókpa àmi ki le. Lè m̀̀ kàdré di adrélé áma lèle nda na. ¹⁰ M̀̀ kàdré áma tòlì ki ka'ì 'òle dhi, m̀̀ ni adré áma lèle na, ngóro má dré adrélé áma Atá ni tòlì ki ka'ì 'òle, adrézó kpà akódhi ni lèle na dhi t̀̀ni. ¹¹ Má tà tà kòdhi i àmi dré, m̀̀ kàdré áma kólénzé íbe àmi léna, ìndi àmi ki kólénzé kògaró kitswálé títi. ¹² Tòlì má dré adrélé fèle àmi dré dhi, tòlì kòndhi 'i: Lè m̀̀ kàdré ru le àmi kòfalésè, ngóro má dré adrélé àmi ki le dhi t̀̀ni.

¹³ Lèle k̀̀drì lèle àruka títi dhi ki lavúlépi dhi, kòndhi 'i: À kòfè dhya ki lídrì dhya ki arúpi ki tà sè. ¹⁴ Àmi áma arúpi 'i, m̀̀ kàdré tòlì má dré adrélé fèle dhi ki 'o dhi.

¹⁵ Má adré gòle vélé àmi ki zi màràbà i ró ko. Àngyá ko, dhya adrélépi màràbà ro dhi ni ína tà áyi míri dré adrélé 'òle dhi i ko. Di, má adré mána àmi ki zi arúpi i ró, má dré tà títi má dré yile áma Atá vélésè dhi ki tadhálé àmi dré dhi sè. ¹⁶ M̀̀ kipè tá ma àmi ko. Be ró dhi, má kipè àmi ma, àmi ki bhàzo adrélé l̀̀le lò'wa 'abe, àmi ki lò'wa nda ì kàdré nyo. Di ásà dhi, áma Atá ni tà ángùdhi m̀̀ dré dra zile í tí áma rú sè dhi ni fe àmi dré. ¹⁷ Tòlì mána, tòlì kòndhi 'i: M̀̀ kàdré ru le àmi kòfalésè.»

Mónyá bvò àdhya ì bhà togó kòndi Yésu i rú, lebhébhá ni íbe

¹⁸ «Mónyá bvò àdhya ì kàdré togó kòndi bha àmi rú dhi, m̀̀ kòtivì ko tàle dhi, áyi nda ì bhà tá zyà togó kòndi má rú 'íká. ¹⁹ M̀̀ kàdré tá bvò kòndi àdhya ró dhi, kòndi mónyá bvò kòndi àdhya ki tá adré àmi ki le móndí àyikya i ró. Di, má kipè mána àmi apfòle bvò kòndi lésè gò, m̀̀ dré adrézó vélé bvò kòndi àdhya ró ko. Ásà dhi, mónyá bvò kòndi àdhya ì adré togó kòndi bha àmi rú. ²⁰ Lè m̀̀ kàdré kúlí má dré tá tàle àmi dré kòndhi ni kisù: «Dhya adrélépi màràbà ro dhi lavú áyi míri ko.» Móndí ì kòpfo áma m̀̀ 'í dhi, ì ni kókpa àmi ki m̀̀ pfo. ì kòka'ì áma kúlí 'òle 'í dhi, ì ni kókpa àmi ki kúlí ka'ì 'òle. ²¹ ì ni tà nda kòdhi ki 'o àmi rú áma tà sè, ì dré dhya áma amùlepi dhi ni nile ko dhi sè. ²² Kòndi má kàlì tá tà ta áyi dré ko dhi, à kitswá tá tà bha áyi dri áyi ki tàkonzì sè ko. Di, nyànomvá dhi, áyi àyikya tà àlo ì dré kitswázó áyi ki t̀̀rà ga áyi ki tàkonzì sè dhi àko.

²³ Dhya ángùdhi adrélépi togó kòndi bha má rú dhi, adré kókpa bhàá áma Atá rú. ²⁴ Kòndi má kò'o tá tà l̀̀ndrìga ró dhya àzya dré 'òle tàdzí ko dhi i áyi kòfalé ko dhi, à kitswá tá tà bha áyi dri áyi ki tàkonzì sè ko. Di, nyànomvá dhi, ì nò tà l̀̀ndrìga ró nda i 'í gò, ì dré àyikya togó kòndi bhàzo má rú, ìndi áma Atá rú. ²⁵ ì 'o kòndi kitswálé tà t̀̀sìle áyi ki t̀̀trítrí kúlí na kòndhi kò'oró ru be dhi bvò: «ì bhà togó kòndi má rú tà àndu àko.» †

²⁶ Má ni Dhya dra àmi ki dri tàlepi dhi ni amù àmi dré áma Atá vélésè. Akódhi nda, Tírí Lólo adrélépi tà bàti tadhá, ìndì adrélépi angalé Giká vélésè dhi 'i. Di kàtsá dre dhi, a ni áma tà longó àmi dré nì. ²⁷ Àmi ró dhi, m̀ ni kókpa áma tà longó móndí i dré. Tàko ko, àmi tùmání má be kidhólé áma àzì ni kidhoma lésè.»

16 «Má tà tà kòdhi i àmi dré, m̀ kòkítswáró àmi ki tà ka'ika'i tayí ko. ² Tàko ko, à ni àmi ki dro lísambò dzó i lésè. Lókyá adré ndìndì alìle, móndyá dra àmi ki tupfúbhá todràle dhi ki kisúá dhi, ì adré àyikya tà 'o Giká dré. ³ Ì ni 'òá kònìni, ì dré Giká Atá ni nìle ko dhi sè, ìndì ì dré áma nìle ko dhi sè. ⁴ Má tà tà kòdhi i àmi dré, kítswalé lókyá ì dré dra tà nda ki 'òzo dhi kònì atsa dhi, tà má dré tàle àmi dré nda ì kàgáro àmi léna be dhi bvó.»

Tírí Lólo ni àzì

«Má tà tá tà nda i àmi dré drìdri ko, má dré tá dhu r̀ adrélé àmi ìbe dhi sè. ⁵ Nyànomvá dhi, má adré lile dhya áma amùlepi dhi véna. Di, dhya àlo àmi kòfalé dhi adré lizíá má tí ngalè má adré lile ángolé ya dhi ko. ⁶ Be ró dhi, kizà adré ìna gàle àmi ki togó na, tà má dré tàle àmi dré nda i sè. ⁷ Di, má adré mána tà bàti tà àmi dré: Dóro ni àmi dré dhi, má dré lile dhi. Àngyá ko, má kòlì ko dhi, Dhya dra àmi ki dri tàlepi dhi kítswá alìle àmi vélé ko. Di, má kòlì dhi, má ni mána akódhi nda ni amù àmi vélé. ⁸ Akódhi kàtsá dre dhi, a ni móndyá bvò kòndi àdhya ki tàkonzì tadhá àyi dré, adrézó Giká ni tà gyãgya tadhá àyi dré, adrézó kpà tàbvó Giká dré dra tàle dhi ni tadhá àyi dré. ⁹ A ni àyi ki tàkonzì tadhá, ì dré adrélé áma ka'i ko dhi sè. ¹⁰ A ni Giká ni tà gyãgya tadhá, má dré adrélé lile áma Atá véna gò, m̀ dré gòzo vélé áma no ko dhi sè. ¹¹ A ni tàbvó Giká dré dra tàle dhi ni tadhá, Giká dré ópí bvò kòndi àdhya ni tàbvó tàle dre dhi sè.

¹² Ma dhu r̀ tà ìbe bí tàle àmi dré. Di, nyànomvá dhi, m̀ kítswá r̀ è tà nda ki mvo bwà ko. ¹³ Di, Tírí tà bàti àdhya nda kàtsá dre dhi, a ni àmi ki tidri tà bàti wáyi dhi léna. Àngyá ko, kítswá ìna tà ta àyi dri sè ko. Be ró dhi, a ni ngbà 'í tà ì dré dra yile dhi ki ta àmi dré kòdhya. A ni kókpa tà dra atsábhá dhi ki longó àmi dré. ¹⁴ A ni mìlanzilanzì fe má dré. Tàko ko, a ni tà ì dré dra kisúlé má vélé dhi ki do longólé àmi dré. ¹⁵ Tà títi áma Atá àdhya i kókpa mána 'i. Di ásà dhi, má tà tá dhi, Tírí nda ni tà ì dré dra kisúlé má vélé dhi ki do longólé àmi dré.»

Yésu ni lebèbhá ki kizà ni ru ladzá atsálé kólénzé ro

¹⁶ Yésu gò tàá dhi: «Tayí lókyá tsà, m̀ dré gòzo vélé áma no ko. Àmvolásà dhi, gí ko, m̀ dré gòzo áma no.» ¹⁷ Di akódhi ni lebèbhá ki àruka ì dré lizízá àyi kòfalésè dhi: «Adré làè tàle ngíni? Tà tá dhi: «Tayí lókyá

tsà, m̀ dré gòzo vélé áma no ko. Àmvolásà dhi, gí ko, m̀ dré gòzo áma no.» Tà tá kpà dhi: «Má adré lile áma Atá véna.» ¹⁸ Adré làè tàle ngíni, dré adrérà'a tàá dhi «lókyá tsà» dhi 'á dhi? Mà ni ngalè adré àdho tà ta ya dhi ko.»

¹⁹ Yésu dré nìzoá tàle dhi, ì adré tá tà le lizílé ì tí tà nda dri dhi be gò, dré tàzoá àyi dré dhi: «M̀ adré lizíá àmi kòfalésè ngalè tà má dré tàle nda ì adré làè tàle ngíni ya dhi? Má tà tá dhi: «Tayí lókyá tsà, m̀ dré gòzo vélé áma no ko. Àmvolásà dhi, gí ko, m̀ dré gòzo áma no.» ²⁰ Má adré tà bàti ta àmi dré: M̀ ni àmìkya àwó ngo adrézó tongólé. Di, móndyá bvò kòndi àdhya ki àyikya lenzé. Àmi ki togó ni kizà nya. Di, kizà nda ni ìna ru ladzá atsálé kólénzé ro. ²¹ Tòkó adrélépi 'òle tile dhi adré kizà nya, akódhi ni lókyá tizo dhi dré atsálé àyi dre dhi sè. Di, kòti dre dhi, adré gòle vélé àyi kizà nda ni tà kisù ko. Àngyá ko, adré lenzélé dré mvá tile apfòle bvò dri dre dhi sè. ²² Tà nda kòdhi kókpa kònìni àmi ki tà sè. Nyànomvá dhi, àmi ki togó adré gàle kizà sè. Di, má ni go àmi ki no gò, àmi ki togó dré gòzo adrélé lenzélé. Di dhya àlo kítswá kólénzé nda ni tingá àmi ki togó lésè bwà ko.

²³ Kidhólé lókyá nda kònàdhi sè dhi, m̀ kítswá gòle vélé tà àlo lizí má tí ko. Má adré tà bàti ta àmi dré: Áma Atá ni tà ángùdhi m̀ dré dra zile ì tí áma rú sè dhi ni fe àmi dré. ²⁴ Atsálé nyànomvá kònìdhi dhi, m̀ zi r̀ è tà àlo áma rú sè dhi ko. Lè m̀ kàdré tà zi áma rú sè gò, m̀ kòkisúrò tà nda, àmi ki kólénzé kògaró kítswalé títi be dhi bvó.»

Yésu lavú bvò kònìdhi

²⁵ «Má tà tà kòdhi i àmi dré kúlí alaala sè. Di, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, má kítswá gòle vélé tà ta àmi dré kònìni ko. Be ró dhi, má ni mána áma Atá ni tà ta àmi dré ngádra 'á. ²⁶ Lókyá nda sè dhi, m̀ ni adré tà zi áma Atá tí áma rú sè. Má adré tàá ko tàle dhi, má ni tà nda ki zi áma Atá tí àmi dré ma dhi. ²⁷ Tàko ko, áma Atá ni tàndi adré àmi ki le, m̀ dré adrélé áma le dhi sè, ìndì m̀ dré ka'ile dhi má angá akódhi vélésè dhi sè. ²⁸ Bàti, má angá áma Atá vélésè alìle bvò kònìdhi lé. Di nyànomvá dhi, má adré bvò kònìdhi ni tayí, gòzo áma Atá véna.»

²⁹ Di akódhi ni lebèbhá ì dré dhi: «Nyànomvá dhi, m̀ adré vélé tà ta ngádra 'á, kúlí alaala sè ko.

³⁰ Nyànomvá dhi, mà ni tàle dhi, m̀ ni tà títi dhi i be. Lè kpà à kògò tà àlo lizí m̀ tí dhi ko. Di ásà dhi, mà ka'ì tàle dhi, m̀ angá Giká vélésè káyà dhi.» ³¹ Di Yésu logó àyi dré dhi: «M̀ adré tsì áma ka'ì nyànomvá? ³² M̀ yi r̀ è ká! Lókyá adré alìle, atsá kpà dre, à ni àmi ki lapé ràle àmi àlo àlo títi dhi ki dzó i 'ásè. M̀ ni áma tayí adrélé kalóma. Di, má kítswá mána adrélé kalóma ko, áma Atá dré adrélé tùmání má be dhi sè. ³³ Má tà tà kòdhi i àmi dré, m̀ kàdréro adrélé tà k̀drìk̀drì ìbe, m̀ dré

† À kònò Longó i 35:19; 69:5.

adrélé má léna dhi sè. Bvò kònìdhi lé dhi, mì ni adrélé kizà nya tò. Di, mì kàdré àmìkya togó tsì! Má lavú má-na bvò nda dre!»

Yésu zi tà àyi Atá tí àyi tándi dré

17 Yésu kòtá tà nda i dre dhi, dré mì tìngázó kurú na bhù na, tàzoá dhi: «Tátá, lókyá kitswá dre. Mí bhà ámi Mvágó ni mì lanzile wà, ámi Mvágó kòb-hàró kókpà ámi mì lanzile be dhi bvó. ² Tàko ko, mí afè rìnyí akódhi dré adrézó móndyá wáyi i drile, kòfèró lè-drè kóná vésè kólyá dhi móndyá wáyi mí dré afèle i dré dhi i dré. ³ Lídrè kóná vésè kólyá nda, tà kòni 'i: adrélé mì, Gìká bàti àlo kwákwá dhi ni ni dhi, ìndì adrélé Yésu Krísto mí dré amùle dhi ni ni dhi. ⁴ Má tadhá ámi mìlanzilanzì móndyá bvò dri dhi i dré nòle dre. Àngyá ko, má 'o àzì mí dré afèle má dré 'òle dhi akílè dre. ⁵ Di nyànomvá dhi, Tátá, mí bhà áma mì lanzile mí làga, mìlanzilanzì má dré tá adrézó ába mí làga drìdrì bvò ni bhàma kandrà dhi sè wà.»

Yésu zi tà àyi Atá tí àyi lebèbhá i dré

⁶ «Má tadhá mì móndyá mí dré adólé bvò kòndi lésè afèle má dré dhi i dré dre. Àyi nda i tá mína 'i. Di mí afè tá àyi má dré gò, i dré ámi kúlí ka'izo 'òle. ⁷ Nyànomvá dhi, i ni tàle dhi, tà títi mí dré afèle má dré dhi i angá mí vélésè dhi be. ⁸ Tàko ko, má fè àyi dré kúlí mí dré afèle má dré dhi i gò, i dré kúlí nda kì ka'izo. Di i ni bàti tàle dhi, má apfò mí vélésè dhi. I ka'i kpà tàle dhi, mí amù ma mi. ⁹ Má adrélé tà zi mí tí àyi nda i dré. Má adrélé tà zi móndyá bvò àdhya i dré ko. Be ró dhi, má adrélé mána tà zi àyi mí dré afèle má dré nda i dré. Àngyá ko, àyi mína 'i. ¹⁰ Ngá wáyi mána i kókpà mína 'i. Ngá wáyi mína i kókpà mána 'i. Di má kisú mìlanzilanzì àyi nda i sè dre. ¹¹ Nyànomvá dhi, má adrélé mána lile mí véna. Má gò vélé adrélé bvò kònìdhi lé ko. Di, àyi nda i dhu rè àyikya bvò kònìdhi lé. Áma Atá lólo ni, mí kàdré àyi kì líkí ámi rú mí dré afèle má dré dhi ni rìnyí sè, i kàdréro ngá àlo ró, ngóro mà dré adrélé mí be ngá àlo ró dhi tìni. ¹² Má dré tá adrèrà'a àyi íbe dhi 'á dhi, má adrélé tá àyi kì líkí ámi rú mí dré afèle má dré nda ni rìnyí sè. Má su tá àyi rú gò, àyi kì àlo dré avìzo ko, kàdré ngbà 'í mvá adrélépi tá lile drà-drà kisú dhi 'i ko dhi. † Tà nda kòdhi atsá kònìni, kitswálé tà tìsìle ámi Kúlí na dhi i kò'oró ru be dhi bvó. ††

¹³ Nyànomvá dhi, má adrélé lile mí véna. Di má adrélé tà kòdhi kì ta má dré rè dhu adrèrà'a bvò kònìdhi lé dhi 'á, i kàdréro adrélé áma kólénzè íbe, ìndì kólénzè nda kògaró àyi léna kitswálé títi. ¹⁴ Má fè àyi dré ámi kúlí gò, móndyá bvò kòndi àdhya i dré togó kònzì bhàzo àyi rú, i dré adrélé bvò kòndi àdhya ró ko dhi sè, ngóro

† «Mvá adrélépi tá lile drà-drà kisú» kònìdhi tá Yùdásì ìsìkàrìyótá 'i. †† À kònò Longó i 41:10; Yòwánì 13:18.

má dré kpà adrélé bvò kòndi àdhya ró ko dhi tìni. ¹⁵ Má adrélé tà zi mí tí, mí kòtìngáro àyi bvò kòndi 'ásè dhi ko. Be ró dhi, má adrélé mána tà zi, mí kàdréro àyi kì líkí Dhya kònzì ni tà sè. ¹⁶ Àyi nda i móndí bvò kòndi àdhya 'i ko, ngóro má dré kpà adrélé móndí bvò kòndi àdhya 'i ko dhi tìni. ¹⁷ Mí kòbhà àyi twá adrélé móndyá lólo mína i ró tà bàti sè. Ámi kúlí, tà bàti nda 'i. ¹⁸ Ngóro mí dré áma amùle bvò kònìdhi lé dhi tìni dhi, má adrélé kókpà àyi kì mu lile bvò nda 'ásè. ¹⁹ Àyi nda kì tà sè dhi, má adrélé áma tándi ni fe adrélé ámi tà 'o, i kàtsáro móndyá lólo mína i ró tà bàti sè.»

Yésu zi tà àyi Atá tí móndyá wáyi dra àyi ka'ìbhá dhi i dré

²⁰ «Má adrélé ngbà 'í tà zi mí tí àyi nda i dré ko. Má adrélé kókpà tà zi móndyá dra áma ka'ìbhá àyi nda kì kúlí sè dhi i dré. ²¹ Tátá, má adrélé tà zi, àyi títi nda i kàdréro ngá àlo ró, ngóro mí dré adrélé má léna dhi tìni, ìndì má dré adrélé mí léna dhi tìni. Lè i kàdré kókpà áma léna, móndyá bvò kòndi àdhya i kòka'iró dhi, mí amù ma mi. ²² Má fè àyi dré mìlanzilanzì mí dré afèle má dré dhi, i kàdréro ngá àlo ró, ngóro mà dré adrélé mí be ngá àlo ró dhi tìni: ²³ ma àyi léna, ìndì mì má léna. Lè i kàdré kókpà ngá àlo ró kitswálé títi, móndyá bvò kòndi àdhya i kòniro tàle dhi, mí amù ma mi, ìndì mí adrélé àyi kì le ngóro mí dré adrélé áma le dhi tìni.

²⁴ Tátá, má adrélé là dhi, móndyá mí dré afèle má dré nda i kàdré tùmání má be àrà má dré adrézó lána dhi na, i kàdréro áma mìlanzilanzì no be dhi bvó. Mí afè má dré mìlanzilanzì nda, mí dré tá áma lile drìdrì bvò ni bhàma kandrà dhi sè.

²⁵ Áma Atá gyágya ni, tágba móndyá bvò kòndi àdhya i dré ámi nìzo ko dhi, má ni mána mi be. Móndyá áma ka'ìbhá nda i ni kpà tàle dhi, mí amù ma mi dhi be. ²⁶ Má 'o mi àyi nda i dré nìle. Má ni kpà go adrélé ámi 'o i dré nìle, kitswálé lile mí dré adrézó áma le ásà dhi kàdréro àyi léna, ìndì áma tándi má kàdréro àyi léna.»

Yésu ni rùma

(À kònò kpà Mátáyò 26:47-56; Mároko 14:43-50; Lúkà 22:47-53)

18 Yésu kòtá tà nda i dre dhi, i dré ngàzo lile lebèbhá ni íbe zyàle yábhu rú zile Kèdrónà dhi ni ta'á na. Gò i dré fìzo amvú àlo òlívè fa kya na. ² Di Yùdásì adrélépi tá 'òle akódhi ni lefè kàribhá i drígá dhi ni tá kpà àrà nda be. Àngyá ko, Yésu i lebèbhá ni íbe dhi i adrélé tá ru kimó kònàle rà. ³ Di Yùdásì nda dré Rómà kì sòdá zyandre dhi kì adrìzo í vésè, tùmání tépelò líkìbhá àruka angábhá kòwánà kàdrè i vélésè ìndì Fàrisáyò i vélésè dhi íbe, alìzo àyi íbe. Àyi nda i ru tà àtsí i, tálà i, ìndì àdzú ngá íbe àyi drígá. ⁴ Di Yésu ni tá tà títi adrèbhá 'òle atsálé í rú dhi i be gò, dré àyi kisízo àyi nda i véna, lizíà àyi tí dhi: «Mí adrélé àdhi ni nda?» ⁵ I logó drá

dhi: «Yésu Nàzàrètà lésè dhi.» Dì Yésu tà àyi dré dhi: «Ma 'i.» Yùdàsì adrélépi akódhi ni lefè àyi drígá nda totó tá i àyi kòfalé. ⁶ Dì Yésu kòtà dhi «Ma 'i» àyi dré dre dhi, ì dré gòzo bvólé ro ledhélé kiní mi. ⁷ Gò Yésu dré gòzo tódhyá lizíá àyi tí dhi: «Mì adrè àdhi ni nda?» Ì tà dhi: «Yésu Nàzàrètà lésè dhi.» ⁸ Dì Yésu logó dhi: «Má tà tá àmi dré dhi, ma 'i dhi dre. Mì kàdré áma nda kòdhya dhi, mì tayí dì mónyá kòni i lèle.» ⁹ Tà nda kòdhi atsá tá kòni, kitswálé kúlí Yésu dré tá tàle kòndhi kò'oró ru: «Má tayí dhya mí dré afèle má dré dhi ki àlo avèle ko.» †

¹⁰ Gò Simónà Pétèrò adrélépi tá sápi íbe dhi, dré ngàzo sápi nda ni asé gò, kòwánà ki kàdrì ni màràbà ni bí drígá lésè dhi ni bvwàzo kile. Màràbà nda ni rú tá Màlókò. ¹¹ Dì, Yésu dré tàzoá Pétèrò dré dhi: «Mí logó sápi mína àrà ni na. Adré lèá má kòmvu tsi kópò kizà àdhya áma Atá dré afèle má dré mvùle ni ko?»

Yésu pfò Ánà kandrà

¹² Gò Rómà ki sòdá nda i, àyi ki kàdrì, tsàle Yúdà ànzi ki tépelò líkíbhá nda íbe dhi, ì dré Yésu ni rùzo adròle. ¹³ Ì dré zyà akódhi ni drizo lizo ába Ánà, Kàyáfà ni andrì bhàna. Kàyáfà nda tá kòwánà ki kàdrì 'i kóná nda kòndhi sè. ¹⁴ Akódhi nda tá dhya tàlepi Yúdà ànzi i dré dhi «Dóro ni, dhya àlo dré dràle mónyá wáyi i dré dhi» dhi 'i.

Pétèrò gà Yésu rè

(À kònò kpà Mátáyò 26:69-70; Márokò 14:66-68; Lúkà 22:55-57)

¹⁵ Simónà Pétèrò i Yésu ni lebèlepi àzya dhi be dhi, ì adrè tá lèle Yésu vèsè. Kòwánà ki kàdrì ni tá Yésu ni lebèlepi nda be go, à dré akódhi ni tayízó fíle Yésu vèsè kòwánà ki kàdrì nda ni bhà'álé na. ¹⁶ Dì, Pétèrò totó tá ína i adrélé kivi na dzóti làga. Dì Yésu ni lebèlepi, kòwánà ki kàdrì dré tá nile be nda dré pfòzo tà ta mvátókò adrélépi tá dzóti nda ni líkí dhi be gò, dré Pétèrò ni 'òzo fíle. ¹⁷ Gò mvátókò adrélépi dzóti líkí nda dré lizízá Pétèrò tí dhi: «Mì tsi dhya kòdhi ni lebèbhá ki àlo 'i ko?» Dì, Pétèrò logó dhi: «Kóko, ma 'i ko.»

¹⁸ Àrà nda dré tá adrélé kidhì ro dhi sè dhi, màràbà i tépelò líkíbhá íbe dhi ì turú tá àtsí gò, ì dré àyi ki totózó làgàsà adrélé yòá. Dì Pétèrò dré kpà àyi totózó adrélé àtsí yo àyi kòfalé.

Kòwánà ki kàdrì lizí tà Yésu tí

(À kònò kpà Mátáyò 26:59-66; Márokò 14:55-64; Lúkà 22:66-71)

¹⁹ Dzó nda na dhi, kòwánà ki kàdrì dré Yésu ni lizízá akódhi ni lebèbhá ki tà sè, ìndì tà dré adrélé tadhálé dhi ki tà sè. ²⁰ Dì Yésu dré logózóá drá dhi: «Má tà tá mána tà ngàdra 'á mónyá wáyi dhi i kandrà. Vèsè wáyi, má tadhá tá tà lèsámò dzó i 'ásè ìndì tépelò na,

† À kònò Yòwánì 6:39; 17:12.

àrà Yúdà ànzi wáyi dhi ì dré adrézó ru kimó nda i 'ásè. Má tà tá tà àlo dhi lùzu ró ko. ²¹ Mí adrè dhi tà lizí má tí àdho tà sè? Lè mí kòlizí tà mónyá áma kúlí yibhá dhi i tí. Àyi nda ì ni tà má dré tàle dhi i dóro.» ²² Yésu kòtà tà nda dre dhi, tépelò líkíbhá ki àlo adrélépi tá ànyi làgá dhi dré akódhi ni mì sàzo gò, tàzoá drá dhi: «Mí adrè kúlí logó kòwánà ki kàdrì tí kòni?» ²³ Dì Yésu logó drá dhi: «Má kòtà tà kòni dhi, lè mí kòtadhá tà kòni nda àma dré. Dì, má kòtà tà bàti kòdhya dhi, mí adrè dhi áma si àdho tà sè?» ²⁴ Gò Ánà dré Yésu ni mùzo bā akódhi ni adròzo ásà dhi íbe í rú lèle Kàyáfà, kòwánà ki kàdrì véna.

Pétèrò gò tódhyá Yésu ni ga rè

(À kònò kpà Mátáyò 26:71-75; Márokò 14:69-72; Lúkà 22:58-62)

²⁵ Dì Simónà Pétèrò adrè tá ína àtsí yo kivi na. Gò lizízá tíá dhi: «Mì tsi akódhi ni lebèbhá ki àlo 'i ko?» Dì Pétèrò dré tà nda ni gàzo rè, tàzoá dhi: «Kóko, ma 'i ko.» ²⁶ Gò kòwánà ki kàdrì ni màràbà àlo, adrélépi tá dhya Pétèrò dré tá bí bvwàle dhi ni aró ro dhi, dré tàzoá dhi: «Má nò tsi mì túmání akódhi be amvú òlívè fa kya na ko?» ²⁷ Dì Pétèrò dré gòzo tódhyá tà nda ni ga rè. Gbā lókyá nda sè dhi, àgólòwa dré tsírà bhèzo.

Yésu pfò Pilátò kandrà

(À kònò kpà Mátáyò 27:1-2, 11-14; Márokò 15:1-5; Lúkà 23:1-5)

²⁸ Ngá kòwa dre dhi, ì dré Yésu ni drizo Kàyáfà bhàlèsè, lizo ába Rómà ki gùvèrènerè ni dzó kàdrì na. Dì, Yúdà ànzi Yésu ni dribhá nda ì fì tá àyikya dzó kàdrì nda na ko, ì kàtsáró ndí ró ko, ì kòkitswáró gwányá Pásikà àdhya ni nya be dhi bvó.

²⁹ Gò Pilátò dré apfòzo àyi vélé, lizíá àyi tí dhi: «Mì adrè agó kòndhi ni asíkí àdho tà sè?» ³⁰ Ì logó drá dhi: «Akódhi kàdré tá drikònzì líyí 'i ko dhi, kònò mà kitswá tá alèle akódhi ni fe mí drígá dhi ko.» ³¹ Pilátò tà àyi dré dhi: «Àmi ki tàndi mì kòdo akódhi tàbvó tàle, ngóro àmi ki tàtrítrí kúlí dré adrélé lèle dhi tñi.» Dì Yúdà ànzi nda ì logó drá dhi: «À adrè móndí pfùma dràle dhi ni logá àma dré.» ³² Tà nda kòdhi atsá tá kòni, kitswálé kúlí Yésu dré tá tàle í ni ngalè dra dràdrà kárà àngùdhi sè ya dhi kò'oró ru be dhi bvó.

³³ Dì Pilátò dré gòzo fíle àyi dzó kàdrì na gò, dré Yésu ni azízó, lizízá tíá dhi: «Mì, mì ópí Yúdà ànzi kya 'i?» ³⁴ Yésu logó dhi: «Tà mí dré lizílé kòdhi angá àmi tàndi drílèsè? Kó ngalè, dhya àzya tà áma tà mí dré nì?» ³⁵ Dì Pilátò logó dhi: «Ma dhu Yúdà mvá 'i bàti? Àmi tàndi ni sùrú i kòwánà kàdrì íbe dhi, ì afè mì má drígá àyi. Mí 'o àdho tà 'i?» ³⁶ Yésu logó dhi: «Áma òpì, òpì bvó kòndi àdhya 'i ko. Áma òpì kàdré tá òpì bvó kòndi àdhya 'i dhi, kònò áma màràbà ì pfu tá làpfú, má dré dhèzo Yúdà ànzi i drígá ko dhi dre. Dì, áma òpì ína òpì kònwà dhi 'i ko.» ³⁷ Pilátò lizí tíá dhi: «Mì di mína ópí 'i?» Dì Yésu logó dhi: «Mí tà kyá tàle dhi, ma ópí 'i dhi.

† À ti ma ìndì má alì bvò kònìdhi lé kítswálé tà bàti longó móndí ì dré. Dhya ángùdhi adrélépi tròle tà bàti rú dhi adré áma kúlí yi.»³⁸ Dì Pilátò tà drá dhi: «Tà bàti nda àdho 'i?»

À nò tà Yésu dri kítswálé dràdrà sè

(À kònò kpà Mátáyò 27:15-31; Márokò 15:6-20; Lúkà 23:13-25)

Pilátò kòtà tà nda dre dhi, dré gòzo pfole kivi na Yúdà ànzi ì véna gò, tàá àyi dré dhi: «Má kisú mána tà àlo tà bhàzo akódhi dri dhi ko.»³⁹ Dì, gwányá Pásikà àdhyà tú dhi, mì adré àkodrà áma ti lizí, má kòtrìrò àmi dré móndí àlo 'ìle bádzo na dhi. Mì adré di lèá dhi, má kòtrì àmi dré ópí Yúdà ànzi kya kòdhi?»⁴⁰ Dì ì dré ngàzo trèle, yòzoá kúlí 'u'u sè dhi: «Akódhi ko! Mí kàtrì àma dré Bàràbà kòdhyà!» Dì Bàràbà nda tá ìna móndí ki kodzólépi ligílé àyi ki kàdrì ì rú dhi 'i.

19 Dì Pilátò dré Yésu ni tayízo drile bhwàle.² Gò sòdá ì dré fanxì kùtsi ró dhi ni pàzo kùla ró asólé akódhi dri gò, kánzò kã asózó rúá.³ Dì ì dré adrézó alìle akódhi vélé adrélé tàá dhi: «Mòdo mí dré, ópí Yúdà ànzi kya ni!» ì adré tá kpà akódhi ni mì tozá.

⁴ Gò Pilátò dré gòzo tódhyá pfole kivi na, tàá Yúdà ànzi ì dré dhi: «Mì nò rè ká! Má adré akódhi ni 'o apfole àmi kandrá, mì kònìrò dhi, má kisú mána tà àlo tà bhàzo akódhi dri dhi ko.»⁵ Dì Yésu dré apfòzo kivi le kùlá ledélé kùtsí sè dhi be ì dri, ìndì kánzò kã be ì rú. Pilátò dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì nò rè agó kònìdhi ká!»

⁶ Dì kòwánà kàdrì ì tépelò likíbhá ìbe dhi ì kònò akódhi dre dhi, ì dré ngàzo adrélé tetrélé, adrézó loyóá dhi: «Mí tidí akódhi fa kípakípa dri! Mí tidí akódhi!» Dì, Pilátò logó àyi dré dhi: «Àmi ki tàndi, mì do akódhi tidílé fa kípakípa dri àmi. Ma ró dhi, má kisú mána tà àlo tà bhàzo akódhi dri dhi ko.»⁷ Yúdà ànzi ì logó drá dhi: «Àma, àma tátítrí kúlí ìbe. Dì tátítrí kúlí nda adré lèá dhi, akódhi kòdràdrà dré àyi zile Giká ni Mvágó ro dhi sè.»^{††}

⁸ Pilátò kòyi tà nda dre dhi, tirì dré gòzo vélé akódhi ni 'o lavúlé.⁹ Dì dré gòzo Yésu ni dri fízo ába àyi dzó kàdrì na gò, lizízóá tíá dhi: «Mí angá ángolésè?» Dì, Yésu logó ìna kúlí ko.¹⁰ Pilátò gò tàá drá dhi: «Mí adré tsi kòdhi agílé má tí? Mí ni ko tàle dhi, ma rinyí ìbe ngalè àmi trizo yà, kó ngalè àmi 'òzo tidílé fa kípakípa dri yà dhi?»¹¹ Dì Yésu logó drá dhi: «Kònò Giká kòfè tá rinyí nda mí dré ko dhi, mí kítswá tà tà àlo 'o má rú ko. Àsà dhi, dhya áma lefèlepi mí drígá dhi ni tàkonzì kàdrì mína ni lavú.»

¹² Kìdhólé lókyá nda sè dhi, Pilátò dré kìdhózó adrélé láti nda Yésu ni trizo. Dì, Yúdà ànzi ì dré kúlí yòzo tàzoá dhi: «Mí kòtrì agó kòdhi dhi, mì Kàyisàrà ni arúpi 'i ko. Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi tàá dhi, ì ópí 'i dhi, adré ìna ligílé Kàyisàrà rú.»¹³ Dì Pilátò kòyi kúlí nda

dre dhi, dré Yésu ni 'òzo apfole kivi le. Gò dré lírízó lírírà adrézó móndí ki tàbvò ta dhi dri, àrà rú zile Bhà'álé kírà sè dhi na. (Àrà nda ni rú Èbèrè ti sè dhi «Gàbàtà».)¹⁴ Lókyá nda tá ànyfanyi kitú rírí, kitú adrézó tà ledé gwányá Pásikà àdhyà dré dhi 'i. Pilátò dré tàzoá Yúdà ànzi ì dré dhi: «Mì nò rè àmi ki ópí kònìdhi ká!»¹⁵ Dì ì dré gòzo adrélé tetrélé, adrézó loyóá dhi: «Akódhi kòdràdrà! Kòdràdrà! Mí tidí akódhi fa kípakípa dri!» Pilátò lizí àyi tí dhi: «Má kòtidí tsi àmi ki ópí fa kípakípa dri?» Dì kòwánà kàdrì ì logó dhi: «Àma ki ópí àzya yókódhó, ngbà 'í Kàyisàrà 'i kalóma.»¹⁶ Gò Pilátò dré Yésu ni fèzo àyi drígá, ì kòtidíró akódhi fa kípakípa dri be dhi bvò.

Yésu ni tidima fa kípakípa dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 27:32-44; Márokò 15:21-32; Lúkà 23:26-43)

Dì ì dré Yésu ni drizo lizo ába.¹⁷ Akódhi dré àyi tàndi ni fa kípakípa dòzo lizo pfole ába tsàle àrà adrélé zile Drifà ro dhi na. (À adré àrà nda ni rú zi Èbèrè ti sè dhi «Gòlògótà».)¹⁸ Kònàle dhi, ì dré akódhi ni tidízó fa kípakípa nda dri. ì dré kpà móndí rì àruka ki tidízó fa àruka ì drísè, àlo ni Yésu ni drígá lésè, àzya ni lidí ni lésè, Yésu ni tàndi kítógá 'á.

¹⁹ Pilátò 'o tá wárágà tisiìle gò, dizoá fa kípakípa nda dri. À tisiì tá driá dhi: «Yésu Nàzàrètà lésè dhi, ópí Yúdà ànzi kya.»²⁰ Yúdà ànzi zyandre dhi ì dré wárágà nda ni nàzo. Tàko ko, àrà Yésu ni tidízó fa dri nda tá ànyi bhàandre làga, ìndì à tisiì tá wárágà nda Èbèrè ti sè, Làtínò ti sè, ìndì Giríkì ti sè.²¹ Dì àsà dhi, Yúdà ànzi ki kòwánà kàdrì ì dré lizo tàá Pilátò dré dhi: «Mí kòtisiì 'Ópí Yúdà ànzi kya» dhi ko. Be ró dhi, mí kòtisiì mína dhi: «Agó kònìdhi tà tá dhi, ì ópí Yúdà ànzi kya 'i.»²² Dì, Pilátò dré logózóá dhi: «Tà má dré tisiìle kòdhi, má tisiì dre.»

²³ Sòdá ì kòtidí Yésu fa kípakípa dri dre dhi, ì dré akódhi ni kítá ki dòzo lanzílé àyi su dhi ì kòfalésè àlo àlo. Dì tayí tá ngbà 'í kítá kàtswa adrélé asólé kítá àzya ì zàle dhi kòdhyà. À dhi tá kítá nda ngá àlo ró, kìdhólé dri lésè tsàle pá na.²⁴ Dì ì dré tàzoá àyi kòfalésè dhi: «Mà kòlasí ko. Be ró dhi, mà kòvù dzègè sè, nòzoá ngalè a ni adré àdhi dré ya dhi.» Tà nda kòdhi atsá tá kònìni, kítswálé tà tisiìle Giká ni Kúlí na kònìdhi kò'oró ru:

«Ì lanzí áma kítá ì àyi kòfalésè,
ì vù kítá mána dzègè sè.» †

Dì tà kòdhi tà sòdá nda ì dré 'òle dhi 'i.

²⁵ Ànyi Yésu ni fa kípakípa nda làga dhi, akódhi ni andre ì adré tá àyi ki totó, túmání andre ni ni amvúpi be, Màrìyà Kòlópà ni tòkó be, ìndì Màrìyà Màgàdàlènè be.

²⁶ Dì Yésu kònò àyi andre túmání àyi lebèlepi ì dré lèle tò dhi be dre dhi, dré tàzoá àyi andre dré dhi: «Tòkó, àmi mvá kònìdhi.»²⁷ Dré kpà tàzoá àyi lebèlepi nda

† À kítswá kpà kúlí tisiìle Giríkì ti sè kòni ki ladzá kònìni: «Mí adré tàá dhi, ma ópí 'i dhi mí.» †† À kònò Lèvitikè 24:16.

‡ À kònò Longó ì 22:19.

dré dhi: «Ámi andre kònìdhi.» Dì kìdhólé lókyá nda sè dhi, Yésu ni lebèlepi nda dré akódhi ni dòzo líkílé í bhàna.

Yésu ni dràma

(À kònò kpà Mátáyò 27:45-56; Márokò 15:33-41; Lúkà 23:44-49)

²⁸ Àmvolásà dhi, Yésu kònì, tà tíí dhi ì 'o tá ru akílé dhi dre dhi, dré tàzoá dhi: «Yí lovó adrè áma 'o.» Tà tá kònìni kitswálé tà tisìle Giká ni Kúlí na dhi kò'oró ru be dhi bvó. ^{†29} Lìdrí àlo gàlepi vinègàrì sè dhi tá kònàle. Dì sòdá nda ì dré ngá vòdhovódho dhi ni adózó sòle vinègàrì nda léna, dròzoá fanzì rú zile ìsópè dhi sílé gò, tìngázóá kuru bhàle Yésu tí. ³⁰ Dì Yésu kòmvu vinègàrì nda dre dhi, dré tàzoá dhi: «Tà tíí dhi ì 'o ru akílé dre.» Dré drì abhézó gò, áyì lídrì tayízó lèle.

³¹ Kitú nda tá kitú adrézó tà ledé sàbátù kandrá dhi 'i. Dì Yúdà ànzi kì kàdrì ì lè tá àyikya, sàbátù nda dré àbvò nda kì kàle fa kípakipa i dri dhi ko. Tàko ko, sàbátù nda tá ína kàdrì, dré dhèle Pásikà tú dhi sè. Ásà dhi, ì dré Pilátò ni ti lizízó, kò'oró dhya tidílé fa i dri nda kì pá tonjòle, ìndì àyì kì àbvò tírìlé fa nda i drilésè. ³² Dì sòdá ì dré lizo dhya àlo tidílé túmání Yésu be dhi ni pá kì tonjò. Gò ì dré kpà dhya àzya tidílé dhi ni pá kì tonjòzo. ³³ Dì, ì kòtsa Yésu rú dre dhi, ì dré kisúzóá dhi, drà dre. ì tonjò dì pá ni i ko. ³⁴ Dì, sòdá nda kì àlo dré ína Yésu ni sòzo gàrànzì 'á dīlì sè gò, gbā kòdhwa, kàrì dré apfòzo yí be. ³⁵ Dhya tà nda kòdhi kì nòlepi mì sè dhi adrè tà nda kì longó nì. Dì tà dré adrélé longólé nda i, tà bàti 'i. Akódhi nda nì tàle dhi, í adrè tà bàti ta dhi be. Adrè tà nda kì longó, mì kòka'irò kpà tà nda i be dhi bvó. ³⁶ Tà nda kòdhi atsá kònìni, kitswálé tà tisìle Giká ni Kúlí na kònìdhi kò'oró ru: «À kitswá akódhi ni fà kì àlo ño ko.» ^{††37} Tà àzya Kúlí nda na dhi adrè kpà tàá dhi: «Ì ni dhya ì dré sòle dhi ni no.» †

Yésu ni rúbhá bhàma mógó na dhi

(À kònò kpà Mátáyò 27:57-61; Márokò 15:42-47; Lúkà 23:50-56)

³⁸ Àmvolásà dhi, agó àlo rú be Yòséfà angálépi Àrimátáyà lésè dhi dré lizo Pilátò ni ti lizí, kòfèró láti í dré Yésu ni rúbhá dòzo bhàle mógó na. Yòséfà nda tá Yésu ni lebèbhá kì àlo 'i. Dì, adrè tá ína akódhi ni lebè lùzu ró, dré tá adrélé Yúdà ànzi kì kàdrì kì ro dhi sè. Dì Pilátò dré tà nda ni ka'izo gò, Yòséfà dré lizo rúbhá nda ni do. ³⁹ Nìkòdémò atú lilepi Yésu véna ngátsi sè dhi dré kpà lizo Yòséfà be. Akódhi nda do tá dò tàdzí be dóro ledéle mírè sè ìndì àlówè sè dhi ànyíànyì kiló nyadhi-àlo-dri-mudrí. ^{††40} Dì àyì rìti nda ì dré Yésu ni rúbhá dòzo, lambéle kítá kàtswákàtswa dhi i sè gò, dò nda ni dàzo rúá, ànzya gá Yúdà ànzi ì dré adrélé 'òle

† À kònò Longó i 22:16; 69:22. †† À kònò Pfòma 12:46; Ngá nà-ma 9:12; Longó i 34:21. ‡ À kònò Zàkàryà 12:10. †† «Mírè» i «àlówè» be kònì i, ngá tàdzí be dóro angábhá mbì lésè yà, ngalè fa lésè yà dhi 'i. Yúdà ànzi ì adrè tá ngá nda kì adó dò tàdzí be dóro dhi nì ledézó ásà gò, adrézó dò nda ni da àbvò rú, àbvò nda ni sima kandrá.

àbvò sizo dhi tìni. ⁴¹ Amvú àlo dhi tá ànyì àrà Yésu ni tidízó fa kípakipa dri nda làga. Amvú nda na dhi, à ga tá mógó tídhí dhi kírà na. À bhà tá rè móndí lána ko. ⁴² Dì kitú nda dré tá adrélé kitú adrézó tà ledé sàbátù kandrá dhi 'i sè dhi, ìndì mógó nda dré tá adrélé ànyì dhi sè dhi, ì dré Yésu ni rúbhá bhàzo kònàle.

Yésu ni ngàma dràdrà 'àsè dhi

(À kònò kpà Mátáyò 28:1-8; Márokò 16:1-8; Lúkà 24:1-12)

20 Drùbhi kínó ngá pfùnìpfùnì, kitú ni àlo pósò àd-hya sè dhi, Màryà Màngàdàlènè dré ngàzo lile mógó na. Dré nòzoá dhi, à tìngá kírà mógó nda tísè dre. ² Dì dré ràzo Simónà Pétèró kì kisú túmání Yésu ni lebèlepi àzya dré lèle tò dhi be gò, tàzoá àyì dré dhi: «À do Mírì mógó lésè lizo ába dre. Mà nì ngalè à bhà akódhi ángolé ya dhi ko!»

³ Dì Pétèró i Yésu ni lebèlepi àzya nda be dhi ì dré ngàzo láti do lizo mógó na. ⁴ Àyì rìti nda ì adrè tá ràle rarà. Dì, Yésu ni lebèlepi àzya nda dré ína ràzo sírì tsàle mógó na drìdrì Pétèró kandrána. ⁵ Dré tandizo kítá kàtswákàtswa tayílé dhi kì no mógó na. Dì, fì tá í-na lána ko. ⁶ Simónà Pétèró adrélépi tá aralé akódhi vésè dhi dré kpà atsázó gò, fìle ndirì mógó na. Dré kítá kàtswákàtswa tayílé nda kì nòzo, ⁷ kítá tá Yésu ni drì ndràzo ásà dhi be. À pa tá kítá nda bhàle gàrà dri, àrà twá kítá kàtswákàtswa nda kya rúsè dhi na. ⁸ Dì Yésu ni lebèlepi àzya atsálépi tá drìdrì nda dré kpà fizo mógó na. Dré tà nda ni nòzo gò, ka'izoá. ⁹ (Tàko ko, at-salé kònàdhi dhi, tà tisìle Giká ni Kúlí na dhi fì tá dhu rè àyì drina ko. Dì ì nì tá rè ko tàle dhi, lè tá Yésu kònga dràdrà 'àsè dhi.) ¹⁰ Gò akódhi ni lebèbhá nda ì dré gò-zo nzile àyì bhàna.

Yésu agá Màryà Màngàdàlènè kandrá

(À kònò kpà Mátáyò 28:9-10; Márokò 16:9-11)

¹¹ Dì, Màryà totó tá ína i adrélé ngòle kivrè na mógó nda làga. Dré tá adrèrà'a ngòle dhi 'á dhi, dré tandizo ngá no mógó na gò, ¹² ángéló rì kítá kemve asóbhá àyì rú dhi kì nòzo. Àyì nda ì lírì tá àrà tá Yésu ni rúbhá bhà-zo dhi 'á, àlo ni àrà drì ni ni bhàzo dhi lésè, àzya ni àrà pá ni ni bhàzo dhi lésè. ¹³ Dì ì dré lizízóá tíá dhi: «Tòkó, mí adrè ngòle àdho tà sè?» Akódhi logó àyì dré dhi: «À do áma Mírì dre. Má nì ngalè à bhà akódhi ángolé ya dhi ko.» ¹⁴ Kòtà tà tà nda dre dhi, dré àyì alázó Yésu ni no adrèrà'a àyì totó kònàle. Dì, nì tá ína tàle dhi, Yésu 'i dhi ko. ¹⁵ Yésu dré lizízóá tíá dhi: «Tòkó, mí adrè ngòle àdho tà sè? Mí adrè àdhi ni nda?» Màryà adrè tá ína kisúá dhi, akódhi nda tá amvú líkílépi 'i. Dré dì tàzoá drá dhi: «Atálágó, mí kòdo akódhi mì dhi, mí tà má dré mí bhà akódhi ángolé ya dhi, má kòlìró akódhi ni adó.» ¹⁶ Yésu tà drá dhi: «Màryà!» Dì Màryà dré àyì alázó akódhi vélé, tàá drá Èbèrè ti sè dhi: «Ràbbúnì!» (Rú nda kòdhi adrè léà tàle dhi «Tà tadhálépi.») ¹⁷ Dì Yé-

su tà drá dhi: «Mí ru ma ko. Tàko ko, má mbà rè áma Atá véna ko. Dì, mí lè mína áma adrúpi i véna tàà áyi dré dhi, má adré mbàle áma Atá adrélépi kpà àmi ki Atá ro dhi véna. Má adré mbàle áma Giká adrélépi kpà àmi ki Giká ro dhi véna.»

¹⁸ Dì Màríyà Màngàdàlénè dré lizo longóá akódhi ni lebhá i dré dhi: «Má nò mána Mírì dre!» Gò dré tà akódhi dré tá tàle í dré dhi ki longózó àyi dré.

Yésu agá áyi lebhá i kandrá

(À kònò kpà Mátáyò 28:16-20; Márokò 16:14-18; Lúkà 24:36-49)

¹⁹ Kítú ni àlo pòsò àdhyà nda ni ìndró sè dhi, Yésu ni lebhá i kímó tá ru dzó àlo na, dzóti ki atsúzó gágá, ì dré tá adrélé Yúdà ànzi ki kàdrì ki ro dhi sè. Dì Yésu dré alizo áyi totó àyi ki kítógá 'á gò, tàà àyi dré dhi: «Tà kè-dríkèdrì kàdré àmi íbe!» ²⁰ Kòtá tà nda dre dhi, dré áyi drígá ki tadházó àyi dré áyi gàrànzì be. Dì akódhi ni lebhá nda ì dré lenzézó tò, ì dré àyi ki Mírì nda ni nòle dhi sè. ²¹ Dì Yésu dré gòzo tódhyá tàà àyi dré dhi: «Tà kè-dríkèdrì kàdré àmi íbe! Ngóro áma Atá dré áma amùle dhi tñi dhi, má adré kókpà àmi ki mu.» ²² Kòtá tà nda dre dhi, dré la'a vòzo àyi dri gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì kòkisú Tírì Lólo wà!» ²³ Dhyà ángùdhi mì dré dra tàkonzì ni ni trizo dhi, Giká ni kókpà akódhi nda ni tàkonzì tri. Dhyà ángùdhi mì dré dra tàkonzì ni ni trizo ko dhi, Giká kitswá kókpà akódhi nda ni tàkonzì tri ko.»

Yésu tadhá i Tòmá dré

²⁴ Dì, Tòmá, adrélé kpà rú zìle Làtí, Yésu ni lebhá mudrí-dri-rì dhi ki àlo dhi, tá ìna àyi kòfalé yókódhó Yésu dré tá alìrà'a. ²⁵ Dì Yésu ni lebhá àruka nda ì dré tàzoá drá dhi: «Mà nò Mírì dre!» Dì, akódhi logó àyi dré dhi: «Má kònò nàri ki fúdrì akódhi ni drígálé 'á, áma drígámbíí sòzo lána gò, áma drígá sòzo akódhi ni gàrànzì na ko dhi, má kitswá mána ka'íá bwà ko!»

²⁶ Dì kítú nzi-dri-na àmvolésè dhi, Yésu ni lebhá ì dré gòzo tódhyá ru kímó dzó nda na. Tòmá tá ìna àyi kòfalé be. Tágba à dré tá dzóti nda ki atsúzó dhi, Yésu dré alizo áyi totó àyi ki kítógá 'á gò, tàà àyi dré dhi: «Tà kè-dríkèdrì kàdré àmi íbe!» ²⁷ Gò dré tàzoá Tòmá dré dhi: «Mí so ámi drígámbíí kònwa. Mí nò áma drígá i. Mí so kpà ámi drígá áma gàrànzì na. Mí kòtayí tà kayi-ma gò, adrézó áma ka'í!» ²⁸ Dì Tòmá tà drá dhi: «Áma Mírì, áma Giká!» ²⁹ Gò Yésu dré tàzoá drá dhi: «Mí adré áma ka'í, mí dré áma nòle dre dhi sè. Dì, kólénzè ìna mónnyá adrèbhá áma ka'í áma no àko ró dhi ì dré!»

Tà búkù kònìdhi ni tisìzo dhi

³⁰ Yésu 'o tá tà líndrìga ró àruka bí dhi i áyi lebhá i mi. À tisì tà nda i búkù kònìdhi léna ko. ³¹ Dì, à tisì tà kòdhi i, mì kòka'íro dhi, Yésu Mèsíyà 'i, ìndì Giká ni Mvágó 'i gò, àmi ki tà ka'íka'í nda sè dhi, mì kàdréró lídrì íbe akódhi léna be dhi bvó.

Yésu tadhá i áyi lebhá nzi-dri-rì dhi i dré

21 Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo tódhyá áyi tadhá áyi lebhá i dré tápáriandre Tibèriyà àdhyà mìle. [†] Tà nda 'o ru kònìni: ² Sìmónà Pétèró, Tòmá adrélé kpà rú zìle Làtí dhi, Nàtànàyèlè angálépi Kána Gàliláyà le dhi lésè dhi, Zèbèdáyò ni ànziàgo i, tsàle Yésu ni lebhá rì àruka íbe dhi i tá tùmání tápáriandre nda mìle. ³ Dì Sìmónà Pétèró dré tàzoá àyi dré dhi: «Má adré lile kosyá bhe.» Ì tà drá dhi: «Mà ni kpà lí tùmání mí be.» Dì ì dré tombàzo bwátù na gò, lile kosyá bhe yì ni tálí na. Dì, ngátsi nda sè dhi, ì kisú tá àyikya ngá àlo ko.

⁴ Ngá kòwa dre dhi, Yésu totó tá i adrélé tápáriandre nda mìle. Dì, akódhi ni lebhá ì ni tá àyikya tàle dhi, dhyà nda Yésu 'i dhi ko. ⁵ Dì Yésu dré kúlí yòzo tàzoá àyi dré dhi: «Áma ànzi i, mì ru tsì kosyá 'í?» Ì logó drá dhi: «Kóko.» ⁶ Dì Yésu tà àyi dré dhi: «Mì kòbhe àmi ki kimbá bwátù ni drígá lésè gò, mì kòkisúro kosyá.» Ì dré di bhèzoá gò, ì dré kitswázó kimbá nda ni asé bwà ko, kosyá dré gàle lána zyandre ró dhi sè. ⁷ Dì Yésu ni lebhépi dré lile tò dhi dré tàzoá Pétèró dré dhi: «Mírì 'i!» Sìmónà Pétèró kòyi akódhi tǎrà'a dhi «Mírì 'i» dre dhi, dré kítá í dré tá ngìle í rúsè kitswázó kosyá bhe dhi ni adózó asólé í rú gò, áyi bhèzo yì na. ⁸ Yésu ni lebhá àruka nda ì dré kpà gòzo bwátù be, adrélé kimbá gàlepi kosyá sè bí nda ni se àmvolámvo. Àngyá ko, ì vwà tá yì milésè ko, ngbà 'í ànyànnyí méterè nyadhí-nzi.

⁹ Ì kòtsa síle kìnì mi dre dhi, ì dré àtsí turulé dhi ni nòzo, tùmání kosyá tobhàle driá dhi íbe, ìndì mápà be. ¹⁰ Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì alì kosyá àruka mì dré rùle dhi íbe.» ¹¹ Dì Sìmónà Pétèró dré mbàzo bwátù na gò, kimbá nda ni asé apfòle kìnì mi. Kimbá nda ga tá kosyá kàdrìkàdrì kámá-àlo-dri-nyadhi-ri-dri-mudrí-dri-na dhi i sè. Dì, tágba kosyá nda ì dré tá adrézó zyandre ró dhi, kimbá nda tikí tá ko.

¹² Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì alì ngá nya.» Akódhi ni lebhá nda ki àlo lizí tá ngalé akódhi àdhi 'i ya dhi ko. Tàko ko, ì ni tàle dhi, akódhi Mírì 'i káyà dhi be. ¹³ Dì Yésu dré áyi kisízó ànyí àyi làga, mápà nda ni adó lanzílé àyi dré. Dré kpà 'òzoá kònìni kosyá nda i sè. ¹⁴ Dì kòrìdhi, vésè ni na Yésu dré áyi tadházó áyi lebhá i dré, áyi ngàma dràdrà 'ásè dhi àmvolésè dhi 'i.

Yésu i Pétèró be dhi

¹⁵ Ì kònya ngá dre dhi, Yésu dré tàzoá Sìmónà Pétèró dré dhi: «Sìmónà, Yòwánì ni mvá, mí adré áma le bàti àyi kòni kya ki lavú?» Akódhi logó drá dhi: «Áyíyà, Mírì, mí ni tàle dhi, má adré ámi le dhi be.» Dì Yésu tà drá dhi: «Mì kàdré áma kábiligyà ànzi ki líkí.» ¹⁶ Yésu gò

[†] «Tápáriandre Tibèriyà àdhyà» kònìdhi tá rú àzya tápáriandre Gàliláyà àdhyà dré dhi 'i.

akódhì nì lizí vèsè nì rì sè tàzoá dhi: «Simónà, Yòwánì nì mvá, mí adrè áma le bàti?» Akódhì logó drá dhi: «Àyíya, Mírì, mí nì tàle dhi, má adrè ámi le dhi be.» Dì Yésu tà drá dhi: «Mí kàdré áma kábilígyà kì líkí.»¹⁷ Yésu gò akódhì nì lizí vèsè nì na sè tàzoá dhi: «Simónà, Yòwánì nì mvá, mí adrè áma le?» Kizà dré Pétèró nì 'òzo, Yésu dré tá lizílé tíá vèsè nì na sè dhi «Mí adrè áma le?» ya dhi sè. Dì Pétèró dré logózóá drá dhi: «Mírì, mí nì mína tà tíí dhi ì be. Mí nì tàle dhi, má adrè ámi le dhi be!» Dì Yésu tà drá dhi: «Mí kàdré áma kábilígyà kì líkí.»¹⁸ Má adrè tà bàti ta mí dré: Mí dré tá adrèrà'a kàdhùrà ro dhi 'á dhi, mí adrè tá ámi tàndì nì káfà 'í ámi kípílé 'á gò, mí dré adrézó lèlè àrà ángùdhi mí dré adrézó lèlè lèlè lána dhi na. Dì, mí kònì dra atsá màlìga ró dhi, mí nì mína ámi drígá kì kidzè gò, dhya àzya dré ámi káfà 'ìzo ámi kípílé 'á, ámi drizo lèzo mí be àrà mí dré lèzo lèlè lána ko dhi na.»¹⁹ Yésu tà tá kònìni tad-házóá dhi, Pétèró nì dra dràdrà kára ángùdhi sè ya dhi, ìndì akódhì nì dràdrà nda nì lindrì fe Giká dré ngíni ya dhi. Dì Yésu kòtà tà nda dre dhi, dré tàzoá drá dhi: «Mí kàdré áma le!»

Yésu ì akódhì nì lebèlepi dré lèlè tò dhi be dhi

²⁰ Gò Pétèró dré áyi alázó, Yésu nì lebèlepi dré lèlè tò dhi nì no adrèrà'a alèlè àyi vèsè. (Akódhì nda tá dhya

áyi bhèlepi Yésu agá mísá làga gò, lizíá tíá dhi «Mírì, àdhi nì ámi lefè kàribhá ì drígá nì?» ya dhi 'í.)^{†21} Dì Pétèró kònò akódhì nda dre dhi, dré lizízóá Yésu tí dhi: «Mírì, kàdré dì dhya kònìdhi nì tà sè dhi, tà nì nì adrè ngíni?»²² Yésu logó drá dhi: «Má kòlè akódhì kàdré lí-drì ìbe tsàle lókyá má dré dra agòzo dhi 'á dhi, kòdhi ámi tà 'í? Mí, mí kàdré mína áma le!»²³ Dì tà nda sè dhi, rúbí dré la'úzó Yésu nì ka'ìbhá ì kòfalé tàá dhi, akódhì nì lebèlepi nda kítswá ìna dràle ko. Tákò, Yésu tà tá dhi, dhya nda kítswá dràle ko dhi ko. Be ró dhi, tà tá ìna dhi: «Má kòlè akódhì kàdré lí-drì ìbe tsàle lókyá má dré dra agòzo dhi 'á dhi, kòdhi ámi tà 'í?»

²⁴ Yésu nì lebèlepi nda, dhya tà nda kòdhi kì nòlepi mì sè gò, dré adrézó tà nda kì longó, adrézó tísìá wárágà kònìdhi léna dhi 'í. Mà nì tàle dhi, tà dré adrélé longólé nda ì tà bàti 'í dhi be.

²⁵ Yésu 'o tá kpà tà àruka ì bí. Má adrè kisùá dhi, kònò à kòtìsì tá tà nda ì àlo àlo tíí búkù ì léna dhi, àrà búkù nda kì tobhàzo bvò kònìdhi lé dhi nì tá adrè yókódhó.

† À kònò Yòwánì 13:25.

TÀ 'ÒLE DHI I

Búkù kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Dhya búkù kònìdhi ni tìsìlepi dhi tá Lúkà 'i. Akódhi nda tá Pólò ni atsiàmù ki àlo 'i (16:10, àruka ni íbe), ìndì akódhi ni àziàmù ki àlo 'i (2 Tìmòtèyò 4:11; Kòlòsáyì 4:14). Kònìdhi búkù Lúkà dré tìsìle dhi ni rì 'i. Akódhi ni búkù ni àlo rú zile «Rúbí Tani Lúkà dré tìsìle dhi» léna dhi, adrè tà títí Yésu dré 'òle ìndì tadhálé, kidhólé áyi àzì ni kidhoma lésè, tsàle kitú áyi dorà'a bhù na dhi 'á dhi ki títí (1:1-2). Akódhi ni búkù ni rì kònìdhi léna dhi, adrè tà àpóstolò ì dré 'òle dhi ki títí kòdhya. Adré di móndyá Yésu ni ka'ìbhá drìdrì dhi ì kisú tá Tírí Lólo gò, ì dré Yésu ni Rúbí Tani longózó Yèrúsalmà na, bvò Yúdáyà àdhya na ìndì Sàmàryà àdhya na, tsàle byá bvò ni kùdù na ngíni ya dhi ni títí (1:8). Adré kpà tadhá dhi, Giká kidhó rè zyà Rúbí Tani nda ni mu Yúdà ànzi i véna gò, dré kpà mùzoá móndyá sùrú twá ro dhi i véna. Di tà Giká dré kisùle 'òle kínó lésè gò kidhózó 'òá Yúdà ànzi i kòfalé dhi, adrè 'òá kitswálé títí móndyá ka'ìbhá Èkèlézyà le dhi i kòfalé.

Tà kàdrì àruka Lúkà dré adrézó tà ni ki tìsì dhi i kònì 'i: (1) Tírí Lólo ni àzì móndyá ka'ìbhá i léna dhi; (2) móndyá ka'ìbhá dhi ki lídrì ladzama atsálé Krísto àdhya tìni dhi; (3) móndyá ka'ìbhá dhi ki àzì lizo Rúbí Tani longó sùrú títí i dré dhi; (4) móndyá ka'ìbhá dhi ki mì pfoà ìndì àyi ki togó tsìma àzì tayílé àyi drígá dhi na dhi.

Tà kàdrìkàdrì búkù kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Yésu ni ka'ìbhá ki 'òma adrélé gànzi ró akódhi ni àzì 'o dhi (1:1-2:47)
- 2) Móndyá ka'ìbhá dhi ki àzì Yésu ni Rúbí Tani longózó Yèrúsalmà na dhi (3:1-8:3)
- 3) Móndyá ka'ìbhá dhi ki àzì lizo Rúbí Tani longó bvò Yúdáyà àdhya na ìndì Sàmàryà àdhya na dhi (8:4-12:25)
- 4) Pólò ni àzì lizo Rúbí Tani longó móndyá sùrú twá ro dhi i dré dhi (13:1-28:31)
 - a) Pólò ni atsí andre ni àlo (13:1-14:28)
 - b) Ru kisuma Yèrúsalmà na dhi (15:1-35)
 - c) Pólò ni atsí andre ni rì (15:36-18:22)
 - d) Pólò ni atsí andre ni na (18:23-21:16)
 - e) Pólò ni rùma Yèrúsalmà na dhi, ìndì akódhi ni lèma Rómà na dhi (21:17-28:31)

Yésu lazí áyi ka'ìbhá i dré dhi, ì ni Tírí Lólo kisú

1 Atalágó Tèyòfìlè, áma búkù drìdrì dhi léna dhi, má tìsì tá tà títí Yésu dré 'òle ìndì tadhálé, kidhólé áyi àzì ni kidhoma lésè, ² tsàle kitú áyi dorà'a bhù na dhi 'á dhi i. [†] Drìdrì akódhi ni dòzo dhi kandrá dhi, lazí tá tà àpóstolò ì dré tá kipèle dhi i dri Tírí Lólo ni rìnyí sè. ³ Tàko ko, akódhi ni dràma àmvolésè dhi, tadhá tá áyi tàndi vésè be bí àyi nda i kandrá gò, dré tà bí dhi ki 'òzo tadházóá ngádra 'á dhi, i lídrì íbe káyà dhi. Agá tá àyi kandrá tà ta àyi dré Giká ni Òpè ni tà dri kitú nyadhì-rì.

⁴ Kitú àlo, Yésu dré tá adrérà'a ngá nya àyi íbe dhi 'á dhi, lazí tá tà àyi dri kònìni: «Lè mì kònga Yèrúsalmà 'àsè ko. Be ró dhi, mì kàdré tà áma Atá dré lazílé gò, má dré tà ni ni tàzo àmi dré dhi ni letè. ⁵ Tàko ko, Yòwànì fè tá ina bàtìsimò mòndí i dré dhi yí sè. Di, tayí

[†] Búkù drìdrì Lúkà àdhya «Rúbí Tani Lúkà dré tìsìle dhi» 'i. À kònò Lúkà 1:1-4.

ngbà 'í lókyá tsà, mì dré àmikya bàtìsimò kisúzó Tírí Lólo sè.» ^{††}

Giká do Yésu bhù na

⁶ Àpóstolò nda ì kòkimó ru Yésu làga dre dhi, ì dré lizízóá tíá dhi: «Mírì, mí ni go Ìsèrélè ànzi ki òpè bha áyi totó tódhyá gbã lókyá kònìdhi sè?» ⁷ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Lókyá ìndì kitú áma Atá dré bhàle áyi tàndi ni rìnyí sè dhi ki nìma, àmi ki tà 'i ko. ⁸ Di, lókyá Tírí Lólo dré dra asízó àmi ki asó dhi tú dhi, mì ni rìnyí kisú. Gò mì dré áma tà mì dré nòle ìndì mì dré yile dhi ki longózó kidhólé Yèrúsalmà 'a, bvò Yúdáyà àdhya na, bvò Sàmàryà àdhya na, tsàle byá bvò ni kùdù na.»

⁹ Yésu kòtà tà nda i dre dhi, Giká dré akódhi ni dòzo bhù na àyi misè gò, ndùrùku dré akódhi ni kimózó.

¹⁰ Di dré tá adrérà'a mbàle, ìndì ì dré adrérà'a ngá no bhù na dhi 'á dhi, àgo rì kítá kemve asóbhá àyi rú dhi ì

^{††} À kònò Mátáyò 3:11; Mároko 1:8; Lúkà 3:16; Yòwànì 1:33.

dré agázó ngbõ ró àyi mile gò, ¹¹ tàá àyi dré dhi: «Àmi mónnyá Gàliláyà àdhyà ni ì, mì totó àmi adrélé ngá no bhù na àdho tà sè? Yésu dòle àmi vélésè bhù na kòdhi ni agò làsú be ngóro mì dré akódhi ni nòle mbàrà'a bhù na dhi tñi.»

À zì Mátýà àzì do Yùdàsì ni àrà 'a

¹² Gò àpóstolò nda ì dré sizo kòngó Òlívè fa kya drilésè, atsí kitswálé tòle sàbátù tú bwà dhi ni to gòzo Yèrúsalmà na. ¹³ Ì kòtsa bhàandre nda na dre dhi, ì dré fizo mbàle dzó 'a kèle kurú na ì dré tá adrézó adrélé lána dhi na. Àyi nda ì tá: Pétèrò, Yòwánì, Yàkóbhò, Àndrèyà, Filípò, Tòmá, Bàràtòlòmáyò, Mátáyò, Yàkóbhò (Àlàfàyò ni mvá), Sìmonà (dhyà adrélépi tá àt-sì ró áyi súrú ni tà sè dhi), tsàle Yùdàsì (Yàkóbhò ni mvá). ¹⁴ Àyi nda ì adrè tá ru kimó títi, adrélé tà ta Giká be togó àlo sè landè àko ró. Ì adrè tá 'òá kònìni túmánì tòkò àruka íbe, Mátýà Yésu ni andre be, ìndì adrúpi ni íbe.

¹⁵ Kítú nda kòna ki àlo sè dhi, Yésu ni ka'ìbhá ànyìanyi kámá-àlo-dri-nyadhi-àlo dhi ì kimó tá ru. Gò Pétèrò dré ngàzo áyi totó àyi kòfalé tàá dhi: ¹⁶ «Áma adrúpi ì, adrè tá leá dhi, tà Tírí Lólo dré tá longólé Dàwídi tí Yùdàsì ni tà dri gò, tìsìzoá Giká ni Kúlí na dhi kò'o ru. Yùdàsì nda fè tá ìna ì dhyà Yésu ni lebhá rùle dhi ki adri dhi nì. ¹⁷ Akódhi tá àma ki àlo 'ì, ìndì Mírì tayí tá àzì kònìdhi àma drígá akódhi be. ¹⁸ Làfa akódhi dré kisúlé tà kònzi ì dré 'òle nda sè dhi sè dhi, gí tá amvú gò, dhèzo amvú nda na tsílísili ró, 'a lafúlé gò, fí ni ì dré adàzo títi kìnì mi. ¹⁹ Mónnyá títi Yèrúsalmà 'a dhi ì yi tá tà nda ni rúbí 'í. Ásà dhi, ì dré amvú nda ni rú zizo àyi ki bhàti sè «Àkèlèdámà». Rú nda adrè leá tàle dhi «Amvú kàrè àdhyà». ²⁰ Tàko ko, à tìsì tá búkù Yúdà ànzi ki Longó kya na dhi:

«Lè akódhi ni bhà kàtsá tándró ro.

Lè kpà dhyà àlo kòmo bhà àrà nda na ko.» †
À tìsì kpà dhi:

«Lè mónní àzì kòdo akódhi ni àzì akódhi ni àrà 'a.» ††
²¹⁻²² Ásà dhi, lè mà kòkìpè mónní àzì do Yùdàsì ni àrà 'a, mónnyá adrèbhá tá túmánì àma íbe lókyá wáyi mà dré tá adrèrà'a tatsilé Mírì Yésu be dhi 'á dhi ì kòfalé. Àyi nda ì tá àma kòfalé kidhólé Yòwánì dré batisimò fèzo Yésu dré dhi sè, atsálé kítú akódhi ni dorà'a àma vélésè dhi 'á. Adrè leá dhi, dhyà dra kípèle nda kàmú ì àma Mírì ni tà nobhá mì sè ni íbe, mà kà-dréró Mírì ni ngàma dràdrà 'àsè dhi ni tà longó túmánì akódhi be mónní ì dré.»

²³ Dì ì dré mónní rì dhi ki bhàzo àyi kandrá: Yòséfa adrélé kpà rú zile Bàràsábà, rú àzì be Yúsitò dhi, ìndì Mátýà be. ²⁴ Gò ì dré tà zizo Giká tí kònìni: «Mírì, mí ni mìnà mónnyá títi dhi ki togó be. Mí tadhá àma dré

† «Atsí kitswálé tòle sàbátù tú bwà» kònìdhi tá ànyìanyi kilómèterè àlo dhi 'ì. †† À kònò Mátáyò 27:3-8. † À kònò Longó ì 69:26. †† À kònò Longó ì 109:8.

dhyà mí dré kípèle àyi rì kònì ì kòfalé dhi kòdhyà, ²⁵ akódhi nda kòdoró àzì àma adrèbhá àpóstolò ro ni ì kòfalé Yùdàsì ni àrà 'a. Tàko ko, Yùdàsì tayí ìna àzì nda lizo àrà kitswálépi ì dré dhi na.» ²⁶ Gò ì dré dzégé vùzo àyi rì nda ki rú sè. †† Mátýà dré lavúzó, gò ì dré akódhi ni bhàzo àpóstolò mudrí-dri-àlo nda ì rú.

Tírí Lólo así adhéle Yésu ni ka'ìbhá ì drìsè

2 Kítú gwányá Pàtèkòtè àdhyà dré atsázó dhi sè dhi, Yésu ni ka'ìbhá ì kimó tá ru adrélé títi àrà àlo dhi na. †† Gbã kòdhwa, kpòrò dré ndròzo bhù lésè ngóro lyàandre gú dhi dré adrélé avilé dhi tñi gò, kpòrò nda dré afzò gàle dzó ì dré tá adrézó lírflé lána dhi léna. ³ Gò ì dré ngá ngóro àtsì làdra tñi dhi ni nòzo ru lanzìrà'a asilé lírflé àyi àlo àlo títi dhi ì drìsè. ⁴ Dì àyi títi dhi ì dré gàzo Tírí Lólo sè gò, ì dré ngàzo adrélé ti twátwa ki ta, ngóro Tírí nda dré adrélé bhàle àyi tí dhi tñi.

⁵ Lókyá nda sè dhi, mónní zyandre Yúdà ànzi ró angábhá súrú títi bvò dri dhi ì lésè, adrèbhá kpà tròle Giká ni tà rú dhi ì adrè tá adrélé Yèrúsalmà 'a. ⁶ Dì ì kòyi kpòrò nda dre dhi, ì dré ru kimózó zyandre ró gò, àyi ki dri dré abízó, àyi àlo àlo títi dhi ì dré adrélé àyi nda ki yi adrèrà'a àyi ki tàndì ki ti ta dhi sè. ⁷ Dì àyi ki léndrì dré gàzo bhwàbhwa gò, ì dré adrézó tàá dhi: «Mónnyá títi adrèbhá tà ta kònì ì tsi mónní Gàliláyà lésè dhi 'ì ko? ⁸ Dì àma àlo àlo títi dhi ì, mà adrè àyi ki yi adrèrà'a àma ki tàndì ki ti ta ngìningìni ró? ⁹ Àma kò-falé dhi, mónní àruka ì angá bvò Pàrùtíyà àdhyà lésè, Mèdíyà àdhyà lésè, Èlámà àdhyà lésè, Mèsòpòtàmíyà àdhyà lésè, Yúdáyà àdhyà lésè, Kàpàdòkíyà àdhyà lésè, Pótò àdhyà lésè, Àsíyà àdhyà lésè, ¹⁰ Fírìgíyà àdhyà lésè, Pàfilíyà àdhyà lésè, Èzèpétò àdhyà lésè, àrà ànyi Kírénè làga bvò Libíyà àdhyà na dhi lésè, bhàandre Rómà àdhyà lésè, ¹¹ tùrù Kùrètè àdhyà lésè, ìndì bvò Àràbíyà àdhyà lésè. †† Àma ki àruka ì Yúdà ànzi 'ì. Àruka ni ì kó mónní súrú twá ro Yúdà ànzi ki Giká ni ka'ìbhá dhi 'ì. Dì àma títi, mà adrè àyi ki yi adrèrà'a tà kàdrìkàdrì Giká dré 'òle dhi ki tà ta àma ki tàndì ki ti sè!» ¹² Dì àyi títi nda ki léndrì adrè tá gàle bhwàbhwa, àyi ki dri dré kpà adrézó abilé gò, ì dré adrézó lizí àyi kòfalésè dhi: «Tà kòdhi adrè leá tàle ngìni?» ¹³ Dì, àyi ki àruka ì adrè tá àyikya Yésu ni ka'ìbhá nda ki gu, adrézó tàá dhi: «Ì adrè dràle wá lísì dré!»

†† Lókyá àruka ì sè dhi, Yúdà ànzi ì adrè tá mónní ki kípè kitswálé Giká ni àzì 'o dhi dzégé sè. Ì adrè tá tà zì Giká tí gò, adrézó dzégé vu, Giká kòtadháro àyi dré dhyà ì dré kípèle dhi kòdhyà be dhi bvò.

††† Pàtèkòtè kònìdhi, gwányá Giká dré fèle Yúdà ànzi ì dré adrézó lenzélè lànyà lokoma ni tà sè dhi 'ì. À kònò Pfòma 23:16; 34:22; Lèvitikè 23:15-21; Dùtèrònómè 16:9-11. Pàtèkòtè nda kítú nyadhi-rì-dri-mudrí gwányá Pásikà àdhyà àmvolésè. ††† Mónnyá bvò Èzèpétò àdhyà lésè ìndì Libíyà àdhyà lésè kònì ì angá tá kpà bvò kà-dri Àfírìkà àdhyà lésè.

Pètèrò longó Giká ni kúlí móndí zyandre i dré

14 Di Pètèrò i àpòstolò mudrí-dri-àlo àruka nda íbe dhi, ì dré ngàzo àyi ki totó móndyá zyandre nda i kan-drá gò, akódhi dré kúlí yòzo tàzoá àyi dré dhi: «Àmi Yúdà ànzi ró ni i, ìndì àmi tíí adrèbhá adrélé Yèrusalémà 'a ni i, m̀ ga r̀e bíbhálé má vélé ká! Lè m̀ kòni tà adrélépi lavúlé kòdhi dóro. 15 Wá adré móndyá kòni ki tsi ǹ ngóro m̀ dré adrélé kisùle dhi t̀ni ko. Tàko ko, dhu r̀e t̀dzí 'i. 16 Be ró dhi, tà kòdhi ína tà pròfètà Yòwélé dré tá longólé dhi 'i:

17 «Giká tà dhi: Lókyá kùdù sè dhi, má ni áma Tírí kutú móndyá tíí i dri. Di àmi ki ànziàgo i àmi ki ànzitòkò íbe dhi ki tà longó pròfètà kya t̀ni.

Àmi ki kàdhùrà ki ngá dra agábhá àyi mi toróbí t̀ni dhi ki no,

ìndì àmi ki màlìga ki toróbí twátwa dhi ki ab̀.

18 Lókyá nda sè dhi, má ni áma Tírí kutú áma màràbà àgo ró ìndì tòko ró dhi i dri gò, ì dré adrézó tà longó pròfètà kya t̀ni.

19 Má ni tà líndrìga ró dhi ki 'o agalé bhù mibhalé 'á, adrézó tà adrèbhá áma rinyí tadhá dhi ki 'o agalé bvò dri:

kàrí ni kutú, àtsí ni ko, ìndì àtsíkà ni sa tátá.

20 Kitú ni ru ladzá atsálé t́nìmvá ro, ìndì mbã ni líkà kàrí t̀ni 'íkà,

gò Mírì ni kitú múrúngú ìndì rúku ró dhi dré atsázó ndò.

21 Di móndyá tíí dra liyíbhá Mírì rú dhi ki adr̀.†»

22 Pètèrò gò tàà dhi: «Àmi Ìsèrèlè ànzi ni i, m̀ yi r̀e áma kúlí ni i ká! Giká tadhá àmi dré ngádra 'á dhi, Yésu Nàzàrètà lésè dhi tá dhya í dré amùle ǹ dhi 'i, tà twátwa líndrìga ró í dré fèle Yésu nda dré 'òle àmi kòfalé dhi i sè, ngóro àmi ki tàndi m̀ dré nile be dhi t̀ni. 23 À lefè tá akódhi nda àmi drígá, ngóro Giká dré tá tà ni ni bhàle nizoá drìdrì dhi t̀ni gò, àmi túmání móndí kònzì dhi íbe dhi, m̀ dré akódhi ni tidízó dràle fa kípakipa dri. 24 Di, Giká dré ína akódhi ni tingázó dràdrà lésè, akódhi ni apázó ngáaswa dràdrà àdhya lésè. Àngyá ko, dràdrà ni rinyí kitswá tá ína akódhi ni ru bwà ko.

25 Dàwídì tà tá akódhi ni tà dri dhi:

«Má adré tá ngbú Mírì Giká ni no má kandrá.

Àngyá ko, akódhi áma drígá lésè, má kòlyàró tiri dré àlomv́ ko.

26 Di àsà dhi, áma togó adré gàle arí sè bí, ìndì áma làdra adré lenzélé.

Áma rúbhá ni kpà adré lídrì íbe, má dré adrélé mi bha Mírì véna dhi sè.

27 Tàko ko, mí kitswá mína áma tayí móndyá dràbhá dre dhi ki àrà na ko,

ìndì mí kitswá ámi Dhya lólo dhi ni tayí njwàle mógó na ko.

28 Mí 'o ma láti lídrì àdhya ki ni dre.

Di mí ni áma fe gàle arí sè bí mà dré adrélé túmání mí be dhi sè.»††

29 Áma adrúpi i, má kitswá tàà àmi dré ngádra 'á dhi: Áma ki tábhí Dàwídì drà tá ína sile gò, akódhi ni mógó dré adrézó àma kòfalé be atsálé àndrò kòndhi. 30 Di, akódhi nda tá pròfètà 'i. Ni tá kpà tà Giká dré tá lazilé í dré mòndrà sè tàle dhi, Giká ni àyi toyó ki àlo bha adrélé ópí kàdrì ro í t̀ni dhi be. 31 Di kòndò tà adrélépi tá alìle dhi drìdrì dre dhi, dré Mèsíyà ni ngàma dràdrà 'àsè dhi ni tà longózó tàzoá dhi, Giká kitswá akódhi ni tayí móndyá dràbhá dre dhi ki àrà na ko, ìndì kitswá akódhi ni rúbhá tayí njwàle mógó na ko. 32 Di Giká tingá Yésu nda dràdrà lésè dre. Áma tíí kòni i, dhya tà nda ni nobhá mi sè dhi 'i. 33 Di Giká kòtingá akódhi nda kurú na bhàle àyi drígá lésè dre dhi, akódhi dré Tírí Lólo àyi Atá dré tá lazilé dhi ni kisúzó gò, dré Tírí nda ni kutúzó àma dri, ngóro m̀ dré adrélé nòle ìndì yile àndrò kòndhi t̀ni. 34 Tàko ko, Dàwídì mbà tá ína bhù na ǹ ko. Di, tà tá ína dhi:

«Mírì Giká tà áma Mírì dré dhi:

Mí al̀ lírìlé áma drígá lésè,

35 tsàle lókyá má dré dra ámi kàribhá ki bhàzo adrélé ámi pá zàle dhi 'á.»‡

36 Adré di làà dhi, sùrú wáyi Ìsèrèlè ànzi kya ì kòni tà kòndhi dóro: Giká bhà Yésu m̀ dré tá tidíle fa kípakipa dri nda kòdhi adrélé Mírì ro, ìndì Mèsíyà ro!»

37 Móndyá nda ì kòyi tà nda i dre dhi, àyi ki togó dré njòzo kizà dré gò, ì dré lizizóá Pètèrò i tí àpòstolò àruka íbe dhi: «Áma ki adrúpi i, adré di làà dhi, mà kò'o ngíni?»

38 Pètèrò logó àyi dré dhi: «Àmi àlo àlo tíí ni i, m̀ kòladzá àmi ki togó gò, bàtisimò dòzo Yésu Krísto ni rú sè, Giká kòtrìrò àmi ki tàkonzì i be dhi bvò. Di m̀ ni Tírí Lólo Giká dré dra fèle àmi dré àngyá dhi ni kisú. 39 Tàko ko, tà Giká dré lazilé kòdhi àmi dré, àmi ki ànzi i dré, ìndì móndyá tíí adrèbhá làwú làvo 'àsè dhi i dré. Tà bàti ró dhi, lazikúlí nda móndyá tíí Mírì áma ki Giká dré dra azilé dhi i dré.»

40 Di Pètèrò dré kúlí àruka bí dhi ki tàzo àyi dré, àyi ki kodzózó tàzoá dhi: «M̀ kòtidrì àmi lapázó móndyá àndrò gòdhògòdho ni i kòfalésè wà.» 41 Di àyi Pètèrò ni kúlí ka'ìbhá dhi ì dré bàtisimò dòzo. Gò móndí ànyíànyì ngùlù-na dhi ì dré ru amúzó Yésu ni ka'ìbhá nda íbe kitú nda sè.

Yésu ni ka'ìbhá ki adrema ngá àlo ró dhi

42 Di Yésu ni ka'ìbhá nda ì adré tá àyi ki fe adrélé tà àpòstolò ì dré tá adrélé tadhálé dhi ki yi, adrézó ngá àlo ró àyi kòfalésè. ì adré tá ngá nya túmání, adrézó tà

† À kòndò Yòwélé 3:1-5.

†† À kòndò Longó i 16:8-11. ‡ À kòndò Longó i 110:1.

ta Giká be landè àko ró. ⁴³ Àyi tí tí dhi ki líndrí adré tá gàle bhwābhwa, Giká dré tá adréle àpóstolò nda ki 'o adréle tá twátwa líndríga ró dhi ki 'o bí dhi sè.

⁴⁴ Móndyá ka'ibhá tí tí nda ì adré tá ru amú adréle ngá àlo ró, adréle àyi ki ngá ki lanzí àyi kòfalèsè. ⁴⁵ Ì adré tá àyi ki amvú ki lagí àyi ki ngá íbe, adrézò làfa ni ni lanzí àyi kòfalèsè, ngóro àyi ki àruka ki lemerè dré adréle dhi tñi. ⁴⁶ Kitú àlo àlo tí tí i sè dhi, ì adré tá ru kimó togó àlo sè tépelò na. Ì adré tá kpà mányàngá do nyàle àyi ki dzò i 'àsè, adrézò nyàá arí sè togó ànzimvā kya tñi dhi be. ⁴⁷ Ì adré tá kpà Giká ni rú bha kùle. Àyi ki tà tá dóro móndyá tí tí i milèsè. Di kitú àlo àlo tí tí i sè dhi, Mírì adré tá móndí àruka í dré tá adréle tidríle dhi ki amú túmání àyi íbe.

Pétèro tidrí agó àlo tile mèrèkpe ro dhi

3 Kitú àlo dhi, Pétèro i Yòwánì be dhi ì adré tá mbàle tépelò na sàà na kitú ríri àmvolèsè dhi sè, lókyá ànzyà gá adrézò tà zi Giká tí dhi sè. ² Lókyá nda sè dhi, à adré tá agó àlo tile mèrèkpe ro dhi ni adó bhàle tépelò nda ni zèribàti zile Aveave ró dhi làga, ànzyà ì dré adréle 'òle kitú àlo àlo tí tí i sè dhi tñi, kà-dréró ngá zi móndí adrébhá file tépelò na dhi i tí. ³ Di akódhi nda kònò Pétèro i Yòwánì be adrerà'a 'òle file dre dhi, dré kidhózo adréle làfa zi àyi tí. ⁴ Pétèro i Yòwánì be dhi ì dré akódhi ni nòzo dñí gò, Pétèro dré tàzoá drá dhi: «Mí nò rè àma ká!» ⁵ Di agó nda dré adrézò àyi ki no adrézò kisúá dhi, í ni ngá kisú àyi drígàsè.

⁶ Di, Pétèro dré tàzoá drá dhi: «Ma làfa ledélè àrezá sè yà, kó ngalè órò sè yà dhi àko. Di, ngá má dré adrézò ába dhi, má adré mána fèà mí dré: Yésu Krísto Nàzàrètà lésè dhi ni rú sè, mí nga, mí kidhó atsí to!» ⁷ Gò Pétèro dré akódhi ni dríagó rùzo, akódhi ni 'òzo ngàle dhi bvó. Gbā kòdhwa, akódhi ni pá i kílìkpo ni íbe dhi ì dré tombázò gò, ⁸ dré ngàzo àyi totó trà pá dri gò, kidhólé atsí to. Di dré adrézò lile lowábe, adréle Giká ni rú bhabe kùle. Gò ì dré fizo akódhi be tépelò na. ⁹ Móndyá tí tí dhi ì kònò akódhi adrerà'a atsí to, adrézò kpà Giká ni rú bha kùle dre dhi, ¹⁰ ì dré nizoá tàle dhi, akódhi tá mèrèkpe agó adrélepi tá lírlé adréle ngá zi tépelò ni zèribàti zile Aveave ró dhi làga dhi 'i dhi be. Di àyi ki líndrí dré gàzo bhwābhwa gò, ì dré adrézò síbhálé be ngbo tà atsalépi akódhi nda rú dhi sè.

Pétèro longó Giká ni kúlí tépelò na

¹¹ Agó nda dré rè dhu adrerà'a tròle Pétèro i rú Yòwánì be dhi 'á dhi, móndyá zyandre tí tí nda ì dré arázò líndríga be afflé àyi vélé tépelò ni kògbo zile

† Giká ni Kúlí tisìle Gírìki tí sè dhi adré tàá kònwa dhi: «...ì adré tá mápà tonò». Kúlí kòdhi ì kitswá làà tàle dhi, ì adré tá mányàngá Mírì àdhyā ni nya.

Sòlòmónò àdhyā ró dhi lé. ¹² Pétèro kònò tà nda dre dhi, dré tàzoá móndyá nda i dré dhi: «Ìsèrèlè ànzi ni i, àmi ki líndrí adré gàle tà kòdhi sè àdho tà sè? Mì adré kpà àma ki no, ngóro mà 'o tá àmakya agó kònìdhi at-sí to àma ki tándi ki rinyí sè yà, kó ngalè mà dré adréle tròle Giká ni tà rú dhi sè yà dhi na tñi àdho tà sè?

¹³ Giká Àbàràrà àdhyā, Ísákà àdhyā, ìndì Yàkòbhò àdhyā, Giká àma ki tábhí kya nda bhà áyi adhemakandra Yésu ni mì lanzile tà kòdhi sè dhi nì. Mì lefè tá àmikya Yésu nda kitswálé dràle gò, akódhi ni tà gàzo rè Pilátò kandrá, tágba Pilátò nda dré tá ína akódhi ni lèzo trèle dhi. ¹⁴ Di mì gá tá àmikya Dhya lólo ìndì gyāgyā nda gò, móndí pfùlepi àlo dhi ni zizo trèle àmi dré kòdhyā. ¹⁵ Di mì pfu tá dhya láti nzilepi móndí i dré adrézò nda dràle gò, Giká dré ína akódhi ni tingázò dràdrà lésè. Àma dhya tà nda ki nobhá mì sè dhi 'i. ¹⁶ Agó mì dré adréle nòle ìndì nile kònìdhi bhà ína áyi tà ka'ika'lì Yé-su ni rú na gò, rú nda dré akódhi ni 'òzo tombálé. Tàko ko, Yésu ni rú nda i túmání tà ka'ika'lì bhàle rú nda léna dhi be dhi, ì 'o agó kònìdhi adréle wáyì, ngóro àmi tí tí mì dré adréle nòle dhi tñi.

¹⁷ Àma adrúpi i, má nì tàle dhi, tà mì dré 'òle àmi ki kàdrì íbe Yésu rú nda i, mì 'o tá tà nìma ko na dhi be.

¹⁸ Di, láti nda sè dhi, Giká 'o tà í dré tá longólé drìdrì áyi pròfètà tí tí dhi i tí dhi kitswálé tí tí. Longó tá dhi, áyi Mèsíyā ni kizà nya. ^{††19} Adré di làá dhi, mì kòladzá àmi ki togó agòzo Giká vélé, kòtrìro àmi ki tàkonzì i be dhi bvó. ²⁰ Mì kò'o kònìni dhi, mì ni lókyá adrézò àmi ki togó tìndrì dhi ni kisú Mírì véna. Akódhi ni kpà Mèsíyā í dré zèle àmi dré drìdrì dhi ni amù. Akódhi nda Yésu 'i.

²¹ Di, adré làá dhi, akódhi nda kàdré dhu rè bhù na, tsàle lókyá Giká dré dra tà tí tí dhi ki 'òzo atsalé tídhí ro dhi 'á, ngóro dré longólé kínó lésè áyi pròfètà lólo dhi i tí dhi tñi. ²² Tàko ko, Mósè tà tá dhi: «Mírì àmi ki Giká ni pròfètà àlo má tñi dhi ni 'o apfòle àmi ki tándi ki sùrú lésè amùle àmi dré. Adré làá dhi, mì kàdré tà tí tí dré dra tàle àmi dré dhi ki yi. ²³ Di, dhya ángùdhi dra pròfètà nda ni yilepi ko dhi, Giká ni akódhi nda ni tingá móndyá ína i kòfalèsè gò, akódhi ni tà 'òzo akílé.» †

²⁴ Tà bàti ró dhi, kidhólé Sàmùwélé rú dhi, pròfètà àlo àlo tí tí kúlí longóbhá dhi ì longó tá tà adrébhá ru 'o án-drò kònì i kòdhyā. ²⁵ Àmi ró dhi, àmi ànzi adrébhá tà pròfètà ì dré longólé nda ki kisú tàylé ro dhi 'i. Mì adré kókpà tà Giká dré bhàle ru yizo àmi ki tábhí íbe dhi ni kisú tàylé ro. Tàko ko, Giká lazí tá Àbàràrà dré dhi: «Má ni tà tani bha sùrú tí tí bvò àdhyā i dri àmi ànzi i sè.» ^{††26} Di Giká kò'o áyi adhemakandra Yésu nda apfòle dre dhi, dré rè zyà akódhi ni amùzo àmi, Ísèrèlè ànzi i vélé 'íká, kàdrìro àmi àlo àlo tí tí dhi i àmi ki tà kònzi lésè, tà tani bhàzo àmi dri be dhi bvó.»

†† À kònò Lúkà 24:25-27. † À kònò Dùtèrònómè 18:15, 18, 19.

†† Giká ni Kúlí tisìle Gírìki tí sè dhi adré tàá kònwa dhi: «Má ni tà tani bha sùrú tí tí bvò àdhyā i dri àmi kòrì sè.» Kòrì nda Yésu, Mèsíyā 'i. À kònò Kidhoma 22:18; 26:4.

Pètèrò ì Yòwánì be dhì ì pfò Yúdà ànzi ki bhàgo kàdrì ì kandrà

4 Pètèrò ì Yòwánì be dhì ì dré rè dhu adrérà'a tà ta mónyá zyandre nda ì dré dhì 'á dhì, kòwánà ì, tépelò líkíbhá ki kàdrì, ìndì Sàdùkáyò ìbe dhì ì dré at-sázó àrà nda 'á. ² Àyi ki togó adrè tá aswálé àpóstolò nda ì rú, ì dré tá adrélé tà tadhá móndí ì dré dhì sè. Àngyá ko, ì adrè tá Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhì ni tà longó, adrézó kpà longóá dhì, mónyá Yésu ni ka'ìbhá dhì ki kókpa nga dràdrà 'ásè. ³ Dì ì dré Pètèrò ki rùzo Yòwánì be bhèle bǎdzó na ngá wàle tà. Tàko ko, kitú ndì dre. ⁴ Dì, móndí àruka bí àyi ki kúlí yibhá dhì ì ka'ì tá Yésu gò, mónyá tíí Yésu ni ka'ìbhá dhì ì dré lízózó tsàle ànyíanyí ngùlù-nzi.

⁵ Ngá kòwa dre dhì, Yúdà ànzi ki drì kobhá ì, àyi ki bhàgo ì ìndì tátrítrí kúlí tadhábhá ìbe dhì, ì dré ru kímózó Yèrúsalmà 'a. ⁶ Àyi kòfalé dhì tá: kòwánà ki kàdrì rú zile Ánà dhì, Kàyáfà, Yòwánì, Àlìgìzándrè, tsàle móndí àruka kòwánà ki kàdrì ni sùrú lésè dhì ìbe. ⁷ Dì ì dré Pètèrò ki 'òzo apfòle Yòwánì be àyi kandrà gò, ì dré lízózó àyi tí dhì: «Mì 'o àmíkya tà kòdhi àdhi ni rìnyí sè ya, kó ngalè àdhi ni rú sè ya dhì?»

⁸ Dì Pètèrò gàlepi Tirí Lólo ni rìnyí sè dhì dré logózóá àyi dré dhì: «Àmi, Yúdà ànzi ki kàdrì ì bhàgo ìbe ni ì, ⁹ àndrò kòndhi, à adrè àma ki lízì tà dóro 'òle mèrèkpe agó àlo dhì dré dhì ni tà sè, ìndì akódhi nda adrí ngíni ya dhì ni tà sè. ¹⁰ Adrè di lèá dhì, àmi tùmání Ìsèrélè ànzi ìbe tíí dhì ì, mì kòni tà kòndhi dóro: Agó kòndhi adrè àyi totó rúbhá be dóro àmi kandrà, Yésu Krísto Nàzàrètá lésè dhì ni rú ni rìnyí sè. Mì tidí tá Yésu nda dràle fa kípakipa dri gò, Giká dré ìna akódhi ni tìngázó dràdrà lésè. ¹¹ Akódhi nda ni tà sè dhì, Giká ni Kúlí adrè tàá dhì:

«Kírà àmi dzó sibhá ì mì dré gàle gàgà dhì, gò atsálé kírà agógó dzó nda dré adrézó àyi totó driá dhì ró.» ^{††}

¹² À adrè tà tidrízó dhì ni kisú móndí twá Yésu nda rúsè dhì na ko. Tàko ko, rú àzya Giká dré afèle mónyá bvò dri dhì ì dré kitswázó adrélé ásà dhì yókódhó.»

¹³ Dì Yúdà ànzi ki bhàgo kàdrì nda ì kòndì Pètèrò ì Yòwánì be adrérà'a tà ta tiri àko dre dhì, àyi ki líndrí dré gàzo bhwābhwa. Àngyá ko, ì nò tá dhì, àyi nda ì tà móndí tàko tà ndabhá nile ko dhì 'ì. Dì, ì nì kpà tàle dhì, àyi móndí adrèbhá tá tùmání Yésu be dhì 'ì dhì be. ¹⁴ Dì, ì dré tá adrélé mèrèkpe agó adrélépi nda ni no adrérà'a àyi totó àyi làga dhì sè dhì, ì kitswá tá àyikya kúlí logó àyi tí bwà ko. ¹⁵ Dì ì dré Pètèrò ki 'òzo pfòle Yòwánì be àyi kandràsè kivi na gò, ì dré tà nda ni 'a nyàzo àyi kòfalé ¹⁶ tàzoá dhì: «Mà ni 'òá àgo kòdhi ki tà sè ngíni? Tàko ko, mónyá tíí adrèbhá Yèrúsalmà 'a

† Sàdùkáyò kòni ì tá Yúdà ànzi ki drì kobhá, adrèbhá ngangà drà-drà 'ásè dhì ni tà ka'ì ko dhì 'ì. †† À kòndì Longó ì 118:22.

dhì ì nì tàle dhì, àyi nda ì 'o àyikya tà líndríga ró dhì 'ì dhì be. Mà kitswá àmakya kayíá bwà ko. ¹⁷ Dì, adrè lèá dhì, mà kòlogá àyi tàzoá dhì, ì kògò véle tà ta dhya àlo dré agó kòdhi ni rú sè ko, tà kòdhi ni rúbí kògòró la'úlé móndí ì kòfalésè ìle drìdrì ko dhì bvò.»

¹⁸ Dì ì dré gòzo àyi nda ki azí gò, tà tàma ìndì tà tad-hama Yésu ni rú sè dhì ni logázó àyi dré tà tándì ró.

¹⁹ Dì, Pètèrò ì Yòwánì be dhì ì dré logózóá àyi tí dhì: «Mì lanzí rè tà kòndhi ni bvò ká: Adrélé Giká ni kúlí ga 'òle, kitswázó àmi ki kúlí ka'ì 'òle dhì, tsi dóro Giká mìlèsè? ²⁰ Tàko ko, mà kitswá àmakya tà mà dré nòle mì sè ìndì mà dré yile bíbhálé sè dhì ki longoma tayí bwà ko.»

²¹ Dì bhàgo kàdrì nda ì dré gòzo kúlí aswaaswa ki ta àyi dri gò, ì dré àyi ki tayízó ìle. Ì kisú tá àyikya tà àlo tà ngòzo àyi dri dhì ko. Tàko ko, mónyá tíí dhì ì adrè tá Giká ni rú bha kùle tà ru 'òlepi nda ni tà sè. ²² Àngyá ko, mèrèkpe agó adrélépi líndríga ró nda ni kóná lavú tá ìna nyadhi-rì.

Yésu ni ka'ìbhá ì zi tà Giká tí

²³ À kòtayí Pètèrò ì Yòwánì be dre dhì, ì dré gòzo àyi ki arúpi Yésu ni ka'ìbhá dhì ì véna, tà tíí kòwánà kàdrì ì bhàgo ìbe dhì ì dré tàle àyi dré dhì ki tíí. ²⁴ Àyi nda ì kòyi tà nda ì dre dhì, ì dré ngàzo kúlí yo togó àlo sè tà-zoá Giká dré dhì: «Mírì rúku ró bhù ki bhàlepi bvò be, yíandre be, ìndì ngá tíí àyi lé dhì ìbe ni, ²⁵ mí longó tá kúlí ámi màràbà, àma ki tábhí Dàwídi tí Tirí Lólo ni rìnyí sè mì, tàzoá dhì:

«Sùrú tíí dhì ki togó aswá àdho tà sè?

Mónyá bvò àdhya ì yi ru kitswázó tà àngyá 'o àdho tà sè?

²⁶ Ópí kàdrì bvò àdhya ì lotó àyi, ìndì móndí ki kàdrì ì kímó ru,

kitswázó ru pfu Mírì Giká rú, ìndì akódhi ni Mèsíyá rú.» [‡]

²⁷ Tà bàti ró dhì, bhàandre kòndhi 'á dhì, Èródè ì Pòtíyò Pilátò be dhì ì amú tá ru tùmání móndí sùrú twá ro dhì ìbe ìndì Ìsèrélè ànzi ìbe, kitswázó tà 'o ámi adhemakandra lólo, Yésu mí dré zìle dhì rú. ^{†††} Ì 'o kòndìni, kitswálé tà mí dré kisùle 'òle kínó lésè ámi rìnyí sè dhì ì kò'oró ru be dhì bvò. ²⁹ Dì nyànomvá dhì, Mírì, mí kòyi kúlí aswaaswa ì dré adrélé tàle àma rú dhì ì. Mí kòfè rìnyí àma ámi màràbà ì dré, adrézó ámi kúlí longó tiri àko. ³⁰ Mí kòkidzì kpà ámi drígá rìnyí ró dhì, adrézó móndí ki tidrí àyi ki drà ì lésè, adrézó kpà tà líndríga ró adrèbhá ámi rìnyí tadhá dhì ki 'o, ámi adhemakandra lólo, Yésu ni rú sè.» ³¹ Ì kòzi tà nda ì Giká tí akílè dre dhì, àrà ì dré ru kímózó lána nda dré ru kizízó. Dì ì dré gàzo tíí Tirí Lólo ni rìnyí sè gò, ì dré ngàzo adrélé Giká ni kúlí longó móndí ì dré tiri àko.

‡ À kòndì Longó ì 2:1-2. †† À kòndì Mátáyò 27:1-2; Lúkà 23:7-11.

Yésu ni ka'ibhá ì lanfí àyi ki ngá ì àyi kòfalésè

³² Mòndyá títí Yésu ni ka'ibhá dhi ì amú tá ru adrélé ngá àlo ró àyi ki togó na ìndì àyi ki tà kisùkisù na. Dhya àlo àyi kòfalé adrélépi tàà dhi, ngá ìna ngbà 'í ì dré kalóma dhi tá yókódhó. Be ró dhi, ì adré tá àyi ki ngá títí dhi ki lanfí àyi kòfalésè. ³³ Àpóstolò ì adré tá Mírì Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi ni tà longó rìnyí kàdrì sè. Dì àyi tá Giká ni togó tani ìbe àyi rú. ³⁴ Dhya àlo lemerè ro àyi kòfalé dhi tá yókódhó. Àngyá ko, àyi títí adrébhá amvú ìbe yà, kó ngalé dzó ìbe yà dhi ì adré tá ngá nda ki lagí, adrézó làfa ni ni adó alìzo ³⁵ bhàà àpóstolò ì kandrá. Dì ì adré tá làfa nda ni lanfí mómí àlo àlo ì dré ngóro àyi ki lemerè dré adrélé dhi tñi.

³⁶ Agó àlo rú be Yòséfà angálépi Lévi ni sùrú lésè, tile tūrù Kipírò àdhya na dhi tá àyi kòfalé. Àpóstolò ì fè tá drá rú Bàrànbà. (Rú nda kòdhi adré leà tàle dhi «Mv́ adrélépi mómí ki togó tìmbà dhi».) ³⁷ Akódhi nda tá amvú àlo dhi ìbe gò, dré lagízóá, làfa ni ni adó alìzo bhàà àpóstolò ì kandrá.

Ànànyà ì Sàfìrà be dhi

5 Agó àlo rú be Ànànyà dhi ì tòkó ni Sàfìrà be dhi ì tá kpà amvú àlo dhi ìbe gò, ì dré lagízóá. ² Dì, Ànànyà nda dré ìna làfa ni àruka tingázó zùle áyi tàndi dré gò, àmbí ni ni dōzo lizo bhàà àpóstolò ì kandrá. Dì akódhi ni tòkó ni tá kpà tà nda dóro.

³ Gò Pétèró dré tàzoá drá dhi: «Ànànyà, mí tayí mína Sàtànà fìle ámi togó na àdho tà sè? Mí tà kinzò Tírí Ló-lo dré gò, amvú kòdhi ni làfa àruka tingázó zùle ámi tàndi dré. ⁴ Dridri mí dré amvú nda ni lagízó dhi kandrá dhi, amvú nda tá mína 'i ko? Mí dré lagízóá dhi àmvolésè dhi, làfa nda tá mí drígá gò, mí dré tá kitswázó tà ángùdhi mí dré lèle 'òle dhi ni 'o àsà dhi ko? Mí 'o di mi ngíni tà kòdhi ni kisú 'òle kònni dhi? Mí tà kinzò mómí ì dré ko. Be ró dhi, mí tà mína kinzò Giká dré.» ⁵ Ànànyà kòyi kúlí nda ì dre dhi, dré dhèzo dràle. Dì tirì dré mómí títí tà nda ni yibhá dhi ki 'òzo lavúlé. ⁶ Gò kàdhúra àruka ì dré alìzo akódhi ni àbvò do lambélé gò, ì dré pfòzo siá.

⁷ Anyìanyi sàà na àmvolésè dhi, Ànànyà ni tòkó dré afízo Pétèró ì vélé, tà lavúlépi nda ni ni àko ró. ⁸ Pétèró dré lizízóá tíá dhi: «Mí tà rè má dré ká: Mí lagí amvú kòdhi lagí be kòdhòpi bàti?» Tòkó nda logó dhi: «Àyíya, kòdhi lagí nda 'i.» ⁹ Dì Pétèró tà drá dhi: «Mí 'o àmi ngíni ru yi ámi agó be kitswázó Mírì ni Tírí tabhì litílé dhi? Mí nò rè ká! Dhya ámi agó ni sibhá dhi ì dzó tí. ì ni kókpà ámi do pfòzo mí be.» ¹⁰ Gbá kòdhwa, tòkó nda dré dhèzo dràle Pétèró kandrá. Gò kàdhúra nda ì dré afízo akódhi ni àbvò kisú. ì dré dōzoá, pfòzo siá agó ni làga. ¹¹ Dì tirì dré mómí títí Èkèlézyà le dhi ki 'òzo lavúlé, tùmání mómí títí tà nda ni yibhá dhi ìbe.

Àpóstolò ì 'o tà lín-dríga ró dhi ì bí

¹² Àpóstolò ì adré tá tà lín-dríga ró adrébhá Giká ni rìnyí tadhá dhi ki 'o bí mómí ì kòfalé. Mómí ka'ibhá títí dhi ì adré tá ru kimó togó àlo sè tépelò ni kògbo zile Sòlòmónò àdhya ró dhi na. ¹³ Dì, mómí àruka ì adré tá tabhìle ru amú àyi ìbe ko, tágba mómí títí dhi ì dré tá adrézó àyi ki rú ta dóro dhi. ¹⁴ Tágba kònni dhi, mómí zyandre àgo ró ìndì tòko ró dhi ì adré tá Mírì Yésu ni ka'ì, adrézó ru amú mómí ka'ibhá nda ìbe adrélé lile drìdrì. ¹⁵ Àsà dhi, à adré tá dràbhá ki do tobhàle lán-gá ì dri ìndì kíndri ì dri láti ì bhálésè, kitswálé Pétèró kònni dra lavú dhi, ndìndì akódhi ni lín-drí kòlavúro àyi nda ki àruka ì drìsè gò, ì kàdríro be dhi bvó. ¹⁶ Mómí zyandre angábhá bhàandre ànyi Yèrúsalemà làgásè dhi ì lésè dhi ì adré tá kpà dràbhá ki adó, mómí tirí kònni ì dré adrélé mi pfòle dhi ìbe, alìzo àyi ìbe. Gò àyi títí nda ì dré adrézó adrélé.

À pfo àpóstolò ki mì

¹⁷ Dì kòwánà ki kàdrì tùmání mómí títí akódhi làga adrébhá Sàdúkáyò ì ró dhi ìbe dhi, ì adré tá lovó kònni bha àpóstolò nda ì rú. ¹⁸ Gò ì dré àyi ki rùzo bhèle bǎdzó mómí títí ì dré dhi na. ¹⁹ Dì, ngátsi sè dhi, ángéló Mírì àdhya dré ìna bǎdzó nda ni ti ki tinzizo, àyi ki adrízo apfòzo àyi ìbe gò, tàzoá àyi dré dhi: ²⁰ «Mí lè àmi ki totó tépelò na, adrélé lédri tédhí ro kòdhi ni rúbí longó mómí ì dré.» ²¹ Dì drùbhì kínó, ì dré lizo tépelò na gò, kidhólé adrélé mómí ki tadhá, ngóro ángéló nda dré tá tàle àyi dré dhi tñi.

Kòwánà ki kàdrì nda ì mómí akódhi làga dhi ìbe dhi ì kòtsa dre dhi, ì dré ìsèrelé ànzi ki bhàgo kàdrì ki kimózó títí. Gò ì dré mómí ki mùzo kitswálé àpóstolò nda ki adri bǎdzó lésè. ²² Dì, dhya mùle nda ì kòtsa dre dhi, ì kisú tá àyi nda ì bǎdzó na ko. Dì ì dré gòzo gòle tà nda ni longó bhàgo kàdrì nda ì dré, tàzoá dhi: ²³ «Mà dré tsàzo kònnè dhi, mà kisú tá dhi, à atsú tá bǎdzó ni ti ì gágá. Mà kisú kpà bǎdzó líkíbhá ì adrérà'a àyi ki totó dzóti nda ì kandrá. Dì, mà kònni dzóti nda ì dre dhi, mà dré àmakya dhya àlo kisúzó ko.» ²⁴ Dì tépelò líkíbhá ki kàdrì, kòwánà kàdrì ìbe dhi ì kòyi tà nda dre dhi, àyi ki dri dré abízo gò, ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè ngalé àdho tà 'o tá àpóstolò nda ì nì ya dhi. ²⁵ Dì dhya àlo dré atsázó longó àyi dré dhi: «Mí yi rè ká! Àgo mí dré tá bhèle bǎdzó na dhi ì totó àyi tépelò na, adrélé mómí ki tadhá.» ²⁶ Gò tépelò líkíbhá ki kàdrì nda ì dré ngàzo lile mómí ni ìbe, àpóstolò nda ki adri alìzo àyi ìbe. Dì, ì adri tá àyi rìnyí sè ko, ì dré tá adrélé ngá ro, mómí zyandre dhi ki dra àyi ki lebhé to-dràle kírà sè dhi sè.

²⁷ Ì kàdrì àyi dre dhi, ì dré àyi ki 'òzo apfòle bhàgo kàdrì nda ì kandrá gò, kòwánà ki kàdrì dré àyi ki lizízo tàzoá dhi: ²⁸ «Mà logá tá àmi dré tà tadhama agó kòdhi

ni rú sè dhi ko? Di, m̀̀ nò r̀̀ ká! M̀̀ 'o àmíkya tà m̀̀ dré adréle tadhále kòdhi ayílé Yèrúsalmà 'ásè títi dre. M̀̀ adré kpà agó kòdhi ni kàrí le bhàle àma dri.»

²⁹ Gò Pètèrò ì àpòstolò àruka nda íbe dhi ì dré logózóá dhi: «Adré léá dhi, mà kàdré Giká ni kúlí ka'ì 'òle dhi kòdhya, móndí kya ko. ³⁰ Giká àma ki tábhí kya tìngá Yésu m̀̀ dré tá àmíkya tidílé dràle fa kípakipa dri dhi dràdrà lésè. ³¹ Di Giká dré akódhi nda ni tìngázó kurú na bhàle áyi dríagó lésè adréle ópí kàdrì ro ìndì móndí ki tidrílépi ró, kòfèrò láti Ìsèrélè ànzi ì dré àyi ki togó ladzázó, Giká kòtrirò àyi ki tàkonzì ì be dhi bvó. ³² Àma dhya tà nda ki nobhá m̀̀ sè dhi 'i, ngóro Tírí Lólo Giká dré afèle móndyá adrèbhá áyi kúlí ka'ì 'òle dhi ì dré dhi dré kpà adréle dhi t́ni.»

³³ Bhàgo kàdrì nda ì kòyi tà nda ì dre dhi, àyi ki togó dré aswázó tà tándi ró gò, ì dré adrèzó àyi ki le 'òle to-dràle. ³⁴ Fàrisáyò àlo rú be Gàmàlìyélè dhi tà áyi nda ì kòfalé. Akódhi nda tá tãtrítrí kúlí tadhálepí lindrì ro móndyá títi ì milésè dhi 'i. Di dré ngàzo áyi totó bhàgo kàdrì nda ì kòfalé tàá dhi, à kò'o r̀̀ è àgo nda ì p̀̀òle kivè na lókyá tsà sè. ³⁵ Gò dré tàzoá bhàgo nda ì dré dhi: «Ìsèrélè ànzi ni ì, m̀̀ kàdré àmi ki líkí, tà m̀̀ dré adréle lèle 'òle àgo kòdhi ì rú dhi sè. ³⁶ Gí r̀̀ lavúlé ko, Tèwúdà apfò tá ína tàá dhi, ì móndí kàdrì 'i. Gò móndí ànyíanyi kámá-su dhi ì dré ru amúzó akódhi be. Di, akódhi ni p̀̀fuzo dràle gò, akódhi ni lebèbhá nda ki lapézó títi gò, àyi ki tà dré akízó nyínyi. ³⁷ Àmvolásà dhi, Yúdásì angálepí Gàliláyà lésè dhi dré kpà apfòzo lókyá à dré tá adrèrà'a móndí ki na dhi 'á gò, dré móndí zyandre dhi ki sèzo ì vésè. Di, akódhi ni p̀̀fuzo kpà dràle gò, akódhi ni lebèbhá nda ki lapézó títi. ³⁸ Di nyànomvá, má adré tàá àmi dré dhi: M̀̀ kòtro àgo kòdhi ki tà rú ko. M̀̀ tayí àyi lèle. Tàko ko, tà ì dré adréle lèle 'òle dhi kàngá móndí ì vélésè dhi, a ni dra akílé. ³⁹ Di, tà nda kàngá ína Giká vélésè dhi, m̀̀ kitswá àmíkya àyi ki kíkí bwà ko. M̀̀ kàdré di àmi ki líkí, m̀̀ kòkisúró àmi adrèrà'a ru pfu Giká be ko!» Di bhàgo kàdrì nda ì dré Gàmàlìyélè ni kúlí ka'izo. ⁴⁰ Gò ì dré àpòstolò nda ki azízó, àyi ki 'òzo bhwàle gò, lazízóá àyi dri dhi, ì kògò vélé tà ta Yésu ni rú sè ko. Gò ì dré àyi ki tayízó lèle.

⁴¹ Di àpòstolò nda ì dré apfòzo bhàgo kàdrì nda ì vélésè lenzébe lavúlé, Giká dré tá ka'ile ì kònya kanyò Yésu ni rú ni tà sè dhi sè. ⁴² Di kitú àlo àlo títi ì sè dhi, ì adré tá tà tadhá tépelò na ìndì móndí ki dzó ì 'ásè, adrèzó Rúbí Tani longó, adrèzó tadhá dhi, Yésu Mèsíyà 'i káyà dhi.

À kípè àgo nzi-dri-ri dhi ì kitswálé àpòstolò ki ledé

6 Lókyá nda kònàdhi sè dhi, Yésu ni ka'ibhá ì adré tá lizólé lèle dridri. Di, àyi nda ì kòfalé dhi, Yúdà ànzi adrèbhá Giríki ti ta dhi ì dré ngàzo adréle kúlí tì Yúdà ànzi adrèbhá Èbèrè ti ta dhi ì rú. Ì adré tá tàá dhi, à adré tá àyi ki tàyítòkò ki tà tivè, à dré tá adrèrà'a

mányàngá lanzí móndí ì dré kitú àlo àlo ì sè dhi 'á. ² Di àpòstolò mudrí-dri-ri dhi ì dré móndyá ka'ibhá títi dhi ki kimózó gò, tàzoá àyi dré dhi: «Kitswá mà dré Giká ni kúlí tadhama tayízó, kitswázó manyàngá ni tà 'o dhi ko. ³ Di àma ki adrúpi ì, lè m̀̀ kòkípè àmi kòfalé àgo nzi-dri-ri gabhá Tírí Lólo sè ìndì tògyá sè, àyi ki tà dré adrèzó dóro móndí ì milésè dhi ì, mà kòtayíró àzi nda àyi dríagá. ⁴ Di àma ró dhi, mà ni àma ki fe títi adréle tà ta Giká be, adrèzó kpà akódhi ni kúlí tadhá.» ⁵ Di móndyá zyandre títi nda ì dré tà nda ni ka'izo. Gò ì dré Sètèfánò, adrèlépi tà ka'ika'ì íbe kàdrì ìndì gàlepi Tírí Lólo sè dhi ki kípèzo, túmání Filípò íbe, Pòròkòrò be, Nikànóra be, Timóna be, Pàrùménà be, tsàle Nikòlá angálepí Àtiyòkiyà lésè, Yúdà ànzi ki Giká ni ka'ilepi dhi be. ⁶ Gò ì dré àyi nda ki bhàzo àpòstolò ì kandrá. Di àyi nda ì dré tà zizo Giká tí àyi dré, dríagá bhàzo àyi àlo àlo títi ì dri, Giká kòbhàro tà tani àyi dri be dhi bvó.

⁷ Di Giká ni kúlí adré tá ayílé lèle dridri. Móndyá ka'ibhá Yèrúsalmà na dhi ì adré tá lizólé lavúlé. Àyi nda ì kòfalé dhi, kòwánà zyandre dhi ì ka'ì tá Yésu gò, adrèzó tròle akódhi ni tà rú.

À ru Sètèfánò

⁸ Sètèfánò nda tá Giká ni togó tani íbe ì rú, ìndì rinyí ni íbe bí gò, dré adrèzó tà kàdrì lindríga ró adrèbhá Giká ni rinyí tadhá dhi ki 'o móndí ì kòfalé. ⁹ Di, móndí àruka angábhá Ìsábò dzó zile «Màràbà trèle dhi kya» ró dhi lésè dhi, ì dré ngàzo ligílè Sètèfánò rú, adrèzó tà kayí tíá. Àyi nda ì tá Yúdà ànzi angábhá Kírènè lésè, Àlìgizàndríyà lésè, bvò Kilìkiyà àdhya lésè, ìndì bvò Àsíyà àdhya lésè dhi 'i. ¹⁰ Di, ì kitswá tá àyikya Sètèfánò ni lavú bwà ko. Àngyá ko, adré tá tà ta tògyá sè ìndì Tírí Lólo ni rinyí sè.

¹¹ Gò ì dré làfa fèzo lùzu ró móndí àruka ì dré, ì kòtáro kinzò sè dhi: «Mà yi Sètèfánò adrèrà'a làdhá dha Mósè rú, ìndì Giká rú.» ¹² Di ì dré móndí zyandre dhi ì, bhàgo ì, ìndì tãtrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ki 'a tiffzó ligílè Sètèfánò rú. Gò àyi nda ì dré akódhi ni ruzo, drìzoá lizo ába Yúdà ànzi ki bhàgo kàdrì ì kandrá. ¹³ Di ì dré móndí àruka ki 'òzo p̀̀òle tàá kinzò sè dhi: «Agó kòdhi adré ngbú adréle tà ta kònzi àma ki tépelò lólo dhi rú, ìndì Mósè ni tãtrítrí kúlí rú. ¹⁴ Tàko ko, mà yi akódhi adrèrà'a tàá dhi, Yésu Nàzàrètà lésè kòdhi ni tépelò nda ni pfu gò, labhi Mósè dré tayílé àma dré dhi ki ladzázó.» ¹⁵ Di bhàgo kàdrì títi ru kimóbhá nda ki m̀̀ tà Sètèfánò dri gò, ì dré nòzoá dhi, akódhi ni m̀̀bhalé tá ángélò àdhya t́ni.

Sètèfánò logó kúlí Yúdà ànzi ki bhàgo kàdrì ì dré

7 Gò kòwánà ki kàdrì dré lizízóá Sètèfánò tí dhi: «Tà tàle mí rú kòdhi ì tà bàti 'i?»

² Di Sètèfánò dré logózóá dhi: «Áma adrúpi ì áma atá íbe ni ì, m̀̀ yi r̀̀ è áma kúlí kál! Giká milanzilanzi ro dhi

agá tá àma ki tábhí Àbàràrà kandrà, akódhi dré tá adrerà'a bvò Mèsòpòtàmíyà àdhya na dhi 'á, drìdrì dré bhà mòzo bvò Kàràrà àdhya na dhi kandrà. ³ Giká dré tazoá drá dhi: «Mí tayí ámi bvò i ámi sùrú be, lizo bvò má dré dra tadhálé mí dré dhi na.» ¹⁴ Dì Àbàràrà dré bvò Kàlàdáyò kya ni tayízó gò, lizo bhà mo Kàràrà na. Akódhi ni atá ni dràma àmvolésè dhi, Giká dré akódhi ni amúzo alìle bvò mì dré adrézó adrélé ándrò kònìdhi lé.

⁵ Dì, Giká fè tá akódhi dré bvò tàylilè ro dhi kònwàrè ko. Fè tá òndì àrà dré kitswázó pá bha lána dhi ko. Dì, lazí tá ína dhi, í ni dra bvò nda ni fe akódhi dré, ìndì bvò nda ni adré akódhi ni toyó i dré tàylilè ro, tágba dré rè dhu adrézó mvá àko dhi. ⁶ Giká tà drá dhi: «Ámi toyó ki adré móndí twá i ró móndí àruka ki bvò na. À ni àyi ki bha adrélé màràbà i ró, adrézó àyi ki mì pfo kóná kámá-su. ⁷ Dì, má ni mána tà bha sùrú dra àyi ki bhàlepi adrélé màràbà i ró dhi dri. Àmvolásà dhi, ì ni angá bvò nda lésè, agòle adrélé áma lindrì bha àrà kònìdhi 'á.» ¹⁸ Gò Giká dré tà bhàzo ru yizo Àbàràrà be tazoá dhi, ì kòlwà àyi ki ànzìàgo i títi, tà ru yizo nda ni tadházó. ⁸ Gò Àbàràrà dré Ìsákà ni tizo gò, akódhi ni lwàzo kitú ni nzi-drì-na sè. Ìsákà dré Yàkòbhò ni tizo gò, Yàkòbhò nda dré àma ki tábhí mudrì-drì-rì dhi ki tizo.

⁹ Àmvolásà dhi, àma ki tábhí ì dré lovó kònzi bhàzo àyi ki tógumvá Yòséfà rú gò, ì dré akódhi ni lagízó adrélé màràbà ro bvò Èzèpétò àdhya na. Dì, Giká tá í-na túmání akódhi be gò, ¹⁰ dré akódhi ni apázó akódhi ni kizà títi i lésè. Tàko ko, fè tá tògyá akódhi dré, akódhi ni tà 'òzo adrélé dóro Fàráwò, ópí kàdrì Èzèpétò drile dhi mìlèsè. Dì Fàráwò nda dré Yòséfà ni bhàzo adrélé ópí ro í bvò Èzèpétò drile, ìndì tà títi àyi dzó kàdrì na dhi i drile.

¹¹ Gò kàràbhò dré dhèzo bvò wáyí Èzèpétò àdhya 'ásè, ìndì Kàràrà àdhya 'ásè. Kizà tà kàdrì lavúlè gò, àma ki tábhí ì dré kitswázó mányàngá kisú bwà ko. ¹² Dì Yàkòbhò kòyi ngàno tá Èzèpétò na be dhi dre dhi, dré àma ki tábhí ki mùzo lile kònàle vèsè ni àlo sè. ¹³ Dì vèsè ni rì sè dhi, Yòséfà dré àyi 'òzo àyi adrúpi nda ì dré nile gò, Yòséfà ni sùrú tadházó Fàráwò dré. ¹⁴ Gò Yòséfà dré móndí mùzo lile àyi atá Yàkòbhò ki adri àyi sùrú íbe títi. Àyi nda i tá móndí nyadhi-na-drì-mudrì-drì-nzi. ¹⁵ Dì Yàkòbhò ì dré lizo àma ki tábhí íbe Èzèpétò na gò, ì dré todràzo kònàle. ¹⁶ Bvóá dhi, àyi ki àbvò ki dòzo lizo bhàà mógó àlo Síkémè le dhi na. Àbàràrà gí tá mógó nda làfa sè Èmòrà ni ànzi i drígá.

¹⁷ Lókyá Giká dré tá adrerà'a 'òle tà í dré tá lazilé Àbàràrà dré dhi ni 'o dhi 'á dhi, móndyá àmakya ì lizó tá zyandre ró Èzèpétò na. ¹⁸ Gò ópí kàdrì àzya Yòséfà ni tà nilepi ko dhi dré ngàzo adrélé òpì nya Èzèpétò

dri. ¹⁹ Akódhi nda dré àma ki sùrú ki litízó, àma ki tábhí ki mì pfozo, àyi ki 'òzo àyi ki ànzi kùrì ki labhé tayílé, ì kòtodràro be dhi bvò.

²⁰ Dì lókyá nda sè dhi, Mósè ni tizo. Akódhi ni tà avé tá Giká mìlèsè tò. À dré akódhi ni líkízó atá ni ni dzó na mbà na. ²¹ Dì à kòlabhé akódhi tayílé dre dhi, Fàráwò ni zapi dré akódhi ni kisúzó gò, dòzoá líkílé àyi tándì ni mvá ro. ²² Gò Mósè nda ni tadházó tògyá wáyí Èzèpétò kya sè gò, dré mbàzo atsálé rìnyi ró kúlí tàma sè ìndì tà 'òma sè.

²³ Mósè ni kóná kòtsa nyadhi-rì dre dhi, dré kisúzoá dhi, í ni lí àyi adrúpi Ìsèrèlè ànzi ki no. ²⁴ Gò dré Èzèpétò agó àlo dhi ni nòzo adrerà'a Ìsèrèlè mvá àlo dhi ni mì pfo. Dì dré fizo dhya adrélé mì pfole nda ni tàrà ga gò, Èzèpétò agó nda ni pfozo dràle. ²⁵ Mósè adré tá ína kisúá dhi, àyi adrúpi Ìsèrèlè ànzi ki tá nià tàle dhi, Giká amú i kitswálé àyi ki apá dhi be. Dì, ì ni tà àyikya tà nda ko. ²⁶ Kitú bvóá dhi sè dhi, Mósè dré tsàzo Ìsèrèlè ànzi rì dhi ki kisú adrerà'a ru pfo. Lè tá àyi ki 'òle ru amú tódhyá àyi kòfalésè gò, dré tazoá àyi dré dhi: «Áma arúpi i, àmi kó adrúpi i ró dhi, mì adré dì àmikya ru 'o kònzi àdho tà sè?» ²⁷ Dì, dhya adrélepi tá àyi adrúpi ni mì pfo dhi dré ína Mósè ni gbòzo, tazoá dhi: «Àdhi bhà mì adrélé ópí ro ìndì tàbvò tàlepi ró àma drile dhi nì?» ²⁸ Mí adré mína áma le pfole dràle, ngóro mí dré Èzèpétò agó kònàdhi ni pfole dràle agyá dhi tìni?» ²⁹ Mósè kòyi kúlí nda dre dhi, dré lapázó bvò nda lésè, lile atsálé móndí twá ro bvò Màdìyàrà àdhya na. Gò dré ànzìàgo rì dhi ki tizo kònàle.

³⁰ Kóná nyadhi-rì àmvolésè dhi, ángeló àlo dhi dré agázó Mósè kandrà fanzì adrélepi tá kòle àtsi ró dhi na, duku ànyi kòngó Sináyì àdhya làga dhi na. ³¹ Dì Mósè kònò tà nda dre dhi, akódhi ni líndrì dré gàzo bhwàbhwa ngá dré adrélé nòle nda ni tà sè. Dré tá adrerà'a àyi kisí ànyi ngá nda ni no dhi 'á dhi, dré Mírì ni kúlí yizo tàà dhi: ³² «Ma Giká ámi tábhí kya 'i, Giká Àbàràrà àdhya, Ìsákà àdhya ìndì Yàkòbhò àdhya 'i.» Mósè dré ngàzo adrélé lyàle gò, dré gòzo ngá nda ni tabhì nòle ko tìrì dré. ³³ Dì Mírì dré tazoá drá dhi: «Mí tuvù ámi kámókà i mí pásè. Tàko ko, àrà mí dré adrézó ámi totó 'á kònìdhi, àrà lólo dhi 'i. ³⁴ Má nò kizà áma móndyá ì dré adrélé nyàle Èzèpétò na dhi, àyi ki tongotongo ki yizo dre. Dì má así kitswálé àyi ki apá dhi bvò. Mí alì dì nyànómvá, má kòmùró mì lile Èzèpétò na.» ³⁵

³⁵ Mósè kòdhi, dhya Ìsèrèlè ànzi ì dré tá gàle tazoá drá dhi, «Àdhi bhà mì adrélé ópí ro ìndì tàbvò tàlepi ró àma drile dhi nì?» nda 'i. Dì, Giká mù tá ína akódhi nda adrélé àyi ki ópí ro ìndì àyi ki apalépi ró dhi kòdhya. Mù tá akódhi ángeló agalépi akódhi kandrà fanzì adrélepi tá kòle dhi na dhi sè. ³⁶ Dì Mósè nda adri tá Ìsèrèlè ànzi i apfozo àyi íbe Èzèpétò lésè dhi nì. 'O tá tà

† À kònò Kídhoma 12:1. †† À kònò Kídhoma 15:13-14. ‡ Tà Giká dré tá bhàle ru yizo Àbàràrà be tazoá dhi, ì kòlwà àyi ki ànzìàgo i títi kònìdhi adré tá tadhá dhi, àyi tá Giká ni sùrú 'i káyà dhi.

†† À kònò Pfooma 2:14. ‡‡ À kònò Pfooma 3:5-10.

lín-drí-ga ró adrèbhá tá Giká ni rìnyí tadhá dhi ì Èzèpétò na, yĩandre Kika mìle, ìndì duku na kóná nyadhi-rì. †

³⁷ Mósè kòdhi, dhya tá tàlepi Ìsèrèlè ànzi ì dré dhi, «Giká ni pròfètà àlo má tìni dhi ni 'o apfòle àmi ki tàndì ki sùrú lésè amùle àmi dré» nda 'ì. ††³⁸ Akódhi nda tá tùmání àma ki mómnyá ru kimóbhá duku na dhi íbe. Totó tá ì àma ki tábhí ki kòfalé 'á, ángéló adrélépi tà ta í be kòngó Sináyì àdhya drina dhi be. Kisú tá kúlí lédri àdhya ì gò, kúlí nda ki longózó tayílé àma dré.

³⁹ Dì, àma ki tábhí nda ì lè tá àyikya akódhi ni kúlí ka'ile 'òle ko. Be ró dhi, ì gà tá àyikya akódhi. Àyi ki togó na dhi, ì lè tá gòle Èzèpétò na. ⁴⁰ Gò ì dré tàzoá Àrónà dré dhi: «Mí ledé àma dré giká kitswábhá àma ki dri ko dhi ì wà. Àngyá ko, kàdré ína Mósè àma ki adrilepi apfòle Èzèpétò lésè kòdhi ni tà sè dhi, mà ni ngalè àdho tà 'o akódhi ni ya dhi ko.» ⁴¹ Dì ì dré tí ng-bòlò lín-drí ledézó, ngá fèzo drá mòbòmà ro gò, gwányá 'òzo lenzézó ngá lín-drí ì dré tá ledélé àyi ki drígá sè nda ni tà sè. ⁴² Dì, Giká dré ína àmvò alázó àyi rú gò, àyi ki tayízó adrélé lín-drí fe bhìbhínyà bhù na dhi ì dré, ngóro tìsìle búkù pròfètà kya na dhi tìni:

«Ìsèrèlè ànzi ni ì, mì alì tá tsi kà'wá pfùle dhi ki afè má dré mòbòmà àruka íbe,

mì dré tá adrèrà'a duku na kóná nyadhi-rì dhi 'á dhi 'í?

⁴³ Kóko! Mì todó tá àmikya ngá lín-drí mì dré tá ledélé kitswázó lín-drí fe drá dhi ì kòdhiya:

wémà Mòlókò àdhya ì bhìbhínyà lín-drí àmi ki giká Ràyífánà àdhya be. †

Dì ásà dhi, má ni àmi ki mu adrélé mómndí twá ì ró bvò Bàbìlónà àmvona dhi na.» ††

⁴⁴ Àma ki tábhí nda ì todó tá kpà tàbèrènakolò adrélépi Giká ni adrema ni tà tadhá dhi duku 'ásè. À ledé tá tàbèrènakolò nda làsú be ngóro Giká dré tá tàle Mósè dré dhi tìni, ìndì ngá lín-drí dré tá tadhá drá dhi tìni. ⁴⁵ À kòtayí tàbèrènakolò nda àma ki tábhí ì dré Yòsúwà be dre dhi, àyi nda ì dré dòzoá lizo ába bvò sùrú twá Giká dré dròle àyi kandrásè dhi kya na. Gò tàbèrènakolò nda dré adrézó bvò nda lé tsàle ópí Dàwídi ni lókyá 'á.

⁴⁶ Dàwídi nda ni tà tá dóro Giká mìlèsè gò, dré Giká ni ti lizízo, kòtayíró ì dzó kàdrì si Giká Yàkóbhò àdhya dré. ††⁴⁷ Dì, Dàwídi ni mvá Sòlómónò dré ína dzó kàdrì nda ni sizo drá nì. ⁴⁸ Dì, Giká kurú na bhù na dhi adrè ína adrélé dzó mómndí ì dré adrélé síle dhi ì 'ásè ko. Ngóro pròfètà dré adrélé tàle dhi tìni:

⁴⁹ «Mírì tà dhi: Bhù àrà má dré adrézó lírìlé adrélé òpè nya 'á dhi 'ì,

ìndì bvò àrà má dré adrézó áma pá bha driá dhi 'ì.

† À kònò Pfòma 7:3; 14:21; Ngá nàma 14:33. †† À kònò Dùtèrònómè 18:15, 18. † Mòlókò ìndì Ràyífánà kòni ì tá giká tàko mómndí sùrú twá ro dhi ì dré adrélé lín-drí bhàle dhi 'ì. †† À kònò Àmósà 5:25-27. †† Wárágà àruka Giká ni kúlí tìsìzo àyi dri dhi ì léna dhi, à adrè kúlí kòni ki kisú kònwa: «kòtayíró ì dzó kàdrì si Yàkóbhò ni ànzi ì dré».

Mì ni dì dzó kárà be ngíni dhi ni si má dré kòdhiya?

Àrà má dré dra lovózó lána dhi ni adrè ángolé?

⁵⁰ Àma drígá ledé ngá kòdhi ì títì nì ko? ††

⁵¹ Àmi àmi ki togó 'obhá tombálé, ìndì àmi ki bíbhále tabhóbhá adrézó lígílé Giká rú ni ì, àmi ngóro àmi ki tábhí nda ì tìni: Mì adrè ngbú adrélé Tírì Lólo ni kúlí kayikayi! ⁵² Pròfètà àlo àmi ki tábhí ì dré mì pfòle ko dhi tsi be? ì tupfú tá ndìndì pròfètà adrèbhá tá Dhya gyägya dhi ni alìma ni tà longó dhi ì todràle. Dì nyànomvá dhi, mì lefè àmikya akódhi nda kàribhá ì drígá gò, mì dré akódhi ni pfùzo dràle. ⁵³ Mì kisú tá Giká ni tatrítrí kúlí dré longólé ángéló ì tí dhi gò, mì dré àmikya tà tatrítrí kúlí nda dré adrélé tàle dhi ki ka'izo 'òle ko!»

À lebhé Sètèfánò dràle kírà sè

⁵⁴ Bhàgo kàdrì nda ì kòyi tà nda ì dre dhi, àyi ki togó dré aswázó Sètèfánò rú gò, ì dré adrézó síkálándrá tsi bvóá. ⁵⁵ Dì, Sètèfánò gàlepi Tírì Lólo sè nda dré ína mì tìngázó kurú na bhù na Giká ni mìlanzilanzì no, ìndì Yésu ni no adrèrà'a àyi totó Giká ni dríagó lésè. ⁵⁶ Dré tàzoá dhi: «Mì nò rè ká! Má adrè nòá dhi, bhù lanzì ru dre. Dì má adrè Mómndí ni Mvá ni no adrèrà'a àyi totó Giká ni dríagó lésè!»

⁵⁷ Ì kòyi tà nda sè dhi, ì dré àyi ki bíbhále tabhózó gò, tetrezó kúlí 'u'ù sè. Dì ì dré dhèzo Sètèfánò dri, ⁵⁸ akódhi ni se pfòzo ába bhàandre 'ásè kivi na gò, ì dré kidhózó adrélé akódhi ni lebhé kírà sè. Dì akódhi ni asíkibhá nda ì tuvù tá àyi ki kítá kidhì àdhya ì lebhélé kàdhúra àlo rú zile Sàwúlò dhi pá. ††⁵⁹ Ì dré tá adrèrà'a Sètèfánò ni lebhé dhi 'á dhi, adrè tá liyílé Mírì rú adrézó tàá dhi: «Mírì Yésu, mí do áma lédri wà!» ⁶⁰ Dì dré dhèzo àyi kórókó tìti gò, yòzoá dhi: «Mírì, mí bhà tàkonzì kòndhi àyi dri ko.» Kòtà tà nda dre dhi, dré dràzo.

8 Dì Sàwúlò nda ka'ì tá kpà dhi, à kòpfu Sètèfánò dràle wà dhi 'ì.

À pfo mómnyá Èkèlèzyà le dhi ki mì lavúlé

Kidhólé kitú nda sè dhi, à dré kidhózó adrélé mómnyá Èkèlèzyà Yèrúsalmà àdhya lé dhi ki mì pfo lavúlé. Dì àyi títì nda ì dré lapázó ayíbe bvò Yùdáyà àdhya 'ásè ìndì Sàmàríyà àdhya 'ásè. Tayí tá ngbà 'í àpòstolò ì Yèrúsalmà 'a kòdhiya. ² Àgo àruka adrèbhá tá tròle Giká ni tà rú dhi ì dré Sètèfánò ni àbvò dòzo, lizo sià. Gò ì dré akódhi ni ngòzo tà tàndì ró.

³ Dì, Sàwúlò ro dhi, dré ína àyi fèzo kitswálé Èkèlèzyà ni tà pfu. Adrè tá tatsílé Yésu ni ka'ibhá ki ndabe dzó àlo àlo ì 'ásè, adrézó àgo ki turú tòkò íbe, adrézó àyi ki 'o lebhélé bádzó na.

††† À kònò Èsáyà 66:1-2. ††† Sàwúlò kòndhi, dhya dra rú zile amvútú Pólò dhi 'ì.

Filípò longó Rúbí Tani Sàmàríyà na

⁴ Mòndyá ka'ibhá ayíbhá nda ì adré tá Rúbí Tani longó àrà tíí ì dré adrézó lavúlé dhi ì 'ásè. ⁵ Dì Filípò ì tá ína bhàandre àlo bvò Sàmàríyà àdhya lé dhi na gò, kidhólé adrélé Mèsíyà ni tà longó móndí ì dré kònàle. ⁶ Mòndyá zyandre nda ì kòyi tà Filípò dré adrélé tàle dhi ì, ìndì ì kònò tà línđrìga ró dré adrélé 'òle dhi ì dre dhi, ì dré adrézó bíbhále ga akódhi ni kúlí yi lovò sè. ⁷ Tírí kònzi bí dhi ì adré tá topfòle móndí ì lésè tetrébe. Móndí bí mèrèkpè ro, ìndì pá be àbvò ro dhi ì adré tá kpà adrélé. ⁸ Tà nda sè dhi, arí adré tá gàle bhàandre nda léna bí.

Simónà kódzógó ro dhi ka'ì Yésu

⁹ Bhàandre nda 'á dhi, agó àlo rú be Simónà dhi adré tá làndrì ndri lókyá be vwàwà ro, adrézó móndyá tíí Sàmàríyà le dhi ki línđrì tigá. Adré tá tàà dhi, ì ína móndí kàdrì 'ì. ¹⁰ Mòndyá tíí kidhólé àyi tàko ì rú tsàle àyi kàdrìkàdrì ì rú dhi ì adré tá akódhi ni yi lovò sè, adrézó tàà dhi: «Dhya kòdhi, rinyí angálépi Giká vélésè rú zile «Rinyí kàdrì» dhi 'ì.» ¹¹ ì adré tá tròle akódhi rú, dré tá adrélé àyi ki línđrì tigá àyi làndrì tà sè lókyá be vwàwà ro dhi sè. ¹² Dì, ì kòyi Rúbí Tani Filípò dré adrélé longólé Giká ni Òpì ni tà dri ìndì Yésu Krísto ni tà dri dhi dre dhi, àyi àgo ró ìndì tòko ró dhi ì dré Rúbí nda ni ka'izo gò, ì dré bàtìsimò dòzo. ¹³ Simónà ni tàndi dré kpà ka'izoá gò, bàtìsimò dòzo. Dré ngàzo adrélé tròle Filípò rú, adrézó tà kàdrì línđrìga ró dré adrélé 'òle dhi ki no gò, akódhi ni línđrì dré adrézó gàle ásà.

¹⁴ Àpóstolò Yèrúsalmà na dhi ì kòyi tàle dhi, móndyá Sàmàríyà le dhi ì ka'ì tá Giká ni kúlí dhi dre dhi, ì dré Pétèrò ki amùzo Yòwánì be àyi vélé. ¹⁵ Àyi nda ì kàtsá dre dhi, ì dré tà zizo Giká tí móndyá ka'ibhá nda ì dré, ì kòkisúró Tírí Lólo be dhi bvò. ¹⁶ Tàko ko, Tírí Lólo nda asó tá rè dhu àyi ko. ì kisú tá ngbà 'í bàtìsimò Mírì Yésu ni rú sè dhi kòdha. ¹⁷ Dì Pétèrò ì Yòwánì be dhi ì dré drígá bhàzo àyi àlo àlo tíí nda ì dri gò, ì dré Tírí Lólo kisúzó.

¹⁸ Dì Simónà nda kònò, móndí ì adré tá Tírí Lólo kisú àpóstolò ki drígá bhàma àyi dri dhi sè dhi dre dhi, dré làfa lèzo fèle Pétèrò ì dré Yòwánì be, ¹⁹ tàzoá dhi: «Mì afè kókpà rinyí kòdhi má dré wà, kitswálé dhya ángùdhi má dré dra drígá bhàzo driá dhi kòkisúró Tírí Lólo be dhi bvò.» ²⁰ Dì, Pétèrò logó drá dhi: «Mí kòdrà túmání ámi làfa be! Tàko ko, mí kisú tá mína dhi, mí ni tá tà Giká dré adrélé afèle àngyá dhi ni gí làfa sè. ²¹ Mì tà àko Giká ni àzì kòdhi léna, ámi togó dré adrélé gyägya Giká kandrà ko dhi sè. ²² Lè mí kòladzá dì ámi togó tà kònzi mí dré kisùle 'òle kòdhi ni tà sè. Mí zi kpà tà Mírì tí, kòtrìró ámi tà kònzi nda be dhi bvò. ²³ Tàko ko, má nò dhi, ámi togó ga tà kùdzí sè bí, ìndì mí móndí

'ìle tàkonzi sè dhi 'ì.» ²⁴ Dì Simónà logó dhi: «Ámi ki tàndi, mì kòzi tà Mírì tí má dré àmi, tà mì dré tàle kòdhi ki àlo kàtsáro má rú ko dhi bvò.»

²⁵ Àmvolásà dhi, Pétèrò ì Yòwánì be dhi ì dré Mírì Yésu ni tà ì dré nòle ìndì ì dré yile dhi ki longózó, akódhi ni kúlí tadházó móndyá kònàle dhi ì dré. Gò ì dré gòzo gòle Yèrúsalmà na, Rúbí Tani longóbe bhà bí Sàmàríyà kya ì 'ásè.

Filípò longó Rúbí Tani Ètiyòpiyà agó àlo dhi dré

²⁶ Àmvolásà dhi, ángélò Mírì àdhya dré tàzoá Filípò dré dhi: «Mí nga ìle tàbhu na láti sílepi Yèrúsalmà lésè ìle Gázà na duku 'ásè dhi 'ásè.» ²⁷ Dì Filípò dré ngàzo ìle. Láti 'á dhi, ì dré dri sizo Ètiyòpiyà agó àlo dhi be. Akódhi nda tá ùníki 'ì, ìndì móndí kàdrì Kàndakè, Ètiyòpiyà ki ópí kàdrì tòko ró dhi zàle, adrélépi làfa ni ni líkí tíí dhi 'ì. † Akódhi ì tá Yèrúsalmà na kitswálé Giká ni línđrì bha. ²⁸ Dré tá adrérà'a nzile dhi 'á dhi, lírì tá àyi tàmbírì dòngrì dré adrélé sèle ni dhi na, adrélé búkù pròfètà Èsáyà àdhya ni na kúlí be dràdra. ²⁹ Gò Tírí Lólo dré tàzoá Filípò dré dhi: «Mí kisí mì ànyi tàmbírì kòdhi làga, mì kòlìró túmání agó kòdhi be.» ³⁰ Dì Filípò dré ràzo tsàle ànyi tàmbírì nda làga gò, agó nda ni yi adrérà'a búkù pròfètà Èsáyà àdhya ni na. Dré lizízóá tíá dhi: «Mí ni tà mí dré adrélé nàle kòdhi ni àndu be?»

³¹ Dì agó nda logó dhi: «Má ni kitswá niá ngíni dhya àlo kòngi àndu ni má dré ko dhi?» Dì dré Filípò ni zizo mbàle lírìlé ì làga tàmbírì na. ³² Tà Giká ni Kúlí na dré tá adrélé nàle dhi tá tà kònìdhi 'ì:

«À dri tá akódhi ànzyà gà à dré adrélé kábilígyà se lè-zo ába àrà adrézó liá dhi na dhi tñi.

Ngóro kábilígyà mvá dré adrélé kíri dhya adrélépi àyi bhí re dhi kandrà dhi tñi dhi, akódhi nzi ti ko.

³³ À nò tá akódhi móndí tàko ró gò, akódhi ni tàbvò tàzo gyägya ko.

Àdhi ni kitswá akódhi ni ànzimvá ki tà tíí dhi ni? Tàko ko, à tingá akódhi ni lídrì bvò drìsè dre.» ††

³⁴ Gò Ètiyòpiyà agó nda dré lizízóá Filípò tí dhi: «Mí tà rè má dré ká: Pròfètà kòdhi adré àdhi ni tà ta kòdha? Adré àyi tàndi ni tà ta, kó ngalè móndí àzya ni tà ta kòdha?» ³⁵ Dì kidhólé tà dré tá adrélé nàle nda rú dhi, Filípò dré Rúbí Tani Yésu ni tà dri dhi ni longózó drá.

³⁶ ì dré tá adrérà'a ìle láti 'ásè dhi 'á dhi, ì dré tsàzo ànyi àrà àlo yí be dhi làga. Dì Ètiyòpiyà agó nda dré tàzoá dhi: «Mí nò rè ká! Yí kó be kòdhi dhi, tà má dré kitswázó bàtìsimò do bwà ko dhi àdho tà 'ì?» [37 †] ³⁸ Dì dré tàzoá dhi, à kòkíkí tàmbírì. Gò Filípò ì agó nda be dhi ì dré sizo fíle yí na gò, Filípò dré bàtìsimò fèzo

† «Ùníki» kònìdhi, agó ánglé kitswálé ópí kàdrì ni àzì 'o dhi 'ì.
†† À kònò Èsáyà 53:7-8. ‡ Wárágá Giká ni Kúlí tìsizo àyi dri drìdri dhi ì léna dhi, à adré kúlí kòni ki kisú kònwa ko: [Filípò tà drá dhi: «Mí kòka'ì ámi togó wáyi sè dhi, mí ni kitswá bàtìsimò do.» Dì agó nda logó dhi: «Má adré ka'ìá dhi, Yésu Krísto Giká ni Mvágó 'ì.»]

drá. ³⁹ Di ì kàpfo yí nda lésè dre dhi, Mírì ni Tirí dré ndiri Filípò ni dòzo. Ètìyòpíyà agó nda gò vélé akódhi ni no ko. Di dré gòzo adrélé ìlè lenzébe. ⁴⁰ Di Filípò ro dhi, dré gòzo áyi kisú bhàandre rú zile Àzótò dhi na. Di dré ngàzo láti do ìzo Kàyisàríyà na, Rúbí Tani longóbe bhàandre àlo àlo títì dhi ì 'ásè.

Sàwúlò ladzá áyi togó Yésu ni ka'ì
(À kònò kpà Tà 'òle dhi ì 22:6-16; 26:12-18)

9 Lókyá nda kònàdhi sè dhi, Sàwúlò gò ìna adrélé lafílé Mírì Yésu ni ka'ìbhá ì bvó, adrézó dràdrà kúlí ta àyi kì tà sè. Di dré ngàzo ìlè kòwánà kì kàdrì véna ² akódhi ni lizí, kòtìsìrò wárágà ì Yúdà ànzì kì ìsámbò dzó kì kàdrì Dàmàsékè na dhi ì dré, ì kònì tsa móndí àgo ró ìndì tòko ró adrèbhá Yésu ni láti lebè dhi kì kisú dhi, ì kòturúró àyi agòzo àyi ìbe Yèrúsalmà le be dhi bvó.

³ Di dré tá adrèrà'a láti 'á, adrélé tsàlè ànyi Dàmàsékè làga dhi 'á dhi, ngádra bhù lésè dhi dré kòzo ngbò ró ngá kazá akódhi làgàsè kúrú. ⁴ Di dré dhèzo kìnì mi gò, kúlí yi tärà'a ì dré dhi: «Sàwúlò, Sàwúlò, mí adrè áma mì pfo àdho tà sè?» ⁵ Sàwúlò lizí dhi: «Mírì, mì àdhi 'ì?» Di kúlí nda logó drá dhi: «Ma Yésu mí dré mína adrélé mì pfole dhi 'ì. ⁶ Di mí nga fíle bhàandre na. Kònàle dhi, à ni tà kitswálèpi mí dré dra 'òle dhi ni ta mí dré.»

⁷ Móndyá adrèbhá tá atsí to tùmání Sàwúlò be dhi ì kíkí tá àyi, adrélé tà nda ni no síbhálé be ngbo. Ì yi tá kúlí nda 'í, di, ì nò àyikya dhya àlo ko. ⁸ Gò Sàwúlò dré ngàzo kìnì misè. Di, dré mì nzizo dhi, kitswá tá ìna ngá no bwà ko. Di à dré akódhi ni drígá rùzo, akódhi ni sèzo fízo ába Dàmàsékè na. ⁹ Gò dré adrézó kònàle kitú na ngá no àko ró, ngá nya àko ró ìndì ngá mvu àko ró.

¹⁰ Dàmàsékè na dhi, Yésu ni ka'ìlepi àlo rú be Ànànyà dhi tá be. Di ngá dré agázó akódhi mi toróbí tñi gò, Mírì dré tàzoá drá dhi: «Ànànyà!» Akódhi logó dhi: «Mírì, ma kònàdhi.» ¹¹ Di Mírì tà drá dhi: «Mí nga ìlè láti andre rú zile Pyà dhi na, agó àlo rú be Yúdàsì dhi bhàna. Kònàle dhi, mí lizí agó rú zile Sàwúlò angálèpi Tàrúsò lésè dhi ni tà. Akódhi nda adrè tà zi má tí lókyá kònàdhi sè. ¹² Ngá agá akódhi mi toróbí tñi gò, dré agó àlo rú be Ànànyà dhi ni nòzo firà'a drígá bha ì dri, ì kògòró ngá no be dhi bvó.» ¹³ Di, Ànànyà logó dhi: «Mírì, má yi móndí bí dhi ì tí tà kònzi títì agó kòdhi dré 'òle ámi móndyá lólo Yèrúsalmà na dhi ì rú dhi ì 'í. ¹⁴ Atsá kpà kònwa rìnyí ì dré kisúlé kòwánà kàdrì ì véna dhi be, kitswálé móndyá títì adrèbhá ámi zi àyi kì Mírì ro dhi kì turú dhi bvó.» ¹⁵ Di, Mírì tà Ànànyà dré dhi: «Mí ìlè! Tàko ko, agó kòdhi dhya má dré zile adrélé áma àzì 'o dhi 'ì. A ni ì áma tà longó móndyá súrú twá ro dhi ì dré, àyi kì ópí ì dré, ìndì ìsèrèlè ànzì ì dré. ¹⁶ Má ni kizà kàdrì kitswálèpi dré dra nyàle áma tà sè dhi ni tadhá drá.»

¹⁷ Gò Ànànyà dré ìzo fíle Sàwúlò ni kisú dzó nda na. Dré drígá bhàzo akódhi dri, tàzoá dhi: «Áma adrúpi Sàwúlò, Mírì Yésu agálèpi mí kandrá láti bhálé dhi amù ma nì, mí kògòró ngá no, ìndì mí kògaró Tirí Lólo sè be dhi bvó.» ¹⁸ Gbã kòdhwa, ngá ngóró kosyá kòbhó tñi dhi dré adhézó Sàwúlò mìlèsè gò, dré gòzo adrélé ngá no. Di dré ngàzo bàtìsimò do. ¹⁹ Bvóá dhi, dré ngá nyàzo gò, gòzo rìnyí kisú.

Sàwúlò longó Rúbí Tani Dàmàsékè na

Gò Sàwúlò dré adrézó Yésu ni ka'ìbhá Dàmàsékè le dhi ì véna lókyá be wvawwà ro tsà. ²⁰ Gbã lókyá nda sè dhi, dré ngàzo adrélé Yésu ni tà longó Yúdà ànzì kì ìsámbò dzó ì 'ásè, adrézó tadhá dhi, Yésu nda Giká ni Mvágó 'ì káyà dhi. ²¹ Móndyá títì adrèbhá akódhi ni yi dhi kì línдрí adrè tá gàle bhwãbhwa gò, ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Agó kòdhi tsì dhya adrélèpi tá móndyá adrèbhá Yésu kòdhi ni ka'ì Yèrúsalmà na dhi kì mì pfo lavúlé dhi 'ì ko? Atsá kònwa kitswálé àyi nda kì turú ìzo àyi ìbe kòwánà kàdrì ì véna ko?» ²² Di, Sàwúlò adrè tá ìna atsálé rìnyí ró adrélé ìlè drìdrì. Adrè tá tadhá ngádra 'á dhi, Yésu Mèsíyà 'ì káyà dhi gò, Yúdà ànzì Dàmàsékè le dhi ì dré kitswázó kúlí logó tíá bwà ko.

²³ Lókyá kòlavú vwàle dre dhi, Yúdà ànzì nda ì dré ngàzo ru yi kitswázó Sàwúlò ni pfo dràle dhi bvó. ²⁴ Di, Sàwúlò dré ìna tà nda ni yizo. Kitú vèsè ìndì ngátsi vèsè dhi, ì adrè tá rìle akódhi bvó bhàandre nda ni zèribàti ì 'ásè, kitswálé akódhi ni pfo dràle. ²⁵ Di ngátsi àlo sè dhi, akódhi ni lebèbhá ì dré akódhi ni bhàzo kánzì na gò, akódhi ni tirízó zèribà drìsè kivì na gò, dré lapázó.

Sàwúlò tsa Yèrúsalmà na

²⁶ Gò Sàwúlò dré ìzo Yèrúsalmà na. Kòtsa dre dhi, dré àyi tabhìzo amúlé Yésu ni ka'ìbhá ìbe. Di, àyi títì nda ì adrè tá àyikya akódhi ni ro. Tàko ko, ì ka'ì tá ko tàle dhi, akódhi atsá Yésu ni ka'ìlepi ró bàti dhi. ²⁷ Di, Bàrànbà dré ìna akódhi ni drizo ìzo ába àpòstolò ì véna. Gò dré Sàwúlò nò tá Mírì Yésu láti 'á, ìndì Mírì tà tá tà akódhi dré ngíni ya dhi kì titízó àyi dré. Dré kpà Sàwúlò longó tá Yésu ni tà tirì àko Dàmàsékè na ngíni ya dhi ni titízó. ²⁸ Di ì dré Sàwúlò ni ka'ìzo dòle adrélé tùmání àyi ìbe. Akódhi adrè tá tatsílé Yèrúsalmà 'ásè, Mírì ni tà longóbe tirì àko. ²⁹ Adrè tá kpà tà ta ìndì tà kayí Yúdà ànzì adrèbhá Gíríki ti ta dhi ìbe. Di, àyi nda ì dré ngàzo adrélé láti nda kitswázó akódhi ni pfo dràle. ³⁰ Di Sàwúlò ni adrúpi Yésu ni ka'ìbhá dhi ì kòyi tà nda dre dhi, ì dré akódhi ni drizo ìzo ába Kàyisàríyà na gò, mùzoá ìlè Tàrúsò na.

³¹ Di Yésu ni ka'ìbhá títì bvó Yúdáyà àdhya na, Gàlílàyà àdhya na, ìndì Sàmàríyà àdhya na dhi ì tá tà kìdríkìdrì ìbe àyi kòfalé móndí àruka ìbe. Giká adrè tá

àyì kì tìmbà àyì kì tà ka'ika'i na. Ì adré tá lizólé, adrélé tá 'o Mírì nì ròma na, ìndì Tírí Lólo nì rìnyí sè, adrézó lile ába drìdrì.

Pètèrò 'o tà línđrígá ró dhi ì Lídà na ìndì Yópè na

³² Pètèrò dré tá adrerà'a tatsílé àrà twátwa ì 'àsè dhi 'á dhi, tsa tá Yésu nì ka'ìbhá bhàandre Lídà àdhyà na dhi kì no. ³³ Kònàle dhi, dré agó àlo rú be Àyínéyà, adrélépi pá be àbvò ro dhi nì kisúzó. Akódhi nda ayí tá lánɡá na kóná nzi-dri-na. ³⁴ Di Pètèrò dré tàzoá drá dhi: «Àyínéyà, Yésu Krísto tídrí mì dre! Mí nga ámi kíndri pa!» Gbǎ kòdhwa, akódhi nda dré ngàzo trà kuru. ³⁵ Di mónđyá títí adrébhá tá Lídà le ìndì Sàrónà le dhi ì dré akódhi nì nòzo gò, ì dré àyì kì togó adzázó Mírì vélé.

³⁶ Ànyì àrà nda làgana, bhàandre Yópè àdhyà na dhi, tòkò àlo Yésu nì ka'ìlepi, rú be Tàbítà dhi tá be. (Rú nda kòdhi adré leá tàle Giríki ti sè dhi «Dòrúkà». †) Akódhi nda adré tá ngbú adrélé tá doro 'o, adrézó kpà ngá fe lemerèbhá ì dré. ³⁷ Di lókyá nda sè dhi, dré dhèzo drà be gò, dré dràzo. Di akódhi nì rúbhá dzìzo gò, dòzoá bhàle dzó àlo dhi nì 'a kàle kurú na dhi na. ³⁸ Yópè nda ànyì Lídà làga. Di Yésu nì ka'ìbhá Yópè le dhi ì kòyi Pètèrò tá Lídà na dhi dre dhi, ì dré àgo rì dhi kì mùzo akódhi nì ti lizí, tàzoá dhi: «Mí kàlì mbèlè àma vélé wà!»

³⁹ Di Pètèrò dré ngàzo lile túmání àyì íbe. Kòtsa dre dhi, ì dré akódhi nì drizo mbàzo ába dzó 'a kàle kurú na nda na. Tàyítòkò títí dhi ì dré ngàzo àyì kì totó ànyì akódhi làgàsè adrélé àwó ngo, adrézó kítá twátwa Tàbítà nda dré tá dhìle dré rè dhu adrerà'a túmání àyì íbe dhi 'á dhi kì tadhá drá. ⁴⁰ Gò Pètèrò dré mónđyá títí nda kì 'òzo p̄òle kivè na. Dré àyì kórókó titizo, tà zìzo Giká tí gò, àyì alázó àbvò nda vélé tàà dhi: «Tàbítà, mí nga!» Di akódhi nda dré mì nzìzo Pètèrò nì no gò, ngàzo lírìlé. ⁴¹ Pètèrò dré akódhi nì drígá rùzo gò, akódhi nì tìngázó kuru. Dré Yésu nì ka'ìbhá kì azízó tàyítòkò íbe, Tàbítà nda nì tadházó àyì dré lídrì ro. ⁴² Di tà nda nì rúbí dré la'úzó bhàandre wáyi Yópè àdhyà 'àsè gò, mónđí zyandre dhi ì dré Mírì Yésu nì ka'izo. ⁴³ Gò Pètèrò dré adrézó Yópè na lókyá be vwàwà ro, agó àlo rú be Sìmónà, kíní nyìlepi dhi bhàna.

Kòrùnèlìyò zì Pètèrò í bhàna

10 Agó àlo rú be Kòrùnèlìyò dhi tá bhàandre Kàyisàrìyà àdhyà na. Akódhi nda tá Rómà kì sòdá adrélé zìle Itàlìyà àdhyà ró dhi kì kàdrì 'i. ^{†12} Akódhi ì mónđyá títí akódhi nì dzó lé dhi íbe dhi, ì adré tá tròle Giká nì tà rú, adrézó kpà akódhi nì ro. Adré tá ngá fe rǎ mónđí lemerè ro dhi ì dré, adrézó kpà tà ta Giká be landè àko ró. [‡] Kítú àlo, ànyìànyì sáà na kítú rírì

† Rú «Tàbítà» Èbèrè ti sè kòndhi, ìndì rú «Dòrúkà» Giríki ti sè kòndhi, adré leá tàle dhi «lòbha». †† Rómà kì sòdá kì kàdrì kòndhi tá sòdá ànyìànyì nyadhi-nzi dhi ì drile.

àmvolèsè dhi sè dhi, ngá agá tá akódhi mi toróbí tñi. Akódhi nò ángéló àlo Giká àdhyà ngádra 'á afírà'a í vélé, tàà í dré dhi: «Kòrùnèlìyò!» ⁴ Di dré ángéló nda nì nòzo dñi tiri dré gò, lizízóá tíá dhi: «Mírì, àdho tà 'i?» Ángéló nda logó drá dhi: «Tà mí dré zìle Giká tí dhi ì túmání ngá mí dré fèle lemerèbhá ì dré dhi íbe dhi ì mbà tsàle Giká kandrá gò, akódhi dré ámi tà kisúzo. ⁵ Di nyànomvá dhi, mí mù mónđí lile Yópè na, agó rú be Sìmónà adrélé kpà rú zìle Pètèrò dhi nì azí. ⁶ Akódhi nda adré ayílé kíní nyìlepi àlo rú be Sìmónà dhi bhàna, yìandre mìle.» ⁷ Di ángéló tà tàlepi akódhi dré nda kòlì dre dhi, Kòrùnèlìyò dré àyì màràbà rì dhi kì azízó túmání sòdá àlo adrélépi tá tà 'o í dré, adrélépi kpà tròle Giká nì tà rú dhi be. ⁸ Dré tà títí lavúbhá nda kì títízó àyì dré gò, àyì kì mùzo lile Yópè na.

Ngá agá Pètèrò mi toróbí tñi

⁹ Kítú bvóá dhi sè, ànyìànyì kítú rírì sè, dhya mùle nda ì dré tá adrerà'a láti 'á ànyì Yópè làga dhi 'á dhi, Pètèrò dré mbàzo dzó dri be kpàkpà dhi drina, adrélé tà ta Giká be. ^{†10} Tàbirí dré akódhi nì 'òzo gò, dré adrézó ngá le nyàle. À dré tá adrerà'a ngá ladhí drá dhi 'á dhi, ngá dré afízó akódhi dri toróbí tñi. ¹¹ Akódhi dré nòzoá dhi, bhù lanzi ru dre gò, dré ngá ngóro kítá pìpì gú rùle ti nì su dhi ì 'àsè dhi tñi dhi nì nòzo adrerà'a asílé bvò dri. ¹² Kítá nda na dhi tá kà'wá pá be su dhi kì kára twátwa dhi ì, túmání kà'wá adrébhá àyì kì se agátì sè dhi kì kára twátwa dhi íbe, ìndì àrì kì kára twátwa dhi íbe. ¹³ Gò kúlí àlo dhi dré tàzoá drá dhi: «Pètèrò, mí nga àyì kì tupfú nyàle!» ¹⁴ Di, Pètèrò logó dhi: «Mírì, tàdzí ko! Tàko ko, má nya ngá ndí ró tatrítrí kúlí dré adrélé logalé dhi kì àlo tàdzí ko.» ^{†15} Di kúlí nda dré gòzo tàà drá dhi: «Mí zì mína ngá Giká dré temvélé dre dhi ndí ró ko.» ¹⁶ Tà nda dré ru 'òzo kòndhi vèsè be na gò, kítá nda nì dòzo bhù na.

¹⁷ Di Pètèrò nì dri dré abízó tà nda sè gò, dré adrézó lizíá í lèna ngalè ngá í dré nòle nda adré tá leá tàle ngíni ya dhi. Gbǎ lókyá nda sè dhi, dhya Kòrùnèlìyò dré tá mùle nda ì dré Sìmónà nì bhà lizízó, atsázó dzó nda tí. ¹⁸ Gò ì dré kúlí yòzo, lizízóá ngalè Sìmónà adrélé kpà rú zìle Pètèrò dhi adré ayílé dzó nda na yà dhi.

¹⁹ Di Pètèrò dré rè dhu adrerà'a ngá í dré nòle nda nì tà kisù dhi 'á dhi, Tírí Lólo dré tàzoá drá dhi: «Mí yi rè ká! Àgo na dhi ì adré ámi nda. ²⁰ Di mí nga síle àyì véna, m̀ kòlìrò túmání àyì íbe tà kayí àko ró. Àngyá ko, má mù àyì ma.» ²¹ Di Pètèrò kòsi dzó nda drìlèsè dre dhi, dré tàzoá àgo nda ì dré dhi: «Ma kòndhi dhya m̀ dré adrélé ndàle dhi 'i. M̀ àlì kòndhi àdho tà sè?» ²² Di ì logó drá dhi: «Sòdá kì kàdrì rú be Kòrùnèlìyò dhi amù àma nì. Akódhi nda mónđí gyàgya, adrélépi Giká nì ro dhi 'i. Yúdà ànzì títí dhi ì adré akódhi nì rú ta doro.

‡ Kínó lésè ìsèrèlè ànzì kì bvò na dhi, à adré tá dzó kì dri ledé kpàkpà, à kòkìswáro mbàle lírìlé lovólé kònàle be dhi bvò. †† À kòndì Lèvitíkè 11:1-47; Èzèkyélè 4:14.

Ángéló lólo Giká àdhya tà drá dhì, kòzi mi ì bhàna ámi kúlí kì yìzo dhì bvó.»²³ Dì Pétèrò dré àyi kì azizó ayilé dzó nda lé.

Pétèrò lè Kòrùnèlìyò bhàna

Drùbhì sè dhì, Pétèrò ì dré ngàzo lile àyi ìbe tùmání Yésu ni ka'ìbhá àruka Yópè lésè dhì ìbe.²⁴ Kítú bvóá dhì sè dhì, ì dré tsàzo Kàyisàrìyà na. Kòrùnèlìyò kimó tá àyi aró ì àyi arúpi kákà dhì ìbe gò, ì dré adrézó àyi kì letè.²⁵ Dì Pétèrò dré tá adrérà'a fìle bhà'álé nda na dhì 'á dhì, Kòrùnèlìyò dré alìzo adhéle akódhi pá, kitswálé akódhi ni lindrì bha.²⁶ Dì, Pétèrò dré ìna akódhi ni tingázó, tàzoá drá dhì: «Mí nga. Áma tàndi, ma kókpà mómndí 'i mí tñi.»²⁷ Dì Pétèrò ì dré tà titízo akódhi be gò, dré fìzo mómndí zyandre ru kimóbhá nda kì kisú dzó na.²⁸ Gò dré tàzoá àyi dré dhì: «Ámi títi, mì ni tàle dhì, Yúdà ànzi kì tatrítrí kúlí adrè ru sùma mómndí sùrú twá ro dhì ìbe dhì ni logá àyi dré dhì be. Tatrítrí kúlí nda adrè kpà fìma àyi bhàna dhì ni logá. Dì, Giká tadhá ìna má dré dhì, má kòzi dhya àlo ndí ró yà, kó ngalè mómndí temvelé ko dhì ró yà dhì ko.²⁹ Ásà dhì, mì dré áma azizó dhì, má alì ndiri tà kayí àko ró. Má adrè dì àmi kì lizí, mì azí ma àdho tà sè?»

³⁰ Dì Kòrùnèlìyò logó dhì: «Lavú dre kítú na, sàà na kítú ríri àmvolésè dhì sè dhì, má adrè tá tà ta Giká be áma dzó kòndhi 'á. Gbã kòdhwa, agó àlo kítá ìbe lagulagu ró dhì dré agázó má kandrá,³¹ tàà má dré dhì: «Kòrùnèlìyò, Giká yi tà mí dré zile í tí dhì ì 'í. Tivè kpà ngá mí dré fèle lemerèbhá ì dré dhì ì ko.³² Dì mí mù mómndí lile Yópè na, Simónà adrélé kpà rú zile Pétèrò dhì ni azí. Akódhi nda adrè ayilé Simónà kíní nyìlepi dhì bhàna, yìandre mìle.»³³ Dì gbã lókyá nda sè dhì, má dré mómndí mùzo lile ámi azí. Mí 'o dóro alìzo. Dì nyànomvá dhì, áma títi ni ì Giká kandrá, kitswálé tà títi Mírì dré tàle mí kòtà àma dré dhì kì yi.»

Pétèrò longó Rúbí Tani mómndí sùrú twá ro dhì ì dré

³⁴ Gò Pétèrò dré ngàzo tàà àyi dré dhì: «Nyànomvá dhì, má ni tàle dhì, Giká adrè mómndí kì no twátwa ko dhì be.³⁵ Be ró dhì, adrè ìna mómndí sùrú títi ì lésè adrèbhá àyi ro, adrèbhá kpà tà gyägya 'o dhì kì ka'ì kòdhya.³⁶ Giká nda amù Rúbí Tani àma, ìsèrèlè ànzi ì velé longózóá àma dré dhì, mà ni kitswá adrélé tà kè-dríkèdri ìbe àma kòfalé ì be Yésu Krísto sè. Yésu Krísto nda mómndí títi dhì kì Mírì 'i.³⁷ Ámi kì tàndi, mì ni tà títi ru 'obhá Yúdáyà na kídhólé Gàliláyà lésè, bàtisimò Yòwànì dré tá longólé dhì àmvolésè dhì ì be.³⁸ Mì ni tàle dhì, Giká zè tá Yésu Nàzàrètà lésè nda gò, Tírí Lólo fèzo drá rìnyí be dhì be. Dì Yésu nda dré tatsízo tà dóro 'obe ìndì mómndí títi Dzaborò dré tá atólé ì pálé dhì kì tidrìbe. Tàko ko, Giká tá tùmání akódhi be.³⁹ Áma dhya tà títi akódhi dré 'òle Yúdà ànzi kì bvò na ìndì Yèrúsalmà na nda kì nobhá mì sè dhì 'i. À tidí tá akód-

hi dràle fa kípakipa dri.⁴⁰ Dì, kítú ni na sè dhì, Giká dré ìna akódhi ni tingázó dràdrà lésè gò, akódhi ni 'òzo mómndí ì dré nòle.⁴¹ Mómndí títi dhì ì nò tá akódhi ko. Ngbà 'í àma Giká dré tá zìle drìdri kitswálé tà nda kì no dhì ì, mà nò akódhi àma. Akódhi ni ngàma dràdrà 'ásè dhì àmvolésè dhì, mà nya ngá ìndì mà mvu ngá tùmání akódhi be dhì àma.⁴² Dì akódhi lazí tà àma dri tàzoá dhì, mà kàdré àyi tà longó mómndí ì dré adrézó tadhá dhì, ì dhya Giká dré bhàle adrélé mómndí títi lè-drì ro ìndì dràbhá dre dhì kì tàbvó tàlepi ró dhì 'i.⁴³ Pròfètà títi dhì ì longó tá akódhi ni tà tàzoá dhì, Giká ni mómndí títi dra akódhi ni ka'ìbhá dhì kì tàkonzè tri akódhi ni rú sè.»[†]

Mómndí sùrú twá ro dhì ì kisú Tírí Lólo

⁴⁴ Pétèrò dré rè dhu adrérà'a tà nda kì ta dhì 'á dhì, Tírí Lólo dré asízo mómndí títi adrèbhá akódhi ni yi nda kì asó.⁴⁵ Dì mómndí ka'ìbhá Yúdà ànzi ró alìbhá tá tùmání Pétèrò be dhì ì kòndò, Giká kutú tá kókpà Tírí Lólo mómndí sùrú twá ro dhì ì dri dhì dre dhì, àyi kì lín-drí dré gàzo bhwäbhwa.⁴⁶ Tàko ko, ì yi tà àyi nda ì adrérà'a ti twátwa kì ta, adrézó Giká ni rú bha kùle dhì 'í. Gò Pétèrò dré tàzoá dhì: ⁴⁷ «Àdhi ni kitswá bàtisimò dòma yí sè dhì ni logá mómndí kòni ì dré dhì ni? Àngyá ko, ì kisú àyikya Tírí Lólo àmakya tñi.»⁴⁸ Dì dré tàzoá dhì, à kòfè bàtisimò àyi dré Yésu Krísto ni rú sè. Gò ì dré Pétèrò ni ti lizízo, kàdrérò dhu rè àyi véna lókyá tsà sè.

Pétèrò ngi tà ì dré 'òle dhì kì àndu

11 Gò àpòstolò ì mómndí ka'ìbhá Yúdáyà na dhì ìbe dhì ì dré yìzoá tàle dhì, mómndí sùrú twá ro dhì ì kisú kókpà Giká ni kúlí dre.² Dì Pétèrò kòlì tsàle Yèrúsalmà na dre dhì, mómndí ka'ìbhá Yúdà ànzi ró dhì ì dré dhèzo adrélé akódhi ni ndri,³ adrézó tàà dhì: «Mí fì mína mómndí lwàle ko dhì ì bhàna gò, mí dré ngá nyàzo tùmání àyi ìbe!»

⁴ Dì Pétèrò dré ngàzo tà títi lavúbhá nda kì tití àyi dré mìbhalé tí, tàzoá dhì: ⁵ «Má tá mána bhàandre Yópè àdhya na. Kítú àlo, má dré tá adrérà'a tà ta Giká be dhì 'á dhì, ngá dré afízo má dri toróbí tñi. Má nò tá ngá ngóró kítá pìpì gú rùle ti ni su dhì ì 'ásè dhì tñi dhì adrérà'a asilé bhù lésè atsálé má velé.⁶ Má kòbhe mì ngá kítá nda léna dhì kì no dre dhì, má dré kà'wá pá be su dhì kì kárà twátwa dhì kì nòzo, tùmání kà'wá mbì lésè dhì ìbe, kà'wá adrèbhá àyi kì se agátì sè dhì ìbe, tsàle àrì ìbe.⁷ Gò má dré kúlí yìzo tàà má dré dhì: «Pétèrò, mí nga àyi kì tupfú nyàle!»⁸ Dì má dré logózóá dhì: «Mírì, tàdzí ko! Tàko ko, ngá ndí ró àma kì tatrítrí kúlí dré adrélé logalé dhì kì àlo affè rè má sílé tàdzí ko.»⁹ Dì kúlí nda dré gòzo tàà bhù lésè dhì: «Mí zì mína ngá

† À kòndò Èsáyà 53:5-6; Yèrèmíyà 31:34.

Gìkà dré temvéle dre dhi ndí ró ko.»¹⁰ Tà nda dré ru 'ò-zo kònini vésè be na gò, ngá títí nda ki dòzo bhù na.

¹¹ Gbã lókyá nda sè dhi, àgo na tá amùle má véle Kàyisàriyà lésè dhi ì dré àyi ki kikízó dzó mà dré tá adrézó lána dhi tí. ¹² Gò Tírí Lólo dré tazoá má dré dhi, mà kòlè tùmání àyi íbe tà kayí àko ró. Dhya ka'ibhá nzi-dri-àlo kòni ì dré kpà lizo tùmání má be gò, mà dré fizo agó àlo rú be Kòrùnèlìyò dhi ni dzó na. ¹³ Gò akódhi nda dré ì nò tá ángéló agárà'a ì kandrà àyi dzó lé ngíni ya dhi ni titízó àma dré. Tà dhi, ángéló nda tà tá ì dré dhi: «Mí mù mómá ìle Yópè na Simónà adrélé kpà rú zile Pétèró dhi ni azí. ¹⁴ A ni kúlí longó àmi dré mómá títí àmi dzó lé dhi íbe gò, mà dré lédri kóná vésè kólyá dhi ni kisúzó kúlí nda sè.» ¹⁵ Dì má dré kidhórà'a tà ta Kòrùnèlìyò nda ì dré dhi 'á dhi, Tírí Lólo dré asizó àyi ki asó ngóro dré tá asilé àma ki asó kitú Pàtèkótè àdhya tú dhi tñi. ¹⁶ Gò kúlí Mírì dré tá tàle dhi dré agázó má léna. Akódhi tà tá dhi: «Yòwánì fè tá ína bàtísimò yí sè. Dì, mà ni àmìkya bàtísimò kisú Tírí Lólo sè.» ¹⁷ Dì Gìkà fè kó àyi dré Tírí Lólo àlo nda ì dré afèle àma Mírì Yésu Krísto ni ka'ibhá ì dré dhi kòdhya dhi, ma dì tá mána àdhi 'i, kitswálé tà Gìkà dré tá lèle 'òle dhi ni kikí dhi?»

¹⁸ Dì ì kòyi tà nda ì dre dhi, ì dré kúlí tayízó gò, ì dré Gìkà ni rú bhàzo kùle, tazoá dhi: «Kàdré kònini dhi, Gìkà nzi dì kókpà láti mómá sùrú twá ro dhi ì dré, ì kòladzáró àyi ki togó lédri kóná vésè kólyá dhi ni kisú.»

Èkèlézyà Àtiyòkíyà na dhi

¹⁹ Mómá ka'ibhá ayíbhá àyi ki mì pfòma Sètèfánò ni dràma àmvolésè dhi ni tà sè dhi, ì lè tá byá bvò Fòwiníkè àdhya na, tùrù Kìpírò àdhya na, ìndì bhàandre Àtiyòkíyà àdhya na. ^{††} Àyi nda ì adrè tá ngbà 'í Gìkà ni kúlí longó Yúdà ànzi ì dré. ²⁰ Dì, àyi ki àruka angábhá Kìpírò lésè ìndì Kìrènè lésè dhi ì dré àyikya lizo Àtiyòkíyà na gò, kidhólé adrélé tà ta mómá sùrú twá ro dhi ì dré, adrézó Rúbí Tani Mírì Yésu ni tà dri dhi ni longó àyi dré. ^{†††} Gìkà ni rìnyí tá tùmání àyi íbe gò, mómá zyandre dhi ì dré àyi ki togó adzázó Mírì véle, akódhi ni ka'ì.

²² Mómá Èkèlézyà Yèrusalémà àdhya lé dhi ì kòyi rúbí nda dre dhi, ì dré Bàrànbà ni mùzo ìle Àtiyòkíyà na. ²³⁻²⁴ Akódhi nda tá mómá dóro gàlepi Tírí Lólo sè, adrélépi kpà tà ka'ika'ì íbe kàdrì dhi 'i. Dì kòtsa Àtiyòkíyà na dre dhi, dré nòzoá dhi, Gìkà bhà tá àyi togó tani mómá ka'ibhá nda ì rú dre gò, dré lenzézó ásà. Gò dré àyi ki kodzózó títí tazoá dhi, ì kàdré tròle Mírì ni tà rú togó wáyi sè. Dì mómá zyandre lavúlé dhi ì dré Mírì Yésu ni ka'izo gò, ì dré ru amúzó mómá ka'ibhá kònale nda íbe.

²⁵ Àmvolásà dhi, Bàrànbà dré lizo Sàwúlò ni nda Tàrusò na. ²⁶ Kòkisú akódhi dre dhi, dré akódhi ni adri-zo agòzo ába Àtiyòkíyà le. Dì àyi nda ì dré adrézó ru kimó mómá zyandre Èkèlézyà le dhi íbe, adrézó àyi ki tadhá kóná àlo. Àtiyòkíyà nda 'á dhi, à kidhó tá adrélé Yésu ni lebhá ki zi Krísto ni ka'ibhá ì ró.

²⁷ Lókyá nda sè dhi, pròfétà àruka ì dré angázó Yèrusalémà lésè atsálé Àtiyòkíyà 'a. ²⁸ Àyi ki àlo rú be Àgábò dhi dré ngàzo longó Tírí Lólo ni rìnyí sè dhi, kàràbhò kàdrì dhi ni dhe bvò wáyi Rómà ki òpì zàle dhi 'àsè. (Dì Kàràbhò nda dhe tá Rómà ki ópì kàdrì, Kàlàwùdíyò ni lókyá 'á bàti.) ²⁹ Dì mómá ka'ibhá Àtiyòkíyà le dhi ì dré ru yizo tazoá dhi, ì ni àyi ki ngá lokó ngóro àyi àlo àlo títí dhi ì dré kitswálé 'òle dhi tñi gò, mùzoá àyi ki adrúpi Yésu ni ka'ibhá Yúdáyà na dhi ki ledé. ³⁰ Gò ì dré 'òzoá kònini. ì dré Bàrànbà ki mùzo Pólò be ngá nda ki adzì Èkèlézyà Yèrusalémà na dhi ni bhàgo ì véna.

À pfu Yàkòbhò dràle, ìndì à ru Pétèró bhèle bãdzó na

12 Lókyá nda kònadhì sè dhi, ópì Èródè Àgùrípà dré kidhózó adrélé Yésu ni ka'ibhá àruka ki mì pfo. ^{†††} Dré Yàkòbhò, Yòwánì ni adrúpi ni 'òzo pfùle dràle sápi sè. ³ Kònò tà nda 'o tá Yúdà ànzi ki togó adrélé kinílé dhi dre dhi, dré kpà Pétèró ni 'òzo rùle. 'O tá tà nda gwányá Mápà tàkú àko dhi àdhya tú. ⁴ Dì kò'o akódhi rùle dre dhi, dré akódhi ni bhèzo bãdzó na gò, sòdá mudrí-dri-nzi-dri-àlo tukùle su su dhi ki bhàzo adrélé akódhi ni líkí. Adré tá kisúá dhi, ì ni akódhi ni 'o apfòle tàbvò tàle mómá títí ì kandrà gwányá Pásikà àdhya àmvolésè. ⁵ Dì, à dré tá adrérà'a Pétèró ni líkí bãdzó na dhi 'á dhi, mómá ka'ibhá dhi ì adrè tá àyikya tà zi Gìkà tí togó wáyi sè akódhi dré.

Mírì 'o Pétèró apfòle bãdzó lésè línríga ró

⁶ Kítú Èródè dré tá adrézó 'òle Pétèró ni tàbvò ta dhi ni ngátsi sè dhi, Pétèró adrè tá ayí ko sòdá rì dhi ì kò-falé bãdzó na. À adrè tá akódhi nyìrì rì dhi ì sè. Sòdá àruka ì adrè tá àyi ki totó bãdzó nda tí, adrélé bãdzó líkí. ⁷ Gbã kòdhwa, ángéló Mírì àdhya dré agázó Pétèró kandrà gò, ngádra dré kòzo ngá kazá dzó 'a kùle nda na. Ángéló nda dré akódhi ni gbúlú sàzo akódhi ni torózó ayí lésè gò, tazoá drá dhi: «Mí nga mbèlè!» Gò nyìrì dré adàzo akódhi drígàsè. ⁸ Dì ángéló nda dré tazoá drá dhi: «Mí 'ì àmi káfà àmi kípilé 'á, àmi kámókà ki tosózó.» Dì Pétèró dré 'òzoá ngóro tàle ì dré dhi tñi. Gò ángéló dré tazoá drá dhi: «Mí asó àmi kítá kidhì àdhya, mí kàlìró má vésè.» ⁹ Dì Pétèró dré dhèzo akódhi bvò adrélé akódhi ni lebhè. Nì tà ko tàle dhi, tà ángéló nda dré adrélé 'òle dhi tá tà tándi 'i dhi. Adré tá ína

† À kònò Tà 'òle dhi ì 1:5. †† «Àtiyòkíyà» kònadhì tá bhàandre kà-drì Rómà ki òpì ni bvò Siríyà àdhya drìle dhi 'i. † Mómá Rúbí Tani longóbhá kòni ki àruka ì angá tá bhàandre Kìrènè àdhya bvò Libíyà àdhya lé, bvò kàdrì Àfiríkà àdhya lé dhi lésè.

†† «Èródè Àgùrípà» kònadhì tá Èródè Kàdrì dhi ni toyó 'i. (À kònò Lúkà 1:5.) Akódhi tá ópì ro bvò Yúdáyà àdhya, Sàmàríyà àdhya, Gàllíyà àdhya, Pèràyà àdhya, Ítúràyà àdhya, Tràkònítì àdhya ìndì Àbilénè àdhya ì drìle.

kisùá dhi, ngá agá tá í mi toróbí tǐni. ¹⁰ Ì dré àrà ni àlo ìndì rì ni sòdá ì dré tá adrézó bãdzó líkí dhi ki lavúzó gò, ì dré tsàzo dzóti kàdrì aya ró adrézó pǎòle 'àsà bhàandre na dhi kandrà. Dì dzóti nda dré ru nzizo áyi tà sè àyi dré, gò ì dré pǎozo. Ì kòlì láti 'àsè vwàle tsà dre dhi, ángéló nda dré ndiri Pétèrò ni tayízó.

¹¹ Kùdù ro dhi, Pétèrò dré ìna tà nda ni atógyàzo, tà-zoá dhi: «Nyànomvá dhi, má ni bàti tàle dhi, Mírì amù áyi ángéló áma apá Èródè drígásè, ìndì tà títi Yúdà ànzì ì dré tá lèle 'òle má rú dhi ì lésè dhi dre dhi.»

¹² Dì tà nda kòfi Pétèrò drina dre dhi, dré lizo Màrìyà, Yòwánì Màrokò ni andre ni dzó na. Kònàle dhi, móndí zyandre dhi ì kimó tá ru adrélé tà zi Giká tí. ¹³ Akódhi kòga dzóti adrézó fìle kivi lésè dhi dre dhi, mvátokó àlo màràbà ro rú be Ròdà dhi dré áyi kisízó ànyi dzóti nda làga. ¹⁴ Kòyi Pétèrò ni kúlí nile kyá dre dhi, dré áyi tapízó ràle dzó na dzóti nzi àko ró togó kìnì dré gò, dré longózóá móndyá títi dzó lé dhi ì dré dhi: «Pétèrò kivi na dzó tí.» ¹⁵ Ì logó drá dhi: «Ngá kizá mi nì!» Dì, gò tàà rìnyí sè dhi: «Tà bàti 'i!» Ì gò tàá dhi: «Kòdhi akódhi ni lǐndrì 'i.» ¹⁶ Dì, Pétèrò dré ìna gòzo adrélé dzóti ga. Ì kònzì akódhi ni no dre dhi, áyi ki lǐndrì dré gàzo bh-wàbhwa. ¹⁷ Dì Pétèrò dré drígá bhàzo kuru áyi ki kúlí kikízó gò, dré Mírì 'o tá ì apǎòle bãdzó lésè ngíni ya dhi ni titízó àyi dré. Gò tàzoá dhi: «Mì longó tà kòdhi Yàkòbhò ì dré àma ki adrúpi àruka títi dhi ìbe be.» † Gò dré pǎozo lèle àrà àzya na.

¹⁸ Ngá kòwa dre dhi, sòdá adrèbhá tá bãdzó líkí nda ki dri dré abízó nyñyi gò, ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè ngalè àdho tà 'o tá Pétèrò nì ya dhi. ¹⁹ Dì Èródè dré móndí ki mùzo lèle akódhi ni nda gò, ì dré àyikya kisúzóá ko. Dì dré sòdá adrèbhá bãdzó líkí nda ki lizízó tà tàndì ró gò, áyi ki 'òzo tupfúlé todràle.

Èródè Àgùrìpà ni dràma

Àmvolàsà dhi, ópí Èródè dré ngàzo bvò Yúdáyà àd-hya lésè lèle adrélé Àyisàriyà na lókyá be vwàvwà ro. ²⁰ Akódhi ni togó adrè tá aswálé móndyá bhàandre Tírè kya Sídónà be dhi ì 'àsè dhi ì rú. Dì áyi nda ì dré ru yizo, móndí ki mùzo lèle Èródè ni ti lizí, tà kàdrìkàdrì kàdréró àyi kòfalé akódhi be be dhi bvò. Àngyá ko, áyi ki mányàngá wáyì dhi adrè tá apǎòle ópí nda ni bvò lésè. Dì dhya mùle nda ì dré ru yizo Èródè ni dzó líkìbhá ki kàdrì rú be Bálástò dhi be gò, kítú tà tàzo Èródè be dhi ni bhàzo.

²¹ Kítú bhàle nda sè dhi, Èródè dré áyi kítá ópí àdhyà ki tosózó í rú, lǐrízó áyi lǐrìrà òpì àdhyà dri gò, kúlí dò tàle móndyá títi ì kandrà. ²² Dì ì dré ngàzo adrélé loyóá dhi: «Kúlí kòndhi móndí kya 'i ko! Be ró dhi, giká àlo dhi àdhyà 'i!» ††²³ Gbã kòdhwa, ángéló Mírì àdhyà dré

Èródè ni tswàzo, dré tá lǐndrì fèle Giká dré ko dhi sè. Gò píróló ì dré akódhi ni nyàzo gò, dré dràzo.

²⁴ Dì, Giká ni kúlí adrè tá ìna ayílé lèle drìdrì.

²⁵ Bàrànábà ì Sàwúlò be dhi ì kò'o áyi ki àzì akílé Yèrúsalmà na dre dhi, ì dré Yòwánì adrélé kpà rú zile Màrokò dhi ni drizo, gòzo akódhi be Àtiyòkiyà na.

À mù Bàrànábà ì Sàwúlò be lèle Giká ni àzì 'o

13 Èkèlézyà Àtiyòkiyà àdhyà lé dhi, pròfétá ì tà tad-hábhá ìbe dhi ì tá be. Áyi nda ì tá: Bàrànábà, Simèyónà (adrélé kpà rú zile Móndí nǐ dhi), Lùkiyò (angálèpi Kírènè lésè dhi), Mánàyéne (ì dré mbàzo ópí Èródè Àtípà be dhi), tsàle Sàwúlò. ^{†2} Kítú àlo, ì dré tá adrèrà'a tàbirì mvo, adrézó lǐsàmbò 'o Mírì ni rú sè dhi 'á dhi, Tírì Lólo dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì bhà Bàrànábà ì Sàwúlò be twá má dré, ì kàdréró àzì má dré àyi ki azízó 'òá dhi ni 'o.» ³ Dì ì kòmvo tàbirì tà zizo Giká tí dre dhi, ì dré drígá bhàzo àyi rì nda ì dri gò, áyi ki mùzo lèle Giká ni àzì 'o.

Bàrànábà ì Sàwúlò be dhi ì lèlè tǔrù Kìpìrò àdhyà na

⁴ À kòmù Bàrànábà ì Sàwúlò be Tírì Lólo ni rìnyí sè dre dhi, ì dré sizo tsàle bhàandre rú zile Sèlèwùkiyà dhi na, yǐandre mìle. Kònàle dhi, ì dré mbàzo bwátù na lèle tǔrù Kìpìrò àdhyà na. ⁵ Ì kòtsa bhàandre rú zile Sàlami dhi na dre dhi, ì dré kǐdhózó adrélé Giká ni kúlí longó Yúdà ànzì ki lǐsàmbò dzó ì 'àsè. Yòwánì Màrokò tá àyi ìbe gò, dré adrézó àyi ki ledé àzì sè.

⁶ Ì dré lavúzó tǔrù nda 'àsè tsàle bhàandre rú zile Páfò dhi na. Kònàle dhi, ì dré ru kisúzó Yúdà mvá àlo rú be Bàràyèsù dhi be. Akódhi nda tá kódzógó 'i, ìndì pròfétá kǐnzò ro dhi 'i. ⁷ Adrè tá tròle gùvèrènerè tǔrù nda àdhyà, rú be Sèrùgìyò Pólò dhi rú. Gùvèrènerè nda tá móndí tà nìlepi bí dhi 'i. Dì dré Bàrànábà ki azízó Sàwúlò be, kǐtswázó Giká ni kúlí yi áyi tí. ⁸ Dì, kódzógó Èlùmà (adrélé kódzógó ni rú zi Gírìkì ti sè dhi tǐni) nda dré ìna ngàzo adrélé lígílé àyi ìbe, adrézó láti nda gùvèrènerè nda ni lǐtízó, kòka'iró Yésu ko dhi bvò. ⁹ Dì Sàwúlò adrélé kpà rú zile Pólò, gàlepi Tírì Lólo sè dhi, dré mì tǐngbózó Èlùmà dri gò, ¹⁰ tàzoá drá dhi: «Mì, Dzàborò ni mvá adrélèpi móndí ki lǐtǐ tǔrùpǐ sè dhi 'i, ìndì tà gyǎgya títi dhi ki kàrìbhá 'i! Mì kǐtswá mí-na Mírì ni tà gyǎgya ki ladzama atsálé kǐnzò ro dhi ni tayí ko. ¹¹ Dì mí yi rè ká! Nyànomvá dhi, Mírì bhà áyi drígá mí rú dre. Mì ni atsá mì kùdúkùdu ró gò, mí dré kǐtswázó ngàdra kítú àdhyà ni no bwà ko lókyá be vwàvwà ro.» Gbã kòdhwa, Èlùmà ni mì dré sàzo gò, tǐnimvá dré gòzo miá. Dré kǐdhózó adrélé áyi lidzyá, adrélé móndí nda kǐtswálé áyi tesé drígá sè. ¹² Dì gùvèrènerè nda kòndò tà ru 'òlepi nda dre dhi, dré Yésu

† À adrè kisùá dhi, Yàkòbhò kòndhi tá Yésu ni adrúpi, atsálèpi Èkèlézyà ni bhàgo ki àlo ró dhi 'i. À kòndò Tà 'òle dhi ì 15:13; 21:18. †† À kòndò Èzèkyélé 28:2.

‡ «Lùkiyò» kòndhi angá tá bhàandre Kírènè àdhyà bvò Libíyà àd-hya lé, bvò kàdrì Àfírìkà àdhyà lé dhi lésè. «Èródè Àtípà» kòndhi, Èródè Kàdrì ni mvá 'i.

ni ka'izo. Tàko ko, akódhi ni líndrí ga tá bhwäbhwa tà tadhálé Mírì ni tà dri dhi ni tà sè.

Pólò ì Bàrànába be dhi ì Ì Àtiyòkíyà bvò Pìsidíyà àdhya lé dhi na

¹³ Gò Pólò ì atsiàmú ni íbe dhi ì dré bwátù dòzo ngàzo Páfò lésè, Ìlè tsàlè bhàandre rú zile Pèrúgè bvò Pàfilíyà àdhya lé dhi na. Kònàlè dhi, Yòwánì Márokò dré ìna àyi ki tayízó gòzo Yèrúsalmà na. ¹⁴ Gò ì dré ngàzo Pèrúgè lésè Ìlè tsàlè Àtiyòkíyà bvò Pìsidíyà àdhya lé dhi na. † Sàbátù tú dhi, ì dré fízo lírìlé Yúdà ànzi ki Ìsámbo dzó na. ¹⁵ À kònà tà àruka tisìlè Mósè ni tatrítrí kúlí na ìndì pròfètà ki búkù ì 'àsè dhi ì dre dhi, Ìsámbo dzó nda ni kàdrì ì dré mómí mùzo tàá Pólò ì dré Bàrànába be dhi: «Àma ki adrúpi ì, mî kàdré kúlí íbe tàlè mómíyá kòni ki timbàzo àyi ki tà ka'ika'ì na dhi, mî kòtà wà.»

¹⁶ Dì Pólò dré ngàzo àyi drígá bha kuru gò, tàzoá dhi: «Àmi Ìsèrèlè ànzi ró ni ì, ìndì àmi sùrú twá ro adrèbhá Giká ni ro ni ì, mî yi rè ma ká! ¹⁷ Giká Ìsèrèlè ànzi kya zì tà àma ki tábhí ì ì dré. Dì ì dré tá adrèrà'a bvò Èzèpétò àdhya na dhi 'á dhi, dré àyi ki 'òzo lízólé atsálé kpà kàdrì gò, dré àyi ki adrizo apfòlè bvò nda lésè àyi rinyí kàdrì sè. ¹⁸ Gò dré àyi ki tà kònzì mvòzo duku na ànyànyì kóná nyadhi-rì. ¹⁹ Bvóá dhi, dré sùrú nzi-dri-rì bvò Kànánà àdhya na dhi ki tà 'òzo akílè gò, àyi ki bvò fèzo àyi mómíyá nda ì dré tàylè ro. ²⁰ Tà nda kòdhi ì lavú tá títi kóná be ànyànyì kámá-su-dri-nyadhi-rì-dri-mudrí.

Àmvolàsà dhi, Giká dré tàbvó tabhá ki fèzo àyi dré, tsàlè pròfètà Sàmùwélè ni lókyá 'á. ²¹ Gò mómíyá nda ì dré ópí zizo gò, Giká dré Sàwúlà, Kísà ni mvá angálépi Bènyàmínà ni sùrú lésè dhi ni fèzo adrélè ópí ro àyi drìlè kóná nyadhi-rì. ²² Dì kòtingá Sàwúlà dre dhi, dré Dàwídì ni bhàzo adrélè ópí ro àyi drìlè. Tà tá akódhi nda ni tà sè dhi: «Má kísú Dàwídì, Yèsè ni mvá, dhya adrélépi àma togó nda 'òlè kínìlé dhi ró dre. A ni tà títi má dré adrélè lèlè ì kò'o dhi ki 'o.» ††

²³ Dàwídì nda ni sùrú lésè dhi, Giká 'o Yésu apfòlè adrélè Ìsèrèlè ànzi ki tidrílépi ró, ngóro dré tá lazílé àyi dré dhi tñi. ²⁴ Akódhi nda ni atsama kandrá dhi, Yòwánì longó tá Giká ni kúlí Ìsèrèlè ànzi títi ì dré, tàzoá dhi, ì kòladzá àyi ki togó gò, bàtisimò dòzo. ²⁵ Yòwánì nda dré tá adrèrà'a 'òlè àyi àzì 'o akílè dhi 'á dhi, adrè tá tàá dhi: «Mî adrè kúsúá dhi, ma àdhi 'i? Ma mána dhya mî dré adrélè letèlè dhi 'i ko. Dì, mî yi rè ká! Akódhi nda adrè alìlè má bvó. Má kitswá ndìndì akódhi ni kámókà bã tri bwà ko.» ‡

²⁶ Àma adrúpi ì, àmi Àbàràma ni ànzi ró ni ì, ìndì àmi sùrú twá ro adrèbhá Giká ni ro ni ì, Giká amù kúlí adrézó mómíyá ki tidrí kòdhi àma ki tàndì ì dré.

† «Àtiyòkíyà bvò Pìsidíyà àdhya lé» kòndhi, bhàandre twá Àtiyòkíyà bvò Siríyà àdhya lé, Pólò ì dré angázó lásà dhi rúsè dhi 'i.

†† À kònò 1 Sàmùwélè 16:12; Longó ì 89:21. ‡ À kònò Mátáyó 3:11; Márokò 1:7; Lúkà 3:16; Yòwánì 1:27.

²⁷ Mómíyá Yèrúsalmà na dhi ì àyi ki kàdrì íbe dhi ì ni tà àyikya Yésu nda àdhi 'i ya dhi ko. Ì ni tà kpà pròfètà ki kúlí ì dré adrélè nàlè sàbátù àlò àlò títi dhi ì sè dhi ki àndu ko. Dì, ì dré tà bhàzo Yésu dri dhi, ì 'o tá àyikya kúlí nda ì kitswálé títi. ²⁸ Tágba ì dré tà àlò kitswálépi dràdrà sè dhi ni kúsúzó akódhi véna ko dhi, ì lízì tá Pilátò, kò'oró akódhi pfùlè dràlè. ²⁹ Ì kò'o tà títi tisìlè akódhi ni tà dri dhi ì dre dhi, ì dré akódhi ni rúbhá tirízó fa kipakipa drìlèsè, bhàlè mógó na. ³⁰ Dì, Giká dré ìna akódhi ni tingázó dràdrà lésè. ³¹ Gò akódhi dré agázó vésè be bí ìndì kítù bí mómíyá Ìbhá tùmání ì be Gàlílàyà lésè tsàlè Yèrúsalmà na dhi ì kandrá. Nyànomvá dhi, àyi nda ì dhya adrèbhá akódhi ni tà ì dré nòlè mî sè ìndì ì dré yilè bíbhálè sè dhi ki longó Ìsèrèlè ànzi ì dré dhi 'i.

³² Dì àma, mà adrè Rúbí Tanì kòndhi ni longó àmi dré: Tà Giká dré tá lazílé àma ki tábhí ì dré dhi, ³³ akódhi 'o àndrò àma, àyi ki ànzi ì dré, dré Yésu ni tingálè dràdrà lésè dhi sè. Ngóro tisìlè Yúdà ànzi ki Longó ni rì na dhi tñi:

«Mí àma Mvágó 'i.

Àndrò dhi, má ti mî ma.» ††

³⁴ Giká lazí tá dhi, ì ni dra akódhi ni tingá dràdrà lésè gò, rúbhá ni dré kitswázó ñwàlè tàdzí ko. Tà tá dhi:

«Má ni tà lólo má dré lazílé Dàwídì dré ìndì mî dré kitswálé ka'ile dhi ki fe àmi dré.» ††

³⁵ Giká ni Kúlí adrè kpà tàá àrà àzya na dhi:

«Mí kitswá àmi Dhya lólo dhi ni tayí ñwàlè mógó na ko.» †††

³⁶ Dàwídì ro dhi, kò'o tà títi Giká dré tá lèlè ì kò'o dhi ì àyi lókyá 'á dre dhi, dré dràzo gò, akódhi ni rúbhá sizo atá ni kya ì kòfalé gò, dré ìna ñwàzo ñwanwà. ³⁷ Dì, kàdré dhya Giká dré tingálè dràdrà lésè nda ni tà sè dhi, ñwa ìna àlomvá ko.

³⁸⁻³⁹ Dì àma adrúpi ì, lè mî kòni tà mà dré adrélè longólè àmi dré kòndhi dóro: Giká adrè mómíyá ki tàkònzì tri Yésu nda sè. Akódhi léna dhi, Giká adrè mómíyá títi adrèbhá akódhi ni ka'ì dhi ki apá àyi ki tàkònzì títi Mósè ni tatrítrí kúlí dré tá kitswázó àyi ki apá lásà bwà ko dhi ì lésè gò, adrézó àyi ki bha gyägya ì kandrá. ⁴⁰ Dì ásà dhi, mî kònò dóro, tà pròfètà ì dré tá tàlè kòni ì kàtsáro àmi rú ko:

⁴¹ «Àmi adrèbhá tà má dré tàlè dhi ni no tà tàko ró ni ì, mî yi rè ká!

Àmi ki líndrí kòga bhwäbhwa gò, mî kòtodràro!

Tàko ko, má ni dra tà kàdrì 'o àmi ki lókyá 'á.

Tágba à kòtítí tá tà nda àmi dré yà dhi, mî kitswá tá ka'ìlè tàdzí ko.» †††

⁴² Dì Pólò ì Bàrànába be dhi ì dré tá adrèrà'a apfòlè Ìsámbo dzó nda lésè dhi 'á dhi, à dré àyi ki ti lízìzó, ì kàgòro tà ì dré tàlè nda ki ta tódhyá sàbátù adrélépi alìlè dhi sè. ⁴³ Mómíyá ru kimóbhá nda ì kàpfò dre dhi,

†† À kònò Longó ì 2:7. ††† À kònò Èsáyá 55:3. †††† À kònò Longó ì 16:10. †††† À kònò Àbàkúkà 1:5.

Yúdà ànzì bí dhì ì ìndì mómndí bí súrú twá ro Yúdà ànzì kí Giká nì ka'ìbhá dhì íbe dhì, ì dré dhèzo Pólò ì bvó Bàrànába be. Dì Pólò ì dré tà tàzo àyi íbe àyi kí kodzózó, ì kògòró adréle tròle Giká nì togó tani rú.

Pólò ì Bàrànába be dhì ì lè mómndyá súrú twá ro dhì ì véna

⁴⁴ Sàbátù bvóá dhì tú dhì, ànyfànyì mómndyá tíí bhàandre nda 'á dhì ì dré ru kímózó kitswázó Mírì nì kúlí yi. ⁴⁵ Dì, Yúdà ànzì ì kònò mómndyá zyandre nda ì dre dhì, ì dré lovó kònzi bházo Pólò ì rú gò, ì dré adrézó tà kayí akódhi be, adrézó akódhi nì lodhá. ⁴⁶ Dì Pólò ì Bàrànába be dhì ì dré kúlí logózó àyi tí tirì àko, tàzoá dhì: «Adré tá léá dhì, mà kòlongó rè zyà Giká nì kúlí àmi, Yúdà ànzì ì dré 'íká. Dì, m̀ì gá àmikya kúlí nda rè, adrézó àmi kì no ngóro mómndí kitswábhá lídrì kóná vésè kólyá dhì sè ko dhì ì ró. Dì m̀ì yi rè ká! Mà adré àmi kì tayí lizo mómndyá súrú twá ro dhì ì véna. ⁴⁷ Tàko ko, tà Mírì dré tàle mà kò'o dhì, kònìdhì 'ì:

«Má bhà m̀ì adréle ngádra ró mómndyá súrú twá ro dhì ì dré,

m̀ì kàdrìró mómndí angábhá bvò wáyi lésè dhì ì lídrì kóná vésè kólyá dhì nì kisú be dhì bvó.» †»

⁴⁸ Dì mómndyá súrú twá ro nda ì kòyi tà nda dre dhì, ì dré ngàzo adréle lenzélé, adrézó Mírì nì kúlí nì tà bha kuru. Gò àyi tíí Giká dré tá zìle kitswálé lídrì kóná vésè kólyá dhì nì kisú dhì, ì dré Yésu nì ka'izo. ⁴⁹ Dì Mírì nì kúlí adré tá ayílé bvò nda 'àsè wáyi.

⁵⁰ Dì, Yúdà ànzì nda ì dré àyikya dhya kàdrìkàdrì bhàandre nda 'á dhì kì 'a tíffzó, tòkó rúku ró adrébhá Giká nì ro dhì íbe. Ì dré mómndí zyandre dhì kì kodzózó lígílé Pólò ì rú Bàrànába be, ì kòpforó àyi kì m̀ì be dhì bvó. Gò ì dré àyi kì dròzo p̀òle àyi kì bvò 'àsè. ⁵¹ Dì Pólò ì Bàrànába be dhì ì dré àyi kì bhàandre nì tàp-fulíndrì tròlepi àyi pá dhì nì towázó, tadházóá dhì, ì tayí àyi kì tà tíí dre. Gò ì dré lizo bhàandre rú zìle Ìkònìyò dhì na. ⁵² Dì, kàdré mómndyá ka'ìbhá Àtìyòkìyà na nda kì tà sè dhì, ì ga àyikya arí sè bí, ìndì Tírí Lólo sè bí.

Pólò ì Bàrànába be dhì ì Ìkònìyò na

14 Ìkònìyò na dhì, Pólò ì Bàrànába be dhì ì dré kpà fizo Yúdà ànzì kì lèsámbo dzó na gò, ì dré Giká nì kúlí longózó rìnìyí sè. Dì mómndí lizólizo Yúdà ànzì ró ìndì súrú twá ro dhì ì dré Yésu nì ka'izo. ² Dì, Yúdà ànzì kúlí nda nì gabhá rè dhì ì dré àyikya mómndí àruka súrú twá ro dhì kì 'a tíffzó, àyi kì togó 'òzo abílé Yésu nì ka'ìbhá ì rú. ³ Tágba kònìni dhì, Pólò ì Bàrànába be dhì ì dré gòzo adréle kònàle lókyá be vwàvwà ro. Ì adré tá Mírì nì tà longó tirì àko, adrézó akódhi nì togó tani nì tà ta. Mírì adré tá tadhá dhì, tà ì dré adréle longólé nda tá tà bàti 'ì. Tàko ko, adré tá rìnìyí fe àyi dré adrézó tà

† À kònò Èsàyà 49:6.

lìndrìga ró adrébhá àyi rìnìyí tadhá dhì kì 'o. ⁴ Dì mómndyá zyandre bhàandre nda 'á dhì ì dré ru lanzízó: Àyi kì àruka ì dhe tá Yúdà ànzì ì vésè, àruka nì ì dhe tá kó àyikya àpóstolò nda ì vésè. ⁵ Gò mómndí àruka Yúdà ànzì ró ìndì súrú twá ro dhì ì tùmání àyi kì kàdrì íbe dhì, ì dré ru yizo kitswázó Pólò kì 'o kònzi Bàrànába be, àyi kì lebhézó todràle kírá sè dhì bvó. ⁶ Dì, àyi nda ì kòyi tà nda dre dhì, ì dré lapázó lèle bvò Likàwònìyà àd-hya na. Ì dré tatsízó bhàandre Lisítrà àdhya 'àsè, Dèrùbè àdhya 'àsè, ìndì àrà bhàandre nda ì làgàsè dhì ì 'àsè, ⁷ adréle Rúbí Tani longóbe mómndí ì dré.

Pólò ì Bàrànába be dhì ì Lisítrà na

⁸ Lisítrà na dhì, agó àlo pá be àbvò ro dhì tá be. À ti tá akódhi mèrèkpe ro gò, dré kitswázó atsí to tàdzí ko.

⁹ Akódhi nda lírì tá adréle Pólò nì yi adrèrà'a Giká nì kúlí ta mómndí ì dré. Pólò kònò akódhi d̀ì dhì, dré nòzoá dhì, akódhi tá tà ka'ìka'ì íbe kitswázó adrílé.

¹⁰ Dì dré tàzoá drá kúlí 'u'ù sè dhì: «Mí nga àmi totó pá dri!» Dì agó nda dré wàzo àyi totó gò, kidhólé atsí to.

¹¹ Mómndí zyandre dhì ì kònò tà Pólò dré 'òle nda dre dhì, ì dré ngàzo kúlí loyó tàzoá Likàwònìyàbhá kì ti sè dhì: «Giká ì ladzá àyi atsálé mómndí ì ró gò, ì dré asízó àma vélé!» ¹² Gò ì dré kidhózó adréle Bàrànába nì zi giká Zèwùsì ro, adrézó Pólò nì zi giká Èrùmè ro, dré tá adréle kúlí longólépi 'ì dhì sè. ^{††13} Zèwùsì nì tépelò tà ànyi firà bhàandre nda na. Dì Zèwùsì nì kòwánà dré ngàzo tiàgo kì tesé alizo àyi íbe tùmání ngá p̀fò aveave tì'ìle dhì íbe atsálé bhàandre nì zèrìbà tí. Tàko ko, akódhi ì mómndyá zyandre nda íbe dhì ì adré tá ngá nda kì le fèle mòbòmà ro Bàrànába ì dré Pólò be, kitswázó àyi kì lindrì bha.

¹⁴ Dì, àpóstolò nda ì kòyi tà nda dre dhì, ì dré àyi kì kítá kì lasízó kizà dré gò, ì dré ràzo loyóaba mómndyá zyandre nda ì kòfalésè dhì: ¹⁵ «Àma kì arúpi ì, m̀ì adré kònìni nì àdho tà 'o? Àma, àma kòkpà mómndí 'ì àmi t̀ìni. Mà alì Rúbí Tani longó àmi dré, m̀ì kòtayíró tà tàkotàko kònì ì, àmi kì togó adzázó Giká lídrì ro dhì vélé. Akódhi nda bhà tá bhù ì, bvò be, yìandre be ìndì ngá tíí àyi lé dhì íbe ǹì. ¹⁶ Atú dhì, tayí tá mómndyá súrú tíí ì lésè dhì ì adréle àyi kì tàndì kì láti lebè. ¹⁷ Dì, tágba kònìni dhì, tayí ìna àyi tàndì nì tadhama tà dóro dré adréle 'òle dhì ì sè dhì ko: Adré kozya afè àmi dré bhù lésè, adrézó lànýá 'o kàle àmi dré lókyá nì 'á. Adré mányàngá afè kitswálé àmi dré. Adré kpà arí fe gàle àmi kì togó na bí.» ¹⁸ Dì ì kòtà kúlí nda ì togó wáyi sè dre dhì, ì dré mómndyá zyandre nda kì kíkízó, ì kòfèro mòbòmà àyi dré ko sè.

¹⁹ Àmvolàsà dhì, Yúdà ànzì àruka ì dré alizo Àtìyòkìyà lésè ìndì Ìkònìyò lésè gò, ì dré mómndyá zyandre nda kì 'a tíffzó lígílé Pólò ì rú. Dì àyi nda ì dré Pólò nì lebhézó

†† Atú dhì, Gírìkì ì véna dhì, Zèwùsì tá àyi kì giká kì kàdrì 'ì. Èrùmè tá ìna giká kì kúlí longólépi dhì 'ì.

kírà sè gò, akódhì ní rúbhá sèzo p̄fòzo ába bhàandre nda 'ásè kìvì na. Ì adré tá àyíkya kಿಸුà dhì, akódhì drà dre. ²⁰ Dì, mónyá ka'ibhá dhì ì kòkímó ru akódhì làgàsè kúrú dre dhì, dré ìna ngàzo gò, gòle fìle bhàandre na.

Pólò ì Bàrànába be dhì ì gò Àtiyòkiyà bvò Siriyà àdhya lé dhì na

Kítú bvóá dhì sè dhì, Pólò ì dré ngàzo lile Bàrànába be Dèrúbè na. ²¹ Kònàle dhì, ì dré Rúbí Tani longózó, móndí zyandre dhì kì 'òzo atsálé Yésu ní ka'ibhá ì ró. Gò ì dré gòzo tatsilé Lisítrà 'ásè, Ìkòníyò 'ásè, ìndì Àtiyòkiyà Písidiyà le dhì 'ásè, ²² adréle mónyá ka'ibhá dhì kì timbàbe, adrézó àyi kì kodzó adréle àyi kì totó tātā àyi kì tà ka'ika'ì na. Ì adré tá taa dhì: «Adré leà dhì, mà kàdré kizà ka'ì nyàle bí kitswázó fìle Giká ní Òpì na.» ²³ Èkèlézyà àlo àlo títí dhì ì 'ásè dhì, ì tobhà tá bhàgo ì adréle mónyá ka'ibhá nda kì drì ko. Dì ì kòmvo tábiri tá zìzo Mírì tí bhàgo nda ì dré dre dhì, ì dré àyi kì tayízó Mírì ì dré tá ka'ile dhì dríga.

²⁴ Ì kòlavú bvò Písidiyà àdhya 'ásè dre dhì, ì dré tsàzo bvò Pàfilíyà àdhya na. ²⁵ Ì dré Giká ní kúlí longózó Pèrúgè na gò, ì dré sizo tsàle bhàandre rú zile Àtálíyà dhì na, yìandre mìle. ²⁶ Kònàle dhì, ì dré bwátú dòzo gòzo Àtiyòkiyà bvò Siriyà àdhya lé dhì na. Àtiyòkiyà nda tá bhàandre àyi kì tayízó Giká dríga, ì kòlìró àzì 'o akódhì ní togó tani sè dhì 'i. Nyànomvá dhì, ì 'o àzì nda akílé dre. ²⁷ Dì ì kòtsa Àtiyòkiyà na dre dhì, ì dré mónyá títí Èkèlézyà le dhì kì kimózó gò, tà títí Giká dré 'òle àyi sè dhì kì títízó àyi dré. Ì títí tá kpà Giká nzi tá láti mónyá sùrú twá ro dhì ì dré Yésu ní ka'izo ngíni ya dhì. ²⁸ Dì ì dré adrézó tùmání mónyá ka'ibhá nda ìbe lókyá be vwàvwà ro.

Èkèlézyà ní drì kobhá kì ru kimoma Yèrusalémà na dhì

15 Àmvolásà dhì, Yúdà ànzi àruka ì dré angázó Yúdáyà lésè atsálé Àtiyòkiyà 'a gò, ì dré adrézó tadhá mónyá ka'ibhá ì dré dhì: «Mì kò'o àmi lwàle ngóro Mósè ní tatrítrí kúlí dré adréle tàle dhì tñi ko dhì, mà kitswá lídrì kóná vèsè kólyá dhì ní kísú bwà ko.» ² Dì, Pólò ì Bàrànába be dhì ì dré àyíkya tà nda ní gàzo gò, ì dré tà kayízó àyi ìbe rìnyí sè. Gò Pólò kì kípèzo Bàrànába be, ìndì móndí ka'ibhá àruka ìbe, ì kòlìró Yèrusalémà na kitswálé tà ta tà nda dri àpóstolò ìbe, ìndì bhàgo Èkèlézyà àdhya ìbe. ³ Èkèlézyà Àtiyòkiyà le dhì dré àyi kì ledézó lile àyi kì atsí na. Dì ì dré ngàzo lavúlé bvò Fòwinikè àdhya 'ásè ìndì Sàmàriyà àdhya 'ásè, adréle mónyá sùrú twá ro dhì ì ka'ì tá Yésu ngíni ya dhì ní tà títíbe gò, rúbí nda dré adrézó arí fe bí mónyá ka'ibhá ì dré. ⁴ Ì kòtsa Yèrusalémà na dre dhì, àpóstolò ì, bhàgo ì ìndì mónyá títí Èkèlézyà le dhì ìbe dhì, ì dré àyi kì ka'izo dòle togó dóro sè. Gò Pólò ì dré tà títí Giká dré 'òle àyi sè dhì kì títízó àyi dré.

⁵ Dì, Yésu ní ka'ibhá àruka Fàrisáyò ro dhì ì dré ngàzo taa dhì: «Adré leà dhì, à kòlwà mónyá ka'ibhá sùrú twá ro dhì ì gò, lazizóá àyi dri dhì, ì kàdré Mósè ní tatrítrí kúlí líkí.»

⁶ Dì àpóstolò nda ì bhàgo nda ìbe dhì ì dré ru kimózó kitswázó tà nda ní 'a nya dhì bvó. ⁷ Ì kòtā tà tà nda dri vwàvwà ro dre dhì, Pétèro dré ngàzo taa àyi dré dhì: «Áma adrúpi ì, mì ní tàle dhì, Giká kípè tá ma àmi kòfalé kínó, mónyá sùrú twá ro dhì ì kòyiró Rúbí Tani má tí, Yésu ní ka'izo dhì be. ⁸ Dì Giká mónyá títí dhì kì togó nilepi dhì, dré Tírì Lólo fèzo àyi dré ngóro dré tá afèle àma dré dhì tñi, tadházóá dhì, ì ka'ì àyi dre dhì. ⁹ Dì nò tá ìna àyi twá àma rúsè ko. Tàko ko, temvé tá àyi kì togó àyi kì tà ka'ika'ì sè. ¹⁰ Dì nyànomvá dhì, mà adré àmikya Giká ní tabhì àdho tà sè? Tàko ko, mà adré ngá lanzì àma kì tábhì ì àma kì tándi ìbe dhì mà dré kitswálé dòle bwà ko dhì ní bha mónyá ka'ibhá nda ì dri. ¹¹ Tà nda kitswá ko! Be ró dhì, mà adré àmakya ka'ia dhì, Giká adré àma kì tidrí Mírì Yésu ní togó tani sè, ngóro dré adréle àyi kì tidrí dhì tñi.»

¹² Dì mónyá títí ru kimóbhá nda ì kòfalé dhì, ngá dré bhùzo ndiii gò, ì dré Bàrànába kì yìzo Pólò be adrerà'a tà twátwa líndrìga ró Giká dré tá 'òle àyi sè mónyá sùrú twá ro dhì ì kòfalé dhì kì títí. ¹³ Ì kòtítí tà nda ì akílé dre dhì, Yàkòbhò dré ngàzo taa dhì: «Áma adrúpi ì, mì yì rè ma ká! ¹⁴ Símónà Pétèro títí àma dré, Giká bhe tá rè zyà mì mónyá sùrú twá ro dhì ì véna, móndí kì kípèzo àyi kòfalé adréle mónyá ìna ì ró ngíni ya dhì dre. ¹⁵ Dì kúlí pròfétà ì dré tísìle dhì ì adré ru kísú tà nda be. Ì tísì tá dhì:

¹⁶ «Mírì Giká tà dhì: Àmvolásà dhì, má ní go Dàwídì ní dzó arílépi dre dhì ní 'o àyi totó tódhyá.

Má ní go tà ní abíbhá dhì kì ledé, dzó nda ní bhàzo tódhyá àrà ní 'á,

¹⁷ kitswálé móndí kì àmbí ì kòndàró ma, Mírì, tùmání mónyá títí sùrú twá ro má dré azilé adréle mána ró dhì ìbe.

Ma, Mírì adrélépi tà kòdhi kì 'o dhì, má adré tà nda kì ta ma.

¹⁸ Má 'o tá tà nda ì nile kínó lésè.» ^{††}

¹⁹ Yàkòbhò gò taa dhì: «Ásà dhì, má milésè dhì, dóro ní mà dré tà kòkòròko bhàle mónyá sùrú twá ro àyi kì togó adzàbhá Giká véle dhì ì dri ko dhì. ²⁰ Be ró dhì, mà kòtísì wáràgà tàzoá àyi dré dhì, ì kònya mányàngá fèle giká tàko ì dré dhì ko, ì kò'o ndòtò tà ko, ì kònya kà'wá 'òle zùle dràle dhì kì zà ko, ìndì ì kònya kà'wá kàrì ko.

²¹ Tàko ko, kidhólé kínó lésè dhì, à adré Mósè ní tatrítrí kúlí longó bhàandre àlo àlo títí dhì ì 'ásè, adrézó nàá Yúdà ànzi kì lísàmbò dzó ì 'ásè sàbátú àlo àlo títí ì sè.»

† À kònò Tà 'òle dhì ì 10:44; 11:15. †† À kònò Àmósà 9:11-12.

‡ À kònò Pfòma 34:15-16; Lèvitikè 17:10-16; 18:6-23.

Wárágà tìsìle Yésu nì ka'ìbhá sùrú twá ro dhì ì dré dhì

²² Gò àpóstolò nda ì, bhàgo nda ì ìndì mónnyá títí Èkèlézyà le dhì ìbe dhì, ì dré ru yizo mónndí kì kípèzo àyi kòfalé mùle tùmání Pólò ìbe ìndì Bàrànába be, ìle mónnyá ka'ìbhá Àtìyòkíyà na dhì ì véna. ì kípè tá Yùdásì adréle kpà rú zìle Bàràsábà dhì ì Sílà be kòdhya. Àyi nda ì tá mónnyá ka'ìbhá dhì kì drì kòbhá ì kòfalé.

²³ Dì ì dré wárágà tìsìzo kònìni, ì kòfèró àyi drígá: «Àma, àpóstolò ì bhàgo ìbe, àmi kì adrúpi ró dhì ì, mà adré wárágà kònìdhi nì tìsì àma kì adrúpi sùrú twá ro Àtìyòkíyà na, bvò Síríyà àdhya na, ìndì bvò Kílíkíyà àdhya na dhì ì dré. Mòdo àmi dré!

²⁴ Mà yi tàle dhì, mónndí àruka ì pfò tá àma kòfalésè ìle tà ta àmi dré gò, ì dré àmi kì drì kizázò, àmi kì togó 'òzo lanzile. Dì, mà mù tá àyi nda ì àma ko. ²⁵ Dì tà nda sè dhì, àma títí, mà yi ru mónndí àruka kì kípèzo mùle àmi véna, tùmání àma kì arúpi Bàrànába ì Pólò be, mà dré ìle tò dhì ìbe. ²⁶ Àyi nda ì mónndí àyi kì ìdrì febhá adréle dràdrà mìle àma kì Mírì Yésu Krísto nì tà sè dhì 'ì. ²⁷ Dì mà adré Yùdásì kì mu Sílà be, ì kòtáro kúlí sè tà mà dré adréle tìsìle àmi dré kòni ì. ²⁸ Àma tùmání Tírí Lólo be dhì, mà nò dóro nì, mà dré tà àzya lanzì dhì nì bhàle àmi dri ko dhì. Tà kitswábhá mì kò'o dhì ì ngbà 'í tà kòni 'ì: ²⁹ Mì kònya mányàngá fèle giká tàko ì dré dhì ko, mì kònya kà'wá kàrfi ko, mì kònya kà'wá 'òle zùle dràle dhì kì zà ko, ìndì mì kò'o ndòtò tà ko. Mì kàdré 'òá kònìni dhì, kòdhi mì adré 'òá dóro. Mì kàdré dóro.»

³⁰ Gò ì dré dhya kípèle nda kì mùzo ìle Àtìyòkíyà na. ì kòtsa dre dhì, ì dré mónnyá zyandre ka'ìbhá dhì kì kímózó gò, wárágà nda nì fèzo àyi dré. ³¹ Àyi nda ì kònà wárágà nda dre dhì, ì dré lenzézó kúlí tìsìle àyi kì togó tìndrìzo nda kì tà sè. ³² Gò Yùdásì ì Sílà be, adrèbhá tá àyikya pròfètà ro dhì ì, ì dré tà bí dhì kì tàzo kitswázó mónnyá ka'ìbhá nda kì tìmbà àyi kì tà ka'ìka'ì na. ³³ Dì ì kògò adréle kònale lókyá tsà dre dhì, mónnyá ka'ìbhá nda ì dré tà kèdrìkèdrì zizo Giká tí àyi dré, ì kògòró mónnyá àyi kì mubhá dhì ì véna dóro. [³⁴ †] ³⁵ Dì, Pólò ì Bàrànába be dhì ì dré gòzo àyikya adréle Àtìyòkíyà na. Àyi tùmání mónndí àruka bí dhì ìbe dhì, ì adré tá Mírì nì kúlí longó, adrézó tà nì kì tadhá mónndí ì dré.

Pólò ì lanzí ru Bàrànába be

³⁶ Lókyá kòlavú tsà dre dhì, Pólò dré tàzoá Bàrànába dré dhì: «Mà kògò àma kì adrúpi bhàandre àlo àlo títí mà dré Mírì nì kúlí longózó dhì ì 'àsè dhì kì nobe, nòzoá ngalè àyi ngíni ya dhì.» ³⁷ Bàrànába dré ka'ìzoá. Dì adré tá lèá dhì, ì kòdrì Yòwánì Mároko àyi vésè be. ³⁸ Dì, Pólò adré tá ìna nòá dhì, kitswá ko. Tàko ko, Yòwánì Mároko nda tayí tá àyi bvò Pàfilíyà àdhya na

† Wárágà Giká nì Kúlí tìsìzo àyi dri drìdri dhì ì léna dhì, à adré kúlí kòni kì kìsú kònwa ko: [Dì, Sílà ro dhì, ka'ì tá ìna adréle kònale.]

gò, dré gòzo ìle àyi ìbe àzì na ko. ³⁹ Dì ì dré tà nda nì kayízó àyi kòfalésè tà tándì ró gò, ì dré ru lanzízó àsà. Bàrànába dré ìna Yòwánì Mároko nì drìzo gò, ì dré mbàzo bwátù na ìle tùrù Kipírò àdhya na. ⁴⁰ Dì, Pólò dré ìna Sílà nì kípèzo kòdhya. Dì mónnyá ka'ìbhá dhì ì kòtayí àyi Mírì drígá, kòlikíró àyi àyi togó tani sè dre dhì, ì dré ngàzo ìle. ⁴¹ Gò ì dré lavúzó bvò Síríyà àdhya 'àsè ìndì Kílíkíyà àdhya 'àsè, mónnyá ka'ìbhá Èkèlézyà ì 'àsè dhì kì tìmbàbe àyi kì tà ka'ìka'ì na.

Pólò ì Sílà be dhì ì drì Tìmòtéyò ìzo Giká nì àzì 'o

16 Dì Pólò ì dré tsàzo Dèrúbè na gò, ìle tsàle Lisítrà na. Kònale dhì, Yésu nì ka'ìlepi àlo rú be Tìmòtéyò dhì tá be. Akódhi nda nì andre tá Yúdà mvá Yésu nì ka'ìlepi dhì 'ì. Dì, akódhi nì atá tá ìna Gíríkì 'ì. ² Mónnyá ka'ìbhá Lisítrà le ìndì Ìkònyò le dhì ì adré tá akódhi nì rú ta dóro. ³ Dì Pólò adré tá akódhi nì le drìle àyi vésè atsí na. Àsà dhì, dré akódhi nì 'òzo lwàle, Yúdà ànzi bvò nda lé dhì ì kòka'ìró akódhi be dhì bvò. Tàko ko, ì nì títí tàle dhì, akódhi nì atá tá Gíríkì 'ì dhì be.

⁴ Dì Pólò ì adré tá tatsilè bhàandre àlo àlo ì 'àsè, adréle tà àpóstolò ì bhàgo ìbe Yèrúsalmà na dhì ì dré ru yizo dríá dhì kì longóbe mónnyá ka'ìbhá dhì ì dré adréle 'òle. †† Dì mónnyá ka'ìbhá Èkèlézyà ì 'àsè dhì ì adré tá ru tìmbà àyi kì tà ka'ìka'ì na. ì adré tá kpà lizólè ìle drìdri kítú àlo àlo títí ì sè.

Màkèdòníyà agó àlo dhì zì Pólò ìle àyi bvò na

⁶ Gò Pólò ì atsiàmú nì ìbe dhì ì dré lavúzó bvò Fírìgíyà àdhya 'àsè ìndì Gálátíyà àdhya 'àsè. Tàko ko, Tírí Lólo logá tá àyi dré Giká nì kúlí longoma bvò Àsíyà àdhya na dhì. ⁷ ì dré tsàzo ànyi bvò Mísíyà àdhya làga dhì, ì tabhì tá ìle bvò Bìtìníyà àdhya na ká. Dì, Yésu nì Tírí dré ìna tà nda nì logázó àyi dré. ⁸ Dì ì dré lavúzó bvò Mísíyà àdhya 'àsè, sile bhàandre rú zìle Trówà dhì na, yìandre mìle. ⁹ Ngátsi sè dhì, ngá dré agázó Pólò mi toróbí tñi. Nò tá Màkèdòníyà agó àlo dhì adrèrà'a àyi totó adréle Pólò nì ti lizí: «Mí azyá Màkèdòníyà le kitswálè àma kì ledé wà!» ¹⁰ Dì Pólò kònò ngá nda dre dhì, mà dré ndiri láti ndàzo ìzo Màkèdòníyà na. Àngyá ko, mà nì tá tàle dhì, Giká zì tá àma ìle Rúbì Tani longó mónnyá kònale dhì ì dré dhì be.

Lidíyà ka'ì Yésu Filipóyi na

¹¹ Dì mà dré bwátù dòzo Trówà na, lavúzó pyà tùrù Sàmòtrákè àdhya na. Kítú bvóá dhì sè dhì, mà dré tsàzo bhàandre rú zìle Nèyàpòli dhì na. ¹² Gò mà dré ngàzo kònalésè ìle bhàandre Filipóyi àdhya na. Filipóyi nda bhàandre kàdrì bvò Màkèdòníyà àdhya lé dhì kì àlo 'ì, ìndì bhàandre mónndí bí Rómà ro dhì ì dré bhà mòzo lána dhì 'ì. Gò mà dré adrézó kònale lókyá be wvávwa ro tsà.

†† À kònò Tà 'òle dhì ì 15:23-29.

¹³ Sàbátù tú dhi, mà dré pfòzo bhàandre nda lésè tsàle yàndre àlo adrélépi dile dhi mìle. Mà adré tá kisùá dhi, mà ni àrà adrézó tà ta Giká be dhi ni kisú kònàle. Dì mà dré lírízó adrélé tà ta tòkó ru kimóbhá kònàle dhi íbe. ¹⁴ Àyi nda i kòfalé dhi, tòkó àlo rú be Lidíyà angálépi bhàandre Tiyàtirà àdhya lésè dhi tá be. Akódhi nda tá kítá làgí kyàkyà dhi ki lagílépi 'i, ìndì mómndí adrélépi Giká ni ro dhi 'i. Dì dré tá adrérà'a Pólò ni yi dhi 'á dhi, Mírì dré akódhi ni togó 'òzo atsálé àtsi ró tà Pólò dré tàle dhi ki ka'ì. ¹⁵ Dì akódhi i mómndyá títi akódhi ni dzó lésè dhi íbe dhi ì dré bàtísimò dòzo. Dré àma ki ti lizízo tàzoá dhi: «Mì kàdré àma no Mírì Yésu ni ka'ilepi ró bàti dhi, mì kàlì adrélé àma dzó lé wà.» Dì kàsè àma ki togó tà tàndi ró dre dhi, mà dré ka'izoá.

À bhe Pólò i Sílà be bǎdzó na

¹⁶ Kítú àlo, mà dré tá adrérà'a lile àrà adrézó tà ta Giká be dhi na dhi 'á dhi, mà kisú tá ru mvátòkó àlo màràbà ro dhi be. Akódhi nda tá tirí kònzì íbe í léna gò, adrézó tà adrèbhá alìle dhi ki longó mómndí i dré rinyí ni sè. Akódhi ni líyí ì adré tá làfa kisú bí akódhi sè. ¹⁷ Dì akódhi dré ngàzo adrélé àma ki lebè Pólò be, loyóába dhi: «Àgo kòni i màràbà Giká kurú na bhù na dhi àdhya 'i! ì adré láti adrézó adrélé ásà dhi ni tadhá àmi dré!» ¹⁸ Adré tá 'òá kònìni kítú be bí. Dì, kùdù ni na dhi, Pólò ni togó dré aswázó gò, dré àyi alázó tàà tirí kònzì nda dré dhi: «Yésu Krísto ni rú sè dhi, mà adré tàà mí dri dhi, mí pfò mvátòkó kònìndhi lésè!» Gbǎ lókyá nda sè dhi, tirí nda dré pfòzo lásà.

¹⁹ Dì mvátòkó nda ni líyí ì kònò tà ì dré tá adrézó mì bha làfa kisúzó ásà dhi abí dre dhi dre dhi, ì dré Pólò ki rùzo sèle Sílà be, lizo àyi íbe bhàandre nda ni kàdrì i kandrà ngá lagíra na. ²⁰ Ì kòtsa àyi nda i kandrà dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Dhya Yúdà ànzì ró kòni ì adré àma ki bhàandre ni 'a tíffí! ²¹ Tàko ko, ì adré àyikya labhi logalé àma Rómà ro dhi i dré dhi ki tadhá. Kìtswá mà dré labhi nda ki ka'izo, adrézó kpà 'òá ko.»

²² Gò mómndí zyandre dhi ì dré kpà ru amúzó àyi íbe Pólò i rú Sílà be. Dì bhàandre ni kàdrì nda ì dré àyi ki kítá 'òzo tuvùle àyi rúsè, gò àyi ki 'òzo bhwàle fa sè. ²³ À kòbhwà àyi tà tàndi ró dre dhi, àyi ki bhèzo bǎdzó na. Gò lazízóá bǎdzó nda ni líkílépi dri dhi, kàdré àyi ki líkí dóro. ²⁴ Akódhi kòyi kúlí nda dre dhi, dré àyi ki bhàzo bǎdzó nda ni 'a kile twá dhi na, àyi ki pá 'òzo kítáilé fa kólòngbó sè.

²⁵ Ànyànyì ngátsi kítógá sè dhi, Pólò i Sílà be dhi ì adré tá tà ta Giká be, adrézó longó ngo akódhi ni rú bhàzo kùle. Dhya àruka títi 'ile bǎdzó nda lé dhi ì adré tá àyi ki yi. ²⁶ Gbǎ kòdhwa, kàdíkàdì kàdrì dhi dré bvò kosézó, bǎdzó nda ni pá kízízo rinyí sè. Dì bǎdzó ni ti ì dré títi ru tinzizo gò, dhya títi 'ile nda ki nyèrì dré tikízó adalé àyi rúsè. ²⁷ Dì bǎdzó líkílépi nda kòlaró bǎdzó ti ki no ngbo dre dhi, dré àyi sápi asézó kítswázó àyi pfu

dràle. Àngyá ko, adré tá ína kisùá dhi, dhya 'ile nda ì lapá títi dre. ²⁸ Dì, Pólò dré kúlí yòzo rinyí sè, tàzoá dhi: «Mí 'o mi kònzì ko! Àma títi be kònìndhi!» ²⁹ Dì bǎdzó líkílépi nda dré àtsí zizo gò, dré arázó afflé bǎdzó 'a kile twá nda lé, adhéle lyabe tirì dré Pólò i kandrà Sílà be. ³⁰ Dré àyi ki drizo pfòzo àyi íbe kivi na gò, lizízóá àyi tí dhi: «Atálágó i, lè má kò'o àdho tà kòdhya kítswázó adrélé dhi?» ³¹ Ì logó drá dhi: «Àmi mómndyá títi àmi dzó lésè dhi íbe dhi i, mì kòka'ì Mírì Yésu gò, mì kàdríró.» ³² Gò ì dré Mírì ni kúlí longózo àyi dré, mómndyá títi akódhi ni dzó lésè dhi íbe. ³³ Dì ngátsi nda sè dhi, bǎdzó líkílépi nda dré àyi ki drizo lizo àyi ki làzì dzi gò, gbǎ lókyá nda sè dhi, ì dré bàtísimò dòzo mómndyá títi ni íbe. ³⁴ Dré Pólò ki drizo fizo àyi íbe àyi dzó na, mányàngá fèzo àyi dré nyàle. Dì akódhi i mómndyá títi ni íbe dhi, ì dré gàzo arí sè bí, ì dré Giká ni ka'ile dhi sè.

³⁵ Ngá kòwa dre dhi, bhàandre ni kàdrì nda ì dré pòlìsi ki mùzo tàà bǎdzó líkílépi nda dré dhi: «Mí trè àgo kòdhi i lile.» ³⁶ Dì bǎdzó líkílépi nda dré tàzoá Pólò dré dhi: «Bhàandre ni kàdrì ì amù kúlí tàà dhi, à kòtrè àmi lile. Mì ni dì kítswá pfòle lile togó be kèdrìkèdri.»

³⁷ Dì, Pólò dré ína tàzoá pòlìsi nda i dré dhi: «Ì 'o tá àma bhwàle mómndyá títi i kandrà àma ki tàbvò ta àko ró gò, àma ki 'òzo bhèle bǎdzó na, tágba má dré adrézó mómndí Rómà ro dhi 'i dhi. † Dì nyànómvá dhi, ì adré àyikya àma ki le tayílé lùzu ró? Tàdzí ko! Àyi ki tàndi ì kàlì àma ki tri dhi àyi!»

³⁸ Gò pòlìsi nda ì dré gòzo kúlí nda ki longó bhàandre ni kàdrì nda i dré. Àyi nda ì kòyi, Pólò i Sílà be dhi i tá mómndí Rómà ro dhi 'i dhi dre dhi, tirì dré àyi ki 'òzo.

³⁹ Dì ì dré alizo Pólò ki togó tindrì, àyi ki drizo pfòzo àyi íbe kivi na gò, àyi ki ti lizízo ì kòtayíró àyi ki bhàandre lizo. ⁴⁰ Dì Pólò i Sílà be dhi ì kàpfò bǎdzó lésè dre dhi, ì dré gòzo lile Lidíyà bhàna. Kònàle dhi, ì dré ru kímózo mómndyá ka'ibhá dhi íbe, àyi ki timbàzo àyi ki tà ka'ika'ì na gò, ì dré àyi ki tayízo lizo.

Pólò i Sílà be dhi i Tèsalònìkè na

17 Àmvolàsà dhi, ì dré lavúzó bhàandre Àfipòli àdhya 'àsè ìndì Àpòlòníyà àdhya 'àsè gò, tsàle bhàandre Tèsalònìkè àdhya na. Yúdà ànzì ki lèsàmbò dzó tá kònàle be. ² Dì Pólò dré lizo lèsàmbò dzó nda na, ànyà gà dré tá adrélé 'òle dhi tìni. Sàbátù na dhi i sè dhi, dré tà tìsìle Giká ni Kúlí na dhi ki tàzo mómndyá kònàle dhi íbe. ³ Adré tá tà nda ki àndu ngi àyi dré, adrézó tadhá dhi, lè tá Mèsíyà kònya kizà dràzo gò, kòngaró dràdrà 'àsè. Tà tà àyi dré dhi: «Yésu má dré adrézó tà ni ni longó àmi dré kòdhi, Mèsíyà 'i.» ⁴ Dì Yúdà ànzì àruka ì dré kúlí nda ni ka'izo gò, ì dré ru amúzó Pólò íbe Sílà be. Gírìki zyandre adrèbhá tá Giká

† Rómà ki tòlìf adré tá mómndí Rómà ro dhi ki bhwàma logá. Kàdré Pólò ni tà adrézó mómndí Rómà ro dhi sè dhi, à kònò Tà 'òle dhi i 22:25-29; 23:27.

ni ro dhi ì dré kpà ka'izoá, tùmání tòkó bí rúku ró dhi íbe.

⁵ Di, Yúdà ànzi àruka ì dré àyíkya lovó kònzì bhàzo Pólò ì rú. Di ì dré àgo kònzì àruka ki kimózo ngá lagíra na gò, ì dré móndí zyandre dhi ki 'a tiffzó adrélé tà 'o wáyá ro bhàandre na. Gò ì dré ru wúzo tsàle Yàsónà bhàna kitswálé Pólò ki nda Sílà be, ì kàdrìró àyi mónnyá zyandre ì kandrà be dhi bvó. ⁶ Di, ì kòndà àyi tí dre dhi, ì dré Yàsónà ki sèzo móndí ka'ìbhá àruka íbe, lizo àyi íbe bhàandre nda ni kàdrì ì kandrà. Gò ì dré yòzoá dhi: «Àgo adrèbhá móndí ki dri kizá bvò wáyí 'àsè kòdhi ì atsa kpà kònwa dre. ⁷ Yàsónà kòndhi ka'ì àyi dòle ì bhàna. Àyi títi nda ì adrè ligílé Kàyisàrà ni tòlì ì rú, adrézó tàá dhi, ópí kàdrì àzya rú be Yésu dhi be.» ⁸ Di kúlí ì dré tàle nda ì dré gòzo mónnyá zyandre nda ki 'a tiff, bhàandre ni kàdrì nda íbe. ⁹ Di ì dré Yàsónà ki 'òzo làfa fe arúpi ni íbe gò, ì dré àyi ki tayízo lile.

Pólò ì Sílà be dhi ì Bèróyà na

¹⁰ Ngá kàní dre dhi, mónnyá ka'ìbhá dhi ì dré Pólò ki 'òzo lile Sílà be bhàandre Bèróyà àdhya na. Àyi nda ì kòtsa dre dhi, ì dré lizo Yúdà ànzi ki lèsámbò dzó na. ¹¹ Mónnyá Bèróyà le dhi ki togó tá dóro Tèsàlòníkèbhá kya ki lavú. Di ì dré Giká ni kúlí ka'izo yile lovó sè. Kitú àlo àlo títi ì sè dhi, ì adrè tá tà tisìle Giká ni Kúlí na dhi ki àndu nda, nizoá ngalè tà Pólò dré tá adrélé tàle dhi ì tà bàti 'ì yà dhi. ¹² Di móndí bí Yúdà ànzi ì kòfalé dhi ì dré Yésu ni ka'izo, tùmání Gírìki tòkó rúku ró bí dhi íbe, ìndì Gírìki àgo bí dhi íbe.

¹³ Di, Yúdà ànzi Tèsàlòníkè na dhi ì kòyi, Pólò adrè tá kpà Giká ni kúlí longó Bèróyà le dhi dre dhi, ì dré àyíkya alizo kitswálé mónnyá zyandre nda ki 'a tiff ligílé Pólò ì rú. ¹⁴ Gbã lókyá nda sè dhi, mónnyá ka'ìbhá dhi ì dré Pólò ni 'òzo lile àtsí dri yíandre na ro. Di, Sílà ì Timòtéyò be dhi ì dré àyíkya adrézó Bèróyà na. ¹⁵ Dhya adrèbhá Pólò ni dri dhi ì dré lizo ába tsàle bhàandre Àtènáyì àdhya na. Di akódhi dré lazízoá àyi dri dhi, Sílà ì Timòtéyò be dhi ì kàlì ì vélé mbèlè. Gò ì dré gòzo gòle Bèróyà na.

Pólò longó Giká ni kúlí Àtènáyì na

¹⁶ Pólò dré tá adrèrà'a àyi nda ki letè Àtènáyì na dhi 'á dhi, akódhi ni togó adrè tá lanzile lavúlé, dré tá adrélé nòá dhi, bhàandre nda ga giká tàko ki líndrì ì sè bí dhi sè. ¹⁷ Àsà dhi, adrè tá Giká ni kúlí ta Yúdà ànzi íbe, ìndì mónnyá sùrú twá ro adrèbhá tá Giká ni ro dhi íbe Yúdà ànzi ki lèsámbò dzó na. Kitú àlo àlo títi ì sè dhi, adrè tá kpà Giká ni kúlí ta mónnyá adrèbhá tá ru kimó ngá lagíra na dhi íbe. ¹⁸ Di tògyabhá àruka adrélé zile Èpikùréyò ì ró ìndì Sòtòyíko ì ró dhi ì dré dhèzo adrélé tà kayí akódhi be. † Àyi ki àruka ì adrè tá lizíá dhi: «Dhya kúlí kyàkyà kòdhi adrè ína àdho tà le tàle?»

Àruka ni ì adrè tá tàá dhi: «Sù ngóro adrè giká twá ki tà longó na tìni.» ì adrè tá tàá kònzì, Pólò dré tá adrélé Yésu ni Rúbí Tani longó akódhi ni ngàma dràdrà 'àsè dhi ni tà be dhi sè. ¹⁹ Gò ì dré akódhi ni drizo lizo ába àrà rú zile Àrèyòpàgò, tògyabhá ì dré tá adrézó ru kimó lána dhi na. †† Àyi nda ì dré tàzoá drá dhi: «Mà ni kitswá tà tídhí mí dré adrélé tadhálé kòdhi ki ni bwà? ²⁰ Tà mí dré adrélé tàle nda ì adhé àma bilé twá. Di mà lè nile ngalè tà nda ì adrè leá tàle ngíni ya dhi.» ²¹ (Ì tà tà kònzìni tàko ko, Àtènáyìbhá títi dhi ì móndí alìalì dhi íbe dhi ì adrè tá àyi ki lókyá wáyí dhi ni fe adrézó tà tídhí dhi ki yi, adrézó kpà tà nda ki títi àyi kòfalésè.)

²² Di Pólò dré ngàzo àyi totó àyi ru kimóbhá nda ì kòfalé gò, tàá dhi: «Àmi Àtènáyìbhá ni ì, má adrè nòá dhi, tà títi ì sè dhi, àmi móndí adrèbhá giká ni tà nda nile dhi 'ì. ²³ Tàko ko, má dré tá adrèrà'a tatsílé àmi ki bhàandre 'àsè dhi 'á dhi, má nò tá àrà mì dré adrézó àmi ki giká ki líndrì bha 'àsà dhi ì. Má kisú kpà àlètàrì mì dré adrézó ngá fe àmi ki giká dré dhi. À tisì tá rúá dhi: «Giká nile ko dhi dré.» Di má adrè mána Giká mì dré adrézó líndrì ni ni bha niá àko ró dhi ni tà longó àmi dré.

²⁴ Giká bvò bhàlepi ngá títi lá dhi íbe dhi, Mírì bhù kya bvò be dhi 'ì. Di adrè ína adrélé tépelò móndí ì dré adrélé sile dhi ì 'àsè ko. ²⁵ Móndí ì kitswá kpà tà 'o akódhi dré ngóro akódhi tá lovó ni íbe na tìni bwà ko. Tàko ko, akódhi adrè lídrì fe, la'a íbe ìndì ngá àruka títi dhi íbe mónnyá títi ì dré dhi nì. ²⁶ Akódhi 'o tá sùrú títi dhi ì apfòle móndí àlo lésè, ì kayíró adrélé bhà mo bvò wáyí dhi drìsè. Bhà àyi ki lókyá ì ngóro dré tá lèle 'òle dhi tìni. Lanzí kpà bvò ì dré adrézó bhà mo 'àsà dhi ì. ²⁷ Giká 'o tá kònzìni, móndí ì kàdréro àyi nda gò, kòkitswá dhi, ì kòkisúró ì be dhi bvó. Tàkò, akódhi ína vwàvwà ro àma àlo àlo títi dhi ì rúsè ko. ²⁸ Àngyá ko, akódhi léna dhi, àma lídrì íbe, adrézó tà 'o, adrézó kpà adrélé be. Ngóro àmi ki tògyabhá àruka ì dré tàle dhi tìni: «Àma akódhi ni ànzi 'ì.»

²⁹ Di mà dré adrélé Giká ni ànzi 'ì dhi sè dhi, adrè leá mà kòkisú ko tàle dhi, Giká ni lèsú sù ngóro ngá líndrì móndí ì dré adrélé ledélé óró sè yà, àrezá sè yà, kó ngalè kírá sè yà, àyi ki tògyá sè ìndì àyi ki tà kisùle dhi sè dhi tìni dhi. ³⁰ Atú dhi, Giká tayí tá móndí ì adrélé tà 'o tà nìma ko na. Di, nyànomvá dhi, adrè ína mónnyá títi àrà títi ì 'àsè dhi ki kodzó, ì kòladzàro àyi ki togó. ³¹ Tàko ko, bhà kitú ì dré dra mónnyá títi bvò àdhya ki tàbvò tàzo gyàgya, agó ì dré zile tà nda sè dhi sè dhi dre. Tadhá kpà mónnyá títi ì dré dhi, tà nda tà bàti 'ì dhi, dré akódhi nda ni tìngalé dràdrà lésè dhi sè.»

† Dhya adrélé zile «Èpikùréyò» ì ró kòni ì adrè tá tadhá dhi, tà kàdrì lavúlé dhi kòlénzè tà 'ì. Dhya adrélé zile «Sòtòyíko» ì ró kòni ì adrè tá àyíkya tadhá dhi, lè à kòka'ì tà títi adrèbhá atsalé dhi ì, adrézó kpà togó íbe kàdrìkàdrì. †† «Àrèyòpàgò» kòndhi tà rú kòngò àlo Àtènáyì le dhi àdhya 'ì, ìndì rú tògyabhá adrèbhá tá ru kimó àrà nda lé dhi kya 'ì.

³² Ì kòyi tà Pólò dré tàle móndí ni tingama dràdrà lésè dhì ni tà dri nda dre dhì, àyi ki àruka ì dré ngàzo akódhi ni gu. Di àruka ni ì dré kó tàzoá dhì: «Mà ni go tà mí dré adrélé tàle kòdhi ki yi tódhya kítú àzuya sè.»
³³ Di Pólò dré pfòzo àyi kòfalésè. ³⁴ Àyi ki àruka ì dré ru amúzó akódhi be gò, ì dré Yésu ni ka'izo. Àyi nda i kò-falé dhì tá tògyabhá nda ki àlo, Diyònúsiyò, tòkó àlo rú be Dàmári dhì, tsàle móndí àruka íbe.

Pólò Ì Kòrìtò na

18 Àmvolásà dhì, Pólò dré ngàzo Àtènáyì lésè Ìle bhàandre Kòrìtò àdhya na. ² Kònàle dhì, ì dré ru kisúzó Yúdà mvá àlo rú be Àkílà angálépi Pótò lésè dhì be. Lavú dre lókyá tsà, ì angá tá bvò Ìtálíyà àdhya lésè tòkó ni rú be Pìrisíkà dhì be, àlìle Kòrìtò le. Tàko ko, Rómà ki ópí kàdrì, Kàlàwùdíyò fè tá tòlì tàzoá dhì, Yúdà ànzi títi dhì ì kòpfò bhàandre Rómà àdhya 'ásè. Di Pólò dré tsàzo ³ adrélé àyi bhàna, adrélé àzi 'o túmání àyi íbe. Àngyá ko, ì adrè tá títi àzi àlo adrézó wémà ledé dhì ni 'o kòdhya. ⁴ Sàbátù àlo àlo títi i sè dhì, Pólò adrè tá Giká ni kúlí ta Yúdà ànzi ki lèsámbò dzó na, adrézó Yúdà ànzi ki togó asé Gírìkì íbe, ì kòka'iró Yésu be dhì bvò.

⁵ Sílà i Timòtèyò be dhì ì kàtsá Màkèdòníyà lésè dre dhì, Pólò dré kidhózó adrélé àyi lókyá wáyi dhì ni fe adrézó Giká ni kúlí longó, adrézó tadhá Yúdà ànzi i dré dhì, Yésu Mèsíyà 'i káyà dhì. ⁶ Di, Yúdà ànzi nda ì dré ngàzo adrélé ligílé Pólò be, adrézó akódhi ni lodhá. Di Pólò dré àyi kítá kayázó, tàzoá àyi dré dhì: «Àmi ki kàrì kàdré ngòle àmi ki tàndi i dri. Ma tà àko má rú àmi ki tà sè. Kidhólé nyànomvá dhì, má adrè mána Ìle Giká ni kúlí longó mónnyá sùrú twá ro dhì i véna.»

⁷ Di akódhi dré apfòzo lèsámbò dzó nda lésè Ìle agó àlo rú be Títíyò Yúsitò dhì ni dzó na, ànyi lèsámbò dzó nda làgana. Akódhi nda tá móndí adrélépi Giká ni ro dhì 'i. ⁸ Kònàle dhì, lèsámbò dzó ni kàdrì rú be Kùrìsipò dhì i mónnyá títi akódhi ni dzó lésè dhì íbe dhì, ì dré Mírì Yésu ni ka'izo. Di Kòrìtòbhá àruka bí adrèbhá Pólò ni kúlí yi dhì ì adrè tá kpà Yésu ni ka'ì gò, ì dré adrézó bàtísimò do.

⁹ Ngátsi àlo sè dhì, ngá dré agázó Pólò mi toróbí tñni gò, Mírì dré tàzoá drá dhì: «Mí ro ngá ko! Mí gò adrélé áma tà longó. Mí tayí kúlí ko. ¹⁰ Àngyá ko, ma túmání mí be. Dhya àlo kitswá drígá bha mí rú ámi 'òzo kòndi dhì ko. Tàko ko, ma móndí íbe zyandre ró bhàandre kòndhi 'á.» ¹¹ Di Pólò dré gòzo adrélé kònàle, adrélé Giká ni kúlí tadhá àyi dré kóná àlo talí sè.

¹² Lókyá Gálíyò dré tá adrèrà'a gùvèrènerè ro bvò Àkáyà àdhya drile dhì 'á dhì, Yúdà ànzi ì dré ngàzo ru amú Pólò rú gò, ì dré akódhi ni drizo lizo ába tàbvò tãrà na. ¹³ Ì dré tàzoá dhì: «Dhya kòndhi adrè ína móndí ki kodzó, ì kàdré Giká ni lindrì bha láti twá áma ki tãtrítrí kúlí dré adrélé tadhálé dhì rúsè dhì sè.»

¹⁴ Di Pólò dré tá adrèrà'a 'òle kúlí ta dhì 'á dhì, Gálíyò dré logózóá Yúdà ànzi nda i dré dhì: «Àmi Yúdà ànzi ró ni i, mì kàdré tá móndí asíkì tà kòndi tsà dhì sè yà, kò ngalè tà kòndi kàdrì dhì sè yà dhì, má ni tá àmi ki yi togó vwàvwà sè. ¹⁵ Di, mì dré adrélé tà kayí kúlí ki tà dri, rú ki tà dri, ìndì àmi ki tàndi ki tãtrítrí kúlí ni tà dri dhì sè dhì, mì nò àmíkya tà nda i àmi. Má lè mána tà nda ki bvò tàle ko!» ¹⁶ Di dré àyi ki dròzo pfòle tàbvò tãrà nda 'ásè. ¹⁷ Gò àyi títi nda ì dré àyi ki lèsámbò dzó ni kàdrì rú be Sòsètènè dhì ni rùzo tswàle tàbvò tãrà nda kandrá. Di, Gálíyò dré ína tà nda ni nòzo tà tàko ró.

Pólò gò Àtìyòkíyà na

¹⁸ Pólò dré adrézó Kòrìtò na lókyá be vwàvwà ro. Di dré lazízó mónnyá ka'ìbhá i tí gò, ì dré mbàzo bwátù na Pìrisíkà íbe ìndì Àkílà be kítswalé Ìle bvò Síríyà àdhya na. Dridrì dré mbàzo bwátù na dhì kandrá dhì, Pólò 'o tá àyi drìbhí rèle bhàandre rú zìle Kèkùréyà dhì na, mòndrà dré tá síle dhì ni tà sè. †

¹⁹ Ì dré tsàzo bhàandre Èfèsò àdhya na gò, Pólò dré Pìrisíkà ki tayízó Àkílà be. Dré ína lizo Yúdà ànzi ki lèsámbò dzó na Giká ni kúlí ta àyi íbe. ²⁰ Gò ì dré akódhi ni ti lizízó, kàdré dhu rè àyi véna vwàvwà ro tsà. Di, dré ína ka'izoá ko. ²¹ Di, dré tá adrèrà'a 'òle àyi ki tayí dhì 'á dhì, dré tàzoá dhì: «Giká kòlè dhì, má ni go atsálé àmi ta.» Dré bwátù dòzo ngàzo Èfèsò lésè, ²² Ìle Kàyisàríyà na. Kòtsa dre dhì, dré rè zyà mbàzo Yèrúsalemà na mòdo fe mónnyá ka'ìbhá i dré 'íká, gò lizo Àtìyòkíyà na ndò.

²³ Dré adrézó Àtìyòkíyà na lókyá be vwàvwà ro tsà. Gò dré ngàzo tatsílè bvò Gálàtíyà àdhya 'ásè ìndì Fírígíyà àdhya 'ásè, mónnyá ka'ìbhá títi dhì ki timbàbe àyi ki tà ka'ìka'ì na.

Àpólò tadhá Giká ni kúlí Èfèsò na ìndì Kòrìtò na

²⁴ Lókyá nda kònàdhi sè dhì, Yúdà mvá àlo rú be Àpólò angálépi Àlìgizàndríyà lésè dhì, dré tsàzo Èfèsò na. Akódhi nda tá móndí tà nilepi bí, ìndì Giká ni Kúlí nilepi dóro dhì 'i. ²⁵ À tadhá tá kpà drá Mírì ni tà dóro. Di akódhi ni togó tá àtsi ró adrézó Yésu ni tà longó, adrézó akódhi ni tà tadhá kyákyá. Di, ni tá ína ngbà 'i bàtísimò Yòwánì àdhya ni tà kòdhya. ††²⁶ Di dré kidhózó adrélé Giká ni kúlí ta tiri àko Yúdà ànzi ki lèsámbò dzó na. Pìrisíkà i Àkílà be dhì ì kòyi akódhi dre dhì, ì dré akódhi ni drizo lizo ába àyi véna gò, ì dré Giká ni tà àndu ngìzo drá dóro kitswálé títi.

²⁷ Àmvolásà dhì, Àpólò dré lèzoá Ìle bvò Àkáyà àdhya na. Di mónnyá ka'ìbhá Èfèsò le dhì ì dré akódhi ni kodzóó Ìle gò, ì dré wárágá tisìzo àyi ki adrúpi Àkáyà

† Kínó lésè Yúdà ànzi i véna dhì, móndí mòndrà sílepi dhì kò'o mòndrà nda akílè dre dhì, adrè tá àyi drìbhí 'o rèle tà nda ni tadházó. †† À kònò Tà 'òle dhì i 19:3-4.

na dhi i dré, ì kòka'iró akódhi dòle àyi véna dóro. Di akódhi kòtsa kònàle dre dhi, dré mónyá Yésu ni ka'ibhá Giká ni togó tani sè dhi ki ledézó tò. ²⁸ Tàko ko, adrè tá tá kayí Yúdà ànzi íbe rinyí sè mónyá tíí i kandrá, adrézó tadhá tà tsìsle Giká ni Kúlí na dhi i sè dhi, Yésu Mèsíyà 'i káyà dhi.

Pólò tsa Èfèsò na

19 Àpólò dré tá adrèrà'a Kòrítò na dhi 'á dhi, Pólò dré láti dòzo lavúzó bvò kòngo ró Àsíyà àdhya 'àsè, ìlè tsàle Èfèsò na. Kònàle dhi, dré Yésu ni ka'ibhá àruka ki kisúzó gò, ² lizízóá àyi tí dhi: «Mì dré Yésu ni ka'izo dhi, mì kisú Tírí Lólo 'í?» Di ì logó drá dhi: «Kóko, mà yi tá ko tàle dhi, Tírí Lólo be dhi.» ³ Pólò gò lizíá dhi: «Kàdré kònìni dhi, mì do di bàtísimò àngùdhi kòdhya?» ì logó dhi: «Bàtísimò Yòwánì àdhya 'i.» ⁴ Di Pólò tà àyi dré dhi: «Yòwánì fè tá bàtísimò móndí i dré, tadházóá dhi, ì ladzá àyi ki togó dre. Di adrè tá tàá àyi dré dhi, ì kòka'ì dhya adrélépi tá adhéle í bvò dhi kòdhya. Dhya nda Yésu 'i.» ⁵ Ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì dré ngàzo bàtísimò do Mírì Yésu ni rú sè. ⁶ Di Pólò dré drígá bhàzo àyi dri gò, Tírí Lólo dré asízó àyi ki asó gò, ì dré kidhózó adrélé ti twátwa ki ta, adrézó tà longó profétà kya tíni. ⁷ Àgo nda i tá ànyíànyí mudrí-dri-ri.

⁸ Àmvolásà dhi, Pólò dré lèzo Yúdà ànzi ki lèsàmbò dzó na gò, kidhólé adrélé Giká ni kúlí ta tirí àko. Dré Giká ni Òpè ni tà tadházó mónyá kònàle dhi i dré mbá na, adrézó àyi ki togó asé, ì kòka'iró be dhi bvò. ⁹ Di, àyi ki àruka ì dré àyi ki togó 'òzo tombálé, kúlí nda ki gàzo gò, ì dré kidhózó adrélé tà ta kònzi Mírì ni láti ni tà rú mónyá tíí i kandrá. Di Pólò dré àyi ki tayízó. Dré mónyá ka'ibhá dhi ki drizo lèzo àyi íbe Tírànò ni dzó adrézó móndí ki tadhá dhi na gò, dré adrézó Giká ni tà ta àyi dré kitú àlo àlo tíí i sè. ¹⁰ Dré 'òzoá kònìni kóná ri gò, mónyá tíí Yúdà ànzi ró ìndì súrú twá ro bvò Àsíyà àdhya lé dhi ì dré Mírì ni kúlí yizo.

¹¹ Giká adrè tá rinyí fe Pólò dré adrézó tà kàdrì lín-drí-ga ró nòle rè ko dhi ki 'o. ¹² À adrè tá ndìndì kítá twátwa dré tá tabèle dhi ki do lèzo bhàà dràbhá i rú gò, ì dré adrézó adrélé àyi ki drà i lèsè. Tírí kònzi ì adrè tá kpà topfòle àyi ki àruka i lèsè.

Sèkéva ni ànziàgo ì tabhì tirí kònzi dròle

¹³ Yúdà ànzi àruka ì adrè tá tatsíle àrà twátwa i 'àsè, adrélé tirí kònzi ki drobe topfòle móndí i lèsè. Gò ì dré kidhózó adrélé tà nda ni tabhì 'òle Mírì Yésu ni rú sè, adrézó tàá tirí kònzi i dré dhi: «Má adrè tàá àmi dri Yésu Pólò dré adrézó tà ni ni longó dhi ni rú sè dhi, mì pfò!» ¹⁴ Di Yúdà ànzi ki kòwánà kàdrì àlo rú be Sèkéva dhi ni ànziàgo nzi-dri-ri dhi ì adrè tá kpà 'òá kònìni. ¹⁵ Kitú àlo dhi, ì tà tá kònìni gò, tirí kònzi nda dré logózó àyi dré dhi: «Má ni Yésu be. Má ni kpà Pólò àdhi 'i ya dhi be. Di, àmi àmíkyà àdhibhá 'i?» ¹⁶ Di agó tirí

kònzi nda dré tá adrézó lána dhi dré dhèzo àyi dri, àyi tíí dhi ki rinyí lavú gò, àyi ki tswàzo tà tàndi ró. Gò ì dré lapázó dzó nda lèsè bvólíí ro ìndì làzì be bí àyi rúsè.

¹⁷ Mónyá tíí Yúdà ànzi ró ìndì súrú twá ro Èfèsò le dhi ì kòyi tà nda dre dhi, tirí dré àyi ki 'òzo gò, ì dré adrézó Mírì Yésu ni rú ni lín-drì bha. ¹⁸ Di móndí bí Yésu ni ka'ibhá dhi ì adrè tá alíle tà kònzi ì dré 'òle dhi ki ta ngádra 'á mónyá tíí i kandrá. ¹⁹ Àyi ki àruka adrèbhá tá lándrì ndrìbhá ro dhi ì adrè tá àyi ki búkù lándrì àdhya ki adó alízo zàá mónyá tíí i kandrá. Búkù ì dré zàle nda ki làgí tá ànyíànyí làfa lò'wa ngùlù-nyadhi-ri-dri-mudrí. ²⁰ Di àsà dhi, Mírì ni kúlí adrè tá la'úlé akódhi ni rinyí sè, adrélé lèle drìdri.

²¹ Tà nda ì kò'o ru tíí dre dhi, Pólò dré nòzoá dhi, dóro ni ì dré lavúlé bvò Màkèdòníyà àdhya 'àsè ìndì Àkáyà àdhya 'àsè, ìlè Yèrúsalemà na dhi. Tà tá dhi: «Má kòlì tsàle kònàle dre dhi, adrè kpà lèá dhi, má kòlì Rómà na.» ²² Di dré àyi àziàmù rì, Tímòtéyò ì Èràstò be dhi ki mùzo lèle ì kandrána Màkèdòníyà na gò, dré ína adrézó Àsíyà na lókyá tsà sè.

Èfèsòbhá ki ligíma Pólò i rú dhi

²³ Lókyá nda sè dhi, tà dré abízó nyínyí Èfèsò na Mírì ni láti ni tà sè. ²⁴ Agó àlo rú be Dèmètríyò adrélépi tá ngá di àrezá sè dhi tá kònàle be. Akódhi nda i àzízí ni íbe dhi ì adrè tá giká tòko ró rú be Àrètémì dhi ni dzó nž tsàtsà dhi ki ledé àrezá sè, adrézó làfa kisú àsà bí. ²⁵ Di akódhi dré ngàzo àyi àzízí nda ki kimó túmání móndí àruka adrèbhá tá ngá ledé àyi tíni dhi íbe gò, tàzoá àyi dré dhi: «Áma arúpi i, mì ni tàle dhi, mà adrè làfa kisú bí àzì kòdhi sè dhi be. ²⁶ Di mì nò ìndì mì yi tàle dhi, Pólò kòdhi se móndí zyandre kònwa Èfèsò 'a ìndì bvò wáyi Àsíyà àdhya lé dhi ki togó litíle dre. Adrè ína tàá dhi, giká lín-drí móndí ì dré adrélé ledéle àyi ki drígá sè dhi i, giká tàndi 'i ko. ²⁷ Di tà nda kítswá ngbà 'í àma ki àzì ni rú kizá kòdhya ko. A ni kókpà kítswá àma ki giká tòkó gú, Àrètémì ni tépelò ni rú kizá gò, akódhi ni lín-drì mónyá tíí Àsíyà 'àsè ìndì bvò wáyi 'àsè dhi ì dré adrélé bhàle dhi ni tìngázó!»

²⁸ Di ì kòyi tà nda dre dhi, àyi ki togó dré aswázó tà tàndi ró gò, ì dré ngàzo adrélé tetrélé adrézó loyóá dhi: «Àrètémì Èfèsòbhá kya kàdrì lavúlé!» ²⁹ Gí ko, tà dré abízó nyínyí bhàandre nda 'á. Di móndí zyandre dhi ì dré Pólò ni atsiàmù, Gáyò ì Àrìstàrúkò be angábhá Màkèdòníyà lèsè dhi ki rùzo gò, ì dré ru wùzo lèle àyi íbe àrà kàdrì adrézó ru kimó dhi na. ³⁰ Pólò adrè tá ína lèá pfòle mónyá zyandre nda i kandrá. Di, mónyá ka'ibhá dhi ì dré àyikya ka'izoá ko. ³¹ Ndìndì

† «Làfa lò'wa ngùlù-nyadhi-ri-dri-mudrí» (50.000) kòni i tà làfa adrélé fèle móndí ngùlù-nyadhi-ri-dri-mudrí dhi i dré àzì 'òle kitú àlo sè dhi tí dhi 'i. †† «Àrètémì» kòndhi, Gíríkì ki giká ki àlo tòko ró, ì dré adrézó mi bha vélána, kòfèrò àyi dré ànzi dhi 'i. ì adrè tá akódhi ni lín-drì bha dzó nž tsàtsà ledéle àrezá sè dhi i sè.

dhya kàdrìkàdrì Àsíyà drìle dhi ki àruka adrèbhá tá Pólò ni arúpi ró dhi, ì dré kúlí mùzo akódhi ni ti lizí, kòpforó mónnyá zyandre nda i kandrà ko.

³² Mónnyá zyandre ru kimóbhá nda ki dri abí dre nyñyi. Àyi ki àruka ì adré tá tetrélé, adrézó tà àlo ta. Àruka ni ì adré tá kó tà àzya ta. Àyi bí dhi ì ni tá ngalè ì kimó tá ru àdho tà sè ya dhi ko. ³³ Yúdà ànzi ì dré agó àlo rú be Àlìgìzándrè dhi ni 'òzo pfole mónnyá zyandre i kandrà, kòngiró tà nda ni àndu be dhi bvó. Di akódhi dré drígá bhàzo kuru àyi ki kúlí kíkízó, ì kòkìswáró àyi tará ga àyi kandrà. ³⁴ Di, ì kòni akódhi Yúdà mvá 'i dhi dre dhi, ì dré ngàzo adréle tetrélé kúlí àlo sè ànyfànyí sàà rì, adrézó loyóá dhi: «Àrètèmi Èfèsòbhá kya kàdrì lavúlé!»

³⁵ Kùdù ro dhi, dhya bhàle adréle bhàandre nda ni tà tìsì dhi dré ngàzo mónnyá zyandre nda ki kúlí kíkí gò, tàzoá àyi dré dhi: «Àmi Èfèsòbhá ni i, mónnyá títi dhi ì ni tàle dhi, à bhà bhàandre Èfèsò àdhya adréle giká gú, Àrètèmi ni tépelò líkí, akódhi ni lèndrí adhélepi bhù lésè dhi ìbe dhi be. ³⁶ Dhya àlo kìswá tà kòdhi ni kayí bwà ko. Ásà dhi, adré leá dhi, mì kàdré kíri, ìndì mì kò'o tà wàyá ro ko. ³⁷ Mì adri àgo kòni i kònwà, tákò ì lodhá àyikya àma ki giká tòkò ko, ì topá kpà ngá akódhi ni tépelò i lésè ko. ³⁸ Di Dèmètríyò ì àzìzì ni ìbe dhi ì kàdré tà ìbe tàle mónní i rú dhi, àrà adrézó tàbvó ta dhi i be, ìndì tàbvó tabhá i be. Adré di leá dhi, ì kòlì tà ta mónní i rú kònàle. ³⁹ Mì kàdré tà àzya ìbe lizilé dhi, à ni kpà tà nda ki yi àrà adrézó tà ki bvó lanzi àma ki tòlì sè dhi na. ⁴⁰ Tàko ko, tayí ngbà 'í tsà, à dré àma ki asíkìzo mónní ki ligìma àndrò kòndhi ni tà sè. À kòlìzì àma dhi, mà kìswá tà àlo ta tà wàyá 'òle àndrò kòndhi ni àndu ngìzo dhi bwà ko.» Di kòtà tà nda i dre dhi, dré mónnyá zyandre ru kimóbhá nda ki 'òzo ayílé.

Pólò lavú Màkèdòníyà 'àsè ìndì Gírìkì ki bvò 'àsè

20 Tà wàyá nda kàkí dre dhi, Pólò dré mónnyá ka'ìbhá dhi ki azízó gò, àyi ki kodzózó adréle àyi ki totó tātā àyi ki tà ka'ìka'ì na. Kòlázì àyi tí dre dhi, dré ngàzo lile bvò Màkèdòníyà àdhya na. ² Dré lavúzó bvò nda 'àsè, tà bí dhi ki tabe mónnyá ka'ìbhá dhi ki timbàzo àyi ki tà ka'ìka'ì na. Dré tsàzo Gírìkì ki bvò na gò, ³ dré adrézó kònàle mbà na. Dré tá adrerà'a 'òle bwátù do lizo bvò Siríyà àdhya na dhi 'á dhi, dré yizoá tàle dhi, Yúdà ànzi ì yi tá ru kìswázó àyi 'o kònzì. Di dré nòzoá dhi, dóro ni ì dré gòle bvò Màkèdòníyà àdhya 'àsè dhi. ⁴ Akódhi ni atsiàmù i tá: Sòpàtrò, Pírò ni mvá angálèpi Bèróyà lésè dhi, Àrìstàrúkò i Sèkúndò be angábhá Tèsàlòníkè lésè dhi i, Gáyò Dèrúbè lésè dhi, Timòtèyò, tsàle Tikíkò i Trófímò be angábhá bvò Àsíyà àdhya lésè dhi i. ⁵ Àyi nda ì dré lizo drìdrì àma kandràna, kìswálé àma ki letè Trówà na. ⁶ Àma ró dhi, gwányá Mápà tàkú àko dhi àdhya àmvolésè dhi, mà dré bwátù dòzo ngàzo Filípóyì lésè gò, kítú nzi

àmvolésè dhi, mà dré tsàzo ru kísú àma ki atsiàmù nda ìbe Trówà na. Gò mà dré adrézó kònàle kítú nzi-dri-rì.

Yùtíkò ni tingama dràdrà lésè dhi

⁷ Kítú ni àlo pósò àdhya sè dhi, mà kimó tá ru mónnyá ka'ìbhá dhi ìbe, kìswázó mányàngá do nyàle. † Pólò adré tá tà ta mónnyá nda i dré. Di dré tá adréle 'òle lile drùbhì sè dhi sè dhi, dré gòzo adréle tà ta tsàle ngátsi kítógá na. ⁸ À tobhà tá tálà bí dhi i dzó 'a kèle kurú na mà dré ru kimózó lána dhi na. ⁹ Kàdhúrà àlo rú be Yùtíkò dhi lírì tá mòlìsà na gò, ayí dré adrézó akódhi ni 'o, Pólò dré tá adrerà'a tà ta vwàvwà ro dhi 'á. Di ayí kòlavú akódhi dre dhi, dré dhèzo byá kìnì na, dzó nda ni ètázì ni na 'àsè. À ni akódhi ni tingá dhi, àkò drà ìna dre. ¹⁰ Di Pólò dré sizo, tandile kàdhúrà nda drìle, akódhi ni lomvó ì drígá gò, tàzoá mónnyá títi i dré dhi: «Mì bhà àmi ki togó kuru ko! Akódhi lídrì ìbe!» ¹¹ ì kògò mbàle dzó 'a kèle kurú na nda na dre dhi, ì dré mápà tonòzo nyàle. Di Pólò dré gòzo tà ta tsàle drùbhì na gò, ngàzo lile. ¹² Gò ì dré kàdhúrà nda ni drizo nzizo ába rúbhá be líná. Di tà nda tindrì tá mónnyá títi dhi ki togó lavúlé.

Pólò nga Trówà lésè lile Mìlétò na

¹³ Gò mà dré bwátù dòzo lizo drìdrì Pólò kandràna, kìswálé akódhi ni letè bhàandre rú zile Àsò dhi na. Tàko ko, akódhi lè tá ìna atsi tòle pá sè tsàzo àma ki kísú kònàle. ¹⁴ Akódhi kàtsá àma ki kísú Àsò 'a dre dhi, mà dré tombàzo bwátù na lile tsàle bhàandre rú zile Mìtìlénè dhi na. ¹⁵ Kítú bvóá dhi sè dhi, mà dré gòzo lile bwátù sè, tsàle tìrù Kíyò àdhya kandrà. Kítú bvóá dhi sè dhi, mà dré tsàzo tìrù Sámò àdhya na. Di kítú bvóá dhi sè dhi, mà dré tsàzo bhàandre rú zile Mìlétò dhi na. ¹⁶ Pólò lè tá àyi kíkìlé Èfèsò na ko, kòtigiró tà bvò Àsíyà àdhya na ko dhi sè. Tàko ko, adré tá ìna leá lile mbèlè, kòkìswá dhi, kòtsarò Yèrúsàlémà na drìdrì gwányá Pàtèkòtè àdhya kandrà.

Pólò tà tà bhàgo Èfèsò lésè dhi i dré

¹⁷ Di Mìlétò na dhi, Pólò dré kúlí mùzo Èfèsò na bhàgo Èkèlézyà àdhya ki azí. ¹⁸ ì kàtsá akódhi véle dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi: «Lókyá mà dré tá adrerà'a àmi ìbe dhi 'á dhi, mì ni ngalè má 'o tá tà ngíni ya dhi be, kidhólé kítú má dré atsázó bvò Àsíyà àdhya 'á dhi sè. ¹⁹ Má 'o tá Mírì ni tà akódhi ni màràbà tñi, togó ànzìmvá kya tñi dhi be ìndì mìnra be bí, tágba Yúdà ànzi ì dré tá àma tabhizo tà ì dré tá ru yizo 'òá má rú dhi i sè dhi. ²⁰ Mì ni tàle dhi, má longó tá àmi dré Giká ni kúlí, tà ni ki tadházó mónnyá títi i kandrà, ìndì àmi ki

† Giká ni Kúlí tìsìle Gírìkì ti sè dhi adré tàà kònwà dhi: «...kìswázó mápà tonò». Kúlí kòdhi ì kìswá leá tàle dhi: «kìswázó mányàngá Mírì àdhya ni nya».

dzó i 'ásè dhi be. Mà zù àmi dré tà àlo kitswálépi àmi ki ledé bwà dhi ko. ²¹ Má kodzó tá Yúdà ànzi i mónnyá sùrú twá ro dhi íbe, ì kòladzárò àyi ki togó agòzo Giká vélé, ìndì ì kòka'irò àma ki Mírì Yésu.

²² Dì m̀i yi r̀e ká! Nyànomvá dhi, má adr̀e mána l̀ile Ỳerúsalm̀a na, ngórò Tírí Lólo dr̀e adr̀elé áma dri dhi t̀ini. Má ǹi àdho tà ǹi atsá má r̀ú kònàle ǹi ya dhi ko.

²³ Má ǹi ngbà 'í tà Tírí Lólo dr̀e adr̀elé longólé má dr̀e bhàandre àlo àlo títí i 'ásè kònìdhi be: Bã ì kizà íbe dhi ì adr̀e áma letè kònàle. ²⁴ Dì, má adr̀e mána áma l̀idri no tà tàko ró. Má adr̀e ngbà 'í angú kòdhi ǹi le ràle tsàle kùdù ǹi na, má kò'oró àzì Mírì Yésu dr̀e tayílé má dr̀ígá dhi akílé títí, kòdhi adr̀e tàá dhi, má kòlongórò Rúbí Tanì Giká ǹi togó tani ǹi tà dri dhi móndí i dr̀e.

²⁵ Dì nyànomvá dhi, má ǹi tàle dhi, àmi má dr̀e tatsízó Giká ǹi Òp̀ì ǹi tà longóbe àmi kòfalésè dhi ki àlo kitswá gòle vélé áma m̀ibhalé no ko dhi be. ²⁶ Ásà dhi, má adr̀e tàá àmi dr̀e ándrò kònìdhi dhi, àmi títí dhi i kòfalé dhi, dhya àlo ǹi kàrí kitswá ngòle má dri ko.

²⁷ Tàko ko, má longó àmi dr̀e tà títí Giká dr̀e tá l̀ele má kòlongó dhi i, àlo ǹi ǹi zu àko ró. ²⁸ Dì m̀i kàdré àmi ki tàndì ki líkí, túmánì kábilígyà ki p̀àrì wáyi Tírí Lólo dr̀e bhàle àmi dr̀ígá, m̀i kàdré r̀ò àyi ki dr̀i ko dhi íbe. M̀i kàdré Giká ǹi Èkèlèzyà dr̀e g̀ile áyi tàndì ǹi kàrí sè dhi ki líkí ngórò kábilígyà líkìbhá dóro dhi i t̀ini. ²⁹ Má ǹi tàle dhi, áma l̀ima àmvolésè dhi, kàlagí àtrá ki tífí àmi kòfalé kitswálé àmi ki 'o kònzi dhi be. ì kitswá àyikya kábilígyà ki àlo tayí l̀iná ko. ³⁰ Nd̀indì àmi ki tàndì i kòfalé dhi, móndí àruka ki apfò adr̀elé tà bàti ladzá atsálé kinzò ro, kitswázó mónnyá ka'ìbhá dhi ki se àyi vésè dhi bvó. ³¹ Ásà dhi, m̀i kàdré tàmi g̀a dri! M̀i kòtivì ko tàle dhi, g̀ile kóná na dhi, má tayí tá àmi àlo àlo títí dhi ki kodzoma mindra be bí kitú be ìndì ngátsi be dhi ko dhi.

³² Nyànomvá dhi, má adr̀e àmi ki tayí Giká dr̀ígá, akódhi kàdré r̀ò àmi ki timbà kúlí dr̀e afèle áyi togó tani sè dhi sè, m̀i kòkisúró tà dr̀e lazílé mónnyá títí ì dr̀e bhàle twá adr̀elé ína ró dhi i dr̀e tàyilé ro dhi be dhi bvó. ³³ Má bhà tá dhya àlo ǹi ngá lovó ko, kàdré akódhi ǹi àrezá 'í yà, akódhi ǹi órò 'í yà, kó ngalé akódhi ǹi kítá 'í yà dhi. ³⁴ Àmi ki tàndì, m̀i ǹi tàle dhi, má 'o tá àzì áma tàndì ǹi dr̀ígá sè, kitswázó ngá kisú àma dr̀e, áma bhápi íbe dhi be. ³⁵ Tà títí má dr̀e 'òle dhi i sè dhi, má tadhá àmi dr̀e dhi, l̀e m̀i kàdré àzì 'o landè àko ró kònìni, kitswázó móndí yàya dhi ki ledé. M̀i kisú r̀e kúlí Mírì Yésu ǹi tàndì dr̀e tàle kòni i ká: «Dhya adr̀elépi ngá fe dhi ǹi kólénzè adr̀e dhya adr̀elépi ngá kisú dhi àdhya ǹi lavú.»

³⁶ Pólò kòtà tà nda i dre dhi, ì dr̀e àyi ki kórókó titizo tà zizo Giká tí. ³⁷ Dì àyi títí dhi ì dr̀e adr̀ézó Pólò ǹi kamú, adr̀ézó ngòle rúá, ì dr̀e tá adr̀er̀a la lazílé tíá dhi 'á. ³⁸ Àyi ki togó tá kizà ro lavúlé, akódhi dr̀e tá tàle dhi, ì kitswá gòle vélé áyi no ko dhi sè. Gò ì dr̀e akódhi ǹi adzízó ỳandre mìle, kòmbàró bwátù na.

Pólò l̀ì Ỳerúsalm̀a na

21 Mà kòlanzí ru bhàgo nda íbe dre dhi, mà dr̀e bwátù dòzo l̀izo pyà t̀urù Kósà àdhya na. Kitú bvóá dhi sè dhi, mà dr̀e tsàzo t̀urù Ródò àdhya na. Gò mà dr̀e l̀izo tsàle bhàandre Pátàrà àdhya na. ² Kònàle dhi, mà dr̀e bwátù àzya adr̀elépi 'òle zyàle bvò Fòwiníkè àdhya na dhi ǹi kisúzó gò, mà dr̀e tombàzo lána l̀ile. ³ Mà kòtsa àrà adr̀ézó t̀urù Kipírò àdhya ǹi dri no dhi na dre dhi, mà dr̀e lavúzó tàbhu ǹi l̀ésè gò, l̀ile bvò Siríyà àdhya na. Dì mà dr̀e tsàzo bhàandre Tírè àdhya na, à kòtiríró ngá bwátù nda dr̀e adólé dhi i be dhi bvó. ⁴ Kònàle dhi, mà dr̀e móndí ka'ìbhá àruka ki kisúzó gò, mà dr̀e adr̀ézó àyi íbe kitú nzi-dri-r̀i. Àyi nda ì dr̀e tàzoá Pólò dr̀e Tírí Lólo ǹi r̀inyí sè dhi, kòl̀ì Ỳerúsalm̀a na ko. ⁵ Dì, àma ki lókyá kòkitswá dre dhi, mà dr̀e àmakya ngàzo kitswálé l̀ile. Mónnyá ka'ìbhá títí nda ì, àyi ki tòkò i ìndì àyi ki ànzimv́á íbe dhi, ì dr̀e áma ki adzízó apfòle bhàandre nda l̀ésè gò, mà dr̀e áma ki kórókó titizo tà zizo Giká tí ỳandre mìle. ⁶ Mà kòlazí àyi tí dre dhi, mà dr̀e tombàzo bwátù na l̀ile gò, ì dr̀e àyikya nzizo àyi bhàna.

⁷ Mà kònga Tírè l̀ésè dre dhi, mà dr̀e l̀izo tsàle bhàandre rú zile Pòtòlèmayì dhi na. Kònàle dhi, mà dr̀e mòdo fèzo àma ki adr̀upi Yésu ǹi ka'ìbhá dhi i dr̀e gò, mà dr̀e adr̀ézó àyi íbe kitú àlo. ⁸ Kitú bvóá dhi sè dhi, mà dr̀e l̀izo tsàle bhàandre Kàyisàríyà àdhya na. Kònàle dhi, mà dr̀e adr̀ézó Filípò, Rúbí Tanì longólépi dhi ǹi dzó na. Akódhi nda tá dhya nzi-dri-r̀i kípèle Ỳerúsalm̀a na dhi ki àlo 'í. ⁹ Akódhi tá ànzitòkò su mobhá r̀e ko, adr̀ebhá tá Giká ǹi kúlí longó pròfètá kya t̀ini dhi íbe.

¹⁰ Mà kàdré kònàle g̀ile kitú àruka i dre dhi, pròfètá àlo rú be Àgábò dhi dr̀e atsázó bvò Yùdáyà àdhya l̀ésè. ¹¹ Akódhi nda dr̀e áyi kisízó ànyi àma làga, Pólò ǹi káfà adó, áyi pá ki adr̀ozo áyi dr̀ígá íbe gò, tàzoá dhi: «Tírí Lólo adr̀e tàá dhi: Yúdà ànzi Ỳerúsalm̀a na dhi ki káfà kònìdhi ǹi líyí ǹi adrò kònìni gò, ì dr̀e akódhi ǹi fèzo móndí sùrú twá ro dhi i dr̀ígá.» ¹² Mà kòyi tà nda dre dhi, àma mónnyá ka'ìbhá kònàle dhi íbe dhi i, mà dr̀e Pólò ǹi ti lizízó, kòl̀ìró Ỳerúsalm̀a na ko dhi bvó. ¹³ Dì, Pólò dr̀e ína logózóá dhi: «M̀i adr̀e ngòle, adr̀ézó áma togó 'o ngòle àdho tà sè? Ma g̀anzi ró ngbà 'í bã nya kòdhya ko. Ma kókpà g̀anzi ró l̀ile dr̀ale Ỳerúsalm̀a na Mírì Yésu ǹi rú ǹi tà sè.» ¹⁴ Dì mà dr̀e kitswálé akódhi ǹi logá bwà ko dhi sè dhi, mà dr̀e kúlí tayízó, tàzoá dhi: «Tà Mírì dr̀e adr̀elé l̀ele 'òle dhi kò'o ru wà.»

¹⁵ Àmvolásà, mà dr̀e tà títí dhi ki ledézó gò, mà dr̀e mbàzo Ỳerúsalm̀a na. ¹⁶ Mà mbà tá túmánì móndí ka'ìbhá àruka Kàyisàríyà l̀ésè dhi íbe. Dì ì dr̀e áma ki drizo l̀izo àma íbe agó àlo rú be Mìnàsónà dhi ǹi dzó na, mà kàyíró kònàle be dhi bvó. Akódhi nda angá tá

† À kònò Tà 'òle dhi i 6:5; 8:5.

Kìpírò lésè, ìndì akódhi tá móndí Yésu ni ka'ilepi kínó lésè dhi 'i.

Pólò ì kímó ru bhàgo Èkèlézyà àdhya íbe

¹⁷ Mà kòtsa Yèrusalémà na dre dhi, àma ki adrúpi Yésu ni ka'ibhá dhi ì dré àma ki ka'izo dòle togó dóro sè. ¹⁸ Kítú bvóá dhi sè dhi, mà dré lizo Pólò be Yàkóbhò bhàna. † Kònàle dhi, bhàgo títi Èkèlézyà àdhya ì kímó tá kpà ru. ¹⁹ Dì Pólò dré mòdo fèzo àyi dré gò, tà títi Giká dré 'òle áyi àzì sè móndyá sùrú twá ro dhi ì kòfalé dhi ki tífzó àyi dré mìbhalé tí. ²⁰ Ì kòyi tà nda ì dre dhi, ì dré ngàzo adrélé Giká ni rú bha kùle. Gò ì dré tàzoá Pólò dré dhi: «Àma ki adrúpi, mí nò rè ngalè Yúdà ànzi lizólizo dhi ì ka'ì Yésu ngíni ya dhi ká. Àyi títi nda ki togó kókpa àtsi ró Mósè ni tatrítrí kúlí ni tà sè. ²¹ Dì, ì yi tàle dhi, mí adrè mína Yúdà ànzi títi ayíbhá móndyá sùrú twá ro dhi ì kòfalésè dhi ki tadhá, ì kòtayíró Mósè ni tatrítrí kúlí, ìndì ì kògòró vélé adrélé àyi ki ànzi ki lwa ko, adrézó kpà àma ki labhi lebé ko. ²² Mà ni 'òà ngíni? Tàko ko, ì ni dra ámi atsama ni rúbí yi 'í. ²³ Dì mí kò'o tà mà dré adrélé tàle mí dré kòndhi kòdhya. Àgo su mòndrà sibhá dhi ì kònwà àma kòfalé be. ²⁴ Mí kòdrì àyi nda ì lizo àyi íbe, mì kòtemvéro àmi tùmání àyi íbe Giká kandrà. Mí kòfè kpà làfa ì dré kitswázó àyi ki drìbhí 'o rèle dhi mì. †† Mí kò'o kòndhi dhi, móndyá títi dhi ki niá tàle dhi, tà adrélé tàle mí rú kòdhi ì kinzò 'i dhi be. Ì ni kpà niá dhi, mí adrè mína tà tatrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi ki ka'ì 'òle dhi be. ²⁵ Kàdré móndyá ka'ibhá sùrú twá ro dhi ki tà sè dhi, mà tisì tá wárágà, tà mà dré tá ru yizo ì kò'o dhi ki longózó àyi dré. Má tisì tá dhi, ì kònya mányàngá fèle giká tàko ì dré dhi ko, ì kònya kà'wá kàré ko, ì kònya kà'wá 'òle zùle dràle dhi ki zà ko, ìndì ì kò'o ndòtò tà ko. ‡»

²⁶ Dì kítú bvóá dhi sè dhi, Pólò dré àgo nda ki drizo lizo àyi ki temvé tùmání ì be. Gò dré fizo tépelò na, kitswálé lókyá àyi ki temvema nda dré kitswázó akílé gò, ngá fèzo Giká dré àyi àlo àlo títi dhi ki rú sè dhi ni longó. ††

À ru Pólò tépelò na

²⁷ Kítú nzi-dri-rì àyi ki temvema nda àdhya ì dré tá adrèrà'a 'òle akílé dhi 'á dhi, Yúdà ànzi àruka angábhá bvò Àsíyà àdhya lésè dhi ì dré Pólò ni nòzo tépelò na. Dì ì dré ngàzo móndyá zyandre títi dhi ki 'a tífi, akódhi ni ruzo gò, ²⁸ ì dré kúlí yòzo tàzoá dhi: «Ìsèrélè ànzi ì, mì alè àma ki ledé wà! Kòndhi agó adrélépi móndyá títi àrà títi ì 'ásè dhi ki kodzó ligílé àma ki sùrú rú, àma ki tatrítrí kúlí rú, ìndì tépelò kòndhi rú dhi 'i. Kòdhi íbe dhi, akódhi adri ndìndì móndí sùrú twá ro dhi ì affzó

† Yàkóbhò kòndhi tá Yésu ni adrúpi ki àlo 'i. À kònd Tà 'òle dhi ì 12:17; 15:13. †† À kònd tà àndu ngíle mòndrà síma ni tà sè Tà 'òle dhi ì 18:18 na dhi. ‡ À kònd Tà 'òle dhi ì 15:20. †† À kònd 1 Kòrítòbhá ì 9:20.

àyi íbe tépelò le, àrà lólo kòndhi ni 'òzo atsálé ndí ró!» ²⁹ (Ì tà tá kòndhi tàko ko, ì nò tá Tròfímò angálépi Èfésò lésè dhi ì Pólò be bhàandre 'á. Dì ì adrè tá àyikya kisùá dhi, Pólò adri tá akódhi affzó ába tépelò le.)

³⁰ Dì tà nda dré móndyá títi bhàandre nda 'á dhi ki 'a tífzó gò, ì dré angázó aralé àrà títi ì lésè Pólò ni ru, akódhi ni sèzo pfòzo ába tépelò 'ásè gò, tépelò ni dzóti ki tesézó. ³¹ Dì ì dré tá adrèrà'a 'òle Pólò ni pfu dràle dhi 'á dhi, Rómà ki sòdá ki kàdrì dré yizoá tàle dhi, tà abí dre nyñyi Yèrusalémà 'a. ³² Gbá kòdhwa, akódhi dré sòdá ki drizo àyi ki drì kobhá íbe ràzo àyi íbe móndyá zyandre nda ì véna. Àyi nda ì kònd sòdá ki kàdrì nda ì sòdá ni íbe dre dhi, ì dré Pólò ni pfúma tayízó. ³³ Dì sòdá ki kàdrì nda dré áyi kisízó ànyi akódhi làga gò, akódhi ni 'o rùle, adròle nyèrì rì dhi ì sè. Gò dré lizízóá ngalè akódhi àdhi 'i ya dhi, ìndì 'o tà àdho tà 'i ya dhi. ³⁴ Móndyá zyandre nda ì kòfalé dhi, móndí àruka ì adrè tá tetrélé, adrézó tà àlo ta. Àruka ni ì adrè tá kó tà àzya ta. Tà wàyá nda sè dhi, sòdá ki kàdrì nda kitswá tá tà nda ni àndu ni bwà ko. Dì dré Pólò ni 'òzo drìle lizo ába dzó kàdrì adrézó sòdá ki líkí dhi na. ³⁵ Sòdá nda ì kòtsa Pólò be àrà adrézó mbàle dzó kàdrì nda na dhi na dre dhi, ì dré akódhi ni dòzo dodò móndyá zyandre nda ki ligima ni tà sè. ³⁶ Tàko ko, àyi títi dhi ì adrè tá lile tetrébe àyi vésè, adrézó loyóá dhi: «Akódhi kòdràdrà! Kòdràdrà!»

Pólò ga áyi tàrà móndyá zyandre ì kandrà

³⁷ À dré tá adrèrà'a 'òle Pólò ni 'o fíle dzó kàdrì nda na dhi 'á dhi, dré lizízóá sòdá ki kàdrì tí dhi: «Má ni kitswá tà ta mí dré bwà?» Dì sòdá ki kàdrì nda logó drá dhi: «Mí ni tákò Gíríki ti tàle be? ³⁸ Mì kòndhi tsì Èzèpétò agó atú móndí ki kodzólépi ligílé gò drikònzibhá ngùlù-su dhi ki drizo lapázó àyi íbe duku na dhi 'i ko?» ³⁹ Dì, Pólò logó drá dhi: «Ma, ma Yúdà mvá angálépi Tàrusò bvò Kilikíyà àdhya lé dhi lésè dhi 'i. Dì ma móndí bhàandre rúku kyàkyà dhi lésè dhi 'i. Má adrè ámi ti lizí, mí kòfèro má dré láti tà tàzo móndyá zyandre kònd ì dré.» ⁴⁰ Dì sòdá ki kàdrì nda kòka'ì dre dhi, Pólò dré ngàzo áyi totó àrà adrézó mbàle dzó kàdrì nda na dhi na gò, dríga bha kuru móndyá zyandre nda ki kúlí kikízó. Dì ngá kòbhù ndi dhi, dré tàzoá àyi dré Èbèrè ti sè dhi: ‡

22 «Àma adrúpi ì, àma atá íbe ni ì, mì yi rè tà má dré adrélé tàle àmi dré àma tàrà gàzo ni ì ká!» ² Ì kòyi akódhi adrèrà'a tà ta àyi dré Èbèrè ti sè dre dhi, ì dré gòzo vélé adrélé kíri wáláká ni ni lavú. Gò Pólò dré tàzoá dhi: ³ «Ma Yúdà mvá tile Tàrusò bvò Kilikíyà àdhya lé dhi na dhi 'i. Dì, à líkí tá ma mbàle kònwà Yèrusalémà 'a. Gàmlàtyélè tadhá tá àma ki tábhí ki tatrítrí kúlí má dré nile kyá dhi nì. Àma togó tá àtsi ró

‡‡ À kitswá kpà kúlí «Èbèrè ti» kònd ki ladzá: «Àràméyá ti».

Giká ni tà sè, àmi tíí ándrò ni kya t́íni. ⁴ Kàdré mónnyá adrèbhá Yésu kòdhi ni láti lebè dhi ki tà sè dhi, má pfo tá àyi ki mi tsàle byá àyi ki dràdrà na. Má turú tá àyi àgo ró ìndì tòko ró nda i lebhélé bãdzó na. ⁵ Kòwánà ki kàdrì i bhàgo kàdrì tíí dhi íbe dhi ki kitswá tadhá dhi, tà má dré adrélé tàle kòdhi i tà bàti 'i dhi. Má kisú tá ndìndì wáràgà àyi nda ì dré tísìle àyi ki adrúpi Dàmàsékè na dhi i dré dhi i gò, má dré lizo ába kitswálé mónnyá ka'ìbhá kònàle dhi ki turú adrìle Yèrusalémà le, à kònòró tà àyi dri be dhi bvó.»

Pólò títí, í ka'ì Yésu ngíni ya dhi
(À kònò kpà Tà 'òle dhi i 9:1-19; 26:12-18)

⁶ «Lókyá má dré tá adrèrà'a tsàle ànyi Dàmàsékè làga ànyíànyi kitú rírí sè dhi 'á dhi, ngádra kàdrì bhù lésè dhi dré kòzo ngbò ró ngá kazá má làgàsè kúrú. ⁷ Dì má dré dhèzo kiní mi gò, má dré kúlí yizo tàá má dré dhi: «Sàwúlò, Sàwúlò, mí adrè áma mi pfo àdho tà sè?» ⁸ Má dré lizizóá dhi: «Mírì, mi àdhi 'i?» Dì kúlí nda logó má dré dhi: «Ma, Yésu Nàzàrétà lésè, mí dré mína adrélé mi pfole dhi 'i.» ⁹ Áma atsiàmú ì nò tá kpà ngádra nda 'í. Dì, ì nì tá àyikya tà kúlí nda dré tá adrélé tàle má dré dhi ki àndu ko. ¹⁰ Gò má dré lizizóá dhi: «Mírì, lè má kò'o ngíni?» Mírì logó má dré dhi: «Mí nga lile Dàmàsékè na. Kònàle dhi, à ni tà tíí Giká dré bhàle mí kò'o dhi ki ta mí dré.» ¹¹ Dì má dré kitswálé ngá no ngádra nda ni lagulagu dré bwà ko dhi sè dhi, áma atsiàmú ì dré áma dríngá rùzo, áma sèzo lizo má be Dàmàsékè na.

¹² Kònàle dhi, agó àlo rú be Ànànyà dhi dré alizo áma no. Akódhi nda tá mómíí adrélépi tròle Mósè ni tatrítrí kúlí rú dhi 'i. Yúdà ànzi tíí Dàmàsékè na dhi ì adrè tá kpà akódhi ni rú ta dóro. ¹³ Akódhi kàtsá áyi totó ànyi má làga dre dhi, dré tàzoá má dré dhi: «Áma adrúpi Sàwúlò, ámi mi kògò ngá no!» Gbã lókyá nda sè dhi, má dré gòzo adrélé ngá no gò, má dré akódhi ni nòzo. ¹⁴ Akódhi dré tàzoá má dré dhi: «Giká àma ki táb-hí kya zì mi kitswálé tà í dré adrélé lèle 'òle dhi ki ni, kitswálé Dhya gyàgya dhi ni no, ìndì kitswálé akódhi nda ni kúlí yi tíá dhi bvó. ¹⁵ Tàko ko, mí ni akódhi ni tà mí dré nòle ìndì mí dré yile dhi ki longó mónnyá tíí i dré. ¹⁶ Dì nyànomvá dhi, mí adrè àdho tà letè? Mí nga akódhi ni zi adrélé ámi Mírì ro, ìndì mí do bàtisimò, Giká kòdzìró mi ámi tàkonzì i lésè be dhi bvó.»

Pólò títí, Mírì zi i lile mónnyá súrú twá ro dhi i véna ngíni ya dhi

¹⁷ «Má kàgò Yèrusalémà le dre dhi, má dré adrézó tà zi Giká tí tēpelò na gò, ngá dré afízó má dri toróbí t́íni. ¹⁸ Má nò tá Mírì adrèrà'a tàá má dré dhi: «Mí nga mbèlè pfole Yèrusalémà 'ásè. Tàko ko, mónnyá Yèrusalémà 'a dhi ì kitswá àyikya áma tà mí dré adrélé longolé dhi ki ka'ì bwà ko.» ¹⁹ Má logó dhi: «Mírì, àyi

nda ì nì dóro tàle dhi, má adrè tá mána tatsílè lèsámò dzó i 'ásè mónnyá adrèbhá ámi ka'ì dhi ki turúbe lebhélé bãdzó na, adrézó kpà àyi ki bhwa. ²⁰ Kòdhi íbe dhi, lókyá à dré tá adrèrà'a Sètèfánò, ámi tà longólépi dhi ni kàrí kutú dhi 'á dhi, ma tá mána kònàle, adrélé tà nda ni ka'ì, adrézó kpà dhya adrèbhá tá akódhi ni pfo dràle dhi ki kítá líkí.» ²¹ Dì Mírì dré tàzoá má dré dhi: «Mí lè, tàko ko, má ni ámi mu lile làwú làvo na, mónnyá súrú twá ro dhi i véna.»

Pólò tadhá dhi, i Rómà agó 'i

²² Mónnyá zyandre nda ì yi tá Pólò tsàle lókyá dré kúlí nda ni tãrà'a. Gò ì dré ngàzo kúlí loyó, adrézó tàá dhi: «À kòtingá akódhi mómíí i kòfalésè! Kitswá ína lídrì sè ko!» ²³ ì dré adrézó tetrélé, adrézó àyi ki kítá ki lebhé kiní mi, adrézó tàpfulíndrì lomvó todàle kurú na. ²⁴ Dì sòdá ki kàdrì nda dré Pólò ni 'òzo drìle fízo ába àyi ki dzó kàdrì na. Dré tàzoá dhi, à kòbhwa akódhi adrézó akódhi ni lizí, kòtárò tà mónnyá zyandre nda ì dré tá adrézó tetrélé í rú dhi ni àndu. ²⁵ Dì, à kàdrò akódhi kitswálé bhwàle dre dhi, Pólò dré lizizóá sòdá ki dri kòbhá ki àlo tí dhi: «Rómà ki tatrítrí kúlí ka'ì, mí kàdré mómíí Rómà ro dhi ni bhwa, akódhi ni tàbvó ta àko ró dhi 'i?» ²⁶ Dì sòdá ki dri kòlepi nda kòyi kúlí nda dre dhi, dré lizo longóá sòdá ki kàdrì nda dré, tàzoá dhi: «Mí adrè tá 'òle àdho tà 'o? Tàko ko, agó kòdhi ína mómíí Rómà ro dhi 'i!» ²⁷ Dì sòdá ki kàdrì nda dré àyi kisízo ànyi Pólò làga, lizíá tíá dhi: «Mí tà rè má dré ká: Mí mómíí Rómà ro dhi 'i bàtí?» Pólò logó dhi: «Àyíya, kònìni.» ²⁸ Sòdá ki kàdrì tà dhi: «Má fè mána làfa kàdrì, atsázó mómíí Rómà ro dhi ró.» Dì Pólò logó dhi: «Mána, à ti ma mómíí Rómà ro dhi ró dhi titì.» ²⁹ Gbã kòdhwa, sòdá adrèbhá tá 'òle Pólò ni lizí dhi ì dré akódhi ni tayízó. Dì tirì dré sòdá ki kàdrì nda ni 'òzo, dré nile í 'o tá Pólò adrélépi Rómà ro ni adrèle nyìrì sè dhi sè.

Pólò pfo Yúdà ànzi ki bhàgo kàdrì i kandrá

³⁰ Kitú bvóá dhi sè dhi, sòdá ki kàdrì nda dré kòwánà kàdrì ki 'òzo ru kimó bhàgo kàdrì tíí dhi íbe. Dì dré Pólò ni trizo gò, 'òzoá apfole àyi nda i kandrá, kitswázó tà Yúdà ànzi ì dré adrézó akódhi ni asíki dhi ni àndu ni dhi bvó.

23 Dì Pólò dré ngàzo bhàgo kàdrì nda ki no dñí gò, tàzoá dhi: «Áma adrúpi i, áma togó arókè ma ko tà tíí má dré 'òle Giká kandrá atsálé ándrò kònìdhi dhi i sè dhi.» ² Gbã kòdhwa, kòwánà ki kàdrì rú be Ànànyà dhi dré mónnyá adrèbhá Pólò làga dhi ki 'òzo akódhi ni ti sa. ³ Dì Pólò dré tàzoá drá dhi: «Mí, àbè rúbhá tswàle mvèle kemve dhi ró ni, Giká ni ámi tswa nì! Mí lírì mína kònàle kitswálé áma tàbvó ta àma ki tatrítrí kúlí sè. Dì, mí 'o mína ma tswàle, adrézó tatrítrí kúlí nda ni ño.» ⁴ Gò àyi adrèbhá Pólò làga nda ì dré tàzoá

drá dhì: «Mí 'o mi ngíni adrélé Giká ni kòwánà ki kàdrì ni lodhá kònìni dhì?»⁵ Dì Pólò logó dhì: «Adrúpi ì, má ni tá ko tàle dhì, akódhi kòwánà ki kàdrì 'ì dhì. Àngyá ko, Giká ni Kúlí adré tàá dhì: «Mí kòtà tà kònzi ámi móndyá ki kàdrì rú ko.»[†]»

⁶ Dì Pólò ni tá tàle dhì, bhàgo kàdrì ru kimóbhá nda ì kòfalé dhì, móndí àruka ì tá Sàdùkáyò 'ì, ìndì àruka ni ì tá Fàrisáyò 'ì dhì be. Dì dré kúlí yòzo tàzoá àyi dré dhì: «Áma adrúpi ì, ma mána Fàrisáyò 'ì, ìndì Fàrisáyò mvá 'ì. À adré áma tàbvò ta ándrò kònìni, má dré adrélé mi bha Giká véna adrézó ka'íá dhì, móndyá dràbhá dre dhì ki nga dràdrà 'ásè dhì sè!»⁷ Kòtà tà nda dre dhì, lawà dré kizo Fàrisáyò ì kòfalésè Sàdùkáyò ìbe gò, móndyá zyandre nda ì dré ru lanzízó.⁸ (Tàko ko, Sàdùkáyò ì adré àyikya tàá dhì, ngangà dràdrà 'ásè dhì yókódhó, ìndì ángéló ì tirí ìbe dhì ì yókódhó. Dì, Fàrisáyò ì adré àyikya tà nda ki ka'ì tíí.)⁹ Dì lawà nda dré vélé kizo lavulé gò, tatrítrí kúlí tadhábhá àruka Fàrisáyò ró dhì ì dré ngàzo adrélé tà kayí rinyí sè, adrézó tàá dhì: «Mà kisú àmakya tà kònzi àlo dhì agó kònìdhi véna ko. Àruka ni, tirí 'ì yà, kó ngalè ángéló 'ì yà dhì tà tà drá nì!»¹⁰ Dì lawà nda dré tá adrélé lile drì drì dhì sè dhì, sòdá ki kàdrì nda adré tá ngá ro, ì ni dra Pólò ni ru pfùle dràle dhì sè. Dì dré lazízó áyi sòdá ì dri dhì, ì kòsi akódhi ni apá àyi drígásè, drìle lizo ába àyi ki dzó kàdrì na.

¹¹ Kítú nda ni ngátsi sè dhì, Mírì dré agázó Pólò kandrá tàá drá dhì: «Mí tsi togó! Ngóro mí dré áma tà longólé kònwa Yèrusalémà 'a dhì tíni dhì, adré kpà leà dhì, mí kòlongó áma tà Rómà na.»

Yúdà ànzi ì yi ru kitswázó Pólò ni pfu dràle

¹² Ngá kòwa dre dhì, Yúdà ànzi àruka ì dré ru yizo gò, mòndrà sizo àyi kòfalésè tàzoá dhì, ì kitswá ngá nya ko ìndì ngá mvu ko, tsàle ì dré Pólò ni pfurà'a dràle dhì 'á.¹³ Dhya ru yibhá tà nda dri dhì ì lavú tá nyadhi-rì.¹⁴ Dì ì dré lizo kòwánà kàdrì ì véna bhàgo ìbe, tàá àyi dré dhì: «Mà sè mòndrà àma kòfalésè tàzoá dhì, mà kitswá ngá nya ko ìndì ngá mvu ko, tsàle lókyá mà dré dra Pólò ni pfùzo dràle dhì 'á.¹⁵ Dì nyànomvá dhì, àmi túmání bhàgo kàdrì ìbe dhì ì, mì kòlizi sòdá ki kàdrì, kògòro Pólò ni 'o apfòle àmi kandrá, ngóro mì lè tá akódhi ni tà ndàle nile kyá na tíni. Dì àma ró dhì, mà ni adré rìle kitswálé akódhi ni pfu dràle drìdrì dré dra atsázó kònwa dhì kandrá.»

¹⁶ Dì, tà ì dré ru yizo 'òá Pólò rú nda ni rúbí dré dhèzo akódhi ni kòdromvá bína gò, akódhi nda dré lizo longóá Pólò dré sòdá ki dzó kàdrì na.¹⁷ Gò Pólò dré sòdá ki dri kobhá ki àlo azizó, tàzoá drá dhì: «Mí dri kàdhúra kònìdhi lizo ába sòdá ki kàdrì véna. Tàko ko, akódhi tà ìbe longólé drá.»¹⁸ Dì sòdá ki dri kòlepi nda dré akódhi ni drizo lizo ába sòdá ki kàdrì véna, tàzoá

dhì: «Pólò 'ìle bádzó na kòdhi zi tá ma lizílé, má kàdzíró kàdhúra kònìdhi mí vélé. Àngyá ko, akódhi tà ìbe longólé mí dré.»¹⁹ Dì sòdá ki kàdrì nda dré kàdhúra nda ni drígá rùzo, akódhi ni drizo gàrà dri gò, lizízóá tíá dhì: «Mí adré àdho tà le longólé má dré?»

²⁰ Dì kàdhúra nda logó dhì: «Yúdà ànzi ì yi ru ámi lizízó, mí kò'oró Pólò pfòle kídru bhàgo kàdrì ì kandrá, ngóro ì lè tá akódhi ni tà ndàle nile kyá na tíni.²¹ Adré di leà dhì, mí kòka'ì mína ko. Tàko ko, àyi ki àruka ànyànyì nyadhi-rì dhì ì adré àyikya rìle akódhi bvó láti 'á. Àyi nda ì sè mòndrà tàzoá dhì, ì kitswá ngá nya ko ìndì ngá mvu ko tsàle lókyá ì dré dra akódhi ni pfùzo dràle dhì 'á. Nyànomvá kònìdhi, àyi gànzi ró, adrélé ngbà 'í ámi kúlí leté kòdhyà.»²² Dì sòdá ki kàdrì nda dré lazízóá kàdhúra nda dri dhì: «Mí kòtà tà mí dré longólé má dré kòdhi dhya àlo dré ko.» Gò dré akódhi ni tayízó lile.

À mù Pólò gùvèrènerè Fèlíki véna Kàyisàriyà na

²³ Dì sòdá ki kàdrì nda dré àyi sòdá ki dri kobhá rì dhì ki azizó, tàzoá àyi dré dhì: «Mì ledé tà tíí dhì ì kitswázó sòdá kámá-rì dhì ki dri, túmání sòdá nyadhi-na-dri-mu-drí dònjí ì dri dhì ìbe, ìndì sòdá kámá-rì dìlì ìbe àyi drígá dhì ìbe, lizo àyi ìbe sáà nzi-dri-su ngátsi àdhyà sè Kàyisàriyà na.²⁴ Mì bhà kpà dònjí ì kitswálé Pólò ni do tsàle byá gùvèrènerè Fèlíki véna líná dhì bvó.»²⁵ Dì dré wárágà tiszó gùvèrènerè nda dré kònìni:

²⁶ «Ma, Kàlàwùdíyò Lisíyà, má adré wárágà kònìdhi ni tiszì mi, atálágó, gùvèrènerè Fèlíki dré. Mòdo mí dré!²⁷ Yúdà ànzi ì ru tá agó má dré adrélé mùle mí véna kònìdhi gò, ì dré tá adrézó 'òle akódhi ni pfu dràle. Dì má dré yizoá tàle dhì, akódhi móndí Rómà ro dhì 'ì gò, mà dré lizo sòdá mána ìbe akódhi ni apá àyi drígásè.²⁸ Má lè tá tà ì dré adrézó akódhi ni asíki ásà dhì ni àndu nile gò, má dré akódhi ni 'òzo pfòle àyi ki bhàgo kàdrì ì kandrá.²⁹ Má dré kisúzóá dhì, ì adré akódhi ni asíki àyi ki tatrítrí kúlí ni tà sè. Dì, tà tà bhàzo akódhi dri kitswálé dràdrà sè yà, kó ngalè bã sè yà dhì tá yókódhó.³⁰ Má dré yizoá tàle dhì, ì yi tá ru kitswázó akódhi ni pfu dràle dhì, má dré akódhi ni mùzo lile gbà lókyá nda sè mí véna. Má dré kpà lazízóá akódhi ni asíkibhá ì dri dhì, ì kòlì tà ì dré adrézó akódhi ni asíki ásà dhì ki ta mí kandrá.»

³¹ Dì sòdá nda ì dré Pólò ni drizo lizo ába ngátsi sè ngóro tá tàle àyi dré dhì tíni gò, ì dré tsàzo bhàandre rú zile Àtipátrì dhì na.³² Kítú bvóá dhì sè dhì, ì dré akódhi ni tayízó sòdá dònjí ì dri nda ì drígá, ì kògòro lile ába be dhì bvó. Gò àyi lèbhá pá sè dhì ì dré àyikya nzizo àyi ki dzó kàdrì na.³³ Dì sòdá dònjí ì dri nda ì kòtsa Kàyisàriyà na dre dhì, ì dré wárágà nda ni fèzo gùvèrènerè Fèlíki dré gò, Pólò ni tayízó akódhi drígá.³⁴ Dì gùvèrènerè nda dré wárágà nda ni nàzo gò, lizízóá Pólò tí ngalè akódhi angá tá bvó ángùdhi lésè

† À kònò Pfòma 22:27.

ya dhi. Kòyi tàle dhi, akódhi angá tá Kilikíyà lésè dhi dre dhi, ³⁵ dré tàzoá drá dhi: «Má ni ámi yi lókyá ámi asíkibhá ì dré dra atsázó dhi tú.» Gò dré Pólò ni 'òzo líkílé Èródè ni dzó kàdrì na.

Yúdà ànzi ì asíkì Pólò Fèlíkisi kandrà

24 Kítú nzi àmvolèsè dhi, kòwánà ki kàdrì Ànànyá ì dré tsàzo bhàgo àruka íbe ìndì dhya adrélèpi tá kúlí ta àyi dré, rú be Tèrùtúlò dhi be Kàyisàriyà na. Gò ì dré tà ì dré tá adrézó Pólò ni asíkì ásà dhi ki tàzo gùvèrènerè Fèlíkisi kandrà. ² À kàzì Pólò dre dhi, Tèrùtúlò nda dré ngàzo tà ta akódhi rú kònìni: «Atálágó Fèlíkisi, mà adrè lenzélè tà kàdrìkàdrì mà dré adrézó ába lókyá be vwàvwà ro mí zàle dhi ni tà sè, ìndì tà mí dré kisùle ladzálè atsálè dóro àma ki bvò kònìdhi lé dhi ki tà sè. ³ Mà adrè tà nda ki no lókyá wáyi sè ìndì àrà títi ì 'ásè gò, mà dré adrézó àwoyà ta mí dré togó wáyi sè. ⁴ Dì, mà lè mána ámi lókyá kizálè ko. Má adrè dì ámi ti lizí, mí kòyiró àma lókyá tsà sè ámi togó dóro sè.

⁵ Mà kisú dhi, agó kònìdhi ína drikònzi líyí 'i. Adré mómndí ki kodzó lígílé Yúdà ànzi bvò wáyi 'ásè dhi ì kò-falésè. Akódhi mómndí adrèbhá dhya Nàzàrètà lésè dhi ni láti kinzò ro dhi ni lebé dhi ki kàdrì ki àlo 'i. ⁶ Tabhì tá ndìndì àma ki tépelò 'òle atsálè ndí ró gò, mà dré akódhi ni rùzo. ⁷ Ámi tàndì, mí ni kitswá akódhi ni lizí, kitswázó tà títi mà dré adrézó akódhi ni asíkì ásà kòdhi ki àndu ni kyá.»

⁹ Gò Yúdà ànzi ì dré kpà tàzoá dhi, tà títi Tèrùtúlò dré tàle Pólò rú nda ì tà bàti 'i.

Pólò ga áyi tàrà Fèlíkisi kandrà

¹⁰ Dì gùvèrènerè nda dré drígá bhèzo Pólò véna kòtáro tà gò, Pólò dré ngàzo tàá dhi: «Má ni tàle dhi, mí dhya adrélèpi tàbvò ta bvò kònìdhi drìle dhi 'i kóná be bí dhi be. Ásà dhi, ma arí íbe adrézó áma tàrà ga mí kandrà. ¹¹ Ngóro mí dré kitswálè nìle be dhi tíni dhi, lavú rè kítú mudrí-dri-ri ko, mà mbà tá Yèrúsalmà na kitswálè Giká ni lindrì bha. ¹² Dhya adrèbhá áma asíkì kònì ì kisú tá ma tépelò na adrèrà'a tà kayí mómndí íbe yà, kó ngalè adrèrà'a mómndí ki kodzó lígílé yà dhi ko. ì kisú tá kpà ma adrèrà'a 'òá kònìni Yúdà ànzi ki lèsám-bò dzó ì 'ásè yà, kó ngalè àrà àzuya bhàandre nda lé dhi na yà dhi ko. ¹³ ì kitswá kpà tadhá dhi, tà ì dré adrézó áma asíkì ásà dhi ì tà bàti 'i dhi bwà ko. ¹⁴ Dì, mà adrè mána tà kònìdhi ni ka'ì kòdha: Má adrè láti ì dré adrélè zile kinzò ro nda ni lebé, adrézó Giká àma ki tábhí kya ni lindrì bha ásà. Má adrè kpà tà títi tisìle Mósè ni tatrítrí kúlí na ìndì profètà ki búkù ì 'ásè dhi ki

† Wárágà Giká ni Kúlí tisìzo àyi dri drìdri dhi ì léna dhi, à adrè kúlí kònì ki kisú kònwa ko: [Mà lè tà akódhi ni tàbvò tàle ngóro àma ki tatrítrí kúlí dré adrélè tàle dhi tíni. ⁷

ka'ì. ¹⁵ Má adrè kpà mí bha Giká véna, adrézó ka'íá àyi kònì kya tíni dhi, mómndí títi gyägya ró ìndì kònzi ró dhi ki nga dràdrà 'ásè. ¹⁶ Dì ásà dhi, mà adrè ngbú adrélè áma togó líkí, mà kàdréro tà àko mà rú Giká kandrà, ìndì mómndí ì kandrà.

¹⁷ Má dré tá tsàle Yèrúsalmà na ko kóná bí dhi sè dhi, mà gò tsàle kònàle kitswálè ngá fe lemerèbhá áma súrú na dhi ì dré, ìndì kitswálè ngá fe Giká dré. ¹⁸ ì kisú tá ma adrèrà'a tà kòdhi ki 'o tépelò na, àkò mà temvé tá ma dre dhi 'á. Àma tá túmání mómndí zyandre dhi íbe ko. Má 'o tá kpà tà àlo wáyá ro ko. ¹⁹ Dì, Yúdà ànzi àruka angábhá bvò Àsíyà àdhya lésè dhi ì tà àyikya kònàle. Adré tá lèá dhi, àyi nda ì kàdré áma asíkì kònwa mí kandrà dhi àyi, ì kàdré tà íbe tàle mà rú dhi. ²⁰ Adré kó lèá dhi, dhya kònì ì kòtà tà kònzi ì dré tá kisùlé mà vélé, mà dré tá pfòrà'a Yúdà ànzi ki bhàgo kàdrì ì kandrà dhi 'á dhi. ²¹ Àruka ni, tà nda tà mà dré tá yòle àyi kandrà kònìdhi 'i: «À adrè áma tàbvò ta àmi kandrà ándrò kònìni, mà dré adrélè ka'íá tàle dhi, mómndí drèbhá dre dhi ki nga dràdrà 'ásè dhi sè!»

²² Dì Fèlíkisi, Mírì ni láti ni tà nìlepi dóro nda, dré ru kimoma nda ni 'òzo akílé gò, tàzoá àyi dré dhi: «Lókyá sòdá ki kàdrì Lìsíyà dré dra atsázó dhi tú dhi, mà ni àmi ki tà kòdhi ni bvò lanzí.» ²³ Gò dré lazízóá sòdá ki dri kòlepi dri dhi, kòbhà sòdá àruka ì adrélè Pólò ni líkí. Dì, à kòtayí akódhi adrélè tà àruka dré adrélè lèle 'òle dhi ki 'o, ìndì à kòtayí akódhi ni arúpi ì adrélè akódhi ni lomí.

Pólò pfò Fèlíkisi ì kandrà Drùsílà be

²⁴ Kítú àruka ì kòlavú dre dhi, Fèlíkisi ì dré gòzo tsàle tòkò ni rú be Drùsílà adrélèpi Yúdà mvá ro dhi be. Dré Pólò ni azízó gò, akódhi ni yìzo adrèrà'a tà adrézó Yésu Krísto ni ka'ì dhi ni tà ta. ²⁵ Dì Pólò dré tá adrèrà'a tà ta tà gyägya 'òma ni tà dri, lovó mvòma ni tà dri, ìndì tàbvò tàma adrélèpi alìle dhi ni tà dri dhi 'á dhi, tirì dré Fèlíkisi ni 'òzo gò, dré tàzoá dhi: «Tà kòdhi kitswá kítú ándrò dhi sè dre. Mí lè. Má kòkisú lókyá àzuya dre dhi, mà ni go ámi azí.» ²⁶ Kòdhi íbe dhi, Fèlíkisi adrè tá ína mí bha, Pólò kòfèró làfa ì dré. Ásà dhi, adrè tá akódhi ni azí rã, ì kàdréro tà títi túmání.

²⁷ Kóná rì dhi ì kòlavú kònìni dre dhi, Pòrùkíyò Féstò dré atsázó gùvèrènerè ro Fèlíkisi ni àrà 'a. Dì Fèlíkisi dré tá adrélè Yúdà ànzi ki togó le 'òle kìnìlé dhi sè dhi, dré Pólò ni tayízó adrélè bádzó na.

Pólò pfò Féstò kandrà

25 Kítú na Féstò ni tsàma bvò Yúdáyà àdhya na dhi àmvolèsè dhi ì kòlavú dre dhi, akódhi dré ngàzo Kàyisàriyà lésè lèle Yèrúsalmà na. ² Kònàle dhi, Yúdà ànzi ki kòwánà kàdrì ì àyi ki kàdrì àruka íbe dhi, ì dré tsàzo tà ì dré tá adrézó Pólò ni asíkì ásà dhi ki ta akódhi kandrà. Gò ì dré Féstò ni ti lizízó, ³ kò'oró Pólò lèle

tàbvó tàle Yèrúsalemà na, àyi kɪ togó 'òzo kɪnɪlé dhi bvó. Ì lizí tá kònɪni tàko ko, Ì adré tá 'òle móndí kɪ bha rɪle akódhi bvó, Ì kòpfuró akódhi dràle láti 'á be dhi bvó. ⁴ Di, Féstò dré logózóá àyi dré dhi: «À adré Pólò ni líkí bãdzó na Kàyisàriyà na. Áma tãndi, má adré 'òle lɪle kònàle. ⁵ Di akódhi nda kò'o tà kònzi dhi, lè mà kòlì tùmání àmi kɪ kàdrɪ àruka íbe, Ì kòtáró tà Ì dré adrézó akódhi ni asíki ásà dhi Ì kònàle.»

⁶ Féstò kàdré kònàle kitú nzi-dri-na yà, kó ngalè mudrí yà dhi dre dhi, dré gòzo lɪle Kàyisàriyà na. Di kitú bvóá dhi sè dhi, dré lirízó tàbvó tãrà na gò, Pólò ni 'òzo apfòle í kandrà. ⁷ Pólò kàpfò dre dhi, Yúdà ànzi alɪbhá Yèrúsalemà lésè dhi Ì dré ngàzo akódhi ni gàrà kɪ kúrú gò, Ì dré asíkizóá tà kàdrɪkàdrɪ Ì sè bí. Di, Ì kitswá tá àyikya tadhá dhi, tà nda Ì tà bàti 'i dhi bwà ko. ⁸ Gò Pólò dré ngàzo áyi tàrà ga, tàzoá dhi: «Má 'o tà kònzi àlo Yúdà ànzi kɪ tãtrɪtrɪ kúlí rú yà, àyi kɪ tɛpelò rú yà, kó ngalè Rómà kɪ ópí kàdrɪ rú yà dhi ko.»

⁹ Di Féstò dré tá adréle Yúdà ànzi kɪ togó le 'òle kɪnɪlé dhi sè dhi, dré lizízóá Pólò tí dhi: «Mí ka'ì lɪle Yèrúsalemà na, má dré kitswázó àmi tàbvó ta kònàle dhi 'í?» ¹⁰ Di Pólò logó dhi: «Má adré áma totó kònwa tàbvó tãrà Kàyisàrà àdhya 'á. Adré leá dhi, à kòtà áma tàbvó kònwa. Má 'o tà kònzi àlo dhi Yúdà ànzi Ì rú ko, ngóro mí dré nɪle be dhi tɪni. ¹¹ Di, má kò'o mána tà kònzi àlo kitswálépi dràdrà sè dhi 'í dhi, má kitswá dràma ga ko. Di, tà Ì dré adrézó áma asíki ásà dhi Ì kàdré àyikya kɪnzò 'i dhi, dhya àlo kitswá áma fe àyi drígá bwà ko. Má adré mána àmi lizí, mí kòmùró ma Kàyisàrà dré tàbvó tàle nɪ!» ¹² Di Féstò dré tà tãzo áyi dri tabhá íbe gò, logózóá dhi: «Mí lizí Kàyisàrà àmi tàbvó ta nɪ, mí ni di tsa Kàyisàrà nda kandrà!»

Pólò pfò ópí Àgùrípà Ì kandrà Bèrúnikè be

¹³ Kitú àruka Ì àmvolésè dhi, ópí Àgùrípà Ì amvúpi ni Bèrúnikè be dhi Ì dré tsàzo mòdo fe Féstò dré Kàyisàriyà na. ¹⁴ Di Ì dré tá adréle gile kònàle dhi sè dhi, Féstò dré Pólò ni tà títízó ópí nda dré. Tà tá dhi: «Agó àlo Fèlíkisi dré tayílé bãdzó na dhi rè dhu kònwàrè. ¹⁵ Má dré tá lɪzo Yèrúsalemà na dhi, Yúdà ànzi kɪ kòwánà kàdrɪ Ì àyi kɪ bhàgo íbe dhi Ì alɪ tá akódhi nda ni asíki má kandrà gò, Ì dré áma lizízó, má kònòró tà akódhi dri. ¹⁶ Má dré logózóá àyi dré dhi, áma Rómà rú dhi Ì, mà adré gà móndí fe à kònòró tà driá dhi, tàbvó ni ni ta àko ró ko. Be ró dhi, lè akódhi kòyi rè zyà tà áyi asíkibhá Ì dré adréle tàle í rú dhi Ì gò, lókyá fèzo akódhi dré áyi tàrà gàzo tà nda Ì sè 'íká.

¹⁷ Di àyi nda Ì dré tá atsázó kònwa dhi, má tigí tá tà nda ko. Be ró dhi, kitú bvóá dhi sè dhi, má dré lirízó tàbvó tãrà na gò, agó nda ni 'o apfòle má kandrà. ¹⁸ Di, akódhi ni asíkibhá nda Ì kònnga tà ta dre dhi, tà Ì dré tàle akódhi rú dhi Ì tá kònzi ngóro má dré tá adréle kisùle dhi tɪni ko. ¹⁹ Be ró dhi, Ì adré tá àyikya tà kayí

akódhi be àyi kɪ tãndi kɪ Giká ni tà dri, Ìndi agó àlo dràlepi, rú be Yésu dhi ni tà dri. Di, Pólò adré tá ína tàà dhi, akódhi nda lídrɪ íbe. ²⁰ Ma ró dhi, má ni tá ngalè má ni tà làsú be kònɪni dhi ni bvó ta ngíni ya dhi ko. Ásà dhi, má dré lizízóá ngalè Pólò ni kitswá ka'íá lɪle tàbvó tàle Yèrúsalemà na yà dhi. ²¹ Di, Pólò dré ína áma lizízó, má kòmùró Ì áma kɪ ópí kàdrɪ Kàyisàrà dré tàbvó tàle nɪ. Di má dré akódhi ni 'òzo adréle líkílé bãdzó na, tsàle lókyá má dré kitswázó akódhi ni mu Kàyisàrà véna dhi 'á.» ²² Gò Àgùrípà dré tàzoá Féstò dré dhi: «Má adré mána agó kòdhi ni le yile.» Féstò logó dhi: «Mí ni akódhi ni yi kɪdru.»

²³ Kitú bvóá dhi sè dhi, Àgùrípà Ì Bèrúnikè be dhi Ì dré atsázó milanzilanzì be bí. Ì dré afízó tàbvó tãrà le sòdá kɪ kàdrɪ íbe Ìndi dhya kàdrɪkàdrɪ bhàandre nda àdhya íbe. Gò Féstò dré Pólò ni 'òzo apfòle àyi kandrà, ²⁴ tàzoá dhi: «Ópí Àgùrípà, Ìndi àmi títi áma íbe ni Ì, mí nò rè agó kònɪdhi kál! Yúdà ànzi títi Yèrúsalemà na Ìndi kònwa Kàyisàriyà 'a dhi Ì atsá tà ta akódhi rú má kandrà, yòzoá kúlí 'u'ù sè dhi, akódhi kitswá dràdrà sè. ²⁵ Di ma ró dhi, má kisú mána tà àlo dré 'òle kitswálépi dràdrà sè dhi ko. Di, akódhi dré áma lizíle áyi mu Kàyisàrà dré tàbvó tàle nɪ dhi sè dhi, má nò dóro ni, akódhi ni mùle vélána dhi. ²⁶ Di, ma mána tà pyà má dré kitswálé tɪsɪle áma kɪ ópí kàdrɪ nda dré akódhi ni tà dri dhi àko. Ásà dhi, má 'o akódhi apfòle àmi kandrà, lavúlé dhi, mí, ópí Àgùrípà kandrà, mà kònɪ akódhi ni lizí dhi, má kòkisúró tà má dré kitswálé tɪsɪle akódhi ni tà dri dhi be dhi bvó. ²⁷ Tàko ko, kitswá má dré móndí 'ile dhi ni mùzo Kàyisàrà véna, tà akódhi ni asíkizó ásà dhi kɪ tadhá àko ró dhi ko.»

Pólò ga áyi tàrà Àgùrípà kandrà

26 Gò Àgùrípà dré tàzoá Pólò dré dhi: «Mí ni kitswá kúlí ta mí rúsè, àmi tàrà gàzo.» Di Pólò dré drígá bhàzo kuru gò, tà tãzo áyi tàrà gàzo kònɪni: ² «Ópí Àgùrípà, ma mána arí íbe, má dré adréle áma tàrà ga àndrò mí kandrà tà títi Yúdà ànzi Ì dré adrézó áma asíki ásà dhi Ì sè dhi sè. ³ Tàko ko, mí ni mína Yúdà ànzi kɪ labhi Ì, tà Ì dré adrézó ru kayí àyi kòfalésè ásà dhi íbe títi dhi Ì dóro lavúlé. Má adré di àmi ti lizí, mí kòyiró ma togó be vwàvwa.

⁴ Yúdà ànzi títi dhi Ì nì áma tà dóro, kɪdhólé áma anzi áma tãndi ni bvò na dhi lésè, tsàle lókyá má dré tá adréle 'a Yèrúsalemà na dhi 'á. ⁵ Ì nì ma kíno lésè, Ìndi Ì kòlè dhi, Ì ni kitswá tadhá, má 'o tà áma kɪ Giká ni tà ngóro Fàrisáyò adrébhá 'òà togó be àtsi ró dhi kɪ àlo ró ngíni ya dhi. ⁶ Di à adré áma tàbvó ta àndrò kònɪni, má dré adréle mí bha tà Giká dré tá lazíle áma kɪ tábhí Ì dré dhi ni tà sè dhi sè. ⁷ Tà lazíle nda, tà áma kɪ sùrú mudrí-dri-rì dhi Ì dré adrézó mí bha kitswázó kisúá, Ì dré adréle 'a Giká ni tà 'o togó be àtsi ró kitú be Ìndi ngátsi be dhi 'á dhi 'i. Ópí Àgùrípà, má dré kpà adréle

mì bha tà nda sè dhi sè dhi, Yúdà ànzì ì adré áma asíkì ándrò. ⁸ Àmi adrèbhá kònwa ni ì, mì kitswá àmikya ka'íá ko tàle dhi, Giká adré mónnyá dràbhá dre dhi ki tìngá dràdrà lésè dhi àdho tà sè?

⁹ Wáláká dhi, áma tàndi má ka'ì tá kpà dhi, lè tá má kò'o tà títí dhi ì kitswázó ligílé Yésu Nàzàrètà lésè dhi ni rú be. ¹⁰ Dì kòrìdhi tá tà má dré 'òle Yèrúsalmà na dhi 'ì. Kòwánà kàdrì ì fè tá rìnyí má dré Yésu ni ka'ìbhá b'ì dhi ki turúzo lebhélé bádzo na. À dré tá adrérà'a 'òle àyi ki tupfú todràle dhi 'á dhi, má adré tá mána ka'íá dhi, tà nda kàdré kònìni. ¹¹ Má adré tá tatsílé lèsámò dzó ì 'àsè adrélé tà njobe àyi dri, adrézó àyi ki 'o rìnyí sè, ì kògàró àyi ki tà ka'íkà'ì be dhi bvó. Áma togó dré tá adrélé aswálé àyi rú tà tàndi ró dhi sè dhi, má adré tá lile àyi ki mì pfobe, tsàle byá mónnyá súrú twá ro dhi ki bhàandre ì 'àsè.»

Pólò títí, í ka'ì Yésu ngíni ya dhi

(À kònò kpà Tà 'òle dhi ì 9:1-19; 22:6-16)

¹² «Dì tà nda kòdhi sè dhi, má adré tá lile Dàmàsékè na, kitswálé àzì kòwánà kàdrì ì dré tá bhàle má drígá dhi ni 'o rìnyí ì dré fèle má dré dhi sè. ¹³ Ópí, má dré tá adrérà'a láti 'á kitú rírì sè dhi 'á dhi, má dré ngádra bhù lésè dhi ni nòzo adrérà'a kòle kitú ni lagulagu lavú, adrérà'a ngá kazá áma làgàsè kúrú áma atsiámu íbe. ¹⁴ Dì mà dré ledhézó títí kiní mi gò, má dré kúlí yìzo tàá má dré Èbèrè ti sè dhi: «Sàwúlò, Sàwúlò, mí adrè áma mì pfo àdho tà sè? Mí dré adrélé kùtsí to pá sè dhi kòkòróko mí dré.» ¹⁵ Dì má dré lizízóá dhi: «Mírì, mì àdhi 'ì?» Mírì dré logózóá má dré dhi: «Ma Yésu mí dré mí-na adrélé mì pfòle dhi 'ì. ¹⁶ Dì mí nga ámi totó pá dri! Má agá mí kandrá ámi bha adrélé áma àzì 'òlepi ró ìndì áma tà longólépi ró. Mí ni áma tà mí dré nòle dhi ì, ìndì tà má dré dra tadhálé mí dré dhi íbe dhi ki longó mónndí ì dré. ¹⁷ Má ni ámi apá ámi tàndi ni súrú ì drígàsè ìndì mónnyá súrú twá ro dhi ì drígàsè. Tàko ko, má adré mána ámi mu àyi nda ì véna ¹⁸ kitswálé àyi ki mì nzi, ì kàpfòró tìnimvá lésè atsálé ngádra 'á, ìndì ì kàpfòró Sàtànà ni rìnyí zàlésè atsálé Giká vélé, akódhi kòtrìró àyi ki tàkònzì ì gò, àrà fèzo àyi dré mónnyá ì dré bhàle twá adrélé ína ró àyi ki tà ka'íkà'ì sè dhi ì kòfalé.»

¹⁹ Dì, ópí Àgùrìpà, má ka'ì tá tà Giká dré tadhálé má dré nda ni 'òle togó wáyi sè. ²⁰ Dì má dré rè zyà lizo Giká ni kúlí longó mónnyá Dàmàsékè na dhi ì dré. Gò má dré lizo longóá mónnyá Yèrúsalmà na dhi ì dré, túmánì mónnyá bvó wáyi Yúdáyà àdhya 'àsè dhi íbe, ìndì mónnyá súrú twá ro dhi íbe. Má tà tá àyi títí nda ì dré dhi, ì kòladzá àyi ki togó agòzo Giká vélé, ìndì ì kàdré tà adrèbhá tadhá dhi ì ladzá àyi ki togó káyà dhi ki 'o kòdhi. ²¹ Tà nda kòdhi sè dhi, Yúdà ànzì ì ru tá ma

† Kúlí «Mí dré adrélé kùtsí to pá sè dhi kòkòróko mí dré» kònì ì adrè lèà tàle dhi: «Mí dré adrélé ligílé tà má dré adrélé lèle 'òle dhi íbe dhi kòkòróko mí dré.»

tépelò na gò, ì dré láti ndàzo kitswázó áma pfu dràle.

²² Dì, Giká su ína má rú atsálé ándrò kònìdhi gò, má dré adrézó tà má dré nòle ìndì má dré yile dhi ki longó mónnyá títí tàko ìndì kàdrì ro dhi ì dré. Má adré ngbà 'í tà pròfètà ì Mòsè be dhi ì dré tá longólé dhi ki longó kòdhi. ²³ Ì longó tá dhi: «Mèsíyà ni kizà nya, dré ngàzo drìdrì dràdrà 'àsè mónnyá àruka títí dhi ì kandrána gò, dré ngádra lédri àdhya ni tà longózó àyi tàndi ni súrú ì dré, túmánì mónnyá súrú twá ro dhi íbe.» ††»

Pólò azí Àgùrìpà Yésu ni ka'ì

²⁴ Pólò dré tá adrérà'a àyi tàrà ga kònìni dhi 'á dhi, Féstò dré kúlí yòzo tàzoá dhi: «Pólò, ámi dri abí dre! Tà kàdrì mí dré ndàle nile dhi ì adrè ámi dri kizá nì!» ²⁵ Dì Pólò dré logózóá dhi: «Atálágó Féstò, ngá kizá áma dri ko! Tà má dré adrélé tàle kòdhi ì, tà bàti 'ì ìndì tò-gyakúlí 'ì. ²⁶ Ópí Àgùrìpà yi ína tà kòdhi ì dre. Má adrè d'ì tà nda ki ta akódhi kandrá tiri àko. Má ni tàle dhi, tà nda ki àlo zù ì akódhi dré ko dhi be. Tàko ko, tà nda ì 'o ru lùzu ró ko. ²⁷ Ópí Àgùrìpà, mí ka'ì tà pròfètà ì dré longólé dhi ì? Má ni, mí ka'ì 'í dhi be!» ²⁸ Dì Àgùrìpà tà Pólò dré dhi: «Mí adrè tsì kisùá dhi, lókyá tsà kònìdhi sè, mí ni áma 'o atsálé Krísto ni ka'ìlepi ró dhi bàti?» ²⁹ Dì Pólò logó dhi: «Kàdré lókyá tsà sè yà, kó ngalé lókyá vwàvwà sè yà dhi, má adrè Giká ni ti lizí, mì kàtsáró má t'ni túmánì mónnyá títí adrèbhá áma kúlí yi ándrò ni íbe, mì kàdré ngbà 'í nyèrì kòni íbe àmi rú ko dhi kòdhi.»

³⁰ Gò ópí Àgùrìpà ì dré ngàzo túmánì gùvèrènére Féstò be, Bèrùnìkè be, ìndì mónnyá adrèbhá tá àyi íbe dhi íbe. ³¹ Dì ì kàpfò àrà nda lésè dre dhi, ì dré adrézó tàá àyi kòfalésè dhi: «Agó kòdhi 'o tà àlo kitswálépi dràdrà sè yà, kó ngalé bā sè yà dhi ko.» ³² Gò Àgùrìpà dré tàzoá Féstò dré dhi: «Agó kòdhi kòlizí tá mì àyi mu Kàyisàrà dré tàbvó tàle dhi ko dhi, kònò à ni tá kitswá akódhi ni trì bwà.»

Pólò ni atsí andre lizo Rómà na dhi

27 À kòka'ì lókyá mà dré kitswázó bwátù do lizo bvó Ítálíyà àdhya na dhi dre dhi, à dré Pólò ki fèzo mónndí àruka 'ìle dhi íbe Rómà ki ópí kàdrì ni sòdá ki dri kòlepi, rú be Yùlíyò dhi drígá. ² Dì mà dré tombàzo bwátù àlo angálépi Àdràmíténò lésè dhi na gò, mà dré ngàzo lile. Bwátù nda adrè tá lile bhàandre àruka yíandre milésè bvó Àsíyà àdhya lé dhi ì 'àsè. Mà lè tá túmánì Àristàrúkò angálépi Tèsàlònìkè bvó Màkèdòníyà àdhya lé dhi lésè dhi be.

³ Kitú bvóá dhi sè dhi, mà dré tsàzo bhàandre Sìdónà àdhya na. Yùlíyò ni togó dóro tadhálé Pólò véna dhi sè dhi, dré akódhi ni tayízó lile àyi arúpi bhàandre nda lé dhi ki no, ì kòkitswáro akódhi ni ledé. ⁴ Mà kònga Sìdónà lésè dre dhi, lyá dré adrézó avílé s'nyà dri àma

†† À kònò Èsáyà 42:6; 49:6.

rú gò, mà dré lavúzò tùrù Kìpìrò àdhyà làgàsè, tùrù nda kòkìkírò lyǎ nda tsà be dhi bvó. ⁵ Gò mà dré p̄òzo yǎndre ni tálí drìsè, lavúlè bvò Kìlìkiyà àdhyà làgàsè ìndì Pàfilíyà àdhyà làgàsè, tsàlè bhàandre rú zile Mírà bvò Lìkiyà àdhyà lé dhi na.

⁶ Kònàlè dhi, sòdá ki drì kòlepi nda dré bwátù àzya angálèpi Àlìgìzàndrìyà lésè, adrélèpi lile Ìtálíyà na dhi ni kisúzò, àma ki bhàzo lána gò, mà dré lizo. ⁷ Kitú bǐ dhi, mà dré lizo yàyà gò, mà dré tsàzo ànyi bhàandre rú zile Kìnídò dhi làga kizà be bǐ. Dì lyǎ dré tá adrélè avilé sínyà dri àma rú dhi sè dhi, mà dré ngá kizo lavúzò tùrù Kùrètè àdhyà làgàsè, tásóká Sàlòmònè àdhyà kandrásè, tùrù nda kòkìkírò lyǎ nda tsà be dhi bvó. ⁸ Mà dré lavúzò vwàlè tsà tùrù nda làgàsè gò, mà dré tsàzo kizà be bǐ bhàandre rú zile «Àrà avélèpi bwátù zùzo dhi» na, ànyi bhàandre rú zile Làsáyà dhi làgana.

⁹ Mà dré lókyá kizálè bǐ dre dhi sè dhi, lyǎ adrè tá vile kònzi lavúlè. Tàko ko, kitú adrézò mómndí ki tàkonzì trìma ni tà kisù dhi lavú dre. † Dì Pólò dré ngàzo bwátù nda ni dobhá ki kodzó, tàzoá dhi: ¹⁰ «Áma arúpi ì, má adrè noá dhi, atsí kònìdhi adrè 'òlè atsálè kòkóròko. Bwátù kònìdhi túmánì ngá lána dhi ìbe dhi ki kitswá abílè títi. Ndìndì àma ki tàndi, mà ni kpà kitswá to-dràlè.» ¹¹ Dì, sòdá ki drì kòlepi nda lè tá Pólò ni kúlí nda ki yile ko. Be ró dhi, yí ìna bwátù dobhá ki kàdrì ki kúlí bwátù líyí be dhi kòdhyà. ¹² Àrà mà dré àma ki kíkízò lána nda kitswá tá ìna adrézò lókyá kidhì àdhyà ni letè lavúlè dhi ko. Dì mómndí bǐ àma adrèbhá tá bwátù nda lé dhi ì kòfalé dhi ì dré ru yizo, mà kòngaró àrà nda 'àsè lile. Ì adrè tá lèá tsàlè bhàandre rú zile Fòwiníkisi tùrù nda lé dhi na, kitswálè lókyá kidhì àdhyà ni letè lavúlè kònàlè. Fòwiníkisi nda tá àrà adrézò bwátù zu, lyǎ dré adrézò avilé kitú dré ndìrà lésè dhi 'i.

Kàgùmá vi yǎndre mi

¹³ Lyǎ dré kidhózò adrélè avilé tàbhu lésè yàyà gò, bwátù dobhá nda ì dré kisúzoá dhi, ì ni kitswá lile tsàlè Fòwiníkisi na. Dì ì dré aya tá tírìlè yǐ na adrézò bwátù kíkí dhi ni asézò gò, mà dré ngàzo adrélè lavúlè tùrù Kùrètè àdhyà nda làgàsè. ¹⁴ Dì, gí ko, lyǎandre gú dhi dré ngàzo adrélè avilé tùrù nda drilésè, adrélè bwátù nda ni vi lile yǎndre kítógá na ró. (À adrè lyǎandre làsú be kònìni nda ni rú zi «lyǎandre angálèpi kurú lésè ìndì kitú dré apfòrà lésè dhi».) ¹⁵ Mà dré tá kitswálè lile sínyà dri lyǎ rúsè bwà ko dhi sè dhi, mà dré àma ki tayízò lyǎandre nda dré adrélè tikpólè lizo àma ìbe. ¹⁶ Mà dré tá adrèrà'a lavúlè tùrù mvá àlo rú be Kàwúdà dhi làgàsè dhi 'á dhi, mà dré lagùzo kitswálè kòlóngbò 'lile bwátù àndu dhi ni asé bhàlè

† Giká ni Kúlí tsìlè Giriki ti sè dhi adrè tàá kònwa dhi: «kitú adrézò tàbirí mvo dhi lavú dre». Kitú nda tá kitú adrézò mómndí ki tàkonzì trìma ni tà kisù dhi 'i. À kònò Lèvitikè 16:29-34. Kitú nda tá mbà ni nzi-dri-su na, kó ngalè mbà ni mudrì na. Dì lókyá dóro adrézò lile bwátù sè yǎndre mǐsè dhi lavú dre.

bwátù nda drìna. ¹⁷ Bwátù dobhá ì kòlìkí kòlóngbò nda dre dhi, ì dré bǎ ki lebhézò lavúlè bwátù zàlèsè, kitswálè rúá tātá. Dì ì adrè tá ngá ro, lyǎandre nda ni dra bwátù nda ni vi lile áyi lasí àrà sínyí ro ànyi bvò Libíyà àdhyà làga dhi rú dhi sè. Ásà dhi, ì dré fa adrézò bwátù kíkí tsà dhi ni tírízò yǐ na gò, bwátù nda ni tayízò lyǎandre nda dré adrélè tikpólè. ¹⁸ Kitú bvóá dhi sè, kàgùmá nda dré tá adrélè àma ki liví tesélè rìnyí sè dhi sè dhi, bwátù dobhá ì dré kidhózò adrélè ngá dòlè bwátù nda lé dhi ki lebhé yǐ na. ¹⁹ Kitú ni na sè dhi, ì dré ngá adrézò bwátù do ásà dhi ki lebhézò yǐ na àyi ki tàndi ki drígá sè. ²⁰ Kàgùmá nda dré gòzo adrélè vile rìnyí sè kitú bǐ gò, mà dré gòzo kitú 'i yà, kó ngalè bhìbhínyà 'i yà dhi ki no ko. Kùdù ro dhi, mà dré àma ki mì bhàma kitswázò adrélè dhi ni tayízò.

²¹ Lókyá kòlavú vwàvwà ro mà dré ngá nya àko ró dre dhi, Pólò dré ngàzo áyi totó àyi títi dhi ì kandrá tàá dhi: «Áma arúpi ì, adrè tá lèá dhi, mǐ kòyi tá áma kúlí gò, ngàzo Kùrètè lésè ko dhi. Kònò mǐ kitswá tá kizà kòndi ni nya ko, ìndì ngá kòdhi ì kitswá tá abílè ko. ²² Dì, nyànomvá dhi, má adrè àmi ki kodzó, mǐ kàdrérò togó tsi! Dhyà àlo àmi kòfalé dhi kitswá ìna dràlè ko. Bwátù kòndi ni ngbà 'í abí dhi nǐ. ²³ Tàko ko, ngátsi àndrò kòndi sè dhi, Giká, áma líyí, má dré adrézò tà ni ni 'o dhi ni ángélò agá tá má kandrá ²⁴ tàá dhi: «Pólò, mǐ ro ngá ko! Adrè lèá dhi, mǐ kòtsa p̄òlè Kàyisàrà kandrá. Giká ni togó tani sè dhi, a ni mómndyá títi mǐ dré adrézò lile àyi ìbe bwátù kòndi sè dhi ki tídrí àmi tà sè.» ²⁵ Dì áma arúpi ì, mǐ kàdré togó tsi! Tàko ko, má adrè Giká ni ka'ì, adrézò kpà ka'íá dhi, tà nda ki ru 'o ngóro dré tàlè má dré dhi tǐni. ²⁶ Dì, adrè lèá dhi, àma ki bwátù kòndi kòlì áyi lasí tùrù àlo dhi rú.»

Bwátù lasí ì tùrù rú

²⁷ Kitú ni mudrì-dri-su sè dhi, kàgùmá nda adrè tá ngbú àma ki vi lile yǎndre Àdríyà àdhyà mǐsè. †† Ànyíànyi ngátsi kítógá sè dhi, bwátù dobhá nda ì dré atógyàzoá dhi, mà adrè tá tsàlè ànyi kìnì làgana ró. ²⁸ Dì ì dré aya adrézò yǐ tálí tabhì dhi ni bhèzo yǐ na, kisúzòá dhi, yǐ alú tá méterè nyadhì-àlo-dri-mudrì-dri-nzi-dri-ri. Mà kòlì vwàlè tsà dre dhi, ì dré gòzo tódhyá tabhìá kisúzòá dhi, yǐ alú tá méterè nyadhì-àlo-dri-nzi-dri-na. ²⁹ Dì ì adrè tá ngá ro, àma ki bwátù nda ni dra áyi lasí kírà kàdrìkàdrì yǐ gàrà na dhi ì rú dhi sè. Dì ì dré aya su dhi ki tírízò yǐ na bwátù nda àmvolésè kitswálè kíkíá gò, ì dré adrézò ngá letè wàlè. ³⁰ Dì, bwátù dobhá nda ì dré àyikya kòlóngbò tírízò yǐ na, ngóro ì adrè tá 'òlè aya àruka ki tírì bwátù kòmvolésè na tǐni, ì kòkitswáro lapálè àma ki bwátù nda lésè. ³¹ Dì Pólò dré tàzoá sòdá ki drì kòlepi nda ì dré sòdá ni ìbe dhi: «Dhyà kòni ì kòp̄ò bwátù kòndi 'àsè dhi, mǐ

†† «Yǎndre Àdríyà àdhyà» kònìdhi tá yǎndre Mèdìtèránè àdhyà ni kítógá na.

kitswá àmíkya adrílé bwà ko!»³² Dì sòdá nda ì dré kòlóngbò nda ni bã ki bwàzo, tayízóá dhèle yí na.

³³ Ngá dré tá adrérà'a 'òle wàle dhì 'á dhì, Pólò dré móndyá tí tí dhì ki kodzózó ngá nya, tàzoá dhì: «Ándrò kòndì, kítú ni mudrí-dri-su m̀ì dré adrézó tà miga dri ngá nya àko ró dhì 'í. ³⁴ Má adré ò àmì ki kodzó ngá nya. Àngyá ko, m̀ì adré nyàá adrízó. Dhya àlo àmì kò-falé dhì ni drìbhí àlo dhì kitswá avìle ko!»³⁵ Kòtá tà nda ì dre dhì, dré mápà adózó, àwoyà tàzo Giká dré àyi tí tí nda ì kandrá gò, òzoá nyàle. ³⁶ Dì ì dré togó tsìzo tí tí gò, ì dré kòkpà ngá dòzo nyàle. ³⁷ Àma tí tí bwátù nda lé dhì ì tá kámá-ri-dri-nyadhi-na-dri-mudrí-dri-nzi-dri-àlo. ³⁸ Mà kònya ngá pìzo dre dhì, bwátù dobhá nda ì dré ngánò àmbí bhèzo yí na, bwátù nda kàngaró yí dri be dhì bvó.

³⁹ Ngá kòwa dre dhì, ì dré kìnì nòzo làwú làvo na. Dì, ì ni tá àyíkya kìnì nda bvó àngùdhi 'í ya dhì ko. ì dré àrà yí dré tá adrézó ru lomví dhì ni nòzo sínyí yí m̀ìle dhì be gò, ì dré ru yìzo tàzoá dhì, kòkìtswá dhì, ì ni bwátù nda ni ò ìle àyi lasí sínyí nda dri. ⁴⁰ Dì ì dré aya adrézó bwátù kíkí dhì ki bã bwàzo tayízóá yí na gò, kápí kàdrì adrézó bwátù tí d̀ì àsà dhì ki bã títrìzo. Dì ì dré kítá kà-drì lyá dré adrézó bwátù vi àsà dhì ni tìngázó kuru 'ìle bwátù kandrálesè ro gò, ì dré bwátù nda ni tayízó ìle sínyí nda drìna ro. ⁴¹ Dì, bwátù nda ni kòmvo dré ìna ì-zo àyi lasí anzúlé sínyí ru lokólépi yí kítógá na dhì dri ngbì. Dì yí adrélépi tá longalé dhì adré tá ru tswa bwátù nda rú gò, bwátù nda ni àndu dré kìdhózo tojòle.

⁴² Sòdá nda ì yi tá ru tàzoá dhì, ì ni dhya 'ìle dhì ki tupfú todràle, àyi ki àlo kòkìtswá ró yí wa lapázó ko dhì bvó. ⁴³ Dì, sòdá ki drì kòlepi nda dré ìna Pólò ni ìle tí-drìlé dhì sè dhì, dré àyi ki logázó. Dré lazízóá móndyá yí nibhá wàle dhì ì dri dhì, ì kòlebhé rè zyà àyi yí na ìle pfòle kìnì drìna. ⁴⁴ Gò dré tàzoá móndyá àruka tí tí dhì ì dré dhì, ì kòtombà pálàngì ì drìsè ìndì bwátù k̀ìgá ì drìsè, kitswálé ìle pfòle àyi vésè. Dì àsà dhì, móndyá tí tí nda ì dré topfòzo kìnì drìna adrílé.

Pólò t̀ur̀ù Mèlìtè àdhya na

28 Mà kàpfò yìandre lésè líná dre dhì, mà dré yìzoá tàle dhì, t̀ur̀ù nda ni rú tá Mèlìtè. ² Móndyá bhà mobhá t̀ur̀ù nda drìle dhì ì dré àma ki ka'izo d̀òle àyi véna togó dóro lavúlé dhì sè. ì dré àtsí turúzó àma dré yòle, kozya dré tá adrélé dhìle dhì sè, ìndì kìdhì dré tá adrélé àma ki 'o dhì sè. ³ Dì, Pólò dré àtsipá amvózó kitswálé dàle àtsí na dhì, ni àtrá dré ìna apfòzo lásà àt-sí ni rìnìyí dré, akódhì ni drìgá tsi ngbì. ⁴ Móndyá nda ì kòndò ni nda adrérà'a livílé akódhì drìgá dre dhì, ì dré tàzoá àyi kòfalésè dhì: «Kòndhì agó móndí pfùlepi dràle dhì 'í bàtì! Tágba dré adrízó yìandre lésè dhì, giká gyàgya dhì kitswá akódhì ni tayí adrílé ko.»⁵ Dì, Pólò dré ìna ni nda ni kivízó dhèle àtsí na gò, kàtrá ni dré

akódhì ni 'òzo kònzì àlomvá ko. ⁶ Móndyá nda ì adré tá letèá, nòzoá ngalé akódhì ni drìgá ni tipì yà, kò ngalé a ni dhe dràle ngbò ró yà dhì. Dì, ì kòletè vwàvwà ro dre dhì, ì dré nòzoá dhì, tà twá 'o ìna akódhì ko. Dì ì dré gòzo tà ladzá, tàzoá dhì: «Dhya kòndhì giká ki àlo 'í!»

⁷ Móndyá t̀ur̀ù nda drìle dhì ki kàdrì rú be Pòpìlìyò dhì ni bhà tá ànyi àrà nda làga. Dì akódhì nda dré àma ki ka'izo d̀òle ì véna togó dóro sè, adrézó àma ki 'o dóro kítú na. ⁸ Dì, akódhì ni atá adré tá ìna drà ro lánká na, rúbhá ni dré tá adrélé àtsi ró dhì sè, ìndì dré adrélé àyi 'a bhu kàrì ró dhì sè. Dì Pólò dré fìzo akódhì ni no gò, dré tà zìzo Giká tí, drìgá bhàzo akódhì dri gò, akódhì ni tídrízó. ⁹ Tà nda ni rúbí kòla'ú dre dhì, dràb-há àruka tí tí t̀ur̀ù nda drìle dhì ì dré alìzo Pólò vélé gò, dré kpà àyi ki tídrízó tí tí. ¹⁰ Gò ì dré àma ki lindrì bhàzo láti twátwa bí dhì ì sè. Dì mà dré tá adrérà'a 'òle ìle dhì 'á dhì, ì dré ngá mà dré tá adrézó lovó ni ìbe atsí sè dhì ki afèzo àma dré.

Pólò tsa Rómà na

¹¹ Mà kàdré kòndè mbà na dre dhì, mà dré tombàzo bwátù àlo lókyá kìdhì àdhya ni letèlepi lavúlé t̀ur̀ù nda làga dhì na gò, mà dré ngàzo ìle. Bwátù nda angá tá Àlìgìzàndrìyà lésè, ìndì rú ni tá «Giká làtì ì.»¹¹² Dì mà dré tsàzo bhàandre rú zìle Síràkúsà dhì na gò, mà dré adrézó kòndè kítú na. ¹³ Gò mà dré ngàzo lavúlé bvó nda làgàsè, tsàle bhàandre rú zìle Règìyò dhì na. Kítú bvóá dhì sè dhì, lyá dré kìdhózo adrélé avílé tàbhu lésè gò, kítú ni na sè dhì, mà dré tsàzo bhàandre rú zìle Pòtìyòlì dhì na. ¹⁴ Kòndè dhì, mà dré móndí ka'ìbhá àruka ki kisúzo gò, ì dré àma ki zìzo adrélé àyi véna pòsò àlo. Dì àmvolàsà dhì, mà dré ngàzo ìle Rómà na. ¹⁵ Móndyá ka'ìbhá Rómà na dhì ì yi tá tàle dhì, àma tá làtì 'á. Dì àyi ki àruka ì dré alìzo àma ki drì letè ngá lagírà kàdrì Àpìyò àdhya na. Àruka ni ì dré alìzo àma ki kisú bhàandre rú zìle «Kùmú ki dzó na dhì ì» dhì na. Pólò kòndò àyi nda ì tí tí dre dhì, dré àwoyà tàzo Giká dré gò, togó tsìzo. ¹⁶ Mà kòtsa Rómà na dre dhì, à dré dzó fèzo Pólò dré adrézó láná kalóma. À bhà tá ngbà 'í sòdá àlo adrélé akódhì ni líkí dhì kòdhya.

Pólò longó Giká ni kúlì Rómà na

¹⁷ Kítú na àmvolésè dhì, Pólò dré Yúdà ànzì Rómà le dhì ki drì kobhá ki azízó alìle ì vélé. Àyi nda ì kòkimó ru dre dhì, akódhì dré ngàzo tàà àyi dré dhì: «Áma adrúpi ì, à ru tá ma Yèrúsalemà na àma fèzo Rómà ì drìgá, tágba má dré tá tà àlo 'òzo kònzì àma ki sùrú rú yà, kò ngalé àma ki tábhí ki labhì rú yà dhì ko dhì. ¹⁸ Rómà ki kàdrì ì kòlìzì ma dre dhì, ì dré tà àlo kitswálépi dràdrà sè dhì ni kisúzo má vélé ko gò, ì dré adrézó àma le tayílé. ¹⁹ Dì, Yúdà ànzì kòndè dhì ì dré tá tà nda ni gàzo

† «Giká làtì» kòndì ì tá Gírìkì kì giká rì ì dré tá adrézó m̀ì bha àyi vé-na adrézó ìle bwátù sè yìandre m̀ìsè dhì 'í.

dhì, lè tá má kòlízí à kòmùró ma Kàyisàrà dré tàbvó tàle be dhì bvó. Tágba dré adrézó kònìnì dhì, ma mána tà àlo adrézó áma tàndì nì sùrú asíkì ásà dhì àko. ²⁰ Dì ásà dhì, má azí tá àmì nòle, mà kòtáro tà àmì íbe. À ì ma nyìrì sè kònìnì, tà ìsèrélè ànzì ì dré adrézó mì bha ásà dhì nì tà sè.»

²¹ Dì Yúdà ànzì nda ì dré logózóá drá dhì: «Mà kisú wárágà àlo ámi tà dri Yùdáyà lésè dhì ko. Kòdhi íbe dhì, àma ki adrúpi angábhá kònalésè dhì ki àlo tà tà kònzi àlo mí rú yà, kó ngalè tà kònzi àlo dhya àzya dré tàle mí rú yà dhì ko. ²² Dì, mà adrè àmakya tà mí dré adrélé kisùle dhì ki le yile mí tí. Tàko ko, mà nì tàle dhì, mónnyá àrà tíí ì 'ásè dhì ì adrè tà ta kònzi Gìkà nì láti mí dré adrélé longólé kòdhi rú dhì be.»

²³ Dì ì dré kítú bhàzo kitswázó gòle ru kisú Pólò be. Kítú nda kàtsá dre dhì, ì dré atsázó vélé zyandre ró wáláká nì nì lavú, àrà Pólò dré tá adrézó adrélé dhì 'á. Dì kidhólé drùbhì sè tsàle ìndró na dhì, Pólò dré Gìkà nì Òpè nì tà longózó, àndu nì nì ngìzo àyi dré, adrézó àyi ki togó asé Yésu nì ka'ì tà tisìle Mósè nì tatrítrí kúlí na ìndì pròfétà ki búkù ì 'ásè dhì ì sè. ²⁴ Gò àyi ki àruka ì dré tà dré tàle nda ki ka'izo. Dì, àruka nì ì ka'ì tá àyikya ko. ²⁵ Ì dré tá adrérà'a tà kayí àyi kòfalésè, adrézó 'òle ayílé dhì 'á dhì, Pólò dré kúlí kòni ki tàzo àyi dré: «Tírí Lólo longó tá tà kyá àmì ki tábhí ì dré pròfétà Èsáyà tí, ²⁶ tàzoá dhì:

«Mí ì taa mónnyá kòdhi ì dré dhì:

Mì nì adrè tà yi 'í,

dì, mì kitswá tà mì dré adrélé yile nda ki àndu nì tàdzí ko.

Mì nì adrè ngá no 'í,

dì, mì kitswá ngá mì dré adrélé nòle nda ki atógyà tàdzí ko.

²⁷ Tàko ko, mónnyá kòdhi ki togó andírì dre.

Ì tabhó àyi ki bíbhálé, àyi ki mì dròzo dròdrò.

Ì kò'o tá kònìnì ko dhì, kònò ì nì tá ngá no àyi ki mì sè, adrézó tà yi àyi ki bíbhálé sè, adrézó tà nì àyi ki togó

na,

ì dré àyi ki togó adzázó má vélé gò,

má dré àyi ki tídrízó.» †»

²⁸ Pólò gò taa dhì: «Adrè dì lèà dhì, mì kònì dóro tàle

dhì, Gìkà mù kúlí adrézó móndí ki tídrí dhì mónnyá

sùrú twá ro dhì ì véna. Ì nì àyikya kúlí nda nì yi!» [²⁹ ††]

³⁰ Dì Pólò adrè tá adrélé dzó ì dré làfa fèzo adrézó lá-na dhì na kóná rì. Adrè tá mónnyá tíí adrèbhá tá alìle ì vélé dhì ki ka'ì dòle togó dóro sè. ³¹ Adrè tá Gìkà nì Òpè nì tà longó, adrézó Mírì Yésu Krísto nì tà tadhá móndí ì dré tírì àko. Dì dhya àlo logá tá akódhi ko.

† À kònò Èsáyà 6:9-10. †† Wárágà Gìkà nì Kúlí tisìzo àyi dri drìdrì dhì ì léna dhì, à adrè kúlí kòni ki kisú kònwa ko: [Pólò kòtà kúlí nda ì dre dhì, Yúdà ànzì nda ì dré ngàzo lile tà kayíbe àyi kòfalésè tà tàndì ró.]

RÓMÀBHÁ ĩ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle mómnyá ka'ìbhá Rómà na dhi ĩ dré dhi 'i. Rómà nda tá bhàandre kàdrì Rómà ki òpè drìle dhi 'i. À adré kisùá dhi, Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi àmvolésè dhi, akódhi ni ka'ìbhá àruka Yúdà ànzi ró, ngóro Àkílà ĩ Pìrisíkà be dhi ĩ tìni dhi, ĩ lè tá Rúbí Tani longó Rómà na gò, Èkèlézyà bhàzo kònàle (Tà 'òle dhi ĩ 18:2). Pólò adré wárágà kònìdhi ni tìsì tà ledézó kitswázó lèle mómnyá ka'ìbhá kònàle nda ki no dhi bvó. Adré àyi ki le nòle drìdrì dré dra lizo Èsèpányà na dhi kandrá.

Dì wárágà kònìdhi léna dhi, Pólò adré Rúbí Tani ni tà àndu ngì mibhalé tí. Adré kpà àzì bhàle ĩ drígá adrézó lèle Rúbí Tani longó mómnyá sùrú twá ro dhi ĩ véna dhi ni tà ta. Adré tàá dhi, Rúbí Tani nda adré láti Giká dré adrézó mómndí ki bha gyăgya ĩ kandrá dhi ni tà tadhá. Akódhi adré ngbà 'í àyi ki bha gyăgya àyi ki tà ka'ìka'ì sè (Rómàbhá ĩ 1:16-17).

Pólò adré tadhá dhi, mómnyá títì dhi ĩ tàkonzì ni rìnyí zàle (1:18-3:20). Dì Giká adré àyi ki bha gyăgya ĩ kandrá, ĩ dré Yésu Krísto ni ka'ìle dhi sè (3:21-4:25). ĩ kò'o kònìni dhi, Giká adré àyi ki atrì tàkonzì ni rìnyí lésè, ìndì dràdrà ni rìnyí lésè (5:1-21). Adré dì lèá dhi, ĩ kàdré àyi ki no ngóro mómndí dràbhá tàkonzì lésè dre gò, ĩ dré adrézó lédri ìbe Krísto na dhi ĩ ró (6:1-7:25). ĩ kàdré kpà atsílè Tírí Lólo ni rìnyí sè, adrélè trobe Giká ni lèle kàdrì dré tadhálé àyi dré Krísto na dhi rú (8:1-39).

Àmvolásà dhi, Pólò adré tà twátwa dhi ki tadhá: mómnyá Giká dré zìle adrélè ìna ĩ ró dhi ki tà, mómnyá sùrú twá ro dhi ki tidrima Yúdà ànzi ìbe dhi, àma ki fèma Giká dré dhi, lèle ni tà, àma ki bhàma mómnyá àma drìle dhi ki rìnyí zàle dhi, àma ki adrúpi ki tàbvó tàma ko dhi, ìndì àma ki adrúpi ki 'òma ledhélè tàkonzì na ko dhi.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Pólò ni mòdo fèma, ìndì tà dré adrézó wárágà kònìdhi ni tìsì dhi (1:1-17)
- 2) Mómnyá títì dhi ĩ tàkonzì ni rìnyí zàle (1:18-3:20)
- 3) Tà Giká dré adrézó mómndí ki tidrí dhi (3:21-4:25)
- 4) Lédri tìdhi ro Krísto na dhi (5:1-8:39)
- 5) Mómnyá sùrú twá ro dhi ki tidrima Yúdà ànzi ìbe dhi (9:1-11:36)
- 6) Mómnyá ka'ìbhá dhi ki atsima (12:1-15:13)
- 7) Tà tàle kùdù ro dhi ĩ, ìndì mòdo fèma (15:14-16:27)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò, Yésu Krísto ni màràbà, má adré wárágà kònìdhi ni tìsì ma. Giká azì ma adrélè àpòstolò ro gò, àma bhàzo twá adrélè àyi Rúbí Tani longó dhi bvó. ² Lazì tá Rúbí Tani nda ni tà drìdrì àyi pròfètá ĩ tí gò, ĩ dré tà nda ki tìsìzo akódhi ni Kúlí lólo dhi na. ³ Rúbí Tani nda adré akódhi ni Mvá, àma ki Mírì Yésu Krísto ni tà tadhá kòdhya. À ti tá akódhi nda mómndí ro ópí Dàwídì ni sùrú na. ⁴ Dì, Giká tadhá ìna ngádra 'á dhi, akódhi àyi Mváagó 'i káyà dhi, dré akódhi ni tingalé dràdrà lésè Tírí Lólo ni rìnyí sè dhi sè. ⁵ Krísto nda sè dhi, Giká bhà àyi togó tani àma rú, àma ki bhàzo adrélè àpòstolò ĩ ró, mà kàdréró mómndí sùrú títì ĩ lésè dhi ki azì Krísto ni ka'ì, ìndì akódhi ni kúlí ka'ì 'òle, à kà-

† À kònò Èsáyà 52:7; 61:1.

dréró akódhi ni rú bha kùle be dhi bvó. ⁶ Àmi kókpà mómnyá azílè adrélè Yésu Krísto àdhya ró nda ĩ kòfalé be.

⁷ Má adré wárágà kònìdhi ni tìsì àmi, mómnyá títì Rómà na, Giká dré lèle tò ìndì dré azílè adrélè mómnyá lólo ìna ĩ ró dhi ĩ dré. Giká àma ki Atá ĩ Mírì Yésu Krísto be dhi ĩ kòbhà àyi ki togó tani àmi rú, ìndì ĩ kòfè tà kè-drìkàdrì àmi dré!

Pólò lè lèle mómnyá ka'ìbhá Rómà na dhi ki no

⁸ Drìdrì dhi, má adré àwoyà fe àma Giká dré àmi ki tà sè, Yésu Krísto ni rú sè. Tàko ko, à adré àmi ki tà ka'ìka'ì ni tà títì bvò wáyi 'ásè. ⁹ Giká, má dré adrézó tà ni ni 'o togó wáyi sè, adrézó Mvá ni ni Rúbí Tani longó dhi ni dóro tàle dhi, tà má dré adrélè tàle kònìdhi, tà bàti 'i káyà dhi. Má adré àmi ki tà kisù landè àko ró,

¹⁰ vèsè wáyi má dré adrérà'a tà zi akódhi tí dhi 'á. Má adrè akódhi ni ti lízi, lókyá bí àmvolésè dhi, kàdré tà dré lèle 'òle dhi 'i dhi, kònzirò láti má dré tsàzo àmi véna. ¹¹ Tàko ko, ma lovó íbe tò àmi ki nòzo, má kòkitswáró tà tani àzya Tírí Lólo àdhyà ni fe àmi dré, kitswálé àmi ki timbà àmi ki tà ka'ika'i na. ¹² Má adrè kpà lèà dhi, àma tùmání àmi íbe dhi i, mà kòkitswá ru timbà àma ki tà ka'ika'i sè.

¹³ Áma adrúpi i, má adrè lèà mì kònì dhi, vèsè be bí, má ndà tá láti lizo àmi véna, áma àzì kòkitswáró l'òwa dóro 'a àmi kòfalé, ngóro dré adrélé 'òle mómnyá àruka títi sùrú twá ro dhi i kòfalé dhi tñi. Di, atsálé àndrò kòndhi dhi, tà àruka ì kíkí láti má dré nì. ¹⁴ Tàko ko, adrè lèà dhi, má kòlì mómnyá twátwa títi dhi i véna: mómndí tà ndabhá nile dhi i véna, ìndì mómndí tà nibhá ko dhi i véna, mómndí tògya ró dhi i véna, ìndì mómndí tògya ró ko dhi i véna. ¹⁵ Ásà dhi, áma togó kókpà àtsi ró lizo Rúbí Tani longó àmi adrèbhá Rómà na dhi i dré.

Rúbí Tani ni rinyí adrézó mómndí ki tidrí dhi

¹⁶ Ma kanyò ro Rúbí Tani ni tà sè ko. Tàko ko, Rúbí Tani nda, rinyí Giká dré adrézó mómnyá títi adrèbhá Rúbí nda ni ka'i dhi ki tidrí àsà dhi 'i. Akódhi fè rè zyà Rúbí nda Yúdà ànzi i dré gò, adrézó kpà fèà mómnyá sùrú twá ro dhi i dré. ¹⁷ Rúbí Tani nda adrè tadhá dhi, Giká adrè mómndí ki bha gyàgya ì kandrà ngíni ya dhi. Adrè ngbà 'í àyi ki bha gyàgya àyi ki tà ka'ika'i sè. Láti àzya tà ka'ika'i rúsè dhi yókódhó. Ngóro tisìle Giká ni Kúlí na dhi tñi: «Dhya atsálépi gyàgya àyi tà ka'ika'i sè dhi ni adrè.» †

Giká ni kombà tadhálé mómnyá tàkonzè 'obhá dhi i rú dhi

¹⁸ Giká adrè àyi kombà tadhá bhù lésè mómnyá títi adrèbhá àyi tà ga rè, adrèbhá tà kònzì 'o, ìndì adrèbhá láti tà bàti àdhyà ni kíkí àyi ki tà kònzì sè dhi i rú.

¹⁹ Tàko ko, àyi nda ì nì àyikya Giká ni tà kitswálé nile dhi i be, akódhi ni tàndi dré tà nda ki tadhálé àyi dré ngádra 'á nì dhi sè. ²⁰ Àngyá ko, kídholé bvò ni bhàma lésè dhi, à adrè Giká ni tà kitswálé nòle mì sè bwà ko dhi ki atógyà dóro. Kòdhi adrè tàá dhi, à adrè akódhi ni rinyí adrélépi kóná vèsè kólyá dhi ni atógyà, akódhi ni lídrè Giká àdhyà ró dhi be, ngá títi dré bhàle dhi i sè. Ásà dhi, mómnyá nda i tà àlo ì dré kitswázó àyi ki tàrà ga àsà dhi àko.

²¹ Tàko ko, tágba ì dré Giká ni nìzo be dhi, ì adrè akódhi ni lindrè bha ngóro dré kitswálé akódhi dré dhi tñi ko. ì adrè kpà àwoyà ta drá ko. Be ró dhi, àyi ki tà kisùkisù atsa ína tà tàko ró, ìndì àyi ki tògyá azá atsálé tñimvá ro. ²² Tágba ì dré adrézó tàá dhi, àyi tògya ró dhi, ì atsa àyikya mómndí azaaza ró. ²³ ì tayí Giká kitswálépi dràle bwà ko dhi ni milanzilanzì, adrézó lin-

drè fe ngá líndrè làsú be mómndí adrèbhá dràle dràdrà dhi i tñi, àrì i tñi, kà'wá i tñi, ìndì kà'wá adrèbhá àyi ki se agáti sè dhi i tñi dhi i dré.

²⁴ Di àsà dhi, Giká tayí mómnyá nda i adrélé tatsilé swà ro, lovó kònzì àyi ki togó na dhi ki 'obe gò, ì dré adrézó kanyò fe àyi ki tàndi ki rúbhá i dré àyi kòfalésè. ²⁵ ì tayí tà bàti Giká àdhyà, adrézó tà kinzò ro dhi ni ka'i kòdhyà. ì adrè lindrè fe ngá Giká dré bhàle dhi i dré, adrézó lèsámbo 'o ngá nda ki rú sè. Di, ì adrè àyikya lindrè fe Dhya ngá títi nda ki bhàlepi dhi dré ko. Akódhi nda kitswá rúku sè kóná vèsè kólyá! Kàdré kònzìni.

²⁶ Tà nda sè dhi, Giká tayí àyi adrélé tatsilé rúbhá lovó kanyò ro dhi ki bhabe. Di àyi ki tòkó ì tayí àyikya tà tòkó ì dré ànzyà adrélé 'òle àgo íbe àyi ki rúbhá sè dhi, adrézó tà swà 'o àyi ki rúbhá sè àyi kòfalésè.

²⁷ Kókpà kòdhi tñi, àgo ì tayí àyikya tà àgo ì dré ànzyà adrélé 'òle tòkó íbe àyi ki rúbhá sè dhi, adrézó rúbhá lovó àtsi ró dhi ki bha àyi kòfalésè àgo ró. Di àgo nda ì adrè tà kanyò ro dhi ki 'o àyi kòfalésè gò, ì dré adrézó làgí kitswálépi àyi ki tà swà nda sè dhi ni kisú àyi ki tàndi i rú.

²⁸ ì dré Giká ni nìma gàle rè dhi sè dhi, akódhi tayí àyi adrélé tà kisù wàyá ro, adrézó tà kitswábhá 'òle ko dhi ki 'o. ²⁹ Di ì ga àyikya tà kònzì ki kárà títi dhi i sè bí. ì ga togó kònzì sè, ngá lovó sè, tà swà sè, lovó kònzì sè, mómndí ki tufuma sè, lawà sè, mómndí ki litima sè, ìndì drikònzì sè bí. Àyi mómndí ki asíkibhá 'i, ³⁰ mómndí ki rú tabhá kònzì dhi 'i, Giká ni kàribhá 'i, mómndí ki lindrè bhabhá ko dhi 'i, drikàdrèbhá 'i, ìndì afàbhá 'i. ì adrè ngbú adrélé tà kònzì twátwa ì dré kitswálé 'òle dhi ki kisù. ì adrè ligílé àyi ki tibhá i rú. ³¹ Àyi tògyá àko. ì kitswá adrélé ka'ile ko. Àyi mómndí ki lovó àko àyi rú. ì adrè kpà mómndí ki kizà bha ko. ³² ì nì tàbvó Giká dré tàle gyàgya kòndhi dóro: Mómnyá adrèbhá tà làsú be kònzìni nda ki 'o dhi ì kitswá àyikya dràdrà sè. Di, tágba kònzìni dhi, ì adrè ngbà 'í tà nda ki 'o kòdhyà ko, ì adrè kókpà mómnyá adrèbhá tà nda ki 'o dhi ki ka'i.

Mómndí ki tàbvó Giká dré adrélé tàle gyàgya dhi

2 Di àsà dhi, mì adrélépi mómndí ki tàbvó ta ni, mì tà àlo mí dré kitswázó àmi tàrà ga àsà dhi àko, gba mí kàdré àdhi 'i ya dhi. Tàko ko, mí kàdré mómndí àruka ki tàbvó ta dhi, mí adrè tà bha àmi tàndi dri. Àngyá ko, mí adrè kókpà tà mí dré adrézó àyi ki tàbvó ta àsà nda ki 'o. ² Mà nì tàle dhi, Giká adrè mómnyá adrèbhá tà 'o làsú be kònzìni dhi ki tàbvó ta gyàgya dhi be. ³ Di, mí kàdré mína àyi ki tàbvó ta gò, mí dré adrézó tà nda ki 'o dhi, mí adrè tsi kisùá dhi, mí ni lapá Giká ni tàbvó tàma sílésè bwà? ⁴ Kòdhi mí adrè tsi Giká ni togó dóro ìndì vwàvwà ro dré adrélé tadhálé mí dré, dré adrérà'a àmi tà mvo dhi 'á dhi ni ayízè? Mí ni ko tàle dhi, Giká ni togó dóro nda adrè àmi adri àmi togó ladzá dhi nì dhi?

† À kònò Àbàkúkà 2:4.

⁵ Di, mí dré ámi togó 'òle tombálé dhi sè, ìndì mí dré ámi togó ladzama gàle rè dhi sè dhi, mí adrè Giká ni kombà asé ámi tàndi dri, tsàle kitú dré dra áyi kombà tadházó gò, móndí ki tàbvó tàzo gyägga dhi tú. ⁶ Tàko ko, Giká ni tà logó móndí àlo àlo títi dhi i dré, tà ì dré 'òle dhi i tí. ⁷ Móndyá títi adrèbhá tà dóro 'o landè àko ró, adrézó milanzilanzi nda kisúlè lindrì ìbe ìndì lédri kóná vèsè kólyá dhi be dhi i dré dhi, a ni lédri kóná vèsè kólyá dhi ni fe kòdhyá. ⁸ Di, móndyá títi adrèbhá àyi ki tàndi ki tà bha drìdri, adrèbhá tà bàti ga, adrézó tà kònzì ka'ì dhi i dré dhi, a ni áyi kombà tadhá áyi togóaswa be kòdhyá. ⁹ Kizà i tà kòkòròko be dhi ki adrè móndyá títi adrèbhá tà kònzì 'o dhi i dré. Tà nda ki adrè rè zyà Yúdà ànzì i dré gò, adrélé kókpà móndyá sùrú twá ro dhi i dré. ¹⁰ Di, milanzilanzi, lindrì, tà kè-drìkèdri be dhi ki adrè móndyá títi adrèbhá tà dóro 'o dhi i dré. Tà nda ki adrè rè zyà Yúdà ànzì i dré gò, adrélé kókpà móndyá sùrú twá ro dhi i dré. ¹¹ Tàko ko, Giká adrè ìna móndí ki no twátwa ko.

¹² Móndyá títi tatrítrí kúlí Mósè àdhyá àko gò ì dré adrézó tàkonzì 'o dhi ki kókpà todrà tatrítrí kúlí nda àko. Móndyá títi tatrítrí kúlí nda zàle gò ì dré adrézó tàkonzì 'o dhi i, Giká ni àyi ki tàbvó ta tatrítrí kúlí nda sè. ¹³ Tàko ko, móndyá adrèbhá ngbà 'í tatrítrí kúlí nda ni yi dhi ì kitswá atsálé gyägga Giká milèsè ko. Be ró dhi, móndyá adrèbhá tatrítrí kúlí nda ni ka'ì 'òle dhi ki atsá gyägga akódhi milèsè àyi. ¹⁴ Àngyá ko, móndyá sùrú twá ro tatrítrí kúlí nda àko dhi ì kàdré tà tatrítrí kúlí nda dré adrélé tàle dhi ki 'o àyi ki tàndi i sè dhi, sù ngóro àyi tatrítrí kúlí nda ìbe àyi léna dhi tñi, tágba ì dré adrézó tatrítrí kúlí nda àko dhi. ¹⁵ ì adrè tadhá dhi, Giká tisì tà tatrítrí kúlí nda dré adrélé tàle dhi i àyi ki togó na dre. Àyi ki togó adrè kpà tadhá dhi, tà nda kònzì. Àyi ki tà kisùkisù adrè ngalè àyi ki asìkì 'í yà, kó ngalè àyi ki tàrà ga 'í yà dhi. ¹⁶ Tà nda kòdhi ki ru 'o kitú Giká dré dra móndyá títi dhi ki tà lùzu ró dhi ki bvó tàzo Yésu Krísto sè dhi tú, ngóro Rúbí Tani má dré adrélé longólé dhi dré adrélé tàle dhi tñi.

Yúdà ànzì i tatrítrí kúlí be dhi

¹⁷ Mí adrélépi ámi zi Yúdà mvá ro ni, mí adrè zakó ámi totó tatrítrí kúlí Mósè àdhyá dri, adrélé ámi afà Giká ni tà sè. ¹⁸ Mí adrè kisùá dhi, mí ni tà Giká dré adrélé lèle à kò'o dhi i be, ìndì mí ni tà ki kòfalé lanzílé tà dóro ka'izo dhi be, mí dré tatrítrí kúlí nda ni tà àndu ndàle nile be dhi sè. ¹⁹ Mí adrè kpà kisùá dhi, mí mína mì kùdúkùdu ki drì kòlepi 'i, ngádra móndí tìnímvá na dhi i dré dhi 'i, ²⁰ móndí tà nibhá ko dhi ki tadhálépi 'i, ìndì ànzímvá ki tadhálépi 'i, mí dré tà bàti kisúlé tà nini be kitswálé títi tatrítrí kúlí nda na dhi sè. ²¹ Di mí adrélépi móndí àruka ki tadhá ni, mí adrè mína ámi tàndi ni tadhá ko àdho tà sè? Mí adrélépi tadhá dhi, à

kòkugù ngá ko dhi, mí adrè mína ngá kugù àdho tà sè? ²² Mí adrélépi tàà dhi, à kò'o múná tà ko dhi, mí adrè mína múná tà 'o àdho tà sè? Mí adrélépi giká tàko ki lindrì ga ni, mí adrè mína ngá giká tàko ki tēpelò na dhi ki topá àdho tà sè? ²³ Di mí adrélépi ámi afà tatrítrí kúlí ni tà sè ni, mí adrè mína tatrítrí kúlí nda ni ño, adrézó kanyò fe Giká dré ásà àdho tà sè? ²⁴ Ngóro tisìle Giká ni Kúlí na dhi tñi: «Ámi ki tà sè dhi, móndyá sùrú twá ro dhi ì adrè Giká ni lodhá.» †

²⁵ Mí dré ámi 'òle lwàle dhi dóro, mí kàdré tà tatrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi ki 'o dhi. Di, mí kàdré mína tatrítrí kúlí nda ni ño dhi, mí atsá ngóro mí 'o tá mí lwàle ko na tñi. ²⁶ Dhyá àlo Yúdà mvá ro ko áyi 'òlepi lwàle ko dhi kàdré tà tatrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi ki 'o dhi, Giká ni zakó tsi akódhi nda ni no ngóro akódhi 'o tá i lwàle dre na tñi. ²⁷ Tà bàti ró dhi, dhyá áyi 'òlepi lwàle ko gò, dré adrézó tatrítrí kúlí 'o dhi ni ìna tà bha mí dri. Àngyá ko, tágba mí dré adrézó tatrítrí kúlí tisìle nda ìbe gò, mí dré ámi 'òzo lwàle dhi, mí adrè mína tatrítrí kúlí nda ni ño.

²⁸ Tàko ko, dhyá adrélépi ngbà 'í áyi 'o sùle ngóro Yúdà mvá tñi tà dré adrélé 'òle rúbhá sè dhi i sè dhi, dhyá nda Yúdà mvá 'i bàti ko. Kókpà kòdhi tñi, dhyá ki 'òma lwàle ngbà 'í rúbhá na dhi, dhyá ki lwàma 'i bàti ko. ²⁹ Be ró dhi, dhyá adrélépi Yúdà mvá ro áyi togó na dhi ìna Yúdà mvá 'i bàti. Dhyá ki 'òma lwàle togó na dhi ìna dhyá ki lwàma 'i bàti. Dhyá àlo kitswá ngbà 'í áyi 'o lwàle kònzì Tírí Lólo ni rinyí sè, tatrítrí kúlí tisìle dhi sè ko. Akódhi nda adrè rúku kisú móndí i véna ko. Be ró dhi, adrè ìna rúku kisú Giká véna.

3 Di adrema Yúdà mvá ro dhi ni dóro àdho 'i? Di kó, dhyá ki 'òma lwàle dhi ni dóro àdho 'i? ² Tà nda kòdhi i dóro lavúlé láti títi i sè. Drìdri dhi, Giká bhá áyi tàndi ni kúlí i Yúdà ànzì nda i drígá. ³ Di, àyi ki àruka ì líkí àyikya kúlí nda i ko, ì dré adrélé tà ka'ika'ì àko dhi sè. Di ì dré adrélé tà ka'ika'ì àko dhi sè dhi, kòdhi adrè tsi tàà dhi, Giká kitswá ìna adrélé ka'ile togó wáyi sè ko? ⁴ Tàdzì ko! Giká adrè ngbú ìna adrélé tà bàti ta, tágba móndyá títi dhi ì dré adrézó kinzòbhá 'i dhi. Ngóro tisìle Giká ni Kúlí na dhi tñi:

«Adrè lèá dhi, móndyá títi dhi ì kònzì dhi, tà títi mí dré adrélé tàle dhi i gyägga,

ìndì tàbvó títi mí dré adrélé tàle dhi i gyägga.» ‡

⁵ Di, àma ki tà kònzì kàdré Giká ni tà gyägga tadhá ngádra 'á dhi, mà ni go tàà ngíni? Mà ni tsi tàà dhi, Giká gyägga ko, dré adrélé áyi kombà tadhá móndí i dré dhi sè? (Kòdhi má adrè tà ta móndí kya tñi.) ⁶ Tàdzì ko! Tàko ko, kàdré tá kònzì dhi, Giká ni tá kitswá móndyá títi bvó àdhyá ki tàbvó ta ngíni? ⁷ Àruka ni, à ni kitswá lizíá dhi: «Áma tà kinzò ro dhi kàdré Giká ni tà bàti tadhá ngádra 'á, adrézó kpà akódhi ni milanzilanzi tadhá lavúlé dhi, akódhi adrè di tà bha má dri tàkonzì

† À kòno Longó i 62:13; Tògyakúlí 24:12.

†† À kòno Èsáya 52:5. ‡ À kòno Longó i 51:6.

'òlepi tĩni àdho tà sè?»⁸ Di, à kàdré tà kisù kònini dhi, à ni tá kitswá kpà tàá dhi: «Lè mà kàdré tà kònzi 'o, tà dóro kàtsáro ásà be dhi bvó!» Mòndí àruka ĩ adrè àma ki lodhá adrézó tàá dhi, mà adrè tà ta kònini. Tà bàti ró dhi, tà Giká dré dra bhàle àyi nda ĩ dri dhi kitswá àyi dré.

Mòndí gyägya dhi yókódhó

⁹ Di mà ni go tàá ngĩni? Àma Yúdà ànzi ró dhi ĩ, àma tsì dóro mómnyá àruka títi dhi ki lavú? Àlomvá ko! Tàko ko, má tadhá ngádra 'á dhi, mómnyá títi Yúdà ànzi ró ìndĩ sùrú twá ro dhi ĩ tàkonzi ni rĩnyí zàle. ¹⁰ Ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi tĩni:

«Mòndí gyägya dhi yókódhó, ndĩndĩ àlo ni yó.

¹¹ Dhya tà nilepi bàti dhi yókódhó.

Dhya adrélépi Giká ni nda dhi yókódhó.

¹² Mómnyá títi dhi ĩ alá àyi Giká rú dre.

Àyi títi dhi ĩ tayí àyi ki togó abílé dre. †

Dhya adrélépi tà dóro 'o dhi yókódhó, ndĩndĩ àlo ni yó.

¹³ Àyi ki àwobhálé ngóro mógó ti be ngbo dhi tĩni.

ĩ adrè mómndí ki lití àyi ki làdra sè. ††

Ni ki kàtrá adrè titìle àyi tísè. ‡

¹⁴ Tàtrítrí kúlí ĩ kúlí aswaaswa íbe dhi ĩ adrè apfòle àyi silésè. ††

¹⁵ Àyi ki pá adrè ràle mómndí ki kàrí kutúbe.

¹⁶ ĩ adrè tà kizá tayílé kizà be àyi ki láti 'ásè.

¹⁷ ĩ ni láti tà kàdríkàdrí àdhyà ko. ‡‡

¹⁸ Tirí àyi mi Giká ni tà sè dhi yókódhó.» ‡‡‡

¹⁹ Mà ni be tàle dhi, tà títi tàtrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi ĩ, adrè tàá mómnyá adrèbhá tàtrítrí kúlí nda zàle dhi ĩ dré, kitswázó mómnyá títi bvó àdhyà ki kúlí kikí, àyi ki tadházó tàkonzi bhá ĩ ró Giká kandrà dhi bvó.

²⁰ Di ásà dhi, dhyà àlo kitswá atsálé gyägya Giká kandrà, tàtrítrí kúlí 'òma sè ko. Àngyá ko, tàtrítrí kúlí nda adrè tadhá àma dré dhi, àma tàkonzi bhá 'i káyà dhi.

Mómndí ki bhàma gyägya Giká kandrà àyi ki tà ka'ika'i sè dhi

²¹ Di, nyànomvá dhi, Giká tadhá láti twá tàtrítrí kúlí rúsè ĩ dré adrézó mómndí ki bha gyägya ĩ kandrà dhi dre. Tà tisìle Mósè ni tàtrítrí kúlí na ìndĩ pròfètà ki búkù ĩ 'ásè dhi ĩ adrè láti nda ni tà longó kòdhyà. ²² Láti nda, kònini dhi: Giká adrè mómnyá títi adrèbhá Yésu Krísto ni ka'i dhi ki bha gyägya ĩ kandrà, àyi ki tà ka'ika'i nda sè. Tàko ko, Giká mìlésè dhi, mómndí ĩ twátwa ko: ²³ àyi títi dhi ĩ 'o tàkonzi gò, ĩ dré kitswázó akódhi ni mìlanzilanzi sè ko. ²⁴ Di, Giká ni togó tani sè dhi, adrè àyi ki bha gyägya ĩ kandrà àngyá, Yésu Krísto dré àyi ki apalé tàkonzi lésè dhi sè. ²⁵ Giká afè Krísto nda dràle

† À kònò Longó ĩ 14:1-3; 53:2-4. †† À kònò Longó ĩ 5:10. ‡ À kònò Longó ĩ 140:4. ‡‡ À kònò Longó ĩ 10:7. ‡‡‡ À kònò Èsáyà 59:7-8. ‡‡‡‡ À kònò Longó ĩ 36:2.

mòbòmà ro, kitswázó mómnyá títi adrèbhá akódhi ni ka'i dhi ki tàkonzi tri akódhi ni kàrí sè dhi bvó. Giká 'o kònini tadházó dhi, ĩ gyägya káyà dhi. Tàko ko, akódhi ni togó vwàvwà sè dhi, mvò tà mómndí ki tàkonzi ĩ dré tà 'òle wáláká dhi ĩ gò, tà nõzo àyi dri ko. ²⁶ 'O tà kònini àyi tà gyägya tadházó nyànomvá, adrézó kpà tadhá dhi, ĩ gyägya, ìndĩ ĩ dhyà adrélépi mómnyá títi adrèbhá Yésu ni ka'i dhi ki bha gyägya dhi 'i.

²⁷ Kàdré di kònini dhi, tà mà dré kitswázó àma ki afà ásà dhi be? Tà àlomvá yókódhó! Tà nda kònini àdho tà sè? Mà dré tàtrítrí kúlí 'òle dhi sè? Kóko, be ró dhi, mà dré tà ka'ile dhi sè. ²⁸ Tàko ko, mà adrè tadhá dhi, Giká adrè mómndí ki bha gyägya ngbà 'í àyi ki tà ka'ika'i sè, tàtrítrí kúlí 'òle dhi sè ko. ²⁹ Di Giká ngbà 'í Giká Yúdà ànzi kya 'i? Akódhi kókpà Giká mómnyá sùrú twá ro dhi kya 'i ko? Àyíya, akódhi kókpà Giká mómnyá sùrú twá ro dhi kya 'i. ³⁰ Tàko ko, Giká ngbà 'í àlo kwákwá. Adrè mómndí ki bha gyägya ĩ mìlésè ngbà 'í àyi ki tà ka'ika'i sè, ĩ kàdré Yúdà ànzi 'i yà, kó ngalè mómndí sùrú twá ro dhi 'i yà dhi. ³¹ Kòdhi adrè tsì tàá dhi, tà ka'ika'i sè dhi, mà adrè tàtrítrí kúlí no tà tàko ró? Tàdzí ko! Be ró dhi, mà adrè tàtrítrí kúlí nda ni 'o àyi totó tàtá.

Àbàràma, dhyà bhàle gyägya akódhi ni tà ka'ika'i sè dhi

4 Di ásà dhi, mà ni tàá àma ki tábhí Àbàràma ni tà sè ngĩni? Akódhi nda kisú tá ína àdho tà dóro àyi tà ka'ika'i sè? ² Kònò Àbàràma kàtsá tá gyägya Giká mìlésè tà dóro ĩ dré 'òle dhi ĩ sè dhi, a ni tá kitswá àyi afà tà nda sè. Di, Giká kandrà ko. ³ Di, Giká ni Kúlí adrè ína tàá dhi: «Àbàràma ka'i tá Giká gò, Giká dré akódhi ni nõzo gyägya akódhi ni tà ka'ika'i nda sè.» ‡‡‡

⁴ Ngóro mà dré nile be dhi tĩni dhi, dhyà adrélépi àzi 'o dhi adrè làgí kisú ngá fèle àngyá dhi ró ko. Be ró dhi, adrè ína làgí kisú ngá kitswálépi àzi nda tí dhi ró.

⁵ Di, dhyà adrélépi ína àzi 'o ko gò, adrézó Giká adrélépi tàkonzi bhá ki bha gyägya dhi ni ka'i dhi, Giká adrè akódhi nda ni no gyägya akódhi ni tà ka'ika'i sè.

⁶ Dàwidi adrè kpà tà ta kònini mómnyá Giká dré adrélé nõle gyägya dhi ki kólénzè ni tà sè. Di, Giká adrè àyi nda ki no gyägya àzi ĩ dré 'òle dhi ĩ sè ko.

⁷ «Kólénzè mómnyá Giká dré àyi ki tà kònzi ki trizo, ìndĩ àyi ki tàkonzi ki zùzo dhi ĩ dré!

⁸ Kólénzè dhyà Mírì dré kitswázó tàdzí tà bha driá tàkonzi ni ni tà sè ko dhi dré!»⁵

⁹ Di kólénzè nda ngbà 'í mómnyá àyi ki 'obhá lwàle dhi ĩ dré? Kólénzè nda kókpà mómnyá àyi ki 'obhá lwàle ko dhi ĩ dré ko? Ngóro mà dré tàle dre dhi tĩni: Giká nõ tà Àbàràma gyägya akódhi ni tà ka'ika'i sè.

¹⁰ Di, Giká nõ tà akódhi kònini ángutú? Akódhi ni lwàma àmvolésè, kó ngalè akódhi ni lwàma kandrà? Giká nõ tà akódhi gyägya akódhi ni lwàma kandrà,

‡‡‡ À kònò Kídhoma 15:6. § À kònò Longó ĩ 32:1-2.

àmvolàsà ko. ¹¹ Di Àbàràrà dré gòzo tà áyi 'òzo lwàle dhi ni kisú ndò. Tà akódhi ni 'òzo lwàle nda tá ngóro àngì adrélépi tadhá dhi, Giká nò tá akódhi gyägya akódhi ni tà ka'ika'i sè, akódhi ni lwàrà ko dhi 'á dhi tñi. Di àsà dhi, Àbàràrà atsa móndyá títi adrébhá Giká ni ka'i, di, áyi ki 'obhá lwàle ko dhi ki atá ro, Giká kònòro kpà àyi nda i gyägya àyi ki tà ka'ika'i sè. ¹² Àbàràrà kókpà móndyá àyi ki 'obhá lwàle gò, ì dré adrézó atsilé àyi ki tà ka'ika'i na ngóro àma ki atá Àbàràrà dré tá 'òle áyi lwàma kandrà dhi tñi dhi ki atá 'i.

Tà Giká dré lazilé dhi ni kisuma tà ka'ika'i sè dhi

¹³ Giká lazí tá Àbàràrà i dré toyó ni ìbe dhi, ì ni dra bvò wáyi dhi ni kisú tàylé ro. Di Àbàràrà kisú tá tà lazilé nda, dré tá tatrítrí kúlí 'òle dhi sè ko. Be ró dhi, kisú tà nda dré tá Giká ni ka'ile gò, Giká dré akódhi ni nòzo gyägya àsà dhi sè. ¹⁴ Tàko ko, móndyá adrébhá tatrítrí kúlí lebè dhi ì kàdré tá tà lazilé nda ni kisú àyi dhi, kònò tà ka'ika'i ni tá adré tà tàko 'i, ìndì tà Giká dré lazilé nda ni tá kpà adré tà tàko 'i. ¹⁵ Àngyá ko, tatrítrí kúlí adré Giká ni kombà asé móndyá adrébhá tatrítrí kúlí nda ni tabhì lebè dhi i dri. Di, àrà tatrítrí kúlí dré adrézó yó dhi 'á dhi, tatrítrí kúlí nda ni ñòma kókpà yókódhó.

¹⁶ Di àsà dhi, à adré tà Giká dré lazilé nda ni kisú tà ka'ika'i sè, ngóro tà Giká dré afèle àngyá áyi togó tani sè dhi ró, tà lazilé nda kàdré Àbàràrà ni toyó títi dhi i dré, ngbà 'í àyi adrébhá tatrítrí kúlí lebè dhi i dré ko, di kókpà àyi adrébhá Giká ni ka'ì Àbàràrà àdhya tñi dhi i dré. Akódhi nda àma títi dhi ki atá 'i. ¹⁷ Ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi tñi: «Má bhà mi adrélé sùrú zyandre dhi ki atá ro.» † Di Àbàràrà nda àma ki atá 'i, Giká akódhi dré ka'ile dhi milésè. Tàko ko, Giká nda adré móndyá dràbhá dre dhi ki 'o adrélé, adrézó kpà ngá adrébhá yó dhi ki 'o adrélé be dhi ñi.

¹⁸ Àbàràrà ka'ì tá tà Giká dré lazilé nda gò, adrézó mi bha akódhi véna àsà, tágba tà adrézó mi bha àsà dhi dré tá adrézó yó dhi. Di àsà dhi, atsa sùrú zyandre dhi ki atá ro, ngóro tá tàle drá dhi tñi: «Ámi toyó ki adré zyandre ró.» †¹⁹ Tayí tá áyi tà ka'ika'i nda atsálé yàà ko, tágba dré nòzoá dhi, áyi kóná tá ànyíanyi nyadhi-nzi, áyi rúbhá tá ànyi dràdrà mìle, ìndì áyi tòkó, Sàrà tá kónó 'i dhi. ²⁰ Tágba kònìni dhi, tayí tá áyi tà ka'ika'i nda, adrézó tà kayí í léna tà Giká dré tá lazilé nda ni tà sè dhi ko. Be ró dhi, atsa tá ìna véle rinyi ró áyi tà ka'ika'i na gò, dré Giká ni rú bhàzo kùle. ²¹ Tàko ko, ka'ì tá bàti tàle dhi, Giká tá rinyí ìbe kitswázó tà í dré tá lazilé nda ni 'o. ²² Di akódhi ni tà ka'ika'i nda sè dhi, «Giká nò akódhi gyägya.»

²³ À tisi kúlí «Giká nò akódhi gyägya» kòni i ngbà 'í Àbàràrà ni tà sè ko. ²⁴ À tisi kókpà kúlí nda i àma

adrébhá Giká àma ki Mírì Yésu ni tingálépi dràdrà lésè dhi ni ka'ì gò, Giká dré adrézó àma ki no gyägya dhi ki tà sè. ²⁵ Akódhi fè Yésu nda dràle àma ki tàkonzì ki tà sè gò, akódhi ni tingázó dràdrà lésè àma ki bhàzo gyägya í kandrà dhi bvò.

Àma tà kèdríkèdri ìbe àma kòfalé Giká be

5 Di Giká dré àma ki bhàle gyägya í milésè àma ki tà ka'ika'i sè dhi sè dhi, àma tà kèdríkèdri ìbe àma kòfalé akódhi be, àma ki Mírì Yésu Krísto sè. ² Àma ki tà ka'ika'i nda sè dhi, Krísto nda nzi láti àma dré Giká ni togó tani kisúzó gò, mà dré adrézó àma ki totó tàtà lána. Di mà adré lenzélé, adrézó mi bha Giká véna akódhi ni milanzilanzi mà dré dra kisulé dhi ni tà sè.

³ Ngbà 'í kòdhi ko, mà adré kpà lenzélé kizà mà dré adrélé nyàle dhi ki tà sè. Tàko ko, mà ni tàle dhi, àma ki kizà nyàma nda adré àma ki 'o adrélé togó tsi dhi be. ⁴ Di àma ki togó tsìma nda adré tà àma léna dhi ki tabhì atsálé dóro. Àma ki tà tabhìma nda adré àma ki 'o adrélé mi bha Giká véna. ⁵ Di àma ki mi bhàma Giká véna nda kitswá kanyò fe àma dré ko. Àngyá ko, Giká kutú áyi lèle gàle àma ki togó na bí, Tírí Lólo dré afèle àma dré dhi sè.

⁶ Tàko ko, mà dré tá dhu rè adrérà'a rinyí àko dhi 'á dhi, lókyá kòkitswá dre dhi, Krísto drà àma, tàkonzìbhá ki tà sè. ⁷ Dhyá ki fèle dràle móndí àlo gyägya dhi ni tà sè dhi, tà kòkòròko 'i. Àruka ni, à ni kitswá dhyá ki fe dràle móndí àlo dóro dhi ni tà sè. ⁸ Di, Giká tadhá ìna áyi lèle kàdrì àma véle dhi tà kònìdhi sè: Mà dré tá dhu rè adrérà'a tàkonzìbhá 'i dhi 'á dhi, Krísto drà àma ki tà sè. ⁹ Di nyànomvá dhi, Giká bhà àma gyägya í milésè Krísto ni kàrì sè. Di dré 'òle kònìni dhi sè dhi, a ni àma ki apá áyi kombà lésè Krísto nda sè bàti! ¹⁰ Tàko ko, mà dré tá adrérà'a Giká ni kàrìbhá 'i dhi 'á dhi, akódhi amú tá àma tódhyá í be áyi Mvá ni dràma sè. Di dré àma ki amúlé í be kònìni dhi sè dhi, a ni àma ki tidrí áyi Mvá nda ni lídrì sè bàti! ¹¹ Di tà nda sè dhi, mà adré lenzélé Giká kandrà àma ki Mírì Yésu Krísto sè, Giká dré àma ki amúlé tódhyá í be Krísto nda sè dhi sè.

Dràdrà kisuma Àdámà ni tà sè dhi, ìndì lídrì kisuma Krísto ni tà sè dhi

¹² Tàkonzì afí tá bvò kònìdhi lé móndí àlo, Àdámà sè gò, dràdrà dré kpà afízó tàkonzì nda sè. Àsà dhi, dràdrà nda atsa tá móndyá títi bvò àdhya i rú, ì dré títi tàkonzì 'òle dhi sè. ¹³ Tàko ko, dridri Giká dré tatrítrí kúlí fèzo dhi kandrà dhi, tàkonzì tá bvò kònìdhi lé be. Di, tatrítrí kúlí dré tá adrérà'a yó dhi 'á dhi, Giká adré tá tà bha móndí i dri ngóro dré kitswálé áyi ki tàkonzì sè dhi tñi ko. ¹⁴ Tágba kònìni dhi, kidhólé Àdámà ni lókyá 'á atsálé Mósè ni lókyá 'á dhi, móndyá títi bvò àdhya i tá dràdrà ni rinyí zàle, ndìndì áyi tàkonzì 'obhá Giká ni tatrítrí kúlí ñòzo Àdámà àdhya tñi ko dhi i.

† À kònò Kídhoma 17:5. †† À kònò Kídhoma 15:5.

Àdámà nda ni tà adré tá Krísto adrélépi tá àlìle dhi ni tà tadhá kòdhya.

¹⁵ Di, tàkonzì Àdámà dré tá 'òle nda ìna ngóro tà tani Giká dré afèle áyi togó tani sè dhi tìni ko. Tàko ko, móndí àlo nda ni tàkonzì sè dhi, móndí lizólìzo dhi ì todrà dre. Di, Giká tadhá vélé áyi togó tani lavúlé, tà tani afèzo gàle móndí lizólìzo ì léna lavúlé, móndí àlo, Yésu Krísto sè. ¹⁶ Kòdhi ìbe dhi, tàkonzì móndí àlo dré 'òle nda ni kùdù ngóro tà tani Giká dré afèle nda ni kùdù tìni ko. Tàko ko, tàbvó tàma angálépi tàkonzì àlo nda lésè dhi ni tà sè dhi, Giká adré tá tà bha móndí ì dri. Di, tà tani angálépi tàkonzì zyandre dhi ì lésè nda ni tà sè dhi, Giká adré móndí ki bha gyägya ì kandrá. ¹⁷ Àngyá ko, tàkonzì móndí àlo dré 'òle nda sè dhi, dràdrà adré tá òpè nya móndyá títí ì dri, móndí àlo nda sè. Di, móndyá títí Giká ni togó tani kisúbhá gò, dré áyi ki bhàzo gyägya dhi ki adré gò, ì dré vélé adrézó òpè nya lavúlé móndí àlo, Yésu Krísto nda sè.

¹⁸ Di tàkonzì àlo Àdámà dré 'òle nda ni tà sè dhi, Giká adré tá tà bha móndyá títí ì dri. Kókpà kòdhi tìni, tà àlo gyägya Krísto dré 'òle nda ni tà sè dhi, Giká adré móndyá títí dhi ki bha gyägya ì milésè, ì kòkisúro lídrì ása be dhi bvó. ¹⁹ Tàko ko, móndí àlo nda ni ligima ni tà sè dhi, móndí lizólìzo dhi ì atsá tá tàkonzìbhá ro. Kókpà kòdhi tìni, tà móndí àlo, Krísto dré ka'ìle 'òle dhi ni tà sè dhi, móndí lizólìzo dhi ki atsá gyägya Giká milésè.

²⁰ Kàdré di tatrítrí kúlí ni tà sè dhi, Giká fè tá tatrítrí kúlí nda móndí ì dré, áyi ki tàkonzì ì kòlìzórò lile drìdrì. Di, àrà tàkonzì ì dré lizózó dhi 'á dhi, Giká tadhá vélé áyi togó tani lavúlé. ²¹ Di ása dhi, ngóro tàkonzì dré tá adrélé òpè nya móndyá títí ì dri, ì kòtodrào ása dhi tìni dhi, nyànomvá dhi, Giká ni togó tani adré òpè nya áyi dri kònhìni, Giká kòbhàro áyi gyägya ì milésè gò, ì kòkisúro lídrì kóná vésè kólyá dhi àma ki Mírì Yésu Krísto sè be dhi bvó.

Dràma tàkonzì lésè dhi, ìndì adrema lídrì ìbe Krísto na dhi

6 Di mà ni go tàá ngíni? Mà ni tsì go adrélé tàkonzì 'o, Giká kàdréro áyi togó tani bha àma rú lavúlé? ² Tàdzí ko! Mà drà àmakya tàkonzì lésè dre. Di mà ni go atsílé tàkonzì na ngíningíni ró? ³ Mì ni ko tàle dhi, àma títí bàtìsimò dobhá ru amúzó Yésu Krísto be dhi ì, mà do bàtìsimò nda ru amúzó ába akódhi ni dràma na káyá dhi? ⁴ Di bàtìsimò dòma nda sè dhi, mà drà túmánì akódhi be gò àma ki sizo ába, mà kàdríro adrélé lídrì tìdhi ro dhi ìbe, ngóro Giká Atá dré Krísto ni tìngálé dràdrà lésè áyi milanzilanzi sè dhi tìni.

⁵ Di mà dré ru amúlé Krísto be akódhi ni dràma na dhi sè dhi, mà ni kókpà ru amú akódhi be akódhi ni ngangà dràdrà 'ásè dhi na. ⁶ Tàko ko, mà ni tàle dhi, à tidí tá àma ki lídrì àku túmánì Krísto be fa kípakipa dri

dhi be, àma ki rúbhá tàkonzì àdhya kòdrào gò, mà kògòro vélé adrélé màràbà tàkonzì àdhya ì ró ko dhi bvó. ⁷ Àngyá ko, dhya àngùdhi dràlepi dre dhi, à atrì akódhi nda tàkonzì ni rìnyí lésè dre.

⁸ Di mà dré dràle túmánì Krísto be kònhìni dhi sè dhi, mà adré ka'íá dhi, mà ni kókpà adré lídrì ìbe túmánì akódhi be. ⁹ Tàko ko, mà ni tàle dhi, Krísto nga dràdrà 'ásè, ìndì kitswá gòle vélé dràle ko dhi be, dré adrélé vélé dràdrà ni rìnyí zàle ko dhi sè. ¹⁰ Akódhi dré dràzo dhi, drà ngbà 'í vésè àlo kitswále tàkonzì ni rìnyí lavú dhi bvó. Di lídrì dré adrézó ába dhi, adré ába Giká dré.

¹¹ Kókpà kòdhi tìni, mì kàdré àmi ki no ngóro móndí dràbhá tàkonzì lésè dre gò, ì dré adrézó lídrì ìbe Giká dré Yésu Krísto na dhi ì ró. ¹² Di ása dhi, mì kòtayí tàkonzì adrélé òpè nya àmi ki rúbhá na dhi ko, mì kàdréro lovò kònzì àmi ki rúbhá kya ki ka'ì 'òle ko dhi bvó. ¹³ Mì kòfè àmi ki rúbhá ki kìgá ì ngóro ngá adrézó tàkonzì 'o ása dhi ì ró ko. Be ró dhi, mì kàdré àmi ki fe Giká dré, ngóro móndyá adrìbhá dràdrà lésè dhi ì ró. Mì kàdré kpà àmi ki rúbhá ki kìgá ki fe Giká dré, ngóro ngá adrézó tà gyägya 'o ása dhi ì ró. ¹⁴ Tàko ko, tàkonzì kitswá gòle òpè nya àmi dri ko. Àngyá ko, àmi tatrítrí kúlí ni rìnyí zàle ko. Be ró dhi, àmi àmikya Giká ni togó tani zàle.

Màràbà tà gyägya àdhya ì

¹⁵ Kàdré di kònhìni dhi, mà ni tsì go adrélé tàkonzì 'o, mà dré adrélé vélé tatrítrí kúlí zàle ko dhi sè, ìndì mà dré adrélé Giká ni togó tani zàle dhi sè? Tàdzí ko! ¹⁶ Mì ni ko tàle dhi, mì kàdré àmi ki fe móndí àlo dré ngóro akódhi ni màràbà ro dhi, àmi màràbà móndí mì dré adrézó kúlí ni ni ka'ì 'òle nda àdhya 'ì dhi? Di mì kàdré tàkonzì ka'ì 'òle dhi, mì ni adré màràbà tàkonzì àdhya 'ì gò, tàkonzì nda dré àmi ki drìzo lile dràdrà kisú. Di, mì kàdré àmikya Giká ni kúlí ka'ì 'òle dhi, mì ni adré akódhi ni màràbà 'ì gò, dré àmi ki bhàzo gyägya ì milésè. ¹⁷ Di, mà kàdré àwoyà fe Giká dré! Tàko ko, tág-ba mì dré tá adrézó màràbà tàkonzì àdhya 'ì dhi, mì ka'ì àmikya Giká ni tà tadhálé àmi dré dhi 'òle àmi ki togó wáyi sè dre. ¹⁸ Di Giká atrì àmi tàkonzì ni rìnyí lésè gò, mì dré atsázó màràbà tà gyägya àdhya ì ró.

¹⁹ Má adré tà ta móndí kya tìni kònhìni, àmi móndí ro dhi ki tà yàya sè. Wáláká dhi, mì fè tá àmi ki rúbhá adrélé màràbà tàkonzì àdhya ì ró gò, mì dré adrézó tatsílé swà ro, adrélé tàkonzì 'o lizo ába drìdrì. Di, nyànomvá dhi, mì kòfè àmi ki rúbhá adrélé màràbà tà gyägya àdhya ì ró, mì kàdréro atsílé togó lólo be Giká kandrá be dhi bvó. ²⁰ Lókyá mì dré tá adrérà'a màràbà tàkonzì àdhya 'ì dhi 'á dhi, àmi tá tà gyägya ni rìnyí zàle ko. ²¹ Di, mì kisú tá àmikya àdho tà dóro 'ì, tàkonzì mì dré tá 'òle, adrèbhá kanyò fe àmi dré àndrò dhi ì sè dhi? Àngyá ko, tàkonzì nda ì adré móndí ki dri lile dràdrà kisú. ²² Di, nyànomvá dhi, Giká atrì àmi tàkonzì ni

rinyí lésè gò, m̀ì dré atsázó màràbà Giká àdhya ĩ ró. Dì tà dóro m̀ì dré adrélé kisúlé ásà dhi, kònìdhi 'i: Àmi móndí àyi kì febhá adrélé lólo Giká dré dhi 'i, ìndì m̀ì nì lídrì kóná vésè kólyá dhi nì kisú. ²³ Tàko ko, làgí tàkonzì àdhya dràdrà 'i. Dì, tà tani Giká dré adrélé afèle àyi togó tani sè dhi, lídrì kóná vésè kólyá àma kì Mírì Yésu Krísto na dhi 'i.

Àma móndí atrìle tatrítrí kúlí nì rinyí lésè dhi 'i

7 Àma adrúpi ĩ, m̀ì nì àmìkya tatrítrí kúlí nì tà dóro. Dì m̀ì nì tàle dhi, tatrítrí kúlí nda rinyí íbe móndí dri, akódhi nda dré adrèrà'a lídrì íbe dhi 'á dhi be. ² Tà nda kòdhi nì tadházó dhi, m̀ì kisú rè tòkó mòle dhi nì tà ká. Tatrítrí kúlí adrè tàá dhi, tòkó mòle nda akódhi nì agó nì rinyí zàle, agó nda dré adrèrà'a lídrì íbe dhi 'á. Dì, agó nda kòdrà dhi, à adrè tòkó nda nì atrì tatrítrí kúlí làmó àdhya lésè. ³ Ásà dhi, akódhi nì agó kàdré dhu rè lídrì íbe gò, dré gòzo agó àzya mo dhi, à adrè akódhi nì zi tòkó zàràbhù ro dhi ró. Dì, akódhi nì agó kòdrà dhi, à adrè akódhi nì atrì tatrítrí kúlí nda lésè gò, dré kitswázó atsálé agó àzya nì tòko ró. Akódhi kò'o kònìni dhi, akódhi tòkó zàràbhù ro dhi 'i ko.

⁴ Dì àma adrúpi ĩ, tà nda kókpà kònìni àmi kì tà sè. M̀ì drà kókpà tatrítrí kúlí lésè Krísto nì dràma sè dre, m̀ì kàtsáro móndí àzya àdhya ró, Krísto ngàlepi dràdrà 'àsè nda àdhya ró, m̀ì kàdréro lò'wa dóro 'a Giká dré be dhi bvó. ⁵ Tàko ko, mà dré tá adrèrà'a lovó kònzi rúbhá àdhya nì rinyí zàle dhi 'á dhi, tatrítrí kúlí nda nzi tá láti lovó kònzi ĩ dré adrézó tà 'o àma kì rúbhá na gò, mà dré adrézó lò'wa kònzi 'a kitswálé dràdrà sè. ⁶ Dì, nyànomvá dhi, mà drà àmakya tatrítrí kúlí adrélèpi tá àma kì 'i nda lésè gò, àma kì atrìzo tatrítrí kúlí nda nì rinyí lésè, mà kàdréro tà 'o Giká dré láti tídhí Tírì Lólo àdhya sè, láti àku tatrítrí kúlí tìsìle dhi àdhya sè ko.

Tatrítrí kúlí ĩ tàkonzì be dhi

⁷ Dì mà nì go tàá ngíni? Tatrítrí kúlí tàkonzì 'i? Tàdzí ko! Tà bàti ró dhi, tatrítrí kúlí nda 'o tá ma niá ngalè tàkonzì àdho 'i ya dhi nì. Tàko ko, tatrítrí kúlí nda kòtà tá dhi «Mí kòbhà móndí kì ngá lovó ko» dhi ko dhi, kònò má kitswá tá niá ngalè lovó kònzi bhàma àdho 'i ya dhi ko. ⁸ Dì, tatrítrí kúlí nda kònzi láti dre dhi, tàkonzì 'o tá ína lovó kònzi kì kárà títi dhi ĩ gàle má lé-na bí. Àngyá ko, tatrítrí kúlí nda kàdré tá yó dhi, kònò tàkonzì nì tá adrè rinyí àko. ⁹ Wáláká dhi, má adrè tá lídrì íbe tatrítrí kúlí àko. Dì, tatrítrí kúlí kàtsá má vélé dre dhi, tàkonzì atsá tá lídrì ro má léna gò, ¹⁰ má dré mána dràzo. Dì má dré nòzoá dhi, tatrítrí kúlí fèle móndí kì drìzo lile lídrì kisú nda drì ína ma lile dràdrà kisú kòdhi. ¹¹ Tàko ko, tatrítrí kúlí nda sè dhi, tàkonzì kisú tá láti àma litízo gò, dré àma 'òzo dràle. ¹² Tágba kònìni dhi, tatrítrí kúlí nda ína lólo, ìndì tà tatrítrí kúlí nda dré adrélè tàle à kò'o dhi ĩ lólo, gyàgya, ìndì dóro.

¹³ Dì tatrítrí kúlí adrélèpi dóro nda 'o tsi ma dràle dhi nì? Tàdzí ko! Be ró dhi, tàkonzì 'o ma dràle tà adrélèpi dóro nda sè dhi nì, à kònìro ngalè tàkonzì nì tàndì àdho 'i ya dhi, ìndì tàkonzì nda kàtsáro kònzi lavulè tatrítrí kúlí sè be dhi bvó.

Ru pfùma tàkonzì be dhi

¹⁴ Mà nì tàle dhi, tatrítrí kúlí tà Tírì Lólo àdhya 'i dhi be. Dì, mà mána móndí bvó àdhya 'i, ìndì à lagí mà adrélè màràbà ro tàkonzì dré. ¹⁵ Tàko ko, tà má dré adrélè 'òle dhi ĩ, má nì má adrè 'òá àdho tà sè ya dhi ko. Àngyá ko, má adrè tà má dré adrélè lèle 'òle dhi kì 'o kòdhi ko. Be ró dhi, má adrè mána tà má dré gàle gàgà dhi kì 'o kòdhi. ¹⁶ Dì má kàdré tà má dré adrélè lèle 'òle ko dhi kì 'o dhi, má adrè ka'íà tàle dhi, tatrítrí kúlí dóro káyà dhi. ¹⁷ Dì má adrè kisúá dhi, má adrè tà nda kì 'o ma ko. Be ró dhi, tàkonzì adrélèpi má léna dhi adrè 'òá nì. ¹⁸ Má nì tàle dhi, tà dóro má léna yókódhó dhi be. Kòdhi adrè tàá dhi, tà dóro àma rúbhá tàkonzì àdhya na dhi yókódhó. Tàko ko, mà lovó íbe tò adrézó tà dóro 'o. Dì, má kitswá mána tà nda kì 'o bwà ko. ¹⁹ Àngyá ko, má adrè tà dóro má dré adrélè lèle 'òle dhi kì 'o kòdhi ko. Be ró dhi, má adrè mána tà kònzi má dré adrélè lèle 'òle ko dhi kì 'o kòdhi. ²⁰ Dì má kàdré tà má dré adrélè lèle 'òle ko dhi kì 'o dhi, má adrè 'òá ma ko. Be ró dhi, tàkonzì adrélèpi má léna dhi adrè 'òá nì.

²¹ Dì má adrè tatrítrí kúlí kònìdhi nì kisú adrèrà'a tà 'o má léna: Tágba má kàdré tà dóro le 'òle yà dhi, má adrè ngbà 'í tà kònzi 'o kòdhi. ²² Tàko ko, àma togó na dhi, má adrè lenzélè tatrítrí kúlí Giká àdhya nì tà sè. ²³ Dì, má adrè mána tatrítrí kúlí àzya kisú adrèrà'a tà 'o àma rúbhá na, adrézó ru pfu tatrítrí kúlí má dré ka'ìle àma tà kisúkisù na dhi be. Tatrítrí kúlí àzya nda adrè àma 'i bhàle tatrítrí kúlí tàkonzì àdhya adrélèpi tà 'o àma rúbhá na dhi nì rinyí zàle. ²⁴ Àdho kizà 'i má dré kònìni nì! Àdhi nì kitswá àma apá rúbhá adrélèpi àma dri lile dràdrà kisú kònìdhi lésè dhi nì? ²⁵ Má adrè àwoyà fe Giká dré àma kì Mírì Yésu Krísto sè!

Dì ásà dhi, àma tà kisúkisù na dhi, mà màràbà Giká nì tatrítrí kúlí àdhya 'i. Dì, àma rúbhá tàkonzì àdhya na dhi, mà mána màràbà tàkonzì nì tatrítrí kúlí àdhya 'i.

Atsima Tírì Lólo nì rinyí sè dhi

8 Dì nyànomvá dhi, tà adrézó tà bha móndyá adrèbhá Yésu Krísto na dhi ĩ dri dhi vélé yókódhó. ² Tàko ko, tatrítrí kúlí Tírì Lólo adrélèpi lídrì fe Yésu Krísto na dhi àdhya atrì àma tatrítrí kúlí tàkonzì àdhya ìndì dràdrà àdhya lésè dre. ³ Àngyá ko, tatrítrí kúlí Mósè àdhya kitswá tá àma kì tidrí bwà ko, lovó kònzi rúbhá àdhya dré tá tatrítrí kúlí nda nì 'òle atsálé rinyí àko dhi sè. Dì, Giká 'o tá ína tà àma kì tidrízó dhi nì. Amù àyi tàndì nì Mv́a alìle rúbhá tàkonzì àdhya nì do

àmakya tĩni, kòfèrò ĩ dràle tàkonzì ni tà sè. Dì àsà dhi, Gìkà bhà tà tàkonzì adrélèpi tá tà 'o mómndí kì rúbhá na nda dri, rinyí ni ni 'òzo akélé. ⁴ 'O tà nda kònini kitswálé tà gyägya tãtrĩtrĩ kúlí dré adrélé tàle dhi ĩ kò'oró ru kitswálé títi àma adrèbhá atsílé lovó kònzì rúbhá àdhya na ko, di, adrèbhá atsílé Tĩrĩ Lólo ni rinyí sè dhi ĩ léna.

⁵ Tàko ko, mómndyá adrèbhá atsílé lovó kònzì rúbhá àdhya na dhi ĩ adrè ngbà 'í tà lovó kònzì nda dré adrélé lèle dhi kì kisú 'òle kòdhya. Dì, mómndyá adrèbhá atsílé Tĩrĩ Lólo ni rinyí sè dhi ĩ adrè àyikya tà Tĩrĩ nda dré adrélé lèle dhi kì kisú 'òle kòdhya. ⁶ Àngyá ko, adrélé lovó kònzì rúbhá àdhya ni tà kisú dhi adrè dhyá kì dri lile dràdrà kisú. Dì, adrélé Tĩrĩ ni tà kisú dhi adrè ína dhyá kì dri lile lédri kisú, tà kèdríkèdri be kòdhya. ⁷ Mómndyá adrèbhá lovó kònzì rúbhá àdhya ni tà kisú dhi ĩ, kàribhá Gìkà àdhya 'i. Àyi nda ĩ adrè àyi kì bha Gìkà ni tãtrĩtrĩ kúlí ni rinyí zàle ko. ĩ kitswá kpà 'òá kònini bwà ko. ⁸ Àyi adrèbhá lovó kònzì rúbhá àdhya ni rinyí zàle nda ĩ kitswá kpà Gìkà ni togó 'o kínílé bwà ko.

⁹ Dì, àmi ró dhi, àmi lovó kònzì rúbhá àdhya ni rinyí zàle ko. Be ró dhi, àmi àmikya Tĩrĩ Lólo ni rinyí zàle, Tĩrĩ Gìkà àdhya nda kàdré adrélé àmi léna bàti dhi. Dhya àlo kàdré Tĩrĩ Krísto àdhya íbe í léna ko dhi, akódhi nda mómndí Krísto àdhya 'i ko. ¹⁰ Dì Krísto kàdré àmi léna dhi, tágba àmi kì rúbhá dré adrézó lile dràdrà kisú tàkonzì ni tà sè dhi, àmi lédri íbe Krísto ni Tĩrĩ na, Gìkà dré àmi kì bhàle gyägya í milésè dhi sè. ¹¹ Dì Gìkà Yésu ni tingálèpi dràdrà lésè dhi ni Tĩrĩ kàdré adrélé àmi léna dhi, Gìkà Krísto ni tingálèpi dràdrà lésè nda ni kókpa lédri fe àmi kì rúbhá adrèbhá dràle dràdrà dhi ĩ dré, àyi Tĩrĩ adrélèpi àmi léna nda ni rinyí sè.

¹² Dì àma adrúpi ĩ, àma màri íbe bàti. Dì, màri nda, tà adrézó atsílé lovó kònzì rúbhá àdhya na dhi 'i ko.

¹³ Tàko ko, m̀ kàdré atsílé lovó kònzì rúbhá àdhya na dhi, m̀ ni dràdrà. Dì, m̀ kàdré àmikya àmi kì tàkonzì kì 'o dràle Tĩrĩ ni rinyí sè dhi, m̀ ni adrè lédri íbe.

¹⁴ Mómndyá títi Gìkà ni Tĩrĩ dré adrélé tidrile dhi ĩ, Gìkà ni ànzì 'i. ¹⁵ Tàko ko, Tĩrĩ m̀ dré kisúlé nda bhà àmi gòle adrélé màràbà ro ko, ìndì adrélé tiri ró ko. Be ró dhi, Tĩrĩ m̀ dré kisúlé nda bhà ína àmi adrélé Gìkà ni ànzì ĩ ró. Tĩrĩ nda sè dhi, mà adrè liyílé Gìkà rú adrézó tàà dhi: «Àbbà! Tátá!» ¹⁶ Tĩrĩ nda ni tàndì adrè tadhá àma léna dhi, àma Gìkà ni ànzì 'i káyà dhi nì. ¹⁷ Dì mà kàdré Gìkà ni ànzì 'i dhi, mà ni tà dré lazílé àyi ànzì ĩ dré dhi ni kisú tàyílé ro. Mà ni tà nda ni kisú túmání Krísto be, mà kàdré kizà ka'ì nyàle túmání akódhi be dhi. Tàko ko, mà kàdré kizà ka'ì nyàle túmání Krísto be dhi, mà ni kókpa mìlanzilanzì kisú túmání ába.

Mìlanzilanzì adrélèpi alile dhi

¹⁸ Dì mà adrè kisúá dhi, kizà mà dré adrélé nyàle nyànomvá dhi ĩ kitswá àyikya mìlanzilanzì Gìkà dré dra tadhálé àma dré dhi sè ko. ¹⁹ Tàko ko, ngá títi Gìkà dré bhàle dhi ĩ adrè lókyá dré dra àyi ànzì kì 'òzo apfòle dhi ni letè lovó sè. ²⁰ Àngyá ko, Gìkà bhà ngá títi ĩ dré tá bhàle nda ĩ adrélé tà tàko ni rinyí zàle, tágba ngá nda ĩ dré tá lèzoá kàdré kònini ko dhi. Dì, Gìkà lè tá ína tà nda kàdré kònini. Tágba kònini dhi, à adrè mì bha Gìkà véna, ²¹ akódhi kàtrĩró ngá nda ĩ àyi kì ñwanwà ni rinyí lésè, ĩ kàdré ngá trile mìlanzilanzì ro Gìkà ni ànzì kya tĩni dhi ĩ ró. ²² Dì mà ni tàle dhi, ngá títi Gìkà dré bhàle nda ĩ adrè tongólé, adrézó kizà nya ngóro tòkó adrélèpi 'òle tile dhi àdhya tĩni, atsálé nyànomvá kòndhi dhi be. ²³ Dì, ngbà 'í ngá nda 'i ko, àma adrèbhá Tĩrĩ Lólo íbe ngóro ngàdri Gìkà dré afèle dhi ró dhi ĩ, mà adrè kókpa tongólé àma léna, adrézó kitú Gìkà dré dra àma kì tadházó àyi ànzì ĩ ró dhi ni letè lovó sè. Kitú nda tú dhi, Gìkà ni àma kì apá àma kì rúbhá íbe títi. ²⁴ Mà dré adrélé mì bha Gìkà véna kònini dhi sè dhi, akódhi tidrĩ àma dre. Dì, à kàdré mì bha ngá adrélé nòle mì sè dhi ni tà sè dhi, kòdhi mì bhàma 'i bàti ko. Àdhi adrè mì bha ngá ĩ dré kisúlé dre dhi ni tà sè dhi nì? ²⁵ Dì, mà kàdré mì bha tà mà dré rè kisúlé ko dhi sè dhi, mà adrè letèà togó vwàvwà sè.

²⁶ Kókpa kòdhi tĩni, Tĩrĩ Lólo adrè àma kì ledé àma kì tà yàyà sè. Tàko ko, mà ni tà zile Gìkà tí ngóro dré kitswálé dhi tĩni ko. Dì, Tĩrĩ nda ni tàndì adrè ína tà zì Gìkà tí àma dré, adrézó tongólé tongotongo kitswázó tà ni ni ta kúlí sè bwà ko dhi ĩ sè. ²⁷ Dì Gìkà adrélèpi àma kì togó kì tabhì dhi, ni tà Tĩrĩ nda dré adrélé lèle zile í tí dhi ĩ be. Tàko ko, Tĩrĩ nda adrè tà zì Gìkà tí akódhi ni mómndyá lólo ĩ dré, ngóro Gìkà dré adrélé lèle dhi tĩni.

²⁸ Mà ni kpà tàle dhi, Gìkà adrè tà títi dhi kì 'o ru amú adrélé dóro mómndyá títi adrèbhá àyi le, dré azilé ngóro ĩ dré kisùle 'òle drìdri dhi tĩni dhi ĩ dré dhi be. ²⁹ Tàko ko, mómndyá Gìkà dré tá nile drìdri mómndyá ína ró dhi ĩ, akódhi zì tá kpà àyi kitswálé atsálé ngóro àyi Mvágó tĩni, akódhi nda kàdré Mvágó kàyó ró àyi adrúpi zyan-dre dhi ĩ kòfalé be dhi bvó. ³⁰ Dì àyi Gìkà dré tá zìle drìdri nda ĩ, azí kókpa àyi. Àyi akódhi dré tá azilé nda ĩ, bhà kókpa àyi gyägya í milésè. Àyi akódhi dré tá bhàle gyägya í milésè nda ĩ, 'o kókpa àyi mìlanzilanzì kisú.

Gìkà ni lèle kàdrì àma vélé Yésu Krísto na dhi

³¹ Dì tà nda kòdhi ĩ sè dhi, mà ni go tàà ngíni? Gìkà kàdré àma dré dhi, àdhi ni kitswá ru pfu àma íbe dhi nì? ³² Tàko ko, akódhi apá àyi tàndì ni Mvágó dràdrà lésè ko. Be ró dhi, fè ína akódhi nda dràle àma títi dhi kì tà sè. Kò'o kònini 'í dhi, a ni kókpa tà títi dhi kì afè àma dré àyi togó tani sè, ngóro dré àyi Mvágó ni afèle àma

dré dhi tñi. ³³ Àdhi ni kitswá móndyá Giká dré z̄ile dhi ki asíki dhi n̄i? Giká adré àyi nda ki bha gyägya ĩ milésè dhi n̄i! ³⁴ Àdhi ni di kitswá tà bha àyi nda ĩ dri dhi n̄i? Yésu Krísto drà àma ki tà sè n̄i! Lavúlè dhi, akódhi nga dràdrà 'àsè gò, dré adrézó Giká ni dríágò lésè, adrélè tà zi tíá àma dré! ³⁵ Àdhi ni di kitswá àma ki kòfalé lanzí lèle Krísto àdhya be dhi n̄i? Kizà 'i yà, tà kòkòròko 'i yà, mì pfpòfò 'i yà, tàbirí 'i yà, adrélè bvólíí ro dhi 'i yà, adrélè ànyi dràdrà mìle dhi 'i yà, kó ngalè dràdrà 'i yà dhi ni kitswá tsì 'òà dhi n̄i? ³⁶ Ngóro Giká ni Kúlí dré adrélè tàle dhi tñi:

«Ámi tà sè dhi, àma ànyi dràdrà mìle lókyá tíí ĩ sè.

À adré àma ki no ngóro kábilígyà adrélè 'òle tilíle dhi ĩ tñi.» †

³⁷ Dì, tà nda kòdhi tíí dhi ĩ sè dhi, àma àmakya mómí tà lavúbhá lavúlavú Krísto àma ki lèlepi dhi sè dhi 'i.

³⁸ Tàko ko, má adré ka'íà bàti tàle dhi, tà àlo kitswá àma ki kòfalé lanzí lèle Giká àdhya be bwà ko, kàdrè gba dràdrà 'i yà, lídrì 'i yà, ángéló 'i yà, tírì kònzì ópí kàdrì ro ìndì rinyi ró dhi ĩ 'i yà, lókyá ándrò kòndhi 'i yà, lókyá adrélèpi alìle dhi 'i yà, ³⁹ rinyi kurú na dhi 'i yà, kó ngalè rinyi bvò àndúna dhi 'i yà dhi. Bàti, ngá tíí Giká dré bhàle dhi ki àlo kitswá ína àma ki kòfalé lanzí lèle Giká dré tadhále àma dré àma ki Mírì Yésu Krísto na dhi be bwà ko.

Giká ĩ mómíyá dré z̄ile dhi ĩbe dhi

9 Má adré tà bàti ta Krísto na. Má adré kinzò ta ko. Tírì Lólo adrélèpi àma togó na dhi adré tadhá dhi, tà má dré adrélè tàle kòndhi, tà bàti 'i: ²³ Áma togó adré kizà nya, adrézó kpà lanzile àma súrú, Yúdà ànzì ki tà sè landè àko ró. Má milésè dhi, dóro ni tá àma tàndi ni tatríle gò, àma ki kòfalé lanzízó Krísto be dhi, àma súrú nda ĩ kòkitswá tá adrélè ásà dhi. ⁴ Àngyá ko, àyi nda ĩ ìsèrèlè ànzì 'i. Giká bhà tá àyi adrélè áyi ànzì ĩ ró gò, áyi mìlanzilanzì tadházó àyi dré. Bhà tá tà twát-wa ru yìzo àyi ĩbe dhi ĩ. Fè tá kpà àyi dré áyi tatrítrí kúlí, túmání tà adrézó áyi lìndrì bha dhi ĩbe, ìndì áyi lazikúlí ĩbe. ⁵ Áyi ki tábhí ĩ Àbàràma 'i, ìsákà 'i, ìndì Yàkòbhò 'i. Kòdhi ĩbe dhi, Krísto ni tàndi apfò tá mómí ro àyi ki súrú lésè. Krísto nda, Giká adrélèpi tà tíí dhi ĩ drìle, ìndì kitswálèpi rúku sè kóná vèsè kólyá dhi 'i! Kàdrè kòndhi!

⁶ Kòdhi adré lèà ko tàle dhi, Giká 'o tà ĩ dré tá lazilé àyi ki tà sè dhi ko dhi. Tàko ko, mómíyá tíí angábhá ìsèrèlè ni súrú lésè dhi ĩ, ìsèrèlè ànzì 'i bàti ko. ⁷ Kókpà kòdhi tñi, mómíyá tíí angábhá Àbàràma ni súrú lésè dhi ĩ, akódhi ni ànzì 'i bàti ko. Be ró dhi, Giká tà tá Àbàràma dré dhi: «À ni ngbà 'í ìsákà ni ànzì ki zi ámi ànzì ĩ ró dhi kòdhi.» †† Kòdhi adré tàà dhi, ànzì tile rúbhá sè dhi ĩ Giká ni ànzì 'i ko. Be ró dhi, Giká adré ngbà 'í ànzì tile áyi lazikúlí sè dhi ki no áyi ànzì ĩ ró dhi

kòdhi. ⁹ Tàko ko, Giká lazí tá tà nda kúlí kòni ĩ sè: «Lókyá kòkitswá dre dhi, má ni agò gò, Sàrà dré mváagò tizo.» †

¹⁰ Ngbà 'í kòdhi ko, ànzìagò rì Rèbékà dré tile dhi ki atá tá agò àlo, àma ki tábhí ìsákà 'i. ¹¹⁻¹² Dì, ànzimvá nda ki tirà ko, ìndì ĩ dré rè tà dóro 'i yà, kó ngalè tà kònzì 'i yà dhi ki 'orà ko dhi 'á dhi, Giká tà tá ína Rèbékà dré dhi: «Mvā kàyo ni tà 'o mvā tūgu dré akódhi ni mārābā tñi.» †† Kòdhi adré tadhá dhi, Giká adré mómí ki zi ngóro dré kisùle 'òle drìdrì dhi tñi. Akódhi ni tàndi dhya adrélèpi mómí ki azí dhi 'i. Dì, adré àyi ki azí tà dóro ĩ dré adrélè 'òle dhi ki tà sè ko. ¹³ Ngóro Giká ni Kúlí dré adrélè tàle dhi tñi: «Má lè Yàkòbhò kòdhi. Dì, má gà mána Èsawù rè.» ††

¹⁴ Dì mà ni gò tàà ngíni? Giká tsì gyägya ko? Tàdzí ko! ¹⁵ Tàko ko, akódhi tà Mósè dré dhi:

«Má ni dhya ángùdhi má dré adrézó kizà ni ni le bhàle dhi ni kizà bha.

Má ni kpà àma togó dóro tadhá dhya ángùdhi má dré adrézó lèà tadhále drá dhi dré.» ††

¹⁶ Dì ásà dhi, tà kàdrì dhi, tà mómí ĩ dré adrélè lèle 'òle dhi 'i ko, ìndì tà ĩ dré adrélè 'òle àyi ki rinyi sè dhi 'i ko. Tà kàdrì lavúlè dhi, ngbà 'í Giká ni togó dóro dré adrélè tadhále dhya ángùdhi dré adrézó lèà tadhále drá dhi dré dhi 'i. ¹⁷ Tàko ko, Giká ni Kúlí adré tàà Fàráwò, ópí kàdrì Èzèpètò àdhya ni tà sè dhi: «Má bhà mì ópí kàdrì ro tà kòdhi sè, má kòtadháro àma rinyi mí rú, à kòbhàro àma rú kùle bvò wáyi 'àsè be dhi bvó.» ††† Dì ásà dhi, Giká adré dhya ángùdhi dré adrézó kizà ni ni le bhàle dhi ni kizà bha. Adré kpà dhya ángùdhi dré adrézó togó ni ni le 'òle tombále dhi ni togó 'o tombále.

Giká ni kombà ĩ akódhi ni togó tani be dhi

¹⁹ Dì àruka ni, àmi ki àlo ni kitswá lizíá má tí dhi: «Kàdrè di kòndhi dhi, Giká adré tà bha mómí ĩ dri àdho tà sè? Tàko ko, àdhi ni kitswá ligíle tà dré adrélè lèle 'òle dhi ĩbe dhi n̄i?» ²⁰ Dì, mì mómí ro ni, mì tá àdhi 'i, adrélè tà kayí Giká tí ni? Ngá ledélè dhi adré tsì lizíá dhya áyi ledélèpi dhi tí dhi: «Mí ledé ma làsú be kòndhi àdho tà sè» ya dhi? ²¹ Dhya adrélèpi lìdrí ru dhi tsì rinyi ĩbe adrézó lìdrí nda ki ru ngóro dré adrélè lèle dhi tñi ko? Akódhi kitswá tsì kìnì àlo sè lìdrí àlo ru tà kàdrì 'òzo ásà, gòzo lìdrí àzya ru tà tàko 'òzo ásà dhi ko?

²² Kókpà kòdhi tñi, Giká lè tá áyi kombà tadhále, áyi rinyi 'òzo mómíyá tíí dhi ĩ dré nòle. Dì, mvò tá ína mómíyá ĩ dré tá bhàle kitswálè lèle dràdrà kisú dhi ki tà áyi togó vwàvwà sè, ²³ kitswázó áyi mìlanzilanzì kàdrì dhi ni tadhá mómíyá ĩ dré tá bhàle kitswálè áyi mìlanzilanzì kisú áyi togó dóro sè dhi ĩ dré. ²⁴ Áma kókpà mómíyá dré azíle nda ĩ kòfalé be. Dì, akódhi azí

† À kònò Kídhoma 18:10. †† À kònò Kídhoma 25:23. ††† À kònò Máláki 1:2-3. †††† À kònò Pfòma 33:19. ††††† À kònò Pfòma 9:16. § À kònò Èsáyà 29:16; 45:9.

† À kònò Longó ĩ 44:23. †† À kònò Kídhoma 21:12.

àma ngbà 'í Yúdà ànzì ì kòfalèsè ko. Azí kókpa àma móndyá sùrú twá ro dhi ì kòfalèsè. ²⁵ Ngóro dré adrélé tàle búkù Òsèyà àdhya na dhi t́nì:

«Má nì móndyá adrèbhá tá mána ró ko dhi ki zi móndyá mána ì ró.»

Má nì sùrú má dré tá lèle ko dhi nì zi sùrú má dré lèle tò dhi ró. †

²⁶ Àrà tá tàzoá àyi dré dhi «Àmì móndyá mána 'í ko» dhi 'á dhi,

à nì àyi ki zi Giká lédri ro dhi nì ànzì ì ró.» ††

²⁷ Dì, Ìsèrélè ànzì ki tà sè dhi, pròfètà Èsáyà yo tá kúlí tàzoá dhi:

«Tágba Ìsèrélè ànzì ì dré lizózo ngóro sínyí ýandre mìle dhi t́nì dhi, ngbà 'í àyi ki àmbí ki adrí nì.»

²⁸ Tàko ko, Mírì nì kúlí ĩ dré lazilé bvò kòndhi nì tà dri dhi nì 'o mbèlè kitswá lé títí.» ‡

²⁹ Ngóro Èsáyà dré tá longolé drìdri dhi t́nì:

«Mírì rinyí líyí ro dhi kòtayí tá ànzì ki àmbí àma dré ko dhi,

kòno àma ki tà atsá tá ngóro móndyá Sòdómà ì lésè Gòmórà be dhi kya t́nì dre.» ††

Ìsèrélè ànzì ĩ ka'ì ko

³⁰ Dì mà nì go tàà ngíni? Móndyá sùrú twá ro adrèbhá tá àyi ki nda bhàle gyägya Giká mìlèsè ko dhi, ì atsá àyikya gyägya akódhi mìlèsè àyi ki tà ka'ika'ì sè. ³¹ Dì, Ìsèrélè ànzì adrèbhá tá àyi ki nda bhàle gyägya Giká mìlèsè tátrítrí kúlí sè dhi, ì atsá àyikya gyägya akódhi mìlèsè ko. ³² Àdho tà sè? Tàko ko, ì ndà láti atsázó gyägya akódhi mìlèsè àyi ki tà ka'ika'ì sè ko. Be ró dhi, ì ndà àyikya láti atsázó gyägya tà dóro ì dré 'òle dhi ì sè. Dì ásà dhi, ì tisi àyi ki pá kírà adrélépi móndí ki tokpó ledhélé dhi rú. ³³ Ngóro Giká nì Kúlí dré adrélé tàle dhi t́nì:

«Mì nò rè ká! Má bhà Siyónà na kírà adrélépi móndí ki tokpó dhi,

kírà adrélépi móndí ki 'o ledhélé dhi.

Dì dhya ángùdhi adrélépi kírà nda nì ka'ì dhi, kitswá tàdzí adrélé kanyò ro ko.» ††

10 Áma adrúpi ĩ, má adré Giká nì ti lizí togó wáyi sè, adrézó ngòle akódhi rú Ìsèrélè ànzì ki tà sè, akódhi kòtidríró àyi be dhi bvò. ² Tàko ko, má kitswá tàà àyi nda ki tà sè dhi, àyi ki togó àtsi ró Giká nì tà sè bàti. Dì, àyi ki togó àtsi ró nda adré ìna àyi totò tà bàti nìma dri ko. ³ Àngyá ko, ì nì láti Giká dré adrézó móndí ki bha gyägya ĩ kandrá dhi ko. ĩ ka'ì kpà Giká nì láti nda nì lebèle ko. Be ró dhi, ì ndà àyikya àyi ki tàndi ki láti atsázó gyägya Giká kandrá dhi kòdhya. ⁴ Dì, Krísto 'o ìna tà Giká dré tátrítrí kúlí fèzo ásà dhi kitswá lé títí, kitswá lé móndyá títí adrèbhá áyi ka'ì dhi ì kàtsáro gyägya Giká kandrá be dhi bvò.

† À kòno Òsèyà 2:25. †† À kòno Òsèyà 2:1. ‡ À kòno Èsáyà 10:22-23. †† À kòno Èsáyà 1:9. †† À kòno Èsáyà 8:14-15; 28:16.

Tà adrézó móndí ki tidrí àyi ki tà ka'ika'ì sè dhi

⁵ Kàdré atsama gyägya tátrítrí kúlí 'òma sè dhi nì tà sè dhi, Mósè tisi tá kònzìni: «Dhya adrélépi tà títí tátrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi ki 'o dhi nì adrí tà nda ì sè.»

††† Dì, kàdré ìna atsama gyägya Giká kandrá tà ka'ika'ì sè dhi nì tà sè dhi, Giká nì Kúlí adré tàà kònzìni: «Mí kòtà ámi togó na dhi, àdhi nì mba bhù na nì ya dhi ko.» ††† (Kòdhi adré tàà dhi, àdhi nì mba Krísto nì 'o asílè bvò dri dhi nì.) ⁷ «Mí kòtà kpà dhi, àdhi nì si bvò àndúna nì ya dhi ko.» ⁸ (Kòdhi adré tàà dhi, àdhi nì si Krísto nì tingá dràdrà lésè dhi nì.) ⁸ Dì, Giká nì Kúlí adré ìna tàà dhi: «Kúlí ànyi mí làga. Kúlí nda mí tí ìndí ámi togó na.» ⁹ Kúlí nda kúlí tà ka'ika'ì àdhya mà dré adrélé longolé kòndhi 'i: ⁹ Mí kòtà ámi ti sè dhi, Yésu Mírì 'i gò, mí dré ka'izoá ámi togó na tàle dhi, Giká tingá akódhi dràdrà lésè dhi, mí nì adrí. ¹⁰ Tàko ko, à adré Yésu nì ka'ì togó sè gò, Giká dré adrézó dhya ki bha gyägya ĩ kandrá. À adré kpà tàà ti sè dhi, Yésu Mírì 'i gò, Giká dré adrézó dhya ki tidrí. ¹¹ Ngóro Giká nì Kúlí dré adrélé tàle dhi t́nì: «Dhya ángùdhi adrélépi akódhi nì ka'ì dhi kitswá tàdzí adrélé kanyò ro ko.» ¹² Àngyá ko, Yúdà ànzì ì móndyá sùrú twá ro dhi ìbe dhi ì twátwa ko. Mírì àlo kwákwa dhi àyi títí nda ki Mírì 'i. Akódhi nda adré tà tani fe gàle móndyá títí adrèbhá liyílè ĩ rú dhi ì léna. ¹³ Tàko ko, Giká nì Kúlí adré tàà dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi liyílè Mírì rú dhi nì adrí.» ¹⁴ Dì, ì nì kitswá liyílè Mírì rú ngíni, ì kòka'ì rè akódhi ko dhi? ĩ nì kitswá kpà akódhi nì ka'ì ngíni, ì kòyi rè akódhi nì tà ko dhi? ĩ nì kitswá kpà akódhi nì tà yi ngíni, móndí àruka ì kòlongó rè akódhi nì rúbí àyi dré ko dhi? ¹⁵ Àyi nda ki kitswá kpà akódhi nì rúbí longó ngíni, à kòmù rè àyi rúbí nda nì longó ko dhi? Ngóro Giká nì Kúlí dré adrélé tàle dhi t́nì: «Mì nò rè ngalè dhya adrèbhá àlìle rúbí tani longó dhi ki pá avé tò ngíni ya dhi ká!» ¹⁶ Dì, Ìsèrélè ànzì Rúbí Tani yibhá dhi ì kòfalé dhi, àyi títí dhi ì ka'ì àyikya Rúbí nda ko. Tàko ko, pròfètà Èsáyà tà dhi: «Mírì, àdhi ka'ì rúbí mà dré longolé dhi nì?» ¹⁷ Dì ásà dhi, à adré rúbí nda nì ka'ì, rúbí nda nì yìma sè. À adré kpà rúbí nda nì yi, Krísto nì kúlí longoma sè. ¹⁸ Má adré di lizíá dhi: Ìsèrélè ànzì ì yi tsi rúbí nda ko? Kònzìni ko, ì yi 'í. Ngóro Giká nì Kúlí dré adrélé tàle dhi t́nì:

«Móndí ki kúlí la'ú bvò wáyi 'ásè.

Àyi ki kúlí tsa byá bvò nì kùdù na.» ¹⁹ Dì, má adré gòle lizíá dhi: Ìsèrélè ànzì nda ì nì tsi rúbí nda nì àndu ko? ĩ nì 'í. Drìdri dhi, Mósè longó tá Giká nì kúlí kònzìni:

††† À kòno Lèvitikè 18:5. ††† À kòno Dùtèrònómè 30:13. § À kòno Dùtèrònómè 30:13. §† À kòno Dùtèrònómè 30:14. §†† À kòno Èsáyà 28:16. §† À kòno Yòwélé 3:5. §†† À kòno Èsáyà 52:7. §† À kòno Èsáyà 53:1. §† À kòno Longó ĩ 19:5.

«Má ni àmi ki 'o lovó kònzì bha sùrú adrèbhá bàti ró ko dhi ĩ rú.

Má ni àmi ki togó 'o aswálé sùrú twá adrèbhá tà nini àko dhi ĩ rú.» †

²⁰ Kòdhi ìbe dhi, Èsáyà longó tá Giká ni kúlí tiri àko kònzìni:

«Má tayí ma mónnyá adrèbhá tá áma nda ko dhi ĩ dré kisúlé.

Má tadhá ma mónnyá adrèbhá tá tà zi má tí ko dhi ĩ dré.» ††

²¹ Di, kàdré ìna Ìsèrèlè ànzì ki tà sè dhi, Èsáyà tà kpà dhi:

«Kìdhólé drùbhì sè tsàlè ìndró na dhi, má kidzì áma drígá

mónnyá adrèbhá liglé má rú, adrézó áma kúlí ga rè dhi ĩ véna.» ‡

Giká gà rè Ìsèrèlè ànzì ĩ ko

11 Má adrè di lizíá dhi: Giká gà ìna áyi mónnyá ĩ dre? Tàdzí ko! Tàko ko, áma tàndi, ma Ìsèrèlè mvá 'i. Má angá mána Àbàràma ni sùrú lésè, ìndì Bènyàmínà ni sùrú lésè. ² Giká gà áyi mónnyá ĩ dré tá zìlè drìdrì dhi ĩ rè ko. Mì ni tà Giká ni Kúlí dré adrélé tàlè pròfètá Èlìyà ni tà sè dhi ko? Èlìyà nda ngo tá Giká rú Ìsèrèlè ànzì ki tà sè kònzìni: ³ «Mírì, ĩ tupfú ámi pròfètá ĩ todràlè dre. Ì awú kpà ámi àlètàrì ĩ dre. Di tayí ngbà 'í ma kalóma. Ì adrè kpà láti nda áma pfùzo dràlè.» ††† Di, Giká logó tá kúlí akódhi dré ngíni? Logó tá kònzìni: «Mì kalóma ko. Tàko ko, má líkí má dré àgo ngùlù-nzi-dri-rì àyi ki kórókó titìbhá Bálà kandrà ko dhi ĩ kòdhyà.» ††† Di àndrò kònzìdhi, tà nda kókpà kònzìni. Tayí rè Ìsèrèlè ànzì ki àmbí Giká dré zìlè áyi togó tani sè dhi ĩ. ⁶ Di Giká kòzì àyi nda ĩ áyi togó tani sè 'í dhi, kòdhi adrè tadhá dhi, zì àyi tà dóro ĩ dré 'òlè dhi ĩ sè ko. Kàdré tá kònzìni ko dhi, kòndò Giká ni togó tani ni tá adrè tà dré adrélé fèlè àngyá dhi 'i ko.

⁷ Tà nda kòdhi ĩ adrè tàá dhi, tà Ìsèrèlè ànzì ĩ dré adrélé ndàlè àyi ki togó wáyì sè dhi, ĩ kisú ko. Ngbà 'í àyi Giká dré zìlè dhi ĩ kisú tà nda àyi. Di, àyi ki àruka títi dhi ki togó atsá ìna tòmbátòmba. ⁸ Ngóro tìsìlè Giká ni Kúlí na dhi tìni:

«Giká 'o àyi ki tà kisùkisù atsálé tìnìmvá ro, àyi ki mì dròzo, ĩ kàdréró ngá no ko gò, àyi ki bíbhálé tabhózó, ĩ kàdréró tà yi ko atsálé àndrò kònzìdhi.» †††

⁹ Dàwídì tà kpà dhi:

«Lè àyi ki gwányá ĩ kàtsá tà adrélépi àyi ki 'o la'ìlè bǎ sílè dhi ró, tà adrélépi àyi ki 'o ledhélé dhi ró, ìndì tà adrézó tà ño àyi dri àyi ki tàkonzì sè dhi ró.

¹⁰ Lè àyi ki mì kàní, ĩ kàdréró ngá no ko,

† À kònò Dùtèrònómè 32:21. †† À kònò Èsáyà 65:1. ‡ À kònò Èsáyà 65:2. ††† À kònò 1 Ópí ĩ 19:10, 14. ††† À kònò 1 Ópí ĩ 19:18. †††† À kònò Dùtèrònómè 29:3; Èsáyà 6:10; 29:10.

ìndì àyi ki àmvò kàdré atrulé nyo.» †††

¹¹ Má adrè di lizíá dhi: Ìsèrèlè ànzì ĩ kòdhe kònzìni dhi, ĩ dhe kònzìni nyo? Tàdzí ko! Be ró dhi, àyi ki tàkonzì ki tà sè dhi, Giká nzi ìna láti mónnyá sùrú twá ro dhi ĩ dré adrízó, kitswázó Ìsèrèlè ànzì nda ki 'o lovó kònzì bha mónnyá sùrú twá ro nda ĩ rú. ¹² Di Ìsèrèlè ànzì ki tàkonzì sè dhi, Giká fè tà tani gàlè mónnyá títi bvò àd-hya ĩ dré. Ìsèrèlè ànzì nda ki dhèma sè dhi, Giká fè tà tani gàlè mónnyá sùrú twá ro dhi ĩ dré. Kàdré di kònzìni dhi, Ìsèrèlè ànzì nda ki kònzì dra agò Giká vélé dhi, akódhi ni tà tani fe gàlè àyi dré lavúlé!

Mónnyá sùrú twá ro dhi ki tidrìma

¹³ Àmi sùrú twá ro ni ĩ, má adrè nyànomvá tà ta àmi dré. Giká bhà ma adrélé àpòstolò ro àmi, mónnyá sùrú twá ro dhi ĩ véna. Má adrè di áma àzì nda ni tà bha kuru. ¹⁴ Àruka ni, àzì nda sè dhi, má ni kitswá áma tàndi ni sùrú ki 'o lovó kònzì bha àmi, mónnyá sùrú twá ro dhi ĩ rú, kitswázó àyi ki àruka ki tidrì ásà dhi bvò.

¹⁵ Tàko ko, Ìsèrèlè ànzì nda ki gàma sè dhi, Giká 'o mónnyá àruka títi bvò àdhyà ĩ ru amú tódhyá ĩ be. Di kònzì dra go Ìsèrèlè ànzì nda ki ka'ì dhi, a ni lídrì fe àyi adrèbhá ngóro mónndí dràbhá dre dhi ĩ tìni nda ĩ dré!

¹⁶ Ngóro mì dré nìlè be dhi tìni dhi, mǎpà ni kìgá adrélé fèlè drìdrì Giká dré dhi kàdré lólo dhi, mǎpà wáyì nda kókpà lólo. Fa kómvo kàdré lólo dhi, fa nda ni kólá ĩ kókpà lólo.

¹⁷ Ìsèrèlè ànzì ĩ ngóro òlívè fa, Giká dré kólá ni ki àruka ki togázó dhi tìni. Àmi sùrú twá ro ni ĩ, àmi ngóro òlívè fa twá apfòlèpi mbè na, Giká dré kólá ni ki adózó 'òlè tìlè òlívè fa tàndi nda rú dhi tìni. Di nyànomvá dhi, mì adrè kpà òlívè fa nda ni sù adrélépi apfòlè kómvo ni lésè dhi ni kisú. ¹⁸ Di, lè mì kàdré àmi ki afà, Giká dré àmi ki 'òlè tìlè kólá togálé nda ki àrà 'a dhi sè ko. Di, mì kàdré àmi ki afà dhi, lè mì kònzì tàlè dhi, mì adrè fa kómvo 'o ru totó dhi àmi ko. Be ró dhi, fa kómvo nda adrè ìna àmi ki 'o ru totó dhi nì. ¹⁹ Àruka ni, mì ni tàá dhi: «Giká togá kólá nda ĩ, áma ki 'òzo tìlè àyi ki àrà 'a dhi bvò.» ²⁰ Kòdhi bàti. Di, Giká togá àyi nda ĩ, ĩ dré tá adrélé tà ka'ìka'ì àko dhi sè. Àmi ró dhi, mì adrè àmìkya àmi ki totó àmi ki tà ka'ìka'ì sè. Mì kàdré di drìkàdrì ro tà nda sè ko. Be ró dhi, mì kàdré àmìkya tiri ró. ²¹ Tàko ko, Giká kòtogá Ìsèrèlè ànzì adrèbhá tá kólá tàndi ró nda ĩ kònzìni dhi, mì kòndò dóro, kòtogaró kókpà àmi àyi tìni ko dhi bvò.

²² Di mì kisù rè Giká ni togó dóro ni tà, akódhi ni kombà be dhi ká. Akódhi adrè áyi kombà tadhá mónnyá ledhèbhá dhi ĩ dré. Di, adrè ìna áyi togó dóro tadhá àmi dré, mì kògò adrélé tròlè akódhi ni togó dóro nda rú dhi. Di, mì kò'o kònzìni ko dhi, akódhi ni kókpà àmi ki togá ngóro kólá àruka nda ĩ tìni. ²³ Di Ìsèrèlè ànzì nda ĩ kàgò Giká vélé akódhi ni ka'ì dhi, a ni

††† À kònò Longó ĩ 69:23-24.

go àyi ki 'o t̄ile tódhyá òlívè fa nda rú. Àngyá ko, akódhi r̄inyí íbe kitswázó tà nda ni 'o. ²⁴ Tàko ko, tágba m̄i dré angázó òlívè fa gà adrélépi apfòle mb̄i na dhi lésè dhi, Giká ga àmi gò, àmi ki 'òzo t̄ile òlívè fa ĩ dré kidhílè nda rú. D̄i a ni kókpa kitswá kólá angábhá òlívè fa nda lésè dhi ki 'o t̄ile tódhyá àyi ki t̄andi ki fa nda rú.

Ìsèrèlè ànzi ki tidrima

²⁵ Àma adrúpi ĩ, má lè m̄i kònì Giká ni tà lùzu ró kònìdhi, m̄i kàdréró drikàdr̄i ro ko dhi bvò: Ìsèrèlè ànzi ki togó atsá tòmbatòm̄ba, tsàle lókyá mónnyá títí Giká dré z̄ile sùrú twá ĩ kòfalésè dhi ĩ dré dra al̄izo akódhi vélé dhi 'á. ²⁶ D̄i àyi nda ĩ kàl̄i dre dhi, Giká ni Ìsèrèlè ànzi ki tidr̄i títí, ngóro tis̄ile akódhi ni Kúlí na dhi t̄ini: «Dhya dra mónnd̄i ki apalépi dhi ni apfò Siyónà lésè gò, dré Yàkóbhò ni ànzi ki togó adzázó àyi ki ligima ni tà lésè.

²⁷ D̄i tà má dré dra bhàle ru ȳizo àyi íbe dhi, kònìdhi 'i: Má ni àyi ki tàkonz̄i ki tingá títí.» †

²⁸ Kàdré d̄i Rúbí Tani ni tà sè dhi, Ìsèrèlè ànzi nda ĩ atsá nyànóm̄vá Giká ni kàribhá ro, àmi sùrú twá ro dhi ki tà sè. D̄i, kàdré ína àyi ki z̄ima ni tà sè dhi, àyi ngbú mónnyá Giká dré lèle tò dhi 'i, tà dré tá lazilé àyi ki táb-hí ĩ dré dhi ki tà sè. ²⁹ Tàko ko, kàdré tà tani Giká dré afèle dhi ki tà sè, ìnd̄i mónnyá dré azilé dhi ki tà sè dhi, akódhi kitswá tàdzí tà ĩ dré 'òle nda ki ladzà ko. ³⁰ Àmi atú ligíbhá Giká rú dhi ĩ, m̄i kisú nyànóm̄vá akódhi ni togó dóro Ìsèrèlè ànzi ki ligima ni tà sè dre. ³¹ Kókpa kòdhi t̄ini, àyi nda ĩ atsá nyànóm̄vá mónnd̄i adrèbhá ligílé akódhi rú dhi ĩ ró, ĩ kòkisúró kókpa Giká ni togó dóro, m̄i dré akódhi ni togó dóro nda ni kisulé dre dhi sè. ³² Tàko ko, Giká tayí mónnyá títí dhi ĩ adrélé 'ìle àyi ki ligima ni tà sè, ĩ kòkitswáro àyi togó dóro tadhá àyi títí nda ĩ dré be dhi bvò.

Giká ni rú bhàma kùle dhi

³³ Bàti, Giká ni tà làgí kyàkyà dhi kàdr̄i lavúlé! Akódhi ni tògyá ĩ tà n̄ini ni be dhi ĩ kàdr̄i lavúlé! Àdhi ni kitswá tàbvò dré adrélé tàle dhi ki àndu ngi dhi n̄i?

Àdhi ni kitswá láti dré adrézó tà 'o ásà dhi ki àndu ni dhi n̄i?

³⁴ Ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi t̄ini:

«Àdhi ni tà Mírì dré adrélé kisùle dhi n̄i?

Àdhi tà akódhi ni dr̄i n̄i?» ††

³⁵ Àdhi fè ngá Giká dré,

kògòró vùdr̄i ni ni logó dhi n̄i?» ‡

³⁶ Tàko ko, tà títí dhi ĩ angá akódhi vélésè, ĩ adré kpà adrélé akódhi sè, ìnd̄i akódhi dré.

Milanzilanzì kàdré akódhi dré kóná vésè kólyá! Kàdré kòn̄ini.

Àma ki fèma mòbòmà ro Giká dré dhi

12 D̄i ásà dhi, àma adrúpi ĩ, má adré àmi ki kodzò kòn̄ini: Giká dré àyi togó dóro tadhálé àmi dré dhi sè dhi, m̄i kàdré àmi ki rúbhá ki fe akódhi dré ngóro mòbòmà lólo lídr̄i ro kitswábhá akódhi milésè dhi ĩ ró. Kòdhi Ìsám̄bò bàti m̄i dré adrélé 'òle akódhi ni rú sè dhi 'i. ² M̄i kòfè àmi adrélé ru su tà mónnyá bvò kòndi àdhya ĩ dré adrélé 'òle dhi íbe ko. Be ró dhi, m̄i kòtayí àmi Giká dré adrélé ladzálé, dré adrélé àmi ki tà kisùkisù 'o atsálé t̄idh̄i ro dhi sè. M̄i kò'o kòn̄ini dhi, m̄i ni d̄i kitswá tà ki kòfalé ni lanzílé, adrézó tà Giká dré adrélé lèle m̄i kò'o dhi ki ka'ì 'òle. Tà dré adrélé lèle m̄i kò'o nda kòdhi ĩ, tà dóro kitswábhá títí akódhi milésè dhi 'i.

³ Giká ni togó tani bhàle má rú dhi sè dhi, má adré tàá àmi àlo àlo títí dhi ĩ dré dhi: M̄i kàdré àmi ki tà kisù tà kàdr̄i ro ngóro dré kitswále àmi sè ko dhi t̄ini ko. Be ró dhi, m̄i kàdré àmi ki tà kisù tògyá sè, ngóro Giká dré tà ka'ika'ì fèle àmi àlo àlo títí dhi ĩ dré dhi t̄ini. ⁴ Àma àlo àlo títí dhi ĩ rúbhá íbe àlo. D̄i, rúbhá nda ína k̄igá íbe bí, ìnd̄i k̄igá nda ĩ adré àzì twátwa dhi ki 'o. ⁵ Kókpa kòdhi t̄ini, àma zyandre dhi ĩ, mà amú ru atsálé rúbhá àlo ró Krísto na, ìnd̄i àma títí dhi ĩ rúbhá àlo nda ni k̄igá 'i. ⁶ Àma àlo àlo títí dhi ĩ, mà kisú r̄inyí twátwa dhi ĩ, ngóro Giká dré àyi togó tani bhàle àma rú dhi t̄ini. D̄i dhya àlo kòkisú r̄inyí adrézó Giká ni kúlí longó pròfètà àdhya t̄ini dhi, kàdré kúlí nda ni longó ngóro Giká dré tà ka'ika'ì fèle drá dhi t̄ini. ⁷ Dhya àz̄ya kòkisú ína r̄inyí adrézó tà 'o mónnd̄i ĩ dré dhi, kàdré àyi fe adrélé tà nda ki 'o. Dhya àz̄ya kòkisú ína r̄inyí adrézó mónnd̄i ki tadhá dhi, kàdré àyi fe adrélé àyi nda ki tadhá. ⁸ Dhya àz̄ya kàdré ína mónnd̄i ki kodzò dhi, kàdré àyi fe adrélé àyi nda ki kodzò. Dhya àz̄ya kàdré ína ngá fe mónnd̄i ĩ dré dhi, kàdré ngá nda ki fe togó dóro sè. Dhya àz̄ya kàdré ína mónnd̄i ki dr̄i ko dhi, kàdré àyi nda ki dr̄i ko togó wáyi sè. Dhya àz̄ya kàdré ína mónnd̄i ki kizà bha dhi, kàdré àyi nda ki kizà bha togó k̄in̄i sè.

Lèle ni tà

⁹ Lè m̄i kàdré mónnd̄i ki le togó wáyi sè, túrúpfú àko. M̄i kàdré tà kònzi ga, adrézó tròle tà dóro rú. ¹⁰ M̄i kàdré ru le àmi kòfalésè ngóro adrúpi ĩ t̄ini. M̄i kàdré láti nda adrézó àmi ki adrúpi ki lindr̄i bha àmi kòfalésè. ¹¹ M̄i kàdré tà 'o togó wáyi sè, adrézó tòbvo ró ko. Be ró dhi, àmi ki togó kàdré ína àtsi ró adrézó tà 'o Mírì dré akódhi ni màràbà t̄ini. ¹² M̄i kàdré lenzélé, adrézó m̄i bha Giká véna. M̄i kàdré togó tsi, m̄i dré adrérà'a kizà nya dhi 'á. M̄i kàdré àmi ki fe adrélé tà zi Giká tí landè àko ró. ¹³ M̄i kàdré àmi ki ngá lanzí mónnyá Giká

† À kònò Èsáyà 59:20-21; 27:9. †† À kònò Èsáyà 40:13. ‡ À kònò Yòbò 41:3.

àdhya adrèbhá lemerè ro dhi ĩ dré. Mì kàdré móndí ki ka'ì dòle àmi véna togó dóro sè.

¹⁴ Mì kàdré tà tani zi Giká tí móndyá adrèbhá àmi ki mì pfo dhi ĩ dri. Àyíya, mì kàdré tà tani zi àyi nda ĩ dri, mì kòtatrí àyi ko. ¹⁵ Mì kàdré lenzélé túmání móndyá adrèbhá lenzélé dhi íbe. Mì kàdré kpà àwó ngo túmání móndyá adrèbhá àwó ngo dhi íbe. ¹⁶ Mì kàdré àmi ki adrúpi ki tà kisù, adrézó ngá àlo ró àmi kòfalèsè. Mì kàdré drikàdrì ro ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya ru su móndí tàko íbe. Mì kàdré kpà àmi ki no tògyabhá ro ko.

¹⁷ Mì kàdré tà kònzì logó tà kònzì 'òle àmi rú dhi tí ko. Mì kàdré tà adrèbhá dóro móndyá títi ĩ milésè dhi ki nda 'òle. ¹⁸ Kòkìswá dhi, tà títi mì dré adrélé 'òle dhi ĩ sè dhi, mì kàdré tà kèdríkèdrì líkí àmi kòfalé móndyá títi dhi íbe. ¹⁹ Áma arúpi má dré lèle tò ni ĩ, dhya àlo kò'o tà kònzì àmi rú dhi, mì kòlogó tà kònzì nda ni vúdrì drá ko. Be ró dhi, mì kòtayí láti Giká dré adrézó àyi kombà tadhá. Tàko ko, Mírì adrè tàá àyi Kúlí na dhi: «Má ni móndí ki tà kònzì ki vúdrì logó àyi dré dhi ma. Má ni tà logó àyi dré tà ĩ dré 'òle dhi ĩ tí dhi ma.» ^{†20} Dì, ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi tñi:

«Ámi kàribhá kàdré tàbirí íbe dhi, mí kàdré ngá fe akódhi dré nyàle.

Akódhi kàdré yí lovó íbe dhi, mí kàdré yí fe akódhi dré mvùle.

Tàko ko, mí kàdré 'òá kònzì dhi, mí ni kanyò fe akódhi dré ngóro àtsíkèle dàle akódhi dri dhi tñi.» ^{††}

²¹ Dì mí kòtayí mì tà kònzì dré adrélé lavulé dhi ko. Be ró dhi, mí kàdré mína tà kònzì lavú tà dóro mí dré adrélé 'òle dhi ĩ sè.

Àma ki bhàma móndyá àma drìle dhi ki rìnyí zàle dhi

13 Adré làá dhi, móndí àlo àlo títi dhi ĩ kàdré àyi ki bha móndyá àyi drìle dhi ki rìnyí zàle. Tàko ko, rìnyí adrézó òpè nya dhi angá ína Giká vélésè. Akódhi bhà kpà móndyá adrèbhá òpè nya nda ĩ adrélé ópí ro dhi nè. ² Àsà dhi, dhya ángùdhi adrélèpi ligílé ópí ĩ drìle dhi rú dhi, adrè ína ligílé tà Giká dré bhàle nì dhi rú. Dì dhya adrélèpi 'òá kònzì dhi adrè Giká ni tàbvó tàma asé àyi tàndì dri. ³ Tà bàti ró dhi, móndyá adrèbhá tà dóro 'o dhi ĩ adrè ópí àyi drìle dhi ki ro dhi àyi ko. Be ró dhi, móndyá adrèbhá tà kònzì 'o dhi ĩ adrè àyikya ópí àyi drìle dhi ki ro dhi àyi. Dì mí kàdré ópí mí drìle dhi ni le ròle ko dhi, mí kàdré tà dóro 'o, akódhi kòbhàro ámi tà kuru be dhi bvó. ⁴ Tàko ko, akódhi nda Giká ni àzì 'òlepi 'i, kàdréro ámi 'o dóro be dhi bvó. Dì, mí kàdré mína tà kònzì 'o dhi, lè mí kàdré ngá ro. Àngyá ko, ópí nda rìnyí íbe adrézó tà ño móndí ĩ dri. Akódhi Giká ni àzì 'òlepi 'i, kàdréro tà ño dhya adrélèpi tà kònzì 'o dhi dri, adrézó Giká ni kombà tadhá drá be dhi bvó. ⁵ Adré ì làá dhi, mì kàdré àmi ki bha móndyá àmi drìle dhi ki

rìnyí zàle. Dì, mì kàdré ngbà 'í 'òá kònzì, à kònjòro tà àmi dri ko dhi sè ko. Mì kàdré kòkpà 'òá kònzì, àmi ki togó kàrókìró àmi ko dhi sè.

⁶ Tà nda sè dhi, lè mì kàdré kpà mèdáyì gi be. Tàko ko, móndyá àmi drìle dhi ĩ Giká ni àzì 'obhá, adrèbhá àyi ki fe adrélé àzì nda ni 'o dhi 'i. ⁷ Mì kàdré ì dhya ángùdhi ni màri mì dré adrézó ába dhi ni logó akódhi dré. Màri nda kàdré mèdáyì gìma ni tà sè dhi, mì kàdré mèdáyì nda ni gi. Kàdré tákisì àzya gìma ni tà sè dhi, mì kàdré tákisì nda ni gi. Kàdré móndí ki ròma ni tà sè dhi, mì kàdré àyi nda ki ro. Kàdré móndí ki lindrì bhàma ni tà sè dhi, mì kàdré àyi nda ki lindrì bha.

Tà àzya tadhá lèle ni tà dri dhi

⁸ Lè mì kàdré dhya àlo ni màri íbe àmi rú ko, kàdré ngbà 'í màri adrézó ru le àmi kòfalèsè dhi 'i ko dhi. Tàko ko, dhya ángùdhi adrélèpi àyi àzya ni le dhi 'o tà títi tatrítrí kúlí dré adrélé tàle à kò'o dhi ĩ dre. ⁹ Tòlì tatrítrí kúlí na dhi ĩ adrè tàá dhi: «Mí kò'o múná tà ko, mí kòpfo móndí dràle ko, mí kòkugù ngá ko, ìndì mí kòbhà móndí ki ngá lovó ko.» [‡] Dì tòlì nda ĩ tòlì àruka títi dhi íbe dhi ĩ adrè ru kisú tà tòlì àlo kònzì dré adrélé tàle dhi ni ta kòdhya: «Mí kàdré ámi àzya ni le ngóro mí dré adrélé ámi tàndì ni le dhi tñi.» ^{†††10} Dhya adrélèpi àyi àzya ni le dhi kìswá ína tà kònzì 'o akódhi rú bwà ko. Dì àsà dhi, dhya adrélèpi àyi àzya ni le dhi adrè tà títi tatrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi ki 'o kìswalé títi.

Adrema gànzi ró Krísto ni agòma ni tà sè dhi

¹¹ Lè mì kàdré tà nda kòdhi ki 'o togó wáyì sè, mì dré lókyá ándrò kònzì ni nìle be dhi sè. Lókyá mì dré ngàzo ayí 'àsè dhi kìswá dre. Tàko ko, lókyá mà dré dra lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisúzó dhi atsá ànyì lavulé lókyá mà dré kidhózó Yésu ni ka'ì dhi rúsè dre. ¹² Ngá adrè 'òle wàle, ìndì kítú adrè 'òle apfòle. Adré ì làá dhi, mà kòtingá àma rúsè tà adrélé 'òle tìnìmvá na dhi ĩ, àdzú ngá ngádra àdhya ki tosózo àma rú kòdhya. ¹³ Mà kàdré atsílè ngádra 'àsè ngóro dré kìswalé dhi tñi. Dì, mà kògò adrélé tatsílè gwányá wáyá ki tà 'obe, wá tsibe, ndòtò tà 'obe, tà swà 'obe, lawàbe, ìndì lovó kònzì bhabe móndí ĩ rú dhi ko. ¹⁴ Be ró dhi, mì kàsó àmikya Mírì Yésu Krísto àmi rú. Mì kòtayí kpà àmi adrélé kisúà ngalè mì ni lovó kònzì àmi ki rúbhá kya ki 'o ngíni ya dhi ko.

Àma ki adrúpi ki tàbvó tàma ko dhi

14 Mì kàdré móndyá adrèbhá tà ka'ika'ì íbe yàya dhi ki ka'ì. Dì, mì kàdré àmikya àyi nda ki ndrì tà ĩ dré adrélé nòle dóro yà, kó ngalè kònzì yà dhi ĩ sè ko. ² Tàko ko, dhya àlo ni tà ka'ika'ì sè dhi, adrè ngá títi dhi

† À kònò Dùtèrònómè 32:35. †† À kònò Tògyakúlí 25:21-22.

‡ À kònò Pfòma 20:13-17; Dùtèrònómè 5:17-21. ††† À kònò Lèvitikè 19:18.

ki ka'ì nyàle. Dì, dhya àzya tà ka'ika'ì ìbe yàà dhi adrè ìna ngbà 'í ngábì ki ka'ì nyàle dhi kòdhya. ³ Adrè dì lèà dhi, dhya adrélèpi ngá títí dhi ki nya nda kàdré dhya adrélèpi ngá àruka ki nya ko nda ni ayízè ko. Kókpà kòdhi tñi, dhya adrélèpi ngá àruka ki nya ko nda kàdré tà bha dhya adrélèpi ngá títí dhi ki nya nda dri ko. Àngyá ko, Giká ka'ì akódhi nda dre. ⁴ Dì, mì tá mína àdhi 'ì, adrélé mómndí àzya ni màràbà ni tàbvò ta ni? Màràbà nda kàdré àyi totó àyi tà ka'ika'ì na yà, kó ngalè kàdré dhèle yà dhi, tà nda adrè akódhi ni tàndi ni mírì ni no kòdhya. Tà bàti ró dhi, akódhi nda ni àyi totó tàtā. Tàko ko, Mírì rinyí ìbe kitswázó akódhi ni 'o adrélé àyi totó tàtā.

⁵ Àruka ni, dhya àlo adrè kitú àlo dhi ni no kàdrè kitú àruka ki lavú. Dì, dhya àzya adrè ìna kitú títí dhi ki no díri. Adrè dì lèà dhi, mómndí àlo àlo títí dhi ì kàdré tà ì dré adrélé nòle tà bàti ró dhi ki ka'ì togó wáyi sè.

⁶ Dhya adrélèpi kitú àlo dhi ni no kitú kàdrè ro dhi, adrè 'òá kònni kitswázó lindrè fe Mírì dré. Dhya adrélèpi ngá títí dhi ki ka'ì nyàle dhi, adrè 'òá kònni kitswázó lindrè fe Mírì dré. Àngyá ko, adrè àwoyà ta Giká dré ngá nda ki tà sè. Dhya adrélèpi ngá àruka ki ka'ì nyàle ko dhi, adrè kpà 'òá kònni kitswázó lindrè fe Mírì dré. Adrè kpà àwoyà ta Giká dré ngá ì dré adrélé nyàle dhi ki tà sè. ⁷ Tàko ko, àma àmakya lídrè ìbe àma ki tàndi ì dré ko. Mà adrè kpà dràle àma ki tàndi ì dré ko. ⁸ Mà kàdré lídrè ìbe dhi, mà adrè ába kitswázó lindrè fe Mírì dré. Mà kàdré kó dràle dhi, mà adrè dràle kitswálé lindrè fe Mírì dré. Dì mà kàdré lídrè ìbe yà, kó ngalè mà kàdré dràle yà dhi, àma títí dhi ì Mírì àdhya 'ì. ⁹ Tà nda kòdhi sè dhi, Krísto drà gò dré adrízó, ì kàdréro mómndyá títí lídrè ro ìndi dràbhá dre dhi ki Mírì ro be dhi bvó.

¹⁰ Dì mì ró dhi, mí adrè mína àmi adrúpi ni tàbvò ta àdho tà sè? Kó ngalè, mí adrè àmi adrúpi ni ayízè àdho tà sè? Tàko ko, àma títí mà ni pfo àma ki totó Giká kandrà, kòtáro àma ki tàbvò be dhi bvó. ¹¹ Tàko ko, Giká ni Kúlí adrè tàà dhi:

«Ma, Mírì lídrè ro ni, má adrè tàà tà bàti ró dhi:
Mómndyá títí dhi ki àyi ki kórókó titi má kandrà.
Mómndyá títí dhi ki tàà àyi ki tàndi ki ti sè dhi, ma Giká 'ì.» †

¹² Dì àsà dhi, àma àlo àlo títí dhi ì, mà ni àma ki tàndi ki tà ta Giká kandrà.

Àma ki adrúpi ki 'òma ledhélé ko dhi

¹³ Dì àsà dhi, lè mà kògò vélé àma ki adrúpi ki tàbvò ta àma kòfalésè ko. Be ró dhi, mì kònò dóro, mì kò'oró tà àlo kitswálépi àmi ki adrúpi ni 'o dhèle tàkonzè na dhi ko. ¹⁴ Ma adrélèpi Mírì Yésu na ni, má adrè ka'ìà tàle dhi, ngá àlo kitswá adrélé ndí ró àyi tàndi ni tà sè ko. Dì, dhya àlo kàdré ngá àlo dhi ni no ndí ró dhi, ngá

nda ìna ndí ró akódhi dré bàti. ¹⁵ Mí kàdré kizà fe àmi adrúpi dré ngá mí dré adrélé nyàle dhi sè dhi, kòdhi mí adrè vélé tà 'o lèle sè ko. Lè mí kòkizá àmi adrúpi Krísto dré dràzo àsà nda ni tà ka'ika'ì, ngá mí dré adrélé nyàle dhi sè ko. ¹⁶ Mí kòfè kpà láti mómndí ì dré kitswázó ngá mí dré adrélé nòle dóro dhi ni tà ta kònni dhi ko. ¹⁷ Tàko ko, Giká ni Òpè, tà adrézó ngá nya ìndi ngá mvu dhi 'ì ko. Be ró dhi, Giká ni Òpè nda ìna tà adrézó tà gyägya 'o, adrézó tà kèdríkèdri ìbe, adrézó kpà arí Tirí Lólo dré adrélé fèle dhi ìbe dhi 'ì. ¹⁸ Dhya àngùdhi adrélèpi Krísto ni tà 'o kònni dhi ni tà ni adrè dóro Giká milésè, ìndi mómndí ì milésè.

¹⁹ Dì àsà dhi, lè mà kàdré láti nda adrézó tà kèdríkèdri ìbe àma kòfalé, adrézó kpà ru timbà àma ki tà ka'ika'ì na. ²⁰ Mí kòpfo Giká ni àzi mányàngá ni tà sè ko. Bàti, mányàngá títí dhi ì dóro lavulé. Dì, mí kàdré àmi adrúpi ni 'o dhèle ngá mí dré adrélé nyàle dhi sè dhi, ngá nda ni nyàma atsá ìna tà kònni ró mí dré. ²¹ Dóro ni, mí dré zà nyàle yà, vínò mvùle yà, kó ngalè tà àzya 'òle yà dhi ko dhi, tà nda kàdré àmi adrúpi ni 'o dhèle dhi.

²² Dì tà àngùdhi mí dré adrélé ka'ile dhi, mí kàdré tà nda ni líkè àmi kòfalé Giká be. Kólénzé dhya adrélèpi tà bha àyi tàndi dri tà ì dré ka'ile dhi ni tà sè ko dhi dré!

²³ Dì, dhya àlo kàdré ìna tà kayí ì léna ngá ì dré adrélé 'òle nyàle dhi ni tà sè gò, adrézó ngá nda ni nya dhi, Giká ni tà bha akódhi nda dri. Tàko ko, akódhi adrè tà 'o tà ka'ika'ì sè ko. Tà bàti ró dhi, tà àngùdhi adrélé 'òle tà ka'ika'ì sè ko dhi, tàkonzè 'ì.

Tà adrèbhá àma ki adrúpi ki togó 'o kinílé dhi ki 'òma

15 Lè àma adrèbhá rinyi ró àma ki tà ka'ika'ì na dhi ì, mà kàdré mómndyá tà ka'ika'ì ìbe yàà dhi ki tà yàà do àma ki togó na. Mà kàdré tà adrèbhá àma ki togó 'o kinílé dhi ki 'o kòdhya ko. ² Be ró dhi, àma àlo àlo títí dhi ì, mà kàdré tà adrèbhá àma ki adrúpi ki togó 'o kinílé dhi ki 'o kòdhya, mà kàdréro àyi ki 'o dóro, adrézó àyi ki timbà àyi ki tà ka'ika'ì na be dhi bvó. ³ Àngyá ko, Krísto ni tàndi 'o tá ìna tà adrèbhá tà àyi togó 'o kinílé dhi ì ko. Ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi tñi: «Làdhá mómndí ì dré adrélé dhàle mí rú dhi ì adhé má dri dre.» †† Tàko ko, tà títí atú tisile Giká ni Kúlí na dhi ì, à tisi kitswázó àma ki tadhá, ìndi àma ki timbà àma ki tà ka'ika'ì na, mà kàdréro togó tsi, adrézó mì bha Giká véna be dhi bvó.

⁵ Giká nda adrè àma ki 'o togó tsi, adrézó àma ki timbà àma ki tà ka'ika'ì na dhi ni. Dì akódhi kòfè kpà àmi adrélé ngá àlo ró àmi kòfalésè, ngóro Yésu Krísto dré tadhálé àmi dré dhi tñi, ⁶ mì kòkitswáro Giká, àma ki Mírì Yésu Krísto ni Atá ni rú bha kùle togó àlo sè ìndi kúlí àlo sè be dhi bvó.

† À kònò Èsáyà 45:23.

†† À kònò Longó ì 69:10.

Yésu Krísto atsa màràbà ro mónnyá títí dhi ĩ dré

⁷ Dì àsà dhi, mì kàdré ru ka'ì àmi kòfalésè, ngóro Krísto ni tãndi dré àmi ki ka'ile dhi tĩni, kitswázó mìlanzilanzì fe Giká dré dhi bvó. ⁸ Tàko ko, má adrè tãà àmi dré dhi: Krísto atsa Yúdà ànzi ki màràbà ro Giká ni tà bàti ni tà sè, kitswálé tà Giká dré tá lazílé àyi ki tábhì ĩ dré dhi ki 'o títí, ⁹ mónnyá sùrú twá ro dhi ĩ kòkìswáró kpà Giká ni rú bha kùle akódhi ni togó dóro sè be dhi bvó. Ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi tĩni:

«Àsà dhi, má ni àmi rú bha kùle mónnyá sùrú twá ro dhi ĩ kòfalé,

adrézó longó ngo àmi rú sè.» †

¹⁰ Kúlí nda adrè kpà tãà dhi:

«Àmi sùrú twá ro ni ĩ, mì kàdré lenzélé tùmání mónnyá Giká àdhya ìbe wà!» ††

¹¹ Adrè kpà tãà dhi:

«Àmi títí sùrú twá ro ni ĩ, mì kàdré Mírì ni rú bha kùle wà!

Àmi mónnyá títí ni ĩ, mì kàdré akódhi ni tà bha kuru!» ‡

¹² Èsàyà adrè kpà tãà dhi:

«Dhya àlo Yésè ni kómvo lésè dhi ni apfò kitswálé òpè nya sùrú títí dhi ĩ dri.

Mónnyá sùrú twá ro dhi ki mì bha akódhi véna.» ††

¹³ Giká adrézó mì bha àsà dhi kòfè kólénzè ĩ gàle tà kèdríkèdri be àmi léna bí, mì dré adrélé akódhi ni ka'ì dhi sè, mì kàdréro vélé mì bha akódhi véna lavúlé Tírí Lólo ni rinyí sè be dhi bvó!

Pólò ni àzì mónnyá sùrú twá ro dhi ĩ véna dhi

¹⁴ Áma adrúpi ĩ, áma tãndi má adrè ka'íà tàle dhi, mì ga àmikya tà dóro sè bí, tà ninì sè bí, ìndì mì kitswá ru kodzó àmi kòfalésè bwà. ¹⁵ Dì, tágba kònini dhi, má tisi tà àruka kòdhi ĩ àmi dré tirì àko, kitswázó tà nda ki 'o agalé àmi léna dhi bvó. Tàko ko, Giká ni togó tani bhàle má rú dhi sè dhi, ¹⁶ bhà ma adrélé Yésu Krísto ni àzì 'òlepi ró mónnyá sùrú twá ro dhi ĩ véna. Má adrè dhi tà 'o kòwánà àdhya tĩni, adrézó Giká ni Rúbí Tani longó, mónnyá sùrú twá ro nda ĩ kàdréro ngá fèle mòbòmà ro kitswálépi Giká mìlésè, Tírí Lólo dré bhàle adrélé lólo akódhi dré dhi ĩ tĩni.

¹⁷ Dì àsà dhi, má adrè áma dri bha kuru Yésu Krísto na, àzì má dré adrélé 'òle Giká dré nda ni tà sè. ¹⁸ Dì, má kitswá mána tà àzya ta ko, kàdré ngbà 'í tà Krísto dré 'òle má sè mónnyá sùrú twá ro dhi ki adrizo Giká ni kúlí ka'ì 'òle dhi 'í ko dhi. 'O tà nda kònini kúlí ĩ dré afèle má dré tàle dhi ĩ sè, tà ĩ dré afèle má dré 'òle dhi ĩ sè, ¹⁹ tà twátwa lèndrìga ró dhi ki rinyí sè, ìndì Tírí Lólo

ni rinyí sè. Dì má longó Krísto ni Rúbí Tani nda kèdhólé Yèrusalémà na tsàle byá bvó Ìlirikò àdhya na. ²⁰ Àngyá ko, ma tá ngbú lovó ìbe tò lizo Rúbí Tani nda ni longó àrà Krísto ni tà yizo rè ko dhi ĩ 'àsè, má kòtobhàro ngá dzópá dhya àzya dré bhàle dhi dri ko. ²¹ Ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi tĩni:

«Mónnyá akódhi ni tà longózó àyi dré rè ko dhi ki akódhi ni no.

Mónnyá akódhi ni tà yibhá rè ko dhi ki akódhi ni tà àndu ni.» ††

Pólò lè tsàle Rómà na

²² Vésè be bí, àzì nda kikí tá láti má dré lizo àmi ki no ko dhi nì. ²³ Dì, nyànomvá dhi, má 'o àzì mána bvó kòni ĩ 'àsè dhi akílé títí dre. Kóná bí, ma tá lovó ìbe tò lizo àmi ki no. ²⁴ Dì má adrè mì bha àmi ki nòzo má dré lavúrà'a lile bvó Èsèpanyà àdhya na dhi 'á, mà kòkìswáró lenzélé tùmání àmi ìbe lókyá tsà sè. Àmvolàsà dhi, mì ni kitswá áma ledé má dré lizo Èsèpanyà na.

²⁵ Dì, nyànomvá dhi, má adrè mána lile Yèrusalémà na, kitswálé ngá adzì mónnyá lólo Giká àdhya ĩ dré.

²⁶ Tàko ko, mónnyá ka'ìbhá Màkèdóniyà na ìndì Ákáyà na dhi ĩ nò tá dóro ni, ĩ dré ngá lokólé fèle lemerèbhá mónnyá ka'ìbhá Yèrusalémà na dhi ĩ kòfalé dhi ĩ dré dhi. ²⁷ Àyi nda ĩ kisù tá tà nda 'òle dhi àyi. Dì, tà bàti ró dhi, àyi tá mónnyá nda ki màri ìbe. Tàko ko, mónnyá sùrú twá ro dhi ĩ kòkisú tà tani Tírí Lólo dré fèle Yúdà ànzi ĩ dré dhi tùmání àyi ìbe dhi, àyi màri Yúdà ànzi nda kya ìbe. Adrè dhi lèá dhi, mónnyá sùrú twá ro nda ĩ kàdré àyi ki ngá lanzí Yúdà ànzi nda ĩ dré. ²⁸ Dì má kàdzì ngá fèle nda ĩ àyi dré gò, àzì nda ni 'òzo akílé títí dre dhi, má ni láti do lavúzó àmi tasè gò, lile Èsèpanyà na. ²⁹ Má ni tàle dhi, lókyá má dré dra tsàzo àmi véna dhi sè dhi, má ni tsa Krísto ni tà tani ìbe bí dhi be.

³⁰ Áma adrúpi ĩ, má adrè àmi ki kodzó áma ki Mírì Yésu Krísto ni rú sè, ìndì lile Tírí Lólo àdhya sè, mì kàdréro tà zi Giká tí má dré, adrézó àdzú bhu tùmání má be. ³¹ Mì kàdré tà zi tíá, kàpáro ma mónnyá ka'ìbhá ko Yúdáyà na dhi ĩ drígásè be dhi bvó. Mì kàdré kpà tà zi, mónnyá ka'ìbhá Yèrusalémà na dhi ĩ kòka'iró tà má dré adrélé 'òle àyi dré dhi be dhi bvó. ³² Dì Giká kòlè dhi, má ni tsa àmi véna arí be bí gò, mà dré kitswázó lovólé tsà tùmání àmi ìbe. ³³ Giká adrélépi tà kèdríkèdri fe dhi kàdré tùmání àmi ìbe títí! Kàdré kònini.

Pólò ni mòdo fèma mónndí twátwa ĩ dré dhi

16 Má lè áma ki amvúpi Fòwíbè ni tà tadhálé àmi dré. Akódhi nda màràbà Èkèlézyà Kèkùréyà na dhi àdhya 'i. ² Má adrè lèá dhi, mì kòka'ì akódhi dòle dóro Mírì Yésu ni rú sè, ngóro dré kitswálé mónnyá lólo Giká àdhya ĩ sè dhi tĩni. Mì kòledé kpà akódhi tà

† À kònò Longó ĩ 18:50; 2 Sàmùwélé 22:50. †† À kònò Dùtèrónómè 32:43. ‡ À kònò Longó ĩ 117:1. †† À kònò Èsàyà 11:10.

†† À kònò Èsàyà 52:15.

àngùdhi dré adrézó lovó ni ɛbe dhi sè be. Àngyá ko, akódhi ni tàndi ledé mómđí bí dhi ĩ dre. Ledé kókpà ma 'í.

³ Mì kòfè mòdo Pìrisìkà ĩ dré Àkílà be. Àyi nda ĩ áma àzìàmú Yésu Krísto na dhi 'í. ⁴ ĩ ka'ì tá àyi ki tàndi ki lí-dri fèle adrélé ànyi dràdrà mile, kitswázó áma tidrí dhi bvó. Dì má adré ngbà 'í àwoyà fe àyi dré ma kalóma ko. Èkèlèzyà títi mómđyá sùrú twá ro dhi kya ĩ adré kókpà àwoyà fe àyi dré. ⁵ Mì kòfè kpà mòdo mómđyá Èkèlèzyà àdhya adrèbhá ru kimó àyi ki dzó na dhi ĩ dré be. Mì kòfè mòdo áma arúpi Èpènetò, má dré lèle tò dhi dré be. Akódhi nda tá dhya Krísto ni ka'ilepi dridri bvò Àsíyà àdhya na dhi 'í. ⁶ Mì kòfè mòdo Màrýyà, àzì 'òlepi landèzo àmi dré dhi dré be. ⁷ Mì kòfè mòdo Àndrònìkò ĩ dré Yùnìyà be be. Àyi nda ĩ áma aró, mà dré tá adrézó túmání àyi ɛbe bãdzó na dhi 'í. Àyi kpà mómđí kàdrì àpóstolò ĩ kòfalé dhi 'í. ĩ ka'ì tá kpà Krísto dridri má kandrà.

⁸ Mì kòfè mòdo áma arúpi Àpìliyátò, má dré lèle Mírì na dhi dré be. ⁹ Mì kòfè mòdo Ùrùbánò, àma ki àzìàmú Krísto na dhi dré be. Mì kòfè mòdo áma arúpi Sàtàkísà, má dré lèle tò dhi dré be. ¹⁰ Mì kòfè mòdo Àpèlè, áyi tá ka'ika'ì Krísto na dhi ni tadhálèpi ngádra 'á dhi dré be. Mì kòfè mòdo mómđyá Àristòbúlò ni dzó na dhi ĩ dré be. ¹¹ Mì kòfè mòdo áma aró Èròdíyò dré be. Mì kòfè mòdo mómđyá Mírì Yésu ni ka'ìbhá Nàrùkísò ni dzó na dhi ĩ dré be. ¹² Mì kòfè mòdo Trifàyínà ĩ dré Trifósà be be. Àyi nda ĩ tòkó adrèbhá Mírì ni àzì 'o landèzo dhi 'í. Mì kòfè mòdo áma arúpi Pèrúsi, má dré lèle tò dhi dré. Akódhi nda tòkò àzya adrélèpi Mírì ni àzì 'o togó wáyì sè dhi 'í. ¹³ Mì kòfè mòdo Rúfù, Mírì dré zìle dhi dré, ìndì andre ni adrélèpi kókpà áma andre ró dhi dré be. ¹⁴ Mì kòfè mòdo Àsikùrítò dré, Fèlègónà dré, Èrúmè dré, Pàtróbà dré, Èrúmà dré, ìndì àma ki adrúpi adrèbhá àyi ɛbe dhi ĩ dré be. ¹⁵ Mì kòfè mòdo Filòlógò dré, Yùlìyà dré, Nèrèwù dré amvúpi ni be, Òlípà dré, túmání mómđyá títi Giká àdhya adrèbhá àyi ɛbe dhi ɛbe. ¹⁶ Mì kòfè mòdo adrézó ru kamú àmi kòfalésè lèle sè. Èkèlèzyà títi Krísto àdhya ĩ fè kókpà mòdo àmi dré.

Tà tàle kùdù ro mómđyá ka'ìbhá ki kodzózó dhi ĩ

¹⁷ Áma adrúpi ĩ, má adré àmi ki kodzó, mì kàdréro àmi ki líkí mómđyá adrèbhá àmi ki 'o ru lanzí àmi kòfalésè dhi ki tà sè. Àyi nda ĩ adré tà twá tadhá tà mì dré kisúlè dhi ĩ rúsè, adrézó mómđí àruka ki 'o ledhélè tàkonzì na. Mì kàdré adrélé twá àyi rúsè. ¹⁸ Tàko ko, mómđyá làsú be kònìni nda ĩ adré áma ki Mírì Yésu Krísto ni tà 'o akódhi ni màrábà ĩ tìni ko. Be ró dhi, àyi àyikya màrábà àyi ki tàndi ki lovó kya 'í. ĩ adré kúlí kìnìkìnì ki ta túrúpfú kúlí ɛbe, adrézó mómđí tà nibhá ko dhi ki lítí. ¹⁹ Dì, kàdré ína àmi ki tà sè dhi, mómđyá títi dhi ĩ yi tàle dhi, mì adré Mírì ni kúlí ka'ì 'òle ngíni ya dhi 'í. Má adré di lenzélé àmi ki tà sè. Dì, má adré lèá dhi, mì kàdré tògya ró tà dóro ki tà sè, adrélé kpà tà àko àmi rú tà kònzì ki tà sè. ²⁰ Tayí ngbà 'í lókyá tsà, Giká adrélèpi tà kèdríkèdri fe dhi dré àmi ki fèzo Sàtánà ni ató àmi ki pá zàle.

Áma ki Mírì Yésu kòbhà áyi togó tani àmi rú!

²¹ Áma àzìàmú Tìmòtèyò fè mòdo àmi dré. Lùkìyò, Yàsónà, ìndì Sòsìpàtrò adrèbhá áma aró ro dhi, ĩ fè kpà mòdo àmi dré.

²² Ma, Tèrùtìyò wáràgà kònìdhi ni tisilepi ni, má adré mòdo fe àmi dré Mírì ni rú sè.

²³ Gáyò, àma ki ka'ilepi dòle áyi dzó na mómđyá títi Èkèlèzyà àdhya ɛbe dhi, fè mòdo àmi dré. Èràstò bhàandre kònìdhi ni làfa líkìlèpi dhi, túmání áma ki adrúpi Kùwàrùtò be dhi ĩ fè kpà mòdo àmi dré. [²⁴ †]

Giká ni rú bhàma kùle kùdù ro dhi

²⁵ Rúku kàdré Giká dré! Akódhi rìnyí ɛbe kitswázó àmi ki timbà àmi ki tà ka'ika'ì na, Yésu Krísto ni Rúbí Tani má dré adrélé longólé dhi sè, ngóro Giká dré tà ni zùle kìnó lésè dhi ni tadhálé dhi tìni. ²⁶ Nyànomvá dhi, Giká adrélèpi kóná vésè kólyá nda 'o tà nda apfòle ngádra 'á tà pròfètà ĩ dré tisìle áyi Kúlí na dhi ĩ sè, kitswálé mómđí sùrú títi ĩ lésè dhi ĩ kòka'ìró akódhi, adrézó kpà akódhi ni kúlí ka'ì 'òle be dhi bvó. ²⁷ Milanzìlanzi kàdré Giká àlo kwákwa tògya ró nda dré Yésu Krísto sè kóná vésè kólyá! Kàdré kònìni.

† Wáràgà Giká ni Kúlí tisizo àyi dri dridri dhi ĩ léna dhi, à adré kúlí kònì ki kisú kònwa ko: [Áma ki Mírì Yésu Krísto ni togó tani kàdré àmi ɛbe. Kàdré kònìni.]

1 KÒRÍTÒBHÁ Ì

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tisìle móndyá ka'ìbhá Kòrìtò na dhi ì dré dhi ni àlo 'ì. Kòrìtò nda tá bhàandre kàdrì Gírìkì kya ki àlo 'ì, ìndì bhàandre kàdrì Rómà ki òpì ni bvò Àkáyà àdhya drile dhi 'ì. Mòndí bí bhàandre nda na dhi ì adré tá ngá gí ìndì ngá lagí, adrézó giká tàko ki lindrì bha, adrézó tògyá nda nìle. Àyi bí dhi ì adré tá kpà atsílè swà ro ndòtò tà 'obe. Pólò tsa tá Rúbí Tani longó gò Èkèlézyà bhàzo kònàle, dré tá adrérà'a áyi atsi andre ni rì to dhi 'á (Tà 'òle dhi ì 18:1-17).

Pólò adré wárágà kònìdhi ni tisì kitswázó móndyá ka'ìbhá dhi ki drì ta tà twátwa apfòbhá àyi kòfalé dhi ì sè. Adré àyi ki kodzó tà ì dré tá adrézó ru lanzí àyi kòfalésè dhi ki tà sè, ndòtò tà àyi ki àruka ì dré tá adrélé 'òle dhi ni tà sè, ìndì tà ì dré tá adrézó tàbvó ta àyi kòfalésè dhi ki tà sè. Adré kpà tà tadhá àyi dré tà twátwa ì dré tá lizílè dhi ì dri: làmó ni tà, mányàngá fèle giká tàko ì dré dhi ni nyàma ni tà, àgo ki tà tòkó íbe lísámbò na dhi, mányàngá Mírì àdhya ni tà, tà tani Tírì Lólo dré adrélé fèle dhi ki tà, lèle ni tà, Krísto ni ngàma dràdrà 'àsè dhi ni tà, ìndì móndyá dràbhá dre dhi ki ngàma dràdrà 'àsè dhi ki tà.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Pólò ni mòdo fèma, ìndì àwoyà fèma Kòrítòbhá ki tà sè dhi (1:1-9)
- 2) Tà móndyá ka'ìbhá dhi ì dré adrézó ru lanzí àsà dhi ì (1:10-4:21)
- 3) Ndòtò tà móndyá ka'ìbhá ì kòfalé dhi (5:1-13)
- 4) Tà ì dré adrézó tàbvó ta àyi kòfalésè dhi ì (6:1-20)
- 5) Làmó ni tà (7:1-40)
- 6) Giká tàko ki tà (8:1-11:1)
- 7) Àgo ki tà tòkó íbe lísámbò na dhi, ìndì mányàngá Mírì àdhya ni tà (11:2-34)
- 8) Tà tani Tírì Lólo dré adrélé fèle dhi ì (12:1-14:40)
- 9) Krísto ni ngàma dràdrà 'àsè, móndyá dràbhá dre dhi kya íbe dhi ki tà (15:1-58)
- 10) Làfa lokólè Èkèlézyà Yèrúsalmà na dhi dré dhi, ìndì kúlí kùdù (16:1-24)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò, Giká dré azílè adrélé Yésu Krísto ni àpóstolò ro ngóro ì dré lèle dhi tñi dhi, túmání àma ki adrúpi Sòsèténè be dhi, ² mà adré wárágà kònìdhi ni tisì Èkèlézyà Giká àdhya Kòrìtò na dhi dré, àmi Giká dré bhàle twá adrélé móndyá lólo ína ì ró Yésu Krísto na dhi ì dré. Giká azí àmi adrélé lólo túmání móndyá tíí àrà tíí ì 'àsè adrèbhá àma ki Mírì Yésu Krísto ni zi àyi ki Mírì ro dhi íbe. Bàti, akódhi nda Mírì àyikya 'ì, ìndì àmakya 'ì.

³ Giká àma ki Atá ì Mírì Yésu Krísto be dhi ì kòbhà àyi ki togó tani àmi rú, ìndì ì kòfè tà kèdrìkèdrì àmi dré!

Tà tani móndyá ka'ìbhá dhi ì dré kisúlè Krísto na dhi ì

⁴ Má adré ngbú adrélé àwoyà ta áma Giká dré àmi ki tà sè, dré áyi togó tani bhàle àmi rú Yésu Krísto na dhi sè. ⁵ Tàko ko, m̀ dré adrélé Yésu Krísto na dhi sè dhi, Giká 'o àmi gale tà tani tíí dhi ì sè, àmi ki kúlí tàma na

ìndì àmi ki tà nìma na. ⁶ 'O tà nda àmi léna kònìni tadházóá dhi, Krísto ni tà mà dré longólè gò m̀ dré ka'ìzoá dhi tà bàti 'ì dhi. ⁷ Àsà dhi, tà tani Giká dré adrélé fèle dhi ki àlo pi àmi ko, m̀ dré adrérà'a àma ki Mírì Yésu Krísto ni agòma letè lovó sè dhi 'á. ⁸ Akódhi ni àmi ki timbà àmi ki tà ka'ìka'ì na tsàle lókyá kùdù sè nì, m̀ kàdréró tà àko àmi rú kitú àma ki Mírì Yésu Krísto dré dra agòzo dhi tú. ⁹ Giká àmi ki azilépi ru amú áyi Mv́, àma ki Mírì Yésu Krísto be nda, kitswá adrélé ka'ìle togó wáyi sè.

Tà móndyá ka'ìbhá dhi ì dré adrézó ru lanzí àsà dhi ì

¹⁰ Áma adrúpi ì, má adré àmi ki kodzó àma ki Mírì Yésu Krísto ni rú sè: Àmi tíí, m̀ kàdré ru yi àmi kòfalésè, m̀ kàdréró ru lanzí àmi kòfalésè ko, be ró dhi, m̀ kàdréró ngá àlo ró kitswálé tíí, tà m̀ dré adrélé kisùle dhi ì sè, ìndì tà m̀ dré adrélé lèle 'òle dhi ì sè. ¹¹ Áma adrúpi ì, má yi m̀ndí àruka Kòlówè ni dzó lésè dhi ì tí dhi, lawà àmi kòfalé be dhi 'ì. ¹² Kòdhi íbe dhi, má adré

yiá tàle dhi, àmi kòfalé dhi, dhya àlo adrè tàá dhi: «Ma Pólò ni lebèlepi 'i.» Dhya àzuya adrè kó tàá dhi: «Ma mána Àpólò ni lebèlepi 'i.» Àzuya ni: «Ma mána Pètèrò ni lebèlepi 'i.» † Àzuya ni: «Ma mána Krísto ni lebèlepi 'i.»

¹³ Mì adrè kisùá dhi, à ni kitswá tsi Krísto ni lanzí bwà? À tidí tá Pólò dràle fa kípákípa dri àmi ki tà sè dhi kòdhya? À fè tá bàtísimò àmi dré Pólò ni rú sè? ¹⁴ Má adrè mána àwoyà ta Giká dré, má dré bàtísimò fèle dhya àlo àmi kòfalé dhi dré ko dhi sè. Má fè ngbà 'í Kùrísipò ì dré Gáyò be. ¹⁵ Dì dhya àlo kitswá tàá dhi, à fè bàtísimò àmi dré áma rú sè dhi ko. ¹⁶ (Bàti, má fè kpà bàtísimò mónnyá Sètèfánà ni dzó lésè dhi ì dré. Dì, má ni má fè tá bàtísimò dhya àzuya dré 'í káyà dhi ko.) ¹⁷ Tàko ko, Krísto mù ma kitswálé bàtísimò fe mónndí ì dré ko. Be ró dhi, mù ma kitswálé Rúbí Tani longó mónndí ì dré dhi bvó. Dì, má adrè mána Rúbí Tani nda ni longó kúlí angábhá mónndí ki tògyá lésè dhi ì sè ko, Krísto ni dràma fa kípákípa dri dhi kàtsáró tà rìnyí àko dhi ró ko.

Yésu Krísto, rìnyí ìndì tògyá Giká àdhya 'i

¹⁸ Tàko ko, Krísto ni fa kípákípa nda ni tà adrélé longolé dhi sù ngóró tà azaaza tñi mónnyá adrèbhá lile dràdrà kisú dhi ì dré. Dì, àma adrèbhá lile lídrì kisú dhi ì dré dhi, tà nda ìna rìnyí Giká àdhya 'i. ¹⁹ Tàko ko, Giká ni Kúlí adrè tàá dhi:

«Má ni tògyabhá ki tògyá kizá.

Má ni mónnyá tà nibhá dhi ki tà nìni 'o atsálé tà tàko ró.» ††

²⁰ Dì tògyabhá ì ángwà? Mónnyá tà ndabhá nile dhi ì ángwà? Tògyabhá adrèbhá tà kayí àyi kòfalésè lókyá ándrò kòndi sè dhi ì ángwà? Giká tadhá ngádra 'á dhi, tògyá bvó kòndi àdhya tà azaaza 'i dhi! ²¹ Tàko ko, akódhi ni tògyá sè dhi, tayí tá ì mónnyá bvó kòndi àdhya ì dré kitswálé nile àyi ki tàndi ki tògyá sè bwà dhi ko. Be ró dhi, nò ìna dóro ni, ì dré adrélé mónnyá adrèbhá àyi ka'ì dhi ki tidrí, tà sùlepi tà azaaza tñi adrélé longolé dhi sè dhi. ²² Tàko ko, Yúdà ànzi ì adrè tà líndrìga ró dhi ki zi nòle dhi kòdhya. Gíríki ì adrè àyikya tògyá nda nile dhi kòdhya. ²³ Dì, àma ró dhi, má adrè àmakya Krísto tidíle fa kípákípa dri dhi ni tà longó kòdhya. Tà nda kòdhi tà adrélépi Yúdà ànzi ki 'o led-hélé dhi 'i, ìndì tà azaaza mónnyá sùrú twá ro dhi ì dré dhi 'i. ²⁴ Dì, mónnyá Yúdà ànzi ró ìndì sùrú twá ro Giká dré azilé dhi ì dré dhi, Krísto nda rìnyí Giká àdhya 'i, ìndì tògyá Giká àdhya 'i. ²⁵ Tàko ko, Giká ni tà sùlepi tà azaaza tñi dhi ìna tògya ró mónndí ki tògyá lavú. Kòdhi ìbe dhi, Giká ni tà sùlepi tà yàà tñi dhi ìna rìnyí ró mónndí ki rìnyí lavú.

²⁶ Àma adrúpi ì, mì kisú rè ngalè àmi tá mónndí ngíní ya dhi ká, lókyá Giká dré tá àmi ki azírà'a dhi. Àmi kò-

† Giká ni Kúlí tisìle Gíríki ti sè dhi léna dhi, à adrè «Kéfà» kisú kònwa. Rú nda rú àzuya Pètèrò àdhya 'i. †† À kònò Èsáyà 29:14.

falé dhi, mónndí bí dhi ì tá tògyabhá 'i ko mónndí ì mìlèsè dhi. Àmi ki àruka bí dhi ì tá mónndí kàdrìkàdrì 'i ko. Àmi ki àruka bí dhi ì tá mónndí angábhá ópí ki sùrú lésè dhi 'i ko. ²⁷ Dì, Giká kípè ìna mónnyá mónnyá bvó àdhya ì dré adrélé nòle azaaza ró dhi ì kòdhya, kitswázó kanyò fe tògyabhá ì dré dhi bvó. Kípè mónnyá mónnyá bvó àdhya ì dré adrélé nòle yàà dhi ì kòdhya, kitswázó kanyò fe mónnyá rìnyí ró dhi ì dré dhi bvó. ²⁸ Kípè mónnyá mónnyá bvó àdhya ì dré adrélé nòle tà tàko ró, adrélé kpà zèle zèzè dhi ì kòdhya, kitswázó tà kàdrì bvó àdhya ki kizá, ²⁹ dhya àlo kòkitswáró àyi afà Giká kandrà ko dhi bvó. ³⁰ Dì Giká 'o àmi ru amú Yésu Krísto be dhi nì. 'O kpà Krísto nda adrélé àma dré tògyá angálépi ì vélésè dhi 'i. Tàko ko, akódhi nda dhya àma ki bhàlepi gyàgya ìndì lólo Giká kandrà dhi 'i, ìndì dhya àma ki apálépi tàkonzì lésè dhi 'i. ³¹ Àsà dhi, ngóró Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi tñi: «Lè dhya adrélépi àyi afà dhi kàdré àyi afà tà Mírì dré 'òle dhi ki tà sè.» †

Krísto tidíle fa kípákípa dri dhi ni tà longoma

2 Àma adrúpi ì, lókyá má dré tsàzo Giká ni tà lùzu ró dhi ni longó àmi dré dhi sè dhi, má longó tá tà nda kúlí kènkèni ì sè ko, ìndì tògyakúlí ì sè ko. ² Tàko ko, má lè tá tà àzuya 'òle nile àmi kòfalé ko, kàdré ngbà 'í Yésu Krísto, dhya tidíle fa kípákípa dri dhi ni tà 'i ko dhi. ³ Àsà dhi, má dré tá adrèrà'a àmi kòfalé dhi 'á dhi, ma tá mónndí tà ìbe yàà, adrélépi tiri ró adrélé lyàle lyàlyà dhi 'i. ⁴ Tà má dré longolé àmi dré nda, má longó tá tògyakúlí kitswázó àmi ki togó asé dhi ì sè ko. Be ró dhi, má longó mána tà nda rìnyí Tírì Lólo dré tadhálé dhi sè, ⁵ àmi ki tà ka'ika'ì kàdréro àyi totó tògyá mónndí kya dri ko, be ró dhi, kàdréro àyi totó rìnyí Giká àdhya dri.

Tògyá Giká àdhya

⁶ Dì, tágba dré adrèzó kònìni dhi, mà adrè àmakya tògyá àlo dhi ni tadhá mónnyá l'wábhá àyi ki tà ka'ika'ì na dhi ì kòfalé. Dì, tògyá nda ìna tògyá bvó kòndi àdhya 'i ko, ìndì tògyá ópí bvó kòndi àdhya àyi ki tà dré adrèzó akílé dhi kya 'i ko. ⁷ Be ró dhi, mà adrè àmakya Giká ni tògyá dré zùle zùzù kínó lésè dhi ni tadhá kòdhya. Giká bhà tá tògyá nda drìdrì bvó ni bhàma kandrà, mà kòkisúró milanzìlanzi àsà. ⁸ Ópí bvó kòndi àdhya ì ni àyikya tògyá nda ko. Kònò ì kònì tá be dhi, ì kitswá tá àma ki Mírì milanzìlanzi ro dhi ni tidí dràle fa kípákípa dri dhi ko. ⁹ Dì, ngóró tisìle Giká ni Kúlí na dhi tñi:

«Tà mónndí ki mì dré nòle rè ko, àyi ki bíbhálé dré yìle rè ko, ì dré kpà kisùle rè ko dhi,

Giká bhà drìdrì zùle mónnyá adrèbhá àyi le dhi ì dré.»

††

‡ À kònò Yèrèmíyà 9:23. †† À kònò Èsáyà 52:15; 64:3.

¹⁰ Di, Giká tadhá ína tà lùzu ró nda àma dré Tírí Lólo ni rìnyí sè dre. Tàko ko, Tírí nda adrè tà tíí dhi kì tabhì, adrézó ndìndì tà Giká dré zùle zùzù dhi kì ni. ¹¹ Àngyá ko, mómndí ì kòfalé dhi, àdhi nì tà dhya àlo dré adrélé kisùle í léna dhi nì, kàdré ngbà 'í dhya nda ni togó 'í ko dhi? Kókpa kòdhi tñi, dhya àlo nì tà Giká dré adrélé kisùle dhi ì ko. Ngbà 'í Giká nì Tírí nì nì. ¹² Àma ró dhi, mà kisú tírí bvò kòndi àdhya kòdhya ko. Be ró dhi, mà kisú àmakya Tírí angálépi Giká vélésè dhi kòdhya, mà kòkítswá ró tà tani Giká dré afèle àma dré áyi togó tani sè dhi kì ni be dhi bvò. ¹³ Mà adrè tà nda kòdhi kì ta kòdhya. Di, mà adrè tàá kúlí mómndí kì tògyá dré adrélé tadhálé dhi ì sè ko. Be ró dhi, mà adrè àmakya tàá kúlí Tírí dré adrélé tadhálé dhi ì sè. Mà adrè di tà Tírí àdhya kì ta kúlí Tírí àdhya ì sè. ¹⁴ Dhya Giká nì Tírí àko dhi kítswá ína tà adrèbhá angálé Tírí nda vélésè dhi kì ka'ì bwà ko. Tàko ko, akódhi milésè dhi, tà nda ì tà azaaza 'í. Kítswá kpà tà nda kì àndu ni bwà ko. Àngyá ko, à kítswá ngbà 'í tà nda kì àndu ni lanzílé Tírí sè bwà. ¹⁵ Dhya Giká nì Tírí íbe dhi adrè tà tíí dhi kì bvò ni lanzílé. Di, dhya àzya kítswá ína akódhi nda nì tàbvò nì tàle bwà ko. ¹⁶ Tàko ko, «Àdhi nì tà Mírì dré adrélé kisùle dhi nì? Àdhi nì kítswá akódhi nì drì ta nì?» † Di, àma ró dhi, àma àmakya Krísto nì tà kisùkisù íbe àma léna.

Màràbà Giká àdhya ì

3 Àma adrúpi ì, mà dré tá adrèrà'a àmi íbe dhi 'á dhi, mà kítswá tá tà ta àmi dré ngóro mómndí lí'wábhá àyi kì tà ka'íka'ì na dhi ì dré dhi tñi ko. Má tà tá di tà àmi dré ngóro mómndí bvò àdhya ì dré dhi tñi, ìndì mómndí adrèbhá ànzimvá ro Krísto nì ka'ìma na dhi ì dré dhi tñi. ² Mà fè tá àmi dré bàsú kòdhya, mánýàngá tòmbátòmba dhi 'í ko. Tàko ko, mì kítswá tà àmikya ngá nda nì mvo bwà ko. Tà bàti ró dhi, mì kítswá dhu rè mvóá bwà ko. ³ Àmi dhu rè mómndí bvò àdhya ì tñi. Tàko ko, mì adrè àmikya lovó kònzì bha, adrézó kpà lawàle àmi kòfalésè. Di àmi tsi mómndí bvò àdhya 'í ko? Mì adrè tsi tà 'o mómndí kya tñi ko? ⁴ Àngyá ko, àmi kì àlo kàdré tàá dhi «Ma Pólò nì lebèlepi 'í,» ìndì àzya nì kó «Ma Àpólò nì lebèlepi 'í» dhi, kòdhi mì adrè tsi tà 'o mómndí kya tñi ko? ⁵ Àpólò ína àdhi 'í? Pólò di kó ína àdhi 'í? Àma ngbà 'í Giká nì màràbà mì dré Yésu nì ka'izo àyi kì kúlí sè dhi 'í. Àma àlo àlo tíí dhi ì, mà 'o àzì Mírì dré bhàle àma drígá dhi kòdhya. ⁶ Mà rì tá kórì gò, Àpólò dré yí dàzo dríá. Di, Giká 'o ína kórì nda mbàle dhi nì. ⁷ Ásà dhi, dhya adrélépi kórì rì dhi, ìndì dhya adrélépi yí da dhi, mómndí kàdrè 'í ko. Dhya kàdrè ngbà 'í Giká adrélépi kórì 'o mbàle dhi 'í. ⁸ Dhya adrélépi kórì rì dhi ì dhya adrélépi yí da dhi be dhi kì àzì àlo. Di àyi àlo àlo tíí dhi

† À kònò Èsàya 40:13.

kì làgí kisú àyi kì tàndi kì àzì ì dré 'òle dhi tí. ⁹ Tàko ko, àma Giká nì àzìàmú 'í. Àmi àmikya Giká nì amvú 'í. Àmi kókpa Giká nì dzó adrélé sile dhi 'í.

¹⁰ Giká nì togó tani bhàle má rú dhi sè dhi, mà bhà dzó nì pá ngóro dzó silepi tògyá sè dhi tñi gò, mómndí àruka ì dré adrézó ngá tobhà dríá. Di, adrè làá dhi, àyi àlo àlo tíí dhi ì kònò dóro ngalè ì adrè tobhàá ngíni ya dhi. ¹¹ Tàko ko, dhya àlo kítswá dzópá àzya bha dzópá bhàle dre dhi rúsè bwà ko. Dzópá bhàle nda, Yésu Krísto 'í. ¹² Dzópá nda dri dhi, mómndí àruka kì ngá tobhà órò sè yà, àrezá sè yà, kírà làgí kyàkyà dhi ì sè yà, fa sè yà, kòzò sè yà, kó ngalè kayísá sè yà dhi. ¹³ Di à nì àyi àlo àlo tíí nda kì àzì ì ngíni ya dhi nì no ngádra 'á kítú tàbvò tàzo dhi tú. Tàko ko, Giká nì àyi àlo àlo tíí dhi kì àzì kì tabhì àtsí sè, tadházóá dhi, àzì nda ì ngalè ngíni ya dhi. ¹⁴ Dhya àlo nì àzì kàdré áyi totó tàtà dhi, akódhi nda nì làgí kisú àzì nda sè. ¹⁵ Di, dhya àzya nì àzì kòve àtsí sè vevè dhi, akódhi nda kítswá ína làgí kisú ko. Akódhi nì tàndi nì adrè, di kàdré gba yà dhi, a nì su ngóro mómndí akpólépi àtsí misè dhi tñi.

¹⁶ Mì nì ko tàle dhi, àmi Giká nì tépelò 'í, ìndì Giká nì Tírí adrè adrélé àmi léna dhi? ¹⁷ Dhya àlo kòpfu Giká nì tépelò dhi, Giká nì kókpa akódhi nda nì pfu dràle. Tàko ko, Giká nì tépelò ína lólo, ìndì àmi akódhi nì tépelò nda 'í.

¹⁸ Mì kàdré àmi kì tàndi kì lití ko. Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré kisúá dhi, ì tògyá líyí 'í tògyá bvò kòndi àdhya sè dhi, lè akódhi nda kàtsá mómndí azaaza ró, kàtsá ró tògyá líyí ro bàti. ¹⁹ Tàko ko, tògyá bvò kòndi àdhya tà azaaza 'í Giká milésè. Ngóro Giká nì Kúlí dré adrélé tàle dhi tñi: «Akódhi adrè tògyabhá kì 'o la'ile àyi kì tàndi kì túrúpfú tà sílé.» ††²⁰ Adré kpà tàá dhi: «Mírì nì tàle dhi, tà tògyabhá ì dré adrélé kisùle dhi ì tà tàko 'í dhi be.» ††²¹ Adré di làá dhi, mì kògò adrélé àmi kì afà mómndí kì tà sè ko! Tàko ko, tà tíí dhi ì àmikya 'í. ²² Kàdré Pólò 'í yà, Àpólò 'í yà, Pétèrò 'í yà, bvò kòndi 'í yà, lídrè 'í yà, dràdrà 'í yà, lókyá ándrò kòndi 'í yà, kó ngalè lókyá adrélépi alèle dhi 'í yà dhi, tà tíí dhi ì àmikya 'í. ²³ Di àmi àmikya Krísto àdhya 'í, ìndì Krísto Giká àdhya 'í.

Krísto nì àpóstolò ì

4 Ásà dhi, mì kàdré àma kì no ngóro Krísto nì àzì 'obhá ì ró, ìndì dhya Giká nì tà lùzu ró dhi kì bhàzo àyi drígá dhi ì ró. ² Di adrè làá dhi, dhya àzì bhàzo drígá dhi kàdré mómndí áyi mírì dré kítswálé ka'ile togó wáyi sè dhi 'í. ³ Di, mì kàdré àmikya áma tàbvò ta yà, kó ngalè tàbvò tàlepi bvò kòndi àdhya kàdré tàá nì yà dhi, tà nda tà tàko 'í mà milésè. Àma tàndi mà adrè ndìndì áma tàbvò ta ma ko. ⁴ Àma togó adrè áma arókè tà àlo sè ko. Di, kòdhi adrè tadhá dhi, ma gyägya Giká kandrà dhi ko. Dhya adrélépi áma tàbvò ta dhi

†† À kònò Yóbb 5:13. ‡ À kònò Longó ì 94:11.

ngbà 'í Mírì 'í kalóma. ⁵ Àsà dhi, lè m̀ kàdré dhya àlo ni tàb̀vò ta drìdrì lókyá Giká dré bhàle dhi kandrà ko. M̀ kàdré Mírì Yésu ni agòma letè. Akódhi nda ni tà zùle t́nínv́a na dhi ki 'o apfòle ngádra 'á gò, tà m̀ndí ì dré lèle 'òle àyi ki togó na dhi ki tadházó. Di m̀ndí àlo àlo tíí dhi ki rúku kitswálépi àyi sè dhi ni kisú Giká véna.

⁶ Áma adrúpi ì, má tadhá tà nda kòdhi ì àmi dré àma ki tàndi ì rú Àpólò be, m̀ kònirò lile vwàvwà ro tà tisìle dhi ì rúsè ko, m̀ kàdréro kpà drìkàdrì ro adrézó m̀ndí ki no twátwa dhi ko. ⁷ M̀ tá m̀na àdhi 'i, adrélé àmi tàndi ni no twá m̀ndí àruka ì rúsè ni? Tà dóro tíí m̀ dré adrézó ába dhi ì kòfalé dhi, tà àlo m̀ dré kisúlé ko dhi be? Di m̀ kòkisú tà nda ì 'í dhi, m̀ adré di àmi afà ngóró m̀ kisú tá tà nda ì ko na t́ni àdho tà sè?

⁸ M̀ adré àmikya kisúá dhi, m̀ kisú tà tíí m̀ dré tá adrézó lovó ni íbe dhi ì dre? M̀ adré kisúá dhi, m̀ atsá ngábhá ì ró dre? M̀ atsá ópí ì ró, adrélé òp̀ nya àma àko dhi dre? Má milésè dhi, dóro ni tá m̀ dré atsálé ópí ì ró bàti dhi, mà kòkítswáró tá òp̀ nya t́mání àmi íbe ká. ⁹ Tàko ko, má milésè dhi, sù ngóró Giká bhà tá àma adrèbhá àpòstolò ro dhi ì kùdù ro, ngóró m̀ndí rùle àdzú na, tà bhàzo àyi dri kitswálé dràdrà sè gò, adrézó àyi ki dri lizo àyi ki tupfú todràle m̀ndyá tíí ì mi dhi ì t́ni. Àma ngóró m̀ndí wáyá bhàle m̀ndyá tíí bvò àdhya ì kandrà ángéló íbe, ì dré adrélé nòle dhi ì t́ni. ¹⁰ À adré àma ki no m̀ndí azaaza ì ró Krísto ni tà sè gò, adrézó àmi ki no tògyabhá ì ró Krísto na. Àma m̀ndí tà íbe yàà dhi 'i, di, àmi àmikya m̀ndí rinyi ró dhi 'i. À adré àma ki ayízè gò, adrézó àmi ki lindrì bha. ¹¹ Atsálé àndrò kònìdhi dhi, àma tàbirì íbe, yí lovó íbe, ìndí kítá àko. À adré àma ki m̀ pfo gò, mà dré adrézó tatsílè àrà ndabe. ¹² Mà adré àzì 'o landèzo àma ki tàndi ki drígá sè. À kàdré àma ki lodhá dhi, mà adré àmakya tà tani zi Giká tí m̀ndí ì dri. À kàdré àma ki m̀ pfo dhi, mà adré àmakya tà nda ni mvo. ¹³ À kàdré àma ki rú ta kònzi dhi, mà adré àmakya kúlí yàà logó kòdhya. Atsálé nyànomv́a kònìdhi dhi, à adré àma ki no kòròsò t́ni, ngá ànjwá adrélé bhèle mbì na dhi t́ni.

¹⁴ Má adré tà nda kòdhi ki tisì kitswázó kanyò fe àmi dré ko. Be ró dhi, má adré mána tisìá kitswázó àmi ki kodzó, ngóró àma ànzi má dré lèle tò dhi ì t́ni. ¹⁵ Tágba m̀ kàdré àmi ki dri kobhá íbe ngùlù-mudrì Krísto na yà dhi, àmi ngbà 'í atá íbe àlo. Tàko ko, má dré Rúbí Tani longólé àmi dré gò m̀ dré ka'izoá dhi sè dhi, má atsá mána àmi ki atá ro Yésu Krísto na. ¹⁶ Má adré di àmi ki kodzó, m̀ kàdréro àma lebe, adrézó tà 'o mána t́ni. ¹⁷ Tà kòdhi sè dhi, má adré àma mvá Timòtèyò, má dré lèle tò dhi ni mu àmi véna. Akódhi nda m̀ndí kitswálé ka'ile togó wáyì sè Mírì ni tà sè dhi 'i. Kòtsa dre dhi, a ni látì má dré adrélé lebele Yésu Krísto na dhi ni tà 'o agálé àmi léna, ngóró má dré adrélé tadhálé àrà tíí ì 'ásè ìndí Èkèlézyà tíí ì 'ásè dhi t́ni.

¹⁸ M̀ndí àruka àmi kòfalé dhi ì atsá àyikya drìkàdrì ro, adrézó kisúá dhi, má kitswá lile àmi véna ko. ¹⁹ Di,

Mírì kòlè dhi, má ni tsa àmi véna mbèlè. Di má kònì tsa dhi, má ni ngbà 'í drìkàdrìbhá nda ki kúlí yi kòdhya ko, má ni kòkpà nòá ngalè àyi Giká ni rinyi íbe bàti yà dhi. ²⁰ Tàko ko, à adré Giká ni Òp̀ ni tà tadhá ngbà 'í kúlí sè ko. Be ró dhi, à adré tà ni ni tadhá rinyi sè. ²¹ M̀ adré lèá dhi, má kòtsa àmi véna ngíni? Má kòtsa fímbò be má drígá, kó ngalè togó yàà gàlepi lèle sè dhi be?

Ndòtò tà m̀ndyá ka'ibhá ì kòfalé dhi

5 Àrà tíí ì 'ásè dhi, à adré yìá tàle dhi, ndòtò tà àmi kòfalé be. À adré ndìndí ndòtò tà kára be kònìni nda ni yi pàgánò ì kòfalé ko. Tàko ko, à adré tàá dhi, agó àlo àmi kòfalé dhi adré ayilé àyi atá ni tòkó be. ² Di m̀ adré àmikya avólé drìkàdrì sè! Adré tá be lèá dhi, m̀ kòtongó tá tà nda sè gò, dhya tà nda ni 'òlepi dhi ni t́ngázó àmi kòfalésè. ³ Ma ró dhi, tágba má dré adrézó àmi kòfalé yó dhi, àma togó ína ngbú àmi véna. Di má tà tá mána dhya tà nda ni 'òlepi dhi ni tàb̀vò dre, ngóró ma tá àmi kòfalé be na t́ni. ⁴ Di m̀ kònì dra ru kimó àma ki Mírì Yésu ni rú sè dhi, àma togó ni adré t́mání àmi íbe, ìndí àma ki Mírì Yésu ni rinyi ni adré àmi íbe. ⁵ Di m̀ kòfè dhya nda Sàtánà drígá, lovó kònzi akódhi ni rúbhá àdhya kòdràro gò, akódhi ni lídrì kàdrìró kitú Mírì dré dra agòzo dhi tú.

⁶ Tà m̀ dré kitswázó àmi ki afà àsà dhi yókódhó. M̀ ni ko tàle dhi, tàkú mvá tsà dhi adré mápà fòndro tíí dhi ni 'o avólé ni dhi? ⁷ Di m̀ kòtingá tàkú àku kòdhi, àmi ki temvézó, m̀ kàtsáro mápà t́dhi ro tàkú àko. Tà bàti ró dhi, m̀ atsá àmikya mápà t́dhi ro dre, à dré Krísto àma ki kábílígyà mvá Pásiká àdhya ni pfùle dràle mòbòmà ro dhi sè. ⁸ Àsà dhi, mà kàdré àma ki gwányá Pásiká àdhya ni 'o. Di, mà kàdré 'òá mápà ladhílé tàkú àku tàkonzì àdhya ìndí togó kònzi àdhya sè dhi sè ko. Be ró dhi, mà kàdré àmakya 'òá mápà tàkú àko togó wáyì àdhya ìndí tà bàti àdhya sè.

⁹ Áma wárágà tisìle drìdrì dhi léna dhi, má tisì tá àmi dré dhi, m̀ kàdré ru su m̀ndyá adrèbhá ndòtò tà 'o dhi íbe ko. ¹⁰ Kòdhi má adré tá m̀ndyá bvò kòndi àdhya adrèbhá ndòtò tà 'o yà, adrèbhá ngá lovó bha yà, adrèbhá ngá kisú túrúpfú sè yà, kó ngalè adrèbhá giká tàko ki lindrì bha yà dhi ki ta kòdhya ko. Kònò kàdré tá kònìni ko dhi, a ni tá lèá dhi, m̀ kònga bvò kònìdhi 'ásè. ¹¹ Di, má adré tá mána lèá tàle dhi: M̀ kàdré ru su m̀ndyá adrèbhá àyi ki zi Yésu ni ka'ibhá ì ró gò, ì dré adrézó ndòtò tà 'o yà, adrézó ngá lovó bha yà, adrézó giká tàko ki lindrì bha yà, adrézó m̀ndí ki rú ta kònzi yà, adrézó wá tsi yà, kó ngalè adrézó ngá kisú túrúpfú sè yà dhi íbe ko. M̀ kàdré ndìndí ngá nya m̀ndyá làsú be kònìni nda íbe ko.

¹²⁻¹³ Tàko ko, m̀ndyá Yésu ni ka'ibhá ko dhi ki tàb̀vò tàma nò ma ko. Giká ni àyi nda ki tàb̀vò ta nì. Di, adré zakó tsì lèá dhi, m̀ kàdré m̀ndyá Èkèlézyà le dhi ki

tàbvó ta àmi? Àsà dhi, ngóro Giká ni Kúlí dré adréle
tàle dhi t̄ni: «M̄i kòdro tàkonz̄i líyí àmi kòfalésè.» †

Tà adrézó tàbvó ta àsà mónnyá ka'ibhá Ɛ kòfalé dhi Ɛ

6 M̄i kàdré tà Ɛbe àmi kòfalé àmi ki adrúpi be dhi,
m̄i adré àm̄ikya l̄ile tà nda ni bvó 'o pàgánò Ɛ dré
tàle dhi nḡininḡini ró? M̄i adré àm̄ikya l̄ile tà nda ni
bvó 'o mónnyá Giká àdhya Ɛ dré tàle dhi ko àdho tà sè?
2 M̄i ni ko tàle dhi, mónnyá Giká àdhya ki mónnyá bvó
kòndi àdhya ki tàbvó ta àyi dhi? Di m̄i kònz̄i dra mónnyá
bvó kòndi àdhya ki tàbvó ta àmi dhi, m̄i kitswá t̄si tà
mvá tsà àmi kòfalé dhi ki bvó ta bwà ko? 3 M̄i ni ko tàle
dhi, mà ni dra ángeló ki tàbvó ta dhi? Di mà kitswá tà
l̄idri kòndi àdhya ki bvó ta bwà ko àdho tà sè? 4 M̄i kà-
dré tà l̄àsú be kònz̄ini dhi Ɛbe àmi kòfalé dhi, m̄i adré di
l̄ile tà nda ki bvó 'o tàle mónnyá Èkèlézyà dré adréle
nòle mónnyá tàko ró dhi Ɛ véna nḡini? 5 Má adré tà kòdhi
ki ta kanyò f̄ezo àmi dré. Àmi kòfalé dhi, dhya àlo
adrélepi tògyá Ɛbe kitswázó tà àyi adrúpi Ɛ kòfalé dhi ni
bvó ta bwà dhi t̄si yókódhó? 6 Di, mónnyá ka'ilepi àlo dhi
adré Ɛna àyi adrúpi ni dri l̄izo ába tà àyi kòfalé dhi ni
bvó 'o tàle, Ɛnd̄i adré 'òá kònz̄ini mónnyá ka'ibhá ko dhi
Ɛ kandrà!

7 Tà bàti ró dhi, m̄i dré adréle tà adrézó tàbvó ta àsà
dhi Ɛbe àmi kòfalé dhi sè dhi, kòdhi adré tadhá dhi, m̄i
adhé dre. M̄i kitswá tá tà kònz̄i 'òle àmi rú dhi ki mvo
bwà ko àdho tà sè? M̄i kitswá tá àmi ki ngá tayí topálé
dhi bwà ko àdho tà sè? 8 Di, m̄i adré àm̄ikya mónnyá ki
'o kònz̄i, adrézó àyi ki ngá topá dhi àmi. M̄i adré kpà
'òá kònz̄ini àmi ki adrúpi Ɛ rú!

9 M̄i ni ko tàle dhi, mónnyá adrébhá tà kònz̄i 'o dhi Ɛ
kitswá f̄ile Giká ni Òp̄i na ko dhi? M̄i kòtayí àmi adréle
lit̄ilé ko: Mónnyá adrébhá ndòtò tà 'o dhi Ɛ, mónnyá
adrébhá giká tàko ki lindri bha dhi Ɛ, mónnyá adrébhá
múná tà 'o dhi Ɛ, àgo adrébhá ayilé àgo Ɛbe dhi Ɛ,
10 mónnyá adrébhá ngá kugù dhi Ɛ, mónnyá adrébhá
ngá lovó bha dhi Ɛ, mónnyá adrébhá wá t̄si dhi Ɛ,
mónnyá adrébhá mónnyá ki rú ta kònz̄i dhi Ɛ, Ɛnd̄i
mónnyá adrébhá ngá kisú túrúp̄fú sè dhi Ɛbe dhi Ɛ
kitswá f̄ile Giká ni Òp̄i na ko. 11 Wáláká dhi, mónnyá àru-
ka àmi kòfalé dhi Ɛ tá àyi nda kòdhi Ɛ t̄ini. Di, Giká dz̄i
àmi àmi ki tàkonz̄i lésè, àmi ki bhàzo twá adréle Ɛna ró,
àmi ki bhàzo gyāgya Ɛ kandrà Mírì Yésu Krísto ni rú sè,
Ɛnd̄i àma ki Giká ni T̄irí ni r̄inyí sè.

Lindri f̄ema Giká dré àma ki rúbhá sè dhi

12 M̄i adré tàá dhi: «Mà kitswá àmakya tà títi dhi ki 'o
bwà.» Bàti, kònz̄ini. Di, tà títi nda Ɛ kitswá àyikya àmi ki
ledé ko. Má adré tàá dhi: «Má kitswá tà títi dhi ki 'o
bwà.» Di, má kitswá mána áma tayí tà dré atólé Ɛ palé
dhi ko. 13 M̄i adré kpà tàá dhi: «Giká bhà mányàngá 'a
dré. Bhà kpà 'a mányàngá dré.» Kòdhi bàti. Di, Giká ni

† À kònò Dùtèrònómè 17:7.

ngá nda ki tà 'o ak̄ilé riti. Kàdré rúbhá ni tà sè dhi, Mírì
Giká bhà rúbhá à kàdréro ndòtò tà 'o àsà dhi bvó ko.
Be ró dhi, bhà Ɛna rúbhá nda à kàdréro áyi tà 'o àsà be
dhi bvó. Mírì adré kpà rúbhá nda ni likí n̄i. 14 Giká tingá
tà Mírì Yésu ni rúbhá dràdrà lésè àyi r̄inyí sè. A ni
kòkpà àma ki rúbhá ki tingá dràdrà lésè kònz̄ini.

15 M̄i ni ko tàle dhi, àmi ki rúbhá Ɛ Krísto ni rúbhá ni
k̄igá 'i dhi? Di má ni t̄si áma rúbhá adrélepi Krísto àd-
hya ró dhi ni amú tòkó zàràbhù ni rúbhá be bwà? Tàdzí
ko! 16 M̄i ni ko tàle dhi, dhya adrélepi ru amú tòkó
zàràbhù be dhi, Ɛ atsá rúbhá àlo ró akódhi be dre dhi?
Tàko ko, Giká ni Kúlí adré tàá dhi: «Àyi riti dhi ki atsá
rúbhá àlo ró.» ††17 Di, dhya adrélepi ru amú Mírì be dhi,
Ɛ atsá ngá àlo ró akódhi be T̄irí na dre.

18 Lè m̄i kàdré lapalé ndòtò tà sílésè! Tàkonz̄i àruka
títí mónnyá dré adréle 'òle dhi Ɛ, adré 'òá àyi rúbhá rú
ko. Di, dhya ángudhi adrélepi ndòtò tà 'o dhi, adré
tàkonz̄i nda ni 'o àyi tàndi ni rúbhá rú. 19 M̄i ni ko tàle
dhi, àmi ki rúbhá T̄irí Lólo ni tépelò 'i dhi? Tàko ko,
Giká fè àmi dré T̄irí Lólo nda adréle àmi léna. Àmi ki
rúbhá àmi ki tàndi kya 'i ko. 20 Tàko ko, Giká gi àmi laḡí
kàdr̄i sè dre. Di àsà dhi, m̄i kàdré lindri fe Giká dré àmi
ki rúbhá sè.

Làmó ni tà

7 Kàdré Ɛna tà m̄i dré lizilé má tí àmi ki wáràgà le
dhi ki tà sè dhi, dóro ni agó dré tòkó mòle ko dhi.
2 Di, kitswázó ndòtò tà 'o ko dhi, lè àgo àlo àlo títi dhi Ɛ
kàdré àyi ki tàndi ki tòkó Ɛbe, Ɛnd̄i tòkó àlo àlo títi dhi Ɛ
kàdré àyi ki tàndi ki àgo Ɛbe. 3 Lè agó kàdré àyi rúbhá
logá àyi tòkó dré ko. Kòkpà kòdhi t̄ini, lè tòkó kàdré àyi
rúbhá logá àyi agó dré ko. 4 Tòkó ni rúbhá ngbà 'í
akódhi ni tàndi àdhya 'i ko. Be ró dhi, akódhi ni rúbhá
nda kòkpà agó ni àdhya 'i. Kòkpà kòdhi t̄ini, agó ni
rúbhá ngbà 'í akódhi ni tàndi àdhya 'i ko. Be ró dhi,
akódhi ni rúbhá nda kòkpà tòkó ni àdhya 'i. 5 M̄i kàdré
di ru ga àmi kòfalésè rúbhá ni tà sè ko, kàdré ngbà 'í
lókya m̄i dré ru yizo àmi ki f̄ezo adréle tà ta Giká be dhi
'á ko dhi. Di lókya nda kòlavú dre dhi, m̄i kògò adréle
ru amú, Sàtànà kòkitswáro àmi ki tabhì lit̄ilé àmi ki
lovó rúbhá àdhya sè ko dhi bvó. 6 Má adré tà kòdhi ni
ta ngóro tòl̄i bhàle àmi dri dhi t̄ini ko. Be ró dhi, má fè
mána láti àmi dré adrézó tà 'o. 7 Má milésè dhi, dóro ni
tà mónnyá títi dhi Ɛ dré làmó mòle ko má t̄ini dhi. Di,
Giká lanzí tà tani twátwa dhi Ɛ mónnyá àlo àlo títi dhi Ɛ
dré. Dhya àlo tà tani àlo dhi Ɛbe. Dhya àzya tà tani àzya
dhi Ɛbe.

8 Kàdré mónnyá mobhá ko dhi Ɛ tàytòkó Ɛbe dhi ki tà
sè dhi, má adré tàá dhi, dóro ni Ɛ dré ngbú adréle
kònz̄ini má t̄ini dhi. 9 Di, Ɛ kòkitswá rúbhá lovó mvo bwà
ko dhi, lè Ɛ kòmo àyikya làmó. Tàko ko, làmó mòle dhi
dóro lavulé, rúbhá lovó tayilé adréle àtsi ró dhi rúsè.

†† À kònò Kìdhoma 2:24.

¹⁰ Kàdré mǒndyá mobhá dhi ki tà sè dhi, má adré tàà kònìni (má adré di tàà ma ko, Mírì adré tàà nì): Lè tòkò kòngá áyi agó kandrásè ko. ¹¹ Di, kò'o kònìni dhi, kògò agó àzuya mo ko, be swá dhi, kògò ru amú áyi agó be. Adré kpà lèá dhi, agó kòtingá áyi tòkò ko.

¹² Àmi àruka títi dhi i dré dhi, má adré tàà kònìni (má adré tàà ma, Mírì adré tàà nì ko): Agó àlo Yésu ni ka'ilepi dhi kàdré tòkò ka'ilepi ko dhi íbe gò, tòkò nda dré adrézó lèá adrélé agó nda be dhi, lè agó nda kòtingá tòkò nda ko. ¹³ Kókpa kòdhi tǐni, tòkò àlo Yésu ni ka'ilepi dhi kàdré agó ka'ilepi ko dhi íbe gò, agó nda dré adrézó lèá adrélé tòkò nda be dhi, lè tòkò nda kòtayí agó nda ko. ¹⁴ Tàko ko, Giká bhà agó ka'ilepi ko nda twá adrélé ína ró, akódhi ni tòkò Yésu ni ka'ilepi nda ni tà sè. Kókpa kòdhi tǐni, Giká bhà tòkò ka'ilepi ko nda twá adrélé ína ró, akódhi ni agó Yésu ni ka'ilepi nda ni tà sè. Kònò kàdré tá kònìni ko dhi, àyi ki ànzi ki tá adré mǒndí bhàle twá Giká dré dhi i ró ko. Di, tà bàti ró dhi, ànzi nda i àyikya mǒndí lólo Giká àdhya 'i.

¹⁵ Di, dhya ka'ilepi ko dhi kàdré ína lèá ru lanzílé áyi àzuya Yésu ni ka'ilepi dhi be dhi, à kòtayí akódhi lile. Akódhi nda kòlè làsú be kònìni dhi, à atrí àzuya ni Yésu ni ka'ilepi dhi tòlì làmó àdhya lésè, kàdré agó 'i yà, kó ngalè tòkò 'i yà dhi. Àngyá ko, Giká azí àmi adrélé tà kǐdríkǐdri íbe. ¹⁶ Kòdhi íbe dhi, mi, tòkò Yésu ni ka'ilepi ni, mí ni ngalè mí ni ámi agó ni tidrí yà dhi ko. Kókpa kòdhi tǐni, mi, agó Yésu ni ka'ilepi ni, mí ni ngalè mí ni ámi tòkò ni tidrí yà dhi ko.

Adrema ngóro mǐ dré tá adrélé Giká dré àmi ki azirà'a dhi tǐni dhi

¹⁷ Kàdré ngbà 'í tà kòdhi 'i ko dhi, lè àmi àlo àlo títi dhi i mǐ kàdré adrélé ngóro Mírì dré fèle àmi dré dhi tǐni, ìndì ngóro mǐ dré tá adrélé Giká dré àmi ki azirà'a dhi tǐni. Má adré tòlì kòdhi ni fe Èkèlézyà títi i dré kòdhya. ¹⁸ Di dhya àlo kàdré mǒndí lwàle dhi 'i Giká dré tá akódhi ni azirà'a dhi, akódhi nda kàdré ngbú adrélé kònìni. Dhya àlo kàdré mǒndí lwàle ko dhi 'i Giká dré tá akódhi ni azirà'a dhi, akódhi nda kò'o i lwàle ko.

¹⁹ Dhyá ki lwàma ìndì dhyá ki lwàma ko dhi, tà tàko 'i. Tà kàdrè dhi ngbà 'í Giká ni tòlì ki ka'ima 'òle dhi 'i.

²⁰ Lè àmi àlo àlo títi dhi i mǐ kàdré adrélé ngóro mǐ dré tá adrélé Giká dré àmi ki azirà'a dhi tǐni. ²¹ Di mí kàdré màràbà 'i Giká dré tá ámi azirà'a dhi, mí kòtayí ámi togó adrélé lanzile tà nda sè ko. Di, mí kòkítswá atsálé mǒndí trǐle dhi ró bwà dhi, mí kò'o mǐna kònìni.

²² Tàko ko, dhya adrélépi tá màràbà ro Mírì dré akódhi ni azirà'a dhi, atsá ína mǒndí trǐle Mírì àdhya ró. Kókpa kòdhi tǐni, dhya adrélépi tá màràbà ro ko Mírì dré akódhi ni azirà'a dhi, atsá ína màràbà Krísto àdhya ró.

²³ Giká gi àmi làgí kàdrè sè. Mǐ kòtayí di àmi atsálé màràbà mǒndí kya ró dhi ko. ²⁴ Di áma adrúpi i, lè àmi

àlo àlo títi dhi i mǐ kàdré adrélé Giká kandrà ngóro mǐ dré tá adrélé dré àmi ki azirà'a dhi tǐni.

Mǒndyá mobhá ko dhi ki tà, tàytòkò kya íbe dhi i

²⁵ Kàdré mǒndyá mobhá ko dhi ki tà sè dhi, má kisú tòlì Mírì vélèsè ko. Di, má adré mána tà kisúle kòndhi ni fe ngóro mǒndí kitswálepí adrélé ka'ile, Mírì dré áyi togó dóro tadhálé drá dhi sè dhi tǐni. ²⁶ Kizà mà dré adrélé nyàle lókyá àndrò kòndi sè dhi sè dhi, má adré kisúá dhi, dóro ni mǐ dré adrélé dhu rè ngóro mǐ dré adrélé dhi tǐni dhi. ²⁷ Mí kàdré tòkò íbe dhi, mí kòndà látì tòkò nda ni tingázó dhi ko. Mí kàdré tòkò àko dhi, mí kòndà tòkò mòle dhi ko. ²⁸ Di, mí kòmo tòkò dhi, mí 'o mǐna tàkonzè 'i ko. Kókpa kòdhi tǐni, kyánzi mòlepi rè ko dhi kòmo dhi, akódhi 'o tàkonzè 'i ko. Di, mǒndyá adrébhà ru mo dhi i, tà ni adré àyi ki dri nya rä. Má adré mána àmi ki le apálé tà nda i sílèsè.

²⁹ Áma adrúpi i, má adré lèá tàle dhi, tayí ngbà 'í lókyá tsà. Kǐdhólé nyànomvá dhi, lè àgo adrébhà tòkò íbe dhi i kàdré Giká ni tà 'o ngóro àyi tá tòkò àko na tǐni. ³⁰ Mǒndyá adrébhà ngòle dhi i kàdré tà 'o ngóro i adré tá ngòle ko na tǐni. Mǒndyá adrébhà lenzélé dhi i kàdré tà 'o ngóro i adré tá lenzélé ko na tǐni. Mǒndyá adrébhà ngá gi dhi i kàdré tà 'o ngóro ngá nda i tá àyikya 'i ko na tǐni. ³¹ Mǒndyá adrébhà tà 'o ngá bvò kòndi àdhya i sè dhi i kàdré tà 'o ngóro àyi tá ngá nda ki lovó íbe ko na tǐni. Tàko ko, bvò mà dré nìle kòndhi adré akílé akíakí.

³² Má adré lèá dhi, mǐ kàdré tà adrézó togó bha lanzile dhi íbe ko. Agó mòlepi ko dhi adré áyi togó bha Mírì ni tà dri, adrézó kisúá ngalè í ni kitswá Mírì ni togó 'o kǐnlé ngíni ya dhi. ³³ Di, agó mòlepi dhi adré ína áyi togó bha tà bvò kòndi àdhya i dri, adrézó kisúá ngalè í ni kitswá áyi tòkò ni togó 'o kǐnlé ngíni ya dhi. ³⁴ Di tà dré adrélé lèle 'òle dhi i lanzí ru 'a be rì. Kókpa kòdhi tǐni, tòkò mòlepi ko dhi ìndì kyánzi mòlepi rè ko dhi, i adré àyi ki togó bha Mírì ni tà dri, i kàdréro lólo rúbhà ni tà sè ìndì togó ni tà sè akódhi kandrà be dhi bvò. Di, tòkò mòlepi dhi adré ína áyi togó bha tà bvò kòndi àdhya i dri, adrézó kisúá ngalè í ni kitswá áyi agó ni togó 'o kǐnlé ngíni ya dhi. ³⁵ Má adré tà kòdhi ki ta kitswázó tà lanzí bha àmi dri ko, be ró dhi, kitswázó àmi ki ledé, mǐ kàdréro tà kitswábhà Mírì milésè dhi ki 'o, adrézó tròle akódhi ni tà rú togó wáyi sè.

³⁶ À kòzè tòkò agó àlo dhi dré gò, agó nda dré adrézó kisúá dhi, i adré tà 'o tòkò nda rú dóro ko áyi lovó rúbhà àdhya sè gò, dré adrézó tòkò nda ni le mòle dhi, lè i kòmo ru ngóro dré adrélé lèle dhi tǐni. Akódhi kò'o kònìni dhi, 'o tàkonzè 'i ko. ³⁷ Di, agó nda kòni dóro tàle dhi, i lè tòkò nda ni mòle ko, ngóro tà í dré lèle 'òle dhi tǐni gò, dré kitswázó áyi lovó rúbhà àdhya ni mvo bwà dhi, akódhi 'o dóro làmó mòzo ko. ³⁸ Di ásà dhi, agó tòkò zǐle drá

dhi ni mòlepi dhi, 'o dóro. Di, agó tòkó zìle drá dhi ni mòlepi ko dhi 'o ñna dóro lavúlé.

³⁹ Tòkó àlo dhi ni agó kàdré dhu rè lídrì íbe dhi, lè ì kàdré ngbú adrélé agó nda be. Di, akódhi ni agó kòdrà dhi, akódhi ni kitswá ñna agó ángùdhi dré lèle dhi ni mo, kàdré mómú Mírì àdhya 'i dhi. ⁴⁰ Di, má adré mána kisúá dhi, akódhi ni adré arí íbe lavúlé, kàdré dhu rè ngóro dré adrélé dhi t́ni dhi. Má adré kpà kisúá dhi, má adré àmi ki dri ta tògyá Giká ni Tirí àdhya sè.

Mányàngá fèle giká tàko ì dré dhi ni tà

8 Kàdré mányàngá fèle giká tàko ì dré dhi ni tà sè dhi, má adré tàá kòñni: Mà ni tàle dhi, àma títi dhi ì tà nini íbe dhi be. Tà nini adré mómú ki 'o avólé drikàdrì sè. Di, lèle adré ñna mómú ki timbà àyi ki tà ka'ika'ì na. ² Dhya ángùdhi adrélépi kisúá dhi, ì ni tà be dhi, ni ñna tà ngóro dré kitswá lé ì kòni dhi t́ni rè ko. ³ Di, dhya adrélépi Giká ni le dhi, Giká ni akódhi nda kòdhya.

⁴ Kàdré di mányàngá fèle giká tàko ì dré dhi ni nyàma ni tà sè dhi, mà ni tàle dhi, giká tàko bvò àdhya ì tà tàko 'i dhi be. Mà ni kpà, Giká ngbà 'í àlo kwákwá dhi be. ⁵ Bàti, mómú àruka ì adré àyikya giká tàko bhù na ìndì bvò dri dhi ki zi giká ro. Tàko ko, giká ì bí, ìndì míri ì bí. ⁶ Di, tágba dré adrézó kòñni dhi, àma dré dhi, Giká ngbà 'í àlo kwákwá. Akódhi nda àma ki Atá ngá títi dhi ki bhàlepi, ìndì mà dré adrézó lídrì íbe drá dhi 'i. Mírì kókpa 'í àlo kwákwá. Akódhi nda Yésu Krísto ngá títi dhi ki bhàzo ásà, ìndì mà dré adrézó lídrì íbe ásà dhi 'i.

⁷ Di, mómú títi dhi ì ni àyikya tà nda kòdhi ì ko. Mómú àruka ì adré rè dhu ru su giká tàko ki tà íbe. Àyi nda ì kàdré mányàngá fèle giká tàko ì dré dhi ni nya dhi, ì adré nòá ngóro mányàngá giká tàko kya ró. Di àyi ki tà ka'ika'ì yàà dhi sè dhi, àyi ki togó adré àyi ki arókì gò, ì dré adrézó kisúá dhi, ì 'o àyi atsálé ndí ró Giká kandrà dre. ⁸ Tà bàti ró dhi, mányàngá adré ñna àma ki 'o atsálé ànyi Giká làga dhi ni ko. Gba mà kònya yà dhi, kó ngalè mà kònya ko yà dhi, tà nda adré tà dóro 'o àma dré ko.

⁹ Di, m̀ dré nile m̀ kitswá àmikya ngá títi dhi ki nya bwà dhi sè dhi, m̀ kònò dóro, tà nda kàtsáro tà m̀ dré adrézó mómú tà ka'ika'ì íbe yàà dhi ki 'o ledhélé tàkonzì na dhi ró ko. ¹⁰ Tàko ko, dhya àlo tà íbe yàà dhi kònò mi adrélépi tà nini íbe dhi adrérà'a ngá nya giká tàko ni tépelò na dhi, tà nda ni zakó tsi akódhi nda ni togó se adrélé mányàngá fèle giká tàko ì dré dhi ni nya? ¹¹ Àsà dhi, m̀ adré àmi adrúpi tà íbe yàà ìndì Krísto dré dràzo ásà dhi ni tà ka'ika'ì kizá àmi tà nini nda sè. ¹² M̀ kàdré tàkonzì 'o àmi ki adrúpi ì rú, adrézó àyi ki tà ka'ika'ì yàà dhi ki kizá làsú be kòñni dhi, m̀ adré àmikya tàkonzì 'o Krísto ni tàndi rú. ¹³ Àsà dhi, ngá má dré adrélé nyàle dhi kàdré àma adrúpi ni

'o dhèle tàkonzì na dhi, má kitswá gòle véle zà nya ko, má kògòro akódhi ni 'o dhèle ko.

Pólò gá ngá kisúlé Rúbí Tani ni longoma ni tà sè

9 Má kitswá mána tà adrèbhá dóro má mìlésè dhi ki 'o bwà ko? Ma mána àpòstolò 'i ko? Má nò àma ki Mírì Yésu àma mì sè ko? Àmi àzì má dré 'òle Mírì ni tà sè dhi ni l'ò'wa 'i ko? ² Tágba mómú àruka ì kàdré àma no ngóro àpòstolò ro ko yà dhi, ma àpòstolò 'i àmi dré. Tàko ko, m̀ dré adrélé Mírì Yésu na dhi sè dhi, m̀ adré àzì má dré 'òle àpòstolò ro dhi ni tadhá ngádra 'á dhi àmi.

³ Tà má dré adrézó àma tàrá ga ásà mómú adrèbhá àma ndrì dhi ì tí dhi ì, tà kòni 'i: ⁴ Mà kitswá tsi adrélé ngá kisú nyàle ìndì mvùle àzì mà dré adrélé 'òle dhi sè bwà ko? ⁵ Mà kitswá tsi tòkó Yésu ni ka'ibhá dhi ki do mòle, adrézó tatsíle àyi íbe ngóro àpòstolò àruka kya t́ni, Mírì ni adrúpi kya t́ni, ìndì Pétèrò àdhya t́ni dhi ko? ⁶ Adré tsi lèá dhi, àma Bàrànbà be dhi ì, mà kàdré ngbà 'í àzì 'o àma ki tàndi ki drígá sè làfa kisúzó dhi àma? ⁷ Àdhi adré sòdá àzì 'o àyi tàndi ni làfa sè dhi ni? Àdhi adré ngá kidhí gò, adrézó l'ò'wa ni ni nya ko dhi ni? Àdhi adré kà'wá líkí gò, adrézó bàsú ni ni mvu ko dhi ni?

⁸ M̀ adré kisúá dhi, má adré tà kòdhi ki ta ngóro mómú ì dré adrélé kisúle dhi t́ni? Mósè ni tàtrítrí kúlí adré kókpa tàá kòñni ko? ⁹ Tàko ko, Mósè ni tàtrítrí kúlí nda adré tàá dhi: «Tí dré adrérà'a l'ò'wa ató zìle dhi 'á dhi, à kòdrò ti ni ngá nyàle dhi ni logázó drá ko.» [†] Kòdhi Giká adré ngbà 'í tí ki tà kisú kòdhya? ¹⁰ Adré zakó tsi tà nda ni ta àma ki tà sè? Tà bàti ró dhi, à tisi tà nda àma ki tà sè. Tàko ko, adré lèá dhi, dhya adrélépi amvú 'a dhi ì dhya adrélépi ngánò tswa dhi be dhi, ì kàdré 'òá adrézó mi bha lànyá kisúzó àyikya ró. ¹¹ Mà kòri kórì Tirí Lólo àdhya àmi kòfalé 'í dhi, mà kitswá tsi ngá bvò àdhya ki kisú àmi drígásè ko?

¹² Mómú àruka ì kàdré rinyí íbe kitswázó ngá kisú àmi drígásè 'í dhi, àma àmakya rinyí íbe àyikya ki lavú ko? Di, tágba dré adrézó kòñni dhi, mà 'o tà àmi kòfalé rinyí nda sè ko. Be ró dhi, mà adré àmakya tà títi dhi ki mvo, mà kòkikíró Rúbí Tani Krísto àdhya ni longoma ko.

¹³ M̀ ni ko tàle dhi, dhya adrèbhá àzì 'o tépelò na dhi ì adré ngá fèle tépelò nda na dhi ki àmbí kisú nyàle dhi? Dhya adrèbhá tà 'o àlètárì kandrà dhi ì adré kpà ngá fèle àlètárì nda dri dhi ki àmbí kisú. ^{††} Kókpa kòdhi t́ni, Mírì Yésu fè tòlí tàzoá dhi, mómú adrèbhá Rúbí Tani longó dhi ì kàdré ngá kisú àyi ki lídrì dré Rúbí Tani ni longoma nda sè. [‡]

¹⁵ Di, má 'o mána tà rinyí nda sè àlomvá ko. Má adré kpà tà kòdhi ki tisi, àmi ki togó asézó ngá fe má dré

[†] À kònò kpà Dùtèrònómè 25:4; 1 Timòtèyò 5:18. ^{††} À kònò Lèvitikè 6:9, 19; Dùtèrònómè 18:1-3. [‡] À kònò Mátáyò 10:10; Lúkà 10:7.

dhi bvó ko. Má mìlése dhi, dóro ni tá má dré dràle kitswálé ngá zi àmi tí ko dhi! Dhya àlo kitswá tà má dré adrézó áma afà àsà kòdhi ni tingá má vélésè ko! ¹⁶ Tà bàti ró dhi, má kàdré Rúbí Tani longó dhi, má kitswá mána áma afà tà nda sè bwà ko. Tàko ko, Giká bhà àzi nda má dríngá nì, má kàdréro 'òá be dhi bvó. Kònò kizà ni tá adrè áma ngá 'i, má kàdré tá Rúbí Tani nda ni longó ko dhi! ¹⁷ Kònò má kòkìpè tá àzi nda 'òle ma dhi, má ni tá làgí kisú àsà. Dì, Giká dré àzi nda ni bhàle má dríngá nì dhi sè dhi, má adrè ngbà 'í àzi bhàle má dríngá nda ni 'o kòdhyà. ¹⁸ Má ni dì àdho làgí kisú àzi nda sè kòdhyà? Áma làgí, adrema Rúbí Tani má dré adrélé longolé àngyá dhi ni longó dhi 'i. Àsà dhi, má adrè longóá ngá zi àko ró, tágba má dré adrézó rinyí ìbe kitswázó ngá kisú àzi nda sè dhi.

¹⁹ Gba má dré adrézó dhya àlo ni màràbà 'i ko dhi, má 'o ma adrélé mónnyá títi dhi ki màràbà ro, kitswázó mónní bí dhi ki adri Krísto ni ka'ì dhi bvó. ²⁰ Dì Yúdà ànzi i kòfalé dhi, má 'o ma adrélé Yúdà ànzi nda i tñi, kitswázó àyi ki adri Krísto vélé dhi bvó. Mónnyá adrébhá Mósè ni tátrítrí kúlí zàle dhi i kòfalé dhi, má 'o ma adrélé àyi tátrítrí kúlí zàle nda i tñi, tágba má dré adrézó tátrítrí kúlí zàle ko dhi, má kòkitswáro àyi ki adri Krísto vélé be dhi bvó. ²¹ Mónnyá adrébhá tátrítrí kúlí àko dhi i kòfalé dhi, má 'o ma adrélé àyi tátrítrí kúlí àko nda i tñi, kitswázó àyi ki adri Krísto vélé dhi bvó. Kòdhi adrè táá dhi, ma Giká ni tátrítrí kúlí zàle ko dhi ko. Be ró dhi, ma mána Krísto ni tátrítrí kúlí zàle. ²² Mónnyá tà ka'ika'ì ìbe yàà dhi i kòfalé dhi, má 'o ma adrélé yàà àyi nda i tñi, kitswázó àyi ki adri Krísto vélé dhi bvó. Dì mónnyá títi dhi i kòfalé dhi, má 'o ma adrélé àyi àlo àlo títi dhi i tñi, adrélé láti títi dhi ki nda kitswázó àyi ki àruka ki tidrí dhi bvó. ²³ Má adrè tà títi nda ki 'o Rúbí Tani ni tà sè, mà kòkisúró tà tani àsà túmání mónní àruka bí dhi ìbe be dhi bvó.

²⁴ Mì ni ko tàle dhi, mónní ì kàdré angú ra dhi, àyi títi dhi ì adrè ràle, dì, ngbà 'í àyi ki àlo adrè làgí kisú nì dhi? Dì mì kàdré àmikya angú ra kitswázó làgí kisú dhi bvó. ²⁵ Mónnyá títi adrébhá ru pfu lavi na dhi ì adrè tà bí dhi ki mvo, àyi ki rúbhá ki 'òzo atsálé tòmbátòmba. ì adrè 'òá kitswázó kúlá adrélépi ñwàle ñwanwà dhi ni kisúzó kòdhyà. Dì, mà adrè àmakya 'òá kitswázó kúlá kitswálépi ñwàle bwà ko dhi ni kisúzó kòdhyà. ²⁶ Dì àsà dhi, má adrè mána angú ra wàyá ro ko. Mà kàdré ru pfu mónní àzya be dhi, má adrè akódhi ni tisi wàyá ro ko. ²⁷ Dì, má adrè mána áma rúbhá 'o atsálé tòmbátòmba, adrézó bhàà áma rinyí zàle, má kònì dra Rúbí Tani longó mónní àruka i dré dhi, à kòkitswáro làgí logá má dré ko.

Tà 'òma Ìsèrélé ànzi kya tñi ko dhi

10 Áma adrúpi i, má lè mì kòtivì ko tàle dhi, Mósè ni lókyá 'á dhi, àma ki tábhí títi dhi ì atsi tá

ndùrùku zàlésè gò, ì dré lavúzó yìandre 'ásè dhi. ¹² Dì ndùrùku nda na ìndì yìandre nda na dhi, ì kisú tá bàtisimò, ru amúzó Mósè be. ³ Àyi títi dhi ì nya tá mányàngá àlo angalépi Giká vélésè dhi kòdhyà. ⁴ ì mvu tá kpà yí àlo angalépi Giká vélésè dhi kòdhyà. Tàko ko, ì adrè tá yí adrélépi apfòle kírà angalépi Giká vélésè gò adrélé àyi ki lebe dhi lésè dhi ni mvu. ¹¹ Kírà nda tá Krísto 'i. ⁵ Tágba dré tá adrézó kònìni dhi, mónní bí àyi kòfalé dhi ki tà tá dóro Giká mìlése ko gò, ì dré todràzo duku na.

⁶ Dì tà nda kòdhi ì atsa tá àyi rú kònìni kitswálé tà tadhá àma dré, mà kàdréro tà kònzi ki lovó bha àyikya tñi ko. ⁷ Mì kàdré dì giká tàko ki lindrì bha àyi ki àruka kya tñi ko. Ngóro tìsìle Giká ni Kúlí na dhi tñi: «Mónní ì lírì tá adrélé ngá nya ìndì ngá mvu gò, ì dré ngàzo adrélé làri to giká tàko i kandrá.» ⁸ Mà kàdré ndòtò tà 'o àyi ki àruka kya tñi ko. Tàko ko, àyi ngùlù-nyadhi-àlo-dri-na nda ì todrà tá kitú àlo sè. ⁹ Mà kàdré Krísto ni tabhì áma ki tàkonzi sè àyi ki àruka kya tñi ko. Tàko ko, ni tìtsì tá àyi nda i todràle dhi kòdhyà. ¹⁰ Mì kàdré kpà ngùrùngùrù ta àyi ki àruka kya tñi ko. Tàko ko, ángeló adrélépi dràdrà fe dhi tupfú tá àyi nda i todràle dhi kòdhyà. ¹¹

¹¹ Tà nda kòdhi ì atsa tá àyi rú kitswázó tà tadhá àma dré. À tìsì kpà tà nda i kitswázó àma adrébhá lídrì ìbe lókyá kùdù kònìdhi 'á dhi ki kodzó dhi bvó. ¹² Àsà dhi, mì kàdré kisúá dhi mì adrè àmi ki totó tātā dhi, mì kònò dóro, mì kòdheró ko! ¹³ Tà twá adrè àmi ki tabhì tà adrébhá mónnyá títi dhi ki tabhì dhi i rúsè ko. Giká kitswá kpà adrélé ka'ile togó wáyì sè. Kitswá àmi ki tayí tà dré tabhìle àmi ki rinyí lavúzó dhi ko. Dì, tà dré adrèrà'a àmi ki tabhì dhi 'á dhi, a ni láti nzi àmi dré kitswázó lapalé tíásà, mì kòkitswáro togó tsi be dhi bvó.

Giká tàko ki lindrì bhàma ko dhi

¹⁴ Dì áma arúpi má dré lèle tò ni i, mì kàdré lapalé giká tàko ki lindrì bhàma ni tà sílésè. ¹⁵ Má adrè tà kòdhi ki ta àmi, mónní tògya ró dhi i dré. Dì àmi ki tàndì, mì kòtabhì tà má dré adrélé tàle nda i, nizoá ngalè tà nda i tà bàti 'i yà dhi. ¹⁶ Mà dré adrèrà'a mányàngá Míri àdhyà ni nya dhi 'á dhi, mà kàdré kópò adó, adrézó tà tani zi Giká tí driá gò, adrézó mvúá dhi, mà adrè zakó tsi áma ki amú Krísto ni kàrì be? Mà kàdré kpà mápà tonò nyàle dhi, mà adrè zakó tsi áma ki amú Krísto ni rúbhá be? ¹⁷ Mápà nda dré adrélé ngbà 'í àlo dhi sè dhi, àma zyandre dhi i, mà atsa rúbhá àlo ró. Àngyá ko, mà adrè títi mápà àlo nda ni nya kòdhyà.

¹⁸ Mì kisú rè Ìsèrélé ànzi ki tà ká. ì kàdré ngá fèle mòbòmà ro àlètàri dri dhi ki nya dhi, ì adrè zakó tsi àyi

† À kònò Pfòma 13:21-22; 14:19-29 †† À kònò Ngá nàma 20:8-11. ‡ À kònò Pfòma 32:6. †† «Ngùlù-nyadhi-àlo-dri-na» kònìdhi: 23.000. À kònò Ngá nàma 25:1-18 †† À kònò Ngá nàma 21:5-6 ††† À kònò Ngá nàma 17:6-14

ki amú Giká àlètárì nda ni bhàzo drá dhi be? ¹⁹ Má adrè lèá tàle dhi, ngá fèle giká tàko i dré dhi, tà kàdrè 'i dhi ko. Giká tàko i kpà tà kàdrè 'i ko. ²⁰ Di, à kàdré ngá fe mòbòmà ro giká tàko i dré dhi, à adrè fèá tirí kònzì i dré, Giká dré ko. Má adrè di lèá dhi, m̀ kàmú ru tirí kònzì íbe àlomvá ko. ²¹ M̀ kitswá adrélé kópò Mírì àd-hya ni mvu, adrézó kókpà kópò tirí kònzì kya ni mvu dhi bwà ko. M̀ kitswá adrélé mányàngá Mírì àd-hya ni nya, adrézó kókpà mányàngá tirí kònzì kya ni nya dhi bwà ko. ²² Kòdhi mà adrè tsi Mírì ni togó le 'òle aswálé? Àma tsi rinyí íbe akódhi àd-hya ni lavú?

Tà títí dhi ki 'òma lindrè fèzo Giká dré dhi

²³ M̀ adrè tàá dhi: «Mà kitswá tà títí dhi ki 'o bwà.» Bàti, kònzì. Di, tà títí nda ì kitswá àyikya àmi ki ledé ko. «Mà kitswá tà títí dhi ki 'o bwà.» Di, tà títí nda ì kitswá àyikya m̀ndí ki tìmbà àyi ki tà ka'ika'ì na ko. ²⁴ Lè m̀ kàdré tà dóro nda kisúlé àmi ki tàndi i dré ko. Be ró dhi, m̀ kàdré àmikyà tà dóro nda àmi ki àzya i dré.

²⁵ M̀ kàdré ngá títí adrélé lagílé ngá lagírà na dhi ki ka'ì nyàle. Di, m̀ kàdré àmikyà ngá nda ki tà lizí ko, tà nda kàròkìró àmi ki togó ko dhi bvó. ²⁶ Tàko ko, Giká ni Kúlí adrè tàá dhi: «Bvò i ngá títí lá dhi íbe dhi i, Mírì àd-hya 'i.» †

²⁷ Dhya àlo Yésu ni ka'ilepi ko dhi kòzi àmi ngá nya gò, m̀ dré ka'izoá lile dhi, m̀ kònya ngá títí bhàle àmi kandrá dhi i. Di, m̀ kòlizí àmikyà ngá nda ki tà ko, tà nda kàròkìró àmi ki togó ko. ²⁸ Di, dhya àlo kòtà ína àmi dré dhi, «Kònzì ngá fèle giká tàko dré dhi 'i» dhi, m̀ kònya ko, dhya tà nda ni tàlepi àmi dré dhi ni tà sè, ìndì tà nda kàròkìró m̀ndí ni togó ko sè. ²⁹ Má adrè àmi ki togó ni tà ta kòdhyà ko. Be ró dhi, má adrè má-na dhya àzya nda ni togó ni tà ta kòdhyà. Di à ni kitswá lizíá dhi: «À adrè tà má dré adrélé nòle dóro dhi ki logá má dré dhya àzya ni togó ni tà sè àdho tà sè? ³⁰ Má kàdré mána àwoyà ta Giká dré gò adrézó ngá nya dhi, à adrè tà ta kònzì má rú ngá má dré àwoyà fèzo ásà nda sè àdho tà sè?»

³¹ Di m̀ kàdré ngá nya yà, ngá mvu yà, kó ngalè tà àngùdhi ni 'o yà dhi, m̀ kàdré tà nda ki 'o títí kitswázó lindrè fe Giká dré dhi bvó. ³² M̀ kò'o tà àlo kitswálépi m̀ndí ki 'o ledhélé tàkonzì na dhi ko, àyi nda ì kàdré Yúdà ànzì 'i yà, m̀ndí sùrú twá ro dhi 'i yà, kó ngalè m̀ndí Èkèlézyà Giká àd-hya lé dhi 'i yà dhi. ³³ M̀ kàdré tà 'o mána t́ni. Má adrè tà títí dhi ki 'o, áma tà kàdréro dóro m̀ndyá títí dhi i m̀lèsè. Má adrè tà dóro nda kisúlé áma tàndi dré ko. Be ró dhi, má adrè mána tà dóro nda m̀ndí zyandre dhi i dré, ì kòkitswáro lédri kóná vèsè kólyá dhi ni kisú be dhi bvó.

11 M̀ kàdré tà 'o mána t́ni, ngóro áma tàndi má dré adrélé tà 'o Krísto àd-hya t́ni dhi t́ni.

Àgo ki tà tòkó íbe lísambò na dhi

² Má adrè àmi ki tà bha kuru, m̀ dré adrélé ngbú áma tà kisú dhi sè, ìndì m̀ dré adrélé tròle tà má dré tadhálé àmi dré dhi i rú dhi sè.

³ Di, má adrè mána lèá m̀ kòni dhi, àgo títí dhi ki dri Krísto 'i, tòkó ni dri agó 'i, ìndì Krísto ni dri Giká 'i. ⁴ Di lísambò na dhi, agó àlo dhi kòndrà ngá í dri gò, adrézó tà zi Giká tí yà, kó ngalè adrézó Giká ni kúlí longó pròfètà àd-hya t́ni yà dhi, agó nda adrè ína kanyò fe Krísto dré. ^{††} Di tòkó àlo dhi kòndrà ngá í dri ko gò, adrézó tà zi Giká tí yà, kó ngalè adrézó Giká ni kúlí longó pròfètà àd-hya t́ni yà dhi, tòkó nda adrè ína kanyò fe áyi agó dré. Tàko ko, sù ngóro tòkó nda rè tá áyi dribhí rère na t́ni. ⁶ Tòkó kòndrà ngá í dri ko dhi, dóro ni tá dré áyi dribhí rère rère dhi. Di, tòkó ni dribhí rèma yà, kó ngalè akódhi ni dribhí fàma yà dhi kàdré kanyò fe drá dhi, lè akódhi kàdré áyi dri ndràndrà. ⁷ Di, adrè lèá dhi, agó kòndrà ína áyi dri ko. Tàko ko, Giká bhà agó làsú be í t́ni, ìndì agó adrè Giká ni m̀lanzilanzì tadhá. Di, tòkó adrè ína agó ni m̀lanzilanzì tadhá. ⁸ Àngyá ko, Giká 'o tá agó apfòle tòkó lésè ko. Be ró dhi, 'o ína tòkó apfòle agó lésè. ⁹ Kòdhi íbe dhi, Giká bhà tá agó tòkó dré ko. Be ró dhi, bhà ína tòkó agó dré. ¹⁰ Tà nda sè dhi, ìndì àngéló ki tà sè dhi, lè tòkó kàdré áyi dri ndra tadházóá dhi, i agó zàle dhi.

¹¹ Di, tágba kònzì dhi, Mírì na dhi, tòkó ni tà kitswá adrélé be dhi agó ni tà àko ko. Agó ni tà kitswá kpà adrélé be dhi tòkó ni tà àko ko. ¹² Tàko ko, ngóro tòkó dré apfòle agó lésè dhi t́ni dhi, à ti kpà agó apfòle tòkó lésè. Di, tà bàti ró dhi, ngá títí dhi ì apfò Giká vélèsè.

¹³ M̀ kòlanzì tà kòni ki bvó àmi ki tàndi i kòfalé: Tòkó àlo dhi kòndrà áyi dri ko gò adrézó tà zi Giká tí dhi, kòdhi tsi dóro? ¹⁴ Ngá wáyi Giká dré bhàle dhi ki làsú adrè zakó tsi tadhá àmi dré dhi, agó ni dribhí kàdré kàtswa dhi, tà nda adrè kanyò fe akódhi dré? ¹⁵ Di, tòkó ni dribhí kàdré kàtswa dhi, tà nda adrè ína lindrè fe akódhi dré. Tàko ko, Giká fè dribhí kàtswa nda akódhi dré ngóro ngá dré adrézó áyi dri ndra ásà dhi t́ni. ¹⁶ Dhya àlo kàdré tà le kayílé tà nda kòdhi i dri dhi, àma labhi àzya mà dré adrélé lebèle dhi àko. Èkèlézyà Giká àd-hya i kókpà labhi àzya àko.

Mányàngá Mírì àd-hya

(À kònò kpà Mátáyò 26:26-29; Mároko 14:22-25; Lúka 22:15-20)

¹⁷ Kàdré tà m̀ dré adrézó ru kimó adrélé 'òá dhi ki tà sè dhi, má kitswá àmi ki tà bha kuru ásà ko. Tàko ko,

†† Giká ni Kúlí tísìle Giríkì ti sè dhi adrè tàá kònwà dhi, «agó nda adrè ína kanyò fe áyi dri dré.» Kòdhi adrè lèá tàle dhi, agó nda adrè kanyò fe Krísto dré.

† À kònò Longó i 24:1.

mì adrè àmíkya tà kònzi kí 'o, tà dóro kí lavú. ¹⁸ Drìdrì dhi, má adrè yíà tàle dhi, mì dré adrèrà'a ru kimó móndí Èkèléyà àdhya i ró dhi 'á dhi, mì adrè àmíkya ru lanzí àmi kòfalésè. Di má ni kitswá tà nda ni ka'ì tsà. ¹⁹ Tà bàti ró dhi, lè tà adrézó ru lanzí dhi ì kàdré àmi kòfalé be, à kòkitswá ró móndyá Giká dré ka'ile àmi kòfalé dhi kí ni be dhi bvó. ²⁰ Mì dré adrèrà'a ru kimó dhi 'á dhi, mì adrè àmíkya mányàngá Mírì àdhya ni nya kòdhya ko. ²¹ Tàko ko, mì dré adrèrà'a ngá nya dhi 'á dhi, àmi àlo àlo títi dhi i mì adrè ngá do àmi kí tàndi i dré nyàle drìdrì móndí àruka i kandrà. Di móndí àruka i tàbirí íbe, àruka ni ì adrè kó wá tsi. ²² Àmi tsi dzó àko kitswázó ngá nya ìndi ngá mvu lána dhi? Kó ngalè, mì adrè Èkèléyà Giká àdhya ni ayízè, adrézó kanyò fe móndí mányàngá àko dhi i dré? Má ni àdho tà ta àmi dré kòdhya? Má ni tsi àmi kí tà bha kuru? Kóko! Má kitswá àmi kí tà bha kuru tà nda sè ko!

²³ Tàko ko, má tadhá mána àmi dré tà má dré kisúlé Mírì vélésè kòni i kòdhya: Ngátsi Mírì Yésu ni lefèzo kàribhá i drígbá dhi sè dhi, akódhi adó tá mápà, ²⁴ àwoyà fèzo Giká dré gò, òzoá tàzoá dhi: «Kòndhi áma rúbhá má dré adrélé fèle àmi kí tà sè dhi 'i. Mì nya, ìndi mì kàdré 'òá kòndi adrézó áma tà kisù.» ²⁵ Ngá nyàma àmvolésè dhi, dré kókpà 'òzoá kòndi kópò sè. Adó kópò nda, tàzoá dhi: «Kópò kòndhi adrè tà tídhí Giká dré bhàle ru yizo móndí íbe áma kàrí sè dhi ni tà tadhá. Mì mvu, ìndi vésè wáyi mì dré adrèrà'a mvuá dhi 'á dhi, mì kàdré 'òá kòndi adrézó áma tà kisù.» ²⁶ Tàko ko, vésè wáyi mì dré adrèrà'a mápà kòdhi ni nya, adrézó kpà kópò kòdhi ni mvu dhi 'á dhi, mì adrè Mírì ni dràdrà ni tà longó, tsàle lókyá dré dra agòzo dhi 'á.

²⁷ Ásà dhi, dhya ángùdhi adrélépi Mírì ni mápà nya yà, adrélépi kó akódhi ni kópò mvu yà ngóró dré kitswálé Giká mìlésè dhi tñi ko dhi, akódhi nda adrè ína tàkonzì 'o Mírì ni rúbhá rú ìndi akódhi ni kàrí rú gò, tàkonzì nda dré adrézó akódhi dri. ²⁸ Adré di leá dhi, móndí àlo àlo títi dhi ì kàdré àyi kí tàndi kí togó tabhì 'íká gò, ì kògòró adrélé mápà nda ni nya, adrézó kópò nda ni mvu ndò. ²⁹ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi mápà nda ni nya, adrézó kópò nda ni mvu Mírì ni rúbhá ni tà kisù àko ró dhi, adrè ína Giká ni tàbvó tàma asé àyi tàndi dri. ³⁰ Tà nda sè dhi, móndí bí àmi kòfalé dhi i rúbhá íbe yàyà ìndi drà ro, ìndi àmi kí àruka bí dhi ì todrà dre. ³¹ Mà kàdré àma kí tàndi kí tàbvó ta dhi, Giká kitswá àma kí tàbvó ta ko. ³² Di, Mírì Giká adrè ína àma kí tàbvó ta, adrézó àma kí lotó, í kòbhàro tà àma dri móndyá bvó àdhya kya tñi ko dhi bvó.

³³ Ásà dhi, áma adrúpi i, mì dré adrèrà'a ru kimó mányàngá Mírì àdhya ni nya dhi 'á dhi, mì kàdré ru letè àmi kòfalésè. ³⁴ Àmi kí àruka ì kàdré tàbirí íbe dhi, ì kònya ngá àyi bhàna 'íká, mì kòndi dra ru kimó dhi, mì kò'oró tàkonzì gò àmi kí tàbvó tàzo dhi ko.

Kàdré tà àruka mì dré lizilé dhi kí tà sè dhi, má ni tà nda kí lotó lókyá má dré adrèrà'a àmi véna dhi 'á.

Tà tani Tírí Lólo dré adrélé fèle dhi i

12 Áma adrúpi i, kàdré tà tani Tírí Lólo dré adrélé fèle dhi kí tà sè dhi, má adrè leá mì kòni tà bàti tà nda i dri be. ² Mì ni tàle dhi, mì dré tá adrèrà'a pàgánò i ró dhi 'á dhi, mì tayí tà àmi adrélé tatsílé giká tàko kitswábhá kúlí ta bwà ko dhi i vésè dhi be. ³ Ásà dhi, má adrè tà bàti ta àmi dré: Dhya àlo adrélépi tà ta Giká ni Tírí ni rinyi sè dhi kitswá tàá dhi «Tátrítrí kàdré Yésu dri!» dhi bwà ko. Kòdhi íbe dhi, dhya àlo kitswá tàá dhi «Yésu Mírì 'i!» dhi bwà ko, kàdré ngbà 'í Tírí Lólo ni rinyi sè ko dhi.

⁴ Tà tani Tírí Lólo dré adrélé fèle dhi i twátwa. Di, Tírí àlo nda adrè ína fèá nì. ⁵ Láti adrézó Mírì ni ázi 'o dhi i twátwa. Di, à adrè ázi nda kí 'o Mírì àlo nda dré. ⁶ Tà Giká dré adrélé 'òle móndí i 'àsè dhi i twátwa. Di, Giká àlo nda adrè tà títi nda kí 'o móndyá títi dhi i 'àsè dhi nì.

⁷ Giká adrè àyi Tírí ni rinyi tadhá móndyá ka'ibhá àlo àlo títi dhi i rú, adrézó tà dóro 'o àyi títi nda i dré.

⁸ Dhya àlo dré dhi, Tírí nda adrè rinyi adrézó kúlí ta tògyá sè dhi ni fe kòdhya. Dhya àzuya dré dhi, Tírí àlo nda adrè rinyi adrézó kúlí ta tà nini sè dhi ni fe kòdhya.

⁹ Àzuya ni dré dhi, Tírí àlo nda adrè rinyi adrézó Giká ni ka'ì togó wáyi sè dhi ni fe kòdhya. Àzuya ni dré dhi, Tírí àlo nda adrè rinyi adrézó móndí kí drà tídrí dhi ni fe kòdhya. ¹⁰ Àzuya ni dré dhi, adrè rinyi adrézó tà líntríga ró dhi kí 'o dhi ni fe kòdhya. Àzuya ni dré dhi, adrè rinyi adrézó Giká ni kúlí longó pròfétà àdhya tñi dhi ni fe kòdhya. Àzuya ni dré dhi, adrè rinyi adrézó tírí twátwa dhi kí ni lanzíle dhi ni fe kòdhya. Àzuya ni dré dhi, adrè rinyi adrézó ti twátwa kí ta dhi ni fe kòdhya. Àzuya ni dré dhi, adrè rinyi adrézó ti twátwa nda kí kúlí àndu ngi dhi ni fe kòdhya. ¹¹ Tírí àlo kwákwá nda adrè tà títi nda kí 'o nì. Adré rinyi twátwa nda kí lanzí móndí àlo àlo títi i dré, ngóró í dré adrélé lèle 'òle dhi tñi.

Rúbhá àlo kígá ni íbe bí dhi

¹² Dhya kí rúbhá ngá àlo dhi 'i, gba dré adrézó kígá íbe bí dhi. Krísto ni tà kókpà kòdhi tñi. Gba rúbhá ni ni kígá ì dré adrézó bí dhi, rúbhá nda ngbà 'í àlo. ¹³ Tàko ko, à fè batísimò àma títi dhi i dré Tírí Lólo àlo dhi ni rinyi sè, mà kàdréro rúbhá àlo ró, gba mà kàdré Yúdà ànzi 'i yà, móndí sùrú twá ro dhi 'i yà, màràbà 'i yà, kó ngalè móndí màràbà ro ko dhi 'i yà dhi. Giká bhà Tírí àlo nda adrélé àma títi dhi i léna.

¹⁴ Rúbhá nda ni kígá ngbà 'í àlo ko. Be ró dhi, rúbhá nda kígá íbe bí. ¹⁵ Tágba rúbhá nda ni pá kòtà tá dhi «Má dré adrélé drígbá 'i ko dhi sè dhi, ma rúbhá ni kígá 'i ko» dhi, pá nda ni tá adrè ngbú rè rúbhá nda ni kígá ró. ¹⁶ Kó ngalè, bí ni kòtà tá dhi «Má dré adrélé mì 'i ko

dhi sè dhi, ma rúbhá ni kìgá 'i ko» dhi, bí nda ni tá adré ngbú rè rúbhá nda ni kìgá ró. ¹⁷ Kònò rúbhá wáyí dhi kàdré tá mì 'i yà dhi, a ni tá kitswá tà yi ngíni? Kó ngalè, rúbhá wáyí dhi kàdré tá bí 'i yà dhi, a ni tá kitswá ngá tàdží ngu ngíni? ¹⁸ Tà bàti ró dhi, Giká tobhà kìgá àlo àlo títi dhi i rúbhá lèna ngóro ì dré tá lèlè 'òlè dhi t́ni. ¹⁹ Kìgá nda ì kàdré tá ngbà 'í àlo dhi, kònò rúbhá nda kitswá tá adrélé ko. ²⁰ Tà bàti ró dhi, rúbhá ni kìgá i bí. Di, rúbhá nda ìna ngbà 'í àlo.

²¹ Rúbhá nda ni mì kitswá ìna tàà drígá dré dhi «Ámi lovó má rú yó!» dhi bwà ko. Kó ngalè, drí ni kitswá ìna tàà pá dré dhi «Ámi lovó má rú yó!» dhi bwà ko. ²² Tàko ko, rúbhá ni kìgá adrélé nòlè yà yà dhi ì kàdré tá yó dhi, kònò rúbhá nda kitswá tá tà 'o bwà ko. ²³ Rúbhá ni kìgá mà dré adrélé nòlè lindrì àko ró dhi i, mà adré àyi nda ki lindrì bha kìgá àruka títi dhi kya ki lavú. Rúbhá ni kìgá kitswábhá adrélé nòlè ko dhi i, mà adré àyi nda ki líkí kìgá àruka títi dhi ki lavú. ²⁴ Di, mà adré 'òá kònòni rúbhá ni kìgá kitswábhá adrélé nòlè dhi ki tà sè ko. Di, Giká amú ìna rúbhá ni kìgá i títi, lindrì fèzo kìgá adrèbhá tá lindrì àko dhi i dré, ²⁵ tà adrézó ru lanzí dhi kàdré rúbhá nda na yó, be ró dhi, kìgá nda ì kàdré rú àyi ki àzuya ki tà kisù. ²⁶ Àsà dhi, kìgá àlo dhi kàdré kizà nya dhi, kìgá àruka títi dhi ì adré kókpa kizà nya túmání akódhi be. Kìgá àlo dhi kàdré rúku kisú dhi, kìgá àruka títi dhi ì adré lenzélé túmání akódhi be.

²⁷ Àmi ró dhi, àmi Krísto ni rúbhá 'i. Àmi àlo àlo títi dhi i rúbhá nda ni kìgá 'i. ²⁸ Giká bhà tá rè zyà àpóstolò i adrélé drìdrì Èkèlèzyà na gò, pròfètà ki bhàzo àyi àmvolèsè gò, dhya adrèbhá tà tadhá dhi ki bhàzo àyi àmvolèsè. Àmvolàsà dhi, bhà tá dhya adrèbhá tà lín-dríga ró dhi ki 'o dhi i, dhya adrèbhá mómndí ki drà tidrí dhi ìbe, dhya adrèbhá mómndí ki ledé dhi ìbe, dhya adrèbhá mómndí ki drì ko dhi ìbe, tsàlè dhya adrèbhá ti twátwa ki ta dhi ìbe. ²⁹ Di mómndyá títi dhi i àpóstolò 'i ko. Àyi títi dhi i pròfètà 'i ko. Àyi títi dhi i tà tadhábhá 'i ko. Àyi títi dhi i ríníyí ìbe adrézó tà lín-dríga ró dhi ki 'o ko, ³⁰ adrézó mómndí ki drà tidrí ko, adrézó ti twátwa ki ta ko, adrézó ti twátwa nda ki kúlí àndu ngi ko. ³¹ Di, àmi ki togó kàdré ìna àtsi ró, kitswázó tà tani lavúlé Tírí Lólo dré adrélé fèlè dhi ki kisú.

Nyànomvá dhi, má ni láti dóro láti àruka títi dhi ki lavúlépi dhi ni tadhá àmi dré kòdhyà.

Lèlè ni tà

13 Kònò má kàdré tá ti twátwa mómndí kya ki ta ángeló kya ìbe gò, má dré mána adrézó lèlè àko dhi, má ni tá adré ngóro ngíngíngí adrélé tswàlè wàyá ro dhi t́ni, kó ngalè góká adrélé vòlè wàyá ro dhi t́ni. ² Kònò má kàdré tá Giká ni kúlí longó pròfètà àdhya t́ni, adrézó tà títi lùzu ró dhi ki ni lanzílé tà nìni be wáyí, adrézó tà ka'ika'ì ìbe kàdrè kitswázó kóngó ki 'o àyi ki kisí gò, má dré mána adrézó lèlè àko dhi, má ni

tá adré ngá tàko 'i. ³ Kònò má kòlanzí tá áma ngá títi dhi i lemerèbhá i dré, áma rúbhá fèzo vèlè àtsí na gò, má dré mána adrézó lèlè àko dhi, má kitswá tá tà dóro àlo kisú ásà ko.

⁴ Lèlè adré tà letè togó vwàvwà sè, adrézó àyi togó dóro tadhá mómndí i dré. Adré lovó kònzì bha mómndí i rú ko. Adré àyi afà ko, adrézó drìkàdrè ro ko. ⁵ Adré kanyò fe mómndí i dré ko, adrézó tà dóro nda kisúlé àyi tàndi dré ko, adrézó àyi togó tayí adrélé aswálé ko. Adré tà kònzì 'òlè ì rú dhi ki tà kisú vwàvwà ro ko. ⁶ Adré lenzélé tà kònzì sè ko. Be ró dhi, adré ìna lenzélé tà bàti sè. ⁷ Lèlè adré tà títi dhi ki mvo, adrézó Giká ni ka'ì tà títi i sè, adrézó mì bha akódhi véna tà títi i sè, adrézó togó tsì tà títi i sè.

⁸ Lèlè kitswá tàdží akílé ko. Di, à ni Giká ni kúlí longoma pròfètà kya t́ni dhi ni tayí. À ni ti twátwa ki tàma kikí. À ni kúlí tàma tà nìni sè dhi ni tayí. ⁹ Tàko ko, mà adré àmakya tà ni tsà, adrézó Giká ni kúlí longó pròfètà kya t́ni tsà. ¹⁰ Di, lókyá tà títi dhi ì dré dra kitswábhá títi dhi tú dhi, tà kitswábhá tsà dhi ki àyikya tavì.

¹¹ Má dré tá adrèrà'a mvámvá ro dhi 'á dhi, má adré tá tà ta mvámvá àdhya t́ni, adrézó tà kisú mvámvá àdhya t́ni, adrézó tà ni lanzílé mvámvá àdhya t́ni. Di, lókyá má dré atsázó mómndí kàdrè ro dhi sè dhi, má tayí tà ànzimvá kya i títi. ¹² Nyànomvá dhi, mà adré ngá no tsà, ngóro ngá lindrì adrélé nòlè tàlàtálà na dhi t́ni. Di, lókyá adrélépi alìlè dhi sè dhi, mà ni ru no Giká be mì sè. Nyànomvá dhi, má adré tà ni tsà. Di, lókyá adrélépi alìlè dhi sè dhi, má ni tà títi dhi ki ni, ngóro Giká dré áma nìlè bàti dhi t́ni.

¹³ Nyànomvá dhi, tà na kòni i be: tà ka'ika'ì, mì bhàbhà Giká véna dhi, ìndì lèlè. Di, tà kàdrè lavúlé tà nda i kòfalé dhi ìna lèlè 'i.

Ti twátwa ki tàma, ìndì tà longoma pròfètà kya t́ni dhi

14 Mì kàdré di láti lèlè àdhya ni lebè. Àmi ki togó kàdré kpà àtsi ró, kitswázó tà tani Tírí Lólo dré adrélé fèlè dhi ki kisú. Lavúlé dhi, mì kàdré ríníyí adrézó Giká ni kúlí longó pròfètà kya t́ni dhi ni le kisúlé dhi kòdhyà. ² Tàko ko, dhya adrélépi ti twá ta dhi adrè tà ta mómndí i dré ko. Be ró dhi, adrè ìna tà ta Giká dré. Àngyá ko, dhya àlo ni tà akódhi dré adrélé tàlè dhi ko, dré adrélé tà lùzu ró dhi ki ta Tírí Lólo ni ríníyí sè dhi sè. ³ Di, dhya adrélépi Giká ni kúlí longó pròfètà àdhya t́ni dhi adrè ìna tà ta mómndí i dré, kitswázó àyi ki timbà àyi ki tà ka'ika'ì na, kitswázó àyi ki kodzó, ìndì kitswázó àyi ki togó ki tindrì. ⁴ Dhya adrélépi ti twá ta dhi adrè àyi tàndi ni timbà àyi tà ka'ika'ì na. Di, dhya adrélépi Giká ni kúlí longó pròfètà àdhya t́ni dhi adrè ìna mómndyá títi Èkèlèzyà le dhi ki timbà àyi ki tà ka'ika'ì na. ⁵ Má adrè lèá dhi, mì kàdré títi ti twátwa ki ta. Di, lavúlé dhi, má adrè lèá mì kàdré Giká ni kúlí longó

pròfètà kya t́nì. Tàko ko, dhya adrélèpi tà longó pròfètà àdhya t́nì dhi lavú dhya adrélèpi ti twátwa ki ta dhi, akódhi nda kàdré ngbà 'í ti twátwa nda ki kúlí àndu ngi Èkèlèzyà ni tìmbàzo dhi ko dhi.

⁶ Áma adrúpi i, kònò má kòtsa tá àmi véna adrélé ti twátwa ki ta dhi, tà nda ni tá kitswá àmi ki ledé ngíni? Di, má kòtsa mána tà lùzu ró tadhálé dhi íbe yà, tà nìni tàle dhi íbe yà, tà longólé pròfètà àdhya t́nì dhi íbe yà, kó ngalè tà tadhálé dhi íbe yà dhi, tà nda ni àmi ki ledé bàti. ⁷ Kàdré ndìndì ngá ledélé làrí ro ngóro fírífí t́nì, ìndì kùdhí t́nì dhi ki tà sè dhi, à kàdré ngá nda ki tswa wàyá ro dhi, à ni longó adrélé tswàle nda ni ni ngíni? ⁸ Kó ngalè, à kàdré gòkà vo dóro ko dhi, àdhi ni áyi lotó lèlè àdzú bhu dhi nì? ⁹ Tà nda kòdhi kókpà kònìni àmi ki tà sè. Mì kàdré kúlí nìle ko dhi ki ta kòdhya dhi, à ni kúlí mì dré adrélé tàle nda ki àndu ni ngíni? Mì ni adrè àmìkya kúlí nda ki ta àngyá. ¹⁰ Tà bàti ró dhi, ti twátwa adrélé tàle bvò dri dhi i bí. Di, ti adrélèpi àndu àko dhi yókódhó. ¹¹ Di má kònì kúlí adrélé tàle dhi ki àndu ko dhi, má ni adrè mómí twá ro dhya adrélèpi kúlí nda ki ta dhi dré, ìndì akódhi nda ni kpà adrè mómí twá ro má dré. ¹² Tà nda kókpà kònìni àmi ki tà sè. Àmi ki togó dré adrélé àtsi ró tà tani Tírí Lólo dré adrélé fèle dhi ki kisú dhi sè dhi, mì kàdré tà tani adrézó Èkèlèzyà ni tìmbà dhi ki nda kòdhya.

¹³ Ásà dhi, lè dhya adrélèpi ti twá ta dhi kàdré tà zi Giká tí, kitswázó kúlí í dré adrélé tàle nda ki àndu ngi dhi bvó. ¹⁴ Tàko ko, má kàdré tà ta Giká be ti twá dhi sè dhi, áma togó adrè tà nda ki ta nì. Di, áma tà kisúkìsù adrè ína tà 'o ko. ¹⁵ Di má ni 'òá ngíni? Má ni tà ta Giká be áma togó sè, adrézó kpà tàá áma tà kisúkìsù sè. Má ni longó ngo áma togó sè, adrézó kpà longóá áma tà kisúkìsù sè. ¹⁶ Tàko ko, mí kàdré Giká ni rú bha kùle ngbà 'í kúlí angábhá ámi togó lésè dhi i sè dhi, dhya adrélèpi kúlí mí dré adrélé tàle àwoyà fèzo Giká dré nda ki yi dhi ni kitswá tàá «Kònìni!» dhi ngíni? Àngyá ko, akódhi nda ni kúlí mí dré adrélé tàle nda ki àndu ko. ¹⁷ Di tágba mí dré adrézó àwoyà ta Giká dré dhi, mí adrè mína dhya nda ni tìmbà akódhi ni tà ka'ika'ì na ko.

¹⁸ Má adrè àwoyà ta Giká dré, má dré adrélé ti twátwa ki ta àmi títí dhi kya ki lavú dhi sè. ¹⁹ Di, lèsámò na dhi, má dré kúlí nzi mómí ì dré nìle dhi ki tàle àyi ki tadházó dhi dóro lavúlé, má dré kúlí ngùlù-mudrí dhi ki tàle ti twá sè dhi rúsè.

²⁰ Áma adrúpi i, mì kàdré tà kisù ngóro ànzimv́a kya t́nì ko. Mì kàdré tà 'o ànzimv́a kya t́nì ngbà 'í tà kònzi 'òma ni tà sè. Di, tà kisùma ni tà sè dhi, mì kàdré tà 'o ngóro mómí lí'wábhá dre dhi kya t́nì. ²¹ Giká ni Kúlí adrè tàá dhi:

«Mírì tà dhi: Má ni tà ta mómí kòdhi i dré mómí adrèbhá ti twátwa ki ta dhi i sè, ìndì mómí twá ki kúlí i sè.

Di, tágba dré adrézó kònìni dhi, ì kitswá àyikya áma yi ko.»[†]

²² Ásà dhi, Giká bhà ti twátwa ki tàma, kitswázó áyi rìnyí tadhá mómíyá ka'ìbhá dhi i dré ko, be ró dhi, mómíyá ka'ìbhá ko dhi i dré. Di, bhà ína tà longoma pròfètà kya t́nì dhi, kitswázó áyi rìnyí tadhá mómíyá ka'ìbhá dhi i dré, mómíyá ka'ìbhá ko dhi i dré ko. ²³ Di àmi mómíyá Èkèlèzyà le ni i, mì kòkimó ru títí adrélé ti twátwa ki ta gò, mómíyá ka'ìlepi ko dhi 'i yà, kó ngalè mómíyá tà nda ni nìlepi ko dhi 'i yà dhi dré fízo àmi ki yi dhi, a ni tàá dhi, ngá kizá àmi ki drì dre. ²⁴ Di, mì kàdré àmìkya títí Giká ni kúlí longó pròfètà kya t́nì gò, mómíyá ka'ìlepi ko dhi 'i yà, kó ngalè mómíyá tà nda ni nìlepi ko dhi 'i yà dhi dré fízo àmi ki yi dhi, a ni áyi tàkònzì ni àmi ki kúlí i sè, adrézó ka'íá i tàkònzì líyí 'i káyá dhi. ²⁵ Di tà títí dré zùle áyi togó na dhi ki apfò ngádra 'a gò, dré dhèzo áyi mì bha kìnì na, Giká ni lìn-drì bhàzo, tàzoá dhi: «Giká àmi kòfalé be bàti!»

Tà 'òma mibhalé tí lèsámò na dhi

²⁶ Áma adrúpi i, à kàdré di 'òá ngíni? Mì kàdré ru kímó dhi, àmi ki àlo ni kitswá longó ngo, àzya ni ni kitswá tà tadhá, àzya ni ni kitswá tà lùzu ró dhi ni tadhá, àzya ni ni kitswá ti twá ta, àzya ni ni kitswá ti twá nda ni kúlí àndu ngi. Di mì kàdré tà títí nda ki 'o kitswázó mómíyá Èkèlèzyà le dhi ki tìmbà àyi ki tà ka'ika'ì na. ²⁷ À kàdré ti twátwa ki ta dhi, adrè leá dhi, ngbà 'í mómíyá rì yà, kó ngalè na yà dhi ì kàdré ti twátwa nda ki ta dhi àyi. Di ì kàdré ti nda ki ta bvóá bvóá. Adrè kpà leá dhi, dhya àzya kàdré kúlí ì dré adrélé tàle nda ki àndu ngi. ²⁸ Di, dhya kitswálèpi kúlí nda ki àndu ngi bwà dhi kàdré yó dhi, lè mómíyá nda ì kàdré àyikya kíri lèsámò na. ì kàdré ti twátwa nda ki ta àyi ki tándì i dré, ìndì Giká dré.

²⁹ Kàdré mómíyá adrèbhá Giká ni kúlí longó pròfètà kya t́nì dhi ki tà sè dhi, lè àyi rì yà, kó ngalè na yà dhi ì kàdré kúlí nda ki longó, mómíyá àruka títí dhi ì kàdréró tà ì dré adrélé tàle nda ki tabhì lanzílé. ³⁰ Dhya àzya adrélèpi lírífé dhi kòkisú tà lùzu ró tadhálé dhi dhi, lè dhya adrélèpi tá tà ta drìdrì nda kòtayí kúlí tàma. ³¹ Di àmi àlo àlo títí dhi i, mì ni kitswá Giká ni kúlí longó pròfètà kya t́nì, dhya àlo àzya ni bvó, kitswázó mómíyá títí dhi ki tadhá, ìndì àyi ki kodzó dhi bvó.

³² Adrè leá dhi, mómíyá adrèbhá tà longó pròfètà kya t́nì dhi ì kàdré àyi ki togó bha àyi ki rìnyí zàle. ³³ Tàko ko, Giká adrè tà 'o wàyá ro ko. Be ró dhi, adrè ína tà 'o tà kìdríki drì na.

Ngóro dré adrélé Èkèlèzyà títí i 'àsè dhi t́nì dhi, ³⁴ lè tòkó ì kàdré kíri lèsámò na. ì kòtà kúlí ko. Be ró dhi, ì kàdré àyi ki bha àyi ki drì kobhá i zàle, ngóro Mósè ni tátírítrí kúlí dré adrélé tàle dhi t́nì. ³⁵ ì kàdré tà ì dré lèlè nìle dhi íbe dhi, ì kàdré tà nda ki lízì àyi ki àgo i tí

[†] À kònò Èsáyà 28:11-12.

bhàna. Tàko ko, tòkó dré adrélé tà ta lèsàmbò na dhi kanyò ro akódhi dré.

³⁶ Àmi Kòrìtòbhá ni ì, m̀ì adré vo tsi kisúà dhi, Giká ni kúlí apfò àmi ki tàndi ì vélésè? Kó ngalè, Giká ni kúlí nda tsa ngbà 'í àmi véna? ³⁷ Mòndí àruka àmi kòfalé dhi ì kàdré àyi ki no pròfétà ì ró yà, kó ngalè m̀ndí Tírí Lólo ni rinyí íbe dhi ì ró yà dhi, lè àyi nda ì kòka'ì dhi, tà má dré adrélé tìsìle àmi dré kòdhi ì, tòlì Mírì àdhya 'ì. ³⁸ Dì, ì kòka'ì kònìni ko dhi, à kitswá kpà àyi ki tàndi ki ka'ì ko.

³⁹ Dì áma adrúpi ì, àmi ki togó kàdré àtsi ró, adrézó Giká ni kúlí longó pròfétà kya t̀ni. M̀ì kòlogá kpà ti twátwa ki tàma m̀ndí ì dré ko. ⁴⁰ Dì, adré lèá dhi, m̀ì kàdré àmìkya tà títí dhi ki 'o m̀ibhalé tí, ngóro dré kitswá Giká m̀lèsè dhi t̀ni.

Krìsto ni ngàma dràdrà 'ásè dhi

15 Áma adrúpi ì, má lè Rúbí Tani má dré longólé àmi dré dhi ni tà 'òle agalé àmi léna. M̀ì ka'ì Rúbí Tani nda gò, m̀ì dré adrézó àmi ki toto t̀tà drìá. ² Rúbí Tani nda sè dhi, Giká adré àmi ki tidrí, m̀ì kàdré tròle gígí ro tà má dré longólé àmi dré nda rú dhi. Dì, m̀ì kàdré 'òá kònìni ko dhi, m̀ì ka'ì àmìkya àngyá.

³ Má tadhá àmi dré tà kàdrìkàdrì má dré kisúlé kònì ì kòdhya: Krìsto drà áma ki tàkonzì ki tà sè, ngóro tìsìle Giká ni Kúlí na dhi t̀ni. ⁴ Dì akódhi ni rúbhá bhàzo mógó na gò, kítú ni na sè dhi, dré ngàzo dràdrà 'ásè, ngóro tìsìle Giká ni Kúlí na dhi t̀ni. ⁵ Dì dré agázó Pétèro kandrà gò, dré agázó àpòstolò mudrí-dri-rì dhi ì kandrà. ⁶ Àmvolásà dhi, dré agázó lókyá àlo sè m̀ndí ka'ìbhá kámá-nzi lavú dhi ì kandrà. Àyi nda ì kòfalé dhi, m̀ndí bí dhi ì dhu rè lédri íbe. Dì, àyi ki àruka ì todrà dre. ⁷ Dì akódhi dré agázó Yàkòbhò kandrà gò, dré gòzo agalé àpòstolò títí dhi ì kandrà. ⁸ Àyi títí nda ì àmvolésè dhi, dré kpà agázó áma tàndi kandrà, tágba má dré tá adrézó ngóro m̀vámvá tile lókyá dóro sè ko dhi t̀ni dhi.

⁹ Tàko ko, ma m̀ndí tàko lavúlé àpòstolò títí dhi ì kòfalé dhi 'ì. Má kitswá ndìndì adrélé zile àpòstolò ro dhi ko, má dré tá m̀ndyá Giká ni Èkèlèzyà le dhi ki m̀ì pfòle dhi sè. ¹⁰ Dì, Giká ni togó tani bhàle má rú dhi sè dhi, ma ngóro má dré adrélé àndrò kònìdhi t̀ni. Akódhi bhà àyi togó tani nda má rú àngyá ko. Tàko ko, má 'o mána àzì àpòstolò àruka títí dhi kya ki lavú. Tà bàti ró dhi, má 'o àzì nda ma ko. Be ró dhi, Giká ni togó tani adrélépi tà 'o má léna dhi 'o ína àzì nda ǹ. ¹¹ Ásà dhi, kàdré ma 'ì yà, kó ngalè àyi nda 'ì yà dhi, tà nda kòdhi ì tà mà dré adrélé longólé ìndì m̀ì dré ka'ìle dhi 'ì.

M̀ndyá dràbhá dre dhi ki ngàma dràdrà 'ásè dhi

¹² Dì, mà kàdré kó longóá dhi Krìsto nga dràdrà 'ásè 'í dhi, m̀ndí àruka àmi kòfalé dhi ì adré d̀ àyikya tàà dhi, m̀ndyá dràbhá dre dhi ì kitswá ngalè dràdrà 'ásè

ko dhi ngíningíni ró? ¹³ Kònò ngangà dràdrà 'ásè dhi kàdré tá yó dhi, Krìsto nga tá kpà dràdrà 'ásè ko. ¹⁴ Dì Krìsto kònga tá dràdrà 'ásè ko dhi, tà mà dré adrélé longólé dhi ni tá adré tà tàko 'ì, ìndì àmi ki tà ka'ìka'ì ni tá adré tà tàko 'ì. ¹⁵ Kòdhi íbe dhi, mà ni tá adré Giká ni tà longóbhá kinzò sè dhi 'ì. Tàko ko, mà longó àmakya Giká ni tà tàzoá dhi, akódhi tìngá Krìsto dràdrà lésè dre dhi 'ì. Dì, m̀ndyá dràbhá dre dhi ì kòkitswá tá ngalè dràdrà 'ásè ko dhi, Giká tìngá tá kpà Krìsto dràdrà lésè ko. ¹⁶ Tàko ko, m̀ndí ì kòkitswá tá ngalè dràdrà 'ásè ko dhi, Krìsto nga tá kpà dràdrà 'ásè ko. ¹⁷ Dì Krìsto kònga tá dràdrà 'ásè ko dhi, àmi ki tà ka'ìka'ì ni tá adré àngyá, ìndì m̀ì ni tá adré dhu rè àmi ki tàkonzì na. ¹⁸ Kòdhi íbe dhi, m̀ndyá Krìsto ni ka'ìbhá gò ì dré todràzo dhi ki tà aké tá dre. ¹⁹ Kònò mà kàdré tá ngbà 'í m̀ì bha Krìsto véna lídrì kònìdhi ni tà sè dhi, mà ni tá adré kizàbhá 'ì m̀ndyá àruka títí dhi ki lavú.

²⁰ Dì, tà bàti ró dhi, Krìsto nga dràdrà 'ásè, ngóro dhya ngàlepi drìdrì m̀ndyá dràbhá àruka títí dhi ì kandràna dhi ró. ²¹ Tàko ko, ngóro dràdrà dré atsálé m̀ndí ì kòfalé m̀ndí àlo dhi sè dhi t̀ni dhi, ngangà dràdrà 'ásè dhi atsá kókpà m̀ndí àlo dhi sè. ²² Ngóro m̀ndyá títí angábhá Àdámá lésè dhi ì dré adrélé dràle dhi t̀ni dhi, m̀ndyá títí ru amúbhá Krìsto be dhi ki adrí. ²³ Dì, m̀ndí àlo àlo títí dhi ki adrí àyi ki tàndi ki lókyá sè. Krìsto adrí ína drìdrì m̀ndyá àruka títí dhi ì kandrà ǹ. Dì lókyá dré dra agòzo dhi tú dhi, m̀ndyá akódhi àdhya ki adrí. ²⁴ Àmvolásà dhi, lókyá kùdù ni at-sá. Lókyá nda sè dhi, Krìsto ni tìrì kònzi títí ópì kàdrì ro ìndì rinyi ró dhi ki tà 'o akélé, rinyi títí adrézó òpì nya dhi íbe gò, Òpì logózó Giká Atá drígá. ²⁵ Tàko ko, lè Krìsto kàdré òpì nya tsàle lókyá Giká dré dra akódhi ni kàribhá títí dhi ki bhàzo adrélé akódhi ni pá zàle dhi 'á. ²⁶ Kàribhá ni kùdù dré dra tà ni ni 'òzo akélé dhi, dràdrà 'ì. ²⁷ Àngyá ko, Giká ni Kúlí adré tàà dhi: «Giká bhà tà títí dhi ì akódhi ni pá zàle.» ²⁸ Dì tà tìsìle kòdhi kàdré tàà «tà títí dhi ì» kònìni dhi, adré Giká ni tàndi ni bha lána ko. Tàko ko, Giká nda dhya adrélépi tà títí nda ki bha Krìsto ni pá zàle dhi 'ì. ²⁸ Dì akódhi kònì dra 'òá kònìni dhi, Krìsto, Giká ni M̀vágó nda ni àyi tàndi ni bha Giká tà títí dhi ki bhàlepi àyi pá zàle nda zàle, Giká kàdréro tà títí dhi ì drìle.

²⁹ Dì, ngangà dràdrà 'ásè dhi kàdré ína yó dhi, m̀ndyá adrèbhá bàtìsimò do m̀ndyá dràbhá ki rú sè dhi ì adré 'òá kònìni àdho tà sè? M̀ndyá dràbhá dre dhi ì kòkitswá ngalè dràdrà 'ásè ko dhi, à adré bàtìsimò do àyi ki rú sè àdho 'òzo?

³⁰ Áma ró dhi, mà adré kpà áma ki lídrì fe adrélé dràdrà mìle lókyá títí ì sè àdho tà sè? ³¹ Tàko ko, ma mána dràdrà mìle kítú àlo àlo títí dhi ì sè. Tà nda tà bàti 'ì, ngóro má dré adrélé áma drì bha kuru àmi ki tà sè Yé-su Krìsto áma ki Mírì na dhi t̀ni. ³² Kònò má kòpfu tá ru

† À kònò Longó ì 110:1. †† À kònò Longó ì 8:7.

kà'wá àtrá íbe Èfésò na ngbà 'í móndí kí tà sè dhi, má ni tá àdho tà dóro kisé áàsà kòdhya? Mòndyá dràbhá dre dhi ì kòkítswá ngàlè dràdrà 'ásè ko dhi,

«Mà kàdré ngá nya, adrézó ngá mvu!

Tàko ko, kidru, mà ni dra dràdrà.» †

³³ Mì kòtayí àmi adrélé lítlíle ko: «Ru sùma móndí kònzì íbe dhi adré dhyá kí tà dóro kí kizá.» ³⁴ Mì kògò dī adrélé tà kisé dóro. Mì kòtayí kpà tàkònzì 'òma. Tàko ko, móndí àruka àmi kòfalé dhi ì nì àyikya Giká ko. Má adré tà kòdhi ni ta kanyò fèzo àmi dré.

Rúbhá móndyá dra ngabhá dràdrà 'ásè dhi kya

³⁵ Dì, à ni kítswá lízìá dhi: «Mòndyá dràbhá dre dhi kí nga dràdrà 'ásè ngíni? Ì ni nga rúbhá ngíni dhi sè?»

³⁶ Tà lízìle nda tà azaaza 'í! Lò'wa mí dré adrélé kidhíle dhi kòdrà ko dhi, kítswá ína apfòle lídrì ro ko. ³⁷ Mí dré adrèrà'a lò'wa kidhí dhi 'á dhi, mí adré ngá dra apfòlepi dhi ni kidhí kòdhya ko. Be ró dhi, mí adré ngbà 'í lò'wa kidhí kòdhya, kàdré ngánò lò'wa 'í yà, kó ngalè ngá àzya ni lò'wa 'í yà dhi. ³⁸ Dì Giká adré rúbhá tídhí dhi ni fe lò'wa nda dré, ngóro í dré adrélé lèlè 'òle dhi tñi. Lò'wa àlo àlo tíí dhi ì dré dhi, adré rúbhá fe adrélé àyi kí tàndi kya ró.

³⁹ Ngá tíí dhi kí zǎ kandra àlo ko. Móndí kí zǎ ni kárá twá, kà'wá kí zǎ ni kárá twá, àrǐ kya ni kárá twá, ìndì kosyá kya ni kárá twá. ⁴⁰ Kòdhi íbe dhi, rúbhá bhù àdhya ì be, ìndì rúbhá bvò àdhya ì be. Dì rúbhá bhù àdhya kí lagulagu twá rúbhá bvò àdhya kya rúsè. ⁴¹ Kítú ni lagulagu twá, mbǎ ni lagulagu twá, ìndì bhìbhínyà kí lagulagu twá. Ndìndì bhìbhínyà àlo àlo tíí dhi kí lagulagu twá àyi kí àzya kya rúsè.

⁴² Tà nda ni adré kókpà kònzìni móndyá dra ngabhá dràdrà 'ásè dhi kí tà sè. Rúbhá adrélé síle kìnì na ngá adrélépi ñwàlè ñwanwà dhi ró dhi, ni nga rúbhá kítswálépi ñwàlè bwà ko dhi ró. ⁴³ Rúbhá adrélé síle lín-drì àko dhi, ni nga rúbhá mílanzilanzì ro dhi ró. Rúbhá adrélé síle rúbhá yàà ro dhi, ni nga rúbhá rinyi ró dhi ró. ⁴⁴ Rúbhá adrélé síle rúbhá bvò àdhya ró dhi, ni nga rúbhá adrélépi Tírí Lólo ni lídrì íbe dhi ró.

Ngóro rúbhá bvò àdhya dré adrélé be dhi tñi dhi, rúbhá adrélépi Tírí ni lídrì íbe dhi kókpà be. ⁴⁵ Ásà dhi, Giká ni Kúlí adré tàà dhi: «Móndí drìdrì, Àdámà atsá móndí lídrì íbe dhi ró.» †† Dì, Àdámà kùdù ro dhi atsá ína Tírí adrélépi lídrì fe dhi ró. ⁴⁶ Dì, rúbhá Tírí àdhya atsá drìdrì nì ko. Be ró dhi, rúbhá bvò àdhya atsá ína 'íká, gò rúbhá Tírí àdhya dré atsázó ndò. ⁴⁷ Móndí drìdrì nda apfò tàpfuléndrì bvò àdhya lésè. Dì, móndí kùdù ro nda apfò ína bhù lésè. ⁴⁸ Móndyá bvò àdhya ì ngóro móndí apfòlepi bvò lésè nda tñi. Dì, móndyá bhù àdhya ì àyikya ngóro móndí apfòlepi bhù lésè nda tñi. ⁴⁹ Ngóro mà dré adrélé làsú íbe móndí apfòlepi

† À kònò Èsáyà 22:13. †† À kònò Kídhoma 2:7.

bvò lésè nda àdhya tñi dhi tñi dhi, mà ni adré kókpà làsú íbe móndí apfòlepi bhù lésè nda àdhya tñi.

⁵⁰ Áma adrúpi ì, tà má dré adrélé tàle dhi ì, kòni ì: Dhyá kí rúbhá ì kàrǐ ni be dhi ì kítswá file Giká ni Òpì na bwà ko. Ngá adrélépi ñwàlè ñwanwà dhi kítswá file ngá kítswábhá ñwàlè bwà ko dhi ì kòfalé bwà ko. ⁵¹ Mì yi rè ká! Má adré tà lùzu ró dhi ni ta àmi dré kòdhya: Áma tíí dhi ì kòfalé dhi, móndí àruka ì kítswá dràle ko. Dì, àma tíí dhi kí rúbhá kí ru ladzá ⁵² lókyá mvá tsà mì atswàma àdhya tñi dhi sè, gòká kùdù dré ngorà'a. Tàko ko, à ni gòká vo gò, móndyá dràbhá dre dhi ì dré ngàzo dràdrà 'ásè rúbhá kítswábhá ñwàlè bwà ko dhi íbe. Dì àma kí rúbhá kí ru ladzá. ⁵³ Tàko ko, lè rúbhá adrélépi ñwàlè ñwanwà kònzìdhi kòladzá ru atsálé rúbhá kítswálépi ñwàlè bwà ko dhi ró. Lè rúbhá adrélépi dràle dràdrà kònzìdhi kòladzá ru atsálé rúbhá kítswálépi dràle bwà ko dhi ró. ⁵⁴ Dì rúbhá adrélépi ñwàlè ñwanwà nda kònzì ru ladzá atsálé rúbhá kítswálépi ñwàlè bwà ko dhi ró dhi, ìndì rúbhá adrélépi dràle dràdrà nda kònzì ru ladzá atsálé rúbhá kítswálépi dràle bwà ko dhi ró dhi, tà tísìle Giká ni Kúlí na kònzìdhi ni ru 'o:

«À lavú dràdrà ni rinyí, tà ni ni 'òzo akíle dhi dre! †

⁵⁵ Dràdrà, àmi rinyí móndí kí lavúzó dhi ángwà?

Dràdrà, àmi rinyí móndí kí tupfúzó todràle dhi ángwà?» ††

⁵⁶ Dràdrà ni rinyí adrézó móndí kí tupfú todràle nda, tàkònzì 'í. Dì tàkònzì nda ni rinyí angá tátítrí kúlí lésè.

⁵⁷ Dì, mà kàdré àmakya àwoyà fe Giká dré, dré adrélé àma kí 'o tàkònzì lavú dràdrà be àma kí Mírì Yésu Krísto ni rinyí sè dhi sè!

⁵⁸ Ásà dhi, àma adrúpi má dré lèlè tò ni ì, mì kàdré àmi kí totó tātā. Mì kòtayí àmi tà dré kizíle àlomvá ko. Mì kàdré ngbú àmi kí fe adrélé Mírì ni àzì 'o adrézó líle ába drìdrì. Tàko ko, mì ni tàle dhi, àzì mì dré adrélé 'òle Mírì na dhi kítswá dràle àngyá ko dhi be.

Làfa lokólé móndyá ka'ìbhá Yèrúsalemà na dhi ì dré dhi

16 Kàdré làfa mì dré adrélé lokólé móndyá Giká àdhya Yèrúsalemà na dhi ì dré dhi ni tà sè dhi, mì kàdré 'òá ngóro má dré tàle Èkèlézyà Gálátíyà na dhi ì dré dhi tñi. †† Kítú ni àlo pósò àlo àlo tíí dhi kya sè dhi, àmi àlo àlo tíí dhi ì mì kàdré làfa mì dré kiséle dhi ni àruka bha gàrà dri. Mì kàdré 'òá kònzìni kítswálé má kònzì dra tsa dhi, mì kòlòkóro làfa lókyá nda sè ko. ³ Dì má kòtsa dre dhi, má ni wáràgà kí fe móndyá mì dré dra kípèle dhi ì dré gò, àyi kí mùzo ngá mì dré adrélé fèle nda kí adzì Yèrúsalemà na. ⁴ Kòkítswá má dré kpà lizo dhi, mà ni lí tùmání àyi íbe.

† À kònò Èsáyà 25:8. †† À kònò Òsáyà 13:14. †† À kònò Rómabhá ì 15:25-26.

Atsí Pólò dré lèlè tòlè dhi

⁵ Má kònì dra lavú bvò Màkèdòníyà àdhya 'ásè dhi, má ni tsa àmi véna. Tàko ko, má ni lavú Màkèdòníyà 'ásè. ⁶ Àruka ni, má ni adrè àmi véna lókyá be vwàvwà ro tsà. Àruka ni, má ni ndìndì lókyá kidhì àdhya ni letè lavúlé àmi véna, mì kògòró áma ledé má dré lizo àrà má dré dra lizo lána dhi na. ⁷ Tàko ko, má lè àmi kì nòlè ngbà 'í lókyá tsà sè má dré adrérà'a lavúlé dhi 'á ko. Be ró dhi, Mírì kòlè dhi, má adrè lèá gile àmi ta. ⁸ Nyànomvá dhi, má ni adrè kònwa Ēfésò 'a tsàlè gwányá Pàtèkòtè àdhya na. ⁹ Tàko ko, Giká nzi láti má dré adrézó àzì kàdrì dhi ni 'o kònwa, gba móndí bí dhi ĩ kàdré ligílé má rú yà dhi.

¹⁰ Timòtéyò kòtsa àmi véna dhi, mì kò'o akódhi dóro, kàdréro àmi kòfalé tiri àko. Tàko ko, akódhi adrè Mírì ni àzì 'o mána tñi. ¹¹ Adrè dì lèá dhi, dhya àlo kàyizè akódhi ko. Akódhi dré adrérà'a 'òlè agòlè dhi 'á dhi, mì kòledé akódhi, kàgòró má vélé togó be kèdríkèdri. Àngyá ko, má adrè akódhi ni letè adrúpi àruka íbe.

¹² Kàdré àma kì adrúpi Àpólò ni tà sè dhi, má kodzó tá akódhi togó wáyì sè, kòlìró àmi véna àma kì adrúpi àruka íbe. Dì, akódhi lè tá ína lile nyànomvá ko. Dì a ni dra lókyá dóro nda lizo ndò.

¹³ Lè mì kàdré tàmiḡa dri, adrélé àmi kì totó tātā àmi kì tà ka'ika'i na. Mì kàdré togó tsi, adrézó kpà rinyi ró.

¹⁴ Mì kàdré kpà tà títì dhi kì 'o lèlè sè.

¹⁵ Mì ni tàlè dhi, Sètèfánà ĩ mónyá akódhi ni dzó lé dhi íbe dhi ĩ tá móndí Yésu ni ka'ìbhá drìdrì bvò Àkáyà àdhya na dhi 'í dhi be. Dì ĩ fè àyi adrélé tà 'o mónyá lólo Giká àdhya ĩ dré. Áma adrúpi ĩ, má adrè àmi kì kodzó, ¹⁶ mì kàdréro àmi kì bha mónyá adrèbhá tà 'o àyi nda kya tñi dhi ĩ zàlè, ìndì mónyá títì adrèbhá àzì 'o landèzo túmánì àyi íbe dhi ĩ zàlè. ¹⁷ Má adrè lenzélé Sètèfánà kì atsama Fòrùtùnátò íbe Àkàyìkò be dhi ni tà sè. Àyi nda ĩ 'o má dré tà títì mì dré kítswalé 'òlè bwà ko dhi ĩ dre. ¹⁸ ĩ tìndrì áma togó ngóró ĩ dré kpà 'òlè àmi dré dhi tñi. Mì kàdré dì móndí lāsú be kònìni dhi kì tà bha kuru.

Mòdo kùdù

¹⁹ Èkèlézyà bvò Àsíyà àdhya lé dhi ĩ fè mòdo àmi dré. Àkílà ĩ Pìrisíkà be dhi ĩ fè kpà mòdo àmi dré togó wáyì sè Mírì Yésu na, túmánì mónyá Èkèlézyà àdhya adrèbhá ru kimó àyi kì dzó lé dhi íbe. ²⁰ Àma kì adrúpi títì kònwa dhi ĩ fè kpà mòdo àmi dré. Àmi ró dhi, mì kòfè mòdo adrézó ru kamú àmi kòfalèsè lèlè sè.

²¹ Ma, Pólò, má adrè kúlí kòni kì tìsì áma tàndì ni dríḡá sè, mòdo fèzo àmi dré. ²² Dhya àlo kàdré Mírì Yésu ni le ko dhi, tatrítrí kàdré akódhi dri! Mírì, mí kàlì wà! ²³ Mírì Yésu ni togó tani kàdré àmi íbe! ²⁴ Má adrè àmi kì le títì Yésu Krísto na.

2 KÒRÍTÒBHÁ I

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle móndyá ka'ìbhá Kòrítò na dhi ì dré dhi ni rì 'ì. Pólò adré wárágà kònìdhi ni tìsì kitswázó tà ledé àyi kòfalésè Kòrítòbhá nda ìbe dhi bvó. Tàko ko, akódhi ni wárágà ni àlo léna dhi, lotó tá àyi àyi ki ru lanzima ni tà sè, ìndì àyi ki tàkonzì àruka ki tà sè. Dì móndí àruka àyi kòfalé dhi ì gò adrélé ligílé akódhi rú, adrézó lizíá ngalè akódhi tá àpóstolò 'ì bàti yà dhi. Dì wárágà kònìdhi léna dhi, Pólò adré tà ta rinyí sè, adrézó àyi tàrá ga àzì àpóstolò àdhya Giká dré bhàle í drígá dhi ni tà sè. Tágba kònìni dhi, Pólò adré làá dhi, àyi Kòrítòbhá nda ìbe dhi ì kògò ru amú tódhyá. Adré kpà lenzélé, dré yile Títò tí tàle dhi, ì ladzá àyi ki togó, ìndì ì lè gòle àyi no tò dhi sè (7:5-16).

Wárágà kònìdhi léna dhi, Pólò adré kpà àzì Giká dré fèle móndyá ka'ìbhá títí dhi ì dré adrézó Rúbí Tani longó dhi ni tà ta (2:14-17; 3:1-3, 4-18; 4:1-18; 5:16-21). Àmvolásà dhi, adré Kòrítòbhá ki kodzó ngá lokó kitswálé títí, ì kòfèro lemerèbhá móndyá ka'ìbhá Yèrúsalemà na dhi ì kòfalé dhi ì dré.

Wárágà kònìdhi léna dhi, Pólò kàdré àyi tàrá ga àpóstolò kinzò ro adrèbhá ligílé í rú dhi ki tà sè dhi, adré 'òá kònìni àyi tàndi ni tà sè ko. Be ró dhi, adré ìna 'òá kònìni tadházóá ngádra 'á dhi, Rúbí Tani dré adrélé longolé dhi tà bàti 'ì káyà dhi.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Pólò ni mòdo fèma, ìndì móndyá ka'ìbhá dhi ki togó tìndrìma (1:1-11)
- 2) Tà Pólò ì kòfalé Kòrítòbhá ìbe dhi (1:12-7:16)
- 3) Kòrítòbhá ki kodzoma ngá lokó fèle móndyá ka'ìbhá Yèrúsalemà na dhi ì dré dhi (8:1-9:15)
- 4) Pólò ni tàrá gàma àzì Giká dré bhàle akódhi drígá dhi ni tà sè dhi (10:1-13:10)
- 5) Pólò ni kúlí kùdù (13:11-13)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò, bhàle adrélé Yésu Krísto ni àpóstolò ro ngóro Giká dré lèle dhi tìni dhi, tùmání àma ki adrúpi Tímòtéyò be dhi, mà adré wárágà kònìdhi ni tìsì àmi, Èkèlézyà Giká àdhya Kòrítò na dhi dré, tùmání móndyá lólo títí Giká àdhya bvó Àkáyà àdhya na dhi ìbe.

² Giká àma ki Atá ì Mírì Yésu Krísto be dhi ì kòbhà àyi ki togó tani àmi rú, ìndì ì kòfè tà kèdrìkèdrì àmi dré!

Giká adré móndí ki togó tìndrì

³ Rúku kàdré Giká, àma ki Mírì Yésu Krísto ni Atá dré! Akódhi nda, àma ki Atá adrélépi àyi togó dóro tadhá àma dré dhi 'ì, ìndì Giká adrélépi àma ki togó tìndrì lavúlé dhi 'ì. ⁴ Adré àma ki togó tìndrì àma ki kizà títí dhi ì na, mà kòkitswáro kpà móndí àruka ki togó tìndrì àyi ki kizà títí dhi ì na, ngóro Giká dré àma ki tàndi ki togó tìndrìle dhi tìni. ⁵ Tàko ko, ngóro kizà Krísto dré nyàle dhi ì dré adrélé gàle àma léna bí dhi tìni dhi, Giká adré kókpà àma ki togó tìndrì lavúlé Krísto sè.

⁶ Mà kàdré kizà nya dhi, mà adré nyàá mì kòkísúro

togó tìndrìma tùmání lídrì kóná vèsè kólyá dhi be be dhi bvó. Giká kàdré àma ki togó tìndrì dhi, adré tìndrìá kitswázó kókpà àmi ki togó tìndrì, mì kàdréro togó tsi kizà títí mì dré adrélé nyàle àmakya tìni dhi ì sè. ⁷ Dì mà adré mì bha Giká véna àmi ki tà sè. Tàko ko, mà ni tàle dhi, ngóro mà dré adrélé kizà nya tùmání àmi ìbe dhi tìni dhi, mà ni kókpà togó tìndrìma kisú tùmání àmi ìbe dhi be.

⁸ Àma ki adrúpi ì, mà adré làá mì kònì ngalè mà nya tá kizà bvó Àsíyà àdhya na ngíni ya dhi. Kizà nda nò tá àma tà tàndi ró, àma ki rinyí lavúzó gò, mà dré àma ki mì bhàma kitswázó adrélé dhi ni tayízó. ⁹ Àma léna dhi, sù ngóro à nò tá tà àma dri kitswálé dràdrà sè na tìni. Dì, tà nda 'o tá ru kònìni, mà kàdréro mì bha àma ki tàndi ì dri ko, be ró dhi, Giká adrélépi móndí ki tingá dràdrà lésè dhi dri. ¹⁰ Akódhi nda apá àma dràdrà làsú be kònìni nda lésè nì. A ni go kpà àma ki apá nì. Mà adré dhi àma ki mì bha akódhi véna, kògòro adrélé àma ki apá. ¹¹ Àmi ró dhi, mì adré kpà àma ki ledé, mì dré adrélé tà zi Giká tí àma dré dhi sè. Dì àsà dhi, móndí zyandre dhi ki tà tani Giká dré dra 'òle àma dré dhi ki no, ì dré tà zìle akódhi tí àma dré dhi sè gò, ì dré àwoyà fèzo akódhi dré àma ki tà sè.

Pólò ladzá tà ĩ dré tá kisùle 'òle dhi

¹² Tà mà dré adrézó drì bha kuru ásà dhi, tà kònìdhi 'i: Àma kì togó adré tadhá àma léna dhi, mà 'o tà bvò kònìdhi lé, lavúlé dhi, àmi kòfalé, togó lólo wáyi angálépi Giká vélésè dhi sè dre. Mà 'o kònìni àma móndí ro dhi kì tògyá sè ko. Be ró dhi, mà 'o àmakya kònìni Giká ni togó tani bhàle àma rú dhi sè. ¹³ Àma kì wárágà ĩ léna dhi, mà adré ngbà 'í tà m̀̀ dré kitswálé nàle ìndì nìle bwà dhi kì tìsì àmi dré kòdhya. Dì má adré m̀̀ bha, m̀̀ kòkìswáró tà kònìdhi ni ní dóro, ¹⁴ ngóro m̀̀ dré kidhólé nìle tsà dhi t̀̀ni: Kìtú àma kì Mírì Yésu dré dra agòzo dhi tú dhi, m̀̀ ni kitswá drì bha kuru àma kì tà sè, ngóro mà dré dra drì bhàle kuru àmi kì tà sè dhi t̀̀ni.

¹⁵ Má dré tá àmi kì tà ka'ile bàti dhi sè dhi, má kisù tá drìdrì dhi, má ni tá tsa àmi véna vésè be rì, m̀̀ kòkìswáró tá tà tani kisú vésè be rì ká. ¹⁶ Àngyá ko, má lè tá tsàle àmi véna, má dré tá adrérà'a lèle M̀̀kèdòníyà na dhi 'á, má kònì agò M̀̀kèdòníyà lésè dhi, má kògòro tódhyà àmi kì no gò, m̀̀ kòkìswáró àma ledé lèle Yúdáyà na. ¹⁷ Dì m̀̀ adré kisùá dhi, má dré tá adrérà'a tà kisù 'òle kònìni dhi 'á dhi, má kisù tá mána tà nda 'òle togó wáyi sè ko? Kó ngalè, m̀̀ adré kisùá dhi, má adré mána tà kisù 'òle ngóro móndyá bvò àdhya kya t̀̀ni, adrézó tàà «Àyíya» ìndì «Kóko» lókyá àlo sè dhi 'í?

¹⁸ Dì, Giká ni tàle dhi, mà dré adrérà'a áyi kúlí longó àmi dré dhi 'á dhi, mà adré tàà «Àyíya» ìndì «Kóko» lókyá àlo sè ko dhi be. ¹⁹ Tàko ko, Yésu Krísto, Giká ni Mvágó, mà dré tà ni ní longózó tùmání Sílà ìbe ìndì Tìmòtèyò be àmi dré dhi, adré ìna tàà «Àyíya» ìndì «Kóko» lókyá àlo sè ko. † Be ró dhi, Krísto nda léna dhi, tà títí dhi ĩ «Àyíya» 'i. ²⁰ Àngyá ko, Giká adré tà títí ĩ dré lazilé dhi kì 'o kitswálé títí Krísto na. Dì Krísto nda sè dhi, mà adré tàà «Kàdré kònìni», adrézó Giká ni rú bha kùle. ²¹ Giká nda adré àma kì 'o adrélé àma kì totó tātá tùmání àmi ìbe Krísto na dhi ǹ̀. Tàko ko, akódhi zè tá àma, ²² àngì lwàzo àma rú tadházóá dhi, àma móndyá ìna 'i káyà dhi. Dré Tírí Lólo bhàzo àma kì togó na, ngóro ngádri adrélépi tadhá dhi, ĩ ni tà títí ĩ dré lazilé dhi kì afè àma dré dhi t̀̀ni.

²³ Giká ni dóro tàle dhi, tà má dré adrélé tàle kònìdhi tà bàti 'i káyà dhi. Má kàdré kìnzò ta dhi, akódhi kòbhà tà má dri. Má gò tá tsàle tódhyà àmi véna Kòrìtò na ko, má kàpáro àmi kúlí má dré tá adrélé 'òle tàle àmi dri dhi ĩ lésè. ²⁴ Mà adré òp̀̀ le nyàle àmi dri àmi kì tà ka'ika'ì ni tà sè ko. Be ró dhi, mà adré àmakya àzì 'o tùmání àmi ìbe, m̀̀ kàdréro gàle arí sè b̀̀. Tàko ko, m̀̀ adré àmi kì totó tātá àmi kì t̀̀ndi kì tà ka'ika'ì sè.

† Giká ni Kúlí tìsìle Giríkì tì sè dhi léna dhi, à adré rú «Silúwánò» kìsú kònwa. Rú nda tá rú ázya Sílà dré dhi 'i.

² Dì má nò tá dóro ni, má dré gòle tsàle àmi véna ko dhi, má kògòro kizà fe àmi dré ko. ² Tàko ko, má kàdré kizà fe àmi dré dhi, àdhi ni go arí fe má dré dhi ǹ̀, kàdré àmi má dré kizà fèzo àmi dré dhi 'i ko dhi? ³ Dì má tìsì tá wárágà àmi dré ngóro má dré tá tìsìle dhi t̀̀ni, má kònì dra tsa àmi véna dhi, má kòkìsúrò kizà móndyá tá kitswábhá arí fe má dré dhi ĩ véna ko. Má ka'ì tá dhi, má kàdré arí ìbe dhi, àmi títí m̀̀ ni kókpa adré arí ìbe. ⁴ Dì má tìsì tá wárágà nda àmi dré togó lanzi gàlepi kizà sè b̀̀ dhi be, ìndì m̀̀ndra ìbe b̀̀. Má tìsì tá kònìni kitswázó kizà fe àmi dré dhi bvò ko, be ró dhi, m̀̀ kònìró àma lèle kàdrè àmi véna dhi be dhi bvò.

Dhya tàkonzì 'òlepi dhi ni tàkonzì trìma

⁵ Dhya àlo kòfè kizà dhi, akódhi nda fè kizà ngbà 'í má dré ko. Be ró dhi, fè kizà nda àmi títí dhi ĩ dré, kó ngalè móndí b̀̀ àmi kòfalé dhi ĩ dré. (Má lè tà nda ni kítélé ko.) ⁶ Tà móndí b̀̀ àmi kòfalé dhi ĩ dré ǹ̀le dhya nda dri dhi kitswá akódhi dré dre. ⁷ Dì nyànomvá dhi, adré lèá dhi, m̀̀ kòtrì akódhi ni tàkonzì, akódhi ni togó tìndrìzo, akódhi ni togó nda kògòro kizà dré ǹ̀nò ko. ⁸ Má adré d̀̀ àmi kì kodzó, m̀̀ kògòro tódhyà àmi kì lèle tadhá akódhi dré.

⁹ Má tìsì tá wárágà nda àmi kì tabhìzo, nìzoá ngalè m̀̀ adré àma kúlí ka'ì 'òle tà títí ĩ sè 'í yà dhi. ¹⁰ M̀̀ kàdré dhya àlo ni tàkonzì tri dhi, má adré kókpa akódhi nda ni tàkonzì tri. Má kàdré tàkonzì tri dhi, tàkonzì kitswálé trile dhi kàdré be dhi, má adré tría Krísto kandrá àmi kì tà sè, ¹¹ Sàtánà kòkìsúrò láti àma kì l̀̀tízó dhi ko dhi bvò. Tàko ko, mà ni tà akódhi nda dré adrélé 'òle àma kì tabhìzo l̀̀tílé dhi ĩ be.

Pólò ni togó lanzi Trówà na

¹² Má dré tá l̀̀zo Krísto ni Rúbí Tani longó Trówà na dhi, Mírì nzi tá láti dra má dré àzì nda ni 'òzo. ¹³ Dì, tág-ba kònìni dhi, àma togó lanzi tá ìna, má dré àma adrúpi Títò ni kìsúlé kònàle ko dhi sè. Ásà dhi, má dré lazízo móndyá kònàle dhi ĩ tí gò, l̀̀zo bvò M̀̀kèdòníyà àdhya na.

Àma ngóro tàdzí dóro Krísto àdhya t̀̀ni

¹⁴ Dì, mà kàdré àwoyà fe Giká dré! Tàko ko, akódhi adré ngbú adrélé àma kì tidrì, ngóro móndí ĩ dré 'òle lavúlé Krísto na dhi ĩ t̀̀ni. Àma sè dhi, adré kpà Krísto ni 'o móndí ĩ dré nìle àrà títí ĩ 'ásè, ngóro tàdzí dóro adrélépi ngùle móndí ĩ kòfalé dhi t̀̀ni. ¹⁵ Àngyá ko, àma ngóro tàdzí dóro Krísto dré fèle Giká dré, adrélépi ngùle móndyá adrèbhá l̀̀le l̀̀drè kìsú dhi ĩ kòfalé, tùmání móndyá adrèbhá l̀̀le dràdrà kìsú dhi ìbe dhi t̀̀ni. ¹⁶ Àyi adrèbhá l̀̀le dràdrà kìsú nda ĩ dré dhi, àma tàdzí dràdrà àdhya t̀̀ni. Dì, àyi adrèbhá l̀̀le l̀̀drè kìsú nda ĩ dré dhi, àma àmakya tàdzí l̀̀drè àdhya t̀̀ni. Dì àd-

hi ni kitswá tà nda sè nì? ¹⁷ Àma ró dhi, mà adré Giká ni kúlí lagí làfa sè ngóro móndí àruka bí dhi kya t́ni ko. Be ró dhi, Krísto na dhi, mà adré àmakya kúlí nda ni longó togó wáyi sè Giká kandrá, Giká dré àma ki m̀ule tà nda ni 'o nì dhi sè.

Àma ngóro wárágà Krísto dré tisìle móndí ki togó na dhi t́ni

3 Mà adré gòle véle àma ki t̀andi ki tà dóro ta kòd-hya? Adré tsi làá dhi, mà kàdré àma ki tà dóro ki tisì wárágà na fèle àmi dré yà, kó ngalè mà kàdré àmi ki lizí àma ki tà dóro ki tisì wárágà na yà dhi, ngóro móndí àruka ì dré adrélé 'òle dhi t́ni? ² Àmi ki t̀andi ì wárágà àmakya tisìle àma ki togó na, mónyá títí dhi ì dré adrélé nàle ìndì nìle dhi 'i. ³ Bàti, m̀i adré tadhá ngádra 'á dhi, àmi wárágà Krísto dré tisìle àma ki àzì sè dhi 'i. Akódhi tisì wárágà nda wárágà sù sè ko. Be ró dhi, tisì Tírí Giká lédri ro dhi àdhya sè. Tisì kpà wárágà nda kírà dri ko. Be ró dhi, tisì móndí ki togó na.

Àma Giká ni àzì 'obhá tà t́dhi dré bhàle ru yìzo móndí íbe dhi ni tà sè dhi 'i

⁴ Mà adré tà nda kòdhi ki ka'ì bàti Krísto sè Giká kandrá. ⁵ Dì, mà adré àma ki no ngóro móndí kitswábhá tà 'o àyi ki t̀andi ki rinyí sè bwà dhi ì ró ko. Be ró dhi, Giká adrè ìna àma ki 'o kitswále títí dhi nì. ⁶ Akódhi 'o àma kitswále títí, adrélé àyi àzì 'obhá tà t́dhi ì dré bhàle ru yìzo móndí íbe dhi ni tà sè dhi ì ró. Tà t́dhi dré bhàle nda angá t́trí kúlí tisìle dhi lésè ko. Be ró dhi, angá ìna Tírí Lólo vélésè. Tàko ko, t́trí kúlí tisìle nda adrè móndí ki 'o todràle. Dì, Tírí nda adrè ìna móndí ki 'o adrélé.

⁷ Tágba t́trí kúlí tisìle wárágà pá sè kírà ì dri dhi dré tá adrèzò dràdrà fe dhi, Giká 'o tá t́trí kúlí nda adrélé milanžilanžì ro, ìsèrèlè ànzi ì kòkitswáro Mósè ni m̀ibhalé no bwà ko lagulagu ni ni tà sè, tágba lagulagu nda dré tá adrèzò akíle akíakí dhi. ⁸ Kàdré kòndi dhi, tà t́dhi angálèpi Tírí Lólo vélésè nda ni adrè dì véle milanžilanžì ro lavúlé! ⁹ Tà àku adrélèpi tá tà bha móndí ì dri nda kàdré tá milanžilanžì ro dhi, tà t́dhi adrélèpi móndí ki bha gyàgya Giká kandrá nda véle milanžilanžì ro lavúlé! ¹⁰ Tàko ko, tà àku adrélèpi tá milanžilanžì ro nda gò véle adrélé milanžilanžì ro ko, tà t́dhi nda ni milanžilanžì dré àku ni ni lavúlé dhi sè.

¹¹ Tà àku adrélèpi tá akíle nda kàdré tá milanžilanžì ro dhi, tà t́dhi adrélèpi kóná vèsè kólyá nda véle milanžilanžì ro lavúlé!

¹² Dì mà dré adrélé m̀i bha tà nda kòdhi dri dhi sè dhi, mà adrè tà títí dhi ki 'o tawà sè. ¹³ Àma ngóro Mósè adrélèpi tá àyi m̀ibhalé zu kítá sè, ìsèrèlè ànzi ì kòndòro lagulagu ni adrélèpi tá akíle dhi ko dhi t́ni ko.

¹⁴ Dì, ìsèrèlè ànzi nda ki tà kisùkisù tá ìna t́nimvá na. Tàko ko, atsálé àndrò kòndi dhi, ì dré adrèrà'a tà àku

Giká dré tá bhàle ru yìzo móndí íbe dhi ni kúlí na dhi 'á dhi, kítá àlo nda adrè rè dhu àyi ki tà kisùkisù zu. À kitswá ngbà 'í kítá nda ni tingá Krísto ni ka'ìma sè.

¹⁵ Bàti, atsálé àndrò kòndi dhi, ì kàdré Mósè ni t́trí kúlí na dhi, kítá nda adrè rè dhu àyi ki tà kisùkisù zu. ¹⁶ Dì, dhya àlo kàdré àyi togó adzá Mírì véle dhi, à adrè kítá nda ni tingá. ¹⁷ Mírì nda Tírí 'i. Àrà Mírì ni Tírí dré adrèzò dhi 'á dhi, tà adrèzò móndí ki tri dhi be. ¹⁸ Àma títí kítá nda ni tingázò àma ki m̀ibhalé 'ásè dhi ì, mà adrè Mírì ni milanžilanžì tadhá, ngóro tàlàtálà dré adrélé ngá lédri tadhá dhi t́ni. Dì Mírì adrè àma ki ladzá atsálé àyi t̀andi t́ni gò, mà dré adrèzò akódhi ni milanžilanžì tadhá adrèzò ìle ába dridri. Kòdhi tà Mírì adrélèpi Tírí 'i nda dré adrélé 'òle nì dhi 'i.

Ngá làgí kyàkyà lédri rùle kìnì sè dhi ì léna dhi

4 Dì àsà dhi, Giká dré àzì nda ni bhàle àma drígá àyi togó dóro sè dhi sè dhi, mà adrè àma ki togó tayí adrélé lanzile ko. ² Be ró dhi, mà gá àmakya tà lùzu ró ìndì kanyò ro dhi ki 'òma rè. Mà adrè tà 'o túrúpfú sè ko, adrèzò kpà Giká ni kúlí ladzá atsálé kinzò ro ko. Be ró dhi, mà adrè àmakya tà bàti tadhá ngádra 'á, adrèzò àma ki t̀andi ki tà tadhá mónyá títí dhi ì dré kitswále tabhile àyi ki togó na Giká kandrá. ³ Dì, Rúbí Tani mà dré adrélé longolé dhi kàdré ìna lùzu ró dhi, adrè ngbà 'í lùzu ró mónyá adrèbhá ìle dràdrà kisú dhi ì dré. ⁴ Àngyá ko, giká bvò kòndi àdhya 'o mónyá ka'ìbhá ko dhi ki tà kisùkisù atsálé t́nimvá ro, ì kòkitswáro ngádra Rúbí Tani àdhya ni no bwà ko. [†] Rúbí Tani nda adrè Krísto, adrélèpi Giká ni lédri 'i dhi ni milanžilanžì tadhá kòdhi. ⁵ Tàko ko, mà adrè àma ki t̀andi ki tà longó kòdhi ko. Be ró dhi, mà adrè Yésu Krísto ni tà longó kòdhi, adrèzò tadhá dhi, akódhi Mírì 'i, ìndì àma, àmi ki màràbà Yésu ni tà sè dhi 'i. ⁶ Tàko ko, Giká tà tá dhi: «Ngádra kàdré kòle t́nimvá na!» ^{††} Dì Giká nda 'o àyi ngádra kòle ngá kazá àma ki togó na dhi nì, mà kòndi àyi milanžilanžì adrélèpi lagúlé Krísto ni m̀ibhalé 'á dhi be dhi bvò.

⁷ Dì, àma àmakya ngá làgí kyàkyà nda íbe àma léna, tágba mà kàdré ngóro lédri rùle kìnì sè dhi ì t́ni yà dhi, tadházóá dhi, rinyí kàdrè lavúlé nda angá ìna Giká vélésè, àma vélésè ko. ⁸ Mà adrè kizà nya láti títí ì sè, dì, kizà nda lavú ìna àma ko. Àma ki dri adrè abíle, dì, tà nda kizá ìna àma ki tà ka'ìka'ì ko. ⁹ À adrè àma ki m̀i pfo, dì, Giká tayí ìna àma ko. À adrè àma ki abhé kìnì m̀i, dì, mà drà àmakya ko. ¹⁰ Mà adrè ngbú adrélé Yésu ni dràdrà todó àma rú, à kàdréro kókpà Yésu ni lédri no àma rú be dhi bvò. ¹¹ Tàko ko, à adrè ngbú àma adrèbhá lédri ro dhi ki lefè adrélé dràdrà m̀ile Yésu ni tà sè, à kàdréro kókpà Yésu ni lédri no àma ki rúbhá

[†] «Giká bvò kòndi àdhya» kòndi Sàtánà 'i. ^{††} À kòndi Kìdhoma 1:3.

adrélépi dràle dràdrà dhi rú. ¹² Di àsà dhi, àma ngbú ànyi dràdrà mìle, m̀ kàdréro lídr̀ ĩbe be dhi bvò.

¹³ Giká ni Kúlí adrè tàá dhi: «Má ka'ì dre. Àsà dhi, má dré tà tàzo.» † Tà ka'ika'ì làsú be kònini nda sè dhi, mà adrè kpà Giká ni ka'ì gò, adrézó tà ta. ¹⁴ Tàko ko, mà ni tàle dhi, Giká Mírì Yésu ni tingálépi dràdrà lésè dhi ni kókpà àma ki tingá dràdrà lésè tùmání Yésu be gò, àma ki 'òzo pfole àmi ĩbe ĩ kandrà dhi be. ¹⁵ Tà títí mà dré adrélé mvòle dhi ĩ, mà adrè mvòà àmi ki tà sè, Giká ni togó tani kòtsaró mónđí zyandre lavulé dhi ĩ véna gò, àyi ki 'o adrélé àwoyà ta akódhi dré, adrézó akódhi ni rú bha kùle.

¹⁶ Àsà dhi, mà adrè àma ki togó tayí adrélé lanzile ko. Tágba àma ki rúbhá dré adrézó ñwàle ñwanwà dhi, Giká adrè àma ki togó 'o atsálé t́dhi ro kitú àlo àlo títí ĩ sè. ¹⁷ Tàko ko, kizà tsàtsà mà dré adrélé nyàle lókyá tsà sè kòdhi ĩ adrè àma ki 'o kitswálé mìlanzilanzi kàdr̀ kizà nda ki lavulépi ñndi adrélépi kóná vésè kólyá dhi ni kisú. ¹⁸ Di mà adrè mì bha ngá kitswálé nòle mì sè dhi ĩ dri ko. Be ró dhi, mà adrè àmakya mì bha tà kitswálé nòle mì sè bwà ko dhi ĩ dri. Àngyá ko, ngá kitswálé nòle mì sè dhi ĩ adrè ngbà 'í gile lókyá tsà sè. Di, tà kitswálé nòle mì sè bwà ko dhi ĩ adrè àyikya gile kóná vésè kólyá.

Àma ki rúbhá bhù àdhya ni asoma

5 Mà ni tàle dhi, àma ki rúbhá bvò àdhya adrélépi ngóro wémà t́ni kònidhi kòdrà dhi, mà ni dzó àzya dra adrélépi kóná vésè kólyá dhi ni kisú Giká véna bhù na dhi be. Dzó nda dzó mónđí ĩ dré sile ǹ dhi 'í ko. Be ró dhi, dzó nda dzó Giká dré sile ǹ dhi 'í. ² Nyànomvá dhi, mà adrè tongólé lovò sè, adrézó àma ki rúbhá bhù àdhya nda ni le asólé àma rú. ³ Àngyá ko, mà kònì dra rúbhá nda ni asó dhi, mà kitswá adrélé bvólfí ro ko. ⁴ Bati, mà dré adrèrà'a rúbhá bvò àdhya kònidhi na dhi, mà adrè tongólé, adrézó ngá lanzi todó. Kòdhi adrè lèá ko tàle dhi, mà adrè rúbhá bvò àdhya kònidhi ni le tayílé dhi. Di, mà adrè àmakya rúbhá bhù àdhya nda ni le asólé kòdhi, kitswálé rúbhá dràdrà àdhya kònidhi kòladzàro ru atsálé rúbhá lídr̀ àdhya ró be dhi bvò. ⁵ Giká zì àma tà nda kòdhi ni kisú dhi ǹ gò, dré Tírí Lólo afèzo àma dré, ngóro ngádrì adrélépi tadhá dhi, ĩ ni tà títí ĩ dré lazílé dhi ki afè àma dré dhi t́ni.

⁶ Di àsà dhi, àma ki togó adrè ngbú gàle àma ki tà ka'ile dhi sè bí. Mà ni kpà tàle dhi, mà dré adrèrà'a rúbhá kònidhi na dhi 'á dhi, àma vwàvwà ro Mírì ni bhà rúsè dhi be. ⁷ Tàko ko, mà adrè atsílé àma ki tà ka'ika'ì sè. Mà adrè atsílé ngá mà dré kitswálé nòle mì sè dhi ĩ sè ko. ⁸ Bati, mà adrè gàle àma ki tà ka'ile dhi sè bí. Di àma mìlèsè dhi, dóro ni tá mà dré rúbhá kònidhi ni tayílé gò, lìzo adrélé Mírì bhàna dhi. ⁹ Di, mà

adrè tà títí dhi ki 'o adrézó Giká ni togó 'o kinílé, gba mà kàdré rúbhá kònidhi na yà, kó ngalè mà kòtayí rúbhá nda yà dhi. ¹⁰ Tàko ko, adrè lèá dhi, àma títí mà kòpfò Krísto kandrà, kòtáro àma ki tàbvò, mà kòkisúro tà kitswálépi tà mà dré 'òle rúbhá na dhi ĩ sè dhi, gba tà nda ĩ kàdré tà dóro 'í yà, kó ngalè tà kònzi 'í yà dhi.

Giká amú àma tódhyá ĩ be Krísto sè

¹¹ Di mà dré Mírì ni ròma nìle be dhi sè dhi, mà adrè mónđí ki togó asé akódhi ni ka'ì. Giká ni ñna àma ki tà dóro. Má adrè kisúá dhi, m̀ ni kókpà àma ki tà dóro. ¹² Mà lè gòle àma ki tàndi ki tà dóro ta àmi dré ko. Be ró dhi, mà adrè àmakya láti fe àmi dré adrézó drì bha kuru àma ki tà sè, m̀ kòkitswáro kúlí logó mónđyá adrèbhá drì bha kuru ngá adrélé nòle mì sè dhi ki tà sè dhi ĩ tí. Bati, àyi nda ĩ adrè drì bha kuru tà mónđí ki togó na dhi ki tà sè ko. ¹³ Mà kàdré tà 'o ngóro mónđí azaaza kya t́ni dhi, mà adrè 'òá Giká dré. Mà kàdré kó tà 'o tà kisúkisù be dóro dhi, mà adrè 'òá àmi dré. ¹⁴ Tàko ko, Krísto ni lèle adrè àma ki fe adrélé tà 'o dhi ǹ. Àngyá ko, mà dré ka'ile Krísto drà mónđyá títí dhi ki tà sè dre dhi sè dhi, mà ka'ì kókpà tàle dhi, mónđyá títí dhi ĩ todrà tùmání akódhi be dre. ¹⁵ Di akódhi drà mónđyá títí dhi ki tà sè, kitswálé mónđyá adrèbhá lídr̀ ro dhi ĩ kògòro adrélé tà 'o àyi ki tàndi ĩ dré ko, be ró dhi, ĩ kàdréro tà 'o akódhi dràlepi gò ngàle dràdrà 'ásè àyi dré nda dré.

¹⁶ Di kidhólé nyànomvá dhi, mà adrè dhya àlo no, ngóro mónđyá bvò àdhya ĩ dré adrélé nòle dhi t́ni ko. Tágba atú dhi, mà dré tá Krísto ni nòzo kònini dhi, mà adrè gòle véle akódhi ni no kònini ko. ¹⁷ Di dhya àlo kàdré Krísto na dhi, akódhi nda mónđí Giká dré bhàle tódhyá adrélé mónđí t́dhi ro dhi 'í. Tà àku ĩ akí dre. M̀ nò rè ká! Tà títí dhi ĩ atsá tà t́dhi ro dre! ¹⁸ Tà títí nda kòdhi ĩ angá Giká vélésè. Akódhi nda amú àma tódhyá ĩ be Krísto sè gò, àzì adrézó mónđí ki adrì ru amú tódhyá ĩ be dhi ni bhàzo àma drígá. ¹⁹ Tàko ko, Giká adrè mónđyá títí bvò àdhya ki amú tódhyá ĩ be Krísto na gò, adrézó véle àyi ki tàkonzì ki tà bha àyi dri ko. Di fè rúbì ru amuma tódhyá nda àdhya àma dré, mà kàdréro longóá mónđí ĩ dré be dhi bvò.

²⁰ Di àsà dhi, àma dhya adrèbhá Krísto ni tà longó akódhi ni rú sè dhi 'í. Giká ni tàndi adrè mónđí ki azì àma tí dhi ǹ. Mà adrè di àmi ki ti lizí Krísto ni rú sè: M̀ kòtayí àmi Giká dré amúlé tódhyá ĩ be dhi wà! ²¹ Tàko ko, Giká bhà Krísto adrélépi tá tàkonzì àko nda atsálé tàkonzì ro àma ki tà sè, mà kàtsàro mónđyá ĩ dré bhàle gyàgya Krísto na dhi ĩ ró be dhi bvò.

6 Àma Giká ni àzìamu ró dhi ĩ, mà adrè àmi ki kodzó, m̀ kònòro Giká ni togó tani m̀ dré kisúlé dhi tà tàko ró ko. ² Tàko ko, Giká adrè tàá dhi: «Lókyá àma togó tani tadházó dhi sè dhi, má yi tá mì. Kitú mónđí ki tidrízó dhi sè dhi, má ledé tá mì.» ††

† À kònò Longó ĩ 116:10.

Di m̀i yi r̀e ká! Nyànomvá k̀oǹidhi, lókyá Giká dré adr̀ézó áyi togó tani tadhá dhi 'i. Ándr̀ò k̀oǹidhi, kitú Giká dré adr̀ézó m̀óndí ki tídrí dhi 'i.

Kizà Pólò dré nyàle, ìndì tà dré 'òle Giká ni àzì sè dhi ĩ

³ M̀a adr̀é tà kitswábhá m̀óndí ki 'o ledhélé tàkonzi na dhi ki 'o ko, à k̀okitswáró tà ta k̀onzi àzì Giká dré bhàle àma dr̀ígá dhi rú ko. ⁴ Be ró dhi, mà adr̀é àma ki tadhá Giká ni màràbà ĩ ró tà títi ĩ sè: Mà adr̀é àma ki togó tsi kizà títi mà dré adr̀élé nyàle dhi ĩ na, ìndì tà k̀okóròko adr̀ébhá atsálé àma rú dhi ĩ na. ⁵ Lókyá àruka ĩ sè dhi, à tswà àma, àma ki lebhézo bádzo na. À kodzó m̀óndí ĩ ligílé àma rú. Mà 'o àzì k̀okóròko landèzo. Mà ko ayí ko, kó ngalè mà ayí tàbirí sè. ⁶ Mà adr̀é àmakya tà 'o togó lólo sè, tà nini sè, togó vwàvwà sè, togó dóro sè, Tírí Lólo ni r̀inyí sè, ìndì lèle túrúpú àko dhi sè. ⁷ Mà adr̀é tà bàti ta, adr̀ézó tà 'o Giká ni r̀inyí sè. Mà adr̀é àdzú ngá ki ru àma ki dr̀ígá lésè ìndì àma ki lidzi lésè, adr̀ézó tà gyàgya 'o ásà. ⁸ Mà adr̀é Giká ni tà 'o, gba à kàdré àma ki lindri bha yà, kó ngalè à kàdré kanyò fe àma dré yà dhi, gba à kàdré àma ki rú ta dóro yà, kó ngalè à kàdré àma ki rú ta k̀onzi yà dhi. À adr̀é àma ki zi m̀óndí ki litíbhá ĩ ró, tákò mà adr̀é àmakya tà bàti ta. ⁹ À adr̀é àma ki no ngóro m̀óndí nile ko dhi ĩ ró, tákò m̀óndí bí dhi ĩ ni àma be. À adr̀é àma ki no ngóro m̀óndí dràdrà mìle dhi ĩ ró, tákò àma r̀e dhu lídrì ìbe. À adr̀é tà ño àma dri, di, à pfu ñna àma dr̀ale ko. ¹⁰ À adr̀é kizà fe àma dré, di, mà adr̀é àmakya lenzélé. À adr̀é àma ki no lemerèbhá ro, di, mà adr̀é àmakya m̀óndí bí dhi ki 'o atsálé ngábhá ro. À adr̀é àma ki no ngá àko na t̀ini, di, àma àmakya ngá títi dhi ìbe.

¹¹ Àmi Kòrítòbhá ni ĩ, mà tà tà àmi dré ngádra 'á. Mà tadhá àma ki togó dóro àmi dré dre. ¹² Mà gà àma ki lèle tadhama àmi dré ko. Di, m̀i gà àmikya àmi ki lèle tadhama àma dré dre. ¹³ Má adr̀é tà k̀oǹidhi ni ta àmi dré ngóro àma ànzi ĩ dré dhi t̀ini: M̀i kàdré àmi ki togó dóro tadhá àma dré wà, ngóro mà dré adr̀élé àmakya ni tadhá àmi dré dhi t̀ini!

Ru amuma m̀óndyá ka'ìbhá ko dhi ìbe ko dhi

¹⁴ Lè m̀i kàdré ru amú m̀óndyá ka'ìbhá ko dhi ìbe ko. Tàko ko, tà gyàgya ni kitswá tsi ru su tà k̀onzi be bwà? Ngádra ni kitswá tsi ru amú t̀inimv́a be bwà? ¹⁵ Krísto ni kitswá tsi ru yi Dzàborò be bwà? Di m̀óndí Yésu ni ka'ilepi dhi ni kitswá ru su m̀óndí ka'ilepi ko dhi be ng̀iníng̀ini ró? ¹⁶ Giká ni tépelò ni kitswá tsi ru yi giká tákò ìbe bwà? Tàko ko, àma Giká lídrì ro dhi ni tépelò 'i. Ngóro Giká ni tàndi dré tàle dhi t̀ini:

«Má ni adr̀é àyi k̀ofalé,
adr̀élé atsílé túmání àyi ìbe.

†† À k̀oǹò Èsáyà 49:8. † «Àdzú ngá r̀ule dr̀ígá lésè» k̀oǹi ĩ, àdzú ngá adr̀ézó k̀aribhá ki lavú ásà dhi 'i. «Àdzú ngá r̀ule lidzi lésè» k̀oǹi ĩ, àdzú ngá adr̀ézó sùle dhyá rú dhi 'i.

Má ni adr̀é àyi ki Giká ro,
ì ni àyikya adr̀é àma m̀óndyá ĩ ró. ††

¹⁷ Di M̀iri adr̀é tàá dhi:

M̀i kàpfò àyi k̀ofalésè,
àmi ki bha adr̀élé twá àyi rúsè.

M̀i kòtabè ngá àlo ndí ró dhi ko gò,
má k̀oka'iró àmi. ‡

¹⁸ M̀iri r̀inyí líyí ro dhi adr̀é tàá dhi:

Má ni adr̀é àmi ki Atá ro,
m̀i ni àmikya adr̀é àma ànziàngo ĩ ró, ìndì àma ànzitòkò ĩ ró.» ††

7 Áma arúpi má dré lèle tò ni ĩ, mà dré adr̀élé tà Giká dré lazílé nda ìbe dhi sè dhi, lè mà kòtemvé àma tà títi kitswábhá àma ki 'o atsálé ndí ró rúbhá na, ìndì togó na dhi ĩ sè. Mà kàdré kpà àma ki fe adr̀élé lólo kitswálé títi Giká mìlésè, akódhi ni ròma na.

Pólò ni arí Kòrítòbhá ki tà sè dhi

² M̀i k̀oka'i àma dòle àmi ki togó na wà! Mà 'o àmakya dhyá àlo k̀onzi ko. Mà kizà dhyá àlo ni tà ka'ika'i ko. Mà lití dhyá àlo ngá kisúzo dr̀ígàsà dhi ko.

³ Má adr̀é tà kòdhi ki ta kitswázó tà bha àmi dri ko.

Tàko ko, ngóro má dré tàle àmi dré dre dhi t̀ini dhi, àmi ki tà àma ki togó na. Mà ka'i kpà adr̀élé túmání àmi ìbe, kàdré lídrì na yà, kó ngalè dràdrà na yà dhi.

⁴ Má adr̀é àmi ki tà ka'i tà bàti ró, adr̀ézó dri bha kuru àmi ki tà sè. Di àma togó andri gò, mà dré adr̀ézó gale arí sè bí, tágba mà dré adr̀ézó kizà nya lavúlé dhi.

⁵ Tàko ko, mà dré tá atsázó M̀akèdònyá 'a dhi, mà kisú tá lókyá lovózo dhi àlomv́a ko. À fè tá kizà àma dré láti títi ĩ sè. Àma tá lawá ìbe àma rú, adr̀ézó kpà tiri ìbe àma léna. ⁶ Di, Giká adr̀élépi m̀óndí kizà ro dhi ki togó t̀indrì dhi, t̀indrì ñna àma ki togó Títò ni atsama sè. ⁷ Di, ngbà 'í akódhi ni atsama sè ko, t̀indrì kpà àma ki togó, àmi ki tàndi m̀i dré tá kpà akódhi ni togó t̀indrìle dhi sè. Tàko ko, akódhi tití tá àma dré, àmi ki lovó àma nòzo dhi ni tà, àmi ki kizà tà ru 'òlepi dhi sè dhi ni tà, ìndì àmi ki togó àtsi ró àma tà sè dhi ni tà. Di àma togó dré gòzo véle gale arí sè wáláká ni ni lavú.

⁸ Tágba má dré tá kizà fèzo àmi dré àma wárágà sè dhi, àma togó ñna kizà ro tà nda sè ko. Tà bàti ró dhi, àma togó tá kizà ro, lókyá má dré yizoá tàle dhi, wárágà nda fè tá kizà àmi dré, tágba dré tá adr̀ézó ngbà 'í lókyá tsà sè dhi. ⁹ Di, nyànomvá dhi, mà adr̀é mána lenzélé. Má adr̀é lenzélé àmi ki kizà nda sè ko, be ró dhi, àmi ki kizà nda dré àmi ki 'òle togó ladzá dhi sè. Tàko ko, m̀i atsá tá àmikya kizà ro ngóro Giká dré tá lèle dhi t̀ini. Ásà dhi, mà 'o àmi k̀onzi àlomv́a ko.

¹⁰ Àngyá ko, à kàdré kizà ro ngóro Giká dré adr̀élé lèle dhi t̀ini dhi, kizà nda adr̀é dhyá ki 'o togó ladzá, à kà-

†† À k̀oǹò Lèvitikè 26:12; Yèrèmyá 32:38; Èzèkyélè 37:27. ‡ À k̀oǹò Èsáyà 52:11; Èzèkyélè 20:34, 41. †† À k̀oǹò 2 Sàmúwélè 7:14; Èsáyà 43:6.

dríró be dhi bvó. Di kizà làsú be kònìni nda kitswá gile dhyá léna bwà ko. Di, kizà bvó kòndi àdhya adré ìna dhyá ki dri lile dràdrà na. ¹¹ Mì nò rè ngalè kizà mì dré nyàle ngóro Giká dré tá lèle dhi tìni nda 'o tà dóro àmi léna ngíni ya dhi ká! Kizà nda 'o àmi ki togó atsálé àtsi ró adrélé tà 'o lovó sè, adrélé àmi ki tàrá ga, adrélé tàkònzì ga, adrélé ngá ro, adrélé lovó íbe áma nòzo, ìndì adrélé gànzi ró tà ño gyágya dhyá tàkònzì 'òlepi dhi dri. Di láti títí nda ì sè dhi, mì tadhá ngádra 'á dhi, àmi tà àko àmi rú tà nda sè dhi dre. ¹² Má tisì tá wárágà nda àmi dré, dhyá tà kònzì 'òlepi nda ni tà sè ko, ìndì dhyá tà kònzì nda ni 'òzo rúá dhi ni tà sè ko. Be ró dhi, má tisì mána wárágà nda, mì kònró ngádra 'á Giká kandrà dhi, àmi àtsi ró àma ki tà sè ngíni ya dhi. ¹³ Tà nda kòdhi ì sè dhi, Giká tìndrì àma ki togó dre.

Túmání àma ki togó tìndrìma nda be dhi, mà lenzé tá lavúlé, mà dré nòle ngalè mì fè tá arí Títò dré ngíni ya dhi sè. Tàko ko, mì 'o akódhi ni togó atsálé kèdrìkèdri dre. ¹⁴ Atú dhi, má tà tá akódhi dré àmi ki tà, áma dri bhàzo kuru ásà gò, mì dré kanyò fèzo má dré ko. Ngóro tà títí má dré tàle àmi dré dhi ì dré adrélé tà bàti 'i dhi tìni dhi, àmi ki tà títí má dré tàle dri be kuru Títò kandrà dhi ì tá kókpà tà bàti 'i. ¹⁵ Nyànomvá dhi, akódhi ni lèle àmi véna dhi atsá vélé kàdrì wáláká ni ni lavú, dré adrérà'a kisúá dhi, mì ka'ì tá àma ki kúlí 'òle, ìndì mì ka'ì tá ì dòle àmi véna ngá ròma sè ìndì togó yàà sè ngíni ya dhi 'á. ¹⁶ Má adré di lenzélé, má dré kitswálé àmi ki ka'ì tà títí ì sè dhi sè.

Pólò kodzó Kòrìtòbhá ì ngá lokó fèle móndí ka'ìbhá àruka ì dré

8 Áma adrúpi ì, má adré làá dhi, mì kònì tà Giká dré 'òle áyi togó tani sè Èkèlézyà Màkèdòníyà le dhi ì 'àsè dhi be. ² Tágba kizà kàdrì dré tá adrézó móndyá ka'ìbhá nda ki tabhì lavúlé dhi, àyi ki arí kàdrì túmání àyi ki lemerè be dhi ì 'o tá àyi ki togó atsálé àtsi ró ngá fe móndí àruka ì dré. ³ Má adré tà bàti ta àmi dré: ì fè ngá ì dré kitswálé fèle bwà dhi ì títí. Bàti, ì fè ngá nda ì àyi ki rinyí lavú byá. Àyi ki tàndì ì kisú tá tà nda 'òle dri-dri gò, ⁴ ì dré àma ki ti lizíó tà tàndì ró, mà kòfèró láti àyi dré dríggá bhàzo túmání móndí àruka íbe, ngá fe móndyá ka'ìbhá Yèrúsalmà na dhi ì dré. ¹⁵ Di tà ì dré 'òle nda lavú tà mà dré tá kisúle dhi byá. Tàko ko, ì fè tá rè zyà àyi ki tàndì ì Mírì dré 'íká gò, ì dré àyi ki fèzo àma dré ndò, ngóro Giká dré tá lèle dhi tìni.

⁶ Di àsà dhi, mà lizí Títò ni ti, kògòro àmi véna àmi ki kodzó tà dóro mì dré tá kidhólé 'òle dhi ni 'o kitswálé títí be dhi bvó. Tàko ko, akódhi nda kidhó tá àmi ki kodzólé drìdri, mì kòlokóro ngá fèle móndí àruka ì dré dhi nì. ⁷ Ngóro mì dré adrélé tà dóro 'o lavúlé àmi ki tà ka'ìka'ì sè, àmi ki kúlí ì sè, àmi ki tà nìni sè, àmi ki togó

† À kònò Rómà 15:26.

àtsi ró dhi sè, ìndì àmi ki lèle àma vélé dhi sè dhi tìni dhi, mì kò'o kókpà tà dóro nda kòdhi, ngá fèzo móndí àruka ì dré àmi ki togó wáyi sè.

⁸ Kòdhi má adré tòlí bha àmi dri ko. Be ró dhi, má adré mána àmi ki lèle tabhì móndí àruka togó íbe àtsi ró dhi kya rú, nìzoá ngalè àmi ki lèle nda lèle bàti 'i yà dhi. ⁹ Tàko ko, mì nì tà àma ki Mírì Yésu Krísto dré 'òle áyi togó tani sè dhi be. Tágba dré tá adrézó ngá líyí ro dhi, 'o ì atsálé lemerè ro àmi ki tà sè, mì kàtsáro ngábhá ì ró akódhi ni lemerè sè.

¹⁰ Di má adré àmi ki dri ta àmi ki ledézó kònìni: Kóná lavúlépi dhi sè dhi, àmi tá móndyá tà nda ni lebhá 'òle drìdri dhi 'i. Àmi tá kókpà móndyá kidhóbhá ngá lokó kitswálé fèle móndí àruka ì dré drìdri dhi 'i. ¹¹ Di nyànomvá dhi, mì kò'o tà nda kitswálé títí, ngóro mì dré tá tà nda ni lèle 'òle togó wáyi sè dhi tìni. Mì kòfè ngá nda ì ngóro mì dré kitswálé fèle bwà dhi tìni.

¹² Tàko ko, dhyá àlo kàdré ngá le fèle togó wáyi sè gò, dré adrézó fèá ngóro dré kitswálé fèle bwà dhi tìni dhi, Giká adré ngá nda ni ka'ì. Àngyá ko, Giká adré ngá dhyá nda dré adrézó ába dhi ni no kòdhyá. Adré ngá akódhi dré adrézó ába ko dhi ni no kòdhyá ko.

¹³ Má adré làá ko, mì kàdré ngá fe móndí àruka ì dré atsázó ngábhá ro gò, mì dré àmìkya atsázó lemerèbhá ro dhi. Be ró dhi, má adré làá dhi, àmi títí mì kàdré tà 'o àmi kòfalésè adrézó díri. ¹⁴ Di àmi adrèbhá ngá íbe bí nyànomvá dhi ì, mì ni kitswá móndyá adrèbhá lemerè ro dhi ki ledé. Di lókyá mì dré dra adrézó lemerè ro gò ì dré adrézó ngá íbe bí dhi sè dhi, ì ni kitswá àyikya àmi ki ledé. Kònìni dhi, mì ni adré díri. ¹⁵ Ngóro tisìle Giká ni Kúlí na dhi tìni: «Dhyá ngá lokólépi bí dhi tá ngá íbe bí lavúlé ko, ìndì dhyá ngá lokólépi tsà dhi, ngá pi akódhi ko na.» ††

Pólò mù Títò ì àziàmù ni íbe Kòrìtò na

¹⁶ Mà adré àwoyà fe Giká dré, dré Títò ni togó 'òle atsálé àtsi ró àmi ki tà sè àmakya tìni dhi sè. ¹⁷ Àngyá ko, Títò ka'ì tà mà dré zile í tí nda 'òle gò, adrézó lile àmi véna lovó sè, ngóro dré lèle 'òle nì dhi tìni. ¹⁸ Mà adré kpà àma ki adrúpi àlo dhi ni mu lile túmání Títò be. À adré akódhi nda ni tà bha kuru Èkèlézyà títí ì 'àsè, àzi dré adrélé 'òle Rúbí Tani ni tà sè dhi sè. ¹⁹ Ngbà 'í kòdhi ko, Èkèlézyà ì kipè tá akódhi lile túmání àma íbe, mà kàdzíró ngá fèle nda ì móndyá ka'ìbhá Yèrúsalmà na dhi ì dré, kitswázó Mírì ni tàndì ni lindrì bha, ìndì àma ki togó àtsi ró móndí ki ledézó dhi ni tadhá. ²⁰ Mà adré làá dhi, tà kitswázó àma ki asíki ngá bí bhàle àma dríggá nda ki tà sè dhi kàdré yókódhó. ²¹ Tàko ko, mà adré tà títí dhi ki nda 'òle dóro Mírì milésè, ìndì móndí ì milésè.

²² Kòdhi íbe dhi, mà adré kpà àma ki adrúpi àzya mu lile àyi nda íbe àmi véna. Mà tabhì akódhi nda vèsè be

†† À kònò Pfòma 16:18.

bí ìndì láti twátwa Ɛ sè bí gò, dré áyi togó tadházó àtsi ró. Nyànómvá dhi, akódhi ní togó vélé àtsi ró lavúlé, dré àmi kí tà ka'ìle bàti dhi sè. ²³ Kàdré Títò ní tà sè dhi, akódhi áma arúpi 'i, ìndì áma àziàmu àmi kòfalé dhi 'i. Kàdré àma kí adrúpi àruka nda kí tà sè dhi, àyi dhya Èkèlézyà Ɛ dré mùle kitswálé lindrì fe Krísto dré dhi 'i. ²⁴ Dì ásà dhi, mì kòtadhá àyi dré àmi kí lèle bàti, Èkèlézyà títi dhi Ɛ kòniró tà mà dré adrézó dri bha kuru àmi kí tà sè dhi be dhi bvó.

Ngá lokólé móndyá ka'ìbhá Yèrúsalmà na dhi Ɛ dré dhi kí tà

9 Kàdré di ngá mì dré adrélé lokólé fèle móndyá ka'ìbhá Yèrúsalmà na dhi Ɛ dré nda kí tà sè dhi, lè tá má kòtisì tà nda dri àmi dré ko. ² Tàko ko, má ní tàle dhi, àmi kí togó àtsi ró àyi nda kí ledézó dhi be. Má adrè dri bha kuru tà nda sè, adrézó tàá móndyá Mākèdòníyà le dhi Ɛ dré dhi, kídhólé kóná lavúlépi dhi sè dhi, àmi adrèbhá Àkáyà na dhi Ɛ gànzi ró adrélé ngá fe. Dì àmi kí togó àtsi ró nda 'o móndí bí àyi kòfalé dhi kí togó atsálé kókpà àtsi ró ngá fe dhi nì. ³ Dì, tágba kònìni dhi, má adrè àma kí adrúpi kòdhi kí mu lile àmi véna, kitswálé àmi kí tà mà dré adrézó dri bha kuru ásà nda kàtsáro tà tàko ró ko. Be ró dhi, má adrè lèá dhi, mì kàdré àmikya gànzi ró ngá fe, ngóro má dré tàle àmi kí tà sè dhi tñi. ⁴ Tàko ko, mà kòtsa tá àmi véna tùmání móndí àruka Mākèdòníyà lésè dhi íbe gò, mà dré àmi kí kisúzó gànzi ró ko dhi, kònò mà ní tá adrè kanyò ro tùmání àmi íbe, mà dré tá àmi kí tà ka'ìle tò dhi sè. ⁵ Dì ásà dhi, má nò tá dóro ní, má dré adrúpi nda kí mùle lile drìdri má kandràna, àmi kí kodzó ngá mì dré lazílé togó dóro sè nda kí lokó adrélé gànzi ró dhi. Mì kò'o kònìni dhi, mì ní kitswá ngá nda kí fe togó dóro sè. Mì kitswá fèá ngóro à ru tá àmi rinyí sè fèá na tñi ko.

⁶ Ngóro mì dré nìle be dhi tñi dhi, dhya ángùdhi adrélépi kórì rì tsà dhi, adrè kókpà ngá akónà tsà. Dì, dhya ángùdhi adrélépi kórì rì bí dhi, adrè kókpà ngá akónà bí. ⁷ Lè àmi àlo àlo títi dhi Ɛ mì kàdré ngá fe ngóro mì dré kisùle drìdri àmi léna dhi tñi. Dì, mì kàdré àmikya ngá fe togó kizà ro dhi sè ko, ìndì ngóro tòlí bhàle àmi dri dhi tñi ko. Tàko ko, Giká adrè dhya adrélépi ngá fe arí sè dhi ní ka'ì kòdhya. ⁸ Dì Giká rinyí íbe kitswázó ngá fe gàle àmi drígá bí áyi togó tani sè, kitswálé tà títi Ɛ sè dhi, mì kàdré ngbú adrélé ngá títi mì dré adrézó lovó ní íbe dhi íbe, adrézó kpà tà dóro títi mì dré adrélé lèle 'òle dhi kí 'o be dhi bvó. ⁹ Ngóro tisìle Giká ní Kúlí na dhi tñi:

«Akódhi lanzi áyi ngá Ɛ lemerèbhá Ɛ dré.

Akódhi ní tà gyägya ní adrè kóná vésè kólyá.» †

¹⁰ Dì Giká adrélépi kórì fe móndí Ɛ dré rìle, ìndì adrélépi mápà fe àyi dré nyàle dhi ní kórì títi mì dré adrézó lovó

ní íbe dhi kí fe àmi dré, adrézó 'òá mbàle, mì kòkitswáro tà dóro 'o togó dóro sè, adrézó lè'wa dóro 'a lavúlé. ¹¹ A ní ngá fe gàle àmi drígá bí láti títi Ɛ sè, mì kòkitswáro ngbú adrélé ngá fe móndí Ɛ dré gò, Ɛ kàdré ró àwoyà fe Giká dré ngá mì dré adrélé fèle àyi dré àma drígá dhi kí tà sè.

¹² Tàko ko, ngá mì dré adrélé fèle kòdhi kí ngbà 'í móndyá ka'ìbhá Yèrúsalmà na dhi kí ledé kòdhya ko. Ngá nda kí kókpà móndí bí dhi kí 'o àwoyà fe Giká dré. ¹³ Tà dóro mì dré adrélé 'òle, adrélépi àmi kí tà dóro tadhá nda sè dhi, móndí bí dhi kí Giká ní rú bha kùle, mì dré tà Krísto ní Rúbí Tani dré adrélé tàle dhi kí ka'ìle 'òle dhi sè, ìndì mì dré adrélé ngá fe àyi dré ìndì móndí àruka Ɛ dré togó dóro sè dhi sè. ¹⁴ Ɛ ní kpà tà zì Giká tí àmi dré togó wáyi sè, dré áyi togó tani bhàle àmi rú lavúlé dhi sè. ¹⁵ Mà kàdré àwoyà fe Giká dré, tà tani dré afèle, kitswázó àndu ní ní ngi bwà ko nda ní tà sè!

Pólò ga áyi tàrá àzì Giká dré bhàle Ɛ drígá dhi ní tà sè

10 Ma, Pólò, má adrè àmi kí kodzó togó dóro ìndì yàyà angálépi Krísto vélésè dhi sè. Má ní dóro tàle dhi, móndí àruka Ɛ adrè tàá dhi, má kàdré àmi kòfalé dhi, ma móndí yàyà 'i dhi. Dì, áma wáràgà Ɛ 'ásè dhi, má adrè mána tà ta rinyí sè. ² Dì má adrè àmi kí ti lizí, má kònì dra tsa àmi véna dhi, mì kò'oró ma àmi kí àruka kí lotó rinyí sè ko. Tàko ko, kòkitswá dhi, má ní tà ta rinyí sè móndí àruka adrèbhá kisúá dhi, mà adrè tà 'o móndyá bvò àdhya kya tñi dhi Ɛ dré. ³ Àngyá ko, tágba mà dré adrézó bvò kònìdhi lé dhi, mà adrè àmakya àdzú bhu móndyá bvò àdhya kya tñi ko. ⁴ Àdzú ngá mà dré adrézó àdzú bhu ásà dhi Ɛ, àdzú ngá bvò kòndi àdhya 'i ko. Be ró dhi, àyi àyikya àdzú ngá rinyí ró Giká àdhya, mà dré adrézó àma kí kàrìbhá kí rinyí adrézó àdzú bhu 'ásà dhi ní pfu dhi 'i. Mà adrè di tà kayikayi títi kinzò ro dhi kí pfu, ⁵ tùmání tà títi drìkà-drì ro adrèbhá ru pfu Giká ní tà nìni rú dhi íbe. Mà adrè kpà tà kisùle títi dhi kí turú tobhàle Krísto ní rinyí zàle. ⁶ Dì mì kòbhà àmi kí tàndi Ɛ Krísto ní rinyí zàle kitswálé títi dre dhi, mà ní adrè gànzi ró tà ño móndyá àruka títi adrèbhá dhu rè liglé dhi Ɛ dri.

⁷ Mì adrè àmikya ngbà 'í ngá no àyi kí làsú sè. Lè dhya ángùdhi adrélépi ka'ìá dhi, Ɛ móndí Krísto àdhya 'i dhi, kònì tàle dhi, àma kókpà móndí Krísto àdhya 'i Ɛ tñi dhi. ⁸ Tágba má kàdré áma afà rinyí Mírì dré afèle àma dré dhi ní tà sè lavúlé yà dhi, ma kanyò ro rinyí nda sè ko. Tàko ko, Mírì afè rinyí nda àma dré kitswázó àmi kí tà ka'ìka'ì kizá ko, be ró dhi, kitswázó àmi kí tím-bà àmi kí tà ka'ìka'ì na dhi bvó. ⁹ Dì má lè mì kàdré kisúá ko tàle dhi, má adrè àmi kí líndrì le tigálé áma wáràgà Ɛ sè dhi. ¹⁰ Àngyá ko, móndí àruka Ɛ adrè tàá dhi: «Akódhi ní wáràgà Ɛ 'ásè dhi, adrè tà ta kúlí lanzilanzi Ɛ sè ìndì rinyí sè. Dì, kàdré àma kòfalé dhi,

† À kònò Longó Ɛ 112:9.

akódhi ìna móndí yàà 'ì, ìndì akódhi ni kúlí i kúlí tàko 'ì.»¹¹ Lè móndíyá adrèbhá tà ta làsú be kònìni nda ì kònì dhi, mà ni tà 'o rìnyí sè àmi kòfalé, ngóro mà dré adrélé tà ta rìnyí sè àma ki wáràgà i 'àsè dhi t́ni.

¹² Mà kitswá àma ki amú móndí àruka adrèbhá àyi ki tàndi ki tà dóro tadhá dhi íbe bwà ko. Mà kitswá kpà àma ki tabhì àyi nda i rú ko. Àyi nda ì kàdré àyi ki tabhì àyi ki tàndi i kòfalésè, ìndì àyi ki tàndi i rú dhi, àyi tògyá àko. ¹³ Dì, àma ró dhi, mà kitswá àmakya àma ki afà àma ki tàndi ki bvó lavú dhi ko. Be ró dhi, mà ni ngbà 'í àma ki afà tsàlè byá àzì Gìkà dré bhàlè àma drígá dhi ni bvó na. Àzì nda ni bvó tsa byá àmi véna. ¹⁴ Mà adrè dì àma ki afà lavulé ko, ngóro mà tsa tá àmi véna ko na t́ni. Tàko ko, mà tsa byá àmi véna Krísto ni Rúbí Tani be dhi 'í. ¹⁵ Mà kitswá kpà àma ki afà àma ki bvó lavú, àzì móndí àruka ì dré 'òlè dhi ki tà sè ko. Dì, mà adrè àmakya mì bha, mì kàdréro lile àmi ki tà ka'ika'ì be drìdrì, àma ki àzì àmi kòfalé dhi kàdréro kpà lile drìdrì, ¹⁶ mà kòkitswáro lile Rúbí Tani longóbe bvó vwàvwà ro àmikya rúsè dhi i 'àsè. Tàko ko, mà lè àma ki afàlè àzì móndí àruka ì dré 'òlè àyi ki àrà i 'àsè dhi ki tà sè ko. ¹⁷ Dì, ngóro Gìkà ni Kúlí dré adrélé tàlè dhi t́ni: «Lè dhya adrélépi àyi afà dhi kàdré àyi afà tà Mírì dré 'òlè dhi ki tà sè.»¹⁸ Tàko ko, Mírì adrè dhya adrélépi àyi tàndi ni tà dóro tadhá dhi ni ka'ì kòdhya ko. Be ró dhi, adrè ìna dhya ì dré adrézó tà dóro ni ni ka'ì dhi ni ka'ì kòdhya.

Pólò kodzó Kòrìtòbhá i àpóstolò kinzò ro dhi ki tà sè

11 Má adrè lèá dhi, mì kòtayí ma tà ta tsà ngóro móndí azaaza àdhya t́ni, ngóro mì dré adrélé 'òlè dhi t́ni. ² Ma lovó íbe àmi ki tà sè tò, ngóro Gìkà ni tàndi dré kpà adrélé lovó íbe àmi ki tà sè tò dhi t́ni. Tàko ko, mà zì àmi adrélé agó àlo kwákwá, Krísto dré, mà kòfèrò àmi akódhi dré ngóro tòkó lólo àgo tà nìlèpè rè ko dhi t́ni. ³ Dì, mà adrè mána ngá ro àmi ki tà sè. Ngóro ni dré tá Èvà ni litílé àyi túrúpúfú tà sè dhi t́ni dhi, à ni kitswá kpà àmi ki tà kisúkisú lití, mì kòtayíró tròma Krísto rú togó lólo sè dhi be dhi bvó. ⁴ Tàko ko, à kòtsa adrélé Yésu twá dhi ni tà longó Yésu mà dré tà ni ni longózó dhi rúsè dhi, mì adrè àmikya tà nda ni ka'ì mbèlè. À kàdré kó àmi ki kodzó tirí twá kisú Tirí Lólo mì dré kisúlé dhi rúsè dhi, mì adrè kpà ka'íá mbèlè. À kàdré kó àmi ki kodzó rúbí tani twá ka'ì Rúbí Tani mì dré ka'ìlè dhi rúsè dhi, mì adrè kókpà ka'íá mbèlè. ⁵ Mà milésè dhi, dhya àmi kòfalé adrèbhá àyi ki no àpóstolò kàdrè i ró dhi ì lavú ma àlomvá ko. ⁶ Tágbà má kòkisú tògyá adrézó kúlí ta dóro dhi ko yà dhi, ma mána tà nìni íbe. Má tadhá tà nda àmi dré ngádra 'á tà títí i sè ìndì láti títí i sè dre.

⁷ Lókya má dré Rúbí Tani Gìkà àdhya ni longózó àmi dré làfa sè ko dhi sè dhi, mà 'o tá tsì tàkonzì, mà dré tá

† À kònò Yèrèmyà 9:23; 1 Kòrìtòbhá i 1:31.

àma tà tirílé kitswázó àmi ki tà tìngá kuru dhi sè dhi 'í? ⁸ Má ka'ì tá làfa kisúlé Èkèlézyà àruka i drígàsè, kitswázó àzì 'o àmi kòfalé dhi bvó. ⁹ Dì má dré tá adrèrà'a àmi véna, adrélé ngá lovó íbe dhi 'á dhi, mà zì tá ngá àlo àmi ki àlo tí ko. Tàko ko, àma ki adrúpi at-sábhá Màkèdòníyà lésè dhi ì afè tá ngá má dré tá adrézó lovó ni íbe dhi i àyi. Tà títí i sè dhi, mà tayí tá àma tà lanzile àmi dri dhi ko. Dì má ni go adrélé 'òá kònìni. ¹⁰ Má adrè tàá tà bàti Krísto àdhya adrélépi má léna dhi sè dhi: Dhya àlo bvó wáyí Àkáyà àdhya na dhi kitswá àma afàma tà nda sè dhi ni kíkí bwà ko. ¹¹ Má adrè tàá kònìni àdho tà sè? Má dré àmi ki lèlè ko dhi sè? Gìkà ni tàndi ni dóro, mà lè àmi 'í káyá dhi!

¹² Dì, mà ni go adrélé tà 'o ngóro má dré adrélé 'òlè dhi t́ni, kitswázó láti kíkí dhya adrèbhá àyi ki 'o nòlè ngóro àma t́ni gò, ì dré adrézó àyi ki afà tà nda sè dhi i dré. ¹³ Dhya nda i àpóstolò kinzò ro dhi 'ì, ìndì àzì 'òb-há túrúpúfú sè dhi 'ì. ì adrè àyi ki ladzá atsálé ngóro Krísto ni àpóstolò i t́ni. ¹⁴ Dì, àma lèndrì adrè ìna gàlè tà nda sè ko. Tàko ko, Sàtánà ni tàndi adrè àyi ladzá at-sálé ngóro ángéló ngádra àdhya t́ni. ¹⁵ Dì akódhi ni màràbà ì kàdré àyi ki ladzá atsálé ngóro móndí adrèbhá tà gyägya 'o dhi i t́ni dhi, tà nda adrè àma lèndrì tìgá ko. Dì, lókya kùdù sè dhi, ì ni àyikya tà kitswálepì tà ì dré 'òlè dhi i sè dhi ni kisú kòdhya.

Kizà Pólò dré nyàlè Gìkà ni àzì sè dhi i

¹⁶ Má adrè gòlè tàá dhi: Lè mì kònò ma ngóro móndí azaaza t́ni, mà dré adrélé tà ta kònìni dhi sè ko. Dì, mì kàdré àmikya àma no kònìni dhi, mì kòka'ì ma ngóro móndí azaaza t́ni, mà kòkitswáro àma afà tsà be dhi bvó. ¹⁷ Bàti, mà kàdré àma afà kònìni dhi, mà adrè tà ta ngóro Mírì dré adrélé lèlè dhi t́ni ko, be ró dhi, ngóro móndí azaaza dré adrélé tàlè dhi t́ni. ¹⁸ Dì, móndí bí dhi ì dré adrélé àyi ki afà móndíyá bvó àdhya kya t́ni dhi sè dhi, mà ni kókpà àma afà kònìni. ¹⁹ Àmi adrèbhá àmi ki no tògyabhá ro ni ì, àmi gànzi ró adrélé móndí azaaza ki ka'ì togó wáyí sè! ²⁰ Tà bàti ró dhi, mì adrè móndí ki ka'ì, gba ì kàdré àmi ki bha àyi ki màràbà i ró yà, ì kàdré àmi ki lití yà, ì kàdré àmi ki ngá topá yà, ì kàdré àmi ki no móndí tàko i ró yà, kó ngalè ì kàdré àmi ki mì sa yà dhi. ²¹ Má adrè tàá kanyò sè dhi, mà 'o tá tà àmi kòfalé rìnyí sè móndíyá nda kya t́ni ko!

Dì, tà ángùdhi móndí àruka ì dré kitswázó àyi ki afà àsà dhi, mà ni kókpà kitswá 'òá kònìni. (Kòdhi mà adrè tà ta móndí azaaza àdhya t́ni.) ²² Àyi nda ì Èbèrè 'í? Ma kókpà kònìni. Àyi Ìsèrèlè ànzì 'í? Ma kókpà kònìni. Àyi Àbàràrà ni toyó 'í? Ma kókpà kònìni. ²³ Àyi Krísto ni màràbà 'í? (Kòdhi mà adrè tà ta tirí kiza líyí àdhya t́ni.) Ma kókpà kònìni àyi ki lavú. Mà 'o mána àzì kòkóròko àyikya ki lavú. À lebhé ma bàdzó na vésè be bí àyi ki lavú. À tswà ma vésè be bí àyi ki lavú. Ma tá ànyi drà-drà mìlè vésè be bí. ²⁴ Vésè be nzi, Yúdà ànzì ì bhwà ma

fímbò sè vèsè be nyadhi-àlo-dri-mudrí-dri-nzi-dri-su.
²⁵ Vèsè be na, à tswà ma fa sè. Vèsè be àlo, à lebhé ma kírà sè. Vèsè be na, bwátù arí áma tayí yí mi. Ma tá yíandré mi ngátsi àlo ìndì kítú àlo. ²⁶ Vèsè be bí, má to atsí lizo vwàvwà ro. Má nya kizà yí liti i sè, kùgú i drígá, áma sùrú i drígá, mómndí sùrú twá ro dhi i drígá, ìndì adrúpi kinzò ro dhi i drígá. Má nya kpà kizà bhàandré i 'àsè, duku i 'àsè, ìndì yíandré i mīsè. ²⁷ Má 'o àzì kòkòròko landèzo lavúlélé. Vèsè be bí, má ko ayí ko. Tàbirí ndè ma, yí lovó be. Vèsè be bí, ngá nyàle dhi pí ma. Kìdhì ndè ma, ìndì ma tá kítá àko. ²⁸ Má kitswá tà àruka títi dhi ki ta ko. Dì, kítú àlo àlo títi i sè dhi, má adrè mána áma togó bha lanzile Èkèlézyà títi dhi ki tà sè. ²⁹ Dhya àlo kàdré yàà dhi, ma kókpà yàà. À kò'o dhya àlo dhèle tàkonzì na dhi, áma togó adrè aswálé tà nda sè.

³⁰ Dì kòkitswá má dré adrézó áma afà dhi, má ni áma afà tà adrèbhá áma tà yàà ki tadhá dhi i sè. ³¹ Giká áma ki Mírì Yésu ni Atá, kitswálépi rúku sè kóná vèsè kólyá dhi, ni dóro tàle dhi, má adrè kinzò ta ko dhi. ³² Lókyá má dré tá adrèrà'a Dàmàsékè na dhi 'á dhi, gùvèrènerè adrélépi tá ópí Àrètà zàle dhi bhà tá sòdá i adrélé bhàandré nda ni zèribàti ki líkí, ì kòkitswáro áma ru be dhi bvó. ³³ Dì, à bhà ma kánzì na, áma 'òzo pfole mòlísà àlo zèribà na dhi 'àsè, áma tirízó gò, má dré lapázó gùvèrènerè nda drígásè.

Tà lùzu ró Giká dré tadhálé Pólò dré dhi i

12 Adré làá dhi, má kògò adrélé áma afà, tágba kàdré tà dóro 'i ko yà dhi. Dì má ni ngá agábhá má mi toróbí tñi dhi ki tà ta, túmání tà lùzu ró Mírì dré tadhálé má dré dhi íbe. ² Má ni agó àlo Yésu Krísto ni ka'ilepi dhi be. Lavú dre kóná mudrí-dri-su, Giká do tá akódhi kurú na, bhù kurú na àzya ni ki lavúlépi dhi na. Dì má ni ko ngalè Giká do tá akódhi rúbhá na yà, kó ngalè rúbhá na ko yà dhi. Giká ni ngbà 'í nì. ³⁴ Dì má ni, Giká do tá akódhi nda pàràdísò na dhi be. Kàdré tá rúbhá na yà, kó ngalè rúbhá na ko yà dhi, má ni ko. Giká ni nì. Dì kònàle dhi, akódhi yi tá tà kitswázó tà ni ni ta kúlí sè bwà ko, à dré logálé mómndí dré tàle dhi i kòdhya. ⁵ Má ni áma afà dhya làsú be kònìni nda ni tà sè. Dì, má kitswá mána áma afà áma tàndi ni tà sè ko, kàdré ngbà 'í áma tà yàà ki tà sè ko dhi. ⁶ Kònò má kàdré tá áma le afàle áma tàndi ni tà sè dhi, má ni tá adrè mómndí azaaza 'i ko. Tàko ko, má ni tá adrè tà bàti ta kòdhya. Dì, má adrè mána tà nda ni le 'òle ko, dhya àlo kònòró ma kàdrè ngóro dré kitswálé tà má dré adrélé 'òle ìndì tàle dhi i sè ko dhi tñi ko.

⁷ Dì, kitswázó áma kikí, má kàtsáro drikàdrè ro tà kàdrè lùzu ró tadhálé má dré nda ki tà sè ko dhi, à bhà ngá kùtsí tñi dhi áma rúbhá na. Ngá nda ngá Sàtánà dré amùle kitswálé kizà fe má dré dhi 'i, má kàdré ro drikàdrè ro ko dhi bvó. ⁸ Vèsè be na, má lízì tá Mírì ti,

kòtingáro tá ngá nda má rúsè ká. ⁹ Dì, akódhi logó má dré dhi: «Áma togó tani kitswá mí dré dre. Tàko ko, má adrè áma rìnyí 'o kitswálé títi ámi tà yàà na.» Dì ásà dhi, má ni mána áma afà áma tà yàà ki tà sè, Krísto ni rìnyí kàdré ro tà 'o má léna be dhi bvó. ¹⁰ Má adrè dì lenzélé áma tà yàà ki tà sè, làdhá adrélé dhàle má rú dhi ki tà sè, tà kòkòròko ki tà sè, áma mì pfole ni tà sè, ìndì kizà má dré adrélé nyàle Krísto ni tà sè dhi ki tà sè. Tàko ko, má dré adrèrà'a yàà dhi 'á dhi, ma rìnyí ró.

Pólò ni togó lanzì Kòrìtòbhá ki tà sè

¹¹ Má kòtà tà ngóro mómndí azaaza àdhya tñi dhi, mì 'o ma adrélé tà ta kònìni dhi àmi. Adré tá be làá dhi, mì kàdré áma tà dóro ki tadhá dhi àmi. Tàko ko, dhya àmi kòfalé adrèbhá àyi ki no àpòstolò kàdrè i ró dhi ì lavú ma àlomvá ko, tágba má kàdré mána mómndí tào 'i yà dhi. ¹² Lókyá má dré tá adrèrà'a àmi kòfalé dhi 'á dhi, má 'o tá tà líndrígá ró adrèbhá tá Giká ni rìnyí tadhá dhi i landè àko ró, tadházóá dhi, ma àpòstolò 'i káyà dhi. ¹³ Tà dóro títi má dré tá 'òle Èkèlézyà àruka i 'àsè dhi i, má 'o kókpà àmi kòfalé 'í. Dì, má tayí mána áma tà lanzile àmi dri dhi ko. Mì kòtrì dì tà kònzi má dré 'òle àmi rú nda kòdhì!

¹⁴ Kòdhi vèsè ni na má dré adrézó 'òle làle àmi véna dhi 'i. Dì má kitswá áma tà tayí lanzile àmi dri dhi ko. Tàko ko, má adrè àmi ki ngá nda kisúlé kòdhya ko. Be ró dhi, má adrè mána àmi ki tàndi ki nda kisúlé kòdhya. Adré làá dhi, ànzimvá ì kàdré ngá lokó fèle àyi ki tibhá i dré dhi àyi ko. Adré dì be làá dhi, ànzi ki tibhá ì kàdré ngá lokó fèle àyi ki ànzi i dré dhi àyi. ¹⁵ Ma ró dhi, ma gànzi ró áma ngá fe akílé títi àmi dré, ìndì áma tàndi ni fe wáyi àmi dré. Dì, má kàdré àmi ki le lavúlé dhi, mì ni go adrélé áma le tsà?

¹⁶ Dì mì ni ka'íá tàle dhi, má tayí áma tà lanzile àmi dri dhi ko dhi. Dì, tágba kònìni dhi, mómndí àruka àmi kòfalé dhi ki tàá dhi, ma túrúpú líyí ro ni, má lítí àyi túrúpú sè. ¹⁷ Má lítí tsi àmi, àmi ki ngá kisúzó dhya má dré mùle àmi véna dhi i sè? ¹⁸ Bàti, má kodzó tá Títò làle àmi véna gò, má dré áma ki adrúpi àlo dhi ni mùzo làle túmání akódhi be. Dì Títò nda lítí tsi àmi, ngá kisúzó àmi drígásè dhi 'í? Áma rìti dhi i, mà 'o tà àmi kòfalé togó àlo sè, láti àlo dhi ni lebezo.

¹⁹ Mì adrè àmìkya kisúá dhi, mà tà tà nda kòdhi i títi kitswázó áma ki tàrà ga àmi kandrà? Kóko! Be ró dhi, mà adrè àmakya tà ta Giká kandrà ngóro mómndí adrèbhá Krísto na dhi i tñi. Áma arúpi mà dré làle tò ni i, tà títi mà dré adrélé 'òle dhi i, mà adrè 'òá kitswázó àmi ki timbà àmi ki tà ka'ika'ì na. ²⁰ Má adrè mána ngá ro, má ni dra tsa àmi véna àmi ki kisú ngóro má dré làle ko dhi tñi dhi sè, ìndì mì ni dra áma kisú ngóro mì dré làle ko dhi tñi dhi sè. Má adrè kpà ngá ro, má ni dra lawà kisú àmi kòfalé, lovó kònzi íbe, togóaswa be,

dhyá ki tà bhàma drìdrì dhi be, làdhá be, móndí ki rú tàma kònzì dhi be, drìkàdrì be, ìndì tà wàyá be dhi sè. ²¹ Má adrè kpà ngá ro, má kònzì dra tsa dhi, áma Giká ni dra áma tà tirí àmi kandrá dhi sè, ìndì má ni dra ngo móndí bí tàkonzì 'obhá drìdrì gò, ì dré àyi ki togó ladzázó ko dhi ki tà sè dhi sè. Tàko ko, ì ladzá àyi ki togó àyi ki tà ndí ró dhi ki tà sè, àyi ki ndòtò tà sè, ìndì àyi ki tà swà ì dré 'òle dhi ki tà sè ko.

Tà tàle kùdù ro Kòrìtòbhá ki kodzózó dhi ĩ

13 Kòdhi vèsè ni na má dré adrézó lèle àmi véna dhi 'i. Ngóró tisìle Giká ni Kúlí na dhi t́ni: «À kàdré tà tíí dhi ki bvó lanzí, móndí rì yà kó ngalè na yà tà nda ki nobhá mi sè dhi ki kúlí sè.» ¹² Má longó tá tà àmi dri má dré tá adrérà'a àmi véna vèsè ni rì sè dhi 'á, di má adrè gòle longóá má dré adrérà'a vwàvwà ro dhi 'á: Má kònzì dra tsa àmi véna dhi, má kitswá móndyá tàkonzì 'obhá drìdrì dhi ki tayí móndí àruka íbe tà ñòma àyi dri dhi sè ko. ³ Mì adrè tá lèá nìle dhi, Krísto adrè tà ta má tí nì káyà dhi, di mì ni niá. Tàko ko, Krísto dré adrérà'a tà 'o àmi kòfalé dhi 'á dhi, akódhi yà yà ko. Be ró dhi, adrè ína tà 'o rìnyí sè. ⁴ Tà bàti ró dhi, akódhi tá yà yà akódhi ni tidírà'a fa kipakipa dri dhi 'á. Di, nyànomvá dhi, akódhi ína lídrì íbe Giká ni rìnyí sè. Àma ró dhi, àma kókpà yà yà Krísto na. Di, àma àmakya lídrì íbe tùmání akódhi be Giká ni rìnyí sè, ìndì mà ni rìnyí nda ni tadhá àmi dré.

⁵ Lè mì kàdré àmi ki togó ki tabhì, nìzoá ngalè mì ka'ì Krísto bàti gò, mì dré adrézó tà 'o àmi ki tà ka'ika'ì nda

† À kònò Dùtèrònómè 19:15.

sè yà dhi. Mì kàdré àmi ki tàndì ki tabhì. Mì nì, Yésu Krísto àmi léna be dhi ko? Àruka ni, mì ni àmi ki tabhì kisúzóá dhi, àmi ki tà kitswá ko. ⁶ Di má adrè mi bha, mì kònró tàle dhi, Giká ka'ì àma adrélé àpòstolò ĩ ró nì káyà dhi. ⁷ Má adrè tà zi Giká tí, mì kò'oró tà kònzì àlomvá ko. Má adrè zìá kònzìni, à kònró àma ngóró móndí Giká dré ka'ile dhi ĩ t́ni ko. Be ró dhi, má adrè mána zìá kònzìni, mì kàdréró tà dóro 'o, tágba mà kàdré sùle ngóró móndí Giká dré ka'ile ko dhi ĩ t́ni yà dhi. ⁸ Tàko ko, mà kitswá tà àlo 'o kònzì tà bàti rú bwà ko. Be ró dhi, mà kitswá ngbà 'í tà 'o tà bàti nda dré. ⁹ Mà kàdré yà yà gò, mì dré àmikya adrézó rìnyí ró dhi, mà adrè lenzélé tà nda sè. Mà adrè kpà tà zi Giká tí, kò'oró àmi kitswá lé tíí be dhi bvó. ¹⁰ Ásà dhi, má adrè tà kòdhi ki tisì àmi dré, má dré adrérà'a vwàvwà ro dhi 'á, má kònzì dra tsa àmi véna dhi, má kòlotóro àmi rìnyí Mírì dré afèle má dré dhi sè ko. Tàko ko, akódhi afè rìnyí nda má dré kitswázó àmi ki tà ka'ika'ì kizá ko, be ró dhi, kitswázó àmi ki timbà àmi ki tà ka'ika'ì na dhi bvó.

¹¹ Kùdù ro dhi, áma adrúpi ĩ, mì kàdré lenzélé. Mì kàdré àmi ki fe Giká dré adrélé 'òle kitswá lé tíí. Mì kàdré ru timbà, adrézó kpà ru yi àmi kòfalésè. Mì kàdré tà kìdríkìdri íbe àmi kòfalé be. Di Giká adrélépi lèle fe tà kìdríkìdri be dhi, ni adrè tùmání àmi íbe. ¹² Mì kòfè mòdo adrézó ru kamú àmi kòfalésè lèle sè. Móndyá tíí Giká àdhya kònwa dhi ĩ fè mòdo àmi dré.

¹³ Mírì Yésu Krísto ni togó tani, Giká ni lèle, ìndì ru amuma Tirí Lólo be dhi ĩ kàdré àmi íbe tíí!

GÀLÀTÍYÀBHÁ I

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle mónnyá ka'ibhá bvò Gálàtíyà àdhya na dhi i dré dhi 'i. Pólò longó tá Rúbí Tani gò, Èkèlézyà ki tobhàzo bvò nda na, dré tá adrérà'a áyi atsí andre ni rì to, adrélé kpà na ni ni to dhi 'á (Tà 'òle dhi i 16:6; 18:23). Àmvolàsà dhi, mónndí àruka ì dré tsàzo adrélé tadhá dhi, lè mónnyá ka'ibhá Yúdà ànzi ró ko dhi ì kàdré Mósè ni tatrítrí kúlí líkí, lavúlé dhi, ì kàdré àyi ki 'o lwàle. Ì adré dì tá mónnyá ka'ibhá nda ki dri kizá tà nda sè.

Dì Pólò adré wárágà kònìdhi ni tìsì kitswázó mónnyá ka'ibhá nda ki lotó tà tadhálé kinzò sè nda ni tà sè. Drìdrì dhi, adré tadhá dhi, Giká azí i adrélé àpóstolò ro mónnyá sùrú twá ro dhi i véna ngíni ya dhi. Adré kpà tadhá dhi, àpóstolò àruka títí dhi ì ka'ì i áyi àzì be ngíni ya dhi. Bvóá dhi, adré tadhá dhi, Giká adré mónndí ki bha gyã-gya í kandrá tatrítrí kúlí 'òma sè ko, di ngbà 'í Yésu Krísto ni ka'ima sè. Kùdù ro dhi, Pólò adré àyi ki kodzó, ì kàdréró atsilé Tírí Lólo ni rìnyí sè. Tàko ko, Tírí nda ni lò'wa dóro 'a bí àyi léna. Lò'wa kàdrè lavúlé dhi, lèle 'i.

Tà kàdrèkàdrè wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Pólò ni mòdo fèma, ìndì Rúbí Tani ni tà (1:1-10)
- 2) Pólò ni azima adrélé àpóstolò ro dhi (1:11-2:21)
- 3) Mónndí ki tìdrìma tatrítrí kúlí 'òma sè ko, dì, Yésu Krísto ni ka'ima sè dhi (3:1-4:31)
- 4) Atsima Tírí Lólo ni rìnyí sè dhi (5:1-6:10)
- 5) Pólò ni kúlí kùdù (6:11-18)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò, Yésu Krísto ni àpóstolò, má adré wárágà kònìdhi ni tìsì ma. À mù ma mónndí i vélèsè ko. Mónndí ì mù kpà ma nì ko. Be ró dhi, Yésu Krísto i Giká Atá akódhi ni tingálépi dràdrà lésè dhi be dhi, ì mù ma adrélé àpóstolò ro dhi àyi. ² Àma túmání áma adrúpi títí mà dré adrézó àyi íbe dhi i, mà adré wárágà kònìdhi ni tìsì Èkèlézyà bvò Gálàtíyà àdhya na dhi i dré.

³ Giká àma ki Atá i Mírì Yésu Krísto be dhi ì kòbhà àyi ki togó tani àmi rú, ìndì ì kòfè tà kèdríkèdri àmi dré!

⁴ Krísto nda fè i dràle àma ki tàkonzè ki tà sè, kitswálé àma ki apá bvò kònzì àndrò kònìdhi lésè, ngóro Giká àma ki Atá dré tá lèle dhi tìni. ⁵ Milanzilanzì kàdré Giká dré kóná vèsè kólyá! Kàdré kònìni.

Rúbí Tani ngbà 'í àlo kwákwá

⁶ Áma líndrí adré gàle àmi ki tà sè. Tàko ko, m̀ adré àmikya Giká àmi ki azilépi Krísto ni togó tani sè dhi ni tayí mbèlè gò, adrézó àmi ki adzá rúbí tani twá dhi véna. ⁷ Tà bàti ró dhi, rúbí tani twá Rúbí Tani bàti dhi rúsè dhi yókódhó. Dì, mónndí àruka ì adré àyikya àmi ki dri kizá, adrézó Rúbí Tani Krísto àdhya ni le ladzálé atsálé tà gòdhógòdho ró. ⁸ Dì, dhya àlo kàdré rúbí tani twá

dhi ni longó Rúbí Tani mà dré longolé àmi dré dhi rúsè dhi, Giká ni tatrítrí kàdré akódhi nda dri, gba kàdré àma 'i yà, kó ngalè ángélo apfòlepi bhù lésè dhi 'i yà dhi! ⁹ Ngóro mà dré tàle dre dhi tìni dhi, má adré gòle tàá dhi: Dhya àlo kàdré rúbí tani twá dhi ni longó àmi dré Rúbí Tani m̀ dré ka'ile dhi rúsè dhi, Giká ni tatrítrí kàdré akódhi dri!

¹⁰ Kòdhi má adré tsi mónndí ki togó tabhì asélé, ì kòka'iró áma tà be dhi bvò? Kóko! Má adré mána lèá dhi, Giká kòka'ì áma tà nì. Kó ngalè, má adré tà 'o kitswázó mónndí ki togó 'o kinílé dhi bvò? Kóko! Kònò má kàdré tá 'òá kònìni dhi, má ni tá adré Krísto ni màràbà 'i ko.

Pólò ni azima adrélé àpóstolò ro dhi

¹¹ Áma adrúpi i, má lè m̀ kònì tàle dhi, Rúbí Tani má dré adrélé longolé dhi angá mónndí i drilèsè ko. ¹² Má kisú Rúbí Tani nda mónndí i vélèsè ko. Mónndí ì tadhá kpà Rúbí nda má dré nì ko. Be ró dhi, Yésu Krísto ni tàndi tadhá Rúbí nda má dré nì.

¹³ Tàko ko, m̀ yi tàle dhi, wáláká dhi, má adré tá Yúdà ànzi ki Giká ni tà lebè ngíni ya dhi 'í. M̀ yi kpà má adré tá mónnyá Èkèlézyà Giká àdhya lé dhi ki m̀ pfo lavúlé, adrézó àyi ki tà tabhì pfùle ngíni ya dhi 'í. ¹⁴ Má adré tá mána Yúdà ànzi ki Giká ni tà 'o, adrézó lèle ába drìdrì

áma mbàamu bí Yúdà ànzi ró dhi kya kí lavú. Áma togó tá àtsi ró lavulé áma kí tábhí kí labhí kí tà sè.

¹⁵⁻¹⁶ Dì, Giká zè tá ína ma áma tirà ko dhi 'á gò, áma azízó áyi togó tani sè. Dì kisù tá dóro ni, ĩ dré áyi Mvá ni tadhálé má dré dhi, má kàdréró akódhi ni Rúbí Tani longó mónnyá súrú twá ro dhi ĩ véna. Dì dré áyi Mvá nda ni tadházó má dré dhi, má zi tá móndí àlo kitswálé áma dri ta dhi ko. ¹⁷ Má lè tá kpà Yèrúsalmà na dhya bhàle adrélé àpóstolò ĩ ró drìdrì má kandrà dhi kí no ko. Dì, gbă lókyá nda sè dhi, má lè tá mána bvò Àràbíyà àdhya na gò, má dré gòzo lèlè Dàmàséké na.

¹⁸ Kóná na àmvolésè dhi, má dré lizo Yèrúsalmà na, mà kòkítswáro ru ni Pétèró be be dhi bvó. † Gò mà dré adrézó akódhi be kitú mudrí-dri-nzi. ¹⁹ Má nò tá àpóstolò kí àruka ĩ ko, ngbà 'í Yàkóbhò, Mírì ni adrúpi 'í kalóma. ²⁰ Má adrè tàà Giká kandrà dhi, tà má dré adrélé tisìle kòdhi ĩ tà bàti 'í, kinzò 'í ko.

²¹ Àmvolásà dhi, má dré lizo bvò Siríyà àdhya na ìndì Kilikíyà àdhya na. ²² Lókyá nda sè dhi, mónnyá Krísto ni ka'ibhá Èkèlézyà Yúdáyà na dhi ĩ 'àsè dhi ĩ ni tá rè dhu ma ko. ²³ ĩ yi tá ngbà 'í tà adrélé tàle áma tà sè dhi kòdhi: «Dhya atú adrélépi áma kí mì pfo dhi, adrè nyànomvá tà adrézó Krísto ni ka'ì dhi ni longó, tágba dré tá adrézó tà nda ni tabhì pfùle dhi.» ²⁴ Dì ĩ adrè tá Giká ni rú bha kùle áma tà sè.

Àpóstolò ĩ ka'ì Pólò

2 Kóná mudrí-dri-su àmvolésè dhi, má dré gòzo lèlè tódhyá Yèrúsalmà na. Mà lè tá túmání Bàrànába be. Má dri tá kpà Títò má vésè be. ² Má lè tá kònale, Giká dré tá tadhálé má dré dhi má kòlì dhi sè. Dì mà kòkísú ru àma pátí dhya adrélé nòle móndí kàdrì Èkèlézyà àdhya ró dhi íbe dre dhi, má dré Rúbí Tani má dré adrélé longólé mónnyá súrú twá ro dhi ĩ dré dhi ni àndu ngìzo àyi dré. Tàko ko, má lè tá àzì má dré tá 'òle ìndì má dré tá adrélé 'òle dhi kàtsá tà tàko ró ko. ³ Dì ĩ dré áma kúlí yizo dhi, ĩ lè tá ndìndì áma atsiàmu Títò ni 'òle lwàle dhi ko, tágba akódhi dré tá adrézó Giríkì mvá 'í dhi. ⁴ Tà nda kòdhi apfò tá áma kandrà tàko ko, adrúpi àruka kinzò ro dhi ĩ afí tá lùzu ró àma kòfalé, tà áma kí trizo Yésu Krísto na dhi ni nda nìle túrúpú sè, ĩ kòbhàro àma gòle adrélé tódhyá màràbà tàtrítrí kúlí àdhya ĩ ró be dhi bvó. ⁵ Dì, mà ka'ì tá àmakya tà ĩ dré lèlè 'òle nda àlomvá ko, mà kòsuró tà bàti Rúbí Tani àdhya mà dré adrélé longólé àmi dré dhi rú.

⁶ Kàdré dì dhya adrélé nòle móndí kàdrì ĩ ró nda kí tà sè dhi, ĩ lè tà àyikya tà àzya bhàle tà má dré adrélé longólé dhi dri ko. (Àyi nda ĩ kàdré tá móndí kàdrì 'í bàti dhi, tà nda tà kàdrì 'í má mìlèsè ko. Tàko ko, Giká adrè móndí kí làsú no kòdhi ko.) ⁷ Be ró dhi, ĩ nò àyikya ngádra 'á dhi, Giká bhà tá má drígá àzì adrézó

† Giká ni Kúlí tisìle Giríkì ti sè dhi lèna dhi, à adrè «Kéfà» kisú kònwa. Rú nda rú àzya Pétèró àdhya 'í.

Rúbí Tani longó mónnyá súrú twá ro dhi ĩ véna dhi, ngóró ĩ dré tá àzì adrézó Rúbí nda ni longó Yúdà ànzi ĩ véna dhi ni bhàle Pétèró drígá dhi tìni. ⁸ Tàko ko, Giká tá Pétèró ni bhàlepi adrélé àpóstolò ro Yúdà ànzi ĩ véna dhi, bhà tá kpà ma adrélé àpóstolò ro mónnyá súrú twá ro dhi ĩ véna dhi ni. ⁹ Dì Yàkóbhò, Pétèró, tsàle Yòwánì, adrélé nòle móndí kàdrì Èkèlézyà àdhya ró dhi, ĩ nò dhi, Giká afè tá àzì nda má dré áyi togó tani sè ni. Dì ĩ dré àma kí drígá ruzò túmání Bàrànába be, tadházó dhi, mà amú ru àyi íbe dre. Dì mà dré ru yizo àyi íbe, mà kòlìró àmakya mónnyá súrú twá ro dhi ĩ véna, ìndì ĩ kòlìró àyikya Yúdà ànzi ĩ véna. ¹⁰ ĩ zi tá ngbà 'í tà àlo áma tí kòdhi, mà kògòro adrélé móndí lemerè ro dhi kí tà kisù. Dì tà nda kòdhi tá tà áma togó dré adrézó àtsi ró 'òá dhi 'í.

Pólò ligí Pétèró be Àtiyòkiyà na

¹¹ Dì, àmvolásà, lókyá Pétèró dré atsázó Àtiyòkiyà 'a dhi sè dhi, má ligí tá akódhi be mónnyá títí ĩ kandrà, tà kònzi dré tá adrélé 'òle dhi sè. ¹² Tàko ko, akódhi dré atsázó dhi, kídhó tá adrélé ngá nya túmání móndí ka'ibhá súrú twá ro dhi íbe. Dì, móndí àruka Yàkóbhò dré amùle dhi ĩ dré atsázó dhi, Pétèró dré ína apfòzo mónnyá súrú twá ro nda ĩ kòfalésè gò, adrélé àyi rúsè gàrà dri. 'O tá kònzi dré tá adrélé Yúdà ànzi amùle nda kí ro dhi sè. Tàko ko, àyi nda ĩ adrè tá lèá dhi, mónnyá ka'ibhá títí dhi ĩ kàdré àyi kí 'o lwàle. ¹³ Dì mónnyá ka'ibhá àruka títí Yúdà ànzi ró dhi ĩ kònò tà nda dre dhi, ĩ dré kpà kídhózó adrélé túrúpú tà nda ni 'o túmání Pétèró be. ĩ se tá ndìndì Bàrànába ni togó adrélé túrúpú tà nda ni 'o àyikya tìni.

¹⁴ Dì má kònò, ĩ adrè tá tà bàti Rúbí Tani àdhya ni lebe ko dhi dre dhi, má dré tàzoá Pétèró dré mónnyá títí ĩ kandrà dhi: «Mì, Yúdà mvá ro ni, mí adrè mína tà 'o ngóró mónnyá súrú twá ro dhi kya tìni, Yúdà ànzi kya tìni ko? Dì mí 'o mì ngìni adrélé mónnyá súrú twá ro nda kí kodzó adrélé tà 'o Yúdà ànzi kya tìni dhi?»

Mónnyá Yúdà ànzi ró ìndì súrú twá ro dhi kí bhàma gyägya àyi kí tà ka'ika'ì sè dhi

¹⁵ Áma ró dhi, áma móndí tile Yúdà ànzi ró dhi 'í. Áma móndí súrú twá ro Giká ni tàtrítrí kúlí nibhá ko dhi 'í ko. ^{††16} Dì, mà nì tàle dhi, Giká adrè móndí kí bha gyägya ĩ kandrà tàtrítrí kúlí 'òma sè ko dhi be. Be ró dhi, adrè ngbà 'í àyi kí bha gyägya ĩ dré Yésu Krísto ni ka'ile dhi sè. Dì áma, mà ka'ì kòkpà Yésu Krísto nda, Giká kòbhàro àma gyägya ĩ kandrà Krísto ni ka'ima sè, tàtrítrí kúlí 'òma sè ko. Tàko ko, dhya àlo kitswá atsálé gyägya Giká kandrà tàtrítrí kúlí 'òma sè bwá ko.

†† Giká ni Kúlí tisìle Giríkì ti sè dhi adrè tàà kònwa dhi: «móndí súrú twá ro adrèbhá tàkònzì 'o dhi ĩ». Kòdhi tá rú Yúdà ànzi ĩ dré fèle mónnyá súrú twá ro dhi ĩ dré dhi 'í. Rú nda ni àndu adrè lèá tàle dhi: «móndí súrú twá ro Giká ni tàtrítrí kúlí nibhá ko dhi ĩ»

¹⁷ Di, mà kàdré ndàá atsálé gyägya Giká kandrà mà dré Krísto ni ka'ile dhi sè gò, àma ki kisúzó tàkonzìbhà ro dhi, kòdhi adrè tsi tàá dhi, Krísto adrè àma ki 'o fìle tàkonzì na dhi nì? Tàdzí ko! ¹⁸ Má kògò àma bha tatrítrí kúlí má dré tayílé dhi ni rinyí zàle dhi, má adrè tadhá dhi, ma tatrítrí kúlí nda ni nòlepi 'i bàti. ¹⁹ Tàko ko, tatrítrí kúlí nda sè dhi, má drà mána tatrítrí kúlí nda lésè dre, má kàdréro lídrì íbe Giká dré be dhi bvó. Bàti, à tidí ma dràle túmání Krísto be fa kipakipa dri dre. ²⁰ Di má kàdré lídrì íbe dhi, kòdhi véle ma 'i ko, be ró dhi, Krísto ína lídrì íbe má léna nì. Di lídrì má dré adrézó ába rúbhà na kònìdhi, má adrè ába, má dré adrélé Krísto, Giká ni Mvágó ni ka'ì dhi sè. Akódhi nda lè tá ma tò gò, áyi tàndi ni lídrì fèzo áma tà sè dhi nì. ²¹ Di má adrè mána Giká ni togó tani ga ko. Àngyá ko, móndí ì kòkítswá tá atsálé gyägya Giká kandrà tatrítrí kúlí 'òma sè dhi, kònò Krísto drà tá ína àngyá.

Tatrítrí kúlí 'òma, kó ngalè Krísto ni ka'ima

3 Àmi Gàlätíyàbhà ni i, àmi móndí azaaza 'i! Àdhi lífí àmi kólé sè dhi nì? Tàko ko, à tadhá tá àmi dré ngádra 'á dhi, Yésu Krísto drà fa kipakipa dri àmi ki tà sè ngíni ya dhi 'í. ² Di má lè ngbà 'í tà àlo kònìdhi ni lizilé àmi tí kòdhyà: Mì kisú Tírí Giká àdhyà mì dré tatrítrí kúlí 'òle dhi sè? Kó ngalè, mì dré Krísto ni rúbí mì dré yile dhi ni ka'ile dhi sè? ³ Mì tayí àmi azalé kònìni ngíníngíni ró? Mì kidhó kó Giká ni ka'ì akódhi ni Tírí ni rinyí sè dre dhi, mì ni go tsi tà mì dré kidhólé nda ni 'o akílé àmi ki tàndi ki rinyí sè bwà? ⁴ Mì nya tsi kizà bí dhi i àngyá? Kóko, kàdré kònìni ko! ⁵ Mì tà rè má dré ká: Giká adrè áyi Tírí fe àmi dré, adrézó kpà tà líndríga ró dhi ki 'o àmi kòfalé, mì dré adrélé tatrítrí kúlí 'o dhi sè? Kó ngalè, mì dré adrélé Krísto ni rúbí mì dré yile dhi ni ka'ì dhi sè?

⁶ Mì kisú rè Àbàràma ni tà ká. Giká ni Kúlí adrè tàá dhi: «Akódhi ka'ì tá Giká gò, Giká dré akódhi ni nòzo gyägya akódhi ni tà ka'ika'ì nda sè.» ¹⁷ Àsà dhi, lè mì kònì dhi, móndyá adrèbhà Giká ni ka'ì dhi i Àbàràma ni ànzì 'i bàti. ⁸ Giká ni Kúlí tadhá tá drìdrì dhi, Giká ni móndyá sùrú twá ro dhi ki bha gyägya í kandrà áyi ki tà ka'ika'ì sè gò, Kúlí nda dré Rúbí Tani longózó Àbàràma dré, tàzoá dhi: «Má ni tà tani bha sùrú títi bvò àdhyà i dri mí sè.» ¹⁹ Di àsà dhi, móndyá títi adrèbhà Giká ni ka'ì dhi ì adrè tà tani kisú, ngóro Àbàràma dré tá kisulé áyi tà ka'ika'ì sè dhi tñi.

¹⁰ Di, móndyá títi adrèbhà láti nda atsázó gyägya Giká kandrà tatrítrí kúlí 'òma sè dhi i àyikya tatrítrí íbe àyi dri. Tàko ko, Giká ni Kúlí adrè tàá dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi ngbú tà títi tsièle búkù tatrítrí kúlí àdhyà na dhi ki 'o ko dhi, Giká ni tatrítrí akódhi nda dri.» ¹¹ Di mà adrè nòá ngádra 'á dhi, dhya àlo kítswá atsálé gyä-

gya Giká kandrà tatrítrí kúlí 'òma sè bwà ko. Tàko ko, Giká ni Kúlí adrè tàá dhi: «Dhya atsálépi gyägya áyi tà ka'ika'ì sè dhi ni adrè.» ¹² Di, tatrítrí kúlí adrè ína áyi totó tà ka'ika'ì dri ko. Be ró dhi, ngóro tsièle dhi tñi: «Dhya adrélépi tà títi tatrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi ki 'o dhi ni adrè tà nda i sè.» ¹³

¹³ Krísto apá àma tatrítrí angálépi tatrítrí kúlí lésè dhi lésè, dré atsálé dhya tatrítrí dhi ró àma ki tà sè dhi sè. Tàko ko, Giká ni Kúlí adrè tàá dhi: «Dhya ángùdhi tidílé fa kipakipa dri dhi tatrítrí íbe í dri.» ¹⁴ Krísto 'o tà nda kònìni, kítswalé tà tani Giká dré lazilé Àbàràma dré dhi kòtsaró kpà móndyá sùrú twá ro dhi i véna Yésu Krísto sè, mà kòkisúro Tírí Lólo Giká dré lazilé dhi àma ki tà ka'ika'ì sè be dhi bvó.

Tatrítrí kúlí i lazikúlí be dhi

¹⁵ Áma adrúpi i, má ni tà nda kòdhi ni tadhá tà móndí ì dré adrélé 'òle áyi kòfalésè dhi rú: Móndí ì kòbhà tà ru yizo áyi kòfalésè dhi, à kítswá gòle tà nda ni bhe bwà ko. À kítswá kpà tà àzya bha tà nda dri bwà ko.

¹⁶ Di tà Giká dré tá lazilé Àbàràma dré dhi i kòkpà kònìni. Giká ni Kúlí adrè tàá dhi, Giká lazí tá tà nda i Àbàràma dré, toyó ni be. Kúlí nda adrè tàá «toyó ni i dré» ngóro móndí bí dhi i dré dhi tñi ko. Be ró dhi, adrè tàá «toyó ni dré» ngóro móndí àlo dré dhi tñi. ¹⁷ Móndí àlo nda Krísto 'i. ¹⁷ Tà má dré adrélé lèle tàle dhi, tà kònìdhi 'i: Giká bhà tà tà ru yizo Àbàràma be dhi gò, áyi lazikúlí fèzo drá. Di tatrítrí kúlí atsálépi kóná kámá-su-dri-nyadhi-àlo-dri-mudrí àmvolésè dhi kítswá ína tà bhàle ru yizo nda ni bhe bwà ko. Tatrítrí kúlí nda kítswá kpà lazikúlí nda ni pfu ko. ¹⁸ Tàko ko, tà Giká dré lazilé áyi móndyá i dré tàylé ro dhi kàdré tá áyi totó tatrítrí kúlí dri dhi, kònò tàylé nda kítswá tá áyi totó lazikúlí dri ko. Di, tà bàti ró dhi, Giká fè tàylé nda Àbàràma dré áyi lazikúlí sè.

Tà Giká dré tatrítrí kúlí fèzo àsà dhi

¹⁹ Kàdré di kònìni dhi, tà Giká dré tatrítrí kúlí fèzo àsà dhi àdho tà 'i? Giká fè tá tatrítrí kúlí nda kítswalé móndí ki tàkonzì tadhá àyi dré, tsàle lókyá Àbàràma ni toyó tà ni ni lazizó nda dré atsàrà'a. Giká fè tá tatrítrí kúlí nda ángéló i sè, ìndì móndí àlo adrélépi tá áyi totó móndí ki kòfalé 'á Giká be dhi sè. ²⁰ Di Giká dré tá áyi lazikúlí nda ni fèzo Àbàràma dré dhi, dhya àzya adrélépi tá áyi totó àyi ki kòfalé 'á dhi tà yókódhó. Tàko ko, Giká ngbà 'í àlo kwákwá.

²¹ Kòdhi adrè tsi tàá dhi, tatrítrí kúlí adrè ru pfu lazikúlí Giká àdhyà íbe? Tàdzí ko! Tàko ko, tatrítrí kúlí kòkítswá tá lídrì fe móndí i dré bwà dhi, kònò móndí ki tà atsá gyägya tatrítrí kúlí nda sè. ²² Di, Giká ni Kúlí

† À kònò Kídhoma 15:6. †† À kònò Kídhoma 12:3; 18:18; 22:18.
‡ À kònò Dùtèrònómè 27:26.

†† À kònò Àbàkúkà 2:4. ††† À kònò Lèvitikè 18:5. †††† À kònò Dùtèrònómè 21:23. ††††† À kònò Kídhoma 12:7; 13:15; 24:7.

§ «Móndí adrélépi tá áyi totó móndí ki kòfalé 'á Giká be» kònìdhi tà Mósè 'i.

adré ına tǎá dhi, mónđyá títí bvò àdhya ĩ tǎkonzì nì rinyí zǎle, Giká kòfèró áyí lazikúlí nda mónđyá adrèbhá Yésu Krísto nì ka'ì dhi ĩ dré áyí kì tǎ ka'ìka'ì sè.

²³ Dridri lókyá adrézó Krísto nì ka'ì nda dré atsázó dhi kandrá dhi, àma tá mónđí 'ìle tǎtrítrí kúlí nì rinyí zǎle, tsǎle lókyá nda nì tadhàrà'a. ²⁴ Dì ásà dhi, Giká bhà tá tǎtrítrí kúlí nda adrélé àma kì dri kòlepi ró, tsǎle lókyá Krísto dré atsàrà'a, Giká kòbhàró àma gyǎgya ĩ kandrá àma kì tǎ ka'ìka'ì sè. ²⁵ Dì lókyá adrézó Krísto nì ka'ì nda dré atsálé dre dhi sè dhi, àma vélé tǎtrítrí kúlí adrélépi tá àma kì dri ko nda nì rinyí zǎle ko.

Àma Giká nì ànzì 'ì bàti

²⁶ Dì àmi títí dhi ĩ Giká nì ànzì 'ì, mǐ dré Yésu Krísto nì ka'ìle dhi sè. ²⁷ Tǎko ko, àmi títí bàtisimò dobhá ru amúzó Krísto be dhi ĩ, mǐ asó Krísto àmi rú dre. ²⁸ Dì àmi vélé twátwa ko, gba mǐ kàdré Yúdà ànzì 'ì yà, kó ngalè mónđí Yúdà ànzì ró ko dhi 'ì yà, màràbà 'ì yà, kó ngalè mónđí màràbà ro ko dhi 'ì yà, àgo 'ì yà, kó ngalè tòkó 'ì yà dhi. Tǎko ko, àmi títí mǐ atsá ngá àlo ró Yésu Krísto na. ²⁹ Dì mǐ kàdré mónđyá Krísto àdhya 'ì dhi, àmi Àbàrààmà nì ànzì 'ì bàti. Mǐ nì kpà tǎ Giká dré lazilé áyí ànzì ĩ dré tàyílé ro dhi nì kisú.

4 Tǎ má dré adrélé tǎle dhi, tǎ kònìdhi 'ì: Dhya dra áyí atá nì ngá kisúlépi tàyílé ro dhi kàdré dhu rè mvámvá ro dhi, akódhi ngóro màràbà tǐnì, gba áyí atá nì ngá títí dhi dré adrézó ına ró dhi. ² À adré akódhi nì bha akódhi nì líkìbhá ĩ dríggá ìndì akódhi nì ngá líkìbhá ĩ dríggá, tsǎle lókyá atá nì dré bhàle dhi dré atsàrà'a. ³ Dì àma, àma tá kókpà ànzimvá ĩ tǐnì, adrélé kpà màràbà ĩ ró tǎ bvò kòndi àdhya kì rinyí zǎle. ⁴ Dì lókyá kòkìswá dre dhi, Giká dré áyí Mvágó nì amùzo, tòkó dré tile tǎtrítrí kúlí zǎle, ⁵ kàpáro mónđyá adrèbhá tá tǎtrítrí kúlí nda zǎle dhi ĩ, mà kàtsáro Giká nì ànzì ĩ ró be dhi bvó. ⁶ Dì mà dré adrélé akódhi nì ànzì 'ì bàti dhi sè dhi, Giká amù áyí Mvǎ nì Tírí adrélé àma kì togó na. Tírí nda adré loyóá àma léna dhi: «Ábbà! Tátá!» ⁷ Dì ásà dhi, mǐ vélé màràbà 'ì ko. Be ró dhi, mǐ mǐna Giká nì mvǎ 'ì bàti. Dì mǐ dré adrélé akódhi nì mvǎ 'ì dhi sè dhi, mǐ nì kpà tǎ dré lazilé áyí ànzì ĩ dré tàyílé ro dhi nì kisú.

Pólò nì togó lanzi Gàlåtíyàbhá kì tǎ sè

⁸ Wáláká dhi, mǐ dré tá Giká nì nǐrà ko dhi 'á dhi, àmi tǎ màràbà giká tǎko kya 'ì, tǎgba giká nda ĩ dré adrézó giká bàti 'ì ko dhi. ⁹ Dì, nyànomvá dhi, mǐ nì vélé Giká dre. Tǎ bàti ró dhi, Giká nì àmi nì. Dì mǐ 'o àmi ngǐnì gòle àmi kì adzá tǎ rinyí àko ìndì kizà ro bvò kòndi àdhya nda ĩ véna dhi? Mǐ adré tsì lèá gòle adrélé tǎ nda kì màràbà ĩ ró? ¹⁰ Tǎko ko, mǐ adré àmikya kítú àruka kì tǎ lebè, mbǎ àruka kya íbe, lókyá àruka kya íbe, ìndì kóná àruka kya íbe. ¹¹ Má adré ngá ro àmi kì tǎ sè, àzì má dré 'òle àmi kòfalé dhi nì dra atsá tǎ tǎko ró dhi sè.

¹² Àma adrúpi ĩ, má adré àmi kì ti lizí, mǐ kàtsáro má tǐnì, ngóro má dré tá atsálé àmi tǐnì dhi tǐnì. Wáláká dhi, mǐ 'o tá ma kònzì ko. ¹³ Ngóro mǐ dré nile be dhi tǐnì dhi, lókyá má dré Rúbí Tani longózó àmi dré vèsè nì àlo sè dhi sè dhi, má longó tá, àma rúbhá dré tá adrélé drà ro dhi sè. ¹⁴ Dì tǎgba àma rúbhá yàà nda dré tá adrézó tǎ lanzi ro àmi dri dhi, mǐ ayízè tá ma ko, mǐ gà tá kpà ma ko. Be ró dhi, mǐ ka'ì àmikya ma dòle ngóro ángéló Giká àdhya tǐnì, kó ngalè Yésu Krísto nì tǎndi tǐnì. ¹⁵ Dì àmi kì arí mǐ dré tá adrézó ába dhi vélé ángwà? Má kitswá tǎà àmi kì tǎ sè dhi, kòkìswá tá dhi, mǐ nì tá àmi kì mǐ angí afèle má dré. ¹⁶ Dì, nyànomvá dhi, má atsá vo vélé àmi kì kàribhá ro, má dré adrélé tǎ bàti ta àmi dré dhi sè?

¹⁷ Mónđí àruka àmi kòfalé dhi kì togó àtsi ró kitswázó àmi kì se áyí vèsè. Dì, tǎ ĩ dré adrélé lèle 'òle nda dóro ko. ĩ adré áyikya àma kì kòfalé le lanzi àmi íbe, àmi kì togó kàtsáro àtsi ró áyí kì tǎ sè be dhi bvó. ¹⁸ Adrélé togó íbe àtsi ró dhi dóro, tǎ adrézó togó íbe kònìni dhi kàdré dóro dhi. Adré kpà lèá dhi, mǐ kàdré togó íbe àtsi ró lókyá wáyi sè, ngbà 'í lókyá mà dré adrèrà'a àmi íbe dhi 'á ko. ¹⁹ Àma ànzì ĩ, má adré gòle kizà nya àmi kì tǎ sè, ngóro tòkó adrélépi 'òle tile dhi dré adrélé kizà nya dhi tǐnì, tsǎle lókyá mǐ dré dra àmi kì tayízó Krísto dré ladzálé atsálé ĩ tǐnì dhi 'á. ²⁰ Má lè tá adrélé túmánì àmi íbe nyànomvá, má kòkìswáro tǎ ta àmi dré lǎsú be twá. Àngyá ko, àma dri adré abílé àmi kì tǎ sè!

Tǎ tadhálé Àgàrà nì tǎ rú, ìndì Sàrà nì tǎ rú dhi

²¹ Àmi adrèbhá lèá adrélé tǎtrítrí kúlí zǎle nì ĩ, mǐ tǎ rè má dré ká: Mǐ nì tǎ tǎtrítrí kúlí nda dré adrélé tǎle dhi ĩ ko? ²² Tǎko ko, à tsì tá dhi, Àbàrààmà tá ànzìàgo íbe rì. Àlo nì tá mvámvá tòkó màràbà ro, rú be Àgàrà dhi dré tile dhi 'ì. Àzya nì tá mvámvá tòkó màràbà ro ko, rú be Sàrà dhi dré tile dhi 'ì. ²³ À ti mvámvá tòkó màràbà ro dhi àdhya nda rinyí rúbhá àdhya sè. Dì, à ti mvámvá tòkó màràbà ro ko dhi àdhya nda lazikúlí Giká àdhya sè.

²⁴ À nì kitswá tǎ nda kòdhi kì àndu ngì kònìni: Tòkó rì nda ĩ adrè tǎ rì Giká dré bhàle ru yìzo mónđí íbe dhi kì tǎ tadhá kòdhyà. Àgàrà nda adrè tǎ Giká dré bhàle ru yìzo mónđí íbe kòngó Sináyì drina dhi nì tǎ tadhá. Akódhi adrè ànzì kì ti adrélé màràbà ĩ ró. ²⁵ Àgàrà adrè kòngó Sináyì bvò Àràbíyà àdhya na dhi nì tǎ tadhá, adrézó kpà Yèrusalémà àndrò kòndi nì tǎ tadhá. Àngyá ko, Yèrusalémà nda ànzì nì íbe dhi ĩ màràbà 'ì. ²⁶ Dì, Yèrusalémà bhù na dhi ına màràbà 'ì ko. Yèrusalémà nda àma kì andre 'ì. ²⁷ Tǎko ko, Giká nì Kúlí adrè tǎà dhi:

«Mǐ, tòkó kóndó ro tilepi ko nì, mǐ kòlenzé wà!
Mǐ mváaswa yilepi ko nì, mǐ kòga lúlúgyá wà!

† Kúlí «mǐ nì tǎ àmi kì mǐ angí afèle má dré» kònì ĩ adrè lèá tǎle dhi, áyí nda ĩ tǎ gǎnzì ró áyí kì fe wáyi Pólò nì tǎ sè.

Tàko ko, tòkó tayílé dhi ni ànzì kì lízò bǐ, tòkó adrélépi agó be dhi àdhya kì lavú.» †

28 Áma adrúpi ĩ, àmi àmíkya ànzì tilé Giká ni lazikúlí sè dhi 'i, ngóro ìsákà tǐni. 29 Lókyá nda kònàdhi sè dhi, mvámvá tilé rìnyí rúbhá àdhya sè nda adrè tá mvámvá tilé Tírí Lólo ni rìnyí sè nda ni mì pfo. Nyànomvá dhi, tà nda kòdhi kókpà kònìni. 30 Dì, Giká ni Kúlí adrè tàá ngíni? «Mí dro tòkó màràbà ro nda ĩ mvá ni be mí kan-dràsè. Tàko ko, tòkó màràbà ro nda ni mvá kitswá ìna tà lazílé tayílé ro dhi ni kisú túmání tòkó màràbà ro ko dhi ni mvá be tàdzí ko.» ††31 Dì ásà dhi, áma adrúpi ĩ, áma tòkó màràbà ro dhi ni ànzì 'i ko. Be ró dhi, áma àmakya tòkó màràbà ro ko dhi ni ànzì 'i.

Áma móndyá Krísto dré trèle dhi 'i

5 Krísto trè áma, mà kàdréro móndí trèle bàti dhi ĩ ró. Adrè dī lèá dhi, mì kàdré àmi kì totó tātā tà nda sè. Mì kòtayí kpà àmi gòle adrélé tódhyá màràbà tatrítrí kúlí àdhya ĩ ró ko.

2 Mì yi rè ká! Ma, Pólò, má adrè tàá àmi dré dhi: Mì kò'o àmi lwàle kitswále atsálé gyäggya Giká kandrà dhi, tà Krísto dré 'òle àmi dré dhi kitswá véle àmi kì ledé ko. 3 Má adrè gòle tàá dhi: Lè dhyá ángùdhi áyi 'òlepi lwàle dhi kàdré tà títi tatrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi kì 'o. 4 Àmi adrèbhá láti nda atsázó gyäggya Giká kandrà tatrítrí kúlí 'òma sè ni ĩ, mì lanzí ru Krísto be dre. Mì vwà kpà Giká ni togó tani rúsè vwàvwà. 5 Dì, áma ró dhi, áma kì tà ka'ìka'ì sè dhi, mà adrè mì bha Giká véna áma kì bhàma gyäggya akódhi kandrà dhi ni tà sè, adrézó tà nda ni letè lovó sè Tírí Lólo ni rìnyí sè. 6 Tàko ko, áma adrèbhá Yésu Krísto na dhi ĩ dré dhi, dhyá kì lwàma ìndì dhyá kì lwàma ko dhi, tà tàko 'i. Tà kàdrè lavúlé dhi ngbà 'í Krísto ni ka'ìma gò adrézó tà ka'ìka'ì nda ni tadhá lèle sè dhi 'i.

7 Mì adrè kó tá angú ra dóro dhi, àdhi kíkí dī àmi tà bàti ka'ìma 'òle dhi ni tayí dhi nì? 8 Tà adrézó àmi kì togó se kònìni nda angá ìna Giká adrélépi àmi kì azí dhi vélesè ko. 9 Mì nì ko tàle dhi, tàkú mvá tsà dhi adrè mápà fòndro títi dhi ni 'o avólé nì dhi? ††10 Dì, má adrè mána ka'ìá Mírì na tàle dhi, mì kitswá tà twá kisú tà má dré adrélé tàle kòdhi rúsè ko. Kàdré ìna dhyá adrélépi àmi kì dri kizá dhi ni tà sè dhi, Giká ni tà bha akódhi nda dri, kàdré gba àdhi 'i ya dhi.

11 Áma adrúpi ĩ, kònò má kàdré tá tadhá dhi, lè móndí ì kàdré àyi kì 'o lwàle dhi 'í dhi, à ni tá go adrélé áma mì pfo àdho tà sè? Tàko ko, tà má dré adrélé longólé Krísto ni dràma fa kipakipa dri dhi ni tà dri dhi kitswá tá véle móndí kì 'o lehdélé dhi ko. 12 Kàdré dhyá adrèbhá àmi kì dri kizá nda kì tà sè dhi, má milésè dhi, dóro ni tá ì dré àyi kì rúbhá kì tolwàle títi dhi!

13 Àmi, áma adrúpi ró ni ĩ, Giká azí àmi adrélé móndí trèle bàti dhi ĩ ró. Dì, mì kàdré àmi kì trèma nda ni no ngóro tà adrélépi láti fe àmi dré adrézó lovó kònzi àmi kì rúbhá kya kì 'o dhi ró ko. Be ró dhi, mì kàdré àmíkya tà 'o àmi kì adrúpi ĩ dré àyi kì màràbà ĩ tǐni lèle sè.

14 Tàko ko, tà títi tatrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi ĩ adrè àyi kì totó tòlí àlo kònìdhi dri: «Mí kàdré àmi àzya ni le ngóro mí dré adrélé àmi tàndi ni le dhi tǐni.» ††15 Dì, mì kàdré àmíkya ru titsí, adrézó ru nya àmi kòfalésè kà'wá àtrá kya tǐni dhi, mì kònò dī dóro, mì kòpfuró ru todràle ko.

Atsima Tírí Lólo ni rìnyí sè dhi

16 Má adrè dī tàá dhi: Mì kàdré atsílé Tírí Lólo ni rìnyí sè gò, mì kòkitswáro lovó kònzi àmi kì rúbhá kya kì 'o ko. 17 Tàko ko, tà lovó kònzi rúbhá àdhya dré adrélé lèle 'òle dhi ĩ twá Tírí Lólo àdhya ĩ rúsè. Tà Tírí Lólo dré adrélé lèle 'òle dhi ĩ kókpà twá tà lovó kònzi rúbhá àdhya dré adrélé lèle 'òle dhi ĩ rúsè. Dì tà rì nda kòdhi ì adrè ru pfo àyi kòfalésè gò, mì dré kitswázó tà mì dré adrélé lèle 'òle dhi kì 'o bwà ko. 18 Dì, mì kàdré àmi kì tayí Tírí Lólo dré adrélé tidrile dhi, àmi véle tatrítrí kúlí ni rìnyí zàle ko.

19 Á ni kitswá tà lovó kònzi rúbhá àdhya dré adrélé lèle 'òle dhi kì no ngádra 'á: ndòtò tà, tà ndí ró dhi, tà swà, 20 giká tàko kì lindrì bhàma, kólé tà, togó kònzi bhàma, lawà, lovó kònzi bhàma móndí ĩ rú dhi, togóaswa, dhyá kì tà bhàma dridrì dhi, ru lanzima, ru kayima, 21 dirèma, wá tsima, gwányá wáyá kì tà, tsàle tà àruka làsú be kònìni dhi ĩ. Má adrè tà longó àmi dri ngóro má dré tá longólé àmi dri dridrì dhi tǐni: Móndyá adrèbhá tà 'o làsú be kònìni dhi ì kitswá àyíkya fíle Giká ni Òpì na ko.

22 Dì, lò'wa dóro Tírí Lólo dré adrélé 'òle 'àle móndí ĩ léna dhi ĩ, kòni 'i: lèle, arí, tà kìdrìkìdrì, togó vwàvwà, togó dóro, tà dóro 'òma, tà ka'ìka'ì, 23 togó yàyà, ìndì dhyá kì lovó mvòma. Tatrítrí kúlí adrè tà ta kònzi tà nda kòdhi ĩ rú àlomvá ko. 24 Móndyá Yésu Krísto àdhya ì tidí fa kipakipa dri lovó kònzi rúbhá àdhya, túmání tà títi lovó kònzi nda dré adrélé lèle 'òle dhi ìbe todràle dre. 25 Mà dré adrélé lédri ìbe Tírí Lólo ni rìnyí sè dhi sè dhi, lè mà kàdré kpà atsílé Tírí nda ni rìnyí sè. 26 Lè mà kàdré drìkàdrì ro ko. Mà kàdré áma kì adrúpi kì togó 'o aswále ko, adrézó lovó kònzi bha áma kì adrúpi ĩ rú ko.

Áma kì adrúpi kì tà lanzì dòma

6 Áma adrúpi ĩ, mì kòkisú àmi kì adrúpi àlo dhi adrèrà'a tàkonzì 'o dhi, àmi lì'wábhá àmi kì tà ka'ìka'ì na dre ni ĩ, mì kòlotó akódhi nda togó yàyà sè. Dì, mì kòsu àmi kì tàndi ĩ rú, tà nda kòtabhìró kókpà àmi gò, àmi kì 'òzo dhèle tàkonzì na dhi ko. 2 Mì kàdré ru ledé àmi kòfalésè, adrézó àmi kì adrúpi kì tà lanzì

† À kònò Èsáyà 54:1. †† À kònò Kídhoma 21:10. ‡ À kònò 1 Kòrìtòbhá ĩ 5:6.

†† À kònò Lèvitíkè 19:18.

do. Mì kàdré 'òá kònìni dhi, mì ni tòlì Krísto dré fèle dhi ni 'o kítswálé tíí. ³ Dhya àlo kàdré áyi no móndí kàdrì ro dhi, tágba dré adrézó móndí tàko 'í dhi, akódhì nda adré áyi tàndì ni líí. ⁴ Lè àmi àlo àlo tíí dhi i mì kàdré tà mì dré adrélé 'òle dhi ki tabhì, mì kòkítswáró àmi ki dri bha kuru àmi ki tàndì ki tà sè be dhi bvó. Dì, mì kòtabhì àmi ki tà móndí àruka kya rú ko. ⁵ Tàko ko, lè àmi àlo àlo tíí dhi i mì kàdré tà bhàle àmi ki tàndì i drígá dhi ki 'o kòdhya.

⁶ Lè dhya ángùdhi adrézó Giká ni kúlí tadhá drá dhi kàdré áyi ngá dóro tíí dhi ki lanzí dhya adrélépi áyi tadhá dhi dré.

⁷ Mì kòtayí àmi adrélé líílé ko: À kítswá Giká ni gu bwà ko. Mì ni ngá mì dré adrélé kidhílé dhi ni akónà kòdhya. ⁸ Mì kàdré ngá kidhí lovó kònzi rúbhá àdhya dré dhi, mì ni dràdrà akónà lovó kònzi nda lésè kòdhya. Dì, mì kàdré ngá kidhí Tírí Lólo dré dhi, mì ni lídrì kóná vésè kólyá dhi ni akónà Tírí nda vélésè kòdhya. ⁹ Mà kòtayí àmi adrélé landèle tà dóro 'òma sè ko. Tàko ko, lókyá kòkítswá dre dhi, mà ni lànýá dóro akónà, mà kòtayí àmi landèle ko dhi. ¹⁰ Dì ásà dhi, mà kàdré láti nda adrézó tà dóro 'o mónýá tíí i dré. Lavúlé dhi, mà kàdré 'òá kònìni àmi ki adrúpi Yésu ni ka'ìbhá dhi i dré.

Pólò ni kúlí kùdù

¹¹ Mì nò rè wárágà pá kàdrì má dré adrézó wárágà kònìdhi ni tísì àmi dré áma tàndì ni drígá sè dhi i ká.

¹² Dhya adrèbhá àmi ki le 'òle lwàle nda ì adré àyikya tà 'o rúbhá sè, à kàdréro àyi ki no dóro be dhi bvó. Dì, ì adré ngbà 'í tà nda ki 'o, à kàdréro àyi ki mì pfo Krísto ni fa kipakipa ni tà sè ko dhi sè. ¹³ Tà bàti ró dhi, ndìndì àyi àyi ki 'obhá lwàle nda ì adré àyikya tátítrí kúlí líkí ko. Tágba kònìni dhi, ì adré àmi ki le 'òle lwàle, ì kòkítswáró àyi ki afà tà ì dré àmi ki 'òzo 'òá àmi ki rúbhá sè dhi ni tà sè.

¹⁴ Dì, ma ró dhi, má kítswá mána áma afà tà àzya sè ko, kàdré ngbà 'í fa kipakipa àmi ki Mírì Yésu Krísto àdhya ni tà sè ko dhi. Tàko ko, fa kipakipa nda sè dhi, à tidí tà bvò kòndì àdhya má dré tá adrézó mì bha driá dhi i todràle dre. À tidí kpà ma dràle tà bvò kòndì àdhya i lésè dre. ¹⁵ Tà bàti ró dhi, dhyá ki lwàma ìndì dhyá ki lwàma ko dhi, tà kàdrì 'í ko. Tà kàdrì lavúlé dhi ngbà 'í dhyá ki tayíma Giká dré bhàle tódhya adrélé móndí tídhí ro dhi 'í. ¹⁶ Tà kèdrìkèdrì i Giká ni togó dóro be dhi ì kàdré mónýá tíí adrèbhá 'òá kònìni dhi i dré. Àyi nda i ìsèrélè ànzi bàti Giká àdhya 'í.

¹⁷ Kùdù ro dhi, lè dhya àlo kògò adrélé áma lagù ko. Àngýá ko, ma àngì Yésu àdhya íbe má rú.

¹⁸ Áma adrúpi i, àmi ki Mírì Yésu Krísto ni togó tani kàdré àmi íbe! Kàdré kònìni.

ÈFÉSÒBHÁ I

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle mómnyá ka'ìbhá Èfésò na dhi i dré dhi 'i. Èfésò nda tá bhàandre kàdrì bvò Àsíyà àdhya na dhi 'i. Pólò longó tá Rúbí Tani kònàle gò, Giká ni tà tadházó Èfésòbhá i dré kóná rì talí sè, dré tá adrèrà'a áyi atsí andre ni na to dhi 'á (Tà 'òle dhi i 19:1–20:1).

Pólò adrè wárágà kònìdhi ni tìsì tà kàdrìkàdrì rì dhi i sè. Àlo ni, adrè Rúbí Tani ni tà àndu ngì mibhalé tí, adrézó Giká zì mómndí i adrélé ìna ró gò, àyi ki apázó tàkonzì lésè Yésu Krísto sè ngíni ya dhi ni tà tadhá. Adrè tà lùzu ró Giká dré kisùle 'òle kínó lésè dhi ni tadhá kònìni: «A ni tà títí bhù na ìndì bvò dri dhi ki amú bhàle adrélé ópí kàdrì àlo, Krísto zàle» (1:10). Pólò adrè kpà Giká amú mómnyá sùrú twá ro dhi i Yúdà ànzi ìbe adrélé sùrú àlo ró Krísto na ngíni ya dhi ni tà tadhá (2:11-22).

Rì ni, Pólò adrè Yésu ni ka'ìbhá i kàdré atsílè ngíni ya dhi ni tà tadhá. Adrè tàá dhi, mà kòtingá àma ki lídrì àku àma rúsè, lídrì tídhí Giká dré bhàle adrélé ìna tìni dhi ni asózó àma rú (4:20-24). Adrè kpà tà tadhá àgo ki tà àyi ki tòkó ìbe dhi dri, ànzimvá ki tà àyi ki tibhá ìbe dhi dri, ìndì màràbà ki tà àyi ki mírì ìbe dhi dri. Kùdù ro dhi, adrè mómnyá ka'ìbhá dhi ki kodzó, i kàdréro àdzú ngá Giká àdhya ki tosò àyi rú àdzú tìrì kònzi ìbe dhi ni tà sè (6:10-20).

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atima

- 1) Pólò ni mòdo fèma (1:1-2)
- 2) Krísto ni Rúbí Tani ni tà àndu ngìma (1:3–3:21)
- 3) Lídrì tídhí ro Krísto na dhi (4:1–6:20)
- 4) Pólò ni kúlí kùdù (6:21-24)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò, bhàle adrélé Yésu Krísto ni àpóstolò ro ngóro Giká dré lèle dhi tìni dhi, mà adrè wárágà kònìdhi ni tìsì àmi, mómnyá lólo Giká àdhya Èfésò na dhi i dré, àmi adrèbhá Yésu Krísto ni ka'ì tà títí i sè dhi i dré. ² Giká àma ki Atá i Mírì Yésu Krísto be dhi i kòbhà àyi ki togó tani àmi rú, ìndì i kòfè tà kàdrìkàdrì àmi dré!

Tà tani Giká dré afèle àma dré Krísto na dhi i

³ Rúku kàdré Giká, àma ki Mírì Yésu Krísto ni Atá dré! Tàko ko, akódhi afè àma dré tà tani títí angábhá i vélèsè bhù lésè dhi i, mà dré adrélé Krísto na dhi sè. ⁴ Drìdrì bvò ni bhàma kandrà dhi, zì tá àma adrélé Krísto na, mà kàdréro lólo ìndì tà kònzi àko àma rú i milèsè be dhi bvò. Akódhi ni lèle sè dhi, ⁵ bhà tá àma twá drìdrì, mà kàtsáro áyi ànzi i ró Yésu Krísto sè, ngóro dré tá lèle 'òle dhi tìni, ìndì ngóro tà nda dré tá adrélé dóro akódhi milèsè dhi tìni. ⁶ 'O tá kònìni, mà kàdréro áyi rú bha kùle, áyi togó tani mìlanzilanzì ro i dré bhàle àma rú áyi Mvá i dré lèle tò dhi na dhi ni tà sè. ⁷ Tàko ko, akódhi ni togó tani kàdrì lavúlè nda sè dhi, amú áyi Mvá nda dràle àma ki tàkonzì trizo ìndì

àma ki apázó tàkonzì lésè akódhi ni kàrí sè. ⁸ Tà bàti ró dhi, fè áyi togó tani gàle àma léna bí, túmánì tògyá wáyi tà títí dhi ki àndu nìzo dhi be. ⁹ Tadhá kpà àma dré tà lùzu ró i dré kisùle 'òle ìndì i dré lèle 'òle kínó lésè Krísto na dhi, ngóro dré tá adrélé dóro akódhi milèsè dhi tìni. ¹⁰ Tà dré lèle 'òle nda, tà kònìdhi 'i: Lókyá kòkìswá títí dre dhi, a ni tà títí bhù na ìndì bvò dri dhi ki amú bhàle adrélé ópí kàdrì àlo, Krísto zàle.

¹¹ Dì Giká bhà àma twá, àma ki zìzo adrélé mómnyá i na i ró Krísto na, ngóro i dré kisùle 'òle kínó lésè dhi tìni. Tàko ko, akódhi adrè tà títí dhi ki 'o ngóro i dré kisùle 'òle, ìndì i dré lèle 'òle dhi tìni. ¹² Dì Giká 'o tà nda kònìni, kìtswálé àma àma ki mì bhabhá Krísto véna drìdrì dhi i, mà kàdréro Giká ni rú bha kùle akódhi ni mìlanzilanzì sè be dhi bvò.

¹³ Àmi ró dhi, mì yi kókpà tà bàti Rúbí Tani àdhya Giká dré adrézó àmi ki tídrì ásà dhi gò, mì dré Krísto ni ka'ìzo. Dì Giká dré áyi àngì lwázo àmi rú, tadházóá dhi, àmi mómnyá ìna 'i káyà dhi. Àngì nda, Tìrì Lólo Giká dré lazilé dhi 'i. ¹⁴ Tìrì Lólo nda ngàdrì Giká dré afèle àma dré drìdrì, tadházóá dhi, i ni dra tà i dré lazilé tàyilé ro dhi ni afè àma dré dhi 'i, tsàle lókyá i dré dra àma, mómnyá ìna ró dhi ki apázó kìtswálé títí dhi 'á. Dì

àsà dhi, mà kàdré akódhi ni rú bha kùle akódhi ni milanzilanzi sè wà!

Pòlò zi tà Giká tí Èfèsòbhá i dré

¹⁵ Di àsà dhi, kìdhólé lókyá má dré yìzoá tàle dhi, m̀i adré Mírì Yésu ni ka'ì, adrézó m̀ondyá lólo Giká àdhya ki le ng̀ini ya dhi sè dhi, ¹⁶ má adré àwoyá ta Giká dré àmi ki tà sè landè àko ró. Má adré kpà àmi ki tà kisù, má dré adrèrà'a tà zi Giká tí dhi 'á. ¹⁷ Má adré Giká, àma k̀i Mírì Yésu Krísto ni Atá milanzilanzi ro dhi ni ti lizí, kòfèrò tògyá Tírí Lólo àdhya àmi dré kitswázó àyi tà lùzu ró dhi ki ni, m̀i kòkìtswáro kpà àyi tàndi ni ni dóro lavúlé be dhi bvó. ¹⁸ Má adré kpà tà zi akódhi tí, kò'oró àyi ngádra ngá kazá àmi ki togó na, m̀i kònìrò tà dré àmi ki azízó adrélé m̀i bha í véna àsà dhi i, túmání tà kàdrè milanzilanzi ro dré lazílé àyi m̀ondyá i dré tàyiilé ro dhi be.

¹⁹ Kò'o kpà àmi àyi rìnyí kàdrè lavúlé adrélèpi tà 'o àma adrèbhá àyi ka'ì dhi i léna dhi ni ni. Akódhi ni rìnyí kàdrè lavúlé nda, ²⁰ rìnyí dré tadhálé Krísto rú, dré akódhi ni tìngàrà'a dràdrà lésè, ìndi akódhi ni 'orà'a lírílé àyi dríágó lésè bhù na dhi 'á dhi 'i. ²¹ Giká bhà Krísto nda adrélé opí kàdrè títi dhi i drile, rìnyí títi adrézó opè nya dhi i drile, rìnyí àruka títi dhi i drile, opè títi dhi i drile, ìndi rú títi kitswálé fèle lókyá kònèdhi sè ìndi lókyá adrélèpi alìle dhi sè dhi i drile. ²² Bhà kpà tà títi dhi i adrélé Krísto ni pá zàle gò, akódhi ni bhàzo adrélé Èkèlèzyà ni drì kòlepi ró tà títi i sè. ²³ Èkèlèzyà nda Krísto ni rúbhá 'i. Akódhi adrè Èkèlèzyà nda ni 'o gàle àyi tàndi ni lédri sè bí, ngóro í dré adrélé tà títi dhi ki 'o gàle àyi tàndi sè bí dhi t́ni.

Giká 'o àma adrélé túmání Krísto be

2 Wáláká dhi, àmi tá àmikya m̀ondí dràbhá dre dhi 'i, àmi ki ligìma ni tà sè ìndi àmi ki tàkonzì ki tà sè. ² Lókyá nda sè dhi, m̀i adré tá tatsílé tàkonzì 'obe, ìndi tà bvò kòndi àdhya ki lebèbe. M̀i adré tá kpà tírí kònzì ki kàdrè adrélèpi opè kitswálé nòle bwà ko dhi drile dhi ni lebè. Tírí nda tírí adrélèpi tà 'o nyànomvá m̀ondyá adrèbhá ligílé Giká rú dhi i léna dhi 'i. ³ Àma títi, àma tá kókpà àyi nda i kòfalé, adrélé tà 'o àyikya t́ni. Mà adré tá tatsílé lovó kònzì àma ki rúbhá kya ki 'obe, ìndi tà mà dré tá adrélé kisùle lovó kònzì nda sè dhi ki 'obe. Àma ki tà làsú kònzì sè dhi, mà adré tá lile Giká ni kombà kisú àyi nda kya t́ni.

⁴ Di, Giká ni togó dóro lavúlé dhi sè, ìndi akódhi ni lèle kàdrè àma vélé dhi sè dhi, ⁵ 'o àma adrélé túmání Krísto be, tágba mà dré tá adrézó m̀ondí dràbhá dre dhi 'i àma ki tàkonzì ki tà sè dhi. Tà bàti ró dhi, Giká tídrí àmi àyi togó tani sè. ⁶ Di mà dré ru amúlé Yésu Krísto be dhi sè dhi, Giká tìngá àma kurú na túmání akódhi be, àma ki 'òzo lírílé bhù na túmání akódhi be. ⁷ Giká 'o tà nda kònèni, kitswálé lókyá títi adrèbhá alìle

dhi i sè dhi, í kòtadháro àyi togó tani kàdrè lavúlé, í dré bhàle àma rú Yésu Krísto na dhi be dhi bvó.

⁸ Tàko ko, Giká tídrí àmi àyi togó tani sè, àmi ki tà ka'ika'ì sè. Tà nda kòdhi angá àmi ki tàndi i vélésè ko. Be ró dhi, tà nda ìna tà Giká dré fèle àmi dré àngyá dhi 'i. ⁹ Di akódhi tídrí àmi tà dóro m̀i dré 'òle dhi i sè ko, dhya àlo kòkìtswáro àyi afà àyi tàndi ni tà sè bwà ko. ¹⁰ Àngyá ko, àma ngá Giká dré ledélé àyi tàndi ni dríga sè dhi 'i. Akódhi bhà àma tódhyá Yésu Krísto na, mà kàdréro tà dóro í dré bhàle drìdrì àma dré 'òle dhi ki 'o be dhi bvó.

Àma sùrú àlo Yésu Krísto na dhi 'i

¹¹ Di àsà dhi, m̀i kisù rè ngalè wáláká dhi, àmi tá m̀ondí ng̀ini ró dhi 'i ya dhi ká. Tàko ko, àmi tá m̀ondí tile sùrú twá ro dhi 'i. Yúdà ànzì adrèbhá àyi ki zi m̀ondí lwàle dhi i ró dhi, ì adré tá àmi ki zi m̀ondí lwàle ko dhi i ró. (Tákò, àyi ki lwàma nda ngbà lí tà ì dré 'òle àyi ki rúbhá na dhi 'i.) ¹² Wáláká dhi, àmi tá vwàvwà ro Krísto rúsè. Àmi tá twá Giká ni sùrú, ìsèrèlè ànzì i rúsè. Àmi tá kpà twá tà Giká dré bhàle ru yìzo m̀ondyá ìna íbe dhi rúsè, ìndi àyi lazikúlí rúsè. Bvò kònèdhi lé dhi, àmi tá Giká àko, ìndi tà m̀i dré tá kitswázó m̀i bha àsà dhi i kpà yókódhó. ¹³ Di, nyànomvá dhi, m̀i dré ru amúlé Yésu Krísto be dhi sè dhi, Giká 'o àmi adrèbhá tá vwàvwà ro dhi i atsálé ànyi í làga Krísto ni kàrì sè dre.

¹⁴ Tàko ko, Krísto ni tàndi bhà tà k̀drík̀drì àma kòfalé ǹ. Àngyá ko, 'o Yúdà ànzì i m̀ondyá sùrú twá ro dhi íbe dhi i atsálé sùrú àlo ró, dré àyi rúbhá fèle dhi sè. 'O kpà zèrìbà adrélèpi tá àma ki kòfalé lanzí, adrézó àma ki 'o adrélé kàrìbhá i ró dhi arílé. ¹⁵ 'O kpà t́trítrí kúlí i tà títi t́trítrí kúlí nda dré adrélé tàle à kò'o dhi íbe dhi ki tà akílé. 'O tà nda kòdhi i kitswázó sùrú rì nda ki bha adrélé sùrú àlo t́dhrí ro dhi ró í léna, adrélé kpà tà k̀drík̀drì íbe. ¹⁶ 'O kpà kònèni, kitswálé àyi dràma fa ki-pakipa dri dhi sè dhi, í kàmúro àyi rì nda i tódhyá Giká be, ì kàtsáro rúbhá àlo ró. Di pfu tà adrélèpi tá àyi ki 'o adrélé kàrìbhá i ró nda dràle kònèni. ¹⁷ Di Krísto nda alì Rúbí Tani tà k̀drík̀drì àdhya ni longó àmi sùrú twá ro adrèbhá tá vwàvwà ro Giká rúsè dhi i dré, ìndi àma Yúdà ànzì adrèbhá tá ànyi akódhi làga dhi i dré. ¹⁸ Tàko ko, ǹi láti àma dré adrézó àma ki kisí àmi íbe ànyi Giká Atá làga Tírí Lólo àlo sè dhi ǹ.

¹⁹ Di àsà dhi, àmi sùrú twá ro ni i, àmi vélé m̀ondí twá 'i ko, ìndi m̀ondí angábhá sùrú twá i lésè dhi 'i ko. Be ró dhi, àmi àmikya bhàànzì 'i túmání m̀ondyá lólo Giká àdhya íbe. Àmi kpà Giká ni sùrú akódhi ni dzó lé dhi 'i. ²⁰ Akódhi adó kpà àmi dzó nda ni sizo, àmi ki tobhàzo dzópá í dré bhàle àpòstolò i sè ìndi pròfètà i sè dhi dri. Yésu Krísto ni tàndi, kírà agógó dzó nda dré adrézó àyi totó dríá dhi 'i. ²¹ Akódhi adrè dzó wáyi nda ni 'o adrélé kitsílé, adrélé mbàle atsálé t́pelò lólo Mírì dré dhi ró

dhi n̄. ²² Di m̄ dré adrélé Krísto na dhi sè dhi, Giká adré kpà àmi ki tobhà dzó nda ni sizo, dzó nda kàtsáró àrà ĩ dré adrézó lána áyi Tírí sè dhi ró be dhi bvó.

Àzí Giká dré bhàle Pólò drígá móndyá súrú twá ro dhi ĩ dré dhi

3 Di àsà dhi, ma, Pólò, ma Yésu Krísto ni móndí 'ìle bǎdzó lé àmi súrú twá ro dhi ki tà sè dhi 'i. ² M̄ yi tàle dhi, Giká bhà àzí má drígá áyi togó tani sè, má kàdréró 'òà àmi dré dhi 'i. ³ Tàko ko, akódhi tadhá má dré tà lùzu ró ĩ dré kisùle 'òle kínó lésè dhi, ngóro má dré adrélé tà ni ni tisè tsà dhi t̄ni. ⁴ M̄ kònà tà má dré adrélé tisèle kòdhi ĩ dhi, m̄ ni kitswá tògyá Giká dré afèle má dré Krísto ni tà lùzu ró nda ni àndu nizo dhi ni atógyà. ⁵ Wáláká dhi, Giká 'o tá tà lùzu ró nda móndí lókyá àruka ĩ sè dhi ĩ dré nile ko. Di, nyànomvá dhi, tadhá tà nda áyi Tírí ni r̄inyí sè áyi àpóstolò lólo ĩ dré, ìnd̄i áyi pròfétá lólo ĩ dré dre. ⁶ Di tà lùzu ró nda, tà kòn̄dhi 'i: Rúbí Tani ni ka'ima sè dhi, móndyá súrú twá ro dhi ĩ kisú tà Giká dré lazilé áyi ànzi ĩ dré tàylilè ro dhi túmání Yúdà ànzi ìbe dre. ĩ atsá kpà rúbhá àlo ró túmání Yúdà ànzi nda ìbe dre. ĩ kisú kpà tà Giká dré lazilé dhi túmání Yúdà ànzi nda ìbe Yésu Krísto na dre.

⁷ Giká fè ma adrélé Rúbí Tani nda ni m̄aràbà ro áyi togó tani ĩ dré bhàle má rú dhi sè, ìnd̄i áyi r̄inyí adrélépi tà 'o má léna dhi sè. ⁸ Tágba má dré tá adrézó móndí tàko ró lavúle móndyá títi Giká àdhya ĩ kòfalé dhi, akódhi bhà àzí nda má drígá áyi togó tani sè, má kàdréró Krísto ni tà kàdr̄i, kitswázó àndu ni ni ni bwà ko dhi ni longó móndyá súrú twá ro nda ĩ dré. ⁹ Lè kpà má kàdré tadhá móndyá títi ĩ dré ngádra 'á dhi, Giká adré tà lùzu ró nda ni 'o nḡni ya dhi. Giká ngá títi dhi ki bhàlepi dhi zù tá tà lùzu ró nda kínó lésè. ¹⁰ 'O tá kòn̄ni, kitswálé nyànomvá dhi, ĩ kòtadháró Èkèlézyà rú áyi tògyá kàdr̄i ĩ dré adrézó tà títi dhi ki 'o àsà dhi, t̄irí ópí kàdr̄i ro ìnd̄i r̄inyi ró kurú na bhù ĩ 'ásè dhi ĩ dré be dhi bvó. ¹¹ Di Giká 'o tà ĩ dré kisùle 'òle kínó lésè nda kitswálé títi àma ki Mírí Yésu Krísto sè, kàdréró kóná vésè kólyá. ¹² Di mà dré adrélé Krísto na dhi sè dhi, ìnd̄i mà dré adrélé akódhi ni ka'ì dhi sè dhi, mà kitswá àma ki kisí ànyi Giká làga tiri àko, ìnd̄i tà ka'ika'ì be b̄i. ¹³ Di àsà dhi, má adré àmi ki ti lizí, m̄ kòtayíró àmi ki togó adrélé lanzile, má dré adrélé kizà nya àmi ki tà sè dhi sè ko. Tàko ko, má adré kizà nya kòn̄ni, m̄ kòkitswáró Giká ni milanžilanzì kisú be dhi bvó.

Krísto ni lèle ni tà nima

¹⁴ Di àsà dhi, má adré àma kórókó titi Giká, àma ki Atá kandrá. ¹⁵ Súrú títi bhù na ìnd̄i bvò dri dhi ĩ adrélé be akódhi sè. ¹⁶ Má adré tà zi akódhi tí, kitswálé akódhi ni milanžilanzì kàdr̄i lavúle dhi sè dhi, kòtim-bàrò àmi ki togó áyi Tírí ni r̄inyí sè. ¹⁷ Má adré zìà kòn̄ni, Krísto kàdréró adrélé àmi ki togó na àmi ki tà

ka'ika'ì sè. Má adré kpà tà zi Giká tí, m̄ kàdréró tròle lèle rú, adrézó àmi ki totó tātā lána, ¹⁸ kitswálé àmi túmání móndyá lólo títi Giká àdhya ìbe dhi ĩ, m̄ kòkitswáró Krísto ni lèle ni tàli àngopí ya, kàtswa ni àngopí ya, mvumvù ni àngopí ya, ìnd̄i tálí ni àngopí ya dhi ni ni. ¹⁹ Áyíya, m̄ kàdré akódhi ni lèle tà nini wáyi dhi ni lavúlepi nda ni ni, m̄ kàdréró gale Giká ni t̄and̄i ni l̄id̄r̄i sè kitswálé títi be dhi bvó.

²⁰ Giká r̄inyí ìbe kitswázó tà 'o, tà mà dré adrélé zile akódhi tí dhi ki lavú, ìnd̄i tà mà dré adrélé kisùle dhi ki lavú byá, akódhi ni r̄inyí adrélépi tà 'o àma léna dhi sè.

²¹ Milanžilanzì kàdré akódhi dré Èkèlézyà na ìnd̄i Yésu Krísto na, lókyá títi ĩ sè ìnd̄i kóná vésè kólyá! Kàdré kòn̄ni.

Adrema ngá àlo ró Krísto ni rúbhá na dhi

4 Di àsà dhi, ma 'ìle bǎdzó kòndi 'á Mírí ni tà sè ni, má adré àmi ki kodzó, m̄ kàdréró atsílé ngóro dré kitswálé tà Giká dré àmi ki azizó àsà dhi sè dhi t̄ni. ² M̄ kàdré àmi ki tà bha k̄ini mi tà títi ĩ sè, adrézó tà 'o togó yàya sè, adrézó tà letè togó vwàvwà sè. M̄ kàdré àmi ki adrúpi ki tà yàya mvo àmi kòfalésè lèle sè. ³ M̄ kàdré tà títi dhi ki 'o, adrézó àmi ki likí adrélé ngá àlo ró àmi kòfalésè Tírí Lólo na, tà k̄id̄r̄ik̄id̄ri adrélépi àmi ki fe ru amú dhi sè. ⁴ Krísto ni rúbhá ngbà 'í àlo kwákwá. Tírí Lólo kpà ngbà 'í àlo kwákwá, ngóro tà Giká dré àmi ki azizó adrélé m̄ bha ĩ véna àsà dhi dré adrélé àlo kwákwá dhi t̄ni. ⁵ Mírí ngbà 'í àlo kwákwá, tà ka'ika'ì ngbà 'í àlo kwákwá, ìnd̄i b̄at̄isimò ngbà 'í àlo kwákwá. ⁶ Giká kókpa ngbà 'í àlo kwákwá. Akódhi nda móndyá títi dhi ki Atá 'i. Adré òp̄i nya áyi títi dhi ĩ dri, adrézó tà 'o áyi títi dhi ĩ sè, adrézó adrélé áyi títi dhi ĩ léna dhi n̄.

⁷ Di, àma àlo àlo títi dhi ĩ, mà kisú tà tani twátwa dhi ĩ, ngóro Krísto dré tà nda ki lanzílé àma dré áyi togó tani sè dhi t̄ni. ⁸ Àsà dhi, Giká ni Kúlí adré tàà dhi: «Akódhi dré tá mb̄arà'a kurú na dhi 'á dhi, dr̄i tá dhya ĩ dré rùle dhi ĩ ĩ vésè gò, tà tani lanzízó móndí ĩ dré.» †

⁹ Kúlí «akódhi mbà kurú na» kòdhi ĩ adré lèà tàle dhi, akódhi si tà kpà bvò àndúna. ¹⁰ Di akódhi silepi nda tà dhya àlo mbàlepi kurú na bhù ki lavú nda 'i, kò'oró bvò wáyi dhi gale áyi t̄and̄i ni l̄id̄r̄i sè b̄i be dhi bvó.

¹¹ Di Krísto nda bhà móndí àruka Èkèlézyà le dhi ĩ adrélé àpóstolò ĩ ró dhi n̄. Bhà àruka ni ĩ adrélé pròfétá ĩ ró, àruka ni ki bhàzo adrélé Rúbí Tani longóbhá ĩ ró, àruka ni ki bhàzo adrélé Èkèlézyà ni likíbhá ĩ ró, àruka ni ki bhàzo adrélé tà tadhábhá ĩ ró. ¹² Bhà áyi nda ĩ adrélé kòn̄ni, ĩ kàdréró móndyá Giká àdhya ki ledé kitswálé títi, ĩ kàdréró àzí bhàle áyi drígá dhi ki 'o, adrézó Krísto ni rúbhá timbà be dhi bvó. ¹³ A ni adré kòn̄ni, tsàle lókyá àma títi mà dré dra atsázó ngá àlo ró àma ki tà ka'ika'ì na, ìnd̄i Giká ni Mvágó ni nima na

† À kònò Longó ĩ 68:19.

gò, mà dré li'wázó atsalé Krísto ni tàndi t́ni, kitswálé akódhi ni tà sè títi dhi 'á.

¹⁴ Lókyá nda sè dhi, mà kitswá gòle véle adrélé ànzimvá i t́ni ko. À kitswá gòle adrélé àma ki tesé tà tadhálé twátwa dhi i sè, ngóro lyãandre dré adrélé bwátù liví, ìndì yí dré adrélé bwátù kãgbá dhi t́ni ko. À kitswá kpà gòle adrélé àma ki tesé mómndí adrèbhá láti nda àma ki litízó àyi ki túrúpfú tà sè dhi i sè ko. ¹⁵ Be ró dhi, mà ni àmakya adrè tà bàti ta lèle sè, adrézó mbàle tà títi i sè, atsalé ngóro Krísto adrélépi rúbhá ni dri 'í dhi t́ni. ¹⁶ Akódhi nda adrè rúbhá ni kègá títi dhi ki 'o ru amú ìndì ru kisú kídrì títi adrèbhá àyi ki t'í dhi i sè, atsalé rúbhá àlo ró dhi nì. Dì rúbhá ni kègá àlo àlo títi dhi i kàdré àyi ki àzì 'o dhi, rúbhá wáyi nda adrè mbàle atsalé rinyi ró lèle na.

Lídrì t́dhi ro Krísto na dhi

¹⁷ Dì ásà dhi, má adrè àmi ki kodzó tà tàndi ró Mírì ni rú sè, m̀ kògòro véle adrélé atsílé ngóro pàgánò i dré adrélé atsílé àyi ki tà kisùkisù àngyá na dhi t́ni ko.

¹⁸ Àyi ki tà kisùkisù nda atsá t́nimvá ro gò, i dré adrézó vwàwà ro lídrì Giká àdhya rúsè, i dré àyi ki togó 'òle tombálé gò adrézó tà nìni àko dhi sè. ¹⁹ Àyi ki togó andírì gò, i dré àyi ki fèzo adrélé tà swà 'o, adrézó kpà tà ndí ró dhi ki kárà títi dhi ki 'o lovó sè.

²⁰ Dì, àmi ró dhi, m̀ kisú àmikya Krísto ni tà nile dhi kònini ko. ²¹ Tàko ko, m̀ yi tá akódhi ni tà gò, à dré tà bàti adrélépi akódhi léna dhi ni tadházó àmi dré dhi 'í. ²² Kàdré dì àmi ki atsimá wáláká dhi ni tà sè dhi, lè m̀ kòtìngá àmi ki lídrì àku àmi rúsè. Àngyá ko, lídrì àku nda adrè dràle dràdrà lovó kònzi adrèbhá akódhi ni lití dhi i sè. ²³ Kòdhi íbe dhi, m̀ kòtayí àmi ki tà kisùkisù Tírì Lólo dré adrélé ladzálé atsalé t́dhi ro. ²⁴ M̀ kàsó kpà àmi rú lídrì t́dhi Giká dré bhàle adrélé ína t́ni dhi, m̀ kòkitswáro atsílé tà gyãgya na, tà bàti na, ìndì tà lólo na be dhi bvó.

²⁵ Dì àmi àlo àlo títi dhi i, m̀ kòtayí kinzò tàma, adrézó tà bàti ta àmi ki adrúpi i dré. Àngyá ko, àma títi dhi i rúbhá àlo ni kègá 'í. ²⁶ Àmi ki togó kàdré aswálé dhi, m̀ kòtayí àmi adrélé tàkonzì 'o ásà ko. M̀ kòtayí kpà kitú ndile àmi ki togóaswa nda dri ko. ²⁷ M̀ kòfè láti Dzàborò dré kitswázó tà 'o àmi ki togó na dhi ko. ²⁸ Lè dhya àngùdhi adrélépi ngá kugù dhi, kògò adrélé ngá kugù ko. Be ró dhi, akódhi nda kàdré àzì 'o àyi tàndi ni drígá sè adrézó adrélé ásà, kòkitswáro kpà ngá lanzí lemerèbhá i dré be dhi bvó. ²⁹ M̀ kòtayí kúlí kònzi àlo dhi apfòle àmi sílèsè ko. Be ró dhi, m̀ kàdré ngbà 'í kúlí dóro kitswábhá àmi ki adrúpi ki tìmbà àyi ki tà ka'ika'ì na dhi ki ta kòdhya, kitswázó àyi adrèbhá àmi ki yi dhi ki ledé ásà. ³⁰ M̀ kòfè kizà Tírì Lólo Giká àdhya dré ko. Tàko ko, Giká afè Tírì nda àmi dré ngóro àngè lwàle àmi rú dhi t́ni, tadházóá dhi, í ni àmi ki apá kitswálé títi kitú i dré bhàle dhi tú. ³¹ M̀ kòtìngá àmi

rúsè togó kùdzí, togóaswa, kombà, kótrétré, làdhá i, ìndì tà kònzi ki kárà títi dhi íbe. ³² Dì, m̀ kàdré àmikya dóro, adrélé àmi ki togó dóro tadhá àmi kòfalèsè. M̀ kàdré kpà àmi ki adrúpi ki tàkonzì tri àmi kòfalèsè, ngóro Giká dré àmi ki tàkonzì trile Krísto na dhi t́ni.

Atsimá ngádra 'ásè dhi

5 Dì àmi, Giká ni ànzi dré lèle tò ni i, m̀ kàdré tà 'o akódhi àdhya t́ni. ² M̀ kàdré kpà atsílé lèle na Krísto àdhya t́ni. Tàko ko, akódhi nda lè àma tò gò, àyi lídrì fèzo àma ki tà sè, ngóro mòbòmà tàdzí be dóro fèle Giká dré dhi t́ni.

³ Adrè lèá dhi, ndòtò tà, tà ndí ró dhi i, ngá lovó be dhi i kàdré àmi kòfalé àlomvá ko. Àngyá ko, tà nda kòdhi i kitswá mómndyá lólo Giká àdhya i sè ko. ⁴ Adrè kpà lèá dhi, ndòtò kúlí i, kúlí azaaza i, ìndì kúlí wáyá adrézó lenzélé ásà dhi íbe dhi i kàdré àmi kòfalé yókódhó. Kúlí làsú be kònini nda i kitswá kpà àmi sè ko. Be ró dhi, m̀ kàdré àmikya kúlí adrézó àwoyá fe Giká dré dhi ki ta kòdhya. ⁵ Tàko ko, m̀ ni dóro tàle dhi, mómndyá adrèbhá ndòtò tà 'o dhi i, mómndyá adrèbhá tà ndí ró dhi ki 'o dhi i, ìndì mómndyá adrèbhá ngá lovó bha dhi íbe dhi ki àlo kitswá fìle Òpì Krísto kya Giká be dhi na ko dhi. (Dhya àngùdhi adrélépi ngá lovó bha dhi ína giká tàko ki lídrì bhàlepi 'i.)

⁶ M̀ kòtayí àmi dhya àlo dré litílé kúlí tàko i sè ko. Tàko ko, tà kònzi làsú be kònini dhi i adrè Giká ni kombà asé mómndyá adrèbhá ligílé akódhi rú dhi i dri. ⁷ Ásà dhi, lè m̀ kòsù ru àyi nda íbe ko, adrézó kpà tà 'o àyi íbe ko. ⁸ Tàko ko, wáláká dhi, àmi tá t́nimvá 'í. Dì, nyànomvá dhi, àmi àmikya ngádra 'í Mírì Yésu na. M̀ kàdré dì atsílé ngóro ànzi ngádra àdhya i t́ni. ⁹ Àngyá ko, lè'wa dóro mómndyá ngádra 'á dhi i dré adrélé 'àle dhi i, kònì 'i: tà dóro títi dhi ki 'òma, tà gyãgya 'òma, ìndì tà bàti tàma. ¹⁰ M̀ kàdré tà Mírì ni togó dré adrézó kìnìlé ásà dhi ki nda nile kòdhya. ¹¹ M̀ kòsù ru tà tàkotàko mómndyá t́nimvá na dhi i dré adrélé 'òle dhi íbe ko. Be ró dhi, m̀ kàdré àmikya tà nda ki tadhá ngádra 'á. ¹² Tàko ko, ndìndì tà mómndyá nda i dré adrélé 'òle lùzu ró dhi ki tàma adrè kanyò fe. ¹³ À adrè ngá títi adrélé tadhálé ngádra 'á dhi ki no dóro. ¹⁴ Kòdhi íbe dhi, ngá títi ngádra dré adrélé tadhálé dhi i adrè kpà atsalé ngádra ró. Ásà dhi, à adrè tàà dhi:

«M̀ adrélépi ayí ko ni, mí kòlaró ayí lésè, ìndì mí kàngá dràdrà lésè gò, Krísto kò'oró àyi ngádra kòle àmi kazá.»

¹⁵ Dì ásà dhi, m̀ kònò dóro ngalè m̀ adrè atsílé ngíni ya dhi. M̀ kàdré atsílé ngóro mómndí azaaza i t́ni ko. Be ró dhi, m̀ kàdré àmikya atsílé ngóro tògyabhá i t́ni.

¹⁶ M̀ kàdré lókyá wáyi m̀ dré adrézó ába dhi ki líkí, adrézó tà dóro 'o ásà. Àngyá ko, kitú kònì i kònzi lavúlé. ¹⁷ M̀ kàdré dì mómndí azaaza i ró ko. Be ró dhi, m̀ kàdré àmikya tà Mírì dré adrélé lèle m̀ kò'o dhi ki

nda nìle kòdhya. ¹⁸ Mì kòtayí àmi wá dré adrélé tsìle ko. Tàko ko, wá nda adré mómndí ki tidrì adrélé tà swá 'o dhi nì. Be ró dhi, mì kàdré àmi ki tayí adrélé gàle Tírí Lólo sè. ¹⁹ Mì kàdré longó Giká ni Kúlí na dhi ki ngo, túmání longó adrézó Giká ni rú bha kùle dhi íbe, ìndì longó adrèbhá angálé Tírí Lólo vélésè dhi íbe, adrézó ru tìmbà àmi kòfalésè. Áyíya, mì kàdré longó ngo Mírì dré, adrézó lenzélé akódhi ni rú sè togó wáyi sè. ²⁰ Kòdhi íbe dhi, mì kàdré ngbú àwoyá ta Giká àma ki Atá dré tà títí i sè, àma ki Mírì Yésu Krísto ni rú sè.

Àgo ki tà àyi ki tòkó íbe dhi

²¹ Lè mì kàdré àmi ki bha àmi ki àzya i zàle àmi kò-falésè, Krísto ni lindrì bhàma sè. ²² Àmi tòkó i, mì kàdré àmi ki dri asó àmi ki àgo i kandrá, ngóro mì dré adrélé 'òle Mírì kandrá dhi tñi. ²³ Tàko ko, agó ìna tòkó drìle, ngóro Krísto dré adrélé Èkèlézyà drìle dhi tñi. Krísto nda, Èkèlézyà adrélèpi akódhi ni rúbhá ro dhi ni tidrìlépi 'i. ²⁴ Dì ngóro Èkèlézyà dré adrélé àyi bha Krísto zàle dhi tñi dhi, lè tòkó ì kàdré kókpà àyi ki bha àyi ki àgo i zàle tà títí i sè. ²⁵ Àmi àgo i, lè mì kàdré àmi ki tòkó ki le, ngóro Krísto dré Èkèlézyà ni lèle tò gò, àyi lídrì fèzo akódhi ni tà sè dhi tñi. ²⁶ Akódhi 'o kònìni, Èkèlézyà nda ni temvézó yí akódhi ni dzìzo ásà dhi sè ìndì Giká ni Kúlí sè, akódhi ni 'òzo atsálé lólo Giká dré, ²⁷ ì kò'oró akódhi apòle í kandrá Èkèlézyà milanzìlanzi ro dhi ró, ndì àko, rúbhá àdé àko, ìndì tà àzya kítswalépi ko dhi àko, akódhi kàdré ró lólo ìndì tà kònzi àko í rú be dhi bvó. ²⁸ Kókpà kòdhi tñi, lè àgo ì kàdré àyi ki tòkó ki le, ngóro ì dré adrélé àyi ki tàndì ki rúbhá ki le dhi tñi. Agó adrélèpi àyi tòkó ni le dhi adré àyi tàndì ni le kòdhya. ²⁹ Àngyá ko, dhya àlo gá àyi tàndì ni rúbhá tàdzí rè ko. Be ró dhi, adré ìna ngá fe àyi rúbhá dré nyàle, adrézó rúbhá nda ni líkí dóro, ngóro Krísto dré adrélé 'òle Èkèlézyà dré dhi tñi. ³⁰ Tàko ko, àma akódhi ni rúbhá ni kígá 'i. ³¹ Ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi tñi: «Ásà dhi, agó ni àyi atá ni tayí àyi andre be, ru amúzó àyi tòkó be gò, àyi rìti nda ì dré atsázó rúbhá àlo ró.» ³² Tà nda kòdhi, tà kàdrì lùzu ró dhi 'i. Dì, má adré mána tà nda ni ta Krísto ni tà dri, ìndì Èkèlézyà ni tà dri. ³³ Tágba kònìni dhi, lè àmi àlo àlo títí dhi i mì kàdré àmi ki tòkó ki le, ngóro mì dré adrélé àmi ki tàndì ki le dhi tñi. Adré kpà lèá dhi, tòkó ì kàdré àyi ki àgo ki lindrì bha.

Ànzimvá ki tà àyi ki tibhá íbe dhi

6 Àmi ànzimvá i, lè mì kàdré àmi ki tibhá ki kúlí ka'ì 'òle, mì dré adrélé Mírì na dhi sè. Tàko ko, tà nda kòdhi tà gyágya 'i. ² «Mí kàdré àmi atá ni lindrì bha àmi andre be.» Tòlì nda kòdhi tòlì Giká dré fèle drìdrì túmání lazikúlí be dhi 'i. ³ Lazikúlí nda, kònìdhi 'i: «Mí kàdré àmi atá ni lindrì bha àmi andre be, mí kàdré

† À kònò Kìdhoma 2:24.

arí íbe, adrézó kpà lídrì íbe bvò kònìdhi dri lókyá be wvávwa ro be dhi bvó.» ^{††}

⁴ Àmi, ànzi ki atá i, mì kàdré àmi ki ànzimvá ki togó 'o aswálé àngyá ko. Be ró dhi, mì kàdré àmìkya àyi ki líkí, adrézó àyi ki tadhá ìndì àyi ki lotó Mírì ni tà sè.

Màràbà ki tà àyi ki mírì íbe dhi

⁵ Àmi màràbà ró ni i, mì kàdré àmi ki mírì bvò kòndì àdhya ki kúlí ka'ì 'òle togó dóro sè, àyi ki lindrì bhàma sè, ìndì àyi ki ròma sè, ngóro mì dré adrélé 'òle Krísto dré dhi tñi. ⁶ Dì, mì kàdré ngbà 'í àyi ki kúlí ka'ì 'òle àyi mi, àmi ki tà kàdré dóro àyi mìlèsè dhi bvó ko. Be ró dhi, mì kàdré àmìkya àyi ki kúlí ka'ì 'òle togó wáyi sè ngóro màràbà Krísto àdhya i tñi, adrézó tà Giká dré adrélé lèle mì kò'o dhi ki 'o tà nda sè. ⁷ Mì kàdré àmi ki àzì 'o màràbà i ró togó wáyi sè, adrézó 'òá ngóro mómndí i dré dhi tñi ko, be ró dhi, ngóro Mírì ni tàndì dré dhi tñi. ⁸ Tàko ko, mì nì tàle dhi, Mírì ni làgí fe mómndí àlo àlo títí i dré tà dóro ì dré 'òle dhi i tí, ì kàdré gba màràbà 'i yà, kó ngalè mómndí màràbà ro ko dhi 'i yà dhi be.

⁹ Àmi mírì ro ni i, mì kàdré kókpà 'òá kònìni àmi ki màràbà i véna. Mì kògò vélé adrélé kúlí aswaaswa ta àyi dri ko. Tàko ko, mì nì tàle dhi, àmi ki Mírì bhù na dhi kókpà àyi ki Mírì 'i dhi be. Akódhi nda adré kpà mómndí ki no twátwa ko.

Àdzú ngá Giká àdhya ki tosoma

¹⁰ Kùdù ro dhi, mì kàdré rìnyi ró Mírì na, ìndì akódhi ni rìnyí kàdrì lavulé dhi na. ¹¹ Mì kàdré àdzú ngá títí Giká dré adrélé afèle dhi ki tosó àmi rú, mì kòkítswáro àmi ki totó tātā tà Dzàborò dré adrézó àmi ki tabhì litílé ásà dhi i kandrá be dhi bvó. ¹² Tàko ko, mà adrè ru pfu mómndí rúbhá be ìndì kàrí be dhi íbe ko. Be ró dhi, mà adrè àmakya ru pfu tìrì kònzi ki kàdrì adrèbhá kurú na bhù i 'àsè dhi íbe, àyi adrèbhá ópí kàdrì i ró ìndì rìnyi ró, adrèbhá òpì nya bvò tìnimvá ro kòndì drìle dhi íbe. ¹³ Dì ásà dhi, mì kàdré àdzú ngá títí Giká àdhya ki tosó àmi rú, kítú kònzi kònì dra atsá dhi, mì kòkítswáro pá si àmi ki kàribhá i kandrá gò, àdzú nda àmvolésè dhi, mì kàdré dhu rè àmi ki totó tātā be dhi bvó.

¹⁴ Mì kàdré dhi àmi ki totó adrélé gànzi ró. Mì kò'ì àmi ki kípílé 'á káfá tà bàti àdhya kòdhya. Mì kàsó àmi agá aya tà gyágya àdhya kítswázó àmi ki líkí dhi kòdhya.

¹⁵ Mì kòtosó àmi pá kámókà adrézó gànzi ró lile Rúbí Tani tà kèdrìkèdrì àdhya ni longó ásà dhi i kòdhya. ¹⁶ Tà títí dhi i sè dhi, mì kòru àmi drígá àgbáwù àmi ki tà ka'ika'ì àdhya kòdhya, mì kòkítswáro kíyá títí àtsi ró Dhya kònzi dré adrézó àmi ki bhu ásà dhi ki àtsí kídri be dhi bvó. ¹⁷ Mì kàsó àmi dri kàtabhùlā aya ró tà àmi ki tidrízó dhi àdhya kòdhya. Mì kòru àmi drígá sápi

†† À kònò Pfòma 20:12; Dùtèrònómè 5:16.

Tírí Lólo àdhya kòdhya. Sápí nda Giká ni Kúlí 'i. ¹⁸ Kòdhi ɛbe títí dhi, m̀ kàdré ngbú tà zi Giká tí, adrézó tongólé akódhi rú Tírí Lólo ni r̀nyí sè. M̀ kàdré 'òá kòǹni adrézó kpà tà̀mìga dri. M̀ kàdré kpà tà zi Giká tí m̀ndyá lólo títí akódhi àdhya i dré landè àko ró.

¹⁹ M̀ kàdré kpà tà zi Giká tí má dré, má kòǹni dra tà ta dhi, kàfèró kúlí má dré kitswázó tà l̀zu ró Rúbí Tani àdhya ni longó tiri àko be dhi bvó. ²⁰ Rúbí Tani nda ni tà sè dhi, ma m̀ndí 'ile bãdzó lé adrélépi Krísto ni tà longó akódhi ni rú sè dhi 'i. M̀ kàdré di tà zi Giká tí, má kàdré ró Rúbí Tani nda ni longó tiri àko, ngóro dré kitswálé má kòlongó dhi t̀ni.

Pólò ni kúlí kùdù

²¹ Àma ki adrúpi Tikíkò mà dré lèle tò dhi, ni tà títí dhi ki longó àmi dré, m̀ kòyiró áma rúbí, túmání tà má dré adrélé 'òle dhi ɛbe. Akódhi nda Mírì ni àzì 'òlepi, kitswálé ka'ile togó wáyi sè dhi 'i. ²² Má adré di akódhi ni mu àmi véna tà nda sè, m̀ kòǹiró ngalè àma ng̀ni ya dhi, ̀ndi akódhi kòtimbaró àmi àmi ki tà ka'ika'i na.

²³ Giká àma ki Atá túmání Mírì Yésu Krísto be dhi i kòfè tà k̀drík̀dri, lèle, ̀ndi tà ka'ika'i ɛbe àmi, àma ki adrúpi i dré! ²⁴ Giká ni togó tani kàdré m̀ndyá títí adrèbhá àma ki Mírì Yésu Krísto ni le lèle kitswálépi ak̀lé bwà ko dhi sè dhi i dré!

FÌLÌPÓYÌBHÁ I

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle móndyá ka'ìbhá Filípóyì na dhi i dré dhi 'i. Filípóyì nda tá bhàandre kàdrì Rómà kí òpì ni bvò Màkèdòníyà àdhya drìle dhi 'i. Pólò longó tá Rúbí Tani gò Èkèlézyà bhàzo kònàle, dré tá adrérà'a áyi atsí andre ni rì to dhi 'á (Tà 'òle dhi i 16:12-40).

Pólò adré wárágà kònìdhi ni tìsì, dré adrérà'a bǎdzó na dhi 'á. Adré tìsìà àwoyà tàzo Filípóyìbhá i dré, ngá ì dré adzìlé áyi ledézó dhi kí tà sè. Adré kpà àyi kí togó tìmbà, adrézó tàá dhi, kizà í dré adrélé nyàle dhi adré véle Rúbí Tani 'o lile drìdrì lavúlé. Adré tàá dhi, Giká fè àma adrélé ngbà 'í Krísto ni ka'ì ko, fè kókpà àma adrélé kizà nya akódhi ni tà sè (1:12-30). Adré kpà Filípóyìbhá nda kí kodzó, ì kàdréró tà kisù Krísto àdhya tìni, adrézó àyi kí tà bha kìnì mi, adrézó kizà ka'ì nyàle Krísto àdhya tìni (2:1-30). Adré kpà àyi kí kodzó, ì kàdréró mì bha tà adrélé 'òle rúbhá sè dhi i dri ko. Be ró dhi, ì kònì di tàle dhi, Giká bhà àyi gyǎgya í kandrà ì dré Krísto ni ka'ìle dhi sè (3:1-11). Kùdù ro dhi, Pólò adré àyi kí kodzó, ì kàdréró tà 'o ìna tìni, adrézó lile ába drìdrì, adrézó lenzélé, adrézó kpà tà zi Giká tí tà títì i sè (3:12-4:9).

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi kí atìma

- 1) Pólò ni mòdo fèma, ìndì tà dré zìle Giká tí Filípóyìbhá i dré dhi (1:1-11)
- 2) Pólò ni kizà nyàma Rúbí Tani ni tà sè dhi (1:12-30)
- 3) Àma kí tà bhàma kìnì mi Yésu Krísto àdhya tìni dhi (2:1-18)
- 4) Àzì Tìmòtéyò kya Èpǎfùròdítò be dhi (2:19-30)
- 5) Àma kí atsama gyǎgya Giká kandrà Krísto ni ka'ìma sè dhi, ìndì tà 'òma Pólò àdhya tìni dhi (3:1-4:9)
- 6) Pólò ni àwoyà tàma ngá fèle drá dhi sè dhi, ìndì mòdo kùdù (4:10-23)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò, túmánì Tìmòtéyò be, adrèbhá Yésu Krísto ni mǎràbà ro dhi i, mǎ adré wárágà kònìdhi ni tìsì àmi, móndyá lólo títì Yésu Krísto ni ka'ìbhá Filípóyì na dhi i dré, túmánì Èkèlézyà ni drì kobhá íbe, ìndì Èkèlézyà ni tà líkìbhá íbe. ² Giká àma kí Atá i Mírì Yésu Krísto be dhi ì kòbhà àyi kí togó tani àmi rú, ìndì ì kòfè tà kàdrìkàdrì àmi dré!

Pólò zi tà Giká tí Filípóyìbhá i dré

³ Má adré àwoyà ta àma Giká dré, vèsè wáyi má dré adrérà'a àmi kí tà kisù dhi 'á. ⁴ Má dré adrérà'a tà zi Giká tí àmi títì dhi kí tà sè dhi 'á dhi, má adré 'òá arí sè bí, ⁵ mǎ dré ru amúlé túmánì má be Rúbí Tani ni longoma ni tà sè dhi sè. Mǎ 'o kònìni kidhólé kítú mǎ dré tá Rúbí nda ni ka'ìzo dhi sè, atsálé ándrò kònìdhi. ⁶ Má adré di ka'ìá tàle dhi, Giká àzì dóro nda ni kidhólépi 'òle àmi léna dhi ni go lile ába drìdrì gò, 'òá akílé títì kítú Yésu Krísto dré dra agòzo dhi tú.

⁷ Má kàdré àmi títì dhi kí tà kisù kònìni dhi, kòdhi gyǎgya, má dré adrélé àmi kí tà íbe àma togó na dhi sè. Gba má kàdré bǎ nya yà, kó ngalè má kàdré Rúbí

Tani longó adrézó tàrá ni ni ga yà dhi, àma túmánì àmi íbe títì dhi i Giká ni togó tani íbe àma rú. ⁸ Giká ni dóro tàle dhi, má adré àmi kí le togó wáyi sè, Yésu Krísto ni tǎndì ni lèle sè káyà dhi.

⁹ Má adré di tà zi Giká tí, mǎ kàdréró ru le àmi kòfalésè, adrézó tà nìni kisú tògyá be adrézó lile ába drìdrì, ¹⁰ mǎ kòkìtswáro tà kí kòfalé ni lanzìlé, tà dóro lavúlé dhi kí ka'ìzo, mǎ kàdréró togó íbe lólo ìndì tà àko àmi rú, tsàle kítú Krísto dré dra agòzo dhi tú. ¹¹ Mǎ ni kpà ga lò'wa tà gyǎgya àdhya Yésu Krísto dré adrélé 'òle 'àle àmi léna dhi i sè bí, Giká kòkisúró milanzilanzì i rúku be ásà be dhi bvò.

Rúbí Tani ni lèma drìdrì Pólò ni bǎ nyàma sè dhi

¹² Áma adrúpi i, má adré lèá mǎ kònì dhi, tà atsálépi má rú kòdhi nzi véle láti Rúbí Tani dré adrézó lile drìdrì lavúlé. ¹³ Ásà dhi, sòdá títì adrèbhá Rómà kí ópì ni dzó kàdrì líkì kònwa dhi i túmánì móndyá àruka títì dhi íbe dhi, ì nì dóro tàle dhi, má adré bǎ nya Yésu Krísto ni tà sè káyà dhi. ¹⁴ Di àma bǎ nyàma nda ni tà sè dhi, Giká fè àma kí adrúpi bí dhi i gàle tawà sè bí Mírì Yésu na gò, ì dré adrézó véle Giká ni kúlì longó tiri àko wálákà ni ni lavú.

¹⁵ Tà bàti ró dhi, àyi ki àruka ì adré Krísto ni tà longó àyi ki lovó kònzì sè, ìndì dirèma sè. Di, àruka ni ì adré kó àyikya longóá togó dóro sè. ¹⁶ Àyi nda kòni ì adré 'òá kòni ni lèle sè. Tàko ko, ì ni tàle dhi, Giká bhà ma kònwà adrélé Rúbí Tani ni tàrà ga dhi be. ¹⁷ Di, mómnyá àruka kòna ì adré àyikya Krísto ni tà longó togó kònzì sè, adrézó àyi ki tàndi ki tà bha drìdrì. Ì adré kisùá dhi, ì ni go véle áma kizà timbà kònwà bǎdzó 'á. ¹⁸ Tà yókódhó! À kàdré Krísto ni tà longó láti twátwa ì sè, gba kàdré togó kònzì sè yà, kó ngalè togó dóro sè yà dhi, má adré lenzélé tà nda sè.

Àyíya, má ni kpà go adrélé lenzélé. ¹⁹ Tàko ko, má ni tàle dhi, Giká ni dra tà atsálépi má rú kòdhi ni ladzá at-salé tà áma apázó dhi ró dhi be, tà m̀̀ dré adrélé zìle akódhi tí dhi ì sè, ìndì tà Yésu Krísto ni Tírí dré adrélé 'òle áma ledézó dhi sè. ²⁰ Má adré m̀̀ bha Giká véna lovó sè, má kòkítswáro adrélé kanyò ro tà àlo sè ko, be ró dhi, má kàdréro gàle tawà sè bí nyànomvá ngóro lókyá wáyi sè dhi t́ni, adrézó Krísto ni tà bha kuru áma rúbhá sè, gba kàdré áma lídrì sè yà, kó ngalè áma drà-drà sè yà dhi. ²¹ Tàko ko, má kàdré lídrì íbe dhi, má adré ába Krísto ni tà sè. Má kàdré kó dràle dràdrà dhi, kòdhi dóro lavúlé má mìlése. ²² Di, má kàdré dhu rè lídrì íbe dhi, má ni go adrélé Krísto ni àzì 'o, adrézó lò'wa dóro 'a bí. Di má ni má ni àdho kipè kòdhiya ya dhi ko. ²³ Tà rì nda kòdhi ì adré áma togó tesé. Ma lovó íbe tò lèzo adrélé túmání Krísto be. Tà nda tà dóro lavúlé dhi 'i. ²⁴ Di, àmi ki tà sè dhi, lè má kògò mána adrélé lídrì íbe. ²⁵ Má adré di tà nda ni ka'ì, adrézó niá tàle dhi, má ni go adrélé lídrì íbe, adrézó túmání àmi íbe títi, m̀̀ kòkítswáro lèle drìdrì àmi ki tà ka'ika'ì na kólénzé be bí. ²⁶ Di má kòni dra go tsàle àmi véna dhi, m̀̀ ni véle àmi ki drì bha kuru Yésu Krísto na lavúlé, tà dré 'òle má dré dhi sè.

Atsima ngóro dré kítswalé Rúbí Tani sè dhi t́ni dhi

²⁷ Tà kàdrì lavúlé dhi, lè m̀̀ kàdré atsílé ngóro dré kítswalé Rúbí Tani Krísto àdhya sè dhi t́ni. Di gba má kòtsa àmi ki no yà, kó ngalè má kòyi ngbà 'í àmi ki tà yiyi yà dhi, má ni niá tàle dhi, m̀̀ adré àmi ki totó tātā, adrélé àdzú bhu togó àlo sè, Rúbí Tani m̀̀ dré ka'ile dhi ni tà sè dhi be. ²⁸ Àsà dhi, m̀̀ kítswá ngá ro àmi ki kàribhá adrèbhá ru pfu àmi íbe dhi ki tà sè àlomvá ko. Kòdhi ni tadhá àyi dré dhi, ì adré lèle dràdrà kisú, di m̀̀ adré àmíkya lèle lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú, ngóro Giká dré adrélé tà nda ni 'o ni dhi t́ni. ²⁹ Tàko ko, Krísto ni tà sè dhi, Giká fè àmi adrélé ngbà 'í akódhi ni ka'ì ko, fè kókpà àmi adrélé kizà nya akódhi ni tà sè. ³⁰ Nyànomvá dhi, m̀̀ adré àdzú àlo m̀̀ dré tá nòle má rú dhi ni bhu kòdhiya. Ngóro m̀̀ dré yile dhi t́ni dhi, má adré kpà dhu rè àdzú nda ni bhu.

Àma ki tà bhàma kìnì mi Yésu Krísto àdhya t́ni dhi

2 Má ni tàle dhi, Giká adré àmi ki timbà Krísto na, adrézó àmi ki togó t́ndrì àyi lèle sè dhi be. M̀̀ amú ru Tírí Lólo be, adrélé ngá àlo ró akódhi léna. M̀̀ adré àmi ki togó dóro tadhá, adrézó àmi ki adrúpi ki kizà bha àmi kòfalésè. ² Àsà dhi, má adré àmi ki kodzó, m̀̀ kàdréro ru yi àmi kòfalésè, adrézó ru le lèle àlo sè, adrézó kpà tà 'o togó àlo sè, ìndì tà kisùle àlo dhi sè. M̀̀ kàdré 'òá kòni dhi, m̀̀ ni áma togó 'o gàle arí sè bí. ³ Àmi kòfalé dhi, m̀̀ kò'o tà àlo kítswázó àmi ki tà bha drìdrì dhi bvó yà, kó ngalè kítswázó àmi ki afà dhi bvó yà dhi ko. Be ró dhi, m̀̀ kàdré àmíkya àmi ki tà bha kìnì mi, adrézó àmi ki adrúpi ki tà no kàdrì àmíkya ki lavú. ⁴ M̀̀ kàdré ngbà 'í àmi ki tàndi ki tà kisù kòdhiya ko. Be ró dhi, àmi àlo àlo títi dhi ì, m̀̀ kàdré àmi ki adrúpi ki tà kisù kòdhiya.

⁵ M̀̀ kàdré tà kisù ngóro Yésu Krísto àdhya t́ni:

⁶ Tágba akódhi dré tá adrézó Giká ni tàndi ni làsú íbe dhi,

lè tá tròle adrema díri Giká be dhi rú ko.

⁷ Be ró dhi, tayí tá ína ì atsalé ngá tàko ró,

làsú màràbà àdhya ni ka'izo dòle gò,

ka'izoá atsalé mómndí ro.

Di kàtsá làsú be mómndí t́ni dre dhi,

⁸ dré àyi tà bhàzo kìnì mi gò,

tà Giká dré tá lèle í kò'o dhi ki ka'izo 'òle tsàle byá dràdrà na,

ndìndì dràdrà fa kípakipa dri dhi na.

⁹ Di àsà dhi, Giká dré akódhi ni t́ngázó bhàle kuru lavúlé,

rú kàdrì rú àruka títi dhi ki lavúlépi dhi ni fèzo akódhi dré.

¹⁰ Di Yésu ni rú nda sè dhi, mómnyá títi ìndì t́rí títi bhù na, bvò dri, ìndì bvò àndúna dhi ki àyi ki kórókó títi akódhi kandrà,

akódhi ni lindrì bhàzo.

¹¹ Ì ni kpà tàà àyi ki tàndi ki ti sè dhi, Yésu Krísto Mírì 'i,

Giká Atá ni rú bhàzo kùle àsà.

Àma ki laguma bhìbhínyà ì t́ni mómndí ì kòfalé dhi

¹² Áma arúpi má dré lèle tò ni ì, ngóro m̀̀ dré adrélé ngbú áma kúlí ka'ì 'òle má mi dhi t́ni dhi, m̀̀ kàdré kókpà 'òá kòni má dré adrèrà'a àmi kòfalé yó dhi 'á. M̀̀ kàdré tà 'o Giká ni ròma sè ìndì akódhi ni lindrì bhàma sè, kítswázó tà àmi ki tidrìzó àsà dhi ni 'o kítswalé títi dhi bvó. ¹³ Tàko ko, Giká adré ína tà 'o àmi léna ni, m̀̀ kàdréro tà í dré adrélé lèle m̀̀ kò'o dhi ki le 'òle, adrézó kpà tà nda ki 'o be dhi bvó.

¹⁴ M̀̀ kàdré tà títi dhi ki 'o ngùrùngùrù sè ko ìndì káyì sè ko, ¹⁵ m̀̀ kàdréro Giká ni ànzì lólo ì ró tà àlo àko àmi rú, ìndì tà kònzì àko àmi rú, mómnyá àndrò gòdhògòd-

ho àyi kɪ tayɪbhá litɪlé dhi ĩ kòfalé be dhi bvó. Mɪ kàdré lagulé àyi nda ĩ kòfalé ngóro bhìbhínyà bhù m̀ìbhalé 'á dhi ĩ tɪni, ¹⁶ m̀ì dré adrèrà'a kúlí lídrɪ àdhya ni tadhá àyi dré dhi 'á. Mɪ kàdré 'òá kònɪni dhi, má ni áma drɪ bha kuru àmi kɪ tà sè kítú Krísto dré dra agòzo dhi tú. Tàko ko, à ni nòá ngádra 'á dhi, má ra angú, ìndɪ má 'o àzì landèzo àngyá ko. ¹⁷ Dì tágba kòkítswá má dré áma lídrɪ fèzo wáyi àmi kɪ tà sè yà dhi, má adrè mána lenzélé ásà. Tàko ko, áma lídrɪ nda sù ngóro vínò dàle tà m̀ì dré adrélé 'òle ìndɪ fèle Giká dré mòbòmà ro àmi kɪ tà ka'ika'i sè dhi dri dhi tɪni. † Má adrè dɪ lenzélé ásà túmání àmi ìbe títi. ¹⁸ Adrè kpà lèá dhi, m̀ì kàdré lenzélé túmání má be.

Àzì Tìmòtèyò kya Èpàfùròdíto be dhi

¹⁹ Má adrè m̀ì bha Mírì Yésu véna kitswázó Tìmòtèyò ni mu ìle àmi véna mbèlè, má kòkítswáró àmi kɪ rúbí yì gò, áma togó kàndrɪró be dhi bvó. ²⁰ Dhya àzya Tìmòtèyò rúsè adrélépi tà kisù mána tɪni dhi yókódhó. Akódhi adrè àyi togó bha wáyi àmi kɪ tà dri. ²¹ Mòndyá àruka títi dhi ì adrè ngbà 'í àyi kɪ tàndi kɪ tà kisù kòdhya. ì adrè Yésu Krísto ni tà kisù kòdhya ko. ²² Dì, m̀ì ni tàle dhi, Tìmòtèyò 'o tà títi dhi ĩ àyi tà ka'ika'i tadházó dhi be. 'O Rúbí Tanì ni àzì m̀àràbà tɪni túmání má be, ngóro mvámvá dré adrélé àzì 'o àyi atá be dhi tɪni.

²³ Má adrè dɪ m̀ì bha akódhi ni mùzo ìle àmi véna mbèlè, lókyá má dré dra nìzoá ngalè áma tà ni adrè ngíni ya dhi sè. ²⁴ Má adrè kpà ka'ia Mírì na tàle dhi, áma tàndi má ni kòkpà tsa àmi kɪ no mbèlè.

²⁵ Má nò dóro ni, áma adrúpi Èpàfùròdíto ni mùle nzìle àmi véna dhi. Akódhi m̀ì dré tá amùle ngá adzì áma lemerè ni tà sè nda atsá ìna áma àzìàmù ró, ìndɪ áma àdzú bhuàmù ró. ²⁶ Dì, nyànomvá dhi, akódhi ìna lovó ìbe tò àmi kɪ nòzo. Akódhi ni togó adrè kpà lanzile, m̀ì dré tá yìle tàle dhi, akódhi tá drà ro dhi sè. ²⁷ Tà bàti ró dhi, akódhi tá ìna drà ro ànyìànyì dràdrà mìle. Dì, Giká bhà akódhi ni kizà dre. Ngbà 'í akódhi 'i ko, bhà kòkpà áma kizà, má kònyaró vélé kizà lavulé akódhi ni tà sè ko dhi bvó. ²⁸ Dì ásà dhi, áma togó àtsi ró akódhi ni mùzo nzìle àmi véna, m̀ì kògòro lenzélé akódhi ni nòma sè gò, áma togó kàndrɪró ásà. ²⁹ Dì akódhi kònɪ dra tsa dhi, m̀ì kòka'i akódhi dòle àmi véna Mírì ni lèle sè, ìndɪ kólénzè wáyi sè. M̀ì kàdré kpà mòndɪ làsú be kònɪni dhi kɪ lindrɪ bha be. ³⁰ Tàko ko, akódhi tá ìna ànyìànyì dràdrà mìle Krísto ni àzì ni tà sè. Ka'i tá kpà àyi lídrɪ fèle, kitswázó tà m̀ì dré kitswálé 'òle bwà ko dhi kɪ 'o má dré.

Àma kɪ atsama gyägya Giká kandrà Krísto ni ka'ima sè dhi

3 Kùdù ro dhi, áma adrúpi ĩ, m̀ì kàdré lenzélé Mírì Yésu na! Má kògò tà má dré tá tisìle àmi dré dhi kɪ tisì tódhyá dhi, kòdhi kitswá áma lagù ko. Tà tisìle nda kɪ kpà kitswá àmi kɪ líkí. ² Lè m̀ì kàdré sùle àmi rú kòkí kɪ tà sè. Àyi nda ĩ Yúdà ànzì adrèbhá tà kònzi 'o, adrèbhá mòndɪ kɪ le 'òle lwàle dhi 'i. ³ Giká mìlèsè dhi, áma kɪ tàndi ĩ mòndyá lwàle bàti dhi 'i. Tàko ko, má adrè Giká ni lindrɪ bha akódhi ni Tírì ni rìnyí sè dhi áma. Má adrè áma kɪ drɪ bha kuru mà dré ru amulé Yésu Krísto be dhi sè. Má adrè kpà m̀ì bha tà adrélé 'òle rúbhá sè dhi ĩ dri ko. ⁴ Kònò áma tàndi má ni tá adrè tà ìbe bí kitswázó áma m̀ì bha driá dhi ma.

Mòndɪ àruka ì kàdré kisùá dhi, ì 'o tà bí rúbhá sè kitswázó m̀ì bha driá dhi, má 'o mána tà bí àyikya kɪ lavú dhi ma. ⁵ Tàko ko, à ti tá ma ìsèrèlè mvá ro, Bènyàmínà ni sùrú na. Ma Èbèrè tàndi angálépi Èbèrè kɪ sùrú lèsè dhi 'i. À lwà tá ma kítú ni nzi-dri-na áma tìzo dhi àmvolésè. Kàdré Yúdà ànzì kɪ tatrɪtrɪ kúlí ni tà sè dhi, má lebè tá tatrɪtrɪ kúlí nda Fàrisáyò ro. ⁶ Kàdré adrema togó ìbe àtsi ró dhi ni tà sè dhi, má pfo tá mòndyá ka'ibhá Èkèlézyà na dhi kɪ m̀ì tà tàndi ró. Kàdré adrema gyägya tatrɪtrɪ kúlí 'òma sè dhi ni tà sè dhi, à kitswá tá tà àlo bha má rú bwà ko.

⁷ Dì, tà àngùdhi má dré tá kitswálé kisulé tà nda kòdhi ĩ sè bwà dhi, má adrè nyànomvá nòá tà tàko ró Yésu Krísto ni tà sè. ⁸ Ngbà 'í kòdhi ko, má adrè tà títi dhi kɪ no tà tàko ró, má dré adrélé áma Mírì Yésu Krísto ni nìma ni tà no kàdrɪ lavulé dhi sè. Akódhi ni tà sè dhi, má gà tà títi dhi ĩ gágà, adrézó tà nda kɪ no kànyànyà ro, má kòkisúro Krísto, ⁹ ru amúzó akódhi be be dhi bvó. Má kitswá tá áma tàndi ni 'o atsálé gyägya Giká kandrà tatrɪtrɪ kúlí 'òma sè bwà ko. Dì, Giká bhà ìna ma adrélé gyägya ì kandrà, má dré Krísto ni ka'ile dhi sè dhi nì. Tàko ko, à kitswá ngbà 'í atsálé gyägya akódhi kandrà tà ka'ika'i sè. ¹⁰ Nyànomvá dhi, má adrè ngbà 'í Krísto ni le nìle, túmání rìnyí dré ngàzo dràdrà 'àsè dhi be kòdhya. Má adrè kpà kizà dré nyàle dhi kɪ le nyàle, má kòdràro ngóro dré dràle dhi tɪni, ¹¹ má kòkítswáró kpà ngalè dràdrà 'àsè be dhi bvó.

Angú ràma kitswázó làgí kisú dhi

¹² Má adrè kisùá ko tàle dhi, má kisú tà nda kòdhi ĩ títi dre dhi. Má atsá kpà dhu rè dóro kitswálé títi ko. Dì, má adrè mána ìle dridri kitswálé tà nda kɪ ru, ngóro Yésu Krísto dré kpà áma rùle ì dré dhi tɪni. ¹³ Áma adrúpi ĩ, má adrè kisùá ko tàle dhi, má ru tà nda ĩ dre dhi. Dì, tà má dré adrélé 'òle dhi, kònɪdhi 'i: Má adrè tà má àmvolé dhi kɪ tivì, adrézó áma fe adrélé ìle dridri. ¹⁴ Má adrè angú ra tsàle byá kùdù ni na, kitswázó làgí

† Kàdré ngá dàle mòbòmà dri dhi ni tà sè dhi, à kònò Kìdhoma 35:14; Pfo ma 24:6-8; Ngá nàma 15:1-16; 28:7; 29:6; Èbèrè ĩ 9:19.

Giká dré áma zizo kisúá bhù na Yésu Krísto na dhi ni kisú dhi bvó.

¹⁵ Lè àma tíí l'wábhá àma ki tà ka'ika'ì na dre dhi i, mà kàdré tà kisù kònìni. Di, móndí àruka àmi kòfalé dhi ĩ kàdré tà kisù twá dhi, Giká ni tà nda ni tadhá àmi dré. ¹⁶ Tà kàdrì lavúlé dhi, lè mà kàdré lile dridri, adréle tròle tà mà dré kisúlé dre dhi i rú.

¹⁷ Áma adrúpi i, mà kàdré áma lebé adrézó tà 'o mána tñi. Mì kàdré kpà móndyá adrébhá tà mà dré tadhá àmi dré dhi ki lebé dhi ki no be. ¹⁸ Tàko ko, má adré gòle tà má dré tá tàle àmi dré vésè be bí kònìdhi ni ta mindra sè: Móndí bí dhi ĩ adré tà 'o ngóro kàribhá Krísto ni fa kípakípa àdhya i tñi. ¹⁹ Àyi nda ĩ adré lile dràdrà kisú. Àyi ki giká, àyi ki rúbhá ki lovó 'i. ĩ adré àyi ki dri bha kuru tà adrébhá kanyò fe àyi dré dhi ki tà sè. ĩ adré ngbà 'í tà bvó kòndi àdhya ki kisù kòdhya. ²⁰ Di, àma ró dhi, àma ki bhà ína bhù na. Mà adré àma ki tí-drílépi, Mírì Yésu Krísto ni agòma kònalésè dhi ni letè lovó sè. ²¹ Akódhi ni àma ki rúbhá yàà dhi ki ladzá at-salé àyi rúbhá milanzilanzi ro dhi tñi, àyi rinyí ĩ dré adrézó tà tíí dhi ki bha àyi pá zàle dhi sè.

4 Di áma adrúpi má dré lèle tò ni i, mà kàdré àmi ki totó tātā Mírì Yésu na! Áma arúpi i, ma lovó íbe tò àmi ki nòzo. Má adré kpà lenzélé àmi ki tà sè tò. Àmi áma kùlá má dré adrézó dri bha kuru ásà dhi 'i.

Tà tàle kùdù ro Filipóyibhá ki kodzózó dhi i

² Má adré Yùwòdíyà ki ti lizí Sitíkè be, ĩ kàdréro ru yi togó àlo sè Mírì Yésu na. ³ Mì, áma àziàmu má dré kitswálé ka'ile ni, má adré kpà àmi ti lizí tòkó nda ki ledé. Tàko ko, ĩ bhu tá àdzú túmání má be Rúbí Tani ni tà sè, túmání Kèlémè be, ìndì áma àziàmu àruka àyi ki rú dré adrézó búkù lídrì àdhya léna dhi íbe.

⁴ Mì kàdré ngbú adréle lenzélé Mírì Yésu na. Má adré gòle tàá dhi, mà kàdré lenzélé! ⁵ Mì kàdré àmi ki togó yàà tadhá móndyá tíí i véna. Mírì Yésu adré alìle mbèlè. ⁶ Mì kòbhà àmi ki togó adréle lanzile tà àlo sè ko. Be ró dhi, tà tíí i sè dhi, mà kàdré tà mà dré adréle lèle kisúlé dhi ki zi Giká tí, adrézó tongólé akódhi rú, adrézó kpà àwoyà ta akódhi dré. ⁷ Di Giká ni tà kìdríkì-dri adrélépi móndyá tíí dhi ki tà nìni lavú dhi ni àmi ki togó líkí, àmi ki tà kisúkisù be Yésu Krísto na.

⁸ Kùdù ro dhi, áma adrúpi i, mà kàdré tà tíí adrébhá bàti dhi ki kisù, túmání tà tíí kitswábhá lindrì sè dhi íbe, tà tíí adrébhá gyàgya dhi íbe, tà tíí adrébhá lólo dhi íbe, tà tíí adrébhá aveave ró dhi íbe, tà tíí kitswábhá adréle ka'ile dhi íbe, tà tíí adrébhá dóro kitswálé tíí dhi íbe, ìndì tà tíí kitswábhá rúku sè dhi

íbe kòdhya. ⁹ Mì kàdré tà tíí mà dré ndàle kisúlé má vélé dhi ki 'o, túmání tà tíí mà dré yile má tí dhi íbe, ìndì tà tíí mà dré nòle má rú dhi íbe. Di Giká adrélépi tà kìdríkìdri fe dhi ni adré túmání àmi íbe.

Pólò tà àwoyà ngá fèle ĩ dré dhi sè

¹⁰ Má adré lenzélé Mírì Yésu na, mà dré gòle áma tà kisù lókyá vwàvwà àmvolésè dhi sè. Má ni, mà adré tá áma tà kisù dridri dhi be. Di, láti mà dré tá kitswázó àmi ki togó dóro tadhá má vélé dhi tá yó. ¹¹ Má adré tàá kònìni, má dré adréle ngá lovó íbe dhi sè ko. Tàko ko, má ni mána adréle togó kìdríkìdri íbe ngá má dré adrézó ába dhi ki tà sè dhi be. ¹² Má sù ru adrema lemerè ro dhi be, ìndì adrema ngá íbe bí dhi be. Tà tíí i sè dhi, má ni adréle togó kìdríkìdri íbe dhi be, gba má kàdré ngá nyàle dhi íbe yà, kó ngalè tàbirì íbe yà, má kàdré ngá íbe bí yà, kó ngalè ngá àko yà dhi. ¹³ Má kitswá tà tíí dhi ki 'o Krísto adrélépi rinyí afè má dré dhi sè.

¹⁴ Di, mà 'o àmikya dóro áma kizà dòzo túmání má be. ¹⁵ Àmi Filipóyibhá ni i, mà ni dóro tàle dhi, lókyá má dré tá Rúbí Tani longózó àmi kòfalé gòzo adréle 'òle ngàle Màkèdòníyà 'ásè dhi sè dhi, àmi tá Èkèlézyà àlo ru amúlèpi má be adréle ngá fe má dré dhi 'i kalóma dhi. Èkèlézyà àzya adrélépi 'òá kònìni dhi tá yókódhó. ¹⁶ Tàko ko, má dré tá adrerà'a Tèsàlòníkè na dhi 'á dhi, mà adzì tá ngá má dré tá adrézó lovó ni íbe dhi i vésè be bí. ¹⁷ Má adré tàá kònìni, má dré adréle ngá le kisúlé àmi drígásè dhi sè ko. Be ró dhi, má adré mána lèá dhi, Giká kòfè tà tani àmi dré ngá mà dré afèle má dré dhi i sè. ¹⁸ Má kisú ngá tíí mà dré adzilé Èpàfùròdíto drígá dhi i dre. Nyànomvá dhi, ma ngá íbe bí kitswálé má sè. Ngá àlo áma pìlepi dhi vélé yókódhó. Ngá mà dré afèle nda i ngóro ngá tàdzì be dóro fèle mòbòmà ro Giká dré dhi i tñi. Ngá nda ĩ kitswá akódhi milésè gò, dré ka'izoá. ¹⁹ Di áma Giká ni ngá tíí mà dré adrézó lovó ni íbe dhi ki fe gàle àmi drígá bí, ngóro dré adréle tà làgí kyàkyà milanzilanzi ro dhi ki fe Yésu Krísto na dhi tñi. ²⁰ Milanzilanzi kàdré Giká àma ki Atá dré kóná vésè kólyá! Kàdré kònìni.

Mòdo kùdù

²¹ Mì kòfè mòdo móndyá lólo tíí Yésu Krísto ni ka'ibhá dhi i dré. Adrúpi mà dré adrézó àyi íbe kònwa dhi ĩ fè mòdo àmi dré. ²² Móndyá lólo tíí Giká àdhya ĩ fè kpà mòdo àmi dré, lavúlé dhi, àyi adrébhá Kàyisàrà ni dzó na dhi 'i.

²³ Mírì Yésu Krísto ni togó tani kàdré àmi íbe!

KÒLÒSÁYÌBHÁ I

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle mómnyá ka'ìbhá Kòlòsáyì na dhi i dré dhi 'i. Kòlòsáyì nda tá bhàandre àlo bvò Àsáyà àdhya na, vwàlepi Èfésò rúsè ko dhi 'i. Sù ngóro Pólò ni tàndi tsa tá rè kònàle ko na tñi. Akódhi ni àziàmumu, Èpàfúrà tsa tá Rúbí Tani longó gò, Èkèlézyà bhàzo kònàle dhi ni (1:7; 4:12). Àmvolàsà dhi, Pólò dré tá adrèrà'a bádzo na dhi 'a dhi, yi tá tàle dhi, à adrè tá Giká ni tà tadhá Kòlòsáyìbhá i dré kinzò sè, adrézó tàá dhi, lè i kàdré tìrì àruka ópí kàdrì ro dhi ki lindrì bha, i kàdré àyi ki 'o lwàle, ìndì i kàdré tà àruka ki 'o kítswázó adrìlé, ìndì kítswázó Giká ni ni dhi bvó.

Di àsà dhi, Pólò adrè wárágà kònìdhi ni tìsì kítswázó tà nda ki lotó, ìndì kítswázó Rúbí Tani ni tà àndu ngi. Adrè tàá dhi, lè à kàdré ngbà 'í Yésu Krísto ni ka'ì kòdhya, kítswázó adrìlé ìndì kítswázó Giká ni ni dhi bvó. Giká 'o tá akódhi nda ngá títí dhi ki bha gò, akódhi ni 'òzo kpà mómnyá títí dhi ki amú tódhyá í be dhi kòdhya. Krísto nda ngá títí dhi i drìle, ìndì Èkèlézyà drìle (1:15-23). Di ngóro mà dré akódhi ni ka'ìle adrèlé àma ki Mírì ro dre dhi tñi dhi, lè mà kàdré atsílè akódhi léna, adrèlé tròle akódhi rú, adrézó àma ki timbà akódhi léna, mà kàtsáro rinyi ró àma ki tà ka'ìka'ì na (2:6-7).

Kùdù ro dhi, Pólò adrè mómnyá ka'ìbhá i kàdré atsílè ngíni ya dhi ni tà tadhá. Adrè tà tadhá àgo ki tà àyi ki tòkó íbe dhi dri, ànzimv́à ki tà àyi ki tibhá íbe dhi dri, ìndì màràbà ki tà àyi ki mírì íbe dhi dri.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Pólò ni mòdo fèma, ìndì tà dré zile Giká tí Kòlòsáyìbhá i dré dhi (1:1-14)
- 2) Krísto ngá títí i drìle, ìndì Èkèlézyà drìle (1:15-2:5)
- 3) Àma ki lédri Krísto na dhi (2:6-4:6)
- 4) Mòdo kùdù (4:7-18)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò, bhàle adrèlé Yésu Krísto ni àpóstolò ro ngóro Giká dré lèle dhi tñi dhi, túmánì àma ki adrúpi Tímòtéyò be dhi, mà adrè wárágà kònìdhi ni tìsì, ² àmi, àma ki adrúpi lólo adrèbhá Yésu Krísto ni ka'ì tà títí i sè Kòlòsáyì na dhi i dré. Giká àma ki Atá kòbhà àyi togó tani àmi rú, ìndì kòfè tà kèdrìkèdrì àmi dré!

Rúbí Tani tsa Kòlòsáyìbhá i véna

³ Mà adrè ngbú adrèlé àwoyà fe Giká, àma ki Mírì Yésu Krísto ni Atá dré àmi ki tà sè, adrézó kpà tà zi akódhi tí àmi dré. ⁴ Tàko ko, mà yi tàle dhi, m̀i adrè Yésu Krísto ni ka'ì, adrézó mómnyá lólo Giká àdhya ki le ngíni ya dhi 'í. ⁵ Àngyá ko, m̀i yi tá tà bàti Rúbí Tani àdhya tsàlepi àmi véna dhi gò, m̀i dré adrézó mi bha tà Giká dré zùle àmi dré bhù na dhi ni tà sè. ⁶ Rúbí Tani nda adrè ayílè lò'wa dóro 'abe bvò wáyì 'àsè, adrézó lèle drìdrì. Adrè kókpà 'òá kònìni àmi kòfalé, kidhólé kítú m̀i dré tá Rúbí nda ni yizo gò, Giká ni togó tani ni tà nizo bàti dhi sè, atsálé àndrò kònìdhi. ⁷ M̀i yi tá Rúbí

nda àma ki àziàmumu, Èpàfúrà mà dré lèle tò dhi tí. Akódhi nda Krísto ni àzì 'òlepi àmi ki tà sè, kítswálé ka'ìle togó wáyì sè dhi 'i. ⁸ Di akódhi tà àma dré àmi ki lèle angálèpi Tìrì Lólo vélèsè dhi ni tà ni.

Pólò zi tà Giká tí Kòlòsáyìbhá i dré

⁹ Tà nda sè dhi, kidhólé kítú mà dré àmi ki tà yizo dhi sè dhi, mà adrè tà zi Giká tí àmi dré landè àko ró. Mà adrè akódhi ni ti lizí, kò'oró àmi gàle tògyá wáyì ìndì tà nini Tìrì Lólo dré adrèlé fèle dhi i sè bí, m̀i kòkítswáro tà Giká dré adrèlé lèle m̀i kò'o dhi ki ni dóro lavúlé be dhi bvó. ¹⁰ Mà adrè zìá kònìni, m̀i kàdréro atsílè ngóro dré kítswálé Mírì mìlèsè dhi tñi, adrèlé tà akódhi ni togó dré adrézó kinílé àsà dhi ki 'o kòdhya. M̀i kàdré 'òá kònìni dhi, m̀i ni adrè lò'wa dóro 'a bí, adrézó kpà Giká ni ni dóro adrézó lèle ába drìdrì. ¹¹ Mà adrè kpà tà zi akódhi tí, kàdréro àmi ki timbà àyi rinyi kàdrì mìlanzilanzì ro dhi sè, m̀i kàdréro togó tsi tà títí i sè, adrézó kpà tà letè togó vwàvwà sè. ¹² M̀i kàdré kpà àwoyà fe Giká Atá dré kólinzé sè be. Àngyá ko, akódhi 'o àmi kítswálé títí, m̀i kòkísúro tà dré lazílè àyi mómnyá lólo i dré tàyilè ro dhi àyi Òpì ngádra àdhya

na be dhi bvó. ¹³ Tàko ko, akódhi apá àma òpè tìnímvá àdhya lésè gò, àma ki 'òzo affilé Òpè áyi Mvá ĩ dré lèle tò dhi àdhya lé. ¹⁴ Akódhi ni Mvá nda sè dhi, trì àma ki tàkonzì, àma ki apázó tàkonzì ni rinyí lésè.

Krístico dhya adrélépi ngá títí ĩ drile dhi 'i, ìndì Èkèlèzyà ni drì 'i

¹⁵ Krístico nda, Giká kitswálé nòle mì sè bwà ko dhi ni lèndrì 'i. Akódhi Giká ni Mváagó kàyo adrélépi ngá títí bhàle dhi ĩ drile dhi 'i. ¹⁶ Tàko ko, Giká 'o tá akódhi ngá títí dhi ki bha dhi kòdhya, gba kàdré ngá bhù na dhi 'i yà, ngá bvò dri dhi 'i yà, ngá kitswálé nòle mì sè dhi 'i yà, ngá kitswálé nòle mì sè ko dhi 'i yà, òpè 'i yà, rinyí 'i yà, ópí kàdrè 'i yà, kó ngalè rinyí adrézó òpè nya dhi 'i yà dhi. Bàti, Giká bhà tá ngá títí nda ĩ akódhi sè, ìndì akódhi dré. ¹⁷ Akódhi tá kínó ngá títí dhi ĩ kandrà. Adré kpà ngá títí dhi ki 'o adrélé ru totó àyi ki àrà ĩ 'ásè dhi nè. ¹⁸ Akódhi rúbhá ni drì 'i, kòdhi adré tàá dhi, Èkèlèzyà ni drì 'i. Akódhi ngá títí dhi ki kidhoma 'i, ìndì Mvá kàyo ngàlepi drìdrì dràdrà 'ásè dhi 'i, kàdréro ngá títí dhi ĩ drile be dhi bvó. ¹⁹ Tàko ko, Giká nò tá dóro ni, ĩ dré áyi tàndi ni lèdrì 'òle gàle áyi Mvá nda léna bí gò, ²⁰ akódhi ni 'òzo ngá títí dhi ki amú tódhyá ĩ be dhi, gba kàdré ngá bvò dri dhi 'i yà, kó ngalè ngá bhù na dhi 'i yà dhi. Dì Giká bhà tà kàdrìkàdrì àyi kòfalé ngá títí nda íbe, áyi Mvá nda ni kàrì kutúlépi fa kipakipa dri dhi sè.

²¹ Àmi ró dhi, àmi tá wáláká dhi vwàvwà ro Giká rúsè, adrélé akódhi ni kàribhá ĩ ró, tà kònzì títí mì dré tá adrélé kisùle adrézó kpà 'òá dhi ki tà sè. ²² Dì, nyànomvá dhi, Giká amú àmi tódhyá ĩ be Krístico ni rúbhá fèle dràle àmi ki tà sè dhi sè dre, ĩ kò'oró àmi apfòle ĩ kandrà mómndí lólo ĩ ró, tà kònzì àko ìndì tà àko àmi rú. ²³ Dì, adré leá dhi, mì kàdré tròle àmi ki tà ka'ìka'ì rú, adrézó àmi ki totó tàtà Rúbí Tani mì dré ka'ìle gò adrézó mì bha ásà dhi dri. Rúbí Tani nda, Rúbí adrélé longólé mómndyá títí bvò dri dhi ĩ dré dhi 'i. Giká bhà ma, Pólò, adrélé Rúbí nda ni àzì 'òlepi ró.

Àzì Giká dré bhàle Pólò dríggá Èkèlèzyà ni tà sè dhi

²⁴ Nyànomvá dhi, má adré lenzélé kizà má dré adrélé nyàle àmi ki tà sè dhi ĩ sè. Tàko ko, áma rúbhá na dhi, má adré kizà Krístico dré kidhólé nyàle dhi ki ka'ì nyàle kitswálé títí akódhi ni rúbhá ni tà sè, kòdhi adré tàá dhi, Èkèlèzyà ni tà sè. ²⁵ Má atsá Èkèlèzyà nda ni àzì 'òlepi ró, ngóro Giká dré àzì nda ni bhàle má dríggá dhi tñi, má kòlongóro àmi dré Giká ni kúlí kitswálé títí be dhi bvó. ²⁶ Giká zù tá tà lùzu ró nda zùzù kínó lésè mómndyá lókyá títí ĩ sè dhi ĩ dré. Dì, nyànomvá dhi, tadhá tà lùzu ró nda áyi mómndyá lólo ĩ dré dre. ²⁷ Tàko ko, Giká nò dóro ni, ĩ dré tà kàdrè lùzu ró ìndì milanzilanzì ro ĩ dré lèle 'òle mómndyá sùrú twá ro dhi ĩ kòfalé nda ni 'òle àyi dré nile dhi. Tà kàdrè nda, Krístico adrélépi àmi

léna, mì dré adrézó mì bha vélána kitswázó milanzilanzì kisú dhi 'i. ²⁸ Dì mà adré Krístico nda ni tà longó mómndyá títí ĩ dré. Mà adré àyi ki kodzó adrézó àyi ki tadhá tògyá wáyi sè, mà kòkitswáro àyi àlo àlo títí dhi ki 'o apfòle Giká kandrà, mómndí li'wábhá Krístico na kitswálé títí dhi ĩ ró. ²⁹ Tà nda sè dhi, má adré àzì 'o, adrézó kpà àdzú bhu akódhi ni rinyí kàdrè adrélépi tà 'o má léna dhi sè.

2 Má adré leá mì kòni ngalè má adré àdzú bhu àmi ki tà sè, mómndyá ka'ìbhá Làwòdikiyà na dhi ki tà sè, ìndì mómndyá àruka títí áma nobhá rè ko dhi ki tà sè ngíni ya dhi. ² Má adré 'òá kònzìni kitswázó àyi ki togó timbà, ĩ kàmúro ru atsálé ngá àlo ró lèle na be dhi bvó. Má adré kpà leá dhi, ĩ kòkisú tògyá gàle àyi léna bí, ĩ kòkitswáro Giká ni tà lùzu ró dhi ni ni dóro lavúlé, adrézó tà nda ni ka'ì kitswálé títí. Tà lùzu ró nda, Krístico ni tàndi 'i. ³ Dhya ángùdhi ru amúlépi akódhi nda be dhi adré tògyá làgí kyàkyà zùle akódhi léna dhi ni kisú, tà nini be.

⁴ Má adré tà kòdhi ni ta àmi dré, dhya àlo kòkitswáro àmi ki lití kúlí kèní ĩ sè ko. ⁵ Gba má dré adrézó àmi kòfalé yó dhi, áma togó ína ngbú àmi véna. Má adré lenzélé mì dré adrélé tà títí dhi ki 'o mibhalé tí dhi sè, ìndì mì dré adrélé àmi ki totó tàtà àmi ki tà ka'ìka'ì Krístico na dhi léna dhi sè.

Àma ki lèdrì Krístico na dhi

⁶ Dì ásà dhi, ngóro mì dré Yésu Krístico ni ka'ìle adrélé àmi ki Mírì ro dre dhi tñi dhi, mì kàdré atsílé akódhi léna, ⁷ adrélé tròle akódhi rú, adrézó àmi ki timbà akódhi léna, mì kàtsáro rinyi ró àmi ki tà ka'ìka'ì na, ngóro tadhále àmi dré dhi tñi. Mì kàdré kpà àwoyà fe Giká dré tà títí ĩ sè.

⁸ Mì kòndò dóro, dhya àlo kòlitíro àmi tògyá tàko adrélépi angalé mómndí ĩ drilésè dhi sè ko. Àngyá ko, tògyá nda adré áyi totó labhi mómndí kya ĩ dri, ìndì tà bvò kòndi àdhya ĩ dri. Adré áyi totó Krístico ni tà dri ko.

⁹ Tàko ko, Krístico nda ni rúbhá na dhi, Giká 'o tá áyi tàndi ni lèdrì gàle gagà. ¹⁰ 'O kpà lèdrì nda gàle àmi léna gagà Krístico na. Akódhi tirí títí ópí kàdrè ro ìndì rinyi ró dhi ĩ drile.

¹¹ Akódhi léna dhi, Giká 'o kpà àmi lwàle dre. Dì, àmi ki lwàma nda, lwàma 'òle mómndí ki dríggá sè dhi 'i ko. Be ró dhi, Krístico 'o àmi lwàle, lovó kònzì rúbhá àdhya ni tingázó dhi nè. ¹² Tàko ko, à sì tá àmi tùmání akódhi be batisimò na gò, àmi ki tingázó tùmání akódhi be, mì dré Giká ni rinyi akódhi ni tingázó dràdrà lésè dhi ni ka'ìle dhi sè.

¹³ Wáláká dhi, àmi tá mómndí dràbhá dre dhi 'i àmi ki tàkonzì ki tà sè. À lwà tá kpà àmi, lovó kònzì rúbhá àdhya ni tingázó dhi ko. Dì, nyànomvá dhi, Giká 'o àmi adrélé tùmání Krístico be dre. Tàko ko, trì àma ki tàkonzì ĩ títí gò, ¹⁴ tà tisìle tátrítrí kúlí na adrèbhá tá tà bha

àma dri dhi ki pfùzo. Bàti, tìngá tà nda ĩ àma rúsè, tidílé fa kipakipa dri. ¹⁵ Lavú kpà tìrì kònzì ópí kàdrì ro ìndì rìnyì ró dhi ĩ, àyi ki rìnyì tìngázó àyi drígàsè, àyi ki tà yà yà tadházó móndyá títí dhi ĩ dré nòle.

¹⁶ Di àsà dhi, mì kòtayí àmi dhya àlo dré tàvbó tàle, ngá mì dré adrélé nyàle dhi ki tà sè yà, kó ngalè ngá mì dré adrélé mvùle dhi ki tà sè yà dhi ko. Mì kòtayí kpà àmi tàvbó tàle gwányá adrézó Giká ni lindrì bha dhi ni tà sè yà, gwányá mbà sí àdhya ni tà sè yà, kó ngalè kitú sàbátú àdhya ni tà sè yà dhi ko. ¹⁷ Tà nda kòdhi ĩ ngbà 'í tà adrèbhá alìle dhi ki líndrì 'í. Di, tà tàndi ìna Krísto 'í. ¹⁸ Mì kòtayí kpà móndyá adrèbhá àyi ki tà bha kiní mi túrúpú sè ìndì adrèbhá ángéló ki lindrì bha dhi ĩ adrélé tà bha àmi dri ko. Móndyá làsú be kònzì nda ĩ adrè ngá ĩ dré nòle toróbí tìni dhi ki tà títí, adrézó àyi ki afà àyi ki tà kisùle àngyá dhi ĩ sè. ¹⁹ Di, ĩ lanzi ru Krísto, adrélépi rúbhá ni drì 'í dhi be dre. Tàkò akódhi nda adrè rúbhá ni kègá títí dhi ki 'o ru amú kídri títí ìndì bā títí adrèbhá àyi ki tì'í dhi ĩ sè gò, rúbhá nda dré adrézó mbàle ngóro Giká dré adrélé lèle dhi tìni.

²⁰ Mì drà kó tùmání Krísto be tà bvò kòndi àdhya ĩ lésè dre dhi, mì adrè di àmìkya tà 'o ngóro móndyá bvò kòndi àdhya kya tìni àdho tà sè? Àngyá ko, mì adrè tòlì làsú be kònzì dhi ki lebè kòdhya: ²¹ «Mí kòdo ngá kòndi mí drígá ko! Mí kòtabhì ngá kòndi ni tàdzí ko! Mí kòtabè ngá kòndi ko!» ²² Ngá títí adrézó tà 'o àsà nda kòdhi ĩ adrè ñwàle ñwanwà. Kòdhi ìbe dhi, tòlì nda ĩ tà tadhálé nda ìbe dhi ĩ adrè ngbà 'í angálé móndyá bvò kòndi àdhya ĩ drilésè. ²³ Tà bàti ró dhi, tòlì làsú be kònzì nda ĩ sù ngóro tòlì tògya ró dhi ĩ tìni. Tàko ko, à adrè tàà dhi, lè à kàdré tròle Giká ni tà rú, à kàdré dhya ki tà bha kiní mi, ìndì à kàdré dhya ki rúbhá 'o adrélé kizà nya. Di, tòlì nda ĩ kitswá àyikya àma ki ledé lovó kònzì àma ki rúbhá kya ki ató àma pálé dhi bwà ko.

3 Di àsà dhi, Giká dré àmi ki tìngalé dràdrà lésè tùmání Krísto be dhi sè dhi, mì kàdré àmi ki togó bha tà kurú na bhù na dhi ĩ dri. Kònàle dhi, Krísto adrè lírìlé Giká ni drígá lésè. ² Mì kàdré tà bvò kòndi àdhya ki kisù kòdhya ko. Be ró dhi, mì kàdré àmìkya tà kurú na bhù na dhi ki kisù kòdhya. ³ Tàko ko, mì drà dre, ìndì Giká zù àmi ki lídrì tìdhi ro dhi Krísto be í lèna dre. ⁴ Bàti, àmi ki lídrì nda Krísto 'í. Di lókyá akódhi nda dré dra apfòzo dhi tú dhi, mì ni kókpa apfò tùmání akódhi be akódhi ni mìlanzilanzì na.

Lídrì àku, ìndì lídrì tìdhi

⁵ Di àsà dhi, lè mì kò'o àmi ki lídrì àku bvò kòndi àdhya ni tà ì todràle. Tà nda ĩ tà kònzì 'í: ndòtò tà, tà ndí ró dhi, rúbhá lovó bhàma, lovó kònzì ki bhàma, ìndì ngá lovó bhàma. Tàko ko, ngá lovó bhàma, giká tàko ki lindrì bhàma 'í. ⁶ Tà nda kòdhi ĩ sè dhi, Giká ni kombà adrè alìle móndyá adrèbhá lígìlé akódhi rú dhi ĩ dri.

⁷ Wáláká dhi, mì fè tá àmi adrélé tatsílé tà nda ki 'obe.

⁸ Di, nyànomvá dhi, lè mì kòtìngá àmi rúsè tà làsú be kònzì dhi ĩ títí: togóaswa, kombà, tà kònzì, móndí ki rú tàma kònzì dhi, ìndì kúlí swà adrèbhá apfòle àmi sílèsè dhi ĩ. ⁹ Mì kòtà kpà kinzò àmi kòfalésè ko. Tàko ko, mì tìngá àmi rúsè àmi ki lídrì àku tùmání tà kònzì títí mì dré tá adrélé 'òle dhi ìbe dre gò, ¹⁰ mì dré lídrì tìdhi ro dhi ni asózó àmi rú. Giká àmi ki bhàlepi dhi adrè àmi ki lídrì nda ni ladzá atsálé tìdhi ro làsú be ìna tìni, mì kòkitswáro akódhi ni ni dóro lavúlé be dhi bvò.

¹¹ Di àsà dhi, móndí ĩ véle twátwa ko, gba ĩ kàdré Yúdà ànzì 'í yà, kó ngalè móndí Yúdà ànzì ró ko dhi 'í yà, móndí lwàle dhi 'í yà, kó ngalè móndí lwàle ko dhi 'í yà, móndí sùrú twá ro dhi 'í yà, móndí tà nibhá ko dhi 'í yà, màràbà 'í yà, kó ngalè móndí màràbà ro ko dhi 'í yà dhi. Tà kàdrì lavúlé dhi ngbà 'í Krísto adrélépi àyi títí nda ĩ lèna, ìndì adrélépi tà títí dhi 'í dhi 'í.

¹² Di àmi Giká dré lèle tò ìndì dré zìle adrélé móndyá lólo ìna ĩ ró ni ĩ, mì kòtosó àmi tà dóro mì dré adrélé 'òle àmi ki togó dóro sè dhi ĩ sè, àmi ki tà mì dré adrélé bhàle kiní mi dhi sè, àmi ki togó yà yà sè, ìndì àmi ki togó vwàvwà sè. ¹³ Mì kàdré àmi ki adrúpi ki tà yà yà mvo, adrézó àmi ki tàkònzì tri àmi kòfalésè, gba tàkònzì 'òle àmi rú nda kàdré àdho tà 'í ya dhi. Mì kàdré àmi ki adrúpi ki tàkònzì tri, ngóro Mírì dré àmi ki tàkònzì trile dhi tìni. ¹⁴ Tà kàdrì tà títí nda ki lavúlépi dhi, tà kòndhi 'í: Mì kòtosó àmi lèle sè. Tàko ko, lèle nda adrè àmi ki amú adrélé ngá àlo ró kitswálé títí dhi nì.

¹⁵ Mì kàdré Krísto ni tà kèdrìkèdrì tayí adrélé òpè nya àmi ki togó na. Àngyá ko, Giká azì àmi adrélé rúbhá àlo ró tà kèdrìkèdrì na. Mì kàdré kpà àwoyà fe Giká dré.

¹⁶ Mì kàdré Krísto ni kúlí tayí adrélé gàle àmi lèna bí, mì kàdré ró tà tadhá ìndì ru kodzó àmi kòfalésè tògyá wáyi sè. Mì kàdré longó Giká ni Kúlí na dhi ki ngo, tùmání longó adrézó Giká ni rú bha kùle dhi ìbe, ìndì longó adrèbhá angálé Tírì Lólo vélésè dhi ìbe, adrézó àwoyà ta Giká dré. ¹⁷ Kúlí títí mì dré adrélé tàle ìndì tà títí mì dré adrélé 'òle dhi ĩ, mì kàdré 'òá Mírì Yésu ni rú sè, adrézó àwoyà fe Giká Atá dré akódhi sè.

Àgo ki tà àyi ki tòkó ìbe dhi, ìndì ànzimvá ki tà àyi ki tibhá ìbe dhi

¹⁸ Àmi tòkó ĩ, mì kàdré àmi ki drì asó àmi ki àgo ĩ kandrá, ngóro dré kitswálé móndyá adrèbhá Mírì na dhi ĩ sè dhi tìni.

¹⁹ Àmi àgo ĩ, mì kàdré àmi ki tòkó ki le. Mì kòbhà kpà togó kùdzì àyi rú ko.

²⁰ Àmi ànzimvá ĩ, mì kàdré àmi ki tibhá ki kúlí ka'ì 'òle tà títí ĩ sè. Tàko ko, Mírì ni togó adrè kinílé tà nda sè.

²¹ Àmi, ànzì ki atá ĩ, mì kàdré àmi ki ànzimvá ki togó 'o aswálé àngyá ko, àyi ki togó kòlanziró ko.

Màràbà ki tà àyi ki mírì íbe dhi

²² Àmi màràbà ro ni i, m̀ kàdré àmi ki mírì bvò kòndi àdhya ki kúlí ka'ì 'òle tà tíí i sè. Dì, m̀ kàdré ngbà 'í 'òá kò̀nìni àyi nda i mi, àmi ki tà kàdréro dóro àyi milésè dhi bvò ko. Be ró dhi, m̀ kàdré 'òá kò̀nìni àmi ki togó wáyi sè, ìndì m̀ dré adrélé Mírì ni ro dhi sè. ²³ Tà tíí ángùdhi m̀ dré adrélé 'òle dhi i, m̀ kàdré 'òá àmi ki togó wáyi sè, ngóro m̀ dré adrélé 'òá Mírì dré dhi t̀nì, m̀ndí i dré dhi t̀nì ko. ²⁴ Tàko ko, m̀ ni tàle dhi, m̀ ni làgí múrúngú Mírì dré lazilé áyi ànzi i dré tàyilé ro dhi ni kisú dhi be. Mírì m̀ dré adrézó tà ni ni 'o màràbà ni t̀nì dhi, Mírì Yésu Krísto 'í. ²⁵ Dì, dhya adrélépi tà kònzì 'o dhi ni tà kònzì kisú tà kònzì í dré 'òle dhi i tí. Tàko ko, Giká adré m̀ndí ki no twátwa ko.

4 Àmi mírì ro ni i, m̀ kàdré àmi ki màràbà ki 'o dóro ìndì gyágya. M̀ kòtivì ko tàle dhi, àmi kókpà Mírì íbe bhù na dhi.

Tà àruka tàle Kòlòsáyìbhá ki kodzózó dhi i

² M̀ kàdré àmi ki fe adrélé tà zi Giká tí landè àko ró, adrézó tàmìga dri, adrélé kpà àwoyà fe akódhi dré. ³ M̀ kàdré kpà tà zi Giká tí àma dré, kònzìró láti àma dré kitswázó Krísto ni tà lùzu ró dhi ni longó be dhi bvò. Tàko ko, tà nda tà má dré adrézó bã nya àsà dhi 'í. ⁴ Dì m̀ kàdré tà zi akódhi tí, má kòkitswáro tà nda ni longó ngádra 'á, ngóro dré kitswálé má dré 'òle dhi t̀nì. ⁵ M̀ kàdré tà 'o tògyá sè m̀ndyá Yésu ni ka'ìbhá ko dhi i kòfalé. M̀ kàdré lókyá wáyi m̀ dré adrézó ába dhi ki líkí, adrézó tà dóro 'o àsà. ⁶ M̀ kàdré ngbú kúlí ta àmi ki togó dóro sè, kúlí nda ì kàdréro k̀nìk̀nì ngóro tà'í dàle mányàngá na dhi t̀nì, m̀ kò̀nìró kpà adrélé tà logó m̀ndí àlo àlo tíí adrèbhá tà lízì àmi tí dhi i dré dhi be.

Mòdo kùdù

⁷ Àma ki adrúpi Tíkíkò mà dré lèle tò dhi ni àma rúbí tíí dhi ki longó àmi dré. Akódhi nda àma ki àzìamu 'í,

ìndì Mírì ni àzì 'òlepi, kitswálé ka'ile togó wáyi sè dhi 'í. ⁸ Dì má adré akódhi ni dzo àmi véna, m̀ kò̀nìró àma ki tà tíí dhi i, ìndì kò̀tìmbàro àmi àmi ki tà ka'ika'ì na. ⁹ Ì adré lèle àmi véna, túmání àma ki adrúpi Ònèsímò mà dré lèle tò dhi be. Akódhi nda angá àmi ki tàndi i kòfalésè, ìndì kitswá adrélé ka'ile togó wáyi sè. Àyi nda ì kò̀nì dra tsa dhi, ì ni tà tíí adrèbhá lavúlé kò̀nwa dhi ki tíí àmi dré.

¹⁰ Àrìstàrúkò mà dré adrézó bãdzó 'á akódhi be dhi, fè mòdo àmi dré. Márokò, Bàrànába ni kòdromvá fè kpà mòdo àmi dré. M̀ yi tá akódhi nda ni tà drìdri dre. Kòtsa àmi véna dhi, m̀ kòka'ì akódhi dòle àmi véna togó dóro sè. ¹¹ Yésu, adrélé kpà rú zile Yúsitò dhi, fè kpà mòdo àmi dré. Àyi nda kòdhi i Yúdà ànzi adrèbhá àma ki àzìamu Giká ni Òpè ni tà sè dhi i kòfalé dhi 'í àyi pátí. Ì adré kpà áma togó t̀ndrì tò.

¹² Èpàfùrà angálépi àmi kòfalésè, adrélépi kpà Yésu Krísto ni màràbà ro dhi, fè mòdo àmi dré. Akódhi nda adré ngbú tà zi Giká tí àmi dré togó be àtsi ró, m̀ kàdréro àmi ki totó tātā, adrélé lí'wálé àmi ki tà ka'ika'ì na, adrélé tà Giká dré adrélé lèle m̀ kò'o dhi ki ka'ì 'òle tíí. ¹³ Má ni kitswá tàá akódhi nda ni tà sè dhi, adré áyi fe adrélé àzì 'o àmi ki tà sè, ìndì m̀ndyá ka'ìbhá Làwòdikíyà na ìndì Yèràpòlì na dhi ki tà sè. ¹⁴ Àma ki adrúpi Lúkà mà dré lèle tò, adrélépi kòdzó ro dhi, ì fè mòdo àmi dré túmání Démà be.

¹⁵ M̀ kòfè mòdo àma ki adrúpi adrèbhá Làwòdikíyà na dhi i dré, Nífà dré, ìndì m̀ndyá Èkèlézyà àdhya adrèbhá ru kímó akódhi ni dzó na dhi i dré. ¹⁶ À kò̀nà wárágà kò̀ndhi àmi kòfalé dre dhi, m̀ kòmù wárágà nda Èkèlézyà Làwòdikíyà na dhi dré kpà nàle be. Má adré kpà lèá dhi, m̀ kòdo wárágà má dré tá mùle àyi nda i dré dhi nàle àmi kòfalé be. ¹⁷ M̀ kòtà Àrùkípò dré dhi: «Mí kò̀nò dóro, mí kò'oró àzì Mírì dré bhàle mí drígá dhi akílé tíí.»

¹⁸ Ma, Pólò, má adré kúlí kò̀nì ki tìsè áma tàndi ni drígá sè, mòdo fèzo àmi dré. M̀ kòtivì áma nyèrì ki tà ko. Giká ni togó tani kàdré àmi íbe!

1 TÈSÀLÒNÍKÈBHÁ ĩ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle móndyá ka'ìbhá Tèsàlònikè na dhi ĩ dré dhi ni àlo 'i. Tèsàlònikè nda tá bhàandre kàdrì Rómà ki òpè ni bvò Màkèdòníyà àdhya drìle dhi 'i. Pólò tsa tá Rúbí Tani longó gò Èkèlézyà bhàzo kònàle, dré tá adrérà'a áyi atsi andre ni rì to dhi 'á, akódhi ni p̄òma Filipóyi lésè dhi àmvolésè. Di, gí tá rè ko, Yúdà ànzi ĩ dré togó kònzi bhàzo Pólò rú, adrézó lìgílè ába. Di adrè tá làá dhi, Pólò kòp̄fò Tèsàlònikè lésè lile Bèróyà na (Tà 'òle dhi ĩ 17:1-10). Àmvolásà, akódhi kòtsa Kòrítò na dre dhi, dré móndyá ka'ìbhá Tèsàlònikè na dhi ki rúbí yìzo áyi àziàmu Tìmòtéyò tí gò, dré wárágà kònìdhi ni tìsìzo àyi dré.

Pólò adrè wárágà kònìdhi ni tìsì kitswázó móndyá nda ki timbà àyi ki tà ka'ika'i na dhi bvò. Adré àwoyà ta Giká dré àyi ki tà ka'ika'i ni tà sè, ìndì àyi ki lèle sè. Adré ĩ 'o tá tà àyi kòfalé ngíni ya dhi ni tà 'o agalé àyi léna, adrézó àyi ki kodzó, ĩ kàdréro atsilé ngóro dré kitswálé Giká mìlèsè dhi t̄ni. Adré kpà kúlí logó tà Tèsàlònikèbhá ĩ dré tá lizilé Mírì Yésu ni agòma ni tà dri, ìndì móndyá ka'ìbhá dhi ki ngàma dràdrà 'àsè dhi ni tà dri dhi ĩ sè. Kùdù ro dhi, adrè Èkèlézyà ni dri ta, adrézó tà kitswábhá ĩ kàdré 'òá àyi kòfalésè dhi ki tadhá àyi dré.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Mòdo fèma (1:1)
- 2) Tèsàlònikèbhá ki tà ka'ika'i (1:2-3:13)
- 3) Atsima ngóro dré kitswálé Giká mìlèsè dhi t̄ni dhi (4:1-12)
- 4) Yésu ni agòma, ìndì móndyá ka'ìbhá dhi ki ngàma dràdrà 'àsè dhi (4:13-5:11)
- 5) Móndyá ka'ìbhá dhi ki dri tàma (5:12-28)

Mòdo fèma

1 Ma, Pólò, tùmání Sílà ìbe ìndì Tìmòtéyò be dhi ĩ, mà adrè wárágà kònìdhi ni tìsì Èkèlézyà Tèsàlònikè na dhi dré, àmi adrèbhá Giká Atá àdhya ró ìndì Mírì Yésu Krísto àdhya ró dhi ĩ dré. † Giká kòbhá áyi togó tani àmi rú, ìndì kòfè tà kèdrìkèdrì àmi dré!

Pólò fè àwoyà Tèsàlònikèbhá ki tà ka'ika'i ni tà sè

² Lókyá mà dré adrérà'a tà zi Giká tí dhi 'á dhi, mà adrè ngbú adrélé àwoyà ta akódhi dré àmi títí dhi ki tà sè, adrézó tà zi akódhi tí àmi dré. ³ Vésè wáyi, mà adrè àmi ki tà kòni ki kisù Giká àma ki Atá kandrà kòdhya: Mì adrè àzì 'o àmi ki tà ka'ika'i sè, adrézó tà 'o àmi ki lèle sè, adrézó mì bha àma ki Mírì Yésu Krísto véna landè àko ró.

⁴ Àma ki adrúpi Giká dré lèle tò ni ĩ, mà ni tàle dhi, akódhi z̄i àmi adrélé móndyá ìna ĩ ró dhi be. ⁵ Tàko ko, lókyá mà dré Rúbí Tani longózó àmi dré dhi sè dhi, mà longó tá Rúbí Tani nda ngbà 'í kúlí sè ko. Be ró dhi, mà longó àmakya Rúbí nda r̄nyí sè, Tírì Lólo sè, ìndì mà dré tá nìle, tà mà dré tá adrélé longólé nda ĩ tà bàti 'i

† Giká ni Kúlí tìsìle Giríkì tì sè dhi léna dhi, à adrè rú «Silùwánò» kisú kònwa. Rú nda tá rú àzya Sílà dré dhi 'i.

dhi be dhi sè. Mà dré tá adrérà'a àmi kòfalé dhi 'á dhi, mì ni mà 'o tá tà àmi ki tà sè ngíni ya dhi be. ⁶ Àmi ró dhi, mì lebè tá àma, adrézó tà 'o àmakya t̄ni ìndì Mírì Yésu àdhya t̄ni. Tágba mì dré tá adrézó kizà nya lavúlé dhi, mì ka'ì tá kúlí mà dré longólé nda arí Tírì Lólo dré fèle gale àmi léna dhi sè. ⁷ Àsà dhi, móndyá ka'ìbhá títí bvò Màkèdòníyà àdhya na ìndì Àkáyà àdhya na dhi ĩ nò Mírì ni tà àmi rú gò, ĩ dré kpà adrézó tà 'o àmikya t̄ni. ⁸ Tàko ko, àmi ki tà sè dhi, Mírì 'o áyi kúlí la'úlé ngbà 'í Màkèdòníyà 'àsè, ìndì Àkáyà 'àsè ko. Móndyá àrà títí ĩ 'àsè dhi ĩ yi tàle dhi, mì ka'ì Giká ngíni ya dhi 'í. Àsà dhi, lè mà kògò adrélé àmi ki tà títí àyi dré ko. ⁹ Àngyá ko, àyi ki tàndi ĩ adrè mì ka'ì tá àma dòle àmi véna togó dóro sè ngíni ya dhi ni tà títí àyi. ĩ adrè kpà mì tayí giká t̄ko ĩ, àmi ki togó adzázó Giká bàti lídrì ro dhi vélé, adrézó akódhi ni tà 'o màràbà ni ĩ t̄ni ngíni ya dhi ni tà títí. ¹⁰ Nyànomvá dhi, mì adrè akódhi ni Mvágó Yésu, dré t̄ngalé dràdrà lésè dhi ni agòma bhù lésè dhi ni letè. Yésu nda apá àma Giká ni kombà adrélépi alile dhi lésè n̄.

Àzì Pólò dré 'òle Tèsàlònikèbhá ĩ kòfalé dhi

2 Àma ki adrúpi ĩ, àmi ki tàndi mì ni tàle dhi, àma ki tsàma àmi véna dhi tá tà t̄ko 'i ko dhi be. ² Ngóro

mì dré nìle be dhi tñi dhi, drìdrì mà dré tsàzo àmi véna dhi kandrà dhi, à pfo tá àma ki mì, àma ki 'òzo kònzi lavúlé Filipóyi na. Di, Giká dré tawà afèzo àma dré lizo áyi Rúbí Tani longó àmi dré tiri àko, tágba à dré tá adrézó ligílé àma íbe tà tándi ró dhi. ³ Tàko ko, mà dré adrérà'a mómí ki kodzó Rúbí Tani nda ni ka'i dhi 'á dhi, mà adré àyi ki kodzó kinzò sè yà, tà kònzi mà dré lèle 'òle dhi sè yà, kó ngalè túrúpú sè yà dhi ko. ⁴ Be ró dhi, mà adré àmakya Rúbí Tani nda ni longó ngóro mómí Giká dré ka'ile gò, Rúbí nda ni bhàzo àyi drígá dhi i ró. Di mà adré longóá kitswázó mómí ki togó 'o kínílé dhi bvó ko. Be ró dhi, mà adré àmakya longóá kitswázó Giká adrélépi àma ki togó tabhì dhi ni togó 'òzo kínílé dhi bvó. ⁵ Lókyá mà dré tá adrérà'a àmi kòfalé dhi 'á dhi, mà tà tá tà àlo kúlí kñí i sè kitswázó àmi ki tà bha kuru àngyá dhi ko. Mà 'o tá kpà tà àlo àmi ki ngá kisúzo túrúpú sè dhi ko, ngóro Giká ni tándi dré nìle be dhi tñi. ⁶ Mà ndà tá kpà rúku kisúlé mómí i milésè ko, kàdré tá àmi milésè yà, kó ngalè mómí àruka i milésè yà dhi. ⁷ Àma Yésu Krísto ni àpós-tolò ro dhi i, mà ni tá kitswá àma ki 'o adrélé mómí kà-drì ro àmi drìle dhi bwà. Di, àma tá àmakya àmi kòfalé dhi togó íbe ànzimvá kya tñi, ngóro ànzi ki andre dré adrélé áyi tándi ni ànzimvá ki líkí dhi tñi. ⁸ Mà dré àmi ki lèle tò dhi sè dhi, àma ki lovó tá ngbà 'í Giká ni Rúbí Tani longózó àmi dré dhi kòdhya ko. Àma ki lovó tá kpà àma ki tándi ki lídrì fèzo àmi dré, àma ki lèle àmi véna nda sè.

⁹ Àma ki adrúpi i, mì kisù rè ngalè mà 'o tá àzì kòkòròko landèzo àmi kòfalé ngíni ya dhi ká. Mà dré tá adrérà'a Giká ni Rúbí Tani longó àmi dré dhi 'á dhi, mà 'o tá àzì kítú be ìndì ngátsi be, àma ki tà kòlanzìró àmi ki àlo dri ko. ¹⁰ Àmi tà nda ki nobhá mì sè túmání Giká be dhi i, mì ni kitswá tàá àma ki tà sè, ngalè mà 'o tá tà àmi Yésu ni ka'ìbhá i kòfalé gyägya, togó lólo se, ìndì tà àko àma rú ngíni ya dhi. ¹¹ Mì ni kpà tàle dhi, mà 'o tá tà àmi àlo àlo títi dhi i véna dóro, ngóro ànzi ki atá dré adrélé 'òle áyi ànzi i dré dhi tñi dhi be. ¹² Mà timbà tá àmi àmi ki tà ka'ìka'ì na, àmi ki togó tindrìzo, àmi ki kodzózo, mì kàdréro atsílé ngóro dré kitswálé Giká milésè dhi tñi. Tàko ko, akódhi nda adré àmi ki zi fìle áyi Òpè na, ìndì áyi mìlanzilanzì na dhi nì.

¹³ Àsà dhi, mà adré kpà àwoyà ta Giká dré tà kònìdhi sè: Lókyá mì dré Giká ni kúlí yizo àma tí dhi sè dhi, mì ka'ì tá kúlí nda ngóro kúlí mómí kya ró ko. Be ró dhi, mì ka'ì àmikya kúlí nda ngóro kúlí Giká àdhya ró, ngóro dré adrélé bàti dhi tñi. Di nyànomvá dhi, kúlí nda adré tà 'o àmi adrèbhá ka'íá dhi i léna dhi nì.

¹⁴ Àma ki adrúpi i, àmi ki tà atsa ngóro Giká ni Èkèlézyà Yùdáyà na adrèbhá Yésu Krísto na dhi kya tñi. Tàko ko, mì nya kizà àmi ki tándi ki mómí i drígá, ngóro ì dré kizà nyàle Yùdà ànzi i drígá dhi tñi. ¹⁵ Yùdà ànzi nda ì pfo tá Mírì Yésu dràle ngóro ì dré tá pròfètá ki tupfúlé todràle dhi tñi gò, ì dré àma ki mì pfòzo tà

tándi ró dhi àyi. Àyi ki tà kitswá Giká milésè àlomvá ko. ì adré ru pfo mómíyá títi dhi íbe. ¹⁶ ì adré kpà àma ki le kikílé, mà kòlongóro Giká ni kúlí mómíyá sùrú twá ro dhi i dré ko, ì kàdrìró ko dhi bvó. Àsà dhi, ì adré àyi ki tàkonzì ki 'o gàle àyi léna gagà. Di, kùdù ro dhi, Giká tadhá áyi kombà àyi dré dre.

Pólò lè gòle Tèsàlòníkèbhá ki no

¹⁷ Àma ki adrúpi i, lókyá mà dré ru lanzízo àmi íbe lókyá tsà sè dhi sè dhi, àma ki ru lanzìma nda tá ngbà 'í rúbhá na, togó na ko. Di àma ki togó tá àtsi ró àmi ki tà sè gò, mà dré láti ndàzo kitswázó gòle àmi ki no.

¹⁸ Vésè be bí, mà lè tá gòle àmi véna. Lavúlé dhi, ma, Pólò, má lè tá tò, di, Sàtánà kikí tá ína láti àma dré.

¹⁹ Tàko ko, àmi ki tándi i tà mà dré adrézó mì bha ásà, adrézó kpà lenzélé ásà dhi 'i. Àmi kpà àma ki kúlá mà dré dra àma ki drì bhàzo ásà kuru àma ki Mírì Yésu kandrà, akódhi dré agòrà'a dhi 'i. ²⁰ Àyíya! Àmi mómí mà dré adrézó àma ki drì bha kuru, adrézó kpà lenzélé àyi sè dhi 'i.

3 Di mà dré tá kitswálé gòle àmi ki nòma ko dhi ni mvo bwà ko dhi sè dhi, mà nò tá dóro ni, mà dré adrélé àma pátì Àténáyì na dhi. ² Di mà dré àma ki adrúpi Tìmòtèyò ni mùzo àmi véna kitswálé àmi ki kodzó, ìndì àmi ki timbà àmi ki tà ka'ìka'ì na. Akódhi nda Giká ni àziàmù mà dré adrézó Krísto ni Rúbí Tani 'o ayílé túmání akódhi be dhi 'i. ³ Mà adré lèá dhi, dhya àlo àmi kòfalé dhi kòtayí i kizà mà dré adrélé nyàle dhi dré kizílé ko. Àmi ki tándi mì ni tàle dhi, Giká tayí àma adrélé kizà làsù be kònìni dhi ki nya dhi be. ⁴ Tàko ko, mà dré tá adrérà'a àmi íbe dhi 'á dhi, mà adré tá ngbú tàá dhi, à adré tá 'òle àma ki mì pfo. Di tà nda atsa kònìni bàti, ngóro mì dré nìle be dhi tñi. ⁵ Àsà dhi, lókyá má dré kitswázó gòle àmi ki nòma ko dhi ni mvo bwà ko dhi sè dhi, má mù tá Tìmòtèyò àmi véna, nìzoá ngalè mì adré tròle àmi ki tà ka'ìka'ì rú ngíni ya dhi. Má adré tá ngá ro, dhya adrélépi mómí ki tabhì litílé dhi ni dra àmi ki lití gò, àzì mà dré tá 'òle àmi kòfalé dhi dré atsázó tà tàko ró dhi sè.

Rúbí Tìmòtèyò dré longólé dhi tindrì Pólò ni togó

⁶ Di, nyànomvá dhi, Tìmòtèyò agò àmi vélésè, àmi ki tà ka'ìka'ì ni rúbí dóro longó àma dré àmi ki lèle ni tà be dre. Akódhi tà àma dré dhi, mì adré ngbú adrélé àma ki tà kisù, adrézó lovó íbe àma ki nòzo, ngóro mà dré kpà adrélé lovó íbe àmi ki nòzo dhi tñi. ⁷ Di àma ki adrúpi i, àma ki togó andrì àmi ki tà ka'ìka'ì ni tà sè dre, tágba mà dré adrézó kizà nya lavúlé dhi.

⁸ Nyànomvá dhi, àma ki lídrì agò dre, mà dré yile tàle dhi, mì adré àmi ki totó tātā Mírì Yésu na dhi sè. ⁹ Di mà ni, mà ni àwoyà ta Giká dré tà dré 'òle àmi dré dhi sè ngíni ya dhi ko. Tàko ko, àmi ki tà sè dhi, mà adré

lenzélé àma ki Giká kandrà lavúlé. ¹⁰ Kitú be ìndì ngátsi be dhi, mà adrè akódhi ni ti lizí togó wáyi sè, kòtayíró àma gòle àmi ki no, mà kòkítswáró tà àmi ki pibhá àmi ki tà ka'ika'ì na dhi ki òmbà be dhi bvó.

¹¹ Di Giká àma ki Atá ni tàndi, àma ki Mírì Yésu be dhi ĩ kònzì látì àma dré kitswázó lile àmi véna. ¹² Mírì kò'o kpà àmi ki lèle gàle àmi léna gagà, m̀ kàdréró ru le àmi kòfalésè, adrézó kpà mónnyá àruka tíí dhi ki le, ngóró mà dré adrélé àmi ki le dhi t̀ni. ¹³ Kòtìmbà kpà àmi ki togó, m̀ kàdréró lólo, ìndì tà àko àmi rú Giká àma ki Atá kandrà, lókyá àma ki Mírì Yésu dré dra agòzo áyi mónnyá lólo tíí dhi ĩbe dhi tú. Kàdré kònnì!

Atsima ngóró dré kitswálé Giká mìlésè dhi t̀ni dhi

4 Kùdù ro dhi, àma ki adrúpi ĩ, mà adré àmi ki ti lizí, adrézó àmi ki kodzó Mírì Yésu ni rú sè: Ngóró mà dré tadhálé àmi dré dre dhi t̀ni dhi, m̀ kàdré atsilé ngóró dré kitswálé Giká mìlésè dhi t̀ni. Tà bàti ró dhi, m̀ adré atsilé làsú be kònnì. Di nyànomvá dhi, m̀ kògò adrélé 'òá lizo ába drìdrì. ² Tàko ko, m̀ ni tà mà dré lazílé àmi dri Mírì Yésu ni rú sè dhi ĩ be.

³ Giká adrè lèá dhi, m̀ kàdré àmi ki fe adrélé lólo ĩ dré. M̀ kàdré di àmi ki líkí ndòtò tà sè. ⁴ Lè àmi àlo àlo tíí dhi ĩ, m̀ kònnì adrélé àmi ki tàndi ki rúbhá líkí dhi be, ngóró dré adrélé lólo Giká mìlésè dhi t̀ni, ìndì dré kitswálé lindrì sè dhi t̀ni. ⁵ M̀ kòtayí àmi adrélé rúbhá lovó bha àmi kòfalésè ngóró pàgánò Giká ni nibhá ko dhi kya t̀ni ko. ⁶ Tà kòdhi sè dhi, lè dhya àlo àmi kòfalé dhi kò'o áyi adrúpi kònzì ko, ìndì kòlití akódhi àlomvá ko. Àngyá ko, Mírì ni tà ño mónnyá tíí adrèbhá tàkònzì làsú be kònnì dhi ki 'o dhi ĩ dri, ngóró mà dré longólé àmi dri drìdrì dhi t̀ni. ⁷ Tàko ko, Giká azí àma adrélé ndòtò tà 'o dhi ko. Be ró dhi, azí ìna àma adrélé lólo ĩ dré. ⁸ Di àsà dhi, dhya àngùdhi adrélépi tà lazílé ĩ dri kòdhi ni ga rè dhi, adrè m̀ndí ki kúlí ga kòdha ko. Be ró dhi, adrè ìna Giká adrélépi áyi Tírí Lólo fe àmi dré dhi ni kúlí ga kòdha.

⁹ Kàdré ru lèma ngóró adrúpi ĩ t̀ni dhi ni tà sè dhi, lè mà kòtisì tà nda àmi dré wáràgà sè ko. Tàko ko, Giká ni tàndi tadhá àmi adrélé ru le àmi kòfalésè dhi ǹ. ¹⁰ Tà bàti ró dhi, m̀ adrè ru le àmi kòfalésè àmi ki adrúpi tíí M̀kèdònyà na dhi ĩbe. Di, àma ki adrúpi ĩ, mà adrè àmi ki kodzó, m̀ kògòró adrélé 'òá lizo ába drìdrì.

¹¹ M̀ kàdré àmi ki fe adrélé tà k̀drík̀drì ĩbe àmi kòfalé, adrézó àmi ki tàndi ki tà no, adrézó kpà àzì 'o àmi ki tàndi ki dríggá sè, ngóró mà dré lazílé àmi dri dhi t̀ni. ¹² M̀ kàdré 'òá kònnì dhi, àmi ki tà ni adrè dóro mónnyá ka'ìbhá ko dhi ĩ mìlésè, ìndì m̀ kitswá adrélé ngá zi m̀ndí ĩ tí ko.

Yésu ni agòma, ìndì mónnyá ka'ìbhá dhi ki ngàma drà-drà 'àsè dhi

¹³ Àma ki adrúpi ĩ, kàdré mónnyá drèbhá dre dhi ki tà sè dhi, mà lè m̀ kàdré tà nima ko na ko, adrélé kpà kizà ro ngóró mónnyá tà m̀ bhàzo dhi àko dhi ĩ t̀ni ko. ¹⁴ Tàko ko, mà ka'ì tàle dhi, Yésu drà gò, dré ngàzo drà-drà 'àsè dhi 'í. Di mà adrè kpà ka'ìá tàle dhi, Giká ni mónnyá tíí Yésu ni ka'ìbhá gò ĩ dré todràzo dhi ki t̀ngá dràdrà lésè, ngóró dré Yésu ni t̀ngalé dràdrà lésè dhi t̀ni. ¹⁵ Mà adrè tà Mírì dré tadhálé àma dré dhi ki ta àmi dré kòdha: Àma dra adrèbhá dhu rè lídrì ĩbe kitú Mírì dré dra agòzo dhi tú dhi ĩ, mà kitswá lile drìdrì mónnyá drèbhá dre dhi ĩ kandràna ko. ¹⁶ Tàko ko, à ni lúlúgyá ga, àngéló ki kàdrè dré kúlí yòzo gò, Giká ni gòkà vòzo gò, Mírì ni tàndi dré asízó bhù lésè. Di mónnyá Krísto ni ka'ìbhá gò ĩ dré todràzo dhi ĩ dré ngàzo dràdrà 'àsè 'íká. ¹⁷ Àmvolàsà dhi, Giká dré àma dra adrèbhá dhu rè lídrì ĩbe dhi ki t̀ngázó kimólé àyi ĩbe ndùrùku na, àma tíí mà kòkisúró ru Mírì be kurú na. Di mà ni adrè túmání Mírì be kóná vésè kólyá. ¹⁸ Di àsà dhi, m̀ kàdré ru kodzó àmi kòfalésè kúlí kòdhi ĩ sè.

Kitú Mírì Yésu dré dra agòzo dhi

5 Àma ki adrúpi ĩ, kàdré lókyá ki tà sè kitú ĩbe dhi, lè mà kòtisì tà nda àmi dré wáràgà sè ko. ² Tàko ko, àmi ki tàndi m̀ ni dóro tàle dhi, kitú Mírì dré dra agòzo dhi ni atsá ngóró kùgú dré adrélé atsálé ngátsi sè dhi t̀ni dhi. ³ Lókyá m̀ndí ĩ dré adrèrà'a tàá dhi «Tà tíí dhi ĩ k̀drík̀drì, ìndì kírì!» dhi 'á dhi, tà dra àyi ki tà p̀fùlepi dhi ni atsá àyi rú ngbò ró, ngóró mváaswa dré adrélé atsálé tòkó 'a be dhi rú ngbò ró dhi t̀ni. Di àyi ki àlo kitswá ìna lapalé tà nda sílésè ko.

⁴ Di, àmi, àma ki adrúpi ĩ, àmi àmíkyà t̀nìmvá na ko, kitú nda kòkírò àmi kùgú àdha t̀ni ko. ⁵ Tàko ko, àmi tíí dhi ĩ ànzì ngádra àdha 'i, ìndì ànzì kitú àdha 'i. Àma ànzì t̀nìmvá àdha 'i ko, ìndì ngátsi àdha 'i ko. ⁶ Àsà dhi, mà kàdré adrélé ayí na m̀ndí àruka ĩ t̀ni ko. Be ró dhi, mà kàdré àmakya tàmiga dri, adrélé àma ki tà kisùle dhi ki líkí. ⁷ Àngyá ko, mónnyá adrèbhá ayí ko dhi ĩ adrè ayí ko ngátsi sè. Mónnyá adrèbhá wá tsi dhi ĩ adrè kpà wá tsi ngátsi sè. ⁸ Di, mà dré adrélé mónnyá kitú àdha 'i dhi sè dhi, lè mà kàdré àma ki tà kisùle dhi ki líkí. Lè mà kàsó àma rú àma ki tà ka'ika'ì lèle be, ngóró aya asólé àma agá kitswázó àma ki líkí dhi t̀ni. Mà kàsó kpà àma dri tà mà dré adrézó m̀ bha adrízó àsà dhi, ngóró katabhùlà aya ró asólé àma dri dhi t̀ni. ⁹ Tàko ko, Giká zè àma kitswálé áyi kòmbà kisú kòdha ko. Be ró dhi, zè àma kitswálé lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú àma ki Mírì Yésu Krísto sè kòdha. ¹⁰ Krísto nda drà àma ki tà sè, kitswálé mà kàdré gba lídrì ro yà, kó ngalè mà kòdrà yà dhi, mà kàdréró lídrì ĩbe túmání akódhi be be dhi bvó. ¹¹ Di àsà dhi, m̀ kàdré ru kodzó,

† À kitswá kpà kúlí t̀sìle Gírìkì ti sè kònnì ki ladzá kònnì: «Lè àmi àlo àlo tíí dhi ĩ, m̀ kònnì tòkó mòle dhi be, ngóró...»

adrélé kpà ru tìmbà àmi kòfalésè àmi ki tà ka'ika'i na, ngóro m̀ dré adrélé 'òle dhi t̀ni.

Tà tàle kùdù ro Tèsàlòníkèbhá ki kodzózó dhi ĩ

¹² Àma ki adrúpi ĩ, mà adré àmi ki ti lizí, m̀ kàdréro àmi ki dri kobhá Mírì ni àzì na dhi ki lindr̀ bha. Tàko ko, àyi nda ĩ adré àzì 'o landèzo àmi kòfalé, adrézó kpà àmi ki kodzó. ¹³ M̀ kàdré àyi ki tà bha kuru lèle na, àzì ĩ dré adrélé 'òle nda ni tà sè. M̀ kàdré kpà tà k̀drík̀dri íbe àmi kòfalé.

¹⁴ Àma ki adrúpi ĩ, mà adré àmi ki kodzó, m̀ kàdréro mónđí tòbvo ró dhi ki bí se, adrézó mónđí tiri ró dhi ki kodzó, adrézó kpà mónđí tà íbe yàya dhi ki ledé. M̀ kàdré àmi ki togó vwàvwà tadhá mónđyá títí dhi ĩ véna. ¹⁵ M̀ kònò dóro, dhya àlo àmi kòfalé dhi kòlogóro tà kònzi tà kònzi 'òle ĩ rú dhi tí ko. Be ró dhi, m̀ kàdré ngbú tà dóro nda 'òle àmi kòfalésè, ìnd̀ì mónđyá àru-ka títí dhi ĩ véna.

¹⁶ M̀ kàdré ngbú adrélé lenzélé, ¹⁷ adrézó tà zi Giká tí landè àko ró, ¹⁸ adrézó àwoyà ta akódhi dré tà títí ĩ sè.

Tàko ko, tà nda kòdhi ĩ tà Giká dré adrélé lèle m̀ kò'o Yésu Krísto na dhi 'i.

¹⁹ M̀ kòkidrá àtsí Tirí Lólo àdhya ko. ²⁰ M̀ kàyízè kpà tà mónđí ĩ dré adrélé longolé pròfétà kya t̀ni dhi ĩ ko.

²¹ M̀ kàdré tà títí dhi ki tabhì, adrézó tròle tà dóro ĩ rú.

²² M̀ kàdré àmi ki likí tà kònzi ki kára títí dhi ki tà sè.

²³ Nyànomvá dhi, Giká adrélépi tà k̀drík̀dri fe dhi ni tàndi kò'o àmi atsálé lólo kitswálé títí ĩ milésè. Kàdré kpà àmi ki l̀dr̀ì likí wáyì, àmi ki togó íbe ìnd̀ì àmi ki rúbhá íbe, m̀ kàdréro tà àko àmi rú kitú àma ki Mírì Yésu Krísto dré dra agòzo dhi tú. ²⁴ Giká adrélépi àmi ki azí dhi kitswá adrélé ka'ile togó wáyì sè, ìnd̀ì a ni tà nda ki 'o ǹ.

²⁵ Àma ki adrúpi ĩ, m̀ kàdré kpà tà zi Giká tí àma dré be.

²⁶ M̀ kòfè mòdo àma ki adrúpi títí dhi ĩ dré, adrézó ru kamú àmi kòfalésè àyi íbe lèle sè. ²⁷ Má adré àmi ki kodzó Mírì ni rú sè, m̀ kònàró wáràgà kònìdhi àma ki adrúpi títí dhi ĩ dré.

²⁸ Àma ki Mírì Yésu Krísto ni togó tani kàdré àmi íbe!

2 TÈSÀLÒNÍKÈBHÁ I

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tisìle mónnyá ka'ìbhá Tèsàlòníkè na dhi i dré dhi ni rì 'i. Wárágà kònìdhi léna dhi, akódhi adré àwoyà ta Giká dré Tèsàlòníkèbhá ki tà ka'ìka'ì ni tà sè ìndì àyi ki lèle sè, tágba à dré adrézó àyi ki mì pfo lavúlé gò, ì dré adrézó kizà nya dhi. Adré kpà gòle Yésu ni agòma ni tà tadhá àyi dré, ngóro dré tá tadhálé àyi dré áyi wárágà ni àlo léna dhi tñi. Tàko, mónndí àruka ì adré tá taa àyi dré kinzò sè dhi, kitú Yésu dré dra agòzo dhi atsá dre. Di Pólò adré àyi ki lotó, adrézó taa àyi dré dhi, lè mónndí zyandre dhi ì kòligí rè zya Giká rú gò, agó drikònzì líyì ro dhi dré apfòzo 'íká gò, Yésu kàgòro ndò. Adré di àyi ki kodzó, ì kàdréro àyi ki totó tātā, adrélé tròle tà dré tadhálé àyi dré dhi i rú.

Adré kpà àyi ki kodzó, ì kòtayíró àyi adrélé tòbvo ró ko. Be ró dhi, ì kàdré àzì 'o ngóro dré tá 'òle àyi kòfalé dhi tñi, ìndì ì kòtayí àyi adrélé landèle tà dóro 'òma sè ko.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Mòdo fèma (1:1-2)
- 2) Àwoyà fèma Tèsàlòníkèbhá ki tà ka'ìka'ì ni tà sè dhi (1:3-12)
- 3) Tà tadhálé Yésu ni agòma ni tà dri dhi (2:1-17)
- 4) Tà zìma Giká tí dhi, ìndì àzì 'òma (3:1-15)
- 5) Mòdo kùdù (3:16-18)

Mòdo fèma

1 Ma, Pólò, tùmání Sílà íbe ìndì Tìmòtéyò be dhi i, mà adré wárágà kònìdhi ni tisì Èkèlézyà Tèsàlòníkè na dhi dré, àmi adrèbhá Giká àma ki Atá àdhya ró ìndì Mírì Yésu Krísto àdhya ró dhi i dré. ² Giká àma ki Atá i Mírì Yésu Krísto be dhi ì kòbhà àyi ki togó tani àmi rú, ìndì ì kòfè tà kèdrìkèdrì àmi dré!

Tèsàlòníkèbhá ki tà ka'ìka'ì, ìndì tàbvó Giká dré dra tàle gyägya lókyá kùdù sè dhi

³ Àma ki adrúpi i, lè mà kàdré ngbú àwoyà ta Giká dré àmi ki tà sè. Tà nda kòdhi gyägya, tàko ko, m̀ adré Giká ni ka'ì togó wáyi sè adrézó lèle ába drìdrì. Àmi tíí, m̀ adré kpà ru le àmi kòfalésè adrézó lèle ába drìdrì. ⁴ Tà nda sè dhi, mà adré àmi ki tà ta dri be kuru Èkèlézyà Giká àdhya i kòfalésè. Mà adré taa àyi dré dhi, m̀ adré Giká ni ka'ì, adrézó togó tsi, tágba à dré adrézó àmi ki mì pfo lavúlé gò, m̀ dré adrézó kizà nya dhi.

⁵ Tà nda kòdhi ì adré tadhá dhi, Giká adré tàbvó ta gyägya. Tàko ko, kizà m̀ dré adrélé nyàle kòdhi i sè dhi, Giká ni àmi ki 'o kitswálé àyi Òpì m̀ dré adrézó kizà nya ásà dhi sè. ⁶ Tà bàti ró dhi, Giká gyägya. A ni kizà logó mónnyá adrèbhá kizà fe àmi dré dhi i dré gò, ⁷ tà kèdrìkèdrì afèzo àma adrèbhá kizà nya tùmání àmi

íbe dhi i dré. A ni 'òá kònìni lókyá Mírì Yésu dré dra agázó bhù lésè àyi ángéló rinyi ró dhi íbe dhi tú.

⁸ Akódhi nda ni alì àtsí adrélépi kòle dhi na, kitswálé tà ño mónnyá Giká ni nibhá ko dhi i dri, ìndì mónnyá àma ki Mírì Yésu ni Rúbí Tani gabhá 'òle dhi i dri. ⁹ À ni tà ño àyi nda i dri gyägya, àyi ki tupfúzó todràle kóná vésè kólyá, ì kàdréro vwàvwà ro Mírì rúsè, ìndì akódhi ni rinyí milanzilanzi ro dhi rúsè. ¹⁰ Tà nda ni ru 'o kitú Mírì dré dra agòzo kitswálé milanzilanzi kisú lindrì be mónnyá lólo tíí àyi ka'ìbhá dhi i vélésè dhi tú. Àmi ró dhi, m̀ ni adré kókpà àyi nda i kòfalé, m̀ dré kúlí mà dré longólé àmi dré dhi ki ka'ìle dhi sè.

¹¹ Tà nda sè dhi, mà adré tà zi àma ki Giká tí àmi dré landè àko ró, kò'oró àmi kitswálé tà í dré àmi ki azizó ásà dhi sè, ìndì kò'oró tà dóro tíí m̀ dré adrélé lèle 'òle àmi ki tà ka'ìka'ì sè dhi i kitswálé tíí àyi rinyí sè.

¹² Mà adré zìá kònìni, àma ki Mírì Yésu kòkisúro milanzilanzi àmi ki tà sè, ìndì m̀ kòkisúro kpà milanzilanzi akódhi léna, àma ki Giká i Mírì Yésu Krísto be dhi ki togó tani bhàle àmi rú dhi sè.

Tà dra ru 'obhá drìdrì Mírì ni agòma kandrá dhi i

2 Àma ki adrúpi i, kàdré àma ki Mírì Yésu Krísto ni agòma, ìndì àma ki ru kimoma akódhi be dhi ki tà sè dhi, mà adré àmi ki kodzó kònìni: ² À kàdré taa dhi, Mírì Yésu ni kitú atsá dre dhi, m̀ kòtayí tà nda àmi ki

drì kizá yà, kó ngalè àmi kɪ lɪndrɪ tɪgá yà dhi mbèlè ko. Gba à kàdré tàá dhi, tà nda apfò Tírí Lólo vélésè yà, móndí kɪ kúlí lésè yà, kó ngalè àma kɪ tàndi kɪ wárágà lésè yà dhi, mɪ kòka'ì ko. ³ Mɪ kòtayí àmi dhya àlo dré litílé ndindɪ tà àlo sè ko. Tàko ko, kitú nda kitswá at-sálé dridri móndí zyandre dhi kɪ ligima Giká rú dhi kandrá ko, ìndɪ dhya drikònzɪ líyí ro dhi ni apfòma kandrá ko. Drikònzɪ líyí nda, dhya adrélépi lèlè dràdrà kisú dhi 'ì. ⁴ Akódhi nda ni ligí giká títi móndí ĩ dré adrézó àyi kɪ lindrɪ bha dhi ìbe, ìndɪ ngá títi ĩ dré adrézó giká nda kɪ lindrɪ bha ásà dhi ìbe gò, dré àyi bhàzo giká nda ĩ drile títi. A ni ndindɪ fɪ lirílé Giká ni tépelò na gò, adrélé tàá ngádra 'á dhi, àyi tàndi ìna Giká 'ì.

⁵ Lókyá má dré tá adrérà'a àmi kòfalé dhi 'á dhi, má tà zakó tsi tà nda àmi dré dhi 'í? ⁶ Di nyànomvá dhi, mɪ ni tà adrélépi drikònzɪ líyí nda ni apfòma kikí dhi àdho 'ì ya dhi be. Akódhi kitswá apfòle ko, tsàle lókyá ni dré dra kitswázó dhi 'á. ⁷ Tàko ko, rinyí lùzu ró tàkonzɪ àd-hya kidhó adrélé tà 'o dre. Di, dhya adrélépi rinyí nda ni kikí dhi ni go adrélé kikíá, tsàle lókyá dra akódhi ni tɪngázó dhi 'á. ⁸ Lókyá nda sè dhi, drikònzɪ líyí nda ni apfò. Di, Mírì Yésu ni akódhi ni pfu dràle àyi la'a sè, akódhi ni tà 'òzo akílé àyi atsama lagulagu ró dhi sè. ⁹ Drikònzɪ líyí nda ni atsá Sàtánà ni rinyí be, adrélé tà twátwa lɪndrɪgá ró ìndɪ kɪnzò ro dhi kɪ 'obe. ¹⁰ A ni móndyá adrèbhá lèlè dràdrà kisú dhi kɪ lití tà kònzɪ kɪ kárá títi dhi ĩ sè. Àyi nda kɪ todrà akílé títi, ĩ dré tà bàti lèlè ka'ile adrízó ásà ko dhi sè. ¹¹ Ásà dhi, Giká ni tà rinyí ró dhi ni amù àyi kɪ lití, ĩ kòka'ìró tà kɪnzò ro dhi, ¹² ĩ kòbhàró tà móndyá títi tà bàti gabhá gò, ĩ dré lenzézó tàkonzɪ sè dhi ĩ dri.

Mɪ kàdré àmi kɪ totó tātā!

¹³ Di, àma kɪ adrúpi Mírì dré lèlè ni ĩ, lè mà kàdré ngbú àwoyá ta Giká dré àmi kɪ tà sè. Tàko ko, Giká kípè tà àmi kitswálé adrélé dridri móndí àruka ĩ kandrá, Tírí Lólo dré àmi kɪ bhàle lólo Giká kandrá dhi sè, ìndɪ mɪ dré tà bàti ka'ile dhi sè. ¹⁴ Akódhi azí àmi lɪdrɪ tɪdhi ro nda ni kisú Rúbí Tani mà dré longólé àmi dré dhi sè, mɪ kòkisúró àma kɪ Mírì Yésu Krísto ni mɪlanzilanzɪ be dhi bvó. ¹⁵ Di ásà dhi, àma kɪ adrúpi ĩ, mɪ kàdré àmi kɪ totó tātā, adrélé tròle tà mà dré tadhálé àmi dré dhi ĩ rú, kàdré kúlí sè yà, kó ngalè wárágà sè yà dhi.

¹⁶⁻¹⁷ Àma kɪ Mírì Yésu Krísto ni tàndi ĩ Giká àma kɪ Atá be dhi ĩ kòtimbà àmi kɪ togó, rinyí fèzo àmi dré, mɪ kòkitswáró ngbú adrélé tà dóro 'o, adrézó kpà kúlí dóro ta. Tàko ko, Giká nda lè àma tò gò, tà adrézó àma kɪ timbà nyo dhi ni afèzo àma dré tùmání tà mà dré adrézó mɪ bha ásà dhi be àyi togó tani sè dhi nɪ.

Pólò lizí Tèsàlòníkèbhá kɪ ti, ĩ kàdréro tà zi Giká tí ĩ dré

3 Kùdù ro dhi, àma kɪ adrúpi ĩ, mɪ kàdré tà zi Giká tí àma dré, Mírì ni kúlí kàdréro la'úlè lèlè dridri, ìndɪ

móndí ĩ kàdréro kúlí nda ni no lindrɪ ro, ngóro tà nda dré adrélé àmi véna dhi tɪni. ² Mɪ kàdré kpà tà zi Giká tí, kàpáro àma móndí kònzɪ adrèbhá ligílé ĩ rú dhi ĩ drígásè. Àngyá ko, móndyá títi dhi ĩ kitswá Giká ni ka'ì ko.

³ Di, Mírì kitswá ìna adrélé ka'ile togó wáyi sè. A ni àmi kɪ timbà àmi kɪ tà ka'ika'ì na, adrézó àmi kɪ likí Dhya kònzɪ ni tà sè. ⁴ Mà adré ka'ìá Mírì na tàle dhi, mɪ adré tà mà dré adrélé tàle mɪ kò'o dhi kɪ 'o, ìndɪ mɪ ni go adrélé 'òá. ⁵ Mírì kàsè àmi kɪ togó ĩ vélé, mɪ kònró Giká ni lèlè bàti, adrézó kpà togó tsi, ngóro Krísto dré adrélé àmi kɪ fe 'òá dhi tɪni.

Àzì 'òma Pólò àdhyà tɪni dhi

⁶ Àma kɪ adrúpi ĩ, mà adré àmi kɪ kodzó Mírì Yésu Krísto ni rú sè: Mɪ kàdré ru su àmi kɪ adrúpi adrèbhá tòbvo ró, adrèbhá kpà tà mà dré tadhálé àmi dré dhi kɪ lebè ko dhi ìbe ko. ⁷ Àmi kɪ tàndi mɪ ni tàle dhi, lè mɪ kàdré tà 'o àmakya tɪni dhi be. Àngyá ko, àma tá àmakya tòbvo ró àmi kòfalé ko. ⁸ Mà nya tá kpà dhya àlo ni ngá àngyá ko. Be ró dhi, mà 'o àmakya àzì kòkòròko landèzo kitú be ìndɪ ngátsi be, àma kɪ tà kòlanziró àmi kɪ àlo dri ko. ⁹ Tágba mà dré tá adrézó rinyí ìbe kitswázó ngá zi àmi tí bwà dhi, mà zi tá ngá àlo àmi tí ko, mɪ kàdréro tà no àma rú gò, adrézó 'òá àmakya tɪni. ¹⁰ Tàko ko, mà dré tá adrérà'a àmi kòfalé dhi 'á dhi, mà lazí tá tà àmi dri kònzɪni: «Lè dhya adrélépi àzì le 'òle ko dhi kònya ngá ko.» †

¹¹ Mà adré tàá kònzɪni tàko ko, mà adré yíà tàle dhi, móndí àruka àmi kòfalé dhi ĩ tayí àyi adrélé tòbvo ró. Àyi nda ĩ adré àzì 'o ko. Be ró dhi, ĩ adré àyikya tiffilé móndí kɪ tà 'ásè. ¹² Mà adré di tà lazí móndyá làsú be kònzɪni dhi ĩ dri, adrézó àyi kɪ kodzó Mírì Yésu Krísto ni rú sè: ĩ kàdré àzì 'o togó be lɪrɪ, adrézó àyi kɪ tàndi kɪ ngá nya kòdhyà. ¹³ Di, àmi, àma kɪ adrúpi ĩ, mɪ kòtayí àmi adrélé landèle tà dóro 'òma sè ko.

¹⁴ Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré kúlí mà dré tɪsɪle wárágà kòndhi léna dhi kɪ ka'ì 'òle ko dhi, mɪ kònò akódhi nda dóro, adrézó ru su akódhi be ko, kanyò kò'oró akódhi be dhi bvó. ¹⁵ Di tágba kàdré kònzɪni yà dhi, mɪ kònò akódhi àmi kɪ kàribhá ro ko. Be ró dhi, mɪ kàdré àmikya akódhi ni kodzó àmi kɪ adrúpi tɪni.

Mòdo kùdù

¹⁶ Nyànomvá dhi, Mírì tà kɪdrɪkɪdri líyí ro dhi ni tàndi kòfè tà kɪdrɪkɪdri àmi dré lókyá wáyi ĩ sè, ìndɪ láti wáyi ĩ sè. Mírì kàdré tùmání àmi ìbe títi.

¹⁷ Ma, Pólò, má adré kúlí kòni kɪ tɪsɪ àma tàndi ni drígá sè, mòdo fèzo àmi dré. Má adré kúlí tɪsɪ kònzɪni àma wárágà títi ĩ 'ásè, tadházóá dhi, má tɪsɪ ma.

¹⁸ Àma kɪ Mírì Yésu Krísto ni togó tani kàdré àmi ìbe títi!

† À kònò 1 Tèsàlòníkèbhá ĩ 4:11.

1 TÌMÒTÉYÒ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle Tìmòtéyò dré dhi ni àlo 'i. Tìmòtéyò nda tá kàdhúra àlo Yésu ni ka'ilepi, angálépi bvò Àsíyà àdhya lésè dhi 'i. Akódhi ni andre tá Yúdà mvá Yésu ni ka'ilepi dhi 'i. Atá ni tá Gíríkì 'i. Pólò kipè tá akódhi adrélé áyi atsiàmú ró, kàtsáró kpà áyi àziàmú kí àlo ró (Tà 'òle dhi ì 16:1-3). Àmvolásà dhi, Pólò bhà tá akódhi adrélé Èkèlézyà ni drì kobhá kí àlo ró í bvó (2 Tìmòtéyò 1:6).

Pólò adré wárágà kònìdhi ni tìsì tà kàdrìkàdrì na dhi ì sè. Àlo ni, adré Tìmòtéyò ni kodzó adrélé tàmiiga dri mónyá adrèbhá tá Giká ni tà tadhá kinzò sè Èkèlézyà na dhi kí tà sè. Tàko ko, àyi nda ì adré tá tròle títí tàko ì rú, ìndì tábhí kí rú kí atìma rú, adrézó mónyá ka'ìbhá dhi kí 'o ru lanzí àyi kòfalésè (1:4; 4:7). Ì adré tá kpà làmó mòmá logá, mányàngá àruka kí nyàma be móndí ì dré (4:3). Rì ni, Pólò adré tà lazí Tìmòtéyò dri Èkèlézyà ni drì kòma ni tà sè, ìndì tà adrézó Èkèlézyà ni drì kobhá kí kipè dhi kí tà sè. Na ni, Pólò adré Tìmòtéyò ni drì ta, akódhi kàdréró Yésu Krísto ni màràbà dóro dhi ró, ìndì kàdréró mónyá Èkèlézyà le dhi kí dri ko dóro.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi kí atìma

- 1) Pólò ni mòdo fèma (1:1-2)
- 2) Èkèlézyà ni tà, ìndì Èkèlézyà ni drì kobhá kí tà (1:3-3:16)
- 3) Tìmòtéyò ni drì tàma Giká ni àzì 'òma ni tà sè dhi (4:1-6:21)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò, Yésu Krísto ni àpóstolò, má adré wárágà kònìdhi ni tìsì ma. Giká àma kí tìdrílépi dhi túmání Yésu Krísto mà dré adrézó mì bha vélána dhi be dhi, ì bhà ma adrélé àzì nda ni 'o dhi àyi. ² Má adré tìsìá mì, Tìmòtéyò, àma mvá bàti tà ka'ìka'ì na dhi dré. Giká àma kí Atá ì àma kí Mírì Yésu Krísto be dhi ì kòbhà àyi kí togó tani mí rú, ì kòbhà àmi kizà, ìndì ì kòfè tà kàdrìkàdrì mí dré!

Pólò kodzó Tìmòtéyò Giká ni tà tadhábhá kinzò sè dhi kí tà sè

³ Ngóro má dré tá àmi kodzólé má dré tá adrérà'a lèle Màkèdòníyà na dhi 'á dhi tìni dhi, mí kògò adrélé Èfésò na, mí kòtáró móndí àruka adrèbhá Giká ni tà tadhá kinzò sè dhi ì dri dhi, ì kòtayí tà nda kí tadhama. ⁴ Mí kòtà kpà àyi dré dhi, ì kòtayí adrema tròle títí tàko ì rú, ìndì tábhí kí rú kí atìma rú dhi. Àngyá ko, tà nda kòdhi ì adré káyi 'o apfòle móndí ì kòfalé. Ì adré àyikya móndí kí ledé Giká ni àzì bhàle àyi dríyá dhi kí 'o tà ka'ìka'ì sè dhi ko. ⁵ Má adré tòlí kòdhi ni fe, móndí ì kàdréró ru le àyi kòfalésè be dhi bvó. Lèle nda adré angálé togó lólo ìndì dóro, adrélépi tà ka'ì túrúpú sè ko dhi lésè. ⁶ Móndí àruka ì ku látì dóro nda 'àsè gò, ì dré àyi kí fèzo adrélé tà tàko kí títí àyi kòfalésè. ⁷ Àyi nda ì lè adrélé tatrítrí kúlí tadhábhá ì ró. Dì, ì ni àyikya

tà ì dré adrélé tadhále dhi kí àndu ko, tágba ì dré adrézó tà nda kí tadhá rìnyí sè dhi.

⁸ Mà ni tàle dhi, tatrítrí kúlí dóro dhi be, à kàdré tà 'o ngóro tatrítrí kúlí nda dré adrélé tàle dhi tìni dhi. ⁹ Mà ni kpà tàle dhi, Giká bhà tatrítrí kúlí mónyá gyägya dhi ì dré ko dhi be. Be ró dhi, bhà ìna tatrítrí kúlí nda mónyá adrèbhá tatrítrí kúlí nda ni ño dhi ì dré, túmání mónyá adrèbhá ligílé í rú dhi ìbe, mónyá adrèbhá àyi tà ga dhi ìbe, mónyá adrèbhá tàkonzì 'o dhi ìbe, mónyá adrèbhá tà lólo ató àyi pálé dhi ìbe, mónyá adrèbhá àyi lindrì bha ko dhi ìbe, mónyá adrèbhá àyi kí tibhá kí tupfú dhi ìbe, mónyá adrèbhá móndí kí tupfú todràle dhi ìbe, ¹⁰ mónyá adrèbhá ndòtò tà 'o dhi ìbe, àgo adrèbhá ayílé àgo ìbe dhi ìbe, mónyá adrèbhá móndí kí lagí màràbà ro dhi ìbe, mónyá adrèbhá kinzò ta dhi ìbe, mónyá adrèbhá tà ta móndí ì rú kinzò sè dhi ìbe, ìndì mónyá adrèbhá tà twá tadhále tà gyägya rúsè dhi kí 'o dhi ìbe. ¹¹ Tà tadhále gyägya nda adré angálé Rúbí Tani mìlanzilanzì ro Giká rúku ró dhi dré bhàle má dríyá dhi lésè.

Giká ni togó tani bhàle Pólò rú dhi

¹² Má adré àwoyà ta àma kí Mírì Yésu Krísto dré, dré rìnyí afèle má dré adrézó àyi àzì 'o dhi sè. Akódhi nò tà ma ngóro móndí ì dré kitswálé ka'ìle dhi ró gò, àma bhàzo adrélé àyi àzì 'o, ¹³ tágba atú dhi, má dré tá adrézó akódhi ni lodhá, adrézó akódhi ni mónyá kí mì

pfo, adrézó àyi kɛ 'o kònzɛ lavúlé dhi. Di, Giká gò ɛna áyi togó dóro tadhá má dré, má dré tá adrélé tà nda kɛ 'o tà nima ko ɛndɛ tà ka'ima ko na dhi sè. ¹⁴ Di àma kɛ Mírɛ bhà áyi togó tani kàdrɛ má rú gò, áma 'òzo gàle tà ka'ika'ì sè bɛ, ɛndɛ lèle sè bɛ Yésu Krísto na.

¹⁵ Kúlí kòni i, kúlí bàti kitswálé ka'ile togó wáyi sè dhi 'i: Yésu Krísto alɛ bvò kòndhi lé kitswálé tàkonzɛbhá kɛ tídrɛ dhi bvò. Áyi nda i kòfalé dhi, ma tàkonzɛ líyí áyi títi dhi kɛ lavúlépi dhi 'i. ¹⁶ Di, tà nda sè dhi, Giká bhà áma kizà, Yésu Krísto kòtadháro áyi togó vwàvwà ma tàkonzɛ 'òlepi lavúlé nda rú, mónđí tà nda ni nobhá dhi ɛ kòka'iró akódhi gò, lídrɛ kóná vésè kólyá dhi ni kisúzó. ¹⁷ Lindrɛ i milanzilanzi be dhi ɛ kàdré Giká dré kóná vésè kólyá! Akódhi nda Ópɛ kàdrɛ adrélépi kóná vésè kólyá, kitswálépi drále bwà ko, ɛndɛ kitswálé nòle bwà ko dhi 'i. Akódhi Giká 'i kalóma. Kàdré kòndhi!

¹⁸ Áma mvá Tímòtéyò, má adré ámi kodzó ngóro atú pròfétá ɛ dré tà longólé ámi tà dri dhi tɛni, mí kàdréro tròle tà longólé nda i rú, adrézó àdzú tà ka'ika'ì àdhya ni bhu dóro. ¹⁹ Mí kàdré kpà tròle ámi tà ka'ika'ì rú, adrézó ámi togó líkɛ adrélé dóro. Mónđí àruka ɛ bhe àyikya tà nda i riti gò, ɛ dré áyi kɛ tà ka'ika'ì tayízó arílé, ngóro bwátù àruka ɛ dré adrélé arílé yǎandre na dhi tɛni. ²⁰ Áyi nda i kòfalé dhi, ɛmènáyò i Àlìgizándre be. Má tayí áyi nda i Sàtánà drígá, ɛ kònrò áyi kɛ tàkonzɛ gò, Giká ni lodhama tayízó be dhi bvò.

Tà zima Giká tí mónđyá títi i dré dhi

2 Drìdrì dhi, má adré àma kɛ adrúpi kɛ kodzó, ɛ kàdréro tà zi Giká tí mónđyá títi i dré, adrézó tongólé akódhi rú, adrézó kpà àwoyá ta akódhi dré áyi kɛ tà sè. ² ɛ kàdré kpà tà zi Giká tí ópɛ i dré, ɛndɛ mónđyá bhàle áyi drile dhi i dré, mà kàdréro tà 'o togó be lɛrɛ ɛndɛ kɛ-dríkɛdrɛ, adrézó tròle Giká ni tà rú, àma kɛ tà kàdréro lindrɛ be mónđí i milésè. ³ Tà nda kòdhi, tà dóro kitswálépi Giká àma kɛ tídrɛlépi dhi milésè dhi 'i. ⁴ Akódhi adré leá dhi, mónđyá títi dhi ɛ kòkisúró lídrɛ kóná vésè kólyá dhi, adrézó kpà tà bàti ni. ⁵ Tàko ko, Giká ngbà 'í àlo kwákwá. Dhya adrélépi áyi totó tà 'o mónđí kɛ kòfalé 'á Giká be dhi kókpà àlo kwákwá. Akódhi nda Yésu Krísto atsálépi mónđí ro dhi 'i. ⁶ Akódhi fè tà áyi tàndi ngóro làgɛ kàdrɛ fèle mónđyá títi dhi kɛ apázó tàkonzɛ lésè dhi tɛni. 'O tá tà nda lókyá kitswálépi dhi sè, tadházóá dhi, Giká adré leá dhi, mónđyá títi dhi ɛ kàdré. ⁷ Tà nda sè dhi, Giká bhà ma adrélé áyi tà longólépi ró ɛndɛ àpòstolò ro, má kàdréro tà bàti adrézó Krísto ni ka'ì dhi ni tadhá mónđyá súrú twá ro dhi i dré. Kòdhi má adré tà bàti ta kòdhya, má tà kinzò ko.

Àgo kɛ tà tòkò ɛbe Èkèlézyà na dhi

⁸ Má adré di leá dhi, àgo títi àrà títi i 'àsè dhi ɛ kàdré tà zi Giká tí, adrézó drígá da kurú na akódhi véna togó lólo sè, togóaswa àko, ɛndɛ káyi àko.

⁹ Má adré kpà leá dhi, tòkò ɛ kàdré kítá asó áyi rú tògyá sè, áyi kɛ làsú kàdréro dóro mónđí i milésè, ngóro dré kitswálé áyi kɛ lindrɛ sè dhi tɛni. ɛ kàdré áyi kɛ 'o avélé drìbhí títì sè yà, órò sè yà, màyìkà i sè yà, kó ngalé kítá làgi ró dhi i sè yà dhi ko. ¹⁰ Be ró dhi, ɛ kàdré áyi kɛ 'o avélé tà dóro ɛ dré adrélé 'òle dhi i sè, ngóro dré kitswálé tòkò adrèbhá tàá dhi ɛ adré tròle Giká ni tà rú dhi i sè dhi tɛni.

¹¹ Lè tòkò ɛ kàdré tà nda nile togó be lɛrɛ ɛndɛ ànzimvá kya tɛni. ¹² Má ka'ì tòkò ɛ kàdré tà tadhá dhi ko, ɛndɛ ɛ kàdré àgo i drile dhi ko. Di ɛ kàdré tà yi kíri. ¹³ Tàko ko, Giká bhà tà Àdámà 'íká, gò dré gòzo Évà ni bha ndò. ¹⁴ Sàtánà lítɛ tá kpà Àdámà kòdhya ko. Be ró dhi, tòkò tayí ɛna i Sàtánà dré lítílé dhi ni gò, dré Giká ni tòlí ngòzo. ¹⁵ Di, tágba dré adrézó kòndhi dhi, tòkò kɛ adrɛ ànzi kɛ tìma sè, ɛ kàdré tròle áyi kɛ tà ka'ika'ì rú, lèle rú, tà lólo rú, ɛndɛ tà 'òma tògyá sè dhi rú dhi.

Èkèlézyà ni drì kobhá kɛ tà

3 Kúlí kòni i, kúlí kitswálé ka'ile dhi 'i: Dhya àngùdhi adrélépi lovó ɛbe adrézó Èkèlézyà ni drì kòlepi ró dhi, adré àzi dóro le 'òle dhi kòdhya. ² Di adré leá dhi, Èkèlézyà ni drì kòlepi kàdré mónđí adrélépi tà àko ɛ rú dhi 'i. Akódhi kàdré agó tòkò ɛbe àlo kwákwá dhi 'i. Kàdré mónđí adrélépi áyi tà kisùle dhi kɛ líkɛ, adrélépi tà 'o tògyá sè, ɛndɛ kitswálépi lindrɛ sè dhi 'i. Kàdré mónđí adrélépi mónđí kɛ ka'ì dòle ɛ véna togó dóro sè dhi 'i, ɛndɛ mónđí tà nilepi tadhálé dóro dhi 'i. ³ Kàdré wá tsilepi ró ko, làpfubhá ro ko, ɛndɛ lawàbhá ro ko. Be ró dhi, kàdré ɛna mónđí adrélépi togó ɛbe yàà dhi 'i. Kàdré kpà làfa lovó bhàlepi ró ko. ⁴ Kòni adrélé mónđyá áyi tàndi ni dzó lé dhi kɛ drì ko dóro dhi be. Kòni kpà adrélé áyi ànzimvá kɛ líkɛ dóro, ɛ kàdréro áyi kúlí yi lindrɛ sè. ⁵ Àngyá ko, dhya àlo kòni mónđyá áyi tàndi ni dzó lé dhi kɛ drì kòle dóro ko dhi, a ni kitswá Èkèlézyà Giká àdhya ni líkɛ ngíni? ⁶ Lè akódhi kàdré mónđí Yésu ni ka'ilepi tídrɛ ro dhi 'i ko, kàtsáro drìkàdrɛ ro gò, akódhi ni tàbvò tàzo Dzáborò àdhya tɛni ko. ⁷ Lè akódhi ni tà kàdré dóro mónđyá ka'ìbhá ko dhi i milésè, à kòkitswáro tà kanyò ro dhi ni bha akódhi rú ko, kòla'iró kpà bǎ Dzáborò dré tapélé dhi sílé ko.

Èkèlézyà ni tà líkɛbhá kɛ tà

⁸ Kàdré Èkèlézyà ni tà líkɛbhá kɛ tà sè dhi, adré kpà leá dhi, áyi nda ɛ kàdré mónđí kitswábhá lindrɛ sè dhi 'i. ɛ kàdré túrúpúbhá i ró ko, wá tsìbhá i ró ko, ɛndɛ làfa ndabhá túrúpú sè dhi i ró ko. ⁹ Be ró dhi, ɛ kàdré àyikya tròle tà bàti lúzu ró ɛ dré ka'ile dhi rú togó lólo

sè. ¹⁰ Lè à kàdré rè zya àyi ki tabhì 'íkà, di à kòkisú tà àlo àyi rú ko dhi, à kògòrò àyi ki bha adrélé àzì 'o Èkèlézyà ni tà líkíbhá ì ró ndò.

¹¹ Kàdré àyi ki tòkò ki tà sè dhi, adrè kpà leà dhi, àyi nda ì kàdré mómí kítswábhá lindrì sè dhi 'i. Ì kàdré mómí ki rú tabhá kònzì dhi ì ró ko. Be ró dhi, ì kàdré àyikya mómí adrèbhá àyi ki tà kisùle dhi ki líkí dhi 'i, ìndì mómí kítswálé ka'ìle tà tíí ì sè dhi 'i.

¹² Lè Èkèlézyà ni tà líkílépi kàdré agó tòkò íbe àlo kwákwá dhi 'i. Kòni adrélé àyi ànzimv́a ki drì ko dóro, mómíyá tíí àyi tàndì ni dzó lé dhi íbe dhi be.

¹³ Èkèlézyà ni tà líkíbhá ì kàdré àyi ki àzì 'o dóro dhi, ì ni lindrì kisú mómí ì milésè ìndì Giká milésè. Ì ni kpà adrè àyi ki totó tàtá àyi ki tà ka'ìka'ì dri Yésu Krísto na.

Tà lùzu ró mà dré ka'ìle dhi

¹⁴ Má adrè tà kòdhi ki tisì mí dré, gba má dré adrézó mì bha tsàzo mí véna mbèlè dhi. ¹⁵ Di, má kòtigí tà dhi, mí ni nià dhi, mómíyá Giká ni sùrú ro dhi ì kàdré tà 'o àyi kòfalésè ngíni ya dhi be. Sùrú nda, Èkèlézyà Giká lídrì ro dhi àdhyá 'i, ìndì dzópá tà bàti dré adrézó àyi totó driá dhi 'i. ¹⁶ Lè mómíyá tíí dhi ì kòni tàle dhi, tà lùzu ró mà dré ka'ìle dhi tà kàdrì lavulé dhi 'i dhi be:

Krísto apfò tá mómí ro gò,
Tírí Lólo dré akódhi ni tadházó mómí gyägya ró.
Dré agázó ángéló ì mi gò,
à dré akódhi ni tà longózó sùrú tíí ì 'àsè.
Mómí bvò dri dhi ì dré akódhi ni ka'izo gò,
Giká dré akódhi ni dòzo mbàle mìlanzilanzì na.

Tà tadhálé kinzò sè dhi ì

4 Tírí Lólo adrè tàà ngádra 'á dhi, lókyá kùdù sè dhi, mómí àruka ki àyi ki tà ka'ìka'ì tayí, adrézó tatsílé tíí adrèbhá mómí ki lítí dhi ì vésè, adrélé tròle tà tíí kònzì ì dré adrélé tadhálé dhi ì rú. ² Tà adrélé tadhálé làsú be kònzì dhi ì adrè apfòle kinzòbhá adrèbhá tà 'o túrúpfú sè dhi ì vélésè. Àyi nda ì tayí àyi ki togó abíle ngóro aya bhàle kàle àtsí na dhi tíni gò, ì dré gòzo vélé àyi ki tàndì ki tàkonzì ni ko. ³ Ì adrè làmó logá mómí ì dré, adrézó kpà mányàngá àruka ki nyàma logá àyi dré. Tàkò Giká bhà tá mányàngá nda mómíyá adrèbhá àyi ka'ì, adrèbhá kpà tà bàti ni dhi ì dré nyàle àwoyà tàma sè. ⁴ Tàko ko, ngá tíí Giká dré bhàle dhi ì dóro. Adrè di leà dhi, à kògà ngá nda ki àlo ko. À kàdré di be ngá tíí dhi ki ka'ì nyàle àwoyà sè. ⁵ Àngyá ko, à adrè ngá nda ki bha lólo Giká kandrà akódhi ni kúlí sè, ìndì tà zima akódhi tí dhi sè.

Yésu Krísto ni àzì 'òlepi dóro dhi

⁶ Mí kòtadhá tà nda kòdhi ì àma ki adrúpi ì dré dhi, mí ni adrè Yésu Krísto ni àzì 'òlepi dóro dhi ró. Mí ni kpà tadhá dhi, mí lí'wá tà bàti mí dré ka'ìle dhi na, ìndì tà dóro tadhálé mí dré lebèle dhi na dre. ⁷ Mí kàdré tíí

tàko adrèbhá lindrì fe Giká dré ko dhi ki ga rè. Mí kàdré mína àmi fe atsálé rinyi ró adrema tròle Giká ni tà rú dhi sè. ⁸ Dhyá ki rúbhá fèma atsálé rinyi ró dhi dóro tsà. Di, adrema tròle Giká ni tà rú dhi ìna dóro lavulé tà tíí dhi ì sè. Tàko ko, dhyá adrélépi tròle Giká ni tà rú dhi kisú ìna tà Giká dré lazíle lídrì àndrò kònzì dhi ni tà sè dhi ì dre. A ni kòkpà tà lazíle lídrì adrélépi àlile dhi ni tà sè dhi ki kisú.

⁹ Kúlí kòdhi ì, kúlí bàti kítswálé ka'ìle togó wáyi sè dhi 'i. ¹⁰ Di àsà dhi, mà adrè àzì kòkóròko 'o adrézó landèle, mà dré adrélé mì bha Giká lídrì ro dhi véna dhi sè. Akódhi nda dhyá adrélépi mómíyá tíí dhi ki tídrí dhi 'i, lavulé dhi, dhyá adrélépi mómíyá adrèbhá àyi ka'ì dhi ki tídrí dhi 'i.

¹¹ Lè mí kàdré tà nda kòdhi ki tadhá mómí ì dré, adrézó àyi ki kodzó adrélé tà nda ki 'o. ¹² Mí kòtayí mi dhyá àlo dré nòle mómíyá tàko ró àmi kàdhùrà ni tà sè dhi ko. Di, mí kàdré mína tà dóro 'o, mómíyá ka'ìbhá dhi ì kàdrérò tà no mí rú, adrézó 'òá mína tíni kúlí tàma na, atsimá na, lèle na, tà ka'ìka'ì na, ìndì tà lólo 'òma na. ¹³ Mí kàdré àmi fe adrélé Giká ni Kúlí na àyi kandrà, adrézó àyi ki kodzó, adrézó kpà àyi ki tadhá, tsàle lókyá má dré dra tsàzo dhi 'á. ¹⁴ Mí kòbhe tà taní Tírí Lólo dré fèle mí dré pròfétá ki kúlí sè, bhàgo Èkèlézyà àdhyá ì dré drígá bhàrà'a mí dri dhi 'á dhi ko. ¹⁵ Mí kàdré àmi fe adrélé tà nda kòdhi ki 'o togó wáyi sè, mómíyá tíí dhi ì kàdrérò nòá dhi, mí adrè lile drìdrì àmi tà ka'ìka'ì na dhi. ¹⁶ Mí kàdré sùle àmi tàndì rú, ìndì tà mí dré adrélé tadhálé dhi ì rú landè àko ró. Tàko ko, mí kàdré 'òá kònzì dhi, mí ni àmi tàndì ni tídrí, adrézó kpà mómíyá adrèbhá àmi yi dhi ki tídrí.

Tímòtéyò ni dri tàma mómíyá ka'ìbhá dhi ki tà sè dhi

5 Mí kòtà tà màlìga ì dri kúlí aswaaswa sè ko. Be ró dhi, mí kàdré mína àyi ki kodzó ngóro àmi atá ì tíni. Mí kàdré kàdhùrà ki 'o ngóro àmi adrúpi ì tíni. ² Mí kàdré kpà tòkò màlìga ki 'o ngóro àmi andre ì tíni, adrézó kyánzi ki 'o togó be lólo ngóro àmi amvúpi ì tíni.

Tàyítòkò ki tà

³ Lè mí kàdré tàytòkò adrèbhá mómí àko dhi ki lindrì bha, adrézó àyi ki líkí. ⁴ Di, tàytòkò àlo dhi kàdré ína ànzì íbe yà, kó ngalè toyó íbe yà dhi, lè àyi nda ì kòni rè zya adrélé tà 'o àyi ki tà ka'ìka'ì sè, adrézó àyi ki tàndì ki sùrú ki líkí, adrézó tà logó àyi ki tibhá ì dré àyi ki tábhí íbe, ngóro àyi nda ì dré tá 'òle àyi dré dhi tíni. Tàko ko, tà nda tà dóro kítswálépi Giká milésè dhi 'i. ⁵ Tàyítòkò adrélépi kalóma bàti dhi adrè àyi mì bha Giká véna, adrézó tà zi akódhi tí, adrézó tongólé rúa kítú be ìndì ngátsi be landè àko ró. ⁶ Di, tàytòkò adrélépi tatsílé àyi tàndì ni lovó 'obe dhi drà ìna dre, tágba dré adrézó lídrì íbe dhi. ⁷ Mí kòlazì tà nda kòdhi ì

móndyá ka'ibhá i dri, à kòkitswá ró tà kònzì ta àmi ki àlo rú ko. ⁸ Dhya àlo kàdré sùle áyi sùrú i rú ko, lavulé dhi, móndyá áyi tàndi ni dzó lé dhi i rú ko dhi, akódhi nda gà áyi tà ka'ika'i dre. Akódhi kònzì móndyá ka'ibhá ko dhi ki lavú.

⁹ Kìtswázó tàytòkó àlo dhi ni rú bha tàytòkó àruka adrélé ledélé dhi kya i kòfalé dhi bvó dhi, lè akódhi nda ni kóna kòlavú nyadhi-na, ìndì kàdré tòkó adrélépi tá agó àlo kwákwá dhi àdhyá 'i. ¹⁰ Adré kpà lèá dhi, tà akódhi dré 'òle dhi ì kàdré dóro móndí i milésè. Kòdhi adrè táá dhi, akódhi tòkó adrélépi tá áyi ànzimv́a ki líkí dóro, adrélépi móndí ki ka'ì dòle í véna togó dóro sè, adrélépi tá 'o móndyá ka'ibhá i dré áyi ki màràbà t́ni, adrélépi móndí kizà ro dhi ki ledé, adrélépi kpà áyi fe tà dóro ki kára títi dhi ki 'o dhi 'i.

¹¹ Di, kàdré ína tàytòkó kyánzi ró dhi ki tà sè dhi, mí kòbhà áyi nda ki rú tàytòkó àruka kya i kòfalé ko. Tàko ko, áyi ki lovó rúbhá àdhyá kòlavú áyi ki lovó adrézó tròle Krísto rú dhi dre dhi, ì ni lèá gòle làmó na. ¹² Di ì ni áyi ki tàndi ki 'o tàbvó tàle, ì dré mòndrà ì dré tá sile drìdrì dhi ni òle dhi sè. ¹³ Kòdhi íbe dhi, ì ni ru su adrélé tòbvo ró, adrélé tatsilé móndí ki dzó i 'ásè. Ng-bà 'í kòdhi ko, ì ni kpà atsá tòkó adrèbhá tà tàko ki ta, adrézó tífíle móndí ki tà i 'ásè, adrézó kúlí kìtswábhá tàle ko dhi ki ta dhi i ró. ¹⁴ Di àsà dhi, má adrè tàytòkó kyánzi ró dhi ki dri ta, ì kògòró mòle, adrélé ànzi ti, adrézó áyi ki dzó ki tà líkí, ì kòfèró láti áyi ki kàribhá dré áyi ki rú tàzo kònzì dhi ko. ¹⁵ Tàko ko, áyi ki àruka ì ku láti dóro 'ásè gò, ì dré dhèzo Sàtánà bvó.

¹⁶ Di tòkó àlo Yésu ni ka'ilepi dhi kàdré tàytòkó íbe áyi sùrú lé dhi, kàdré áyi ki ledé. Kòtayí áyi ki tà lanzile Èkèlézyà dri ko, Èkèlézyà kòkìtswá ró tàytòkó adrèbhá kalóma bàti dhi ki ledé kòdhyá be dhi bvó.

Bhàgo ki tà

¹⁷ Kàdré bhàgo adrèbhá Èkèlézyà ni dri ko dóro dhi ki tà sè dhi, à kàdré áyi nda ki lindrì bha vésè be rì. Lavulé dhi, à kàdré 'òá kònzìni áyi adrèbhá áyi ki fe adrélé Giká ni kúlí longó, adrézó kpà akódhi ni tà tadhá dhi i dré. ¹⁸ Tàko ko, Giká ni Kúlí adrè táá dhi: «Tí dré adrèrà'a l'ò'wa ató zìle dhi 'á dhi, à kòdrò ti ni ngá nyàle dhi ni logázó drá ko,» ìndì «Lè dhyá àzì 'òlepi dhi kònya áyi landè.» ¹⁹ Mí kòyi tà adrélé tàle bhàgo àlo rú dhi ko, móndí rì yà kó ngalè na yà tà nda ni nobhá mì sè dhi ì kàdré táá áyi ko dhi. ²⁰ Dhya àlo kàdré tàkònzì 'o dhi, mí kòtadhá tàkònzì nda drá móndyá ka'ibhá títi dhi i kandrá, móndyá àruka títi dhi ì kàdré ró ngá ro tàkònzì 'òma sè.

²¹ Má adrè ámi kodzó Giká i kandrá, Yésu Krísto be, ìndì ángeló Giká dré kípèle dhi íbe: Mí kàdré tà nda

† À kìtswá kpà kúlí tísìle Gírìki ti sè kòni ki ladzá kònzìni: «...kòlìkí i ngbà 'í agó dré tá mòle dhi dré.» †† À kòno kpà Dùtèrònómè 25:4; 1 Kòrìtòbhá i 9:9; Màtáyó 10:10; Lúka 10:7. ‡ À kòno Dùtèrònómè 19:15.

kòdhi ki 'o, adrézó móndí ki no twátwa ko. Mí kàdré kpà móndí kípèkípè ko. ²² Mí kòbhà drígá móndí dri, akódhi ni bhàzo twá Mírì ni àzì 'o dhi mbèlè ko. Mí kòfì kpà móndí ki tàkònzì na ko. Di, mí kàdré mína ámi tàndi ni líkí adrélé lólo.

²³ Ámi 'a ni tà sè, ìndì ámi rúbhá dré adrélé drà ro rú dhi sè dhi, mí kàdré ngbà 'í yì mvu kòdhyá ko. Mí kàdré kpà vínò mvu tsà be.

²⁴ À kìtswá móndí àruka ki tàkònzì no ngádra 'á, àkò à tà rè áyi ki tàkònzì nda ki tàbvó ko dhi 'á. Di, à ni kó móndí àruka ki tàkònzì no àmvolásà. ²⁵ Kòkpà kòdhi t́ni, à kìtswá tà dóro móndí ì dré adrélé 'òle dhi ki no ngádra 'á. Ndìndì tà dóro adrélé nòle ngádra 'á ko dhi ì kìtswá áyi ki zu bwà ko.

Màràbà ki tà

6 Kàdré móndyá ka'ibhá adrèbhá màràbà ro dhi ki tà sè dhi, ì kàdré áyi ki mírì ki no ngóro móndí kìtswábhá lindrì wáyi sè dhi i ró, à kòkìtswá ró tà ta kònzì Giká rú ko, ìndì tà mà dré adrélé tadhále dhi i rú ko. ² Áyi ki mírì ì kàdré móndí ka'ibhá dhi 'i dhi, ì kòtayí áyi nda ki lindrì bhàma, ì dré adrélé áyi ki adrúpi 'i Krísto na dhi sè ko. Be ró dhi, ì kàdré àyikya àzì 'o áyi dré dóro lavulé. Tàko ko, mírì ì dré adrézó àzì 'o áyi dré nda i, móndyá ka'ibhá ì dré adrélé lèle tò dhi 'i. Mí kàdré tà nda kòdhi ki tadhá móndí i dré kòdhyá, adrézó áyi ki kodzó adrélé tà nda ki 'o.

Giká ni tà tadhama kìnzò sè dhi, ìndì làfa lovó bhàma

³ Dhya àlo kàdré Giká ni tà tadhá kìnzò sè, adrézó tròle àma ki Mírì Yésu Krísto ni kúlí bàti dhi i rú ko, adrézó kpà tròle tà tadhále lindrì fèzo Giká dré dhi i rú ko dhi, ⁴ dhyá nda móndí drikàdrì ro, tà nìlepi àlomvá ko dhi 'i. Akódhi lovó kònzì íbe adrézó tà kayí móndí íbe kúlí ki tà dri. Tà nda kòdhi adrè móndí ki 'o adrélé lovó kònzì bha áyi kòfalésè, adrézó lawàle, adrézó ru lodhá, adrézó ru no mì kònzì sè, ⁵ adrézó kpà tà kayí áyi kòfalésè landè àko ró. Móndyá làsú be kònzìni nda ki tà kìsùkìsù abíabí gò, ì dré tà bàti tayízó. ì adrè kìsùá dhi, adrema tròle Giká ni tà rú dhi láti adrézó ngá kìsù áàsà dhi 'i.

⁶ Tà bàti ró dhi, mà kàdré tròle Giká ni tà rú, adrézó lenzélé ngá mà dré adrézó ába dhi ki sè dhi, mà kìsù àmakya ngá làgí be kàdrì dhi dre. ⁷ Tàko ko, mà atsá bvó kònzìdhi 'á drígálé sè. Mà ni kpà go pfòle 'ásà drígálé sè. ⁸ Di mà kàdré ngá nyàle dhi íbe, adrézó kpà kítá asólé àma rú dhi íbe dhi, mà ni lenzé ásà. ⁹ Di, móndyá adrèbhá láti nda atsázó ngábhá i ró dhi ì adrè àyikya dhèle tà adrélépi móndí ki tabhì dhi na. ì adrè kpà áyi ki 'o la'ìle áyi ki lovó kònzì azaaza ró dhi i sílé gò, lovó nda ì dré adrézó áyi ki dri lile áyi ki abiabi kìsù dràdrà be. ¹⁰ Tàko ko, làfa lovó ína tà kònzì ki kára títi dhi ki kómvo 'i. Móndí àruka adrèbhá làfa lovó bha dhi

ì tayí àyi lile vwàvwà ro àyi kɪ tà ka'ika'i rúsè gò, ì dré adrézó kizà nya lavúlé.

Tìmòtéyò ni dri tàma

¹¹ Di, mi móndí Giká àdhya ró ni, mí kàdré mína lapalé tà nda kòdhi i silésè títí. Mí kàdré láti nda adrézó tà gyăgya 'o, adrézó tròle Giká ni tà rú, adrézó Giká ni ka'i togó wáyi sè, adrézó ámi lèle tadhá, adrézó ámi togó tsi, adrézó kpà ámi togó yàya tadhá. ¹² Mí kàdré àdzú tà ka'ika'i àdhya ni bhu dóro. Mí kòru lídrì kóná vésè kólyá Giká dré ámi azizó kisúá dhi ngbí, ngóro mí dré tà mí dré ka'ile dhi ni longólé móndí bí dhi i kandrà dóro dhi tìni. ¹³ Má adré ámi kodzó Giká adrélépi lídrì fe ngá títí i dré dhi mìlésè, ìndì Yésu Krís-to tà í dré ka'ile dhi ni longólépi Pòtíyò Pilátò kandrà dóro dhi mìlésè, tàzoá dhi: ¹⁴ Mí kàdré tòlí fèle mí dré kòdhi kɪ 'o togó lólo sè ìndì tà àko mí rú, tsàle kitú àma kɪ Mírì Yésu Krísto dré dra agòzo dhi tú. ¹⁵ Giká ni Yésu Krísto nda ni 'o agòle lókyá í dré bhàle dhi sè dhi nì. Akódhi nda Giká rúku ró dhi 'i, Ópí kàdrì àlo kwák-wá dhi 'i, ópí títí dhi kɪ Ópí 'i, ìndì míri títí dhi kɪ Mírì 'i. ¹⁶ Akódhi dhya àlo kwák-wá kitswálépi dràle ko, ìndì adrélépi adrélé ngádra kitswázó tsàle ànyi làgá bwà ko dhi na dhi 'i. Akódhi dhya móndí àlo dré nòle rè ko,

ìndì kitswálé nòle bwà ko dhi 'i. Lìndrì i rinyí be dhi ì kàdré akódhi dré kóná vésè kólyá! Kàdré kònìni.

Ngábhá kɪ tà

¹⁷ Kàdré móndyá ka'ibhá ngábhá ro bvò kònìdhi lé dhi kɪ tà sè dhi, mí kàdré àyi nda kɪ kodzó, ì kàdréro drikàdrì ro ko. Ì kàdré kpà àyi kɪ mi bha ngá adrèbhá gile ko dhi i dri ko. Be ró dhi, ì kàdré àyi kɪ mi bha Giká adrélépi ngá títí kɪ afè àma dré adrézó lenzélé ásà dhi véna. ¹⁸ Mí kàdré tàá àyi dré dhi, ì kàdré tà dóro 'o, adrézó ngábhá i ró tà dóro nda kɪ 'òma sè. Ì kàdré kpà gànzi ró adrélé àyi kɪ ngá lanzí móndí i dré togó dóro sè. ¹⁹ Ì kàdré 'òá kònìni dhi, ì ni ngá làgí be kàdrì kitswábhá akíle bwà ko dhi kɪ lokó àyi dré lókyá adrélépi alìle dhi sè, ì kòkisúro lídrì bàti dhi be dhi bvò.

Pólò ni kúlí kùdù

²⁰ Tìmòtéyò, mí kàdré tà Giká dré bhàle mí drígá dhi kɪ líkí dóro. Mí kògà kúlí tàko adrèbhá lìndrì fe Giká dré ko dhi i, túmání tà kinzò ro adrèbhá ligíle tà bàti rú dhi íbe. À adré tà nda kɪ zi «tà nìnì», di, tà nda i àyikya kinzò tà 'i. ²¹ Móndí àruka tàbhá dhi ì kisú tà nìnì nda dre dhi, ì tayí àyi vwàle àyi kɪ tà ka'ika'i rúsè vwàvwà. Giká ni togó tani kàdré àmi íbe!

2 TÌMÒTÉYÒ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle Tìmòtéyò dré dhi ni rì 'i. Wárágà kònìdhi léna dhi, Pólò adré Tìmòtéyò, áyi àziàmumu ro dhi ni tìmbà akódhi ni tà ka'ika'ì na. Adré akódhi ni kodzó, kògòró adrélé Rúbí Tani longó, adrézó Giká ni tà tadhá, adrézó àzì bhàle í dríká dhi ni 'o kitswálé títí (2:2; 4:2, 5). Adré kpà tàá dhi, Tìmòtéyò kàdré kizà ka'ì nyàle ngóro sòdá dóro Yésu Krísto àdhyá tìni (1:8; 2:3; 4:5).

Pólò adré Tìmòtéyò ni bí se, kàdréro áyi líkí kúlí tàko ìndì títí tàko ki tà sè, ìndì káyi azaaza adrébhá móndí ki dri kizá dhi ki tà sè (2:14-18; 2:23; 4:4). Kàdré di be tròle Giká ni Kúlí rú, ìndì Giká ni tà tadhále gyägya dhi i rú (1:13; 2:15; 3:14-17; 4:2).

Kùdù ro dhi, Pólò adré tàá dhi, Tìmòtéyò kàdré tà í dré nòle Pólò rú dhi ki lebè: tà dré tadhále dhi i, akódhi ni at-sima, akódhi ni tà ka'ika'ì, akódhi ni togó vwàwvà, akódhi ni lèle, akódhi ni togó tsìma, tsàle kizà dré nyàle dhi i (1:13; 3:10-11).

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Pólò ni mòdo fèma (1:1-2)
- 2) Tìmòtéyò ni kodzoma àzì bhàle akódhi dríká dhi ni 'o dhi (1:3-2:13)
- 3) Tìmòtéyò ni dri tàma (2:14-4:5)
- 4) Tà nòle Pólò rú dhi i (4:6-18)
- 5) Mòdo kùdù (4:19-22)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò, Yésu Krísto ni àpóstolò, má adré wárágà kònìdhi ni tìsì ma. Giká bhà ma adrélé àpóstolò ro ngóro í dré lèle dhi tìni, má kàdréro lídrì dré lazíle Yésu Krísto na dhi ni tà longó móndí i dré be dhi bvó. ² Má adré tìsìá mi, Tìmòtéyò, áma mvá má dré lèle tò dhi dré. Giká àma ki Atá i àma ki Mírì Yésu Krísto be dhi i kòbhà àyi ki togó tani mí rú, i kòbhà ámi kizà, ìndì i kòfè tà kèdrìkèdri mí dré!

Pólò kodzó Tìmòtéyò àzì bhàle akódhi dríká dhi ni 'o togó wáyi sè

³ Má adré àwoyà ta Giká dré ámi tà sè. Giká nda Giká má dré adrézó tà ni ni 'o togó lólo sè ngóro áma tábhí i dré tá 'òle dhi tìni dhi 'i. Má dré adrérà'a tà zi akódhi tí dhi 'á dhi, má adré ámi tà kisù kítú be ìndì ngátsi be landè àko ró. ⁴ Má kàdré ámi mìnra ni tà kisù dhi, ma lovó íbe tò ámi nòzo, áma togó kògaró arí sè bí be dhi bvó. ⁵ Má ni tàle dhi, mí adré Giká ni ka'ì togó wáyi sè dhi be, ngóro ámi dèdè Lówìsì dré tá ka'ìle drìdrì dhi tìni, ìndì ámi andre Yùnìkè dré kpà ka'ìle dhi tìni. Má adré ka'ìá dhi, mi kpà mína tà ka'ika'ì làsú be àyikya tìni dhi íbe mí léna. ⁶ Tà nda sè dhi, má adré ámi kodzó, mí kògòro tà Giká dré bhàle mí léna áyi togó

tani sè, má dré dríká bhàrà'a mí dri dhi 'á dhi ni 'o at-salé àtsi ró. ⁷ Tàko ko, Tírì Giká dré bhàle àma léna dhi adré àma ki togó 'o adrélé tìri ró ko. Be ró dhi, Tírì nda adré ína àma ki togó 'o gàle rìnyí sè bí ìndì lèle sè bí. Adré kpà àma ki 'o adrélé tà 'o tògyá sè.

⁸ Adré di lèá dhi, mí kàdré kanyò ro àma ki Mírì ni tà longoma sè ko. Mí kàdré kpà kanyò ro ma, akódhi ni móndí 'ìle bǎdzó lé dhi ni tà sè ko. Be ró dhi, mí kàdré mína kizà ka'ì nyàle tùmání má be Rúbí Tani ni tà sè, rìnyí Giká dré adrélé fèle dhi sè. ⁹ Giká nda tìdrí àma, àma ki azízó adrélé mónnyá lólo ína i ró dhi nì. 'O tá ta nda kònìni tà dóro mà dré 'òle dhi i sè ko. Be ró dhi, 'o tá kònìni ngóro í dré kisùle 'òle kíno lésè áyi togó tani sè dhi tìni. Bvò ni bhàma kandrà dhi, kisù tá áyi togó tani tadhále àma dré Yésu Krísto na. ¹⁰ Di nyànomvá dhi, tadhá áyi togó tani nda àma dré Yésu Krísto àma ki tìdrílépi dhi ni atsama sè dre. Akódhi nda 'o dràdrà ni rìnyí akíle gò, láti adrézó lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisù ásà dhi ni tadházó ngádra 'á Rúbí Tani sè. ¹¹ Rúbí Tani nda ni tà sè dhi, Giká bhà ma adrélé áyi tà longólépi ró, àpóstolò ro, ìndì áyi tà tadhálépi ró. ¹² Tà nda sè dhi, má adré kizà nya kòdhi tìni. Di, ma mána kanyò àko, má dré nìle má ka'ì àdhi 'i ya dhi be dhi sè. Má adré kpà ka'ìá dhi, akódhi nda rìnyí íbe kitswázó tà í dré bhàle má dríká dhi ni líkí tsàle kítú tàbvó tàzo dhi tú. †

¹³ Mí kàdré tà má dré tadhálé gyägya mí dré yile dhi ki lebè kòdhya, adrézó tròle ámi tà ka'ika'lí rú, ìndì lèle Yésu Krísto na dhi rú. ¹⁴ Mí kàdré tà dóro bhàle mí drígá dhi ni líkí, Tírí Lólo adrélépi adrélé mí léna dhi ni rinyí sè.

¹⁵ Ngóro mí dré nile be dhi tñi dhi, mónnyá ka'ibhá títí angábhá bvò Ásíyà àdhya lésè dhi ì tayí ma adrélé kalóma. Àyi nda ì kòfalé dhi, Figélò ì Èrèmògèné be.

¹⁶ Dì, Mírì kòtadhá áyi togó dóro mónnyá títí Ònèsifóro ni dzó na dhi ì dré, dré áma togó tindrìle rä dhi sè, ìndì dré tá adrélé kanyò ro áma nyèrè ki tà sè ko dhi sè.

¹⁷ Lókyá akódhi nda dré atsázó Rómà 'a dhi sè dhi, ndà tá ma lovó sè gò áma kisúzó. ¹⁸ Dì Mírì kòtadhá áyi togó dóro akódhi dré kitú tàbvó tàzo dhi tú. Mí ni akódhi ndà tá láti áma ledézó má dré tá adrérà'a Èfésò na dhi 'á ngíni ya dhi be.

Sòdá dóro Yésu Krísto àdhya

2 Dì áma mvá, mí kàdré rinyi ró Giká ni togó tani bhàle mí rú Yésu Krísto na dhi sè. ² Tà mí dré yile má tí mónndí bí dhi ì kandrà dhi ì, mí kàdré tà nda ki tadhá tayílé mónndí mí dré kitswálé ka'ile dhi ì dré, àyi nda ì kòkitswáro kpà tà nda ki tadhá mónndí àruka ì dré be dhi bvó. ³ Mí kàdré kizà ka'ì nyàle tùmání má be, ngóro sòdá dóro Yésu Krísto àdhya tñi. ⁴ Dhya adrélépi sòdá àzì 'o dhi adrè ína mì bhe tà bvò kòndi àdhya ì dri ko, ì kòkitswáro áyi kàdrè áyi bhàlepi àzì nda mi dhi ni togó 'o kinílé be dhi bvó. ⁵ Kòdhi íbe dhi, dhya adrélépi angú ra dhi kitswá ína làgí kisú ko, kàdré angú nda ni ra ngóro angú ni tòlè dré adrélé tàle dhi tñi ko dhi. ⁶ Adré kpà lèá dhi, dhya áyi fèlepi amvú 'a dhi kòkisú rè zyà lànyá lokólé drìdrì dhi nì. ⁷ Lè mí kàdré tà má dré adrélé tàle kòdhi ki kisú dóro gò, Mírì kòfèro mí dré tògyá tà nda ki àndu nìzo títí.

⁸ Mí kàdré Yésu Krísto angálépi Dàwídì ni sùrú lésè, ngàlepi kpà dràdrà 'àsè dhi ni tà kisú kòdhya, ngóro Rúbí Tani má dré adrélé longólé dhi dré adrélé tàle dhi tñi. ⁹ Rúbí Tani nda ni tà sè dhi, má adrè kizà nya, tsàle byá áma 'írà'a nyèrè sè drìkònzì líyí tñi dhi 'á. Dì, à kitswá Giká ni kúlí 'ì nyèrè sè bwà ko. ¹⁰ Ásà dhi, má adrè tà títí dhi ki mvo mónnyá Giká dré zèle dhi ki tà sè, ì kòkisúro kpà lídrè kóná vèsè kólyá dhi mìlanzilanzì be Yésu Krísto na be dhi bvó.

¹¹ Kúlí kòni ì, kúlí kitswálé ka'ile dhi 'ì:

Mà kòdrà tùmání Yésu be dhi,
mà ni kókpà adrè lídrè íbe tùmání akódhi be.

¹² Mà kàdré togó tsi kizà na dhi,
mà ni kókpà òpè nya tùmání akódhi be.
Mà kògà akódhi dhi,
akódhi ni kókpà áma ki ga.

† À kitswá kpà kúlí tísìle Gírìkì tì sè kòni ki ladzá kònzì: «...akódhi nda rinyí íbe kitswázó tà má dré bhàle ì drígá dhi ni líkí tsàle kitú tàbvó tàzo dhi tú.»

¹³ Mà kàdré mónndí kitswábhá adrélé ka'ile dhi 'ì ko dhi,
akódhi ngbú dhya kitswálépi adrélé ka'ile togó wáyi sè dhi 'ì,
tàko ko, akódhi kitswá ína áyi tàndi ni ga ko.

Giká ni àzì 'òlepi dré kitswálé ka'ile dhi

¹⁴ Lè mí kàdré tà nda kòdhi ki 'o agálé mónnyá ka'ibhá dhi ì léna. Mí kàdré kpà áyi ki kodzó Giká kandrà, ì kàdréró tà kayí áyi kòfalésè kúlí ki tà dri ko. Tà kayikayi làsú be kònzìni dhi kitswá tà dóro 'o àlomvá ko. Be ró dhi, adrè ína mónnyá adrèbhá tà nda ki yi dhi ki dri kizá. ¹⁵ Mí kàdré tà títí dhi ki 'o kitswázó ámi fe Giká dré ngóro mónndí dré kitswálé ka'ile dhi ró. Mí kàdré kpà akódhi ni àzì 'o kanyò àko, adrézó akódhi ni kúlí tà bàti àdhya ni tadhá gyägya. ¹⁶ Mí kàdré kúlí tàko adrèbhá lindrè fe Giká dré ko dhi ki ga. Tàko ko, mónnyá adrèbhá kúlí ta kònzìni dhi ì adrè àyikya vwàle Giká ni tà rúsè vwàvwà. ¹⁷ Àyi ki tà tadhálé dhi ì adrè mónndí ki 'o kònzì, ngóro làzì dré adrélé atsílè rúbhá nya dhi tñi. Àyi nda ì kòfalé dhi, ìmènyá ì Filètò be.

¹⁸ Àyi nda ì ku láti tà bàti àdhya 'àsè dre. ì adrè tàá dhi, ngangà dràdrà 'àsè dhi ni tà lavú dre. ì adrè dì mónndí àruka ki tà ka'ika'lí kizá ásà. ¹⁹ Tágba kònzìni dhi, dzópá Giká dré bhàle dhi adrè ína áyi totó tātā. À tìsì kúlí kòni ì dzópá nda rú kòdhya: «Mírì ni mónnyá adrèbhá ína ró dhi ì be,» † ìndì «Lè mónnyá títí adrèbhá tàá dhi, àyi mónndí Mírì àdhya 'ì dhi, ì kòtayí tà kònzì 'òma.»

²⁰ Dzò kàdrè dhi léna dhi, ngá ledélé óro sè ìndì àrezá sè dhi ì be, tùmání ngá ledélé fa sè ìndì kinì sè dhi íbe. Ngá ledélé óro sè ìndì àrezá sè nda ì ngá adrézó tà 'o ásà lindrè sè dhi 'ì. Ngá àruka nda ì kó ngá adrézó tà 'o ásà lindrè àko dhi 'ì. ²¹ Dhya ángùdhi áyi temvélépi tàkònzì títí ì lésè dhi ni adrè ngá adrézó tà 'o ásà lindrè sè dhi 'ì. Akódhi nda fè ì adrélé lólo Mírì dré kitswázó tà dóro 'o ì sè. Akódhi gànzi ró tà dóro títí dhi ki 'o.

²² Lè mí kàdré lapálé lovó kònzì kàdhúra kya ì sílèsè. Mí kàdré láti nda adrézó tà gyägya 'o, adrézó Giká ni ka'ì togó wáyi sè, adrézó ámi lèle tadhá, adrézó tà kè-dríkàdri bha mónndí ì kòfalé. Mí kàdré tà nda ki 'o tùmání mónnyá títí adrèbhá liyílé Mírì rú togó lólo sè dhi íbe. ²³ Mí kàdré káyi azaaza ró ìndì tògyá àko dhi ki ga. Tàko ko, mí ni tàle dhi, tà nda ì adrè mónndí ki 'o lawàle àyi kòfalésè dhi be. ²⁴ Adré lèá dhi, màràbà Mírì àdhya kàdré lawàle mónndí íbe ko. Be ró dhi, kàdré ína áyi togó dóro tadhá mónnyá títí ì véna. Kòni adrélé tà tadhá dóro dhi be. Kàdré kpà tà mvo togó vwàvwà sè.

²⁵ Kàdré mónnyá adrèbhá lígílé ì rú dhi ki lotó togó yàya sè. Àdhi ni nì, Giká ni láti fe àyi dré àyi ki togó ladzázó gò, tà bàti nìzo dhi. ²⁶ ì kò'o kònzìni dhi, ì ni go tà ni kisùle dóro gò, ì dré lapázó bã Dzàborò dré tapélé

† À kòno Ngá nàma 16:5.

ayi dré dhi sílèsè. Àngyá ko, akódhi nda ru tá ayi, ayi ki 'òzo tà í dré lèlè ì kò'o dhi ki 'o.

Tà lókyá kùdù àdhya i

3 Lè mí kòni tà kòndhi dóro: Lókyá kùdù sè dhi, tà kòkòròko lavúlè dhi ki dra atsá. ² Tàko ko, mómndí ki adrè ayi ki tàndi ki le kòdhya. Ì ni adrè làfa lovó bha, adrèzó ayi ki afà, adrélé drikàdrì ro. Ì ni adrè Giká ni lodhá, adrèzó ligílè ayi ki tibhá i rú, adrèzó àwoyà ni tàle ko, adrèzó tà lólo ató ayi pálé. ³ Ì ni adrè lèlè àko, adrèzó mómndí ki tàkonzì tri ko, adrèzó mómndí ki rú ta kònzì. Ì kitswá ayi ki tàndi ki lovó mvo ko, adrèzó tà 'o kà'wá àtrá kya tñi, adrèzó tà dóro ga. ⁴ Ì ni adrè mómndí ki lefè kàribhá i drígá, adrèzó tà 'o swà ro, adrèzó ayi ki tà bha kuru, adrèzó ayi ki tàndi ki lovó le Giká ni lavú. ⁵ Ì ni su ngóro mómndí adrèbhá tròle Giká ni tà rú dhi i tñi. Di, Ì ni àyikya Giká ni rinyí gágà. Mí kàdré di ru su mómndyá làsú be kònzì dhi íbe ko. ⁶ Àyi nda ki àruka Ì adrè tiffilé dzó i 'àsè túrúpfú sè, adrélé tòkò kitswálé litílé mbèlè dhi ki lití. Tàko ko, tòkò nda Ì ga àyikya tàkonzì sè bí gò, Ì dré adrèzó tatsílé lovó kònzì twátwa dhi ki 'obe. ⁷ Ì adrè ngbú tà nda nile, di, Ì kitswá àyikya tà bàti ni ka'ile bwà ko. ⁸ Mómndyá nda Ì adrè ligílè tà bàti rú, ngóro Yánè i Yàmberè be dhi Ì dré tá ligílè Mósè rú dhi tñi. [†] Àyi ki tà kisùkisù abíabí gò, ayi ki tà ka'ika'i dré atsázó tà tàko ró. ⁹ Di, Ì kitswá àyikya gòle lile dridri ko. Tàko ko, à ni ayi ki azaaza no ngádra 'á, ngóro Yánè kya Yàmberè be dhi tñi.

Tímòtéyò ni drì tàma

¹⁰ Di, mí ró dhi, mí lebè mína ma, tà má dré tadhálé dhi ki nizo dóro dre. Mí ni kpà áma atsimá, tà má dré lèlè 'òle dhi, áma tà ka'ika'i, áma togó vwàvwà, áma lèlè, áma togó tsíma, ¹¹ áma mí pfòma, ìndì kizà títi má dré nyàle dhi i be. Mí ni kpà tà atsábhá má rú gò áma mí pfòzo Àtiyòkiyà na, Ìkòniyò na, ìndì Lisítrà na dhi i be. Di, Míri apá ína ma tà títi nda i lèsè. ^{††12} Tà bàti ró dhi, à ni mómndyá títi adrèbhá leà tròle Giká ni tà rú Yésu Krísto na dhi ki mí pfo. ¹³ Di, mómndyá kònzì adrèbhá mómndí ki lití dhi ki adrè vélé tàkonzì 'o lizo ába dridri. Ì ni adrè mómndí ki lití, adrèzó kpà ayi ki tayí adrélé litílé. ¹⁴ Di, mí ró dhi, mí kàdré mína tròle tà mí dré yile gò ka'izoá bàti dhi i rú. Tàko ko, mí ni, mí yi tá tà nda i àdhibhá i tí ya dhi be. ¹⁵ Kòdhi íbe dhi, kidhólé ámi anzì lèsè dhi, mí ni Giká ni Kúlí lólo dhi dóro. Kúlí nda ni kitswá tògyá fe mí dré adrízó ásà, mí dré Yésu Krísto ni ka'ile dhi sè. ¹⁶ Tàko ko, tà títi tisìle Giká ni Kúlí na dhi Ì apfò akódhi ni tàndi sílèsè. Tà tisìle nda i dóro adrèzó mómndí ki tadhá, adrèzó ayi ki tàkonzì tadhá ayi

dré, adrèzó ayi ki lotó, adrèzó ayi ki kodzó adrélé atsílé tà gyǎgya na, ¹⁷ mómndyá Giká àdhya Ì kòkítswáro títi, adrélé kpà gànzi ró tà dóro títi dhi ki 'o.

4 Má adrè ámi kodzó Giká mìlèsè ìndì Yésu Krísto mìlèsè. Yésu nda dhya dra mómndyá títi lídrì ro ìndì dràbhá dre dhi ki tàbvò tàlepi, í dré dra agòrà áyi Òpè na dhi 'á dhi 'i. ² Mí kàdré Giká ni kúlí longó mómndí i dré, kàdré gba lókyá dóro sè yà, kó ngalè lókyá kònzì sè yà dhi. Mí kàdré mómndí ki tàkonzì tadhá ayi dré, adrèzó ayi ki lotó, adrèzó ayi ki kodzó togó vwàvwà sè ìndì tà tadhálé gyǎgya dhi i sè. ³ Tàko ko, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, mómndí ki Giká ni tà tadhálé gyǎgya dhi ki ga. Ì ni tà tadhábhá bí dhi ki kimó ayi làgàsè, adrélé tà Ì dré adrélé lèlè yile dhi ki tadhá, Ì kòkítswáro ayi ki tàndi ki lovó 'o be dhi bvó. ⁴ Ì kitswá ayi ki bíbhálé ga tà bàti véna ko. Be ró dhi, Ì ni àyikya ayi ki bíbhálé ga títí tàko i véna. ⁵ Di, mí ró dhi, mí kàdré mína ámi tà kisùle dhi ki líkí tà títi i sè. Mí kàdré kizà ka'i nyàle, adrèzó Rúbí Tani longó, adrèzó àzì Giká dré bhàle mí drígá dhi ni 'o kitswálé títi.

⁶ Tàko ko, ma ró dhi, má fè áma lídrì wáyi Giká dré mòbòmà ro dre. Lókyá má dré dra lizo dhi atsá kpà ànyi dre. ⁷ Má bhu mána àdzú dóro, angú ràzo tsàle kùdù ni na dre. Má su áma tà ka'ika'i rú. ⁸ Di nyànomvá dhi, à zù kúlá tà gyǎgya àdhya adrélé áma letè. Di Míri dra mómndí ki tàbvò tàlepi gyǎgya dhi ni kúlá nda ni afè má dré, kitú tàbvò tàzo dhi tú dhi ni. A kitswá fèá ngbà 'í má dré kalóma ko. A ni kókpà fèá mómndyá títi adrèbhá áyi agòma letè lovó sè dhi i dré.

Pólò ni kúlí kùdù

⁹ Mí kò'o tà títi dhi i alizo má vélé mbèlè. ¹⁰ Tàko ko, Démà lè tá ína tà bvò kòndi àdhya i tò gò, áma tayízó adrélé kalóma, lizo Tèsàlònìkè na. Kùrèsèkè lè ína Galàtíyà na, ìndì Tító lè ína Dàlàmatíyà na. ¹¹ Tayí ngbà 'í Lúkà kònwà má làga kòdhya. Di mí kàdrì Márokò alizo akódhi be. Tàko ko, akódhi nda ni kitswá drígá bha má vélé àzì sè. ¹² Má mù Tìkìkò Èfèsò na. ¹³ Mí dré adrèrà'a 'òle alìle dhi 'á dhi, mí kàdò kótì má dré tayílé Kàrúpò véna Trówà na dhi alizo ába be. Mí kàlì kpà áma búkù íbe, lavúlè dhi, búkù kíní sè dhi i.

¹⁴ Àlìgìzàndrè adrélépi tóká líyí ro dhi 'o ma kònzì lavúlè. Míri ni tà logó akódhi dré tà dré 'òle dhi i tí dhi ni. ¹⁵ Mí kòlìkí mína mí akódhi sè. Àngyá ko, akódhi ligí áma íbe kúlí mà dré adrélé longólé dhi ki tà sè tà tàndi ró.

¹⁶ À dré tá adrèrà'a áma tàbvò ta vèsè ni àlo sè dhi 'á dhi, dhya àlo alìlepi áyi totó má làga dhi tá yókódhò. Mómndyá títi dhi Ì tayí ma adrélé kalóma. Giká kòbhà tà nda ayi rú ko! ¹⁷ Di, Míri totó tá ína i má làga rinyí afè má dré áyi kúlí longózó ngádra 'á dhi ni, mómndyá títi sùrú twá ro dhi Ì kòyirò be dhi bvó. Di Giká apá ma kàmì sílèsè ni. ¹⁸ Bàti, Míri ni áma apá tà kònzì títi 'òle

[†] «Yánè i Yàmberè be» kòni i rú Yúdà ànzì Ì dré tá fèle Èzèpétò ni kòdzógó i dré dhi 'i. À kòno Pfòma 7:11, 22. ^{††} À kòno Tà 'òle dhi i 13; 14.

má rú dhi ì lésè gò, áma 'òzo fíle líná áyi Òpì bhù àd-
hya léna. Rúku kàdré akódhi dré kóná vésè kólyá! Kà-
dré kònìni.

Mòdo kùdù

¹⁹ Mí fè mòdo Pìrìsíká ì dré Àkílà be, ìndì mónnyá tíí
Ònèsìfórò ni dzó na dhi íbe. ²⁰ Èrástò gò adrélé Kòrítò

na. Má tayí Tròfímò drà ro Milétò na. ²¹ Mí 'o tà tíí dhi ì
alìzo kònwa lókyá kidhì àdhya kandrá.

Yùbúlò ì fè mòdo mí dré tùmání Púdè, Línò,
Kàlàwùdíyà, ìndì àma ki adrúpi tíí dhi íbe.

²² Mírì kàdré tùmání mí be! Akódhi ni togó tani kàdré
àmi íbe tíí!

TÍTÒ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle Títò dré dhi 'i. Títò nda tá mómí Yúdà mvá ro ko Yésu ni ka'ilepi gò, dré atsázó Pólò ni àzìamu ki àlo ró dhi 'i (Gàlàtíyàbhá i 2:1-3). Pólò tayí tá akódhi tùrù Kùrètè àdhyà na, kònòró Èkèlézyà ki tà, bhàgo ki tobhàzo Èkèlézyà bhàandre tíí i 'àsè dhi i drìle (1:5).

Pólò adrè wárágà kònìdhi ni tìsì tà kàdrìkàdrì na dhi i sè. Àlo ni, adrè tà lazí Títò dri tà adrézó Èkèlézyà ni drì kobhá ki kípè dhi ki tà sè (1:5-16). Tàko ko, mómí bǐ Èkèlézyà Kùrètè àdhyà na dhi ki tà tá dóro ko. Rì ni, Pólò adrè Títò ni drì ta, tà kitswábhá dré tadhálé mómí twátwa Èkèlézyà na dhi i dré dhi ki tà sè: àgo màlìga i, tòkó màlìga (kitswábhá kpà kyánzi ki tadhá dhi i), kàdhùrà i, ìndì màràbà i (2:1-15). Na ni, Pólò adrè mómíyá ka'ìbhá dhi i kàdré atsílè ngìni ya dhi ni tà tadhá Títò dré (3:1-11). Àyi nda i kàdré tà kàdrìkàdrì bha mómí i kòfalé, adrézó tà kitswábhá mómí ki 'o ru lanzí dhi ki ga.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Pólò ni mòdo fèma (1:1-4)
- 2) Èkèlézyà ni drì kobhá ki tà (1:5-16)
- 3) Tà kitswábhá tadhálé mómí twátwa Èkèlézyà na dhi i dré dhi i (2:1-15)
- 4) Mómíyá ka'ìbhá dhi ki atsìma (3:1-11)
- 5) Pólò ni kúlí kùdù (3:12-15)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò, Giká ni màràbà, ìndì Yésu Krísto ni àpóstolò, má adrè wárágà kònìdhi ni tìsì ma. Giká bhà ma adrélé àzì nda ni 'o, mómíyá i dré zìle dhi i kòka'iró Yésu Krísto, tà bàti nìzo gò, adrézó tròle Giká ni tà rú, ² i kàdréró mì bha lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisúzó. Giká kitswálépi kinzò ta ko dhi lazí tá lídrì nda ni tà drìdrì bvò ni bhàma kandrà. ³ Di lókyá dré tá bhàle dhi kòkitswá dre dhi, Giká àma ki tidrìlépi nda dré àyi kúlí 'òzo apfòle ngádra 'á. Tàko ko, bhà àyi kúlí nda ni longoma ni tà má drígá, má kòlongóro ngóro dré tá tàle má kò'o dhi tǐni.

⁴ Má adrè wárágà kònìdhi ni tìsì mì, Títò, àma mvá bàti àma ki tà ka'ìka'ì na dhi dré. Giká àma ki Atá i Yésu Krísto àma ki tidrìlépi dhi be dhi i kòbhà àyi ki togó tani mí rú, ìndì i kòfè tà kàdrìkàdrì mí dré!

Àzì fèle Títò dré 'òle tùrù Kùrètè àdhyà na dhi

⁵ Má tayí tá mì adrélé Kùrètè na, mí kòledéró tà kitswábhá rè ko dhi i tíí, bhàgo ki tobhàzo Èkèlézyà bhàandre àlo àlo tíí dhi i 'àsè dhi i drìle, ngóro má dré tá lazílé mí dri dhi tǐni. ⁶ Adrè làá dhi, bhàgo kàdré mómí adrélépi tà àko i rú dhi 'i. Kàdré agó tòkó íbe àlo kwákwá dhi 'i. Akódhi ni ànzi i kàdré mómí Yésu ni ka'ìbhá dhi 'i. i kàdré kpà tà kitswázó àyi ki asíki ásà

dhi àko àyi rú, kàdré tà swà 'òma ni tà sè yà, kó ngalé mómí ki kúlí gàma ni tà sè yà dhi. ⁷ Adrè làá dhi, Èkèlézyà ni drì kòlepi kàdré mómí adrélépi tà àko i rú dhi 'i. Tàko ko, à adrè Giká ni àzì bha akódhi drígá kòdhyà. Akódhi kàdré drikàdrì ro ko, kombà ro ko, wá tsìlepi ró ko, làpfubhá ro ko, ìndì làfa ndàlepi túrúpú sè dhi ró ko. ⁸ Be ró dhi, kàdré ìna mómí adrélépi mómí ki ka'ì dòle i véna togó dóro sè, adrélépi tà dóro le, adrélépi tà 'o tògyá sè, adrélépi gyàgya ìndì lólo, ìndì adrélépi àyi tándi ni lovó mvo dhi 'i. ⁹ Kàdré tròle gígí ro kúlí bàti tadhálé i dré dhi i rú, i kòkitswáro mómí ki kodzó tà adrélé tadhálé gyàgya dhi i sè, kitswázó kpà mómí adrèbhá ligílé tà nda i rú dhi ki tàkonzì tadhá àyi dré.

¹⁰ Tàko ko, mómí adrèbhá ligílé, adrèbhá tà tàko ki ta, adrèbhá kpà mómí ki lití dhi i bǐ. Lavúlé dhi, àyi Yúdà ànzi i kòfalé. ¹¹ Adrè làá dhi, à kàtsú àyi ki ti. Àngyá ko, i adrè àyikya tà kitswábhá tadhálé ko dhi ki tadhá kòdhyà, kitswázó làfa kisú túrúpú sè dhi bvò. i adrè di mómí dzó àruka i 'àsè dhi ki dri kizá tíí. ¹² Àyi ki tándi ki pròfétà ki àlo tà dhi: «Kùrètèbhá i ngbú àyikya kinzòbhá 'i, kà'wá àtrá kònze dhi 'i, ìndì kòvongbolobhá tòbvo ró dhi 'i.» ¹³ Tà tàle àyi rú nda kòdhi tà bàti 'i. Àsà dhi, mí kàdré àyi ki tàkonzì tadhá àyi dré ngádra 'á, i kàdréró àyi ki totó tātā àyi ki tà ka'ìka'ì na be dhi bvò. ¹⁴ Lè i kògò adrélé tròle tǐtǐ tàko Yúdà ànzi kya i rú ko, ìndì tòlí mómíyá tà bàti gabhá rè dhi kya i

rú ko. ¹⁵ Mòndyá adrèbhá togó íbe lólo dhi i dré dhi, ngá títí dhi i lólo. Di, mòndyá tà ka'ika'i àko adrèbhá togó íbe ndí ró dhi i dré dhi, ngá títí dhi i ndí ró. Àngyá ko, ì tayí àyikya àyi ki togó atsálé ndí ró àyi ki tà kisùkisù be. ¹⁶ Mòndyá làsú be kònini nda ì adrè tàá dhi, ì ni Giká be. Di, ì adrè àyikya akódhi ni ga tà títí ì dré adrélé 'òle dhi i sè. Àyi nda i mòndyá adrélé gàle gàgà dhi 'i. Àyi mòndyá adrèbhá ligílé, ìndì kitswábhá tà dóro 'o bwà ko dhi 'i.

Tà kitswábhá tadhálé mómí twátwa Èkèlézyà na dhi i dré dhi i

2 Di, mi ró dhi, mí kàdré mína tà tadhá ngóro dré kitswálé Giká ni tà adrélé tadhálé gyägya dhi sè dhi tñi. ² Mí kàdré àgo màlìga ki tadhá, ì kàdréro àyi ki tà kisùle dhi ki likí, adrézó tà 'o tògyá sè, ì kòkitswáro lindrè sè. ì kàdré àyi ki totó tātā àyi ki tà ka'ika'i na, àyi ki lèle na, ìndì àyi ki togó tsìma na.

³ Kàdré tòkò màlìga ki tà sè dhi, mí kàdré kpà àyi ki tadhá, ì kàdréro atsílé ngóro mómí àyi ki febhá adrélé lólo Giká dré dhi i tñi. ì kàdré mómí ki rú ta kònzì ko. ì kòtayí kpà àyi atsálé wá ni màrábà i ró ko. Be ró dhi, ì kàdré àyikya tà dóro tadhá kòdhya. ⁴ Àsà dhi, ì ni kitswá kyánzi ki tadhá, ì kàdréro àyi ki àgo ki le àyi ki ànzimvá íbe, ⁵ adrézó tà 'o tògyá sè, adrézó togó íbe lólo ìndì dóro, adrézó àyi ki dzó ki tà likí, adrézó dri asó àyi ki àgo i kandrà, à kòkitswáro tà ta kònzì Giká ni kúlí rú àyi ki tà sè ko.

⁶ Kàdré kàdhúra ki tà sè dhi, mí kàdré kpà àyi ki kodzó, ì kàdréro tà 'o tògyá sè. ⁷ Mí ró dhi, mí kàdré tà dóro 'o tà títí i sè, ì kàdréro tà nda ki no mí rú, adrézó 'òá mína tñi. Mí kàdré tà mí dré adrélé tadhálé dhi ki likí, kàdréro tà bàti ró kitswálé lindrè sè. ⁸ Mí kàdré kpà kúlí ta gyägya, à kòkitswáro kúlí nda ki kayi ko, ámi kàribhá ì kàdréro kanyò ro, ì dré adrélé tà kònzì àko tàle àma rú dhi sè.

⁹ Kàdré màrábà ki tà sè dhi, mí kàdré àyi ki kodzó, ì kàdréro dri asó àyi ki míri i kandrà tà títí i sè, àyi ki tà kàdréro dóro àyi ki míri nda i mìlèsè. ì kàdré kúlí tokó àyi tí ko. ¹⁰ ì kàdré kpà àyi ki ngá kugù àlomvá ko. Be ró dhi, ì kàdré àyi ki tàndi ki tadhá ngóro mómí kitswálé ka'ile togó wáyi sè dhi i ró, ì kàdréro Giká àma ki tidrílépi dhi ni tà adrélé tadhálé dhi ki 'o adrélé lindrè ro tà títí i sè.

¹¹ Tàko ko, Giká tadhá àyi togó tani kitswázó mómí títí dhi ki tidrí dhi dre. ¹² Akódhi ni togó tani nda sè dhi, adrè àma ki tadhá atsima twá àyi tà rúsè dhi ni ga, lovó kònzì bvò kòndi àdhya ki 'òma be, mà kàdréro atsílé tògyá sè, adrélé tà gyägya 'o, adrézó tròle Giká ni tà rú lókyá àndrò kòndhi sè. ¹³ Mà adrè 'òá kònzì, adrézó mì bha arí be, adrézó Yésu Krísto, àma ki Giká kàdrè ìndì àma ki tidrílépi dhi ni agòma mìlanzilanzì ro dhi ni letè. ¹⁴ Akódhi nda fè àyi tàndi àma ki tà sè,

kitswálé àma ki apá tàkònzì títí i lésè, ìndì kitswálé àma ki temvé adrélé mómí lólo ína i ró, mà kàdréro àtsi ró adrélé tà dóro 'o.

¹⁵ Mí kàdré tà nda kòndhi ki tadhá mómí ì dré kòdhya, adrézó àyi ki kodzó, adrézó àyi ki lotó rinyí wáyi fèle mí dré dhi sè. Mí kòtayí mi dhya àlo dré ayízèle ko.

Mómíyá ka'ibhá dhi ki atsima

3 Lè mí kògò adrélé tàá mómíyá ka'ibhá ì dré dhi, ì kàdré àyi ki bha àyi ki ópí i zàle, ìndì dhya bhàle àyi drile dhi i zàle. ì kàdré àyi nda ki kúlí yi, adrézó gànzi ró tà dóro títí dhi ki 'o. ² ì kòtà dhya àlo ni rú kònzì ko. ì kòlawà kpà mómí íbe ko. Be ró dhi, ì kàdré àyi ki togó dóro ìndì yàyà tadhá mómíyá títí i véna.

³ Tàko ko, wáláká dhi, àma tá kòkpà mómíyá azaaza ligíbhá Giká rú, àyi ki tayíbhá litílé dhi 'i. Àma tá màrábà àma ki lovó kònzì kya, ìndì lovó twátwa bvò àdhya kya 'i. Mà adrè tá tatsílé tà kònzì 'obe, lovó kònzì bhabe, ìndì togó kònzì bhabe àma kòfalèsè. Mómíyá àruka ì adrè tá kpà togó kònzì bha àma rú. ⁴ Di, Giká àma ki tidrílépi dhi tadhá tá ína àyi togó dóro àyi lèle be àma dré gò, ⁵ àma ki tidrízó. Tidrí tá àma tà gyägya mà dré 'òle dhi i sè ko. Be ró dhi, tidrí ína àma ì dré àma ki kizà lèle bhàle dhi sè. Tàko ko, dzì tá àma àma ki tàkònzì lésè, àma ki tizo tódhya, lídrè tídhí ro dhi ni afèzo àma dré Tirí Lólo ni rinyí sè. ⁶ Dré Tirí Lólo nda ni kutúzó gàle àma léna bí Yésu Krísto àma ki tidrílépi dhi sè, ⁷ kitswálé àma ì dré bhàle gyägya àyi togó tani sè dhi i, mà kòkisúro lídrè kóná vèsè kólyá dhi tàyilè ro, adrézó àma ki mì bha àsà. ⁸ Kúlí kòndhi i, kúlí kitswálé ka'ile dhi 'i. Má adrè di lèá dhi, mí kàdré tà kòndhi ki tadhá ngádra 'á, mómíyá Giká ni ka'ibhá dhi ì kàdréro àyi ki fe adrélé tà dóro 'o. Tà nda i tà dóro lavúlé kitswábhá mómíyá títí dhi ki ledé dhi 'i.

⁹ Di, mí kàdré mína káyi azaaza dhi ki ga, tábhí ki rú ki atima íbe, lawà íbe, ìndì tà kayima tatrítrí kúlí ni tà dri dhi be. Tàko ko, tà nda kòndhi i tà tàko kitswábhá mómíyá ki ledé bwà ko dhi 'i. ¹⁰ Dhya àlo kàdré mómíyá 'o ru lanzi dhi, lè mí kòkodzó akódhi nda vèsè àlo tsàle vèsè rì. Kòyi ko dhi, mí kòtayí akódhi. ¹¹ Mí ni tàle dhi, dhya làsú be kònzì dhi tayí àyi tà kisùkisù abíle dre dhi be. Tàkònzì dré adrélé 'òle dhi i sè dhi, adrè tà bhà àyi tàndi dri.

Pólò ni kúlí kùdù

¹² Má ni Àrètémà 'i yà kó ngalè Tikíkò 'i yà dhi ni mu mí véna. Àyi nda ki àlo kòtsa dre dhi, mí kò'o tà títí dhi i lèzo àma kisú Nìkòpòli na. Tàko ko, má nò dóro ni, má dré lókyá kidhè àdhya ni letèle lavúlé kònale dhi. ¹³ Mí kò'o tà títí dhi i Zénà tòlí tà 'òlepi dhi ki ledézó Àpólò be lèle àyi ki atsi na, ngá àlo kòpiró àyi látì na ko. ¹⁴ Lè àma ki mómíyá ì kòni àyi ki fèle adrélé tà dóro 'o, ì

kòkìswáró ngá fe mónyá adrèbhá lovó nì íbe dhi ì dré, adrézó kpà lò'wa dóro 'a bǐ.

¹⁵ Mónyá tíí mà dré adrézó àyí íbe kònwa dhi ì fè m̀do mí dré. Mí kòfè kpà m̀do mónyá ka'ìbhá tíí adrèbhá àma kí le dhi ì dré.

Gìká nì togó tanì kàdré àmí íbe tíí!

FÌLÈMÓNÀ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tìsìle Filèmónà dré dhi 'i. Filèmónà nda tá mómndí kàdrì Yésu ni ka'ilepi, adrélépi Èkèlézyà Kòlòsáyì àdhya na dhi 'i. Akódhi tá màràbà àlo rú be Ònèsímò dhi íbe. Ònèsímò nda lapá tá Filèmónà drígásè lèle ru kisú Pólò be bãdzó na. Di Pólò dré akódhi ni togó asézó Yésu ni ka'ì gò, dré kisúzoá dóro ni, í dré akódhi ni logólé líyí ni véna dhi.

Pólò adrè di wárágà kònìdhi ni tìsì Filèmónà ni ti lizízó, kòtrírò áyi màràbà nda ni tàkonzì, akódhi ni ka'izo dòle ngóró áyi adrúpi Krísto na dhi ró. Pólò adrè làá dhi, Filèmónà kò'o tà nda kònìni ngóró tòlì bhàle í dri dhi tìni ko, be ró dhi, ngóró dré lèle 'òle áyi lèle Krísto na dhi sè dhi tìni.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

Pólò ni mòdo fèma (1:1-3)

Pólò ni àwoyà fèma Filèmónà ni tà sè dhi (1:4-7)

Filèmónà ni ti lizìma Ònèsímò ni tà sè dhi (1:8-22)

Pólò ni kúlí kùdù (1:23-25)

Pólò ni mòdo fèma

1 Ma, Pólò 'ìle bãdzó kòndi 'á Yésu Krísto ni tà sè dhi, túmání àma ki adrúpi Tìmòtáyò be dhi, mà adrè wárágà kònìdhi ni tìsì mì, àma ki àziàmu Filèmónà mà dré lèle tò dhi dré. **2** Mà adrè kpà tìsì àma ki amvúpi Àpíyà dré, àma ki àdzú bhuàmu Àrùkípò dré, ìndì mómndyá Èkèlézyà àdhya adrèbhá ru kímó ámi dzó na dhi í dré. **3** Giká àma ki Atá í Mírì Yésu Krísto be dhi ì kòbhà àyi ki togó tani àmi rú, ìndì ì kòfè tà kàdrìkàdrì àmi dré!

Pólò fè àwoyà Filèmónà ni tà sè

4 Lókyá má dré adrèrà'a tà zi Giká tí dhi 'á dhi, má adrè ngbú adrélé àwoyà ta akódhi dré ámi tà sè, adrézó kpà tà zi akódhi tí mí dré. **5** Tàko ko, má adrè ámi tà ka'ika'ì Mírì Yésu na dhi ni tà yi, túmání ámi lèle mí dré adrélé tadhálé mómndyá lólo títí Giká àdhya í véna dhi ni tà be. **6** Má adrè di tà zi Giká tí, ámi tà ka'ika'ì nda kàdréró lò'wa 'a bí, mí kònìró tà tani títí mà dré adrézó ába Yésu Krísto na dhi í be dhi bvó. **7** Áma adrúpi, ámi lèle timbà áma togó gàle arí sè bí, mí dré mómndyá Giká àdhya ki togó tìndrìle dhi sè.

Pólò lizí Filèmónà ni ti Ònèsímò ni tà sè

8 Àsà dhi, tágba má dré tá kitswázó tòlì fe mí dré Krísto na tà kitswálépi mí dré 'òle dhi sè dhi, **9** má adrè mána ámi ti lizí lèle sè. Di, ma, Pólò màlìga ró 'ìle nyànomvá bãdzó 'á Yésu Krísto ni tà sè dhi, **10** má adrè

ámi ti lizí áma mvá Ònèsímò ni tà sè. Tàko ko, akódhi nda atsá áma mvá ro Krísto na kònwa bãdzó 'á.

11 Wáláká dhi, akódhi tá mómndí tàko 'i mí mílèsè. Di, nyànomvá dhi, akódhi ína mómndí kitswálépi àma ki ledé túmání mí be dhi 'i. **12** Má adrè akódhi ni logó mí véna, tágba akódhi dré adrézó áma tàndi ni togó 'i dhi.

13 Má lè tá tò akódhi ni kikílé ànyi má làga kònwa, kòledéro ma ámi àrà 'a, má dré adrèrà'a bã nya Rúbí Tani ni tà sè dhi 'á. **14** Di, má kitswá tá 'òà kònìni mí dré ka'ia àko ró ko. Be ró dhi, má adrè làá dhi, mí kò'o tà dóro ngóró mí dré lèle 'òle dhi tìni, ngóró tòlì bhàle mí dri dhi tìni ko.

15 Àruka ni, mì lanzi tá ru Ònèsímò be lókyá tsà sè, mí kògòrò akódhi ni kisú adrézó ába nyo be dhi bvó.

16 Nyànomvá dhi, akódhi véle ngbà 'í màràbà 'i ko. Akódhi lavú véle màràbà byá. Akódhi adrúpi má dré mána lèle tò dhi 'i. Di, lavúlé dhi, akódhi ni adrè mómndí mí dré dra lèle tò dhi 'i, ìndì adrúpi mí dré dra lèle tò Mírì na dhi 'i.

17 Di àsà dhi, mí kàdré áma no ámi arúpi ró dhi, mí kòka'ì akódhi ngóró mí ni tá áma tàndi ni ka'ì kòdhya na tìni. **18** Akódhi kò'o mì kònzi yà, kó ngalè kàdré ámi màri íbe í rú yà dhi, mí kòbhà màri nda áma rú tí.

19 Ma, Pólò, má adrè kúlí kònì ki tìsì áma tàndi ni drígá sè: Má ni màri nda ni logó mí dré. Kònò má ni tá kitswá tàà dhi, mì mína áma màri íbe mí rú, ìndì màri nda ámi tàndi ni lèdrì 'i. **20** Di áma adrúpi, má adrè làá mí kò'o tà nda kòdhi má dré Mírì ni rú sè. Mí kòtindrì

† Rú «Ònèsímò» kònìdhi adrè làá tàle dhi, «dhya adrélépi mómndí ki ledé dhi».

áma togó Krísto na. ²¹ Má adré wárágà kònìdhi ní tísì mí dré, adrézó ka'íá dhi, mí ní áma kúlí ka'ì 'òle. Má nì, mí ní véle tà 'o tà má dré adréle zìle kòdhi ní lavú byá dhi be.

²² Kòdhi íbe dhi, mí kòledé àrà má dré kitswázó ayílé mí véna dhi be. Tàko ko, má adré mì bha Giká véna, kònzìró láti má dré gòzo tsàle àmì véna, ngóró m̀ì dré adréle zìle akódhi tí dhi t́ni.

Pólò ní kúlí kùdù

²³ Èpàfùrà mà dré adrézó bã nya ába Yésu Krísto ní tà sè dhi, fè mòdo mí dré. ²⁴ Márokò, Àrìstàrúkò, Démà, tsàle Lúkà be, áma àzìàmù ró dhi, ì fè kpà mòdo mí dré.

²⁵ Mírì Yésu Krísto ní togó tani kàdré àmì íbe!

ÈBÉRÈ I

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà tìsìle Èbèrè i dré dhi 'i. À nì dhya wárágà kònìdhi ni tìsìlepi dhi ngalè àdhi 'i ya dhi ko. Di, à ni kitswá nòá dhi, à adrè tìsìá móndyá Yésu ni ka'ìbhá gò, ì dré adrézó kizà nya dhi i dré. À adrè di tìsìá àyi nda ki kodzózó, ì kàdréro àyi ki totó tātā àyi ki tà ka'ìka'ì na. À adrè kpà tadhá àyi dré ngádra 'á dhi, Yésu Krísto dhya àyi ki tidrílépi kitswálé títí dhi 'i.

À lanzí wárágà kònìdhi 'a be rì. Àlo ni, à adrè Krísto ni tà kàdrì lavúlé dhi ni tadhá (1:1–10:18). À adrè tadhá dhi, akódhi Giká ni Mvágó adrélépi Giká ni tándi ni lídrì tadhá kyá í rú dhi 'i. Akódhi kàdrì pròfétà ki lavú, ángéló ki lavú, Mósè ni lavú, ìndì Yòsúwà ni lavú. Akódhi kòwánà kàdrì tà tédhí Giká dré bhàle ru yìzo móndí íbe dhi ni tà sè dhi 'i. Di akódhi kàdrì kòwánà tà àku ru yìzo dhi àdhya ki lavú. Akódhi ni lídrì fèle mòbòmà ro ngbà 'í vèsè àlo dhi kókpa kàdrì, mòbòmà atú fèle vèsè be b'í dhi ki lavú. Di akódhi ni kàrì kutúlépi dhi sè dhi, temvé àma ki togo tàkonzì lésè kitswálé títí, àma ki tidrízó.

Rì ni, à adrè móndyá ka'ìbhá dhi ki kodzó, ì kàdréro tròle àyi ki tà ka'ìka'ì rú (10:19–13:19). À adrè tà ka'ìka'ì móndyá Giká àdhya atú dhi ì dré tadhálé dhi ki tà tadhá. À adrè kpà Giká adrè àma ki lotó àyi ànzi i t'ini dhi ni tà tadhá. À adrè kpà tàà dhi, mà kàdré àma ki mì bha Yésu dri, adrézó àma ki kisi ànyi Giká làga akódhi sè, ìndì àma ki tà ka'ìka'ì sè.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Krísto, Giká ni Mvágó adrélépi Giká ni tándi ni lídrì tadhá í rú dhi 'i (1:1-3)
- 2) Krísto kàdrì ángéló ki lavú (1:4–2:18)
- 3) Krísto kàdrì Mósè ni lavú, ìndì Yòsúwà ni lavú (3:1–4:13)
- 4) Krísto kòwánà kàdrì kòwánà atú dhi ki lavúlépi dhi 'i (4:14–7:28)
- 5) Tà tédhí ru yìzo Krísto sè dhi kàdrì, tà àku ru yìzo dhi ni lavú (8:1–9:22)
- 6) Krísto ni lídrì fèle mòbòmà ro dhi kàdrì, mòbòmà atú fèle dhi ki lavú (9:23–10:18)
- 7) Àma ki kisi ànyi Giká làga dhi (10:19-39)
- 8) Tà ka'ìka'ì (11:1-40)
- 9) Giká ni ànzi ki lotoma (12:1-13)
- 10) Tà tàle móndyá ka'ìbhá ki kodzózó dhi i (12:14–13:19)
- 11) Kúlí kùdù (13:20-25)

Giká longó àyi kúlí àyi Mvágó tí

¹ Atú dhi, Giká longó tá àyi kúlí àma ki tábhí i dré àyi pròfétà i tí, lókyá twátwa i sè ìndì láti twátwa i sè. ² Di, lókyá kùdù kònìdhi sè dhi, longó àyi kúlí àma dré àyi tándi ni Mvágó tí. Akódhi nda dhya Giká dré tá 'òle ngá títí dhi ki bha dhi 'i, ìndì dhya dré bhàle kitswálé tà títí í dré lazílé tàyilé ro dhi ki kisú dhi 'i. ³ Akódhi nda adrè lagúlé Giká ni tándi ni milanzilanzì sè. Adrè kpà Giká ni tándi ni lídrì 'o adrélé nòle kyá í rú. Adrè ngá títí dhi ki 'o adrélé ru totó àyi ki àrà i 'àsè àyi kúlí rìnyi ró dhi sè. Akódhi dré móndyá bvò dri dhi ki temvézó àyi ki tàkonzì lésè dhi àmvolésè dhi, dré mbàzo lírìlé Giká múrúngú dhi ni dríágó lésè bhù na. †

† Ópí kàdrì ni dríágó lésè dhi, àrà adrélé fèle móndí dré akódhi ni lídrì tadházó dhi 'i.

Giká ni Mvágó kàdrì ángéló ki lavú

⁴ Di Giká ni Mvágó nda atsá kàdrì ángéló títí dhi ki lavú byá, ngóro rú Giká dré fèle drá dhi dré kpà adrélé kàdrì ángéló kya ki lavú byá dhi t'ini. ⁵ Tàko ko, Giká tà tá tàdzí tà ángéló dré ngóro dré tàle àyi Mvágó dré dhi t'ini ko. Tà tá àyi Mvágó nda dré dhi:

«Mì àma Mvágó 'i.

Ándrò dhi, má ti mì ma.» ††

Tà kpà dhi:

«Má ni mána adrè akódhi ni Atá ro.

Akódhi ni ína adrè àma Mvágó ro.» ‡

⁶ Kòdhi íbe dhi, lókyá Giká dré tá adrérà'a àyi Mvágó kàyo nda ni amù bvò dri dhi 'á dhi, tà dhi:

†† À kònò Longó i 2:7. ‡ À kònò 2 Sàmùwélé 7:14.

«Lè ángéló títí Giká àdhya ì kòbhà akódhi ni lindrì.» †

⁷ Kàdré ángéló ki tà sè dhi, Giká tà dhi:

«Akódhi adré àyi ángéló ki amù lyà tñi.

Adré àyi màràbà nda ki amù àtsí làdra tñi.» ††

⁸ Di, kàdré ìna akódhi ni Mvá ni tà sè dhi, tà dhi:

«Á! Giká, ámi lirírà adrézó òpè nya dhi ni adré kóná vèsè kólyá.

Mí ni adré òpè nya kùtù fa adrélépi ámi tà gyägya tadhá dhi sè.

⁹ Mí lè mína tà gyägya kòdhya gò, tà kònzì gàzo gägà.

Di àsà dhi, Giká, ámi Giká zì mi adrélé kàdrì ámi arúpi ki lavú gò,

dò kólénzè àdhya ni dàzo mí dri.» †

¹⁰ Akódhi tà kpà àyi Mvá nda ni tà sè dhi:

«Mírì, ngá títí dhi ki kidhoma 'á dhi, mí bhà tá bvò ni pá mi.

Mí bhà tá kpà bhù i ámi tàndi ni dríga sè.

¹¹ Ngá nda ki dra akílè títí, di, mí ni mína ngbú adré be.

ì ni akù kítá i tñi.

¹² Mí ni àyi ki kopá kánzò tñi.

ì ni ru ladzá kítá àku dhi i tñi.

Di, mí ni mína ngbú adré ngóro mí dré adrélé dhi tñi.

Ámi kóná kitswá kpà tàdzí akílè ko.» ††

¹³ Giká tà kpà tàdzí tà ángéló àlo dré kònzìni ko:

«Mí alè lirílé áma dríagó lésè,

tsàlè lókyá má dré dra ámi kàrìbhá ki bhàzo adrélé ámi pá zàle dhi 'á.» ††

¹⁴ Ángéló títí dhi i ngbà 'í tirí adrébhá Giká ni àzì 'o dhi 'i. Akódhi adré àyi ki amù mónyá dra lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisúbhá dhi ki ledé.

Tà kàdrì adrézó mómí ki tidrí dhi

2 Di àsà dhi, lè mà kàdré vélè tròle tà mà dré yile dhi i rú wáláká ni ni lavú, mà kòkitswáro vwàle tà nda i rúsè ko dhi bvó. ² Tàko ko, Giká 'o tá kúlí atú í dré tá longólè ángéló i tí dhi i adrélé ru totó tātā. Di dhya ángùdhi kúlí nda ki gàlepi 'òle dhi kisú tá ìna tà nòle í dri kitswálépi àyi tàkonzì sè dhi. ³ Kàdré kònzìni dhi, mà ni di àmakya lapá tàbvó tàma sílèsè ngínìngìni ró, mà kàdré tà kàdrì adrézó mómí ki tidrí àndrò kòdhi ni no tà tàko ró dhi? Mírì Yésu ni tàndi longó tá rè zyà tà nda nè gò, mónyá akódhi ni yibhá dhi ì dré tadházóá àma dré dhi, tà nda tà bàti 'i káyà dhi. ⁴ Giká tadhá kpà ngádra 'á dhi, tà nda tà bàti 'i, tà twátwa líndrìga ró dré 'òle mómí i kòfalé dhi i sè, ìndì rìnyí twátwa Tirí Lólo àdhya dré lanzílé mómí i dré ngóro dré lèlè 'òle dhi tñi dhi i sè.

† À kònò Dütèrònómè 32:43. †† À kònò Longó i 104:4. ‡ À kònò Longó i 45:7-8. ††† À kònò Longó i 102:26-28. ††† À kònò Longó i 110:1.

Yésu atsá mómí ro àyi adrúpi ki tidrí

⁵ Di, kàdré ángéló ki tà sè dhi, Giká bhà bvò adrélépi alèlè mà dré adrézó tà ni ni ta dhi adrélé àyi ki pá zàle ko. ⁶ Be ró dhi, à tìsì tà Giká ni Kúlí na kònzìni:

«Á! Giká, mómí tá ìna àdhi 'i, mí dré adrézó akódhi ni tà kisù dhi?

Mómí ni mvá tá ìna àdhi 'i, mí dré adrézó akódhi ni tà no dhi?

⁷ Mí bhà akódhi adrélé lókyá tsà sè ángéló i zàle.

Mì bhà kpà akódhi ni mì lanzile, lindrì fèzo drá.

⁸ Mí bhà kpà tà títí dhi i adrélé akódhi ni pá zàle.» †††

Giká kòbhà tà títí dhi i mómí ni pá zàle kònzìni dhi, tayí tà àlo dré bhàle akódhi ni pá zàle ko dhi ko. Di,

nyànomvá dhi, mà nò rè tà títí dhi i adrèrà'a akódhi ni pá zàle dhi ko. ⁹ Di, mà adré Yésu ni no kòdhya. Tàko ko, Giká bhà tá akódhi nda adrélé lókyá tsà sè ángéló i zàle, kitswálè Giká ni togó tanì sè dhi, kòdràro mómíyá títí dhi ki tà sè be dhi bvó. Di nyànomvá dhi, Giká bhà akódhi ni mì lanzile, lindrì fèzo drá, dré tá kizà ka'ile nyàle gò dràzo dhi sè.

¹⁰ Tàko ko, adré tá lèá dhi, Giká ngá títí dhi ì dré adrézó àsà adrélé kpà drá dhi, kò'o Yésu ni tà kitswálè títí kizà dré nyàle dhi sè, kitswázó ànzì zyandre dhi ki adri àyi mìlanzilanzì kisú dhi bvó. Àngyá ko, Yésu nda dhya láti nzilepi àyi dré lídrì kisúzó dhi 'i.

¹¹ Di Yésu adrélépi mómí ki 'o atsálè lólo nda, túmánì mómíyá dré 'òle atsálè lólo dhi ìbe dhi ki Atá àlo kwákwá. Àsà dhi, akódhi adré àyi ki zì àyi adrúpi i ró kanyò àko. ¹² Tàko ko, tà dhi:

«Á! Giká, má ni ámi tà longó áma adrúpi i dré.

Má ni ámi rú bha kùle àyi ru kìmóbhá nda i kòfalé.» †††

¹³ Tà kpà dhi:

«Má ni áma tà ka'ika'l' bha Giká léna.»

Tà kókpà dhi:

«Ma kònzìdhi, túmánì ànzì Giká dré afèle má dré dhi ìbe.» ⁵

¹⁴ Di ànzì nda ì dré adrélé rúbhá ìbe ìndì kàrì ìbe dhi sè dhi, Yésu ni tàndi atsá tá kpà mómí ro àyi tñi. 'O tá kònzìni, kitswálè àyi dràma sè dhi, ì kòpfuró Dzàborò adrélépi tá rìnyí dràdrà àdhya ìbe dhi ni tà, ¹⁵ ìndì ì kòtrìrò mómíyá títí adrébhá tá àyi ki lókyá wáyì sè màràbà i ró dràdrà ròma sè dhi i be dhi bvó.

¹⁶ Tà bàti ró dhi, akódhi atsá ángéló ki ledé kòdhya ko. Be ró dhi, atsá ìna Àbàràma ni ànzì ki ledé kòdhya.

¹⁷ Àsà dhi, adré tá lèá dhi, akódhi kàtsá àyi adrúpi i tñi tà títí i sè, kàtsáro àyi ki kòwánà kàdrì kitswálépi àyi ki kizà bha ìndì kitswálépi adrélé ka'ile dhi ró Giká kandrà, kò'oró tà títí dhi i mómí ki tàkonzì trìzo be dhi bvó. ¹⁸ Tàko ko, akódhi ni tàndi nya tá kizà, tà dré tá

††† À kònò Longó i 8:5-7. ††† À kònò Longó i 22:23. § À kònò Èsáyá 8:17-18.

adrèrà'a àyi tabhì dhi 'á. Àsà dhi, a ni kitswá mónnyá tà dré adrélé tabhile dhi ki ledé bwà.

Yésu kàdrì Mósè ni lavú

3 Di áma adrúpi Giká dré azilé adrélé mónnyá lólo ína i ró ni i, m̀̀ kisù r̀̀ Yésu nda ni tà ká. Akódhi, àpóstolò ìndì kòwánà kàdrì mà dré ka'ile bàti gò, adrézó tà ni ni longó dhi 'i. ² Akódhi 'o tá tà títí Giká áyi zìlepi dhi dré bhàle í dríngá dhi i, ngóro Mósè dré kpà tà títí Giká ni dzó na bhàle í dríngá dhi ki 'òle dhi t̀̀ni. ³ Di, Yésu kitswá ína lindrì kàdrì sè Mósè ni lavú, ngóro dhya adrélèpi dzó si dhi dré adrélé lindrì íbe kàdrì, dzó síle nda àdhya ni lavú dhi t̀̀ni. ⁴ Tàko ko, dzó títí dhi i dré dhi, dhya àyi ki sibhá dhi i be. Di, dhya ngá títí dhi ki sílepi dhi, Giká 'i. ⁵ Mósè àdhya ró dhi, kitswá tá Giká dré ka'ile ngóro màràbà í dré bhàle áyi dzó na dhi ró gò, dré tà Giká dré lèle tàle lókyá adrélèpi alìle dhi sè dhi ki longózó. ⁶ Di, Krísto àdhya ró dhi, kitswá ína Giká dré ka'ile ngóro áyi Mvágó í dré bhàle áyi dzó drìle dhi ró. Àma Giká ni dzó nda 'i, mà kàdré tròle tà mà dré ka'ile bàti gò, adrézó m̀̀ bha ásà, ìndì adrézó dri bha kuru ásà dhi rú dhi.

Àma ki togó 'òma tombálé ko dhi

⁷ Di ásà dhi, ngóro Tirí Lólo dré adrélé tàle Giká ni Kúlí na dhi t̀̀ni:

«Ándrò dhi, m̀̀ kòyi Giká ni kúlí dhi,

⁸ m̀̀ kò'o àmi ki togó tombálé ko.

M̀̀ kò'o ngóro àmi ki tábhí kya t̀̀ni ko, lókyá ì dré tá ligírà'a má rú, ìndì ì dré tá áma tabhìrà'a duku na dhi 'á.

⁹ Kònàle dhi, ì tabhì tá ma, áma togó vwàwv̀̀a tabhizo, tágba ì dré tá tà títí má dré 'òle dhi ki nòzo kóna nyadhi-rì dhi.

¹⁰ Àsà dhi, áma togó dré aswázó mónnyá lókyá nda 'á dhi i rú.

Di má dré tàzoá dhi: ì adré ngbú àyi ki togó tayí adrélé vwàle má rúsè vwàwv̀̀a.

ì ni kpà áma láti lebèle ko.»

¹¹ Di má dré m̀̀ndrà sizo togóaswa dré, tàzoá dhi:

«Àyi nda ì kitswá tàdzí fìle àrà adrézó lovólé má be dhi léna ko!»[†]

¹² Di áma adrúpi i, m̀̀ kònò dóro, dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdrérogó togó kònzi, adrélèpi Giká lédri ro dhi ni ka'ì ko gò, adrézó áyi alá akódhi rú dhi íbe ko. ¹³ Be ró dhi, m̀̀ kàdré ru timbà àmi kòfalésè àmi ki tà ka'ika'ì na kitú àlo àlo títí i sè, àmi ki àlo kòtayíró i tàkonzì dré litílé gò, áyi togó 'òzo tombálé Giká rú dhi ko. Lè m̀̀ kàdré 'òà kònìni, à dré r̀̀ dhu adrèrà'a kitú nda ni zi «Ándrò» dhi 'á. ¹⁴ Tàko ko, àma Krísto ni arúpi 'i bàti, mà kàdré tròle gíngí ro tà mà dré ka'ile dridri dhi rú,

tsàle byá àma ki lókyá ni kùdù na dhi. ¹⁵ Ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi t̀̀ni:

«Ándrò dhi, m̀̀ kòyi Giká ni kúlí dhi,

m̀̀ kò'o àmi ki togó tombálé, ngóro àmi ki tábhí ì dré tá 'òle ì dré ligírà'a Giká rú dhi t̀̀ni ko.»^{††}

¹⁶ Di àyi Giká ni kúlí yibhá gò, ì dré ligízó akódhi rú nda i tá àdhibhá 'i? Àyi nda i tá zakó mónnyá títí Mósè dré tá adrile apfòzo àyi íbe Èzèpètò lésè dhi 'i? ¹⁷ Di Giká ni togó aswá tá kóna nyadhi-rì dhi àdhibhá i rú? Àyi nda i tá zakó mónnyá tàkonzì 'obhá gò, ì dré ledhézó todràle duku na dhi 'i? ¹⁸ Di Giká s̀̀ tá m̀̀ndrà àdhibhá i dré tàzoá dhi, ì kitswá tàdzí fìle àrà adrézó lovólé í be dhi léna ko dhi? Àyi nda i tá zakó mónnyá akódhi ni kúlí gabhá 'òle dhi 'i? ¹⁹ Di mà adrè nòà dhi, àyi nda ì kitswá tá fìle àrà adrézó lovólé nda léna ko, ì dré Giká ni ka'ile ko dhi sè.

Àrà adrézó lovólé Giká be dhi

4 Di Giká lazí tà tayílé àma dré, tàzoá dhi, mà ni kitswá fìle àrà adrézó lovólé í be dhi léna. Àsà dhi, m̀̀ kònò dóro, dhya àlo àmi kòfalé dhi kòtayíró lókyá fizo àrà nda léna dhi lapálé ko. ² Tàko ko, à longó Rúbí Tani àma dré yile, ngóro Ìsèrèlè ànzi nda kya t̀̀ni. Di, rúbí ì dré yile nda ledé tá ína àyi ko. Àngyá ko, ì yi tá rúbí nda kisúlé tà ka'ika'ì sè ko. ³ Di, àma rúbí nda ni ka'ibhá dhi i, mà adrè àmakya fìle àrà adrézó lovólé nda léna. Kàdré àrà nda ni tà sè dhi, Giká tà dhi:

«Di má s̀̀ tá m̀̀ndrà togóaswa dré, tàzoá dhi:

«ì kitswá tàdzí fìle àrà adrézó lovólé má be dhi léna ko!»[‡]

Giká tà tá tà nda kònìni, tágba dré tá áyi àzì 'òzo akílé kidhólé í dré bvò bhàrà lésè dhi. ⁴ Tàko ko, à tìsì tà kitú ni nzi-dri-rì ni tà dri, Giká ni Kúlí na dhi kònìni: «Kitú ni nzi-dri-rì sè dhi, Giká dré lovózó àzì títí í dré tá 'òle dhi i sè.»^{††} Di akódhi ni Kúlí nda adrè kpà tàà dhi: «ì kitswá tàdzí fìle àrà adrézó lovólé má be dhi léna ko.»

⁶ Di tayí dhu r̀̀ lókyá móndí àruka ì dré kitswázó fìle àrà adrézó lovólé nda léna dhi. Àngyá ko, mónnyá atú Rúbí Tani yibhá nda ì fi tá àyikya àrà nda léna ko, ì dré kúlí nda ni ka'ile 'òle ko dhi sè. ⁷ Di kóna bí lókyá nda àmvolésè dhi, Giká dré gòzo tódhyá kitú àzya bha, kitú nda ni zizo «Ándrò» gò, dré longózóà Dàwídí tí ngóro tìsìle kònwa dre dhi t̀̀ni:

«Ándrò dhi, m̀̀ kòyi Giká ni kúlí dhi,

m̀̀ kò'o àmi ki togó tombálé ko.»^{‡‡}

⁸ Tàko ko, Yòsúwà kò'o tá kó r̀̀ mónnyá nda i fìle àrà adrézó lovólé nda léna 'í dhi, kònò Giká gò tá kitú àzya adrézó fìle lána dhi ni tà ta ko. ⁹ Di ásà dhi, tayí dhu r̀̀ àrà mónnyá Giká àdhya ì dré kitswázó lovólé lána sàbátù ni tà àdhya t̀̀ni dhi. ¹⁰ Àngyá ko, dhya àngùdhi fìlepi àrà adrézó lovólé Giká be nda léna dhi, adrè kpà

† À kònò Longó i 95:7-11.

†† À kònò Longó i 95:7-8. ‡ À kònò Longó i 95:11. ‡‡ À kònò Kidhoma 2:2. ‡‡‡ À kònò Longó i 95:7-8.

lovólé áyi tándi ni àzì sè, ngóro Giká dré lovólé áyi àzì sè dhi t́ni. ¹¹ Adré di lèá dhi, mà kò'o tà títi dhi i kitswázó fíle àrà adrézó lovólé nda léna, dhya àlo àma kòfalé dhi kògàro Giká ni kúlí gò dhèzo Ìsèrèlè ànzi nda kya t́ni ko.

¹² Tàko ko, Giká ni kúlí lédri ro, ìndì adré tà 'o rinyí sè. Kúlí nda tsi, sápi sí lètsi be rì dhi ni lavú byá. Adré fíle mómndí léna tsàle byá àrà akódhi ni tà kisùkisù lanzízó togó ni be dhi na. Adré fíle tsàle byá àrà akódhi ni fà ki lanzízó fà ni ni dò be dhi na. Adré tà akódhi dré adrélé kisùle dhi ki bvó lanzí, tà dré adrélé lèle 'òle dhi íbe.

¹³ Ngá àlo ngá títi Giká dré bhàle dhi i kòfalé dhi kitswá áyi zu akódhi milésè bwà ko. Ngá títi dhi i ngádra 'á, dhya mà dré dra àma ki tà títi dhi ki tàzo akódhi kan-drá nda mi.

Yésu, àma ki kòwánà kàdrì lavúlé dhi 'i

¹⁴ Di ásà dhi, mà kàdré tròle gígi ro tà mà dré ka'ile bàti gò, adrézó longóá dhi rú. Tàko ko, àma kòwánà kàdrì lavúlé, fílepi bhù na tsàle byá Giká ni tándi véna dhi íbe. Akódhi nda, Yésu, Giká ni Mvágó 'i. ¹⁵ Àma ki kòwánà kàdrì nda, mómndí kitswálépi kizà do áyi togó na àma ki tà yàya ki tà sè bwà ko dhi 'i ko. Be ró dhi, àma ki kòwánà kàdrì nda ína dhya tà títi dhi i dré tabhile àma t́ni gò, dré ína tàkonzì 'òzo ko dhi 'i. ¹⁶ Di tà mà dré ka'ile bàti nda sè dhi, mà kàdré àma ki kisí ànyi Giká ni líríra adrézó òpè nya áyi togó tani sè dhi làga, kàdréro àma ki kizà bha, adrézó áyi togó tani bha àma rú, kitswázó àma ki ledé lókyá kitswálépi àma sè dhi sè be dhi bvó.

5 Kòwánà kàdrì ángùdhi mómndí i dré adrélé kipèle dhi, i adré kipèá kitswálé áyi totó àyi ki kòfalé 'á Giká be, adrélé ngá fe ìndì mòbòmà fe akódhi dré àyi ki tàkonzì ki tà sè. ² Kòwánà kàdrì nda ni kitswá tà 'o togó yàya sè mómndí tà nibhá ko, àyi ki tayíbhá litílé dhi i dré, áyi tándi ni tà dré kpà adrélé yàya dhi sè. ³ Di akódhi ni tà yàya nda sè dhi, lè kàdré ngá fe mòbòmà ro áyi tándi ni tàkonzì ki tà sè, adrézó kókpà fèá mómndí ki tàkonzì ki tà sè. ⁴ Dhya àlo kitswá áyi tándi ni bha adrélé kòwánà ro lindrì kisúzó ásà dhi ko. Giká kitswá ngbà 'í mómndí ki zi adrélé àzì nda ni 'o dhi nì, ngóro dré Àronà ni zìle dhi t́ni.

⁵ Kókpà kòdhi t́ni, Krísto bhà tá áyi tándi adrélé kòwánà kàdrì ro milanzìlanzi kisúzó ásà dhi ko. Be ró dhi, Giká zè tá akódhi nì gò, tàzoá drá dhi:

«Mì àma Mvágó 'i. Àndrò dhi, má ti mì ma.» †

⁶ Tà kpà áyi Kúlí na dhi:

«Mì kòwánà kàdrì 'i kóná vésè kólyá, ngóro Mèlikisèdèkè t́ni.» ††

⁷ Lókyá Yésu nda dré tá adrérà'a bvò dri dhi 'á dhi, zi tà tà Giká tí, adrézó ngòle kúlí 'u'ù sè àwó íbe dhya

kitswálépi tà akódhi ni apá dràdrà lésè nda rú. Di Giká dré akódhi ni yìzo, dré áyi bhàle Giká ni rinyí zàle dhi sè. ⁸ Tágba akódhi dré tà adrézó Giká ni Mvágó 'i dhi, lè tà kòni Giká ni kúlí ka'ile 'òle dhi be, kizà i dré nyàle dhi sè. ⁹ Di Giká kò'o akódhi ni tà kitswálé títi dre dhi, akódhi dré atsázó dhya adrélépi lédri kóná vésè kólyá dhi ni fe mómndí títi adrèbhá áyi kúlí ka'ile 'òle dhi i dré dhi ró. ¹⁰ Àngyá ko, Giká bhà akódhi adrélé kòwánà kà-drì ro ngóro Mèlikisèdèkè t́ni.

Àma ki tà ka'ika'i tayima ko dhi

¹¹ Àma tà íbe bí tàle tà nda i dri. Di, tà nda ki àndu ngèma àmi dré dhi kòkòroko. Tàko ko, mì adré tà yi nìle mbèlè ko. ¹² Lókyá lavú dre tò kidhólé kitú mì dré Yésu ni ka'izo dhi sè, atsálé nyànomvá kòndhi. Lè tá dhi, mì kàtsá tà tadhábhá i ró dre. Di, adré lèá dhi, à kògò Giká ni kúlí ni tà adrélé tadhálé drìdrì dhi ki tadhá tódhyá àmi dré. Lè à kàdré bàsú fe àmi dré kòdhyá, mányàngá tòmbátòmba 'i ko. ¹³ Dhya ángùdhi adrélépi ngbà 'í bàsú mvu dhi dhu rè mvámvá 'i. Akódhi ni rè tà adrélé tadhálé tà gyàgya dri dhi i ko. ¹⁴ Di, mányàngá tòmbátòmba dhi ína mómndí lí'wábhá dre dhi i dré. Áyi nda i adré ngbú adrélé nyàá atsázó tò-gyabhá ro, i kòkitswáro tà dóro ki ni lanzílé tà kònzi íbe.

6 Di ásà dhi, lè mà kòtayí tà adrélé tadhálé drìdrì Krísto ni tà sè dhi i gò, adrézó tà adrèbhá mómndí ki 'o lí'wálé áyi ki tà ka'ika'i na dhi ki tadhá kòdhyá. Lè mà kògò tódhyá dzò ni pá bha, adrézó tà adrélé tadhálé drìdrì kòni ki tadhá ko: dhyá ki togó ladzama tà adrèbhá dhyá ki dri lèle dràdrà kisú dhi ki tà sè dhi, Giká ni ka'ima, ² tà tadhálé bàtìsimò twátwa dhi ki tà dri dhi i, drígá bhàma mómndí i dri dhi, mómndí dràbhá dre dhi ki ngàma dràdrà 'ásè dhi, ìndì mómndí ki tàbvó Giká dré dra tàle kitswálé kóná vésè kólyá dhi. ³ Giká kòlè dhi, mà ni 'òá kòndhi.

⁴ Kàdré di mómndí dhebhá àyi ki tà ka'ika'i tayí dhi ki tà sè dhi, à ni kitswá áyi ki adri agòle àyi ki togó ladzá tódhyá dhi ngíningíni ró? Tàko ko, àyi nda i kisú tá Giká ni ngádra ngá kazá àyi ki togó na dhi 'í. I tabhì tá tà tani dré afèle àyi dré bhù lésè dhi 'í. I kidhó tá adrélé Tirí Lólo ni tà ni 'í. ⁵ I tabhì tá Giká ni kúlí gò, i dré nizoá tàle dhi, kúlí nda dóro dhi 'í. I kidhó tá kpà adrélé rinyí lókyá adrélépi alìle dhi àdhyá ki ni dhi 'í. ⁶ Di tà nda kòdhi i àmvolésè dhi, i kòdhe àyi ki tà ka'ika'i tayí dhi, à kitswá áyi ki adri agòle àyi ki togó ladzá tódhyá dhi bwà ko. Tàko ko, i adré àyikya gòle Giká ni Mvágó ni tidí tódhyá fa kipakipa dri, adrézó kanyò fe akódhi dré mómndí títi i mi.

⁷ Bvò adrélépi kozya adrélépi dhile i dri rà dhi ni se gò, adrézó ngá 'o kàle bí dhya bvò nda ni 'àzo àyi dré dhi i dré dhi, adré tà tani kisú Giká vélésè. ⁸ Di, bvò adrélépi kùtsí ki 'o apfòle mbì wàyá íbe dhi, atsá ína

† À kòndò Longó i 2:7. †† À kòndò Longó i 110:4.

ngá àngyá ro gò, Giká dré adrézó 'òle bvò nda ni tatrí. Kùdù ro dhi, a ni zàá vèlè àtsí sè.

⁹ Di, áma arúpi má dré lèlè tò ni i, tágba mà dré adrézó tà ta kònini dhi, mà adrè ka'íá dhi, mì ni àmíkya tà tani lavúlè dhi ki kisú, túmání lédri kóná vèsè kólyá dhi be. ¹⁰ Tàko ko, Giká ngbú gyägya. Kitswá àzì dóro mì dré 'òle dhi ki tà tivì ko. Kitswá kpà lèlè mì dré tad-hálé í dré, tà mì dré 'òle ìndì mì dré adrélé 'òle áyi mónnyá lólo i dré dhi i sè dhi ni tà tivì ko. ¹¹ Di mà adrè lèá dhi, àmi àlo àlo títi dhi i mì kàdré dhu rè tà 'o togó be àtsi ró kònini tsàlè kùdù na, mì kòkisúró tà mì dré adrézó mì bha ásà dhi i kitswálé títi be dhi bvó. ¹² Mà adrè lèá dhi, mì kàtsá tòbvo ró ko, be ró dhi, mì kàdré àmíkya tà 'o ngóro mónnyá adrèbhá tà Giká dré lazilé dhi ki kisú àyi ki tà ka'ika'ì sè ìndì àyi ki togó vwàvwa sè dhi kya tñi.

Tà Giká dré lazilé dhi kitswá tàdzí ru ladzá ko

¹³ Lókyá Giká dré tá adrèrà'a tà lazí Àbàràrà dré dhi 'á dhi, sè tá mòndrà tadházóá dhi, í ni tà í dré lazilé nda ni 'o bàti. Dhya kàdrè akódhi ni lavúlèpi, dré tá kitswázó mòndrà nda ni si rú ni sè dhi tá yókódhó. Di Giká sè tá mòndrà nda áyi tàndi ni rú sè, ¹⁴ tàzoá dhi: «Tà bàti ró dhi, má ni tà tani bha mí dri.

Má ni kpà ámi sùrú 'o lizólé zyandre ró.» †

¹⁵ Di Àbàràrà kòletè tà nda togó vwàvwa sè dre dhi, dré tà Giká dré lazilé nda ni kisúzó.

¹⁶ Mónndí ì kàdré mòndrà si dhi, ì adrè sèá mónndí kà-drè àyi ki lavúlèpi dhi ni rú sè. Di mòndrà nda adrè tà ì dré tàlè dhi ni 'o adrélé ru totó tātā, adrézó káyi títi dhi ki 'o akílé. ¹⁷ Di Giká sè tá kpà mòndrà tà í dré lazilé nda ni 'òzo adrélé ru totó tātā, ìndì tadházóá mónnyá adrèbhá tá 'òle tà lazilé nda ni kisú dhi i dré dhi, tà í dré kisùlè 'òle nda kitswá tàdzí ru ladzá ko. ¹⁸ Di Giká 'o tá tà rì kitswábhá ru ladzá ko dhi i. Kitswá kpà ína kinzò ta tàdzí ko. 'O tá kònini, kitswázó àma àma ki zubhá í léna dhi ki timbà àma ki tà ka'ika'ì na, mà kà-dréró tròlè gígí ro tà mà dré adrézó mì bha ásà dhi rú. ¹⁹ Tà mà dré adrézó mì bha ásà nda adrè àma ki 'o adrélé àma ki totó tātā, tà àlo kòkitswáro àma ki tà ka'ika'ì kizí ko dhi bvó. Tà mà dré adrézó mì bha ásà nda adrè kpà àma ki 'o lavúlè kítá 'ìlè tépelò bhù àd-hya ni 'a lakízó dhi 'ásè, adrélé fíle Àrà lólo lavúlè dhi na. ²⁰ Yésu ni tàndi fì àrà nda na àma kandrána àma ki tà sè dre. Tàko ko, akódhi atsá kòwánà kàdrè ro kóná vèsè kólyá Mèlikisèdèkè tñi.

Mèlikisèdèkè kòwánà kàdrè 'i

7 Mèlikisèdèkè nda tá ópí kàdrè bhàandre Sàlémà àdhya drile dhi 'i, ìndì kòwánà Giká kurú na bhù na dhi àdhya 'i. Àbàràrà dré tá adrèrà'a agòlè àdzú dré tá ópí ki lavúzó dhi lésè dhi 'á dhi, Mèlikisèdèkè

nda lè tá ru kisú akódhi be gò, dré tà tani bhàzo driá. ² Di Àbàràrà dré ngá títi í dré tá adólé àdzú nda lésè dhi ki dímè fèzo akódhi dré. † Rú Mèlikisèdèkè kòdhi adrè zyà lèá tàlè dhi «ópí tà gyägya àdhya». Kòdhi íbe dhi, akódhi ni rú «ópí Sàlémà àdhya» nda adrè lèá tàlè dhi «ópí tà kèdríkèdri àdhya». ³ Akódhi atá àko, andre àko, ìndì sùrú kómvo àko. Akódhi ni kídhome yókódhó, akódhi ni lédri ni kùdù kpà yókódhó. Akódhi Giká ni Mvá tñi, ìndì adrè adrélé kòwánà kàdrè ro kóná vèsè kólyá.

⁴ Mì kisú rè ngalè Mèlikisèdèkè nda ni tà tá kàdrè ngíni ya dhi ká! Ndìndì àma ki tábhí Àbàràrà ni tàndi fè tá ngá títi í dré tá adólé àdzú lésè dhi ki dímè akódhi dré. ⁵ Mósè ni tatrítrí kúlí adrè lèá dhi, Lévi ànzì bhàlè adrélé kòwánà i ró dhi ì kàdré àyi ki arúpi ìsèrèlè ànzì ró dhi ki ngá títi dhi ki dímè lokó àyi drígàsè, tágba àyi nda ì dré kpà adrézó Àbàràrà ni ànzì 'i dhi. ⁶ Di, tágba Mèlikisèdèkè nda dré angázó Lévi ni sùrú lésè ko dhi, kisú tá ína Àbàràrà ni dímè akódhi drígàsè. Gò dré tà tani bhàzo dhya Giká ni lazikúlí ki kisúlèpi nda dri. ⁷ Ngóro mà dré nile be dhi tñi dhi, dhya adrélèpi tà tani bha dhi kàdrè, dhya adrézó tà tani bha driá dhi ni lavú.

⁸ Lévi ànzì adrèbhá dímè kisú nda i àyikya mónndí adrèbhá dràlè dràdrà dhi 'i. Di, Mèlikisèdèkè dímè kisúlèpi nda ína dhya Giká ni Kúlí dré adrézó tàá dhi, akódhi lédri íbe kóná vèsè kólyá dhi 'i. ⁹ À ni kitswá ndìndì tàá dhi, Lévi ànzì adrèbhá dímè kisú nda ì fè tá àyi ki tàndi ki dímè Mèlikisèdèkè dré àyi ki tábhí Àbàràrà ni láti 'ásè. ¹⁰ Tàko ko, lókyá Mèlikisèdèkè dré tá Àbàràrà ni dímè kisúzó dhi sè dhi, Lévi tá rè dhu àyi tábhí Àbàràrà ni rúbhá na be.

Yésu kòwánà kàdrè 'i Mèlikisèdèkè tñi

¹¹ Tatrítrí kúlí Giká dré tá fèlè ìsèrèlè ànzì i dré dhi adrè àyi totó, tà Lévi ànzì adrèbhá kòwánà i ró dhi ì dré adrélé 'òle dhi i dri. Di kòwánà nda ì kòkitswá tá tà 'o kitswálé títi Giká mìlèsè 'í dhi, lè tá akódhi kògò dhya àzya bha adrélé kòwánà ro ngóro Mèlikisèdèkè tñi, di ngóro kòwánà angábhá Àrónà ni sùrú lésè dhi i tñi ko dhi àdho tà sè? ¹² Tàko ko, à kòladzá kòwánà ki tà dhi, adrè kpà lèá dhi, à kòladzá tatrítrí kúlí. ¹³ Àma ki Mírì mà dré adrézó tà kòdhi ki ta dhi angá tá ína sùrú twá lésè. Dhya àlo sùrú nda lésè dhi 'o tá àzì àlètárì làga kòwánà ro tàdzí ko. ¹⁴ Àngyá ko, mà ni tàlè dhi, àma ki Mírì nda angá tá Yúdà ni sùrú lésè dhi be. Mósè tà tá tà àlo sùrú nda ni tà dri ko, dré tá adrèrà'a kòwánà ki tà ta dhi 'á.

¹⁵ Tà mà dré adrélé tàlè kòdhi ì atsá vélé ngádra 'á tà kòndhi sè: Kòwánà àzya làsú be Mèlikisèdèkè tñi dhi apfò dre. ¹⁶ Akódhi nda atsá kòwánà ro, ngóro tòlì dré

†† «Dímè» kòndhi, dhya ki ngá títi adrélé kisúlé, lanzilé 'a be mudri dhi ki àlo adrélé fèlè Giká dré dhi 'i. ‡ À kòndi Kídhoma 14:17-21.

† À kòndi Kídhoma 22:16-17.

adrélé tàle móndí ki sùrú kómvo ki tà sè dhi tñi ko. Be ró dhi, atsá ñna kòwánà ro, dré adrélé rìnyí ìbe adrézó lídrì ro kóná vèsè kólyá dhi sè. ¹⁷ Tàko ko, Giká ni Kúlí adrè tàá dhi:

«Mi kòwánà 'i kóná vèsè kólyá, ngóro Mèlikisèdèkè tñi.» †

¹⁸ Di Giká bhà tá tòlì àku dhi gàrà dri, tòlì nda dré tá adrélé rìnyí àko ìndì tà àko dhi sè. ¹⁹ Àngyá ko, Mósè ni tatrítrí kúlí kitswá tá ñna tà àlo 'o kitswálé títi bwà ko. Di, nyànomvá dhi, Giká bhà tà dóro tà àku nda ni lavúlèpi, mà dré adrézó mi bha ása dhi dre gò, mà dré adrézó àma ki kisí ànyì akódhi làga tà nda sè.

²⁰ Kòdhi ìbe dhi, Giká sè kpà mònndrà tà nda ni bhàzo. Móndí àruka ì atsá tá kòwánà i ró mònndrà àko. ²¹ Di, Giká bhà ñna Yésu atsálé kòwánà ro mònndrà sè, tàzoá drá dhi:

«Mírì sè tá mònndrà, ìndì kitswá áyi kúlí ladzá ko:
«Mi, kòwánà 'i kóná vèsè kólyá.» ††

²² Di ása dhi, Yésu atsá ñna dhya adrélèpi tà dóro lavúlè Giká dré bhàle ru yizo móndí ìbe dhi ni 'o adrélè ru totó tātā dhi ró.

²³ Tatrítrí kúlí zàle dhi, móndí bí dhi ì atsá tá kòwánà i ró, dràdrà dré tá adrélè àyi ki àzì kíkí dhi sè. ²⁴ Di, Yésu adrè ñna àzì 'o kòwánà ro kóná vèsè kólyá, dré adrélé lídrì ìbe kóná vèsè kólyá dhi sè. ²⁵ Di ása dhi, akódhi ni kitswá mónnyá adrèbhá alìle Giká vélé í sè dhi ki tídrí kitswálé títi, í dré adrélè ngbú lídrì ìbe adrézó tà zi Giká tí àyi dré dhi sè.

²⁶ Di Yésu nda, kòwánà kàdrì kitswálèpi títi àma sè dhi 'i. Àngyá ko, akódhi lólo, tà àko í rú, ìndì tàkonzì àko. Giká bhà kpà akódhi twá tàkonzìbhá i rúsè gò, akódhi ni tingázó zá kuru bhù ki lavú. ²⁷ Di, akódhi adrè ñna tà 'o ngóro kòwánà kàdrì àruka kya tñi ko. Tàko ko, kitú àlo àlo títi i sè dhi, àyi nda ì adrè mòbòmà fe àyi ki tàndi ki tàkonzì ki tà sè 'íká, gò ì dré kpà adrézó fèá móndí ki tàkonzì ki tà sè ndò. Di, akódhi fè ñna i mòbòmà ro ngbà 'í vèsè àlo móndí ki tàkonzì ki tà sè dre. ²⁸ Tatrítrí kúlí adrè móndí adrèbhá tà ìbe yàya dhi ki bha adrélè kòwánà kàdrì i ró. Di, mònndrà Giká dré sèle tatrítrí kúlí nda ni fèma àmvolésè dhi, bhà ñna Giká ni Mvágó adrélè kòwánà kàdrì kitswálèpi títi dhi ró, adrélè kóná vèsè kólyá.

Yésu, kòwánà kàdrì tà tídhí Giká dré bhàle ru yizo móndí ìbe dhi ni tà sè dhi 'i

8 Tà kàdrì mà dré adrélè tàle dhi, tà kònìdhi 'i: Àma kòwánà kàdrì làsú be kònìni nda ìbe. Akódhi nda lírì adrélè Giká múrúngú dhi ni lírìrà òpì àdhya ni dríagó lésè bhù na. ² Kònàle dhi, adrè Giká ni tà 'o àrà lólo adrézó akódhi ni lídrì bha lána dhi na. Àrà nda, tàbèrènakolò tàndi Mírì dré ledélé nì, móndí ì dré ledélé ko dhi 'i.

³ Kòwánà kàdrì títi adrélè bhàle dhi i, à adrè àyi ki bha adrélè ngá fe ìndì mòbòmà fe Giká dré. Adrè di lèá dhi, àma ki kòwánà kàdrì kàdrè kpà ngá ìbe fèle Giká dré. ⁴ Kònò akódhi nda kàdrè tá kònwa bvò dri dhi, kitswá tá ndìndì adrélè kòwánà ro ko. Tàko ko, kòwánà adrèbhá ngá fe Giká dré ngóro tatrítrí kúlí dré adrélè tàle dhi tñi dhi i be. ⁵ Àyi nda ì adrè àyi ki àzì 'o kòwánà i ró ngá lídrì adrèbhá ngá tàndi bhù na dhi ki tadhá dhi i sè. Ása dhi, lókyá Mósè dré tá adrèrà'a 'òle tàbèrènakolò ledé dhi 'á dhi, Giká lazí tá tà akódhi dri, tàzoá dhi: «Mí kònò dóro, mí kòledéró ngá títi dhi i làsú be ngóro má dré tadhále mí dré kòngó drina dhi tñi.» ⁶ Di, nyànomvá dhi, àzì Yésu dré kisulé kòwánà àdhya ró dhi ñna kàdrì àyikya ki lavú byá. Tàko ko, akódhi adrè áyi totó tà 'o móndí ki kòfalé 'á Giká be, tà tídhí Giká dré bhàle ru yizo àyi ìbe dhi ni tà sè. Tà tídhí ru yizo nda kpà kàdrì, tà àku ru yizo dhi ni lavú. Kòdhi ìbe dhi, lazikúlí tà tídhí ru yizo nda dré adrézó áyi totó dríá dhi i kókpà kàdrì, lazikúlí àku dhi ki lavú.

⁷ Kònò tà àku Giká dré tá bhàle ru yizo móndí ìbe nda kàdrè tá dóro kitswálé títi dhi, tà adrézó àzya ni ni bha àrà ni 'á dhi ni tá adrè yókódhó. ⁸ Di, Giká kisú tá ñna tà kònzi àyi mónnyá i véna gò, tàzoá dhi:

«Mírì tà dhi: Mì yi rè ká! Lókyá adrélèpi alìle dhi sè dhi,

má ni tà tídhí ru yizo tódhyá ìsèrèlè ànzi ìbe, ìndì Yúdà ànzi ìbe dhi ni bha.

⁹ Tà tídhí ru yizo nda kitswá adrélè ngóro tà àku má dré tá bhàle ru yizo àyi ki tábhí ìbe dhi tñi ko.

Lókyá nda kònàdhi sè dhi, má ru tá àyi ki dríagá gò, àyi ki adrìzo apfòle Èzèpètò lésè.

Di, ì ka'í tá àyikya tà má dré bhàle ru yizo àyi ìbe nda ni lebèle ko.

Gò má dré gòzo vélé àyi ki tà kisú ko.

¹⁰ Di, Mírì tà dhi: Lókyá adrélèpi alìle dhi sè dhi, tà tídhí má dré dra bhàle ru yizo tódhyá ìsèrèlè ànzi ìbe nda, tà kònìdhi 'i:

Má ni áma tatrítrí kúlí bha àyi drina, kúlí nda ki tisizo àyi ki togó na.

Má ni mána adrè àyi ki Giká ro, ìndì ì ni àyikya adrè áma mónnyá i ró.

¹¹ Dhya àlo kitswá gòle áyi àzya 'i yà, kó ngalè áyi adrúpi 'i yà dhi ni tadhá,

tàzoá dhi «Mí kònì Mírì» dhi ko.

Tàko ko, àyi nda ki títi áma ni,

kidhólé móndí tàko lavúlè àyi kòfalé dhi rú, tsàle móndí kàdrì lavúlè dhi rú.

¹² Àngyá ko, má ni àyi ki tà kònzi ki tri.

Má kitswá gòle vélé àyi ki tàkonzì ki tà kisú ko.» ††

¹³ Di Giká dré tà ru yizo nda kòdhi ni zìle «tídhí ro» dhi sè dhi, kòdhi adrè tadhá dhi, akódhi bhà tà àku ru yizo

† À kònò Longó i 110:4. †† À kònò Longó i 110:4.

‡ À kònò Pfòma 25:40. †† À kònò Yèrèmyà 31:31-34.

nda gàrà dri dre. Tà bhàle gàrà dri adrélèpi kpà agàle dhi, adrè 'òle tavìle.

Tòlì àku adrézó Giká ni lindrì bha àsà dhi i

9 Tà àku Giká dré tá bhàle ru yìzo ìsèrélè ànzi íbe nda tá tòlì adrézó Giká ni lindrì bha àsà dhi íbe, túmání àrà lólo bvò dri adrézó akódhi ni lindrì bha lána dhi be. ² Dì à ledé tá tàbèrènakolò, 'a ni ni lakízó 'a be rì. À zi tá 'a ni ni àlo kàle nda ni rú «Àrà lólo dhi». Àrà nda léna dhi, à bhà tá ngá adrézó àtsí tosó sílá dhi, mísá àlo dhi, ìndì mápà fèle Giká dré dhi íbe. ³ Kítá 'ìle tàbèrènakolò nda ni 'a lakízó dhi àmvolésè dhi, 'a ni ni rì rú zile «Àrà lólo lavúlè dhi» tá be. ⁴ Àrà nda léna dhi, à bhà tá àlètàrì ledélè órò sè adrézó béndélè za Giká dré driá dhi, ìndì kpúkúbhú rúbhá ni ni ndryàzo títi órò sè, tà Giká dré tá bhàle ru yìzo móndí íbe nda àdhya be. Kpúkúbhú nda léna dhi, à bhà tá lèdrì ledélè órò sè mánna íbe í léna dhi, kùtù fa Àronà àdhya bí àlù ì dré topfòzo driá dhi, ìndì kírà tatrítrí kúlí tisizo àyi dri, adrèbhá tà Giká dré tá bhàle ru yìzo móndí íbe nda ni tà tadhá dhi íbe. ⁵ Kpúkúbhú nda drile dhi, à bhà tá kèrúbimà adrèbhá Giká ni adrema mìlanzilanzì ro dhi ni tadhá dhi i. Kèrúbimà nda ki kupfú i zàle dhi, àrà adrézó móndí ki tàkonzì tri dhi tá be. Dì, nyànomvá dhi, mà kitswá tà nda kòdhi ki àndu ngi mibhalé tí bwà ko.

⁶ À kòtobhà ngá títi nda i tàbèrènakolò nda léna kònini dre dhi, kòwánà ì adrè tá fìle kitú àlo àlo títi i sè 'a ni ni àlo kàle nda léna, adrélè àyi ki àzì 'o. ⁷ Dì, kàdré ína 'a ni ni rì kàle nda ni tà sè dhi, kòwánà ki kàdrì adrè tá ngbà 'í fìle lána dhi nì. Adrè tá ngbà 'í fìle lána vèsè àlo kóná àlo sè. Adrè tá ngbú fìle kàrì be, adrélè fèá Giká dré àyi tàndi ni tàkonzì ki tà sè, ìndì móndí ki tàkonzì ì dré tá 'òle tà nìma ko na dhi ki tà sè. ⁸ Kòdhi Tírí Lólo adrè tá tadhá dhi, à nzi tá láti adrézó fìle Àrà lólo lavúlè nda léna dhi rè ko, tàbèrènakolò ni àlo nda dré tá rè dhu adrèrà'a be dhi 'á. ⁹ Kòdhi adrè lókyá àndrò kònìdhi ni tà tadhá. Adrè tadhá dhi, ngá kòwánà ì dré adrélè fèle mòbòmà íbe Giká dré dhi ì kitswá móndyá adrèbhá ìsámbo nda ki 'o dhi ki togó temvé kitswálé títi dhi bwà ko. ¹⁰ Àngyá ko, ngá ì dré adrélè fèle Giká dré nda i ngbà 'í mánýàngá i ngá mvùle dhi íbe dhi 'i. Tà ì dré adrélè 'òle nda i ngbà 'í tà twátwa adrézó móndí ki rúbhá ki temvé dhi 'i. À adrè tòlì nda ki 'o kònini, tsàle lókyá Giká dré tà tédhí dhi ni bhàrà'a dhi 'á.

Krìsto ni kàrì kitswá móndí ki togó ki temvé kitswálé títi

¹¹ Dì, nyànomvá dhi, Krìsto apfò kòwánà kàdrì ro tà dóro atsábhá dhi ki tà sè dre. Fì kpà tàbèrènakolò kàdrì kitswálèpi títi àlo ni ni lavú dhi léna dre. Tàbèrènakolò nda, tàbèrènakolò bvò kòndi àdhya

móndí ì dré ledélè àyi ki drígá sè dhi 'i ko. Be ró dhi, tàbèrènakolò nda, tàbèrènakolò bhù àdhya 'i. ¹² Akódhi fì lána ndrìago ki kàrì tiàgo kya be fèle dhi sè ko. Be ró dhi, fì ína ngbà 'í vèsè àlo Àrà lólo lavúlè dhi léna àyi tàndi ni kàrì sè, kitswálé àma ki apá tàkonzì ni rinyí lésè kóná vèsè kólyá. ¹³ Tatrítrí kúlí zàle dhi, à adrè ndrìago ki kàrì tiàgo kya be dhi ni adó tìkàrá zàle dhi ni tópfó be, ligìle móndyá adrèbhá ndì ró àyi ki tàkonzì sè dhi i drìsè, kitswázó àyi ki rúbhá ki temvé, àyi ki 'òzo atsálé lólo Giká dré. ¹⁴ Kàdré kònini dhi, Krìsto ni kàrì adrè dhi vèlé àma ki togó ki temvé tà mà dré 'òle adrèbhá tá àma ki dri lèle dràdrà kisú dhi i lésè, mà kàdréro Giká adrélèpi lèdrì ro dhi ni tà 'o be dhi bvò! Tàko ko, Tírí Lólo adrélèpi kóná vèsè kólyá dhi ni rinyí sè dhi, Krìsto fè àyi tàndi mòbòmà kitswálèpi títi dhi ró Giká dré àma ki tàkonzì ki tà sè.

¹⁵ Àsà dhi, Krìsto nda dhya adrélèpi àyi totó tà 'o móndí ki kòfalé 'á Giká be, tà tédhí Giká dré bhàle ru yìzo àyi íbe dhi ni tà sè dhi 'i, móndyá Giká dré azilé dhi ì kòkisúró tà dré lazilé àyi dré tàyilè ro dhi, adrézó ába kóná vèsè kólyá. Tàko ko, Krìsto drà àyi ki apá àyi ki tàkonzì ì dré tá 'òle tà àku ru yìzo dhi zàle dhi i lésè dre.

¹⁶ Kàdré wáràgà tisìle tàyilè ngá ki tà sè dhi ni tà sè dhi, adrè lèá dhi, à kòtadhá rè zyà dhya wáràgà nda ni tisìlepi dhi drà dre káyà dhi 'íká. ¹⁷ Tàko ko, à kitswá tà 'o wáràgà nda sè bwà ko, dhya nda dré rè dhu adrèrà'a lèdrì íbe dhi 'á. À ni ngbà 'í kitswá tà 'o àsà dhya nda ni dràma àmvolésè. ¹⁸ Tà nda sè dhi, Giká bhà tá ndìndì tà àku ru yìzo móndí íbe dhi kàrì sè. ¹⁹ Àngyá ko, Mósè kòlongó tà títi tatrítrí kúlí dré tá adrélè tàle à kò'o dhi i móndyá títi i dré dre dhi, dré tiàgo ki kàrì ndrìago kya be dhi ni adózo amulé yì be gò, ligìzoá búkù tatrítrí kúlí nda àdhya dri, ìndì móndyá títi nda i drìsè, fanzì rú zile ìsópè dhi sè, ìndì kítá ká dhi sè. ²⁰ Gò dré tàzoá dhi: «Kònìdhi, kàrì tà Giká dré bhàle ru yìzo àmi íbe dhi àdhya 'i.» ²¹ Dì dré kpà kàrì nda ni adózo ligìle tàbèrènakolò dri, ìndì ngá títi adrézó Giká ni lindrì bha àsà dhi i drìsè. ²² Tà bàti ró dhi, tatrítrí kúlí adrè lèá dhi, à kàdré ànyànanyi ngá títi dhi ki temvé kàrì sè. Àngyá ko, kàrì kòkutú ko dhi, Giká kitswá móndí ki tàkonzì tri ko.

²³ Dì adrè tá lèá dhi, à kàdré ngá lèdrì adrèbhá ngá tàndi bhù na dhi ki tadhá nda kòdhi ki temvé kònini. Adrè dhi lèá dhi, à kàdré ngá tàndi bhù àdhya ki temvé mòbòmà dóro mòbòmà nda ki lavúbhá dhi i sè.

²⁴ Tàko ko, Krìsto fì tá àrà lólo ledélè móndí ki drígá sè, adrélèpi tá ngá lèdrì ngá tàndi bhù na dhi àdhya ró dhi léna ko. Be ró dhi, fì ína bhù ni tàndi na gò, pfòle adrélè Giká kandrá àma ki tà sè. ²⁵ Fì tá kpà bhù na kitswálé àyi fe mòbòmà ro vèsè be bí, ngóro kòwánà ki kàdrì dré adrélè fìle Àrà lólo lavúlè dhi léna

† À kònò Pfòma 24:8.

kóná àlo àlo títí i sè kà'wá ki kàrí sè dhi t́ni ko. ²⁶ Kònò Krísto kàdré tá 'òá kònìni dhi, a ni tá làá dhi, kàdré kizà nya vèsè be bí kídholé bvò ni bhàma lèsè. Dì, nyànomvá, lókyá kùdù kònìdhi sè dhi, Krísto apfò ngbà 'í vèsè àlo àyi fe mòbòmà ro, kitswálé tàkonzì ki tà 'o akílé dhi dre. ²⁷ Adré làá dhi, móndí àlo àlo títí dhi ì kòdrà vèsè àlo gò, àmvolàsà dhi, Giká kòtáró àyi ki tàbvó. ²⁸ Kókpà kòdhi t́ni, Krísto fè ì dràle mòbòmà ro vèsè àlo, kitswálé móndí zyandre dhi ki tàkonzì ki t́ngá. A ni kpà go apfòle vèsè ni rì sè. Dì, a ni go apfòle kitswálé tàkonzì t́ngá dhi bvò ko. Be ró dhi, a ni go apfòle kitswálé lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni fe móndyá adrèbhá àyi letè dhi ì dré.

Krísto fè ì dràle mòbòmà ro ngbà 'í vèsè àlo

10 Tà Mósè ni t́trítrí kúlí dré adrélé tàle dhi ì ngbà 'í tà dóro adrèbhá àlìle dhi ki líndrì 'í, tà dóro tándi nda 'í ko. Ásà dhi, tágba à kàdré mòbòmà fe Giká dré kóná àlo àlo títí i sè landè àko ró yà dhi, t́trítrí kúlí nda kitswá tàdzí móndyá adrèbhá àyi ki kisi Giká kandrà dhi ki 'o kitswálé títí ko. ² Kònò kòkitswá tá móndyá adrèbhá lèsámbò 'o nda ki togó temvé kitswálé títí 'í dhi, ì kitswá tá gòle véle àyi ki tàkonzì kisù ko gò, à dré mòbòmà fèma àyi ki tà sè dhi ni tayízó. ³ Tà bàti ró dhi, mòbòmà adrélé fèle kóná àlo àlo títí i sè nda ì adrè móndyá nda ki tàkonzì 'o agalé àyi léna dhi nì. ⁴ Àngyá ko, tiàgo ki kàrí ndrìago kya be dhi kitswá tàdzí tàkonzì t́ngá ko.

⁵ Dì àsà dhi, Krísto dré tá adrèrà'a 'òle àlìle bvò kònìdhi lé dhi 'á dhi, tà tá Giká dré dhi:

«Mí lè tá mòbòmà ì ìndì ngá adrélé fèle mòbòmà ro mí dré dhi ìbe kòdhya ko.

Dì, mí ledé mína rúbhá má dré kitswálé fèle dhi kòdhya.

⁶ Mí ka'ì tá kà'wá adrélé zàle dhi ì, ìndì mòbòmà adrélé fèle tàkonzì ki tà sè dhi ìbe kòdhya ko.

⁷ Dì má dré tàzoá dhi: «Á! Giká, ma kònìdhi.

Má àlì tà mí dré adrélé lèle má kò'o dhi ni 'o, ngóro tísìle áma tà sè ámi búkù pàle dhi léna dhi t́ni.» [†]

⁸ Dì Krísto nda tà tá rè zyà dhi: «Mí lè tá mòbòmà ì, ngá adrélé fèle dhi ì, kà'wá adrélé zàle dhi ì, ìndì mòbòmà adrélé fèle tàkonzì ki tà sè dhi ìbe kòdhya ko. Mí ka'ì tá kpà ngá nda ì ko.» Tà tá kònìni, tágba t́trítrí kúlí dré adrézó làá dhi, à kàdré ngá nda ki fe Giká dré dhi. ⁹ Gò dré tàzoá dhi: «Ma kònìdhi. Má àlì tà mí dré adrélé lèle má kò'o dhi ni 'o.» Ásà dhi, bhà tá tà àku nda gàrà dri, tà t́dhi nda ni bhàzo àrà ni 'á. ¹⁰ Dì Yésu Krísto dré tà Giká dré tá lèle ì kò'o dhi ni 'òle dhi sè dhi, Giká 'o àma atsálé lólo ì kandrà, Krísto ni rúbhá fèle ngbà 'í vèsè àlo mòbòmà ro àma ki tà sè dhi sè.

¹¹ T́trítrí kúlí zàle dhi, kòwánà títí dhi ì adrè ngbú adrélé àyi ki àzì 'o kitú àlo àlo títí i sè, adrézó mòbòmà

fe landè àko ró, tágba mòbòmà nda ì dré kitswázó tàdzí móndí ki tàkonzì t́ngá ko dhi. ¹² Dì, Krísto fè ìna ì ngóro mòbòmà àlo kwákwá fèle tàkonzì ki tà sè kitswálépi lókyá títí i sè dhi ró gò, dré lírízó Giká ni dríágo lèsè. ¹³ Kídholé lókyá nda sè dhi, adrè lókyá Giká dré dra àyi kàribhá ki bhàzo adrélé àyi pá zàle dhi ni letè. ¹⁴ Tàko ko, mòbòmà àlo kwákwá nda sè dhi, 'o móndyá Giká dré bhàle twá adrélé ìna ró dhi ì kitswálé títí kóná vèsè kólyá.

¹⁵ Tírì Lólo adrè kpà tà nda ki longó kòdhya. Àngyá ko, tà tá rè zyà dhi:

¹⁶ «Mírì tà dhi: Lókyá adrélépi àlìle dhi sè dhi, tà t́dhi má dré dra bhàle ru yìzo tódhyá àyi ìbe dhi, tà kònìdhi 'í:

Má ni áma t́trítrí kúlí bha àyi ki togó na, kúlí nda ki tísìzo àyi drina.» ^{††}

¹⁷ Gò tàá dhi:

«Má kitswá gòle véle àyi ki tàkonzì ki tà kisù, tà kònzi ì dré 'òle dhi ìbe ko.» [‡]

¹⁸ Dì Giká kòtrì móndí ki tàkonzì ì kònìni dhi, adrè di làá dhi, à kògò véle mòbòmà fe tàkonzì nda ki tà sè ko.

Àma ki kisima ànyi Giká làga dhi

¹⁹ Dì áma adrúpi ì, mà dré adrélé Yésu ni tà ka'ì bàti dhi sè dhi, mà kitswá adrélé fèle Àrà lólo lavulé dhi léna akódhi ni kàrí sè. ²⁰ Mà adrè fèle lána láti t́dhi lídrì ro dré nzìle àma dré kitswázó lavulé kítá 'ìle dhi 'àsè dhi 'àsè. Kítá 'ìle nda, akódhi ni rúbhá 'í. ²¹ Dì àsà dhi, mà dré adrélé kòwánà kàdrì adrélépi Giká ni dzó drìle dhi ìbe dhi sè dhi, ²² mà kàdré àma ki kisi ànyi Giká làga togó dóro adrélépi akódhi ni ka'ì bàti dhi sè. Tàko ko, akódhi temvé àma ki togó, àma ki tàkonzì nìni t́ngázó dre. Dzì kpà àma ki rúbhá yì tsèrèlè dhi sè dre. ²³ Mà kàdré kpà tròle gígí ro tà mà dré adrézó mì bha àsà, adrézó kpà longóá dhi rú. Tàko ko, Giká tà nda ni lazílépi dhi kitswá adrélé ka'ìle togó wáyi sè. ²⁴ Mà kàdré kpà àma ki adrúpi ki tà kisù, adrézó ru kodzó àma kòfalèsè, mà kàdré ro tà dóro 'o lèle sè. ²⁵ Mà kòtayí adrema ru kimó àma ki adrúpi ìbe dhi ngóro móndí àruka kya t́ni ko. Be ró dhi, mà kàdré ru tìmbà àma kòfalèsè àma ki tà ka'ìka'ì na. Mà kàdré véle 'òá adrézó lèle ába drìdri, mà dré adrèrà'a kitú Mírì dré dra agòzo dhi ni no atsàrà'a ànyi dhi 'á.

²⁶ Dì, mà kògò adrélé tàkonzì 'o ìze sè mà dré tà bàti kisúzo nìle dhi àmvolèsè dhi, mòbòmà kitswálépi tàkonzì nda ki t́ngá dhi ni adrè véle yókódhó. ²⁷ Mà kàdré 'òá kònìni dhi, tayí ngbà 'í tiri àma dré, mà dré adrèrà'a Giká ni tàbvó tàma letè, tùmání àtsí kàdrì dra akódhi ni kàribhá ki zàlepi véle dhi be dhi 'á. ²⁸ Tàko ko, dhya àlo kògà Mósè ni t́trítrí kúlí 'òle gò, móndí rì yà, kó ngalè na yà tà nda ni nobhá mì sè dhi ì dré akódhi ni asíkizo dhi, à adrè akódhi nda ni 'o dràle, kizà ni ni

† À kònò Longó ì 40:7-9.

†† À kònò Yèrémíyà 31:33. ‡ À kònò Yèrémíyà 31:34.

bha àko ró. ²⁹ Kàdré kònini dhi, m̀i adrè kisúá dhi, à ni dhi vélé tà ño dhya adrélépi Giká ni Mv̀a ni ayízè, adrélépi kàrí tà Giká dré bhàle ru yizo dhi àdhya áyi 'òlepi atsálé lólo dhi ni no ngá tàko ró, ìndi adrélépi Tirí Giká dré fèle áyi togó tani sè dhi ni lodhá dhi dri ngíni? ³⁰ Àngyá ko, mà ni dhya tà kòni ki tàlepi dhi be: «Má ni m̀ondí ki tà kònzí ki vúdrì logó àyi dré dhi ma. Má ni tà logó àyi dré tà ì dré 'òle dhi i tí dhi ma.» Akódhi nda tà kpà dhi: «Mírì ni áyi m̀ondyá ki tàbvò ta.» ^{†31} Dhèle Giká lédri ro dhi drígá dhi, tà adrélépi tiri fe gàle dhya léna dhi 'i!

³² M̀i kisú r̀e lókyá m̀i dré tá Giká ni ngádra kisúzó ngá kazá àmi ki togó na dhi ká! Lókyá nda sè dhi, tágba m̀i dré tá adrézó kizà nya dhi, m̀i adrè tá àmi ki togó tsi àdzú kàdrì dhi na. ³³ Lókyá àruka i sè dhi, à adrè tá àmi ki lodhá, adrézó àmi ki m̀i pfo m̀ondyá tífi i kandrá. Lókyá àruka i sè dhi, m̀i adrè tá àmi ki totó tātā m̀ondí adrèbhá kizà nya kònini dhi làga. ³⁴ M̀i adrè tá kizà do àmi ki togó na m̀ondí 'ile b̀adzó na dhi ki tà sè. À kàdré àmi ki ngá topá dhi, m̀i adrè tá tà nda ni ka'ì dóro, adrézó lenzélé ásà. Tàko ko, m̀i ni tá tàle dhi, àmi tá àmikya tà dóro ngá nda ki lavúbhá dhi íbe, ìndi tà nda ì kitswá akílè bwà ko dhi be.

³⁵ Di ásà dhi, m̀i kòbhe tà m̀i dré ka'ile bàti dhi ko. Àngyá ko, m̀i ni làgí m̀urungú kisú ásà. ³⁶ Adrè dhi lèá dhi, m̀i kàdré togó tsi, adrézó tà Giká dré adrélé lèle m̀i kò'o dhi ki 'o, m̀i kòkisúró tà dré lazílè dhi be dhi bvò. ³⁷ Tàko ko, ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi t̀ini:

«Tayí ngbà 'í lókyá tsà,
dhya adrélépi alìle dhi dré alizo. Kitswá ìna gile ko.

³⁸ Dhya adrélépi gyágya má mìlésè dhi ni adrè lédri íbe áyi tà ka'ika'ì sè.

Di, kògò ìna bvólè ro dhi, áma togó kitswá kinílé akódhi ni tà sè ko.» ^{††}

³⁹ Àma ró dhi, àma m̀ondí adrèbhá gòle bvólè ro kitswálé dràdrà kisú dhi 'i ko. Be ró dhi, àma àmakya m̀ondí adrèbhá Giká ni ka'ì gò adrézó adrélé dhi 'i.

Tà ka'ika'ì

11 Dhya adrélépi tà ka'ika'ì íbe bàti dhi adrè ka'ìá tàle dhi, í ni dra tà í dré adrézó m̀i bha ásà dhi ki kisú káyà dhi. Adrè kpà niá tàle dhi, tà í dré kitswálé nòle m̀i sè ko dhi ki dra ru 'o káyà dhi be. ² Atú dhi, àma ki tábhí ì ka'ì tá Giká kònini gò, akódhi dré àyi ki tà bhàzo kuru ásà.

³ Tà ka'ika'ì sè dhi, mà ni tàle dhi, Giká bhà bhù i bvò be áyi kúlí sè dhi be. Di ngá adrélé nòle m̀i sè dhi ì apfò ngá adrélé nòle m̀i sè ko dhi i lésè.

⁴ Tà ka'ika'ì sè dhi, Àbèlè fè tá Giká dré mòbòmà dóro dhi Kàyínà àdhya ni lavú. Akódhi ni tà ka'ika'ì nda sè dhi, Giká ka'ì ngá dré fèle nda i gò, akódhi ni tà bhàzo

kuru, akódhi ni zizo m̀ondí gyágya dhi ró. Di tà ka'ika'ì nda sè dhi, Àbèlè adrè r̀e dhu tà ta àma dré, tágba dré dràzo dhi.

⁵ Tà ka'ika'ì sè dhi, Giká do tá Ènókà í véna, kòdràro ko dhi bvò. Di à dré gòzo véle akódhi ni kisú ko, Giká dré tá akódhi ni dòle í véna dhi sè. Àngyá ko, Giká ni Kúlí adrè tàà dhi, drìdrì Ènókà nda ni dòzo dhi kandrá dhi, akódhi ni tà 'o tá Giká ni togó kinílé. ⁶ Di, tà ka'ika'ì àko dhi, dhya àlo kitswá ìna Giká ni togó 'o kinílé bwà ko. Tàko ko, lè dhya ángudhi adrélépi áyi kisí ànyi Giká làga dhi kàdré ka'ìá dhi, akódhi be, ìndi adrè làgí m̀urungú fe m̀ondyá tífi adrèbhá áyi nda togó wáyi sè dhi i dré káyà dhi.

⁷ Tà ka'ika'ì sè dhi, Giká dré tá tà lazízó Nówè dri tà kitswálé nòle r̀e ko dhi ki tà sè dhi, Nówè ka'ì tá Giká ni kúlí nda 'òle gò, bwátù kàdrì dhi ni ledézó kitswázó áyi sùrú tidrí. Di ásà dhi, bhà tá tà m̀ondyá bvò àdhya i dri gò, dré atsázó gyágya Giká mìlésè áyi tà ka'ika'ì nda sè.

⁸ Tà ka'ika'ì sè dhi, Giká dré tá Àbàràrà m̀i zizo lèle bvò dré kitswálé kisúlé tàyilè ro dhi na dhi, Àbàràrà ka'ì tá Giká ni kúlí nda 'òle gò, dré lizo, tágba dré tá ni-zoá ngalè í adrè tá lèle ángolé ya dhi ko dhi. ⁹ Akódhi ni tà ka'ika'ì nda sè dhi, dré bhà mòzo adrézó m̀ondí twá ro bvò Giká dré tá lazílè í dré nda na. Gò dré adrézó wémà i zàle, ngóro Ísákà i Yàkòbhò be tà lazílè nda ni kisúbhá tàyilè ro dhi ì dré kpà 'òle dhi t̀ini. ¹⁰ Tàko ko, adrè tá bhàandre Giká dré tá tà ni ni kisúzo drìdrì gò, sizó pá íbe tātā dhi ni letè.

¹¹ Tà ka'ika'ì sè dhi, Àbàràrà nda kisú tá r̀inyí mvá t̀izo, tágba akódhi ni kóná dré tá lavúzó, ìndi Sarà ni t̀andi dré tá adrézó kòndó ro dhi. Àngyá ko, nò tá Giká tà nda ni lazílépi í dré dhi ngóro dhya í dré kitswálé ka'ile togó wáyi sè dhi ró. ¹² Di ásà dhi, agó àlo adrélépi tá ànyi dràdrà mìle nda lésè dhi, ànzi ì dré topfòzo lizólé zyandre ró, ngóro bhìbhínyà bhù mìbhalé 'á dhi i t̀ini, ìndi sínyí yìandre mìle kitswálé nàle bwà ko dhi t̀ini.

¹³ M̀ondyá tífi nda kòdhi ì adrè tá atsílè tà ka'ika'ì na, tsàle lókyá ì dré todràrà'a. ì kisú tá tà Giká dré lazílè dhi i ko. Di, ì nò tá àyikya tà lazílè nda i vwàvwà ro, tà nda ki ka'izo dóro. ì ka'ì tá kpà tàle dhi, àyi tá ngóro m̀ondí twá bvò àyikya ró dhi àko dhi i t̀ini. ¹⁴ M̀ondyá adrèbhá tà ta làsù be kònini dhi ì adrè tadhá ngádra 'á dhi, ì adrè bvò àzya nda adrélé àyikya ró. ¹⁵ Kònò ì kàdré tá bvò ì dré tá tayílè dhi ni tà kisú dhi, ì ni tá kitswá láti kisú nzizo bvò nda na. ¹⁶ Di, ì adrè tá àyikya bvò dóro lavúlè dhi ni nda kisúlé kòdhya. Kòdhi adrè tàà dhi, ì adrè tá bvò bhù na dhi ni nda kòdhya. Di ásà dhi, Giká kanyò àko ì dré adrélé áyi zi àyi ki Giká ro dhi sè. Tàko ko, akódhi ledé bhàandre àyi dré dre.

¹⁷ Tà ka'ika'ì sè dhi, Giká dré tá Àbàràrà m̀i tabhizo dhi, Àbàràrà fè tá Ísákà mòbòmà ro akódhi dré. Di akódhi tà Giká dré tá lazílè dhi ki kisúlépi nda adrè tá

† À kònò Dùtèrònómè 32:35-36. †† À kònò Àbàkúka 2:3-4.

'òle áyi mváagó àlo kwákwá dhi ni fe dràle, ¹⁸ tágba Giká dré tá tázóá drá dhi «À ni ngbà 'í Ìsákà ni ànzi ki zi ámi ànzi i ró dhi kòdhya» dhi. ¹⁹ Àbàrààmà adré tá ína kisúá dhi, tágba Ìsákà kòdrà yà dhi, Giká rìnyí íbe kitswázó akódhi ni tingá dràdrà lésè. Dì à ni kitswá tàà kúlí alaala sè dhi, Àbàrààmà gò áyi mváagó nda ni kisú ngóro mómndí tingálé dràdrà lésè dhi tñi.

²⁰ Tà ka'ika'i sè dhi, Ìsákà zi tá tà tani Giká tí Yàkóbhò i dri Èsáwù be tà adrébhá tá alìle dhi ki tà sè.

²¹ Tà ka'ika'i sè dhi, Yàkóbhò dré tá adrerà'a 'òle dràle dhi 'á dhi, zi tá tà tani Giká tí Yòséfa ni ànzi àlo àlo títi dhi i dri. Gò dré Giká ni lindri bhazo, í dré tá adrerà'a áyi agò áyi kùtù fa dri dhi 'á.

²² Tà ka'ika'i sè dhi, Yòséfa dré tá adrerà'a ànyi dràdrà mìle dhi 'á dhi, longó tá Ìsèrelè ànzi ki apfòma Èzèpètò lésè dhi ni tà gò, dré tá í dré tá lèle à kò'o áyi fà ni tà sè áyi drama àmvolésè dhi ni tà lazíó.

²³ Tà ka'ika'i sè dhi, Mósè ni tibhá ì zù tá akódhi mbà na akódhi ni tima àmvolésè. Tàko ko, ì nò tá dhi, mvámvá nda ni tà avé tò. Ì ro tá kpà ngá, ì dré tá ópí kàdrè ni kúlí gàle 'òle dhi sè ko.

²⁴ Tà ka'ika'i sè dhi, Mósè nda dré tá mbàzo atsálé kàdrè dhi, gá tá à kàdré áyi zi ópí kàdrè, Fàráwò ni zapi ni mvá ro dhi rè. ²⁵ Dì kipè tá kizà nyàma túmání mómndyá Giká àdhya íbe dhi kòdhya, lenzema tàkonzì ni tà sè lókyá tsà sè dhi ni àrà 'a. ²⁶ Akódhi mìlèsè dhi, kanyò mvòle Krísto ni tà sè dhi tá dóro lavúlé, ngá làgí be kàdrè Èzèpètò na dhi ki kisúlé dhi rúsè. Àngyá ko, adré tá mì bha làgí múrúngú í dré kitswálé kisúlé dhi dri.

²⁷ Akódhi ni tà ka'ika'i nda sè dhi, apfò tá Èzèpètò lésè ópí kàdrè ni togóaswa ni ro àko ró gò, dré áyi togó tsìzo lizo ába drìdrì, dré tá adréle Giká kitswálé nòle mì sè bwà ko dhi ni no dhi sè. ²⁸ Tà ka'ika'i nda sè dhi, tà tá Ìsèrelè ànzi i dré dhi, ì kò'o gwányá Pásikà àdhya, kàrfí ligìzo dzóti fa i rúsè, kitswálé ángéló adrélépi dràdrà fe dhi kòtupfúro àyi ki ànziàngo kàyo ró dhi i todràle ko dhi bvó.

²⁹ Tà ka'ika'i sè dhi, Ìsèrelè ànzi ì zya tá yíandre Kika, ngóro à dré adréle atsílé àrà fà ro dhi 'ásè dhi tñi. Dì, Èzèpètò ì kòtabhì tà nda 'òle dre dhi, yíandre nda dré anzíó àyi drísè rùkù àyi ki tupfú todràle.

³⁰ Tà ka'ika'i sè dhi, Ìsèrelè ànzi ì tatsí tá Yèrikò làgásè kúrúkúru kitú nzi-dri-rì gò, bhàandre nda ni zèribà dré adàzo kiní mi.

³¹ Tà ka'ika'i sè dhi, Rábà, tòkó zàràbhù ro dhi ka'i tá Ìsèrelè ànzi mùle lùzu ró dhi i dòle í véna gò, à dré akódhi ni pfúzo dràle túmání mómndyá ligíbhá Giká rú dhi íbe ko.

³² Dì má ni go vélé tàá ngíni? Lókyá má dré kitswázó tà ta Gèdèyónà ni tà dri, Bàràkà ni tà dri, Sàmòsonà ni tà dri, Yèfétà ni tà dri, Dàwídi ni tà dri, Sàmùwélé ni tà dri, ìndì pròfétà ki tà dri dhi yó. ³³ Áyi nda ki tà ka'ika'i

sè dhi, ì bhu tá àdzú òpì ki lavúzó, ì 'o tá tà gyägya i, ì kisú tá tà Giká dré tá lazílé dhi i, ì tabhò tá kàmì ki síb-hálé i, ³⁴ ì kidrá tá àtsí adrélépi kòle rìnyi ró dhi, ì lapá tá mómndí ki sápi i sílèsè. Áyi tà íbe yàà dhi ì atsá tá rìnyi ró. Ì atsá tá àgo tòmbatòmba i ró àdzú na, àyi ki kàribhá angábhá bvò twá i lésè dhi ki ladró. ³⁵ Tòkó ì gò tá àyi ki mómndí tá dràbhá dhi ki kisú ngóro mómndí tingálé dràdrà lésè dhi i tñi.

Mómndí àruka ì tayí tá àyi adréle rúbhá 'òle aswálé gò, ì dré todràzo. Ì gá tá à kàpá àyi dhi rè, ì kòngaró dràdrà 'ásè lídrè dóro lavúlé dhi ni kisú be dhi bvó. ³⁶ Àrukabhá ni ì tayí tá àyi adréle gùle, adréle tswàle, adréle 'ìle nyèrè sè, adréle bhèle bádzó na. ³⁷ À lebhé tá àruka ni i todràle kírà sè. À tìsì tá àruka ni i 'a be rì. À tupfú tá àruka ni i todràle sápi sè. Àruka ni ì tatsí tá lemerèbhá i ró kíni kábílígyà kya ndrì íbe asólé àyi rú dhi íbe. Ì tayí tá àyi adréle mì pfòle, adréle 'òle kònzì. ³⁸ Ì tatsí tá duku i 'ásè ìndì kòngó i drísè, adréle àyi ki tuzú kírà gò i 'ásè, ìndì bhú kíni zàle dhi i 'ásè. Tágba dré tá adrézó kònzìni dhi, mómndyá bvò kòndi àdhya ì kitswá tá àyi nda ki lindri sè ko!

³⁹ Mómndyá títi nda kòdhi ki tà ka'ika'i sè dhi, Giká bhà tá àyi ki tà kuru. Dì, ì kisú tá àyikya tà dré tá lazílé dhi ko. ⁴⁰ Tàko ko, Giká bhà tá tà dóro lavúlé dhi zùle àma dré, kitswázó àma ki 'o kitswálé títi túmání àyi íbe dhi bvó.

Giká ni ànzi ki lotoma

12 Dì àma ró dhi, àma mómndyá zyandre àyi ki tà ka'ika'i tadhábhá nda íbe kimólé àma làgásè kúrú. Dì ásà dhi, lè mà kòbhe àma rúsè ngá lanzi títi adrébhá àma ki kíkí dhi i, túmání tàkonzì adrébhá àma ki tì'è dhi íbe, mà kàdréro angú Giká dré bhàle àma kandrà dhi ni ra landè àko ró. ² Mà kàdré kpà àma ki mì bha Yésu dri. Tàko ko, akódhi nda dhya láti nzilepi àma dré adrézó Giká ni ka'i dhi 'i, ìndì dhya adrélépi àma ki 'o kitswálé títi àma ki tà ka'ika'i na dhi 'i. Akódhi dré tá kólénzé Giká dré bhàle í kandrà dhi ni nòle dhi sè dhi, ka'i tá kizà nyàle fa kipakipa dri, kanyò ni ni nòzo tà tàko ró gò, dré lírízó Giká ni lírìrà òpì àdhya ni dríagó lésè. ³ Mì kisú rè ngalè akódhi mvò tá tàkonzìbhá ligíbhá í rú kònzìni dhi ki tà ngíni ya dhi ká, mì kòkitswáro landèle àmi ki togó tayízó lanzile ko dhi bvó.

⁴ Tàko ko, àdzú mì dré adréle bhùle tàkonzì íbe kòdhi léna dhi, mì bhu rè tsàle àmi ki kàrfí dré kutùrà dhi na ko. ⁵ Mì tìvì kúlí Giká dré tàle àmi ki kodzóó áyi ànzi i ró dhi dre? Akódhi tà dhi:

«Áma mvá, Mírì kàdré ámi lotó dhi, mí kònò tà nda tà tàko ró ko.

Kàdré ámi tàkonzì tadhá mí dré dhi, mí kòtayí ámi togó lanzile ásà ko.

† À kònò Kídhoma 21:12.

⁶ Tàko ko, Mírì adré mómnyá títí í dré adrélé lèlè dhi ki lotó kòdhyà.

Adré kpà tà ño mómnyá títí í dré adrélé ka'ile áyi ànzi i ró dhi i dri.» †

⁷ Giká kàdré di àmi ki lotó dhi, m̀ kàdré togó tsi, adrézó kizà m̀ dré adrélé nyàlè nda ki mvo. Giká adré àmi ki 'o ngóro áyi tándi ni ànzi i t́ni. Tàko ko, mvámvá àlo atá ni dré adrézó lotóá ko dhi tsi be? ⁸ Di, Giká kàdré àmi ki lotó ngóro dré adrélé 'òlè áyi ànzi títí dhi ki tà sè dhi t́ni ko dhi, kòdhi adré tadhá dhi, àmi akódhi ni ànzi 'i bàti ko. Be ró dhi, àmi àmikya bákólyá ànzi 'i. ⁹ Àma títí dhi i tá atá bvò dri adrèbhá tá àma ki lotó dhi íbe gò, mà dré adrézó àyi ki lindrì bha. Kàdré kònini dhi, lè mà kàdré di véle àma ki bha àma ki Atá bhù na dhi ni rinyí zàlè, mà kàdríró be dhi bvò! ¹⁰ Àma ki atá bvò dri nda ì adré tá àma ki lotó lókyá tsà sè, ngóro dré tá adrélé dóro àyi milésè dhi t́ni. Di, Giká adré ína àma ki lotó ngóro dré adrélé dóro àma dré dhi t́ni, mà kàtsáro lólo ngóro í dré adrélé lólo dhi t́ni. ¹¹ Dhya ángùdhi adrélé lotólé dhi adré tà nda ni no lókyá nda sè dhi ngóro tà adrélépi arí fe dhi ró ko. Be ró dhi, adré ína tà nda ni no ngóro tà adrélépi kizà fe dhi ró. Di, àmvolàsà, à kòlotó akódhi nda kitswálé títí dre dhi, a ni lò'wa dóro 'a bí, adrézó tà gyägya 'o tà kèdríkèdri na.

¹² Di àsà dhi, lè m̀ kògò rinyí fe àmi ki drígá toròbhá dhi i dré, ìndì àmi ki pá landèbhá dhi i dré. ¹³ M̀ kàdré kpà láti lotó àmi ki pá i dré, mómndí pá íbe yàà dhi ì kàtsáro mèrèkpe i ró ko, be ró dhi, ì kàdríró be dhi bvò. ††

Giká ni gàma ko dhi

¹⁴ Lè m̀ kàdré láti nda adrézó tà kèdríkèdri íbe àmi kòfalé mómnyá títí dhi íbe. M̀ kàdré kpà àmi ki fe adrélé lólo Giká dré be. Tàko ko, dhya áyi fèlepi adrélé lólo Mírì dré ko dhi, kitswá ína akódhi ni no ko. ¹⁵ M̀ kònò dóro, dhya àlo àmi kòfalé dhi kòtayíró i vwàlè Giká ni togó tani rúsè ko. Dhya àlo kòtayí kpà áyi togó atsálé kùdzíkùdzi ko, tà kùdzí nda kàtsáro kpà mómndí àruka bí dhi i rú, àyi ki 'o atsálé ndí ró ko. ¹⁶ M̀ kònò kpà dóro, dhya àlo àmi kòfalé dhi kò'oró ndòtò tà ko, ìndì kògàro Giká ni tà Èsáwù àdhyà t́ni ko. Tàko ko, Èsáwù nda lagí tá ína tà í dré tá kitswálé kisúlé tàylé mvá kàyo àdhyà ró dhi ngbà 'í mányàngá mvá tsà dhi sè. ¹⁷ Ngóro m̀ dré nile be dhi t́ni dhi, àmvolàsà dhi, dré gòzo tódhyá tà tani nda ni le kisúlé gò, à dré gàzoà rè. Ndà tá láti tà nda ni ladzázó, di, kitswá tá ína ko, tágba dré tà nda ni ndàzo mindra sè bí dhi.

¹⁸ Àma adrúpi i, m̀ kisí tá àmi ànyi kóngó kitswálé tabèlè bwà, ìndì adrélépi kòlè àtsi ró dhi làga ko. M̀ kisí kpà àmi ànyi àrà adrélépi t́nimvá ro ìndì ngátsi ró, kàgùmá dré adrézó vilè lána dhi làga, ngóro Ìsèrèlè

† À kònò Tògyakúlí 3:11-12. †† À kònò Tògyakúlí 4:26.

ànzi ì dré tá 'òlè kóngó Sináyì àdhyà na dhi t́ni ko.

¹⁹ M̀ kisí kpà àmi ànyi àrà gòkà vòzo gò, kúlí tiri fèlepi dhi ni yòzo lána dhi làga ko. Tàko ko, Ìsèrèlè ànzi ì dré tá kúlí nda ni yizo dhi, ì lizí tá Giká ni ti, kòkikíró kúlí nda, kògòro tà ta ko dhi bvò. ²⁰ Àngyá ko, ì kitswá tá tà kúlí nda dré tá adrélé tàlè ì kò'o dhi ni mvo bwà ko. Kúlí nda tà tá dhi: «Dhya àlo kòtabè kóngó kònìdhi dhi, kàdré gba kà'wá 'i yà dhi, lè à kòlebhé akódhi nda dràlè kírà sè.» ²¹ Tà ì dré tá nòlè nda dré tiri fèlè àyi dré tò dhi sè dhi, Mósè ni tándi tà tá dhi: «Má adré lyàlè tiri dré.» ††

²² Di, m̀ kisí àmikya àmi ànyi kóngó Siyónà àdhyà làga, ìndì Yèrúsalmà, bhàandre Giká lédri ro dhi àdhyà bhù na dhi làga. M̀ kisí àmi ànyi ángéló lizólìzo ru kimóbhá adrélé lenzélé dhi i làga. ²³ M̀ kisí àmi ànyi Giká ni ànzi kàyo ró ru kimóbhá, àyi ki rú tisìzo bhù na dhi i làga. M̀ kisí àmi ànyi Giká, mómnyá títí dhi ki tàbvò tàlepi dhi làga, ìndì mómnyá atsábhá gyägya kitswálé títí dhi ki lindrì i làga. ²⁴ M̀ kisí kpà àmi ànyi Yésu adrélépi áyi totó tà 'o mómndí ki kòfalé 'á Giká be, tà t́dhi Giká dré bhàlè ru yizo àyi íbe dhi ni tà sè dhi làga, ìndì akódhi ni kàrì kutúlépi, adrélépi tà ta dóro lavúlé Àbèlè ni kàrì àdhyà rúsè dhi làga.

²⁵ M̀ kònò di dóro, m̀ kògàro dhyà adrélépi tà ta àmi dré dhi ko. Tàko ko, mómnyá dhyà adrélépi tà tà longó àyi dri bvò dri dhi ni gabhá rè dhi ì kòlapá Giká ni tàbvò tàma sílèsè ko dhi, mà ni di àmakya lapá ngíningíni ró, mà kàdré àma ki alá dhyà adrélépi tà longó àma dri bhù lésè dhi rú dhi? ²⁶ Lókyá nda kònàdhi sè dhi, Giká ni kúlí kizí tá bvò tà tándi ró. Di, nyànomvá dhi, akódhi lazí kúlí tàzoá dhi: «Má kitswá ngbà 'í gòlè bvò kizí kòdhyà ko. Be ró dhi, má ni go tódhyá bvò ki kizí bhù íbe vèsè àlo.» ²⁷ Kúlí «tódhyá» ìndì «vèsè àlo» kòdhi ì adré làà tàlè dhi, Giká ni ngá títí í dré tá bhàlè dhi ki kizí t́ngalé, ngá kitswálé kizílé bwà ko dhi ì kàdréro rè dhu be dhi bvò.

²⁸ Di àsà dhi, mà dré adrélé òpì kitswálé kizílé bwà ko dhi ni kisú dhi sè dhi, mà kàdré àwoyà fe Giká dré, adrézó akódhi ni lindrì bha akódhi ni ròma sè, ngóro dré kitswálé akódhi milésè dhi t́ni. ²⁹ Tàko ko, àma ki Giká ína àtsí adrélépi ngá za véle dhi 'i. †††

Tà tàlè kùdù ro mómnyá ka'ibhá ki kodzózó dhi i

13 Lè m̀ kàdré ru le àmi kòfalésè ngóro adrúpi i t́ni. ² M̀ kòtivì adrema mómndí twá ki ka'ì dòlè àmi ki dzó na kùmú i ró dhi ko. Tàko ko, mómndí àruka adrèbhá 'òá kònini dhi ì ka'ì tá ángéló i dòlè àyi ki dzó na niá àko ró. ³ M̀ kàdré mómndí 'ìlè bádzo na dhi ki tà kisù, ngóro m̀ adré tá bã nya t́mání àyi íbe na t́ni. M̀ kàdré kpà mómndí adrélé m̀ pòlè dhi ki tà kisù, ngóro m̀ adré tá kizà nya àyikya t́ni na t́ni.

† À kònò Pfòma 19:16-22. †† À kònò Pfòma 19:12-13. ††† À kònò Dùtèrònómè 9:19. †††† À kònò Dùtèrònómè 4:24.

⁴ Lè mónnyá títí dhi ì kàdré làmó ni tà bha kuru. Làmó na dhi, m̀ kàdré àmi ki rúbhá líkí adrélé ngbà 'í móndí m̀ dré mòle dhi ì dré. Tàko ko, Giká ni mónnyá adrèbhá múná tà 'o dhi ki tàbvò ta, tùmání mónnyá adrèbhá ndòtò tà 'o dhi ìbe.

⁵ Lè m̀ kòtayí àmi làfa lovó dré adrélé tidrile dhi ko. Be ró dhi, m̀ kàdré àmíkya lenzélé ngá m̀ dré adrézó ába dhi ki tà sè. Àngyá ko, Giká tà dhi:

«Má kitswá tàdzí ámi tayí ko.

Má kitswá tàdzí ámi tà tivì ko.» †

⁶ Di ásà dhi, mà adrè ka'íá bàti tàle dhi:

«Mírì dhya adrélèpi áma ledé dhi 'i.

Má kitswá ngá ro àlomvá ko.

Móndí ki kitswá àdho tà 'o má rú kòdhya?» ††

⁷ M̀ kàdré àmi ki dri kòbhá Giká ni kúlí longóbhá àmi dré dhi ki tà kisù. M̀ kàdré lò'wa dóro ì dré adrélé 'àle àyi ki lídrì na dhi ki no, adrézó tà 'o tà ka'ika'ì sè àyikya t́ni. ⁸ Yésu Krísto ngbú ngóro dré tá adrélé agyá dhi t́ni, dré adrélé àndrò dhi t́ni, ìndì dré dra adrélé kóná vésè kólyá dhi t́ni.

⁹ M̀ kòtayí àmi ki togó tà adrélé tadhálé twá dhi ì dré adrélé sèle dhi ko. Dóro ni, àma ki togó tayílé adrélé tím̀bale Giká ni togó tani sè dhi. Di, tòlì móndí ì dré adrélé lebèle mányàngá ni tà sè dhi ì kitswá àyi ki togó tím̀bà ko, kitswá kpà àyi ki ledé ko.

¹⁰ Àma àlètárì ìbe, ìndì kòwánà adrèbhá tà 'o Yúdà ànzì ki tàbèrènakolò na dhi ì kitswá ngá adrélé fèle mòbòmà ro àlètárì nda dri dhi ki nya bwà ko. ¹¹ Tàko ko, kòwánà ki kàdrì adrè kà'wá ki kàrí do, adrézó fíle Àrà lólo lavúlè dhi léna fèà tàkonzì ki tà sè gò, à dré adrézó kà'wá nda ki rúbhá za káà ni kivi na. ¹² Di ásà dhi, Yésu nya tá kpà kizà dràzo bhàandre ni kivi na, kitswázó móndí ki temvé atsálé lólo áyi tàndì ni kàrí sè. ¹³ Mà kàdré di p̀fòle akódhi véna káà ni kivi na, adrélé kanyò dré mvòle dhi ni mvo. ¹⁴ Tàko ko, bvò kòndhi dri dhi, àma bhàandre adrélèpi gile nyo dhi àko. Di, mà adrè àmakya bhàandre adrélèpi alìle dhi ni letè kòdhya.

† À kònò Dùtèrònómè 31:6, 8; Yòsúwà 1:5. †† À kònò Longó ì 118:6. ‡ À kònò Yòwání 19:17, 20.

¹⁵ Di Yésu sè dhi, mà kàdré ngbú lindrì fe Giká dré, ngóro mòbòmà mà dré adrélé fèle drá dhi t́ni. Mòbòmà nda kúlí adrèbhá ap̀fòle àma tísè, adrélé akódhi ni rú bha kùle dhi 'i. ¹⁶ Di m̀ kòtivì adrema tà dóro 'o, adrézó kpà àmi ki ngá lanzí móndí ì dré dhi ko. Tàko ko, mòbòmà adrélé fèle làsú be kònìni dhi ki tà sè dhi, Giká ni togó adrè kinílé tò.

¹⁷ M̀ kàdré àmi ki dri kòbhá ki kúlí ka'ì 'òle, adrézó àmi ki bha àyi ki rìnyí zàle. Àngyá ko, ì adrè àmi ki líkí landè àko ró. Ì ni kpà àzì ì dré adrélé 'òle àmi ki tà sè dhi ki ta Giká kandrá. M̀ kàdré di àyi ki kúlí ka'ì 'òle, ì kàdrérò àyi ki àzì nda ni 'o arí sè, kizà sè ko. Tàko ko, ì kàdré 'òà kizà sè dhi, tà nda kitswá àmi ki ledé àlomvá ko.

¹⁸ M̀ kàdré tà zi Giká tí àma dré. Tàko ko, mà ni dóro tàle dhi, àma ki togó adrè àma ki arókì àlomvá ko dhi. Má adrè kpà làá atsílé dóro tà títí ì sè. ¹⁹ Lavúlè dhi, mà adrè àmi ki kodzó, m̀ kàdrérò tà zi Giká tí, má kòkitswáro gòle mbèlè àmi véna.

Kúlí kùdù

²⁰⁻²¹ Giká tingá àma ki Mírì Yésu dràdrà lésè gò, akódhi ni 'òzo atsálé kábilígyà líkílépi kàdrì dhi ró akódhi ni kàrí kutúlèpi dhi sè. Kàrí nda sè dhi, 'o tà ì dré bhàle ru yizo móndí ìbe dhi kitswálé kóná vésè kólyá. Di Giká adrélèpi tà k̀drìk̀dri fe nda kò'o àmi kitswálé títí tà títí ì sè, m̀ kòkitswáro tà dré adrélé lèle m̀ kò'o dhi ki 'o. Kàdré kpà tà adrélèpi dóro ì milésè dhi ni 'o àma léna Yésu Krísto sè. Milanzilanzi kàdré akódhi dré kóná vésè kólyá! Kàdré kònìni.

²² Àma adrúpi ì, mà adrè àmi ki ti lizí, m̀ kòka'ìró kúlí mà dré tísìle àmi ki kodzózó kòdhi ì dóro. Àngyá ko, mà tísì àmi dré ngbà 'í wáràgà tsà dhi kòdhya. ²³ Mà adrè làá m̀ kònì dhi, à atrì àma ki adrúpi Tímòtéyò bǎdzó lésè dre. Akódhi kàtsá mà véle mbèlè dhi, mà ni lì tùmání akódhi be àmi ki no.

²⁴ M̀ kòfè mòdo àmi ki dri kòbhá títí dhi ì dré, tùmání mónnyá lólo títí Giká àdhya ìbe. Àma ki adrúpi angábhá Ìtálíyà lésè dhi ì fè kpà mòdo àmi dré.

²⁵ Giká ni togó tani kàdré àmi ìbe títí!

YÀKÓBHÒ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Yàkóbhò dré tisìle dhi 'i. À adré kisùá dhi, Yàkóbhò nda tá Yàkóbhò, Yésu ni adrúpi ró dhi 'i, ìndì Èkèlézyà ni drì kobhá kàdrì dhi ki àlo 'i. Akódhi adré wárágà kònìdhi ni tisì «súrú mudrí-drì-rì ayíbhá bvò wáyi 'ásè dhi i dré» (1:1). Kòdhi adré làá tàle dhi, móndyá títi Yésu ni ka'ìbhá gò ì dré ayízó bvò wáyi 'ásè dhi i dré. Wárágà kònìdhi léna dhi, Yàkóbhò adré móndyá ka'ìbhá dhi ki drì ta tà twátwa bí dhi i sè, adrézó tadhá àyi dré dhi, ì kàdré tà 'o àyi kòfalésè ìndì móndyá bvò kòndi àdhya i kòfalé ngíni ya dhi. Adré tà kòni ki ta kòdhya: tà ka'ìka'ì i tògyá be dhi, móndyá ka'ìbhá lemerè ro ìndì ngábhá ro dhi ki tà, móndyá ka'ìbhá dhi ki tabhìma, Giká ni kúlí yìma ìndì 'òma, móndí ki nòma twátwa ko dhi, tà ka'ìma ìndì tà dóro 'òma, dhyá ki ti líkìma, tògyá adrélépi ap'òle bhù lésè dhi, dhyá ki bhàma Giká ni rìnyí zàle dhi, móndí ki tàbvó tàma ko dhi, dhyá ki afàma ko dhi, ngábhá ki tà, tà letèma togó vwàvwà sè dhi, ìndì tà zìma Giká tí dhi. Lavulé dhi, Yàkóbhò adré tadhá dhi, lè móndyá ka'ìbhá dhi ì kàdré ngbà 'í Giká ni ka'ì ko, ì kàdré kókpa tà dóro 'o àyi ki tà ka'ìka'ì nda sè.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Mòdo fèma (1:1)
- 2) Tà ka'ìka'ì i tògyá be dhi (1:2-8)
- 3) Móndyá ka'ìbhá lemerè ro ìndì ngábhá ro dhi ki tà (1:9-11)
- 4) Móndyá ka'ìbhá dhi ki tabhìma (1:12-18)
- 5) Giká ni kúlí yìma, ìndì kúlí nda ni 'òma (1:19-27)
- 6) Móndí ki nòma twátwa ko dhi (2:1-13)
- 7) Tà ka'ìma ìndì tà dóro 'òma (2:14-26)
- 8) Dhyá ki ti líkìma (3:1-18)
- 9) Dhyá ki bhàma Giká ni rìnyí zàle dhi (4:1-10)
- 10) Móndí ki tàbvó tàma ko dhi, ìndì dhyá ki afàma ko dhi (4:11-17)
- 11) Ngábhá ki tà (5:1-6)
- 12) Tà letèma togó vwàvwà sè dhi, ìndì tà zìma Giká tí dhi (5:7-20)

Yàkóbhò ni mòdo fèma

1 Ma, Yàkóbhò, màràbà Giká àdhya ìndì Mírì Yésu Krísto àdhya ró dhi, má adré wárágà kònìdhi ni tisì súrú mudrí-drì-rì ayíbhá bvò wáyi 'ásè dhi i dré. † Mòdo àmi dré!

Tà ka'ìka'ì i tògyá be dhi

2 Áma adrúpi i, tà twátwa dhi ì kàdré àmi ki tabhì dhi, m̀ kàdré tà nda ki no ngóro tà adrézó lenzélé ásà dhi i ró. **3** Tàko ko, m̀ ni tàle dhi, tà adrébhá àmi ki tà ka'ìka'ì tabhì dhi ì adré àmi ki 'o adrélé togó tsi nì dhi be. **4** Dì adré làá dhi, àmi ki togó tsìma nda kàdré tà 'o àmi léna kitswálé títi, m̀ kòlì'wáro àmi ki tà ka'ìka'ì na kitswálé títi, ìndì tà dóro kòpiró àmi àlomvá ko.

† À adré kisùá dhi, kúlí «súrú mudrí-drì-rì ayíbhá bvò wáyi 'ásè» kòni ì adré làá tàle dhi: «móndyá títi Yésu ni ka'ìbhá gò ì dré ayízó bvò wáyi 'ásè dhi i».

5 Dì, dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré tògyá le kisulé dhi, lè akódhi nda kàdré tògyá zi Giká tí gò, Giká kòfèro drá. Tàko ko, Giká adré tà dóro fe móndyá títi i dré àyi togó dóro sè, tà bha àko ró àyi dri. **6** Dì, dhya nda dré adrèrà'a tà zi Giká tí dhi 'á dhi, lè kàdré zìá tà ka'ìka'ì sè, tà kayí àko ró í léna. Àngyá ko, dhya àngùd-hi adrélépi tà kayí í léna dhi, sù ngóro yìandre ni mi lyá dré adrélé livilé longalé gò, dré adrézó lèle swà ro dhi t̀ni. **7** Lè dhya làsú be kònìni nda kòkisù ko tàle dhi, í ni ngá kisú Mírì vélésè dhi. **8** Tàko ko, akódhi ni ína tà àyi togó lé dhi ki kipèle bwà ko. Ni kpà ngalè í ni 'òá ngíni ya dhi ko.

Móndyá ka'ìbhá lemerè ro ìndì ngábhá ro dhi ki tà

9 Lè móndyá ka'ìbhá lemerè ro dhi ì kàdré àyi ki dri bha kuru, Giká dré àyi ki tà tingalé kuru dhi sè. **10** Dì, móndyá ka'ìbhá ngábhá ro dhi ì kàdré àyi ki dri bha kuru, Giká dré àyi ki tà tirílé kìnì mi dhi sè. Tàko ko,

ngábhá ki tà ni akí ngóro mbì pfò àdhya t́ni. ¹¹ Àngyá ko, kitú adré apfòle kàle, àtsí ni dré adrézó mbì za 'yòle, pfò ni dré adrézó dhèle gò, aveave ni dré adrézó akílé. Di ngábhá ki tà ni kókpà akí kònni, ì dré adrérà'a àyi ki làfa tà 'o dhi 'á.

Móndyá ka'ibhá dhi ki tabhìma

¹² Kólénzé dhya adrélépi àyi togó tsi tà dré adrérà'a àyi tabhì dhi 'á dhi dré! Tàko ko, Giká kòka'ì akódhi nda ni tà dre dhi, akódhi ni kúlá lídrì àdhya ni kisú, ngóro Giká dré lazilé móndyá adrébhá àyi le dhi i dré dhi t́ni.

¹³ Adré lèá dhi, dhya tà dré adrélé tabhìle dhi kòtà dhi, «Giká adré áma tabhì nì» dhi ko. Àngyá ko, tà kònzì kitswá ñna Giká ni tabhì bwà ko. Akódhi ni tàndi adré kpà dhya àlo ni tabhì litílé dhi ko. ¹⁴ Di, tà kàdré dhya àlo ni tabhì dhi, tà nda adré akódhi ni lití, dré àyi tayílé àyi tàndi ni lovó kònzì dré sèle litílé dhi sè. ¹⁵ Di lovó kònzì nda kòkisú 'a dre dhi, adré tàkònzì ti. Di tàkònzì nda kòli'wá kitswá lé títí dre dhi, adré dràdrà ti.

¹⁶ Áma adrúpi má dré lèle tò ni i, m̀ kòtayí àmi adrélé litílé ko: ¹⁷ Tà dóro títí kitswábhá títí dhi ì adré apfòle bhù lésè, adrélé asilé Giká Atá ngádra títí dhi ki bhàlepi bhù mibhalé 'á dhi vélésè. Akódhi nda kitswá ru ladzá ko. Tínimvá kpà akódhi mìle dhi yókódhó.

¹⁸ Akódhi ti àma tódhya àyi kúlí tà bàti àdhya sè, ngóro ì dré tá lèle 'òle dhi t́ni, mà kàdréro ngádrì i ró ngá títí dré bhàle dhi i kòfalé be dhi bvò.

Giká ni kúlí yìma, ìndì kúlí nda ni 'òma

¹⁹ Áma adrúpi má dré lèle tò ni i, m̀ kòni tà kòndhi dóro: Lè àmi àlo àlo títí dhi i m̀ kàdré gànzi ró adrélé tà yi mbèlè. Di, m̀ kàdré àmikya kúlí ta mbèlè ko. M̀ kàdré kpà àmi ki togó tayí aswá lé mbèlè ko. ²⁰ Tàko ko, dhya adrélépi àyi togó tayí aswá lé dhi adré tà gyägya Giká àdhya ni 'o kòdhya ko. ²¹ Ásà dhi, m̀ kòtingá àmi rúsè tà wáyi adrébhá àmi ki 'o atsá lé ndí ró dhi i, tà kònzì wáyi m̀ dré adrélé 'òle dhi íbe. Di togó yàya sè dhi, m̀ kàdré kúlí Giká dré adrélé kidhílé àmi ki togó na dhi ni ka'ì. Àngyá ko, kúlí nda rinyí íbe kitswázó àmi ki tidrí.

²² M̀ kàdré ngbà 'í Giká ni kúlí yiyi ko. M̀ kàdré kókpà tà kúlí nda dré adrélé tàle dhi ki 'o be. M̀ kàdré 'òá kònni ko dhi, m̀ adré àmi ki tàndi ki lití. ²³ Tàko ko, dhya adrélépi Giká ni kúlí yi gò adrézó ka'ì 'òle ko dhi, sù ngóro móndí àyi mibhalé nòlepi tàlàtálà na gò, ²⁴ kòndò àyi mibhalé nda dre dhi, dré lìzo tivíá mbèlè ngalè àyi làsú tá ngíni ya dhi t́ni. ²⁵ Di, dhya adrélépi t́trítrí kúlí kitswá lépi títí, adrélépi móndí ki tri dhi ni yi gò, adrézó tròle rúá, adrézó tà ì dré yile dhi ki tiví ko, di, adrézó ñna tà nda ki 'o dhi, Giká ni tà tani bha akódhi dri, tà dré adrélé 'òle dhi i sè.

²⁶ Dhya ángùdhi adrélépi àyi no ngóro móndí adrélépi Giká ni tà 'o dhi ró gò, adrézó ñna àyi kúlí líkí

ko dhi, adré àyi tàndi ni lití. Tà dré adrélé 'òle Giká ni lindrì bhàzo nda tà tàko 'i. ²⁷ Di, tà à dré kitswá lé 'òle Giká Atá ni lindrì bhàzo, dré adrélé nòle lólo ìndì tà kònzì àko dhi ró dhi, tà kòndhi 'i: adrélé kìmvoànzi ki líkí tàytòkó íbe àyi ki kizà na dhi, ìndì adrélé dhya ki tàndi ni líkí adrélé lólo tà kònzì bvò àdhya ki tà sè dhi.

Móndí ki nòma twátwa ko dhi

² Áma adrúpi i, m̀ dré adrélé àma ki Mírì Yésu Krís-to milanzilanzì ro dhi ni ka'ì dhi sè dhi, m̀ kàdré móndí ki no twátwa ko. ² Agó àlo kítá aveave asólépi ì rú trónó órò sè dhi be dhi kàtsá àrà m̀ dré ru kímózó dhi 'á gò, agó àzuya lemerè ro kítá lírì asólépi ì rú dhi dré kpà atsázo àrà nda 'á dhi, m̀ adré 'òá ngíni? ³ M̀ kàdré agó kítá aveave asólépi nda ni lindrì bha, adrézó tàá akódhi dré dhi «Mí kòlirí kònwà àrà dóro 'á» gò, m̀ dré adrézó tàá agó lemerè ro nda dré dhi, «Mí totó m̀ kònwà», kó ngalè «Mí lírì áma pá làga kìnì mi kònwà» dhi, ⁴ kòdhi m̀ adré tsi móndí ki no twátwa àmi kò-falésè ko? M̀ adré tsi móndí ki tàbvò ta àmi ki tà kisùle kònzì dhi i sè ko?

⁵ Áma adrúpi má dré lèle tò ni i, m̀ yi rè ká! Giká kípè tsi móndyá móndyá bvò àdhya ì dré adrélé nòle lemerèbhá ro dhi i atsá lé ngábhá i ró àyi ki tà ka'ika'ì sè dhi kòdhya ko? Kípè tsi àyi nda i kitswá lé file àyi Òpì ì dré tà ni ni lazízó móndyá adrébhá àyi le dhi i dré dhi na dhi kòdhya ko? ⁶ Di, àmi, m̀ adré àmikya lemerèbhá nda ki ayízè! Ngábhá ì adré zakó tsi àmi ki ató àyi pálé, adrézó kpà àmi ki tidrì tàbvò tabhá i kandrá dhi àyi? ⁷ Àyi nda ì adré zakó tsi dhya àmi ki azílépi dhi ni rú dóro dhi ni lodhá dhi àyi?

⁸ M̀ ni tòlì tísìle Giká ni Kúlí na kòndhi dóro: «Mí kàdré àmi àzuya ni le ngóro mí dré adrélé àmi tàndi ni le dhi t́ni.» [†] Di m̀ kàdré tòlì Giká ni Òpì àdhya nda ni ka'ì 'òle bàti dhi, kòdhi m̀ adré tà dóro 'o. ⁹ Di, m̀ kàdré àmikya móndí ki no twátwa dhi, m̀ adré tàkònzì 'o gò, t́trítrí kúlí dré adrézó tadhá dhi, àmi t́trítrí kúlí nda ni njobhá 'i. ¹⁰ Tàko ko, dhya àlo kàdré t́trítrí kúlí líkí wáyi gò, dré ndìndì tà àlo t́trítrí kúlí nda dré adrélé tàle dhi ni nòzo dhi, akódhi nda nò t́trítrí kúlí wáyi nda dre. ¹¹ Àngyá ko, Giká tàlepi dhi «Mí kò'o múná tà ko» dhi, tà kókpà dhi: «Mí kòpfu móndí dràle ko.» ^{††} Di mí kò'o múná tà ko gò, mí dré mína móndí pfúzo dràle dhi, mí atsá t́trítrí kúlí nòlepi ró dre.

¹² Ásà dhi, lè m̀ kàdré kúlí ta adrézó kpà tà 'o, ngóro móndí dra àyi ki tàbvò tàzo t́trítrí kúlí adrélépi móndí ki tri dhi sè dhi kya t́ni. ¹³ Tàko ko, kitú dra móndí ki tàbvò tàzo dhi tú dhi, Giká ni dhya ángùdhi àyi àzuya ni kizà bhàlepi ko dhi ni tàbvò ta, akódhi ni kizà bha àko ró. Giká mìlèsè dhi, móndí ki kizà bhàle dhi kàdrì lavúlé, móndí ki tàbvò tàle dhi rúsè.

† À kòndò Lèvitikè 19:18. †† À kòndò Pfòma 20:13-14; Dùtèrònómè 5:17-18.

Tà ka'ima ìndì tà dóro 'òma

¹⁴ Áma adrúpi i, dhya àlo kàdré tàà dhi, i tà ka'ika'i ìbe gò, dré adrézó tà adrèbhá áyi tà ka'ika'i nda ni tadhá dhi ki 'o ko dhi, akódhi nda ni àdho tà dóro kisú ásà? Tà ka'ika'i làsú be kònìni nda ni kitswá tsì akódhi ni tidrí? ¹⁵ Àmi ki adrúpi àlo 'i yà, kó ngalè àmi ki amvúpi àlo 'i yà dhi kàdré kíta asólé í rú dhi àko, ìndì ngá kitswálé nyàle kitú àlo sè dhi àko gò, ¹⁶ àmi ki àlo dré tàzoá akódhi dré dhi: «Mí kòlì togó be kèdrìkè-dri! Mí kòlìkí mi kidhì sè dóro, ìndì mí kònya ngá pìzo pìpì!» gò, mì dré àmìkya ngá kitswábhá akódhi ni rúbhá ledé dhi ki fèzo drá ko dhi, mì adré àdho tà dóro 'o kòdhya? ¹⁷ Kókpà kòdhi tñi, dhya àlo kàdré ngbà 'í tà ka'ika'i ìbe gò, adrézó tà dóro 'o tà ka'ika'i nda sè ko dhi, tà ka'ika'i nda drà dre.

¹⁸ À ni kitswá tàà dhi: «Mí mína tà ka'ika'i ìbe. Ma mána tà dóro má dré adrélé 'òle dhi ìbe. Mí tadhá rè má dré ámi tà ka'ika'i tà dóro 'òle dhi àko nda ká. Dì má ni mí dré áma tà ka'ika'i tadhá tà dóro má dré adrélé 'òle dhi i sè.» ¹⁹ Mí adré mína ka'ia dhi, Giká àlo kwákwá. Kòdhi dóro. Tírí kònzì ì adré kókpà ka'ia kònìni gò, ì dré adrézó lyàle tirì dré.

²⁰ Mí móndí azaaza ró ni, mí adré lèá má kòtadhá mí dré dhi, tà ka'ika'i tà dóro 'òle dhi àko dhi, tà tàko 'i káyá dhi? ²¹ Mí kisú rè àma ki tábhí Àbàràma ni tà ká. Giká nò tá tsì akódhi nda gyägya tà dré tá 'òle dhi i sè ko? Tàko ko, akódhi bhà tá áyi mvá Ìsàkà àlètàrì dri, kitswázó fèá mòbòmà ro Giká dré. ²² Mí nò rè ngalè akódhi ni tà ka'ika'i adré tá tà 'o tùmání tà dóro dré tá adrélé 'òle dhi ìbe ngíni ya dhi ká. Dì Giká 'o tá akódhi ni tà ka'ika'i nda kitswálé títi tà dóro dré 'òle nda i sè. ²³ Dì tà tisìle Giká ni Kúlí na kònìdhi 'o ru kònìni: «Àbàràma ka'i tá Giká gò, Giká dré akódhi ni nòzo gyägya akódhi ni tà ka'ika'i nda sè.» † Kòdhi ìbe dhi, Giká zì tá kpà akódhi áyi arúpi ró. ²⁴ Mí nò rè ká! Giká adré móndí ki bha gyägya í kandrà ngbà 'í áyi ki tà ka'ika'i sè ko. Adré kókpà áyi ki bha gyägya tà ì dré adrélé 'òle dhi i sè.

²⁵ Kókpà kòdhi tñi, Giká bhà tá Rábà, tòkò zàràbhù ro dhi gyägya í kandrà tà dré tá 'òle dhi i sè. Tàko ko, akódhi nda ka'i tá Ìsèrèlè ànzì mùle lùzu ró dhi i dòle í véna gò, áyi ki mùzo nzìle láti twá 'ásè. ††²⁶ Dì ngóró rúbhá la'a lídrì àdhya àko dhi dré adrélé dràle dràdrà dhi tñi dhi, tà ka'ika'i tà dóro 'òle dhi àko dhi adré kókpà dràle dràdrà.

Áma ki làdra líkima

3 Áma adrúpi i, lè móndí bí àmi kòfalé dhi ì kàdré láti nda atsázó tà tadhábhá i ró ko. Tàko ko, mì ni tàle dhi, Giká ni àma adrèbhá áyi tà tadhá dhi ki tàbvò ta tà tándi ró, móndí àruka kya ki lavú dhi be. ² Áma títi

† À kònò Kìdhoma 15:6. †† À kònò Yòsùwà 2:1-21.

dhi i, mà adré ledhélé tàkònzì na láti twátwa i sè. Dì, dhya àlo kàdré ìna dhèle tàkònzì na kúlí í dré adrélé tàle dhi i sè ko dhi, akódhi nda móndí dóro kitswálépi dhi 'i. Kitswá áyi rúbhá wáyi dhi ni bha áyi rinyí zàle.

³ Mà kàdré aya mvá tsà dhi ni 'i dòngrí i tí kitswázó áyi ki bha àma ki rinyí zàle dhi, mà kitswá áyi ki dri lile àrà àngùdhi mà dré adrézó lèle lile lána dhi na bwà. ⁴ Kàdré kó bwátù kàdrì ki tà sè dhi, tágba ì kàdré kàdrì gú yà, ìndì lyãandre dré adrézó áyi ki liví yà dhi, aya mvá tsà dhi kitswá áyi ki tidì lile àrà àngùdhi bwátù dòlepi dré adrézó lèle lile lána dhi na bwà. ⁵ Dhya ki làdra ni tà kókpà kòdhi tñi. Tágba làdra nda dré adrézó rúbhá ni kígá mvá tsà dhi 'i dhi, adré áyi afà tà kàdrìkàdrì í dré 'òle dhi ki tà sè. Mí nò rè ngalè àtsí mvá tsà dhi dré adrélé duku andre za vèle ngíni ya dhi ká! ⁶ Áma ki làdra kókpà àtsí 'i. Rúbhá ni kígá títi dhi i kòfalé dhi, adré tà kònzì 'o lavúlé. Adré àma ki rúbhá wáyi dhi ni 'o atsálé ndí ró. Adré kpà àma ki lídrì wáyi dhi ni za vèle àtsí adrélépi angalé líferò lésè dhi sè.

⁷ Móndí ì adré kà'wá mbì àdhya ki kárá títi dhi ki turú adrézó áyi ki líkí bhà 'a, tùmání àrì twátwa dhi ìbe, kà'wá twátwa adrèbhá áyi ki se agáti sè dhi ìbe, ìndì kosyá twátwa dhi ìbe. Bàti, ì líkí kà'wá nda i títi atsálé bhà àdhya ró. ⁸ Dì, dhya àlo kitswá ìna áyi tàndi ni làdra líkí kitswálé títi ko. Làdra nda, ngá kònzì kitswálé líkíle bwà ko dhi 'i. Akódhi ga kàtrá adrélépi móndí ki tupfú todràle dhi sè bí.

⁹ Áma ki làdra sè dhi, mà adré Mírì àma ki Atá ni rú bha kùle, adrézó kókpà móndí Giká dré bhàle làsú be í tñi dhi ki tatrí ásà. ¹⁰ Dì kúlí adrézó tà tani bha móndí i dri dhi i tùmání kúlí adrézó móndí ki tatrí dhi ìbe dhi, ì adré apfòle ti àlo nda lésè. Áma adrúpi i, lè tá tà nda kàdré kònìni ko. ¹¹ Yí kìní ni kitswá tsì apfòle tùmání yí kùdzí be kidrì àlo lésè bwà? ¹² Áma adrúpi i, fígì fa kitswá tsì òlívè lò'wa 'a bwà? Vínò fa kitswá tsì fígì lò'wa 'a bwà? Dì kidrì tà'í ró dhi kitswá kpà yí kìní 'o apfòle bwà ko.

Tògyá adrélépi apfòle bhù lésè dhi

¹³ Dhya àmi kòfalé adrélépi tà nini ìbe ìndì tògyá ìbe dhi àdhi 'i? Lè dhya nda kàdré tà nda ki tadhá áyi atsi-ma dóro dhi sè, ìndì tà dóro í dré adrélé 'òle togó yàà sè ìndì tògyá sè dhi i sè. ¹⁴ Dì, mì kàdré àmìkya lovó kònzì bha àmi kòfalésè, adrézó àmi ki tàndi ki tà bha drìdrì dhi, lè mì kàdré àmi ki afà tà nda sè ko. Mí kàdré kpà tà bàti ga ko. ¹⁵ Tògyá làsú be kònìni nda adré apfòle bhù lésè ko. Be ró dhi, tògyá nda ìna tògyá bvò kòndi àdhya 'i. Adré angalé Dzàborò vélésè. ¹⁶ Tàko ko, àrà àngùdhi móndí ì dré adrézó lovó kònzì bha áyi kòfalésè, adrézó áyi ki tàndi ki tà bha drìdrì dhi 'á dhi, à adré tà wáyá kisú, tà kònzì ki kárá títi dhi ìbe.

¹⁷ Dì, tògyá adrélépi apfòle bhù lésè dhi ìna lólo. Adré tà kèdrìkèdrì bha móndí i kòfalé, adrézó togó yàà tad-

há, adrézó mǒndí kǐ yi dóro, adrézó mǒndí kǐ kizà bha, adrézó tà dóro 'o, adrézó mǒndí kǐ no twátwa ko, adrézó kpà tà 'o túrúpfú àko. ¹⁸ Mǒndyá adrèbhá tà kǐ-dríkǐdri bha mǒndí kǐ kǒfalé dhi ì adrè ngá kidhí tà kǐ-dríkǐdri na gò, ì dré adrézó lànyá tà gyǎgya àdhyà ni akónà bǐ.

Àma kǐ bhàma Giká ni rǐnyí zàlè dhi

4 Tà adrézó ru pfu, adrézó lawàlè àmi kǒfalésè dhi adrè angalé angolésè? Tà nda ì adrè zakó tsì angalé àmi kǐ lovó kǒnzi adrèbhá àdzú bhu àmi léna dhi ì lésè? ² Mǐ adrè ngá lovó bha gò, mǐ dré adrézó ngá nda ni kisú ko. Dì mǐ adrè lovó kǒnzi bha mǒndí kǐ rú, adrézó àyi kǐ le tufúlé ngá nda ni kisúzo. Mǐ adrè lawàlè, adrézó ru pfu mǒndí ìbe ngá nda ni tà sè. Dì, mǐ adrè àmikya ngá mǐ dré adrélé lèlè nda ni kisú ko, mǐ dré adrélé zǐá Giká tí ko dhi sè. ³ Dì, tǎgba mǐ kàdré ngá nda ni zǐ Giká tí yà dhi, mǐ adrè kisúá ko. Tàko ko, mǐ adrè ngá nda ni zǐ togó kǒnzi sè, mǐ kò'oró àmi kǐ tàndi kǐ lovó kǒnzi ásà be dhi bvó.

⁴ Àmi mǒndí zàràbhù ro ni ì, mǐ ni ko tàlè dhi, ru sù-ma tà bvó kǒndi àdhyà ìbe dhi adrè dhyá kǐ 'o atsálé Giká ni kàribhá ro dhi? Dì dhyà ángùdhi adrélépi lèá adrélé arúpi bvó kǒndi àdhyà ró dhi, adrè àyi 'o atsálé Giká ni kàribhá ro. ⁵ Giká ni Kúlí adrè tàá dhi: «Giká adrè togó ì dré bhàlè àma léna dhi ni lovó bha tò.» [†] Mǐ adrè kisúá dhi, Giká ni Kúlí adrè tà kòdhi ni ta àngyá? ⁶ Dì, Giká ni togó tani bhàlè àma rú dhi kàdrè lavúlé. Tàko ko, akódhi ni Kúlí adrè tàá dhi:

«Giká adrè ru pfu mǒndyá drikàdrè ro dhi ìbe.

Dì, adrè ìna àyi togó tani bha mǒndyá adrèbhá àyi kǐ tà bha kǐni mi dhi ì rú.» ^{††}

⁷ Dì ásà dhi, mǐ kàdré àmi kǐ bha Giká ni rǐnyí zàlè. Mǐ kàdré ligílé Dzaborò be gò, kòlapáro àmi rúsè vwàvwà ro. ⁸ Mǐ kàdré àmi kǐ kisí ànyi Giká làga gò, kòkisíro kpà ì ànyi àmi làga. Àmi tàkǒnzìbhá ni ì, mǐ kòdzì àmi kǐ drígá àmi kǐ tàkǒnzì lésè! Àmi túrúpfúbhá ni ì, mǐ kòtemvé àmi kǐ togó! ⁹ Mǐ kàdré kizà ro, adrélé àwó ngo, adrézó tongólé! Àmi kǐ arí kòladzá ru atsálé àwó ró. Àmi kǐ kólénzè kòladzá ru atsálé kizà ro. ¹⁰ Mǐ kàdré àmi kǐ tà bha kǐni mi Mírì kandrà gò, kòtingáro àmi kǐ tà kuru.

Mǒndí kǐ tàbvó tàma ko dhi

¹¹ Àma adrúpi ì, lè mǐ kàdré tà ta kǒnzi àmi kǐ adrúpi ì rú ko. Dhyà ángùdhi adrélépi tà ta kǒnzi àyi adrúpi rú yà, kó ngalè adrélépi akódhi ni tàbvó ta yà dhi, adrè tà ta kǒnzi Giká ni tǎtrǐtrǐ kúlí rú, adrézó kpà tǎtrǐtrǐ kúlí nda ni tàbvó ta. Mǐ kàdré tǎtrǐtrǐ kúlí ni tàbvó ta dhi, kòdhi mǐ adrè tǎtrǐtrǐ kúlí nda ni 'o ko. Be ró dhi, mǐ at-

[†] À kitswá kpà kúlí tisìlè Giríkì ti sè kǒni kǐ ladzá kǒnini: «Giká adrè Tǐrǐ ì dré bhàlè àma léna dhi ni lovó bha tò.» kó ngalè «Togó Giká dré bhàlè àma léna dhi adrè lovó bha tò.» ^{††} À kònd Tògyakúlí ì 3:34.

sá mǐna tǎtrǐtrǐ kúlí nda ni tàbvó tàlèpi ró. ¹² Tàkò dhyà tǎtrǐtrǐ kúlí fèlèpi ìndì mǒndí kǐ tàbvó tàlèpi dhi ngbà 'í àlo kwákwá. Giká 'ì kalóma. Akódhi nda rǐnyí ìbe kitswázó mǒndí tidrǐ, kitswázó kpà mǒndí pfu dràlè. Dì, mǐ tá mǐna àdhi 'ì, adrélé àmi àzya ni tàbvó ta ni?

Àma kǐ afàma ko dhi

¹³ Mǐ yi rè ma, àmi adrèbhá tàá dhi «Ándrò yà, kó ngalè kidru yà dhi, mà ni li bhàandre àlo na, àzì 'o kóná àlo làfa kisúzo» ni ì. ¹⁴ Àmi, mǐ ni ngalè kidru dhi, àmi kǐ lídrè ni adrè ngǐni ya dhi ko. Tàko ko, àmi kǐ lídrè nda sù ngóro sàsàlǐ adrélépi sàlè lókyá tsà sè gò, dré adrézó akílé dhi tǐni. ¹⁵ Adrè dǐ be lèá dhi, mǐ kàdré tàá kǒnini: «Mírì kòlè dhi, mà ni adrè lídrè ìbe gò, mà dré tà kǒni kǐ 'òzo tà kóna ìbe.» ¹⁶ Dì, nyànomvá dhi, mǐ adrè àmi kǐ afà adrélé drikàdrè 'o. Dhyá kǐ afàma làsú be kǒnini nda kǒnzi. ¹⁷ Dì ásà dhi, dhyà ángùdhi adrélépi tà dóro ni 'òlè gò, adrézó tà nda kǐ 'o ko dhi, adrè ìna tàkǒnzì 'o.

Tà tàlè ngábhá kǐ kodzózó dhi

5 Àmi ngábhá ro ni ì, mǐ yi rè ká! Lè mǐ kàdré àwó ngo adrézó lúlú ga, kizà adrèbhá àlèlè àmi dri dhi kǐ tà sè! ² Àmi kǐ ngá nwa dre. Kidzú mbe àmi kǐ kítá ì dre. ³ Kǐndrè mbe àmi kǐ órò ì, àmi kǐ àrezá be dre. Dì kǐndrè nda ni àmi kǐ tàkǒnzì tadhá ngádra 'á kítú tàbvó tàzo dhi tú dhi nǐ. A ni kpà àmi kǐ zǎ nya, ngóro àtsí dré adrélé zǎ za vèlè dhi tǐni. Tàko ko, mǐ lokó àmikya ngá làgǐ be kàdrè dhi ì àmi dré lókyá kùdù sè dre. ⁴ Mǐ yi rè ká! Làfa mǐ dré gàlè fèlè dhyà àzì 'obhá àmi kǐ amvú na dhi ì dré dhi adrè ngòlè àmi dri. Kótrétré dhyà lànyá lokóbhá àmi kǐ amvú na dhi kya dhe Mírì rǐnyí líyí bína dre. ⁵ Bvó kǒndi lé dhi, àmi tá ngbú adrélé trú kólányá na, adrélé àmi kǐ tàndi kǐ lovó 'o. Mǐ nya àmi sǐlè ngbǒngbo kà'wá tǐni, adrélé kítú dra àmi kǐ tilízó dhi ni letè. ⁶ Mǐ bhà tà mǒndí adrèbhá tá tà àko àyi rú dhi ì dri, àyi kǐ tufúzo todràlè, tǎgba ì dré tà adrézó ligílé àmi rú ko dhi.

Tà letèma togó vwàvwà sè dhi

⁷ Dì àma adrúpi ì, mǐ kàdré tà letè togó vwàvwà sè, tsàlè kítú Mírì dré dra agòzo dhi tú. Mǐ nò rè ngalè dhyà ngá kidhílépi dhi adrè ngá nda kǐ letè akónalè togó vwàvwà sè ngǐni ya dhi ká. Adrè letèá kidhólé lókyá kozya dré adrézó anzílé dhi sè, tsàlè lókyá kozya nda dré adrèrà'a akílé dhi 'á. ⁸ Àmi ró dhi, mǐ kàdré kókpà tà letè togó vwàvwà sè, adrézó togó tsi. Tàko ko, kítú Mírì dré dra agòzo dhi atsá ànyi dre. ⁹ Àma adrúpi ì, mǐ kàdré ru ndrì àmi kǒfalésè ko, à kòtáro àmi kǐ tàbvó ko dhi bvó. Mǐ nò rè ká! Dhyà dra mǒndí kǐ tàbvó tàlèpi dhi dzó tí!

¹⁰ Àma adrúpi ì, mǐ kisú rè ngalè pròfétà atú tà longóbhá Mírì ni rú sè dhi, ì tsi tá àyi kǐ togó àyi kǐ kizà

na ngíni ya dhi ká. Mì kàdré di togó tsi àyikya t́ni.

¹¹ Mà adré zakó tsi àyi nda ḱi zi kólénzébhá ro, ì dré tá àyi ḱi togó tsìle dhi sè? Mì yi zakó ngalè Yóbò tsi tá àyi togó ngíni ya dhi 'í. Mì nò kpà tà Mírì dré 'òle akódhi dré kùdù na dhi 'í. Tàko ko, Mírì adré kizà do àyi togó na móndí ḱi tà sè, adrézó àyi ḱi kizà bha tà tándi ró.

¹² Áma adrúpi ì, tà kàdrì lavúlé dhi, lè mì kòsì mòn-drà bhù ni rú sè yà, bvò ni rú sè yà, kó ngalè ngá àzya ni rú sè yà dhi ko. Be ró dhi, mì kàdré ngbà 'í tàá «Àyíya», kó «Kóko», Giká kòbhàro tà àmi dri ko.

Tà zìma Giká tí tà ka'ika'ì sè dhi

¹³ Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré kizà nya dhi, kàdré tà zi Giká tí. Dhya àlo kàdré arí ìbe dhi, kàdré longó ngo Giká ni rú bhàzo kùle. ¹⁴ Dhya àlo àmi kòfalé dhi kàdré drà ro dhi, kàzì bhàgo Èkèlézyà àdhya ì, ì kòziró tà Mírì tí akódhi dré, dò dàzo akódhi dri Mírì ni rú sè. ¹⁵ Di tà zìle Mírì tí tà ka'ika'ì sè dhi ni dhya drà ro nda ni t́drí gò, Mírì dré akódhi ni t́ngázó kuru. Dhya nda

kò'o tàkonzì dhi, Giká ni kpà akódhi ni tàkonzì tri. ¹⁶ Di àsà dhi, lè mì kàdré àmi ḱi tàkonzì ḱi ta ngádra 'á àmi kòfalésè, adrézó kpà tà zi Giká tí àmi ḱi adrúpi ì dré, mì kàdríró àmi ḱi drà ì lésè be dhi bvó. Tà bàti ró dhi, tà móndí gyàgya dré adrélé zìle Giká tí dhi, rinyí ìbe adrézó tà kàdrì 'o.

¹⁷ Mì kisù rè Èlìyà ni tà ká. Akódhi nda tá móndí 'ì àma t́ni. Akódhi zi tá tà Giká tí togó wáyi sè, kozya kòdhiró ko dhi bvó. Di kozya dré dhìzo bvò dri ko kóná na, mbã nzi-dri-àlo. ¹⁸ Àmvolásà dhi, dré gòzo tódhyá tà zi Giká tí gò, kozya dré gòzo adrélé dhile gò, bvò dré gòzo adrélé ngá 'o kàle.

¹⁹ Áma adrúpi ì, dhya àlo àmi kòfalé dhi kòku láti tà bàti àdhya 'ásè gò, dhya àzya dré akódhi ni adrìzo agòle láti tà bàti àdhya nda 'á dhi, ²⁰ lè mì kònì tà kònìdhi: Dhya ángùdhi adrélépi móndí tàkonzì 'òlepi dhi ni adri agòle láti kinzò ro dhi lésè dhi, ni akódhi nda ni t́drí dràdrà lésè gò, akódhi ni tàkonzì zyandre dhi ḱi zùzo.

1 PÉTÈRÓ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pétèrò dré tisìle dhi ni àlo 'i. Akódhi nda tá àpóstolò ki àlo 'i, ìndì Èkèlézyà ni drì kobhá kàdrì dhi ki àlo 'i. Adré wárágà kònìdhi ni tisì móndyá Giká àdhya ayíbhá bvò twátwa i 'ásè dhi i dré (1:1). Adré tisìá kitswázó àyi ki timbà àyi ki tà ka'ika'i na dhi bvò. Tàko ko, à adré tá àyi ki mì pfo, adrézó kizà fe àyi dré Krísto ni tà sè. Di wárágà kònìdhi léna dhi, Pétèrò adré Rúbí Tani ni tà 'o agálé àyi léna, adrézó tadhá dhi, Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi adré àyi ki 'o adrélé mì bha Giká véna (1:3-5). Adré kpà tadhá dhi, kizà ì dré adrélé nyàle nda adré àyi ki tà ka'ika'i tabhì, adrézó àyi ki 'o kitswálé tíí, ì kòkisúró rúku, mìlanzilanzì, lindrì be kítú Yésu Krísto dré dra apfòzo dhi tú (1:6-9). Adré kpà tàá dhi, Krísto ni kizà nyàma ni tà sè dhi, lè ì kàdré kókpà tà kisù akódhi àdhya tñi, adrézó gànzi ró adrélé kizà nya akódhi àdhya tñi. Tàko ko, dhya ángùdhi kizà nyàlepi rúbhá na dhi tayí tàkonzì 'òma dre (4:1-6). Pétèrò adré kpà tàá dhi, ì kàdré kizà nya Krísto ni tà sè dhi, lè ì kàdré lenzélé adrézó Giká ni rú bha kùle tà nda sè. Tàko ko, Giká ni Tírí mìlanzilanzì ro dhi adré adrélé àyi léna (4:12-19).

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Pétèrò ni mòdo fèma (1:1-2)
- 2) Móndí ki tidrìma (1:3-12)
- 3) Adrema lólo tà tíí dhi ki 'òma sè dhi (1:13-2:10)
- 4) Atsima dóro dhi, ìndì kizà nyàma (2:11-4:19)
- 5) Bhàgo ki tà kàdhùrà íbe dhi (5:1-11)
- 6) Mòdo kùdù (5:12-14)

Pétèrò ni mòdo fèma

1 Ma, Pétèrò, Yésu Krísto ni àpóstolò, má adré wárágà kònìdhi ni tisì àmì, móndyá Giká dré zìle, ayíbhá ngóro móndí twá i ró bvò Pótò àdhya 'ásè, Gàlàtíyà àdhya 'ásè, Kàpàdòkíyà àdhya 'ásè, Àsíyà àdhya 'ásè, ìndì Bitiníyà àdhya 'ásè dhi i dré. ² Giká Atá nda zì àmì ngóro í dré tá kisùle 'òle kíno lésè dhi tñi, àmì ki bhàzo twá adrélé móndyá lólo ína i ró Tírí Lólo ni rìnyí sè, mì kòka'irò Yésu Krísto ni kúlí 'òle, àmì ki tayízó dré temvéle àyi kàrí sè.

Giká kòbhà àyi togó tani àmì rú, tà kàdrìkàdrì fèzo gàle àmì léna bí!

Àma ki tidrìma, ìndì àma ki mì bhàma Giká véna dhi

³ Rúku kàdré Giká, àma ki Mírì Yésu Krísto ni Atá dré! Akódhi ni togó dóro lavúlé dhi sè dhi, ti àma tódhyá lídrì tídhí ro dhi ni afèzo àma dré, Yésu Krísto ni ngàma dràdrà 'ásè dhi sè. 'O kònìni, mà kàdrérò mì bha í véna lovó sè, ⁴ adrézó tà í dré lazílé àma dré tàyilé ro, í dré zùle bhù na dhi ni letè. Tà lazílé tàyilé ro nda kitswá ñwàle bwà ko, kitswá atsálé ndí ró bwà ko, ìndì lagu-lagu ni kitswá kpà akílé bwà ko. ⁵ Di àmì ki tà ka'ika'i sè dhi, Giká adré àmì ki líkí àyi rìnyí sè, tsàle lókyá mì dré

dra lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisúzó dhi 'á. Giká gànzi ró lídrì nda ni tadhá lókyá kùdù sè.

⁶ Tà nda kòdhi i sè dhi, mì adré lenzélé lavúlé, tágba kòkitswá mì dré adrézó kizà nya tà twátwa adrèbhá àmì ki tabhì dhi i sè lókyá tsà sè yà dhi. ⁷ Tà nda ì atsá àmì rú kònìni kitswálé àmì ki tà ka'ika'i tabhì, ngóro à dré adrélé órò tabhì àtsí sè dhi tñi. Giká mìlèsè dhi, àmì ki tà ka'ika'i nda lavú órò, ngá adrélépi akílé tágba tabhìzoá àtsí sè dhi byá. Di à kòtabhì àmì ki tà ka'ika'i nda gò ka'izoá dre dhi, mì ni rúku kisú mìlanzilanzì íbe ìndì lindrì be kítú Yésu Krísto dré dra apfòzo dhi tú.

⁸ Tágba mì dré akódhi nda ni nòzo rè mì sè ko dhi, mì adré akódhi ni le. Gba mì dré adrézó akódhi ni no nyànomvá ko dhi, mì adré akódhi ni ka'i gò, mì dré adrézó lenzélé lavúlé, kólénzè mìlanzilanzì ro kitswázó tà ni ni ta bwà ko dhi sè. ⁹ Tàko ko, mì adré tà mì dré Yésu Krísto ni ka'izo ása dhi ni kisú. Tà nda, àmì ki tidrìma 'i.

¹⁰ Kàdré tà adrézó móndí ki tidrì nda ni tà sè dhi, pròfétà atú dhi ì ndà tá tà nda ni àndu nìle kyá gò, ì dré tà tani Giká dré lèle fèle àmì dré àyi togó tani sè dhi ni tà longózó. ¹¹ Tàko ko, Krísto ni Tírí àyi léna dhi adré tá tadhá àyi dré dhi, Krísto ni kizà nya gò, mìlanzilanzì kisúzó àmvolásà. Ása dhi, ì adré tá lókyá tà nda dré kitswázó ru 'o dhi ni nda nìle, túmání tà

kitswábhá atsálé drìdrì tà nda ni tadhá dhi íbe. ¹² Di Giká tadhá tá pròfétà nda i dré dhi, tà ì dré tá adrélé longólé nda ì kitswá adrélé àyi dré ko. Be ró dhi, ì adré tá tà nda ki longó àmi dré. Di nyànomvá dhi, m̀̀ yi tà nda i dhya Rúbí Tani longóbhá àmi dré Tírí Lólo amùle bhù lésè dhi ni rìnyí sè dhi i tí dre. Ndìndì ángéló i lovó íbe tò kitswázó tà nda ki ni.

Adrema lólo tà títi mà dré adrélé 'òle dhi i sè dhi

¹³ Di ásà dhi, m̀̀ kàdré tàminga dri, adrélé àmi ki tà kisùle dhi ki líkí. M̀̀ kàdré m̀̀ bha Giká véna, tà tani m̀̀ dré dra kisúlé akódhi ni togó tani sè lókyá Yésu Krísto dré dra apfòzo dhi tú dhi ni tà sè. ¹⁴ Àmi, Giká ni ànzi i, m̀̀ kàdré akódhi ni kúlí ka'ì 'òle. M̀̀ kògò adrélé tatsilé lovó kònzì ki 'obe, ngóro m̀̀ dré tá adrélé 'òle m̀̀ dré tà nírà ko dhi 'á dhi t́ni ko. ¹⁵ Di, ngóro Giká àmi ki azilépi dhi dré adrélé lólo dhi t́ni dhi, m̀̀ kàdré kókpà lólo tà títi m̀̀ dré adrélé 'òle dhi i sè. ¹⁶ Tàko ko, Giká ni Kúlí adré tàà dhi: «M̀̀ kàdré lólo. Àngyá ko, áma tàndi, ma lólo.» †

¹⁷ M̀̀ ni tàle dhi, Giká m̀̀ dré adrélé zìle àmi ki Atá ro dhi, adré m̀̀ndí àlo àlo títi dhi ki tàbvó ta ngóro àyi ki tà 'òle dhi ì dré adrélé dhi t́ni dhi be. Adré àyi ki no twátwa ko. Di m̀̀ dré adrérà'a bvò kòndhi dri kùmú i t́ni dhi 'á dhi, m̀̀ kàdré tà 'o akódhi ni ròma sè. ¹⁸ Tàko ko, m̀̀ ni làgí Giká dré àmi ki g̀zo láti tàko àmi ki tábhí ì dré tá lebèle dhi lésè dhi àngopí ya dhi be. Làgí nda tá ngá adrélépi ñwàle ñwanwà ngóro àrezá t́ni yà, kó ngalè òró t́ni yà dhi 'i ko. ¹⁹ Be ró dhi, Giká gí àmi Krísto ni kàré làgí kyàkyà dhi sè. Akódhi nda tá kábilígyà mvá tà kònzì àko ìndì ndí àko í rú dhi 'i. ²⁰ Giká zè tá akódhi drìdrì bvò ni bhàma kandrà gò, akódhi ni 'òzo apfòle lókyá kùdù kòndhi sè àmi ki tà sè. ²¹ Di akódhi nda sè dhi, m̀̀ adré Giká ni ka'ì. Giká t́ngá akódhi drà-drà lésè gò, akódhi ni m̀̀ bhàzo lanzile, m̀̀ kàdréro àmi ki tà ka'ika'ì bha Giká léna, adrézó m̀̀ bha akódhi véna.

²² Nyànomvá dhi, m̀̀ temvé àmi m̀̀ dré tà bàti ka'ìle 'òle dhi sè dre, m̀̀ kàdréro àmi ki adrupi ki le togó wáyy sè. Adré di leà dhi, m̀̀ kàdré ru le àmi kòfalésè togó lólo àtsi ró dhi sè. ²³ Tàko ko, à gò àmi ki ti tódhyá dre.

Di, lídrì t́dhí m̀̀ dré kisúlé nda angá m̀̀ndí ki kórì adrélépi ñwàle ñwanwà dhi lésè ko. Be ró dhi, angá í-na kórì kitswálépi ñwàle bwà ko dhi lésè. Bàti, à ti àmi Giká ni kúlí lídrì ro, adrélépi kóná vèsè kólyá dhi sè.

²⁴ Tàko ko, ngóro Giká ni Kúlí dré adrélé tàle dhi t́ni:

«M̀̀ndyá títi dhi i ngóro mb̀̀ t́ni.

Àyi ki rúku kpà ngóro mb̀̀ pfò kya t́ni.

Mb̀̀ adré 'yòle gò, pfò ni dré adrézó zìle.

²⁵ Di, Mírì ni kúlí adré ína adrélé kóná vèsè kólyá.» †† Kúlí nda kòdhi Rúbí Tani longólé àmi dré dhi 'i.

† À kòno Lèvitiké 19:2. †† À kòno Èsáyà 40:6-8.

² Di ásà dhi, m̀̀ kòtingá àmi rúsè tà kònzì ki kárá títi dhi i, kinzò títi dhi i, túrúpú tà, lovó kònzì bhà-ma m̀̀ndí i rú dhi, ìndì m̀̀ndí ki rú tàma kònzì dhi.

² Ngóro ànzi kùrí i t́ni dhi, m̀̀ kàdré bàsú tàndi Tírí Lólo àdhya ni le mvùle kòdhya, m̀̀ kàdréro mbàle àmi ki lídrì t́dhí ro dhi na. ³ Tàko ko, m̀̀ tabhì Mírì dre gò, m̀̀ dré atógyàzoá dhi, akódhi dóro lavulé.

Kírà lídrì ro dhi ìndì m̀̀ndyá Giká dré zìle dhi i

⁴ M̀̀ kàdré àmi ki kisí ànyi Mírì Yésu làga. Akódhi nda kírà lídrì ro m̀̀ndí ì dré gàle gàgà, di Giká dré ína kípèle adrélé làgí ró í milésè dhi 'i. ⁵ Àmi adrèbhá kókpà ngóro kírà lídrì ro dhi i t́ni ni i, m̀̀ kòtayí àmi Giká dré tobhàle atsálé dzó Tírí Lólo àdhya ró, m̀̀ kàdréro kòwàna lólo i ró, adrélé mòbòmà Tírí àdhya kitswábhá Giká milésè dhi ki fe akódhi dré Yésu Krísto sè. ⁶ Tàko ko, Giká ni Kúlí adré tàà dhi:

«M̀̀ nò rè ká! Má ni kírà bha Sìyónà na.

Kírà nda kírà làgí kyàkyà má dré kípèle adrélé kírà agógó dzó ni pá bhàzo driá dhi ró dhi 'i.

Dhya ángùdhi adrélépi kírà nda ni ka'ì dhi, kitswá tàdzí adrélé kanyò ro ko.» †

⁷ Àmi adrèbhá akódhi ni ka'ì dhi i dré dhi, kírà nda kírà làgí kyàkyà dhi 'i. Di, m̀̀ndyá akódhi ni ka'ìbhá ko dhi i dré dhi:

«Kírà dzó sibhá ì dré gàle gàgà dhi,

gò atsálé kírà agógó dzó nda dré adrézó àyi totó driá dhi ró.» ††

⁸ Giká ni Kúlí adré kpà tàà dhi:

«Kírà nda kírà adrélépi m̀̀ndí ki tokpó dhi 'i, ìndì kírà adrélépi m̀̀ndí ki 'o ledhélé dhi 'i.» ††

Àyi nda ì adré ledhélé, ì dré adrélé Giká ni kúlí ga 'òle dhi sè. Tàko ko, Giká bhà tá àyi adrélé tà 'o kònzì.

⁹ Di, àmi ró dhi, àmi m̀̀ndyá Giká dré zìle adrélé sùrú ína ró dhi 'i. Àmi kpà kòwàna Ópí àdhya 'i, sùrú lólo dhi 'i, ìndì m̀̀ndyá Giká ni tàndi àdhya 'i, m̀̀ kàdréro tà kàdrìkàdrì dré 'òle dhi ki longó m̀̀ndí i dré be dhi bvò. Tàko ko, akódhi azí àmi apfòle t́nimvá lésè, affíle àyi ngádra líndrìga ró dhi 'á dhi nì. ¹⁰ Wáláká dhi, àmi tá m̀̀ndyá Giká àdhya 'i ko. Di, nyànomvá dhi, àmi m̀̀ndyá Giká àdhya 'i bàti. Wáláká dhi, à bhà tá àmi ki kizà ko. Di, nyànomvá dhi, Giká bhà àmi ki kizà dre.

¹¹ Áma arúpi má dré lèle tò ni i, àmi ngóro m̀̀ndí twá adrèbhá bvò àyikya ró dhi àko dhi i t́ni. Má adré di àmi ki kodzó, m̀̀ kàdréro àmi ki líkí lovó kònzì àmi ki rúbhá kya adrèbhá ru pfu àmi íbe dhi ki tà sè. ¹² M̀̀ kàdré kpà atsilé dóro pàgàno i kòfalésè. Di tágba ì kàdré àmi ki asíki tà kònzì 'òma sè yà dhi, ì ni tà dóro m̀̀ dré adrélé 'òle dhi ki no gò, ì dré Giká ni rú bhàzo kùle tà nda i sè kítú dré dra atsázó dhi tú.

† À kòno Èsáyà 28:16. †† À kòno Longó i 118:22. †† À kòno Èsáyà 8:14.

Àma ki bhàma àma ki kàdrɛ̃ i zàle, àma ki míri íbe dhi

¹³ Mírì ni tà sè dhi, mɛ̃ kàdré àmi ki bha mónnyá títí bhàle àmi drìle dhi ki rinyí zàle, kàdré ópí kàdrɛ̃ adrélépi òpɛ̃ nya àmi dri dhi 'i yà, ¹⁴ kó ngalè gùvèrènerè 'i yà dhi. Àngyá ko, gùvèrènerè nda i dhya ópí nda dré bhàle dhi 'i, ì kàdréro tà ño mónnyá adrèbhá tà kònzì 'o dhi i dri, adrézó kpà mónnyá adrèbhá tà dóro 'o dhi ki tà bha kuru. ¹⁵ Tàko ko, Giká adrè lèá dhi, mɛ̃ kàdré tà dóro 'o, kitswázó mónndí aza-aza tà nibhá ko dhi ki kúlí kíkí dhi bvó. ¹⁶ Mɛ̃ kàdré at-silé ngóro mónndí Giká dré trɛ̃le dhi i tɛ̃ni. Di, mɛ̃ kàdré àmi ki trɛ̃ma nda ni no ngóro tà adrélépi láti fe àmi dré adrézó tà kònzì 'o dhi ró ko. Be ró dhi, mɛ̃ kàdré àmikya tà 'o ngóro màràbà Giká àdhya i tɛ̃ni. ¹⁷ Mɛ̃ kàdré mónnyá títí dhi ki lindrɛ̃ bha, adrézó àmi ki adrúpi ki le. Mɛ̃ kàdré Giká ni ro, adrézó ópí kàdrɛ̃ ni lindrɛ̃ bha.

¹⁸ Àmi màràbà ro ni i, mɛ̃ kàdré àmi ki bha àmi ki míri ki rinyí zàle lindrɛ̃ sè wáyi. Mɛ̃ kàdré 'oá kònzini ngbà 'í àyi adrèbhá togó íbe dóro ìndi yàà dhi i véna ko. Mɛ̃ kàdré kókpà 'oá kònzini àyi adrèbhá togó íbe tòmbátòmba dhi i véna. ¹⁹ Tàko ko, mɛ̃ kàdré kizà nya tà gyägya sè ko gò, adrézó mvóá Giká ni tà sè dhi, kòdhi dóro Giká milésè. ²⁰ Di, à kàdré àmi ki tswa mɛ̃ dré tà kònzì 'òle dhi sè gò, mɛ̃ dré adrézó mvóá dhi, mɛ̃ ni àdho tà dóro kisú ásà? Di, mɛ̃ kàdré àmikya kizà nya mɛ̃ dré tà dóro 'òle dhi sè gò, mɛ̃ dré adrézó mvóá dhi, kòdhi dóro Giká milésè. ²¹ Giká azí àmi adrélé tà 'o kònzini. Tàko ko, Krísto ni tàndi nya tá kizà àmi ki tà sè, mɛ̃ kàdréro akódhi ni lebé, adrézó tà 'o akódhi àdhya tɛ̃ni. ²² Akódhi 'o tá ñna tàkònzì ko. Kúlí mónndí ki litézó dhi apfò tá kpà akódhi sílésè àlomvá ko. ²³ Mónndí ì dré tá adrèrà'a akódhi ni lodhá dhi 'á dhi, akódhi logó tá làdhá àyi tí ko. Ì dré tá adrèrà'a akódhi ni rúbhá 'o aswálé dhi 'á dhi, logó tá kúlí aswaaswa àyi tí ko. Be ró dhi, bhà tá i Giká adrélépi tàbvó ta gyägya dhi drígá. ²⁴ Akódhi ni tàndi do tá àma ki tàkònzì i í rú fa kipakipa dri, mà kòdràro tàkònzì lésè gò, mà kàdréro lídrɛ̃ íbe adrézó tà gyägya 'o. Làzì akódhi ni tswàzo dhi àdhya sè dhi, mɛ̃ adrí dre. ²⁵ Tàko ko, àmi tá ngóro kábilígyà avìbhá dhi i tɛ̃ni. Di, nyànomvá dhi, mɛ̃ agò kábilígyà likílépi, adrélépi kpà àmi ki lídrɛ̃ likí dhi vélé dre.

Tòkó ki tà àyi ki àgo íbe dhi

3 Àmi tòkó i, mɛ̃ kàdré kókpà àmi ki bha àmi ki àgo i zàle. Di àmi ki àgo ki àruka ì kàdré Giká ni kúlí ga rè dhi, mɛ̃ ni kitswá àyi ki adri Yésu ni ka'ì àmi ki atsima dóro dhi sè, àmi ki kúlí sè ko. ² Tàko ko, ì ni nòá ngalè mɛ̃ adrè atsilé togó lólo sè, adrélé Giká ni lindrɛ̃ bha ngíni ya dhi. ³ Lè àmi ki aveave kàdré tà mɛ̃ dré adrélé 'òle àmi ki rúbhá sè dhi i sè ko, kàdré àmi ki dribhí tɛ̃-

† À kònò Èsàya 53:9.

ma 'i yà, màyìkà ledélé órò sè dhi ki tosoma àmi rú dhi 'i yà, kó ngalè kítá aveave dhi ki tosoma àmi rú dhi 'i yà dhi. ⁴ Be ró dhi, àmi ki aveave kàdré ñna tà dóro mɛ̃ dré adrélé zùle àmi ki togó na dhi i sè. Aveave nda aveave àmi ki togó yàà ìndi lɛ̃rɛ̃ àdhya, kitswálépi dràle bwà ko, ìndi adrélépi làgi ró Giká milésè dhi 'i. ⁵ Tàko ko, tòkó lólo atú adrèbhá tá mɛ̃ bha Giká véna dhi ì adrè tá àyi ki 'o avélé kònzini. Ì adrè tá kpà dri asó àyi ki àgo i kandrá. ⁶ Sarà adrè tá 'oá kònzini. Adrè tá Àbàràma ni kúlí yi, adrézó akódhi ni zi àyi míri ro. Àmi Sarà nda ni ànzitòkó 'i, mɛ̃ kàdré tà dóro 'o, adrézó àmi ki tayí adrélé ngá ro tà àlo sè ko dhi.

⁷ Àmi àgo i, mɛ̃ kàdré kókpà 'oá kònzini, adrézó àmi ki tòkó íbe dóro. Mɛ̃ kàdré àyi ki tà yàà tòkó kya ró dhi ki kisù, adrézó àyi ki lindrɛ̃ bha. Tàko ko, mɛ̃ ni lídrɛ̃ Giká dré lazilé àyi togó tani sè dhi ni kisú tàyiilé ro túmání àyi íbe. Mɛ̃ kàdré 'oá kònzini, tà àlo kòkitswáro tà mɛ̃ dré adrélé zile Giká tí dhi ki kíkí ko.

Kizà nyàma tà dóro 'òma sè dhi

⁸ Kùdù ro dhi, àmi títí mɛ̃ kàdré ngá àlo ró àmi kòfalésè, adrélé àmi ki adrúpi ki kizà do. Mɛ̃ kàdré ru le àmi kòfalésè adrúpi i tɛ̃ni, adrélé àmi ki togó dóro tadhá, adrézó àmi ki tà bha kiní mi. ⁹ Mɛ̃ kàdré tà kònzì logó tà kònzì 'òle àmi rú dhi tí ko, adrézó kpà làdhá logó làdhá dhàle àmi rú dhi tí ko. Be ró dhi, mɛ̃ kàdré àmikya tà tani zi Giká tí mónndí tà kònzì 'obhá àmi rú dhi i dri. Tàko ko, Giká azí àmi adrélé tà 'o kònzini, mɛ̃ kòkisúro tà tani dré lazilé àmi dré tàyiilé ro dhi be dhi bvó. ¹⁰ Àngyá ko, Giká ni Kúlí adrè tàà dhi:

«Lè dhya ángùdhi adrélépi lèá lenzélé àyi lídrɛ̃ sè, adrélépi kpà kitú dóro dhi ki le nòle dhi, kàdré àyi ti likí kúlí kònzini i sè, ìndi kinzò i sè.

¹¹ Lè akódhi kàdzá àyi togó tà kònzì lésè adrézó tà dóro 'o.

Kàdré tà kèdríkèdri nda bhàle mónndí i kòfalé togó wáyi sè.

¹² Tàko ko, Mírì ni mɛ̃ mónnyá adrèbhá tà gyägya 'o dhi i dri.

Adrè kpà bíbhálé ga tà ì dré adrélé zile í tí dhi ki yizo.

Di, adrè ñna àmvò alá mónnyá adrèbhá tà kònzì 'o dhi i rú.» ††

¹³ Àmi ki togó kàdré àtsi ró adrélé tà dóro 'o dhi, àdhi ni àmi ki 'o kònzini dhi nì? ¹⁴ Di, tágba mɛ̃ kàdré kizà nya mɛ̃ dré adrélé tà gyägya 'o dhi sè yà dhi, Giká ni tà tani bha àmi dri. Mɛ̃ kàdré ngá ro tà mónndí ì dré adrézó ngá ro ásà dhi i sè ko. Mɛ̃ kòtayí kpà àmi ki togó adrélé lanzile ko. ¹⁵ Be ró dhi, àmi ki togó na dhi, mɛ̃ kòbhà Krísto twá adrélé àmi ki Mírì ro. Mɛ̃ kàdré ngbú adrélé gànzi ró tà mɛ̃ dré adrézó mɛ̃ bha ásà dhi ni àndu ngi, dhya ángùdhi adrélépi tà nda ni lizí àmi tí dhi dré. ¹⁶ Di, mɛ̃ kàdré 'oá togó yàà sè, ìndi lindrɛ̃ sè. Mɛ̃ kàdré àmi

†† À kònò Longó i 34:13-17. ‡ À kònò Èsàya 8:12.

ki togó likí adrélé lólo, kitswálé móndyá adrébhá àmi ki rú ta kònzì tà dóro mì dré adrélé 'òle Krísto ni tà sè dhi i sè dhi, ì kàdréro kanyò ro kúlí kònzì ì dré adrélé tàle àmi rú dhi i sè. ¹⁷ Àngyá ko, mì kàdré kizà nya mì dré adrélé tà dóro 'o dhi sè gò, Giká dré lèzoá kàdré kònzì dhi, kòdhi dóro lavúlé mì dré adrélé kizà nya mì dré adrélé tà kònzì 'o dhi sè dhi rúsè.

¹⁸ Tàko ko, Krísto ni tàndi nya tá kizà ngbà 'í vésè àlo móndí ki tàkonzì ki tà sè. Akódhi gyägya ró nda drá móndyá gyägya ko dhi ki tà sè, kitswálé àmi ki adri Giká vélé dhi bvó. À pfu tá akódhi ni rúbhá dràle gò, dré gòzo adrélé Tírí Lólo ni rinyí sè. ¹⁹ Di Tírí Lólo nda sè dhi, akódhi dré kpà lizo Giká ni kúlí longó tírí 'ìle bädzó na dhi i dré. ²⁰ Àyi nda i tá móndí atú liqíbhá Giká rú lókyá Nówè dré tá adrérà'a bwátù kàdrè dhi ni ledé, ìndì Giká dré adrérà'a tà letè togó vwàwvà sè dhi 'á dhi 'i. Bwátù kàdrè nda na dhi, móndí bí ko, ngbà 'í móndí nzi-dri-na dhi ì adrí tá yí liti sè dhi àyi. ²¹ Yí nda adrè bätisimò ni tà tadhá kòdhyà. Di nyànómvá dhi, bätisimò nda adrè àmi ki tidrí nè. Adré àmi ki tidrí, àmi ki rúbhá dzìma sè ko, be ró dhi, mì dré adrélé longóá dhi, mì adzá àmi ki togó Giká vélé dre dhi sè. Adré àmi ki tidrí, Yésu Krísto ni ngàma dràdrà 'ásè dhi sè. ²² Akódhi nda mbà bhù na gò, adrélé Giká ni dríagó lésè. Kònàle dhi, ángéló i, ópí kàdrè i, tsàle rinyí íbe dhi i akódhi ni rinyí zàle.

Atsima ngóro Giká dré adrélé lèle dhi tñi dhi

4 Di Krísto dré kizà nyàle rúbhá na dhi sè dhi, mì kàdré kókpà tà kisù akódhi àdhyà tñi, adrézó gànzi ró adrélé kizà nya kònzì. Tàko ko, dhyà ángùdhi kizà nyàlepi rúbhá na dhi tayí tàkonzì 'òma dre. ² Àsà dhi, dhyà nda kitswá gòle áyi lókyá àmbí bvò kònzìdhi dri dhi ni fe, adrézó lovó kònzì áyi rúbhá àdhyà ki 'o dhi ko. Be ró dhi, adrè áyi fe adrélé tà Giká dré adrélé lèle í kò'o dhi ki 'o kòdhyà. ³ Tàko ko, wáláká dhi, mì kizá tá àmi ki lókyá bí, adrézó tà págánò ì dré adrélé lèle 'òle dhi ki 'o. Mì adrè tá tatsílé tà swà 'obe, lovó kònzì ki bhabe, wá tsibe, gwányá wàyá ki tà 'obe, ìndì giká tàko ki líndrè bhabe, tágba tà nda ì dré tá adrézó kònzì lavúlé Giká milésè dhi. ⁴ Di nyànómvá dhi, págánò nda ki líndrè adrè gàle, mì dré adrélé tatsílé àyi íbe tà swà nda ki 'obe ko dhi sè gò, ì dré adrézó àmi ki lodhá. ⁵ Di, ì ni àyikya tà ì dré adrélé 'òle nda ki ta Giká adrélèpi gànzi ró móndyá títi lídrè ro ìndè dràbhá dre dhi ki tàbvó ta dhi kandrá. ⁶ Tà nda sè dhi, à longó tá ndèndè Rúbí Tani móndyá dràbhá dre dhi i dré. Di tágba Giká dré àyi nda ki tàbvó tàzo tà ì dré 'òle rúbhá na dhi i sè móndyá títi dhi kya tñi dhi, ì ni kitswá lídrè Giká àdhyà ni kisú Tírí Lólo na.

⁷ Tà títi dhi ki kùdù atsá ànyi dre. Di ásà dhi, mì kàdré tà 'o tògyá sè, adrézó àmi ki tà kisùle dhi ki likí, mì kàdréro tà zi Giká tí be dhi bvó. ⁸ Lavúlé dhi, mì kàdré ru

le àmi kòfalésè togó wáyi sè. Tàko ko, lèle adrè ìna tàkonzì zyandre dhi ki zu. ⁹ Mì kàdré àmi ki adrúpi ki ka'ì dòle àmi véna togó dóro sè, ngùrùngùrù sè ko. ¹⁰ Àmi àlo àlo títi dhi i, mì kàdré tà 'o àmi ki adrúpi i dré, tà tani mì dré kisúle Giká ni togó tani sè dhi sè. Mì kàdré 'òá ngóro móndí Giká dré tà tani twátwa dhi ki bhàzo àyi dríagá dhi i tñi. ¹¹ Dhyà àlo kàdré kúlí longó dhi, kàdré kúlí adrébhá angálé Giká vélésè dhi ki longó kòdhyà. Dhyà àlo kàdré tà 'o móndí i dré dhi, kàdré 'òá rinyí Giká dré adrélé fèle drá dhi sè. Mì kàdré di tà títi dhi ki 'o, móndí ì kàdréro Giká ni rú bha kùle Yésu Krísto sè be dhi bvó. Milanzilanzi i rinyí be dhi ì kàdré akódhi dré kóná vésè kólyá! Kàdré kònzì.

Kizà nyàma Krísto ni tà sè dhi

¹² Áma arúpi má dré lèle tò ni i, lè àmi ki líndrè kàdré gàle, tà kizà ro adrébhá àmi ki tabhì dhi ki tà sè ko. Mì kàdré kpà tà nda ki no ngóro tà twá atsábhá àmi rú dhi i ró ko. ¹³ Be ró dhi, mì kàdré àmikya lenzélé mì dré adrélé kizà nya Krísto àdhyà tñi dhi sè, akódhi kònzì dra apfò áyi milanzilanzi na dhi, mì kòkitswá ró vélé lenzélé lavúlé arí be bí be dhi bvó. ¹⁴ À kàdré àmi ki lodhá Krísto ni rú ni tà sè dhi, Giká ni tà tani bha àmi dri. Tàko ko, Giká ni Tírí milanzilanzi ró dhi adrè adrélé àmi léna. ¹⁵ Di, mì kàdré kizà nya dhi, lè mì kàdré nyàá mì dré adrélé móndí tufúbhá i ró yà, kùgubhá i ró yà, tà kònzì 'obhá i ró yà, kó ngalè móndí tífbhá móndí ki tà i 'ásè dhi i ró yà dhi sè ko. ¹⁶ Di, mì kàdré kizà nya mì dré adrélé Krísto ni ka'ìbhá i ró dhi sè dhi, mì kàdré àmikya kanyò ro tà nda sè ko. Be ró dhi, mì kàdré Giká ni rú bha kùle, mì dré Krísto ni rú nda ni ka'ìle dòle dhi sè. ¹⁷ Tàko ko, lókyá tàbvó tàzo dhi kitswá dre. À ni rè zyà móndyá Giká àdhyà ki tàbvó ta drìdri. Di tàbvó tàma nda kòkidhó àma rú dhi, móndyá Giká ni Rúbí Tani gabhá rè dhi kya ni di vélé adrè ngíni? ¹⁸ Ngóro tisìle Giká ni Kúlí na dhi tñi:

«Móndí àlo gyägya dhi ni adrima kàdré kòkóròko dhi, móndyá Giká ni tà gabhá rè dhi ki tà tàkonzìbhá íbe dhi ni di vélé adrè ngíni?» †

¹⁹ Àsà dhi, lè móndyá adrébhá kizà nya ngóro Giká dré adrélé lèle dhi tñi dhi, ì kàdré àyi ki bha Giká àyi ki bhàlepi dhi dríagá, adrélé tà dóro 'o. Tàko ko, Giká nda kitswá adrélé ka'ìle togó wáyi sè.

Bhàgo ki tà kàdhúra íbe dhi

5 Bhàgo Èkèlézyà àdhyà àmi kòfalé dhi i dré dhi, má adrè tà ta kònzì. Ma kókpà bhàgo 'i àmi tñi. Ma dhyà Krísto ni kizà nyàle dhi ki nobhá mì sè dhi ki àlo 'i, ìndè móndyá dra Giká ni milanzilanzi dré dra tadhálé dhi ni kisúbhá dhi ki àlo 'i. Di má adrè àmi ki kodzó, ² mì kàdréro kábilígyà ki pàrì Giká dré bhàle àmi dríagá dhi ki likí, ngóro kábilígyà likíbhá dóro dhi i

† À kònò Tògyakúlí 11:31.

tíni. Mì kàdré àyi kì dri ko dóro. Dì, mì kàdré 'òá kònìnì ngóro tòlì bhàle àmi dri dhi tíni ko. Be ró dhi, mì kàdré 'òá togó dóro sè, ngóro Giká dré adrélé lèle dhi tíni. Mì kàdré 'òá làfa lovó sè ko, be ró dhi, àmi kì togó dré adrélé àtsi ró tà nda sè dhi sè. ³ Mì kàdré òpì nya kábilígyà bhàle àmi drígá nda ì dri rìnyí sè ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya tà dóro 'o àyi kòfalé, ì kàdréró tà no àmi rú, adrézó 'òá àmikya tíni. ⁴ Dì lókyá kábilígyà líkíbhá kì kàdrè dré dra apfòzo dhi tú dhi, mì ni kùlá mìlanzilanzì ro, lagulagu ni dré kitswázó akílé bwà ko dhi ni kisú.

⁵ Àmi kàdhúra ì, mì kàdré kpà àmi kì bha màlìga ì zàle. Àmi títi, mì kàdré àmi kì tà bha kìnì mi. Tàko ko, Giká ni Kúlí adrè tàá dhi:

«Giká adrè ru pfu mónyá drìkàdrè ro dhi íbe.

Dì, adrè ína àyi togó tani bha mónyá adrèbhá àyi kì tà bha kìnì mi dhi ì rú.»[†]

⁶ Dì ásà dhi, mì kàdré àmi kì bha Giká ni drígá rìnyí ró dhi zàle, kòtingáro àmi kuru lókyá kitswálèpi dhi sè be dhi bvó. ⁷ Mì kàdré tà títi adrèbhá àmi kì togó 'o lanzile dhi kì bha Giká drígá. Tàko ko, akódhi adrè àmi kì tà kisù nì.

⁸ Mì kàdré àmi kì tà kisùle dhi kì líkí, adrézó tàmgà dri. Tàko ko, àmi kì kàribhá, Dzáborò adrè tatsilé kàndrìbe kàmi tíni, adrélé móndí nda nyàle. ⁹ Mì kàdré dì pá sí akódhi kandrà, adrézó àmi kì totó tātā àmi kì tà

[†] À kònò Tògyakúlí ì 3:34.

ka'ika'i na. Tàko ko, mì nì tàle dhi, àmi kì adrúpi bvò wáyi 'ásè dhi ì adrè kpà kizà nya làsú be àmikya tíni dhi be.

¹⁰ Dì mì kònya kizà lókyá tsà sè dre dhi, Giká ni tàndì adrélèpi àyi togó tani tadhá tà títi ì sè dhi ni àmi kì 'o kitswálé títi, àmi kì timbàzo, àmi kì 'òzo àmi kì totó tātā àmi kì tà ka'ika'i na. Tàko ko, akódhi nda azí àmi kitswálé àyi mìlanzilanzì adrélèpi kóná vésè kólyá dhi ni kisú Yésu Krísto na. ¹¹ Rìnyí kàdré akódhi dré kóná vésè kólyá! Kàdré kònìnì.

Mòdo kùdù

¹² Áma adrúpi Sílà má dré adrélé ka'ile togó wáyi sè dhi, bhà drígá má véle wáràgà kònìdhi ni tìsìzo. ^{††} Dì má tìsè wáràgà mvá kònìdhi àmi kì kodzózó, ìndì tadházóá àmi dré dhi, mì adrè tròle Giká ni togó tani rú bàti dhi.

¹³ Èkèlézyà Babilónà le Giká dré zèle àmi tíni dhi fè mòdo àmi dré. [‡] Áma mvá, Márokò fè kpà mòdo àmi dré. ¹⁴ Àmi ró dhi, mì kòfè mòdo adrézó ru kamú àmi kòfalésè lèle sè.

Tà kèdríkèdri kàdré àmi títi adrèbhá Krísto na dhi ì dré!

^{††} Giká ni Kúlí tìsìle Gírìkì tì sè dhi léna dhi, à adrè rú «Sílùwànò» kisú kònwa. Rú nda tá rú àzya Sílà dré dhi 'i. [‡] À adrè kisùá dhi, «Babilónà» kònìdhi adrè Rómà, bhàandre kàdrè Rómà kì òpì àdhyà nì tà ta kòdhya.

2 PÉTÈRÓ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pétèró dré tisìle dhi ni rì 'i. Adré tisìá kitswázó móndyá ka'ìbhá tíí dhi ki kodzó, ì kàdréro àyi ki líkí Giká ni tà tadhábhá kinzò sè dhi ki tà sè. Ì kàdré kpà tatsílé swà ro ngóro tà tadhábhá kinzò sè nda ì dré tá adréle tadhále dhi tñi ko. Pétèró adré tàá dhi, ì kàdré tròle kúlí pròfètà ì dré longólé dhi ì rú, ìndì tà àpóstolò ì dré longólé dhi ì rú (1:19-21; 3:1-2). Adré kpà tà tadhá Mírì Yésu ni agòma ni tà dri, adrézó tàá dhi, Mírì adré tà tigí tà ì dré lazílé dhi ki 'òma sè ko. Be ró dhi, akódhi ni togó wàvwà sè dhi, adré láti fe móndyá tíí dhi ì dré kitswázó adrílé (3:8-16).

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Pétèró ni mòdo fèma (1:1-2)
- 2) Tà Giká dré mómí ki azízó ásà dhi (1:3-21)
- 3) Giká ni tà tadhábhá kinzò sè dhi ì (2:1-22)
- 4) Krísto ni agòma (3:1-18)

Pétèró ni mòdo fèma

1 Ma, Simónà Pétèró, màràbà ìndì àpóstolò Yésu Krísto àdhya ró dhi, má adré wárágà kònìdhi ni tisì àmi tà ka'ìka'ì làgí kyàkyà dhi ni kisúbhá àmakya tñi dhi ì dré. Mì kisú tà ka'ìka'ì nda, Yésu Krísto, àma ki Giká ìndì àma ki tidrìlépi dhi ni tà gyàgya sè.

² Giká ni togó tani ì tà kàdrìkàdrì be dhi ì kàdré gàle àmi léna bí, m̀ dré Giká ni nìle tùmání àma ki Mírì Yésu be dhi sè!

Tà Giká dré àma ki azízó ásà dhi

³ Mírì ni rìnyí Giká àdhya ró dhi sè dhi, afè àma dré tà tíí dhi ì, mà kàdréro atsílé ngóro Giká dré adréle lèle dhi tñi, adréle kpà tròle akódhi ni tà rú. Akódhi 'o àma Giká àma ki azílépi akódhi ni milanzilanzi sè ìndì akódhi ni rìnyí sè dhi ni ni dhi nì. ⁴ Tà nda kòdhi ì sè dhi, Giká nda afè àma dré àyi lazikúlí kàdrì làgí ró dhi ì, kitswálé lazikúlí nda ì sè dhi, m̀ kàdréro àyi tándi ni lídrì ìbe àmi léna, ìndì m̀ kòkitswáro lapálé lovó kònzì adrébhá móndyá bvò àdhya ki kizá dhi ì sílèsè.

⁵ Ásà dhi, m̀ kàdré àmi ki fe wáyi adréle tà dóro bha àmi ki tà ka'ìka'ì dri. M̀ kàdré kpà tà nìni bha tà dóro 'o'ò nda dri, ⁶ adrézó lovó mvomvò bha tà nìni nda dri, adrézó togó tsítsì bha lovó mvomvò nda dri, adrézó trotrò Giká ni tà rú dhi ni bha togó tsítsì nda dri, ⁷ adrézó togó dóro tadhatadha àmi ki adrúpi ì dré dhi ni bha trotrò Giká ni tà rú nda dri, adrézó lèle bha togó dóro tadhatadha nda dri. ⁸ Tàko ko, m̀ kàdré tà nda kòdhi ìbe àmi léna adrézó lèle ába drìdrì dhi, m̀ ni tà

dóro 'o bí adrézó kpà lò'wa dóro 'a bí, m̀ dré àma ki Mírì Yésu Krísto ni nìle be dhi sè. ⁹ Dì, dhya àlo kàdré tà nda ì ako dhi, akódhi ìna m̀ kùdúkùdu 'i. Akódhi tivè kpà tàle dhi, Giká temvé ì tàkonzì ì dré tá 'òle wáláká dhi ì lèsè dre dhi.

¹⁰ Dì ásà dhi, àma adrúpi ì, àmi ki togó kàdré àtsi ró adrézó tadhá dhi, Giká zè àmi, àmi ki azízó adréle móndyá ìna ì ró káyà dhi. Tàko ko, m̀ kàdré 'òá kònzìni dhi, m̀ kitswá tàdzí dhèle ko. ¹¹ Kòdhi ìbe dhi, à ni àmi ki ka'ì fìle àma ki Mírì Yésu Krísto àma ki tidrìlépi dhi ni Òpè na, adréle kònàle kóná vèsè kólyá.

¹² Má ni ngbú adré tà nda kòdhi ki 'o agálé àmi léna, tágba m̀ dré tà nda ki nìzo dóro, adrézó kpà àmi ki totó tātā tà bàti m̀ dré kisúlé dhi dri dhi. ¹³ Dì má dré rè dhu adrérà'a lídrì ìbe dhi 'á dhi, má mìlèsè dhi, dóro ni adréle tà nda ki 'o agálé àmi léna dhi. ¹⁴ Tàko ko, má ni tàle dhi, má adré 'òle àma rúbhá kònìdhi ni tayí dhi be, ngóro àma ki Mírì Yésu Krísto ni tándi dré tadhále má dré dhi tñi. ¹⁵ Dì má ni tà tíí dhi ki 'o, kitswálé àma lèma àmvolèsè dhi, m̀ kòkitswáro ngbú adréle tà nda ki kisú be dhi bvò.

Móndyá Krísto ni milanzilanzi nobhá m̀ sè dhi ì

¹⁶ Tàko ko, mà dré tá adrérà'a àma ki Mírì Yésu Krísto ni atsama rìnyí be dhi ni tà longó àmi dré dhi 'á dhi, mà totó tá àma títí tàko apfòbhá mómí ki tògyá lèsè dhi ì dri ko. Dì, mà nò tá àmakya akódhi ni tà kàdrì àma ki tándi ki m̀ sè. ¹⁷ Àngyá ko, akódhi kisú tá líndrì ì milanzilanzi be Giká Atá vélèsè, Giká ni kúlí dré apfòrà'a àyi milanzilanzi kàdrì dhi lèsè dhi 'á. Kúlí nda tà

drá dhi: «Kònndhi áma Mvágó má dré lèle tò dhi 'i. Áma togó adré kinílé akódhi ni tà sè tò.»^{†18} Áma ki tàndi mà yi kúlí apfòlepi bhù lésè nda àma ki bíbhálé sè, mà dré tá adrerà'a akódhi be kòngó lólo drina dhi 'á.

¹⁹ Tà nda sè dhi, mà ni vélé dóro tàle dhi, kúlí pròfétà ì dré longólé dhi ì tà bàti 'i káyà dhi. Àmi ró dhi, m̀ kàdré tròle kúlí nda ì rú dhi, m̀ ni adré 'òá dóro. Tàko ko, kúlí nda ì ngóro àtsí adrelépi kòle ngá kazá t́nĩmvá na dhi t́ni. Di m̀ kàdré tròle kúlí nda ì rú, tsàle lókyá kitú dré dra apfòzo, ìndi ǹzàgó dré dra ngá kazá àmi ki togó na dhi 'á. ²⁰ Tà kàdrè lavúlé dhi, lè m̀ kònì tàle dhi, dhya àlo kitswá tà àlo pròfétà ì dré t́sìle Giká ni Kúlí na dhi ni àndu ngi áyi dri sè bwà ko. ²¹ Tàko ko, kúlí pròfétà ì dré longólé nda ki àlo angá tàdzí tà m̀ndí ì dré tá lèle tàle dhi lésè ko. Be ró dhi, pròfétà nda ì longó tá kúlí angábhá Giká vélésè dhi ì kòdhya, ngóro Tírí Lólo dré tá áyi ki tidrile dhi t́ni.

Giká ni tà tadhábhá kinzò sè dhi ì

(À kònò kpà Yúdà 1:4-13)

2 Atú dhi, pròfétà kinzò ro dhi ì apfò tá ìsèrélè ànzi ì kòfalé. Di Giká ni tà tadhábhá kinzò sè dhi ki kókpà apfò àmi kòfalé kònini. Ì ni Giká ni tà ì dré dra tadhálé gòdhógòdho dhi ki tosó àmi kòfalé lùzu ró, adrézó m̀ndí ki tà ka'ika'lì kizá. Ì ni nd̀ndi Mírì Yésu áyi ki apalépi tàkonzì lésè dhi ni ga, adrézó dràdrà asé áyi ki tàndi ì dri ngbò ró. ² M̀ndí zyandre dhi ki dhe áyi vésè, adrelé tà swà 'o àyikya t́ni. Tà nda sè dhi, à ni tà ta kònzi láti tà bàti àdhya rú. ³ Ngá lovó sè dhi, tà tadhábhá kinzò sè nda ki àmi ki lití kúlí tàko angábhá áyi drilésè dhi ì sè, kitswázó ngá kisú àmi drígásè dhi bvó. Di, kidhólé kínò lésè dhi, dhya dra áyi ki tàbvó tàlepi dhi ìna gànzi ró kitswálé tà bha áyi dri. Akódhi dra áyi ki tà pfùlepi pfupfù nda adré ayí ko ko.

⁴ Tàko ko, Giká tayí tá ángéló tàkonzì 'obhá dhi ì tà ñòma áyi dri dhi sè ko. Be ró dhi, bhe tá ìna áyi líferò na, áyi ki 'ìzo nyirí sè àrà t́nĩmvá ro dhi na, adrézó áyi ki likí kònale adrelé kitú áyi ki tàbvó tàzo dhi ni letè.

⁵ Tayí tá kpà m̀ndyá adrebhá tá bvò dri Nówè ni lókyá 'á dhi ì ko. Be ró dhi, 'o tá ìna yí tile bvò drísè wáyi, m̀ndyá áyi tà gabhá rè nda ki tupfúzó todràle. Tidrí tá ngbà 'í Nówè áyi tà gyägya longólépi dhi, túmání m̀ndí àruka nzi-dri-rì dhi ìbe kòdhya. ⁶ Giká bhà tá kpà tà bhàandre Sòdómà àdhya dri Gòmórà àdhya be gò, bhàandre nda ki zàzo vèle, tadházóá dhi, ì ni m̀ndyá áyi tà gabhá àyikya t́ni dhi ki 'o kònini. ⁷ Apá tá Lótò, dhya gyägya ro dhi kòdhya. Akódhi nda nya tá kizà lavúlé tà swà drikonzibhá ì dré tá adrelé 'òle dhi ki tà sè. ⁸ Tàko ko, dhya gyägya nda adré tá adrelé áyi kòfalé gò, akódhi ni togó dré adrézó kizà nya áyi ki tà kònzi dré adrelé nòle, ìndi yile kitú àlo àlo títí ì sè dhi ki

tà sè. ⁹ Di tà títí nda kòdhi ì adré tadhá dhi, Mírì Giká ni adrelé m̀ndyá adrebhá tròle áyi tà rú dhi ki apá tà adrebhá áyi ki tabhì dhi ì lésè dhi be. Ni kpà adrelé m̀ndyá adrebhá tà kònzi 'o dhi ki likí tsàle kitú áyi ki tàbvó tàzo, gò tà ñòzo áyi dri dhi tú dhi be. ¹⁰ Lavúlé dhi, a ni tà ño m̀ndyá adrebhá tatsíle lovó kònzi áyi ki rúbhá kya ki 'obe, ìndi adrebhá áyi rinyí adrézó òpè nya dhi ni ayízè dhi ì dri.

Tà tadhábhá kinzò sè nda ì m̀ndí drikàdrè ro, adrebhá tà 'o tiri àko dhi 'i. Ì adré àyikya t́rì m̀lanzilanzì ro bhù na dhi ki lodhá tiri àko. ¹¹ Di, nd̀ndi ángéló adrebhá rinyi ró ìndi kòmba ró dhi ì adré àyikya t́rì nda ki lodhá, adrézó áyi ki asikì Mírì kandrá dhi ko. ¹² Di, m̀ndyá nda ì adré tà ì dré nile ko dhi ki lodhá kòdhya. Áyi ngóro kà'wá mbè àdhya tà nibhá ko, à dré tile kitswázó áyi ki turú, tupfúlé todràle dhi ì t́ni. Di ì ni kókpà todrà akíle títí kà'wá nda ì t́ni. ¹³ À ni tà kònzi logó áyi dré tà kònzi ì dré 'òle dhi ì t́. Ì adré tatsíle áyi ki lovó kònzi ki 'obe ngádra 'ásè, adrézó lenzélé àsà. Àmi ki gwányá ì 'ásè dhi, áyi ngóro ngá ndí ró adrelépi kanyò fe àmi dré dhi t́ni, ì dré adrerà'a lenzélé áyi ki túrúpfú tà sè dhi 'á. ¹⁴ Áyi ki m̀ ga múná tà sè bí. Ì kitswá tàdzí tàkonzì 'òma tayí ko. Ì adré m̀ndí tà ka'ika'lì ìbe yàya dhi ki lití ledhélé tàkonzì na. Áyi ki togó ga làfa lovó sè bí. Giká ni t́trítí áyi dri! ¹⁵ Ì ku láti tà gyägya àdhya 'ásè, adrézó láti Bálámà, Bòsórò ni mvá àdhya ni lebè kòdhya. Bálámà nda lè tá ìna làfa kisúlé tà kònzi 'òma sè tò. ¹⁶ Di, pròfétà nda ni púndà, kà'wá kitswálépi kúlí tà bwà ko dhi tà tá kúlí m̀ndí t́ni, kitswázó akódhi ni azaaza kikí. ^{††}

¹⁷ Tà tadhábhá kinzò sè nda ì sù ngóro yí kidri sèbhá dre dhi ì t́ni, ìndi nd̀rùku lyãandre dré adrelé livilé dhi ì t́ni. Giká zù t́nĩmvá anilépi tsitsì dhi áyi dré. ¹⁸ Ì adré áyi ki afà kúlí tàko ì sè, adrelé m̀ndí lapábhá t́d-hí ro m̀ndí litíle dhi ì kòfalésè dhi ki togó se, ì kàdréro tatsíle swà ro lovó kònzi áyi ki rúbhá kya ki 'obe be dhi bvó. ¹⁹ Ì adré lazíá áyi nda ì dré dhi, ì ni àyi ki trí, tágba áyi ki tàndi ì dré adrézó màràbà áyi ki tà swà àdhya 'i dhi. Tàko ko, dhya ángùdhi tà àlo dré adrelé atólé ì pálé dhi ìna màràbà tà nda àdhya 'i. ²⁰ M̀ndí ì kòlapá tà kònzi bvò kòndi àdhya ì sílésè àma ki Mírì Yésu Kρίστο àma ki tidrílepi dhi ni nìma sè gò, ì dré gòzo tódhyá áyi ki tayí tà kònzi nda ì dré atólé áyi pálé dhi, áyi ki kùdù ni vélé atsá kònzi wáláká ni ni lavú. ²¹ Kònò ì kònì tá láti tà gyägya àdhya ko dhi, kòdhi ni tá adré dóro lavúlé, ì dré láti nda ni nìle be gò, àmvò alázó tólé lólo fèle áyi dré dhi vélé dhi rúsè. ²² Ì 'o àyikya tà ngóro tò-gyakúlí ì dré adrelé tàle dhi t́ni: «Kòkí adré gòle tódhyá ngá ì dré adhíle dhi ni nya.» [‡] À adré kpà tàà dhi: «T́gá dzìle dhi adré gòle fíle tódhyá kùrú na.»

† À kònò Mátàyò 17:1-5; M̀arokò 9:2-7; Lúkà 9:28-35.

†† À kònò Ngá nàma 22:4-35. ‡ À kònò Tògyakúlí 26:11.

Kítú Mírì dré dra agòzo dhi

3 Áma arúpi má dré lèlè tò ni i, kònìdhi wáràgà má dré tìsìlè àmi dré dhi ni rì 'i. Wáràgà rì nda i léna dhi, má 'o tà agálé àmi léna, m̀ kàdré ró tà adrèbhà bàti dhi ki kisù kòdhya. ² Má adrè lèá dhi, m̀ kòkisù kúlí pròfètà lólo atú dhi ì dré longólé dhi i, tùmání tòlì àma ki Mírì àma ki tídrílépi dhi dré tàlè àmi ki àpóstolò i tí dhi be kòdhya.

³ Drìdrì dhi, lè m̀ kònì tàlè dhi, lókyá kùdù sè dhi, móndí dra àmi ki gubhá dhi ki apfò adrélé àmi ki gu, adrézó tatsílé àyi ki tàndi ki lovó kònzi ki 'obe. ⁴ Ì ni lizíá dhi: «Akódhi lazí tá ko tàlè dhi, í ni dra agò dhi? Dì akódhi nda ángwà? Tàko ko, kidhólé àma ki tábhí ki dràma lésè atsálé ándrò kònìdhi dhi, tà títí dhi i ngbú ngóro dré tá adrélé bvò bhàrà'a dhi t́ni.» ⁵ Dì, àyi nda ì adrè tà kònì ki tivì ìze sè: Wáláká dhi, Giká tà tá kúlí gò, bhù ki bhàzo bvò be. Lanzí tá bvò ki kòfalé yí be, bvò nda ni 'òzo apfòlè yí nda lésè. ⁶ Àmvolásà dhi, 'o tá yí tilè bvò wáláká dhi drísè, bvò nda ni pfùzo títí. ⁷ Dì Giká ni kúlí àlo nda sè dhi, adrè bhù ándrò kònì ki líkí bvò ándrò kònìdhi be, adrélé àyi ki pfùma àtsí sè dhi ni letè, tsàlè kítú í dré dra móndyá àyi tà gabhá dhi ki tàbvò tàzo gò, àyi ki tà 'òzo akílé dhi tú.

⁸ Dì, áma arúpi má dré lèlè tò ni i, m̀ kòtivì ko tàlè dhi, Mírì mìlésè dhi, kítú àlo dhi ngóro kóná ngùlù-àlo dhi t́ni, ìndì kóná ngùlù-àlo dhi ngóro kítú àlo dhi t́ni dhi. ⁹ Mírì adrè tà tigí tà í dré lazílé dhi ki 'òma sè ngóro móndí àruka ì dré adrélé kisùlè dhi t́ni ko. Be ró dhi, adrè ína àyi togó vwàwvwa tadhá àmi véna. Tàko ko, adrè lèá dhi, dhya àlo kòdrà nyo ko, be ró dhi, móndyá títí dhi ì kòladzá àyi ki togó agòzo í vélé.

¹⁰ Dì, kítú Mírì dré dra agòzo dhi ni atsá ngóro kùgú dré adrélé atsálé ngbò ró dhi t́ni. Kítú nda tú dhi, bhù ki akí kpòrò 'u'ù be, ìndì ngá títí bhù m̀bhalé 'á dhi ki ve àtsí sè. Dì bvò i ngá títí lá dhi íbe dhi ki akí.

† À kònò Kídhoma 1:6-9. †† À kònò Kídhoma 7:11. ‡ À kònò Longó i 90:4.

¹¹ Dì à kàdré ngá títí dhi ki 'o akílé kònìni dhi, lè m̀ kàdré dhi vélé móndí ngíni dhi i ró? Adrè lèá dhi, m̀ kàdré atsílé ngóro móndí lólo i t́ni, adrélé tròlè Giká ni tà rú! ¹² M̀ kàdré kpà kítú Giká àdhya nda ni letè lovó sè, adrézó tà títí dhi ki 'o kítú nda ni 'òzo atsálé mbèlè. Kítú nda tú dhi, bhù ki ve akílé àtsí sè, ìndì ngá títí bhù m̀bhalé 'á dhi ki agá dile àtsí sè. ¹³ Dì, mà adrè àmakya bhù tídhí ro dhi ki letè bvò tídhí ro dhi be, ngóro Giká dré lazílé dhi t́ni. Àrà nda i 'ásè dhi, tà gyã-gya ni ga bí.

¹⁴ Dì áma arúpi má dré lèlè tò ni i, m̀ dré adrèrà'a kítú nda ni letè dhi 'á dhi, m̀ kàdré àmi ki fe wáyi adrélé ndí àko, tà kònzi àko àmi rú, ìndì tà k̀drík̀dri íbe àmi kòfalé Giká be. ¹⁵ M̀ kàdré àma ki Mírì ni togó vwàwvwa dré adrélé tadhálé àmi véna dhi ni no ngóro láti dré adrélé fèlè àmi dré adrízó ásà dhi ró. Àma ki adrúpi Pólò mà dré lèlè tò dhi, tìsì kpà tà nda kòdhi àmi dré tògyá Giká dré fèlè í dré dhi sè dre. ¹⁶ Adrè tà tìsì kònìni àyi wáràgà títí dhi i léna, dré adrèrà'a tà ta tà nda i dri dhi 'á. Tà àruka dré tìsìlè wáràgà nda i léna dhi ki àndu nima kòkòròko. Móndí àruka tà nibhá ko, adrèbhà tà ka'ika'i íbe yàya dhi ì adrè àyikya tà nda ki ladzá atsálé kinzò ro, ngóro ì dré kpà adrélé 'òlè tà àruka tìsìlè Giká ni Kúlí na dhi i sè dhi t́ni. Ásà dhi, ì adrè àyi ki tàndi ki dràdrà asé àyi dri.

Pétèro ni kúlí kùdù

¹⁷ Áma arúpi má dré lèlè tò ni i, nyànomvá dhi, má lazí tà nda kòdhi i àmi dri dre. M̀ kàdré dhi àmi ki líkí, m̀ kòtayíró àmi móndí kònzi ì dré litílé ko, ì dré kpà àmi ki tà ka'ika'i kizízó ko. ¹⁸ Be ró dhi, m̀ kàdré àmi ki fe adrélé lí'wálé àma ki Mírì Yésu Krísto àma ki tídrílépi dhi ni togó tani na, ìndì akódhi ni nima na. M̀lanzìlanzi kàdré akódhi dré nyànomvá, tsàlè kóná vèsè kólyá! Kàdré kònìni.

1 YÒWÁNÌ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

À adré kisùá dhi, dhya wárágà kònìdhi ni tìsìlepi dhi tá Yòwánì, àpóstolò kí àlo 'ì, ìndì Èkèlézyà ni drì kobhá kà-drì dhi kí àlo 'ì. Tágba à dré adrézó Yòwánì nda ni rú kisú wárágà kònìdhi léna ko dhi, à ni kitswá nòá ngádra 'á dhi, dhya wárágà kònìdhi ni tìsìlepi dhi tá dhya Yésu ni tà nobhá mì sè dhi kí àlo 'ì (1:1-4).

Yòwánì adré wárágà kònìdhi ni tìsì tà kàdrìkàdrì rì dhi i sè. Àlo ni, adré mónyá ka'ibhá dhi kí kodzó tàzoá dhi, ngóró ì dré ru amúlé Giká Atá be, ìndì akódhi ni Mv́, Yésu Krísto be dre dhi tìni dhi, lè ì kàdré adrélé àyi léna. Ì kàdré kpà tròle tà ì dré yile àpóstolò i tí dhi i rú. Adré kpà tàá dhi, dhya ángùdhi Giká ni nìlepi bàti dhi ni kpà akódhi ni tòlí kí ka'ì 'òle. Kòdhi adré tàá dhi, ì ni Giká ni Mv́agó, Yésu Krísto ni ka'ì, adrézó kpà ru le àyi kò-falésè. Tàko ko, Giká ni tàndì lèle 'ì (3:11-24; 4:7-21).

Rì ni, Yòwánì adré àyi kí kodzó, ì kàdréro àyi kí líkí tà pròfétà kinzò ro dhi ì dré adrélé tadhálé dhi kí tà sè. Adré tàá dhi, ì kàdré mónyá títí dhi kí tabhì, nìzoá ngalé tìrì àyi léna dhi i Tìrì Giká àdhyà 'ì bàti yà dhi (4:1-6). Adré kpà àyi kí kodzó tàzoá dhi, ì lavú bvò kònìdhi dre, ìndì Tìrì adrélépi àyi lé dhi kàdrì, tìrì adrélépi bvò kònìdhi lé dhi ni lavú (4:4).

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi kí atìma

- 1) Kúlí adrélépi lídrì fe dhi (1:1-4)
- 2) Ngádra i tínímvá be dhi (1:5-2:29)
- 3) Giká ni ànzi i Dzáborò kya íbe dhi i (3:1-24)
- 4) Tà bàti i kinzò be dhi (4:1-6)
- 5) Giká ni lèle, ìndì ru lèma àma kòfalésè dhi (4:7-21)
- 6) Giká ni Mv́agó ni ka'ìma (5:1-21)

Kúlí adrélépi lídrì fe dhi

1 Mà adré dhya adrélépi tá be kíno tà títí dhi kí kid-homa lésè, mà dré yile, mà dré nòle mì sè, mà dré tabèle, ìndì mà dré tà ni ni kisùzo dhi ni tà longó kòd-hya. Akódhi nda Kúlí adrélépi lídrì fe dhi 'ì. ² Lídrì nda apfò tá àma kòfalé gò, mà dré nòzoá. Dì mà adré tà mà dré nòle mì sè nda ni tà ta, adrézó lídrì kóná vésè kólyá adrélépi tá Giká Atá véna gò, dré apfòzo àma kò-falé nda ni tà longó kòdhyà. ³ Mà adré tà mà dré nòle ìndì mà dré yile nda ni longó àmi dré, mì kàmúró kpà ru àma íbe adrélé tùmání be dhi bvó. Àma, mà amú ru Giká Atá be, ìndì akódhi ni Mv́agó, Yésu Krísto be dre. ⁴ Mà adré tà kòdhi kí tìsì, mà kàdréro lenzélé tùmání àmi íbe kitswálé títí.

Atsima ngádra 'ásè dhi

⁵ Tà mà dré yile Yésu Krísto nda tí gò, mà dré adrézó longóá àmi dré dhi, tà kònìdhi 'ì: Giká ngádra 'ì, ìndì akódhi léna dhi, tínímvá àlomvá yókódhó. ⁶ Mà kàdré tàá dhi, mà amú ru Giká be dre gò, mà dré adrézó at-sílé tínímvá na dhi, kòdhi mà adré kinzò ta, ìndì mà

adré atsilé tà bàti na ko. ⁷ Dì, mà kàdré àmakya atsilé ngádra 'ásè ngóró Giká ni tàndì dré adrélé ngádra 'á dhi tìni dhi, mà amú ru àma kòfalésè gò, akódhi ni Mv́, Yésu ni kàrí dré adrézó àma kí temvé tàkonzì wáyi dhi i lésè.

⁸ Mà kàdré tàá dhi, àma tàkonzì àko dhi, kòdhi mà adré àma kí tàndì kí lití, ìndì tà bàti àma léna yókódhó. ⁹ Dì, mà kàdré àma kí tàkonzì kí ta ngádra 'á Giká kandrá dhi, akódhi ni àma kí tàkonzì nda kí tri gò, àma kí temvézó àma kí tà kònzì wáyi dhi i lésè. Tàko ko, akódhi gyágya, ìndì kitswá adrélé ka'ile togó wáyi sè. ¹⁰ Mà kàdré tàá dhi, mà 'o tàkonzì ko dhi, mà adré Giká ni bha kinzò líyí ro, adrézó kpà tadhá dhi, akódhi ni kúlí àma léna yókódhó.

Krísto, dhya adrélépi àma kí tàrá ga dhi 'ì

2 Àma ànzi i, má adré tà kòdhi kí tìsì àmi dré, mì kò'oró tàkonzì ko dhi bvó. Dì, dhya àlo kò'o tàkonzì dhi, àma dhya adrélépi àma kí tàrá ga Giká Atá kandrá dhi íbe. Akódhi nda Yésu Krísto, dhya adrélépi gyágya dhi 'ì. ² Giká afè akódhi dràle mòbòmà ro, àma

ki tàkonzì ki trizo ásà. Ngbà 'í tàkonzì àmakya 'i ko, afè akódhì dràle mónnyá tífí bvò àdhya ki tàkonzì ki trizo.

³ Mà kàdré Giká ni tòlì ki ka'ì 'òle dhì, mà ni tàle dhì, mà ni akódhì bàti dhì be. ⁴ Dhya adrélépi tàá dhì «Má ni akódhì be» gò, dré adrézó akódhì ni tòlì ki ka'ì 'òle ko dhì, dhya nda kinzò líyí 'i, ìndì tà bàti akódhì léna yókódhó. ⁵ Dì, dhya adrélépi ína akódhì ni kúlí ka'ì 'òle dhì adré tadhá dhì, Giká ni lèle ga akódhì léna kitswálé tífí. Tà kòdhi sè dhì, mà ni tàle dhì, àma akódhì léna dhì be. ⁶ Lè dhya ángùdhi adrélépi tàá dhì, í adré adrélé akódhì léna dhì, kàdré atsílé ngóro Yésu ni tàndi dré atsílé dhì tíni.

Tòlì tídhí ro dhì

⁷ Áma arúpi má dré lèle tò ni i, má adré tòlì tídhí ro dhì ni tisì àmi dré kòdhya ko. Be ró dhì, tòlì má dré adrélé tisìle kòdhi, tòlì àku mì dré kisúlé adrézó ába kidhólé kidhoma lésè dhì 'i. Tòlì àku nda kúlí mì dré yile dre dhì 'i. ⁸ Tágba kònnìni dhì, má adré kpà tòlì tídhí ro dhì ni tisì àmi dré kòdhya. À ni kitswá tà bàti tòlì nda àdhya ni no Krísto na, ìndì àmi léna. Tàko ko, tínímvá adré akílé, ìndì ngádra bàti dhì kidhó adrélé nga kazá dre.

⁹ Dhya adrélépi tàá dhì, i ngádra 'á gò, dré adrézó togó kònzì bha áyi adrúpi rú dhì, dhya nda dhu rè tínímvá na. ¹⁰ Dhya adrélépi áyi adrúpi ni le dhì adré atsílé ngádra 'ásè, ìndì tà àlo kitswálépi akódhì ni 'o dhèle dhì akódhì léna yókódhó. ¹¹ Dì, dhya adrélépi ína togó kònzì bha áyi adrúpi rú dhì, dhu rè tínímvá na, ìndì adré atsílé tínímvá na. Akódhì nda ni ngalè í adré lèle ángolé ya dhì ko. Tàko ko, tínímvá nda 'o akódhì ni mì adùle dre.

¹² Àmi, áma ànzì i, má adré tà tisì àmi dré, Giká dré àmi ki tàkonzì trile Krísto ni rú sè dhì sè.

¹³ Àmi, ànzì ki atá i, má adré tà tisì àmi dré, mì dré dhya adrélépi be tà tífí dhì ki kidhoma lésè dhì ni nile be dhì sè.

Àmi, tódhíbhá i, má adré tà tisì àmi dré, mì dré Dhya kònzì ni lavúlé dre dhì sè.

¹⁴ Àmi, áma ànzì i, má tisì tà àmi dré, mì dré Giká Atá ni nile be dhì sè.

Àmi, ànzì ki atá i, má tisì tà àmi dré, mì dré dhya adrélépi be tà tífí dhì ki kidhoma lésè dhì ni nile be dhì sè.

Àmi tódhíbhá i, má tisì tà àmi dré, mì dré adrélé rìnyi ró dhì sè, Giká ni kúlí dré adrélé àmi léna dhì sè, ìndì mì dré Dhya kònzì ni lavúlé dre dhì sè.

Bvò kòndhi ni tà lèma ko dhì

¹⁵ Lè mì kàdré bvò kòndhi 'i yà, kó ngalè tà bvò kòndi àdhya 'i yà dhì ki le ko. Dhya àlo kàdré tà bvò kòndi àdhya ki le dhì, Giká Atá ni lèle akódhì léna

yókódhó. ¹⁶ Tàko ko, tà bvò kòndi àdhya i, tà kòni 'i: lovó kònzì rúbhá àdhya i, lovó kònzì ngá adrélé nòle mì sè dhì i sè dhì i, ìndì dhya ki afàma ngá adrézó ába dhì ki tà sè dhì. Tà nda kòdhi ì adré angálé Giká Atá vélésè ko. Be ró dhì, ì adré àyikya angálé bvò kòndhi lésè.

¹⁷ Bvò kòndhi i lovó kònzì bvò kòndi àdhya íbe dhì ì adré akílé akíakí. Dì, dhya adrélépi tà Giká dré adrélé lèle í kò'o dhì ki 'o dhì, ni ína adré lídrì íbe kóná vésè kólyá.

Krísto ni kàribhá ni atsama

¹⁸ Áma ànzì i, lókyá ándrò kòndhi lókyá kùdù 'i. Mì yi tàle dhì, Krísto ni kàribhá ni dra atsá dhì 'í. Dì ndèndì nyànomvá dhì, Krísto ni kàribhá bí dhì ì apfò dre. Tà nda sè dhì, mà ni tàle dhì, kòndhi lókyá kùdù 'i dhì be.

¹⁹ Mónnyá nda ì pfò àma ki tàndi i kòfalésè. Dì, àyi tá àyikya mónnyá àmakya 'i ko. Tàko ko, ì kàdré tá mónnyá àmakya 'i dhì, kòndi ì ni tá adré ngbú túmání àma íbe. Dì, àyi ki pfòma nda adré ína tadhá dhì, àyi ki àlo tá àmakya 'i ko.

²⁰ Dì, àmi ró dhì, àmi àmìkya Tírí Lólo Krísto dré kutulé àmi dri dhì íbe gò, àmi tífí mì dré tà bàti nìzo.

²¹ Má adré tà tisì àmi dré, mì dré tà bàti nìle ko dhì sè ko. Be ró dhì, má adré tà tisì àmi dré, mì dré tà bàti nìle be dhì sè, ìndì tà àlo kinzò ro dhì dré adrélé angálé tà bàti nda lésè ko dhì sè.

²² Dì kinzò líyí ína àdhi 'i? Akódhì dhya adrélépi tàá dhì, Yésu Mèsýà 'i ko dhì 'i. Dhya nda Krísto ni kàribhá 'i. Adré Giká Atá ni ga, akódhì ni Mv́a be. ²³ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi Giká ni Mv́a ni ga dhì, akódhì Giká Atá íbe í léna ko. Dhya ángùdhi adrélépi Giká ni Mv́a ni ka'ì dhì, akódhì kókpà Giká Atá íbe í léna.

²⁴ Àmi ró dhì, lè mì kàdré tà mì dré tá yile kidhólé kidhoma lésè dhì ki líkí adrélé àmi léna. Tàko ko, tà mì dré yile nda ì kàdré àmi léna dhì, àmi ki tàndi mì ni kpà adré Giká ni Mv́a na, ìndì Giká Atá na. ²⁵ Tà Krísto dré lazilé àma dré dhì, tà kòndhi 'i: lídrì kóná vésè kólyá dhì.

²⁶ Má adré tà kòdhi ki tisì àmi dré móndí adrèbhá láti nda kitswázó àmi ki lífí dhì ki tà sè. ²⁷ Dì, àmi ró dhì, mì kisú Krísto ni Tírí dré kutulé àmi dri dhì gò, Tírí nda dré adrézó àmi léna. Ásà dhì, lè dhya àlo kògò adrélé tà tadhá àmi dré ko. Tàko ko, Krísto ni Tírí nda adré tà tífí dhì ki tadhá àmi dré nì. Tà dré adrélé tadhálé nda i tà bàti 'i, kinzò 'i ko. Dì ngóro Tírí nda dré tadhálé àmi dré dre dhì tíni dhì, mì kàdré adrélé Krísto na.

Giká ni ànzì i

²⁸ Dì nyànomvá dhì, áma ànzì i, lè mì kàdré adrélé Krísto na, akódhì kòndi dra apfò dhì, mà kògaró tà mà dré ka'ile bàti dhì sè bí, adrélé kanyò àko akódhì kandrà kitú dré dra agòzo dhì tú. ²⁹ Mì ni tàle dhì, akódhì gyàgya dhì be. Ásà dhì, mì ni kpà tàle dhì, dhya ángùd-

hi adrélépi tà gyägya 'o dhi, móndí akódhi dré tile dhi 'i dhi be.

3 Mì kisù rè lèle kàdrì Giká Atá dré tadhálé àma vélé, à kàdréro àma ki zi akódhi ni ànzi i ró dhi ká! Dì àma akódhi ni ànzi 'i bàti. Móndíà bvò kòndi àdhya ì ni àma àdhibhá 'i ya dhi ko, ì dré kpà Giká Atá ni nile ko dhi sè. ² Àma arúpi má dré lèle tò ni i, nyànomvá dhi, àma Giká ni ànzi 'i. À tadhá dhu rè mà ni adrè ngíni ya dhi ko. Dì, mà ni àmakya tà kòndhi kòdhya: Krísto kòndi dra apfò dhi, mà ni adrè akódhi tñi. Tàko ko, mà ni akódhi ni no ngóro dré adrélé dhi tñi. ³ Dhya ángùdhi adrélépi mì bha Giká véna tà nda kòdhi sè dhi, adrè áyi tàndi ni temvé, ngóro Krísto ni tàndi dré adrélé lólo dhi tñi.

⁴ Dhya ángùdhi adrélépi tàkonzì 'o dhi adrè Giká ni tãtrítrí kúlí ño. Tàko ko, tàkonzì 'òma ìna ligima Giká ni tãtrítrí kúlí rú dhi 'i. ⁵ Dì, mì ni tàle dhi, Krísto apfò kitswálé àma ki tàkonzì tingá dhi be. Mì ni kpà tàle dhi, tàkonzì akódhi léna yókódhó dhi be. ⁶ Dhya ángùdhi adrélépi adrélé akódhi léna dhi kitswá gòle adrélé tàkonzì 'o ko. Dhya ángùdhi adrélépi tàkonzì 'o dhi nò akódhi rè ko, ìndì ni kpà akódhi ko.

⁷ Àma ànzi i, mì kòtayí àmi dhya àlo dré litílé ko. Dhya ángùdhi adrélépi tà gyägya 'o dhi gyägya, ngóro Krísto ni tàndi dré adrélé gyägya dhi tñi. ⁸ Dì, dhya adrélépi tàkonzì 'o dhi ìna móndí Dzàborò àdhya 'i. Àngyá ko, Dzàborò nda adrè tàkonzì 'o kidhólé kidhoma lésè. Tà nda sè dhi, Giká ni Mvágó apfò kitswálé tà Dzàborò dré adrélé 'òle dhi ki pfu akílé dhi bvò. ⁹ Dhya ángùdhi Giká dré tile atsálé áyi mvá ro dhi kitswá gòle adrélé tàkonzì 'o ko, Giká ni tàndi ni lídrì dré adrélé akódhi nda léna dhi sè. [†] Dhya nda kitswá gòle adrélé tàkonzì 'o bwà ko, Giká dré akódhi ni tile nì dhi sè. ¹⁰ Mà ni kitswá Giká ni ànzi ki ni lanzílé Dzàborò ni ànzi íbe, tà kòndhi sè: Dhya ángùdhi adrélépi tà gyägya 'o ko dhi, Giká ni mvá 'i ko. Dhya adrélépi áyi adrúpi ni le ko dhi kókpà Giká ni mvá 'i ko.

Ru lèma àma kòfalésè dhi

¹¹ Tà mì dré yìle kidhólé kidhoma lésè dhi, tà kòndhi 'i: Lè mà kàdré ru le àma kòfalésè. ¹² Lè mà kàdré tà 'o Kàyìnà àdhya tñi ko. Akódhi nda tá móndí Dhya kòndi àdhya 'i gò, dré áyi adrúpi ni pfúzo dràle. Dì, pfu tá áyi adrúpi nda dràle àdho tà sè? Pfu akódhi dràle, áyi tà 'òle dhi ì dré tá adrélé kòndi dhi sè, ìndì áyi adrúpi ni tà 'òle dhi ì dré tá adrélé gyägya dhi sè.

¹³ Àma adrúpi i, móndíà bvò kòndi àdhya ì kàdré togó kòndi bha àmi rú dhi, lè àmi ki líndrì kàdré gàle ásà ko. ¹⁴ Mà ni tàle dhi, mà apfò dràdrà lésè afílé lídrì le dre dhi be, mà dré adrélé àma ki adrúpi ki le dhi sè. Dhya adrélépi móndí ki le ko dhi dhu rè rinyí dràdrà

[†] Giká ni Kúlí tìsìle Giriki ti sè dhi adrè tàà kònwà dhi: «Giká ni kórì dré adrélé akódhi nda léna dhi sè.»

àdhya zàle. ¹⁵ Dhya ángùdhi adrélépi togó kòndi bha áyi adrúpi rú dhi, móndí pfúlepi dràle dhi 'i. Dì mì ni tàle dhi, móndíà adrèbhá móndí pfu dràle dhi ki àlo lídrì kóná vèsè kólyá dhi íbe í léna ko dhi be.

¹⁶ Mà ni kitswá niá ngalè lèle àdho 'i ya dhi, tà kòndhi sè: Yésu Krísto fè tá áyi tàndi ni lídrì àma ki tà sè. Adrè di lèá dhi, mà kàdré kókpà àma ki lídrì fe àma ki adrúpi ki tà sè. ¹⁷ Dhya àlo adrélépi ngá íbe dhi kàdré áyi adrúpi ni no adrèrà'a lemerè ro gò, dré adrézó kizà ni ni bha ko dhi, Giká ni lèle ni kitswá adrélé akódhi nda léna ngíníngíni ró? ¹⁸ Àma ànzi i, lè mà kàdré móndí ki le ngbà 'í kúlí i sè ko, ìndì ti sè ko. Be ró dhi, mà kàdré àmakya móndí ki le tà mà dré adrélé 'òle dhi i sè ìndì tà bàti sè. ¹⁹ Mà kàdré 'òá kòndi dhi, mà ni niá dhi, àma móndí tà bàti àdhya 'i dhi be. Mà ni kitswá kpà àma ki togó bha adrélé kìdrìkìdrì Giká kandrà. ²⁰ Dì, àma ki togó kàdré àma ki arókì, adrézó tà bha àma dri dhi, mà ni tàle dhi, Giká kàdrì àma ki togó lavú, ìndì akódhi ni tà títi dhi be.

²¹ Àma arúpi má dré lèle tò ni i, àma ki togó kàdré tà bha àma dri ko dhi, mà ni adrè gàle tà mà dré ka'ile bàti dhi sè bí Giká kandrà. ²² Mà adrè kpà tà ángùdhi mà dré adrélé zìle akódhi tí dhi ni kisú, mà dré adrélé akódhi ni tòlì ki ka'ì 'òle dhi sè, ìndì mà dré adrélé tà akódhi ni togó dré adrézó kinílé ásà dhi ki 'o dhi sè. ²³ Dì tòlì Giká dré afèle àma dré dhi, kòndhi 'i: Mà kòka'ì akódhi ni Mvágó Yésu Krísto, adrézó kpà ru le àma kòfalésè, ngóro dré tá tàle mà kò'o dhi tñi. ²⁴ Dhya ángùdhi adrélépi Giká ni tòlì ki ka'ì 'òle dhi adrè adrélé akódhi léna. Giká adrè kpà adrélé dhya nda léna. Mà ni kitswá niá dhi, Giká adrè adrélé àma léna dhi, tà kòndhi sè: Mà ni niá Tírí Lólo Giká dré afèle àma dré dhi sè.

Tírí móndí i lé dhi ki tabhìma

4 Àma arúpi má dré lèle tò ni i, lè mì kàdré móndíà títi adrèbhá tàà dhi, áyi Giká ni Tírí íbe àyi léna dhi ki ka'ì ko. Be ró dhi, mì kàdré àyi nda ki tabhì, nizoá ngalè tírí àyi lé dhi ì angá Giká vélésè bàti yà dhi. Tàko ko, pròfètà kinzò ro bí dhi ì apfò ayílé bvò wáyi 'àsè dre. ² Mì ni di kitswá niá ngalè tírí àyi lé nda i Tírí Giká àdhya 'i yà dhi, tà kòndhi sè: Dhya ángùdhi adrélépi ka'ìà tàle dhi, Yésu Krísto atsá bvò kòndhi 'á móndí ro káyà dhi, dhya nda Tírí Giká àdhya íbe í léna. ³ Dì, dhya ángùdhi adrélépi Yésu ni tà ga rè dhi, dhya nda Tírí Giká àdhya àko í léna. Tírí akódhi nda léna dhi, tírí Krísto ni kàribhá àdhya 'i. Mì yi tàle dhi, Krísto ni kàribhá nda adrè alíle. Dì akódhi nda atsá adrélé bvò kòndhi lé dre.

⁴ Dì, àma ànzi i, àmi àmikya móndí Giká àdhya 'i. Mì lavú kpà pròfètà kinzò ro nda i dre. Tàko ko, Tírí adrélépi àmi lé dhi kàdrì, tírí adrélépi bvò kòndhi lé dhi ni lavú. ⁵ Áyi nda i móndíà bvò kòndi àdhya 'i. Ásà

dhi, ì adré tà ta ngóro mónyá bvò kòndi àdhya kya t́ni gò, mónyá bvò àdhya ì dré adrézó àyi ḱ kúlí yi. ⁶ Dì, àma àmakya móndí Giká àdhya 'i. Dhya ángùdhi Giká ni nilepi be dhi adré àma ḱ kúlí yi. Dì, dhya ángùdhi adrélépi Giká àdhya ró ko dhi adré ìna àma ḱ kúlí yi ko. Tà nda kòdhi sè dhi, mà ni kítswá Tírí tà bàti àdhya ni ni lanzílé t́rì kinzò àdhya be.

Giká lèlè 'i

⁷ Àma arúpi má dré lèlè tò ni ì, mà kàdré ru le àma kòfalésè. Tàko ko, lèlè adré angalé Giká vélésè. Dhya ángùdhi adrélépi móndí ḱ le dhi, akódhi nda Giká ni mvá 'i. Akódhi ni kpà Giká be. ⁸ Dhya ángùdhi adrélépi móndí ḱ le ko dhi ni ìna Giká ko. Tàko ko, Giká lèlè 'i. ⁹ Giká tadhá àyi lèlè àma vélé dhi tà kòndhi sè: Amù àyi Mvágó àlo kwákwá dhi alìle bvò kòndhi lé, mà kòkítswáró lédri ḱsú akódhi sè be dhi bvó. ¹⁰ À adré lèlè nda ni no tà kòndhi sè: Mà lè tá Giká àma ko. Be ró dhi, akódhi lè ìna àma nì gò, àyi Mvágó ni amùzo kítswalé dràle mòbòmà ro, àma ḱ tàkonzì ḱ trizo ásà.

¹¹ Àma arúpi má dré lèlè tò ni ì, Giká kòlè àma tò kòndhi dhi, lè mà kàdré kókpà ru le àma kòfalésè. ¹² Dhya àlo nò rè tàdzí Giká ko. Dì, mà kàdré ru le àma kòfalésè dhi, kòdhi adré tadhá dhi, Giká adré adrélé àma léna, ìndì akódhi 'o àyi lèlè gàlè àma léna kítswalé títí.

¹³ Mà ni kítswá niá dhi, mà adré adrélé Giká léna, ìndì akódhi adré adrélé àma léna dhi, tà kòndhi sè: Dré àyi Tírí afèlè àma dré dhi sè. ¹⁴ Mà nò tà kòdhi mì sè gò, mà dré adrézó longóá dhi, Giká Atá amù àyi Mvágó adrélé mónyá bvò àdhya ḱ t́drílépi ró. ¹⁵ Dhya àlo kàdré ka'ia tàlè dhi, Yésu Giká ni Mvágó 'i káyà dhi, Giká adré adrélé dhya nda léna, ìndì akódhi nda adré adrélé Giká léna. ¹⁶ Dì àma, mà ni lèlè Giká dré tadhá àma vélé dhi be gò, mà dré adrézó ka'ia.

Giká lèlè 'i. Dhya ángùdhi adrélépi atsílè lèlè na dhi, adré adrélé Giká léna, ìndì Giká adré adrélé akódhi nda léna. ¹⁷ Tà nda sè dhi, lèlè nda adré tà 'o àma kòfalé kítswalé títí, mà kògaró tà mà dré ka'ile bàti dhi sè b́ Giká kandrà, kítú dré dra tàbvó tàzo dhi tú. Tàko ko, àma ḱ lédri bvò kòndhi lé dhi ngóro Krísto àdhya t́ni. ¹⁸ Lèlè na dhi, t́rì yókódhó. Be ró dhi, lèlè kítswalépi títí dhi adré ìna t́rì dro. Dhya ángùdhi adrélépi ngá ro dhi, lèlè ga rè akódhi nda léna kítswalé títí ko. Tàko ko, akódhi adré ngá ro, à ni dra tà òo ì dri dhi sè.

¹⁹ Àma ró dhi, mà adré móndí ḱ le, Giká dré zyà àma ḱ lèlè drìdrì nì dhi sè. ²⁰ Dhya àlo kàdré tàà dhi «Má adré Giká ni le» gò, dré adrézó togó kònzì bha àyi adrúpi rú dhi, akódhi nda kinzò líyí 'i. Tàko ko, dhya adrélépi àyi adrúpi ì dré adrélé nòlè mì sè dhi ni le ko dhi, kítswá ìna Giká ì dré adrélé nòlè mì sè ko dhi ni le bwà ko. ²¹ Dì tòlì Giká dré afèlè àma dré dhi, kòndhi 'i:

Lè dhya adrélépi Giká ni le dhi kàdré kókpà àyi adrúpi ni le.

Giká ni Mvágó ni ka'ima

5 Dhya ángùdhi adrélépi ka'ia dhi Yésu Mèsýà 'i káyà dhi, akódhi nda Giká ni mvá 'i. Dhya ángùdhi adrélépi ànzì ḱ atá ni le dhi, adré kókpà akódhi ni ànzì ḱ le. ² Mà ni kítswá niá dhi, mà adré Giká ni ànzì ḱ le dhi, tà kòndhi sè: Mà dré adrélé Giká ni le dhi sè, ìndì mà dré adrélé akódhi ni tòlì ḱ 'o dhi sè. ³ Tàko ko, mà kàdré Giká ni le bàti dhi, mà ni akódhi ni tòlì ḱ ka'ì 'òlè. Akódhi ni tòlì nda ḱ 'òma kòkòròko àma dré ko. ⁴ Àngyá ko, dhya adrélépi Giká ni mvá ro dhi lavú bvò kòndhi dre. Tà mà dré adrézó bvò kòndhi ni lavú ásà dhi, àma ḱ tà ka'ika'ì 'i. ⁵ Dì àdhi ni kítswá bvò kòndhi ni lavú dhi nì? Ngbà 'í dhya adrélépi ka'ia tàlè dhi, Yésu Giká ni Mvágó 'i dhi 'i.

Tà longólé Yésu Krísto ni tà dri dhi

⁶ Yésu Krísto, dhya atsálépi bvò kòndhi 'a kítswalé b́tísimò do, ìndì kítswalé kàrì kutú dhi 'i. Akódhi atsá tà ngbà 'i b́tísimò do ko. Be ró dhi, atsá ìna kítswalé b́tísimò do ý sè, ìndì kítswalé àyi kàrì kutú. Dì Tírí Lólo adré tadhá àma dré dhi, tà nda tà bàti 'i dhi nì. Tàko ko, Tírí nda tà bàti 'i. ⁷ Tà adrèbhá tadhá dhi, tà nda tà bàti 'i dhi na: ⁸ Tírí Lólo, ý ìndì kàrì. Dì tà na nda ì adré ru ḱsú adrézó tà àlo ta kòdhya. ⁹ Mà adré gá tà móndí ì dré adrélé longólé dhi ḱ ka'ì. Dì, tà Giká dré longólé dhi ìna kàdrì tà nda ḱ lavú. Àngyá ko, Giká longó tà nda àyi tàndì ni Mvágó ni tà dri. ¹⁰ Dhya ángùdhi adrélépi Giká ni Mvágó ni ka'ì dhi, dhya nda tà Giká dré longólé nda ìbe ì léna. Dì, dhya adrélépi Giká ni ka'ì ko dhi adré ìna akódhi ni bha kinzò líyí ro, dré tà Giká dré longólé àyi Mvágó ni tà dri dhi ni ka'ile ko dhi sè. ¹¹ Dì tà longólé nda, tà kòndhi 'i: Giká afè àma dré lédri kóná vèsè kólyá dhi, ìndì mà adré lédri nda ni ḱsú akódhi ni Mvágó na. ¹² Dhya ángùdhi adrélépi Giká ni Mvágó nda ìbe dhi kókpà lédri nda ìbe ì léna. Dì, dhya adrélépi Giká ni Mvágó nda àko ì léna dhi kókpà lédri nda àko.

Yòwánì ni kúlí kùdù

¹³ Má adré tà kòdhi ḱ tísì àmi adrèbhá Giká ni Mvágó ni ka'ì dhi ì dré, m̀ kòkítswáro niá dhi, àmi lédri kóná vèsè kólyá dhi ìbe dhi be. ¹⁴ Tà mà dré adrélé ka'ile bàti Giká kandrà dhi, tà kòndhi 'i: Mà kàdré tà zì akódhi t́ ngóro dré adrélé lèlè dhi t́ni dhi, akódhi adré àma ḱ yi. ¹⁵ Dì mà dré nìlè, akódhi adré àma ḱ yi dhi sè dhi, mà ni kpà tàlè dhi, mà adré tà ángùdhi mà dré adrélé zìlè akódhi t́ dhi ni ḱsú dhi be.

¹⁶ Dhya àlo kàdré àyi adrúpi ni no adrèrà'a tàkonzì 'o gò, tàkonzì nda dré adrézó dhyá ḱ dri lèlè dràdrà ḱsú ko dhi, lè dhya nda kòzi tà Giká t́ akódhi nda dré gò,

Gìkà kòfèrò lédri akódhi dré. Má adré ngbà 'í móndyá àyi kì tàkonzì dré adrézó àyi kì dri lile dràdrà kisé ko dhi kì tà ta kòdhyà. Tàkonzì adrélépi dhyá kì dri lile dràdrà kisé dhi be. Má adré tàá dhi, à kàdré tà zi Gìkà tí móndyá tàkonzì àsú be kònini dhi kì 'obhá dhi ì dré dhi ko. ¹⁷ Tà kònzì tíí adrélé 'òle dhi ì, tàkonzì 'ì. Dì, tàkonzì adrélépi dhyá kì dri lile dràdrà kisé ko dhi be.

¹⁸ Mà nì tàle dhi, dhyà adrélépi Gìkà nì mvá ro dhi kítswá gòle adrélé tàkonzì 'o ko dhi be. Tàko ko, Gìkà nì Mvágó adré akódhi nda nì líkí gò, Dhyà kònzì dré

kítswázó akódhi nì 'o kònzì ko. ¹⁹ Mà nì tàle dhi, àma móndí Gìkà àdhyà 'ì dhi be. Mà nì kpà, móndyá tíí bvò kòndí àdhyà ì Dhyà kònzì nì rinyí zàle dhi be. ²⁰ Mà nì kpà tàle dhi, Gìkà nì Mvágó atsá bvò kòndhi 'á gò, dré tògyá afèzo àma dré, mà kòkítswáró Gìkà adrélépi bàti dhi nì ni be dhi bvó. Dì mà adré adrélé Gìkà bàti nda léna, adrélé kókpà akódhi nì Mvá, Yésu Krísto léna. Akódhi nda Gìkà bàti dhi 'ì, ìndì lédri kóná vèsè kólyá dhi 'ì.

²¹ Áma ànzì ì, mì kàdré àmì kì líkí gìkà tàko kì tà sè.

2 YÒWÁNÌ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Yòwánì dré tìsìle dhi ni rì 'i. Akódhi adré tìsìá «Tòkó Giká dré zìle dhi dré akódhi ni ànzì íbe» (1:1). À adré kisùá dhi, kòdhi adré lèá tàle dhi, adré tìsìá Èkèlèzà àlo dhi dré mónnyá lá dhi íbe. Wárágà tsà kònìdhi léna dhi, Yòwánì adré mónnyá ka'ìbhá dhi ki kodzó, ì kàdréro ru le àyi kòfalèsè, ìndì ì kàdréro àyi ki líkí tà tadhábhá kinzò sè dhi ki tà sè. ì kàdré kpà dhya ángùdhi adrélépi tà twá tadhá Krísto àdhya rúsè dhi ni ga.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Yòwánì ni mòdo fèma (1:1-3)
- 2) Atsima tà bàti na ìndì lèle na dhi (1:4-6)
- 3) Tà tadhábhá kinzò sè dhi ì (1:7-11)
- 3) Kúlí kùdù (1:12-13)

Yòwánì ni mòdo fèma

1 Ma, bhàgo, má adré wárágà kònìdhi ni tìsì àmi, Tòkó Giká dré zìle dhi dré àmi ànzì íbe. † Má adré àmi ki le tà bàti na. Ngbà 'í ma 'i ko, mónnyá títí tà bàti nibhá dhi ì adré kókpà àmi ki le tò. ² Tàko ko, tà bàti nda adré adrélé àma léna, ìndì a ni adré àma íbe kóná vèsè kólyá.

³ Giká àma ki Atá ì akódhi ni Mvá Yésu Krísto be dhi ì kòbhà àyi ki togó tanì àma rú, ì kòbhà àma ki kizà, ìndì ì kàfè tà kàdrìkàdrì àma dré tà bàti na ìndì lèle na!

Atsima tà bàti na ìndì lèle na dhi

⁴ Má lenzé tá lavúlé, má dré àmi ànzì àruka ki kisúlé adrèrà'a atsílé tà bàti na, ngóro Giká Atá dré tá tàle mà kò'o dhi tìni dhi sè. ⁵ Dì nyànomvá dhi, mi, Tòkó má dré lèle tò ni, má adré tòlì tìdhi ro dhi ni tìsì mí dré ko. Be ró dhi, má adré tòlì mà dré adrézó ába kidhólé kidhoma lésè dhi ni tìsì kòdhyà. Má adré àmi ti lizí, mà kàdréro ru le àma kòfalèsè. ⁶ À adré lèle nda ni no tà kònìdhi sè: Mà kàdré atsílé ngóro Giká ni tòlì dré adrélé tàle dhi tìni. Ngóro mì dré yile kidhólé kidhoma lésè dhi tìni dhi, tòlì nda kònìdhi 'i: Mì kàdré atsílé lèle na.

Tà tadhábhá kinzò sè dhi ì

⁷ Mòndí bí adrèbhá mòndí ki lití dhi ì apfò ayílé bvò wáyi 'ásè. Àyi nda ì adré ka'ia ko tàle dhi, Yésu Krísto

† À adré kisùá dhi, kúlí «Tòkó Giká dré zìle dhi ànzì ni íbe» kòni ì adré lèá tàle dhi, «Èkèlèzà àlo mónnyá lá dhi íbe dhi ì».

atsá bvò kònìdhi 'á mòndí ro dhi. Dhya ángùdhi adrélépi tà ta làsú be kònìni dhi, mòndí ki litílépi 'i, ìndì Krísto ni kàrìbhá 'i. ⁸ Mì kàdré dì àmi ki líkí, mì kò-tayíró tà mà dré àzì 'òzo ásà dhi lapalé ko, be ró dhi, mì kòkisúró làgí múrúngú kitswálépi àmi dré dhi be dhi bvò.

⁹ Dhya ángùdhi adrélépi ràle drìdrì gò adrélé tròle tà Krísto dré tadhálé dhi ì rú ko dhi, akódhi nda Giká àko í léna. Dì, dhya ángùdhi adrélépi tròle tà Krísto dré tadhálé nda ì rú dhi, akódhi nda Giká Atá íbe, ìndì Giká ni Mváagó íbe í léna. ¹⁰ Dhya àlo kòtsa àmi véna adrélé tà twá tadhá tà kòdhi ì rúsè dhi, mì kòka'ì akódhi nda dòle àmi ki dzò na ko. Mì kòfè ndìndì mòdo akódhi dré ko. ¹¹ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi mòdo fe drá dhi, ì adré ru amú akódhi be tà kònzì dré adrélé 'òle nda ì na.

Yòwánì ni kúlí kùdù

¹² Ma dhu rè tà íbe bí tàle àmi dré. Dì, má lè mána tà nda ki tìsìle wárágà sè ìndì wárágà sú sè ko. Be ró dhi, má adré mì bha tsàzo àmi véna, mà kòkitswáro tà ta ti sè, mà kòlenzéro túmání àmi íbe kitswálé títí.

¹³ Àmi Amvúpi Giká dré zìle dhi ni ànzì ì fè mòdo mí dré. ††

†† À adré kisùá dhi, kúlí «àmi Amvúpi Giká dré zìle dhi ni ànzì ì» kòni ì adré lèá tàle dhi, «mónnyá Èkèlèzà Yòwánì véna dhi lé dhi ì».

3 YÒWÁNÌ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Yòwánì dré tisìle dhi ni na 'i. Akódhi adré tisìá Yésu ni ka'ilepi àlo rú be Gáyò, adrélèpi tá tròle tà bàti rú dhi dré. Yòwánì adré Gáyò nda ni tà bha kuru, dré tá adrélé mómndí ka'ibhá ki ledé ìle àyi ki atsí na Krísto ni tà sè dhi sè. Adré kpà akódhi ni kodzó, kàdréro àyi líkí agò àlo rú be Dìyòtréfè dhi ni tà kònzi sè.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Yòwánì ni mòdo fèma (1:1-4)
- 2) Gáyò ni tà dóro dhi (1:5-8)
- 3) Dìyòtréfè ni tà, Dèmètríyò àdhya be dhi (1:9-12)
- 4) Kúlí kùdù (1:13-15)

Yòwánì ni mòdo fèma

1 Ma, bhàgo, má adré wárágà kònìdhi ni tisì mí, áma arúpi Gáyò, má dré lèle tà bàti na dhi dré.
² Áma arúpi má dré lèle tò ni, má adré tà zi Giká tí, mí kàdréro dóro tà títi í sè, ìndì ámi rúbhá kàdréro dóro, ngóro ámi tà ka'ika'ì dré kpà adrélé dóro dhi tñi.
³ Má lenzé tá lavúlé, àma ki adrúpi àruka ì dré atsalé ámi tà ta má dré dhi sè. Tàko ko, ì títi tá, mí adré tròle tà bàti rú, adrézó kpà atsilé tà bàti na ngíni ya dhi.
⁴ Má kàdré yíá tàle dhi, áma ànzi ì adré atsilé tà bàti na dhi, tà nda adré áma fe lenzélé lavúlé.

Gáyò ni tà dóro dhi

⁵ Áma arúpi má dré lèle tò ni, mí adré ámi tà ka'ika'ì tadhá, tà dóro mí dré adrélé 'òle àma ki adrúpi í dré dhi í sè. Mí adré 'òá kònìni, tágba ì dré adrézó mómndí twá mí dré nìle ko dhi 'i dhi. ⁶ Àyi nda ì tà ámi lèle ni tà Èkèlézyà kònwa dhi kandrà. Dì mí ni 'òá dóro, mí kògò adrélé mómndí làsú be kònìni dhi ki ledé ìle àyi ki atsí na, ngóro dré kitswálé Giká mìlèsè dhi tñi. ⁷ Tàko ko, àyi nda ì adré ìle atsí na Krísto ni tà sè, ìndì ì adré ngá kisú pàgánò ì drígàsè àlomvá ko. ⁸ Adré dì làá dhi, mà kàdré mómndí làsú be kònìni dhi ki ledé, mà kàdréro ázi 'o tùmání àyi íbe tà bàti ni tà sè.

Dìyòtréfè ni tà, Dèmètríyò àdhya be dhi

⁹ Má tisì tá wárágà tsà Èkèlézyà mí véna dhi dré dre. Dì, Dìyòtréfè, adrélèpi làá adrélé drìdrì àmi kòfalé dhi,

lè ína àma ki kúlí yìle ko. ¹⁰ Tà nda sè dhi, má kòtsa àmi véna dre dhi, má ni tà kònzi dré adrélé 'òle dhi ki ta mómndí títi í kandrà, tùmání kúlí kònzi dré adrélé tàle àma rú dhi íbe. Dì, tà dré adrélé 'òle nda ì kitswá dhu rè akódhi dré ko. Adré kpà àma ki adrúpi ki ka'ì dòle í véna ko. Adré kpà mómndí adrèbhá àyi nda ki le ka'ile dhi ki logá, adrézó àyi ki dro pòle Èkèlézyà 'àsè.

¹¹ Áma arúpi má dré lèle tò ni, mí kàdré tà 'o ngóro mómndí adrèbhá tà kònzi 'o dhi kya tñi ko. Be ró dhi, mí kàdré mína tà 'o ngóro mómndí adrèbhá tà dóro 'o dhi kya tñi. Tàko ko, dhya ángùdhi adrélèpi tà dóro 'o dhi, mómndí Giká àdhya 'i. Dì, dhya adrélèpi tà kònzi 'o dhi ni ína Giká ko.

¹² Dì, kàdré ína Dèmètríyò ni tà sè dhi, mómndí títi dhi ì adré akódhi ni tà ta dóro. Ndìndì tà bàti ni tàndi adré akódhi ni tà ta dóro. Mà adré kpà akódhi ni tà ta dóro. Mí ni tàle dhi, tà mà dré adrélé tàle nda tà bàti 'i dhi be.

Yòwánì ni kúlí kùdù

¹³ Ma dhu rè tà íbe bí tàle mí dré. Dì, má lè mána tà nda ki tisìle wárágà fa sè ìndì wárágà sú sè ko. ¹⁴ Má adré mì bha tsàzo ámi no mbèlè, mà kòkitswáro tà ta ti sè.

¹⁵ Tà kìdrìkìdrì kàdré tùmání mí be. Áma ki arúpi kònwa dhi ì fè mòdo mí dré. Mí kòfè kpà mòdo àma ki arúpi àlo àlo títi dhi í dré, adrézó àyi ki zi rú sè.

YÚDÀ

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Yúdà dré tisìle dhi 'i. Akódhi nda adrè áyi zi Yésu Krísto ni màràbà ro, ìndì Yàkóbhò ni adrúpi ro (1:1). Adrè wárágà tsà kònìdhi ni tisì kitswázó mónnyá ka'ìbhá dhi ki kodzó, ì kàdréro àyi ki líkí mónnyá tiffíbhá àyi kòfalé adrélé Giká ni tà tadhá kinzò sè dhi ki tà sè. Adrè tàá dhi, mónnyá nda ì adrè tá Giká ni togó tani ni tà ladzá atsálé àyi dré láti adrézó tà swà 'o dhi ró (1:4). À kònò dhi, tà àruka wárágà kònìdhi léna dhi ì sù ngóro tà Pétèro dré tisìle áyi wárágà ni rì na dhi ì tñi. Yúdà adrè mónnyá ka'ìbhá dhi ki kodzó, ì kàdréro àdzú bhu àyi ki tà ka'ika'ì ni tà sè (1:3).

Tà kàdríkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atima

- 1) Yúdà ni mòdo fèma (1:1-2)
- 2) Tà tadhábhá kinzò sè dhi ì (1:3-16)
- 3) Tà tàle mónnyá ka'ìbhá ki kodzó dhi ì (1:17-23)
- 4) Giká ni rú bhàma kùle kùdù ro dhi (1:24-25)

Yúdà ni mòdo fèma

1 Ma, Yúdà, Yésu Krísto ni màràbà ro, ìndì Yàkóbhò ni adrúpi ró dhi, má adrè wárágà kònìdhi ni tisì àmi, mónnyá Giká Atá dré lèle tò, dré azilé, ìndì Yésu Krísto dré adrélé líkílé dhi ì dré. ² Giká kòbhà àmi ki kizà, ìndì kòfè tà kèdríkìdri ì lèle be gàle àmi léna bí!

Giká ni tà tadhábhá kinzò sè dhi ì

(À kònò kpà 2 Pétèro 2:1-17)

³ Áma arúpi má dré lèle tò ni ì, áma togó tá àtsi ró wárágà tisìzo àmi dré, lídrì tìdhi ro mà dré kisúlé túmánì àmi íbe dhi ni tà sè. Dì, má nò mána dóro ni, má dré wárágà kònìdhi ni tisìle àmi ki kodzó adrélé àdzú bhu àmi ki tà ka'ika'ì ni tà sè dhi. Giká bhà tà ka'ika'ì nda mónnyá lólo ína ì léna, ì kàdréro adrélé ába nyo. ⁴ Dì, mónnyá àruka Giká ni tà gabhá rè dhi ì lu-vù tá àyi tiffílé lùzu ró àmi kòfalé gò, ì dré adrézó àma ki Giká ni togó tani ni tà ladzá, atsálé àyi dré láti adrézó tà swà 'o dhi ró. Ì adrè kpà àma ki Mírì, àma ki Ópí àlo kwákwá, Yésu Krísto ni ga rè. À tisì tá mónnyá nda ki tà kíno lésè Giká ni Kúlì na, tàzoá dhi, Giká ni tà bha àyi dri.

⁵ Má adrè di léá dhi, m̀ kòkisù tà kòni ì, tágba m̀ dré tà nda ki nìzo dóro dhi: Mírì Giká apá tá Ìsèrélè ànzi ì, àyi ki 'òzo apfòle Èzèpétò lésè 'íká, gò dré àyi ki àruka ka'ìbhá ko dhi ki 'òzo todràle ndò. ⁶ M̀ kòkisù kpà ángéló tá lígíbhá Giká rú dhi ki tà. Àyi nda ì lè tá rìnyí bhàle àyi drí gá dhi líkílé ko gò, ì dré àyi ki tàndi ki bhà bhù na dhi ni tayízó. Dì Giká dré àyi ki 'ìzo nyèrì sè

kóná vèsè kólyá àrà tìnìmvá ro dhi na, adrézó àyi ki líkí kònàle adrélé kitú kàdrì àyi ki tàbvò tàzo dhi ni letè.

⁷ Kókpa kòdhi tñi, m̀ kòkisù mónnyá Sòdómà àdhya, Gòmóra àdhya, ìndì bhàandre àyi làgàsè dhi kya ki tà. Àyi nda ì fè tá àyi adrélé ndòtò tà 'o, adrézó rúbhá twá dhi ni lovó bha. Dì Giká dré tà nòzo àyi dri, tadházóá dhi, mónnyá tà 'obhá àyikya tñi dhi ki kizà nya àtsí na kóná vèsè kólyá.

⁸ Dì mónnyá àmi kòfalé nda ì adrè kókpa tà 'o kònìni. Ì adrè toróbì ì dré adrélé abìle dhi ki lebè, adrézó àyi ki tàndi ki rúbhá ki kizá tàkonzì 'òma sè. Ì adrè Giká ni rìnyí adrézó òpè nya dhi ni ayízè, adrézó tìrì milanzilanzi ro bhù na dhi ki lodhá. ⁹ Dì, ndìndì ángéló ki kàdrì, Mikàyélè dha tá ína Dzáborò asíkile Giká kandrà ko, ì dré tá adrérà'a tà kayì akódhi nda be Mósè ni rúbhá ni tà sè dhi 'á. Be ró dhi, tà tá ína dhi: «Mírì kòligí mí be!» ¹⁰ Dì, mónnyá nda ì adrè àyikya tà ì dré nìle ko dhi ki lodhá kòdhya. Dì, tà ì dré nìle àyi ki rúbhá sè kà'wá tà nibhá ko dhi kya tñi dhi ì adrè àyi ki kizá nì. ¹¹ Kizà àyi ki ngá 'ì! Tàko ko, ì lebè àyikya láti kònzì Kàyínà àdhya tñi. † ì tayí àyi lítílé làfa lovó sè Bálámà tñi. †† ì lígí Giká rú Kóre tñi gò, dràdrà dré atsázó àyi rú. ‡

¹² Àmi ki gwányá adrézó lèle tadhá dhi ì 'àsè dhi, àyi ngóro ngá adrélépi kanyò fe àmi dré dhi tñi. Tágba ì dré adrézó gwányá 'o túmánì àmi íbe dhi, ì adrè àyi ki 'a nya gàle ngá sè kanyò àko. Àyi ngóro ndùrùku yí àko, lyá dré adrélé livílé dhi ì tñi. Àyi ngóro fa lò'wa 'abhá ko, lókyá lò'wa kìzo dhi 'á dhi ì tñi. À tingí fa

† À kònò Kìdhoma 4:3-8. †† À kònò Ngá nàma 22:1-35. ‡ À kònò Ngá nàma 16:1-35.

nda ki kómvo kiní lésè gò, ì dré dràzo dràdrà. ¹³ Àyi ngóro yãndre ni mî lyã dré adrélé livilé longalé gò, dré adrézó ìle swà ro dhi tñi. Yí nda adré àyi ki tà kanyò ro dhi ki 'o topfòle tósá tñi. Àyi ngóro bhibhínyà adrèbhá tatsíle wàyá ro dhi i tñi. Giká zù tìnímvá anilépi tsitsi dhi àyi dré adrézó lána kóná vésè kólyá.

¹⁴ Àyi nda ki tà sè dhi, Ènókà, móndí ni nzi-dri-rì Àdámà àmvolésè dhi, longó tá tà pròfétà àdhya tñi, tàzoá dhi: «Mî yi rè ká! Mírì adré alìle áyi ángéló lólo ìzólìzo dhi íbe, ¹⁵ móndyá títi dhi ki tàbvò ta. A ni tà bha móndyá kònzì títi áyi tà gabhá dhi i dri, tà kònzì títi ì dré 'òle ligízó í rú dhi i sè, ìndì kúlí kònzì títi ì dré tàle í rú dhi i sè.» ¹⁶ Móndyá nda ì adré ngbú ngùrùngùrù ta, adrézó làndrì ndrì, adrézó tatsíle àyi ki tàndi ki lovó kònzì ki 'obe, adrézó àyi ki afà, adrézó móndí ki tà bha kuru kitswázó ngá kisú ásà dhi bvó.

Tà tàle kùdù ro móndyá ka'ìbhá ki kodzózó dhi i

¹⁷ Dì, àmi, áma arúpi má dré lèle tò ni i, mî kòkisù tà àma ki Mírì Yésu Krísto ni àpóstolò ì dré longolé drìdrì dhi i kòdhya. ¹⁸ Ì tà tá àmi dré dhi: «Lókyá kùdù sè dhi, móndí ki apfò adrélé àmi ki gu, adrézó tatsíle àyi ki tàndi ki lovó kònzì ki 'obe.» ¹⁹ Móndyá nda ì adré àmi ki

† À kònò Kídhoma 5:18, 21-24.

'o ru lanzí àmi kòfalésè dhi àyi. Ì adré àyi ki tàndi ki rúbhá lovó ki lebe. Àyi Giká ni Tirí àko àyi léna.

²⁰ Dì, àmi, áma arúpi má dré lèle tò ni i, lè mî kàdré àmi ki tìmbà àmi ki tà ka'ìka'ì lólo dhi na. Mî kàdré tà zi Giká tí Tirí Lólo ni rìnyí sè. ²¹ Mî kàdré àmi ki líkí adrélé Giká ni lèle na, mî dré adrérà'a àma ki Mírì Yésu Krísto ni letè lídrì kóná vésè kólyá dhi ni fe àmi dré akódhi ni togó dóro sè dhi 'á.

²² Mî kàdré àmi ki togó dóro tadhá móndyá adrèbhá tà ka'ìka'ì íbe yàyà dhi i véna. ²³ Mî kàdré móndí àruka ki apá tidrìlé àtsí sílèsè. Móndí àruka ki tà sè dhi, mî kàdré àyi ki kizà bha, adrézó kpà tiri íbe, adrézó ndìndì àyi ki kítá atsábhá ndí ró àyi ki tàkonzì sè dhi ki tabè ko.

Giká ni rú bhàma kùle kùdù ro dhi

²⁴ Giká rìnyí íbe kitswázó àmi ki líkí mî kòdheró ko, ìndì kitswázó àmi ki 'o pfòle áyi adrérà mìlanzilanzì ro dhi kandrá tà kònzì àko àmi rú ìndì arí be bí. ²⁵ Àma ki Mírì Yésu Krísto sè dhi, mìlanzilanzì, rúku, rìnyí, ìndì rìnyí adrézó òpè nya dhi be dhi ì kàdré Giká àlo kwák-wá àma ki tidrìlépi dhi dré, kídhólé kíno lésè, atsálé nyànomvá kòndhi, tsàle kóná vésè kólyá! Kàdré kòndhi.

TÀ TADHÁLÉ DHI I

Búkù kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Dhya búkù kònìdhi ni tisìlepi dhi tá Yòwánì 'i (1:1, 4, 9; 22:8-9). À adré kisùá dhi, akódhi nda tá Yòwánì, àpóstolò mudrí-drì-rì dhi ki àlo 'i, ìndì dhya Yésu ni Rúbí Tani tisìbhá dhi ki àlo 'i. Akódhi tisì tá búkù kònìdhi lókyá adrérà'a Yésu ni ka'ìbhá ki mì pfo lavúlé, ì dré tá adrélé akódhi ni ka'ì àyi ki Mírì ro dhi sè dhi 'á. Adré di àyi ki tím̀bà àyi ki tà ka'ìka'ì na, adrézó àyi ki kodzó, ì kàdréro tròle àyi ki tà ka'ìka'ì rú.

Yòwánì adrè tàá dhi, Yésu Krísto ni tàndi mù ángéló Gìká ni tà lùzu ró dhi ki tadhá ì dré, ì kòlongóro tà dra ru 'obhá nda ì Yésu ni ka'ìbhá ì dré (1:1-2). Adré tà twátwa agábhá ì mi dhi ì ìndì tà ángéló ì dré tadhálé ì dré dhi ki tisì, kúlí alaala mónnyá ka'ìbhá dhi ì dré ngbà 'í kítswálé àndu nìle àyi dhi ì sè. Àngyá ko, kúlí alaala bí nda ì angá Búkù tà àku ru yìzo dhi àdhya lésè. Móndí ki kítswá tà kayí àyi kòfalésè tà àruka tisìle búkù kònìdhi lé dhi ki àndu ndàzo nìle. Di, Yòwánì adrè tà kàdrì kònìdhi ni tadhá ngádra 'á: Mírì Yésu Krísto sè dhi, Gìká ni àdzú bhu àyi kàribhá ìbe lókyá be vwàvwà ro, àyi ki lavúzó títi gò, àyi mónnyá ki 'òzo fìle bhù tídhí ro ìndì bvò tídhí ro dhi na, ì kàdréro adrélé túmání ì be kóná vèsè kólyá.

Tà kàdrìkàdrì búkù kònìdhi léna dhi ki atìma

- 1) Tà lùzu ro tadhálé Yòwánì dré dhi ì (1:1-8)
- 2) Tà agálépi drìdrì akódhi mi dhi, ìndì tà dré tisìle Èkèlézyà nzi-drì-rì dhi ì dré dhi ì (1:9-3:22)
- 3) Gìká ni lindrì bhàma Kábiligyà Mvá be dhi (4:1-5:14)
- 4) Búkù pàle dhi, kídhá ni nzi-drì-rì dhi ìbe dhi ì (6:1-8:1)
- 5) Gòká nzi-drì-rì dhi ì (8:2-11:19)
- 6) Nì máláwú gú dhi, ìndì kà'wá àtrá rì dhi ì (12:1-13:18)
- 7) Tàbvó Gìká dré dra tàle dhi ni tà longoma (14:1-20)
- 8) Kópò nzi-drì-rì gabhá Gìká ni kombà sè bíbi dhi ì (15:1-16:21)
- 9) Gìká ni kàribhá ki lavuma (17:1-20:10)
- 10) Tàbvó Gìká dré dra tàle kùdù ro dhi (20:11-15)
- 11) Bhù tídhí ro dhi, bvò tídhí ro dhi, ìndì Yèrusalémà tídhí ró dhi (21:1-22:6)
- 12) Yésu ni alìma ni tà longoma (22:7-21)

Búkù kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

1 Tà búkù kònìdhi léna dhi ì, tà lùzu ró Yésu Krísto dré tadhálé dhi 'i. Gìká fè tá tà nda ì Yésu dré tadhálé àyi màràbà ì dré dhi nì, ì kònìró tà dra ru 'obhá lókyá tsà àmvolésè dhi ì be dhi bvò. Di Yésu amù tá àyi ángéló tà nda ki tadhá ma, Yòwánì, àyi màràbà ro dhi dré. ² Di má adrè tà títi má dré nòle nda ki longó. Kòdhi adrè tàá dhi, má adrè Gìká ni kúlí longó tà bàti Yésu Krísto dré tadhálé dhi ìbe. ³ Kólénzé ni adrè dhya dra kúlí pròfètà àdhya kòni ki nàlepi móndí ì dré dhi dré! Kólénzé ni kpà adrè mónnyá dra kúlí nda ki yìbhá gò, ì dré adrézó tàmgiga dri kúlí nda ì sè dhi ì dré! Tàko ko, lókyá atsa ànyi dre.

Mòdo fèma Èkèlézyà nzi-drì-rì dhi ì dré dhi

⁴ Ma, Yòwánì, má adrè tà kòni ki tisì Èkèlézyà nzi-drì-rì bvò Àsíyà àdhya na dhi ì dré. Gìká adrélépi be, adrélépi tá be kíno lésè, ìndì adrélépi alìle dhi kòbhà àyi togó tani àmi rú, ìndì kòfè tà kàdrìkàdrì àmi dré! Kò'o kònìni túmání tírì nzi-drì-rì adrèbhá àyi lírìrà òpì àdhya kandrá dhi ìbe, ⁵ ìndì Yésu Krísto be. Yésu Krísto nda, dhya adrélépi tà títi ì dré yile Gìká vélésè dhi ki longó gyàgya dhi 'i. Akódhi kókpà dhya ngàlepi dràdrà 'àsè drìdrì mónnyá àruka títi dhi ì kandrána dhi 'i, ìndì ópì kàdrì ópì títi bvò àdhya ì drìle dhi 'i.

Mìlanzilanzì kàdré akódhi adrélépi àma ki le tò, àma ki apálépi àma ki tàkonzì lésè àyi kàrì sè nda dré! ⁶ Akódhi bhà àma adrélé òpì ro, ìndì kòwánà ì ró, mà kàdréro tà 'o àyi Atá Gìká dré. Mìlanzilanzì ì rìnyí be dhi ì kàdré akódhi dré kóná vèsè kólyá! Kònìni.

⁷ Mí nò rè ká! Akódhi adré alile ndùrùku 'ásè!
Móndyá títi dhi ki akódhi ni no mì sè, ndìndì àyi akódhi ni sobhá òlè sè dhi i.

Súrú títi bvò dri dhi ki tongó akódhi ni tà sè.
Áyiya, kàdré kònini!

⁸ Mírì Giká tà dhi: «Ma Álefà 'i, ìndì Òmégà 'i. † Ma Giká rinyí líyí ro adrélépi be, adrélépi tá be kínó lésè, ìndì adrélépi alile dhi 'i.»

Yòwánì nò Krísto milanzilanzì ro

⁹ Ma, Yòwánì, ma àmi ki adrúpi adrélépi Giká ni Òpè 'a, adrélépi kizà nya, ìndì adrélépi togó tsi túmánì àmi íbe Yésu na dhi 'i. À ru tá ma bhàle tùrù Pátomò àdhya na Giká ni kúlí ni tà sè, ìndì tà bàti Yésu dré tadhálé dhi ni tà sè. ¹⁰ Kítú Mírì àdhya sè dhi, Tírí Lólo asó tá ma gò, má dré kúlí 'u'ù gòkà ni 'u'ù tñi dhi ni yizo má àmvolésè, ¹¹ tàá dhi: «Mí tisi tà mí dré dra nòle dhi i búkù na, mùle Èkèlézyà nzi-dri-rì dhi i dré: Èkèlézyà Èfésò àdhya dré, Sìmirúnà àdhya dré, Pèrùgámò àdhya dré, Tiyàtirà àdhya dré, Sàrúdi àdhya dré, Filàdèlèfiyà àdhya dré, ìndì Làwòdikiyà àdhya dré.»

¹² Dì má dré áma alázó kitswálé kúlí adrélépi tà ta má dré nda ni no. Má kálá ma dre dhi, má dré ngá nzi-dri-rì ledélé órò sè adrézó àtsí tosó sílá dhi ki nòzo. ¹³ Ngá nda ki kító 'á dhi, dhya làsú be móndí ni mvá tñi dhi totó tá i. Asó tá kánzò kàtswa tsàlepi í pána dhi, áyi agá dròzo bã ledélé órò sè dhi sè. ††¹⁴ Akódhi ni dri drìbhí ni íbe dhi i tá kemve lavúlé ngóro kábilígyà bhí mvě tñi, ìndì pfúrí kemve dhi tñi. Akódhi ni mì adré tá kòle rinyi ró àtsí tñi. ¹⁵ Akódhi ni pá adré tá lagulé ngóro bórónzè kobvólé àtsí sè dhi tñi. Akódhi ni kúlí adré tá ndròle ngóro kòlyá kàdrè dhi ni ndròma tñi. ¹⁶ Akódhi ni dríágó lésè dhi, ru tá bhìbhínya nzi-dri-rì dhi i. Akódhi sílèsè dhi, sápi tñe sí liti be rì dhi adré tá apfòle. Akódhi ni mìbhalé adré tá lagulé ngóro kítú dré adrélé lagulé áyi rinyí sè wáyi dhi tñi.

¹⁷ Má kònò akódhi dre dhi, má dré dhèzo akódhi pá àbvò tñi. Dì, akódhi dré áyi dríágó bhàzo má dri, tàzoa dhi: «Mí ro ngá ko! Ma dhya drìdri dhi 'i, ìndì dhya kùdù dhi 'i. ¹⁸ Ma dhya adrélépi lídrè ro dhi 'i. Má drà tá dràdrà. Dì, mí nò rè ká, ma mána lídrè ro kóná vésè kòlyá! Ma lífùngúlà ànzi dràdrà àdhya íbe, ìndì móndyá dràbhá dre dhi ki àrà àdhya be má dríágá. ¹⁹ Mí tisi di tà mí dré nòle dhi i: tà adrèbhá ru 'o nyànomvá dhi i, túmánì tà dra ru 'obhá àmvolàsá dhi íbe. ²⁰ Tà lùzu ró mí dré nòle dhi ki àndu kòni 'i: Bhìbhínya nzi-dri-rì mí dré nòle áma dríágó lésè dhi i, Èkèlézyà nzi-dri-rì dhi ki ángéló 'i. Ngá nzi-dri-rì adrézó àtsí tosó sílá dhi i, Èkèlézyà nzi-dri-rì dhi 'i.»

† «Álefà» kònìdhi, wárágá pá drìdri Gírìki ti àdhya 'i. «Òmégà» kònìdhi wárágá pá kùdù dhi 'i. Dì Giká adrè tàá kònwa dhi, i dhya drìdri dhi 'i, ìndì dhya kùdù dhi 'i. Yésu adrè kpà tà nda ni ta áyi tàndi ni tà sè 1:15 na. †† Rú «Móndí ni Mvá» kònìdhi, rú àzya fèle Mèsíyà dré dhi 'i. À kònò Dànyèlè 7:13; 10:5.

Tà tisi Èkèlézyà Èfésò na dhi dré dhi

2 «Mí kòtisi tà ángéló adrélépi Èkèlézyà Èfésò na dhi ni líkí dhi dré kònini:

Dhya adrélépi bhìbhínya nzi-dri-rì dhi ki ru áyi dríágó lésè, ìndì adrélépi tatsíle ngá nzi-dri-rì ledélé órò sè adrézó àtsí tosó sílá dhi i kòfalésè dhi, adrè kúlí kòni ki ta kòdhya: ² Má ni tà mí dré adrélé 'òle dhi i be. Má ni, mí adrè àzì 'o landèzo, adrézó togó tsi ngíni ya dhi be. Má ni, mí kitswá móndí kònzi ki tà mvo ko dhi be. Mí tabhì dhya adrèbhá tàá kinzò sè dhi, àyi àpòstolò 'i dhi i gò, mí dré áyi ki kinzò 'òzo apfòle ngádra 'á. ³ Mí nya kizà áma rú ni tà sè gò, mí dré ámi togó tsìzo landè àko ró.

⁴ Dì, ma tà íbe tàle mí dri: Mí tayí mína adrema áma le wáláká ni tñi dhi dre. ⁵ Mí kisú rè ngalè mí dhe ngíni ya dhi ká! Dì mí kòladzá ámi togó, gòzo adrélé tà mí dré 'òle wáláká dhi ki 'o. Mí kòladzá ámi togó ko dhi, má ni tsa mí véna, ámi ngá adrézó àtsí tosó sílá dhi ni tìngá àrà ni 'ásè. ⁶ Dì, tà dóro mí dré adrélé 'òle dhi, kònìdhi 'i: Mí adrè tà Nikòlá ni lebhébhá ì dré adrélé 'òle dhi ki ga, ngóro má dré kpà adrélé tà nda ki ga dhi tñi. †

⁷ Dhya bíbhálé íbe tà yizo dhi kòyi tà Tírí Lólo dré adrélé tàle Èkèlézyà i dré dhi! Dhya ángùdhi dra tà lavúlépi dhi dré dhi, má ni fa lídrè àdhya Giká ni paràdísò le dhi ni lò'wa fe dré nyàle.»

Tà tisi Èkèlézyà Sìmirúnà na dhi dré dhi

⁸ «Mí kòtisi tà ángéló adrélépi Èkèlézyà Sìmirúnà na dhi ni líkí dhi dré kònini:

Dhya adrélépi drìdri, adrélépi kùdù, ìndì dràlepi gò gòle adrélé lídrè íbe dhi, adrè kúlí kòni ki ta kòdhya: ⁹ Má ni kizà mí dré adrélé nyàle dhi i, ámi lemerè tà be dhi be. Dì, tágba dré adrézó kònini dhi, mì mína ngá líyí 'i! Má ni làdhá móndyá adrèbhá tàá kinzò sè dhi, àyi Yúdà ànzi 'i dhi ì dré adrélé dhàle mí rú dhi i be. Àyi nda i Yúdà ànzi 'i bàti ko. Be ró dhi, àyi lèsámò dzó Sàtánà àdhya 'i. ¹⁰ Dì mí kòro ngá kizà mí dré adrélé 'òle nyàle dhi ki tà sè àlomvá ko. Mí yi rè ká! Dzàborò ni móndí àruka àmi kòfalé dhi ki bhe bãdzó na, àyi ki tabhìzo, àyi ki 'òzo kizà nya kítú mudrí. Mí kàdré di tròle ámi tà ka'ika'ì rú tsàle byá dràdrà na. Dì má ni kúlá lídrè àdhya ni fe mí dré.

¹¹ Dhya bíbhálé íbe tà yizo dhi kòyi tà Tírí Lólo dré adrélé tàle Èkèlézyà i dré dhi! Dhya ángùdhi dra tà lavúlépi dhi, dràdrà ni rì kitswá akódhi nda ni 'o kònzi àlomvá ko.»

† À kònò kpà 2:15. Tà àzya tàle «Nikòlá ni lebhébhá» kònì ki tà dri dhi yókódhó. Dì à kitswá tàá dhi, àyi nda ì adrè tá tròle Giká ni tà bàti rú ko.

Tà tisìle Èkèlèzyà Pèrùgámò na dhi dré dhi

¹² «Mí kòtisì tà ángéló adrélèpi Èkèlèzyà Pèrùgámò na dhi ni líkí dhi dré kònìni: Dhya adrélèpi sápi tìle sí lìtsi be rì dhi íbe dhi, adrè kúlí kònì ki ta kòdhya: ¹³ Má ni àrà mí dré adrézó adrélé lá-na dhi be. Àrà nda Sàtánà ni lírìrà adrézó òpì nya dhi 'i. Dì, tágba dré adrézó kònìni dhi, mí adrè mína tròle áma rú rú. Mí gà áma ka'ima ko, tágba à dré tá Àtípà, áma tà longólèpi gyágya dhi ni pfùzo dràle àmi véna, Sàtánà ni adrérà na dhi. ¹⁴ Dì, ma tà àruka íbe tàle mí dri: Mòndí àruka àmi kò-falé dhi ì adrè àyikya tròle tà Bàlámà dré tá tadhálé dhi ì rú. Akódhi nda tadhá tá Bàlákà dré dhi, kò'o Ìsèrèlè ànzì ì ledhélé tàkonzì na ngíni ya dhi. Bàlákà nda se tá àyi ki togó litílé, ì kàdréró mányàngá fèle giká tàko ì dré dhi ni nya, adrézó kpà ndòtò tà 'o be dhi bvó. ¹⁵ Kòdhi íbe dhi, àmi ki àruka ì adrè tròle tà Nìkòlá ni lebèbhá ì dré adrélé tadhálé dhi ì rú. ¹⁶ Mí kòladzá dì àmi togó! Mí kò'o kònìni ko dhi, má ni tsa mí véna mbèlè, kitswálé àdzú bhu mòndyá nda íbe sápi adrélèpi apfòle má sílèsè dhi sè. ¹⁷ Dhya bíbhálé íbe tà yizo dhi kòyi tà Tírí Lólo dré adrélé tàle Èkèlèzyà ì dré dhi! Dhya ángùdhi dra tà lavúlèpi dhi dré dhi, má ni mánnà zùle zùzù dhi ni fe dré nyàle. Má ni kpà kírà mvá kemve, rú tédhí dhi ni tisizo driá dhi ni fe drá. Dhya àlo rú nda ni àndu nìlepi dhi yókódhó. Ngbà 'í dhya dra kírà nda ni kisépèpi dhi ni niá nì.»

Tà tisìle Èkèlèzyà Tiyàtírà na dhi dré dhi

¹⁸ «Mí kòtisì tà ángéló adrélèpi Èkèlèzyà Tiyàtírà na dhi ni líkí dhi dré kònìni: Giká ni Mvágó, mì ni dré adrézó kòle àtsí tñi, ìndì pá ni dré adrézó lagulé bòronzè kobvólé àtsí sè dhi tñi dhi, adrè kúlí kònì ki ta kòdhya: ¹⁹ Má ni tà mí dré adrélé 'òle dhi ì, ámi lèle, ámi tà ka'ika', tà mí dré adrélé 'òle má dré dhi ì, ìndì ámi togó tsìma dhi be. Má ni kpà tàle dhi, mí adrè tà dóro 'o wáláká ni ni lavú dhi be. ²⁰ Dì, ma tà íbe tàle mí dri: Mí adrè Yèzàbèlè, tòkó adrélèpi áyi zi pròfètà ro kinzò sè dhi ni tayí adrélé tà tadhá áma màràbà ì dré. Akódhi nda adrè àyi ki lití adrélé ndòtò tà 'o, ìndì adrélé mányàngá fèle giká tàko ì dré dhi ni nya. ²¹ Má fè tá lókyá akódhi dré áyi togó ladzázó áyi ndòtò tà sè ká, dì, lè tá ìna ko. ²² Dì ásà dhi, má ni akódhi ni bhe lánzá dri kitswálé kizà nya lavulé. Má ni kpà mòndyá adrèbhá múnà tà 'o akódhi be dhi ki 'o kizà nya lavulé, ì kòladzá àyi ki togó tà ì dré adrélé 'òle akódhi be nda ki tà sè ko dhi. ²³ Kòdhi íbe dhi, má ni akódhi ni ànzì ki tupfú todràle. Dì Èkèlèzyà títí dhi ki niá tàle dhi, ma dhya mòndyá títí dhi ki togó

† À kònò Ngá nàma 22-24; 25:1-2; 31:16.

nìlepi àyi ki tà kisùkisù be dhi 'i dhi be. Má ni tà logó àmi àlo àlo títí dhi ì dré tà mì dré 'òle dhi ì tí. ²⁴ Dì àmi, mòndyá Tiyàtírà le dhi ki àmbí adrèbhá tròle tà tòkó nda dré adrélé tadhálé dhi ì rú ko, adrézó kpà tà adrélé zile «Sàtánà ni tà lùzu ró» dhi ki nda nìle ko dhi ì dré dhi, má adrè tàá kònìni: Má bhà ngá lanzi àzya àmi dri ko. ²⁵ Mì kàdré ngbà 'í tròle gígí ro tà mì dré adrézó ába dhi rú, tsàle lókyá má dré dra agòzo dhi 'á. ²⁶ Dhya ángùdhi dra tà lavúlèpi, ìndì tà má dré lèle dhi ki 'òlepi tsàle kùdù na dhi dré dhi, má ni rinyí fe dré adrézó òpì nya sùrú títí ì dri. ²⁷ Akódhi ni òpì nya àyi dri kùtù aya ró adrélèpi áyi rinyí tadhá dhi sè. A ni àyi ki tojò ngóro lèdrí rùle kìnì sè dhi ì tñi. ^{††} ²⁸ Má ni rinyí nda ni fe drá, ngóro áma Atá dré afèle má dré dhi tñi. Má ni kpà nzàgò adrélèpi kòle drùbhì sè dhi ni fe drá. ²⁹ Dhya bíbhálé íbe tà yizo dhi kòyi tà Tírí Lólo dré adrélé tàle Èkèlèzyà ì dré dhi!»

Tà tisìle Èkèlèzyà Sàrúdi na dhi dré dhi

3 «Mí kòtisì tà ángéló adrélèpi Èkèlèzyà Sàrúdi na dhi ni líkí dhi dré kònìni: Dhya adrélèpi tírí nzi-dri-rì Giká àdhya íbe, ìndì bhìb-hínyà nzi-dri-rì dhi íbe dhi, adrè kúlí kònì ki ta kòdhya: Má ni tà mí dré adrélé 'òle dhi ì be. Má ni, mòndí ì adrè kisùá dhi, mì lèdrí ro, tákò mí drà mína dràdrà dhi be. ² Mí kònga dì ayí 'ásè! Mí kòtìmbà tà dóro ni àmbí mí dré adrézó ába dhi, tà nda kòdràro dràdrà ko. Tàko ko, má nò dhi, tà mí dré adrélé 'òle dhi ì kitswá áma Giká mìlèsè ko. ³ Ásà dhi, lè mí kòkisù tà mí dré tá yìle gò ka'izoá dhi ì kòdhya. Mí kòladzá àmi togó, gòzo adrélé tà nda ki 'o. Dì, mí kònga ayí 'ásè ko dhi, má ni tsa ámi kitó kùgú tñi, ìndì mí kitswá lókyá má dré dra tsàzo dhi ni ni bwá ko. ⁴ Dì, tágba dré adrézó kònìni dhi, mòndí àruka àmi kò-falé Sàrúdi le dhi ì lopfó àyi ki kítá ì tàkonzì 'òma sè ko. Dì à ni àyi nda ki tosó kítá kemvekemve dhi ì sè, ì kà-dréró lèle túmání má be, ì dré kitswálé má sè dhi sè. ⁵ Dhya ángùdhi dra tà lavúlèpi dhi, à ni kpà akódhi nda ni tosó kítá kemve sè àyi nda ì tñi. Má kitswá tàdzí akódhi ni rú búkù lèdrí àdhya lé dhi ni kizá ko. Be ró dhi, má ni tàá áma Atá kandrá ángéló ni íbe dhi, akódhi nda mòndí mána 'i káyà dhi. ⁶ Dhya bíbhálé íbe tà yizo dhi kòyi tà Tírí Lólo dré adrélé tàle Èkèlèzyà ì dré dhi!»

Tà tisìle Èkèlèzyà Filàdèlèfiyà na dhi dré dhi

⁷ «Mí kòtisì tà ángéló adrélèpi Èkèlèzyà Filàdèlèfiyà na dhi ni líkí dhi dré kònìni:

†† À kònò Longó ì 2:8-9.

Dhya adrélépi lólo ìndì bàti, adrélépi lifùngúlà mvá ópí Dàwídi àdhya íbe í drígá dhi, adré kúlí kòni kì ta. † Dhya nda kàdré dzóti nzi dhi, móndí àlo kitswá atsúá bwà ko. Kàdré kó dzóti atsú dhi, móndí àlo kitswá nziá bwà ko. ⁸ Dhya nda adré taa dhi: Má nì tà mí dré adrélé 'òle dhi i be. Má nì, mì rìnyí íbe tsà dhi be. Di, mí líkí mína áma kúlí 'í. Mí gà kpà áma rú móndí i kandrà ko. Di mí nò rè ká! Má nzi dzóti mí kandrà, ìndì dhya àlo kitswá atsúá bwà ko. ⁹ Má nì mónyá adrébhá taa kinzò sè dhi, àyi Yúdà ànzi 'i dhi kì 'o alìle kórókó titi mí kandrà. Àyi nda i Yúdà ànzi 'i bàti ko. Be ró dhi, ì angá àyikya Sàtánà nì lísámbò dzó lésè. Di má nì àyi kì 'o niá dhi, má lè mì tò dhi be. ¹⁰ Mí dré ámi togó tsìle ngóro má dré tá tàle mí kò'o dhi tñi dhi sè dhi, má nì ámi líkí, kitswálé lókyá kizà ro dra mónyá títi bvò dri dhi kì tabhìzo dhi kàtsáro mí rú ko. ¹¹ Má adré alìle mbèlè! Mí kàdré tròle tà mì dré adrézó ába dhi rú, dhya àlo kòdoró ámi kúlá ko dhi bvò.

¹² Dhya ángùdhi dra tà lavúlépi dhi, má nì akódhi nda nì 'o adrélé dzópá áma Giká nì tēpelò na dhi kì àlo ró. Akódhi nda nì adré kònàle kóná vésè kólyá. Má nì áma Giká nì rú tìsì akódhi dri, tùmání bhàandre áma Giká àdhya nì rú be. Bhàandre nda, Yèrúsalmè tédhí dra asílépi bhù lésè, áma Giká vélésè dhi 'i. Kòdhi íbe dhi, má nì kpà áma rú tédhí ro dhi nì tìsì akódhi dri.

¹³ Dhya bíbhálé íbe tà yizo dhi kòyi tà Tirí Lólo dré adrélé tàle Èkèlézyà i dré dhi!»

Tà tìsìle Èkèlézyà Làwòdikíyà na dhi dré dhi

¹⁴ «Mí kòtìsì tà ángéló adrélépi Èkèlézyà Làwòdikíyà na dhi nì líkí dhi dré kònìni:

Dhya adrélépi taa dhi «Kàdré kònìni!», adrélépi tà títi í dré yile dhi kì longó gyāgya, ìndì Giká dré 'òle ngá títi dhi kì bha dhi, adré kúlí kòni kì ta kòdhya: ††¹⁵ Má nì tà mí dré adrélé 'òle dhi i be. Má nì, mì kìdríkìdri ko, ìndì mì àtsi ró ko dhi be. Dóro nì tá mí dré adrélé tá kìdríkìdri yà, kó ngalè àtsi ró yà dhi. ¹⁶ Di, mí dré adrélé kàlwákálwa, adrélé àtsi ró ko, adrélé kpà kìdríkìdri ko dhi sè dhi, má adré 'òle ámi adhi má sílèsè! ¹⁷ Mí adré taa dhi: «Ma ngá líyí 'i. Ma ngá títi má dré adrézó lovó nì íbe dhi íbe. Ngá àlo pí ma ko.» Di, mí nì ko tàle dhi, mì mína kizà líyí 'i, ìndì móndí adrézó kizà do ásà dhi 'i dhi. Mì mína lemerè ro, mì kùdúkùdu ró, ìndì bvólíí ro. ¹⁸ Má adré di ámi dri ta: Mí kògi má drígàsè òro zàle àtsí sè atsálé kpírkpíri dhi, mí kàdréro ngá líyí ro bàti. Mí kògi má drígàsè kítá kemvekemve dhi i asólé mí rú, à kònòró ámi kanyò ámi bvólíí tà sè dhi ko. Mí kògi kpà má drígàsè àlókò tìle mí mína, mí kàdréro ngá no dràdra. ¹⁹ Má adré mónyá títi má dré adrélé lèle dhi kì tàkonzì tadhá àyi dré, adrézó àyi kì lotó. Mí kàdré di àtsi ró, ìndì mí kòladzá ámi togó! ²⁰ Mí nò rè

ká! Má adré áma totó dzó tí, adrélé dzóti ga. Dhya àlo kàdré áma kúlí yi gò adrézó dzóti nzi dhi, má nì nì akódhi nda véna, adrélé ngá nya tùmání akódhi be, kàdréro kpà ngá nya tùmání má be.

²¹ Dhya ángùdhi dra tà lavúlépi dhi, má nì akódhi nda nì bha adrélé lírìlé tùmání má be áma lírìrà adrézó òpì nya dhi dri, ngóro áma tándi má dré tà lavulé gò adrézó lírìlé áma Atá be akódhi nì lírìrà adrézó òpì nya dhi dri dhi tñi.

²² Dhya bíbhálé íbe tà yizo dhi kòyi tà Tirí Lólo dré adrélé tàle Èkèlézyà i dré dhi!»

Giká nì mì bhàma lanzile bhù na dhi

4 Àmvolàsà dhi, má dré dzóti àlo nzile nzinzi dhi nì nòzo bhù na. Gò má dré kúlí 'u'ù má dré tá yile drìdrì gòkà nì 'u'ù tñi dhi nì yizo taa má dré dhi: «Mí ambà kònwa má vélé, má kòtadháro mí dré tà dra ru 'obhá tà kòdhi i àmvolèsè dhi i.» ² Gbà kòdhwa, Tirí Lólo dré áma asózó gò, má dré lírìrà adrézó òpì nya dhi nì nòzo bhù na gò, má dré dhya adrélépi lírìlé drìà dhi nì nòzo. ³ Dhya adrélépi lírìlé drìà nda nì làsú tá lagu-lagu ró kírà làgí kyàkyà rú be dzáspè ìndì sàrùdùwánè dhi i tñi. ⁴ Lírìrà nda nì gàrà 'àsè kúrú dhi, gáíí adré tá lagulé kírà rú be èmèrodè dhi tñi. ^{††4} Lírìrà nda làgàsè kúrú dhi, lírìrà àruka nyadhi-àlo-dri-su adrézó òpì nya dhi i tá be. Di bhàgo nyadhi-àlo-dri-su dhi ì adré tá lírìlé lírìrà nda i drìsè. Àyi àlo àlo títi nda ì asó tá kítá kemve àyi rú, kúlá òro sè dhi nì asózó àyi dri. ⁵ Lírìrà nda lésè dhi, bhù lagulagu adré tá topfòle, kpòro adré tá ndròle, ìndì bhù adré tá tadílé. Lírìrà nda kandrà dhi, àtsí nzi-dri-rì adrébhá kòle dhi i tá be. Àtsí nda i tirí nzi-dri-rì Giká àdhya 'i. ⁶ Lírìrà nda kandrà dhi, yāndre adrélépi lagulé tàlàtálà tñi ìndì krìstálè tñi dhi tá kpà be. ^{††}

Lírìrà kító 'á nda làgàsè kúrú dhi, ngá su lídrì ro dhi i tá be. Àyi nda i tá mì íbe bí àyi rúsè, àyi kandrálèsè ìndì àyi àmvolèsè. ⁷ Ngá lídrì ro nda nì àlo nì làsú tá kàmì àdhya tñi. Rì nì nì làsú tá tíagó àdhya tñi. Na nì nì mìbhalé tá móndí àdhya tñi. Su nì nì làsú tá gírì adrélépi ngàle kuru sè dhi àdhya tñi. ⁸ Ngá su lídrì ro àlo àlo títi nda i tá kupfú íbe nzi-dri-àlo. Àyi rúsè dhi, mì ì ga bí, ndìndì àyi kì kupfú i zàle. Kítú sè ìndì ngátsi sè dhi, ì adré tá kúlí loyó landè àko ró adrézó taa dhi: «Mírì Giká rìnyí líyí ro, adrélépi tá be kíno lésè, adrélépi be, ìndì adrélépi alìle dhi, lólo, lólo, lólo!»

⁹ Di vésè wáyi ngá lídrì ro nda ì dré adrerà'a mìlanzilanzì, líndrì, àwoyà be dhi kì fe dhya adrélépi lírìlé lírìrà òpì àdhya dri, adrélépi lídrì íbe kóná vésè kólyá dhi dré dhi 'á dhi, ¹⁰ bhàgo nyadhi-àlo-dri-su dhi ì adré ledhélé àyi kì kórókó titi dhya adrélépi lírìlé lírìrà

† «Dzàspè» kòndhi kírà làgí kyàkyà làsú be mbìlìdrì tñi dhi 'i. «Sàrùdùwánè» kòndhi kírà kika dhi 'i. †† «Èmèrodè» kòndhi kírà làgí kyàkyà làsú be mbìlìdrì tñi dhi 'i. †† «Krìstálè» kòndhi kírà adrélépi lagulé tàràtára dhi 'i.

† «Lifùngúlà mvá ópí Dàwídi àdhya» kòndhi, adrè rìnyí Mèsíyá dré adrézó òpì nya ásà dhi nì tà tadhá. †† À kònò Tògyakúlí 8:22.

òpè àdhya dri nda kandrá, adrézó akódhi adrélépi lídrì íbe kóná vèsè kólyá nda ni líndrì bha. Ì adrè àyi kí kùlá kí lebhé akódhi ni lírírà kandrá, adrézó tàá dhi:

¹¹ «Míri àma kí Giká, mí kitswá adrélé milanzilanzi kisú, líndrì íbe ìndì rinyí be dhi mí.

Tàko ko, mí bhà tá ngá títi dhi í mí.

Mí bhà ngá nda í ngóro mí dré tá lèle 'òle dhi tñi, ì kàdréro adrélé be dhi bvó.»

Kábilígyà Mvá kitswá Giká milésè búkù kinzì dhi nì

5 Àmvolàsà dhi, má dré búkù pàle papà dhi ni nòzo dhya adrélépi lírìlé lírírà òpè àdhya dri nda ni dríagó lésè. À tìsì tá tà búkù nda léna ìndì àmvò ni dri gò, búkù nda ni pàzo kibèle kídhá nzi-drì-rì dhi í sè.

² Gò má dré ángéló àlo rinyi ró dhi ni nòzo, adrérà'a lizíá kúlí 'u'ù sè dhi: «Àdhi kitswá Giká milésè kídhá kòdhi kí kunzì, búkù kòdhi ni kinzìzó dhi nì?» ³ Dì, dhya àlo bhù na yà, bvò dri yà, kó ngalè bvò àndúna yà, kitswálépi búkù nda ni kinzì, 'a ni ni nòzo bwà dhi tá yókódhó. ⁴ Gò má dré dhèzo adrélé ngòle tà tàndi ró, à dré tá dhya àlo kitswálépi Giká milésè búkù nda ni kinzì, 'a ni ni nòzo dhi ni kisúlé ko dhi sè. ⁵ Dì, bhàgo kí àlo dré tàzoá má dré dhi: «Mí ngo ko! Mí nò rè ká! Kàmì angálépi Yúdà ni sùrú lésè dhi, dhya angálépi ópí Dàwídi ni kómvo lésè dhi lavú tà dre. Akódhi nda kitswá Giká milésè kídhá nzi-drì-rì nda kí kunzì, búkù nda ni kinzìzó dhi nì!»

⁶ Gò má dré Kábilígyà Mvá ni nòzo adrérà'a àyi totó lírírà òpè àdhya ni kító 'á, ngá su lídrì ro dhi kí kító 'á, ìndì bhàgo kí kító 'á. Akódhi sù ngóro à pfu tá akódhi dràle dràdrà na tñi. Akódhi tá ko'yá íbe nzi-drì-rì, ìndì mì íbe nzi-drì-rì. Mì nda í tírì nzi-drì-rì Giká àdhya dré mùle líle bvò wáyí 'ásè dhi 'í. ⁷ Dì Kábilígyà Mvá nda dré lizo búkù do dhya adrélépi lírìlé lírírà òpè àdhya dri nda ni dríagó lésè. ⁸ Kòdo búkù nda dre dhi, ngá su lídrì ro dhi í bhàgo nyadhì-àlo-drì-su dhi íbe dhi ì dré ledhézo àyi kí kórókó títì Kábilígyà Mvá nda kandrá. Àyi àlo àlo títi nda í tá kùdhí íbe. Ì ru tá kpà àyi dríagá kópò ledélé óro sè gabhá béndélé sè bíbi dhi í. Béndélé nda, tà mómnyá lólo títi Giká àdhya ì dré tá zìle akódhi tí dhi 'í. ⁹ Dì ì dré ngàzo adrélé longó tídhí dhi ni ngo, adrézó tàá dhi:

«Mí kitswá Giká milésè búkù do, kídhá ni kí kunzìzo dhi mí.

Tàko ko, à pfu tá mí dràle, ìndì ámi kàrì sè dhi, mí gí Giká dré

mómnyá angábhá sùrú títi í lésè, tí títi í lésè, mómnyá títi í lésè, ìndì bvò títi í lésè dhi í.

¹⁰ Mí bhà àyi adrélé òpè ro, ìndì kòwánà í ró, ì kàdréro tà 'o àma kí Giká dré.

Dì ì ni òpè nya bvò dri.»

¹¹ Má dré mì bhèzo gò, ángéló lizólizo dhi kí kúlí yìzo. Àyi nda ì lizó tá tsàle ngùlù vèsè be ngùlù, ìndì ngùlù-

mudrí vèsè be ngùlù-mudrí. Ì kímó tá àyi lírírà òpè àdhya làgàsè kúrú, ngá lídrì ro dhi í làgàsè kúrú, ìndì bhàgo í làgàsè kúrú. ¹² Dì ì adrè tá longó ngo kúlí 'u'ù sè, adrézó tàá dhi:

«Kábilígyà Mvá tá pfùle dràle dhi kitswá Giká milésè rinyí kisú, ngá làgí kyàkyà dhi íbe, tògyá be, líndrì be, milanzilanzi be, ìndì rúku be!»

¹³ Gò má dré mómnyá títi ìndì ngá títi Giká dré bhàle adrélé bhù na, bvò dri, bvò àndúna, ìndì yìandre na dhi kí yìzo, adrérà'a longó ngo adrézó tàá dhi:

«Rúku, líndrì, milanzilanzi, rinyí be dhi ì kàdré dhya adrélépi lírìlé lírírà òpè àdhya dri dhi dré, ìndì Kábilígyà Mvá dré kóná vèsè kólyá!»

¹⁴ Ngá su lídrì ro dhi ì adrè tá logóá dhi: «Kàdré kòñni!» Dì bhàgo ì dré ledhézo àyi kí kórókó títì Giká kandrá Kábilígyà Mvá be, àyi kí líndrì bhàzo.

Kábilígyà Mvá kunzì rè zyà kídhá nzi-drì-àlo dhi í

6 Má dré tá adrérà'a nòá dhi 'á dhi, Kábilígyà Mvá dré kídhá nzi-drì-rì nda ni àlo kunzìzo. Gò má dré ngá su lídrì ro nda kí àlo yìzo tàrà'a kúlí sè bhù ni tadi-ma tñi dhi: «Mí kàlì!» ² Dì má dré nòzoá dhi, dòngrí àlo kemve dhi agá má kandrá. Dhya adrélépi lírìlé dríá dhi ru tá kisu í dríagá gò, kùlá fèzo drá. Dì akódhi nda dré lizo àdzú bhu kàrìbhá lavúlépi ró, kitswázó kàrìbhá kí lavú dhi bvó.

³ Kábilígyà Mvá kòkunzì kídhá ni rì dre dhi, má dré ngá lídrì ro ni rì yìzo tàrà'a dhi: «Mí kàlì!» ⁴ Gò dòngrí àzya kika ryarya dhi dré apfòzo má kandrá. Dhya adrélépi lírìlé dríá dhi dré dhi, à dré rinyí fèzo dré tà kè-dríkèdri tìngázó bvò drìsè, mómnyá ì kòtupfúró ru to-dràle be dhi bvó. Gò sápi kàdrì fèzo akódhi dré.

⁵ Kábilígyà Mvá kòkunzì kídhá ni na dre dhi, má dré ngá lídrì ro ni na yìzo tàrà'a dhi: «Mí kàlì!» Gò má dré nòzoá dhi, dòngrí kini dhi agá má kandrá. Dhya adrélépi lírìlé dríá dhi ru tá ngá adrézó ngá kí lanzilanzi tabhì ásà dhi í dríagá. ⁶ Gò má dré ngá kúlí tñi apfòlepi ngá su lídrì ro dhi í kòfalésè dhi ni yìzo tàà dhi: «À ni ngbà 'í ngánò fòndro fe kiló àlo àzì 'òle kitú àlo sè dhi tí. À ni kó órezè fòndro fe kiló na àzì 'òle kitú àlo sè dhi tí. Adré kpà leà dhi, à kòkizá dò í vìnò be dhi ko.» †

⁷ Kábilígyà Mvá kòkunzì kídhá ni su dre dhi, má dré ngá lídrì ro ni su yìzo tàrà'a dhi: «Mí kàlì!» ⁸ Gò má dré nòzoá dhi, dòngrí màmàmànì dhi agá má kandrá. Dhya adrélépi lírìlé dríá dhi ni rú tá Dràdrà. Akódhi nda vèsè dhi, mómnyá dràbhá dre dhi kí àrà adrè tá líle. Gò rinyí fèzo àyi nda í dré adrézó bvò wáyí lanzílé 'a be su dhi ni àlo drile, ì kòtupfúró mómnyá ì todràle sápi sè, kàrìbhò sè, drà kònzì sè, ìndì kà'wá àtrá í sè.

⁹ Kábilígyà Mvá kòkunzì kídhá ni nzi dre dhi, má dré mómnyá tufpúlé todràle dhi kí líndrì kí nòzo àlètárì

† À adrè kisúá dhi, tà tàle kòdhi ì adrè kàrìbhò ni tà tà kòdhyà.

zàle. À tupfú tá àyi nda i todràle, ì dré tá Giká ni kúlí longólé, ìndì akódhi ni tà tadhálé landè àko ró dhi sè. ¹⁰ Dì ì dré liyízó kúlí 'u'ù sè tàzoá dhi: «Mírì rúku ró adrélépi lólo ìndì bàti ni, mí ni gi tsàle ángutú mónnyá bvò àdhya ki tàvbò tàma sè, ìndì àma ki kàrí ni tà zima àma ki tupfúbhá i tí dhi sè dhi?» ¹¹ Gò kánzò kemve dhi ni fèzo àyi àlo àlo títi dhi i dré gò, tàzoá àyi dré dhi, ì kòlovò rè lókyá tsà sè, tsàle lókyá àyi ki adrúpi màràbà ro dhi ki tupfúrà'a todràle àyi tñi kitswálé títi dhi 'á.

¹² Má dré tá adrérà'a nòá dhi 'á dhi, Kábilígyà Mvá dré kídhá ni nzi-dri-àlo kunzizo. Dì kàdikàdi kàdrì dhi dré bvò kosézó rinyí sè. Kitú dré anízó atsálé kítá lírí ki ni dhi tñi. Mbá dré líkázó títi atsálé kàrí tñi. ¹³ Bhibhínyà bhù mibhalé 'á dhi ì dré ledhézó bvò dri, ngóro fígi lò'wa ì dré adrélé azìle lyãandre sè dhi tñi. ¹⁴ Bhù dré ru kopázó tavìle búkù pàle dhi tñi gò, kòngó títi dhi ki tìngázó tùrù íbe àyi ki àrà i 'ásè.

¹⁵ Dì ópí kàdrì bvò àdhya i, mónnyá kàdrì dhi i, sòdá ki kàdrì i, ngábhá i, kòmbá i, tsàle mónnyá àruka títi màràbà ro, ìndì màràbà ro ko dhi ì dré àyi ki tuzúzo gò i 'ásè, ìndì kírà kòngó drina dhi i 'ásè. ¹⁶ Gò ì dré adrézó liyílé kòngó i rú kírà íbe, adrézó tàá dhi: «Mì kàdhé àma dri, àma ki zu dhya adrélépi lírìlé lírìrà òpì àdhya dri dhi mìlésè, ìndì kombà Kábilígyà Mvá àdhya kandrásè wà! ¹⁷ Tàko ko, kitú kàdrì àyi ki kombà tadházó dhi atsá dre. Àdhi ni kitswá àyi totó bwà dhi nì?»

À lwà àngì mónnyá Giká àdhya ki kándrágá i 'ásè

7 Àmvolásà dhi, má dré ángéló su dhi ki nòzo, adrérà'a àyi ki totó bvò ni pá su dhi i 'ásè. ì adré tà lyãandre su bvò àdhya ki kíkí, ì kòviró bvò mi yà, yãandre mi yà, kó ngalè fa àlo rú yà dhi ko. ² Gò má dré ángéló àzya nòzo adrérà'a angálé kitú dré apfòrà lésè. Akódhi nda tá ngá adrézó Giká lídrì ro dhi ni àngì lwa mónndí ki kándrágá i 'ásè dhi íbe í drígá. Dì dré yòzoá kúlí 'u'ù sè ángéló su rinyí fèzo àyi dré bvò ki 'òzo kònzì yãandre be dhi i dré dhi: ³ «Mì kò'o bvò 'i yà, yãandre 'i yà, kó ngalè fa 'i yà dhi i kònzì ko, tsàle lókyá mà dré dra àngì lwàzo àma ki Giká ni màràbà ki kándrágá i 'ásè dhi 'á.» ⁴ Gò má dré mónnyá àngì nda ki lwàzo àyi ki kándrágá i 'ásè dhi i tá ángopí ya dhi ni yizo: Àyi nda i tá mónndí ngùlù-kámá-àlo-dri-nyadhi-rì-dri-su, angábhá ìsèrèlè ànzì ki sùrú títi i lésè dhi 'i. †

⁵ Mónnyá angábhá Yúdà ni sùrú lésè, àngì lwàzo àyi ki kándrágá i 'ásè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì, †† mónnyá Rübénà ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì,

mónnyá Gádà ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì, ⁶ mónnyá Àsèrà ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì,

mónnyá Nèfàtálì ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì, mónnyá Mánásè ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì,

⁷ mónnyá Sìmèyónà ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì,

mónnyá Lévi ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì, mónnyá Ìsàkàrà ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì,

⁸ mónnyá Zàbùlónà ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì,

mónnyá Yòsèfà ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì,

mónnyá Bènyàminà ni sùrú lésè dhi i tá ngùlù-mudrí-dri-rì.

Mónndí lízólìzo dhi ì bhà Giká ni lindrì

⁹ Àmvolásà dhi, má dré mónndí lízólìzo kitswálé nàle bwà ko, angábhá bvò títi i lésè, sùrú títi i lésè, mónnyá títi i lésè, ìndì ti títi i lésè dhi ki nòzo, adrérà'a àyi ki totó lírìrà òpì àdhya kandrá, ìndì Kábilígyà Mvá kandrá. À tosó tá àyi kánzò kemvekemve dhi i sè, ìndì ì ru tá mbíra bí àyi drígá. ¹⁰ ì adrè tá loyóá kúlí 'u'ù sè dhi:

Rinyí adrézó mónndí ki tídrì dhi adrè angálé àma ki Giká adrélépi lírìlé lírìrà òpì àdhya dri dhi vélésè, ìndì Kábilígyà Mvá vélésè!

¹¹ Ángéló títi dhi ì totó tá àyi adrélé lírìrà òpì àdhya làgàsè kùrú, bhàgo i làgàsè kùrú, ìndì ngá su lídrì ro dhi i làgàsè kùrú. Dì ì dré ledhézó àyi ki mi bha kiní mi lírìrà òpì àdhya kandrá, adrézó Giká ni lindrì bha,

¹² adrézó tàá dhi:

«Kàdré kònzìni!

Rúku, milanzilanzì, tògyá, àwoyá, lindrì, tsàle rinyí be dhi ì kàdré àma ki Giká dré kóná vésè kólyá!

Kònzìni!»

¹³ Gò bhàgo ki àlo dré àma lízólìzo tàzoá dhi: «Àyi tosólé kánzò kemvekemve dhi i sè kòni i, àdhibhá 'i? ì angá ángolésè?» ¹⁴ Má logó drá dhi: «Atálágó, mí ni be mi.» Dì akódhi tà dhi:

«Àyi nda i mónnyá apfòbhá kizà kàdrì lésè dhi 'i.

Ì dzì àyi ki kánzò i temvélé Kábilígyà Mvá ni kàrí na dre.

¹⁵ Dì àsà dhi, ì totó àyi Giká ni lírìrà òpì àdhya kandrá, adrélé ìsámò 'o akódhi dré kitú be ìndì ngátsi be akódhi ni tépelò na.

Dì dhya adrélépi lírìlé lírìrà òpì àdhya dri nda ni bhà mo adrézó túmánì àyi íbe.

¹⁶ Tàbirì kitswá gòle vélé àyi ki 'o ko, yí lovó kitswá kpá gòle àyi ki nde ko.

Kitú àtsí 'i yà, kó ngalè àtsí àzya 'i yà dhi kitswá kpá gòle véle àyi rú ko.

¹⁷ Tàko ko, Kábilígyà Mvá adrélépi lírìrà òpì àdhya ni kító 'á dhi ni àyi ki líkí,

† «Ngùlù-kámá-àlo-dri-nyadhi-rì-dri-su» kònzìdhi: 144.000.

†† «Ngùlù-mudrí-dri-rì» kònzìdhi: 12.000.

ngóro kábilígyà líkílépi dré adrélé 'òle dhi t́nì.
A ni àyi ḱi dri lízo àyi íbe ýi kidrì adrébhá lídrì fe dhi i 'àsè.

Di Giká ni mindra atri àyi misè títí.»

Kábilígyà Mv́a kunzi ḱídhá ni nzi-dri-rì

8 Kábilígyà Mv́a kòkunzi ḱídhá ni nzi-dri-rì dre dhi, ngá dré bhùzo bhù na ndiii ànyíànyí sàà ni tálì sè.
² Bv́oá dhi, má dré ángéló nzi-dri-rì adrébhá àyi ḱi totó Giká kandrà dhi ḱi nòzo. Gò gòkà nzi-dri-rì dhi ḱi fèzo àyi dré àlo àlo.

³ Gò ángéló àzya dré alìzo àyi totó ànyi àlètárì làga. Ru tá í drígá ngá ledélé órò sè adrézó béndélé za lána dhi. Gò béndélé bí dhi ni fèzo akódhi dré, túmání tà móndyá lólo títí Giká àdhya i dré tá zile tíá dhi íbe, kòzàro ngá nda i títí Giká dré àlètárì órò sè dhi dri, Giká ni lírírà òpì àdhya kandrà. ⁴ Di béndélé ni àtsíkà dré ngàzo ángéló nda drígàsè túmání tà móndyá lólo dhi i dré tá zile Giká tí dhi íbe mbàle Giká véna. ⁵ Gò ángéló nda dré ngá adrézó béndélé za lána nda ni dòzo, àtsí àlètárì dri dhi ni dàzo gàle lána bí gò, bhèzoá bvò dri. Di bhù dré ngàzo adrélé tadílé, kpòro dré adrézó ndròle, bhù dré adrézó lagulé gò, bvò dré ru kosézó.

Gòkà nzi-dri-rì dhi i

⁶ Gò ángéló nzi-dri-rì adrébhá tá gòkà nzi-dri-rì dhi íbe àlo àlo nda i dré pá sizo kítswázó gòkà vo dhi bvò.

⁷ Di ángéló ni àlo dré ngàzo gòkà vo. Di fí i àtsí be amulé kàrì be dhi ḱi bhèzo bvò dri. Gò bvò wáyi lanzílé 'a be na dhi ni àlo dré vèzo, túmání fa títí lanzílé 'a be na dhi ḱi àlo íbe, ìndì mbìlìdrì títí dhi íbe.

⁸ Gò ángéló ni rì dré gòkà vòzo. Di ngá ngóro kòngó kàdrì adrélépi kòle àtsi ró dhi t́nì dhi ni bhèzo ndile ýiandre na. Gò ýiandre wáyi lanzílé 'a be na dhi ni àlo dré ru ladzázó atsálé kàri ró. ⁹ Di ngá títí lídrì ro ýiandre na lanzílé 'a be na dhi ḱi àlo dré dràzo. Kòdhi íbe dhi, bwátù títí lanzílé 'a be na dhi ḱi àlo dré abízo.

¹⁰ Gò ángéló ni na dré gòkà vòzo. Di bhìbhínya gú adrélépi kòle àtsi ró dhi dré apfòzo bhù lésè, dhèle ýiandre títí adrébhá dile lanzílé 'a be na dhi ḱi àlo dri, ìndì ýi kidrì i drìsè. ¹¹ Bhìbhínya nda ni rú tá «Ngá kùdzí». Di ýiandre títí lanzílé 'a be na dhi ḱi àlo dré atsázó kùdzíkùdzi. Mòndí zyandre ýi nda ni mvubhá dhi i dré todràzo, ýi nda dré tá atsálé kùdzíkùdzi dhi sè.

¹² Gò ángéló ni su dré gòkà vòzo. Di kitú lanzílé 'a be na dhi ni àlo tswàzo, túmání mbà lanzílé 'a be na dhi ni àlo be, ìndì bhìbhínya títí lanzílé 'a be na dhi ḱi àlo be. Gò ngá títí nda ḱi 'a àlo dhi dré atsázó t́nìmvá ro. Di kitú lanzílé 'a be na dhi ni àlo, ngátsi àdhya be dhi i tá vélé ngádra àko.

¹³ Má dré tá adrérà'a nòá dhi 'á dhi, má dré girí adrélépi ngàle kuru sè dhi ni yizo, adrérà'a loyóá kúlí

'u'u sè dhi: «Kizà! Kizà! Kizà ni adré móndyá títí adrébhá bvò dri dhi i dré, gòkà ángéló na àruka i dré adrélé 'òle vòle 'ùle dhi i sè!»

Gòkà ni nzi vòma

9 Gò ángéló ni nzi dré gòkà vòzo. Di má dré bhìbhínya àlo adhélepi bhù lésè bvò dri dhi ni nòzo. À fè tá bhìbhínya nda dré lífùngúlà mv́a bhù kùdù àko dhi ni ti nzizo. ² Di kònzì bhù nda ni ti dre dhi, àtsíkà dré apfòzo lásà mbàle kurú na, ngóro àtsíkà dré adrélé mbàle àtsí kàdrì lésè dhi t́nì. Di àtsíkà nda dré kitú ni mì 'òzo anilé bhù mìbhalé be. ³ Àtsíkà nda lésè dhi, ḱisa i dré topfòzo asilé bvò dri. Gò rìnyí fèzo ḱisa nda i dré adrézó móndí ki tozà ngóro dápáyà kya t́nì. ⁴ À lazì tá àyi dri dhi, i kò'o mbè 'i yà, kó ngalè fa 'i yà dhi kònzì ko. Be ró dhi, i kò'o ngbà 'í móndyá Giká ni àngí lwàzo àyi ḱi kándragá i 'àsè ko dhi i kònzì kòdhya. ⁵ À fè tá àyi dré rìnyí kítswázó móndí ki tupfú todràle dhi ko. Be ró dhi, à fè àyi dré rìnyí adrézó ngbà 'í móndí ki rúbhá 'o aswálé mbà nzi. Di àyi ḱi rúbháaswa nda tá ngóro ngáaswa dápáyà dré adrélé fèle dhi t́nì. ⁶ Kitú nda i tú dhi, móndí ki dràdrà nda, di, i kítswá àyikya kísúá ko. I ni adré lovó íbe tò kítswázó dràle, di, dràdrà ni lapá àyi kandrásè.

⁷ Ḱisa nda ḱi làsú tá ngóro dòngí adrébhá 'òle lèle àdzú na dhi kya t́nì. Àyi tá ngá ngóro kúlá ledélé órò sè dhi t́nì dhi íbe àyi dri. Àyi ḱi mìbhalé tá móndí kya t́nì. ⁸ Àyi ḱi drìbhí tá tòkó kya t́nì. Àyi ḱi sí tá kàmì kya t́nì. ⁹ Àyi tá ngá aya ró adrélépi àyi ḱi líkí dhi íbe àyi agá. Àyi ḱi kupfú ḱi kpòro tá ngóro tàmàmbìrì bí dòngí i dré adrélé sèle ràzo ába àdzú na dhi kya t́nì. ¹⁰ Àyi tá tàvì adrélépi móndí ki tozà dápáyà kya t́nì dhi íbe. Di àyi ḱi tàvì nda i tá rìnyí íbe adrézó móndí ki rúbhá 'o aswálé mbà nzi. ¹¹ Àyi ḱi ópì kàdrì tá ángéló bhù kùdù àko dhi àdhya 'i. Akódhi nda ni rú Èbèrè ti sè dhi Àbàdónà, ìndì Gírìki ti sè dhi Àpòlìyónà. (Rú nda kòdhi i adré leá tàle dhi «Ngá kízálépi.»)

¹² Kizà ni àlo lavú tá kònzìni. Di, mì yì rè kál! Kizà rì àruka i adré alìle.

Gòkà ni nzi-dri-àlo vòma

¹³ Gò ángéló ni nzi-dri-àlo dré gòkà vòzo. Di má dré kúlí apfòlepi ko'yá su àlètárì órò sè Giká kandrà dhi àdhya i lésè dhi ni yizo. ¹⁴ Kúlí nda dré tàzoá ángéló ni nzi-dri-àlo adrélépi tá gòkà íbe nda dré dhi: «Mí lè ángéló su 'ìle ýiandre gú adrélépi dile rú be Yùfùrátè dhi làga dhi ḱi trì.» ¹⁵ Gò ángéló su tá adrélé líkílé sàà nda sè, kitú nda sè, mbà nda sè ìndì kóná nda sè nda ḱi trizo, i kòtupfúro móndyá títí bvò dri lanzílé 'a be na dhi ḱi àlo todràle be dhi bvò. ¹⁶ Má yì tá sòdá adrébhá àdzú bhu dòngí sè dhi i tá ángopí ya dhi 'í. Àyi nda i tá mìlìyó-kámá-rì. †

† «Mìlìyó-kámá-rì» kònzìdhi: 200.000.000.

¹⁷ Di ngá agálépi má mi toróbí tñi nda na dhi, dòngí i sòdá liríbhá àyi drísè dhi íbe nda ki làsú tá kònini: Àyi tá ngá aya ró adrélépi àyi ki líkí dhi íbe àyi agá. Ngá nda i tá kika àtsí tñi, mànìmànì ro bhù ni mìbhalé tñi, ìndì wàyìwàyì ro kitú tñi. Dòngí nda ki dri sù tá kàmì kya tñi. Àyi sílèsè dhi, àtsí adrè tá apfòle, àtsíkà íbe ìndì bàrúti be. ¹⁸ Di mónyá títi bvò dri lanzílé 'a be na dhi ki àlo ì dré todràzo kizà kàdrì na nda i sè: àtsí, àtsíkà, ìndì bàrúti adrèbhá tá apfòle dòngí i sílèsè dhi i. ¹⁹ Dòngí nda ki rìnyí tá àyi ki ti na, ìndì àyi ki tàvì na. Àngyá ko, àyi ki tàvì nda tá ngóro nì adrélépi dri íbe dhi tñi. Àyi ki tàvì ki dri nda i sè dhi, ì adrè tá móndí ki 'o kònzi.

²⁰ Di, tágba móndí zyandre dhi ì dré todràzo kizà kàdrì nda i sè dhi, móndí ki àmbí ì ladzá tá àyikya àyi ki togó tá ì dré tá adrélé 'òle dhi ki tà sè ko. ì tayí tá tírì kònzi ki lindrì bhàma ko. ì tayí tá kpà giká tàko ki líndrì bhàma ko, tágba giká nda ì dré tá adrézó ngá ledélé órò sè, àrezá sè, bòrónzè sè, kírá sè, ìndì fa sè, kítswábhá ngá no bwà ko, tà yi bwà ko, ìndì atsí to bwà ko dhi 'i dhi. ²¹ ì ladzá tá kpà àyi ki togó, móndí ki tupfuma ni tà sè, kólé tà 'òma ni tà sè, ndòtò tà 'òma ni tà sè, ìndì ngá kugùma ni tà sè ko.

Ángéló búkù tsà dhi be dhi

10 Gò má dré ángéló àzuya rìnyí ró dhi ni nõzo adrèrà'a asílè bhù lésè. Akódhi nda asó tá ndùrùku í rú. Akódhi drìle dhi, gárrì tá be. Akódhi ni mìbhalé adrè tá lagúlè kitú tñi. Akódhi ni pá tá ngóro àtsísí adrélépi kòle dhi tñi. ² Ru tá búkù tsà nzile nzinzi dhi ì drígá. Dré àyi pá dríagó lésè dhi ni bhàzo yíandre dri, àyi pá lídzí lésè dhi ni bhàzo bvò dri. ³ Gò dré ngàzo trèle ngóro kàmì dré adrélé kàndrìlé dhi tñi. Kòtre dre dhi, bhù dré tadízó vèsè be nzi-dri-rì kúlí tàzo. ⁴ Kò-tadí kúlí ta dre dhi, má adrè tá 'òle kúlí nda ki tisì ká. Di, má dré kúlí àzuya apfòlepi bhù lésè dhi ni yizo tàà dhi: «Mí kòzù kúlí bhù ni tadima nzi-dri-rì kòdhi ì dré tàle dhi i. Mí kòtisì tà nda i ko.»

⁵ Gò ángéló má dré nõle adrèrà'a àyi totó yíandre dri ìndì bvò dri nda dré àyi dríagó bhàzo kuru bhù na ró. ⁶ Dré mònndrà sizo Giká adrélépi lídrì ro kóná vèsè kólyá, bhù ki bhàlepi bvò be, yíandre be, ìndì ngá títi àyi lé dhi íbe dhi ni rú sè, tàzoá dhi: «À kítswá gòle vélé tà tigí ko! ⁷ Di, lókyá ángéló ni nzi-dri-rì dré adrèrà'a 'òle gòkà vo dhi 'á dhi, tà lùzu ró Giká dré kisùle 'òle kíno lésè dhi ni ru 'o kítswálé títi, ngóro dré tá longólé àyi màràbà, pròfètà i dré dhi tñi.»

⁸ Gò kúlí má dré tá yile bhù lésè nda dré gòzo tàà má dré dhi: «Mí lí búkù tsà nzile nzinzi dhi ni do ángéló adrélépi àyi totó yíandre dri ìndì bvò dri dhi drígásè.»

⁹ Di má dré áma kisízó ànyi ángéló nda làga gò tàà drá dhi, kàfè búkù tsà nda má dré. Di dré tàzoá má dré dhi: «Mí kòdo nyàle. Mí sílé dhi, a ni kadí apé tñi. Di, a

ni go ámi 'a 'o atsálé kùdzíkùdzi.» ¹⁰ Gò má dré búkù tsà nda ni adózó ángéló drígásè nyàle. Má sílé dhi, búkù nda kadí tá apé tñi. Di, má kònya dre dhi, dré áma 'a 'òzo atsálé kùdzíkùdzi. ¹¹ Di à gò tàà má dré dhi: «Adrè làá dhi, mí kògò tà longó pròfètà àdhya tñi móndí twátwa bí dhi ki tà dri, sùrú twátwa bí dhi ki tà dri, ti twátwa bí dhi ki tà dri, ìndì ópí twátwa bí dhi ki tà dri.»

Pròfètà rì Giká ni tà longóbhá dhi i

11 Àmvolásà dhi, à dré kòzò adrézó ngá ki kàdrì tabhì ásà dhi ni afèzo má dré gò, tàzoá má dré dhi: «Mí lí tépelò ni kàdrì tabhì, àlètárì àdhya be. Mí kònà kpà mónyá adrèbhá Giká ni lindrì bha tépelò nda na dhi i be. ² Di, kàdré ína tépelò ni bhà'álé kívi na dhi ni tà sè dhi, mí kòtabhì àrà nda ko. Tàko ko, à tayí àrà nda pàgánò i dré dre. Àyi nda ki bhàandre lólo dhi ni ató àyi pálé mbã nyadhì-rì-dri-rì. ³ Di má ni rìnyí fe áma màràbà rì dhi i dré, kítswázó tà ì dré dra yile má vélèsè dhi ki longó pròfètà kya tñi móndí i dré. Àyi nda ki kítá lírì asó àyi rú, adrézó áma tà longó kitú ngùlù-àlo-dri-kámá-rì-dri-nyadhì-na.» ⁴ Pròfètà rì nda i òlívè fa rì, ìndì ngá rì adrézó àtsí tosó sílá, adrèbhá àyi ki totó Mírì adrélépi bvò wáyì drìle dhi kandrà dhi 'i. ⁵ Dhya àlo kàdré ína àyi ki le 'òle kònzi dhi, àtsí adrè apfòle àyi sílèsè àyi ki kàrìbhá ki tupfú todràle. Di dhya ángùdhi adrélépi àyi ki le 'òle kònzi dhi ni dra làsú be kònini. ⁶ Àyi rì nda i rìnyí íbe kítswázó bhù kíkí, kozya kòdhirò lókyá ì dré adrèrà'a tà longó pròfètà kya tñi dhi 'á ko. Àyi kpà rìnyí íbe kítswázó yí ladzá atsálé kàrì ró, ìndì kítswázó kizà twátwa dhi ki 'o atsálé bvò dri, vèsè be ángopí ì dré adrézó làá 'òle kònini dhi.

⁷ ì kòlongó tà ì dré yile Giká vélèsè dhi i akílè títi dre dhi, kà'wá àtrá dra apfòlepi bhù kùdù àko dhi lésè dhi ni apfò àdzú bhù àyi íbe, àyi ki lavúzó gò, àyi ki tupfúzó todràle. ⁸ Di àyi ki àbvò ki ayí bhàandre kàdrì ni láti andre na. Bhàandre nda, bhàandre àyi ki Mírì ni tidízó fa kípakípa dri lána dhi 'i. À adrè bhàandre nda ni rú zi kúlí alaala sè dhi Sòdómà, ìndì Èzèpètò. ⁹ Kitú na tàlì sè dhi, móndí zyandre angábhá mónyá títi i lésè, sùrú títi i lésè, ti títi i lésè, ìndì bvò títi i lésè dhi ki àyi ki àbvò nda ki no, adrézó àyi ki síma logá. ¹⁰ Di mónyá títi bvò dri dhi ki lenzé àyi ki dràma sè. ì ni gwányá 'o, adrézó ngá tefè àyi kòfalèsè. Tàko ko, pròfètà rì nda ì fè tá kizà mónyá títi bvò dri dhi i dré nyàle.

¹¹ Di, kitú na tàlì sè nda àmvolèsè dhi, la'a lídrì àdhya angálépi Giká vélèsè dhi dré fizo àyi léna gò, ì dré ngà-

† À kònò Lúkà 21:24. †† «Kitú ngùlù-àlo-dri-kámá-rì-dri-nyadhì-na» (1.260) kòni i, «mbã nyadhì-rì-dri-rì» ngóro tàle 11:2 na dhi tñi dhi 'i. «Kítá lírì» màràbà rì dhi ì dré asólé àyi rú kòdhi adrè tà kizà ro ì dré adrélé longólé dhi ki tà tadhá. ‡ Bhàandre kòdhi Yèrúsalamà 'i. À adrè bhàandre nda ni rú zi «Sòdómà» ìndì «Èzèpètò» tàko ko, Giká tadhá tá àyi kòmbà bhàandre nda i rú, mónyá 'àsà dhi ki tupfúzó todràle àyi ki tàkònzì sè. À kònò Èsáyà 1:9-10; Kídhoma 18-19.

dré tá adhéle í sílèsè nda ni mvu. ¹⁷ Di ni máláwú gú nda ni togó dré aswázó lavulé tòkó nda rú gò, dré lìzo àdzú bhu tòkó nda ni ànzì àruka títi dhi íbe. Àyi nda i mónyá adrèbhá Giká ni tòlí ki ka'ì 'òle, adrèbhá kpà tròle tà bàti Yésu dré tadhálé dhi rú dhi 'i.

¹⁸ Di ni máláwú gú nda dré áyi totózó adrélé yíandre mìle.

Kà'wá àtrá apfòlepi yíandre lésè dhi

13 Àmvolásà dhi, má dré kà'wá àtrá àlo dhi ni nòzo adrèrà'a apfòle yíandre lésè. Akódhi nda tá ko'yá íbe mudrí, ìndì drì íbe nzi-dri-rì. Akódhi ni ko'yá àlo àlo títi nda i dri dhi, kúlá tá be. Akódhi ni drì àlo àlo títi nda i drìsè dhi, à tisì tá rú adrézó Giká ni lodhá dhi. ² Kà'wá àtrá má dré nòle nda sù tá kàlagí tìni. Di, akódhi ni pá tá ína ùrúsè àdhya tìni, ìndì akódhi ni ti tá kàmì àdhya tìni. ¹ Di ni máláwú gú dhi dré áyi rinyí fèzo akódhi dré, áyi lírírà adrézó òpè nya dhi be, ìndì rinyí kàdrè adrézó òpè nya dhi be. ³ Sù tá ngóro à abágì tá kà'wá àtrá nda ni drì ki àlo kitswázó tá akódhi ni pfu dràle dhi tìni ká. Di, làzì nda dré ína dzàzo. Mónyá títi bvò dri dhi ki líndrì dré gàzo tà nda sè gò, ì dré ngàzo adrélé kà'wá àtrá nda ni lebe. ⁴ Ì adrè tá ni máláwú gú dhi ni líndrì bha, dré rinyí fèle kà'wá àtrá nda dré dhi sè. Ì adrè tá kpà kà'wá àtrá nda ni líndrì bha, adrézó líziá dhi: «Àdhi sù ngóro kà'wá àtrá kòdhi tìni nì? Àdhi ni kitswá àdzú bhu akódhi be bwà dhi nì?»

⁵ Gò láti fèzo kà'wá àtrá nda dré adrézó áyi afà, adrézó kpà Giká ni lodhá. Rinyí fèzo kpà akódhi dré adrézó tà 'o mbà nyadhi-rì-dri-rì. ⁶ Di dré ti nzizo adrézó Giká ni lodhá, adrézó akódhi ni rú ta kònzì, akódhi ni adrèrà íbe, ìndì dhya adrèbhá adrélé bhù na dhi íbe. ⁷ Di rinyí fèzo akódhi dré àdzú bhùzo mónyá lólo Giká àdhya íbe gò, àyi ki lavúzó. Rinyí fèzo kpà akódhi dré adrézó sùrú títi i drìle, mónyá títi i drìle, ti títi i drìle, ìndì bvò títi i drìle.

⁸ Di mónyá títi bvò àdhya ki kà'wá àtrá nda ni líndrì bha. Àyi nda i, mónyá títi áyi ki rú tisìzo búkù lídrì àdhya na ko kídhólé bvò ni bhàma lésè dhi 'i. Búkù nda, Kábilígyà Mv́a pfùle dràle dhi àdhya 'i.

⁹ Dhya bíbhálé íbe tà yizo dhi kòyi.

¹⁰ Dhya ángùdhi zìle bhèle bãdzó na dhi, a ni lí bãdzó na.

Dhya ángùdhi zìle pfùle dràle sápi sè dhi, a ni dra sápi sè.

Adrè di làá dhi, mónyá lólo Giká àdhya ì kàdré togó tsi, adrézó tròle àyi ki tà ka'ika'ì rú.

Kà'wá àtrá apfòlepi bvò lésè dhi

¹¹ Gò má dré kà'wá àtrá àzya nòzo adrèrà'a apfòle bvò lésè. Akódhi nda tá ko'yá íbe rì kábilígyà ànzì kya

† «Ùrúsè» kòndhi kà'wá àtrá àgá, adrélèpi pá íbe kàmì àdhya tìni dhi 'i.

tìni. Di, akódhi ni kúlí tá ngóro ni máláwú gú àdhya tìni. ¹² Akódhi tá rinyí wáyi kà'wá àtrá ni àlo àdhya íbe, adrézó tà 'o akódhi kandrá. Adré tá mónyá títi bvò dri dhi ki 'o ledhélé kà'wá àtrá ni àlo làzì dzàlepi nda kandrá, adrélé akódhi ni líndrì bha. ¹³ Adré tá kpà tà kàdrè líndrìga ró dhi ki 'o, adrézó ndìndì àtsí 'o adhéle bhù lésè bvò dri mónyá títi dhi i mi. ¹⁴ Tà líndrìga ró fèle dré adrélé 'òle kà'wá àtrá ni àlo kandrá nda i sè dhi, adrè tá mónyá títi bvò àdhya ki líti. Dré tàzoá àyi dré dhi, ì kòledé kà'wá àtrá abágìle sápi sè gò gòle adrélé nda ni líndrì, à kàdréro líndrì fe drá be dhi bvò. ¹⁵ Gò dré rinyí kisúzó lídrì fèzo kà'wá àtrá ni àlo ni líndrì nda dré, kòkítswáro kúlí ta, ìndì kò'oró mónyá títi líndrì febhá kà'wá líndrì nda dré ko dhi i todràle. ¹⁶ Kà'wá àtrá ni rì nda dré kpà mónyá títi dhi ki 'òzo àngì lwa àyi ki drágó i 'ásè, kó ngalè àyi ki kàndrágá i 'ásè, tág-ba ì kàdré tá móndí tàko 'i yà, móndí kàdrè 'i yà, móndí lemerè ro dhi 'i yà, móndí ngábhá ro dhi 'i yà, màràbà 'i yà, kó ngalè móndí màràbà ro ko dhi 'i yà dhi. ¹⁷ Di dhya àlo kitswá tá ngá gí ìndì ngá lagí bwà ko, kàdré àngì nda íbe í rú ko dhi. Àngì nda tá kà'wá àtrá nda ni rú 'i, ìndì akódhi ni rú ni nómbisà 'i.

¹⁸ Kòdhi tògyá 'i. Lè dhya adrélèpi tògyá íbe dhi kòndà kà'wá àtrá nda ni nómbisà ni àndu nìle. Tàko ko, nómbisà nda móndí kya 'i. Akódhi ni nómbisà nda, kámá-nzi-dri-àlo-dri-nyadhi-na-dri-nzi-dri-àlo. ††

Kábilígyà Mv́a i mónyá lízólìzo Giká dré apalé dhi íbe dhi

14 Àmvolásà dhi, má dré Kábilígyà Mv́a ni nòzo adrèrà'a áyi totó kòngó Siyónà àdhya drina. Túmání akódhi be dhi, mónyá ngùlù-kámá-àlo-dri-nyadhi-rì-dri-su, akódhi ni rú tisìzo Atá ni àdhya be àyi ki kàndrágá i 'ásè dhi i tá be. ¹² Gò má dré kpòro adrélèpi apfòle bhù lésè dhi ni yizo adrèrà'a ndròle ngóro kòlyá kàdrè dhi ni ndròma tìni, ìndì bhù ni tadi-ma tìni. Kpòro má dré yile nda tá kpà ngóro kùdhí bí adrélé tswàle dhi i tìni. ³ Di mónyá lízólìzo nda ì adrè tá longó tídhí dhi ni ngo Giká ni lírírà òpè àdhya kandrá, ngá su lídrì ro dhi i kandrá, ìndì bhàgo i kandrá. Dhya àlo kitswá tá longó nda ni ni ngòle bwà ko, kàdré ngbà 'í mónyá ngùlù-kámá-àlo-dri-nyadhi-rì-dri-su Giká dré apalé bvò lésè nda 'i ko dhi. ⁴ Àyi nda i, mónyá àyi ki kizábhá tòkó íbe ko, di àyi ki líkìbhá adrélé lólo Giká dré dhi 'i. Ì adrè Kábilígyà Mv́a ni lebe àrà títi dré adrézó líle dhi i 'ásè. À apá àyi mónyá títi dhi i kòfalésè, fèle ngádrì ro Giká dré ìndì Kábilígyà Mv́a dré. ⁵ Àyi kinzò àko àyi tí, ìndì tà kònzì àko àyi rú.

†† «Kámá-nzi-dri-àlo-dri-nyadhi-na-dri-nzi-dri-àlo» kòndhi: 666.
‡ «Ngùlù-kámá-àlo-dri-nyadhi-rì-dri-su» kòndhi: 144.000. À kòno 7:3-4.

Ángéló na dhi i

⁶ Gò má dré ángéló àzya nõzo adrérà'a ngàle kuru sè. Akódhi nda tá Rúbí Tani adrélépi kóná vésè kólyá dhi íbe, kitswálé longólé mónnyá títi bvò dri dhi i dré, àyi angábhá bvò títi i lésè, súrú títi i lésè, ti títi i lésè, ìndì mónnyá títi i lésè dhi i dré. ⁷ Adré tá loyóá kúlí 'u'ù sè dhi: «Mí kòro Giká, akódhi ni rú bhàzo kùle wà! Tàko ko, lókyá dré dra mónnyá títi dhi ki tàbvò tazo dhi kitswá dre. Mì kòtiti àmi ki kórókó dhya bhù ki bhàlepi, bvò be, yìandre be, ìndì yì kidri íbe dhi kandrá, akódhi ni lindrì bhàzo!»

⁸ Gò ángéló ni rì dré lizo àlo ni vésè, adrélé loyóába dhi: «Akódhi dhe dre! Babilónà, bhàandre kàdrì dhe dre! Akódhi fè vínò áyi ndòtò tà àdhya súrú títi bvò dri dhi i dré mvùle gò, vínò nda dré àyi ki tsizo!»

⁹ Gò ángéló ni na dré lizo àyi rì nda i vésè, adrélé loyóába kúlí 'u'ù sè dhi: «Mónnyá títi adrèbhá lindrì fè kà'wá àtrá dré ìndì lindrì ni dré, ìndì àngì ni ni 'obhá lwàle àyi ki kàndrágá i 'àsè yà, kó ngalè àyi drígá yà dhi, ¹⁰ àyi nda ki vínò Giká ni kombà àdhya ni mvu! Giká dà vínò nda tsèrèlè kópò áyi kombà àdhya na. À ni àyi ki rúbhá ki 'o aswálé àtsí na ìndì bàrúti na, ángéló lólo dhi i kandrá ìndì Kábilígyà Mvá kandrá.

¹¹ Dì àtsíkà àyi ki rúbháaswa nda àdhya ni mba kurú na kóná vésè kólyá. Ì kitswá lovólé kitú sè yà, kó ngalè ngátsi sè yà dhi ko. Tàko ko, ì fè lindrì kà'wá àtrá dré ìndì lindrì ni dré, rú ni ni àngì 'òzo lwàle àyi rú.»

¹² Adré dì lèà dhi, mónnyá lólo Giká àdhya ì kàdré togó tsi. Àyi nda i mónnyá adrèbhá Giká ni tòlè ki ka'ì 'òle, adrèbhá kpà tròle Yésu ni ka'ima rú dhi 'i.

¹³ Gò má dré kúlí apfòlepi bhù lésè dhi ni yizo tàà dhi: «Mí tisì kònìni: Kìdhólé nyànomvá dhi, kólénzé ni adré mónnyá títi Mírì Yésu ni ka'ìbhá gò ì dré todràzo dhi i dré!» Dì Tírí Lólo dré tazoá dhi: «Àyiya, kònìni! Ì ni lovó àzì ì dré 'òle landèzo dhi i sè. Tàko ko, tà dóro ì dré 'òle dhi ki li àyi vésè.»

À akónà lànnyá bvò àdhya

¹⁴ Àmvolásà dhi, má dré ndùrùku àlo kemve dhi ni nõzo. Dì dhya làsú be mónndí ni mvá tìni dhi lírí tá ndùrùku nda dri. [†] Akódhi nda tá kùlá órò sè dhi íbe ì dri, ìndì méngerè lètsi íbe ì drígá. ¹⁵ Gò ángéló àzya dré apfòzo tépelò lésè, yòá kúlí 'u'ù sè dhya adrélépi lírílé ndùrùku dri nda dré dhi: «Mí do méngerè mína ngá lwàzo. Tàko ko, lànnyá bvò àdhya ka dre, ìndì lókyá lànnyá akónàzo dhi kitswá dre.» ¹⁶ Dì dhya adrélépi lírílé ndùrùku dri nda dré ngàzo áyi méngerè do, ngá wáyi bvò àdhya ki lwàzo vésè àlo gò, lànnyá nda ni akónàzo.

¹⁷ Gò ángéló àzya dré kpà apfòzo tépelò bhù na dhi lésè. Akódhi nda tá kókpà méngerè lètsi íbe ì drígá.

¹⁸ Gò ángéló àzya dré apfòzo àlètàrì làgàsè. Akódhi

nda tá rìnyí íbe adrézó àlètàrì ni àtsí líkí. ^{††} Dì dré yò-zoá kúlí 'u'ù sè ángéló adrélépi méngerè lètsi íbe ì drígá nda dré dhi: «Mí do méngerè lètsi mína, vínò lò'wa bvò àdhya ki lokózó. Tàko ko, vínò lò'wa nda ì ka dre.» ¹⁹ Dì ángéló nda dré ngàzo áyi méngerè do, vínò lò'wa wáyi bvò àdhya ki lwàzo vésè àlo gò, lokózó dále àrà kàdrì vínò lò'wa ki zwàzo dhi na, àrà Giká ni kombà àdhya na. ²⁰ Dì à dré vínò lò'wa nda ki atózó zwàle àrà nda na, bhàandre ni kivì na. Gò kàrì dré apfòzo adìle àrà nda lésè lile tsàle ànyfànyi kilóméterè kámá-na gò, tálí ni dré alúzó tsàle byá dòngí ki ti na. [‡]

Ángéló nzi-dri-rì kizà kàdrì nzi-dri-rì dhi íbe dhi i

15 Àmvolásà dhi, má dré tà àzya kàdrì lindrìga ró dhi ni nõzo bhù na. Má nõ ángéló nzi-dri-rì adrèbhá kizà kàdrì nzi-dri-rì dhi íbe dhi i. Kizà nda i tá kizà kàdrì kùdù dhi 'i. Tàko ko, Giká ni kombà ni akí àyi sè. ² Gò má dré yìandre amulé àtsí be adrélépi lagulé tàlàtálá tìni dhi ni nõzo. Dì yìandre nda dri dhi, mónnyá títi kà'wá àtrá ni lavúbhá, lindrì ni be, ìndì rú ni ni nómbisà be dhi ì totó tá àyi. Àyi nda i tá kùdhí Giká dré tá fèle àyi dré dhi íbe àyi drígá. ³ Ì adré tá longó Giká ni màràbà Mósè àdhya ni ngo, Kábilígyà Mvá àdhya be, adrézó tàà dhi:

«Mírì Giká rìnyí líyí ro ni, tà títi mí dré 'òle dhi i kàdrì ìndì lindrìga ró.

Ópí kàdrì súrú títi dhi i drìle ni, àmi láti títi dhi i gyàgya ìndì bàti.

⁴ Mírì, àdhi ni kitswá àmi ro ko dhi ni?

Àdhi ni kitswá àmi rú bha kùle ko dhi ni?

Tàko ko, mi lólo kalóma.

Súrú títi dhi ki alè àyi ki kórókó tìti mí kandrá, àmi lindrì bhàzo.

Àngyá ko, mí tadhá tà gyàgya títi mí dré 'òle dhi i àyi dré nõle dre.» ^{††}

⁵ Àmvolásà dhi, má dré nõzoá dhi, à nzi láti tépelò bhù na dhi àdhya. Tépelò nda na dhi, tàbèrènkòlò adrélépi Giká ni adrema ni tà tadhá dhi tá be. ⁶ Dì ángéló nzi-dri-rì kizà kàdrì nzi-dri-rì dhi íbe nda ì dré apfòzo tépelò nda lésè. Ì asó tá àyi rú kítá ledélé lénè sè kemve lagulagu ró dhi i. Ì drò tá àyi ki agá i bã ledélé órò sè dhi i sè. ⁷ Gò ngá su lídrì ro dhi ki àlo dré kópò nzi-dri-rì ledélé órò sè dhi ki tefèzo ángéló nda i dré àlo àlo. Kópò nda ì ga tá kombà Giká adrélépi lídrì íbe kóná vésè kólyá dhi àdhya sè bíbi. ⁸ Gò àtsíkà Giká ni mìlanzilanzì àdhya rìnyí ni àdhya be dhi dré sàzo tépelò nda lénà. Dì dhya àlo kitswá tá fìle tépelò nda na bwà ko, tsàle lókyá ángéló nzi-dri-rì nda ì dré kizà kàdrì nzi-dri-rì dhi ki kutúrà'a bvò dri akílé títi dhi 'á.

† À kònò 1:13; Dànyèlè 7:13.

†† À kònò Tà tadhá lé dhi i 8:3-5. ‡ À kònò Èsàya 63:1-6; Ngòma 1:15. †† À kònò Yèrèmfyà 10:7; Longó i 86:9.

Kópò nzi-dri-rì gabhá kombà Giká àdhya sè bībi dhi i

16 Gò má dré kúlí 'u'ù apfòlepi tépelò lésè dhi ni yìzo tàá ángéló nzi-dri-rì nda i dré dhi: «Mì ì kombà Giká àdhya kópò nzi-dri-rì dhi i lé dhi ki kutú bvò dri!»

² Dì ángéló ni àlo dré ìzo ngá áyi kópò le dhi ni kutú bvò dri. Dì làzì kònzì aswá kyàkyà dhi ì dré móndyá títí adrèbhá tá àngì kà'wá àtrá àdhya íbe àyi rú, adrèbhá kpà lindrì fe akódhi ni lindrì dré dhi ki 'òzo lavulé.

³ Gò ángéló ni rì dré ìzo ngá áyi kópò le dhi ni kutú yīandre na. Dì yīandre nda dré ru ladzázó atsálé kàri ró, ngóro móndí dràlepi dhi ni kàrí tñi. Dì ngá títí lédri ro yīandre nda lé dhi ì dré todràzo.

⁴ Gò ángéló ni na dré ìzo ngá áyi kópò le dhi ni kutú yīandre adrèbhá dile dhi i 'àsè, ìndì yí kidri i 'àsè. Dì yí títí nda ì dré ru ladzázó atsálé kàri ró. ⁵ Gò má dré ángéló adrélépi rinyí íbe yīandre títí i drile dhi ni yìzo adrèrà'a tàá dhi:

«Mì, Dhya lólo adrélépi be ìndì adrélépi tá be kínó lésè ni,

tàbvó mí dré tàle kòdhi i gyägya.

⁶ Tàko ko, móndyá bvò àdhya ì kutú tá ámi móndyá lólo dhi ki kàrí, pròfètá kya be.

Dì nyànomvá dhi, mí fè àyi dré kàrí mvùle dhi kòd-hya,

ngóro dré kitswálé àyi sè dhi tñi.»

⁷ Gò má dré kúlí apfòlepi àlètàrì lésè dhi ni yìzo tàá dhi:

«Áyíya, Mírì Giká rinyí líyí ro ni,

tàbvó mí dré tàle dhi i bàtì ìndì gyägya!»

⁸ Gò ángéló ni su dré ìzo ngá áyi kópò le dhi ni kutú kitú mi. Dì kitú nda dré rinyí kisúzó kitswázó móndí ki ndrì áyi àtsí sè. ⁹ Dì àtsí kàdrì kitú àdhya nda dré móndyá títí dhi ki ndrìzo gò, ì dré Giká adrélépi rinyí íbe kizà nda i drile dhi ni rú lodházó. Dì, ì ladzá tá àyikya àyi ki togó Giká ni lindrì bhàzo dhi ko.

¹⁰ Gò ángéló ni nzi dré ìzo ngá áyi kópò le dhi ni kutú kà'wá àtrá ni líràrà òpì àdhya dri. Dì akódhi ni òpì dré atsázó tínimvá ro. Gò móndyá bvò àdhya ì dré adrézó àyi ki làdra títí ngáaswa dré. ¹¹ Gò ì dré Giká bhù na dhi ni lodházó àyi ki ngáaswa dré ìndì làzì àyi rú dhi i dré. Dì, ì ladzá tá àyikya àyi ki togó tà kònzì ì dré tá 'òle dhi ki tà sè ko.

¹² Gò ángéló ni nzi-dri-àlo dré ìzo ngá áyi kópò le dhi ni kutú yīandre gú adrélépi dile rú be Yùfùrátè dhi na. Dì yīandre nda dré sèzo akílé títí, láti kàdréro ngbo ópì kàdrì adrèbhá tá 'òle angálé kitú dré apfòrà lésè dhi i dré be dhi bvò. ¹³ Gò má dré tìrì kònzì na làsú be kòtrátrá tñi dhi ki nòzo apfòrà'a ni máláwú gú dhi sílèsè, kà'wá àtrá sílèsè, ìndì pròfètá kinzò ro dhi sílèsè. ¹⁴ Àyi nda i, tìrì kònzì adrèbhá tà lindrìga ró dhi ki 'o dhi 'i. Ì adrè lile ópì kàdrì bvò wáyí 'àsè dhi ki

kimó kitswálé àdzú bhu kitú kàdrì Giká rinyí líyí àdhya tú.

¹⁵ «Mì yi rè ká! Má ni atsá ngbò ró kùgú tñi! Kólénzé ni adrè dhya dra adrélépi tàminga dri, adrélépi áyi kítá ki líkí, kòlìró bvólíí ro ko, à kònró akódhi ni kanyò ko dhi dré.»

¹⁶ Gò tìrì kònzì nda ì dré ópì kàdrì bvò àdhya ki kimózó àyi ki sòdá íbe, àrà rú zile Èbèrè ti sè Àràràgédò dhi na.

¹⁷ Gò ángéló ni nzi-dri-rì dré ìzo ngá áyi kópò le dhi ni kutú lyà na. Dì kúlí 'u'ù dhi dré apfòzo tépelò lésè, ìndì líràrà òpì àdhya lésè, tàá dhi: «Tà títí dhi ì 'o ru kitswálé dre!» ¹⁸ Dì bhù dré ngàzo adrélé lagulé, kpòro dré adrézó ndròle, bhù dré adrézó tadilé gò, kàdikàdi kàdrì dhi dré bvò kosézó rinyí sè. Kàdikàdi kàdrì làsú be kònzì dhi atsá tá bvò dri tàdzí rè ko, kidhólé lókyá móndí ki bhàzo dhi sè, atsálé lókyá nda 'á. ¹⁹ Dì bhàandre kàdrì dhi dré lanòzo ru lanzí 'a be na gò, bhàandre sùrú títí bvò dri dhi kya ì dré arízó nyñyi. Dì Giká tivì tá tàkònzì Babilónà kàdrì àdhya i ko. Fè bhàandre nda dré kópò gàlepi vínò áyi kombà kàdrì àdhya sè dhi mvùle. ²⁰ Kàdikàdi nda sè dhi, tùrù títí dhi ì dré lapázó gò, à dré gòzo véle kòngó ki no ko. ²¹ Gò fí andre dré adàzo bhù lésè móndí i dri. Lò'wa àlo àlo títí nda ì lanzi tá ànyànanyi kilò nyadhì-rì-dri-nzi. Dì móndyá bvò àdhya ì dré Giká ni lodházó, kizà ì dré tá adrélé nyàle fí nda sè dhi sè. Tàko ko, kizà nda tá kàdrì lavulé.

Tòkó zàràbhù i kà'wá àtrá be dhi

17 Gò ángéló nzi-dri-rì adrèbhá tá kópò nzi-dri-rì dhi íbe nda ki àlo dré alìzo tàá má dré dhi: «Mí alì, má kòtadháro mí dré ngalè à ni tà ño tòkó zàràbhù kàdrì adrélépi lírìlé yīandre bí dhi i drìsè dhi dri ngíni ya dhi. ² Ópì kàdrì bvò àdhya ì fè tá àyi adrélé ndòtò tà 'o tòkó nda be. Móndyá bvò àdhya ì mvu tá vínò akódhi ni ndòtò tà àdhya gò, vínò nda dré àyi ki tsizo.» ^{††}

³ Gò ángéló nda dré áma dòzo Tìrì Lólo ni rinyí sè ìzo má be duku na. Kònalè dhi, má dré tòkó àlo dhi ni nòzo adrèrà'a lírìlé kà'wá àtrá kika dhi dri. Kà'wá àtrá nda tá dri íbe nzi-dri-rì, ìndì ko'yá íbe mudrí. Akódhi rúsè wáyí dhi, à tìsì tá rú adrézó Giká ni lodhá dhi i. ⁴ Tòkó nda asó tá í rú kítá làgí kyàkyà kika ryarya dhi i, áyi 'òzo avélé óro sè, kírà làgí kyàkyà dhi i sè, ìndì màyikà rú be pérelè dhi i sè. Ru tá í drìgá kópò ledélé óro sè, gàlepi tà wáyá adrélé gàle gàgà dhi i sè bí, ìndì áyi ndòtò tà sè bí dhi. ⁵ Akódhi ni kàndrágá 'á dhi, à tìsì tá rú àndu ni ni zùzo dhi. Rú nda tá rú kònzìdhi 'i: «Babilónà kàdrì, tòkó zàràbhù ki andre, ìndì tà wáyá bvò àdhya adrélé gàle gàgà dhi ki andre.» ⁶ Dì má dré nòzoá dhi, tòkó nda mvu tá móndyá lólo Giká àdhya ki kàrí gò, kàrí nda dré akódhi ni tsizo. Àyi nda i tá

† «Pròfètá kinzò ro» kònzìdhi, kà'wá àtrá àzya apfòlepi bvò lésè, tà ni ni tàzo 13:11-15 na dhi 'i. À kònrò kpà 19:20; 20:10. †† À kònrò Yèrèmyá 51:7, 13; Èsáyá 23:17.

móndyá Yésu ni tà longóbhá gò àyi ki tupfúzó todràle dhi 'i. Má kònò tòkò nda dre dhi, áma líndrí dré gàzo bhwābhwa.

⁷ Gò ángéló nda dré tàzoá má dré dhi: «Ámi líndrí ga àdho tà sè? Má ni tòkò kòdhi ni tà lùzu ró dhi ni àndu ngi mí dré, túmání kà'wá àtrá adrélépi akódhi ni todó, adrélépi dri íbe nzi-dri-rì ìndì ko'yá íbe mudrí dhi àd-hya be. ⁸ Kà'wá àtrá mí dré nòle nda tá kínó be, di nyànomvá dhi, akódhi yókódhó. Di, a ni dra go apfòle bhú kùdù àko dhi lésè gò, lile dràdrà kisú. Móndyá títi bvò àdhya, àyi ki rú tsizò búkú lídrì àdhya na ko kid-hólé bvò ni bhàma lésè dhi ki líndrí ki ga bhwābhwa, lókyá ì dré dra kà'wá àtrá nda ni nòzo dhi 'á. Tàko ko, akódhi nda tá kínó be gò, adrélé nyànomvá yókódhó. Di a ni dra go apfòle.

⁹ Lè à kàdré tògyá íbe kitswázó tà kòni ki àndu ni. Kà'wá àtrá ni dri nzi-dri-rì nda i, kóngó nzi-dri-rì tòkò nda dré adrézó lírìlé driásà dhi 'i. Dri nda i kókpà ópí kàdrì nzi-dri-rì dhi 'i. ¹⁰ Àyi nda i kòfalé dhi, ópí nzi dhi ki tà akí dre. Ópí ni nzi-dri-àlo adré ína òpè nya nyànomvá. Ópí ni nzi-dri-rì atsá rè ko. Di, lókyá dré dra atsázó dhi sè dhi, a ni ngbà 'í òpè nya lókyá tsà sè. ¹¹ Kà'wá àtrá adrélépi tá kínó be gò, adrélé nyànomvá yó nda ína ópí ni nzi-dri-na 'i. Akódhi àyi nzi-dri-rì nda ki àlo 'i. Di a ni li dràdrà kisú.

¹² Ko'yá mudrí mí dré nòle nda i, ópí kàdrì mudrí kid-hóbhá rè òpè nya ko dhi 'i. Di, ì ni àyikya rinyí kisú kitswázó òpè nya kà'wá àtrá nda be ngbà 'í sàà àlo. ¹³ Ì ni ru yi togó àlo sè, àyi ki rinyí adrézó òpè nya dhi ni fè-zo wáyi kà'wá àtrá nda drígá. ¹⁴ Di ì ni àdzú bhu Kábilí-gyà Mv́a be gò, Kábilígyà Mv́a nda dré àyi ki lavúzó. Tàko ko, akódhi míri ki Mírì 'i, ìndì ópí ki Ópí 'i. Akódhi nda túmání akódhi ni lebèbhá dré zìle, dré azilé, ìndì dré kitswálé ka'ile dhi íbe dhi ki àyi nda ki lavú.»

¹⁵ Ángéló nda gò tàá má dré dhi: «Yíandre bí mí dré tòkò zàràbhù ni nòzo adréra'a lírìlé driásà nda i, móndí lizólizo angábhá móndyá títi i lésè, súrú títi i lésè, ìndì ti títi i lésè dhi 'i. ¹⁶ Kà'wá àtrá i ko'yá mudrí ni íbe mí dré nòle dhi ki togó kònzì bha tòkò zàràbhù nda rú. Ì ni akódhi ni ngá topá drígàsà títi, akódhi ni tayízó bvólíí ro. Ì ni akódhi ni zà nya gò, akódhi ni zà-zo vèle àtsí sè. ¹⁷ Tàko ko, Gìkà ni lovó bha àyi ki togó na, ì kò'oró tà dré kisùle 'òle kínó lésè dhi be dhi bvó. Ì ni ru yi togó àlo sè, àyi ki rinyí adrézó òpè nya dhi ni fè-zo kà'wá àtrá nda drígá, tsàle lókyá tà Gìkà dré tàle dhi ì dré dra ru 'òzo kitswálé títi dhi 'á. ¹⁸ Tòkò zàràbhù mí dré nòle nda, bhàandre kàdrì adrélépi òpè nya ópí kà-drì bvò àdhya i dri dhi 'i.»

Bhàandre Babilónà àdhya ni dhèma

18 Àmvolàsà dhi, má dré ángéló àzya nòzo adréra'a asilé bhù lésè. Akódhi nda tá rinyí íbe

kàdrì. Lagulagu ni adré tá ngá kazá bvò drìsè títi. ² Gò dré yòzoá kúlí 'u'ù sè dhi:

«Dhe dre! Babilónà kàdrì dhe dre!

Bhàandre nda atsá vélé bhà tirí kònzì kya ró.

Atsá kpà àrà tirí kònzì ì dré adrézó àyi ki zu lána dhi ró,

ìndì àrà àrì títi ìndì kà'wá títi ndí ró adrélé gàle gàgà dhi ì dré adrézó àyi ki zu lána dhi ró.

³ Tàko ko, súrú títi bvò dri dhi ì mvu tá vínò akódhi ni ndòtò tà àdhya gò, vínò nda dré àyi ki tsizo.

Ópí kàdrì bvò àdhya ì fè tá àyi ndòtò tà 'o túmání akódhi be.

Ngá lagíbhá bvò àdhya ì atsá tá ngábhá kàdrì i ró akódhi ni ngá lagí kyàkyà zyandre ró dhi i sè.»

⁴ Gò má dré kúlí àzya apfòlepi bhù lésè dhi ni yìzo tàà dhi:

«Áma móndyá i, mì kàpfò bhàandre nda lésè,

mì kò'oró tàkònzì túmání akódhi be ko,

mì kònyaró kpà kizà kàdrì dré dra nyàle dhi i ko. †

⁵ Tàko ko, akódhi ni tàkònzì ì ga bvò na bí atsálé byá bhù 'a gò,

tà kònzì dré 'òle dhi ì dré agázó Gìkà léna. ††

⁶ Di mì kòlogó tà akódhi dré tà dré 'òle dhi i tí.

Mì kòlogó drá tà dré 'òle dhi ki vúdri vèsè be rì.

Mì kòdà akódhi ni kópò na ngá kònzì dré dàle móndí àruka i dré dhi vèsè be rì. ‡

⁷ Mì kòfè akódhi dré ngáaswa i kizà be,

ngóro dré rúku fèle ngá lagí kyàkyà dhi be áyi tàndi dré dhi tíni.

Akódhi adré kisùá áyi togó na dhi: «Má adré lírìlé kòn-wa ópí kàdrì tòko ró.

Ma tàytòkò 'i ko. Má kitswá mána àwó ngo tàdzí ko.» ††

⁸ Di ásà dhi, kizà kàdrì kòni ki atsá akódhi dri kitú àlo sè: dràdrà, tongotongo ìndì kàràbhò.

À ni akódhi ni za vèle àtsí sè,

àngyá ko, Mírì Gìkà adrélépi akódhi ni tàbvó ta rinyi ró.»

⁹ Ópí kàdrì bvò àdhya àyi ki febhá ndòtò tà 'o akódhi be ìndì ngá lagí kyàkyà ki kisú akódhi be dhi ì kònò akódhi ni vevè ni àtsíkà dre dhi, ì ni àwó ngo, adrézó tongólé akódhi ni tà sè. ¹⁰ Ì ni àyi ki totó lárà ro tiri dré, ìndì akódhi ni ngáaswa dré, adrélé tàà dhi:

«Kizà! Kizà ámi ngá 'i, mì Babilónà, bhàandre kàdrì ìndì rinyi ró ni!

Tàko ko, à nò tà mí dri, àkò sàà àlo akí rè ko dhi 'á!»

¹¹ Ngá lagíbhá bvò àdhya ki kpà àwó ngo, adrézó tongólé akódhi ni tà sè. Tàko ko, dhya kitswálépi gòle àyi ki ngá gí dhi vélé yókódhó. ¹² À gí tà àyi nda i drígàsè: òrò, àrezá, kírà lagí kyàkyà dhi i, màyìkà rú be pérelè dhi i, kítá ledélé lénè sè ìndì sòwá sè dhi i, kítá

† À kònò Èsáyà 48:20; Yèrèmyà 50:8; 51:6, 45. †† Kidhoma 18:20-21; Yèrèmyà 51:9. ‡ Longó i 137:8; Yèrèmyà 50:29.

†† Èsáyà 47:7-9.

làgí kyàkyà kika ìndì kika ryarya dhi ì, fa twátwa tàdzí be dóro dhi ì, ngá twátwa ledélé ìwá sí sè dhi ì, fa làgí kyàkyà dhi ì, ngá ledélé bòrónzè sè, aya sè, ìndì kírà rú be máberè dhi sè dhi ì, ¹³ kànéle, màlásì twátwa tàdzí be dóro dhi ì, màlásì ledélé mírè sè dhi, béndélé, vínò, òlívè dò, ngánò fòndro, ngánò lò'wa, tí ì, kábílí-gyà ì, dòngí ì, tàmbàbíri dòngí ì dré adrélé sèle dhi ì, tsàle ndìndì màràbà ì, àyi kì lídrì íbe.

¹⁴ Àyi nda kì tàá dhi: «Ngá tíí mí dré tá lovó ni kì bhà-zo dhi ì lapá mí drígàsè dre. Ámi ngá tíí làgí kyàkyà avébhá tò dhi ì akí mí rúsè dre. Mí kitswá tàdzí gòle àyi kì kísú ko.»

¹⁵ Ngá lagíbhá atsábhá ngábhá kàdrì ì ró bhàandre nda sè dhi kì àyi kì totó lárá ro tirì dré, ìndì akódhi ni ngáaswa dré. ì ni àwó ngo, adrézó tongólé akódhi ni tà sè, ¹⁶ adrézó tàá dhi:

«Kizà! Kizà bhàandre kàdrì ni ngá 'ì!

Akódhi tosó tá í rú kítá lénè sè dhi ì kítá làgí kyàkyà kika ìndì kika ryarya dhi íbe, àyi 'òzo avélé óró sè, kírà làgí kyàkyà dhi ì sè, ìndì pérelè ì sè.

¹⁷ Dì akódhi ni ngá tíí zyandre ró nda ì akí drígàsà, àkò sáà àlo akí rè ko dhi 'á!»

Bwátù todóbhá ì, àyi kì kàdrì tíí dhi ì, mónnyá tíí bwátù ì dré adrélé dòle yíandre mísè dhi ì, ìndì mónnyá tíí adrèbhá ngá kísú yíandre ni tà sè dhi íbe dhi kì àyi kì totó lárá ro bhàandre nda rúsè. ¹⁸ Ì kònò akódhi ni vevè ni àtsíkà dre dhi, ì ni yòá dhi: «Bhàandre àzya kàdrì akódhi tíni dhi tàdzí yókódhó!» ¹⁹ Ì ni tàpfulíndrì lomvó todàle àyi drina, adrézó àwó ngo, adrézó tongólé, adrézó yòá dhi:

«Kizà! Kizà bhàandre kàdrì ni ngá 'ì!

Mónnyá tíí bwátù todóbhá yíandre mísè dhi ì atsá tá ngábhá kàdrì ì ró akódhi ni ngá zyandre ró dhi ì sè.

Dì akódhi ni ngá akí tíí, àkò sáà àlo akí rè ko dhi 'á!

²⁰ Ámi bhù na ni ì, mì kòlenzè tà atsálépi akódhi rú dhi sè wà!

Ámi, mónnyá lólo Giká àdhya ì, àpóstolò ì pròfètà íbe ni ì, mì kòlenzè wà!

Tàko ko, Giká tà akódhi ni tàbvó, tà kònzì dré 'òle àmi rú dhi kì tà sè dre!»

²¹ Gò àngéló àlo rìnyi ró dhi dré kírà gú lanzilepi kírà kàdrì adrézó ngá 'ì dhi pí dhi ni dòzo bhèle yíandre na gò, tàzoá dhi:

«Giká ni kókpà Babilónà, bhàandre kàdrì ni bhe rìnyi sè kònìni gò,

gòzo véle akódhi ni kísú tàdzí ko.

²² À kitswá gòle véle longó yi mí léna tàdzí ko,

gba kàdré kùdhí sè yà, kúlí sè yà, fírlí sè yà, kó ngalè gòkà sè yà dhi.

À kitswá gòle véle àzì 'obhá twátwa dhi kì àlo kísú mí léna tàdzí ko.

À kitswá gòle véle kírà adrézó ngá 'ì dhi ni kpòrò yi mí léna tàdzí ko.

²³ Tàlá ni ngádra kitswá gòle véle ngá kazá mí léna tàdzí ko.

À kitswá gòle véle tòkó líyí ni kúlí yi tòkó àdhya be mí léna tàdzí ko.

Mónnyá adrèbhá tá ngá lagí mí léna dhi ì tá mónnyá kàdrìkàdrì bvò àdhya 'ì.

Ámi kólé tà sè dhi, mí lití tá mína súrú tíí bvò dri dhi ì.

²⁴ À kísú tá kpà mí léna pròfètà kì kàrí mónnyá lólo kya be,

ìndì mónnyá tíí tupfulé todràle bvò dri dhi kya be.»

Àlèlúyà!

19 Àmvolàsà dhi, má dré kúlí 'u'ù móndí ìzólìzo dhi kya tíni dhi ni yìzo bhù na adrèrà'a loyóá dhi:

«Àlèlúyà!

Tà adrézó móndí kì tídrì dhi, mìlanzilanzì, rìnyí be dhi ì àma kì Giká àdhya 'ì!

² Tàko ko, tàbvó dré adrélé tàle dhi ì bàti ìndì gyăgya! Akódhi tà tòkò zàràbhù kàdrì mónnyá bvò àdhya kì kizálépi àyi ndòtò tà sè dhi ni tàbvó dre.

Zì kpà akódhi tí àyi màràbà kì kàrí dré kutúlé dhi ni tà dre.»

³ Gò ì dré gòzo yòá dhi:

«Àlèlúyà!

Àtsíkà adrélépi apfòle akódhi vélésè dhi adrè mbàle kurú na kóná vésè kólyá!»

⁴ Gò bhàgo nyadhi-àlo-drì-su dhi ì ngá su lídrì ro dhi íbe dhi, ì dré ledhézo àyi kì kórókó tíí Giká adrélépi lírlé lírlà òpè àdhya dri dhi kandrà, akódhi ni líndrì bhàzo, tàzoá dhi:

«Kàdré kònìni! Àlèlúyà!»

⁵ Gò kúlí dré apfòzo lírlà òpè àdhya lésè tàá dhi:

«Mì kàdré àma kì Giká ni rú bha kùle,

àmi, màràbà tíí akódhi àdhya ró adrèbhá akódhi ni ro ni ì,

gba mì kàdré móndí tàko 'ì yà, kó ngalè móndí kàdrì 'ì yà dhi!»

⁶ Gò má dré gòzo kúlí móndí ìzólìzo dhi kya tíni dhi ni yi, ngóro kòlyá kàdrì dhi ni kpòrò dré adrélé ndròle dhi tíni, ìndì bhù dré adrélé tadílé dhi tíni. Kúlí nda adrè tá tàá dhi:

«Àlèlúyà!

Tàko ko, Mírì àma kì Giká rìnyí líyí ro dhi adrè àyi òpè nya!

⁷ Mà kàdré lenzélé lavúlé, adrézó arí íbe wà!

Mà kàdré mìlanzilanzì fe akódhi dré wà!

Àngyá ko, lókyá Kábílígyà Mvá dré dra làmó mòzo dhi kitswá dre.

Akódhi ni tòkó ledé kpà ì adrélé gànzi ró dhi dre.

⁸ À fè kpà drá kítá ledélé lénè sè kemve kpírìkpírì dhi dré asólé í rú dre.»

(Kítá ledélé lénè sè nda kòdhi adré tà gyăgya mónďyá lólo Giká àdhya ĩ dré 'òle dhi ki tà tadhá.)

⁹ Gò ángéló nda dré tàzoá má dré dhi: «Mí kòtisi kònini: Kólénzè mónďyá títi azílé gwányá Kábilígya Mv́a ni lámó àdhya lé dhi ĩ dré!» Gò tàá má dré dhi: «Kòdhi ĩ kúlí bàti Giká àdhya 'i.»

¹⁰ Dì má dré dhèzo akódhi pá, kitswálé akódhi ni lindrì bha. Dì, dré ína tàzoá má dré dhi: «Mí 'o kònini ko! Ma màràbà 'i ngóro mí tñni, ìndì ámi adrúpi adrébhá tròle tà bàti Yésu dré tadhá lé dhi rú dhi ĩ tñni. Be ró dhi, mí kòbhà Giká ni lindrì kòdhyá! Tàko ko, tà bàti Yésu dré tadhá lé dhi adré pròfètà ki kodzó Giká ni kúlí longó dhi nì.»

Dhya adrélépi lirílé dòngí kemve dhi dri dhi

¹¹ Gò má dré nòzoá dhi, bhù lanzí ru dre gò, dòngí kemve dhi dré apfòzo má kandrà. Dhya adrélépi lirílé driá dhi ni rú «Dhya kitswálépi adrélé ka'ile togó wáyí sè dhi» ìndì «Dhya bàti». Adré tàbvó ta, adrézó kpà àdzú bhu tà gyăgya sè. ¹² Akódhi ni mì adré tá kòle rinyi ró àtsí tñni. Akódhi tá kúlá íbe bí ĩ dri. À tisi tá akódhi rú, rú àndu ni nì nizo ko dhi. Ngbà 'í akódhi ni tãndi nì nì. ¹³ Akódhi asó tá ĩ rú kãnzò kãrí dré kutúzó rúá dhi. Akódhi ni rú «Giká ni Kúlí». ¹⁴ Sòdá zyandre bhù àdhya ĩ lirí tá dòngí kemve dhi ĩ drísè gò, ĩ dré adrézó ìle akódhi vèsè. ĩ tosó tá àyi rú kítá ledélé lénè sè kemve kpířkpíř dhi ĩ. ¹⁵ Akódhi sílèsè dhi, sápi ìtsi dhi adré tá apfòle, kòkitswáró súrú títi bvò dri dhi ki togá ásà be dhi bvó. Akódhi ni òpì nya àyi dri kùtù aya ró adrélépi àyi rinyi tadhá dhi sè. † A ni vinò lò'wa ki ató zwàle, àrà vinò lò'wa zwàzo, Giká rinyi líyí ro dhi ni kombà tadházó dhi na. ¹⁶ Akódhi ni kãnzò nda rú, ìndì akódhi ni páandre rú dhi, à tisi tá akódhi ni rú kònì ĩ: «Ópí ki Ópí, ìndì Míri ki Míri.»

¹⁷ Gò má dré ángéló àlo dhi ni nòzo adrérà'a àyi totó kítú mi. Akódhi nda dré yòzoá kúlí 'u'ù sè àrí títi adrèbhá ngàle kuru sè dhi ĩ dré dhi: «Mí alè ru kimó gwányá kãdrì Giká àdhya lé, ¹⁸ kitswálé ópí kãdrì ki zã te, sòdá ki kãdrì kya íbe, sòdá kòmbá kya íbe, dòngí kya íbe, mónďyá liríbhá àyi drísè dhi kya íbe, ìndì mónďyá àruka títi màràbà ro, màràbà ro ko, mónďí tàko ró, ìndì kãdrì ro dhi íbe.»

¹⁹ Gò má dré kà'wá àtrá nòzo, ópí kãdrì bvò àdhya íbe ìndì àyi ki sòdá zyandre íbe, adrérà'a ru kimó kitswálé àdzú bhu dhya adrélépi lirílé dòngí dri nda be, ìndì akódhi ni sòdá zyandre íbe. ²⁰ Dì, à dré kà'wá àtrá nda ni rùzo, túmání pròfètà kinzò ro tà líndrìga ró dhi ki 'òlepi kà'wá nda kandrà dhi be. Tà líndrìga ró nda ĩ sè dhi, pròfètà nda lití tá mónďyá títi kà'wá àtrá ni àngì 'obhá lwàle àyi rú, adrèbhá kpà lindrì fe akódhi ni líndrì dré dhi nì. Gò kà'wá àtrá nda ni bhèzo lídrì ro pròfètà kinzò ro nda be, àtsí andre adrélépi kòle bàrúti

† À kònò 2:26-27; Longó ĩ 2:9.

be dhi na. ²¹ Dì dhya adrélépi lirílé dòngí dri nda dré sòdá zyandre títi nda ki togázó todràle sápi adrélépi tá apfòle ĩ sílèsè dhi sè. Gò àrí títi dhi ĩ dré àyi ki zã tèzo pizo.

Kóná ngùlù-àlo dhi ĩ

20 Gò má dré ángéló àlo dhi ni nòzo adrérà'a asilé bhù lésè. Akódhi ru tá ĩ drìgá lifùngúlà mvá bhù kùdù àko dhi àdhya, nyìrì kãdrì dhi be. ² Gò dré ngàzo ni máláwú gú dhi ni ru 'ìle nyìrì sè, kãdréro bã na kóná ngùlù-àlo be dhi bvó. Akódhi nda, ni àku adrélépi tá be kíno lésè, adrélé rú zile Dzàborò ìndì Sàtánà dhi 'i. ³ Dì ángéló nda dré akódhi ni bhèzo bhù kùdù àko dhi na, bhù nda ni ti atsúzó gágá lifùngúlà mvá sè gò, kikpàzoá, akódhi kòkitswáró gòle súrú títi bvò dri dhi ki lití ko, tsàle kóná ngùlù-àlo nda dré akírà'a. Àmvolásà dhi, adrè leá dhi, à kògò akódhi ni tri lókyá tsà sè.

⁴ Gò má dré lirírà adrézó òpì nya dhi ki nòzo. Mónďyá adrèbhá lirílé driásà dhi ĩ kisú tá rinyi kitswázó tàbvó ta. Má dré kpà mónďyá tilíle sápi sè, ĩ dré tá Yésu ni tà longólé, ìndì Giká ni kúlí longólé dhi sè dhi ki líndrì nòzo. Àyi nda ĩ fè tá àyikya lindrì kà'wá àtrá dré ìndì lindrì ni dré ko. ĩ 'o tá kpà akódhi ni àngì lwàle àyi ki kãndrágá ĩ 'àsè yà, kó ngalè àyi drìgá yà dhi ko. Dì ĩ dré ngàzo dràdrà 'àsè gò, ĩ dré òpì nyàzo túmání Krísto be kóná ngùlù-àlo. ⁵ (Mónďyá àruka títi drèbhá dre dhi ĩ nga rè dràdrà 'àsè ko, tsàle kóná ngùlù-àlo nda dré akírà'a.) Kòdhi vèsè ni àlo mónďí ĩ dré ngàzo dràdrà 'àsè dhi 'i. ⁶ Kólénzè ni adré mónďyá dra ngabhá dràdrà 'àsè lókyá nda sè dhi ĩ dré! Àyi nda ĩ lólo Giká kãndrì. Dràdrà ni rì ni rinyi kitswá tsàle àyi rú ko. Dì, ĩ ni adré kòwánà Giká àdhya ìndì Krísto àdhya ĩ ró, adrélé òpì nya túmání akódhi be kóná ngùlù-àlo.

Sàtánà ni tà ni akima

⁷ Kóná ngùlù-àlo nda kàkí dre dhi, à ni Sàtánà ni atrì akódhi ni bã lésè. ⁸ Akódhi dré apfòzo ìle súrú títi ayíbhá bvò ni pá su dhi ĩ 'àsè dhi ki lití gò, àyi ki kimózó kitswálé àdzú bhu dhi bvó. À adré súrú nda ki rú zi Gógà, ìndì Màgógà. ĩ lízó ngóro sínyí yìandre mìle dhi tñni. ⁹ Dì àyi nda ĩ dré ngàzo lavúlé bvò drísè wáyí, ìle àrà mónďyá Giká àdhya ĩ dré adrézó lána dhi ni gàrà ki kúrú. Àrà nda bhàandre Giká dré lèle tò dhi 'i. Dì, àtsí dré ína asízó bhù lésè àyi ki za vèle títi. ¹⁰ Gò Dzàborò àyi ki litílépi nda ni bhèzo àtsí andre adrélépi kòle bàrúti be dhi na, àrà tá kà'wá àtrá ki bhèzo pròfètà kinzò ro dhi be lána dhi na. Kònàle dhi, àyi ki rúbhá ni adré aswálé kítú be ìndì ngátsi be kóná vèsè kólyá.

Mónďyá drèbhá dre dhi ki tàbvó tàma kùdù ro dhi

¹¹ Àmvolásà dhi, má dré lirírà kãdrì kemve òpì àdhya ni nòzo, dhya adrélépi lirílé driá dhi be. Dì bvò ĩ bhù be

dhi ì dré lapázó dhya nda mìlèsè gò, gòzo véle àyi kì no ko. ¹² Gò má dré mónyá tíí kàdrì ìndì tàko ró dràbhá dre dhi kì nòzo, adrèrà'a àyi kì totó lírìrà òpì àdhya nda kandrá. Di à dré búkù kì tinzizo gò, búkù àzya lídrì àdhya nì nzizo. Gò mónyá dràbhá nda kì tàbvó tàzo, ngóro àyi kì tà 'òle gò tìsìzoá búkù nda ì lé-na dhi ì dré tá adrélé dhi tìní. ¹³ Yíandre 'o tá mónyá tá dràbhá ì lé dhi ì topfòle. Dràdrà ì àrà dràbhá kya be dhi ì 'o tá kpà mónyá tá dràbhá àyi lé dhi ì topfòle gò, àyi àlo àlo tíí dhi kì tàbvó tàzo ngóro àyi kì tà 'òle dhi ì dré tá adrélé dhi tìní. ¹⁴ Gò dràdrà kì bhèzo àrà dràbhá kya be àtsí andre adrélépi kòle dhi na. Àtsí andre nda dràdrà nì rì 'ì. ¹⁵ Dì mónyá tíí àyi kì rú tìsìzo búkù lídrì àdhya na ko dhi kì bhèzo àtsí andre nda na.

Bhù tédhí ro dhi ìndì bvò tédhí ro dhi

21 Àmvolàsà dhi, má dré bhù tédhí ro dhi nì nòzo bvò tédhí ro dhi be. Tàko ko, bhù àku ì bvò àku be dhi ì akí dre. Yíandre tá kpà véle yókódhó. ² Gò má dré bhàandre lólo, Yèrusalémà tédhí ro dhi nì nòzo adrèrà'a asilé Giká vélèsè bhù lésè. À ledé tá bhàandre nda adrélé gànzi ró, ngóro tòkó àyi tosólépi aveave ró adrélé àyi agó nì letè lámó sè dhi tìní. ³ Gò má dré kúlí 'u'ù apfòlepi lírìrà òpì àdhya lésè dhi nì yìzo tàá dhi: «Mì yì rè ká! Nyànomvá dhi, àrà Giká dré adrézó lána dhi móndí ì kòfalé. Akódhi mo bhà adrézó túmání àyi íbe. Ì nì adrè akódhi nì mónyá ì ró. Di Giká nì tàndì adrélépi túmání àyi íbe nda nì adrè àyi kì Giká ro. ⁴ A nì mìnra tíí dhi kì atrì àyi mìlèsè. Dràdrà nì adrè véle yókódhó. Kizà, tongotongo, rúbháaswa be dhi kì kókpà adrè véle yókódhó. Tàko ko, tà àku akí dre.»

⁵ Dì dhya adrélépi lírìlè lírìrà òpì àdhya dri dhi dré tà-zoá dhi: «Mì nò rè ká! Má adrè tà tíí dhi kì 'o atsálé tédhí ro!» Dré gòzo tàá má dré dhi: «Mì tìsì tà kòdhi ì. Tàko ko, kúlí kòdhi ì kúlí bàti kitswálé ka'ile togó wáyi sè dhi 'ì.» ⁶ Gò tàá dhi: «Tà tíí dhi ì kitswá dre! Ma Álefà 'ì, ìndì Òmégà 'ì. Ma tà tíí dhi kì wáláká 'ì, ìndì tà tíí dhi kì kùdù 'ì. Dhya adrélépi yí lovó íbe dhi dré dhi, má nì yí adrélépi angálé kidrì lídrì àdhya lésè dhi nì fe dré mvùle àngyá. ⁷ Dì dhya ángùdhi dra tà lavúlépi dhi nì tà tíí kòdhi kì kisú tàylé ro. Má nì adrè akódhi nì Giká ro. Akódhi nì ína adrè áma mvá ro. ⁸ Dì, kàdré ína mónyá tìrì ró dhi kì tà sè, mónyá adrèbhá áma ka'ì ko dhi íbe, mónyá adrèbhá tà gàle gàgà dhi kì 'o dhi íbe, mónyá adrèbhá móndí pfu dràle dhi íbe, mónyá adrèbhá ndòtò tà 'o dhi íbe, mónyá adrèbhá kólé tà 'o dhi íbe, mónyá adrèbhá giká tàko kì lindrì bha dhi íbe, ìndì mónyá tíí adrèbhá kìnzò ta dhi íbe dhi, àyi nda kì àrà nì adrè àtsí andre adrélépi kòle bàrùtì be dhi na. Kòdhi dràdrà nì rì 'ì.»

Yèrusalémà tédhí ro dhi

⁹ Gò ángéló nzi-drì-rì adrèbhá tá kópò nzi-drì-rì gabhá kizà kùdù nzi-drì-rì dhi ì sè bíbi dhi íbe nda kì àlo dré alìzo tàá má dré dhi: «Mì alì, má kòtadháro mí dré tòkó Kábilígyà Mvá dré mòle àyi tòkó ro dhi.» ¹⁰ Dì dré áma dòzo Tírí Lólo nì rìnyì sè bhàle kòngó àlo kàdrì mvumvù ro dhi drina. Dré má dré Yèrusalémà, bhàandre lólo dhi nì tadházó adrèrà'a asilé Giká vélèsè bhù lésè. ¹¹ Bhàandre nda ga tá Giká nì milanzilanzì sè bí gò, adrélé lagúlé ngóro kírà làgí kyàkyà dhi dré adrélé lagúlé dhi tìní. Adrè tá lagúlé ngóro kírà rú be dzáspè dhi tìní, adrélé tàratára ngóro kristálè tìní. ¹² Bhàandre nda nì zèribà nzi tá nzinzi ìndì mvu tá mvumvù, adrélé ti íbe mudrì-drì-rì. Ángéló mudrì-drì-rì dhi ì adrè tá zèribàti nda kì líkí. Zèribàti nda ì rúsè dhi, à tìsì tá ìsèrèlè ànzi kì sùrú mudrì-drì-rì dhi kì rú. ¹³ Zèribàti nda ì kòfalé dhi, à tobhà tá na dhi ì kitú dré apfòrà lésè, na dhi ì kitú dré ndìrà lésè, na dhi ì kurú lésè, ìndì na dhi ì tàbhu lésè. ¹⁴ Bhàandre nì zèribà nda totó tá ì pá mudrì-drì-rì kírà sè dhi ì dri. Kírà nda ì rúsè dhi, à tìsì tá Kábilígyà Mvá nì àpòstolò mudrì-drì-rì dhi kì rú.

¹⁵ Ángéló adrélépi tá tà ta má be nda ru tá ì drígá kòzò órò sè dhi, kitswázó bhàandre nda nì kàdrì tabhì, zèribà nì àdhya be, ìndì zèribàti nì kya be. ¹⁶ Bhàandre nda nì gàrà su dhi kì kàtswa tá tíí kandra àlo, kàtswa nì tàli nì pí. Gò ángéló nda dré bhàandre nda nì tabhì-zo kòzò sè, kisúzóá dhi: kàtswa nì tá kilóméterè ngùlù-rì-drì-kámá-su, ìndì kàdrì nì ì mvumvù nì be dhi ì tá kpà kandra àlo. ¹⁷ Dì dré kpà zèribà nda nì tabhizo: mvumvù nì tá méterè nyadhì-na-drì-nzi-drì-àlo. Kòdhi ángéló adrè tá ngá tabhì méterè móndí ì dré adrézó ngá tabhì ásà dhi sè. ¹⁸ À tobhà tá zèribà nda kírà rú be dzáspè dhi sè, bhàandre nda nì tobhàzo órò tsèrèlè adrélépi tàratára kristálè tìní dhi sè. ¹⁹ À ledé tá bhàandre nda nì zèribà nì pá ì kírà twátwa làgí kyàkyà dhi ì sè. À ledé tá pá nì nì àlo dzáspè sè, rì nì sàfìrè sè, na nì àgátè sè, su nì èmèrodè sè, ²⁰ nzi nì sàrùdòníkisi sè, nzi-drì-àlo nì sàrùdùwánè sè, nzi-drì-rì nì krisòlité sè, nzi-drì-na nì bèrìlè sè, nzi-drì-su nì tòpázè sè, mudrì nì krisòpùràzè sè, mudrì-drì-àlo nì tùrùkwázè sè, ìndì mudrì-drì-rì nì àmètístè sè. ²¹ À ledé tá zèribàti mudrì-drì-rì nda ì pérelè ì sè: àyi àlo àlo tíí dhi ì pérelè àlo sè. À ledé tá bhàandre nì láti andre órò tsèrèlè adrélépi tàratára kristálè tìní dhi sè.

²² Má nò tá tépelò bhàandre nda na ko. Tàko ko, Mírì Giká rìnyí líyì ro dhi túmání Kábilígyà Mvá be dhi ì, bhàandre nda nì tépelò 'ì. ²³ À kitswá ngádra kitú àdhya yà, kó ngalè mbà àdhya yà dhi nì lovó bha ngá kazá bhàandre nda léna dhi ko. Tàko ko, Giká nì lagu-lagu adrè ína ngá kazá lána dhi nì, ìndì Kábilígyà Mvá akódhi nì tálà 'ì. ²⁴ Sùrú tíí dhi kì atsí ngádra bhàandre nda àdhya 'àsè. Ópí kàdrì bvò àdhya kì kpà fì lána àyi

ki milanzilanzi be. ²⁵ À kitswá tãdzí bhàandre nda ni zèribàti ki asé ìndró sè ko. Àngyá ko, ngátsi ni adré kònàle yókódhó. ²⁶ Súrú títi dhi ki fi bhàandre nda léna àyi ki milanzilanzi be, ìndì àyi ki lindrì be. ²⁷ Di, ngá àlo ndí ró dhi kitswá tãdzí fíle lána ko. Dhya adrélépi tà gàle gágà dhi ni 'o yà, kó ngalè adrélépi tà 'o kinzò sè yà dhi kitswá kpà tãdzí fíle lána ko. Ngbà 'í mómnyá àyi ki rú tìsìzo Kábilígyà Mv́a ni búkù lídrì àdhyà léna dhi ki fi lána dhi àyi.

Yíandre adrélépi lídrì fe dhi

22 Gò ángéló nda dré má dré yíandre tàratára krístálè tñi adrélépi dile, adrélépi lídrì fe dhi ni tadházó. Yíandre nda adré tá apfòle Giká ni lírìrà adrézó òpì nya Kábilígyà Mv́a be dhi lésè, ² adrélé dile bhàandre ni láti andre 'ásè. Yíandre nda ni gàrà ri dhi i 'ásè dhi, fa adrélépi lídrì fe dhi totó tá i adrélé lò'wa 'a vèsè be mudrí-dri-ri kóná àlo sè, vèsè àlo mbá àlo sè. Fa nda ni bí i tá àlókò adrézó súrú títi dhi ki tídrí ásà dhi 'i.

³ Tãtrítrí àlo dhi ni adré vélé yókódhó. Giká ni lírìrà adrézó òpì nya Kábilígyà Mv́a be dhi ni adré bhàandre nda 'á gò, akódhi ni màràbà ì dré adrézó lèsámbo 'o akódhi kandrà. ⁴ Ì ni akódhi ni mibhalé no mi sè. Akódhi ni rú ni kpà adré àyi ki kandrágá i 'ásè. ⁵ Ngátsi ni adré vélé yókódhó. Ì kitswá kpà ngádra tálà àdhyà yà, kó ngalè kitù àdhyà yà dhi ni lovó bha ko. Tàko ko, Mírì Giká ni ngádra fe ngá kazá àyi dré dhi ni. Di ì ni adré òpì nya kóná vèsè kólyá.

⁶ Gò ángéló nda dré tàzoá má dré dhi: «Kúlí kòdhi i kúlí bàti kitswálé ka'ile togó wáyi sè dhi 'i. Mírì Giká adrélépi pròfétà ki kodzó àyi kúlí longó dhi mù àyi ángéló, tà dra atsábhá mbèlè dhi ki longó àyi màràbà i dré.»

Yésu adré alìle mbèlè

⁷ Yésu adré tàá dhi: «Mì yi rè ká! Má adré alìle mbèlè! Kólénzé dhyà adrélépi kúlí pròfétà àdhyà búkù kònìdhi lé dhi ki líkí dhi dré!»

⁸ Ma, Yòwánì, ma dhyà tà kòdhi ki yilepi, ìndì tà nda ki nòlepi mì sè dhi 'i. Má kòyi tà nda i nòzoá dre dhi, má dhe tá ángéló tà nda ki tadhálépi má dré dhi pá, kitswálé akódhi ni lindrì bha. ⁹ Di, dré ìna tàzoá má dré dhi: «Mí 'o kònìni ko! Ma màràbà 'i ngóro mí tñi, àmi adrúpi pròfétà ro dhi i tñi, ìndì mómnyá títi adrèbhá kúlí búkù kònìdhi lé dhi ki líkí dhi i tñi. Be ró dhi, mí kòbhà Giká ni lindrì kòdhyà!»

¹⁰ Gò tàá má dré dhi: «Mí kòlosó kúlí pròfétà àdhyà tìsìle búkù kònìdhi lé dhi i mómndí i dré ko. Tàko ko, lókyá atsá ànyi dre. ¹¹ Lè dhyà ángùdhi adrélépi tà kònzi 'o dhi, kògò ìna adrélé tà kònzi 'o. Dhyà adrélépi ndòtò tà 'o dhi, kògò ìna adrélé ndòtò tà 'o. Dhyà adrélépi tà gyägya 'o dhi, kògò ìna adrélé tà gyägya 'o. Dhyà adrélépi lólo dhi, kògò ìna àyi fe adrélé lólo.»

¹² Yésu adré tàá dhi: «Mì yi rè ká! Má adré alìle mbèlè! Má ni alì áma làgí múrúngú be, kitswálé tà logó mómndí àlo àlo títi dhi i dré tà ì dré 'òle dhi i tí. ¹³ Ma Álefá 'i, ìndì Òmégà 'i. Ma dhyà drìdrì dhi 'i, ìndì dhyà kùdù dhi 'i. Ma tà títi dhi ki wáláká 'i, ìndì tà títi dhi ki kùdù 'i.»

¹⁴ Kólénzé ni adré mómnyá adrèbhá àyi ki kánzò ki dzi dhi i dré! Àyi nda ki kitswá fíle bhàandre nda na zèribàti i 'ásè, adrélé fa adrélépi lídrì fe dhi ni lò'wa nya dhi àyi. ¹⁵ Di, kàdré ìna mómnyá kònzi ki tà sè, mómnyá adrèbhá kólé tà 'o dhi ìbe, mómnyá adrèbhá ndòtò tà 'o dhi ìbe, mómnyá adrèbhá mómndí pfu dràle dhi ìbe, mómnyá adrèbhá giká tàko ki lindrì bha dhi ìbe, ìndì mómnyá títi adrèbhá kinzò tà le 'òle dhi ìbe dhi, àyi nda ki adré bhàandre nda ni kivi na.

¹⁶ «Ma, Yésu, má mù áma ángéló kitswálé tà kòdhi ki longó títi àmi adrèbhá Èkèlèzyà i 'ásè dhi i dré. Ma dhyà angálépi Dàwídi ni kómvo lésè dhi 'i, ìndì akódhi ni toyó 'i. Ma kpà nzàgò adrélépi kòle drùbhi sè dhi 'i.»

¹⁷ Tirí Lólo i tòkò adrélépi 'òle mòle dhi be dhi, ì adré tàá dhi: «Mí kàlì wà!» Dhyà ángùdhi adrélépi tà kòdhi ki yi dhi kòtà kpà dhi: «Mí kàlì wà!» Lè dhyà ángùdhi adrélépi yí lovó ìbe dhi kàlì. Dhyà adrélépi yí le mvùle dhi kòdo yí adrélépi lídrì fe dhi mvùle àngyá.

¹⁸ Ma, Yòwánì, má adré mómnyá títi adrèbhá kúlí pròfétà àdhyà búkù kònìdhi lé dhi ki yi dhi ki kodzó, adrézó tàá dhi: Dhyà àlo kògò tà àzya bha kúlí búkù kònìdhi lé dhi i dri dhi, Giká ni kókpà kizà kàdrì tà ni ki tìsìzo búkù kònìdhi lé dhi ki bha akódhi nda dri.

¹⁹ Dhyà àlo kòtingá tà àlo kúlí pròfétà àdhyà búkù kònìdhi lé dhi i drìsè dhi, Giká ni kókpà tà tani tà ni ki tìsìzo búkù kònìdhi lé dhi ki tingá akódhi nda drìsè. Akódhi kitswá ìna fíle bhàandre lólo dhi na ko. Kitswá kpà fa adrélépi lídrì fe dhi ni lò'wa nya àlomvá ko.

²⁰ Dhyà adrélépi tà kòdhi ki longó dhi adré tàá dhi: «Àyíya, má adré alìle mbèlè!»

Kàdré kònìni! Mírì Yésu, mí kàlì wà!

²¹ Mírì Yésu ni togó tani kàdré àmi ìbe títi!